F
14
,71
FLACARA
ANUL XX
NR. 826
3 APRILIE 1971

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

Un impresionant arc de beton ce nu încetează să crească: barajul de la Paltinu, județul Prahova. În spatele barajului se va forma un mare lac de acumulare cu o capacitate de 55 milioane mc. Scopul realizării acestui impunător complex: asigurarea alimentării cu apă a platformei industriale Ploiești-Brazi. În trimestrul II al anului viitor, nivelul apei din lacul de acumulare atingînd cota de 649 metri, construcția va putea fi considerată încheiată.

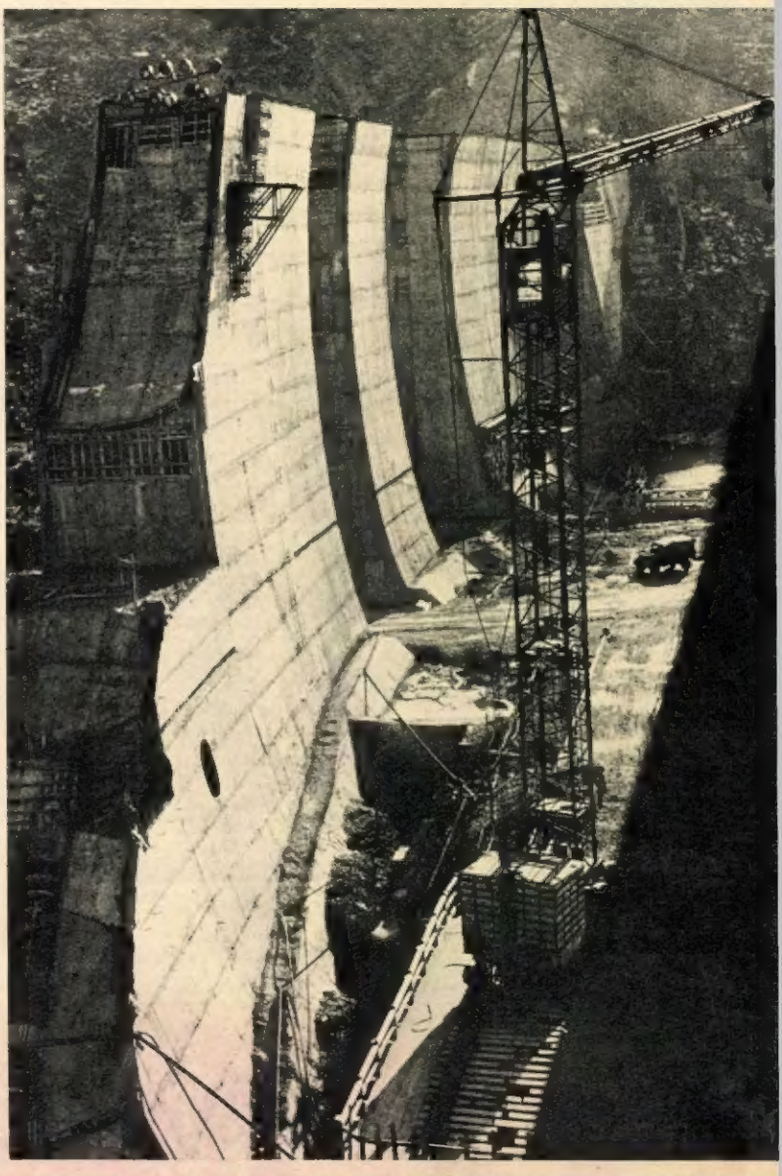

S-au împlinit de curînd zece ani de cînd excavatoarele au rupt primii metri de pămînt, sus, pe platoul gălățean, anunțînd nașterea uriașei cetăți de foc și oțel. De-atunci, în fiecare an, forța combinatului siderurgic a crescut neîncetat. În prezent, constructorii gălățeni pregătesc o nouă premieră: darea în exploatare a laminorului de benzi la cald (fotografia noastră). La ora actuală, au loc probele mecanice. Lucrările, de o mare importanță, urmează într-un ritm din ce în ce mai sporit, avînd în vedere angajamentul siderurgiștilor gălățeni de a da în exploatare noul obiectiv, în cinstea aniversării semicentenarului partidului nostru.

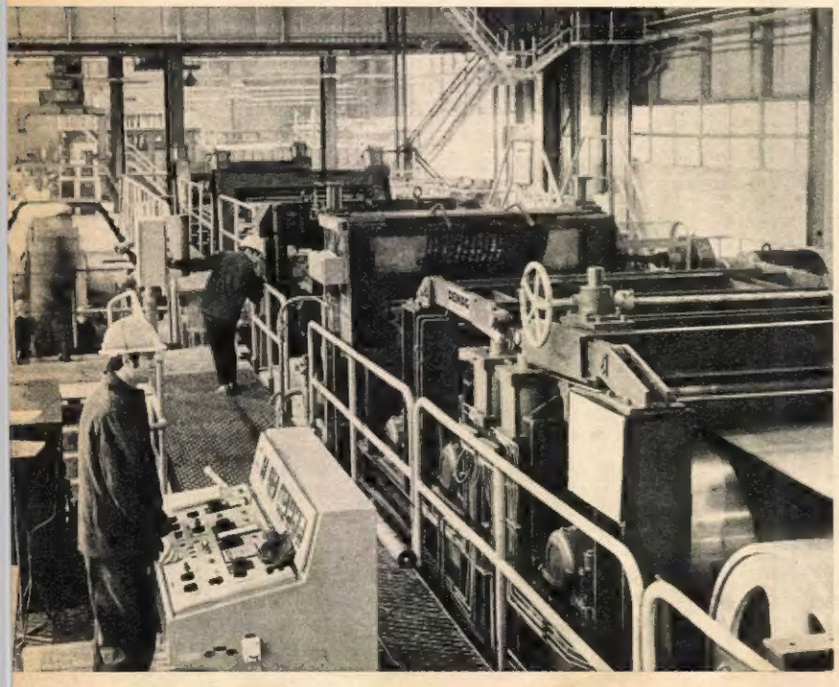

O uriașă suprafață transparentă, luminînd orbitor sub razele soarelui primăvăratic: Complexul de sere-Brînceni, județul Teleorman. 6 hectare de sticlă sub care, sfidînd capriciile vremii, cresc roșii și castraveți. Cele patru cooperative agricole din Brînceni, care s-au asociat în exploatarea complexului de sere, au și recoltat circa 800 tone de roșii care au luat drumul pieței interne și externe.

O delegație a Partidului Comunist Român, condusă de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, ia parte în aceste zile, la Moscova, la lucrările celui de-al XXIV-lea Congres al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice. În fotografie: la plecarea din Capitală, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU răspunde aclamațiilor mulțimii aflate pe Aeroportul Băneasa.

încă o mare uzină de alumină

Ne aflăm pe șantierul de construcție al unui nou și important obiectiv industrial: Uzina de alumină-Tulcea. O întindere vastă, aproape de 50 de hectare, pe care au și început să se profileze primii piloni, primele ziduri. Peste doi-trei ani, cînd va începe să producă, uzina din Tulcea va deveni, alături de Uzina de alumină de la Oradea (creată și ea în ultimii ani), un important furnizor de alumină și siliciu metalic al marii întreprinderi producătoare de aluminiu de la Slatina.

Uzina aflată acum în construcție va fi mai mare decît cea de la Oradea, producînd anual, în prima etapă, 250 000 tone alumină calcinată.

Pentru economia națională, fabricarea aluminiului — metalul secolului XX, cum i se spune — are o importanță deosebită. La ce nu-i folosit azi aluminiul? În electrotehnică, în construcția de mașini, avioane, automobile, în construcția de case, în fabricarea veselei de gătit, sau a sute de obiecte de uz casnic; pretutindeni aluminiul (metalul cel mai ușor) este din ce în ce mai necesar. Pe plan mondial, setea de aluminiu este atît de mare — ne spune ing. Mircea Șuteu, inginerul-șef al viitoarei uzine de alumină de la Tulcea — încît producția acestui metal se dublează din zece în zece ani. Deși tînără, producția românească de aluminiu (peste 100 000 tone anual) se situează printre cele mai mari din lume pe cap de locuitor. Ca urmare a directivelor Congresului al X-lea al Partidului — ne declară în continuare inginerul-șef — industria aluminiului se va dezvolta în țara noastră într-un ritm susținut, urmînd ca în 1975 ea să ajungă la 180 000–200 000 tone anual. Tocmai pentru asigurarea acestei creșteri a producției românești de aluminiu se construiește acum Uzina de alumină de la Tulcea.

În ce fază se găsesc lucrările acestui mare obiectiv industrial? Sînt în curs, conform graficului, executarea fundațiilor la principalele secții ale viitoarei uzine; în unele sectoare au început chiar să se contureze construcțiile. Lucrarea, executată de Întreprinderea de șantiere-construcții-montaj Brăila, urmează să fie terminată la mijlocul anului 1973. Este demn de remarcat faptul că utilajul uzinei, aproape în totalitatea lui, se fabrică în țară de către uzinele U.Z.U.C. — Ploiești, «23 August», «Independența» — Sibiu, «Progresul» — Brăila, «1 Mai» — Ploiești.

F. URSEANU

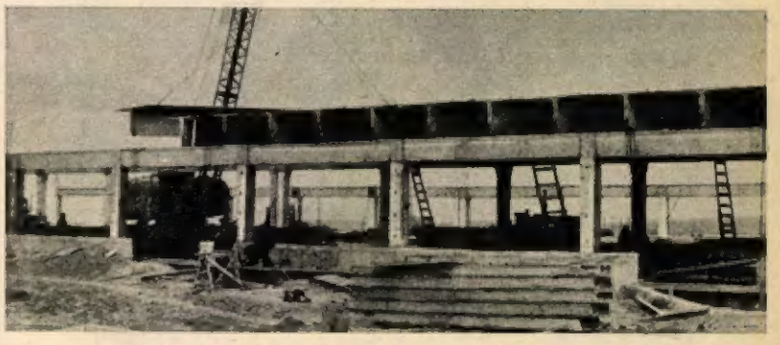

Aspecte de pe șantierul viitoarei uzine de alumină.

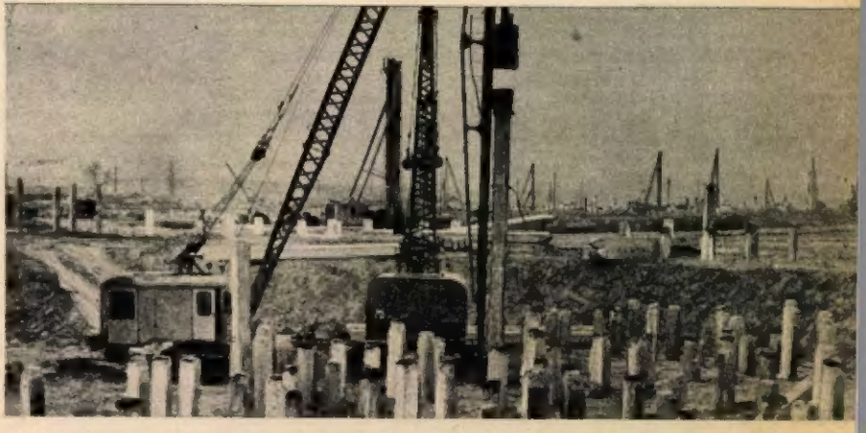

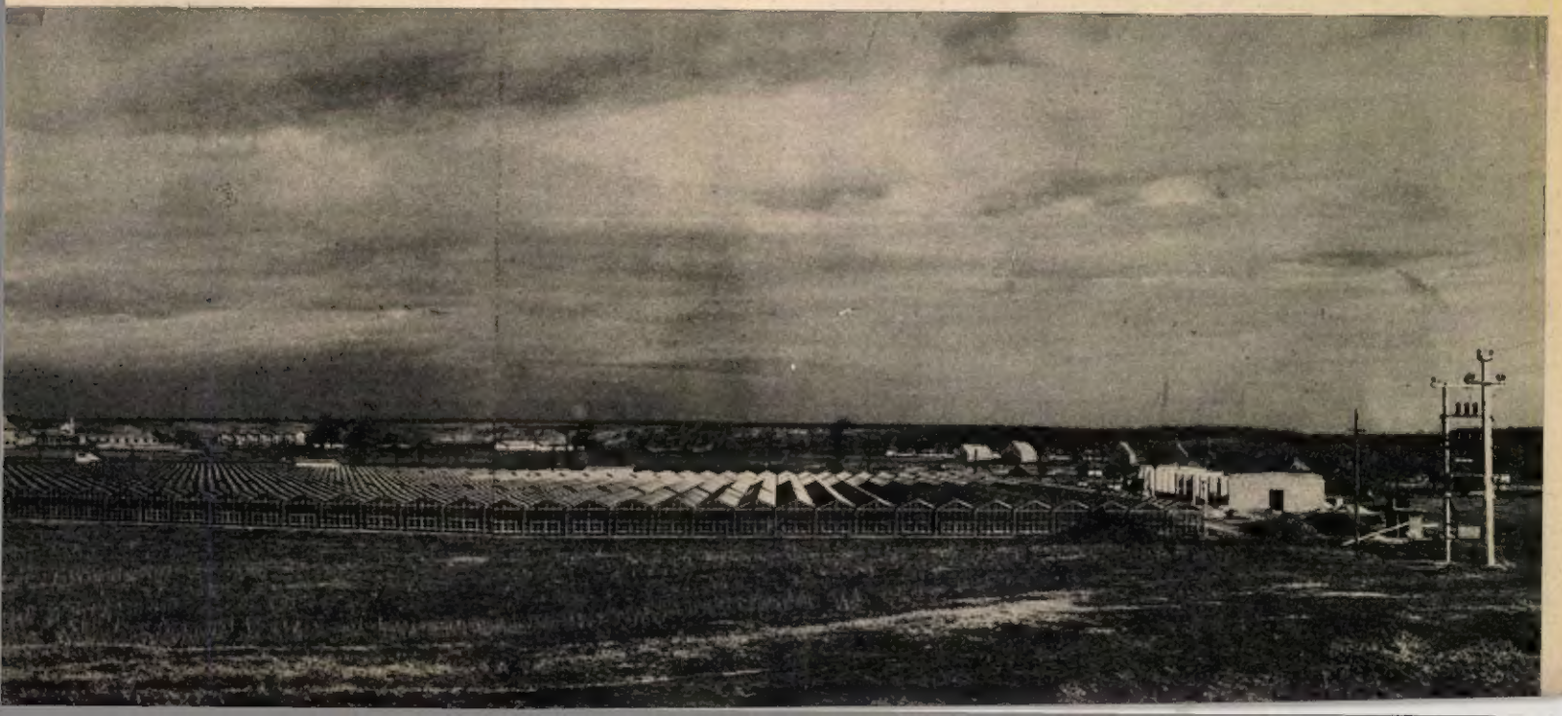

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

fonoteca de aur

În a doua jumătate a lunii martie, Casa oamenilor de știință a inaugurat un ciclu de conferințe inedite intitulat «Evocări».
Prima emoționantă evocare din cadrul acestui ciclu a fost susținută de reputatul nostru scriitor, acad. Victor Eftimiu, care a vorbit auditoriului despre viața și opera unor valoroși reprezentanți ai literaturii noastre clasice. Următoarele conferințe vor fi susținute de academicienii Miron Nicolescu, Henri Coandă, Grigore Moisil, Elie Carafoli, Al. Philippide, Athanase Joja, Șerban Țițeica, Remus Răduleț, Ștefan Milcu, Al. Rosetti, profesorii Radu Voinea, Vintilă Mihăilescu, C.C. Giurescu, Dimitrie Cuclin, Șerban Cioculescu, Oscar Han și de alți oameni de știință și artă. În acest context, precizăm că directorul Casei oamenilor de știință din București, Constantin Damian, a arătat — la solicitarea noastră — că aceste valoroase evocări vor fi înregistrate pe bandă de magnetofon pentru a intra în «Fonoteca de aur». Aceste trei cuvinte marchează inițierea unui patrimoniu, deosebit de util viitoarelor generații pentru valoarea lui instructiv-educativă.

prolog festiv

Sub semnul manifestărilor dedicate semicentenarului partidului, Casa de cultură a studenților din București găzduiește, pînă la începutul lunii aprilie, expozițiile de artă grafică — «Fiii partidului», și de artă fotografică — «Visuri împlinite». Ele prezintă cele mai valoroase lucrări ale tineretului universitar bucureștean, ce au ca temă lupta ilegală a comuniștilor și înfăptuirile social-economice și culturale din anii edificării României socialiste.
În aceste zile premergătoare gloriosului jubileu, atît instituțiile de învățămînt superior cît și cluburile studențești din întreaga țară inițiază ședințe speciale ale cercurilor științifice studențești, simpozioane, seri de întrebări și răspunsuri, întîlniri cu vechi membri de partid, spectacole festive, expoziții de artă. În centrele universitare Cluj, Iași, Timișoara, Craiova și Galați se vor desfășura, de pildă, montaje literar-muzicale și recitaluri de poezie românească contemporană cu o tematică adecvată marelui eveniment (fotografia noastră). Cinecluburile studențești vor realiza, la rîndul lor, filme de scurt metraj, inspirate din lupta și activitatea partidului. Sînt prevăzute, de asemenea, vizite la muzee, case memoriale și locuri istorice.

patru seri de film italian

Pentru că sîntem în 1971 am sperat, o clipă, că poate printre filmele ce au onorat Gala italiană se va strecura măcar una dintre creațiile recente ale celor «trei mari»: Fellini, Visconti, Antonioni. Nu s-a întîmplat așa, iar să lansăm întrebări retorice n-are rost. Ce-am văzut decît o ecranizare plină de sensibilitate după Metello *al lui Pratolini, realizată de Mauro Bolognini, o glumă cu tîlc de Luigi Comencini,* Copilăria, vocația *și primele experiențe ale lui Giacomo Casanova, venețianul și două producții mai puțin semnificative:* Val de căldură *de Nelo Risi și* Corbari *de Valentino Orsini. Cîteva tinere prezențe actoricești remarcabile: Ottavia Piccolo (laureată la Cannes), Massimo Ranieri (rivalul nr. 1 al lui Morandi) în* Metello *și Leonard Whiting (Romeo din ecranizarea lui Zeffirelli) în* Copilăria, vocația...

un punct „unicat" pe harta comercială a clujului

Rețeaua comercială a Clujului s-a lărgit cu o nouă unitate specializată. Este vorba de magazinul de plante medicinale și ceaiuri, care s-a deschis recent în strada Dr. Petru Groza nr. 7 și care oferă consumatorilor o foarte mare varietate de ceaiuri și plante medicinale. Noutatea constă în faptul că, la cerere, cumpărătorii pot consuma ceaiul dorit chiar în incinta magazinului, eventual însoțit de un gustos dejun dietetic. Unitatea, aparținînd Cooperativei de consum «Clujeana», este încadrată cu personal farmaceutic de specialitate, care dă recomandări competente privind modul de preparare și consumul ceaiurilor medicinale.

COPERTA NOASTRĂ

1971 va fi un an plin pentru MARGA BARBU. Admiratorii ei o vor putea întîlni nu numai în continuările «Haiducilor», ci și în serialul de televiziune Urmărirea, realizat de Radu Gabrea după un scenariu de Eugen Barbu.

Fotografie de S. STEINER

Prezentarea artistică:
V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

«Nuntă în sat» (pictură pe lemn) și «Pomul vieții», creații ale Antoanetei Păunescu.

omagiul artiștilor amatori

Din nou întîlnire cu arta plină de frăgezime, candori și — nu o dată — măiestrie a artiștilor amatori din Capitală, în cadrul Bienalei de artă decorativă, deschisă în cinstea semicentenarului partidului. Peste 60 de expozanți — marea majoritate elevi sau absolvenți ai Școlii populare de artă — expun panouri decorative, ceramică, pictură pe sticlă, sculptură în lemn, grafică, lucrate cu un simț al decorativului care dovedește o puternică înzestrare naturală dar și buna îndrumare pedagogică a școlii (profesoare: Maria Văgli, Cecilia Storck-Botez). O selecție mai riguroasă — excluzînd cu hotărîre o serie de lucrări mediocre — o mai completă reprezentare a lucrărilor de scenografie, ar fi dat desigur expoziției măsura ei cea mai înaltă. Semnalăm prezența unor reale talente — Vera Hariton, Tudora Ionescu, Eliza Oprișescu, Const. Nicolaie, Smaranda Nicolescu (cu o excelentă ceramică), dar mai ales cea a Antoanetei Păunescu, creatoare a unor tapiserii și picturi pe lemn de o sensibilitate, un simț al compoziției și o delicatețe a gîndirii artistice cu totul deosebite.

succese de prestigiu

Cu o lună de zile în urmă am fost prezenți în sala de operație a secției a V-a chirurgicale a clinicii «Fundeni».

Grav, conștient de marea răspundere asumată, asistentul universitar doctor în științe medicale Gh. Popa opera un caz deosebit de greu, sosit în ceasul al 12-lea.

— Este vorba — ne-a declarat după operație chirurgul — de un bolnav operat pînă acum de două ori, fără succes, în mai puțin de doi ani. Pacienta mea, N.M. din București, are 32 de ani și sper că în curînd durerile provocate de chistul hidatic hepatic, care a fost deschis în căile biliare, vor fi de domeniul trecutului.

Trei săptămîni mai tîrziu, cînd am revenit în clinica de la Fundeni, am avut bucuria de a găsi pacienta medicului Popa pe deplin însănătoșită.

— Peste trei zile, ne-a declarat chirurgul, tovarășa N.M. va putea să părăsească spitalul. Personal sînt foarte mulțumit de evoluția postoperatorie a bolnavei mele supuse pentru a treia oară greilor cazne chirurgicale. Fiecare asemenea reușită îți dă parcă curaj și siguranță în abordarea cazurilor dificile.

Liniște desăvîrșită. Se operează.

...greul a trecut.

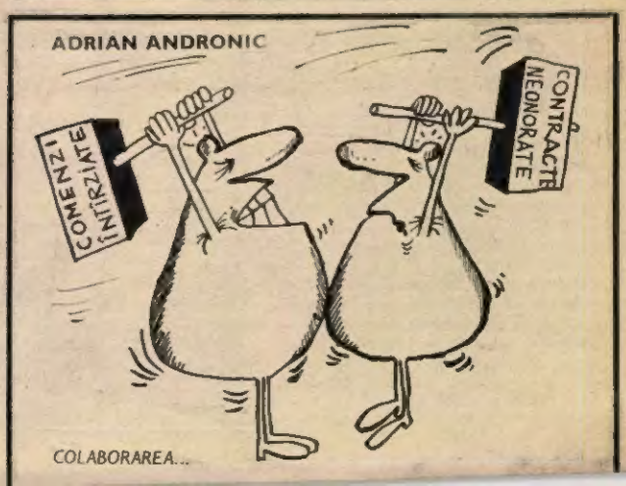

E o primăvară fierbinte.
Îi simțim pulsul accelerat, batem la unison cu el.
Este primăvara glorioasei aniversări a partidului nostru.
Și nu e chip să-i aducem un mai frumos omagiu
decît muncind mai intens ca oricînd,
gîndind mai fertil, preocupați necontenit
de perfecționarea noastră, a tuturor.
Căci munca, numai ea, este măsura tuturor lucrurilor.
Ea ne înnobilează, ea face să rodească patria noastră,
România socialistă.

CUCERITORII

Reportaj de Mihai HETCO
Fotografii de Elena GHERA

Sînt sute, mii. I-am întîlnit pe șantiere, în fabrici și uzine. Îi singularizează pasiunea pentru profesia aleasă, experiența, un veritabil spirit de apostolat ce se traduce prin dorința de a-i desăvîrși și pe alții în profesiune. Sînt rodați în meserie, greutățile nu-i sperie. Și din cînd în cînd migrează spre noile centre intrate în orbita industrializării sau se întorc spre locul de baștină care între timp a devenit de nerecunoscut. În noile fabrici, pe noile șantiere, aduc aceeași neobosită pasiune pedagogică, crescînd noi generații de muncitori, servindu-se de o experiență din an în an mai vastă. Sînt ei, SPECIALIȘTII — inginerii, tehnicienii, maiștrii acestor ani dinamici.

ÎNAPOI LA MATCĂ

— Așadar, v-ați reîntors acasă...

— Se putea altfel? Mă trăgea ața, ca pe tot omul.

— Și a fost greu, atunci, la început?

— Dacă a fost greu?!...

Interlocutorul meu tace. N-a fost nici pînă acum deosebit de volubil. Se scuză. «Știți, n-am prea avut timp să mă gîndesc. Întrebările dv. m-au găsit puțin descoperit». Incitate însă, amintirile mai vechi, mai recente, încep să se ordoneze. Omul se relaxează, aprinde o țigară. Discutăm. Avem timp. Dincolo de geam, kilometrii contorsionați ai conductelor strălucesc sub un soare tînăr, violent, de primăvară. Trepidația și zgomotul instalațiilor ajung la noi estompate. Combinatul petrochimic — acea succesiune de turnuri și conducte argintii — distilează, distilează în cadență de metronom. Inginerul Ion Radu vorbește. Amintiri? Da, la 36 de ani e posibil să ai amintiri, și încă unele bogate. Totul este s-o iei metodic, să desparți ceea ce este cu adevărat esențial de anecdotic. Și inginerul meu reușește, metamorfozîndu-se treptat într-un interlocutor cu veritabil talent narativ. Relatează precis, sistematic. Nu mă mir. Specialistul, care de 12 ani trăiește în universul moleculelor de petrol și gaze fracționate la infinit, este obișnuit cu decantările.

— ...Sînt de fel de-aici, de lîngă Pitești. Atunci, în 1958, cînd am absolvit Facultatea de petrol și gaze, orașul nostru era umbra a ceea ce este acum. Mă tachinau colegii. «Măi, ce aveți voi acolo, la Pitești? Țuică, nu?» Și mărturisesc că altceva nici nu prea aveam. Am ajuns după terminarea facultății la rafinăria Dărmănești, în Moldova. Aici am deprins meseria. Am pus suflet, am fost promovat șeful unei secții. I-am văzut pe băieții aceia de țărani, sosiți în cojocele și cu ochii rotunzi de uimiți ce erau, transformați în puține luni în operatori chimiști, unii trimiși la specializare, mai departe, ajunși maiștri. Nu chiar toți erau băieți de treabă. Leneșii, obraznicii, cei ce veniseră să se învîrtească, s-au autoeliminat, de fapt, în puțină vreme. Făceau corp străin de ceilalți. Îmi amintesc de unul dintre ei, dintre mulții oameni cărora, fără falsă modestie, le-am predat primele precepte ale meseriei. Cum lua chenzina, 3–4 zile se făcea nevăzut. Apărea apoi cu fața răvășită, ochii roșii, zdreanță, nu altceva. Ei bine, l-am convins să nu mai bea. Cum? La început l-am luat cu frumușelul. N-a ținut. L-am criticat, de față cu ceilalți tovarăși. Aș ! Ne rîdea în nas. L-am luat atunci deoparte și i-am spus, da' știți, foarte serios: «Uite ce-i, mă, de mîine nu mai ai ce căuta aici. Îți iei sufertașul și-o-ntinzi, așa, peste munte. Poți să mă reclami unde vrei». Omul s-a speriat. N-a mai băut, sau cel puțin n-a mai venit băut la serviciu. În cîteva luni a devenit unul dintre cei mai buni operatori chimiști ai mei. Puteam să-i dau pe mînă orice utilaj, nu-mi era teamă. Am devenit prieteni. Și, fiți atent, era mai mare cu cîțiva ani decît mine...

Într-o zi, inginerul află că la Pitești se construiește un mare combinat petrochimic. Piteștiul — și industrie! Vestea era însă adevărată. N-a stat pe gînduri, și-a cerut pe loc transferul. După 7 ani revenea «la matcă», în ținutul natal. Ce a văzut, l-a uluit. Orașul — un șantier uriaș, cu munți de materiale și moloz, mii de autocamioane și autobasculante, zeci de mii de constructori. Și undeva, în afara orașului, în apropiere de comuna Oarja, șantierul Combinatului petrochimic. Era în anul 1965.

— Am fost martorul primei lovituri de cazma, am văzut cupa primului excavator mușcînd din pămîntul acela ce nu cunoscuse pînă atunci decît scaieți și mărăcini. Munceam pe brînci, cîteodată 14 ore în șir. N-aveam oameni suficienți, trebuia să fiu în același timp și diriginte de șantier, și inginer tehnolog, și profesor. Retrăiam momentele începutului meseriei, de-acolo, din Moldova. Tineri săteni din Oarja și Bascov veniți să

«...Da, acum, aici totul e-n regulă.
Cum era în urmă cu doi-trei ani? Asta-i altă poveste!»
(Șeful serviciului tehnic al
Combinatului petrochimic–Pitești — inginerul Ion RADU)

---

răstit, sînt din cale-afară de «oficiali». Totul neted, direct, acuzînd, în pofida vîrstei, o mare experiență cu oamenii. Era doar o impresie?

— Chiar de loc! Am nu mai puțin de 13 ani de meserie, îmi răspunde Roza Popa, tehnician constructor.

Pitești eancă, «pardon, rucăreancă! Pitești eancă prin adopție!», mă corectează zîmbind, absolvă școala tehnică de chimie din București în 1958 și este repartizată la Borzești. 10 pe toată linia. «Bine–bine, asta-i una, producția altă căciulă», spuneau unii, văzînd-o atît de tînără — nici douăzeci de ani. Fata aceasta, de loc emotivă, plină de încredere în posibilitățile sale, i-a uimit pe toți. În doi ani devine maistru și șef de laborator. I se dă pe mînă una din instalațiile cele mai pretențioase, mai dificile — cea de hidrogen. Orice neatenție se putea plăti cu vieți omenești. Erau necesari oameni bine pregătiți și mai ales extrem de disciplinați. Unde să-i găsești? Și mai ales cum să le impui tu, o fată?

— N-o să mă credeți, dar tocmai faptul că eram fată și atît de tînără le-a impus. Se jenau să le repet de două-trei ori același lucru. Voia care mai de care să-mi arate că și-a însușit bine cunoștințele. Așa am reușit în cîteva luni, poate un an, să alcătuim la secția respectivă un colectiv unit, bine pregătit din punct de vedere profesional. Examenele le-am absolvit cu toții în momentul dării în exploatare a unui utilaj sau în timpul reviziilor. Veneam în oraș verde de nesomn, plecam în zori înapoi la combinat. Așa a fost.

...În 1966 se întoarce și ea la Pitești. Nu i-a fost ușor. Se obișnuise la Borzești, se căsătorise, avea și un băiețel. A fost însă mai puternică chemarea ținutului unde copilărise. Și apoi voia să dovedească alor săi că pe unde fusese nu pierduse timpul de pomană. Astfel, deliberat, a luat iar «de la capăt» un combinat, renunțînd la viața, statornicită acum, de la Borzești. Din nou șantiere, din nou o mie și una de probleme. Dirigintă de șantier. 8, 10, 14 ore pe cîmp, în bătaia vîntului, a ploii, a viscolului. A rezistat, mai mult, a avut tăria să-și urmeze un vechi vis: facultatea. În anul acesta termină A.S.E.-ul la fără frecvență. Muncește, învață, își crește băiatul...

— Acasă, toate bune?

Uluit, o văd pe femeia aceasta energică lăcrimînd. Nu, nu-i în ordine. Un accident stupid de mașină. În urmă cu aproape doi ani. Soțul... Cuvintele nu-și au rostul: «Tocmai acum cînd își termină studiile devenind economistă principală, cînd băiatul a crescut, cînd...» Cuvintele nu-și au rostul. Îmbărbătări? Ar fi deplasate din partea unui străin.

Tehnicianul constructor Roza Popa este chemată urgent. Trebuie să urmărească stadiul unor lucrări de construcții. Noi secții se dezvoltă într-un ritm febril. «E o primăvară dinamică, îmi spune. Lucrăm mai intens ca niciodată. Vrem să cinstim aniversarea partidului prin mobilizarea întregii noastre energii și experiențe». Ne luăm rămas bun. O urmăresc îndepărtîndu-se. Are de făcut, prin pămîntul răscolit al șantierului, vreo doi kilometri. De cîte ori străbate pe zi distanța asta?

(Continuare în pag. 10)

«Vă mirați de faptul că știu să-mi impun părerea,
că oamenii cu care lucrez mă stimează și mă ascultă?
Notați: am la activ aproape 13 ani de șantier!»
(Roza POPA, tehnician constructor la Combinatul petrochimic-Pitești)

«Da, sînt gălățean. Aici am terminat facultatea,
aici, pe marele platou siderurgic, vreau să fac treabă!»
(Inginerul Victor POPESCU *de la laminorul de benzi la cald)*

pofta
vine
mîncînd...
GEM!

pentru copiii dv.
ca și pentru dv.
GEM DE PIERSICI
GEM DE GUTUI
GEM DE CIREȘE
GEM DE CAISE

I.C.R.A.
BUCUREȘTI

nou

corn flakes

fulgi de porumb

... un produs
cu deosebite
calități nutritive.
Cu un adaos de lapte,
cacao, gem de fructe,
smîntînă, iaurt, fructe
sau sirop de fructe,
fulgii de porumb
sînt un desert delicios.

RECOM

1921 1971 50

CUCERITORII

Urmare din pag. 7)

Își urmează cu siguranță drumul pe viscol, pe arșiță, pe ploi și pe vînt, asemenea altor sute și sute de constructori reveniți în ultimii ani la Pitești să înalțe în locul tîrgului anonim de odinioară o citadelă de beton, oțel și aluminiu, vestitori de adevărată civilizație.

DIALOG LA +70°

...Cupa uriașă a convertizorului se leagănă ușor. O ploaie de scîntei se împrăștie în jur. Magma incandescentă bolborosește, deasupra ei se înalță flăcări albastre, albe, roșii. O pală de căldură grea ne împresoară, apoi se retrage, o dată cu răsturnarea convertizorului. Un om înalt privește de aproape, fără să ia aminte la căldură, la scîntei. E obișnuit, epiderma sa nu mai reacționează la «cîteva grade în plus». De-abia dacă i se ivesc pe frunte cîteva broboane de sudoare.

— Căldură, da, desigur. Dar cînd te apropii cu limgura ca să scoți proba, atunci să vezi căldură.

— E greu?

— E frumos. Vedeți, oricît v-ar părea de curios, pe mine meseria de oțelar m-a pasionat, îmi spune Alexandru Stoica. Făceam latori mecanici, operatori chimiști și înainte de toate, în oțelari de elită. Începutul a fost depășit de mult. În trei ani, cele cîteva sute de muncitori au devenit oțelari de primă mînă, mecanici de întreținere, electricieni etc. Alexandru Stoica a fost trimis la specializare în U.R.S.S., Polonia, R.F. a Germaniei. Se simte obligat să se țină la curent cu noutățile în domeniul atît de dinamic al metalurgiei. Îl stimulează cunoștințele, întreaga sa capacitate profesională, aceste săptămîni și luni premergătoare lui 8 mai — glorioasa aniversare a partidului.

— Perspective?

— Încurcături...

— ?!

— Mă cer cei de la Hunedoara. Cică mă fac maistru principal. Mă iau înapoi cu ordin semnat de ministru, numai să zic eu da.

— Și dv.?

— Aici rămîn. M-am deprins cu oamenii. Este și mai multă nevoie de mine aici. Mi-e drag Galațiul.

*

«Nu știu, zău nu știu ce să vă spun. Am o biografie dintre cele mai comune. Și-apoi sînt alții mult mai buni despre care merită să scrieți. Da, am absolvit Facultatea de mecanică la Galați. În 1967. Cam tîrziu, e drept. Dar ce să-i faci, omul nu face numai ce vrea. Înainte am fost mecanic-șef, am lucrat și în construcții. Dacă sînt gălățean? Sigur că da! Cînd am terminat, puteam să mă angajez la Ploiești, la doi pași (să nu se supere ploieștenii...) de București. N-am vrut, am revenit acasă. Dacă avem probleme? Cum să nu. Ne lipsesc încă mecanicii și electricienii. Am făcut cursuri cu dînșii, îi calificăm. Învățăm și noi, utilajele sînt foarte moderne, pretențioase. Ce fac după opt ore de lucru? Glumiți. În perioada aceasta de vîrf, înaintea punerii în funcțiune a laminorului de benzi la cald, lucrăm ceva mai mult. Stăm și după-amiaza, mai venim uneori și pe seară. Cursuri de securitatea muncii cu tinerii, cursuri de perfecționarea calificării cadrelor..

Muncă de creare a unor nuclee de muncitori cu bună pregătire care la rîndul lor să-i crească pe alții. Timp liber, distracții? Vedeți, acum mai puțin. Înțelegeți, nu se poate, noi ne-am luat un angajament. Laminorul va trebui să producă încă în mai, în cinstea semicentenarului partidului nostru. Să pozez? Cum să nu, cu plăcere, dar nu prea sînt ras. Azi-noapte mai mult în combinat am stat. V-am spus, v-am avertizat de altfel că nu prea am ce să vă spun. Biografia mea... Mă numesc Victor Popescu, sînt inginer la laminorul de benzi la cald și atîta tot...»

VASLUI, PRIMĂVARA. ANUL 1971

Se prăbușesc ziduri, buldozere cu lovituri de berbece culcă la pămînt vechi locuințe. Chirpiciul e făcut una cu pămîntul. Printre dărîmături, copiii se joacă de-a hoții și vardiștii. Zeci de camioane într-un du-te-vino neîntrerupt. Peste tot fundații noi de case, sau chiar blocuri de 3–4 etaje, majoritatea încă «la roșu». Noroi și gropi peste care trec hurducăind camioane grele. Nimeni nu se supără. Așa e pe șantier. Și-n primăvara aceasta, întreg Vasluiul e un șantier. Se simte în oraș o febrilitate, o pulsație nouă. Liniștitul orășel a fost conectat în ultimii ani industriei care îl revitalizează. Ceea ce se vede în perimetrul central al orașului nu este decît consecința propulsării Vasluiului în rîndul centrelor industriale. Într-o parte i-a fost atașat un adevărat plămîn vital — fabrica de mobilă. De pe acum, cîteva mii de muncitori creează aici, într-un univers de înaltă tehnică, mobilă ce n-a întîrziat să se impună în țară și străinătate. Cum a fost posibil? Cum a fost posibilă «schimbarea la față» atît de rapidă a Vasluiului?

Au venit aici din orașe cu vechi tradiții industriale, zeci, sute de specialiști. Au venit și și-au pus întreaga capacitate în slujba ridicării localității ai cărei cetățeni de onoare au devenit. La Vaslui, ca și la Slobozia, Buzău, Suceava, Sfîntu Gheorghe, Tîrgu Secuiesc, converg fluxuri de energie din inima generoasă, plină de vigoare, a întregii țări, a întregii noastre industrii socialiste. Și parcă răspunzînd nu unor instincte atavice, ci unor idei fundamentate științific, urmărind dezvoltarea economică armonioasă a tuturor regiunilor țării, mii de specialiști au pornit într-o migrare a inteligenței spre noile centre industriale. Emblemele lor — competență, înaltă calificare, pasiune, o adevărată vocație de apostolat.

Așa l-am cunoscut pe Mircea Fărnuș, inginerul-șef adjunct al întreprinderii. Din facultate a venit direct aici, în fabrica ce pe atunci își anunța viitoarea masivitate doar prin cîțiva stîlpi de beton. De ce a venit?

— A fost în primul rînd dorința de a vedea cum «crește» o fabrică, îmi spune. S-o cunosc de la prima cărămidă pînă la ultimul șurub. Numai așa aveam convingerea că voi fi stăpîn pe profesiunea mea.

Ca într-un laitmotiv inginerul îmi vorbește despre greutățile începutului. Oameni intrați pentru prima oară într-o întreprindere. În întreprinderea ridicată pe locul vechiului obor de vite al Vasluiului, unde nu puțini dintre ei, în urmă cu cîtva timp, se tocmiseră să vîndă sau să cumpere viței ori juninci, unde geambașii învîrteau cai și unde poposeau lungi șiruri de căruțe pline ochi cu porumb și ovăz. Ei bine, acești oameni urmau să cunoască mașini ultraperfecționate, să le domine, în sfîrșit, să le oblige să producă cît mai mult și cît mai bine. Prima reacție a multora dintre ei a fost... frica. De viteza mașinilor, de întreaga atmosferă netă, precisă, riguroasă, de fabrică. Cei mai dotați dintre ei, cei mai conștiincioși și-au învins temerile, au învățat, s-au adaptat. Prețul acestui efort? Nopțile de veghe lîngă oameni, lîngă utilaje. Profesor sau, după caz, elev, cînd o nouă aparatură intra pe poarta fabricii. Rezultatul? O demarare impecabilă a unității care a reușit în scurt timp, după cum spuneam, să producă garnituri de mobilă de cea mai bună calitate. Satisfacții?

— Multiple. Nicăieri ca într-o asemenea întreprindere nouă n-aș fi reușit să mă perfecționez într-un interval de timp atît de scurt, să cunosc oamenii, la urma urmei să mă maturizez, îmi spunea atît de tînărul inginer-șef adjunct, Mircea Fărnus.

— Sentimentul care mă domină este unul de mare satisfacție, îmi relata maistrul principal Pavel Culea. Nicăieri ca aici n-am simțit atît de acut că sînt folositor, că experiența mea poate rodi minunat. Acum, îmi zic că adolescența mea petrecută la Galați într-o tîmplărie particulară, anii de meserie, școala de maiștri pe care am absolvit-o au avut un rost: mi-au permis să-i abordez pe acești oameni cu toată înțelegerea necesară, experiența mea le-a impus. Să nu se înțeleagă că nu mai este nimic de făcut. Sîntem hotărîți să muncim, să învățăm și mai bine, să onorăm prin rezultate încă și mai înalte această primăvară a bucuriei.

«Am fost profesor și elev totodată. Am văzut și-am participat în acești ultimi ani la creșterea fabricii și a oamenilor ei». (Mircea FĂRNUȘ, *ing. șef adjunct la Fabrica de mobilă-Vaslui.*)

armata la Hunedoara. După aceea, acolo am rămas.

— Mult timp?

— Opt ani. Dar altceva voiam să vă spun. Meseria aceasta presupune, paradoxal poate, multă finețe. Flacăra de la gura cuptorului spune enorm de mult, dacă știi «s-o citești». Asta se învață în ani. E o chestie subtilă de dozaj, de chimie în acțiune. M-a pasionat, și asta spune totul. Așa am ajuns acolo, maistru, într-un timp scurt, care pe alții puțin i-a scandalizat. Calitatea șarjelor mi-a servit însă drept derogare.

— Și la Galați?

— În 1966. O dată cu punerea în funcțiune a oțelăriei. Se simțea o acută nevoie de specialiști. Eram în total 12 oțelari. Ar fi trebuit să fim cîteva sute. Cînd oțelăria urma să fie terminată, în mod obligatoriu trebuia ca la fiecare post să fie un om de nădejde. Unde mai pui că noua oțelărie era mult mai modernă decît cea de la Hunedoara la care învățasem meseria. Cu alte cuvinte, învață Alexandre ca să poți să-i înveți și pe alții.

...Ani de muncă încordată. Tulceanul acesta stabilit la Hunedoara, reîntors în Galațiul unde copilărise, a arătat ce poate. În 1967 dă prima șarjă de oțel. În clipa aceea de emoție concentrată și-a văzut recunoscut efortul a doi ani de activitate febrilă, uneori de o intensitate aproape insuportabilă. În fluviul de oțel a recunoscut zilele și nopțile în care el, comunistul Alexandru Stoica, și alții s-au transformat pe rînd în profesori, insta-

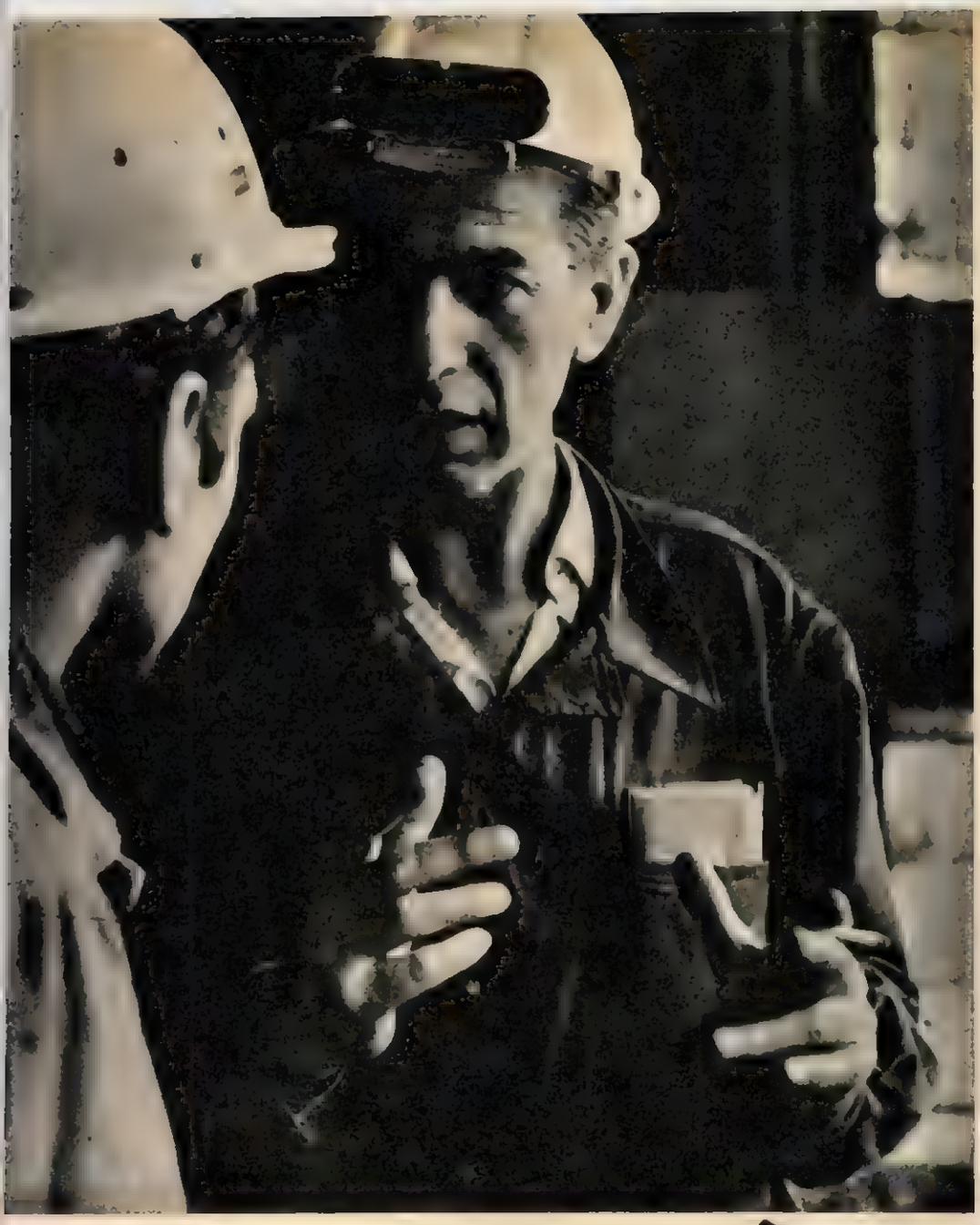

«*Profesiunea mea? Mai subtilă, mai dificilă decît și-o poate închipui un profan*». (Alexandru STOICA, oțelar principal la Combinatul metalurgic-Galați)

Părăsind Fabrica de mobilă, am ținut să văd și celelalte argumente industriale ale Vasluiului — o fabrică de zahăr, alta de ulei, grupate într-un nucleu ce va deveni în cîțiva ani platforma industrială a orașului. Se află în plină construcție... Nu peste mult timp spre aceste obiective vor afluí armatele inteligenței, specialiștii, oamenii acestor ani, emisari ai civilizației. Și Vasluiul, primind această puternică infuzie de vitalitate, se va ridica, asemeni altor zeci și zeci de localități, pe noul său blazon înscriindu-se siluete de fabrici și uzine, înălțate de ei, de mai vechii sau de foarte noii săi cetățeni, uniți în același splendid efort de creație.

«*Cu tinerii m-am înțeles întotdeauna bine. Le cer un singur lucru: să pună suflet în ceea ce fac!*» (*Maistrul principal* Pavel CULEA, *de la secția de finisaj*)

dialog cu cititorii

de **H. DONA**

Am sperat că reluarea campionatului de fotbal va face să se mai potolească verva epistolară a cititorilor noștri, stîrniți de desfășurarea Concursului și Festivalului de muzică ușoară de la Brașov. Ne-am înșelat; ca și în anii trecuți, agitația trebuie să domnească cel puțin o lună de zile. Nu avem intenția — să nu se supere cei care ne-au scris — să facem o trecere în revistă a feluritelor observații și critici care ne-au fost comunicate. Am vrea doar, de data aceasta, să consemnăm existența — în mai multe dintre scrisorile primite — a unei anumite atitudini de scepticism; sînt destui cititori-telespectatori care se îndoiesc, nu știm de ce, că cei care organizează «Cerbul de aur» vor ține seama pentru viitor de criticile opiniei publice și ale telecronicarilor, de neajunsurile care s-au manifestat și la actuala ediție. Nu împărtășim acest scepticism și, în orice caz, sîntem datori ca pînă la proba contrarie — ediția viitoare — să-i acordăm Radioteleviziunii beneficiul încrederii.

Continuă să sosească și scrisori în care se deplînge absența Margaretei Pîslaru de la festivalul din acest an. Ne-am expus în numărul trecut punctul de vedere (și sper că cititoarea **Iulia Popescu** din Constanța ne-a înțeles de data aceasta corect). Popularitatea, simpatia de care este înconjurată Margareta Pîslaru confirmă încă o dată cele scrise de noi în numărul de Anul nou (la publicarea rezultatelor anchetei) cu privire la apariția și în țara noastră a unor vedete în sensul deplin al cuvîntului.

Documentarul publicat de noi cu privire la centenarul Comunei din Paris l-a determinat pe cititorul **Ludovic Boroș** din Timișoara să ne trimită o scrisoare deosebit de inimoasă și de-a dreptul măgulitoare. Sîntem, bineînțeles, și noi de acord că în trei pagini de revistă n-am putut face nici o prezentare cît de cît completă, nici o raportare mai profundă și mai amănunțită la ecourile pe care epopeea Comunei le trezește în conștiința contemporană. Ne-am permite totuși o observație pe marginea unei afirmații a cititorului nostru. Tov. Boroș scrie: «De atunci (din 1871 — n.n.), Parisul a rămas centrul revoluționar cel mai viu al Franței și, poate, al întregii Europe occidentale». E bine să facem disjuncția necesară între legendă (ea însăși ideeforță a istoriei) și realitatea prozaică. Despre tradițiile revoluționare ale Parisului nu mai e nevoie să insistăm. Începînd de la jumătatea secolului al XVII-lea, în timpurile Frondei (înainte, Parisul fusese totuși multă vreme un centru al «reacțiunii», cum am zice noi astăzi, așa cum o dovedesc evenimentele din timpul ocupației engleze, atitudinea față de Ioana d'Arc, noaptea Sf. Bartolomeu etc., etc.), și timp de peste două secole — anii Marii Revoluții franceze, cele trei zile glorioase din 1830, răscoalele din deceniul al IV-lea, revoluția din 1848, răscoala proletară din iunie al aceluiași an și, în sfîrșit, Comuna — Parisul a fost, într-adevăr, centrul revoluționar al lumii. Dar represiunea din 1871 — una dintre cele mai bestiale și mai sîngeroase din istoria omenirii — ca și politica urmată după aceea cu feroce consecvență de către burghezie au schimbat, în bună măsură, lucrurile. Parisul a fost privat — și este privat pînă astăzi — de o administrație locală competentă și responsabilă, populația proletară a fost împinsă «dincolo de ziduri» în comunele suburbane, orașul propriu-zis a fost populat tot mai mult cu clientela cercurilor de afaceri și a instituțiilor birocratice, s-au dezvoltat cu precădere industria și comerțul de lux. Ca un simbol al «recuceririi» Parisului de către reacțiune, în vîrful colinei Montmartre, acolo de unde a pornit răscoala comunarzilor, a fost plantată monstruoasa biserică Sacré-Coeur, monument al prostului gust suficient (în fața căruia nu știm de ce se extaziază — ca și în fața altei orori pariziene, podul Alexandru al III-lea — unii autori de reportaje de pe la noi, de parcă n-ar fi veniți din țara Voroneților și a Sucevițelor). De la sfîrșitul secolului trecut Parisul a fost în permanență — recentele alegeri au dovedit-o din nou — ceva mai la «dreapta» decît Franța luată în ansamblu. Ce-i drept, în jurul Parisului — la nord, la est și la sud — există celebra «centură roșie» cu o populație preponderent muncitorească, în care de decenii ființează, inexpugnabile, zeci de municipalități comuniste. Acesta-i adevărul. Precizînd toate acestea, nu înseamnă că iubim mai puțin Parisul, orașul unic, scump inimilor tuturor celor care iubesc libertatea, arta, lumina, frumusețea.

Cititorul **Vlad Gheorghe** din București ne acuză de părtinire pentru că am publicat la «Flacăra-album» (în nr. 10) numai portretul lui Cassius Clay și nu și pe cel al lui Frazier. Nu e vorba de nici o părtinire; în redacția noastră — ca și în orice colectiv care se respectă — au existat partizani și ai unuia, și ai celuilalt dintre cei doi boxeri. Totuși, cinstit, trebuie să recunoaștem că ceea ce a dat calitate de eveniment recentului meci de la New York a fost tocmai prezența unei personalități atît de iritante cum este Clay. Altfel, meciuri de box — chiar pentru titlul suprem — au mai fost și vor mai fi și nu stîrnesc atîta zarvă. Deci, din punct de vedere strict gazetăresc, nu cred că am greșit.

varietăți

dacă nu credeți, numărați!

Vă imaginați, probabil, că nici unui meșter din lume nu i-a trecut prin gînd pînă acum să numere cuiele pe care le-a folosit la construcția unei case. Ei bine, a făcut-o meșterul Edward Bawden din Park Lane. E drept, el n-a construit propriu-zis o casă, ci mai degrabă reprezentarea ei murală, ca motiv decorativ la o biserică congregațională din Birmingham. Așadar, meșterul Bawden a numărat cuiele din care și-a realizat opera și la socoteală a ieșit cifra de 20 000. Fix. Sînt multe? Sînt puține? Dacă vreți să știți negreșit, luați un ciocan, un perete, 20 000 de cuie și faceți o probă.

Este vorba deocamdată doar de un proiect de casă sferică. Realizată din materiale plastice, prefabricate, casa poate fi instalată oriunde, inclusiv pe apă.
Ideea aparține arhitecților elvețieni H.U. Haldemann și Herbert Distel.

hocus-pocus, gata casa!

Reamintesc cititorilor că nici o scrisoare trimisă pe adresa redacției revistei «Flacăra» (Piața Scînteii nr. 1), a Direcției generale ADAS (str. Smîrdan nr. 5), nici o întrebare adresată telefonic (la 15 42 64) nu rămîn fără răspuns. Eventualele excepții se datoresc unor situații fortuite și, în orice caz, nedorite. Poștașul vă roagă ca, în astfel de cazuri, să reveniți...

CONSTANTIN IOVIȚĂ, Făgăraș. Rîndurile dv. au așteptat cam mult un răspuns. Poștașul are doar o parte de vină, deoarece — deși indică de fiecare dată adresele unde i se poate scrie — dv. ați menționat pe plic doar: ADAS — București. În viitor vă rog să indicați adresa exactă (recomandarea este valabilă și pentru alți cititori). Doriți să aflați de ce *Asigurarea pușală* nu mai are o *primă uniformă*? Pentru documentare ne-am adresat direcției de specialitate din Direcția generală ADAS. Din documentația pusă la dispoziție rezultă că s-au avut în vedere, în primul rînd, interesele asiguraților. Practica arată că unele riscuri sînt mai frecvente, de exemplu, într-o regiune de munte; pagubele la unele specii de animale sînt mai frecvente în asemenea zone. Desigur, acestea nu au fost singurele criterii care au condus la stabilirea unor prime de asigurare diferențiate pe arii geografice. Rezultatele înregistrate în urma aplicării măsurii respective dovedesc însă, pe deplin, eficiența ei.

ION OPROIU, Vaslui. La întrebarea dv., răspunsul este negativ. În *Asigurarea complexă a gospodăriilor cetățenilor* nu se pot cuprinde mașinile, uneltele și instalațiile din ateliere, chiar dacă spațiul în care se află acestea fac corp comun cu locuința.

VICTOR OLARU, Calafat. Ce se înțelege prin *furt prin spargere*? Reglementările Administrației Asigurărilor de Stat stabilesc clar aceasta: *„Prin «furt prin spargere» se înțelege un furt după care rămîn urme că făptuitorii l-au săvîrșit introducîndu-se în încăperea încuiată prin spargerea pereților, ușilor, ferestrelor, legăturilor sau dispozitivelor de închidere (broaște cu chei, lacăte pe dinafară, zăvoare pe dinăuntru)"*. Dacă unele organe delimitează în alt fel faptul la care ne referim, ADAS nu poate ține seama de aceasta. Sper să înțelegeți aceasta, cu atît mai mult cu cît, după cum sînt informat, în cazul dv. nu există nici un fel de legătură cu riscul amintit.

SIMION NICOLAIDE, Pitești. La *Asigurarea mixtă de viață*, dacă primele au fost plătite de cel puțin un an (la contractele de asigurare încheiate pe durata de 5 ani) și timp de cel puțin doi ani (la cele încheiate pe durate mai mari), contractul de asigurare poate rămîne valabil pentru o sumă asigurată redusă, fără a se mai plăti prime.

Suma asigurată redusă se stabilește înmulțind suma asigurată înscrisă în poliță cu raportul dintre primele plătite și totalul primelor de plată pe întreaga durată. Menționez că această sumă asigurată redusă nu se poate plăti oricînd, așa cum afirmați dv., în baza unor informații eronate, ci numai la expirarea contractului de asigurare sau în caz de deces al asiguratului petrecut în cursul duratei asigurării.

CONSTANTIN TUNSOIU, Ioco. Propunerea dv. este interesantă. Direcțiile de specialitate din Administrația Asigurărilor de Stat o studiază. Cu privire la asigurarea de accidente vă comunic limita minimă de vîrstă: 16 ani. În legătură cu posibilitățile de a încheia această asigurare, ați înțeles bine: unii aleg asigurarea pentru SUME FIXE, alții preferă asigurarea pentru SUME CONVENITE cu ADAS

PUBLICITATE

întrebarea

de Henri WALD

Prin vorbire, omul se diferențiază de toate celelalte ființe, dar atinge deplina sa umanitate prin *întrebare*. A durat multă vreme pînă cînd vorbirea a depășit îndemnul și indicația pentru a ajunge, în cele din urmă, la întrebare. *Îndemnul*, care cheamă sau poruncește, și *indicația*, care arată sau semnalează, nu sînt încă departe de semnalizarea existentă și în natură. Îndemnul și indicația continuă să exprime, evident pe o treaptă superioară, nevoi afective și dorința imperioasă de a le satisface. La început, oamenii își comunicau unii altora, cu ajutorul *semnelor lingvistice*, cam ceea ce își comunică și animalele cu ajutorul *semnalelor nelingvistice:* nevoile lor naturale imediate. Trecerea de la îndemn la indicație și apoi la întrebare marchează înaintarea de la făurirea limbajului la dezvoltarea și desăvîrșirea lui.

Că întrebarea este superioară atît îndemnului, cît și indicației o dovedește și faptul că anumiți bolnavi mintali, regresînd pe scara evoluției, ajung la un moment dat să nu mai poată pune nici o întrebare, deși unele răspunsuri mai sînt în stare să le dea. Trecînd de la îndemn la indicație și apoi la întrebare, vorbirea se eliberează din ce în ce mai mult de sub presiunea imediată a reacțiilor pragmatico-afective și permite gîndirii să depășească orizontul prezentului, să fandeze în viitor, să prospecteze «nevăzutul» și «necunoscutul». Prin întrebare, vorbirea devine din ce în ce mai mult nu numai principalul mijloc de comunicare a gîndurilor, ci și principalul mijloc de elaborare a lor. Prin întrebare, vorbirea devine activitatea principală a gîndirii. Viitorul este cea mai umană dimensiune a timpului, iar întrebarea, prin capacitatea ei de a-l tatona, este cea mai umană formă a vorbirii. Prin întrebare, gîndirea folosește prezentul pentru a-și deschide drumul către ceea ce este absent: nevăzutul, necunoscutul, viitorul.

De aceea, întrebarea era la început o propoziție în care subiectul se referea la ceva văzut, cunoscut și prezent, iar în locul predicatului se afla semnul întrebării. Mă refer, desigur, la predicatul logic, nu la cel gramatical. Dintr-o întrebare poate lipsi ori predicatul, ori afirmarea sau negarea legăturii lui cu subiectul, dar nu poate lipsi niciodată subiectul, căci despre el este vorba. Din întrebarea «ce-i asta?» lipsește predicatul, nu subiectul. Subiectul este «asta»; ceea ce trebuie să se afle este *ce anume* reprezintă asta. Dovadă că răspunsul accentuează predicatul, sediul dintotdeauna al sporului de cunoaștere căutat de întrebare: «Asta este *o piatră*». Chiar dacă formulăm răspunsul: «*O piatră* este asta», accentul atrage atenția că în spatele subiectului gramatical se află predicatul logic.

Superioritatea cognitivă a întrebării față de îndemn și indicație se manifestă și prin faptul că răspunsurile pot fi reconvertite în întrebări și dialogul poate astfel să continue. Stabilirea dialogului începe o mișcare a gîndirii care progresează de la subiectul cunoscut la predicatul necunoscut. Împiedicarea răspunsurilor și a întrebărilor generează o situație care este deja un început de regres.

În natură nu există decît stimuli și reacții. De întrebări și răspunsuri sînt capabili numai oamenii.

Întrebarea este o propoziție care se adresează celorlalți oameni, întrebarea care se adresează naturii este o *problemă*, iar *ipoteza* este un răspuns provizoriu, care se mai află încă sub semnul întrebării.

Într-o propoziție problematică, subiectul vizează un anumit fenomen sau un anumit efect, iar semnul întrebării se află în locul predicatului care va dezvălui *esența* fenomenului sau *cauza* efectului; într-o ipoteză, semnul întrebării nu poate ocupa decît locul legăturii logice dintre subiect și predicat: «X este (?) cauza lui Y». Ipoteza caută ceea ce a și găsit; ceea ce îi lipsește este certitudinea.

Așadar, după ce s-au deprins să se întrebe unii pe alții, oamenii au început să întrebe natura, ajungînd, în cele din urmă, să se pună pe ei înșiși sub semnul întrebării. Numai omul poate să întrebe și, mai ales, să SE întrebe.

Fără capacitatea oamenilor de a pune mereu lumea și ideile lor despre ea sub semnul întrebării, gîndirea ar fi acoperită de platitudini și rezistența culturii în fața naturii ar fi înfrîntă.

sport

de Emanuel VALERIU

cei slabi, cei tari

Nu știu ce va fi pînă la urmă, dar știu că ceea ce s-a întîmplat recent în Cupa României la fotbal i-a pus pe gînduri pe mulți, pe foarte mulți: patru formații din divizia secundă au reușit să se claseze în duminica a tot atîtea echipe din prima categorie, iar altele două au trebuit să beneficieze de prevederi regulamentare speciale spre a putea continua cursa spre prețiosul trofeu.

Personal nu văd nici o nenorocire nici în primul caz citat și nici în următorul. De obicei, atunci cînd aflăm că în Anglia, spre exemplu, formațiile din ligile inferioare reușesc să le detroneze pe cele din categoria superioară, în competițiile care le reunesc, tragem — de ani și ani — aceeași concluzie: «Au fotbal bun, dom'le, ce să mai discutăm?» Cînd Arieșul sau altă reprezentantă a fotbalului din cine știe ce categorie aspiră la cupă, ajungînd în ultimele ei tururi ori în finală, sîntem mai curînd scandalizați. Ne plac surprizele, dar nu pînă la deplina lor împlinire.

Între aceste două atitudini se conturează o idee : nu ne place să-i vedem învinși pe cei puternici. Ne place doar să-i știm periclitați, zgîndăriți dar nu înfrînți.

Protestez împotriva acestei injustiții! Cei tari, dacă sînt într-adevăr astfel, s-o dovedească de fiecare dată, ceea ce în sport este greu, foarte greu, adesea imposibil. Iar cei cu adevărat «tari» au și ei nevoie, cel puțin din cînd în cînd, să uite această realitate incomodă și să coboare în slăbiciunea cea de fiecare zi a altora. Atunci de ce atîta zarvă? În loc să ne satisfacă ineditul noilor situații, lecțiile pe care cei slabi le dau celor puternici, situația de excepție care poate face din actuala ediție a cupei o ediție memorabilă, ne văicărim și invocăm tot felul de argumente prin care transpare insatisfacția. De ce să lăsăm cale liberă unor regrete, cînd însăși rațiunea de a fi a cupei nu este alta decît aceea de a prilejui confruntări cît mai neașteptate, ciocniri între echipe care altfel nu s-ar putea întîlni, de la înființare și pînă la dispariție, unele cu altele? Cupa reprezintă cea mai democratică competiție din fotbalul nostru căci ea cheamă la start o diversitate de categorii de jucători, de formații care nu au altă posibilitate de a se afirma, de a ieși din anonimat decît startul acesta comun, la grămadă, dacă vreți ca într-un cros popular în care așii se pot rătăci pe traseu, își pot scrînti o gleznă ori să-și piardă un papuc sosind pe stadion în mașina arbitrilor sau în urma unor necunoscuți.

Cît despre categoria a doua de invocații, cea care ține carențele de regulament, ea îmi produce și mai mari nedumeriri deoarece pe prima o mai pot înțelege (oameni sîntem!) dar regulamentele sînt acte obiective care pot fi consultate pe toate părțile, modificate și îmbunătățite pînă la... schimbarea lor completă. Și atunci, de ce tocmai cînd se califică patru formații din «B» și două cîștigă «la virstă» să protestăm aducînd în discuție carențele sistemului de desfășurare a cupei? Dacă nu s-ar fi obținut calificarea prin rezultate egale avantajînd echipele din categoria inferioară, dacă în locul calculului vîrstei s-ar fi luat culoarea părului sau vîrsta maseurului ar fi fost mai bine? De ce **acum** ni se pare fragilă formula cupei? Oare nu tot noi ne-am extaziat în fața egalității care o califica pe U.T.A. în dauna campioanei Feijenoord? Atunci mergea, acum, la Oradea, să zicem, nu mai ține? Cei care acuză azi regulamentul de ce n-au făcut-o mai înainte ca vreo echipă să beneficieze de actele de naștere ale jucătorilor? Ce i-a împiedicat s-o facă? Regulamentul era cunoscut și nimeni nu-l contesta. Nu se aștepta cineva să fie nevoie să se aplice prevederile sale? Cu atît mai rău. Pentru așa ceva nu este însă cazul să punem în discuție calificările aflate în limita literei legii sportive.

POȘTA RUBRICII. Gh. Mitroi: Recepționez cu regularitate «Viața studențească» și urmăresc cu un mai vechi interes «Cronica microbistului». Mulțumiri.

literare

de Traian STOICA

Romulus GUGA:

nebunul și floarea

O tipăritură nu cu mult mai mare decît o obișnuită «carte de buzunar»,și însumînd nici două sute de pagini, relevează, fără dubiu, un remarcabil debut în proză al unui tînăr cunoscut ca poet, autor al două volume de versuri: *Bărci părăsite* (1968) și *Totem* (1970). Romanul *Nebunul și floarea* (Editura Dacia) al lui Romulus Guga înseamnă certificatul de naștere al unui prozator original, de sigură vocație.

Parcurgem paginile acestui roman neavînd nici un moment sentimentul că ne aflăm în fața unui debut . Așa că, oricît am fi de circumspecți, nu vom putea găsi, după o formulă arhiuzitată în asemenea cazuri, acele «inerente stîngăcii». Proaspătul romancier ne surprinde prin minuirea certă și subtilă a mijloacelor de expresie. Modernitatea (atît de silnic urmărită de atîți practicanți ai genului) e obținută fără ostentație sau imitare grosieră a unor formule, mai mult sau mai puțin, *en vogue*. Între atîtea proze «de experiment» avem satisfacția întîlnirii cu un roman de plenară realizare artistică. Cu atît mai mult cu cît paginile lui sînt îmbibate cu înalte semnificații sociale și umane. E aici meritul de primă mărime al autorului, care pune în mișcare oameni și idei fără nici o imixtiune supărător demonstrativă; totul se înscrie organic în fluxul fabulației, așa cum îl reclamă cu necesitate factura acesteia.

Acțiunea romanului e plasată într-un ospiciu; eroii sînt pensionarii unui astfel de stabiliment. Cititorul,care încă nu a parcurs cartea, nu trebuie să presupună că *Nebunul și floarea* e o analiză cu mijloacele epicului a unor stări psihopatologice. Întocmirea unor fișe clinice nu a stat în intenția lui Romulus Guga. Personajul-narator, el însuși un client al spitalului, relatează șederea lui aici observîndu-se pe sine și pe ceilalți internați. E însă o observare «laică» și nu una profesionist-medicală. Acțiunile și reacțiile cazurilor întîlnite de cel care narează acuză *umanul* manifest chiar și în asemenea situații limită. Eroul povestitor e internat pentru că se crede mort. Deși în această stare indubitabilă pentru el, personajul nu contenește a cerceta *viața* din jurul său. În confesiunile bolnavilor pe care le ascultă, viața își arată partea ei tragică; dar, paradoxal, lectura cărții prilejuiește emoții dintre cele mai tonice. În acest sens, observă cu justețe Mircea Iorgulescu în *România literară:* «Jurnal de bord al unei călătorii într-o lume bolnavă și stranie, *Nebunul și floarea* este în același timp un poem intens și vibrant închinat vieții triumfătoare...» Romanul demonstrează o invenție epică inepuizabilă. Dar ingeniozitatea autorului nu relese numai din înșiruirea faptică, ci, mai ales, din osmoza acesteia cu simbolul, cu semnificația. Fiecare personaj al cărții — Savantul, Isus, Nebunul cu floarea, Reporterul, Iosif, Maiestatea-Sa, Ciucerul — vine cu zestrea lui ideatică, reprezentativă, pe care și-o etalează ca pe un crez. Oamenii care populează cartea sînt, din acest punct de vedere, entități. Tonul romanului însă nu e abstract, aceasta pentru că personajele au concretețe biografică, ideea e încorporată în gestul și atitudinea lor. Cartea e presărată nu de puține ori cu considerații teoretice, ele însă nu stinghерesc epicul prin cine știe ce imixtiune de ordin eseistic. Principiile emise de personaje apar drept concepții firești ale unor experiențe de viață, ale unor autentice trăiri. De aceea enunțul lor nu are nimic emfatic, exterior, el venind cu congruență din însăși structura insului, fiind încălzit afectiv de arderea lăuntrică. Pentru a ne opri la un singur exemplu, să amintim chiar de personajul-narator. Drumul întoarcerii sale la viață («învierea» lui) e urmărit într-o nuanțată evoluție, fără stridențe și artificii în receptarea treptată a realității (scenele cu firul de iarbă sînt revelatorii și, totodată, emoționante pentru căpătarea gustului vieții de către erou). Iar mărturisirea bucuriei reîntîlnirii cu viața — «îmi venea să sar, să strig, să urlu bucuria mea lumii întregi, voiam să-i spun că nu există nimic pe lumea aceasta mai prețios ca viața» — o înregistrăm ca pe un dat firesc al biografiei personajului.

Romanul mai beneficiază de o atmosferă caldă, de umană protecție pentru micul univers evocat, sugerîndu-ne, parcă, o comportare similară față de omenirea neliniștitei noastre planete. Dar sugestiile acestui concentrat roman sînt multiple.

Cu însemnele de rigoare pictate pe trup, în sunetele muzicii instrumentului de suflat «didjeridu», un grup de aborigeni dansează un dans războinic.

Zgîrcenia naturii, lupta nemiloasă pentru supravieţuire i-au dotat pe aceşti fii ai deşertului cu aptitudini excepţionale, neobişnuite în regnul uman. Aptitudini ce aveau să fie folosite de poliţia australiană.

„căutătorii de urme"

REPORTAJ SENZAŢIONAL DIN DEŞERTUL AUSTRALIAN KIMBERLEY

de Lucjan WOLANOWSKI

Aborigenii din pustiul Kimberley — una dintre cele mai aride regiuni ale globului — sînt într-o permanentă căutare de hrană. Trebuind mereu să găsească ceva care s-ar putea mînca, trebuie să şi ştie să «vadă» totul, chiar şi urmele pe care un şarpe sau o şopîrlă le lasă pe un sol pietros. Trebuind să fie la fel de iuţi ca vinatul pe care-l urmăresc, au capatat, în decursul timpului, o rezistenţă extraordinară şi capacitatea de a alerga cu viteze extraordinare. Se cunosc cazuri în care aceşti vînători aborigeni au parcurs în goană, într-o singură zi, peste 150 km — sau 600 km în mai puţin de o săptămînă.

Poliţia australiană a avut acum mai bine de un secol ideea de a se folosi de excepţionalele aptitudini ale aborigenilor. Azi nici o patrulă de poliţie nu porneşte în Kimberley fără «căutători de urme». Au şi o memorie excelentă — direcţia de zbor a unor păsări sau mişcarea unor şerpi sînt pentru ei informaţii preţioase pe care le trec în «hartă» pe care o păstrează mereu în memorie. Un grăunte de nisip pe o frunză le furnizează date utile, «descifrează» ştiri din felul în care a fost călcat un fir de iarbă. Pentru căutătorul de urme aborigen nu există doi oameni pe lume care să păşească la fel. După urma unui pas el poate deduce dacă cel urmărit este odihnit sau obosit, slab sau gras, poate descrie o persoană pe care n-a văzut-o niciodată

Un compatriot care participase de mai multe ori, în statul South Australia, la expediţii de căutare a unor călători rătăciţi şi văzuse băştinaşi căutători de urme în acţiune, îmi spunea: «Sînt mai buni decît un cîine poliţist. Un căutător de urme nu descifrează numai ce s-a întîmplat, el poate să prevadă ce va face în continuare persoana căutată. Iar în ce priveşte memoria, în comparaţie cu el, elefantul e un astenic incurabil».

CE S-A ÎNTÎMPLAT LA CEDUNA?

Singurul indiciu consta în amprentele unor paşi care duceau de la o peşteră la un bazin din apropiere, se întorceau la peşteră, se îndreptau apoi spre un ştrand şi se întrerupeau pe şoseaua spre Ceduna. Căutătorii de urme aduşi la faţa locului de poliţie au stabilit că amprentele picioarelor goale aparţineau unui «indigen cultivat», adică unui băştinaş care trăise printre albi şi fusese influenţat de stilul lor de viaţă. Au mai descifrat, din urme, că era vorba de un bărbat aparţinînd tribului Aranda, din Australia centrală.

...Rupert Max Stuart, născut în 1932, era socotit «metis de şapte optimi», adică avea «singe alb» numai de la unul din străbunici. Nu mersese la şcoală, învăţase doar de la o soră a lui să se iscălească, dar numai cu litere de tipar. Era angajat ca muncitor necalificat la un fel de bilci ambulant, care străbătea Australia cu carusele, barăci de tir şi alte atracţii. La 19 decembrie trupa a ajuns la Ceduna, localitate situată la 500 km vest de Adelaide, capitala statului South Australia.

...Pe malul mării, între Ceduna şi Thevenard, Mary Olive Hattam, o fetiţă de nouă ani, se juca cu fratele ei şi cu un prieten al lor. Băieţii au plecat către orele 14,30. Fetiţa însă nu s-a întors acasă nici după căderea nopţii. Părinţii, îngrijoraţi, au anunţat poliţia din Ceduna. Puţin după miezul nopţii a fost descoperit într-o peşteră cadavrul fetiţei. Cercetările au stabilit că fetiţa fusese mai întîi violată. În dimineaţa următoare bilciul ambulant şi-a strîns corturile şi s-a pornit din nou la drum. În seara precedentă Stuart se îmbătase, motiv pentru care proprietarul bilciului l-a lăsat la Ceduna. Cîteva ore mai tîrziu era arestat. Poliţia stabilise că făcea parte din acel trib Aranda, menţionat de căutătorii de urme. Stuart a negat totul, dar căutătorii de urme au comparat amprentele picioarelor lui cu urmele de la locul crimei şi au afirmat că erau perfect identice. Pînă la urmă, Stuart a semnat declaraţia în care recunoştea crima.

FĂRĂ DREPT DE APEL

I s-a desemnat un avocat din oficiu, pe nume O'Sullivan, care credea în nevinovăţia acuzatului. În faţa instanţei arestatul afirmase: «Nu ştiu nici să citesc, nici să scriu şi n-am frecventat niciodată vreo şcoală. N-am văzut niciodată fetiţa, n-am ucis-o eu. Poliţiştii m-au bătut, m-au schingiuit şi m-au silit să recunosc vina». Declaraţia prin care Stuart îşi anula mărturisirea nu i-a impresionat pe juraţi. A fost condamnat la moarte şi după lege, urma să fie spînzurat în a douăzeci şi opta zi de la pronunţarea sentinţei. Apelul a fost respins.

În celula condamnaţilor la moarte, Stuart a fost vizitat de un preot care trăise ani îndelungaţi printre membrii tribului Aranda. Din convorbirile cu condamnatul, preotul a ajuns la convingerea că acesta nu putea fi un asasin. A cerut ajutorul lui mister Strehlow, expert recunoscut în domeniul limbilor băştinaşilor australieni. Omul de ştiinţă a depus mărturie că Stuart nu ar fi putut da declaraţia respectivă, deoarece ştia mult prea prost limba engleză. El şi-a mai exprimat părerea că niciodată un băştinaş nu ar viola şi ucide un copil, că aceasta ar fi o «crimă tipică omului alb». Strehlow a făcut uz de toată autoritatea sa de om de ştiinţă şi a atras atenţia asupra mai multor contradicţii din declaraţiile acuzatului. Mărturia punea în gura presupusului asasin cuvinte al căror sens acesta nici nu-l putea pricepe.

Sub presiunea opiniei publice executarea sentinţei a fost amînată de mai multe ori. În ajunul ultimului termen, însuşi guvernatorul statului a intervenit pentru o nouă amînare de două săptămîni. Profitînd de acest răgaz, O'Sullivan a plecat la Londra pentru a supune acolo procesul Camerei Lorzilor. Era pentru prima dată în istorie cînd această înaltă instanţă urma să se pronunţe asupra soartei unui aborigen. Dar Camera Lorzilor a respins cererea apărării şi avocatul, disperat, a crezut că nimic nu-l mai poate salva pe clientul său de la ştreang încă nu-şi părăsise camera pe care o ocupa într-un hotel la Londra, cînd a fost chemat la telefon din Australia şi a aflat că preotul făcuse o anchetă pe cont propriu. Căutînd probe cu care să dovedească nevinovăţia aborigenului, străbătuse peste 5 000 kilometri prin Australia şi dăduse de urma patronului bilciului ambulant. Acesta şi oamenii lui au afirmat că fuseseră impreună cu Stuart în orele cînd a fost comis asasinatul. Stuart avea un alibi. Apărătorul s-a întors cu primul avion în Australia. O instanţă superioară a reluat procesul, pedeapsa cu moartea a fost comutată în muncă silnică pe viaţă. Concluziile anchetei care pornise de la afirmaţiile căutătorilor de urme nu au putut fi răsturnate. Stuart a rămas în închisoare.

«TU OMORÎT, INSPECTORE!»

Un căutător de urme negru nu poartă niciodată asupra sa arme, nici măcar atunci cînd urmăreşte un criminal înarmat. Are la el doar o pereche de cătuşe pe care trebuie să le pună celui urmărit. El nu se apropie niciodată de acesta cîtă vreme e treaz, ci aşteaptă să-l poată surprinde în somn. De aceea o urmărire poate dura cîteodată luni în şir, iar dacă urmăritul şi urmăritorul aparţin aceluiaşi trib şi cunosc deopotrivă de bine regiunea — duelul de rezistenţă devine şi mai lung, şi mai necruţător.

Căutătorii de urme aborigeni au fost utilizaţi în mod sporadic de aparatul judiciar al omului alb încă de prin 1867, dar abia din 1920 — de la celebra «afacere Griffin» — s-a trecut la folosirea lor sistematică. În acel an au fost găsite pe malul fluviului Mackenzie cadavrele a doi poliţişti. Asasinul îi jefuise de 10 000 lire australiene în aur, destinate salariilor minerilor dintr-o localitate apropiată. Ancheta era condusă de un as al poliţiei criminale din acea vreme, inspectorul Griffin, care avea în subordine şi un căutător aborigen de urme în vîrstă de nouăsprezece ani. Adus la locul crimei, tînărul negru a cercetat cu atenţie urmele din jurul celor doua cadavre, a privit după aceea ghetele şefului său şi, arătînd cu degetul spre el, a spus: «Tu omorît, inspectore!»

Supus unui interogatoriu, Griffin a mărturisit în cele din urmă că el a comis omorul pentru ca, din suma jefuită, să poată plăti nişte «datorii de onoare» făcute la cărţi. A fost spînzurat patru săptămîni mai tîrziu.

CRIMA DIN GOLFUL TRĂDĂRII

Bărbaţii din tribul Brinken îi detestau pe pescuitorii de perle japonezi, care le răpeau femeile şi le duceau pe corăbiile lor. La începutul anului 1932, războinicii din tribul Brinken urmăreau cu atenţie, ascunşi de-a lungul malului, vasul japonez «Onida», care executa manevre de acostare în Golful Trădării (Treachery Bay). Nemarluk si alti războinici s-au apropiat cu o pirogă de corabia japoneză şi le-au oferit marinarilor gîşte sălbatice. A doua zi i-au aprovizionat cu apă de băut proaspătă şi le-au promis să le aducă şi fete contra unei plăţi în vin de orez şi alcool. Încurajat de atitudinea prietenească a membrilor acestui trib îndeobşte temut, căpitanul corabiei s-a aventurat într-o lagună din apropiere la vînătoare de raţe. Îl însoţea Nemarluk. Pe neaşteptate aborigenul l-a atacat pe la spate şi i-a zdrobit teasta cu o măciucă. După această ispravă, războinicii negri s-au întors pe vas afirmînd că «fuseseră rugaţi de căpitan să transmită echipajului ordinul de a coborî pe uscat ca să se aprovizioneze cu apă de băut». Cu acest şiretlic au reuşit să mai ucidă doi japonezi, după care pirogile au început să hăituiască corabia japoneză. Rămasă fără căpitan, «Onida» s-a împotmolit într-un banc de nisip şi iar au mai fost ucişi cîţiva marinari japonezi. Supravieţuitorii au reuşit să ajungă la un post de poliţie, unde au relatat cele întîmplate. Aşa a început o «vînătoare» urmărică cu sufletul la gură de întreaga Australie.

BUL BUL INTRĂ ÎN ACŢIUNE

Patrulele a trei posturi de poliţie au trecut regiunea prin ciur şi sită. Poliţistul Ted Morey şi căutătorii de urme ce-l însoţeau au parcurs, în timpul acestei acţiuni, aproape 90 km pe jos, în fiecare zi, evitînd cu grijă posturile de pîndă ale tribului Brinken. Au reuşit să aresteze pe rînd pe toţi cei care participaseră la asasinate, în afara lui Nemarluk, care se deplasa atît de prudent încît urma lui nu putea fi «citită».

Urmărirea lui Nemarluk a durat jumătate de an. A fost prins în timp ce dormea pe o insuliţă în mijlocul unei mlaştini. A fost legat şi dus pe jos 500 kilometri pînă în oraşul Darwin.

Dar cu aceasta cazul Nemarluk nu se încheiase. Patru luni după arestarea sa, în iunie 1933, el organizează în închisoarea Fanny Bay, de lîngă Darwin, o evadare în masă, de care avea să profite singur. A parcurs o distanţă destul de mare prin apă pînă la brîu şi nu a lăsat nici un fel de urmă. A găsit şi drumul pe care fusese adus la închisoare şi a reuşit în felul acesta să se întoarcă, prin regiuni necunoscute, pînă pe meleagurile tribului său. Ştia însă că nu mai poate conta pe sprijinul oamenilor lui.

Poliţia a organizat un plan de urmărire foarte bine pus la punct. În această acţiune a fost folosit Bul Bul, care chiar şi printre colegii lui era socotit un talent excepţional. Mi s-a povestit că Bul Bul se putea deplasa în iarba înaltă cît un stat de om fără să se vadă mişcîndu-se un fir. Misiunea lui Bul Bul s-a transformat într-o aventură demnă de imaginaţia unui Homer sau Hemingway. Bul Bul l-a urmărit pe Nemarluk ca o umbră. Urmăritul a întins numeroase curse umbrei sale, dar degeaba. Bul Bul n-avea voie să-l piardă pe Nemarluk din ochi, ştiind că ar putea plăti cu viaţa orice imprudenţă, că orice greşeală i-ar fi fatală. Cînd s-a văzut ce tactică foloseşte urmăritul, patrulele poliţiei au fost retrase din acţiune. Nemarluk îşi urmărea... urmăritorii. El îşi aducea în mod intenţionat duşmanii pe o urmă foarte vizibilă şi, în momentul cînd patrula pornea pe această urmă, se sustrăgea urmăririi făcînd un ocol mare prin care ieşea în spatele patrulei, pe poteca bătătorită de aceasta. Reuşea astfel să-şi facă — măcar pentru un timp — urma pierdută şi sa cîştige cîteva ore de somn. Căci somnul era pentru el, ca şi pentru Bul Bul de altfel, cea mai grea problemă.

Pe cîmpul de luptă n-au mai rămas decît cei doi bărbaţi aparţinînd aceluiaşi trib. Amîndoi îşi pictaseră pe faţă şi trup semnele războiului, dar în timp ce unul fugea de legea omului alb, celălalt se afla în slujba acestei legi. Timp de opt luni Nemarluk şi-a dus umbra după el — căci atît a durat duelul care se desfăşura pe un teritoriu cu o rază de 700 km. Amîndoi aveau sanse egale, amîndoi trebuiau să vîneze ca să-şi procure hrană şi, bineînţeles, amîndoi trebuiau să şi doarmă. Lupta pentru somn a fost cîştigată de Bul Bul. Obosit de moarte, Nemarluk s-a strecurat într-o bună zi într-un tufăriş des şi a adormit imediat. Acolo l-a găsit «umbra» lui şi i-a pus cătuşele înainte ca trosnetul crengilor rupte să-l fi putut trezi pe cel cufundat în somn. După aceea Bul Bul şi-a încătuşat prada de un copac şi amîndoi — urmărit şi urmăritor — au căzut într-un somn frate bun cu moartea. Apoi a început calea întoarsă spre închisoarea de la Fanny Bay, la exact un an după evadare. Au mers aşa cîteva săptămîni. Bul Bul îngrijindu-se pe drum de mîncare şi băutură pentru amîndoi. Despre ce vor fi vorbit în cursul acestor săptămîni? Cum îşi va fi tratat «umbra» prada? Nemarluk a murit în închisoare puţin timp înainte de izbucnirea războiului în Pacific, cu care prilej au fost amnistiaţi toţi aborigenii deţinuţi. E una dintre dramele care nu şi-au aflat încă poetul.

PIERDE CÎŞTIGĂTORUL?

La Kununurra, într-o seară cînd locuitorii se adunaseră în piaţa din faţa hotelului pentru a asista la tragerea unei loterii cu obiecte, am făcut cunoştinţă cu un poliţist. La loterie pierdusem, bineînţeles, dar tot mă alesesem cu un cîştig: cu norocul reporterului. Căci poliţistul mi-a spus: «Aşteaptă-mă mîine dimineaţa în faţa poştei. Am să-ţi arăt cum lucrează căutătorii mei de urme. Nu intra la mine în comisariat: dacă te văd, te găsesc şi mai uşor».

«Un polonez li pune la încercare pe căutătorii nostri de urme !»

— Isi informa a doua zi cititorii «Canberra Times», cel mai mare cotidian din capitala australiană. În dimineața aceea așteptam în fața unui imobil cu un etaj, în care funcționa și oficiul poștal. Pe umăr mi-atîrna geanta cu merinde pe o zi și aparatul foto, grafic, iar în suflet purtam speranța unui reportaj senzațional. Curînd a apărut într-un jeep polițistul. Am pornit, mai iuți decît pompierii, pe șoseaua spre Wyndham și pe drum am stabilit regulile jocului. După ce vom parcurge cîțiva kilometri, vom opri mașina și ne vom despărți. Eu urma s-o iau pe jos în ce direcție voi vrea, iar el se va întoarce cu mașina la comisariat. După două ore avea să-i mobilizeze pe căutătorii de urme și-i va duce cu mașina la locul unde ne despărțisem, pentru ca, începînd din acel moment, ei să-mi caute urma prin tufăriș. Ținînd seama de faptul că mașina trebuia să facă două drumuri — unul pînă în oraș, și altul înapoi, cu căutătorii de urme — aveam la dispoziție cam trei ore ca să mă ascund. Aveam voie să mă tîrăsc, să sar, s-o iau în ce direcție mi-ar plăcea, să merg prin rîul care curgea în apropiere sau să-l trec înot — cu singura condiție să mă feresc de șerpi și crocodili — și trebuia apoi să am grijă să spun cîteva cuvinte de laudă căutătorului de urme care mă va găsi, căci sînt foarte sensibili la cuvintele bune. «Și dacă nu mă găsește?» Întrebarea mea neașteptată l-a cam descumpănit pe polițist. Într-adevăr, dacă se întîmpla ca aborigenul să nu fie în formă și să-mi piardă urma, aveam prea puține șanse să supraviețuiesc în tufăriș. Victoria mea ar fi echivalat cu o catastrofă.

Ne-am înțeles, pentru orice eventualitate, că dacă ar fi să nu fiu găsit, să o iau de-a lungul rîului Kununurra sau să încerc să ajung la șosea și să aștept acolo. Polițistul m-a salutat cu mîna la pălărie și jeepul a dispărut curînd într-un nor de praf. M-am uitat la ceas. Era 10,11. Civilizația rămăsese în urma mea. Înainte se întindea nemărginirea.

Ora 10,15. M-am deplasat în zigzag pe un teren pietros. Am întîlnit un pîrîiaș. M-am descălțat și am mers o bucată de drum prin apă, am trecut pe malul celălalt, m-am încălțat și mi-am continuat marșul. Aplicasem un vechi truc cu care contrabandiștii derutează clinii vameșilor care sînt pe urmele lor. Dar omul care avea să mă urmărească era «mai bun decît un cîine polițist». Trebuia să născocesc ceva mai original.

URMĂRIREA

Ora 10,35. Am trecut pe lîngă ruinele unei case. Mai precis, nu mai rămăsese decît coșul zidit din cărămidă. N-am putut deduce ce se întîmplase aici. Poate vreun incendiu, poate altă tragedie pe care o înghițise tufărișul. Poate că locuitorii — ființe sociabile — nu mai puteau suporta singurătatea. În notițele mele îmi copiasem mai demult textul unei inscripții pe care o găsisem pe o casă părăsită în statul New South Wales: «20 mile pînă la cel mai apropiat vecin, 40 pînă la oficiul poștal, 30 pînă la gară, 50 pînă la han, 10 mile pînă la apă, 1000 pînă la oraș. Oricine vrea să ia casa asta, a lui să fie. Femeia mea vrea să și trăiască. A plecat la oraș. Am plecat și eu...»

E amiază. Am băut limonadă din cutie. Pentru a nu lăsa vreo urmă, am aruncat cutia goală într-o scorbură de copac. A căzut cu zgomot înăuntru și a speriat o șopîrlă mare care s-a ivit dintre rădăcinile copacului.

Între timp — mă gîndeam — polițistul își va fi luat prînzul și va fi plecat în căutarea mea. M-am surprins încurcînd niște orele, notițele mele nu mai erau chiar atît de clare. În înaltul cerului un avion trecea vuind deasupra mea.

Nu vreau să întind prea mult povestea. Firește că mi-au găsit urma și firește că în seara aceea am povestit agitat, la Kununurra, despre evadarea mea. Prima versiune mai era încă foarte amănunțită, mai tîrziu ascultătorii au trebuit să se mulțumească cu versiuni mai scurte, pentru că și povestitorul obosise, iar ultimii cărora le-am relatat aventura au auzit toată povestea rezumată într-o singură frază, tipic australiană: «He found me bloody quickly» — «M-a găsit al naibii de repede». Și așa a și fost, iar dacă nu m-ar fi găsit, n-ar mai fi fost nici reporta; nici reporter. A fost cu adevărat o scenă ciudată. Stateam într-un tufiș, ascuns după un copac, și de acolo îi observam pe urmăritori. Un negru înalt, cu un băț în mînă, înainta în zigzag, urmînd parcă un fir invizibil. În spatele lui venea polițistul, care se oprea ori de cîte ori se oprea și căutătorul. Așteptă pe loc pînă ce acesta relua firul urmei din locul unde o pierduse. Mergeau așa unul după celălalt prin tufișurile printre care mă strecurasem ca să-mi găsesc un ascunziș. La un moment dat căutătorul a dat ocol unui trunchi găunos în care voiasem să mă ascund dar renunțasem de teama termitelor, și apoi... Cîteva minute mai tîrziu evadarea și urmărirea mea luaseră sfîrșit.

Căutătorul de urme mă descrisese: purtam o povară pe umărul drept, îmi apreciase greutatea (în livre) și înălțimea (în țoli) și a fost foarte satisfăcut constatînd că descrierea «citită» din ierburi, tufișuri, pietre și nisip era atît de aprope de realitate. Apoi, ca supliment, a arătat amănunțit ce parte din drum străbătusem în fugă și pe unde mersesem încet...

Căutătorul de urme era un bărbat trecut de patruzeci de ani. Devenea din ce în ce mai dificilă găsirea unor oameni tineri pentru această slujbă. «Contactul cu civilizația face, se pare, să dispară tot mai mult aptitudinile naturale ale băștinașilor, atrofiază fantasticul lor simț de orientare, excepționalul talent de a «citi» urme pe teren. Azi abia dacă mai există o sută de căutători de urme în Australia, iar peste douăzeci de ani va fi greu să mai întîlnești vreunul.

Ne-am întors cu jeepul în orășel. Căutătorul de urme adormise pe bancheta din fund, iar șeful său, mîndru nevoie mare, îmi spuse: «Fata lui mai mică e drăguță foc. Dacă vrei, vă fac cunoștință. Ocolul nu e mare...» Am refuzat politicos. Cu o fată «drăguță foc» nu-i de glumă, mai ales dacă tatăl ei te poate găsi oriunde. Oriunde!..

...Una dintre cele mai aride regiuni ale globului.
Un pustiu în care trăiesc totuși oameni,
triburi ce migrează din loc în loc în căutarea hranei.

tv

de Felicia ANTIP

NU DESPRE SPORT

Televizorul aduce spectacolul sportiv în casa unor oameni pentru care, altminteri, acest spectacol pur și simplu n-ar fi existat. Întîlnirea întîmplătoare dintre un public foarte numeros și jocul competițional iscă, firesc, reflecții și discuții depășind problemele tehnicii sportive sau, dacă preferați, neizbutind să ajungă pînă la ele.

După ultimele campionate de patinaj artistic ne-a rămas ca un cui în cap ideea că marele premiu este rezervat celor ce știu să lunece exact în limitele fixate, neabătîndu-se nici cu un milimetru de la linia trasată, celor ce privesc totdeauna gheața și niciodată cerul, celor ce nu-și permit vreun salt mai îndrăzneț de teamă să nu cadă. Beatrice Schuba este pentru noi nu campioana Europei și a lumii la patinaj, ci simbolul victoriei supunerii oarbe față de reguli, al perfecțiunii în conformism asupra a tot ceea ce ține de fantezie, de inspirație, de avîntul creator.

A urmat altă întîlnire la «nivel mondial»: meciul Frazier-Clay. Aici recunosc că fac opinie separată: detest boxul. Îl detest din principiu și îmi provoacă o foarte reală și acută repulsie fizică. Așa cum detest praznicul de înmormîntare despre care antropologia ne spune că este o reminiscență a ospățului canibalic urmînd morții unui membru al unei grupări umane îndeobște înfometate. Așa cum (cu tot respectul cuvenit lui Hemingway) detest corida pentru că văd în ea o altă formă a spectacolului aruncării creștinilor la lei. E drept că, de data aceasta, nu omul este oferit fiarelor, ci animalul este dat pradă omului. Scopul ultim rămîne însă tot spectacolul unei morți sîngeroase (și, pentru că sîntem rafinați, «frumoase»). Iar înfruntarea în arenă dintre om și bestie constituie, indiferent de rezultat, un act bestial, nu omenesc.

Plăcerea de a asista la un meci de box vine, cred, tot de departe: este strănepoata nevoii de a vedea lupte de gladiatori. Pretențiile sînt mai civilizate: nu moartea celui înfrînt, ci doar o bătaie soră cu moartea și, dacă se poate, să-și piardă pentru cîtăva vreme conștiința, adică, de fapt, să moară puțin. Capul omului nu-i făcut pentru a încasa pumni năucitori (care, după o viață de profesionism au nu o dată ca efect allenarea mintală sau orbirea). Cunosc argumentul potrivit căruia, viața fiind o luptă, pumnii abstracți pe care unii și alții îi primesc nu numai în cap, ci și sub centură, nu sînt mai puțin traumatizanți decît cei concreți și, ca atare, arta de a para loviturile ar continua a fi o componentă esențială a educației moderne. Dar publicul ațițat care cere sînge («dă-i borșul!») și desfigurare au mă convinge de «noblețea» sportului al cărui punct culminant se numește knock-out. Chiar dacă manifestările acestui public demonstrează că are nevoie de o asemenea supapă pentru a nu exploda sub presiunea propriei sale violențe.

Oamenii din rasa lui Clay și a lui Frazier sînt foarte prețuiți în țara lor ca gladiatori. Este una dintre puținele căi spre glorie deschise larg în fața lor. Au pășit pe ea venind, fiecare, din altă direcție. Frazier, învingătorul, descinde din linia sclavilor care se bizuie pe aptitudini fizice excepționale pentru a-și cumpăra libertatea, a campionilor lacomi de faimă și de bani. Cassius Clay, rebotezat intru doctrina «musulmanilor negri» Muhammad Ali, e un Spartacus gata să sfideze societatea ostilă, s-o sfărîme, pentru a nu se lăsa sfărîmat de ea. Asimilistul și contestatarul trebuie să se urască între ei nu pentru că așa le cere adversitatea ideologică, ci pentru că așa le cere — dacă e să-l credem pe Jack London — regula jocului. Nu poți lovi cu furie decît dacă te montezi, dacă te convingi că cel din fața ta e un om de nimic și că de zdrobirea lui depind fericirea și viitorul tău.

Prefer însă să vorbesc nu despre ură și brutalitate, ci despre o superbă camaraderie. De multă vreme nu ne-a oferit televiziunea un spectacol atît de emoționant ca întîlnirea cu tenismenii Ion Țiriac și Ilie Năstase. Filmul te făcea să te îndrăgostești de acest sport care cere și el agilitate și forță dar nu pentru o încăierare dură, nemiloasă, ci pentru o extraordinară confruntare a îndemînării, a preciziei, a rezistenței, a inventivității. Mai mult încă decît filmul mi-au plăcut însă oamenii, cei doi oameni împreună, relația profund omenească, bărbătească, dintre ei. O sută de prelegeri despre esența prieteniei, două sute de emisiuni «moralizatoare» pentru tineret (gen cîndva prolific, dar acum, din fericire, pe cale de dispariție) nu ar fi avut efectul acestui contact direct cu doi sportivi care au ajuns departe, foarte departe, pentru că și-au dat unul celuilalt, cu tandră afecțiune și stimă, tot ceea ce își puteau da. Televiziunea poate înscrie această emisiune atît printre realizările ei la capitolul «propagandă sportivă» cît și, mai ales, la capitolul propagandă pentru sinceritate, pentru căldură în relațiile dintre oameni, bineînțeles dacă are în vederile ei un asemenea obiectiv.

Și o mențiune finală: lui Cristian Țopescu îi datorăm această întîlnire. Așa cum lui Ioan Petru — indiferent de tot ceea ce avem a-i reproșa: lipsă de deferență față de unii invitați de marcă, o excesivă înclinare spre teatralism — îi datorăm dezbaterile de cel mai larg interes organizate de televiziune. Păcat că pe Calea Dorobanților nu sînt mai mulți asemenea oameni de inițiativă, care să știe ce înseamnă dialogul cu telespectatorii și să fie în stare să-l realizeze.

PE ECRANE

SECRETUL DIN SANTA VITTORIA

Anna Magnani — actriță care poruncește machiorilor: «Nu-mi ascundeți ridurile și, mai ales, celebrele mele cearcăne».

Chiar dacă curajul bunelor sentimente nu l-a părăsit niciodată, chiar dacă talentul de a face o concurență politicoasă literaturii din care se inspiră rămîne statornic, Stanley Kramer nu a mai atins, după *Procesul de la Nürnberg*, acea zonă incandescentă a întrebărilor sfredelitoare din fața cărora e greu să dispari fără un răspuns ferm. Dar poate că, la urma urmei, cineastul nici nu și-a propus să doboare — sau să egaleze — propriile sale recorduri, ci doar să rămînă credincios unui crez etico-social generos: confruntarea individului cu valorile umane. Desfășurată pe spații psihologice bogate (*Corabia nebunilor*), sau mai restrînse (*Ghici, cine vine la cină?*), această pasiune de a verifica rezistența unei conștiințe a lăsat în urmă filme care — avînd și această perioadă unui profesionalism riguros — sînt o lecție de demnitate civică. Kramer nu se dezice nici atunci cînd pornește către cărările comediei, el știe să o aleagă pe aceea în capătul căreia rîsul să dea măcar o singură dată mîna cu neliniștea. *Secretul din Santa Vittoria* — după romanul lui Robert Crichton, disputat de trei onorabile case de filme și cîștigat de United Artists — l-a oferit cineastului prilejul unei confruntări desfășurate în perimetrul unei comedii blînde.

Autorul o numește «un amestec de comedie și dramă care vorbește despre multele calități dar și despre multele defecte ale oamenilor... Sper că va provoca și surîsuri, și oftaturi».

Un orășel italian, ușor somnoros, cu locuitori care se pare că pricep cam greu istoria atîta vreme cît aceasta nu-i atinge direct, se scutură din amorțeală o dată cu alegerea noului primar și, în cele din urmă, se trezește de-a binelea, obligat fiind să treacă la acțiune: să ascundă cele peste un milion de sticle de vin — bogăția locală — devenite țința armatelor germane în retragere.

Kramer filmează cu o plăcere vădită — pe care ne-o transmite și nouă — această cronică a unui loc uitat de Dumnezeu, cu bărbați greoi și femei grase, cu un primar ales la întîmplare, cam petrecăreț și fanfaron, pe deasupra, și tinut aprig sub papuc, cu mici drame ce se sting în drumul de acasă către piață.

Sensibil și atent la reactiile umane, cineastul a fost cucerit de tipologia propusă de romancier, de toți acei mici oameni fără importanță, obișnuiți să se descurce și care, dintr-o dată, trebuie să înfrunte o situație, să dovedească curaj. El le urmărește, cînd cu maliție, cînd cu participare, stîngăcia simpatică și, mai ales, o anume șiretenie — de esență populară — cu care doboară pe cei ce se cred infailibili.

Ofițerul neamț, căruia însușirea comorii lichide din Santa Vittoria i se părea o floare la ureche, este înfrînt de tertipurile și prefăcătoriile fermecătoare ale primarului Bombolini, interpretat de un Anthony Quinn, coborît parcă din paginile lui Steinbeck (cei din Tortilla Flat, joia dulce) cu pehlivani duioși, al căror singur scut este candoarea. Maestru recunoscut în alcătuirea distribuitiilor, Stanley Kramer a solicitat și alți actori cu aparitii explozive: Anna Magnani, nevasta-jandarm, italianca cicălitoare și furtunoasă, în fața căreia încercăm o singură părere de rău: aceea de a nu o auzi blestemînd în limba ei șuierătoare, spunînd un «mascalzone» care tradus în altă limbă își pierde savoarea (tot filmul este vorbit în engleză).

De altfel, seducătoarea gălăgie de fond, parte intrinsecă într-un film italian cu eroi populari, este stinsă aici în inflexiunile de o cu totul altă muzicalitate ale limbii engleze. A avut grijă însă excelentul operator Giuseppe Rotunno (colaborator apropiat al lui Visconti cu care a lucrat *Rocco și frații săi*, *Noapți albe*, *Străinul*) să oprească îndelung aparatul pe chipurile oamenilor din Santa Vittoria, pentru a ne convinge că ne aflăm în plină provincie italiană, cu femei care abia așteaptă să aibă prilejul să arunce bărbatului o cratiță în cap și un potop de vorbe.

Magda MIHĂILESCU

Anthony Quinn — erou fără voie (în fotografie — alături de Giancarlo Giannini).

ACTORI ȘI ROLURI

Se vorbește tot mai insistent, în ultima vreme, de un posibil film închinat lui Hemingway, pe care ar avea de gînd să-l realizeze compania Cinema Center Films. După unele informații, povara de a-l întruchipa pe uriașul literaturii americane va fi lăsată în seama marelui actor Lee Marvin («Profesioniștii», «Corabia nebunilor»). Vi-l readucem în memorie, publicînd această fotografie dintr-un frumos film cu cow-boy bătrîni: Monte Walsh de William A. Fraker. Parteneră — Jeanne Moreau.

de la A la Z

de Constantin POPESCU

COMENCINI Luigi

Regizor italian de film, născut la Salo (Brescia), la 8 iunie 1916. Își ia diploma de arhitect și face parte, împreună cu A. Lattuada, din grupul revistei «Corrente» fondată în 1938 și dirijată de E. Treccani, ocupîndu-se de critica de film. Cu Lattuada și Mario Ferreri se dedică reperării și conservării vechilor filme. Din inițiativa lor se naște Cineteca Italiană și organizarea unei Mostre del Cinema, cu ocazia Trienalei din Milano, în cursul căreia au fost proiectate opere prohibite de cenzura fascistă. Realizează cîteva scurt metraje, printre care *La novelette* și se dedică, după război, criticii de film la ziarul «Avanti» și revista «Tempo» (Milano) trecînd ulterior la profesionalismul cinematografic cu un documentar caracterizat printr-un limbaj incisiv și o caldă umanitate: *Bambini in città*. Colaborează la scenariile filmelor *Daniele Cortis* și *Mulino del Po* și debutează ca regizor de film artistic cu *Proibito rubare* (1949) despre copiii vagabonzi din Napoli. Atacă tema prostituției în *Persone chiuse* și *La tratta delle bianche*, a urmărilor războiului în: *Cu toții, ocazie* sau în *Fata lui Bube*, filme emoționante prin tonul lor sincer și dramatismul intens al situațiilor, dar are mai mult succes cu comediile *Comisarul*; *La bella di Roma*; *Soții în oraș*; *Mogîre periculoasă*; *Surprizele dragostei*; *Le bambole*, și mai ales cu serialul *Pane, amore e* ... interpretat inițial de Vittorio de Sica și Gina Lollobrigida (apoi de Sophia Loren). Ultimele sale filme sînt: *Giacomo Casanova* (1969) cu Leonard Whiting și Senta Berger și *Senza sapere niente di lei* (1970) cu Philippe Leroy.

COMNEA Dana

Actriță română de teatru, film și TV, născută la București, la 3 octombrie 1933. Urmează cursurile IATC ului (fiind lecții de mimică cu regretatul Mihu Popescu) și după absolvire (un reușit spectacol de diplomă cu «Steaua fără nume») joacă timp de doi ani la Teatrul din Galați, trecînd apoi în Capitală, la Teatrul Giulești, unde activează pînă azi, în ciuda unor prime probe de film neconcludente, este distribuită în rolul principal feminin din *Alarmă în munți* (1955). Debutul ei cinematografic cu-o fost — după opinia însăși a actriței — o revelație, dar lăsa să se întrevadă premisele unei reușite. Talentul ei autentic, frumusețea, sensibilitatea, jocul expresiv și nuanțat, aveau să se exprime din plin, nu în filmele sale următoare: *Cinci oameni la drum*, *Ripa dracului*, ci abia doi ani mai tîrziu în filmul regizorilor I. Mihu și M. Marcus: *Viața nu iartă*, într-un rol redus ca dimensiuni, dar bogat ca viață interioară. Au urmat alte cîteva interesante apariții în *Mere sălbatice* (Alecu Croitoru); *Încoarcerea* (schecul semnat de Mihai Iacob), în *De 3 ori București* și mai ales în *Anotimpuri* (Savel Stiopul). În ultimii ani, D.C. a apărut mai des la TV. A trecut aici un dificil examen pentru o cîntă actriță de dramă realizînd o performanță cu atît mai meritorie, cu cît implica o mare experiență de viață. *Vocea umană* de Jean Cocteau. La fel de meritorii ni se par creațiile ei din *Omul cu mîrțoaga*, din *Idioata de Achard*, din *Neîncredere în fișor* etc. «Redescoperirea» cineastă română, D.C. a fost recent distribuită în *Fiul soarelui*, coproducție România-R.F. a Germaniei.

CONNERY Sean

Actor britanic de film, teatru și TV, născut la Edinburg, la 25 august 1930. Ajunge în teatrul de proză, după ce a debutat în ansamblul unei mari companii londoneze de musical-uri în *South Pacific*, joacă roluri din cele mai importante, de la Shakespeare, la Pirandello și Giraudoux, trecînd apoi la TV unde apare, printre altele, într-o ecranizare a *Annei Karenina*, în rolul lui Vronski, alături de Claire Bloom. Cariera sa cinematografică, începută în 1957 cu *No Road Back*, continuă neconcludentă cu roluri variate în filme inegale: *Action of Tiger*; *Soferi îadului*; *Another Time, Another Place* cu Lana Turner; un Disney: *Darby O'Gill and the Little People*; *Cea mai lungă zi*; *On the Fiddle* etc. Popularitatea internațională și-o va dobîndi de-abia din 1962, cînd începe să interpreteze pe James Bond, eroul romanelor de aventuri ale lui Ian Fleming. *Doctor No*; *Goldfinger*, *Thunderball*; *You only Live Twice*. «Supermașina-ului din carte, cu arsenalul de gadget-uri inventate anume pentru el, S.C. îi împrumută dezinvoltura, supletea și eleganța lui personală. În fața unui imminent pericol de anihilare a personalității artistice S.C. are curajul, unic în istoria filmului, să renunțe deliberat la un personaj care-i adusese faima, idolatria mulțimilor și șiruri de milioane și să înceapă, de la zero, o a doua carieră, unde nu va mai fi vorba de vreun James Bond. Filmul *Colina* (1965) este o dovadă certă a imenselor sale resurse dramatice. Un alt actor s-a născut, capabil să treacă de la o dramă realistă: *Woman of Straw* (1964 — r: Basil Dearden) cu Gina Lollobrigida, la comedia sofisticată: *A Fine Madness* (1965) cu Jean Seberg; de la westernul psihologic: *Shalako* (1968 — r: E. Dmytryk) cu Bardot, la filmul de temă socială: *The Molly Maguires* (1969 — r: Martin Ritt) cu Richard Harris. Îl vom revedea în rolul exploratorului Amundsen în coproducția sovieto-anglo-italiană: *Cortul roșu* (1970 — r: M. Kalatozov). Pregătește un *Macbeth* original (în film) și va debuta ca regizor de teatru la Londra, montînd o piesă jucată de soția sa, actrița Diane Cilento.

CONSTANTIN George

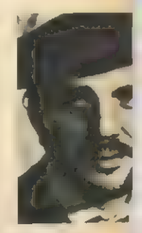

Actor român de teatru și film, născut la București la 3 mai 1933. A absolvit Institutul de artă teatrală și cinematografică în 1956, la clasa maestrului N. Bălțățeanu. De atunci și pînă azi, acest neobosit actor și-a pus cu dărnicie marele său talent în slujba teatrului, a radioului, filmului și televiziunii. A debutat la Teatrul Nottara în *Pygmalion* și a jucat de-atunci cu egală dăruire Shakespeare și Shaw, Cehov și Anouilh, Pirandello și Dostoievski, Caragiale și Camil Petrescu. E tipul de actor ideal, care știe să dea rolurilor complexe, grave, încă și mai mare profunzime, să dea căldură și autenticitate oricărui personaj. E aproape de necrezut cum unui asemenea actor nu i s-au dat în film pînă acum decît roluri de compoziție, dintre care o parte cu totul nesemnificative. Filmele în care a jucat, cu toate defectele și calitățile lor pe care le cunoaștem, sînt: *Aproape de soare*; *Un surîs în plină vară*, *Procesul alb*; *La porțile pămîntului*; *Dimineție unui băiat cuminte*, *Răpirea fecioarelor*; *Războinicul haiducilor*; *Reconstituirea*

— își informa a doua zi cititorii «Canberra Times», cel mai mare cotidian din capitala australiană. În dimineața aceea așteptam în fața unui imobil cu un etaj, în care funcționa și oficiul poștal. Pe umăr mi-atîrna geanta cu merinde pe o zi și aparatul foto, grafic, iar în suflet purtam speranța unui reportaj senzațional. Curînd a apărut într-un jeep polițistul. Am pornit, mai iuți decît pompierii, pe șoseaua spre Wyndham și pe drum am stabilit regulile jocului. După ce vom parcurge cîțiva kilometri, vom opri mașina și ne vom despărți. Eu urma s-o iau pe jos în ce direcție voi vrea, iar el se va întoarce cu mașina la comisariat. După două ore avea să-i mobilizeze pe căutătorii de urme și-i va duce cu mașina la locul unde ne despărțisem, pentru ca, începînd din acel moment, ei să-mi caute urma prin tufăriș. Ținînd seama de faptul că mașina trebuia să facă două drumuri — unul pînă în oraș, și altul înapoi, cu căutătorii de urme — aveam la dispoziție cam trei ore ca să mă ascund. Aveam voie să mă tîrăsc, să sar, s-o iau în ce direcție mi-ar plăcea, să merg prin rîul care curgea în apropiere sau să-l trec înot — cu singura condiție să mă feresc de șerpi și crocodili — și trebuia apoi să am grijă să spun cîteva cuvinte de laudă căutătorului de urme care mă va găsi, căci sînt foarte sensibili la cuvintele bune. «Și dacă nu mă găsește?» Întrebarea mea neașteptată l-a cam descumpănit pe polițist. Într-adevăr, dacă se întîmpla ca aborigenul să nu fie în formă și să-mi piardă urma, aveam prea puține șanse să supraviețuiesc în tufăriș. Victoria mea ar fi echivalat cu o catastrofă.

Ne-am înțeles, pentru orice eventualitate, că dacă ar fi să nu fiu găsit, să o iau de-a lungul rîului Kununurra sau să încerc să ajung la șosea și să aștept acolo. Polițistul m-a salutat cu mîna la pălărie și jeepul a dispărut curînd într-un nor de praf. M-am uitat la ceas. Era 10,11. Civilizația rămăsese în urma mea. Înainte se întindea nemărginirea.

Ora 10,15. M-am deplasat în zigzag pe un teren pietros. Am întîlnit un pîrîiaș. M-am descălțat și am mers o bucată de drum prin apă, am trecut pe malul celălalt, m-am încălțat și mi-am continuat marșul. Aplicasem un vechi trucu cu care contrabandiștii derutează clinii vameșilor care sînt pe urmele lor. Dar omul care avea să mă urmărească era «mai bun decît un cîine polițist». Trebuia să născocesc ceva mai original.

URMĂRIREA

Ora 10,35. Am trecut pe lîngă ruinele unei case. Mai precis, nu mai rămăsese decît coșul zidit din cărămidă. N-am putut deduce ce se întîmplase aici. Poate vreun incendiu, poate altă tragedie pe care o înghițise tufărișul. Poate că locuitorii — ființe sociabile — nu mai putuseră suporta singurătatea. În notițele mele îmi copiasem mai demult textul unei inscripții pe care o găsisem pe o casă părăsită în statul New South Wales: «20 mile pînă la cel mai apropiat vecin, 40 pînă la oficiul poștal, 30 pînă la gară, 50 pînă la han, 10 mile pînă la apă, 1000 pînă la oraș. Oricine vrea să ia casa asta, a lui să fie. Femeia mea vrea să și trăiască. A plecat la oraș. Am plecat și eu...»

E amiază. Am băut limonadă din cutie. Pentru a nu lăsa vreo urmă, am aruncat cutia goală într-o scorbură de copac. A căzut cu zgomot înăuntru și a speriat o șopîrlă mare care s-a ivit dintre rădăcinile copacului.

Între timp — mă gîndeam — polițistul își va fi luat prînzul și va fi plecat în căutarea mea. M-am surprins încurcînd niște orele, notițele mele nu mai erau chiar atît de clare. În înaltul cerului un avion trecea vuind deasupra mea.

Nu vreau să întind prea mult povestea. Firește că mi-au găsit urma și firește că în seara aceea am povestit agitat, la Kununurra, despre evadarea mea. Prima versiune mai era încă foarte amănunțită, mai tîrziu ascultătorii au trebuit să se mulțumească cu versiuni mai scurte, pentru că și povestitorul obosise, iar ultimii cărora le-am relatat aventura au auzit toată povestea rezumată într-o singură frază, tipic australiană: «He found me bloody quickly» — «M-a găsit al naibii de repede». Și așa a și fost, iar dacă nu m-ar fi găsit, n-ar mai fi fost nici reportaj nici reporter. A fost cu adevărat o scenă ciudată. Stateam într-un tufiș, ascuns după un copac, și de acolo îi observam pe urmăritori. Un negru înalt, cu un băț în mînă, înainta în zigzag, urmînd parcă un fir invizibil. În spatele lui venea polițistul, care se oprea ori de cîte ori se oprea și căutătorul. Aștepta pe loc pînă ce acesta relua firul urmei din locul unde o pierduse. Mergeau așa unul după celălalt prin tufișurile printre care mă strecurasem ca să-mi găsesc un ascunziș. La un moment dat căutătorul a dat ocol unui trunchi gînos în care voiesem să mă ascund dar renunțasem de teama termitelor, și apoi... Cîteva minute mai tîrziu evadarea și urmărirea mea luaseră sfîrșit.

Căutătorul de urme mă descrisese: purtam o povară pe umărul drept, îmi apreciase greutatea (în livre) și înălțimea (în țoli) și a fost foarte satisfăcut constatînd că descrierea «cititâ» din ierburi, tufișuri, pietre și nisip era atît de aproape de realitate. Apoi, ca supliment, a arătat amănunțit ce parte din drum străbătusem în fugă și pe unde mersesem încet...

Căutătorul de urme era un bărbat trecut de patruzeci de ani. Devenea din ce în ce mai dificilă găsirea unor oameni tineri pentru această slujbă. Contactul cu civilizația face, se pare, să dispară tot mai mult aptitudinile naturale ale băștinașilor, atrofiază fantasticul lor simț de orientare, «excepționalul talent de a «cîti» urme pe teren. Azi abia dacă mai există o sută de căutători de urme în Australia, iar peste douăzeci de ani va fi greu să mai întîlnești vreunul.

Ne-am întors cu jeepul în orășel. Căutătorul de urme adormise pe bancheta din fund, iar șeful său, mîndru nevoie mare, îmi spuse: «Fata lui mai mică e drăguță foc. Dacă vrei, vă fac cunoștință. Ocolul nu e mare...» Am refuzat politicos. Cu o față «drăguță foc» nu-i de glumă, mai ales dacă tatăl ei te poate găsi oriunde. Oriunde!

...Una dintre cele mai aride regiuni ale globului. Un pustiu în care trăiesc totuși oameni, triburi ce migrează din loc în loc în căutarea hranei.

tv

de Felicia ANTIP

NU DESPRE SPORT

Televizorul aduce spectacolul sportiv în casa unor oameni pentru care, altminteri, acest spectacol pur și simplu n-ar fi existat. Întîlnirea întîmplătoare dintre un public foarte numeros și jocul competițional iscă, firesc, reflecții și discuții depășind problemele tehnicii sportive sau, dacă preferați, neizbutind să ajungă pînă la ele.

După ultimele campionate de patinaj artistic ne-a rămas ca un cui în cap ideea că marele premiu este rezervat celor ce știu să lunece exact în limitele fixate, neabătîndu-se nici cu un milimetru de la linia trasată, celor ce privesc totdeauna gheața și niciodată cerul, celor ce nu-și permit vreun salt mai îndrăznet de teamă să nu cadă. Beatrice Schuba este pentru noi nu campioana Europei și a lumii la patinaj, ci simbolul victoriei supunerii oarbe față de reguli, al perfecțiunii în conformism asupra a tot ceea ce ține de fantezie, de inspirație, de avîntul creator.

A urmat altă înfruntare la «nivel mondial»: meciul Frazier-Clay. Aici recunosc că fac opinie separată: detest boxul. Îl detest din principiu și îmi provoacă o foarte reală și acută repulsie fizică. Așa cum detest praznicul de înmormîntare despre care antropologia ne spune că este o reminiscență a ospățului canibalic urmînd morții unui membru al unei grupări umane îndeobște înfometate. Așa cum (cu tot respectul cuvenit lui Hemingway) detest corida pentru că văd în ea o altă formă a spectacolului aruncării creștinilor la lei. E drept că, de data aceasta, nu omul este oferit fiarelor, ci animalul este dat pradă omului. Scopul ultim rămîne însă tot spectacolul unei morți sîngeroase (și, pentru că sîntem rafinați, «frumoase»). Iar înfruntarea în arenă dintre om și bestie constituie, indiferent de rezultat, un act bestial, nu omenesc.

Plăcerea de a asista la un meci de box vine, cred, tot de departe: este strănepoata nevoii de a vedea lupte de gladiatori. Pretențiile sînt mai civilizate: nu moartea celui înfrînt, ci doar o bătaie soră cu moartea și, dacă se poate, să-și piardă pentru cîtăva vreme conștiința, adică, de fapt, să moară puțin. Capul omului nu-i făcut pentru a încasa pumni năucitori (care, după o viață de profesionism au nu o dată ca efect alienarea mintală sau orbirea). Cunosc argumentul potrivit căruia, viața fiind o luptă, pumnii abstracți pe care unii și alții îi primesc nu numai în cap, ci și sub centură, nu sînt mai puțin traumatizanți decît cei concreți și, ca atare, arta de a para loviturile ar continua a fi o componentă esențială a educației moderne. Dar publicul ațițat care cere sînge («dă-i borșul!») și desfigurare au mă convinge de «noblețea» sportului al cărui punct culminant se numește knock-out. Chiar dacă manifestările acestui public demonstrează că are nevoie de o asemenea supapă pentru a nu exploda sub presiunea propriei sale violențe.

Oamenii din rasa lui Clay și a lui Frazier sînt foarte prețuiți în țara lor ca gladiatori. Este una dintre puținele căi spre glorie deschise larg în fața lor. Au pășit pe ea venind, fiecare, din altă direcție. Frazier, învingătorul, descinde din linia sclavilor care se bizuie pe aptitudini fizice excepționale pentru a-și cumpăra libertatea, a campionilor lacomi de faimă și de bani. Cassius Clay, rebotezat întru doctrina «musulmanilor negri» Muhammad Ali, e un Spartacus gata să sfideze societatea ostilă, s-o sfărîme, pentru a nu se lăsa sfărîmat de ea. Asimilistul și contestatarul trebuie să se urască între ei nu pentru că așa le cere adversitatea ideologică, ci pentru că așa le cere — dacă e să-l credem pe Jack London — regula jocului. Nu poți lovi cu furie decît dacă te montezi, dacă te convingi că cel din fața ta e un om de nimic și că de zdrobirea lui depind fericirea și viitorul tău.

Prefer însă să vorbesc nu despre ură și brutalitate, ci despre o superbă camaraderie. De multă vreme nu ne-a oferit televiziunea un spectacol atît de emoționant ca întîlnirea cu teniserii Ion Țiriac și Ilie Năstase. Filmul te făcea să te îndrăgostești de acest sport care cere și ei agilitate și forță dar nu pentru o încăierare dură, nemiloasă, ci pentru o extraordinară confruntare a indemînării, a preciziei, a rezistenței, a inventivității. Mai mult încă decît filmul mi-au plăcut însă oamenii, cei doi oameni împreună, relația profund omenească, bărbătească, dintre ei. O sută de prelegeri despre esența prieteniei, două sute de emisiuni «moralizatoare» pentru tineret (gen cîndva prolific, dar acum, din fericire, pe cale de dispariție) nu ar fi avut efectul acestui contact direct cu doi sportivi care au ajuns departe, foarte departe, pentru că și-au dat unul celuilalt, cu tandră afecțiune și stimă, tot ceea ce își puteau da. Televiziunea poate înscrie această emisiune atît printre realizările ei la capitolul «propagandă sportivă» cît și, mai ales, la capitolul propagandă pentru sinceritate, pentru căldură în relațiile dintre oameni, bineînțeles dacă are în vederile ei un asemenea obiectiv.

Și o mențiune finală: lui Cristian Țopescu îi datorăm această întîlnire. Așa cum lui Ioan Petru — indiferent de tot ceea ce avem a-i reproșa: lipsă de deferență față de unii invitați de marcă, o excesivă înclinare spre teatralism — îi datorăm dezbaterile de cel mai larg interes organizate de televiziune. Păcat că pe Calea Dorobanților nu sînt mai mulți asemenea oameni de inițiativă, care să știe ce înseamnă dialogul cu telespectatorii și să fie în stare să-l realizeze.

varietăți

gabarit depășit și transparent

Creație a artistului abstract japonez Ioshida Minoru, «automobilul visului» este înzestrat cu o caroserie supersofisticată, confecționată integral din material plastic transparent. Autoritățile din Kyoto s-au dovedit însă foarte puțin impresionate de asemenea exemplar de artă abstractă (cu profil extravagant, dar altminteri cît se poate de concret) și, spre marea amărăciune a artistului, nu i-au acordat permisiunea de a circula pe arterele orașului cu... aleasa visurilor sale!
Ca urmare, abstracta operă de artă autotractată urmează a fi admirată nu de către pietoni, ci doar de vizitatorii expoziției în care se află prezentată.

Iată doi copaci frați siamezi. Dar nu sînt așa din naștere, ci au fost «făcuți» de un botanist din orașul Altdorf (R.F.G.), care a unit, prin altoi, doi frasini, realizînd astfel arcul acesta de triumf, devenit acum atracție pentru turiști.

se au ca frații...

Spre deosebire
de ancestralul său dușman
care cînd se uită în calendar
seamănă grozav cu un prostănac,
șoricelul nostru de laborator
(aș înclina să cred că e o șoricuță)
privește cadranul cîntarului
cu expresia unei femei cochete
care-și controlează îngrijorată
evoluția siluetei.
Dacă aș fi un pesimist din fire —
dar nu sînt —
și aș vedea doar partea tristă a lucrurilor,
aș preciza că șoricelul se află pe cîntar
pentru cu totul alte motive
decît cele de estetică.
El a fost iradiat
într-un laborator
pentru cercetarea energiei atomice,
iar efectele dezastruoase
ale experienței
se apreciază
și după scăderea precipitată
în greutate a subiectului.

comic, și nu prea...

curat cumul!

Persoana din fotografie este Margaret Hill, are 21 de ani, s-a născut și trăiește — atunci cînd nu colindă lumea — în Insulele Bermude. Ea a atras atenția fotoreporterilor mai puțin pentru fascinantul ei evantai din corali, cît pentru cartea de vizită pe care se pot citi titlurile: «Miss Bermude», «Miss Photogenic», «Miss Tourism International», sau — cum a rezumat un mucalit (și poate puțin malițios) ziarist britanic: «Miss Everything», în traducere «Miss Detoate»...

CRONICĂ JUDICIARĂ

un caz fantastic

Un caz fantastic, care s-a petrecut în județul B., a răscolit logica și experiența anchetatorilor și continuă să tulbure imaginația și sentimentele părților în cauză. Este un caz asupra căruia s-a făcut o anchetă bună — și pentru aceasta nu nominalizăm — dar asupra căruia trebuia făcută o anchetă *foarte* bună, și pentru aceasta nu tăcem.

În noaptea de 10–11 octombrie 1970, la căminul cultural din comuna D. a fost organizat un bal, la care au participat și mulți tineri din satul H. Spre dimineață, între orele 4 și 6, tinerii s-au retras către case, în grup sau singuri. Cei din satul H. foloseau poteca de pe marginea căii ferate, încrucișîndu-se în drumul lor cu consătenii care mergeau la tîrgul din centrul comunei Era întuneric și ceață.

Unul dintre trecători a făcut o descoperire șocantă a găsit între șinele căii ferate corpul tînărului C.M. din satul H., grav rănit, aproape inconștient. Zăcea lungit pe traverse, cu capul spre sensul de deplasare a trenului, care trecuse ori trebuia să treacă la acea oră. Descoperitorul victimei a mai așteptat pe cineva în ajutor și a așezat rănitul în afara zonei periculoase.

S-a strîns lume, s-a zvonit prin sat. Cercetarea locului faptei a fost făcută la ora opt de șeful postului de miliție Subofițerul a găsit cîteva obiecte personale ale victimei, risipite pe cîțiva metri, și o singură urmă de sînge Mai nimic, deci, nici o urmă de tîrîre, nici un indiciu de busculadă. Nici agresiune, dar nici accident. Tînărul avea totuși niște răni, și fusese găsit acolo unde fusese găsit.

Transportat la spital, a fost operat pentru traumatism abdominal (nu s-a găsit nimic), ținut spre observație pentru traumatism cranian (craniul era intact) și îngrijit pentru multiplele și relele plăgi zgîriate și julite de pe spata *stîngă*, de sub subsuoara *stîngă*, de pe partea *stîngă* a pieptului, de sub genunchiul *sting*. Mai avea o gravă fractură a gambei *stîngi;* trei degete ale *aceluiași* picior, strivite, au trebuit să fie amputate.

Tînărul a scăpat cu viață și acuză că a fost victima unei agresiuni de grup, indicînd patru presupuși vinovați.

Ancheta, grea din capul locului, a devenit și mai dificilă.

Cazul este fantastic pentru că pare de necrezut ca o persoană să fie izbită (unii zic «agățată») de tren și să rămînă în urma garniturii cu leziuni relativ ușoare. Cazul mai este fantastic fiind de neconceput ca victima să fi fost lovită de oameni, dar să sufere leziuni perfect asemănătoare cu cele îndeobște cauzate de tren și peste care se suprapun perfect sfîșieturi și mai ciudate ale veșmintelor. Este absurd, dar la prima vedere poți accepta versiunea «trenului» doar dacă admiți că acesta a lovit un om de plumb, și poți accepta versiunea «ataculuî» doar dacă admiți că tînărul a fost lovit cu o... locomotivă.

O anchetă diligentă a luat sfîrșit prin clasarea cauzei. Pe baza unor masive audieri de martori se exclude ipoteza loviriî victimei și așezării ei pe linie înainte de trecerea trenului. Pe baza leziunilor și urmelor de pe veșminte se deduce că victima a fost agățată de tren și tîrîtă cîțiva metri pe marginea căii ferate.

Nu se explică găsirea corpului între șine, nici faptul că nu a fost fărîmițat, nici lipsa urmelor de tîrîre de la locul faptei. Nu se identifică pe corp și veșminte locul izbirii sau agățării. Ancheta se mulțumește cu o simplă presupunere că petele de pe haine seamănă cu unguentul traverselor, cu o expertiză biocriminalistică ce se declară neputincioasă în a deosebi între ele firele de păr recoltate de la cinci persoane... Mai sînt multe alte aspecte nelămurite, dar ele depășesc cadrul cronicii noastre. Mai există nu una, ci trei ipoteze neluate în discuție, dar așteptăm ca sinteza și analiza lor să se producă în laboratorul mental al anchetatorilor. Și așa ni se poate reproșa că ne-am substituit lor. N-am fi făcut-o! Dar atunci cînd rudele victimei ni s-au adresat pentru prima dată, le-am îndrumat la Procuratura Generală. Memoriul a fost înregistrat (nr. 69 619/7090/1970), rătăcit, apoi, fără nici o verificare, fără cel puțin o lectură atentă a situației reclamate, a primit un răspuns ciudat: Ancheta privind moartea *violentă* (?!?) a lui C.M. se află pe mîini bune. Nu s-a observat nici măcar că «mortul» a scăpat cu viață.

În fața unui asemenea răspuns, aceiași cititori — rudele victimei — ni s-au adresat din nou. Iar noi am verificat scrisoarea și ne pronunțăm: în raport cu dificultatea cazului, ancheta este incompletă, iar soluția — neverosimilă.

FOILETON

calrecitantul

(NOILE AVENTURI ALE DETECTIVULUI EL PONKO)

Și de data aceasta, maestrul El Ponko a fost sesizat tot telefonic:

— Veniți la Dragoslavele să vedeți ce-a reușit să facă un calrecitant!

— Poate vreți să spuneți *recalcitrant?*

— Nu, nu! Cal-re-ci-tant.

El Ponko și-a luat pelerina, lupa, un pachet de «Snagov» mic cu chibrit, Dicționarul limbii române și primul tren către Golești cu legătură spre Cîmpulung. «Dacă mi se întinde o cursă?», s-a gîndit El Ponko pe drum. Și a coborît la Titu, a luat cursa de Pietroșița, a traversat în chip de turist cu chitara muntele Păduchiosu, s-a urcat la gara Sinaia în expresul de Vîntu de Jos, iar de aici a încălecat pe un asin și a trecut din nou munții, de data aceasta travestit în brigadier zootehnic. Cu căciulă, suman și «Virginia» roșii a ajuns perfect deghizat în orașul cu pricina.

A căutat El Ponko urma mesajului pînă a flăminzit S-a retras în cofetăria «Macul roșu» și, ca să nu pară suspect, a scos din traistă brișca, slana și a comandat un rachiu alb. Mare. Derutat de insucces, tocmai tăia cu briceagul gîtul țoiului, cînd urechea lui sensibilă a prins un cîntec ciudat. Se auzea dinspre stradă:

Foaie verde matostat,
Iarna vine, frunza trece,
Dacă vrei calrecitat
Să te duci la Zeama Rece.

Calrecitant, corectă în gînd detectivul și se repezi prin vitrină afară.

— Mai fir-ar să fie!, exclamă el înciudat scuturîndu-se de cioburi. Cîntărețul se transformase într-un brat de excavator. Fără să-și piardă sîngele rece, El Ponko a scos repede lupa din buzunarul itarilor, a examinat terenul pe o rază de doi kilometri și tocmai voia să se lase păgubaș, cînd a găsit ceea ce căuta.

— Aha, te-am prins!, chihăi maestrul și a pornit pe urma excavatorului deghizat între timp în draglină.

Piș, piș, cercetînd și adulmecînd, detectivul a ajuns, după o săptămînă, tocmai în comuna Căteasca, la balastiera «Zeama Rece».

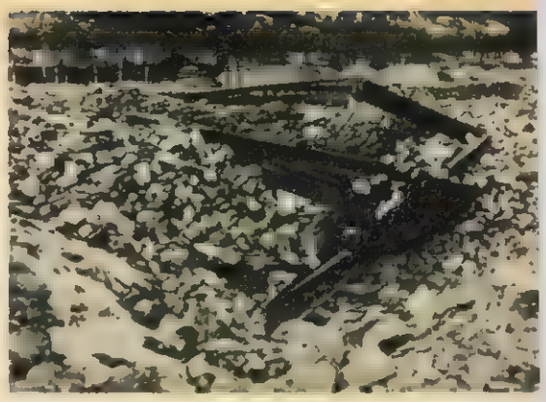

Aici urma se pierdea brusc. În schimb, drept în față, detectivul s-a pomenit cu ceva care l-a făcut părul măciucă. Două morminte. Dar nu atît ele l-au înspăimîntat, cît inscripțiile de pe cruci. Pe prima scria: «În locul acesta s-a sfîrșit dintre noi aceea care a fost preaiubita noastră stație fixă de sortare a balastului — 175 000 de lei». Epitaful celui de-al doilea loc de veci era și mai criptic: «Inovație — 18 000 de lei».

— Ei drăcie!, huli printre dinți detectivul, dar se bătu imediat cu palma peste gură amintindu-și unde se află.

Nu stătu prea mult pe gînduri — spontaneitatea îl caracterizează — și se apucă imediat să sape cel de-al doilea mormînt, mai enigmatic.

Ciudățenia mare abia de aici începe. N-a găsit nimic. Mai exact, a găsit o singură foaie de hîrtie, un fel de memoriu. «Aprobăm următoarea inovație: se transformă stația fixă de sortare a balastului de la Zeama Rece în stație mobilă de sortare la balastiera Dragoslavele.

Cheltuieli pentru demontare... vom trăi și vom vedea.	
Cheltuieli pentru re-montare	114 000 lei
Cheltuieli pentru modificări	35 000 lei
Cost transport	5 400 lei
Chirie draglină	45 000 lei
Total	199 400 lei
Productivitate	50 mc/oră
Garanții	pe cuvînt de onoare».

— Nimic mai simplu, concluse Ponko. Mergem la Dragoslavele și vedem stația mobilă.

Așa îi place lui uneori. Să-și vorbească la plural. De regulă, în asemenea momente face și greșeli. La Zeama Rece, spre exemplu, a renunțat să mai scormonească cealaltă movilă. Era nerăbdător să vadă ce găsește la Dragoslavele.

Dar la Dragoslavele n-a găsit decît niște fiare bolnave de paralizie infantilă. Le-a fotografiat (ne-a dat și nouă o imagine, o reproducem), apoi l-a interogat pe șeful balastierei:

— Macaroanele astea sînt stația mobilă?

— A fost!

— Dar unde e acum?

— În cele patru vînturi. Au demontat-o din nou și au îngropat-o la Zeama Rece. Nu mai e bună de nimic.

— Pentru ce au demontat-o?

— În loc de 50 de metri cubi, nu sorta decît 4 metri pe oră. Și pe ăștia cu multe opinteli. Mai repede cerneai pietrișul cu sita. După 8 zile s-a poticnit de tot. A crăpat.

— Bine, bine, dar era o inovație!

— Ce inovație! Ăla a fost inovator?!

— Dar ce a fost?

— Dacă ăla a fost inovator, atunci eu sînt calrecitant.

— Ce naiba e asta, dom'le, cal-re-ci-tant?

— Uite-așa... un cal care recită.

— Oh!

Sergiu ANDON

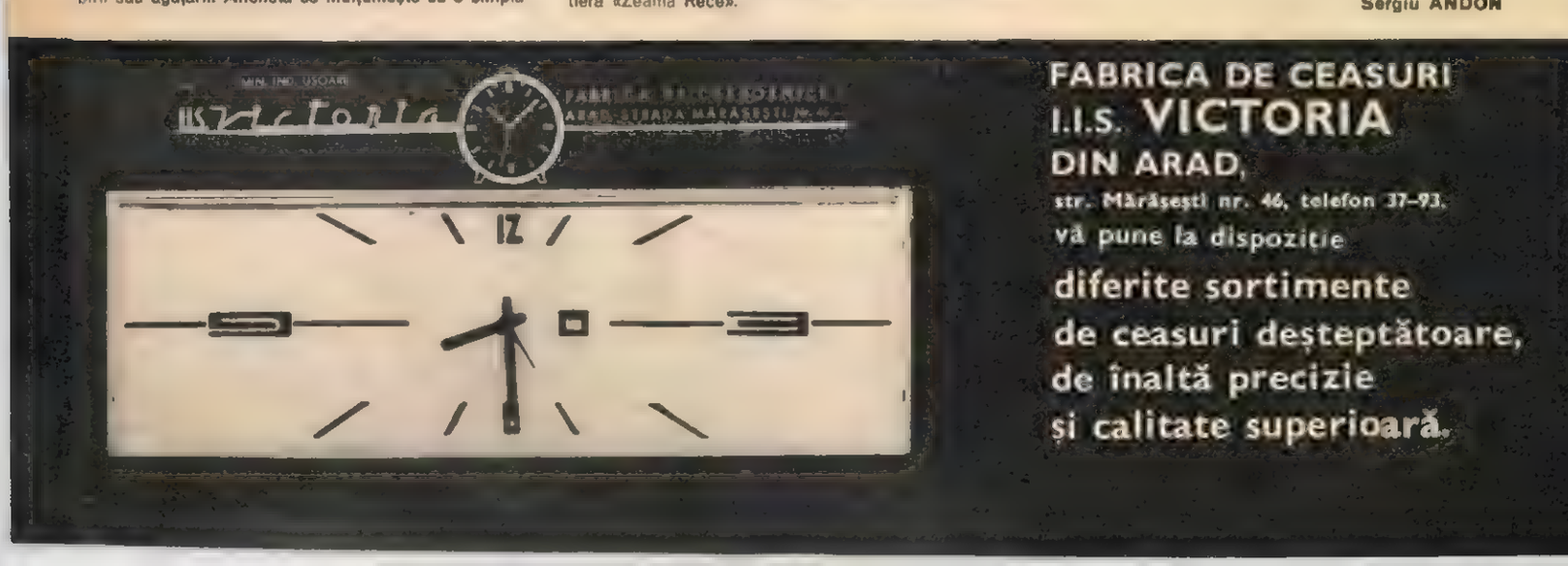

Cibernetica și bionica stabilesc corelații fertile între mașină și organismele vii, deschizînd drumul unor aplicații neașteptate, inspirate de...

...PATENTELE NATURII

de Lionel NIȚESCU

Nu demult, în sala de festivități a Casei oamenilor de știință din București, am asistat la o conferință medicală de un fel deosebit. Se vorbea, firește, despre boli, despre reumatism și cancer, despre afecțiuni endocrine sau ale aparatului cardiovascular, dar pe tabla neagră apăreau scheme electrice complicate, orbite electronice, energii cuantificate, iar desele referințe la calculatoare, «feed-back», curbe de regresii, teoria informației, perturbații pe canal, circuite directe și conexiuni inverse, te făceau să te întrebi dacă n-ai greșit cumva ușa și nu ai nimerit la un cerc de electroniști, fizicieni sau matematicieni. Dar după primul șoc, totul reintra în normal fiindcă, la urma urmei, te aflai la un simpozion privind cibernetica în biologie și medicină. Este un domeniu de avangardă al științei contemporane despre care am mai avut prilejul să scriem în revista noastră și care așteaptă cele mai mari cuceriri tocmai din aceste zone de frontieră, pînă acum cîțiva ani aproape cu desăvîrșire ignorate.

Am cunoscut cu acel prilej doi eminenți specialiști străini a căror «traiectorie științifică» ni se pare semnificativă pentru o anumită atmosferă, o anumită tendință — tot mai marcată în zilele noastre în rîndul cercetătorilor — de neconceput cu cîțiva ani în urmă.

De ce José Garcia Santesmases, electronist pînă în măduva oaselor — fie-ne iertată expresia — avînd în urmă 40 ani de activitate în acest domeniu, membru al Academiei de științe a Spaniei, profesor de electronică la Facultatea de științe din Madrid, directorul Institutului de electricitate și automatică din capitala Spaniei, și-a îndreptat atenția spre un obscur crustaceu pe nume «Limulus» și a început să-i studieze cu pasiune ochiul? Și de ce un distins neurochirurg belgian, A. Piraux, parcurgînd un drum invers — la o vîrstă cînd și în activitatea științifică apar, vai, tabieturi și inerții — a început să cerceteze, cu aceeași pasiune, matematica și fizica teoretică?

Să o spunem de la bun început că cercetările celor doi oameni de știință nu au nimic comun„ dar îi pomenim în același context fiindcă au participat la același simpozion bucureștean și fiindcă ilustrează în mod elocvent o «reciclare» de un fel foarte deosebit.

Cine învață de la cine?

SPRE «ATOMIZAREA» ȘTIINȚELOR SAU SPRE ABORDAREA CIBERNETICĂ?

— După părerea mea, ne-a spus dr. Piraux, știința se află la o răscruce, prin aceea că trebuie să depășească faza clasică: adunarea de date de observație. Acum, pur și simplu, trebuie să «forăm» în altă parte, să sintetizăm, să îmbinăm datele furnizate de diferite discipline, să le unificăm printr-o abordare cibernetică.

Aci e cazul să facem o paranteză. Se vorbește mult despre cibernetică, dar adesea noțiunea se diluează pînă într-atît încît ai impresia că poți înțelege cam ce vrei prin acest termen ultramodern... pe care-l găsim și în dialogurile platoniciene. În «Clitophon», de pildă, el este utilizat cu sensul «arta de a guverna oamenii». În vremea noastră, mai precis cam de la jumătatea secolului, înțelesul i-a fost considerabil lărgit, cibernetica fiind definită azi ca acel domeniu al științei care studiază procesele de comandă și de control în mașini și în organisme vii. Există și alte definiții paralele, dar toate subliniază posibilitatea de a subsuma unei singure scheme formale o serie întreagă de procese importante care au loc atît în unele mecanisme cît și în organismele vii.

— Ne paște un mare pericol — a continuat dr. Piraux — și anume atomizarea științelor. Pentru a-l evita, trebuie să aruncăm punți de legătură între științe, spre a face posibilă fertilizarea lor reciprocă. Este tocmai ceea ce-și propune cibernetica, care ne învață să abordăm multe probleme ale ființei omenești, procesele fiziologice și patologice dinlăuntrul ei, prin prisma a ceea ce informaticienii denumesc «analiza sistemelor».

— Dar cum ați ajuns dv., medic neurochirurg, la matematică, la analiza sistemelor, la cibernetică?

— Pe un drum destul de întortocheat. Prin natura profesiei, am avut nevoie să cercetez efectul anumitor medicamente pe grupuri mari de subiecți. Cum aș fi putut realiza acest lucru fără statistică matematică? Și mai este o cale, mai puțin obișnuită. Un psihiatru se ocupă, vrînd-nevrînd, și de... sinucideri. De ce își iau viața unii oameni? La ce vîrste? Din ce categorii sociale fac ei parte? ș.a.m.d. La Zagreb a avut loc și un congres pe aceste teme, care, din păcate, prezintă un interes mai larg decît ar părea la prima vedere. Și acest gen de preocupări m-a îndrumat spre «matematica sociologică», spre studiul probabilităților condiționate. Așa a început totul... Să nu credeți că a fost ușor. Există o inerție la «reciclare» în generația mai vîrstnică, ce nu trebuie subestimată. Mulți dintre colegii mei mă considerau un fantast. Înțelegeți că folosesc un termen eufemistic.

REOGRAFIA ȘI «GEOGRAFIA» CEREBRALĂ

— Ce lucrări ați prezentat la simpozionul «Cibernetica în biologie și medicină», domnule Piraux?

— Eu și colaboratorii am elaborat un model electric al circulației cerebrale. Reografia este o tehnică ce se bazează pe faptul că fluxul sanguin într-un teritoriu supus unui curent electric periodic mărește conductibilitatea electrică a acestui teritoriu. Această tehnică, ce face posibile «radiografii» de un fel deosebit, a suscitat în cursul ultimilor ani mare interes în neurologie.

— Probabil fiindcă prezintă avantaje însemnate față de metodele «clasice» de investigație...

— Pentru a detecta obstrucțiile incipiente în marile artere — și este știut ce urmări catastrofale pot avea ele dacă nu sînt lichidate la timp — în prezent se efectuează așa-numite arteriografii. Se introduce o substanță de contrast, se «fotografiază»... Dar procedeul este delicat și poate da naștere la accidente, pe cînd reografia nu prezintă absolut nici un risc. Noi am stabilit un paralelism între parametrii hidraulici — ca să spun așa — și cei electrici, mai precis între circulația sîngelui și curentul electric. Măsurînd curentul, aflăm multe lucruri despre fluxul sanguin. Rezistenței hidraulice îi corespunde rezistența ohmică, «inerția» lichidului o comparăm cu inductanța

Tricotaje la toate orele zilei, tricotaje la serviciu și seara, rochii tricotate, pantaloni și maxi-veste tricotate: destinul nostru stă sub semnul confortabilității în tricotate.

MODA

în căutarea feminității pierdute

Nu, n-are rost să ne pierdem cu firea. N-are rost să filozofăm, acrite și complexate, că nu e moda sub oameni, ci invers... Nu merită să ne speriem de hidoșenia taioarelor stil «ocupație» și nici să deznădăjduim în fața pantalonașilor-șort, dictați de niște misogini parizieni drept modă supremă, chiar și pentru vîrstele și picioarele care ar fi astfel definitiv compromise. Să nu ne repezim să ne radem sprîncenele și să ne pictăm o inimioară violetă pe gură, și nici a da iama cu foarfecele în maxi-ul cu greu încropit. Panta rei, ca să citățm clasicii, scumpe amice, totul se schimbă, ăsta-i norocul, totul se transformă în contrariul său în acest univers înșelător al modei alcătuit din nisipuri mișcătoare și renghiuri trăsnite. Față în față cu această modă bezmetică și zăludă, care cochetează perfid cu urîțenia și ne vrea cu orice preț lălii, sălcii, momîi, într-un cuvînt antipatice, putem să ne îngăduim a zîmbi cu superioritate, cu calm, cu liniște. Vă asigur. Argumentul: o colecție pe care am văzut-o în București mai zilele trecute, o colecție de *modă românească*, care circulă, la ora aceasta, prin țară, și care e semnată de Centrul de creație al UCECOM-ului. Centrul cu care ne-am mai ciondănit cîteodată, căruia i-am mai reproșat uneori cîte o breșă în gust, alteori cîte o fisură în concepție. Gata: depunem armele polemicii; scoatem pălăria și declarăm că e cea mai frumoasă, cea mai armonioasă, cea mai rafinată colecție de modă pe care a prezentat-o vreodată acest grup de creatori. Exact în momentul în care moda lumii și-a pierdut capul și nu-și

Cum se vede, ploile de primăvară pot fi vesele și colorate...

găsește un rost pe lume, moda roma-
nească vine și-și spune (firește, în-
cadrîndu-se în unele tendințe mari,
în atmosfera, în «aerul» modei inter-
naționale) un punct de vedere pro-
priu, original, echilibrat. Zece-cinci-
sprezece creatori, pe care modestia
excesivă și spaima noastră de vede-
tism îi ține încă în anonimat (deși
poate că a venit vremea să lan-
săm și noi un Cardin al nostru,
dacă nu un Yves Saint-Laurent
autohton!), zece-cincisprezece crea-
tori, conduși (în sfîrșit, am aflat
și numele) de șefa creației, Maria
Florea, evident un specialist de gust
și cu o bună vedere de ansamblu,
au gîndit ce «merge» la noi, pe
silueta femeii de aici, pe condiția ei
socială și profesională, pe stilul ei
de viață. Extravaganțele au fost eco-
lite, deși nu au lipsit pe ici, pe colo,
cîte un grăunte de sare, cîte o iluzie,
cîte un șort strecurat sub o rochie
maxi, cîte un decolteu prelung, cîte
o bluză de o transparență înșelătoare.
Dar esențialul a fost, în această
colecție, regăsirea feminității pier-
dute. A feminității unduitoare. A
grației misterioase. Toate rochiile

Rochiile
acestei veri
vor fi —
atunci cînd
vom dezbrăca șortul!?! —
de o eleganță midi,
feminină
și cu imprimeuri
gigante

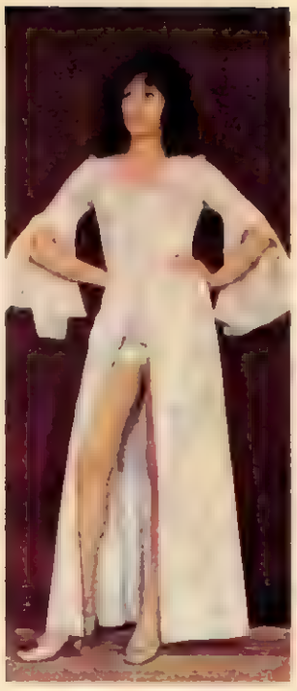

Pentru o seară elegantă, pentru
gusturile mai temerare și, mai
ales, pentru picioarele desăvîrșite,
merge și șortul (ușurel ascuns
după o rochie maxi descheiată).

acestei veri, din materiale fluide și
vaporoase, din mătăsuri care se pre-
ling moale pe corp sau din voaluri
ce se rotesc, învoalte, precum o
corolă, au jupe largi, cloșate, corse-
tele șnuruite, busturi mulate, mineci
romantice, toate au pe ele florile
cîmpului, culorile cerului, prospe-
țimea iernii. Pălării mari albe, cu
borurile umbrind alene privirea, e-
șarfe fluturînde, tot ce am rîvnit în
anii geometriilor severe și ai croieli-
lor aspre, totul ne-a fost redat pen-
tru vara ce vine. Pînă atunci, în
primăvara de față, vom fi practice,
vom fi cochete cu măsură și ne vom
simți perfect la îndemînă: în tricо-
taje. În rochii tricotate, în pantaloni
lungi tricotați. În maxi-veste trico-
tate. În culori ce se topesc rafinat
unele în altele. În maroun combinate
cu alb. În bejuri combinate cu roșu.
În turcoaz amestecat cu albastru.
Excelenta colecție de tricotaje poate
trezi apetituri vestimentare panta-
gruelice oricui și — ni se spune —
poate împlini apetiturile oricui: se
mănate pe la toate cooperativele
din țară, modelele create aici au
șansa să încolțească, să dea roade,
să difuzeze frumosul tricotat în ma
să. Oare chiar așa să fie?! Mare este
Dumnezeu!

Primăvara aceasta vom purta, sti-
mate interlocutoare, redingote midi
și taioare din țesături jacard. Super-
be. Cu desene care amintesc așter-
nuturile imperiale din damascuri orien-
tale. Vom fi ca niște prințese înfășu-
rate sobru în culoarea lunii și în jocu
rile de straturi din grădinile mirifice.
Jacardul se va găsi după colț, la coo-
perativă, modelul, la croitorul de lîn-
seara, tot în ipostaze princiare, vom
putea umbrăca o rochie din damasc
albă, în stil Empire, sau o alta, cu
șalvari — ascunși bine sub o rochie
maxi, binișor despicată — din voal
negru. Mă rog, la alegere: poate
chiar o alta, din jerseu aurit de mătă-
se. Vom merge la «Parcul trandafi-
rilor» ori la sunetul și lumina de la
vila Minovici și ne vom întoarce
cu troleibuzul 82. Dar asta nu con-
tează. Putem lua un taxi. Important
e că ni se făgăduiește frumusețea
rochiilor: pe scară largă. Important
este că avem un punct de vedere
ferm: și în modă. Important e tran-
dafirul: cel roz, al dulcilor iluzii și,
în sfîrșit, poate și al realităților
vestimentare.

Sanda DIMA

Fotografii de C. Haca

Țesătura subțire
cu jacard
deține,
primăvara aceasta,
supremația
eleganței.
Mai ales
convertită
într-un asemenea
compleu
de pardesiu-jupă.

Maroul
păstrează
drepturile
nuanței
de suprem
rafinament:
chiar și cînd
colorează
o haină
de bloaie.

Silviu BRUCAN

orientul apropiat 1971

Evident, datele *internaționale* ale conflictului din Orientul Apropiat s-au schimbat în mod sensibil. Evoluția cea mai semnificativă s-a produs în politica Statelor Unite. Unii observatori o atribuie constatării făcute de președintele Nixon în vara trecută și anume că s-a creat acolo «primejdia unei confruntări americano-sovietice», urmată imediat de inițiativa de pace Rogers. Alții pun accentul pe conflictul izbucnit iarna aceasta între țările producătoare de petrol și puterile occidentale, subliniind că el a deschis Washingtonului ochii asupra gravității pierderii pozițiilor în țările arabe, inclusiv asupra dezavantajelor pe care blocarea îndelungată a Canalului de Suez le-a creat țărilor occidentale consumatoare de petrol. Intransigența la negocierile petroliere manifestată de Algeria și Libia este explicată de acești comentatori prin condiția Suezului.

Într-o lume interdependentă ca cea a noastră, factorii politici se înlănțuie atît de strîns cu cei economici încît simbioza celor două ipoteze pare soluția cea mai bună. Inițiativa diplomatică a guvernului egiptean, axată pe redeschiderea Canalului de Suez, a găsit de aceea un ecou extrem de favorabil în capitalele occidentale. Oricum, vizita ministrului de externe israelian, Abba Eban, la Washington a marcat, dacă mai era nevoie, mutația intervenită în politica americană. Secretarul de stat Rogers a mers chiar atît de departe încît s-a declarat pentru restabilirea frontierelor din 1967 între Israel și R.A.U., cu excepția retrocedării teritoriului Gaza și cu condiția unei zone demilitarizate în Sinai. Vădit inspirat de aceeași sursă, James Reston avertiza Ierusalimul că «poate avea sprijinul și garanțiile Statelor Unite sau poate insista asupra unor cîștiguri teritoriale substanțiale, dar nu poate avea și una și alta» — un limbaj cam neobișnuit între cele două capitale și cu atît mai puțin folosit în «New York Times».

La Londra, evoluția este similară, iar la Paris ea s-a produs mai de mult, cauzele fiind tot petrolul și interesele strategice.

Problema care se pune acum este dacă misiunea ambasadorului Gunnar Jarring are șanse mai mari de succes, ținînd seama de noile date internaționale ale problemei. Recenta declarație a lui Abba Eban că Jarring va trebui să angajeze acum discuții «detaliate și concrete» între Israel și R.A.U. pe baza pozițiilor celor două părți și nu a unor condiții prealabile ar putea să constituie un indiciu că la Ierusalim începe să se înțeleagă că menținerea unei poziții intransigente comportă riscul izolării internaționale.

Adevărul este însă că în cauză nu sînt numai două părți și că dacă este vorba de discuții «detaliate și concrete», ele angajează și Iordania, Siria și mișcarea palestiniană. Ceea ce, evident, complică problema

„MARATO

Ceea ce vedeți în aceste imagini sînt doar cîteva secvențe din filmul acțiunii masive de protest ce a avut loc cu o virulență cu totul neobișnuită la Bruxelles, în zilele cînd Consiliul ministerial al C.E.E. delibera intens și agitat în clădirea «Charlemagne» pentru găsirea unei căi de ieșire din impasul grav, creat în jurul prețurilor agrare pentru 1971. Peste 100 000 de producători agricoli veniți din țările membre ale Pieței comune au demonstrat vehement, în numele lor și al milioanelor de țărani din Europa occidentală care se văd frustrați de drepturi și loviți în interesele

Aspect de la luptele de stradă care au avut loc în orașul asediat de 100 000 producători agricoli veniți să opună un categoric NU! politicii agrare a Pieței comune.

Mulțimea adunată în piața de lîngă Gare du Midi asistă la aprinderea rugului ce simbolizează spulberarea oricăror speranțe în miracolul redresării promis de exponenții politicii «Europei verzi».

L MÎNIEI"

lor vitale prin jocul funest al integrării agriculturii în cadrul așa-zisei politici comunitare. Sub presiunea maratonului minier, care a luat aspectul unei «răscoale țărănești» — cum apreciază ziarul parizian «L'Aurore» — participanții la reuniunea ministerială prezidată de Michel Cointat s-au văzut siliți să recurgă la un compromis de ultimă oră, compromis fragil care, departe de a pune capăt nemulțumirilor acute ale producătorilor agricoli răzvrătiți, nu face decît să adîncească criza comunitară.

Poliția și jandarmeria belgiană s-au aflat în permanentă stare de alarmă în fața clădirii «Charlemagne», iar unitățile motorizate au intervenit pentru a-i împrăștia pe manifestanți

În cadrul amplelor acțiuni întreprinse de poliție și armată pentru descoperirea asasinilor celor trei militari englezi și a autorilor unor recente acte de sabotaj au fost operate numeroase descinderi și percheziții — cu prilejul cărora a fost descoperit, printre altele, depozitul de muniții pe care vi-l prezentăm.

ULSTER:

nodul gordian

Noul prim-ministru al Irlandei de Nord, Brian Faulkner, singurul om politic pe care Westminsterul «l-a acceptat fără rezerve» (Financial Times), este investit cu o misiune de extremă dificultate. Nici cei mai optimiști observatori nu se hazardează să pună însă semnul egalității între instalarea noului premier și soluționarea crizei Ulsterului.

Istoria saturată de ură, discriminare și explozii de violență a celor doi ani de guvernare ai fostului premier, Chichester Clark, ca și evoluția ultimelor evenimente — începînd cu asasinarea celor trei militari britanici și sfîrșind cu schimbarea de guvern — demonstrează că în Ulster rădăcinile crizei acute — economice, politice, sociale — ating adîncimi ce depășesc cu mult limitele așa-zisului război religios. În Irlanda de Nord nivelul de trai scade continuu, proporția șomajului e de două ori mai ridicată decît în restul Angliei, criza de locuințe are un caracter endemic, măsurile timide întreprinse în favoarea acordării unor drepturi de care ar beneficia minoritatea catolică se dovedesc — sub presiunile dreptei unioniste — ineficiente. Se apreciază că singura cale de înlăturare a situației explozive care ar putea oricînd degenera în criză constituțională sau război civil este «tăierea nodului gordian» — aplicarea unor reforme economice care să determine dezvoltarea Ulsterului, crearea unui climat politic pentru lichidarea discriminărilor la care este supusă minoritatea catolică.

Izbucnirea violentă a noilor tulburări dovedește netemeinicia raționamentului potrivit căruia prezența în Ulster a unui număr mai mare de trupe britanice ar fi de natură să potolească spiritele.

Cercurile de dreapta au încercat să acrediteze ideea că asasinarea a trei soldați britanici ar fi fost opera unor elemente aparținînd organizației catolice ilegale IRA. Observatorii avizați consideră însă că este vorba de o provocare deliberată a grupării teroriste a extremiștilor protestanți «Voluntarii Ulsterului», în scopul de a determina înăsprirea represiunilor împotriva luptătorilor pentru drepturi civile. Pînă una alta, poliția înarmată patrulează pe străzi și șosele «pentru restabilirea liniștii și ordinii».

GLOB COMENTAR FOTO

Orașul acesta care, ca multe altele, a avut de suferit de pe urma războiului va fi reconstruit, ca multe altele din Republica Populară Ungară.
În întîmpinarea celei de-a 26-a aniversări a eliberării Ungariei de sub jugul fascist, întreprinderea maghiară pentru planificarea construcțiilor de locuințe «Lakoterv» a elaborat numeroase și variate proiecte de blocuri și vile, unele dintre ele fiind deja aprobate și date în lucru. Fotografia, ce ne provine de la Agenția de presă ungară M.T.I., redă, într-o machetă sugestivă, imaginea zilei de mîine a orașului Salgótarján.

salgótarján – mîine

comori dispărute...

Două tablouri de o excepțională valoare au fost furate de la muzeul Palazzo Vecchio din Florența. Este vorba de «Madona cu pruncul» (stînga) a pictorului renascentist Masaccio și de «Portretul unui gentilom» (dreapta) datorat pictorului flamand Hans Memling. Cele două lucrări au fost sustrase dintr-o sală închisă publicului de mai mult timp, dar ușor accesibilă

o cursă de șoareci

i-a fost oferită
autoarei piesei cu același nume
— celebra Agatha Christie —
la premiera spectacolului
de la Paris,
pentru care «regina crimei»
a sosit special din Londra,
în ciuda celor 80 de ani ai săi.

chestiuni arzătoare pentru... pompieri

O imagine [illegible] inedită.
Nu pentru că înfățișează o grevă,
ci pentru că
pe pompieri
ne-am obișnuit
să-i vedem
mai mult
în luptă
cu flăcările.
Dar de astă dată
chestiunile
arzătoare
pentru
pompierii
francezi —
ai căror
reprezentanți
s-au adunat
la Paris
din toate
colțurile țării —
sînt mărirea
salariilor
și adoptarea
unor măsuri
care să le asigure
securitatea.

memento

Prezentat de. Traian STOICA (carte) Vlad MUSATESCU (disc) Cornel BÖZBICI (plastică) Sanda FAUR (teatru) Magda MIHĂILESCU (cinema) E. DASCĂLU (muzică și televiziune)

carte

o În aceste îndoliate rînduri la moartea lui Perpessicius, penița ne îndeamnă încăpățînat să subliniem sentimentul de mare tonicitate pe care-l radia prezența acestui cărturar de seamă al culturii noastre. Dintre atîtea nobile trăsături ce-i defineau personalitatea, generozitatea era esențială. O generozitate care i-a mobilizat toate strălucitele sale resurse. Ea, organica sa generozitate, l-a împins pînă la devotiune să-și închine viața superioarelor interese ale literelor românești. Incredibila, uriașa muncă pe care a depus-o la editarea operei lui Eminescu e definitorie pentru marea disponibilitate a personalității lui Perpessicius, istoric și critic literar, ziarist și poet, în toată plurivalența sa activitate de muncitor cu condeiul, Perpessicius rămîne una din cele mai umane figuri ale spiritualității noastre.

● Dintr-un interviu cu scriitorul Marin Preda, directorul Editurii «Cartea Românească», publicat în ziarul «Scînteia», aflăm că în programul de întîmpinare a semicentenarului P.C.R. al editurii se găsește și reeditarea unor volume de proză precum: **Desculț** de Zaharia Stancu, **Bietul Ioanide** de G. Călinescu, **Șoseaua Nordului** de Eugen Barbu, **Păsările** de Alexandru Ivasiuc, **Îngerul a strigat** de Fănuș Neagu, **Francisca** de Nicolae Breban, nuvele de D.R. Popescu, Ion Băieșu, Ștefan Bănulescu.

● Poetul distins, eseistul elevat, tălmăcitorul liric avizat, Vasile Nicolescu semnează la Editura Eminescu cartea de versuri **Clopotul mina.** Asupra acestei cărți care închide între copertele ei persistent, ca într-o scoică, melodiile de inefabile puricăți ale unor poeme trecute, deopotrivă, prin filtrul sensibilității și intelectului, se va reveni într-un viitor număr al revistei noastre.

● La Editura politică a apărut **Frontul invizibil** de Nicolae Minei, carte în care ni se relatează, cu talentul cunoscut și recunoscut de publicist al autorului, «secvențe» din lupta serviciilor secrete de pe «frontul fără tranșee» din timpul celui de-al doilea război mondial.

● Celebrele proze ale lui Prosper Mérimée, precum Carmen, Colomba, Mateo Falcone etc..., sînt adunate în volumul **Tamango.** Traducerile sînt semnate de Al. O. Teodoreanu, Virgil Teodorescu și N. Budurescu (Editura Univers).

● Victor Săhleanu: **Nobila aventură a științei.** Eminentul om de știință — care s-a dovedit a fi cu «Poemul didactic», nu demult apărut, și un fervent al fructului artistic — meditează în ne eseuri asupra complexelor ii dintre societate și știință, tre omul timpului nostru și impetuoasa dezvoltare a cuceririlor științifice (Editura Albatros).

● La Editura Minerva (seria Arcade) a apărut un volum de **Poezii** de V. Alecsandri.

● La Editura Academiei, sub egida Academiei de științe sociale și politice — Institutul de cercetări juridice, semnalăm apariția volumului **Rezervele la tratatele internaționale** de Erwin Glaser.

cinema

Gala filmului italian s-a sfîrșit, dar nu și excesiva atenție acordată unor pelicule italiene submediocre, existente pe ecrane în această săptămînă:

● **Cei trei care au speriat Vestul** (Titlul original: «Merg, văd și împușc»). Poncifurile westernului dovedesc încă o dată că nu se lasă parodiate de oricine. Regia — Enzo G. Castelmari. Interpreți — Antonio Sabato, John Saxon, Frank Wolff, Agata Flori, Leo Anchoriz și campionul mondial de lupte libere Hercules Cortez.

● **Adio, Granada.** Poate cu zece ani în urmă un film — fie și stupid — cu Claudio Villa ar mai fi spus ceva iubitorilor de muzică ușoară. Astăzi însă e mai greu să-l vezi și să-l asculți pe cel care se încăpățînează să țină piept lui Al Bano, Gianni Morandi, Massimo Ranieri și altora mai noi veniți. Regia — Marino Girolami. În alte roluri — Susanne Martin, Maria Cuadra, Raimondo Vianello, Anita Durante, Massimo Bernardi.

● În ciclul de filme «Tineretul și problemele epocii», organizat — alături de alte manifestări cinematografice — pe timpul vacanței de primăvară, pot fi revăzute cîteva filme care, la vremea lor, au fost bine primite: **Secerișul verde** (cu Danny Saval), **Adevăratul sfîrșit al războiului**, **Podul**, **Dragostea lui Alioșa**, **Diminețile unui băiat cuminte.**

● Mari actori pe ecranele noastre: **Audrey Hepburn, Cary Grant, James Coburn** (Șarada), **Anthony Quinn, Anna Magnani** (Secretul din Santa Vittoria), **Marlon Brando** (Omul din Sierra), **Inna Ciurikova**, (Începutul), **Toshiro Mifune** (Ultimul samurai).

● Kirk Douglas, Marlène Jobert și Tom Courtenay vor fi parteneri într-un film de aventuri inutulat **Prinde-mi un spion.**

Danny Saval

disc

● Încă o imprimare din «seria-lul» **Gică Petrescu.** Doi compozitori dintre cei mai populari, Temistocle Popa și Vasile Veselovschi, furnizează materia primă: «Cine știe a iubi», «Undeva, pe-o stradă mică-n București» de Temistocle Popa și «Dac-aș ți-e dac» și «Cîntecul drumețului» de V. Veselovschi (EDC-10 164).

● **Doina Spătaru** se înfățișează cu un nou dar oferit «fană-ilor ei. «Aștept» — rock moderat de Ion Cristinoiu, «Toată viața ești tînăr» — vals (bine că-i și ăsta cot «moderat»), «la-ți florile și te du» — soul de Camelia Dăscălescu și «Stai tinerețe pe loc» — slow-rock de Noru Demetriad. Acompaniază orchestra Bebe Prisada și orchestra de muzică ușoară a RTV, dirijor Sile Dinicu (45 – EDC – 10 160).

● Într-o viziune grafică foarte atrăgătoare, coperta colecției «4 șlagăre mondiale» (care colecție să fie?) ne îmbie însă mai ales prin titluri și interpreți: «L'Oriente» și «L'Arca di Noe» de Sergio Endrigo, «In the Summertime» de Mungo Jerry și «La lontanaza» de Domenico Modugno. Nici soliștii nu-s mai prejos: Margareta (se știe care), Jean Păunescu, Alex. Sălăjan, Octav Zemlicka, Doina Spătaru. Ba le mai cîntă și pe englezește și italienește. Și chiar bine! (EDC-10 183).

plastică

● Pictura **Margaretei Sterian** cumulează sentimente suave, melancolii, rememorări. Lumea artistei e în primul rînd o reconstituire lirică, fertilizată de o fantezie abundentă, de aceea e posibilă pendularea între puritatea unui vis și realitate, între atmosfera de basm percepută într-o cromatică feerică ca la Chagall și expresionismul care aspiră spre simbol. O pictură peste care planează «dulcea pasăre a tinereții» (Apollo).

● Compozițiile lui **Fred Micoș** ne descoperă o grafică savant elaborată, o sinteză de inteligență și sensibilitate, adeseori de invenție tehnică («Grădina Hesperidelor», «Cascada»), subjugată unui decorativism agreabil (Apollo).

● Tot la Apollo expune lucrări de ceramică **Constantin Bulat.** Fără să caute prețiozități de angobă sau smalțuri, ceramistul e preocupat, în primul rînd, de crearea unor forme sculpturale.

● **Victor Timofte** descompune spațiul și obiectele cu pasiunea unui analist. Formele amintesc pe cele ale lumii sensibile dar pictorul le lasă pradă hazardului, sintaxa e ambiguă, de aici, poate, și farmecul investigației privitorului care trăiește de fiecare dată o aventură căutînd să recompună fragmentele dispersate (Amfora).

● Cînd cotidianul nu-i oferă ineditul sau pitorescul, artistul fotograf **Szasz Adrian** apelează la artificiile tehnice, de laborator. Totuși sensibilitatea artistului e mai productivă cînd explorează chipul omului sau strada unde se află adevărata sa vocație (Galeriile de artă fotografică, Brezoianu 23).

teatru

● **Voichița** (Teatrul Giulești): baladă populară transpusă scenic în coproducție Teatrul Giulești — Casa de cultură a studenților, spectacol surprinzător, ce se dorește «total», împletind versul popular (adaptare: Radu Rupea) cu dansul modern și muzica. Cincisprezece studenți, conduși de fantezia gravă a regizorului Mihai Maxim, student în anul IV la Politehnică, vizualizează în dans poezia răscolitoare, comunicată nouă cu fior tragic de Marga Anghelescu (în rolul mamei), secondată de Ileana Cernat și Sabin Făgărășanu.

● **De ce-a furat zmeul mingea?** de Octav Pancu-Iași, după I. Malik (Teatrul «Țăndărică»): un ceas — nici mai mult, nici mai puțin — de încîntare, haz și candoare, un ceas de poezie trasă pe sforile marionetelor și trăită de interpreții-actori, un spectacol absolut fermecător (regia: Margareta Niculescu, scenografia: Mioara Buescu muzica: Corneliu Cezar), mișcat scenic cu știutul har plin de frăgezime al lui Gh. Căciuleanu și excelent interpretat de marionetiștii de la «Țăndărică». Părinții își pot însoți copiii și pentru propriile delicii...

● **Destine** (Epoleții invizibili) de Silvia Andreescu și Theodor Mănescu (Teatrul de stat din Oradea): baladă dramatică, construită pe alternanțe de narațiie simbolică și poezie, celebrînd forța morală și dinamica acțiunilor comuniștilor. Închinată semicentenarului partidului. Spectacol realizat de Szombati Gille-Otto și interpretat de Eugen Țugulea, Nicolae Toma, Gina Nicolaie, Alla Tăutu și alții.

Smaranda Toscani

● **Mini-jaz cu maxi-haz** (Teatrul «Ion Vasilescu»). Hazul cuplului de autori Sadi Rudeanu-Horia Șerbănescu, dar mai ales muzica totdeauna bine primită a lui Edmond Deda, participarea sextetului «Cantabile», esențială pentru calitatea muzicală a spectacolului, cîteva bune nume de afiș (Șerbănescu, Zaharescu, Aurelian Andreescu, Luchi Marinescu, Mihaela Balaban, Norina Alexiu) — iată argumentele ultimei reviste prezentate în premieră de Teatrul «Ion Vasilescu».

● **Doja** — poem dramatic de Székely Janos (Teatrul din Tg. Mureș, secția maghiară): excelent recital poetic susținut de un actor căruia trebuie neapărat să-i reținem numele, Nemes Levente, prezentat în cadrul fazei zonale a «Zilelor dramaturgiei originale».

muzică

● Vă reamintim: azi la Filarmonică, muzică franceză cu un remarcabil dirijor european — **Jean Martinon** — pe care îl ascultăm și în calitate de compozitor. Programul mai cuprinde opusuri de Rameau și Saint-Saëns.

● Luni, în sala Studio, interesant program de prime audiții de creații contemporane în execuția formației «Grup 3», alcătuit din soprana **Steliana Calos,** clarinetistul **Valeriu Bărbuceanu,** pianistul **Sever Tipei.** Lucrări de Nicolae Coman, Earl Brown, Willem Breuker, Karlheinz, Stockhausen.

● Marți, în aceeași sală, recitalul pianistului sovietic **Anatol Dub:** Bach, Schumann, Liszt, Albeniz, Cornel Țăranu, Prokofiev.

● Miercuri. În Sala mică a Palatului, în cadrul «Săptămînii creației românești», concertul cvartetului de coarde «Pro Arte» (Varujan Cozighian, Avy Abramovici, George Popovici, Alfons Capitanovici) cu cvartete de Pascal Bentoiu, Wilhelm Berger și Radu Paladi.

● Joi. Concertul săptămînal al Orchestrei simfonice a Filarmonicii (9 și 10 aprilie) se încadrează tot în «Săptămîna creației românești». Sub bagheta lui **Erich Bergel** vom asculta «Codex Cajonis» de Doru Popovici; Concert pentru pian și orchestră de Paul Constantinescu; Simfonia I de George Enescu. Solist, **Valentin Gheorghiu.**

Valentin Gheorghiu

● Marți, dirijorul **Emanuel Elenescu,** la pupitrul Orchestrei simfonice, interpretează: «Preludiu și Toccata» de Constantin Silvestri; Concert pentru pian și orchestră de Edvard Grieg (tot cu **Valentin Gheorghiu** la pian) și Simfonia I de Brahms.

● Obișnuitul concert de joi este încredințat formației de studio dirijate de **Ludovic Baci.** În primă audiție ascultăm una dintre lucrările zise «de școală» din creația lui George Enescu — o simfonie, numerotată a IV-a; Concertul pentru orgă, violă și orchestră de Michael Haydn (fratele ilustrului) — soliști, organistul **Joseph Gerstenengst** și violistul **George Popovici.**

televiziune

ÎNTÎMPINÎND SEMICENTENARUL. Emisiunile ciclului «50 de ani în 50 de evocări» includ perioada luptei împotriva dictaturii antonesciene precum și momente semnificative din primii ani ai renașterii de după 23 August 1944.

FILM. Ne întîlnim din nou, prin mijlocirea peliculei, cu actorul greu de uitat, pe nume Fernandel, în comedia «Inamicul public nr. 1» (duminică). «Războinarea», sau Gregory Peck în mediul atît de familiar lui — prerriile vestului sălbatic (miercuri). «Al 8-lea» — un film evocînd dramatice episoade din lupta antifascistă a poporului bulgar (vineri). La cererea telespectatorilor (care-și permit uneori să fie de altă părere decît cronicarii de specialitate) se reia «Jocul de cuburi» cu Jean Seberg și Honor Blackman (simbătă). «Cavalerul Furtună», un nou serial pe care îl recomandăm pentru că e... un nou serial (luni). Ciclul «Istoria filmului» Dilema: mut sau vorbitor? That is the question! Expune D.I. Suchianu (joi).

TEATRU. În reluare «Doi pe un balansoar» de W. Gibson, cu excelenții interpreți Leopoldina Bălănuță și Victor Rebengiuc (duminică). Un scenariu pentru TV de Dan Tărchilă: «Alibi pentru eternitate», care se bucură de o bună interpretare: Gh. Cozorici, Ileana Predescu, Ion Marinescu, Anda Caropol, C. Rauțchi ș.a. (marți).

MUZICĂ. Deosebit de operativă, redacția muzicală ne înfățișează fragmente din cea mai recentă premieră a Operei bucureștene — «Turandot» de Puccini (miercuri).

ȘTIINȚĂ. Știați că pe planeta noastră, din a cărei suprafață două treimi este acoperită de apă, lipsește apa? Lămuriri în plus la emisiunea «Univers XX» (joi).

EMISIUNI CONCURS «Patrium carmen»: județele Galați, Dolj, Arad (duminică). «Floarea din grădină» — reușitul concurs folcloric patronat de «Steaua fără nume» (luni). Din cel mai bun concurs de muzică ușoară, «Premiul Euroviziunii», doar «selecțiunile» și doar «înregistrate». Era o vreme cînd ni se transmitea «întreg» și «în direct». Nici un mersi pentru asemenea rabaturi (duminică).

SPORT. Progresul – Dinamo, un meci de fotbal pe care deștepții îl notează la Pronosport cu 1, x, 2.

DIVERTISMENT. Din (supra) stocurile «Cerbului de aur»: Enrico Macias (joi) și Joséphine Backer (simbătă).

pronosport

Pronosticurile antrenorului TITUS OZON la concursul Pronosport nr. 14, etapa din 4 aprilie 1971

I.	Dinamo–Progresul	1, x
II.	Petrolul–U.T.A.	1
III.	Farul–C.F.R. Cluj	1
IV.	«U» Cluj–«Poli» Iași	1, x
V.	Jiul–«U» Craiova	1
VI.	F.C. Argeș–S.C. Bacău	1
VII.	C.F.R. Tim.–Steagul roșu	1, x, 2
VIII.	Cagliari–Roma	1
IX.	Catania–Bologna	1, x
X.	Fiorentina–Sampdoria	1
XI.	Verona–Milan	x, 2
XII.	Lazio–Foggia	1
XIII.	Napoli–Torino	1

FLACĂRA-ALBUM

F
15
'71
FLACARA
ANUL XX
NR. 827
10 APRILIE 1971
MPH

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

CRONICĂ DE CAMPANIE

Deși numeroase cooperative agricole de producție au terminat semănatul culturilor din prima urgență, campania agricolă de primăvară continuă să se desfășoare intens. Cuvîntul de ordine rămîne pe mai departe însămînțarea fiecărei culturi în limitele timpului optim. Experiența a demonstrat că cele mai mari recolte sînt obținute de pe terenurile pe care însămînțările s-au făcut la vremea potrivită. Tocmai de aceea nu se poate pierde nici un ceas, nici o zi cît de cît favorabilă lucrărilor agricole.

În județul Vrancea, campania agricolă de sezon debutează sub auspiciile recentei consfătuiri a viticultorilor vrînceni. Unitățile agricole socialiste din cel mai mare bazin viticol al țării și-au luat angajamentul, cu acest prilej, de a realiza de pe o suprafață de 22 400 ha vie pe rod o producție medie de 8 550 kg struguri la hectar, reprezentînd un spor de 12 la sută față de producția planificată, și de a obține în 1975, printr-o creștere continuă a producției, o recoltă medie de 9 300 kg struguri la hectar de pe o suprafață de 24 250 hectare.
Sîntem informați de asemenea că viticultorii vrînceni au hotărît producerea vinurilor ușoare de 7—8 grade alcool, extrem de solicitate pe piața internațională, precum și utilizarea mustului la fabricarea unor băuturi răcoritoare.

Campania de împăduriri se află în plină desfășurare. Anul acesta urmează să se împădurească 55 000 ha, mai ales în județele Suceava, Argeș, Caraș-Severin, Ialomița, Dolj, Vîlcea, Neamț, Hunedoara, Alba și Bistrița-Năsăud. În 1971, ca și în întregul cincinal, se urmărește menținerea în producție a terenurilor afectate silviculturii și transformarea compoziției specifice ansamblului forestier în sensul creșterii continue a pădurilor de rășinoase. Obiectivul de perspectivă îl formează extinderea pînă la 40 la sută a suprafeței afectate rășinoaselor, față de 27 la sută cît ocupă în prezent. Actualul program, la realizarea căruia participă în cadrul muncii patriotice și numeroși tineri, prevede totodată refacerea treptată a pădurilor cu randamente scăzute și extinderea culturilor cu durata de vegetație scurtă.

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, împreună cu ceilalți membri ai delegației P.C.R. care a participat la lucrările celui de-al XXIV-lea Congres al P.C.U.S. au vizitat la 5 aprilie uzina «Frezer» – «M.I. Kalinin» din Moscova. După vizita în principalele secții ale uzinei — în timpul căreia tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU s-a întreținut cordial cu muncitorii — la Casa de cultură a uzinei a avut loc un miting consacrat întîlnirii cu delegația Partidului Comunist Român. Cuvîntarea rostită la miting de către tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU a fost primită cu vii și puternice aplauze, muncitorii uzinei «Frezer» făcînd o caldă manifestare de prietenie pentru delegația P.C.R. condusă de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU.

Un debut promițător: la Alba Iulia a intrat în producție, cu cinci luni mai devreme, o modernă fabrică de porțelan-menaj. Noua unitate economică urmează să realizeze anual 5 500 tone de obiecte de menaj din porțelan. Menționăm totodată că, prin avansul înregistrat de către constructor, tînăra unitate industrială a obținut un spor de producție neplanificat de aproximativ 400 tone porțelan.

Prin prelucrarea industrială a unor specii de talofite autotrofe (alge marine și terestre), chimiștii obțin astăzi, prin procedee relativ simple, însemnate cantități de iod, brom, potasiu, substanțe proteice, vitamine, alcooli etc. Specialiștii sînt totodată de acord că, datorită marilor rezerve de proteine și vitamine, deci prin indiscutabilele calități nutritive ale unor alge din apele dulci și saline, avem dreptul să anticipăm larga lor utilitate, rezervîndu-le un loc de cinste în rețetarul gastronomic al viitorului.

Fotografia noastră vă prezintă un aspect din laboratorul Institutului de biologie «Traian Săvulescu» din București, unde se desfășoară în prezent studii sistematice privind creșterea în culturi de masă a algelor. Cercetătorii urmăresc atît obținerea unor procedee pentru întrebuințarea acestor plante în alimentația animalelor, cît și brevetarea unor metode eficiente pentru combaterea algelor ce cresc în mediile umede ale unor secții și sectoare industriale (uzinele de superfosfați, combinatele de îngrășăminte azotoase, instalațiile de răcire).

În Valea Jiului, planurile de perspectivă elaborate de Centrala cărbunelui din Petroșani prevăd, între altele, deschiderea unor noi mine la Livezeni și Dîlga. Se preconizează de asemenea extinderea mecanizării operațiilor din abataje și a transportului la minele din Paroșeni, Lupeni, Lonea și Petrila. Noile măsuri întreprinse vor determina realizarea unui apreciabil spor în producția de cărbune cocsificabil.

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

vacanța de primăvară pe dealul cotrocenilor

Așteptată cu firească nerăbdare, vacanța de primăvară oferă totodată copiilor o gamă variată de activități, cu un bogat conținut educativ. Zilele vacanței se desfășoara — cu preponderență — în aer liber, organizatorii lor avînd grijă ca tematica aleasă să corespundă exigențelor educației intelectuale, fizice, morale și estetice a viitoarei generații. Pe agenda acțiunilor de masă, inițiate de Palatul pionierilor din Dealul Cotrocenilor, figurează și numeroase activități închinate apropierii aniversării a 50 de ani de la înființarea Partidului Comunist Român. Cu ajutorul cercurilor pionierești, a fost organizat spectacolul festiv «Partid iubit, îți mulțumesc copiii țării, pionierii», precum și două evocări istorice: «Mulțumim din inimă partidului» și «Lupeni, pagină de glorie în istoria P.C.R.», ce s-au desfășurat în localitățile Doftana și Lupeni.

Totodată, în prima săptămînă de vacanță copiii au plantat flori și arbuști în parcul Palatului, au confecționat căsuțe pentru păsărele și au luat parte la întreceri sportive — tenis de masă, minibaschet, gimnastică, tenis de cîmp, fotbal — dotate cu «Cupa semicentenarului» ș.a.

Recent, în apropiere de orașul Gherla au fost vînate 3 exemplare de gîște sălbatice cu gîtul roșu (Branta ruficollis). Verificate de către ornitologi, cele trei păsări s-au dovedit a aparține unei specii de gîște polare. Cu aproape 3 000 de ani în urmă această pasăre migra în mod obișnuit spre Delta Nilului, fapt confirmat de frescele egiptene.

cît valorează o zi în județul harghita

Politica consecventă de industrializare socialistă a patriei și dezvoltarea armonioasă a tuturor județelor țării — a arătat recent tovarășul Nicolae Ceaușescu — reprezintă singura cale pentru accesul oamenilor muncii la cuceririle civilizației și singura bază a asigurării adevăratei egalități în drepturi pentru toți cetățenii patriei, fără deosebire de naționalitate.

Expansiunea economică a județului Harghita, dezvoltarea lui multilaterală, în special în perioada ultimului cincinal, reprezintă în această privință o dovadă elocventă.

În prezent, într-o singură zi, metalurgiștii de la Vlăhița livrează economiei naționale 58 tone fontă, iar în uriașa retortă a Combinatului minier de la Bălan sutele de metri cubi de minereu se transformă în mii de bobine și relee electrice. În una și aceeași zi Combinatul de exploatare și industrializare a lemnului produce 66 mc placaj, 1 170 mc de cherestea și mobilă în valoare de 411 000 lei; unitățile agricole socialiste livrează pentru consum peste 100 000 litri lapte, iar în localitățile Borsec, Sîncrăieni și Cașin se îmbuteliază 135 000 litri apă minerală.

Iată și alte cîteva date, prezentate la scara 1/365: valoarea mărfurilor vîndute populației prin comerțul socialist depășește 4,5 milioane lei. Școlile județului adăpostesc 50 284 elevi, iar cheltuielile medii zilnice din bugetul local, acordate acțiunilor social-culturale, însumează 336 603 lei (învățămînt), 256 740 lei (sănătate) și 25 257 lei (cultură și artă).

În fotografie, noul hotel din Miercurea-Ciuc, în curs de construcție.

strehaia — semicentenar

Strehaia — așezarea de la confluența Husniței cu Motrul, își va sărbători în curînd o jumătate de veac de cînd a fost declarată oraș. S-ar putea deci crede că micul orășel de nici 12 000 locuitori are o istorie cu totul recentă. Eroare! Strehaia a fost atestată pentru prima oară în anul 1475 într-un document ce ne arată că acele locuri aparțineau «boierului Neagoe de la Craiova».

Orașul cîștigă în pondere în ultimul sfert de secol mai ales, o dată cu dezvoltarea unei mari fabrici de cărămidă. Dotată cu toate atributiile urbanismului — magazine, restaurante, cinematograf, rețea de transport în comun — Strehaia își serbează semicentenarul de urbe într-un cadru adecvat. Mînăstirea-cetate din fotografie, cu altarul așezat spre Sud, și nu spre răsărit, cum îndeobște se obișnuia, este o ctitorie veche, despre care legenda spune că a fost ridicată într-o noapte.

COPERTA NOASTRĂ

Brașov '71 a adus CĂTĂLINEI MARINESCU o mențiune.

Fotografie de E. IAROVICI

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București. Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

festivalul primăverii

Organizat de Comitetul județean U.T.C. și Comitetul județean pentru cultură și artă, în cinstea aniversării semicentenarului P.C.R., Festivalul primăverii de la Sibiu s-a desfășurat pe o perioadă de zece zile (21—30 martie). Alături de tradiționalul și antrenantul concurs «Cine știe, cîștigă» (fotografia alăturată) au fost organizate seri de teatru, literatură, dans, concert și reprezentații de gimnastică artistică. Amintim de asemenea o paradă a modei și coafurii pentru tineret și «Sărbătoarea tinerilor căsătoriți» Originalul festival sibian s-a încheiat cu un spectacol de gală la care au participat cele mai reprezentative formații de artiști amatori din județ.

fotbalul bată-l vina!

Iubim fotbalul, și pace. Dovada? Alăturatele imagini realizate sîmbăta trecută, cînd a avut loc un meci de veche, frumoasă și cavalerească tradiție bucureșteană: Rapid–Steaua.
Fără doar și poate, puteam publica și alte fotografii de pe terenul de fotbal. De data aceasta ne-am îndreptat însă atenția spre acele instantanee care subliniază dragostea nemărginită a spectatorului care, pe orice vreme (vai ce timp a fost!), își îndreaptă pașii spre stadionul unde evoluează echipa preferată.
De data aceasta n-a avut ce regreta.
Dar altă dată??!

GASTRONOMICĂ

ERUDITĂ

Peruca argintie cu două rînduri de bucle (cum era la modă pe la sfîrșitul secolului al XVIII-lea) acoperea o scăfîrlie țuguiată. Așa cum îl arată o gravură a lui O. Neale, individul părea cam căpos: fruntea lui înaltă, așezată pe niște sprîncene bine arcuite, ascundea o anumită istețime. Fața uscățivă și buzele subțiri arătau că nu era vreun mîncău. De altfel Sir John Montagu nici nu era. Ca om politic n-a făcut nici o brînză. Ba dimpotrivă: s-a compromis, prin sforăriile sale, în slujba de prim-lord al Amiralității britanice D-aia istoria îl și tratează cam cu sictir. Și cu toate astea, numele lui a ajuns pînă în zilele noastre mai des pomenit decît Alexandru Macedon, Napoleon sau Ozon. Și asta numai din cauză că, scuzați, era cam ca cel care voia să i se înmoaie posmagii. Numai că dumnealui, fiind conte, avea și cine să-i înmoaie. Cum? Pentru că era (cum s-a dovedit) sforar și sămînță de scandal, și nu prea avea timp de pierdut cu practicile omenești normale, cum ar fi mîncarea, de exemplu, în timp ce juca cîte o partidă de cărți — spre a mai trage de limbă pe unii sau a mai bîrfi pe alții — a cerut ca mîncarea să-i fie aranjată între două felioare de pîine, ca să nu se murdărească pe deșt și pentru a nu se întrerupe din lagoverii. Sistemul ăsta de a mînca, practic de altfel, a fost auzit și de alții și nu a întîrziat să se răspîndească. Probabil că atunci cînd vreun Richard-ișor, Willam-uț sau John-ică a trebuit să se ducă la școală, mămica ce-a zis: «Ia să-i dau o gustărică pregătită ca pentru Sir John Montagu». Și cum gustărichi nu putea să-i zică nici John (că se putea face confuzie cu chiar băiețelul), nici Montagu (că intrau în conflict cu Capuleții), l-au zis «sandwich», deoarece John Montagu era cel de-al patrulea conte de Sandwich.

După cum știți cu toții, în cei aproape 200 de ani care au trecut, sandvișurile s-au răspîndit în toată lumea și orice copil nu numai că știe ce sînt, dar le și consumă cu o poftă explicabilă. Operație pe care o facem și noi, maturii, la bufet, acasă sau în excursii.

Cu această introducere erudită puteți băga în cofă orice musafir înfumurat care, atunci cînd îl serviți cu sandvișuri, îndrăznește să zică că știe ce sînt.

Pentru completare, trebuie să notați că sandvișurile clasice sînt formate din două felii de pîine subțiri unse cu unt și care pot cuprinde între ele felii din orice fel de brînză, de carne friptă, salam, șuncă, pește ș.a. Se pot asezona cu salată, felii de castraveți, roșii; se poate adăuga muștar, kecup ș.a. Compoziția lor este determinată de gust, de fantezie și mai ales de ce găsiți pe piață.

Cu toate cercetările pe care le-am întreprins în legătură cu John Montagu, cel de-al patrulea conte de Sandwich (1718—1792), nu am reușit să aflu: ce jocuri obișnuia să joace cînd mînca «sandwich»-urile, cu ce băuturi obișnuia să le împingă pe beregată ca să nu i se oprească în gît, dacă și-a patentat invenția și cîte sandvișuri s-au mîncat de la descoperirea lor pînă în prezent. Poate reușiți dv., în timpul unei întîlniri amicale, să găsiți răspuns la aceste întrebări.

P.P. NASU

NU-FASCISMULUI!

ÎN 1935, LA ȚEBEA... Semnat la Țebea, sub gorunul legendar al lui Horea și la mormîntul lui Avram Iancu, acordul dintre Blocul pentru apărarea libertăților democratice, Frontul plugarilor și Partidul socialist (Popovici), cărora avea să li se alăture la scurt timp după aceea și Madosz-ul, a reprezentat un succes important al Partidului Comunist Român în activitatea desfășurată pentru unirea, pe o platformă comună de luptă, a tuturor forțelor democratice antifasciste din România

ÎMPOTRIVA IDEOLOGIEI FASCISTE. Prin cele mai diferite mijloace și în special prin cuvîntul scris, intelectuali de prestigiu, ca savanții de renume mondial Nicolae Iorga și C.I. Parhon, au desfășurat o viguroasă acțiune de demascare a propagandei fasciste, subliniind caracterul ei retrograd, antinațional, agresiv. Intelectualii progresiști au explicat maselor populare într-un autentic spirit științific și în același timp accesibil tuturor, atît originile și conținutul ideologic al doctrinei fasciste, cît și rolul său nefast în viața societății omenești.

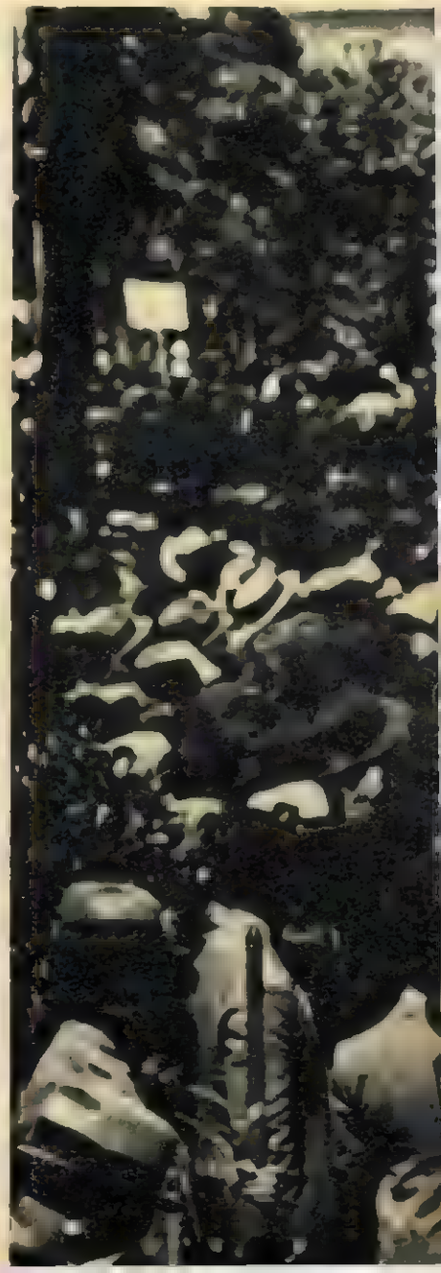

P.C.R., CONDUCĂTORUL FORȚELOR NAȚIUNII ÎMPOTRIVA PERICOLULUI FASCIST

de Aurel SIMION
doctor în istorie

Instaurarea fascismului la putere în Germania în ianuarie 1933 și recrudescența reacțiunii, a organizațiilor fasciste din România, au ridicat în fața poporului român, a tuturor claselor și categoriilor sociale, probleme de importanță hotărîtoare pentru destinele României. Germania hitleristă și statele revizioniste-revanșarde care gravitau în jurul ei au devenit principala primejdie pentru soarta poporului român, pentru independența și existența națională a României.

Desfășurarea evenimentelor a impus ca datorie națională supremă a tuturor

ȚĂRĂNIMEA SE ALĂTURĂ LUPTEI ANTIFASCISTE. Un rol important în lupta antifascistă din acești ani l-a avut colaborarea tot mai strînsă dintre Partidul Comunist și Frontul plugarilor, organizație democratică a țărănimii, înființată în 1933 și prezidată de dr. Petru Groza; ea grupa în rîndurile sale zeci de mii de țărani din județele Hunedoara, Cluj, Timiș-Torontal și altele. Împletind revendicări social-economice proprii țărănimii cu revendicări politice de interes general, Frontul plugarilor a adus o contribuție însemnată la lupta pentru realizarea coaliției tuturor forțelor antifasciste.

FRONT POPULAR. Plenara C.C. al P.C.R. din februarie 1935 a stabilit tactica luptei pentru crearea Frontului popular antifascist, care să grupeze pături și categorii sociale largi, muncitori, țărani, meseriași, intelectuali, mici negustori, funcționari, pensionari etc. În fotografie: un extras din hotărîrile plenarei.

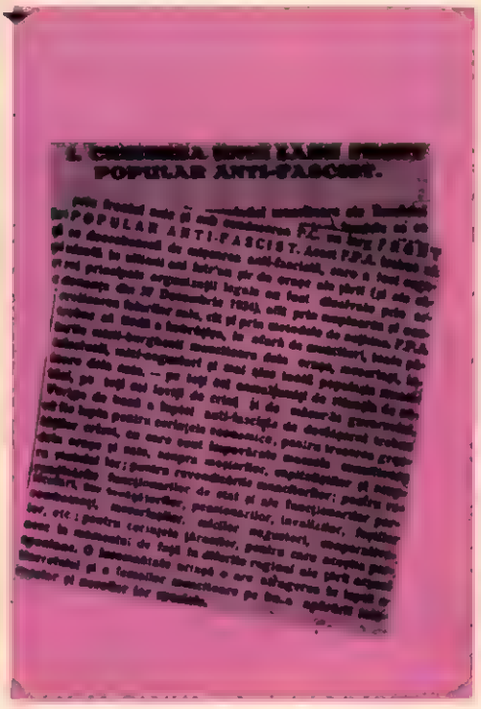
POPULAR ANTI-FASCIST.

«JOS DUȘMANII ȚĂRII, JOS FASCISMUL!». Comuniștii au participat la întrunirile convocate de alte partide sau organizații ca Partidul național-țărănesc, Partidul social-democrat, Frontul meseriașilor, Comitetele cetățenești etc., căutînd să le imprime un spirit combativ, antifascist. Întrunirile și demonstrațiile de la 31 mai 1936 (în fotografie), organizate de P.N.Ț. cu scopul îngust de a-i răsturna pe liberali de la putere, au fost transformate, datorită prezenței și activității comuniștilor, în acțiuni antifasciste și antihitleriste deosebit de semnificative.

partidelor, grupărilor și personalităților democratice, progresiste și patriotice lupta împotriva pericolului hitlerist, a mișcării legionare — agentură nazistă în România, aservită în întregime imperialismului german — pentru apărarea drepturilor și libertăților democratice, a culturii înaintate, a suveranității patriei.

Chiar din primii ani după cucerirea puterii de către hitleriști, poporul român și-a manifestat în mod hotărît voința de a spune NU fascismului intern, reprezentat în special prin Garda de fier, de a se opune expansiunii Germaniei naziste, care amenința în mod grav independența și suveranitatea națională a României, integritatea ei teritorială. Puternicele mișcări sociale care au culminat cu eroicele lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști din ianuarie-februarie 1933, organizate și conduse de Partidul Comunist Român, s-au înscris printre primele acțiuni revoluționare de masă ale proletariatului internațional împotriva fascismului.

Avîntul luptei antifasciste a maselor populare din România și-a găsit expresia în amplele manifestări organizate în perioada 1935–1938 în cadrul acțiunilor de front popular, conduse, inspirate sau influențate de Partidul Comunist, în demonstrațiile desfășurate de zeci de mii de oameni la 1 Mai 1939 în București, Cluj, Iași, Timișoara, Bacău, Alba Iulia, Oradea și în alte localități sub lozincile «Vrem România liberă și independentă!», «Jos fascismul!», «Jos agresorul hitlerist!», «Trăiască pacea cu Uniunea Sovietică!»

Alături de clasa muncitoare, de masele largi ale poporului, au participat la mișcarea antifascistă intelectualitatea progresistă, personalități de frunte ale vieții științifice și culturale ca C.I. Parhon, Mihail Sadoveanu, George Enescu, Nicolae Iorga, N.D. Cocea, Radu Cernătescu, Ilie Cristea, dr. Gh. Marinescu, Athanase Joja și alții.

Totodată își manifestă neliniștea față de activizarea legionarilor și de pericolul înfeudării țării imperialismului fascist german o serie de oameni politici ca Nicolae Titulescu, Grigore Iunian, Armand Călinescu, Virgil Madgearu, Dem. Dobrescu, Grigore Filipescu, Victor Iamandi, Mihail Ralea și alții, care iau atitudine contra expansiunii agresive a Germaniei naziste, demască activitatea fascistă din interior, militează pentru dezvoltarea colaborării cu alte state amenințate de ofensiva hitleristă și pentru întărirea securității țării.

În avangarda luptei antifasciste a maselor s-a situat cu consecvență Partidul Comunist Român, care a demascat chiar de la început caracterul nociv al ideologiei fasciste, pericolul pe care-l reprezenta politica agresivă a Germaniei hitleriste pentru securitatea granițelor României și libertățile democratice ale oamenilor muncii. Exponent al intereselor fundamentale ale poporului, interpret fidel al sentimentelor profund patriotice, antifasciste, de care acesta era animat, P.C.R., în ciuda condițiilor grele ale activității ilegale, înfruntînd teroarea reacțiunii, a chemat masele

NU-FASCISMULUI!

ALĂTURI DE REPUBLICANII SPANIOLI. Consecvent liniei tradiționale internaționaliste a mișcării progresiste, democratice din România, Partidul Comunist Român a mobilizat masele largi pentru a se solidariza cu lupta antifascistă a celorlalte popoare. Circa 600 de voluntari din România au plecat în Spania, în condiții de adîncă conspirativitate, participînd cu eroism la lupta neînfricată a republicanilor spanioli împotriva intervenției fasciste.

cele mai largi, indiferent de orientarea politică, de categoria socială sau de naționalitate, să se unească într-un front comun de luptă pentru a bara calea fascismului în România și a asigura independența și suveranitatea țării împotriva politicii naziste de cotropire și anexiuni. P.C.R. și-a lărgit contactele cu grupările și organizațiile democratice ca Frontul plugarilor, Organizația oamenilor muncii maghiari din România (Madosz), a stabilit legături cu diferite fracțiuni ale forțelor politice burgheze și cu un mare număr de personalități politice.

Pentru apărarea democrației și a intereselor naționale ale poporului au militat în acești ani un șir de organizații democratice și antifasciste de masă create de Partidul Comunist: Comitetul național antifascist, Liga muncii, Asociația tineretului antifascist, Comitetul antifascist al femeilor, Frontul studențesc democrat, Amicii U.R.S.S. și multe altele. O bogată presă antifascistă, comunistă, ilegală și legală, socialistă, social-democrată, radical-burgheză, care însuma peste 300 de gazete, a contribuit la rîndu-i la crearea climatului antifascist din România, la promovarea unei culturi progresiste în rîndul maselor.

Rezultatul acestei largi activități politice desfășurate de comuniști a fost făurirea Frontului democratic, care înmănunchea Partidul Comunist, Partidul socialist, Partidul socialist-unitar, Frontul plugarilor, Madosz-ul, unele organizații locale ale Partidului social-democrat, ale Partidului național-țărănesc și Partidului radical-țărănesc.

Forțele democratice coalizate au reușit să obțină o serie de succese însemnate în viața politică a țării. Ele au înfrînt cercurile reacționare în alegerile parlamentare parțiale din anul 1936 din județele Mehedinți și Hunedoara, demonstrînd că poporul român se pronunță tot mai hotărît împotriva fascismului și a pericolului nazist, pentru apărarea democrației și a independenței naționale.

Consecvent liniei tradiționale internaționaliste a mișcării progresiste și democratice din România, P.C.R. a mobilizat masele largi pentru a se solidariza cu politica de pace a Uniunii Sovietice, cu lupta antifascistă a popoarelor.

Eroica luptă dusă în acei ani de comuniști în fruntea clasei muncitoare și a unor largi forțe progresiste sub steagul democrației și independenței țării, atitudinea lucidă a unor grupări politice ale claselor conducătoare au stăvilit pentru un timp ascensiunea spre putere a organizațiilor fasciste și înrobirea țării Germaniei hitleriste.

În focul luptei desfășurate împotriva pericolului fascist, pentru apărarea independenței și suveranității țării, Partidul Comunist Român și-a întărit continuu legătura cu masele, cîștigînd încrederea și dragostea lor prin înflăcăratul său patriotism, prin abnegația și devotamentul față de cauza clasei muncitoare, a întregului popor. Marile bătălii politice din deceniul IV au călit partidul și cadrele de bază, pregătindu-le pentru luptele, pentru victoriile viitoare.

COALIȚIA FORȚELOR DEMOCRATICE ÎN ACȚIUNE

O acțiune politică de răsunet inițiată și organizată de partid în anii cînd extrema dreaptă ridica tot mai amenințător capul în țara noastră a fost prilejuită de campania electorală pentru alegerile parțiale din județele Mehedinți și Hunedoara din lunile decembrie 1935–februarie 1936, pe care fasciștii hotărîseră să o transforme într-o adevărată demonstrație de forță.

În județul Mehedinți, în fața alegătorilor se prezentau doar doi candidați: dr. N. Lupu, din partea Partidului național-țărănesc, și un candidat de extremă dreaptă. În această situație, Partidul Comunist a hotărît să-l sprijine pe doctorul N. Lupu, personalitate politică cu vederi democrate. Cum a decurs această campanie electorală, atît de deosebită de obișnuita farsă a alegerilor din România antebelică? Pentru a răspunde la această întrebare l-am rugat să-și depene amintirile pe un om care s-a aruncat din plin în viitoarea luptă: pe tov. **Constantin DUMITRESCU.** Pe atunci simplu muncitor din Turnu Severin, d-sa deținea o importantă funcție de partid, fiind secretarul organizației ilegale P.C.R. din județul Mehedinți. Să-l ascultăm:

...Național-țărăniștii nu aveau o conducere omogenă. În timp ce unii fruntași țărăniști făceau avansuri fasciștilor, care, de altfel, în județ erau ajutați în acea perioadă și de liberali, alți exponenți ai P.N.Ț. nutreau sentimente antifasciste. Un astfel de om politic era și dr. Lupu. Iată de ce partidul nostru — care, fiind scos în afara legii, nu putea participa în mod direct la campania electorală — a hotărît să-l sprijine pe candidatul P.N.Ț. Un succes al acestuia în alegeri ar fi însemnat o lovitură dată fascismului nu numai pe plan local, ci și pe plan național. Totodată, campania electorală din județul Mehedinți dădea Partidului Comunist posibilitatea să facă cunoscute în rîndul maselor propriile sale lozinci.

Condițiile în care s-a desfășurat campania electorală au fost de-a dreptul dramatice. Candidatul fascist dispunea de fonduri considerabile (se spunea că tocmai atunci partidele de dreapta primiseră 20 de milioane de lei de la Berlin), și pentru a-i intimida pe oponenți ei aduseseră în Mehedinți, tocmai din județul Suceava, trei sute de bătăuși plătiți fiecare cu 300 lei pe zi! Huliganii devastaseră sediul P.N.Ț. din Turnu Severin, băteau măr pe adversarii politici, răsturnau mașinile și le dădeau foc...

Dar datorită ripostei hotărîte a forțelor democratice, dinamizate de comuniști, lucrurile au luat o întorsătură la care fasciștii nu se așteptau. S-a creat un consiliu mixt de organizare a campaniei electorale, în care erau reprezentate forțele democratice comuniști, social-democrați, național-țărăniști de stînga etc. În acest consiliu figurau, alături de localnici, din partea comitetului central al Blocului muncitoresc și țărănesc, Athanase Joja, prof. P.Constantinescu-Iași, prințul Scarlat Callimachi și alți intelectuali progresiști. Din partea C.C. al partidului nostru acțiunea era condusă la fața locului — în ilegalitate — de Ilie Pintilie, iar din partea Uniunii Tineretului Comunist de către tovarășul Nicolae Ceausescu.

În fiecare zi noi, comuniștii, scoteam 40–50 de muncitori. Prost îmbrăcați (era în plină iarnă!) și adesea doar cu un codru de pîine ca hrană pentru toată ziua, muncitorii au dat dovada unui înalt spirit de sacrificiu. Ei însoțeau pe dr. N. Lupu în județ și-l apărau de huligani, iar după ce vorbitorul își ținea discursul și se retrăgea, luau cuvîntul doi sau trei dintre oratorii noștri, care popularizau în rîndul țăranilor lozincile partidului, strîngeau semnături pe proteste împotriva persecutării antifasciștilor etc. În acele zile am reușit să strîngem, în condiții grele, nu mai puțin de 40 000 semnături pe cererile de amnistie generală pentru deținuții politici.

Pe zi ce trecea, situația devenea tot mai încordată, fasciștii întețindu-și atacurile huliganice împotriva forțelor democratice din județ. În acel moment de grea cumpănă, comuniștii au hotărît să treacă de la defensivă la atac. Într-o dimineață, cînd bătăușii fasciști au început din nou, ca de obicei, să bombardeze cu pietre sediul P.N.Ț. din Turnu Severin, cîteva sute de muncitori, în majoritate uteciști, au ripostat: ei i-au pus pe fugă pe atacatori, care pentru a putea fugi mai lesne care încotro și-au aruncat căciulile, șubele, bîtele — tot arsenalul lor. Numai la intervenția conducătorilor lor muncitorii nu au distrus sediul fasciștilor, că tare îi urau...

Dar fasciștii au învățat lecția și din acel moment nu au mai îndrăznit să scoată capul la lumină. La 18 februarie 1936 candidatul susținut de forțele democrate din Mehedinți a fost proclamat ales. Și acum îmi amintesc cu emoție de manifestația entuziastă a oamenilor muncii din Turnu Severin în seara cînd s-a anunțat rezultatul alegerilor. Fusese cîștigată o victorie, dar noi, comuniștii, ne pregăteam pentru alte acțiuni și mai grele...

ÎNTÎMPINÎND SEMICENTENARUL

de Gheorghe DINU

Scriam deunăzi într-un articol că este o îndatorire a noastră, a acelora care am întîlnit mai în tinerețea noastră partidul, care ne-a condus și cu care am mers alături, de a aminti, acum, la semicentenarul lui, cît știm despre prezența lui, despre luptele lui, despre măreția lui. Și iată de ce răspund cu fermitate la toate solicitările. La o școală, ca să vorbesc pionierilor; colegilor din redacția unde am lucrat cîțiva ani; diferitelor publicații, care-mi cer «amintiri»; prietenilor și tovarășilor cu care am parcurs anii pe care-i socot cei mai frumoși.

Zilele trecute, în fața tinerilor redactori ai unei publicații a tinerilor comuniști, printre care am fost chemat să le spun cîte ceva despre partid, am întîrziat nu mai puțin de patru ore și întîlnirea nu s-ar fi terminat dacă nu-mi dam seama că «decalez» o zi din munca lor programată. O întrebare pusă de unul dintre ei, pe care o vedeam de altfel pe buzele tuturor celorlalți, era aceea să le spun cum m-a educat partidul, cum mi-a insuflat ideologia lui, dinamismul său. A fost și pentru mine un prilej de a inventaria un trecut, inițierea și activitatea politică militantă dusă sub îndrumarea partidului.

O primă impresie de o încă vie emoție eram un copilandru cînd, într-o după-amiază, pe strada unde stam am văzut un grup mare de femei venind compacte într-o

«...A LUPTA ÎN MOD REAL ÎMPOTRIVA AGRESORULUI ŞI FASCISMULUI». Scoţind în evidenţă spiritul combativ în care s-au desfăşurat manifestaţiile antifasciste de la 1 Mai 1939 din Bucureşti (de la care prezentăm o imagine), Conferinţa mondială pentru apărarea păcii şi democraţiei, ţinută la Paris în zilele de 13–14 mai 1939, sublinia faptul că «poporul român se ralliază la mişcarea antifascistă» şi că voinţa sa este «de a lupta în mod real împotriva agresorului şi fascismului».

«APĂRÎND HOTARELE ROMÂNIEI, APĂRĂM PĂMÎNTURILE NOASTRE». Creată în august 1934, Madosz-ul — organizaţie democratică a populaţiei maghiare din România ce-şi desfăşura activitatea în strînsă legătură cu P.C.R. — milita pentru un regim democratic, împotriva pericolului fascist şi a revizionismului horthyst, a uţăriilor şovine, pentru dezvoltarea unităţii şi frăţiei dintre oamenii muncii români şi maghiari. La 10 mai 1939, membrii Madosz-ului au demonstrat la Cluj sub lozinca: «Apărînd hotarele României, apărăm pămînturile noastre!».

tăcută demonstraţie. În fruntea grupului, conducînd mulţimea, doi bărbaţi. Pe unul îl ştiam. Era Gheorghe Cristescu, cu ciucurele lui roşu la gît, plăpumarul din cartier, atît de cunoscut ca figură, dar nu pricepeam încă ce e cu el. Al doilea bărbat, mai scund, cu mersul apăsat, cu faţa încadrată de o barbă neagră. După aceea urma să aflu că era unul din militanţii mişcării muncitoreşti de la noi, dr. C. Racovski.

Demonstraţia era organizată împotriva mizeriei, a războiului, şi la ea participau femei muncitoare din fabrici, gospodine, lumea necăjită şi exploatată a mahalalelor bucureştene. Tabloul îl mai am viu în minte, ca una din picturile agitatorice ale lui Octav Băncilă.

Nu după prea mulţi ani, cîţiva muncitori din cartier, care mă cunoşteau, m-au dus la Clubul muncitoresc din strada Sfîntu Ionică şi m-au înscris la Tineretul social-democrat (pe atunci nu se întemeiase încă Partidul Comunist). Eram prezent la şedinţe culturale, la şezători cu recitări din poezia revoluţionară, am participat la campania electorală pentru candidaţii partidului — care aveau ca semn electoral două ciocane încrucişate — împărţind şi lipind afişele lor. La înmormîntarea lui Dobrogeanu-Gherea — grandioasă demonstraţie politică a zeci de mii de muncitori care conduceau la locul lui de veci pe unul dintre marii conducători ai mişcării lor — formam cu alţi tineri corurile ce urmau cortegiul cîntînd marşul funebru revoluţionar, ale cărui text şi muzică le învăţasem pe loc, atunci cîntîndu-se pentru întîia oară.

Devenisem activist, educat în spiritul ideologiei Partidului Comunist. Cercul de editură socialistă, cu o librărie tot pe strada Sfîntu Ionică, tipărea broşuri de literatură marxistă, pe care le citeam, broşuri ca aceea a lui Carlo Cafiero, cu un rezumat al «Capitalului» lui Karl Marx, precum şi alte materiale de teorie marxistă. Mai păstrez şi astăzi broşura «Originile socialismului ştiinţific» de Friedrich Engels — traducere, prefaţă şi lămuriri de dr. C. Racovski. Cînd partidul a fost interzis şi clubul închis, nu am pierdut legătura, continuînd să mă întîlnesc cu muncitorii cunoscuţi care activau pe linie sindicală, să particip la cele cîteva cercuri de studii marxiste conspirative organizate de noi, cei dornici de a ne continua educaţia revoluţionară, să am legătura cu partidul, să primesc sarcini, cum era aceea de a activa în cadrul Ajutorului roşu, să ţin conferinţe cu subiecte politice şi sociale, în case de asemeni conspirative, să lucrez ca tehnic, transmiţînd materiale, instrucţiuni. Iar cînd am început să lucrez în presă, mai ales la «Cuvîntul liber», unde eram de fapt secretar de redacţie, am făcut presă militantă. Devenisem propagandist. Partidul mă educase, mă învăţase cum să-mi însuşesc cunoştinţele teoriei revoluţionare.

În anul 1942 mi s-a dat sarcina de a forma grupul ilegal de redacţie al «României libere», cu George Macovescu, Costin Murgescu, George Ivaşcu, avînd ca legătură de partid pe Ilie Zaharia.

Lupta partidului era înverşunată, plină de pericole, de jertfe, dar neabătută, continuă. În redacţia unde lucram şi activam ca redactor al ziarului ilegal eram hăituiţi de legionari, de agenţii Siguranţei. Asasinii secolului XX năvăliseră cu pistoalele în stradă, schingiuiau, omorau. Dar noi eram încredinţaţi, convinşi de justeţea cauzei pentru care luptam, în biruinţa implacabilă, în conducătorul nostru. Educaţi de el, la şcoala lui, care pot spune că ne-a realizat ca pe nişte demni cetăţeni ai timpului nostru de măreţe transformări şi revelaţii revoluţionare.

Cum să nu fim emoţionaţi şi să nu întîmpinăm semicentenarul lui glorios cu întreaga mîndrie şi satisfacţie pe care ţi-o dă un astfel de eveniment?

TINERI SCRIITORI ŞI ARTIŞTI COMUNIŞTI

(file din memorii în veac)

de CSEHI Gyula

Sînt străzi şi localuri ale Clujului şi ale Oradei care îmi prilejuiesc amintiri frumoase, cu uşoare nuanţe de melancolie şi cu un puternic sentiment de tragism care nu vrea şi, se pare, nu mă va părăsi cît voi rămîne în viaţă. Nu mă pot bizui pe acel sentiment contradictoriu de *catarsis* despre care vorbesc an de an studenţilor mei la cursurile de estetică sau de teorie a literaturii. Deci, de liniştea sufletului după ce a fost zguduit şi purificat de spectacolul mare şi contradictoriu al groazei şi al compătimirii.

Nu demult, acum doi, poate trei ani, m-am plimbat cu poetul Horvath Imre, restabilit după o lungă boală, pe străzile Oradei. Ne-am oprit sub un felinar, desigur, arhimodern, cu o lungă ţeavă de neon. I-am spus, pornit pe panta amintirilor:

— Îţi aduci aminte, frate, cît de fericiţi am fost acum 35 de ani şi ceva cînd, după o agapă modestă (în raport direct cu pungile noastre aproape permanent goale)...

Dar, prietenul m-a întrerupt:

— Cum poţi spune o asemenea absurditate? Cum am fi putut fi fericiţi în plin fascism, în umbra ameninţătoare a unei noi conflagraţii mondiale?

— E perfect adevărat. Dar umbrele ameninţătoare ale distrugerii şi ale morţii, ale neobarbariei fasciste nu au putut împrăştia sau desfiinţa sentimentul puternic al tinereţii, al fericirii personale, atmosfera discuţiilor noastre pe care le-am continuat în lumina slabă a felinarului, atunci, în feeria fulgilor groşi de zăpadă, pînă la revărsarea zorilor tîrzii ale iernii.

Da, am fost fericiţi, băieţi şi fete, tineri poeţi şi tineri artişti plastici, profesori şi profesoare. Nu numai fiindcă eram tineri. Nici unul dintre noi nu cunoştea atunci minunata definiţie a fericirii dată de Cernîşevski: atîta timp cît viaţa este plină de nedreptate, de sălbăticie, de asuprire şi de minciună, singura fericire este conştiinţa că-ţi faci datoria, că lupţi pentru afirmarea idealurilor tale, idealurilor clasei revoluţionare.

Nu pot să nu mă gîndesc cu o durere sfîşietoare la acel grup care a stat ore întregi în cercul strîmt de lumină, cu capul şi paltoanele acoperite de un strat din ce în ce mai des de fulgi mari, grei. Iată apelul tragic:

— Poeta Agneta Erdelyi, moartă în deportare.

— Pictoriţa Lilly Lakos, moartă în deportare.

— Pictorul şi graficianul Leon Alex, mort într-o companie disciplinară.

— Poetul Arató András, mort de ftizie galopantă într-una din cele mai crîncene perioade ale războiului.

E trist să-ţi aminteşti de ei astăzi? E trist să fii un supravieţuitor dintr-o generaţie secerată de fascism şi de nedreptul război antisovietic? Da, foarte trist, dar aceasta e şi o sursă care alimentează cu energie nesecată conştiinţa datoriei de a face totul pentru ca amintirea lor să nu dispară, exemplul lor să rămînă veşnic viu. Nu numai cunoscut, dar şi urmat de generaţii noi de poeţi, scriitori, publicişti, artişti şi creatori...

E necesar ca în România socialistă de astăzi, în drum spre realizarea idealurilor de omenie şi de libertate care au însufleţit pe membrii generaţiei secerate de fascism şi război, ei să fie mereu vii în amintirea celor prezenţi şi viitori. Ca artişti şi intelectuali care au cunoscut fericirea de a lupta pentru cauza cea mai justă şi care au pecetluit viaţa lor tragic de grea şi totuşi fericită cu sacrificiul suprem. Nu ca victime, ci ca martori şi eroi, mereu prezenţi între noi. Ca cei vii între cei vii.

literare

de G. DIMISIANU

TEODOR MAZILU:

TEATRU

În teatrul lui Teodor Mazilu, ca şi în proza sa, ne întîmpină aceeaşi senzaţie contrariantă: de a fi descins într-o lume care, prin numeroase aspecte, ne apare extrem de familiară, iar în acelaşi timp, prin destule altele, insolită, stranie. Familiară, prin mulţimea elementelor ce reconstituie un decor al vieţii noastre de toate zilele, limbajul străzii, al cafenelelor, al şedinţelor; stranie, prin viziunea asupra omului, prin imaginea unei umanităţi ale cărei repere de existenţă şi de comportament moral par a fi fost «întoarse pe dos», dislocate de adînci perturbări ale valorilor etice. Binele şi răul, adevărul şi minciuna, dragostea şi ura nu îşi pierd, în această reprezentare, calitatea de noţiuni antonime, nu se învălmăşesc, numai că personajele lui Mazilu au adoptat faţă de ele o perspectivă «inversă». Oroarea, indignarea, disprețul nu le stîrnește minciuna ci adevărul, nu poltroneria ci francheţea şi bunul-simţ. Vom reda o semnificativă confruntare între două personaje ale piesei *Proştii sub clar de lună*: «*Gogu:* Clementina, degeaba negi... Ai spus că nu duc o viaţă demnă, că ar trebui să muncesc cinstit, ca toţi oamenii. *Clementina* (pare zdrobită de acuzaţiile bărbatului): Am spus eu că trebuie să munceşti cinstit? Poate a fost o scăpare, Gogule. Cine ştie ce era în capul meu în momentul ăla... *Gogu* (continuă atacul): Ai spus că ai şi tu părerile tale despre viaţă. Că, în definitiv, nu eşti o roabă. De cîte ori nu ne-am certat pe tema asta? Că tu deteşti minciuna... *Clementina* (profund indignată): Eu detest minciuna? Minciuna, Gogule? *Gogu:* Da. Minciuna. Ai spus că şi Tu eşti om. *Clementina* (îşi pierde răbdarea. Nu-şi aduce de loc aminte de aşa ceva): Am spus eu că sînt şi eu om ?! *Gogu:* Da. Chiar aşa ai spus. Că,în definitiv, şi tu eşti om. *Clementina* (dramatic): Nu-i adevărat».

Iată noi izvoare de comic rezultate dintr-o răsturnare atît de radicală a valorilor chemate să ducă spre configurarea unui ideal uman. Aceeaşi pasiune, aceeaşi patimă aprinsă, investită de eroii vechilor drame pentru impunerea principiilor onoarei, loialităţii, justiţiei etc.,e consumată de personajele lui Mazilu pentru conservarea inalterată a condiţiei lor abjecte, pe care şi-o recunosc ca atare, dar cu sentimentul atingerii unui ideal de armonie şi perfecţiune («Iubeac întunericul din sufletul tău. Seamănă atît de mult cu întunericul meu»). Efectul comic de resurse cu totul noi al acestei viziuni în raporturile de *simetrie* pe care le sugerează construind în revers o lume cu aceleaşi contururi ca şi aceea obişnuită, dar marcată de un semn algebric ce-i schimbă radical condiţia. Surprinzătoare este aici trăirea patetică, un patetism în negativ ce creează impresia unei mari fervori existenţiale care de fapt e iluzorie pentru că îi lipseşte substanţa umană autentică. Gesticulaţia e totuşi caricaturală, iar viziunea despre om fatal simplificată şi schematizantă, de unde poate şi limitările acestui teatru care-şi refuză deliberat orice intenţie constructivă.

Somnoroasa aventură, *Proştii sub clar de lună*, *O sărbătoare princiară*, *Aceşti nebuni fătarnici*, piese de notorietate şi de mare succes pe scenele teatrelor noastre (incluse în sumarul volumului antologic tipărit de Editura *Cartea Românească*), rămîn lucrări definitorii pentru personalitatea unui scriitor de incontestabilă originalitate.

ACUM ZECE ANI, LA 12 APRILIE, IURI GAGARIN ÎNTORCEA O NOUĂ FILĂ ÎN ISTORIA CIVILIZAȚIEI UMANE, REALIZÎND...

...PRIMUL ZBOR «SPRE STELE»

de conf. dr. ing. Florin ZĂGĂNESCU

Vă mai amintiți? Era în dimineața zilei de 12 aprilie 1961, zi în care întreaga omenire a aflat cu nemărginit entuziasm despre faptul că pe orbită, în jurul bătrînului nostru glob, evolua, într-o cabină cosmică, primul pămîntean: cosmonautul sovietic Iuri Gagarin, Erou al Uniunii Sovietice, adevărat simbol al «umanizării» cosmosului.

Învingătorul spațiului s-a născut la 9 martie 1934 în familia unui dulgher colhoznic din satul Klușino (regiunea Smolensk), iar școala medie a urmat-o la Gjatsk; la 15 ani Iuri a intrat elev la școala de meserii din localitatea Liuberți, iar apoi la școala tehnică din orașul Saratov. Se poate spune că biografia cosmică a lui Iuri Gagarin a debutat o dată cu pregătirea și susținerea, în cadrul cercului de fizică al școlii, a referatului «K.E. Țiolkovski și învățătura lui despre motoarele-rachetă».

Entuziasmat de cuvintele marelui Țiolkovski: «Omenirea nu va rămîne veșnic pe Pămînt ci, în goană după lumină și spațiu, va pătrunde, întîi timid, dincolo de limitele atmosferei, iar apoi va cuceri tot spațiul sistemului nostru solar», Iuri se înscrie la Aeroclubul din Saratov. Aici el înțelege că zborul este de fapt pasiunea vieții sale; tot la aeroclub Iuri își însușește parașutismul. Aceste elemente îl determină în cele din urmă să se înscrie la Școala de aviație din Orenburg.

Încrederea în calitățile sale de viitor pilot i-a fost insuflată lui Iuri Gagarin la aeroclub de către instructorul său de pilotaj, D.P. Martianov, și de către comandantul de formație, S.I. Safronov, Erou al Uniunii Sovietice. Despre perioada aceea Gagarin și-a amintit totdeauna cu plăcere și în același timp cu nostalgie.

La 8 ianuarie 1956 Iuri depune jurămîntul militar, iar peste puțin timp o cunoaște pe Valea Goreaceva, absolventă a școlii de zece ani și telegrafistă la oficiul din Orenburg, care în curînd îi va deveni soție. Valea admira ușurința cu care Iuri spărgea alunele în dinți: «Și-a ascuțit dinții de granitul științei. Toată viața lui a învățat», glumea Valea. O glumă cu mult miez...

Pe cînd se afla în ultimul an de școală militară, în Uniunea Sovietică a fost lansat primul satelit artificial al Pămîntului, eveniment care a provocat numeroase discuții în clasa lui Iuri, mai ales referitoare la profesiunea de bază pe care trebuie să o aibă primul cosmonaut. În ceea ce-l privește pe Iuri, el dorea din tot sufletul să fie un pilot de încercare; pe atunci nu-și închipuia că nava «Vostok» îl aștepta tocmai pe el, pionierul piloților spațiali!

O dată cu absolvirea școlii, Iuri Gagarin se căsătorește cu Valea Goreaceva. După fericitul eveniment, el optează pentru o garnizoană mai dificilă din nordul Uniunii Sovietice, unde-și va aduce și soția, după ce aceasta va termina cursurile de asistentă sanitară.

Entuziasmat de performanțele obținute de patria sa în domeniul lansării de sateliți, Gagarin depune o cerere de încadrare în grupul de cosmonauți. El este chemat la Moscova și supus unui riguros control medical, și la 8 martie 1960 primește răspunsul afirmativ la cererea sa, chiar în ajunul sărbătoririi a 26 de ani...

Familia Gagarin primește locuință în «Orășelul planetar», lîngă Moscova. Aici, împreună cu Titov, Nikolaev, Popovici, Bikovski și ceilalți cosmonauți, Iuri începe un program intens de pregătire pentru zbor, inclusiv studii teoretice, antrenamente în instalații speciale, zboruri, salturi cu parașuta etc. Iuri la primul contact cu starea de imponderabilitate zburînd în avioane special amenajate, care evoluau pe așa-numita «parabolă a imponderabilității», iar în vara anului 1960 el și colegii săi se familiarizează cu uriașa rachetă «Vostok», sub directa îndrumare a regretatului «constructor principal», academicianul Serghei Pavlovici Korolîov.

Se apropia data programată pentru lansare... Înainte de a pleca spre cosmodrom, Iuri Gagarin a mers în Piața Roșie, la mausoleul lui Lenin. Cu puțină vreme mai înainte Gagarin devenise membru de partid. Comunistul Gagarin a inaugurat frumoasa tradiție, pe care o țin de atunci astronauții sovietici, ca înainte de zbor să meargă la mormîntul lui Lenin...

Drumul spre cosmodromul Baikonur a fost efectuat cu avionul, împreună cu Gherman Titov, cosmonautul nr. 2, cu alți astronauți, un grup de specialiști și medicul grupului, Evgheni Anatolievici.

Decizia Comisiei guvernamentale a fost anunțată abia pe cosmodrom: Iuri este comandantul navei «Vostok», iar Gherman — dublură. Împreună, cei doi piloți spațiali studiază graficul zborului, programul de lucru pe orbită, se familiarizează cu preparatele culinare pe care le vor consuma din tuburi...

Cu o zi înainte de memorabilele prime «108 minute ale omului în cosmos», Iuri și Gherman se odihnesc în căsuța lor de pe Baikonur, vegheați de doctor și orientați de acad. Korolîov. Iată cum evocă Iuri orele premergătoare zborului din istorica zi de 12 aprilie 1961:«... La 6 dimineața, medicul ne-a trezit. Ca de obicei, Gherman a început să fredoneze o melodie hazlie. Ultima verificare: totul este normal... Am fost ajutat să îmbrac costumul de astronaut.

«DRUM BUN! VĂ DORIM SUCCES ÎN COSMOS!»

Aceste cuvinte au fost rostite de președintele Comisiei de Stat către Iuri Gagarin atunci cînd el a raportat că este gata pentru primul zbor pe navă cosmică «Vostok». Ulterior, Iuri va scrie: «Am privit nava pe care, peste cîteva minute, urma să întreprind un zbor cum n-a mai fost... Nu aveam în fața mea numai o remarcabilă creație a tehnicii, dar și o impresionantă operă de artă». Din momentul în care nava s-a plasat pe orbită, sistemele automate au asigurat microatmosfera cabinei, orientarea în spațiu, funcționarea aparatelor de măsură. Iuri Gagarin a avut la dispoziție și un sistem manual de conducere a navei, dar cel automat funcționînd perfect, al doilea nu a trebuit manevrat.

Gagarin a rămas tot timpul în legătură radio cu Centrul de coordonare și calcul, a înregistrat și comunicat toate senzațiile percepute direct sau prin intermediul aparatelor sau al sesizorilor biologici, a putut cunoaște în fiecare moment în ce zonă a spațiului respectiv (deasupra cărui punct terestru) evoluează nava sa (cu circa 28 000 km/oră!). Condițiile de pe «Vostok» și cele asigurate de costum și sisteme i-au permis să verifice, pentru prima dată în lume, că omul poate să zboare sigur, eficient și îndeplinind toate misiunile necesare, în jurul bătrînului Pămînt... Sistemul optic cu sesizori solari pentru orientarea navei, instalația de frînare și dirijare în vederea aterizării, mijloacele de protecție termică au funcționat ireproșabil, asigurînd reușita tehnică a primului zbor spațial din istoria lumii, al unei nave pilotate.

«GAGARIN IUBEȘTE VIAȚA»

La întrebarea de ce i-a fost încredințat tocmai lui Gagarin primul zbor în cosmos, psihologul care se ocupase de candidații la acest memorabil periplu a răspuns: «Gagarin iubește viața...» Nu este o frază uzuală, ci concluzia fondată a unui specialist. Aceasta a fost și părerea nestrămutată a tovarășei de viață a lui Iuri, Valentina Gagarina. Astronautul nr. 1 a fost un minunat soț și un excelent părinte pentru Lena, acum în vîrstă de 12 ani, ca și pentru Galea, cu doi ani mai mică.

Valentina Gagarina își amintește cu nostalgie cum l-a cunoscut pe soțul ei: «M-am născut și am crescut la Orenburg. L-am întîlnit pe Iuri la un bal dat de școala de piloți. Noi le spuneam elevilor «capete de ou» din pricina felului cum își rădeau părul de pe cap. Îl revăd și acum cum s-a apropiat de mine și mi-a cerut să-i acord un vals. Vă amintiți surîsul său...»

Iuri era foarte grijuliu cu sănătatea celor dragi. De exemplu, în perioada premergătoare morții, deși era foarte ocupat cu treburile de serviciu, nu neglija să se ducă foarte des la spital, unde se afla soția sa bolnavă, pentru ca s-o informeze despre cele două fetițe ale lor, cum merg cu școala...

După tragicul accident, rămase singure, Valentina și fetițele au hotărît să stea în continuare în orășelul astronauților «Nu va fi ușor, a declarat Valentina Gagarina; aici totul îmi amintește de Iuri. Am decis așa din pricina copiilor. Ei sînt fericiți aici, merg la o școală bună, orașul este foarte frumos, copiii se pot juca după pofta inimii, pe aici nu trec mașini. În plus, am atît de mulți prieteni, ceea ce-i atît de important cînd te afli la restriște».

Împreună cu Gherman, ne-am așezat în autobuzul special în care începea de fapt viața cosmică... Lîngă colosul de metal mi-am luat rămas bun de la cei care m-au însoțit și m-am urcat cu liftul spre vîrful rachetei. Declarația pe care am făcut-o cu cîteva minute înainte de start este binecunoscută...».

Ora 9 și 7 minute: puternicele motoare ale primului etaj reactiv al rachetei intră în funcțiune și Iuri se avîntă în marea aventură spațială. Așa a început parcurgerea primei orbite în cosmos! După startul reușit au urmat clipele grele ale suprasolicitărilor, apoi plasarea pe orbită. De la bordul navei, Gagarin transmite informații științifice privind funcționarea agregatelor cabinei, despre ce vede din spațiu, cum se realizează radiolegăturile etc. Deși sistemul automat de orientare a cabinei funcționează perfect, Iuri este pregătit pentru a dirija manual nava.

Conform programului, la orele 10 și 25 de minute s-a cuplat dispozitivul de frînare. Reîncep suprasarcinile, iar după scurgerea a 108 minute de la lansare, nava «Vostok» ateriza cu bine pe ogoarele colhozului «Drumul lui Lenin». Probabil că Gagarin, în costumul său de astronaut, semăna cu o ființă extraterestră, deoarece primii oameni care l-au văzut s-au cam speriat!

A urmat iureșul celebrității: Iuri vorbește la telefon cu conducătorii statului sovietic, ține conferințe de presă, este primit cu mare fast în Piața Roșie, participă la recepții și conferințe științifice, este invitat de conducerile a peste 20 de țări. Erou al Uniunii Sovietice, decorat cu ordine și medalii, primit de numeroși șefi de state, mai celebru decît oricare vedetă de film, Iuri rămîne omul prietenos, ofițerul modest, astronautul conștiincios. Reîntîlnirile cu colegii de pilotaj, munca zilnică în grupul de astronauți, înscrierea la cursurile Academiei militare, participarea la pregătirea și dirijarea zborului spațial a numeroși astronauți — iată tot atîtea dovezi ale modestiei primului pilot orbital și ale pasiunii sale pentru astronautică. Ca urmare, Gagarin avansează repede pe treptele ierarhiei militare și, colonel fiind, este numit șef al unui grup de astronauți. El muncește foarte mult în vederea pregătirii ulterioarelor zboruri îndelungate ale cosmonauților sovietici.

Cel pe care întreaga lume l-a sărbătorit ca primul om pe orbită, primul pămîntean în cosmos, a pierit într-un accident de avion cu dublă comandă, în timpul efectuării unor zboruri de antrenament, pe care el le îndeplinea cu multă conștiinciozitate. Iată ce a declarat presei soția astronautului despre ajunul acelei zile fatale: «...Duminică seara Iuri m-a readus cu mașina la spital (unde Valentina Gagarina se trata de ulcer — n.a.). Deși nu-l așteptam să vină la spital, după două zile, marți dimineața, a trecut pe la mine; era în 26 martie 1968 și Iuri venise pentru a-mi spune să nu fiu îngrijorată, deoarece a doua zi va fi foarte ocupat și nu va putea veni. În timp ce-mi vorbea de fetele noastre și de treburile de acasă, nu înceta să privească ceasul. «Trebuie să ajung pe teren într-o oră — îmi spuse — să mă pregătesc pentru mîine. Voi face dimineața un zbor de antrenament...» Nu știam că era ultima oară cînd îl vedeam în viață...»

Omenirea nu se va putea consola niciodată de pierderea prematură a acelui fiu al ei care simbolizează pătrunderea în era cosmică. Viața, pregătirea și activitatea lui Iuri Gagarin au devenit un exemplu însuflețitor pentru alți soli ai Terrei, care s-au avîntat la cucerirea spațiilor necuprinse. Au urmat pe orbită alți piloți, ingineri, medici, savanți, dar cel care prin exemplul său a inițiat opera măreață de umanizare și supunere a cosmosului a fost Iuri Gagarin, primul astronaut, cel care a îmbinat într-o singură persoană calitățile pilotului, omului de știință și astronautului.

Peste veacuri, ca și astăzi, inimile oamenilor vor fi pline de emoție la amintirea vieții și faptei sale neîntrecute, a nobleței și modestiei primului astronaut, a marii sale dragoste de oameni, care l-a făcut să exclame în timpul misiunii: «Zburînd în jurul Pămîntului cu nava satelit «Vostok», am văzut cît de minunată este planeta noastră!»

TOATĂ VIAȚA LUI A ÎNVĂȚAT...

Eroul care a inaugurat era pătrunderii omului în cosmos nu a fost numai primul pilot cosmic, aviatorul cu nervi de oțel, sănătate de fier și vaste cunoștințe de aeronautică și pilotaj. El a fost și un om deosebit: simplu și sensibil, serios și totuși plin de voie-bună, atlet și om de spirit, muncitor și inteligent. Gagarin scria și vorbea extrem de atrăgător. În lucrarea «Cosmonauții povestesc...», încredințată tiparului cu puțin înaintea dramaticului său sfîrșit, se află un capitol în care vorbește despre viața și cariera sa:

«Specialiști din cele mai diferite domenii ne pregăteau pentru zbor. Am studiat bazele tehnicii cosmonautice și ale rachetelor, construcția navei cosmice, astronomia, geofizica, medicina...» — scria Gagarin. Iar în binecunoscuta sa lucrare «Drumul spre cosmos» Gagarin se arăta entuziasmat de profesorii avuți în perioada de pregătire pentru zbor: «Lecțiile ne erau predate de specialiști de seamă, cu nume vestite. Fiecare dintre aceștia scriseseră lucrări teoretice importante, fiecare adusese o contribuție însemnată la știința sovietică».

Ceea ce nu mărturisește Gagarin era că el a învățat totul cu pasiune, aceeași pasiune și corectitudine care l-a caracterizat în toate perioadele sale de studii, atît la școlile tehnice anterioare profesiunii de pilot, cît și ulterior, pe băncile Academiei militare de aviație «N.E. Jukovski». Competența, cunoștințele sale de specialitate au făcut să fie numit în fruntea unui grup de pregătire a astronauților sovietici.

O.K.

În noaptea de 17 spre 18 septembrie 1942 un convoi experimental, compus din 80 vagoane-cisterne cu benzină, a plecat — din ordinul lui Herman Goering și pentru «Goering-Oel-Werke» din Berlin — către depozitul de carburanți nr. 3 al Wehrmachtului.

Pe distanța Azuga-Predeal, garnitura a fost atacată de un grup de comuniști români. Trei morți. Doi bărbați, o fată. Și-un îndemn final: «Nu lăsați benzina în ghearele hitleriștel»

Acțiunea comuniștilor români a izbutit să dezlănțuie în lanț, pe întregul parcurs Cîmpina-Ludwigshaffen, loviturile partizanilor antifasciști.

...Ungaria ...Slovacia și Protectoratul Boemiei și-al Moraviei... Guvernămîntul Poloniei, țări, teritorii și popoare înrobite.

Dar fierbintele apel de pe coasta smolită a cisternei a zvîrlit în aer convoiul în chiar inima celui de-al treilea Reich.

Redăm un fragment din romanul lui MARIA ARSENE, care evocă aceste evenimente, roman în curs de apariție la Editura Eminescu, în cinstea celei de-a 50-a aniversări a partidului.

Optzeci de vagoane-cisterne goneau în noapte pe șinele de cale ferată, tîrîte de puternice locomotive. Viteza lor era egală cu a unui tren accelerat.

Izul dulce-piperat trăda de la distanță conținutul cazanelor pe roate: benzină. Benzină super, bogată în octani, destinată motoarelor de avioane.

Plumburile care asigurau, doar formal, inviolabilitatea cantității și calității conținutului fiecărui vagon, însemnau un procedeu obișnuit în asemenea feluri de transporturi. Deosebită era doar viteza cu care convoiul înainta, precum și paza garniturii: un vagon de clasă, special, în care băncile de pluș se puteau transforma în paturi. La capătul lui, o mică bucătărie servea garda și pe comandanții ei, în număr de treizeci.

Treizeci de SS-iști în uniformele lor negre, cu capul de mort peste cele două oase încrucișate, înfipt stemă pe chipie și epoleți, înarmați cu puști automate, mitraliere și revolvere, asigurau paza trenului pe întregul lui parcurs, de la Cîmpina-România la Ludwigshaffen-Germania.

Între stația de pompare și încărcare din Cîmpina și marele depozit, numărul trei al Luftwaffenului din Ludwigshaffen sînt zile și kilometri. Dar ordinul mareșalului Goering cerea ca acestea să fie cît mai mult și mai degrabă scurtate.

Pentru aceasta, viteza excesivă a urgentului și periculosului convoi — primejdia de incendiu neprovocat, ca și de un atac dinafară fiind prevăzute — nu erau suficiente. Pe lîngă kilometrii înghițiți în grabă și cu lăcomie, mai era necesară pulverizarea haltelor și a stațiilor mici ori neînsemnate, de pe parcurs. Halte și stații tradiționai obligatorii pentru trenurile de marfă și petroliere.

Un plan, dinainte stabilit și riguros executat, prevedea cu amănunțime și pe minute parcursul, traseul uriaș cu punctele de oprire — încrucișări de cale, aprovizionare cu apă și păcură — ordine exprese și cu anticipație fiind date pentru ca locomotivelor și cazanelor, cu tone de esență inflamabilă și explozivă, să li se acorde, cu prioritate, cale liberă, drum deschis.

Secretul acestui transport-experimental a fost păstrat cu rigurozitate. Pentru aceasta s-a evitat filiera obișnuită: sucursala Gestapoului din România-Ambasada germană-Ministerul de Externe din București-Ministerul de Interne-Direcțiunea generală a C.F.R.

Delegatul Gestapoului pe lîngă calea ferată română, Sturmbannführerul Mischke, a avut o scurtă convorbire, în seara zilei de 17 septembrie, cu subdirectorul general al căii ferate. Și numaidecît telegraful interior a trimis ordinul de cale liberă cu prioritate, de la Cîmpina și pînă la Turda, granița de-atunci a țării, pentru convoiul special de produse petroliere, destinat celui de-al treilea Reich.

Presărați de-a lungul celor peste trei sute de kilometri de cale ferată rămasă încă românească, telegrafiștii, impiegații de serviciu și șefii de stații au recepționat și executat întocmai ordinul. Era război. Mirarea și întrebările se exprimau cu teamă, cu mare teamă și doar în gînd. Funcționa un tribunal militar care așeza pedepse grele, pînă la condamnarea la moarte, pe umerii ceferiștilor care, intenționat ori din greșeală, produceau tulburări și pagube traficului feroviar destinat frontului. Mișunau agenții informatori și delatori ai Siguranței și ai trupelor hitleriste poftite-n țară de mareșal și echipa lui, ca să izbăvească poporul de mai bine...

Au trecut și vor mai trece, în zilele, în lunile și anii de război, de-a lungul liniilor ferate, către și dinspre Ungaria, Cehoslovacia, Polonia și Germania, sute și mii de trenuri și convoaie de marfă și oameni, cărînd și aducînd pasageri civili și-n uniforme, cereale, muniții, petrol și minereuri.

Un convoi în plus ori în minus poate să treacă ori să lipsească, neobservat, nebăgat în seamă. Și chiar o garnitură specială cu poruncă de liberă cale permanentă are toate șansele să se strecoare netulburată printre copacii prăfuiți de pe marginea rambleului, pe lîngă stîlpii de telegraf indiferenți și gările aglomerate de pasageri posomoriți, cu rarițe ori boccele.

Erau numai trei. Trei călători clandestini. Ascunși în cabinele de frînă ale cazanelor. Doi bărbați și o fată. Cu toții tineri.

Au reușit să se îmbarce, nevăzuți, în chiar triajul Cîmpinei, în cele cîteva clipe de neatenție, atunci cînd se aplicau plumbii pe-ncheietura rotundă din gîtul cisternelor, iar garda nemțească se pregătea să-și ia în primire convoiul, căutîndu-și loc în vagonul-clasă, vagon alipit în capul convoiului, după ultima locomotivă și vagonul de siguranță.

Erau numai trei. Curînd vor rămîne numai unul ori nici unul. Nu se știe. Nici pînă azi nu s-a aflat. Dar la început, cînd garnitura a primit semnalul de verde și liber pe semafor și din betișorul cu disc al impiegatului de mișcare, erau trei inși în plus, și ilegali, peste numărul de călători, mecanici, fochiști și SS-iști, prevăzuți din ordinul lui Hermann cel obez.

Ei nu se mulțumeau cu cea mai primejdioasă călătorie fără bilet. Voiau — și cît mai în grabă — să se lipsească de acest tren, părăsindu-l. Și, bineînțeles, nu depărtîndu-se de el cu urări de «drum bun», ci lăsîndu-i fărîme, în lac de flăcări și-n pîrjol.

Desigur, pentru îndeplinirea acestor teribile gînduri bune trebuia să porți în inimă o ură cumplită cotropitorilor și să ai limpede și la rece, în conștiință, sentimentul sacrificiului pentru cea mai nobilă cauză: lupta împotriva fascismului și nazismului.

Nu o dată comuniștii, antifasciștii ori simpli simpatizanți n-au pregetat să plănuiască, să lovească, să riște, să se sacrifice.

Și-n noaptea asta, la fel.

Noaptea dintre 17 și 18 septembrie 1942.

Atacarea unui simplu convoi de cisterne în timp de război este o acțiune grea și dificilă. Riscurile foarte mari, condițiile grele fac ca această operație să cuprindă o mare proporție de nereușită.

De data aceasta era vorba de un transport păzit cu strășnicie, așa cum numai SS-iștii știau să păzească și să răspundă celor care voiau să le smulgă prada. Atacarea garniturii cu douăzeci și patru mii tone benzină pentru Stukasurile, Messerschmidturile și Junkersurile aviației de război germane nu trebuia să reprezinte doar un act simbolic, de stop, al jafului. Scopul pentru care doi comuniști și o simpatizantă, alăturată lor, își sacrificau voluntar viața nu era decît acela și nimic altceva decît să lipsească aripile cu zvastică de cinstita benzină românească. Sfînta esență a Văii Prahovei, ferecată în rezervoarele de aluminiu și forțată să pluteasc-n înalturi, în ceruri străine, de unde pică moartea peste acoperișuri și leagăne, peste spitale și căsuțe de țară, peste întăriturile din trupuri vii ce-ncearcă, cu arma în mîini, să stăvilească puhoaiele...

Comarnicul este părăsit în beznă. Camuflajul de noapte nu permite decît străfulgerul verde și-n plină viteză al semaforului. Garniturile sforăie din piepturi de oțel, urcînd la deal. Roțile grele, împovărate, încearcă să strivească benzile lucioase de cale, clănțănindu-și neputincioase măselele ecliselor și acelor de macaz.

— ...Nu, draga mea, nu-i nimic romantic în ceea ce facem...

— ...Și totuși mi-ai spus cîndva că visezi la o lume în care fiecare... Parcă așa ai zis, nu?

— ...Așa și-am zis.

— ...Fiecare...

— ...Da. Fiecare. Fiecare dintre noi trebuie să fie acum de strajă și la visurile altora. Ai celor care nu mai sînt în stare... nu mai pot... Înțelegi ce-ți spun? Nu mai sînt în putere să suporte durerea lor, și nici a altora...

Sinaia este mai mult bănuită, după pianele hodorogite ale celor două poduri și-aceiași ochi prăzuiku și-ncremenit care te invită din nou să perforezi bezna.

— ...Mai ai o șansă.

— ...Aci am o unică șansă.

— ...Dacă cumva oprește la Poiana Țapului...

— ...Nu cobor... Nu vreau... Rămîn cu voi... lîngă tine...

— ...Cobori și te-ntorci la Cîmpina... acasă. Am să vin... Să mă aștepți...

— ...De ce să te aștept cînd sînt acum lîngă tine?

O linie groasă din tuș, trasă stîngaci și la repezeală: Poiana Țapului nu există... Două dîre alburiu care spălăcesc enervant întunericul: Azuga.

Pistoanele muncesc zgomotos. Capetele groase de bielă își storc în cerc obrajii pomădați cu vaselină. Supapele automate gîfîie smucind la coastă. Și iată că palma îmbinată de la poale de munte potolește iureșul roților.

Au tras nemții din autocamioane înainte ori după ce șarpele cisternelor s-a rupt în două?

A căzut împușcat mai întîi paznicul viselor altora ori cel de-al doilea tînăr care, din cabina vecină, a încercat să sară din garnitura pornită turbată la vale?

Fata a rămas ghemuită, ascunsă reflectoarelor de mină și cîinilor lupi din vagonul de gardă, ori, înnebunită, a început să strige, să-și urle durerea pe scările cabinei de frînă?

Dar cineva, rănit de moarte în piept și pîntec, cu degetele tremurînde și încă neînghețate de viața care curgea gîrlă din el, a mai putut transmite mesajul din litere de cretă pe coasta cisternei:

«Nu lăsați benzina în ghearele hitleriștilor!»

Ca să împuști poți ochi în mai multe feluri. Cu cătarea urcată înspre vînat, de jos în sus. De la stînga la dreapta, cînd țința se-ndreaptă înspre o pădurice în care vrea să dispară. De la dreapta la stînga, dacă are în față un rîu, o apă salvatoare. Sau, dacă-i în plin cîmp, îl prinzi în centrul cătării, între cele două mici cocoașe, sau, modern, răstignindu-l în crucea roșie a colimatorului puștii cu lunetă.

Dar ca să execuți acest joc de artă cinegetică, furios și cu bărbia lovită de rama punții vagonului de clasă, săltat și zguduit de brusca deraiere a uneia dintre locomotive...

Atunci — și numai atunci — pierzi două focuri în vînt și abia cu al treilea dobori pe cîmpia gării acarul ce aleargă cu inima strînsă-n dinți...

Atunci și numai atunci, și de la aceeași fereastră.

— Exact trei ore întîrziere, herr Obersturmbannführer.

— O să le recuperăm pe parcurs. Mai avem și pe celelalte patru de lîngă Predeal.

— Bușteni... Predeal... Abia acolo ne-am putut reface convoiul rupt în două. Să scăpăm și de Ungaria.

— Mai avem. Mai ne așteaptă slovacii, cehii și polonezii.

— ...

— Credeți?

— Sînt convins.

— Ne-au purtat ghinion românii.

Obersturmbannführerul Schultze rise.

— Să nu crezi în ghinioane, junge.

— ...

— Dar nici în români.

— În nimeni nu ne putem încrede.

— Cum în nimeni? Noi ce sîntem? Nimeni? Ne putem acorda toată încrederea. Nelimitată. Asta-i deviza noastră! Verstehen Sie? Înțelegi?

— Am înțeles, herr Obersturmbannführer!

■

Cei dispăruți — pot jura pentru asta! — mai mor o dată atunci cînd sînt uitați...

Nu lăsați amintirile în ghearele hitleriste!

COMBINATUL
» TEXTIL «
·ARAD·

[illegible]

Printre sortimentele noi, țesăturile din fibre poliesterice se bucură de o mare apreciere, ca urmare a caracteristicilor fizico-chimico-mecanice care le situează în rîndul celor mai bune produse de pe piața mondială.

Țesăturile din fibre poliesterice: TEROCEL IRMA, TEROCEL OXANA, TEROCEL NINA, TEROCEL ESTERA

- **SE SPALĂ UȘOR**
- **NU SE CALCĂ**
- **NU SE ȘIFONEAZĂ**

inteligența la rang de onoare

de Viorica CIORBAGIU
Fotografii de Vasile MOLDOVEANU

Inginerul șef mă privește cu suspiciune. Are, probabil, impresia că vreau să-l atrag într-o cursă verbală. Sau, oricum, că nu vorbim aceeași limbă. Rămîne între noi un vag paravan de umbră, dar eu renunț la «filozofie» și interlocutorul meu povestește. Îl simt că este tentat să deseneze scheme, să fie cît mai convingător (obicei ingineresc), dar nu trage nici o linie pe hîrtie, ridică doar ochii, din cînd în cînd, întrebîndu-mă cu privirea dacă înțeleg. Dacă înțeleg cum stau lucrurile în institut, cînd este vorba despre tinerii ingineri cercetători...

Îi întrebăm, la început, pe inginerul șef ce înseamnă promovarea tinerilor în domeniul cercetărilor tehnologice

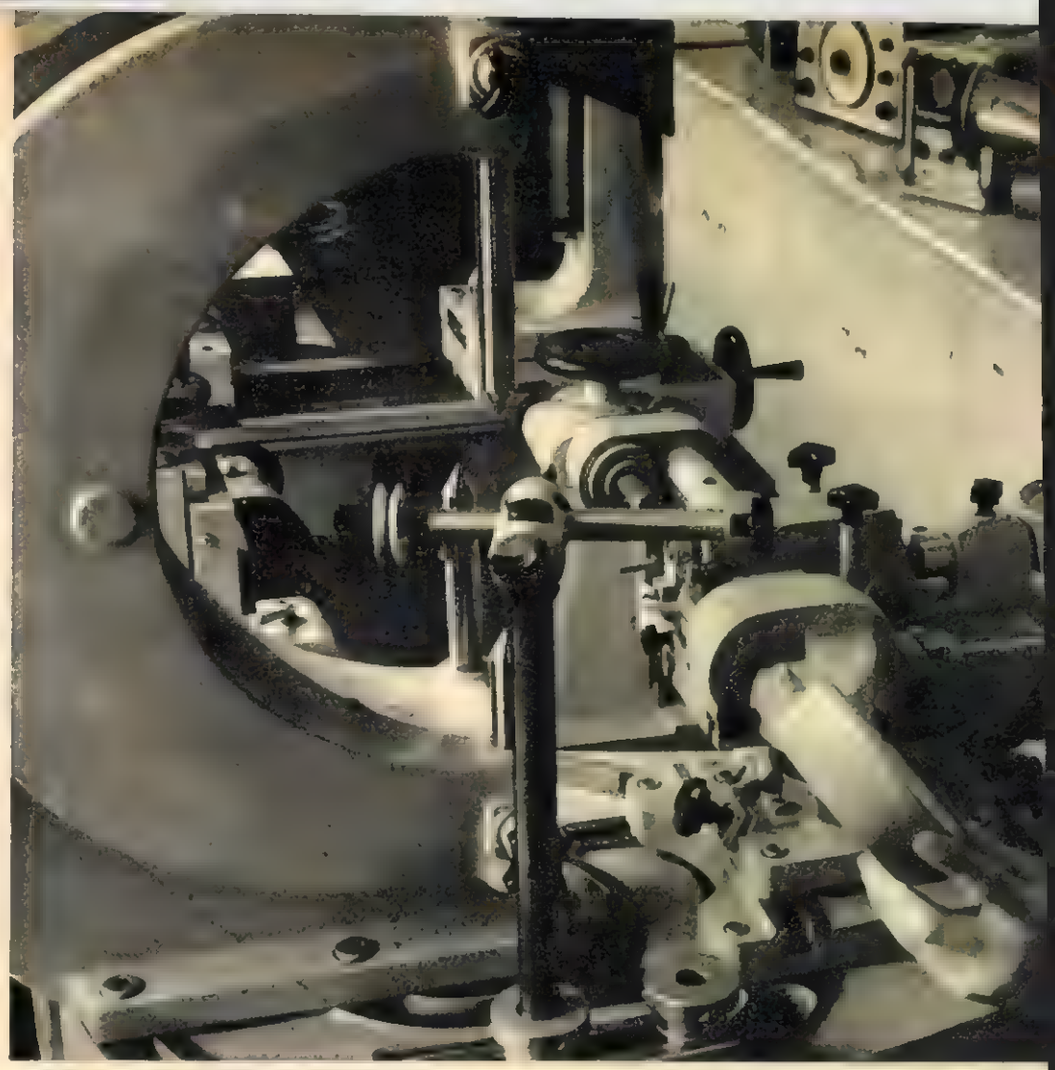

Tînărul cercetător Dan Popescu în dialog concentrat cu elementele logicii pneumatice, pentru automatizarea comenzilor din sectorul chimiei.

Specialitatea inginerului Nicolae Alexandrescu este și va fi, neîndoielnic, pneumatica (aplicată la mașini-unelte). Secretarul U.T.C. are, în mod vădit, toate argumentele pentru a-i înflăcăra pe toți tinerii cercetători din institut. Și nu doar pe tineri.

nic, pasul cu toate noutățile, la momentul oportun creația nu-ți mai pune în cale obstacolul dificultăților.

Propunerea inginerului Virgil Florea a fost primită cu receptivitate de conducerea institutului și adoptată de tineri, fără rezerve. L-am cunoscut pe «inițiator». Dacă n-ar purta ochelari, l-ai putea lua drept licean. Ochelarii îi conferă însă aerul unui viitor savant, așa cum și-i imaginează părinții pe copiii precoci. E serios («de ieri am 25 de ani») fără a fi cu tot dinadinsul. L-am întrebat din ce impuls i-a venit ideea cercului științific.

— Voiam să mă ocup, în afară de cercetările curente, de problema corijării roților dințate. Pe colegul meu Dan Ghelase îl preocupau deformările metalice neconvenționale. Totuși nu aveam o fundamentare științifică solidă. Eram foarte tineri pe atunci (în noiembrie 1970!). În sfîrșit, cred că cercul tehnico-științific este un fel de școală pentru cercetători. S-au lansat 17 teme, cîțiva ingineri cu experiență din institut s-au oferit să ne fie consilieri. Mai aveți nevoie de mine?

— Inginerul șef mi-a spus printre altele că ați elaborat proiecte de anvergură.

— Probabil se referea la seriile tipizate de motoreductoare cu roți dințate cilindrice. Uzina «Neptun» din Cîmpina aplică deja proiectele.

Am sperat (spun drept) că voi descoperi măcar o nuanță de infatuare în tonul sau pe trăsăturile viitorului savant. Nu, nici vorbă!

Aceeași naturalețe am descoperit-o și la tînărul inginer Nicolae Alexandrescu (tot 25 de ani). Îmi povestea despre lucrările sale și ale colegului — inginer Dan Popescu (26 de ani) — în materie de pneumatică. I-am mărturisit de la bun început cît de joasă este cultura mea tehnică. Putea deci să se folosească în voie de ascendentul său indubitabil. Fără a modifica terminologia, am înțeles totuși ce înseamnă crearea sistemelor automate cu comandă logică pneumatică. Cele mai ieftine comenzi... ușoare... gabarite mici...; parcă îmi împărtășea impresiile unui meci care-mi era și mie accesibil. Știam mai dinainte doar că e o treabă complicată, că se face pentru prima oară la noi în țară. Dar băiatul acesta (chiar așa arată) îmi spunea pe cel mai normal ton posibil că în curînd loc se realizează atîtea mii de elemente pe un cmp, că în domeniul chimiei (specialitatea lui Dan Popescu) sau al mașinilor-unelte (specialitatea sa) literatura tehnică din lume consemnează... Simt că devin eu

«Marea medalie de aur» la Salonul internațional de invenții — Viena, septembrie 1970, a fost cîștigată de inginerii Călin Podeanu și Radu Andrei de la Institutul de cercetări tehnologice pentru construcția de mașini. Invenția lor («Procedeu de cianurare a pilelor fabricate din oțeluri de construcție») a atras atenția numeroaselor firme din străinătate, care perfectează, în prezent, formele pentru cumpărarea licenței. Și iată, cei doi colaboratori și prieteni lucrează în continuare alături: «Avem afinități...»

pentru construcția de mașini (cazul în speță). De aici pornise «neînțelegerea». Aveam aerul că pretind considerații teoretice complicate ori că subtextul întrebării conține cumva un reproș. Sper ca cei puțin rîndurile de față să risipească eventualele nedumeriri.

— Tinerii? Uitați: pînă de curînd nu funcționa la noi în institut nici un cerc tehnico-științific. Inițiativa este meritul tinerilor...

Narațiunea inginerului șef Mihai Iosupescu se derulează ordonat și sistematic. Deodată am o senzație ca și cînd un curent de aer neașteptat și proaspăt ar fi deschis fereastra, deschizînd-o. Mi se vorbește despre Virgil Florea — în al doilea an de inginerie. Cel cu inițierea cercului. Adică, oamenii creează în institut. Creează ca să dea mereu și mereu un spor de inteligență mașinilor. Și, firește, înșiși creatorii au obligația... Tînărul inginer care abia s-a desprins de atmosfera amfiteatrelor argumenta însă că cercetătorii trebuie să fie și într-altfel culți: să se pregătească de pe acum pentru temele de cercetare pe care institutul le are în vedere peste 5 sau 10 ani. Prea devreme — poți crede. Pînă atunci, ritmul tehnicii va schimba datele de acum într-atîta încît vor fi de nerecunoscut. Sigur. Numai că orice lucru are o geneză și o evoluție. Or, chiar pentru o cercetare curentă ești obligat să te întorci, să cauți, să citești, să știi tot. Dacă ai ținut, statornicit, pasul cu toate noutățile, la momentul oportun creația nu-ți mai pune în cale obstacolul dificultăților.

Propunerea inginerului Virgil Florea a fost primită cu receptivitate de conducerea institutului și adoptată de tineri, fără rezerve. L-am cunoscut pe «inițiator». Dacă n-ar purta ochelari, l-ai putea lua drept licean. Ochelarii îi conferă însă aerul unui viitor savant, așa cum și-i imaginează părinții pe copiii precoci. E serios («de ieri am 25 de ani») fără a fi cu tot dinadinsul. L-am întrebat din ce impuls i-a venit ideea cercului științific.

— Voiam să mă ocup, în afară de cercetările curente, de problema corijării roților dințate. Pe colegul meu Dan Ghelase îl preocupau deformările metalice neconvenționale. Totuși nu aveam o fundamentare științifică solidă. Eram foarte tineri pe atunci (în noiembrie 1970!). În sfîrșit, cred că cercul tehnico-științific este un fel de școală pentru cercetători. S-au lansat 17 teme, cîțiva ingineri cu experiență din institut s-au oferit să ne fie consilieri. Mai aveți nevoie de mine?

— Inginerul șef mi-a spus printre altele că ați elaborat proiecte de anvergură.

— Probabil se referea la seriile tipizate de motoreductoare cu roți dințate cilindrice. Uzina «Neptun» din Cîmpina aplică deja proiectele.

Am sperat (spun drept) că voi descoperi măcar o nuanță de infatuare în tonul sau pe trăsăturile viitorului savant. Nu, nici vorbă!

Aceeași naturalețe am descoperit-o și la tînărul inginer Nicolae Alexandrescu (tot 25 de ani). Îmi povestea despre lucrările sale și ale colegului — inginer Dan Popescu (26 de ani) — în materie de pneumatică. I-am mărturisit de la bun început cît de joasă este cultura mea tehnică. Putea deci să se folosească în voie de ascendentul său indubitabil. Fără a modifica terminologia, am înțeles totuși ce înseamnă crearea sistemelor automate cu comandă logică pneumatică. Cele mai ieftine comenzi... ușoare... gabarite mici...; parcă îmi împărtășea impresiile unui meci care-mi era și mie accesibil. Știam mai dinainte doar că e o treabă complicată, că se face pentru prima oară la noi în țară. Dar băiatul acesta (chiar așa arată) îmi spunea pe cel mai normal ton posibil că în curînd loc se realizează atîtea mii de elemente pe un cmp, că în domeniul chimiei (specialitatea lui Dan Popescu) sau al mașinilor-unelte (specialitatea sa) literatura tehnică din lume consemnează... Simt că devin eu

pentru construcția de mașini (cazul în speță). De aici pornise «neînțelegerea». Aveam aerul că pretind considerații teoretice complicate ori că subtextul întrebării conține cumva un reproș. Sper ca cei puțin rîndurile de față să risipească eventualele nedumeriri.

— Tinerii? Uitați: pînă de curînd nu funcționa la noi în institut nici un cerc tehnico-științific. Inițiativa este meritul tinerilor...

Narațiunea inginerului șef Mihai Iosupescu se derulează ordonat și sistematic. Deodată am o senzație ca și cînd un curent de aer neașteptat și proaspăt ar fi deschis fereastra, deschizînd-o. Mi se vorbește despre Virgil Florea — în al doilea an de inginerie. Cel cu inițierea cercului. Adică, oamenii creează în institut. Creează ca să dea mereu și mereu un spor de inteligență mașinilor. Și, firește, înșiși creatorii au obligația... Tînărul inginer care abia s-a desprins de atmosfera amfiteatrelor argumenta însă că cercetătorii trebuie să fie și într-altfel culți: să se pregătească de pe acum pentru temele de cercetare pe care institutul le are în vedere peste 5 sau 10 ani. Prea devreme — poți crede. Pînă atunci, ritmul tehnicii va schimba datele de acum într-atîta încît vor fi de nerecunoscut. Sigur. Numai că orice lucru are o geneză și o evoluție. Or, chiar pentru o cercetare curentă ești obligat să te întorci, să cauți, să citești, să știi tot. Dacă ai ținut, statornicit, însămi mai bogată, nu atît din cauza cunoștințelor tehnice (aproximative, ce să mai vorbim) cît printr-o nouă confirmare, a însoțirii valorii umane cu modestia. Nu o modestie afișată în vorbe sau mascată de ele, ci una adevărată, inconștientă.

M-am întreținut, în treacăt, cu ing. Radu Andrei, unul dintre deținătorii «Marii medalii de aur» — Salonul internațional de invenții, Viena, septembrie 1970. Cel de-al doilea — ing. Călin Podeanu, lipsea din institut. Retrospectiva succesului putea să nu fie lipsită de fraze sau vorbe mai impodobite. În loc de asta: «...eu și Călin? Probabil că există afinități...»

Și acum, în sfîrșit, să mă explic: «a promova» se traduce de obicei prin «a ridica sau a înainta pe cineva într-un rang, într-o demnitate, într-un post de răspundere». Eu așteptam ca inginerul șef să-mi spună ceea ce mi-a spus de fapt. Că tinerii de la Institutul de cercetări tehnologice pentru construcția de mașini își creează un rang înălțînd ștacheta accesului către știință fără prudența rutinei. Strădania lor către autodepășire cunoaște un spor de febrilitate, ca un omagiu, acum, în ajunul gloriosului jubileu al partidului.

Cu alte cuvinte, n-a fost nici o diferență de interpretare. Inginerul șef și reporterul au acordat aceeași accepție noțiunii de promovare.

sport

de Emanuel VALERIU

«VINA» SPORTIVĂ

Am auzit și — vai! — am citit de atîtea ori despre «vina» unui sportiv sau a altuia în pierderea unei întreceri, încît mă simt obligat să spun ceea ce gîndesc în această privință, nu numai din postura cronicarului profesionist dar și din aceea, mai veche, a sportivului de performanță activ.

Nu mă împac de loc cu această noțiune de «vină» atunci cînd ea este conjugată cu sportul și, recent, ascultînd transmisia finalei Cupei campionilor europeni la handbal masculin și apoi urmărind cronicile scrise, am reîntîlnit-o. Întrebarea era dacă a fost de «vină» Dincă de înfrîngerea steliștilor sau în ce măsură «vina» lui a putut determina insuccesul echipei? Cu cîțiva ani în urmă, la J.O. de la Tokyo, excelentul fotbalist Constantin ratase o lovitură de la 11 m și ani de zile avea să i se reproșeze această «vină».

Cred că prea ușor se vehiculează noțiunea respectivă și urmările nu pot fi decît nefaste. pentru sportivi și pentru public. Cu ani în urmă, cocoașa unei vini reale sau presupuse apăsa umerii unor oameni așa cum cine știe ce fluierătură în biserică devenea umbra malefică a celui care... fluierase unde nu se cuvenea. Pentru public consider deosebit de primejdioasă acceptarea ideii că un joc poate avea un «vinovat» și, evident, nevinovați. Sportul implică niște responsabilități comune, și nu doar exclusive. Pot fi «vinovați» antrenorii, oficialii, spectatorii chiar, deși — personal — cred că nu trebuie să ne cramponăm în găsirea de țapi ispășitori, pentru că uneori «vina» este a adversarilor care joacă mai bine sau știu să profite de calitățile lor și de slăbiciunile partenerilor de întrecere. Pe aceștia n-am auzit să-i facem însă niciodată «vinovați». Și n-am auzit să fie declarat «vinovat» un sportiv care practică o disciplină individuală. Un boxer încasează pumni pe care i-ar putea evita, să zicem. Faptul că nu-i evită și-i recepționează, nu ne sensibilizează la «vina» celui bătut măr. Asta îl privește. Un sportiv poate comite erori, poate greși tactic ori poate alege procedee tehnice neindicate la un moment dat. Toate aceste situații sînt posibile, dar ele se cer a nu fi confundate cu noțiunea de «vină». Omul din teren poate săvîrși o singură vină reproșabilă, ca atare: aceea față de etica sportivă! Lipsa respectului față de adversar, de arbitru, public, de regulile jocului, acestea da, sînt greșeli de care un sportiv se poate face cu adevărat vinovat. Vinovat este și atunci cînd ratează în mod voit o șansă a echipei sale, din interes, să zicem, ori dintr-o indicație lăturalnică, dar și atunci tot despre o abatere de la etică este vorba.

Îmi amintesc de primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a echipei de handbal a țării, după cîștigarea Campionatului mondial de anul trecut.

Președintele Nicolae Ceaușescu, care urmărise finala la televizor, a avut aprecieri foarte frumoase pentru campionii lumii dar și pentru adversarii lor.

Cred că acesta este miezul nobil al ideii de întrecere sportivă: să-ți aperi șansa cu toate puterile, dar să știi să-i apreciezi și pe cei care se dovedesc mai buni decît tine.

Căutînd «vinovați» cu orice chip, ne oblojim rănile deschise cu pansamente insalubre și riscăm infecția generală a organismului. Dacă într-o întrecere sportivă nu s-ar comite greșeli, întîlnirile ar deveni monotone iar eșalonarea valorilor n-ar fi posibilă.

Vinovat ritu poate fi decît cel care — repet — cu intenție nu-și apără propria șansă ori pe cea a echipei sale. Cu astfel de oameni, dacă există, nu trebuie mers alături nici un pas măcar. Dar dacă ne referim la incapacități, fie și momentane, de natură tehnică ori tactică, atunci să apelăm la vocabularul corespunzător, spre a nu deveni noi înșine «vinovați» — și încă din cei adevărați!

O rară avis de epocă: fotografie cu textul explicativ (cel mai potrivit) cuprins chiar în imagine.

6 Martie 1945 — moment crucial în istoria democrației noastre.

Gheorghe Tănasă, unul din cei 22 de parlamentari socialiști aleși în alegerile parlamentare din mai 1920.

«În comparație cu societatea capitalistă, orînduirea noastră oferă nu iluzia democrației abstracte, declarative, ci realitatea exercitării în fapt a drepturilor suverane ale poporului în stat, a celor mai largi libertăți democratice ale maselor, exprimate în ultimă instanță în participarea nemijlocită la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe, la guvernarea țării».

NICOLAE CEAUȘESCU

1921 1971 50

LUNGUL DRUM AL IDEALULUI CĂTRE REALITATE

O investigație de Neiu IONESCU
Fotografii de E. IAROVICI

CUVÎNT DE ÎNCEPUT

Îmi îngădui să vă invit, alături de mine, la o meditație pe marginea unui act, mai precis a unui proces-verbal cumplit de banal. A unuia dintre acele procese-verbale care se încheie, de-a lungul și de-a latul țării, mereu, cu sutele, cu miile.

Dar pentru ca punctul nostru de plecare să aibă mai multă concretețe, am să redau, în alineatul ce urmează, un extras din procesul-verbal cu pricina:

PROCES-VERBAL

Încheiat astăzi, 23 iulie 1970, în *adunarea populară a cetățenilor din satul Valea Lupului, comuna Rediu, municipiul Iași, cu următoarea ordine de zi:*

1) Construirea unui trotuar de 1 100 m pe valea rîului Rediu — Valea Prisăcii, de la Iacob Horia la Vasile V. Vălceanu.

La adunare participă reprezentanții a 80 de familii.

Adunarea formează un comitet de cetățeni din 9 tovarăși, după cum urmează: Gaspar Andrei, președinte, Dumitriu Constantin, Marchidan Mihai, Plămădeală D. Gheorghe, Plămădeală G. Petru...

Tov. prof. Crețu Nicolae, vicepreședinte al Consiliului popular comunal Rediu, prezintă cetățenilor următoarele chestiuni:

1) Trotuarul ajută la circulația cetățenilor și a copiilor spre școală în mod civilizat.

2) Trotuarul are o lungime de 1 100 metri liniari și 0,900 metri lățime.

3) Construcția costă 11 220 lei...

4) Contribuția va fi bănească și prin muncă...

. . . . . .

9) Transportul materialelor se va efectua cu ajutorul deputaților municipali și județului.

Vicepreședinte, **Comitetul de cetățeni,**

Deci, precum am recunoscut la început, un proces-verbal oarecare. Un înscris în care niște oameni și-au consemnat un interes de-al lor, o inițiativă de-a lor, o decizie de-a lor, un plan concret de îndeplinire a voinței lor într-o anume privință.

Am mai văzut asemenea procese-verbale și poate n-aș fi tresărit nici de data aceasta. Am văzut însă trotuarul gata isprăvit, mi-am dat seama că pentru obștea aceea de gospodari — ale căror case erau adunate pe o coastă de deal cu multe izvoare, cu alte cuvinte pe un pământ mereu noroios — fișia de beton lungă de peste un kilometru era absolut necesară, era, însemna un kilometru spre civilizație, și apoi am mai asistat la o discuție a fruntașilor aceleiași comune cu deputatul ales de ei în consiliul municipal, discuție despre cum s-ar putea înfăptui niște lucrări de drenare a apelor, în așa fel încît pereții școlii să fie apărați de umezeală. Vreau să spun că am prins momentul cînd oamenii aceia pregăteau, cu un teribil firesc, încheierea unui alt proces-verbal «cumplit de banal». Am prins momentul cînd într-o comună suburbană a Iașilor se oficia ceea ce aș numi eu democrația cea de toate zilele, democrația reală, democrația concretă.

Și din clipa în care «amănuntul» banal inițial a devenit semnificativ, relevant, din clipa în care ei «mi-a vorbit», au început să curgă în mintea mea și întrebările.

La noi este instaurată o democrație cotidiană la scara națiunii. Foarte bine, dar — practic — cum s-a ajuns la transformarea idealului democratic pur și simplu în fenomen social? În fenomen social pur și simplu? Și apoi, ce-i esențial — caracteristic — pentru democrația noastră? În fine, care-i va fi viitorul?

Așa se face că am început pe loc, acolo, la Iași, o investigație ad-hoc. Așa se face că, în aceste pagini, veți găsi vechi amintiri ale unor oameni de seamă, vechi fotografii, vechi articole de ziar, alături de imagini și constatări contemporane — toate la un loc atestînd lungul și frămîntatul drum al idealului democratic spre realitate.

Firește, mozaicul de documente și informații strînse aici nu poate să aibă amploarea necesară redării unei imagini exhaustive a bătăliei — chiar limitate la teritoriul Iașilor — pentru democrație, bătălie dusă de noi și de bunii noștri, de-a lungul ultimei jumătăți de veac. Dar aș fi foarte mulțumit dacă fiecare în parte din elementele acestea disparate — în afară de forța probantă, în afară de forța evocatoare — ar mai avea și darul să vă incite, asemeni modestului proces-verbal de la care am pornit eu, la o meditație. Pentru că, în timp ce ne programăm ce avem de gînd să facem mîine, e bine să recapitulăm ce-au făcut părinții și ce-am făcut noi pînă acum. E foarte înțelept să nu uităm că pentru mult din binele de azi înaintașii au plătit scump. Deci un remember. Pentru legătura cu rădăcinile, pentru continuitate lucidă, pentru echilibru în traversarea timpului.

AMINTIRI

«În urma alegerilor comunale din 1926, am fost membru al delegației permanente a municipiului Iași, pînă în 1927, luna august. În ianuarie 1927, ca urmare a campaniei deschise de ziarul «Universul» împotriva consilierului activitatea socialistă la Iași, campania electorală deschisă pentru alegerile parlamentare din mai 1920. Se hotărîse a se depune candidaturi în toate județele unde mișcarea socialistă era puternică, cu toate că la guvern se găsee un partid ce reușise să cîștige prin demagogie importante mase țărănești, partidul averescan.

Secția din Iași depune lista proprie, cu semnul electoral al celor două ciocane încrucișate, printre primele județe, la începutul lui aprilie. Lista era bine întocmită, figurînd vechi și noi luptători, muncitori, intelectuali și țărani. În ordine figurau: dr. Ghelerter, Gh. Tănasă, lucrător tipograf, P. Constantinescu-Iași, profesor, Băncilă Octav, pictor, Adam Naghei-Tiartă, ceferist, Grigorovici Gh., ziarist, Burlacu Vasile, plugar. Imediat după depunerea listei la Tribunal, s-a și ținut o întrunire la banca «Leul» din localitate, unde am luat și eu cuvîntul.

Campania electorală se dezlănțuie. A fost una dintre cele mai puternice manifestări în toate cartierele orașului, în sate și tîrgușoarele Podul Iloaiei și Tîrgu Frumos. Membri ai secției din Iași participă și la campania electorală din unele județe învecinate: Vaslui, Botoșani, Tutova (în acest județ lista cu ciocanele mă avea pe mine în frunte, fiind cunoscut prin activitatea mea la Birlad).

Cele două luni, aprilie și mai, sînt acoperite zi de zi de întruniri electorale, anunțate prin afișe mari sau mici, cu desemnarea permanentă a vorbitorilor: dr. Ghelerter, Gh. Tănasă și P. Constantinescu-Iași. Un mare miting în sala Ghica Vodă, la 18 aprilie, este redat pe larg în «Lumea» de la 21 aprilie și «Iașul Socialist» din 22 aprilie, relatîndu-se despre cuvîntarea mea referitoare la problema țărănească. Urmează o adunare la un cetățean din tîrgușorul Copou, la Tîrgu Frumos, în satele Totoești, Tansa, Birlești, Erbiceni, Ulmi, Vulturi și Belceștí; la diferiți cetățeni din mahalaua Lăutari, Tîrgușorul Nicolina, Tîrgul de Sus, cartierul Trei Calici, Păcurari, Podul Iloaiei, în Calea Sîmbetei, locuința unui cetățean din str. Moara de Vînt, din str. Frumoasa, str. Lipoveană, la secțiile din Socola și Nicolina, precum și la locuințele altor cetățeni, astfel că nici un colț al orașului să nu fi rămas neatins de cuvîntul partidului prin candidații săi și alți vorbitori, membri ai secției din Iași. N-au lipsit nici provocările din partea autorităților sau ale agenților guvernamentali. Un protest violent a fost înaintat prefectului județului, semnat de candidații partidului, reprodus în presa locală («Lumea», 23 mai). La începutul campaniei a fost arestat samavolnic Gh. Tănasă și reținut la comandamentul jandarmeriei. S-a organizat atunci o demonstrație de masă în fața sediului legiunii de jandarmi, iar eu m-am prezentat comandantului spunîndu-i că demonstranții nu vor părăsi strada pînă ce Tănasă nu va fi eliberat — ceea ce s-a executat în cele din urmă.

În plină campanie electorală a căzut ziua de 1 Mai, care s-a bucurat de cea mai mare demonstrație pe care o văzuse Iașul pînă atunci. Pornind din Piața Unirii, o coloană uriașă a străbătut străzile Ștefan cel Mare, Palatului și cartierul Socola, pînă la grădina «Trei Sarmale» de la Bucium, cu pancarte și cîntece, cu-n popas în fața spitalului de la Socola, unde ne aștepta doctorul Parhon cu familia sa.

Succesul alegerilor a fost deplin, deoarece lista noastră, obținînd aproape 4 000 de voturi, în oraș și în sate, a trimis un deputat la Cameră, pe Gheorghe Tănasă — unul din cei 22 de parlamentari socialiști aleși atunci.

Petre CONSTANTINESCU-IAȘI

nări și ale unor acuzații abil și cu rea-credință regizate.

Mai ieri, două reviste de dreapta îndemnau direct la asasinat, propunînd pur și simplu suprimarea fizică «într-o noapte, la margine de pădure» a intelectualilor care nu se pot cobori pînă la condițiile și metodele lor barbare. Mîine, organizațiile de dreapta își vor trimite echipele de bătăuși să împartă ele o nouă justiție, ieșită din violență și teroare.

. . . . . .

În această atmosferă de continuă amenințare în însăși existența lor, pîndiți de bandele dreptei sau de organele de represiune, intelectualii marilor idei generoase își continuă totuși lupta lor. În urma celor care cad victime se ridică alții, mai numeroși și mai hotărîți, cu puteri înzecite».

G. IVAȘCU

MUNCITORI ȘI INTELECTUALI — O SINGURĂ CAUZĂ

Iașul, bătrîna cetate a Moldovei, important lăcaș al științei și culturii românești, se mîndrește cu bogate tradiții revoluționare. Încă de la începuturile mișcării muncitorești și socialiste din țara noastră orașul Iași pășește în primele rînduri ale luptei de eliberare națională și socială. Crearea, acum o jumătate de secol, a Partidului Comunist Român și a organizației sale în acest oraș, devenit totodată sediu al Comitetului regional Moldova al P.C.R., a ridicat pe o treaptă superioară activitatea revoluționară a maselor împotriva regimului burghez. Devotați cauzei poporului pe care îl slujeau, încrezători în victoria finală a clasei muncitoare, comuniștii din Iași, ca și cei din întreaga țară, în pofida crudei terori dezlănțuite de clasele exploatatoare, s-au aflat în primele rînduri ale marilor bătălii de clasă desfășurate în anii ilegalității.

Coordonatele luptelor desfășurate sub conducerea comuniștilor au fost deosebit de cuprinzătoare, ele dovedind înalta conștiință de clasă și profundul patriotism al muncitorimii ieșene. N-a fost bătălie de clasă, acțiune revoluționară, la care proletariatul ieșean să nu fi participat, să nu-și fi adus prețioasa-i contribuție la lupta generală.

Meritul nepieritor al partidului comuniștilor constă, printre altele, și în faptul că, în lupta pe care o desfășura cu eroism clasa muncitoare a atras pe cei mai străluciți reprezentanți ai intelectualității românești, care, în momentele de grea încercare, s-au situat cu conștiință și fapta alături de partid.

Orașul Iași n-a mai fost tîrgul idilic al dulcilor și romanticelor amintiri, ci a devenit o cetadelă a luptei poporului împotriva a tot ce era reacționar, putred, antiuman. Retrospectiva istoriei evidențiază astăzi pagini uimitoare de înfrățire în luptă a minuitorilor condeielor cu lucrătorii fabricilor și atelierelor. Ce poate fi mai grăitor decît evocarea unei demonstrații muncitorești în fruntea căreia pășea cu tabloul «Pax» pictorul Octav Băncilă?

Presa vremii este și ea o oglindă fidelă a acestei simbioze. Eram obișnuiți, într-un anumit fel, să considerăm ziaristica ca fiind domeniul exclusiv al scriitorilor, publiciștilor, al celor care trăiau în lumea fiancurilor și zincurilor. Dar iată că presa democratică a vremii inserează articole demne, combative, ale muncitorilor comuniști Ilie Pintilie, Ion Niculi și ale multor, multor altora. În aceleași pagini întîlnim semnăturile unor ilustre personalități angajate în lupta politică. Eminentul lingvist Iorgu Iordan se avîntă cu toată pasiunea în viitoarea luptei politice, pentru că, socotea el, în acest fel va contribui la victoria națiunii împotriva forțelor oarbe ale fascismului. Nemuritoarea limbă a lui Sadoveanu nu o întîlnim numai în reviste de literatură, ci și în ziare și reviste politice angajate la apărarea ființei naționale a poporului român.

Eroismul comuniștilor, nobilelor cauzei pentru care își jertfeau viața, au atras de-a lungul anilor în paginile publicațiilor reprezentanți ai culturii, artei și științei. În anii cînd pericolul fascist amenința însăși ființa națională a poporului, la Iași s-a format un puternic curent de opinie antifascistă, care se manifesta în rîndurile clasei muncitoare, în cercurile intelectuale formate din universitari, publiciști, avocați, literați, studenți etc.

Astăzi foarte mulți dintre foștii luptători ieșeni contri-

Amintirile unui bătrîn ilegalist ieșean — Eraclie Bogdan: «Numai romînca asta a mea — Zamfira, da' eu îi zic Firel — știe prin cîte am trecut. Îi spuneam: dacă pînă la ora cutare nu vin, m-am ars. O dată m-au ținut două luni în anchetă; începeau la unu noaptea. Mulți au ieșit cu oasele rupte de-acolo. Ei ne cunoșteau, dar n-aveau documente, dovezi. Te fotografiau în mai multe poziții, îți luau amprentele, te puneau să umpli o coală de scris. Luptam pentru o viață mai bună și pentru ca să avem și noi un cuvînt în țara asta. Era greu, pentru că erai păzit din toate părțile. Mulți dintre noi au murit. Am rămas în viață doi-trei, pe ici, pe colo».

Iașul, mai mult decît alte orașe, avea un specific: lupta pentru instaurarea unui regim de viață socială democratică era dusă de muncitori dar și de intelectuali lucizi, progresiști, devotați poporului, de intelectuali comuniști. În imagine: academicianul Vasile Mârza. Calitatea și de profesor universitar a domniei-sale îmi prilejuiește o legătură, o asociație de idei: cei 24 272 de studenți ieșeni ai anului 1970 n-ar beneficia azi de accesul evident democratic la senatul universitar dacă dascălii lor — într-un ieri ceva mai îndelungat — s-ar fi preocupat în exclusivitate doar de munca științifico-pedagogică.

comunist din consiliul municipiului, s-a pus în discuție scoaterea mea din consiliu.

Numai că ședința fiind publică, au participat la ea un număr de peste 600 de muncitori care au venit direct din fabrici la adunare, îndrumați de P.C.R. și sindicate, fapt care a făcut pe primar și pe ceilalți consilieri să retragă de pe ordinea de zi punctul de excludere».

Ion NICULI
membru al P.C.R. din anul 1921

AMINTIRI IEȘENE

Cu începutul lui aprilie 1920 o fază nouă accentuează

POLITICA DE INTIMIDARE A INTELECTUALILOR*)

«Într-o vinovată și primejdioasă complicitate, se îngăduie, se ațîță și se protejează tot ce ar putea fi îndreptat împotriva oamenilor aflați în slujba unei reale democrații, întru apărarea drepturilor celor mai elementare, singura condiție pentru dezvoltarea culturii și civilizației unui popor.

Zi de zi atacurile presei de dreapta se întețesc, zi de zi insultele și calomniile cele mai ordinare sînt aruncate în obrazul intelectualității noastre, zi de zi luptători cinstiți și demni de crezul lor cad victime ale unor odioase insce-

*) *Articolul din care am publicat aceste extrase a apărut în «Manifest», anul II, nr. 10 din 30 noiembrie 1935.*

Deputatul circumscripției electorale 207 în Consiliul municipal-Iași — Gheorghe Barbărasă — împreună cu alegătorii săi, pregătesc un nou proces-verbal în care toată lumea interesată; sau, dacă vreți, una din imaginile obișnuite ale relației sociale mase-conducători, una din imaginile posibile ale accesului direct al celor mulți la conducere.

bulă, alături de întregul popor, la ridicarea societății noastre pe noi culmi ale civilizației. Mulți dintre cei evocați nu mai sînt printre noi, dar faptele lor luminoase rămîn pentru totdeauna înscrise în cartea de aur a țării, rămîn veșnic vii în memoria noastră și a generațiilor care vor urma.

Dragostea și respectul din partea poporului, de care se bucură Iașul, nu pot fi despărțite de atmosfera democratică, progresistă, antifascistă ce a dominat în acest oraș. «Oriunde ne-ar purta valurile vieții, mă întorc aici (în orașul Iași), așa cum albina, după ce explorează cîmpia și cerul, se întoarce la roiul său, fără de care nu poate trăi» — spunea marele Sadoveanu. Este un profund omagiu adus bătrînei cetăți moldovene, bogatelor ei tradiții culturale și progresiste.

A. KARETCHI
șeful sectorului Iași al Institutului de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R.

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE

Documentele, mai vechi ori mai noi, au spus ce au avut de spus; iar dumneavoastră v-ați tras concluziile sau le veți trage, așa cum veți crede de cuviință. Totuși — fiind vorba tocmai despre democrație — să-mi fie și mie îngăduit să-mi notez concluziile.

Pentru aceasta am să revin iar la punctul meu de plecare, la procesul acela verbal întocmit de adunarea populară a cetățenilor din satul Valea Lupului.

S-ar părea că, din clipa în care — în urma îndîrjitelor bătălii conduse de Partidul Comunist Român — democrația s-a transformat din aspirație în practică obișnuită, evoluția ei este mai puțin eroică, mai puțin spectaculoasă, mai puțin conflictuală și, într-un fel, mai neinteresantă. Ei bine, aparența aceasta este înșelătoare. Bătălia pentru Democrație continuă, drumul Ei continuă. După 50 de ani de luptă pentru democrație, nu este exagerat să spunem că totuși sîntem la început. Însă, bineînțeles, un alt început «Un început spre perfecționarea generală a democrației socialiste, spre găsirea formelor organizatorice cele mai corespunzătoare, care să asigure participarea permanentă, în strînsă unitate, a clasei muncitoare și a celorlalte categorii sociale din România la conducerea construcției socialiste și comuniste».

Căci Partidul Comunist socotește că orînduirea socialistă nu poate fi înfăptuită decît printr-o amplă acțiune socială de masă, decît prin antrenarea poporului, a națiunii, la conducerea politică, administrativă și obștească. Numai așa poate fi realizat uriașul program întocmit tot de partid, program de înălțare a țării noastre pe culmi mereu mai înalte ale civilizației și progresului. Dar, concepînd socialismul ca o societate bazată nu numai pe principiile democratice și umaniste spre care a aspirat omenirea, ci și pe criterii de maximă eficiență, partidul înțelege participarea maselor la conducere în condiții de profundă competență și responsabilitate. Unirea «elanului revoluționar cu știința», iată ce conferă democrației socialiste locul pe o treaptă superioară a organizării societății umane.

Democrația noastră socialistă a pășit pe lungul drum al realității concrete către perfecțiune, către ideal. Un drum care, să nu ne amăgim, nu este și nici nu va fi comod, calm.

Dacă vorbim de industrie, în Iași, doar ramurile textilă, cea de reparat materialul rulant și cea alimentară au o tradiție antebelică; în rest — și de data aceasta «restul» face marea parte — totul se datorează exploziei industriale socialiste. Au apărut — printr-un miracol al muncii și al unei conduceri economice înțelepte — unități ale unor noi, pentru Iași, ramuri industriale: constructoare de mașini, chimică, metalurgică, a prelucrării lemnului ș.a. Producția anuală de ulei a noii fabrici ieșene este de două ori mai mare decît producția de ulei a României anului 1938. Fibrele sintetice produse la uzina de acolo echivalează cu materia primă provenită de la 3 milioane de oi. Cu producția de țevi fabricate la Iași doar în 1970 s-ar putea înconjura pămîntul de aproape două ori. Numai în ultimii cinci ani au apărut în străvechiul oraș cam vreo sută de meserii noi, iar numărul salariaților din industrie este de vreo 42 000, deci cu mai bine de 11 000 mai mulți față de cîți erau în 1965. Relațiile dintre acești 42 000 care formează o masă socială revoluționară nouă în bătrîna cetate a oamenilor de cultură sînt marcate fericit de principiile democrației economice.

Părerile unor muncitori sînt ascultate de directorul unei fabrici (de data aceasta Fabrica de prelucrare a maselor plastice) în condițiile unui firesc democratic și creator.

mapamond'71

de Ioan GRIGORESCU

PACEM IN MARIBUS

Cred că cea mai tulburătoare întîmplare pe care am avut-o pe acest pămînt s-a produs în ziua cînd am văzut pentru prima dată marea. Era în cea dintîi vară de după război și veneam cu un tren care se tîrîse toată ziua de-a lungul Bărăganului, între un răsărit de soare crescut din gropi de bombe și lanuri de grîu și un apus culcat pe jeratic între dealurile sterpe ale Dobrogei. În vagonul ticsit de adolescenți cineva a strigat la un moment dat: «mareal», și s-a așternut o liniște stranie că nici huruitul roților de tren nu se mai auzea. Și am tăcut așa, ca într-o înspăimîntătoare catedrală, pînă cînd imaginea aceea de sfîrșit sau de început de lume a dispărut ascunsă de relief. Am rămas toată noaptea pe țărmul ei și, nu știu de ce, am plîns. Parcă îmi regăsisem mama.

Am retrăit sentimentul acela după mulți ani, cînd, echipat pentru înotul subacvatic, m-am scufundat într-un golf din Adriatica. Nu puteam bănui înainte de a primi botezul adîncurilor că, trecînd linia dintre apă și văzduh, aveam să pătrund într-un alt univers. Acolo, jos, totul era altfel. De neimaginat, de nebănuit pentru cineva care n-a acceptat marea decît ținîndu-și capul deasupra apei. N-am fost niciodată decît un înotător mediocru. Dar marea e generoasă, ea se dezvăluie și se dăruiește oricui are curajul să se debaraseze de spaimă în fața ei și să-i înțeleagă legile.

În memoria oamenilor, vîrsta uscatului, trăită de ființa care avea să creeze rațiunea pămîntului, are vreo opt milioane de ani. Nu vorbesc de vîrsta geologică, ci de cea umană, căci fără ea n-ar fi existat conștiința acestei planete. În schimb, marea, din acest punct de vedere, n-are mai mult de cîteva mii de ani, socotind din momentul în care omul a încercat să-i cuprindă, pe suprafață, nesfîrșirea. Ea a rămas o enormă necunoscută pînă la marile peripluri ale navigatorilor Renașterii, și mult timp chiar după aceea, deoarece cunoașterea ei nu se făcea decît pe o dimensiune: orizontală.

O teamă ancestrală îl țintuia pe om la țărm sau pe punțile corăbiilor precare încredințate vîntului și intoleranței furtunilor. Jos, sub calele smolite, se adîncea un mister de nepătruns, sursa unor înspăimîntătoare povești fantasmagorice, o lume populată de monștri acvatici, de cohortele stîrnitoare de furtuni ale miniosului Neptun, de morții înghițiți de valuri, pescari sau matrozi care au ieșit în larg și nu s-au mai întors niciodată. Cred că cea mai extraordinară mărturie despre nesecătuita foame de spații a omului s-ar scrie urmărind locul ocupat de mare în conștiința pămîntenilor. Legendele din originile umanității rționale, citite la Ptolemeu și în hieroglifele Eghipetului antic, descriu mările și oceanele ca pe niște imense căldări ale căror «hotare chinuite de mugetul valurilor se înalță pentru a-i aminti omului că forța și capacitățile sale sînt limitate». Geografia submarină și viața din adîncuri nu erau decît presupuse, și abia în perioada marilor călătorii ale descoperitorilor Vasco da Gama, Cristofor Columb, Magelan și Americo Vespuci începea să apară conștiința unei lumi subacvatice care «sfida cu cruzime, din abisurile lichide». Enigma insulelor trebuia să fie tocmai capriciul acestei sfidări, omul neputînd încă explica prezența lor în mările Levantului și ale Ponantului decît ca pe niște «pămînturi plutitoare sau bucăți de cer căzute în apă, străine de lumea noastră...» Au trecut aproape patru secole din 1507, cînd a apărut «introducerea în cosmografiei», care boteza Lumea Nouă cu numele de «Americus», pînă cînd omul să-și poată reprezenta, în conformitate cu realitatea, imaginea îndelung ignorată a trei cincimi din suprafața globului terestru. Căci în conștiința omului lumea reală a mărilor și oceanelor a început abia din clipa cînd el a îndrăznit să se afunde în adîncuri. Pînă astăzi, numai vreo cinci duzini de oameni au putut să vadă cu adevărat fundul oceanelor. Printre primii se află cutezătorul Auguste Piccard, care, după ce a pus la punct balonul capabil să atingă cei dintîi record al altitudinii, a avut, acum 25 de ani, ideea de a creea o navă «care să fie totodată același lucru și contrariul său». Înainte de război doi americani coborîseră într-o sferă de oțel legată printr-un cablu de troliul unui vapor, pînă la o mie de metri adîncime. Piccard, care reușise să creeze «mai ușorul decît aerul», încerca o navigație independentă printr-un «mai ușor decît apa», batiscaful «Trieste» cu care a atins adîncimea de 11 000 metri în fosa Guamului din Pacific. În același timp Franța punea la punct batiscaful «Arhimede» al comandantului Georges Houot, cu care s-au putut explora adîncimi de 11 000 de metri în diferite regiuni ale globului. «Inversul» Everestului fusese descoperit. Înainte de a evada în cosmos, oamenii începuseră să-și reprezinte adevărata configurație a globului terestru.

Cu cîte emoții Houot spune că ceea ce întîmpină un plonjor în timpul scufundării sale se poate asemăna cu lansarea unui parașutist care se prăbușește cu ochii legați peste piscurile Alpilor. Tenebrele nu sînt imaginare. Pașii omului în mare au fost mai tîrzii, mai sfioși și mai angoasați decît pașii lui pe uscat, și poate chiar decît cei din cosmos. Dar ce extraordinare revelații! Și cît de reconfortantă certitudinea că marea ne va hrăni, că marea ne va primi la sînul ei, că marea, ultima și cea mai tulburătoare descoperire a omului pe pămînt, ne va salva viitorul și ne va renaște.

Căci din mare am ieșit și în mare ne vom întoarce...

1921 1971 50

OMAGIUL SCENEI

*La Teatrul «Nottara», «**Omul care...**» se află în ultimele zile de repetiții. «Omul care...» ce? Inutil să te străduiești, nu vei afla decît la ultima cădere de cortină **cu ce este, cine este și ce vrea** de fapt acest «Om», pe care piesa îl va scrie, de-a lungul întregii sale acțiuni, și nu fără motive, cu majuscule. Horia Lovinescu se află, evident, într-un foarte bun și prolific moment al său de creație de vreme ce în aceeași stagiune, la distanță de doar cîteva luni, a urcat pe scena teatrului pe care îl conduce două piese surprinzător de deosebite între ele, diametral opuse ca structură și scriitură dramatică. De la «Și eu am fost în Arcadia» — lucrare de altitudine a ideii și de incandescență a dezbaterii etice — iată-l acum la o «piesă de acțiune» în cel mai strict sens al noțiunii, scrisă cu nerv, cu încordare a intrigii și tensiune a conflictului. Regizorul George Rafael îmi mărturisește că-i place la acest text tocmai faptul că ceea ce limpezește relațiile între personaje și însăși psihologia personajelor este acțiunea, că eroii nu ni se dezvăluie prin dezbateri de idei ci prin gesturile lor, prin dinamice acțiuni și prin loviturile-joc pline de nesfîrșite întorsături și surprize. «Omul» este Ion Dichiseanu (în fotografie, alături de Anda Caropol), iar piesa este, în ultimă instanță, o piesă-portret, portretul unui om care crede, al unui împătimit al ideii, al unui om care își convertește credința în acțiune, este portretul unui comunist adevărat. Și trupa de la Nottara are convingerea că gestul omagial al montării unei asemenea piese va depăși momentele festive, fiind continuat și răsplătit printr-un meritat succes de public.*

La ora cînd scriu aceste rînduri, viața teatrală a țării cunoaște o efervescență și febrilitate neobișnuită, toate forțele scenelor noastre fiind prinse în diversele etape de pregătire a concursului de creație și interpretare intitulat Zilele dramaturgiei originale ; este gestul omagial pe care slujitorii artei scenice îl închină marii sărbători a semicentenarului partidului. La Cluj, Iași, Timișoara, Craiova, teatrele își înfruntă, în cadrul fazelor zonale ale festivalului, cele 48 de spectacole — calitatea și vigoarea lor estetică, combustia lor ideatică — scrise și puse în scenă anume în aceste fierbinți zile sărbătorești, urmînd ca cele selectate să participe la momentul culminant al «Zilelor...» ce se va desfășura în Capitală. O mică raită prin unele teatre bucureștene a lăsat pe retina aparatului fotografic și în carnetul de reporter aceste cîteva imagini și însemnări care vor doar să semnaleze amploarea și forța celui mai înalt ceas din existența teatrală a acestui an.

*Teatrul Giulești ne readuce pe afiș un cuplu de dramaturgic pe care nu l-am mai întîlnit de multă vreme pe scenele bucureștene, Silvia Andreescu și Theodor Mănescu, cu piesa «**Epoleții invizibili**», îndrituit subintitulată «baladă» : personaje-simbol — ofițerul, ordonanța, mama, femeia — dar cu o bine susținută identitate psihologică și socială, o tensionată acțiune-simbol dar cu un real suport documentar și — în această densă substanță dramatică — frecvente infiltrații de poezie populară, iată ceea ce dă piesei «Epoleții invizibili» tonalitatea de baladă închinată luptătorilor comuniști, iată și cheia poetică în care regizoarea Geta Vlad montează piesa pe scena Giulești.lor.*

Suporterii acestei talentate trupe vor regăsi cu bucurie în distribuția spectacolului numele actorilor lor favoriți — Marga Anghelescu, Dana Comnea, Corado Negreanu, C. Gheorghiu ș.a. — care, la ceasul în care veți citi aceste rînduri, vor fi terminat repetițiile la «Epoleții invizibili», pregătit pentru a participa la «Zilele dramaturgiei românești». Piesă care, am aflat, se află în aceste zile și în repertoriul teatrelor din Oradea, Brăila, Bîrlad.

«**Patru oameni fără nume**» *au făcut o carieră amețitoare pe scenele țării, fie și judecind numai după cantitatea premierelor cu această piesă de debut a lui Radu Bădilă, anunțată și jucată simultan la Petroșani, Pitești, Piatra Neamț.*

Nu e neapărat obligatoriu ca o montare bucureșteană să consacre o piesă, dar programarea ei în repertoriul unui teatru de prestigiu ca Teatrul «Bulandra» ni se pare a-i da girul ultim și poate definitiv. Piesa lui Bădilă are incontestabile virtuți de tehnică dramaturgică, dar mai ales de substanță ideatică : acțiunea se petrece în ceasurile unei singure după-amiezi, cea din 22 august 1944, într-o singură încăpere, în care patru oameni care nu se știu și nu-și cunosc nici măcar numele unul altuia, patru comuniști ilegaliști, așteaptă vestea misiunii pe care trebuie să o îndeplinească. De aici, atmosfera curentată de neliniștea așteptării și nerăbdarea acțiunii, de aici posibilitatea de a investiga psihologii diferite, de a contura portretele a ceea ce ne-am obișnuit să numim eroi-comuniști. Regizorul Petre Popescu finisa, la ora cînd notam aceste cîteva impresii, ultimele scene ale piesei, în care îi reîntîlneam, cu plăcere și speranță, pe Ion Besoiu, Cătălina Pintilie (în fotografie), Gh. Oancea și Cornel Coman.

*Prima scenă a țării închină marii aniversări toate cele trei premiere originale scoase în aceste săptămîni : «**Săptămîna patimilor**» de Paul Anghel (în fotografie, Gh. Cozorici), «**Să nu-ți faci prăvălie cu scară**» de Eugen Barbu și «**Pisica în noaptea Anului nou**» de D.R. Popescu.*

Box-office-ul Joannei Shimkus
— care de curînd a anunțat că
de acum încolo are de gînd să realizeze
un singur film pe an —
a crescut simțitor în urma succesului înregistrat
cu filmul «*Țiganul și fecioara*»
(după D.H. Laurence).

ACTORI ȘI ROLURI

Claudia Cardinale și Catherine Spaak
apar împreună în filmul
«*Sigur, foarte sigur, chiar probabil*».
În timpul lucrului pe platou
cele două vedete nu s-au sfiit să comunice ziariștilor
ceea ce gîndește fiecare despre cealaltă.
Catherine:
Nu pot să spun că ea (n.n. — Claudia Cardinale)
ar dispune de posibilități actoricești nelimitate.
Face bine anumite lucruri...
Claudia:
Se zice că Spaak ar avea multe defecte.
În sfîrșit, dacă le are, îi vin bine.

Sylva Koscina și Maurice Ronet
sînt parteneri într-o ecranizare ambițioasă
dar din păcate foarte anemică:
«*Modificarea*» lui Michel Butor
(traducătorii noștri au dat cărții
un titlu mai sentimental, «*Renunțarea*»),
transpusă pe ecran de Michel Worms.

În sfîrșit, Florin Piersic și-a văzut visul cu ochii.

te-le-gra-me

● *Anthony Quinn — văzut de curînd pe marele și micul ecran în «Secretul de la Santa Vittoria» și, respectiv, «Viva Zapata» — va fi protagonistul primului film produs de noua societate înființată de cineaștii Blake Edwards și Harold Robbins. Este vorba de «Greva», o ecranizare după cartea lui David Chandler. Rolul lui Quinn este acela al unui lider sindical mexican.*

● *Jean-Pierre Mocky, Denys de la Patellière și Gilles Grangier și-au unit forțele pentru a realiza un documentar închinat eforturilor oamenilor de știință de a combate cancerul.*

● *Anne Baxter, James Stewart și George Kennedy sînt parteneri în filmul «Parada nebunilor».*

● *Regizorul polonez Janusz Morgenstern și scenaristul Janusz Glowacki definitivează împreună un scenariu inspirat din căutările tinerei generații.*

● *Gérard Oury a obținut acordul lui Marcello Mastroianni pentru un film ce urmează a fi realizat în 1972. Singura informație dată pînă acum publicității este aceea că punctul de pornire al scenariului ar fi «niște fapte reale».*

● *Casa Universal ne anunță că cineastul Fred Zinneman, cu sprijinul producătorului John Wolf, va ecraniza romanul lui Frederik Fortysth «Abelard și Eloisa». Filmările vor avea loc în Anglia și Franța.*

● *O altă companie cinematografică recent inaugurată, «First Artists Production Co», condusă de Paul Newman, Barbra Streisand și Sidney Poitier, își va începe activitatea către mijlocul acestei luni. Primul semn de viață va fi filmul «Jim Kane», realizat de Stuart Rosenberg. Protagonist — Paul Newman.*

● *Tinerețea lui Charlie Chaplin a inspirat studiourilor de televiziune BBC un film ciudat — cel puțin așa se anunță — în care marele cineast nu apare nici o clipă. Rolul principal este deținut de cîntărețul și actorul Tommy Steele (foto 1) care, printre altele, ține să execute acțiuni ce cad de obicei în seama cascadorilor: sărituri de pe un acoperiș înalt de zece metri, rostogoliri periculoase etc.*

● *Marlon Brando («Viva Zapata») va fi interpretul principal al filmului «Oaspeți de noapte» semnat de Michael Winner.*

pe ecrane

HAIDUCII LUI SAPTECAI

Iată și făgăduita reîntîlnire cu haiducii, așteptată cu un îndreptățit interes de către cei care îndrăgesc filmul de aventuri în stare să se respecte pe sine însuși. După «iarna nemulțumirii noastre» (*B.D. intră în acțiune, Cîntecele mării*), eroii serialului început acum 5 ani se reinstalează pe ecrane nu numai pentru a ne lua cu ei în vîrtejul întîmplărilor palpitante, ci și pentru a ne mai întări încrederea în posibilitatea unei reîntoarceri către exigență. Seriozitatea profesională a lui Dinu Cocea, existența unui scenariu dobîndit din colaborarea cu Eugen Barbu, scriitor care iubește și înțelege cinematograful cu

de la A la Z

de Constantin POPESCU

CONSTANTINE Eddie

Actor francez de film, de cetățenie americană, născut la 29 octombrie 1917, la Los Angeles, dintr-o familie de origine rusă. Pleacă din S.U.A. cu o trupă de operetă, la Viena, unde avea să ia lecții de canto pentru a se dedica operei (tatăl său fusese bariton). Revine în patrie și, după ce eșuează la New York, se întoarce la Hollywood unde debutează o serie de staruri în filme muzicale. În 1949 vine la Paris, unde cunoaște pe Edith Piaf, care, încîntată de vocea lui, îl angajează pentru o operetă de Marcel Achard: *La p'tite Lilli*, pe care are o juca la teatrul ABC. De la operetă trece la film și în 1953 Bernard Borderie are fericita idee de a-l angaja să dea viață unui popular erou, Lemmy Caution, în ecranizarea romanelor lui Peter Cheyney: *La mome vert-de-gris; Cet homme est dangereux; Les femmes s'en balancent; Ces dames préfèrent le mambo; Vous pigez?; Ma foire ça à moi!* ș.a. El va lansa primul (cu mult înaintea serialului James Bond) voga filmelor polițiste cu eroi imbatabili, bătăi spectaculoase, gadget-uri și cohorte de femei fascinante: *Je suis un sentimental; Treasure of Santa Teresa; Climats de pică; Adio, Charlie!; Ça va barder; Une nuit à Monte-Carlo; Du Rififi chez les femmes* ș.a. Din cele peste 60 de filme realizate pînă azi, acest popular actor, nu prea frumos, dar cu mult farmec și o voce nespus de agresabilă, a avut uneori ocazia să arate că poate fi capabil și de alte performanțe decît cele pugilistice. Așa au fost aparițiile lui în: *L'homme et l'enfant* (Raoul André — 1957); *Une grosse tête* (1959); *L'ampire de la nuit* (1962); sau în filmele lui Godard: *La paresse* (scheci din *Les 7 pâchés capitaux*) și *Alphaville* (1965).

CONWAY Jack

Regizor (și actor) american de film, de origine irlandeză, născut la Graceville (Minnesota) la 17 iulie 1887, mort la Los Angeles, la 11 octombrie 1952. Pionier al Hollywoodului, debutează ca actor într-un teatru de amatori, în timp ce lucra în calea ferată în Santa Barbara, pentru a deveni curînd actor de teatru profesionist. Vine la Hollywood atunci cînd se înghesuiau primele companii, și din 1909 joacă în filme de cowboy de scurt-metraj. Scrie scenarii pentru D.W. Griffith și în 1913 debutează în regie cu *The Old Armchair*. De atunci și pînă în 1949, anul retragerii sale, turnează un număr apreciabil de filme, egale în ce privește perfecția lor tehnică și distribuția lor de prim rang. J.C. este unul dintre bunii meșteșugari ai Hollywoodului de ieri, capabil să realizeze uneori opere de anvergură ca: *Vive Villa* (1934)cu Wallace Beery sau *Marchizul de St. Evremont* (1935) cu Ronald Colman. A excelat în toate genurile. A turnat filme de moravuri despre tineretul dezaxat al «anilor de nebunie '20» ca *Fetele noastre de azi*, cu Joan Crawford; *The Great Gatsby*, după Scott Fitzgerald, și despre mediul universitar: *Cuceritorul* cu Robert Taylor, despre lumea reporterilor: *Oameni care înfruntă moartea*, cu Clark Gable, Myrna Loy, sau a afaceriștilor: *The Hucksters*, cu Clark Gable, Deborah Kerr. A lansează musical-uri: *Aghiotantul prințesei* (*New Moon*) cu Grace Moore și Lawrence Tibbett și *Carnavalul alb* cu Joan Crawford și James Stewart. A lansat pe Jean Harlow în *Femeia cu părul roșu* și ulterior în *Fata din Missouri*, *Reputația d-rei Allenburry* și *Saratoga*. A pus în valoare personalitățile lui Hedy Lamarr în *Dalila*, în *Boom Town* și *Crossroads* și pe cea a Lanei Turner în *Honky Tonk*. A mai turnat filme polițiste: *Arsène Lupin*, cu frații Barrymore; filme sociale: *Dinții balaurului*, după Pearl Buck, cu Katharine Hepburn; filme de război: *Assignement in Britany*, cu J.P. Aumont, sau melodrame: *Julia Misbehaves* cu Greer Garson și comedii trăsnite: *Love Crazy* cu cuplul William Powell-Myrna Loy.

COOGAN Jackie

Actor american de film, născut la Los Angeles (California), la 26 octombrie 1914. A fost cel mai celebru copil-minune al filmului mut. Charlie Chaplin l-a descoperit pe o scenă obscură, unde apărea împreună cu părinții săi, modești actori de varietăți. Avea 4 ani cînd a debutat în *A Day's Pleasure* (1919) cu Charlot. Chaplin îi dă apoi să joace rolul orfanului din *Puiul* (*The Kid* — 1921). Cuplul lor, vagabondul și picul hâtuți de polițai și de domnii de la asistența socială va cuceri inimile milioanelor de spectatori de pe glob. Filmele ulterioare ale acestui copil genial aduc sute de mii în casă, iar sălile sînt luate cu asalt. Voiajul lui prin Europa capătă proporțiile unui mare triumf. Șefi de state, somități ale artei și culturii țin să-i vorbească, să apară alături de el. Adorația mulțimilor capătă aspecte delirante. De la *The Kid* și pînă prin primii ani ai sonorului, pe tot parcursul anilor '20, lista filmelor lui e apreciabilă: *Peck's Bad Boy*; *Trouble*; *My Boy*; *Oliver Twist*; *Daddy*; *Circus Day*; *Long Live the King*; *Little Robinson*; *A Boy of Flanders*; *Jane Carpenter*; *The Rag Man*; *Old Clothes*; *Buttons*, *The Bugle Call*; *Johnny Get Your Hair Cut*; *Tom Sawyer*. Cînd a apărut vorbitorul era deja un adolescent, în perioada ingrată de tranziție. Se încearcă soluții disperate pentru a prelungi în mod fals o copilărie mirsuloasă. O dată cu apariția altor mici celebrități, înțelege că timpul lui de glorie trecuse. Continuă să mai apară pe ecran, cu intermitențe. Se remarcă mai ales în presa de scandal, printr-un proces intentat mamei sale, în care-și revendica o parte din milioanele cîștigate, printr-un mariaj și un divorț zgomotoase cu Betty Grable, diverse accidente de automobil, afaceri cu droguri etc. Reapare uneori pe ecrane sau la TV, un domn gras și chel, care nu mai are, desigur, nimic comun cu mutrișoara de înger nespălat a legendarului *Kid* de odinioară.

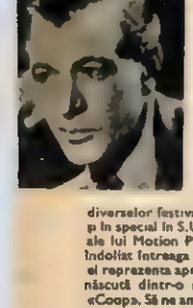

COOPER Gary

Actor american de film, de origine britanică, născut Frank Cooper, la Helena (Montana — S.U.A.), la 7 mai 1901, mort la Hollywood, la 13 mai 1961. A fost unul dintre cei mai celebri actori ai ecranului mondial. A reprezentat mai ales pe ecran tipul omului cinstit, curajos, al eroului fără glorie, al unuia dintre ultimii cavaleri ai Vestului sau al americanului mijlociu, al self-made-manului (fără cusururile speței sale). Aparent grav dar timid, cu o dezarmantă candoare dar cu un particular simț al umorului și o mare fantezie personală, era întotdeauna plin de neprevăzut și de un farmec irezistibil. E greu de cuprins în limitele unei prezentări sumare povestea vieții și carierei sale, a palmaresului său (de mai multe ori deținător al premiilor Oscar, al Asociației criticilor newyorkezi, al diverselor festivaluri internaționale), a imenselor sale popularități pe glob și în special în S.U.A. (întotdeauna între primii în referendumurile anuale ale lui Motion Picture Herald între 1936 și 1954). Moartea sa tragică a îndoliat întreaga lume cinematografică. Milioanele de cinefili pentru care el reprezenta aproape un prieten îi poartă post-mortem aceeași veneratie născută dintr-o mare dragoste, pentru cea ca o însemnat el, marele «Coop». Să ne amintim din lunga listă de peste 100 de filme în care a apărut: *Bengali*; *Marco Polo*; *Suflete de mare*; *Beau Geste*; *Adevărata glorie*; *Sergentul York*, *Cui îi bate ceasul*; *Saratoga Trunk* și *Veneau spre Cordura*; filmele western: *Arizona*; *Lolita*; *Caravana înfierbîntă*; *Avangarda eroilor*; *Mezalianța*; *Texas*; *North-West Mounted Police*, *Dallas*; *High Noon*; *Vera Cruz*; dramele de coate nuanțate, de la *Marocco* la *Peter Ibbetson*, de la *Adio armelor* la *Friendly Persuasion*; comedille, de la satiră: *Trei și una*, *Extravagantul Mr. Deeds*; *A apus nevastă a lui Barbă-albastră*, la cea sofisticată: *Desire*; *Casanova Brown*; *Ariana*. filmele de aviație: *Jeannine*; *Wings*; biografiile: *Lou Gehrig*, *Dr. Wassell* ș.a.

film

Marga Barbu — Anița, doamna haiducilor.

HAIDUCII LUI ȘAPTECAI

(Urmare din pag. 21)

adevărat,— nu de ochii lumii — sînt punctele de sprijin ale încrederii.

Actualul episod — care anunță începutul unei subserii de alte trei capitole — aduce surpriza unei noi căpetenii haiducești, Anghel Șaptecai (Amza, care a avut la început chipul lui Besoiu și apoi pe cel al lui Emanoil Petruț, a murit între timp și, vorba filmului, «morții cu morții, viii cu viii»). Inlocuirea eroului principal — întreprindere puțin obișnuită într-un serial — cerea o pregătire a «intrării în scenă». Preluarea «din mers» a rolului, soluție facilă și stînjenitoare, a fost ocolită cu grijă, autorii alegînd-o pe aceea mai riscantă a cunoștinței treptate cu proaspătul conducător. Apariția cam misterioasă a voinicului Șaptecai, disparițiile sale forțate, nefericita sa biografie sînt lămurite rînd pe rînd, fără ostentație, fiecare nouă etapă a apropierii de erou constituind progresul în acțiunea propriu-zisă a filmului. Episodul, așa cum ni se înfățișează el pe ecran, lasă impresia că regizorul nu l-a structurat întotdeauna în funcție de această idee; de aici — o oarecare fragmentare a acțiunii, neîntîlnită în seriile anterioare. Atenția este solicitată, în acest caz, poate mai mult decît a fost planificat inițial, de spectaculozitatea scenelor de vîrf — întîlnirile hotărîtoare dintre eroi, urmăririle, petrecerile înecate în culoare, vin și cîntece (glasul Mariei Tănase, împrumutat Aniței, vine dintr-o altă lume, care este numai și numai a genialei artiste). Există o complicitate a autorului cu spectatorul doritor să întîlnească astfel de momente. Dinu Cocea ține ca această complicitate să nu devină o măgulire ieftină, și severitatea sa, verificată de atîtea ori, ne dă dreptul să credem că tendința spre o anumită măreție în sine a imaginii (filmările între crestele Babelor) este doar o ispită trecătoare.

Nu numai regizorul a avut de înfruntat greul acestui serial al cărui caracter aparte, de trecere, nu poate fi ignorat, ci și actorii, chemați să împlinească prin personalitate și farmec pauzele inerente, să asigure permanența sugestiilor. Marga Barbu, vajnica Anită, era de mult călită cu solicitările intense ale rolului, știam că pentru ea e greu să mai găsești un petic de pămînt pe care să-i fie teamă să pășească. Florin Piersic, noul protagonist, mai avea de luptat și cu amintirile — bune sau rele — ale predecesorilor. Este meritul său acela de a nu ne îndemna la nici un fel de comparație cu alții, ci doar cu sine însuși. Piersic este ceea ce aștepta lumea de la el să fie, adică un erou de serial autohton sută la sută, așa cum în *Oameni și șoareci* a fost un erou steinbeckian sută la sută.

Un răsfăț stîngaci, supărător, neașteptat, în interpretarea actriței Aimée Iacobescu (domnița Ralu). Poate în seria următoare a mai «crescut», cum se spune în limbaj de specialitate.

Magda MIHĂILESCU

tv

de Felicia ANTIP

CONCEPȚIA PROPRIE

Mă neliniștește întrucîtva atenția acordată de la o vreme de «Poșta televiziunii» unor scrisori venite parcă de pe altă lume. Dacă ar fi tratate ca niște trăsnăi, ca niște aberații care pot stîrni doar un zîmbet amar — mai treacă-meargă. Dar li se răspunde de-adevăratelea, serios, cu argumente care acceptă cadrul propus discuției de către un preopinent ignar. Bunăoară, telespectatorului care cere «să se dea numai piese și filme românești, că-s mai frumoase, iar pe cele străine tot nu le pricepem», i se explică răbdător că producția națională de filme este insuficientă pentru a satisface cantitativ necesitățile programelor televiziunii și i se prezintă acte justificative: lista pieselor românești transmise în ultima vreme. În același spirit se stă de vorbă și cu cei indignați de imoralitatea modelelor de viață propuse de filme ca «Doamna Bovary» (fiind vorba nu de calitatea ecranizării, ci de subiect) sau «Gustul mierii».

Presupun că e vina mea. Că mi-am pierdut simțul umorului. Că poștașul televiziunii se amuză prefăcîndu-se a lua în serios scrisorile anticulturale și că vrea doar să ne arate cît de mare e grădina lui Dumnezeu și ce minunății se pot pescui din scrisorile telespectatorilor. Dar senzația de jenă pe care o încerc nu vrea să dispară. Prea mult rău au pricinuit vieții noastre culturale anumite practici rigide în anii cînd fuseseră ridicate de către unii la rangul de principiu diriguitor. Nu mă tem că puncte de vedere atît de înguste s-ar mai putea impune la televiziunea română. Dar cîtă vreme celor ce — din neștiință, cu analfabetă bună-credință sau oricum altfel — mai încearcă să propage asemenea «idei» nu li se spune răspicat că ceea ce susțin ei vine în contradicție cu politica culturală a acestei țări, parcă-parcă nu e totul în ordine. Parcă-parcă ar mai exista primejdia de a ceda cîte o palmă în fața presiunilor retrograde de un fel sau altul. Mai ales cînd discuția are loc nu prin corespondență, ci public, și ocupă o bună parte din cele 15 minute de dialog, în detrimentul unor probleme cu adevărat relevante. Mai ales cînd încep mîcile concesii: o schimbare a proporției dintre diferitele tipuri de emisiuni muzicale implicînd dispariția aproape totală a muzicii simfonice și de cameră, pauze programatice între emisiunile «pure» și cele «impure», urme timide pe care însă cei ce au contractat cu ani în urmă alergie la un anumit conformism și la o anumită rigiditate le recunosc de departe.

Datorăm promptitudinii cu care televiziunea satisface cererile unor telespectatori deosebit de insistenți, reluarea la un interval foarte scurt a filmului fals polițist și fals psihologic «jocul de cuburi». Concesie mărturisită. E greu de crezut că specialiștii televiziunii ar atribui vreo valoare acestei pelicule de duzină, după cum este inexact că vreun cronicar ar fi scris măcar un singur cuvînt elogios la adresa ei. Și totuși, cînd mă gîndesc că același specialiști ocupă spațiul telecinematecii — onorat în ultima vreme de filme ca «Salvatore Giuliano» — cu o înghebare atît de stîngace cum a fost «Marele Gatsby» (incredibilă lipsă de meșteșug elementar într-o producție hollywoodiană; la acest nivel nici nu mai face să vorbim despre sacrilegiul la adresa lui Fitzgerald), mă întreb din nou: există oare un punct de vedere al televiziunii, ferm, indiferent la presiunile pentru coborîrea ștachetei?

Un domeniu în care lipsa unei concepții proprii și a unei echipe în măsură s-o asigure se resimte tot mai puternic este teatrul TV. O inițiativă atît de promițătoare ca invitarea în reprezentație a unor regizori de teatru este compromisă de mediul neutru, incapabil să-i ajute, în care invitații sînt siliți să debuteze. Mai simplă pentru regizorii de film (Geo Saizescu, Andrei Blaier, Savel Stiopul), adaptarea la specificul televiziunii nu este înțeleasă regizorilor de teatru (Horea Popescu, Sorana Coroamă), de specialiști care să amortizeze șocul primului contact cu exigențele camerei de luat vederi. Și astfel, «Titanic Vals», despre care cu evidentă exagerare ni s-a spus în prezentare că ar fi o «operă genială», a avut parte de o tratare teatrală amorfă, lipsită de relief, în timp ce, în «Viața ce ți-am dat», unele elemente specific telegenice (secvențele în care apare tînărul mort) au fost lucrate la nivel de amatorism și introduse neorganic în spectacol. Dacă este adevărat că experimentatul grup de regizori de teatru TV a fost risipit organizatoric în cele patru vînturi, devine evident că la televiziune a dispărut considerația necesară pentru cea mai importantă profesiune specifică. De aici, degringolada. Despre piesa lui Pirandello «Viața ce ți-am dat» se poate spune un singur lucru bun, dar acela la superlativ: a prilejuit o creație excepțională Dinei Cocea. Actrița a avut un rol pe măsura ei și l-a realizat cu măiestrie, cu o inteligență scenică desăvîrșită. Partenerii ei păreau puși doar să-i dea replica la o repetiție. Unii au dat-o corect, alții (interpretul preotului), într-un mod penibil.

UMOR

de ANDO

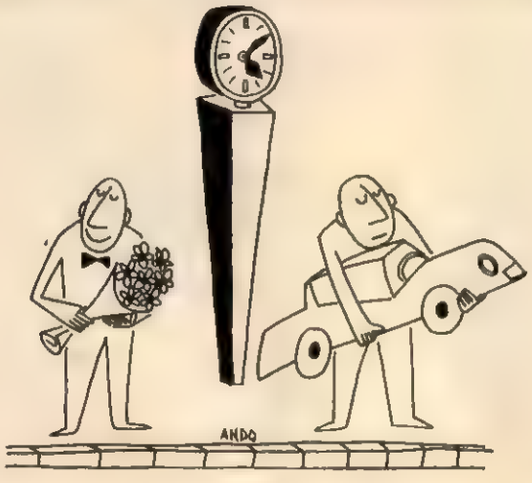

antologie lirică „eminesciană"

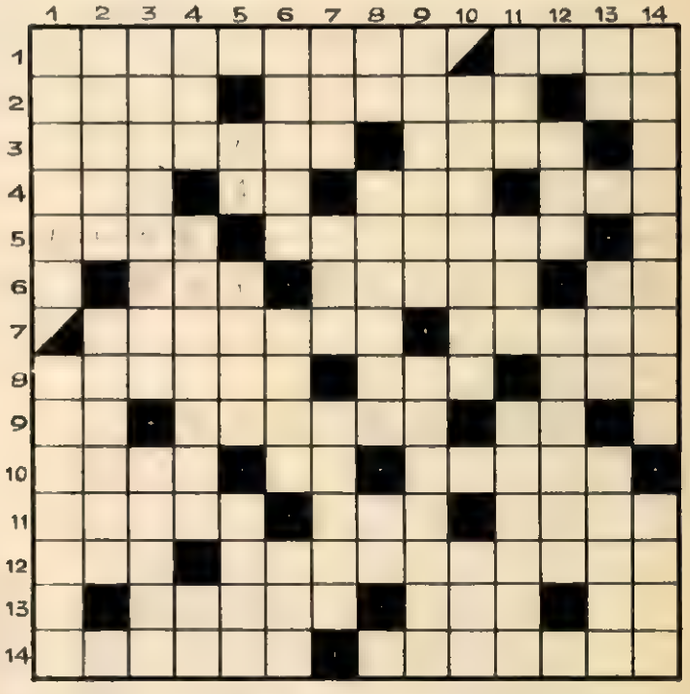

ORIZONTAL: 1) «Cu vecinicia sunt legat Ci voi să mă dezlege» **(Luceafărul)** — «Doamna mărilor și-a nopții varsă liniște și somn» **(Scrisoarea III).** 2) «O, ceas al tainei, asfințit de sară» **(Trecut-au anii...)** — «C-un murmur rostogolește-a ei valuri gînditoare/ Ce mișcîndu-se-adormite merg în marea de amar» **(Memento mori)** Astru ce abia răsare! 3) «Roz-alb-auroră, cu bucle de aur/ Sclipinde-n rubin» **(O călărire în zori)** — «...sombre palate,/ De luna regină pe rînd vizitate» **(Mortua est).** 4) **Cetates** banilor pe scurt — Din val în val, din mal în mal! — Simțămintele dinții! — Un copac ecu umbra lată și cu flori pînă-n pămînt/ Înspre apa-nnecată își scuturâ de vînt» **(Gemenii).** 5) Privește!... — ...**Strigoii.** 6) Îndiriți la suflet! — Dintre ramurile lor «melancolic cornul sună» **(Peste vîrfuri)** — «La margines mării Ia. 7) **Împărat și proletar** — «Să fii al meu mire menicu-i de zodii/ Și ție păstrat-am a sînului rodii» **(Diamantul Nordului).** 8) «Bîlnda bătere de vînt» (pl; **Dorința**) — «O, **mamă...**» (reg.) — «Pe copite lau în fugă fața negrului pămînt» **(Scrisoarea III).** 9) Deasupra totdeauna — Poem după Fr. Schiller, localizat **«Lîng-a lelor grădină»** — Culese! 10) «Mii de colfuri lucitoare ies din umbra-nnecoasă;/ Călărești împlu cîmpul și roiesc după un **semn» (Scrisoarea III)** — **La o artistă!** — Înhămat la bătrîna căruță,/ Care scrîțe...» **(Mitologicale).** 11) **La mijloc de codru des** «Glasul amintirii» **(Departe sunt de tine...)** — «Prin flori se arată o gură ce rîde.../ Cu fața ascunsă în părul-i, șiracă,/ De-amoru-i prostatec așa se disfață» **(Diamantul nordului).** 12) «Pe-oglinda-i de unde răsfrînge-n tăcere/ Fantastic purpur» **(O călărire în zori)** — «Numai eu, rămas același,/ Bat mereu același drum» (pl; **Pe aceeași ulicioară).** 13) «O, genu'nalt și mare» (reg; **La mormîntul lui Aron Pumnul)** — Din ei nici urmă n-a rămas — «În van căta-veți!!

14) «A pus gînduri uriașe într-o țeastă de furnică,/ O voință-atît de mare-ntr-o putere-atît de mică,/ Grămădind nemărginirea în sclipitu-unui atom» **(Memento mori)** — «Pier rîzînd cu iarbă verde,/ Ce se leagănă, se pierde,/ Undoind încetișor» **(De-aș avea).**

VERTICAL: 1) «...văzîndu-și fața în oglinda sa, Isvorul,/ Singur fuse îndrăgitul, singur el îndrăgitorul» **(Călin)** — Întruchiparea «Soarelui, copil de aur al albastrei sfinte mări» **(Memento mori).** 2) «Un templu în ruină, de apă înecat,/ Pe jumătate murit și sclipii și-i înclină/ Și stă curînd să cadă de vreme sfărîmat» **(Povestea magului călător în stele)** — «De-atîtea ori, de-atîtea ori» **(De ce nu-mi vii?).** 3) «Descălecători de țară, dătători de legi și datini,/ Ce cu plugul și cu spada ați întins moșia voastră/ De la munte pîn'la mare și la Dunăre albastră» **(Scrisoarea III)** — «... mute rămas-au buzele-i abia deschise» **(Înger și demon).** 4) Te întîmpină în prag — «Își face în codru mîndru prag;/ Săgeți de aur de-al tău umăr,/ Gonești vînatul tău în stoi» **(Dona Soi)** — Un astru-n asfințit! 5) **Coboară-n jos** — A scris muzica la versurile **Și dacă ramuri bat în geam** — «Ca o umbră asiatul prin pustiu calu-și alungă,/ De-i întrebi: unde-i Ninive? el ridică mîna-i lungă» **(Memento mori).** 6) «Sub șirul lung de mîndri tei/ Ședeau doi tineri singuri» **(Luceafărul)** — Anin e, răsturnat în unde — **La steaua!** 7) Un vorbăreț — «Acolo-s dumbrăvi de aur cu poiene constelate,/ Codrii de argint ce mișcă a lor ramuri luminate/ Și păduri de-aramă roșă răsunînd armonios» **(Memento mori)** — **Epigonii** (sing.). 8) Marion! — «Craiul cel tînăr din Geția cea veche» **(Titlu)** — Do, vechi . 9) «Pe inima sa poartă de-atunci o neagră pată» (pl; **Strigoii**) — «Cîte-au mai văzut și ele» (sing: **Memento mori).** 10) «Țara mea de glorii, țara mea de dor» **(Ce-ți doresc eu ție)** — Cuprinse de vrajă! 11) Cîntec de colindător — «Repezind bălaia undă/ Floarea țărmului o smulgi/ Și o duci, o duci cu tine,/ Vîjîind încet pe prund» **(Ca șoptești atît de tainic...)** — Aștri pieriți «în drum/ în depărtări albastre» **(La steaua).** 12) De tine se vorbește — «...doi copii/ Cu plete lungi, bălaie» **(Luceafărul).** 13) **Din străinătate!**— «Oare ce gîndește hîrtul de stă ghem și toarce-ntr-una?» **(Cugetările sărmanului Dionis)** — Izvor fără de viață. 14) **Dorința** — «Copilele din basmu, cu ochii cu dulci raze,/ Cu părul negru coade, cu chipul dulce drag» **(Cînd crivățul cu iarna).**

Lucreția Sofia BUCURESCU

Cuvinte rare: ASIR, TUT.

Dezlegarea jocului «CUVINTE CELEBRE» apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) CEZAR — PICARD. 2) ISAC — HORAȚIU. 3) COD — HERODOT. 4) EPICUR — SIN — C. 5) R — GAGARIN — NA. 6) OD — TOCA — ACAR. 7) ITO — LIC — APA. 8) TOM — MIDAS — OG. 9) AG — TOT — REALI. 10) CERES — MEDEEA. 11) INAR — RIVAROL. 12) TERTULIAN — NE.

ULTIMUL BANC CU MILIȚIENI?

-JE PARLE FRANÇAIS!

O SĂ RÎDEȚI... DAR NU E BANC!

Ca să piedeze pentru prudență, milițianului i se cere mai întîi să fie el însuși un virtuos.

Modernizarea presupune și confruntare internațională. Sergentul major George Răschitoru, unul dintre cei trei milițieni declarați cei mai buni agenți de circulație ai anului 1970, dirijează cu eleganță și spontaneitate circulația din Praga.

«Regulamentul asupra serviciului sergenților de oraș» din 1921, capitolul «Condițiuni de admisibilitate»... Pentru funcții în atribuțiile cărora intra și dirijarea circulației, baremul intelectual nu era prea sever: «Să știe citi și scrie, precum și operațiunile aritmetice». Ceva mai pretențioase erau *poveștile practice* din *cartea* aceluiași *sergent de oraș*, inclusiv aliniatul care privea regulile de politețe: «Să fie curat îmbrăcat, să nu fumeze în fața șefilor și în post, să nu scuipe și să nu sufle nasul fără batistă».

Saltul către prezent apare deci enorm, dar să nu uităm că o jumătate de veac reprezintă un interval atît de mare pentru timpurile moderne, încît roadele trecerii lui nu mai pot surprinde. Ba chiar sînt fără semnificație. Doar

O intersecție celebră în București — Calea Victoriei cu bulevardul — la începutul dotării ei cu tehnică pentru dirijarea circulației: «semaforul» manual. Rolul polițistului nu era cu nimic mai activ decît acela al unui ușier sau băiat de la tabela de goluri a stadioanelor de astăzi. Se vede, de altfel, nu numai din indiferența lui, ci și din «disciplina» pietonilor. Apropo, iubiți confrați pedeștri, vă place cum traversau predecesorii?

Apropo de confruntări internaționale: la Praga, cu prilejul aceluiași schimb prietenesc de experiență, reprezentanta Poloniei Anna Șimonska își valorifică «armele» delicateței. Dacă George Răschitoru a făcut față în întrecere cu vedeta intersecțiilor varșoviene, merită cu atît mai mult să-l recunoaștem, de acum încolo, pe străzile Bucureștiului.

gazetarul circotaș, vînător de găselnițe, e în stare să se întoarcă pe velocipedul anacronismului atîta amar de timp, exclusiv pentru a căuta nostimade.

Noi n-am făcut ocolul cu acest scop. Am vrut doar să sugerăm de pe loc și dintr-un foc o chestie, care altminteri riscă să pară puerilă. În aceste luni, cînd pe toate căile discutăm, analizăm, propunem și pregătim cum să fie asigurată reciclarea cunoștințelor în diferite profesii și domenii de activitate, iată-ne vorbind despre ridicarea calificării... cui? A agenților de circulație! Perfecționarea pregătirii omului cu fluierul dincolo de gesturile care au devenit elegante — dirijor și balerin — și dincolo de asigurarea unei completări gramate a procesului-verbal de contravenție poate părea, unora, un mod de a te afla în treabă.

Știu pînă și copiii că unul din fronturile-vîrf ale exploziei modernului îl constituie circulația rutieră. Ne-am intoxicat scriind și citind despre embouteillage-uri, flux, consum, poluare, prudență, permis, pană; nenumărați mecanici, vopsitori, tinichigii, doctori, sociologi, caricaturiști, agenți de asigurare trăiesc de pe urma rulajului nebun de pe străzi și autostrăzi; plîngem, ridem, țipăm, invidiem, strănutăm apropo de invazia motorului cu explozie articulat cu vilbrochenul, dar în toată această nebuloasă de sunete, imagini, mirosuri, sentimente și resentimente generate de ofensiva automobilului uităm tocmai de acel om care e plasat exact în mijlocul infernului. Perorăm, teoretizăm, ne trăim frica pe trotuare sau pe trecerea-zebră, la volan sau pe locul rezervat persoanelor cu copii în brațe, dar nu ne gîndim ce efort suplimentar de adaptare profesională presupune pentru omul din mijlocul străzii fiecare nou automobil care aglomerează circulația. Ni se pare simplu să stai acolo, în echilibru, pe dunga mediană, făcînd slalom cu motocicleta după un contravenient, să stai, să dai din mîini, să mai aplici cîte o amendă și să fluieri, să fluieri mult.

În realitate lor li se pretinde cu totul altceva, și ar fi bine să reflectăm la aceste pretenții cînd, admonestați prin țignal, scoatem actele de identitate puși pe hartă.

— Agentul de circulație — ne declară tovarășul colonel Victor Beda, șeful direcției de resort din Inspectoratul general al miliției — trebuie nu numai să asigure fluența și siguranța traficului rutier. Îl pregătim să devină și îi cerem să fie și un agent al politeței, precum și omul primului ajutor.

Prin formele și metodele pregătirii profesionale, mili-

Propaganda pentru circulație disciplinată, adresată înaintașilor de acum trei decenii, nu era prea subtilă.

CUM ESTE UNDE NU E POLIȚIE

Documentarea la fața locului, în statele cu trafic deosebit de intens, face și ea parte din posibilitățile de informare și desăvîrșire a agenților de circulație. În imagine — lt. maj. Nicolae Cîrlig la Osaka — Expo '70.

țianul cu șapcă albă a depășit de mult buchea regulamentului și respectul pur cazon. Ca să aprecieze pe conducătorii auto i se cere să fie el însuși un șofer desăvîrșit, iar ca să înțeleagă problemele de mecanică ivite pe șosele învață el însuși tehnica auto. Sute și sute de milițieni au învățat și continuă să învețe fraze uzuale în limbile engleză, franceză, rusă și germană. Cunoștințele de geografie sînt și ele la loc de cinste: cel mai scurt traseu între două localități, itinerare turistice, locuri de popas, service, starea drumurilor etc.

Efectele continuei completări și formări a agenților de circulație sînt așteptate să se producă zi de zi, în activitatea curentă, în contactul cotidian cu șoferii și cu pietonii. O dată pe an, trecerea în revistă a perfecționării oamenilor în uniformă ia un caracter festiv: concursul pentru cel mai bun agent de circulație. Aflat la cea de-a doua ediție a sa, se desfășoară în prezent faza județeană a concursului. Folosim prilejul acestei apariții pentru a transmite invitația conducerii Inspectoratului general al miliției: manifestarea are un caracter de masă, cu largă deschidere către judecata opiniei publice. Civilii sînt chemați deci să-și comunice părerile și impresiile.

Sergiu ANDON

cronică satirică

de Teodor MĂZILU

TICĂLOȘIE ȘI MODESTIE

Sînt desigur ticăloși care vor să lucreze în stil mare, în spații vaste, pline totdeauna de obsesia unor lovituri teribile. Că de multe ori nu reușesc, asta e altă poveste... Simpla ticăloșie nu asigură imediat succesul. Nu e suficient să ai o conștiință încărcată pentru ca afacerile să-ți meargă ca pe roate. Un asemenea individ chiar mi se plîngea, într-o frumoasă zi de primăvară, că nu înțelege cum de nu-i mai merge nimic... Ei, se mai întîmplă. Ar fi reușit în escrocherii mai mici, dar asta i se pare degradant, nu voia să-și strice mîna! Avea orgoliul ticăloșiei lui.

Dar există — trebuie s-o recunoaștem — și ticăloși modești. Ticăloși care n-au simțul aventurii, care sînt aproape niște oameni de casă. Își văd, cum se spune, lungul nasului — ei nu visează mașini luxoase, ci doar niște inofensive și infantile biciclete... Își înnoadă bicisnicele afaceri cu modestia și răbdarea cu care gospodinele croșetează. Modești, tăcuți, sfioși, răbdători. Nici nu se laudă, nici nu întrec măsura — ca să spun așa — fără numai «strictul necesar». Au grijă să nu facă zgomot, să nu stinghereacă pe nimeni, și dacă zăresc un bandit mai mare, se dau respectuoși la o parte. Sînt și politicoși...

Dar oricît de modestă ar fi ticăloșia lor, tot ticăloșie se cheamă și tot ticăloșie este... la urma urmei. Aerul ei feciorelnic nu schimbă nu nimic situația.

Dintr-un ticălos modest nu va ieși niciodată un ticălos în stil mare, fiindcă ticălosul modest urăște pur și simplu progresul. Aș putea spune că ticălosul modest e conservator... Vrea ca lucrurile să rămînă așa cum au fost... Detestă orice schimbare... Modestia ticăloșiei îi oferă și-un fel de securitate... Și satisfacțiile sînt mai mici, e adevărat, dar și pedepsele sînt mai mici, așa că, puse una peste alta, face...

Dar ticălosul de acest fel își scoate pîrleala prin caracterul metodic cu care lucrează, prin capacitatea de a descoperi permanent cîte o mică afacere. Are ceva din îndărătnicia și pedanteria unui șobolan.

Afacerile mari i se par primejdioase, de aceea le preferă pe cele mici dar sigure. Ei nu se aruncă, ei roade, rontăie... Culmea e că, pînă la urmă, nici măcar nu sînt așa de mici. Și nu cumva ticălosul modest e mai primejdios decît cel care nu-și vede lungul nasului? Că din cauza excesivei modestii nu i se mai vede ticăloșia... Al dracului.

DE PATRU ORI CEA MAI...

...Cea mai mare creştere a numărului şomerilor din Anglia, în perioada postbelică, o oglindeşte numărul de circa 800 000 (mai bine de 3% din forţa de muncă activă) salariaţi rămaşi fără slujbe — cu tendinţa, subliniată de observatorii economici, de a atinge circa 1 000 000 sau chiar de a o depăşi pînă în anul viitor.

...Cea mai mare sporire a costului vieţii de la preluarea puterii de către partidul conservator, în iunie trecut,— o creştere de 8,5% faţă de luna februarie a anului 1970 — a fost recunoscută oficial la Londra de către Ministerul Muncii.

...Cea mai mare acţiune grevistă ce a avut loc în Marea Britanie de la greva generală din 1926 încoace a constituit-o greva de 24 de ore la care au participat, la 18 martie, peste două milioane de muncitori englezi, paralizînd în bună parte sectoare-cheie ca industria constructoare de maşini, industria aeronautică, fabricile de automobile, docurile, şantierele navale, tipărirea ziarelor în capitala britanică. Ca şi impunătoarele demonstraţii din 21 februarie şi 18 martie de la Londra, greva de 24 ore a fost «o grevă politică», fiind menită să exprime protestul faţă de proiectul de lege privind «reglementarea relaţiilor în industrie», care, potrivit declaraţiei unui important lider sindical britanic, Jack Jones, constituie «cel mai grav atac din ultimul secol împotriva sindicatelor».

Alăturate, aceste doar cîteva flash-uri ale agenţiilor de presă reuşesc să dea o imagine a ceea ce comentatorii de presă sînt unanimi în a defini ca o gravă deteriorare a climatului social din Anglia, datorită politicii economico-sociale a guvernului conservator. Tocmai această situaţie de instabilitate economică şi socială, creşterea şomajului şi a costului vieţii — şi mai puţin elemente de ordinul politicii externe — au făcut ca, potrivit unui sondaj al Institutului Gallup, conservatorii să înregistreze **cea mai scăzută popularitate** de după alegerile generale de anul trecut. Este cea mai sensibilă scădere de popularitate — cum nota «Le Monde» — pe care un guvern britanic a înregistrat-o vreodată după opt luni de putere.

Criza firmei Rolls Royce creează perspectiva sporirii numărului şomerilor cu încă 12 000—18 000 muncitori. Numai la uzinele din Derby şi Glasgow a şi fost anunţată de pe acum licenţierea a 4 300 persoane. Iată de ce reprezentanţi ai salariaţilor de la binecunoscuta firmă au venit la Parlament pentru a cere adoptarea de măsuri care să ducă la continuarea activităţii.

Demonstraţie simbolică împotriva proiectului de lege asupra imigrărilor. Noua lege preconizată, subliniază observatorii, nu este de natură să ducă la reducerea şomajului ci — cum scria «Morning Star» — este vorba de «un proiect de lege rasist, întrucît prevede discriminarea faţă de imigranţii de culoare din Commonwealth. El nu îmbunătăţeşte relaţiile dintre diferitele comunităţi, ci le înveninează» Iată de ce proiectata lege a şi stîrnit numeroase proteste, sub cele mai variate forme.

«Ucideţi legea»... Imaginea, dramatică, surprinsă în timpul uriaşei manifestaţii de la 18 martie — una dintre cele mai virulente acţiuni muncitoreşti desfăşurate vreodată în capitala britanică, redă intensitatea revoltei de masă împotriva legislaţiei antisindicale.

UMOR

ANTON DRAGOŞ

OTTO HUDAK

...DUPĂ DUMNEAVOASTRĂ...

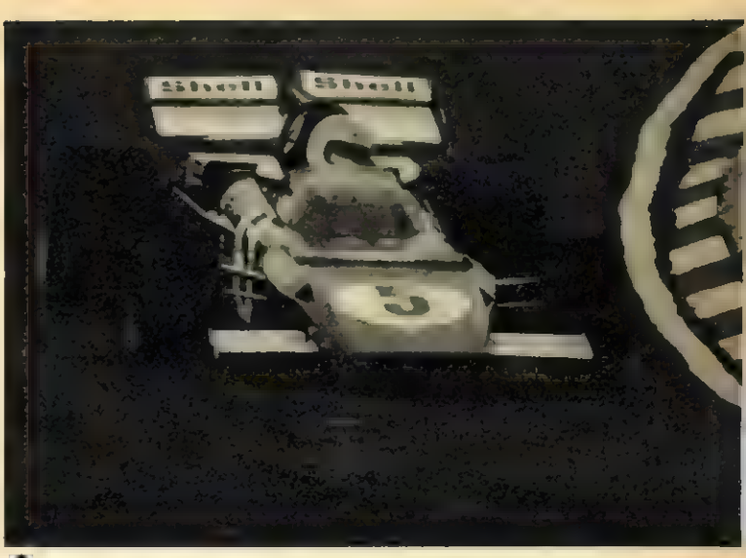

Goana după viteza nebună, nebună, nebună nu încetează. În zadar victimele. Mereu se ridică piloţi tineri, dornici de afirmare, pentru care scop nu precupeţesc nimic. «Plus viaţa» este parcă lozinca care-i călăuzeşte ori de cîte ori pornesc motoarele pentru a se înscrie în lupta cu secundele, luptă despre care de obicei nu mai ştii cum începe...
De data aceasta vă prezentăm un fericit învingător, pe elveţianul Clay Regazzoni, care se îndreaptă spre locul de parcare după ce a cîştigat cursa automobilistică desfăşurată pe circuitul de la Brands Hatch (formula 1).Pilotînd o maşină «Ferrari» de 12 cilindri, temerarul Regazzoni a stabilit o medie orară de 173,873 km.
E mult, e puţin, cine ştie... În zilele noastre geniul creator al făcătorilor de maşini de curse este atît de prolific încît nu este exclus ca «mîine» această uluitoare viteză să ni se pară «de pe timpul lui Pazvante».

Hocheiul de mult a încetat să fie un sport necunoscut. Pentru aceasta trebuie să mulţumim jocului în sine, televiziunii şi patinoarelor acoperite.
Martori oculari ori telespectatori, am degustat faze dintre cele mai spectaculoase în lupta disperată după minuscula «minge» de cauciuc denumită puc.
Dar parcă o asemenea imagine n-am prea văzut. Poarta, denumită de foarte mulţi «cuşcă», de data aceasta a devenit parcă cuşcă adevărată, blocînd definitiv jocul. Faza a avut loc la Praga în meciul dintre echipele Cehoslovaciei şi S.U.A.

«ACEASTĂ MUZICĂ SPUNE MAI MULT DECÎT O CAMERĂ PLINĂ CU CĂRȚI...»

SCURT RAID ÎN LUMEA MUZICII UȘOARE (III)

de Octavian URSULESCU

...este de părere Geoffrey Cannon, comentator pop al ziarului londonez «The Guardian» și al celui newyorkez «The Village Voice». Exagerează, desigur, dar exprimă totuși un grăunte de adevăr. Cu 5–10 ani în urmă, muzica pop nu era bună decît pentru amuzament; astăzi ea este o muzică «electrică», astăzi totul poate fi spus, ba mai mult, poate fi cîntat. Pe discuri, «știrile» pot fi comunicate mai emoționant, mai captivant și mai la subiect decît cu ajutorul oricărui alt mijloc de comunicare.

Problemele abordate de muzica pop nu sînt fizice, ci intelectuale; «electric music» ne destăinuie deopotrivă ceea ce se petrece în mintea muzicianului și în mințile noastre. Aici stă, pesemne, forța acestei muzici: ea nu este îndreptată spre noi, ci în noi și prin noi. În trecut, rapsozii populari își istoriseau fabulele și miturile consătenilor. Muzica pop este echivalentul electric al acestor basme folclorice, și mult mai competentul muzician modern și-a făcut din lume propriul său sătulet. Încercînd să pătrundem în universul textelor cîntecelor de «muzică ușoară», nu ne vom ocupa astăzi de loc de șansonetele franceze (cu toată deosebita valoare poetică a multora dintre ele). Muzica **pop** reprezintă mult mai fidel aspirațiile tineretului occidental de astăzi, este o oglindă vie a frămîntărilor prin care a trecut și trece tînăra generație în căutarea răspunsurilor la întrebările capitale ce o animă. În societatea capitalistă întrebările acestea gravitează în jurul unor teme grele de sensuri: libertate spirituală, dreptate, pace, discriminare, sărăcie...

În procesul de creație, melodia servește drept reper, de ghid, dar în același timp ea constrînge: textele sînt inseparabile de melodie. Din această cauză ele nu pot decît arareori să-și asume independența față de sunete, să existe astfel — «dezbrăcate» și singure. Textele **Beatles**-ilor sînt un revelator «jurnal intim» al celor patru tineri din Liverpool, dar ele pot deveni, prin asimilări și confruntări, **jurnalul unei generații** care în fața acestor cîntece deschise își instalează propriile «viziuni».

Poezia cea mai pură, poezia vieții cotidiene, își face adesea loc în cîntecele lor. «Vei mai avea încă nevoie de mine, îmi vei mai da de mîncare cînd voi fi de 64 de ani? În fiecare vară vom putea închiria o căsuță în insula Wight, dacă nu va fi prea scumpă...»(«When I'm 64»). Cuvintele acestea, aparținînd formației **Beatles,** sînt foarte simple. Dar ele, ca și altele din cele cuprinse pe L.P.-ul «Sergeant Pepper's Lonely Hearts Club», pătrund adînc în memoria auditoriului. Sute de mii de oameni își pun aceste întrebări în fiecare zi a existenței lor, dar ele sînt atît de fundamentale încît rareori răzbat pînă la suprafață. Milioanele de cuvinte tipărite în ziare, imaginile care inundă ecranele televizoarelor, frazele pronunțate la radio se pot referi la fericire, la singurătate, la aspirații, la îndoieli și nesiguranță. Dar aceste experiențe nu sînt animate, sînt adesea reci, lipsite de fiorul vieții. Pe cînd Beatles-ii le animă. Ei aduc la suprafață gînduri care sînt adesea prea adînci pentru ca noi înșine să le putem sesiza, agitînd în mințile noastre ceea ce deja cunoaștem dar nu admitem. La ei, totul se leagă de tradiția unei culturi populare care subliniază cotidianul. Această simplitate aparentă ascunde comori de poezie, făcînd ca textele Beatles-ilor să se apropie de universul «benzilor desenate», avînd dulcea nebunie a «nonsensului» lewiscarollian. Populară mai întîi de toate, inspirația lor este imaginea unei vieți fără pretenții, plină de gentilețe și umor, ce cîntă bucuria de a iubi («She Loves You», «Honey Pie», «Hold Me Tight»). Evocarea se face uneori mult mai crud, ca în «Lady Madonna», care descrie viața unei femei cu o droaie de copii, expusă la toate micile probleme ale unei vieți de menajeră. Adesea simple fapte diverse furnizează trama unei poezii intimiste, ca în «She's Leaving Home», despre care Paul McCartney declara: „Am citit în «Daily Mirror» istoria unei fete care fugise de acasă; tatăl ei spunea: «I-am dat totul, nu știu de ce a plecat de acasă...»". Studiind textele Beatles-ilor, ești frapat de importanță, la nivel de inspirație, a presei de mare tiraj și a tuturor «mass media»: televiziune, radio, cinema. Fapte diverse sau titluri de afișe servesc drept colaje pentru texte. Astfel, insolitul «In Benefit of Mr. Kite» nu este decît transcrierea aproape literală a unui vechi afiș de circ... Departe de pseudopoeții cantautori care fac să rimeze două capete de vers, imaginîndu-și că poezia înseamnă evadare din real, Beatles-ii sînt poeții unei vieți moderne, visată sau trăită. Lennor și McCartney posedă o disponibilitate uimitoare de a pătrunde în realitatea înconjurătoare, de a extrage de acolo, inconștient, **poezia.** Nu rareori ei se abandonează unui nevinovat delir suprarealist. Peisajele pot fi visate, ca în «Strawberry Field», unde «nimic nu este real», sau ca în «Penny Lane», unde amintirea veritabilă se confundă cu viziuni onirice (imaginea unei străzi din Liverpool, unde coaforul expune în vitrină capetele clienților săi, spre care toți trecătorii strigă veseli: «hello»). Această tradiție a absurdului și a «nonsensului» este înrădăcinată în cultura populară engleză și Beatles-ii au rămas impregnați cu această literatură «infantilă», care se regăsește în «Cry, Baby, Cry» sau în «Yellow Submarine», pe care Paul și-l imagina cîntat de copii: «Am plutit spre soare/ pînă acolo unde se găsește marea de verdeață/ și am trăit sub valuri/ în submarinul nostru galben». Paul Alessandrini remarca, în revista «Rock & Folk», unele asemănări cu acele «limericks», poeme fără cap nici coadă, ale lui Edward Lear, contemporan cu Lewis Caroll (celebrul autor al lui «Alice în țara minunilor»).

The Beatles dau formă emoțiilor de fiecare zi. **The Rolling Stones** realizează o funcție similară într-o manieră mai dură și intenționat mai simbolistă și mai violentă. Iată, spre exemplu, «Street Fighting Man», un comentariu explicit al unei societăți zbuciumate. Cuvintele și melodia se remarcă prin lipsa aroganței, prețiozității — calitate total ignorată de cîntăreții și formațiile minore. Că ei pot fi dotați cu aceeași inventivitate lirică ca și Beatles, este demonstrat convingător în piese ca «Black Street Girl» (adăugîndu-se un comentariu ironic asupra problemelor sociale) sau delicata melodie «Lady Jane» (cu un farmec de madrigal).

Monstrul sacru, Johnny Hallyday, a dat în ultimul an o nouă turnură carierei sale prin întîlnirea cu textieri talentați (de ex. Philippe Labro), ce au scris pentru el cîteva melodii deosebit de interesante nu numai sub aspectul ritmic.

Oamenii se fotografiază unii pe alții numai pentru a-și demonstra că există cu adevărat. Cîntecele lui Ray Davies, conducătorul formației **Kinks**, glorifică oameni obișnuiți în împrejurări banale. Mai mult, poate, decît McCartney, Davies este un maestru în a da o formă potrivită dorurilor, amintirilor, speranțelor și iluziilor pe care le împărtășim cu toții. Există un milion de sertare, într-un milion de scrinuri, într-un milion de case pline cu fotografii de familie. Poate, întîmplător, un membru al familiei va da peste ele, le va cerceta, va ofta puțin sau chiar va lăcrima un pic, în timp ce privește: copiii tăi, azi oameni în toată firea, un frate mort în război, «ei» doi, recent căsătoriți, un portret al unei familii acum dezbinate... Unele din experiențele pe care le trăim sînt atît de personale încît nici nu pomenim vreodată de ele. Ray Davies le cîntă însă, nefiind de loc zgîrcit la vorbă. Schițîndu-ne propriile noastre coordonate intelectuale, el și le definește în același timp pe cele care îi aparțin. Respectîndu-ne sentimentele noastre, Davies își cinstește propriile sentimente. Pop-opera «Arthur», a formației Kinks, este edificatoare în acest sens.

«Pămînt, apă, foc și aer se întîlnesc într-o grădină minunată. Pune-le într-un coș, acoperit cu piele; dacă găsești răspuns la această ghicitoare, niciodată nu o vei lua de la început». Acesta este un fragment din «Koeeoaadi There» de Robin Williamson, din **Incredible String Band**. Acest duet creează mituri lipsite de orice suport în realități fizice. Priviți dintr-un unghi anume, ei nasc sentimentul că ar face parte dintr-o lume pe care noi am negat-o ca fiind insuportabil de frumoasă, dar care, pentru că ei trăiesc în ea, s-a transformat într-un adevăr minunat.

O formație ce creează o muzică fascinantă este **Moody Blues** («Nights in White Satin», «Question», «Melancholy Man»). Sunetele cîntecelor lor sînt complexe, zguduitoare, par produse de artiști nepămînteni. Textele descriu propriile lor experiențe de viață, iar analogia întîmplărilor și sentimentelor creionate cu cele ale tinerilor ascultători dă naștere unei extraordinare comunicări și unui deosebit atașament. «Te-am așteptat numai pe tine/ ca să împărțim împreună/ spaima și plictiseala fiecărei zile./ Privesc și aștept/ ca cineva să mă înțeleagă/ și cred că va fi și el foarte singur» («Watching and Waiting»). Mike Pinder, liderul grupului, observa cu acuitate că în zilele noastre, în civilizațiile occidentale, principalul mijloc de comunicare între tineri devine muzica pop, și că un adolescent află mai multe pentru viață dintr-un cîntec decît dintr-o enciclopedie. Din păcate, Pinder nu reușește să continue analiza și să vadă că acest lucru este destul de trist pentru cultura unei societăți. Melodiile grupului Moody Blues sînt deosebit de lirice: «Și atunci cînd toate stelele/ se vor prăbuși în mare, sau se vor împrăștia pe pămînt/ cînd vocile trăsnetului vor fi purtate de furtună/ o rază de lumină o să-ți pătrundă în suflet/ și atunci o să-ți amintești tot ce ai spus/ și o să-ți amintești de toți oamenii buni/ pe care i-ai întîlnit pe pămînt» («Melancholy Man»).

Precum s-a văzut, ne-am oprit asupra cîtorva teme din problematica abordată în cîntecele lor de cîteva dintre cele mai reprezentative formații pop. Un capitol special, datorită textelor deosebit de revelatoare, îl formează cîntăreții «folk» (cărora le vom consacra, mai tîrziu, un material special). De cele mai multe ori tinerii muzicieni nu văd soluția ce ar putea duce la eliminarea definitivă a răului. Certă este însă dorința de adevăr a majorității cîntecelor **pop**. Să ne aplecăm mai cu atenție asupra versurilor acestor cîntece ale unor tineri hotărîți să găsească sensul adevărat al cuvintelor demnitate, adevăr, libertate.

Formația The Who *(în prim plan, liderul Pete Townshend) — o muzică viguroasă și texte curajoase, ce părăsesc aria de inspirație tradițională.*

Grupul irlandez The Dubliners *îmbină în mod fericit sound-ul folcloric cu cel așa-zis «comercial», asigurîndu-și o deosebită popularitate în insulele britanice și datorită versurilor cîntecelor lor.*

Formația din R.P. Ungară Métro: *un box-office constant la cea mai înaltă cotă, o muzică cu rezonanțe originale și texte ce oglindesc năzuințele tinerilor din țara prietenă.*

La vremea ei, France Gall *era idolul școlărițelor dornice de afirmare.*

dialog cu cititorii

de H. DONA

Propuneri pentru îmbunătățirea conținutului revistei primim cu duiumul; puține însă pot concura, în ce privește originalitatea, cu cea conținută în scrisoarea cititorului *A. Mavropol* din București. După ce se declară satisfăcut, în general, cu conținutul și aspectul «Flacării» și după ce la notă că «apar multe materiale într-un spirit critic ascuțit», tov. Mavropol nu-și poate totuși ascunde o nemulțumire: «Nu prea apar polemici, polemici directe, ofensive, chiar nimicitoare. Cred că din nici un număr n-ar trebui să lipsească asemenea articole». Ceea ce e deosebit de semnificativ e faptul că onorabilul nostru cititor nu-și exprimă vreo preferință în ce privește *obiectul* polemicii; după cît se pare, nici nu-i prea interesează împotriva cui și pentru ce ar urma să polemizăm. Totul e spectacolul: să curgă sînge, să iasă fum, să se amuze galeria. Tov. Mavropol confundă probabil (de ce oare? sub ce impuls?) paginile publicațiilor cu arenele pe care, în unele țări tropicale, se desfășoară luptele de cocoși. În ce ne privește, avem o altă viziune despre rosturile noastre, și iată de ce am lăsat să ne scape chiar o ocazie atît de potrivită pentru o polemică «nimicitoare», cum era cea oferită de scrisoarea la care ne-am referit.

De pe cu totul alte poziții ne critică cititorul *George Palaghiță*, tot din București. Un cuvînt dintr-un articol al colaboratorului nostru Ioan Grigorescu — articol pe care un reputat scriitor îl considera cel mai bun apărut în presă în săptămîna respectivă — i s-a părut «șocant». Nu vom mai reveni asupra punctului nostru de vedere în această problemă, punct de vedere pe care l-am expus și în «Dialogul» din nr. 9. Folosirea unui termen plin de plasticitate, întîlnit și în operele atîtor excelenți — și clasici — scriitori ai noștri, nu ni se pare un delict. Nici despre caracterul eronat al expresiei «debut londonez» nu sîntem convinși. Există un debut absolut, așa cum există și o premieră absolută, și există debuturi (sau premiere) raportate la o anumită scenă concretă. Cel puțin uzul curent a legitimat în ultimii ani acest mod de întrebuințare a termenilor în discuție. În rest, sîntem, desigur, de acord cu eliminarea acelor cuvinte străine (și neînțelese de majoritatea cititorilor) care-și au corespondente pe deplin satisfăcătoare în limba română.

Cititorul *V. Postelnicu* din Arad ne cere sprijinul pentru o propunere care vizează, probabil, Ministerul Turismului sau Editura Meridiane: editarea unor fotografii color de format mare și foarte mare și prezentînd monumentele naturii, monumentele istorice și artistice cele mai reprezentative din țara noastră. Sîntem, bineînțeles, de acord; se face atît de puțin (și adesea cu atîta nedibăcie) pentru popularizarea efectivă a frumuseților patriei, încît sîntem moralmente obligați să nu încetăm nici o clipă să facem agitație pe această temă. În ce privește prima problemă la care se referă scrisoarea, am vrea să știm de unde a scos tov. Postelnicu că juriul la care se referă era format din «somități». Cu cîteva (puține) excepții, «somități» dintre acestea întîlnim zilnic cu zecile în stațiile de tramvai.

Nu trece nici o săptămînă în care să nu primim o rație (îmbelșugată) de poezii trimise de cititori. Deoarece am explicat mai demult că revista noastră nu publică versuri, n-am mai insistat asupra acestor trimiteri. Dacă o facem astăzi, e pentru a risipi o confuzie și —de ce n-am recunoaște-o? — pentru a mai descreți frunțile cititorilor noștri. Sub semnătura *M.V.* primim din Brașov o «operă» din care reproducem (respectînd cu strictețe ortografia originală): «*Veneau cucoane, marii, și micii/ Lan nălțime, în grăsime/ Mirosind a anotimpuri/ Îmbrăcate-n chimonău.../ Spectacolul cînd începe/ Și apare cîntăreții,/ Farmecul admosferi.,/ Îți oprește mersul vieți... Și teni trebi cu spaimăn gînd./ Oare șin acesta an/ Cerbul își va prinde aripi/ Lăsîndune cu dorul lui?*» Bineînțeles, numai Cerbul putea inspira atîta lirism... Vorbeam mai înainte de o confuzie: între ceea ce înțelege amicul M.V. prin poezie și ceea ce înțelegem noi nu există nici o legătură. Vorbim limbi diferite, ne referim la lucruri fără raport între ele. Așa că ce sfaturi putem să-i dăm autorului brașovean?

Salutînd promisiunea noastră de a publica un «dosar» cu privire la problema poluării, cititoarea *Ludovica Marian* din Iași ne amintește o frază plină de tîlc a vestitului filozof și etnolog francez Claude Levi-Strauss: «Progresul este format în proporție de 90% din eforturile pe care trebuie să le depunem pentru a remedia inconvenientele legate de avantajele pe care ni le procură celelalte 10 la sută». Credem că atît cititoarea noastră cît și Levi-Strauss dau dovadă de mult optimism. Cine ne garantează că inconvenientele pot fi realmente remediate?

de unde tîșnesc

...DIN

— debitarea bușteniior de rășinoase după sistemul Nordic
— finisarea mată a interioarelor de mobilă cu lacuri indigene
— raționalizarea evidenței primare în sectorul de exploatare
— finisarea cu lacuri opace pe panouri din PAL nefurniruit
— ameliorarea factorului de putere în consumul de energie electrică la Platforma-Suceava
— reducerea importului de materiale și piese de schimb pentru regulatoarele Külle

ȘI ALTELE...

La COMBINATUL DE EXPLOATARE ȘI INDUSTRIALIZARE A LEMNULUI din SUCEAVA s-a obținut în anul 1970 un spor la producția globală de peste 26 milioane de lei, iar beneficiile au atins un procent de aproape 10%. Sînt cifre care vorbesc prin ele însele. Evident că la obținerea unor asemenea rezultate un aport hotărîtor l-a avut activitatea de organizare științifică, îndrumată și supravegheată de conducerea combinatului. Această activitate a fost structurată pe o tematică vastă și profilată astfel încît să asigure o eficiență minimă de 10 000 lei anual pentru fiecare salariat cu pregătire academică. Cifra antecalculată pentru anul 1970, de 2 milioane de lei — corespunzătoare celor 200 de salariați cu studii superioare — a fost însă depășită de zece ori.

Planul de studii pe anul 1971 al combinatului, întocmit pe probleme de organizarea conducerii, organizarea producției, organizarea și normarea muncii, totalizează 123 de studii ale căror rezultate economice antecalculate însumează 5 milioane de lei spor la producția globală și circa 2 milioane și jumătate lei economii la prețul de cost.

Dar să zăbovim un moment la rezultatele obținute în anul trecut, datorate efortului comun depus de colectivul de conducere în frunte cu directorul general Sava și grupul de specialiști din combinat. Reținem din cele 156 de studii întocmite și aplicate în cursul anului 1970:

● «Debitarea bușteniior de rășinoase după sistemul Nordic», realizat în colaborare cu Cabinetul de organizare superioară a producției și muncii. Noul sistem de debitare constă în înlăturarea ferăstruirii bușteniior pe întreg diametrul lor, prin obținerea de calote marginale și realizarea ulterioară a cherestelei din prima mediană. Prin acest procedeu se înlătură pierde-

MILIOANELE?...

rile de deșeuri și rumeguș și se realizează economii de masă lemnoasă de 200 mii mc anual și un spor de beneficii de 8 milioane lei.

● **Studiul** «Finisarea mată a interioarelor de mobilă cu lacuri indigene», **întocmit de inginerul Teodor Sumănaru, a adus o eficiență anuală de 410 mii lei valută. Autorul studiului mai are o seamă de lucrări a căror eficiență se ridică la economii la prețul de cost de peste 800 mii lei valută anual. Dintre ele menționăm** «Studiul tehnologiei de fabricație a plăcilor PFL poroase folosind rășina fenolică» **și** «Înlocuirea parafinei rafinate cu parafină brută la fabricarea PFL».

● **Inginerul Gheorghe Rotaru este autorul unei lucrări care se intitulează** «Raționalizarea evidenței primare în sectorul de exploatare» **și a fost generalizată pe rețeaua Ministerului Industriei Lemnului. Aplicarea acestui studiu a adus combinatului o economie la prețul de cost de 210 mii lei. Aplicarea altor studii întocmite de inginerul Rotaru aduce economii anuale la prețul de cost de încă 700 mii lei.**

● «Finisarea cu lacuri opace pe panouri din PAL nefurniruit» **este un nou aport științific adus de inginerul Mihai Giosan, care se adaugă la studiul** «Grunduirea panourilor furniruite din stejar la finisarea cu lacuri mate carbamidice», «Mecanizarea operației de șlefuit a peliculei de lac mat» **și altele. Toate acestea au adus însemnate reduceri la prețul de cost.**

● **Inginerul Ion Chindea este autorul unui studiu intitulat** «Ameliorarea factorului de putere în consumul de energie electrică la Platforma-Suceava», **a cărui aplicare aduce, de asemeni, economii anuale la prețul de cost.**

● **De mare însemnătate este studiul inginerului Constantin Iliescu** «Reducerea importului de materiale și piese de schimb pentru regulatoarele Külle».

Evident că lista lucrărilor care au contribuit la faimoasele succese din activitatea anului 1970 este mult mai lungă și cuprinde mijloace de reală eficiență economică, dar ne oprim aici.

Contribuția tuturor este lăudabilă și explică, într-o mare măsură, de ce COMBINATUL DE EXPLOATARE ȘI INDUSTRIALIZARE A LEMNULUI **din** SUCEAVA **valorifică superior fondul forestier de pe o suprafață atît de întinsă și într-un volum valoric care depășește întreaga exploatare forestieră a țării noastre în 1938.**

Cele cîteva date concrete, înșirate pînă aici, demonstrează că acolo unde activitatea de organizare științifică a producției este o realitate, eficiența depășește așteptările.

C. VALERIU

PUBLICITATE

varietăți

praf și bolovani

«Praful s-a ales de ele» — obișnuiește să spună poporul despre ceva sau cineva degradat pînă la nimicnicie. Da, dar există praf și praf... Praful pe care-l vedeți în fotografia 1, de pildă, strecurat cu grijă într-un container, a costat averi fabuloase. Iar pietroaiele la care bărbații din fotografia 2 privesc ca la cea de-a 8-a minune a lumii, nici ele nu sînt mai ieftine. Praful și bolovanii din fotografii sînt aduși de pe Lună!

S-au modificat crampoanele bocancilor de fotbal iar prăjina pentru sărituri se fabrică acum din sticlă; groapa cu nisip s-a transformat în groapa cu burete; peste ștacheta de înălțime nu se mai sare ventral ci dorsal. Ca în oricare alt sector de activitate umană, au pătruns moda, înnoirile, perfecționările! Și de ce ar fi fost altfel? Un singur obiect totuși, ținînd de sport și aflat la granița dintre «material» și «spiritual», mai păstrează cu încăpățînare tradiția: cupa învingătorului. Chiar dacă uneori i se spune «salatieră», ea tot o cupă a rămas. Gata! S-a terminat și cu această exclusivitate. Elementele formale ale simbolului gloriei, păstrate încă de la olimpicii antici, au fost abandonate și ele. Sculptorul vest-german Ronald Martin a creat aceste piese sugerînd cupe sportive, din plăci de aluminiu, cu alternanțe de luciu și mat și care, prin rotire, dau efecte optice fascinante. E adevărat, din asemenea cupe învingătorii nu vor mai putea bea tradiționala șampanie. Dar pentru frumusețea trofeului merită, vău, să bei șampania și dintr-o cană de lut.

nu e ce e, dar e frumos!

doamnelor și domnilor, cumpărați idile!

În aceste zile, cînd primăvara ne spune bine v-am găsit, pe pășunile regiunii pe care francezii o denumesc «Les grandes landes» cresc mieii și înfloresc mimozele, iar păstorii de prin partea locului nu mai prididesc urcînd pe catalige ca să vegheze turma și coborînd de pe catalige ca să culeagă florile pe care botaniștii — cîteodată poeți — le-au denumit «pudice». Bum! Și ce-i cu fotografia alăturată? Că doar n-o să credeți că a fost luată pe un imaș din sud-vestul Franței! Firește că nu! Sîntem în vîlin Champs Elysées, unde tineri ciobani au venit, cu catalige cu tot, ca să-și vîndă floricelele adunate. Căci bucolicul cu bucolicul, iar mimozele pe bani...

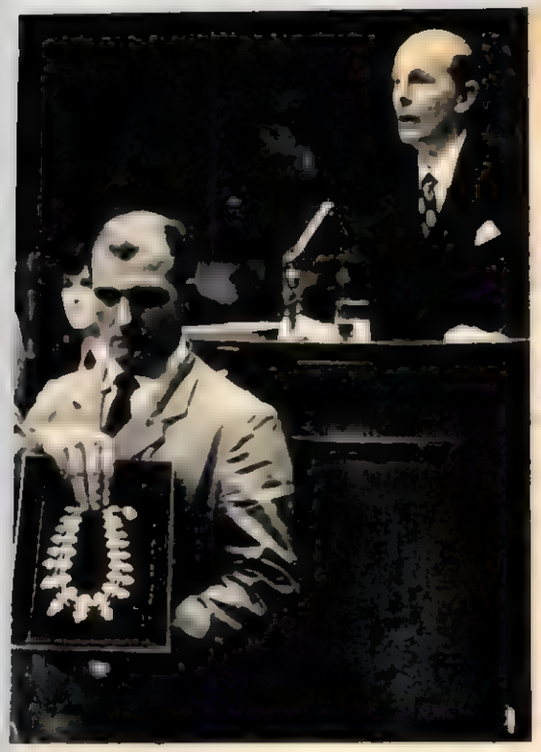

totu-i de vînzare

Dacă s-ar întocmi vreodată — deşi ni se pare greu sau chiar imposibil — o listă exhaustivă a valorilor materiale şi spirituale vîndute de-a lungul vremii la vestitele licitaţii de la nu mai puţin vestitul «Sotheby's» din Londra, cred că am avea de ce să ne mirăm. Şi ca să nu se spună că astea-s vorbe goale, iată trei fotografii alăturate, argumente suficiente pentru demonstrarea stranii asocieri de la Sotheby's:

1) O dată, de două ori, de trei ori... Şi ciocanul de fildeş consfinţeşte încheierea a încă unei tranzacţii. Colierul de diamante al Mariei Antoaneta (ştiţi, regina aceea care se minuna de ce oamenii care n-au pîine nu mănîncă cozonac) a fost vîndut, pentru 7 000 lire sterline, doamnei Camilla Lingsley, soţia unui norocos om de afaceri din ramura asigurărilor.

2) În timp ce bijuteria reginei care o dată cu coroana şi-a pierdut şi capul (la propriu) n-a obţinut mai mult de 7 000 lire, pentru pasărea aceasta împăiată — o specie de pinguin arctic — s-au plătit 9 000 de lire. Este — se spune — un record de preţ pentru un specimen împăiat.

3) Chiar dacă în zilele războiului anglo-bur, Sir Winston Churchill n-a prea stat prin tranşee, tot umbla înarmat. Înarmat cu acest «Mauser 0,30», care a fost şi el vîndut la licitaţia ţinută la Sotheby's în ziua de 22 martie. De data aceasta cumpărătorul n-a fost un om de afaceri, ci scriitorul Carl Foreman, care intenţionează să realizeze, în calitate de producător, filmul «Tînărul Winston». Mauserul lui Churchill n-a fost estimat la mai mult de 4 100 lire. Poate şi fiindcă războiul cu burii nu reprezintă o amintire prea plăcută pentru britanici.

sculpturi antropomorfe gigantice în bucegi!?

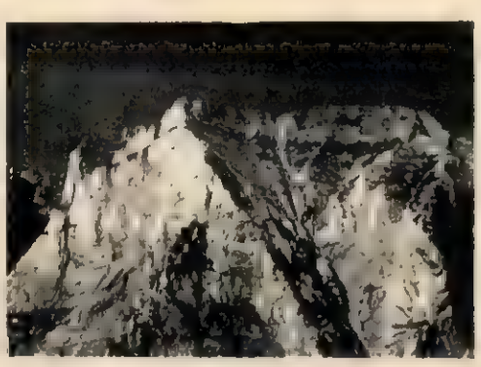

După Sfinxul din preajma Babelor şi figura megalitică de lîngă Omul, se pare că Bucegii ne relevă încă şi alte surprize: însă de data aceasta la scară gigantică.

Cine trece prin Azuga întîrzîind cu privirea peste împrejmuitoarele creste ale versantului estic al Bucegilor şi, mai precis, peste Coştila (2 490 m) va fi surprins de a descoperi «profilul unui cap omenesc» de dimensiuni colosale, culcat, cu privirea aţintită spre nemărginirile cerului. Zilele cu atmosferă clară, specifică toamnei tîrzii şi iernii în munţi, şi mai ales către orele înserării, vor evidenţia şi mai pregnant izbitoarea asemănare a siluetei care se detaşează net pe cer, ca o figură bizară dîn alte lume, cu profilul statuar al anticilor. Un profil de o rară frumuseţe bărbătească, a cărui puritate a liniilor pare că a fost uşor alterat de scurgerea mileniilor.

Privit din unghiuri puţin diferite, de exemplu din Buşteni sau Predeal, frumuseţea acestui profil se modifică simţitor, pînă capătă contururi groteşti. Acelaşi fenomen poate fi observat şi în plan vertical. Aceasta ar demonstra că totul nu este decît un joc de perspectivă, o întîmplătoare şi nebănuită suprapunere de planuri succesive, un simplu însă spiritual renghi jucat de natură. În orice caz, el va rămîne un remarcabil şi autentic monument al ei, cît şi un atractiv şi mai accesibil punct turistic.

În încheiere, cîteva date explicative cu caracter tehnic. Desenul din mijloc arată în siluetă vederea de ansamblu a versantului estic al Bucegilor: în stînga, Caraimanul, în dreapta, Coştila; figura este încadrată prin linii întrerupte.

Ioan PETRESCU — Azuga

Apropierii zilelor de excursii, de drumeţii, îi corespunde sporirea interesului pentru unele asigurări «de sezon». Aşa cred că se explică numeroasele întrebări specifice cuprinse în scrisorile primite pe adresa revistei «Flacăra» (Piaţa Scînteii nr. 1), a Direcţiei generale ADAS (str. Smîrdan nr. 5) ori formulate prin telefonul 15 42 64.

Sînt motive care mă determină să încep cu corespondenţa unui cititor care se interesează de cît mai multe amănunte privind Asigurarea «Turist». Este vorba de...

ION POPESCU din Brăila. Vă pregătiţi, desigur, de drumeţii, tovarăşe Popescu. La drum este într-adevăr necesară o măsură de prevedere. Cea aleasă de dv. este — şi după părerea mea — potrivită.

Se încheie cu persoane în vîrstă de la 16 la 70 de ani inclusiv. O astfel de măsură de prevedere pot lua deci atît şcolarii cît şi pensionarii.

Se asigură persoana care încheie contractul pentru cazurile de invaliditate permanentă şi de deces din accident, precum şi bunurile gospodăreşti ale acesteia, pentru sume importante. Astfel, în caz de invaliditate permanentă, ca urmare a unor accidente de circulaţie auto-moto, ADAS acordă 25 000 lei, pentru aceeaşi consecinţă a unor accidente întîmplate la domiciliul asiguratului (ca urmare a unui incendiu, trăsnet, cutremur de pămînt sau explozie) — 20 000 lei. Pentru celelalte accidente — 10 000 lei. În caz de pagube la bunurile gospodăreşti se acordă despăgubiri în limita sumei de 20 000 lei.

Asigurarea este valabilă o lună, prima ce se plăteşte de asigurat fiind de numai 15 lei.

ŞTEFAN CARACAŞ, Sibiu. După cîte mi se pare, şi dv. vă pregătiţi de drum. Cu motocicleta! Iată prima de asigurare ce se plăteşte pe 6 luni: 130 lei. În baza unei astfel de asigurări, ADAS îşi asumă răspunderi importante.

MIRELA RADU, Cîmpia Turzii. Ne spuneţi că citiţi cu interes revista «Flacăra» şi că vă atrage această rubrică şi datorită numeroaselor informaţii pe care le pune la dispoziţia cititorilor care vor să la o măsură de prevedere. Sugestiile dv. privind întîlnirile unor specialişti în asigurări cu asiguraţii, sînt binevenite. Astfel de acţiuni vor fi cuprinse în planurile de popularizare ale organelor ADAS, completînd întîlnirile obişnuite care au loc între lucrătorii ADAS şi salariaţii din uzine, fabrici, întreprinderi, şantiere etc.

La întrebarea privind Asigurarea «Turist», am răspuns mai sus. Precizez, la solicitarea dv., că astfel de asigurări pot fi încheiate pentru toţi componenţii grupurilor de elevi care pleacă în tabere, în excursii etc. Agenţii de asigurare vin la şcoală şi completează pe loc contractele.

P. DRAGOMIR, Vaslui. Asigurarea de accidente este bună nu numai pentru locul de muncă sau domiciliu. Pe stradă, la practicarea sporturilor, în excursii şi în multe alte locuri pot interveni situaţii deosebite. Bineînţeles, dacă riscurile respective se cuprind în asigurare. Administraţia Asigurărilor de Stat nu va întîrzia să stabilească ce sumă trebuie să plătească. Obligaţiile ADAS se onorează cu promptitudine.

PUBLICITATE

Silviu **BRUCAN**

inter-comunitare

Piața comună cunoaște din nou un moment de vîrf al modului ei de viață care ar putea fi descris sinoptic prin formula «vivere pericolosamente». De data aceasta, o lovitură a venit de sus, de la guvernul francez,și alta de jos, de la producătorii agricoli.

După ce un timp s-a crezut că Franța s-a consolat cu ideea acceptării Angliei în Comunitatea Economică Europeană (și în această privință n-au lipsit nici declarații de veche amiciție stil Antanta Cordială, nici dineuri franțuzești de sofisticat rafinament culinaro-diplomatic și nici moderne îmbrățișări pe aeroporturi), Parisul și-a amintit subit că mai este o chestiune care ar trebui elucidată înainte de aderarea Angliei, și anume rolul lirei sterline ca monedă internațională de rezervă. Bomba cu efect întîrziat a fost aruncată pe masa de la Bruxelles în momentul în care se conturau niște soluții acceptabile pentru cele trei probleme majore care au blocat pînă acum intrarea Angliei: contribuția la bugetul comun, exporturile de produse lactate ale Noii Zeelande și exporturile de zahăr din țările Commonwealthului. Fiecare din aceste litigii au scos peri albi guvernului britanic; leul britanic, în caricaturile londoneze care-l proiectau în viitor, după satisfacerea acestor condiții, arată mai jigărit ca oricînd. Se părea că Londra atinsese limita concesiilor. Parisul însă nu se mulțumește cu coama leului și nici cu pămătufui din coadă — el vrea și pielea. Căci ar urma ca Anglia să reducă treptat balanțele externe de lire aflate în băncile britanice și să desființeze toate tarifele preferențiale din țările Commonwealthului, care nu se aplică țărilor vest-europene. Unii comentatori susțin că stratagema franceză țintește să descurajeze Londra în asemenea măsură încît să renunțe singură la Piața comună. Mai ales că și așa guvernului conservator i-au ajuns pînă la gît dificultățile economico-financiare și ecoul lor social.

Se vădește încă o dată că poziția franceză nu era determinată de «ambițiile» unei personalități ca generalul de Gaulle, ci de niște interese adînci și durabile, izvorîte din preocuparea Franței de a-și menține un rol dominant în C.E.E. — versiune contemporană a unei străvechi rivalități pe continent. Jocul inegalității nu încetează nici în procesul integrării.

Cît privește «răscoala țărănească» cu tractoare și autoturisme care a reunit peste 100 000 de fermieri în citadela comunitară, Bruxelles, ea reflectă procesul dureros al organizării pieței verzi între «cei șase». Tragicul protestului a fost de astă dată inflația și efectele ei asupra veniturilor agricultorilor. Soluția temporară la care s-a recurs, sub presiunea acestora, a fost fixarea unor prețuri mai ridicate la produsele cerealiere, deși în realitate aspectele problemei diferă de la o țară la alta.

Într-un cuvînt, piața rămîne piață, chiar și cînd este... comună.

PRIMĂVARĂ AGITATĂ

Apariția primelor semne ale primăverii a fost însoțită în diferite părți ale planetei de fel de fel de perturbații atmosferice. Agitată se anunță a fi această primăvară și pe planul frămîntărilor social-politice într-o serie de țări occidentale. În S.U.A., de pildă, a fost lansată o mare campanie — denumită «ofensiva de primăvară» — împotriva războiului din Indochina, prilejuind mari manifestații în principalele orașe americane în vederea stabilirii unei date fixe de retragere a trupelor americane din această zonă La rîndul lor, peste 8 milioane de muncitori japonezi au declanșat tradiționala «ofensivă de primăvară» în sprijinul revendicărilor lor, organizînd greve pe diferite termene, demonstrații, mitinguri — ca acesta din parcul Ioyogi din Tokyo, la care au participat 100 000 muncitori (fotografia 1). Blocînd timp de mai multe ore autostrada Sud, șoferii de pe camioanele de mare tonaj din Franța au atras atenția asupra nemulțumirilor lor în legătură cu solarizarea și cu o serie de chestiuni de ordin social (fotografia 2). Iar în contextul înfruntării forțelor progresiste cu elementele neofasciste activizate în diferite țări, este semnificativa această ciocnire dintre demonstranții antiapartheid și un grup de găligani cu cămăși kaki și zvastică pe mîneci, pe aeroportul din Sydney (Australia), cu ocazia sosirii unor reprezentanți din ultrarasista Republică Sud-Africană (fotografia 3).

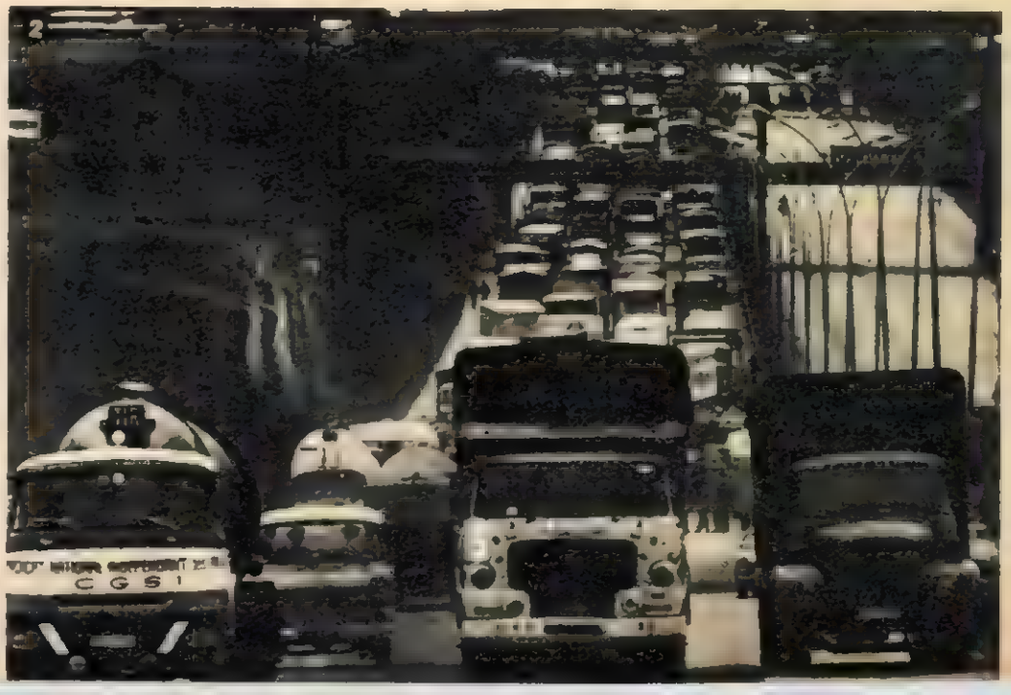

VÎNĂTOARE DE OAMENI CU... EXCAVATORUL

O imagine cu totul insolită: cupa lacomă a unui excavator în mers vînează pur şi simplu nişte oameni căţăraţi pe un trunchi de copac «decapitat». Să ne explicăm: ne aflăm în parcul Universităţii din Illinois (S.U.A.), unde un mare grup de studenţi a organizat o acţiune de protest împotriva defrişării unei părţi din zona verde. Cînd au apărut buldozerele şi excavatoarele, studenţii s-au urcat în copaci, continuîndu-şi rezistenţa. Neîndurîndu-se înduplecată, poliţia a pornit la o vînătoare unică în felul ei, folosindu-se, după cum vedeţi, de excavator. Oricum, fotografia aceasta merită să ocupe un loc de seamă în antologia instantaneelor rarisime.

GLOB COMENTAR FOTO

song my-new york—reconstituirea

Pentru că mai sînt încă mulți americani care nu reușesc să-și închipuie că fiii lor trimiși în Vietnam se pot comporta, și se comportă, în numeroase cazuri, — cu sau fără «ordin superior» — ca ucigași în uniformă, o organizație de studenți newyorkezi care luptă împotriva războiului dus de S.U.A. în Indochina a procedat la reconstituirea publică a masacrului de la Song My, satul martir vietnamez, unde locotenentul William Calley și alți militari americani au ucis cu sînge rece femei, bătrîni și copii.

Reconstituirea crimei, în plin centrul New Yorkului, a produs o impresie profundă asupra opiniei publice. Ceea ce nu a împiedicat pe mulți americani să protesteze împotriva sentinței de condamnare la închisoare pe viață a locotenentului Calley, considerînd că adevărații vinovați sînt cei ce îi trimit pe tinerii americani să ucidă sau să moară în Indochina. Nu din aceleași considerente, probabil, președintele Nixon a ordonat punerea în libertate a lui Calley pînă la judecarea apelului.

sst — sentință definitivă?

La uzinele Boeing, hotărîrea Congresului S.U.A. de a nu mai finanța în continuare proiectul S.S.T. — care a costat pînă în prezent 1,1 miliarde de dolari — a fost primită cu o consternare lesne de înțeles (vezi fotografia): o dată cu vetoul Congresului a fost anunțată concedierea a încă 7 000 de salariați, după ce din 1968 și pînă în prezent numărul personalului uzinelor a scăzut de la 110 000 la 44 000. Alte mari întreprinderi cointeresate în realizarea proiectului avionului supersonic american de pasageri, printre care compania General Electric, au anunțat la rîndul lor concedieri masive. «Hotărîrea Congresului — a declarat președintele Nixon — reprezintă o lovitură grea nu numai pentru zecile de mii de muncitori angrenați (în realizarea supersonicului — n.n.), ci și pentru supremația americană în industria aerospațială». Sînt în curs tatonări și tratative în scopul găsirii unor posibilități de a «reanima» proiectul.

cînd viaductul «trădează»...

Viaductul care urma să completeze o porțiune a autostrăzii A 20 în apropierea orașului Maidstone (Kent, Anglia) a «trădat» înainte de a se fi născut. În preajma dării în folosință, construcția a început la un moment dat să se clatine. Cîteva secunde mai tîrziu întreaga masă de oțel și beton s-a prăbușit. Dintre muncitorii care se ocupau de lucrările de finisaj, numai 4 au scăpat nevătămați. Prețul «trădării»: 15 răniți și un mort.

parașutism cu risc sigur

Undeva în desișul pădurilor din Laos o coloană de prizonieri saigonezi este dirijată, sub pază, spre spatele liniilor. Printre ei, trei ofițeri ce au aparținut brigăzii a treia de parașutiști, care a luat parte la invazia soldată cu eșec total. Colonelul comandant Nguyen Van Tho, lt. col. Bui Van Chau și maiorul Tran Doc Van. Deși posesori de grade și funcții superioare, ei n-au reușit să apuce ultimul elicopter. Așa încît în prizonierat vor avea destul timp să mediteze în ce măsură merita să accepte riscul aventurii lor militare în Laos.

dincolo de speranțe

La prima vedere, o întrecere obișnuită între puștani: concurenții merg în mîini cît îi țin puterile, cel mai voinic și mai rezistent învinge. Ne vedem însă obligați să depășim o aparență banală și să vă dezvăluim adevărul. Așezișii concurenți sînt copii infirmi, pentru care acest gen de a se deplasa este singurul posibil. Fotografia a fost făcută la Saigon, capitala Vietnamului de Sud, unde datorită condițiilor de viață ale populației malformațiile congenitale constituie o problemă tragică.

cronica de trei secunde

PUTEREA NEÎNȚELEGERII

...Omul intră în banca de pe Madison Avenue, în plin centrul New Yorkului, se apropie de ghișeu și întinse casierițel un bilet pe care scria: «Atențiune! Un membru al familiei tale e reținut ca ostatec. Cooperează și nu i se va întîmpla nimic rău. Dă-mi banii. Nu chema pe nimeni». Casierița luă un chip aiurit și, ca să cîștige timp, se prefăcu că nu înțelege și zise: «Nu înțeleg ce vreți». Casierița spuse de mai multe ori «Nu înțeleg ce vreți»... Pînă cînd banditul, înnebunit de zăpăceala neînțelegerii, ridică brațele spre cer și plecă repede.

Iată ce trebuie să facem întotdeauna cînd avem de-a face cu gangsterii: să repetăm la nesfîrșit «Nu înțeleg ce vreți». Nimic nu-i paralizează mai cumplit pe bandiți decît ingenuitatea — încăpățînată pînă la prostie — a victimei.

DANSUL

Mare baftă au unii — nu mă acuzați că gîndesc schematic, nu aveți de ce! — și ce viață de cîine au alții! Roger Bourne, tînăr la 23 de ani și 110 kg, e invitat la o serată de dans și omul se duce fiindcă e aniversarea unui prieten. 110 kg nu sînt o joacă, chiar cînd dansezi grațios. Grația e grație, chilul e kilogram. Podeaua crapă și se rupe sub ei, tînărul cade exact în camera de la etajul inferior. Acolo avea loc o reuniune a unor lucrători din domeniul ambulanțelor spitalicești. Omul a căzut exact unde trebuia pentru a primi la timp primele ajutoare și mașina salvării...

Nu numai din experiență proprie, dar și din a altor mari grupuri de oameni, chiar a unor popoare, știu că sînt infinit mai multe cazurile de ghinion cînd, prăbușindu-se tavanul cu tine sau cutremurîndu-se pămîntul sub tine, cazi direct în infern, acolo unde nu-s reuniuni prietenești, nu-s ambulanțe, n-are cine să-ți dea primul ajutor, deși știi și tu să dansezi grațios și ai avea și tu dreptul la puțin noroc, la puțină coincidență umană, la oleacă de umor, sau de ajutor, sau de pansament, sau de tratament. Dar nu și nu! Nu ne alegem decît cu alinările prietenilor care ne asigură că ambulanțele se perfecționează iar parchetele de dans strălucesc din ce în ce mai frumos.

Radu COSAȘU

P.S. În ultima clipă, aflăm că în Belgia a avut loc un fenomen asemănător: un muncitor care lucra la etajul V, pe balcon, a căzut în gol, exact într-un fotoliu cărat pe stradă de doi colegi ai săi. Omul e bine.

Agenda

TURKAN AKYOL, *ministru al sănătății și asistenței sociale în noul guvern turc condus de premierul Nihat Erim. Profesoară la Facultatea de medicină din Ankara, specialistă în maladii pulmonare, Turkan Akyol — 43 de ani, mamă a doi copii — este prima femeie ministru din istoria Turciei moderne.*

rile Europei Occidentale, șeful diplomației egiptene a prezentat o amplă expunere. După întrevederea cu președintele Franței, Georges Pompidou, Mahmud Riad a declarat: «Am acceptat ca cele patru mari puteri să garanteze frontierele tuturor țărilor din regiune, ale Israelului și ale noastre. Israelul nu are deci nici o scuză pentru a refuza oferta noastră de pace».

Cunoscutul specialist american în rachete **WERNHER VON BRAUN** *a declarat în cadrul unei conferințe de presă la Tokyo că, în pofida suspendării misiunilor «Apollo-18» și «Apollo-19», punctele esențiale ale programului «Apollo» vor fi îndeplinite. În 1973 — a afirmat cu același prilej Wernher von Braun — va fi pus la punct primul laborator cosmic «Skylab-1», în care își vor putea desfășura activitatea trei familii.*

Pe primul loc în ordinea de zi a discuțiilor purtate în cadrul întrevederii ce a avut loc la Londra între noul prim-ministru nord-irlandez **BRIAN FAULKNER** *și premierul britanic Edward Heath au figurat probleme de ordin economic, în special investițiile unor companii engleze în Irlanda de Nord. Una dintre cauzele situației de criză din Ulster fiind slaba dezvoltare economică a provinciei, se consideră că înfăptuirea unor proiecte de stimulare a dezvoltării economice ar putea juca un rol considerabil în înlăturarea situației precare a Irlandei de Nord.*

La 55 de ani, după 30 de ani de strălucită carieră de cîntăreț și, mai puțin strălucită, de actor de film, **FRANK SINATRA** *— «vocea», idolul anilor '40» — a declarat că se retrage din lumea spectacolului și vița artistică. Decizia acestei controversate personalități hollywoodiene (sînt cunoscute de pildă legăturile sale cu organizația criminală «Cosa Nostra») este la rîndul său controversată, unii comentatori apreciind că ar fi vorba de o ultimă încercare de «lovitură» publicitară».*

Pentru a doua oară în decursul mandatului său de primar al orașului San Francisco, **IOSEPH ALIOTO** *este implicat într-un scandal, fiind acuzat de marele juriu federal din Seattle de «asociere frauduloasă» — înainte de a deveni primar — cu procurorul general de atunci al statului Washington în vederea mării onorariului său de avocat într-un proces. Prima «zguduire» a carierei sale oficiale a avut loc în 1964, cînd a fost acuzat de revista «Look» de a fi întreținut strînse relații cu cel puțin șase membri sus-puși ai Mafiei americane.*

Ministrul afacerilor externe al R.A.U., **MAHMUD RIAD**, *a întreprins un turneu la Roma, Paris, Atena, Teheran și Moscova. Cu prilejul reuniunii de la Paris a ambasadorilor R.A.U. din ță-*

ÎNTREPRINDEREA DE MASE PLASTICE, PERII ȘI PENSULE «VIITORUL» ORADEA

PRODUCE UN SORTIMENT VARIAT DE ARTICOLE DIN MATERIALE PLASTICE:

— jucării pentru copii de toate vîrstele
— jucării mecanizate
— fire sintetice pentru diverse utilizări
— rafie sintetică
— folii și pungi imprimate și neimprimate
— perii, pensule, bidinele cu fire sintetice și păr natural
— ambalaje vacuumate și suflate
— articole de menaj
— articole cosmetice, piepteni și perii de dinți

memento

Prezentat de: Traian STOICA (carte), Vlad MUSATESCU (disc), Cornel BOZBICI (plastică), Sanda FAUR (teatru), Magda MIHĂILESCU (cinema), E. DASCALU (muzică și televiziune)

carte

● Printre apariţiile programate de Editura Eminescu în întîmpinarea semicentenarului P.C.R., notăm următoarele cărţi de proză: **Explozie înăbuşită**, roman de Mihai Beniuc; **Anotimpul posibil**, roman de Al. Simion; **Vremurile mele** (memorialistică) de Pavel Bojan; **Diluviul** (reportaj) de Traian Filip şi Vasile Nicorovici.

● În colecţia «Cele mai frumoase poezii» a apărut o culegere de **Poezii** de Dragoş Vrînceanu. Cartea cuprinde ciclurile: Cîntecele casei de sub pădure; Columne; Cloşca cu puii de aur. Expresia nudă a unui rafinat şi îndelung frecventator şi cultivator de poezie, iar tonalitatea reţinută a poemului e rezultatul procesului de creaţie al unui sentimental de lucidă cenzură. Culegerea e onorată de o Prefaţă semnată de Vladimir Streinu (Editura Albatros).

● Gheorghe Toma: **Xenopol despre logica istoriei.** O incursiune avizată, suplă şi totodată riguros ştiinţifică, în concepţia filozofică a marelui om de ştiinţă. Prefaţă de D.D. Roşca (Editura politică).

● Tot la aceeaşi editură a apărut albumul **Să fie lumină** de Jean Effel. Între copertele volumului se găsesc selecţionate numeroase desene din spiritualele creaţii ale ingeniosului grafician: Facerea lumii şi Romanul lui Adam şi al Evei. Prezentare şi precuvînt de Eugen Taru.

● Victor Tulbure: **Dicţionar cu ...zii** (pentru cei mai buni copii). Trecam peste reprosurile adresate criticii noastre literare ce survin fatal sub peniţă atunci cînd e vorba despre literatura pentru copii şi vom spune că poetul Victor Tulbure a dăruit celor mici o frumoasă carte de poezie. În dreptul fiecărei litere din alfabet, stihuitorul de clare vocabule care e Victor Tulbure înşiruie, inspirat, respectivele cuvinte evocatoare ale peisajului exterior şi interior propriu copilăriei. **Dicţionarul cu poezii** deslueşte sugestiv şi mereu adecvat prin ton — cînd cu umor sau duioşie, cînd avîntat sau cu graţie — universul natural sau al sentimentelor de care începe să ia cunoştinţă cei mici (Editura Ion Creangă).

○ La Editura Minerva a reapărut romanul **Corigent la limba română** de Ion Minulescu. Prefaţă de Mihai Gafiţa.

○ Cărţi de proză apărute recent la Editura Eminescu: **Mlaştina** (roman) de Eugen Zehan, **Prinţul mărului puţin** (roman) de Damian Ureche, **Străzi în Maial** de Bucur Crăciun.

cinema

● **Zestrea domniţei Ralu.** Haiducii se dezlănţuie în continuare, stimulaţi mai substanţial de datele seriei actuale. Scenariul: Eugen Barbu, Mihai Opriş. Regia: Dinu Cocea. Interpreţi: binecunoscuţii Florin Piersic, Marga Barbu, Aimée Iacobescu, Toma Caragiu.

● **Căpitanul Korda.** O poveste fragilă din lumea copiilor, observatori atenţi ai celor mari. Regia: Josef Pinkava (R.S.C.). În distribuţie: Michal Vavrusa, Vladimir Brabec, Milena Dvorska, Jiri Valá.

● **O duminică în familie.** Pe urmele prietenului său Forman, Jaroslav Papousek, în dubla calitate de scenarist şi regizor, dovedeşte încă o dată că nu strică să fim neiertători cu cei care se înşeală în propria lor tihnă şi mulţumire de sine. Interpreţi: Josef Sebanek, Marie Motlova, Frantişek Husak, Helena Ruzickova, Peter şi Matej Forman.

● **La Timpuri noi**, cîteva documentare în premieră: **Victor Eftimiu îşi aminteşte, Trepte, Temă fără variaţiuni, Almanah ştiinţific.**

● Nu pierdeţi aceste filme: **Romeo şi Julieta, Începutul...** şi cam atît.

Aimée Iacobescu

● După succesul deosebit înregistrat cu **A muri din dragoste**, André Cayatte a hotărît să transpună pe ecran o nouă afacere judiciară. Care anume, nu spune. Ştim doar titlul: **Cheie pentru o enigmă.**

● Presa italiană anunţă lista completă a filmelor ce vor fi înaintate Comisiei de preselecţie de la Cannes: **Mărturisirea unui comisar de poliţie în faţa procurorului republicii** (Damiano Damiani), **La Califfa** (Alberto Bevilacqua), **Supermărturia** (Franco Giraldi), **Moarte la Veneţia** (Visconti), **Prinţită prin amabilitate** (Nino Manfredi), **Splendorile şi mizeria doamnei Royale** (Vittorio Caprioli), **Sacco şi Vanzetti** (Giuliano Montaldo).

disc

● **Concertul pentru pian şi orchestră «Pe culmile Carpaţilor»** (Vîrful cu Dor) — operă de maturitate a compozitorului Stan Golestan, originar din România — investighează şi valorifică strălucitor cele mai pure izvoare folclorice româneşti, relieîndu-personalitatea celui care a fost neobosit şi devotat propagandist al muzicii noastre în circuitul universal. Cele trei mişcări ale concertului au găsit în dirijorul Carol Litvin un fin tălmăcitor (ECE-0493/1).

● «Concertul de cameră pentru baterie şi 12 instrumente, op. 24», aparţinînd lui Filip Lazăr, compozitor român de mare valoare, stins din viaţă pe meleaguri străine, în plină forţă creatoare, demonstrează neobişnuita înzestrare a muzicianului întru explorarea unor teritorii componistice nedesţelenite. Ludovic Baci, la pupitrul Orchestrei de studio a RTV, omagiază, cu distincţie şi discreţie, una din lucrările remarcabile ale unui îndrăzneţ pionier (ECE—0493/2).

● «Wolfgang Amadeus Mozart — Arii de concert», un disc de zile mari ce prilejuieşte sopranei Emilia Petrescu un recital pe măsura talentului ei. Însoţită de Orchestra de cameră a Filarmonicii din Cluj, dirijată de Mircea Cristescu, reputata artistă lirică interpretează: «A Berenice» şi «Sol nascente», recitativ şi arie pentru soprană şi orchestră; «Cara, se le mie pene», arie pentru soprană, doi corni, vioară, violă şi bas; «Se ardire e speranza», arie pentru soprană şi orchestră; «Misera, dove sono» şi «Ah! non son io che parlo», recitativ şi arie pentru soprană şi orchestră; «A questo seno deh vieni» şi «Or che il cielo a me ti rende», recitativ şi rondo pentru soprană şi orchestră (ECE—0496).

teatru

● **Patru oameni fără nume** de Radu Bădilă (Teatrul «Bulandra»): spectacol ce se străduie să fie de atmosferă şi tensiune, sprijinit cu multă încredere pe umerii actorilor (Ion Besoiu, Cătălina Pintilie, George Oancea, Cornel Coman) şi comunicînd o idee generoasă şi un adevăr istoric: eroismul anonim al luptei comuniştilor în ilegalitate. Regia: Petre Popescu. Scenografia: George Ştefănescu.

● **Omul care...** (Teatrul de stat din Ploieşti): Horia Lovinescu, abordînd cu succes formula «poliţiştului» dramatizat într-un spectacol; regia: Emil Mandric, în care investigaţia psihologică echilibrează suspenseul şi izbuteşte să ţină spectatorul într-o continuă încordare, pe o idee, fapte şi realităţi inspirate din actualitatea noastră.

● **Drumul încrederii** de Paul Cornel Chitic (Teatrul Naţional din Iaşi): excelent montaj dramatic, împletind formula teatrului agitatoric cu cea a teatrului poetic, realizat cu patos de regizoarea Cătălina Buzoianu şi trupa reşeană.

● **Epoleţii invizibili** de Silvia Andreescu şi Theodor Mănescu (Teatrul «Maria Filotti» din Brăila): spectacol de real fior dramatic şi forţă de comunicare, inspirat din lupta ilegală a comuniştilor, lucrat cu mare convingere de regizorul Yannis Veakis şi actorii Eugenia Eftimie (în reprezentaţie), Petre Simionescu, Ion Roxin, Maria Cercel.

● **Bimbirică**, comedie muzicală (Teatrul «Tănase»): o pros de mult ştiuta şi oposită comedioară a lui Margaret Mayo pe eşafodajul cîtreia Aurel Storin a făcut tot ce s-a putut pentru a o transporta, prin adaptare, pe malul şi în argoul dîmboviţean şi a-i oferi lui Puiu Călinescu (dar din păcate prea puţin celorlalţi interpreţi, de altfel şi ei capete de afiş) prilejul de a-şi demonstra virtuţile comice. Regia, în tradiţie verificat revuistică — Biţu Fălticineanu. Muzica (cu şanse de a lansa şlagăre): Elly Roman.

muzică

● O săptămînă a dirijorului **Erich Bergel**, care va urca pe podiumul Ateneului:

— azi, în cadrul «Săptămînii creaţiei româneşti», cînd va interpreta «Codex Cajonis» de Doru Popovici; Concert pentru pian şi orchestră de Paul Constantinescu (cu **Valentin Gheorghiu** solist) şi Simfonia I de George Enescu;

— marţi, 13 aprilie, în ciclul «Integrala simfoniilor de Schubert», interpretînd «Uvertura în stil italian» şi Simfoniile V şi VI;

— în sfîrşit, la conducerea viitorului concert săptămînal al Filarmonicii (16 şi 17 aprilie), avînd ca solist pe binecunoscutul violoncelist sovietic **Daniil Şafran**: poemul orchestral «Via cosmica» de Theodor Grigoriu; Variaţiuni pe o temă rococo pentru violoncel şi orchestră de Ceaikovski; Suita simfonică «Şeherazada» de Rimski-Korsakov.

● Prezenţa în Capitală a lui **Daniil Şafran** ne prilejuieşte şi alte întîlniri cu el, în cadrul «Integralei suitelor pentru violoncel-solo de J.S. Bach»: la 14 aprilie (Ateneu) — Suitele I, III şi V.

● Şi concertul Orchestrei (de studio) a RTV ne oferă o seamă de atracţii de repertoriu şi interpreţi.

Gabriela Ijac

Sub bagheta lui **Liviu Ionescu** ascultăm, în primă audiţie, «Elogiu» de Lucian Meţianu; Concertul nr. 4 pentru vioară şi orchestră de W.A. Mozart; «Tziganes», rapsodie pentru vioară şi orchestră de Maurice Ravel, solista valoroaselor opere fiind cîntăreaţa noastră violonistă **Gabriela Ijac**. În încheiere, Simfonia nr. 92, denumită «Oxford», de J. Haydn (15 aprilie, studioul RTV).

plastică

● Lucrările **Crinei Ionescu** ne introduc în lumea mirifică a obiectelor. Împrumutînd culoarea de la pictură şi formele de la Euclid, artista inventează «tablouri spaţiale». Dacă n-ar fi investite cu fantezia irepetabilităţii ele ar părea un simplu joc, dar Crina Ionescu se arată a fi o logiciană a geometriilor în spaţiu, de unde şi ineditul lor. Cînd abordează domeniile artei optice, care este guvernată de alte legi, farmecul structurilor se pierde (Simeza, Magheru 20).

● **Alexandru Călinescu-Arghira:** Semne şi forme. Clasicele motive ale sculpturii sînt abandonate. Artistul caută metafore noi, forme care să descrie o altă lume, cea a tehnologiilor («Cîmp static», «Rezistenţă», «Sunet captiv» etc.). Intuind că acest univers tehnologic e o sumă de fenomene — mişcare, sens, interferenţe etc. — artistul va apela la structuri combinate şi la moduluri. Dar oricît de abstracte ar părea aceste forme, ne aflăm în faţa unui alt gen de narăţiune (Simeza, Magheru 20).

● **Grigorie Minea** ne arată cît de posibil e ca spoliniciul (Tors I) şi simbolicul modern (Tors II) să găsească un modus vivendi în creaţia aceluiaşi artist. Sensibilitatea lui Minea se îndreaptă spre crearea de volume eterate, spre mistarele unor simboluri, visul final fiind spaţiile largi şi deschise în care aripile păsărilor sale să domine solemne («Orizont», bd. Bălcescu 23).

● **Gravură finlandeză.** Toate curentele care domină de o jumătate de secol arta europeană pot fi regăsite în grafica finlandeză, de la reproducerea poetică şi realistă a zăpezilor din gravurile în lemn ale lui Erkki Tanttu, pînă la fantasticul simbolic al lui Väinö Rouvinen. 20 de artişti finlandezi expun 60 de lucrări (Ateneul român).

televiziune

Din teleprogramele unei săptămîni mai curînd calme, spicuim:

OMAGIU SEMICENTENARULUI. «50 de ani în 50 de evocări» vizează anii de început ai construcţiei economice socialiste planificate (emisiuni zilnice).

MUZICA-COREGRAFIE. Balerinii Ileana Iliescu, Cristina Hamel, Martha Hertzog, Cora Benador, Marinel Ştefănescu, Petre Ciortea şi alţii ne oferă fragmente (actul I) din baletul «Don Quijote» de Minkus (duminică). Sumarul emisiunii «Bucuriile muzicii»: Isaac Stern şi Aleksandr Zakin — două preludii pentru vioară solo din partitele 1 şi 3 de J.S. Bach (miercuri). «Seara melomanului» îşi continuă micul ghid al simfoniei cu exemplificări din Schubert şi Brahms, Paul Hindemith, George Enescu, Pascal Bentoiu (simbătă).

FILM. «Cercetaşii din Texas» este o comedie-western cu Pat O'Brien (duminică). Scris, regizat şi interpretat de Orson Welles, filmul «Dosarul secret» este o autentică şi mare capodoperă (miercuri). Poate că, revăzut după atîţia ani, filmul românesc «Răsună valea» să mai trezească ceva nostalgii (vineri).

TEATRU. Ciclul dedicat istoriei teatrului programează o inedită pagină din preistoria teatrului românesc: jocuri ţărăneşti cu măşti. Păcat că n-avem încă TV în culori (marţi).

LITERATURĂ. Principalul capitol al sumarului «Actualităţi literare» îl constituie, desigur, interviul cu directorul Editurii „Cartea Românească — prozatorul Marin Preda (duminică).

ŞTIINŢA. Un «Panoramic ştiinţific» cuprinzător şi variat realizat de Andrei Bacalu şi Corneliu Russu (vineri).

EMISIUNI-CONCURS. În continuarea desfăşurării etapei a II-a a concursului tinerese «Ocolul ţării în 8 luni» — judeţele Covasna şi Timiş (luni).

SPORT. Fotbal, ioc! În schimb, rugbi România-Italia în Cupa naţiunilor (duminică) şi baschet masculin România-Cehoslovacia (simbătă).

DIVERTISMENT. În redacţiile respective, ceva mai multă animaţie. Un recital Doina Badea (duminică), unul Alain Barrière (marţi), altul Cliff Richard (vineri). Un bogat program de varietăţi folclorice cu nume sonore, nu numai din lumea muzicii populare: Cristina Tacoi, Silviu Stăncuiescu, Maria Pietraru, Ilinca Niţescu, Ileana Sărăroiu, Ana Piuaru, surorile Fircea, Emil Gavriş, Benone Sinulescu, Marcel Budală ş.a. Energica bagheta a lui Ionel Budişteanu asigură conducerea muzicală (simbătă). În continuare, cîteva vedete mondiale ale ecranului, cîntecului şi dansului: Frank Sinatra, Rita Hayworth, Kim Novak.

Silviu Stăncuiescu

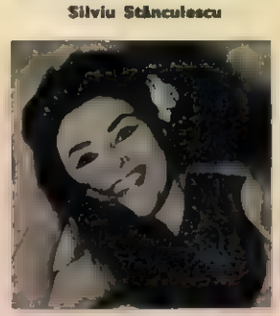

Maria Pietraru

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul pronosport nr. 15, etapa din 11 aprilie 1971

I. U.T.A.-Rapid	1, x
II. Sport Club Bacău-Steaua	1
III. Steagu Roşu-«U» Cluj	1
IV. C.F.R. Cluj-Jiul	1, x
V. «U» Craiova-Petrolul	1
VI. «Poli»-F.C. Argeş	x, 2
VII. Dinamo-C.F.R. Tim	1
VIII. Bologna-Cagliari	1
IX. Foggia-Fiorentina	1
X. Lanerossi-Juventus	1, x, 2
XI. Milan-Napoli	1
XII. Torino-Verona	1
XIII. Varese-Inter	x, 2

FLACĂRA-ALBUM

16
'71
FLACARA
ANUL XX
NR. 816
17 APRILIE 1971

ÎN ÎNTÎMPINAREA GLORIOSULUI SEMICENTENAR

Din toată țara ne parvin vești despre amploarea acțiunilor menite să cinstească semicentenarul partidului nostru. La București a început sesiunea științifică a Academiei de învățământ social-politic «Ștefan Gheorghiu», consacrată acestui eveniment. Au fost prezentate comunicări de către cadre universitare din cadrul Academiei. O altă sesiune științifică a fost organizată în cadrul Institutului de fiziologie normală și patologică «D. Danielopolu». Vorbitorii au reliefat dezvoltarea pe care a cunoscut-o știința medicală românească în ultimul sfert de secol, activitatea susținută dusă pentru combaterea diverselor maladii. La Casa de cultură a sindicatelor din Suceava a avut loc simpozionul cu tema «Dezvoltarea mișcării artistice românești în anii socialismului», consacrat semicentenarului partidului. Iar la Galați, sub genericul «Lupta poporului nostru sub conducerea P.C.R. pentru eliberarea socială și națională», se prezintă la cinematograful «Dunărea» un ciclu de filme românești inspirate din lupta din ilegalitate a partidului. La Petroșani, peste 700 de tineri mineri, constructori, studenți și elevi, s-au întîlnit la Casa de cultură a sindicatelor din localitate cu tovarășul Ioachim Moga, prim-secretar al Comitetului județean Hunedoara al P.C.R., președintele Consiliului popular județean, care a vorbit despre glorioasa luptă a partidului în această jumătate de veac. Iar la Urziceni, sute de tineri din localitate s-au întîlnit cu tovarășul Gheorghe Necula, membru al C.C. al P.C. R., prim-secretar al Comitetului județean Ilfov al P.C.R., care a evocat momente din lupta ilegală a partidului. La Craiova a avut loc simpozionul intitulat «Tradiții vechi și noi din istoria poporului român», organizat în întîmpinarea semicentenarului. Au participat cadre universitare, oameni de cultură și artă etc. La Brașov, o sugestivă expoziție intitulată «50 de ani de la crearea Partidului Comunist Român» și-a deschis recent porțile publicului larg.

Sînt doar cîteva acțiuni din zecile, sutele care practic antrenează întregul nostru popor, dornic să cinstească așa cum se cuvine marea sărbătoare a acestei primăveri.

Săptămîna trecută s-au deschis în Capitală lucrările sesiunii științifice a Asociației de Drept Internațional și Relații Internaționale consacrate aniversării semicentenarului Partidului Comunist Român. Prima comunicare a fost prezentată de ministrul afacerilor externe, Corneliu Mănescu, vicepreședinte al Consiliului Executiv al ADIRI, avînd ca temă «Politica externă a P.C.R. și a guvernului român, factor activ al instaurării principiilor de etică și legalitate internațională în relațiile dintre state».

Un moment cu Gelu Nițu și Zephy Alșec din piesa lui Horia Lovinescu «Omul care...», așa cum arată în interpretarea valorosului colectiv ploieștean (regia — Emil Mandric, scenografia — Ștefan Hablinski). Spectacolul va putea fi urmărit și în Capitală în faza finală a «Zilelor dramaturgiei originale», prestigioasă manifestare teatrală închinată aniversării semicentenarului Partidului Comunist Român.

133 de titluri

Împlinirea a 50 de ani de la înființarea Partidului Comunist Român va fi marcată și prin apariția unor importante lucrări închinate memorabilului eveniment. Colectivul Centralei industriale poligrafice din Capitală depune o muncă susținută pentru a asigura tipărirea la timp a celor 133 de lucrări prevăzute.

Pînă în prezent, de sub tiparul Combinatului poligrafic «Casa Scînteii» au apărut volumele «Presa muncitorească și socialistă din România 1900—1921», vol. III, «Curente și tendințe în filozofia românească» de Lucrețiu Pătrășcanu, precum și lucrări de literatură și artă dedicate semicentenarului.

Un moment de o deosebită importanță îl va constitui apariția volumului 5 al lucrării tovarășului Nicolae Ceaușescu «România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate» și a volumului «O viață închinată idealului comunist, fericirii poporului român», lucrare care va cuprinde biografia secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În momentul de față se mai află sub tipar lucrările: «Mișcarea muncitorească din România 1921—1924» de M.C. Stănescu, «Frontul Unic Muncitoresc din România» de Gh. Tutui și A. Petric, «Frontul popular antifascist din România» de Gh. Ioniță și altele.

La teatrul studențesc, o nouă premieră, în cinstea marii aniversări: «Document 1921». Spectacol agitatoric, creat de studenți sub conducerea lui Cătălin Naum, pe un text original alcătuit din documente autentice, care surprind atmosfera evenimentelor care au impus crearea Partidului Comunist Român. Textul este semnat de un proaspăt absolvent, Iosif Csallos.

pompierul electronic

vor ajunge pompierii Capitalei mai repede la locul unui incendiu? Comandantul Grupului de pompieri al municipiului, colonelul Nicolae Stan, ne-a asigurat că prin darea în folosință a noului dispecerat de anunțare, alarmare și conducere a operațiunilor de stingere a incendiilor, din cadrul sediului central al grupului se va realiza în mod sigur acest deziderat. Instalația complet automatizată este concepută și realizată în întregime de specialiști ai Ministerului Afacerilor Interne. Ea asigură centralizat primirea prin telefon sau radio a anunțurilor de incendiu și dirijarea operațiunilor de stingere. Anunțarea incendiilor de către cetățeni la numărul de telefon 08 este semnalizată în mod simultan pe o hartă a orașului prin iluminarea caroului în care se găsește strada unde a izbucnit incendiul. Ofițerul de serviciu are în acest fel posibilitatea să trimită imediat la locul respectiv cele mai apropiate unități de pompieri. În cazul obiectivelor economice sau de altă natură — racordate la dispecerat prin intermediul instalațiilor automate de avertizare — alarmarea are loc chiar în momentul izbucnirii incendiului, pe harta municipiului apărind în acest caz și denumirea unității respective.

pe orbita unei producții dinamice

Combinatul de sticlă din Mediaș — compus din trei fabrici: «Vitrometan», «Sticla» din Avrig și Tomești — a înregistrat pe întreg parcursul cincinalului trecut o dezvoltare continuă și multilaterală. În acest răstimp, producția globală a cunoscut o creștere de 68,1 la sută în comparație cu 1965, ritmul mediu anual de creștere fiind de 11 la sută, iar sporul producției globale realizîndu-se pe seama creșterii productivității muncii în proporție de 71, 6 la sută.

În actualul cincinal, combinatul beneficiază în continuare de un bogat program de investiții. În 1972 va începe să producă noua secție de cristal; în următorii ani va fi dublată capacitatea de producție a fabricii de sticlă din Avrig, iar pînă în 1975 exportul va cunoaște o creștere aproape dublă față de 1970.

vechii comuniști evocă...

Sala de festivități a Uzinei de mecanică fină-București era arhiplină. Lucru firesc, deoarece nouă generație de muncitori este dornică să audă, direct de la cei ce au participat la greaua luptă ilegală a partidului, cum s-a desfășurat aceasta în fosta fabrică de avioane S.E.T. (actuala U.M.F.). Pe rînd au luat cuvîntul: strungarul Vasile Nicolae, șef de sector; matrițerul Ion Andrei; lăcătușul Teodor Lascăr, tratamentistul Gh. Scurtu. Ei au arătat cum, în calitate de membri de partid, utecești sau simpatizanți ai partidului în ilegalitate, au luat parte la diferite acțiuni revendicative împotriva patronatului, cum era organizată în anii războiului fascist sabotarea producției de avioane necesare acestui război. În același timp, ei au evocat zilele insurecției armate din 1944, la care a participat, cu arma în mînă, și un grup de muncitori din această uzină, precum și lupta dusă în cei aproape 27 de ani ce au trecut de atunci, pentru întărirea puterii populare, construirea și desăvîrșirea construcției socialiste.

Adunarea de la U.M.F. a fost un prilej de prețioase și emoționante învățăminte și, totodată, unul de reînnoire a angajamentelor pe care colectivul uzinei și le-a luat pentru a cinsti așa cum se cuvine semicentenarul partidului.

V.S.

Fotografia alăturată vă înfățișează dispeceratul electronic de la Piatra Neamț, capabil să supravegheze activitatea celor 10 centrale hidroelectrice de pe Bistrița. Cu ajutorul lui, specialistul operator are posibilitatea de a cunoaște în fiecare minut situația exactă a încărcării conductorilor de înaltă tensiune, momentul intrării sau ieșirii din circuit al unei uzine precum și necesarul de energie din sistem. Noul creier electronic a fost construit la Fabrica de elemente pentru automatizare din București și este primul de acest tip care intră în serviciul sectorului energetic din țara noastră.

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

cronică de campanie

Vremea a devenit în sfîrșit prielnică tuturor lucrărilor agricole de primăvară. E de ajuns să treci dincolo de marginea fiecărui oraș și să te convingi. Se muncește de zor la semănatul porumbului — obiectivul numărul 1 al campaniei — se intensifică eforturile pentru încheierea în bune condiții și în timpul optim a însămînțărilor pe terenurile destinate culturilor de mazăre, ovăz, floarea-soarelui, borceag, sfeclă de zahăr. Pe terenurile care necesită asemenea lucrări grăpatul culturii grîului se face cu multă atenție și discernămînt. Lucrările de sezon se desfășoară cu asiduitate și în sectorul legumicol unde se hotărăște de pe acum abundența legumelor de pe piață. Fotografia noastră vă prezintă un aspect de la plantarea răsadurilor de vară timpurie la ferma Albești din cadrul I.A.S.-Sighișoara, fermă care, în anul acesta, va spori considerabil cantitățile de legume livrate consumatorilor.

pe Lotru, înaintări record

Pe șantierul hidrocentralei de pe Lotru, lucrări intense, desfășurate în această primăvară în zona barajului, au permis atingerea cotei 1200 (față de nivelul mării), ceea ce înseamnă că a prins statornicie aproape o treime din volumul total al muntelui artificial. Succese de prestigiu au fost înregistrate și în munca din subteran, unde echipele de mineri au înregistrat adevărate recorduri la înaintare și betonare (la Hanes, 100 m liniari zilnic). În final, după cum se știe, rețeaua galeriilor va măsura nu mai puțin de 151 km, un veritabil labirint subpămîntean în fața căruia legendara construcție a regelui Minos ni se înfățișează astăzi ca o modestă machetă.

În numărul viitor al revistei noastre vom publica o relatare mai amplă, cuprinzînd informații de actualitate de pe mai multe șantiere hidroenergetice din țara noastră.

În răstimpul ultimului cincinal — a arătat recent tovarășul Nicolae Ceaușescu — s-au obținut rezultate bune și în ce privește lărgirea accesului oamenilor muncii de naționalitate maghiară și de alte naționalități la cuceririle învățămîntului, științei și culturii. O dovadă elocventă în acest sens o reprezintă dezvoltarea învățămîntului preșcolar și general obligatoriu. În prezent, în țara noastră funcționează peste 2 290 de unități în limba maghiară — din care 1 230 școli și grădinițe numai cu limba de predare maghiară și peste 1 060 de secții maghiare din cadrul altor unități școlare. Există, de asemenea, numeroase licee și secții care asigură cuprinderea absolvenților claselor a VIII-a de naționalitate maghiară în proporție de peste 24 la sută, față de peste 15 la sută cît reprezenta media pe țară.
În fotografie, noul liceu din Covasna.

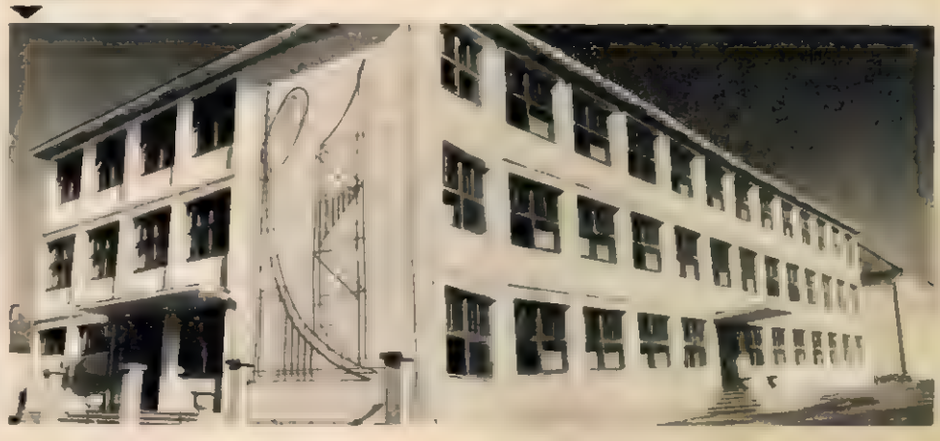

COPERTA NOASTRĂ

O apariție agreabilă:
Anca Agemolu.

Fotografie de Ioan PETRIȘOR

Prezentarea artistică:
V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

ADRIAN ANDRONIC

FĂRĂ CUVINTE

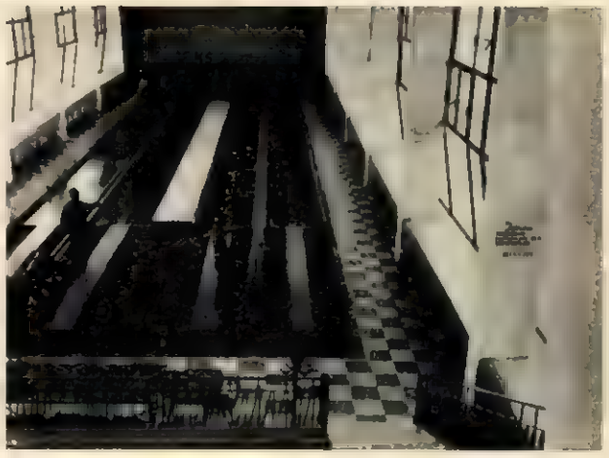

Popicarii au de ce se plînge. Sportul practicat și îndrăgit de ei nu se bucură de prea mare audiență la public.

Slaba receptivitate a publicului nostru pentru concursurile de popice nu afectează, în schimb, buna pregătire a sportivilor noștri, care — după cum o dovedesc faptele — se antrenează cu asiduitate și obțin victorii de răsunet. Vom aminti, de pildă, excelentul rezultat al fetelor, care, anul trecut, la Bolzano (Italia), au cîștigat pentru a treia oară consecutiv titlul de campioni mondiali pe echipe.

Fotografia de sus prezintă noua sală de popice cu patru piste, inaugurată de curînd la Galați. În această sală, în luna viitoare, se vor desfășura campionatele europene de juniori (etapa a II-a), care, sperăm, vor aduce și reprezentanților noștri succese de prestigiu.

De curînd, în Capitală, pasajul pietonal din Piața «Nicolae Bălcescu» a fost pus la dispoziția cetățenilor. Recenta construcție subterană — a treia din cele opt pasaje proiectate pentru axa de circulație nord-sud — va contribui substanțial la ridicarea parametrilor urbanistici și edilitari ai Capitalei noastre.

Noua trecere subpămînteană preia într-o singură oră un flux de 48 000 de pietoni, fiind dotată cu opt benzi rulante. În incinta edificiului funcționează cîteva puncte comerciale și de deservire cu o suprafață totală de 1 000 mp.

GASTRONOMICĂ

instructivă

Străvechiul nostru proverb popular «Omul cît trăiește învață» a fost reevaluat, în deceniul trecut, de remarcabilul filozof și matematician Bertrand Russell, care argumenta științific necesitatea omului contemporan de a se instrui pe tot parcursul vieții.

Adevărul acesta irefutabil nu mi-a trecut prin cap atunci cînd am citit că naturalistul Bernardin de Saint-Pierre (1737—1814) afirma — în cartea sa Armoniile Naturii — că, spre deosebire de oaie, musca are 6 picioare (cu toate că-i mai slăbuță) pentru a putea sta pe patru în timp ce se scarpină cu două. Drept îi că era și cam tardiv ca să-i recomand autorului reciclarea.

Necesitatea instruirii permanente a început însă să-mi încolțească în minte abia anțărț, de cînd întreprinderile de panificație din Capitală au încetat producția crocantelor cornulețe sărate (ba chiar și înmăcate)uneori pe motiv că n-au vînzători specializați în țipuriturl populare care să prezinte marfa cu cunoscuta strigătură: «ia cu sare, ia cu mac, face bine la stomac!»; mai clar mi-a devenit imperativul respectiv acum cîteva luni cînd am constatat că în Alimentare nu mai sosesc biscuiți Dunărea și Istria pentru că, probabil, prea se vînd repede neiăsînd timp suficient biscuitologilor să studieze problema asimilării și diversificării producției biscuitice; actualitatea importanței pe care o are instrucția — în cazul de față gastronomică — mi-a devenit complet limpede cînd mi s-a servit recent la restaurantul «Berlin» o porție de rollmops-uri însumînd trei jumătăți de fileuri rulate, în loc de două fileuri întregi, pentru că — după cîte am înțeles au — responsabilii restaurantului, în grija cărora o au față de consumatori, vor să-i scutească de osteneala de a le tăia și, în același timp să prevină vreun accident penibil, posibil numai în alternativa existenței rollmopsului întreg, care ar putea, datorită lipsei de orientare a unor consumatori hulpavi, să ajungă intact în înghițitoare și să se înțepenească, să nu-i fie de-deochi, acolo. Etc.

În strînsă legătură logică cu cele de mai sus, în cazul în care primiți musafiri, serviți-i cu o gustare de sezon avînd la bază roșii de seră. Alegeți o cantitate de roșii mici, cît mai egale, tăiați-le în două și, în funcție de numărul oaspeților, așezați-le pe platouri în rînduri astfel: cu cîte o sardeluță și un sfert de felioară de lămîie; cu cîte o felioară de ridiche unsă cu unt în care înfigeți o măslină; unse cu cîteva picături de ulei de măsline ca fiind pentru a adăuga o feliuță de ou tare, sărat și piperat după gust; cu cîte un vîrf de maionează de muștar presărată cu bucățele mici de parizer și frunză de pătrunjel; cu cîte o felioară rotundă de ceapă peste care se aplică o bucățică de fileu de cod afumat, cu cîte o feliuță de castravete trecută prin mărar tocat pe care o lipiți de roșie fie cu o brînză topită, fie cu un amestec de cașcaval ras și puțin ulei.

Jumătățile de roșii astfel pregătite se așază în platouri pe foi de salată și se servesc împreună cu felii de pîine prăjită în puțin ulei, calde.

E recomandabil ca înainte să se înghită cîte o mică țuică. Pe parcurs, d-voastră și musafirii care au adus cîte o sticluță de vin sau bere, își vor putea stinge setea cu cîte un pahar răcoritor. Celor care au venit cu mîna goală li se poate servi cîte un pahar cu ceai de tei șambrat, fără zahăr. Dacă cîrtesc, amintiți-le de necesitatea instruirii omului modern, idee care cuprinde și specimenul numit oaspete. E timpul doar ca și musafirul cît trăiește, să învețe!

Rămîn însă fără răspuns exemplele cu cornurile, biscuiții și rollmops-urile. Aici nici măcar Bernardin de Saint-Pierre nu ar putea da o explicație.

P.P. NAȘU

La hotarul dintre ogoarele de grîu și porumb, la C.A.P.-Viișoara, se fac probe în condiții de lucru cu semănătoarea SPC 6, în vederea semănatului porumbului.

Mai înainte de a ajunge la rădăcinile plantelor, apa zăbovește o clipă la stația de pompare Basarabi-pădure, din sistemul Carasu. Apoi binefacerile ei vor asigura o producție de 12 tone la hectar.

În Dobrogea, vîntul aspru de două-trei zile poate aduce seceta. E împiedicat însă de mecanizatorii din satul Zorile care, sub supravegherea secretarului de partid și a președintelui cooperativei, au început discuțiul.

BLÎNDA VARĂ A DOBROGEI

de Petre ANGHEL Fotografii de S. STEINER

La Staţiunea experimentală «Valu lui Traian» eforturile întregului colectiv sînt îndreptate spre elaborarea tehnologiei de producţie în vederea obţinerii unor producţii de-a dreptul spectaculoase: 15 000 kg porumb la hectar, 6 000 kg grîu, 3 000-4 000 kg floarea-soarelui. În imagine: ing. dr. Horia Simota supraveghează analiza stării de vegetaţie a grîului în laboratoarele staţiunii.

Descopăr în paginile unui ziar două însemnări succinte, disparate, şi care mi se par la început de necrezut. În judeţul Constanţa s-au terminat însămînţările la culturile din etapa întîi. Cea de-a doua ştire: un buletin meteorologic preciza faptul că în judeţ, zile în şir, vîntul şi ploaia şi-au făcut de cap. Abia deplasat la faţa locului am descoperit misterul. Explicaţia era cît se poate de simplă, oricît efort înmagazinase: toate forţele fuseseră concentrate pe ogoare în zilele prielnice lucrărilor agricole, încă de la sfîrşitul lunii februarie. «În această parte a ţării, ne spune inginerul Constantin Cinic, directorul general adjunct al Direcţiei agricole judeţene, întîrzierea lucrărilor are urmări dintre cele mai dezavantajoase, de aceea zilele cît de cît prielnice au fost folosite din plin. Şi în acest sens mecanizatorii au fost factorul hotărîtor».

Numai astfel se putea cîştiga bătălia. Dar acesta e numai începutul unei lupte cu pămîntul ce se întinde pe trei anotimpuri şi în care obiectivul final e pe cît de îndrăzneţ, pe atît de realizabil: obţinerea unei producţii de porumb de 12 000 kg la hectar în condiţii irigate şi 4 500 kg în condiţii neirigate. Să nu uităm: se va obţine mai mult de un vagon de porumb de pe un hectar hrănit la izvoarele artificiale ale magistralelor! Dacă am să precizez că pînă anul acesta s-a obţinut o producţie de 3 450 kg la hectar veţi înţelege că vorbind de bătălia declanşată nu am apelat la o simplă metaforă.

Strategia a fost temeinic şi în amănunt stabilită. La Staţiunea experimentală «Valu lui Traian», profilată pe elaborarea tehnologiei de producţie la cereale şi plante tehnice irigate, se desfăşoară o intensă şi permanentă activitate de creare a soiurilor şi hibrizilor prielnici condiţiilor specifice. După cum aflăm de la inginer dr. Petru Tomoroga, membru corespondent al Academiei de ştiinţe agricole şi silvice, directorul staţiunii, colectivul de cercetători e preocupat de stabilirea celor mai potrivite culturi, cu maximum de eficienţă pe metru cub de apă. În afara problemelor ridicate de fertilizarea solului, asolamentelor, a folosirii îerbicidelor, combaterea dăunătorilor şi a bolilor noi ce apar datorită cantităţilor mari de apă primite prin irigare, se acordă o atenţie deosebită culturilor duble.

...În Dobrogea sînt toamne prielnice, lungi şi blînde ca o poveste orientală. Adeseori şi se pare că soarele se iveşte primăvara pentru a izgoni zăpada şi nu se mai ascunde pînă toamna cînd e alungat de viscolul înfuriat. Iar această vară veşnică, nedespărţită de toamnă, trebuie folosită din plin. Căldura furată de pămînt soarelui poate să hrănească la rîndul ei pînă la maturitate culturile însămînţate după prima recoltă din iulie: porumb, floarea-soarelui, soia, fasole, cartofi. Astfel, în judeţ 15 000 de hectare vor da roade pe terenurile ce au fost secerate de grîu. Pentru aceasta a fost nevoie de o nouă sămînţă, şi ea a fost creată. Anul acesta s-a asigurat pentru 8 000 hectare irigate un nou hibrid de porumb H.S.-330.

Începută aici bătălia se continuă pe ogoarele nesfîrşite. La Vlişoara, Cuza Vodă, Zorile, semănătorile lasă în urmă rînduri drepte, paralele. Poate adevăratul simbol al drumului ce duce la nesfîrşita rodnicie a pămîntului dobrogean, cultivat cu dibăcie neîntrecută de ţăranul aprig al locului.

frumoase,
moderne,
practice,
igienice,
durabile–
iată cele 5 calități ale vaselor

DURINOX

Vasele DURINOX, din tablă de oțel inoxidabil,
au o durabilitate nelimitată.
Întreținerea este simplă —
alimentele nu se lipesc de pereții vasului în timpul preparării.
Vasele DURINOX, avînd fundul placat,
asigură o uniformă repartiție a căldurii,
esențial pentru prepararea unui prînz în cele mai bune condiții.
Sînt atît de frumoase, încît puteți servi mîncarea
chiar în vasele în care ați gătit-o, asigurînd o masă aspectuoasă.
DURINOX este o podoabă a bucătăriei
de care trebuie să vă bucurați și dv.

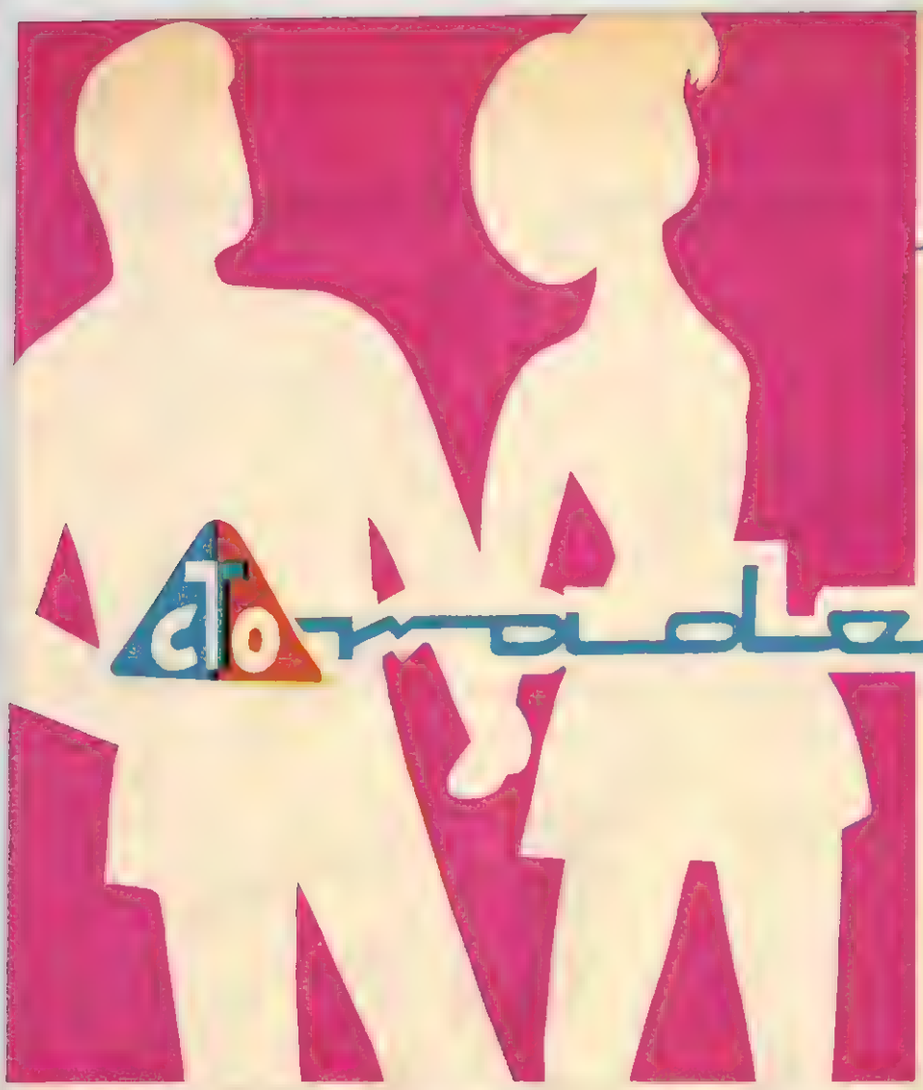

COMBINATUL TEXTIL — ORADEA, JUDEȚUL BIHOR, STR. INDEPENDENȚEI NR. 7, TELEFON NR. 1.52.66, VĂ OFERĂ UN BOGAT SORTIMENT DE:

- **Confecții din stofe de tip lînă și tip bumbac;**
- **Tricotaje din fire tip lînă;**
- **Țesături din bumbac;**
- **Articole de pasmanterie.**

COMBINATUL DE PIELĂRIE ȘI ÎNCĂLȚĂMINTE — SIBIU

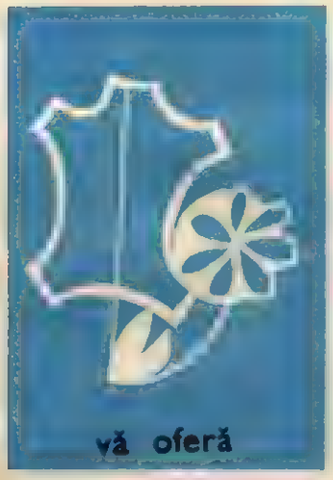

articole de încălțăminte și marochinărie pentru bărbați, femei și copii, în diverse sortimente, modele și culori. Oferim tuturor studentelor și studenților din țară o servietă modernă care satisface orice exigență.

legitimația cu dungă roșie

Invitații au rămas surprinși. Și nu erau fiștecine, ci persoane frecate în ale ședințelor, oameni cu experiență, obișnuiți atît cu dezbateri formale, plictisite și plicticoase, cît și cu ședințe «care și-au atins scopul», dinamice, combative, constructive, la obiect. Erau obișnuiți inclusiv cu competența combativă a luărilor de cuvînt muncitorești, oameni care cred în utilitatea dialogului colectiv și care veniseră pregătiți la parlamentul uzinei. Totuși, au fost surprinși.

Era ceva în seriozitatea și convingerea vorbitorilor care depășea media obișnuită. Imediat după ședință (e vorba de adunarea generală pentru dezbaterea cifrelor de plan) impresiile s-au sedimentat și acel «ceva» a prins contur mai clar. Dar, luările de cuvînt probaseră o exemplară fundamentare faptică a problemelor ridicate, prin exactitatea informării preopinenților. Să nu se înțeleagă că acolo — la Uzina mecanică-Muscel — a fost descoperită pentru prima oară democrația muncitorească, dar într-o perioadă în care, pe ansamblul țării, procesul continuu de adîncire a democrației se află în centrul preocupărilor, colectivul întreprinderii din Cîmpulung a oferit ceva ce s-ar numi un *exemplu pozitiv concret*. Iar aspectul lui particular a constat în ceea ce spuneam: un grad deosebit de *informare* a tuturor salariaților. Informare *prealabilă* și *permanentă*, adică operativă, adică nu în ultimul moment dinaintea ședinței.

(Astfel s-a ajuns ca, la un efectiv de 3 000 salariați, numărul propunerilor făcute numai în adunarea pe uzină și în adunările pe secții să fie de 189; mai jos, la nivelul celorlalte compartimente, au fost mult mai multe. Adunîndu-le și pe acelea se obține tabloul general al acestor dezbateri: necruțători cu lipsurile, necruțători cu furnizorii, necruțători cu beneficiarii, cu forța, cu sculăria, cu direcția, cu ei înșiși, pînă la urmă, un om din cinci a avut o idee. Poate că vehemența și efortul exemplar de gîndire ar fi fost mai puțin surprinzătoare dacă uzina ar fi stat prost cu producția globală, cu producția-marfă, cu exportul, cu rebuturile... Dar uzina își îndeplinește onorabil sarcinile. Efervescența acestui parlament al producției, cum îl denumeam, nu a fost provocată de nimic altceva decît de existența unei reprezentări precise despre sarcinile care stau în față și de convingerea că realizarea acestor sarcini trebuie pregătită minuțios de la început.)

Tradiția acestei pătrunderi înspre adîncuri a datelor și problemelor care influențează activitatea tuturor este mai veche. Cel puțin de prin anul 1957 s-a consolidat obiceiul de a difuza și dezbate, pînă jos la echipe și la fiecare muncitor, ceea ce se discuta la direcție sau mai sus. Bineînțeles că nu erau reluate în fiecare secție problemele întregii întreprinderi, dar informarea producătorului direct era asigurată într-o asemenea manieră, încît el își forma o idee generală despre ordinea urgențelor și importanța fiecărei misiuni în parte. Legiferarea relativ recentă a comitetelor de direcție, formularea limpede de către conducerea de partid a principiului muncii colective, accentul pus pe democrația muncitorească, au găsit la U.M.M. terenul bine pregătit.

Scrupuloasa informare de sus în jos a fost asigurată și în sens invers. Sutele de propuneri, idei, critici, nu leșină pe rîndurile proceselor-verbale, ci sînt captate imediat într-un sistem de evidență, urmărire și realizare demn să rivalizeze, cel puțin prin concepția lui, cu benzile perforate ale calculatoarelor.

Elementul rațional, matematic, a fost dublat de cel sentimental, politic. Ar fi lipsit de sens să despletești interferența lor, important e că informarea și convingerea, consultarea cu lămurirea, se îmbină și se completează reciproc. În limitele legale ale păstrării secretului de serviciu, activitatea de informare a tuturor celor antrenați în realizarea producției a cuprins, încă din anul 1965 (de cînd uzina exportă din ce în ce mai masiv autoturisme de teren), chiar și obligațiile ce revin în cadrul comerțului exterior. Gîndirea tehnică a muncitorului s-a simțit alt fel stimulată cînd a cunoscut finalitatea sarcinii, ori cum se exprimă directorul general al uzinei, tovarășul Victor Naghi, «cînd el a știut că, pentru beneficiar, piulița asta n-o pune Ion, ci o pune țara».

L-am găsit pe tovarășul director general în plin conflict cu reprezentanții băncii. Conflict — e exagerat spus, mai curînd — polemică, ori și mai exact — dispută. În colectivul de conducere al uzinei s-a născut o idee interesantă, un fel de simbol al eticii noi și în același timp o metodă mai subtilă de educație comunistă. Dar e una din ideile acelea noi atît de simple încît par îndrăznețe, și pentru că par îndrăz-

«M-461 C»
s-a detașat
în competiții internaționale
a căror simplă numire
este suficient de elocventă:
primul loc
în **raliul pădurilor**
și locul al doilea
în **raliul smîrcurilor;**
rivalele mașinii românești
ieșiseră de pe benzile
firmelor străine
cu mare tradiție,
iar singurul turism
care a depășit «i-me-se-ub
prin mlaștini
era un prototip special pregătit
pentru concurs,
în timp ce vehiculul nostru
făcea parte,
loial și modest,
din producția de serie.
Aceste succese
îndreptățesc speranțe și mai mari
față de noul tip,
aflat în faza încercărilor,
în diferitele lui variante.

neţe, se găseşte imediat cineva care să se întrebe dacă nu cumva contravine vreunui paragraf uitat din vreo instrucţiune îndosariată. În cazul nostru e vorba de ideea legitimaţiei cu dungă roşie.

Sau de o aplicare a importantului principiu că membrii societăţii noastre au dubla calitate de producători şi proprietari. Ce spun cei de la uzina mecanică: pentru ce directorul poate intra şi ieşi oricînd din întreprindere, iar şefii de sectoare, de echipe, maiştrii, muncitorii fruntaşi, trebuie să respecte ritualul pontajului şi procedura paznicului civil contractual? Dacă unui maistru, spre exemplu, i se încredinţează sarcini de plan în valoare de zeci de milioane de lei, de ce să nu existe încrederea că el va veni la timp la lucru şi fără fişa de pontare şi va pleca fără să ascundă vreo şirmă pe sub haină? Aşa că inginerilor şi maiştrilor li s-au distribuit legitimaţii speciale, cu dungă roşie, identice cu cele ale directorilor, pe baza cărora pot intra în uzină ca adevăraţi proprietari. Se intenţionează extinderea experimentului la cercuri din ce în ce mai largi de muncitori exemplari.

Nu credem că, prin această iniţiativă, conducerea îşi asumă vreun risc, iar dacă el există teoretic, apoi să se ştie că nu există judecată mai severă decît cea a liberului consimţămînt. Iar efectul stimulativ este greu comensurabil.

Ar mai putea reproşa cineva că procedeul pune bazele unui tratament inegal. Oare? Din moment ce «avantajul» este deschis oricui trece prin fapte probele de conştiinţă, unde mai rezidă inegalitatea? Legitimaţia cu dungă roşie nu este, la urma urmei, decît o variantă mai puţin platonică a titlului de evidenţiat în producţie. Să fie mai echitabilă situaţia de la Cluj, unde, anul trecut, a apărut indicaţia ca, indiferent de realităţile faptice, numărul evidenţiaţilor să nu depăşească pe cel din anul 1969, deoarece cheltuielile pentru confecţionarea steluţelor de fruntaş sînt prea mari?

Ni se pare că ideea de la Cîmpulung se ridică la înălţimea încrederii pe care putem şi trebuie să o acordăm muncitorului, prefigurează relaţiile de producţie ale societăţii de mîine. Fără îndoială că introducerea în practică presupune o anumită etapizare, însă, oricum, soluţia ni se pare mai firească decît aceea a conducerii unei cooperative meşteşugăreşti din Capitală care, deschizînd un centru pentru spălatul autovehiculelor deservit de *un* muncitor, l-a dublat pe acesta cu... *un* încasator.

Sergiu ANDON

La o privire superficială (dar nu numai superficială — doctrinari renumiţi din-afara dreptului socialist susţin acelaşi lucru), la o privire livrescă s-ar părea că buna funcţionare a mecanismelor justiţiei depinde de rigiditatea lor internă şi de izolarea cît mai ermetică faţă de influenţele vieţii sociale. Că părerea e falsă ne-am convins, indiferent dacă sîntem specialişti sau profani, la cel mai simplu contact cu justiţia. În faţa ei, orice concetăţean păşeşte cu sentimentul şi pretenţia că va obţine nu cine ştie ce soluţie filigranată şi artificioasă, ci «dreptatea» reală şi viabilă legată de coordonatele concrete ale vieţii pe care a lăsat-o şi o regăseşte afară. Rămîn totuşi interesante, în condiţiile unei activităţi atît de sensibile şi de larg interes ca cea de judecată, raporturi cum sînt **interdependenţă — imparţialitate,** *ori* **perfecţionare — stabilitate.** *Într-o perioadă în care se caută cu asiduitate căile de a se asigura cea mai bună fluenţă unor procese eminamente continue, ca* **democraţia şi perfecţionarea pregătirii,** *era deci firesc să ne întrebăm cum se manifestă*

actualul în justiţie

Interesul ne-a fost răsplătit de posibilitatea următoarei convorbiri pe care adjunctul ministrului justiţiei, tovarăşul NICOLAE POPOVICI, a acceptat să o poarte cu redactorul nostru, Sergiu Andon:

— Dorim să evităm întrebările prea generale şi oarecum schematice. Permiteţi-ne, deci, tovarăşe adjunct al ministrului, să abordăm problema care ne interesează — adîncirea democraţiei şi activitatea organelor de justiţie — prin intermediul unei întrebări de amănunt: ce drepturi are un judecător?

— Un judecător are toate drepturile, în afară de unul singur: acela de a se înşela. Butada nu-mi aparţine, este mai veche, dar îşi păstrează actualitatea. Finalitatea, raţiunea existenţei organelor noastre de justiţie, principalul în activitatea lor este asigurarea adevărului.

— ...De fermitatea luptei pentru adevăr depinde rezultatul ei, rezultat care este un fel de măsură a gradului de democratizare a societăţii!

— Nu numai! Tocmai aici intervine altceva foarte important. **Obţinerea adevărului** nu e suficientă pentru a arăta dacă o societate şi justiţia ei sînt ori nu democratice. Una din formele de manifestare a democratismului orînduirii noastre este şi lupta pentru promovarea şi cultivarea respectului faţă de lege. Numai în măsura în care întreaga activitate de judecată, subordonată aflării adevărului, se desfăşoară şi în lumina principiului supremaţiei legii, putem spune că ne situăm pe poziţiile unei justiţii compatibile cu democraţia socialistă în continuă dezvoltare. Nu ne poate fi indiferent cum se ajunge la adevăr, CUM se îmbină activitatea de aflare a adevărului cu garantarea libertăţilor individuale ale omului. Pentru a ajunge la adevăr e necesar un anumit echilibru între finalitatea investigaţiilor şi drepturile procesuale ale părţilor. Hăţişul unor legislaţii pline de capcane procesuale influenţează negativ operativitatea justiţiei şi prejudiciază drepturile părţilor.

— Legaţi deci, nemijlocit, calitatea soluţiilor de operativitatea justiţiei?

— Desigur. Ce interes mai prezintă o soluţie perfectă dacă intervine după cîţiva ani, cînd restabilirea relaţiei sociale tulburate îşi pierde total sau parţial semnificaţia?! Sper că e suficient de clar că nu optez pentru operativitate cu orice preţ, în dauna calităţii, deci a adevărului. Vreau să subliniez că dilema unora — ce e de preferat: ritmul sau calitatea — e falsă. Nu există două criterii distincte, care să poată fi puse în concurs, ci unul singur. Calitatea implică şi operativitate.

— Formularea ne cucereşte şi nu putem să nu fim de acord cu ea. Dar cît de posibilă, practic, este îmbinarea celor două aspecte?

— Calitatea judecăţii presupune studiul temeinic, prealabil, al dosarului. Dacă acest studiu este realizat, judecătorul are posibilitatea reală să stabilească adevărul în timpul cel mai scurt, evitîndu-se amînarea nejustificată a procesului, tergiversarea.

Trebuie însă să precizez că reuşita depinde şi de pregătirea profesională şi cultura generală a judecătorului.

— În condiţiile în care reciclarea cunoştinţelor a devenit o problemă de interes naţional, intenţionaţi să rămîneţi la formele deja experimentate ale învăţămîntului profesional periodic?

— Vă referiţi la seminariile lunare ale judecătorilor? Ele constituie o bună tradiţie, dar pe care vrem să o depăşim. Aceste seminarii deşi au fost legate de ceea ce era mai important — practica judiciară — aveau de obicei teme uniforme pentru toate instanţele. Temele alese nu erau întotdeauna cele mai utile, mai interesante pentru unităţile în care se desfăşura seminarul. Căutăm forme mai vii şi diferenţiate. Preşedinţii de instanţe vor asimila cunoştinţe de **conducere judiciară,** preocupare asupra căreia se va insista în mod deosebit; judecătorii delegaţi să soluţioneze cauzele cu minori vor fi cuprinşi în programe de studiu adecvate, cu mult accent pe cunoştinţe de **pedagogie** şi **psihologie.** Se va urmări o mai mare atragere a juriştilor la cursurile postuniversitare şi doctorat. În cadrul seminariilor obişnuite vom organiza şi întîlniri cu teoreticieni de renume, întîlniri care vor folosi şi acestora, punîndu-i astfel în legătură cu practica aplicării dreptului.

— Tovarăşe adjunct al ministrului, pe lîngă obiectivele imediate de bună funcţionare a justiţiei, care ar fi, pe un plan superior, finalitatea acestor preocupări?

— Fără să facem o ierarhizare, cum sugerează întrebarea, cele spuse pînă acum se cer totuşi completate. Cu prilejul rezolvării pricinilor, judecătorul este pus şi în situaţia de a face o muncă de educare cu persoanele ce participă la şedinţele de judecată, muncă ale cărei bune rezultate depind de felul cum conduce dezbaterile, de demnitatea şi conduita sa în viaţa publică şi cea particulară.

Funcţia judecătorului are complexe semnificaţii social-politice.

Importante documente de partid scot în evidenţă necesitatea respectării stricte a legalităţii socialiste, consacrînd principiul supremaţiei legii în orînduirea noastră.

Principala preocupare a Ministerului Justiţiei are ca obiect îmbunătăţirea permanentă a activităţii instanţelor judecătoreşti, pentru ca acestea să fie la înălţimea sarcinilor la care m-am referit.

În plină teroare fascistă, Partidul Comunist Român — stegar al intereselor fundamentale ale națiunii — a organizat și condus lupta întregului popor pentru eliberarea patriei de sub jugul fascist.

PENTRU ROMÂNIA LIBERĂ ȘI INDEPENDENTĂ

de **AUREL SIMION**
doctor în istorie

Instaurată în condițiile internaționale nefavorabile din toamna anului 1940, cînd țara noastră rămăsese complet izolată, dictatura militaro-fascistă a reprezentat forma de guvernămînt teroristă a celor mai reacționare și șovine grupări politice ale burgheziei și moșierimii. Ultimele forme constituționale au fost suprimate, autoritățile lichidînd prin decrete succesive cuceririle esențiale ale clasei muncitoare, ca ziua de muncă de 8 ore, repausul săptămînal, dreptul la concediu de odihnă etc.; în același timp s-a trecut la militarizarea a numeroase întreprinderi și instituții. Pentru a înfrînge orice rezistență organizată din partea maselor de oameni ai muncii, legislația adoptată de regimul fascist prevedea măsuri aspre de reprimare: amenzi, internarea în lagăre, domiciliu forțat, munca silnică și pedeapsa cu moartea împotriva celor care loveau în producția destinată războiului sau a celor care organizau acțiuni de sabotaj.

Pe plan extern regimul de dictatură fascistă a dus o politică de subordonare față de Reichul hitlerist: în octombrie 1940 trupele germane au intrat în România; la 23 noiembrie 1940 guvernul militaro-gardist, prin persoana lui Ion Antonescu, a semnat documentele de aderare a țării la Pactul Tripartit, care consfințea înglobarea României în blocul politic militar al statelor aflate sub hegemonia Germaniei hitleriste.

La 22 iunie 1941 guvernul antonescian a împins țara în războiul declanșat de Germania hitleristă împotriva Uniunii Sovietice, aducînd jalea și doliul pe tot cuprinsul patriei, în aproape toate familiile. Poporul român nu a avut nimic comun cu scopurile războiului hitlerist, manifestîndu-și ostilitatea față de agresiunea fascistă.

Exponent al intereselor naționale ale întregului popor, Partidul Comunist Român s-a ridicat de la început cu hotărîre împotriva dictaturii fasciste și a războiului antisovietic, a lansat ideea făuririi unui front național de luptă împotriva fascismului. Linia politică a P.C.R. îndreptată spre făurirea Frontului Unic Național al poporului român împotriva hitlerismului și a dictaturii antonesciene a fost clar exprimată în Circulara Comitetului Central din 8 iulie 1941 și în Platforma-program din 6 septembrie 1941, documente care au stat la baza activității P.C.R. în vremea războiului.

Platforma mai sus-amintită prevedea, în esență, următoarele obiective: răsturnarea dictaturii militaro-fasciste, încetarea războiului contra Uniunii Sovietice și participarea alături de U.R.S.S. și celelalte popoare iubitoare de libertate la lupta împotriva Germaniei hitleriste; alungarea din țară a hitleriștilor; recucerirea libertății și independenței naționale; formarea unui guvern al independenței naționale cu participarea reprezentanților tuturor forțelor patriotice; eliberarea părții de nord a Transilvaniei etc. O sarcină fundamentală, de care depindea în mod hotărîtor succesul acțiunii de înfăptuire a Frontului Unic Național al poporului român împotriva hitleriștilor și a regimului antonescian, era realizarea unității de acțiune a clasei muncitoare. Prevederile Platformei oglindeau interesele naționale ale întregului popor român, revendicările sale cele mai stringente, corespunzînd pe deplin cerințelor istorice.

În ciuda condițiilor grele ale ilegalității și ale prigoanei anticomuniste, P.C.R. a făcut o largă popularizare obiectivelor de luptă cuprinse în Platforma din 6 septembrie. Fii devotați ai clasei muncitoare, ai poporului român, comuniștii au mobilizat pe muncitori, au condus greve, au desfășurat acțiuni de sabotaj împotriva mașinii de război naziste. Mulți comuniști, uteciști și alți patrioți și-au dat viața în lupta împotriva fascismului și a războiului hitlerist, pentru eliberarea națională a României.

Partea cea mai activă și organizată a poporului român a fost clasa muncitoare. Încă

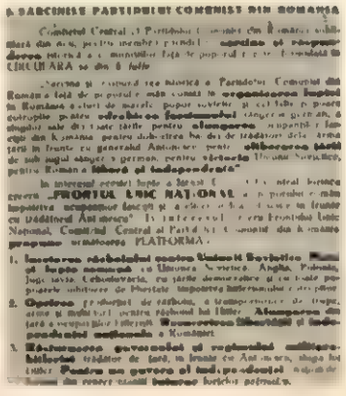

„SARCINA ȘI RĂSPUNDEREA ISTORICĂ A PARTIDULUI COMUNIST FAȚĂ DE POPORUL ROMÂN"

Fragment din Platforma-program a P.C.R. din 6 septembrie 1941, document care a stabilit sarcinile Partidului Comunist în lupta pentru coalizarea tuturor forțelor patriotice antihitleriste din România. În text se subliniază: «Sarcina și răspunderea istorică a Partidului Comunist din România față de poporul român constă în organizarea luptei în România alături de marele popor sovietic și celelalte popoare cotropite, pentru zdrobirea fascismului singeros german, a slugilor sale din toate țările, pentru alungarea ocupanților fasciști din România, pentru doborîrea bandei de trădători de la cîrma țării în frunte cu generalul Antonescu, pentru eliberarea țării de sub jugul singeros german, pentru victoria Uniunii Sovietice, pentru România liberă și independentă».

„DISTRUGEȚI MAȘINA DE RĂZBOI HITLERISTĂ!"

Comuniștii au fost inițiatorii multor acte de sabotaj care loveau direct și sistematic în mașina de război fascistă. În acest scop au fost înființate grupe speciale de acțiune în uzinele producătoare de armament. Sabotarea producției de război îmbrăca diferite forme, care mergeau de la încetinirea ritmului de producție, neîndeplinirea la termenele fixate a comenzilor de război, producerea de piese defecte și pînă la deteriorarea instalațiilor și incendierea depozitelor militare. Astfel, au fost incendiate și aruncate în aer diverse depozite de armament, printre care și Arsenalul Armatei din Tîrgoviște.

În fotografii: un manifest al P.C.R. în care se enumeră acțiuni de sabotaj întreprinse de patrioți și un depozit de carburanți în flăcări.

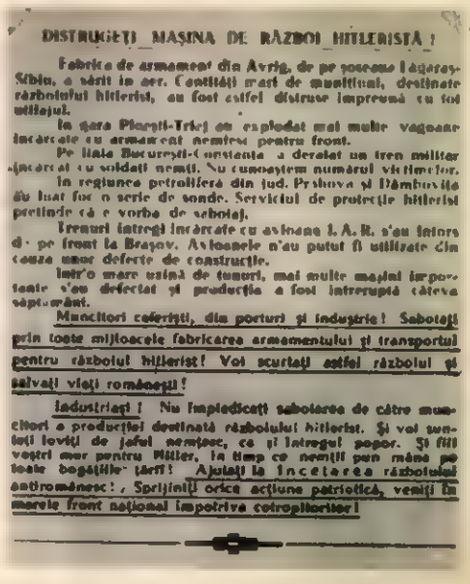

DISTRUGEȚI MAȘINA DE RĂZBOI HITLERISTĂ!

Fabrica de armament din Avrig, de pe poziția Lăgărașu-Sibiu, a zburat în aer. Cantități mari de muniții, destinate războiului hitlerist, au fost astfel distruse împreună cu tot utilajul.

La gara Ploiești-Triaj au explodat mai multe vagoane încărcate cu armament nemțesc pentru front.

Pe linia București-Constanța a deraiat un tren militar încărcat cu soldați nemți. Nu cunoaștem numărul victimelor.

În regiunea petroliferă din jud. Prahova și Dîmbovița au luat foc o serie de sonde. Serviciul de protecție hitlerist pretinde că e vorba de sabotaj.

Trenuri întregi încărcate cu avioane I.A.R. s-au întors de pe front la Brașov. Avioanele n'au putut fi utilizate din cauza unor defecte de construcție.

Într'o mare uzină de tunuri, mai multe mașini importante s'au defectat și producția a fost întreruptă cîteva săptămîni.

Muncitori ceferiști, din porturi și industrie! Sabotați prin toate mijloacele fabricarea armamentului și transportul pentru războiul hitlerist! Voi scurtați astfel războiul și salvați vieți românești!

Industriași! Nu împiedicați sabotarea de către muncitori a producției destinată războiului hitlerist. Și voi sunteți loviți de jaful nemțesc, ca și întregul popor. Și fiii voștri mor pentru Hitler, în timp ce nemții pun mâna pe toate bogățiile țării! Ajutați la încetarea războiului antiromânesc! Sprijiniți orice acțiune patriotică, veniți în marele front național împotriva cotropitorilor!

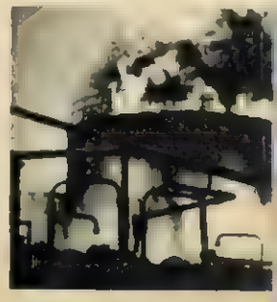

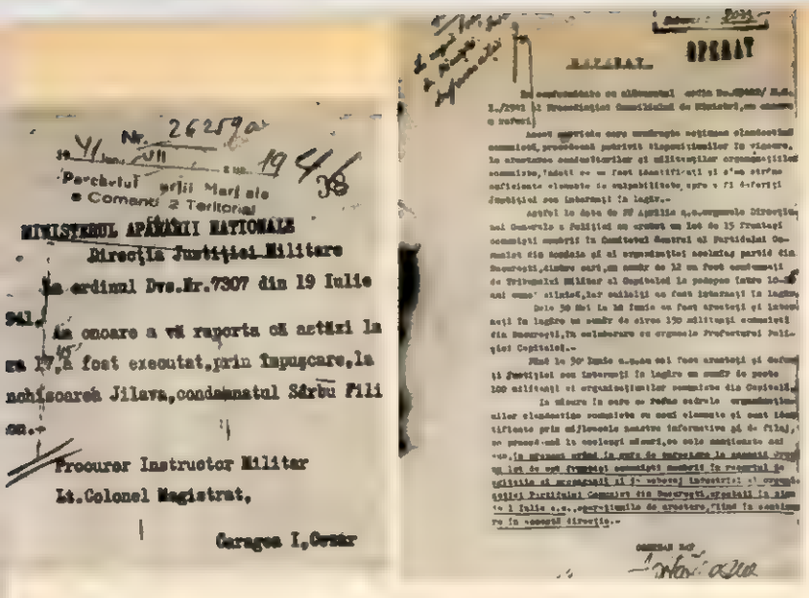

Nr. 26259a
19 46
Parchetul ... Marii ale
Comandi 2 Teritorial
MINISTERUL APĂRĂRII NATIONALE
Direcţia Justiţiei Militare
la ordinul Dvs.Nr.7307 din 19 Iulie
941.
Am onoare a vă raporta că astăzi la
ra 17,a fost executat,prin împuşcare,la
nchisoarea Jilava,condamnatul Sîrbu Fili
on.-
Procuror Instructor Militar
Lt.Colonel Magistrat,
Caragea I,Cezar

SECRET
OPERAT

„...ASTĂZI LA ORA 17,45 A FOST EXECUTAT PRIN ÎMPUŞCARE...“

În perioada dictaturii militaro-fasciste sute şi mii de luptători comunişti şi alţi antifascişti au fost arestaţi, schingiuiţi, deportaţi, au primit domiciliul forţat, au fost ucişi ori condamnaţi la ani grei de temniţă sau muncă silnică. Dar nici execuţiile, nici torturile, nici celulele întunecoase ale temniţelor şi nici reţelele de sîrmă ghimpată ale lagărelor nu au putut înfrînge voinţa de luptă a patrioţilor români. Condusă de Partidul Comunist Român, mişcarea de rezistenţă antihitleristă a cuprins mase din ce în ce mai largi, cercuri politice tot mai diverse. Documentele reproduse mai sus vorbesc despre arestarea şi condamnarea la ani grei de temniţă a sute de militanţi comunişti şi despre executarea, în închisoarea Jilava, a luptătorului comunist Filimon Sîrbu.

din primii ani ai regimului dictatorial şi ai războiului antisovietic, ea a declanşat, sub conducerea comuniştilor, numeroase greve şi conflicte de muncă în marile întreprinderi industriale din Bucureşti, Ploieşti, Arad, Timişoara, Reşiţa, Hunedoara, Braşov, Galaţi, Constanţa, în centrele miniere ale Văii Jiului, la Anina, Brad, Comăneşti şi Dîrmăneşti (Bacău), Schitu Goleşti (Muscel). De asemenea îşi manifestau împotrivirea faţă de regimul antonescian ţărănimea, intelectualitatea progresistă, tot mai numeroşi ostaşi, importante cercuri ale burgheziei.

Actele de sabotaj din întreprinderile industriale care lucrau pentru aprovizionarea frontului şi din transporturi, incendierea şi distrugerea unor depozite militare de armament, carburanţi şi lubrifianţi, nesupunerea ţărănimii la rechiziţii şi încorporări, acţiunile intelectualităţii — care în numeroase scrisori, memorii şi proteste adresate guvernului antonescian lua poziţie împotriva războiului şi a ocupaţiei germane — acţiunile întreprinse de cercuri importante ale burgheziei şi de unii lideri ai P.N.Ţ. şi P.N.L., refuzul ostaşilor şi ofiţerilor de a mai continua războiul — toate acestea exprimau împotrivirea întregului popor faţă de războiul hitlerist, dorinţa sa de a se elibera din jugul fascismului.

Pe fondul urii şi opoziţiei generale faţă de dictatura fascistă şi de dominaţia Germaniei hitleriste, s-a desfăşurat cu succes activitatea Partidului Comunist Român de făurire a unui Front Unic Naţional, prin strîngerea laolaltă a tuturor forţelor patriotice, naţionale, antihitleriste care acţionau, dintr-un motiv sau altul, în vederea eliberării patriei de sub jugul fascist. În toamna anului 1943 a fost creat Frontul Patriotic Antihitlerist, care reunea Partidul Comunist, Frontul Plugarilor, Uniunea Patrioţilor, Madosz-ul, Partidul socialist-ţărănesc. Iniţial, la acest front a aderat şi Partidul social-democrat, dar conducerea P.S.D. a revenit asupra adeziunii date.

În urma tratativelor duse între reprezentanţii P.C.R. şi P.S.D., în aprilie 1944 a fost realizat acordul cu privire la încheierea Frontului Unic Muncitoresc. Făurirea F.U.M. a avut o importanţă deosebită, deoarece a întărit rolul conducător al proletariatului în mişcarea de rezistenţă din România, a exercitat o puternică influenţă asupra celorlalte clase sociale şi grupări politice, grăbind astfel procesul de unire a tuturor forţelor antihitleriste în vederea răsturnării regimului fascist.

La 20 iunie 1944 a fost creat Blocul Naţional Democrat, din care făceau parte P.C.R., P.S.D., P.N.Ţ. şi P.N.L., pe baza unei înţelegeri comune de luptă pentru salvarea ţării. Ca fundament al acestei înţelegeri stăteau directivele P.C.R. din Platforma-program din 6 septembrie 1941. Totodată, P.C.R. a stabilit legături cu monarhia şi cu cercurile palatului, cu cadre de comandă şi ofiţeri patrioţi din armată, care au colaborat activ la pregătirea acţiunii de doborîre a dictaturii antonesciene.

Realizarea acestui larg sistem de alianţe, care a demonstrat caracterul realist al orientării politice strategice şi tactice a P.C.R., semnifica de fapt izolarea completă a regimului dictaturii militaro-fasciste, posibilitatea angrenării majorităţii covîrşitoare a poporului român într-o luptă coordonată şi bine organizată.

ROMÂNIA LIBERĂ!

ZIAR PATRIOTIC

Nr. 1 — 20 Ianuarie 1943

LA PENT JO

TRĂIASCĂ ROMÂNIA LIBERĂ!

În ţara transformată de Hitler şi Antonescu într'o colonie nemţească, stăpînită de Gestapo, cenzură, cruci şi plutoane de execuţie, în mijlocul întunericului, mizeriei şi morţii apare primul număr al „României Libere“.

Ne-au luat sîngele, ne-au luat petrolul, pîinea dela gura copiilor, ne-au luat ființa dependenţa şi libertatea naţională. Dar nicicînd, oricîţi biesteme SS şi agenţi ai Gestapo-ului ar trimite, oricîte complotiri ar urzi Antonescu cu „Führerul“ său, nu ne vor putea lua hotărîrea neînduplecată de a-i lupta şi de a lupta cu toate forţele noastre pentru salvarea ţării, încetarea războiului antinaţional, pentru curăţirea patriei de duhoarea spurcată a hitlerismului.

Nu suntem în slujba niciunui „conducător“ şi niciunui partid, lupta ce o ducem este a întregii suflări româneşti. Sunăm chemarea la unire sub cutele glorioasului şi neînvinsului drapel al independenţii şi libertăţii naţionale şi nu cunoaştem ca duşmani decît pe cotropitori şi pe trădătorii de neam ce le servesc drept unelte.

Ziarul nostru, tipărit cu riscul permanent al vieţii, îşi deschide larg paginile pentru toate partidele patriotice, pentru oricine vrea să-şi spună liber cuvîntul. El nu-şi pune amploa mentirea decît devenind cu adevărat ziarul marelui front patriotic de luptă, ce trebue grabnic închegat, trecînd peste orice divergenţe de partid.

„România Liberă“ e azi singurul ziar liber din ţara noastră şi organizarea răspîndirii în condiţiunile sălbatecii terori hitleriste este o datorie patriotică de mare răspundere şi cinste în luptă împotriva cotropitorilor. Deaceea, fiece patriot care primeşte ziarul trebue să constitue din prieteni, rudele, colegii lui, din toţi oamenii de încredere pe care îi cunoaşte, un grup de „Prieteni ai presei patriotice“, cu care împreună, feriţi de agenţii iscoditori ai trădătorilor, să citească, să discute, să colaboreze, să critice dacă e cazul, dar peste toate să organizeze lupta patriotică.

Astfel se va închega blocul de granit între ziarul „România Liberă“ şi marele front al luptătorilor pentru o Românie liberă!

Ultimele evenimente de pe fronturi arată tot mai limpede că, coaliţia criminală fascistă va fi zdrobită de coaliţia anglo-sovieto-americană. Pe văzduhul însîngerată Europe, negurile încep să se risipească. Popoarele tot mai hotărît se ridică împotriva tiraniei bestiale nemţeşti. Şi poporul român trebue să păşească la marea luptă de eliberare.

În această luptă pentru salvarea Patriei „România Liberă“ va fi o puternică şi tăioasă armă a poporului. Fără încetare ea va lovi în duşmani, va birui pe cei ce ezită, va îmbărbăta şi îndruma pe patrioţi, va cere neîncetat unirea lor împotriva duşmanului comun. Pînă la izbîndă, pe care o vom cuceri cu orice sacrificiu, noi vom repeta mereu chemarea noastră:

Jos războiul hitlerist!
Afară cu bandiţii nemţi din ţară!
Jos guvernul de trădare naţională al Antonesciţilor!
Trăiască unirea tuturor forţelor naţionale antihitleriste!
Trăiască România Liberă!

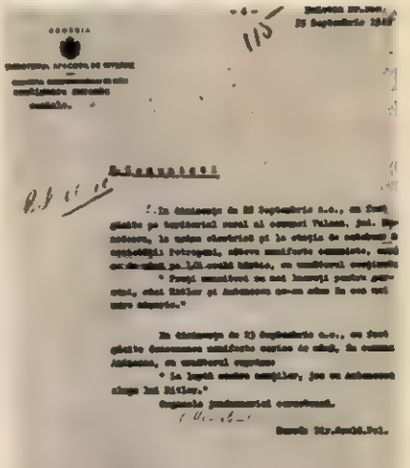

„TRĂIASCĂ ROMÂNIA LIBERĂ!“

Prin organele şi organizaţiile de partid — P.C.R. dispune de organizaţii în majoritatea centrelor industriale ale ţării şi îndeosebi în marile întreprinderi industriale — prin organizaţiile de masă aflate sub influenţa partidului, ca U.T.C., Uniunea Patrioţilor, Frontul Plugarilor, Apărarea Patriotică, Madosz, prin intermediul presei ilegale — P.C.R. a editat în anii războiului peste 20 de ziare ilegale, centrale sau regionale — al postului de radio «România Liberă», al manifestelor, broşurilor, apelurilor şi altor mijloace, comuniştii combăteau propaganda fascistă, dezvăluiau maselor adevăratul scop al războiului hitlerist. Ei popularizau ţelurile coaliţiei antihitleriste a popoarelor şi-i informau pe cetăţeni cu privire la desfăşurarea operaţiunilor militare pe fronturi şi la avîntul mişcării de rezistenţă în ţările cotropite de nazişti, subliniind necesitatea coalizării tuturor forţelor democratice ale poporului român împotriva dictaturii antonesciene şi a hitleriştilor. În acest fel, partidul a contribuit la clarificarea maselor, la mobilizarea lor în lupta antifascistă. Reproducem alăturat editorialul primului număr al «României Libere», coperta «Buletinului tineretului patriot» din aprilie 1943 şi un raport de siguranţă care semnalează că în Valea Jiului patrioţii au răspîndit manifeste care chemau la luptă contra cotropitorilor hitlerişti şi a lui Antonescu.

PENTRU ROMÂNIA LIBERĂ ȘI INDEPENDENTĂ

CITEȘTE! ...și dă-l mai departe!

„CITEȘTE!... ȘI DĂ-L MAI DEPARTE!"

Făurirea Frontului Unic Muncitoresc a fost adusă la cunoștința clasei muncitoare, a poporului român, printr-un manifest lansat cu prilejul zilei de 1 Mai 1944, din care reproducem un fragment în facsimil.

24 August 1944

ROMÂNIA LIBERĂ

23 AUGUST 1944

RĂSTURNAREA REGIMULUI HITLERIST DIN ROMÂNIA

Declarația Comitetului Central al Partidului Comunist din România

DECLARAȚIA GUVERNULUI

Proclamația Regelui către Țară

A treia debarcare în Franța

Ultimul mana

ELIBERAREA!

Primul număr legal al ziarului «România Liberă», apărut la 24 august 1944, vestește că o nouă filă a fost întoarsă în zbuciumata istorie a României.

În focul luptei împotriva dictaturii fasciste și a războiului hitlerist, Partidul Comunist Român s-a dovedit stegarul și apărătorul credincios al intereselor fundamentale ale națiunii. Patriotismul fierbinte al comuniștilor, spiritul de jertfă de care au dat dovadă în acei ani grei, capacitatea de a desprinde din multitudinea problemelor perioadei tocmai acele obiective de luptă care au devenit comune tuturor forțelor antihitleriste, convingerea adîncă în faptul că politica Partidului Comunist dă glas năzuințelor lor celor mai fierbinți au fost factorii care au determinat unirea, în jurul P.C.R., a maselor celor mai largi ale poporului.

În condițiile internaționale favorabile din vara anului 1944, folosind situația creată de ofensiva hotărîtoare a trupelor sovietice pe frontul de la Iași-Chișinău, P.C.R., în colaborare cu celelalte forțe patriotice și democratice naționale, a organizat și condus insurecția armată din august 1944 — eveniment de importanță istorică în viața poporului român, care a dus la înlăturarea regimului antonescian, la ieșirea României din războiul hitlerist, la alăturarea țării noastre la coaliția antifascistă.

La 23 August întreaga armată română a întors armele împotriva hitleriștilor. Prin lupte grele trupele române au curățat de cotropitori Bucureștiul, Valea Prahovei, întreaga Muntenie, Dobrogea, Oltenia, sudul Transilvaniei, Banatul. Totodată, ele au purtat lupte eroice pentru acoperirea granițelor în fața ofensivei hitleristo-horthyste, pînă la sosirea trupelor sovietice în Transilvania și Banat în prima jumătate a lunii septembrie 1944. Umăr la umăr cu ostașii sovietici, ostașii români au luat parte, timp de nouă luni, la luptele pentru eliberarea întregului teritoriu al României, pentru dezrobirea de sub jugul fascist a popoarelor Ungariei și Cehoslovaciei, aducînd o importantă contribuție materială și de sînge la înfrîngerea Germaniei hitleriste.

Insurecția antifascistă din august 1944 a marcat începutul unei noi epoci în istoria României contemporane, deschizînd calea acelor adînci prefaceri politice, sociale, economice și culturale care, într-un sfert de veac, au transformat un stat înapoiat în România socialistă de azi, liberă, independentă și înfloritoare.

2

CETĂȚENI PATRIOȚI

Lupta cu arma în mînă împotriva cotropitorilor nemți a început. Din această clipă, fiecare român e un soldat al României libere.

Cetățeni ai Capitalei! Muncitori, funcționari, intelectuali, patrioți!

Pentru respingerea și exterminarea cotropitorilor sunt necesare toate forțele și toate resursele noastre. Urmați fără șovăire ordinele și dispozițiile ***comandamentului formațiunilor de luptă patriotice***, înrolați-vă în detașamentele patriotice. Prezentați-vă la locurile indicate de comunicatele noastre cu arme sau fără arme.

Capitala țării, inima mișcării de eliberare națională, trebue ținută cu orice preț!

Puneți-vă brațele, mijloacele și tot sufletul pentru exterminarea dușmanilor noștri de moarte!

Cetățeni Patrioți!

De lupta noastră depinde soarta țării! Numai acțiunea organizată, sub ordinele și dispozițiile noastre pot să asigure reușita și victoria cu cele mai mici pierderi.

Ajutați armata noastră română, dați tot sprijinul iubiților și eroicilor noștri Ofițeri și Soldați!

Locuitori din suburbii, Țărani din jurul Capitalei

Asigurați legături largi cu țărănimea!

Formați detașamente țărănești pentru apărarea Capitalei!

Aprovizionați Capitala cu produse alimentare de tot felul, împiedecați cu arma în mînă aprovizionarea dușmanului hitlerist!

Nici o bucată de pîine, nicium pahar cu apă ucigașilor noștri!

La luptă hotărîtă, cu arma în mînă!

Moarte cotropitorilor germani!

3

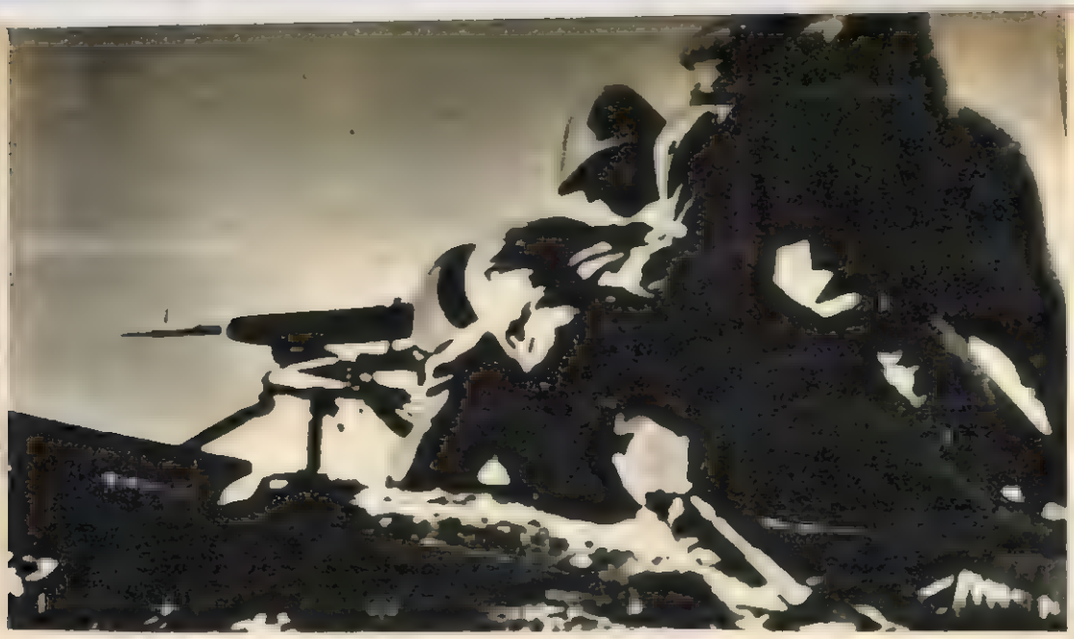

ZILELE FIERBINȚI ALE LUI AUGUST 1944...

La 23 August 1944,
armata română a întors armele, ca un singur om,
împotriva cotropitorilor hitleriști.
În zilele insurecției
și ale războiului antihitlerist,
ostașii români au făcut dovada
unor minunate acte de eroism
individual sau colectiv.
Fotografiile reprezintă:
1) mitralieri români pe poziție în zilele insurecției;
2) manifeste care cheamă
la «luptă cu arma în mînă împotriva
cotropitorilor nemți»;
3) rămășițe ale unei coloane germane
distruse la marginea Capitalei;
4) ofițeri germani
făcuți prizonieri în București.

literare

de Valeriu CRISTEA

Teodor BALȘ:
NORD

Este interesant de urmărit cursul fluctuant al prejudecăților literare. Celor care, pînă acum cîțiva ani, se opuneau orbește unor necesare încercări de înnoire a lirismului românesc postbelic li se substituie, astăzi, altele, dacă nu tot atît de nocive, oricum, la fel de supărătoare, cu privire la versul de factură tradițională. La același nivel de înzestrare, atenția criticilor favorizează formele «moderne». Modalitatea începe să fie confundată cu valoarea. Poeții care «întîrzie» în gesturile și sentimentele vechiului lirism (vechi, de fapt, de cînd lumea) sînt priviți cu neîncredere și adesea, pe nedrept, ignorați.

Teodor Balș *(Nord*, Editura «Cartea Românească», 1970) nu ezită să-și tragă versurile din emoții, din evenimente familiare, din călătoriile sale prin țară și peste hotare. Biografia scriitorului transpare prin țesătura poeziilor sale, ca sursă firească a inspirației. O biografie, desigur, interiorizată, răsfrîntă în apele dinlăuntru. În contrast cu atîția alți confrați, de o intelectualizare excesivă a emoției, vibrînd (sau prefăcîndu-se că vibrează) doar la metafizic, poetul Teodor Balș ne pare mai familiar, mai apropiat, mai de-al nostru. Indiferent de tema uneia sau alteia dintre poezii, fluxul interior e, în acest volum, orientat întotdeauna spre *nord*, pol al frigului, al morții. Dintre lunile anului sînt evocate septembrie, octombrie, noiembrie — lunile toamnei, dintre anotimpuri — iarna, poetul cîntă o *Despărțire*, un *Amurg* (la pag. 8) și încă unul la pag. 42, o *Trecere*. Încărcat de podoabe hibernale, ca un sol pitoresc al unor ținuturi mai aspre, poetul se îndreaptă spre Sud, spre «orizontul italic» cu speranța de a opri un proces ireversibil: «Vin din nord; încă-mi sună în oase/ frigul, și cețuri pe umăr;/ pe deget inele de brumă». Teodor Balș e un melancolic rareori înseninat, un elegiac, un sentimental în sensul bun al cuvîntului. Inima poetului e, prin urmare, însingerată, crestată de suferințe (de unde și comparația cu discul roșu al lunii într-o foarte frumoasă poezie): «Aceste cîmpuri pline de cer.../ Plopii-n lumini viscolite/ înfipți în văzduhuri pîn'la mîner/ au semne de toamnă-n cuțite.// Poate că nimeni nu a știut;/ inima mea astăseară/ e luna care-a trecut/ prin lamele lor să răsară» *(Plopii)*. Poeziilor, să le spunem, de emoție pură, li se adaugă, în volumul lui Teodor Balș, un număr (mai mic) de alte piese, ce explorează filonul balcanic, pare-se inepuizabil (așezați la Porțile Orientului, poeții români înțeleg să profite din plin de aceasta). Reprezentative pentru această direcție sînt poeziile *Ochii*, *Trăsuri cu cai*. Citîm din ultima: «Trăsuri ca lebedele negre,/ străvechi gondole brîncovene/ în nopți de fum, bucureștene,/ lîngă locante stînd de veghe;// trăsuri cu umbre lungi și stranii/ urcînd în amintire, cine/ v-a dat profiluri bizantine,/ parfum de han și de litanii// și v-a făcut întoarsă cale/ spre-acea epocă nepereche/ a Crailor de Curte Veche/ a lui Matei de Caragiale?» Uneori, cele două modalități se împletesc, ca în splendida poezie intitulată *Cînd zidurile:* «Cînd zidurile se fac seară/ și-aud zăpezile căzînd/ peste oraș, în somnu-i blînd/ întors cu Tîmpa către țară,/ cînd casele se duc în nori/ cu coperișe de zăpadă,/ cart vagabond din stradă-n stradă/ singurătățile măsor./ Și mult prea noapte de se face/ în Șchei la Sfîntul Niculae/ știu lîngă munte o odaie/ sub cetini cu ninsori în ace/ unde mă-abat și bat în geam/ și intru ca-ntr-o rugăciune/ să beau vechi cîntece de lume/ cu surghiunitul Anton Pann./ Iar dacă-i dus peste coline/ m-așez la masă și aștept/ cu capul rezemat în piept/ un veac sau două, pînă vine».

Din aceeași generație literară cu Tiberiu Utan și Ion Horea, poeți care cultivă, cu rezultate nu o dată demne de admirat, lirismul de sentiment și virtuozitatea versului, Teodor Balș se remarcă prin putere de concentrare, prin economie verbală. În contrast cu unele poeme pletorice, dezlănțuite, adevărate sardanapalii lexicale, cuvîntul e cheltuit aici cu multă grijă, aproape cu zgîrcenie, ca un galben de preț. Această tendință spre lapidaritate (vizibilă și în poeziile cu mai multe strofe) explică prezența unui distih (la pag. 7) și a mai multor poeme într-un vers, dintre care reținem *Poartă* («Totem, alungă drumul să nu pătrundă-n curte»), *Ceasornic* («Întorci un arc al zilei și umbra se lungește»), *Ghețari* («Urși albi, rămași în iarna Pămîntului doar blănuri»), *Lună* («Lear orb, durere albă, singurătăți de cretă») și *Ghețar* («Un ochi de zeu pîndește din cețuri fuga apei»).

Nord e volumul de maturitate al unui poet, al unei generații.

EXPRESIVITATEA VIZUALĂ A SPAȚIULUI SCENIC

Jocul de oglinzi al decorului la «Nepotul lui Rameau» (scenograf — I. Popescu-Udrițe), multiplicind insolit imaginea lui Gheorghe Dinică.

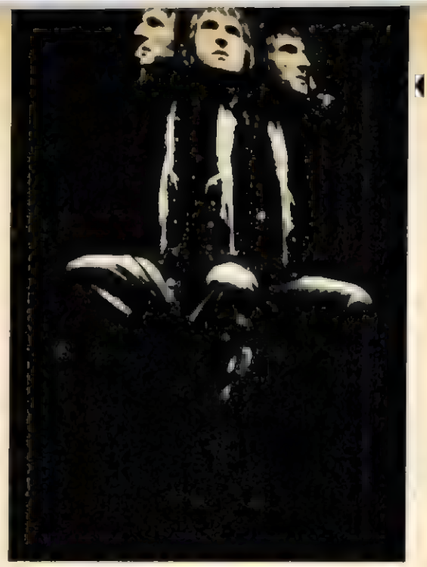

Schițe de costume la «Romeo și Julieta», semnate de Dan Nemțeanu.

Platforma circulară — imagine-simbol a unui spațiu scenic expresiv — situată în centrul expoziției.

Din centrul unei platforme circulare, pe care sînt așezate, într-o ordonanță meticulos pusă la punct, felurite mobile, costume, accesorii și piese de recuzită teatrală, se înalță suplu și puternic un ax din metal masiv. Parcă tinde să străpungă plafonul sălii de expoziție, iar în plan orizontal, punîndu-i în valoare verticalitatea nudă și semeață, axul poartă lungi tije rotitoare, brațe metalice de care sînt atîrnate alte elemente de decor, creînd asociații surprinzătoare. Acest simbolic spațiu scenic — care traduce într-o singură imagine multiplele resurse de expresivitate vizuală ale artei scenografice — domină sala centrală a Trienalei de scenografie de la Dalles. Privindu-l admirativ, cineva exclama: *«Dacă se poate scrie o piesă pentru un actor, ar trebui să se poată scrie o piesă și pentru un decor ca ăsta. El singur e un spectacol!»*

Elogiul entuziastului vizitator comportă, desigur, o doză de exagerare, dar el conține și simburele unui adevăr esențial. Anume că astăzi arta spectacolului nu mai poate fi gîndită și înfăptuită în afara aportului creator decisiv al scenografului — fie el pictor sau arhitect decorator — în afara aportului sceno-tehnicianului, prin mijlocirea căruia pătrund eficient în zonele inefabilului estetic aparaturi și mecanisme moderne, elemente de electronică și electrotehnică, materiale și tehnici noi. În teatru, în film, la televiziune, rolul scenografiei și-a definit tot mai net însemnătatea, iar ampla expoziție de la Dalles nu face decît să consfințească aceasta, oferind publicului prilejul unui contact direct (încă de la faza de schiță, machete, proiecte) cu diversele tendințe, modalități de manifestare și personalități care, în București și în țară, contribuie la constituirea și afirmarea școlii românești de scenografie.

Expoziția de la Dalles îmbrățișează creațiile scenografice din ultimii 3—4 ani, îngăduind vizitatorilor să constate continuitatea de spirit și de stil caracteristice artiștilor maturi din acest domeniu, receptivitatea lor față de posibilitățile de înoire și de distilare a expresivității vizuale a spațiului teatral (prin lucrări ca acelea ale lui Lucu Andreescu, Paul Bortnovski, Liviu Ciulei, Ștefan Hablinski, Mircea Matcaboji, Sanda Mușatescu, Dan Nemțeanu, Traian Nițescu, Vladimir Popov, Mihai Tofan, Elena Păcrășcanu-Veakis ș.a.), ca și forța explozivă a talentului unor tineri artiști ca Radu și Miruna Boruzescu, Sorin Haber, Diana Ioan, Dan Jitianu, Helmut Sturmer și alții. Totodată, Trienala aduce înaintea privitorilor și o elocventă trecere în revistă a realizărilor scenografilor de la Televiziune (cinematografia în schimb e cevă mai palid reprezentată), inventiv și iscusiți în valorificarea multiplelor posibilități specifice de expresie vizuală ale spectacolului și filmului TV (de pildă Armand Crintea, Doina Levința, Teodora Dinulescu ș.a.).

Dar pentru că decorul — fie în formă de schiță sau machetă, fie construit efectiv în sala de expoziție, cum e cazul dispozitivului scenic al lui Liviu Ciulei destinat inițial pentru «Macbeth» și «Iuliu Cesar», dar utilizabil în diferite alte ocazii — nu poate trăi în sine, pentru că realitatea lui vie e realitatea spectacolului, Trienala găzduiește în unele seri și reprezentații, transplantate în expoziție și jucate în spațiul teatral creat ad-hoc la Dalles. Pentru actori, ca și pentru public, această experiență inedită a generat reale satisfacții, spectacolele dobîndind o libertate și o spontaneitate a jocului teatral de un farmec cu totul aparte.

Eveniment cu semnificații care depășesc limitele fenomenului teatral sau plastic, înscriindu-se în circuitul valorilor culturale ale epocii noastre, Trienala de scenografie de la Dalles se adaugă numeroaselor manifestări prin care oamenii noștri de cultură și artă omagiază sărbătorirea semicentenarului Partidului Comunist Român.

Mihail LUPU

Schiță scenografică la filmul «Mihai Viteazul».

Panourile cu afișe de teatru introduc pe vizitatori în incinta expoziției.

Moment din spectacolul «Gluga pe ochi», transplantat la Dalles.

tv

de Felicia ANTIP

Corespondență întîrziată

«Sistemul premiilor „ex aequo" îmi lasă impresia unei anumite complezențe. Cum se face că, doi ani la rînd, concurentele noastre primesc numai Cerbi „ex aequo"? La Brașov, s-a dat o adevărată bătălie a interpretării. Foarte bine. Dar compozitorii? Nu au prea apărut cîntece noi care să placă și să se răspîndească în public. Și încă ceva: în 1969, Frida Boccara (după mine merita „Cerbul de aur") a primit, ca un fel de reparație, premiul criticii de specialitate. În 1970, Julie Saget, o fină interpretă, primește doar premiul Uniunii Compozitorilor. Nu cumva s-or fi supărat francezii de ne-au trimis anul acesta o concurentă bună dar puțin cam în etate?»

Mircea Gheorghiu, str. Căprioarei 10, Brașov

«Mă aflu în țara dv. de aproape opt ani și mă mir, mă mir enorm, că în această țară a poeziei și a cîntecului nu există interpreți de muzică ușoară de 16—17 ani care să fie cunoscuți și să participe la festivaluri internaționale. În vara aceasta voi părăsi România. Sper însă s-o vizitez în fiecare an ca turistă și voi fi fericită dacă, venind la Brașov, la festivalul «Cerbul de aur» voi vedea cum se decernează premiul tinereții unui foarte tînăr interpret român».

Agatha Kerrmann, bd. Republicii 93, Eforie-Sud

De acord cu opiniile exprimate în aceste două scrisori precum și cu cele comunicate de prof. Dionisie Fărcașiu, str Mihai Viteazul 29, Gherla, jud. Cluj.

«Aveți perfectă dreptate în legătură cu piesa „Vilegiatura". Ați fost însă prea indulgentă. Este nejustificat și inexplicabil că s-a putut prezenta pe micul ecran o lucrare atît de slabă. Am scris și la TV în același sens».

Aurel Crișan, București

Televiziunea ne poate opune oricînd opinia distinsului critic D.I. Suchianu care, înainte de a taxa «Romeo și Julieta» drept cel mai prost film prezentat în primul trimestru al anului pe ecranele Capitalei, a numit «Vilegiatura» «un spectacol subtil», și i-a consacrat în revista «Teatru» un elogiu pe două pagini. Ce mai spuneți? Nu-i așa că inexplicabilul naște inexplicabil?

«Numele actorului Amza Pellea se leagă în inimile noastre de viteazul, dîrzul și atît de iubitorul de glie Decebal și de strălucitorul Domn Mihai Viteazul. Tot timpul cît a povestit o snoavă oltenească eu nu l-am putut asculta, n-am rîs, ci l-am privit uimită și m-am întrebat: care o fi adevăratul Amza Pellea?»

Elena Popa, com. Cislău, jud. Buzau

Păcat că nu l-ați ascultat. A povestit cu mult haz. «Adevăratul» Amza Pellea este un actor multilateral. Credeam că numai copiii fac greșeala de a confunda personajul cu interpretul și de a se mira, de pildă, cînd văd că Nicolae Gărdescu nu e totdeauna Münchhausen. Permiteți-i lui Amza Pellea să-și facă meseria care, vă asigur, nu este aceea de domnitor.

«Sînt de acord cu dv. în legătură cu concursurile la care totul se bazează pe memorie. Ar fi bine să se realizeze concursuri pe o anumită temă fără indicarea materialului bibliografic. Ar fi mai interesante unele teste de inteligență și perspicacitate».

Ing. C. Reinerth, str. Traian Vuia 48, Buzău

Există și un concurs fără bibliografie obligatorie și care include teste de perspicacitate: «Unde-i greșeala?» Are însă un caracter atît de arbitrar încît cu greu poate fi numit concurs. Din păcate, toate criticile (în general convergente) formulate de telespectatori și de cronicari sînt sortite să aibă un foarte slab ecou atîta vreme cît Televiziunea nu va găsi sau nu-și va forma măcar un specialist în organizarea de concursuri de cultură generală.

«Tot ceea ce scrie Felicia Antip îmi este antipatic. Ea face o afirmație care pe mine, iertat să fiu, m-a lăsat gură cască: Kafka a fost un impostor! Nu mai vorbesc de întrebarea dacă mai există undeva în lume ochi în care demnitatea oamenilor să fie călcată în picioare. N-a auzit oare de închisorile din Vietnamul de Sud? Și ce anume o determină să creadă că telespectatorii s-au plictisit de patinaj artistic și preferă sporturile dure?»

Dan Pleniceanu, str. T. Vladimirescu, 77, Tr. Severin

Calamburul dv. involuntar mi-a făcut o reală plăcere. Cînd cineva te antipatizează pentru că înțelege exact pe dos tot ceea ce scrii, este logic să speri că, atunci cînd va ajunge să te prițeapă, te va privi cu simpatie.

Aurel Popescu, bloc K, ap. 3, Sibiu. *Nu înțeleg de ce v-a deranjat invitarea lui Ov. S. Crohmălniceanu la «Studioul N». Opiniile sale despre cinematograf și teatru au meritat, cred eu, să fie ascultate. De altminteri, «invitatul emisiunii» (de exemplu I. Caramitru, Marin Preda) reprezintă, de fiecare dată, punctul central de interes al «Studioului N». Despre rapiditatea cu care sînt expediați acești invitați și despre calitatea magazinului duminical — cu alt prilej.*

Simion Silvian, str. Eufrosina Popescu 28, București *Mă tem că tot nu vom putea cădea de acord. Dv. confundați lumea de coșmar descrisă de Kafka cu expresia literară a unei angoase existențiale de tip Kirkegaard-Sartre. Reeditați astfel eroarea celor ce preferă să vadă în protestul față de oribile realități trecute, prezente sau chiar viitoare, o răzvrătire abstractă împotriva condiției umane în general. Nici după scrisoarea dv. explicativă nu mi se pare că ați fi fost nedreptățit de «Curierul» revistei «Cinema».*

dialog cu cititorii

de H. DONA

Un cititor din Tg. Mureș, *Tiberiu Covaci*, ține să ne reamintească faptul că în a doua jumătate a lunii mai se împlinește un an de la teribilele inundații care au provocat atîtea pagube în numeroase județe ale țării. Desigur, n-am uitat nici noi această dată, n-am uitat nici suferințele unui număr atît de mare de oameni, nici pagubele fără de seamăn, nici exemplele emoționante de curaj, de abnegație, de solidaritate, de patriotism. Fără a avea de loc pretenția de a evoca pe larg amintiri încă prea proaspete în memoria tuturor, sperăm să găsim o posibilitate pentru ca în unul din numerele noastre din luna mai să ne referim atît la calamitățile de anul trecut, cît, mai ales, la ceea ce s-a făcut pentru ca urmele lor să fie definitiv șterse.

Cititorul *V. Slăvescu* din Buzău își exprimă satisfacția pentru publicarea în revistă a concluziilor unor sondaje de opinie. «Ce garanții există însă — ne întreabă dumneasa — că asemenea sondaje și anchete reflectă într-adevăr realitatea, din moment ce sînt consultați doar cîteva sute sau mii de oameni. Pe mine, de pildă, nu m-a întrebat nimeni, niciodată, nimic. Și am și eu părerile mele, vă rog să mă credeți». În această privință, nu avem nici o îndoială. Mai dificil este să explicăm în cîteva rînduri modalitățile care garantează seriozitatea unui sondaj. Sondajul de aia e sondaj pentru că nu se adresează niciodată întregii populații pe care vrea s-o investigheze (în acest caz ar fi referendum, nu sondaj), ci unui număr restrîns de subiecți, ale căror păreri, preferințe, reacții sînt reprezentative pentru un număr foarte mare de cetățeni. Măiestria și rigoarea cu care este alcătuit un asemenea «eșantion» garantează reprezentativitatea și, deci, seriozitatea sondajului. Să zicem că vrem să facem un sondaj în întreaga populație matură a țării (de obicei, sondajele privesc categorii mult mai restrînse). În alcătuirea eșantionului vom ține seama (în raport cu tema sondajului) de diferite criterii: sex, categorii de vîrstă, categorii sociale, grad de instrucțiune, repartiție teritorială etc. De pildă, dacă din populația țării 52% sînt femei și 48% bărbați, atunci din eșantionul de 1 000 de oameni pe care-i cercetăm, vom avea grijă să facă parte 520 femei și 480 bărbați. De asemenea, dacă populația județului X reprezintă 2,5% din populația țării, 25 dintre cei care alcătuiesc eșantionul vor fi locuitori ai județului X. Și așa mai departe, urmărind ca eșantionul să fie o fotografie, considerabil micșorată, ce-i drept, dar cît mai fidelă, a populației ale cărei opinii vrem să le cunoaștem. O serie întreagă de tehnici, unele dintre ele complicate și subtile, contribuie la atingerea acestui scop. Exemplul prezentat mai sus, simplificat la maximum (și pentru care orice sociolog profesionist ar avea dreptul să ne tragă de urechi), urmărea doar să dea o idee generală asupra raporturilor dintre eșantion și populație. Și încă o precizare: sondajul nu își propune o stabilire definitivă a unor situații cantitative ci, în primul rînd, scoaterea la lumină a unor *tendințe*, a unor *raporturi* între diferite atitudini și opinii. De aceea și întrebările conținute în chestionare nu solicită răspunsuri amănunțite, nuanțate, în care să se manifeste din plin modurile particulare de a opta pentru anumite soluții ci, dimpotrivă, răspunsuri simple, pe cît e cu putință sub forma «da» sau «nu».

Cititorul *N. Teușan* din Oradea a citit în ultima vreme în «Flacăra» și în restul presei multe informații despre creșterea numărului de greve, despre intensificarea conflictelor sociale în țările occidentale. «În același timp, continuă tov. Teușan, după cîte știu, salariile sînt acolo destul de ridicate. Cum se explică atunci amploarea grevelor?» Prin faptul că multe dintre aceste greve nu au ca obiect principal — așa cum era cazul cu cîteva decenii în urmă — sporirea salariilor. Se întîlnesc chiar asemenea situații (ca în recenta grevă din aviația civilă franceză) în care greviștii erau de acord cu o scădere a salariilor (piloții de pe turboreactoarele marilor companii aeriene sînt, ce-i drept, printre salariații cei mai bine plătiți din lume), dar cereau o diminuare a timpului de muncă și o moderare a cadențelor infernale în care se lucrează, în timp ce patronii ofereau imediat o creștere a salariilor. Multe din grevele care au loc azi în Occident se referă la îmbunătățirea condițiilor de muncă, la atenuarea ritmurilor de producție, la respectarea demnității umane a salariaților, la asigurarea stabilității în muncă, la posibilitatea reciclării periodice etc., etc. Faptul că nu e vorba de salarii în primul rînd, nu diminuează cu nimic intensitatea conflictelor sociale. Dincolo de revendicări materiale, grevele actuale exprimă adînca insatisfacție a oamenilor muncii față de viața pe care o duc, refuzul acestora de a se lăsa alienați de către un sistem pe care-l simt străin și vrăjmaș. În această ordine de idei, nu sînt lipsite de semnificație rezultatele unui recent sondaj Gallup, rezultate care au mai fost, mi se pare, evocate în presa noastră. A reieșit astfel că 12% din populația adultă a Statelor Unite — circa 16 milioane de oameni — doresc să-și părăsească țara. Și în alte țări cu un nivel de trai foarte ridicat, procentul celor care vor să se expatrieze este, de asemeni, foarte ridicat: 16% în Olanda, 18% în Suedia, 19% în Finlanda, 27% în R.F.G., pentru a ajunge pînă la 40% în Anglia. Sînt cifre care nu mai au nevoie de nici un comentariu.

film

ÎN ACESTE ZILE

Întîlnire emoționantă cu marele Ciubotăraș: filmul **Așteptarea**, *realizat de Șerban Creangă după un scenariu de Horia Pătrașcu.*

Un film de autor: **Printre colinele verzi** *de Nicolae Breban (în fotografie — Ion Dichiseanu și Emilia Dobrin)*

Sub semnul amplelor manifestări închinate semicentenarului partidului au loc în aceste zile bogate acțiuni cinematografice. Concursul «Filmul și mesajul patriotic» — organizat de Întreprinderea cinematografică a Municipiului București, în colaborare cu Comitetul Municipal București al U.T.C. — se află în plină desfășurare. La cinematograful **Central** s-au reprogramat, special pentru concurenți, filmele **Dacii, Columna, Canarul și viscolul, Castelul condamnaților, Străinul, Duminică la ora 6, Mihai Viteazul.** Cinefilii au fost ajutați să-și reimprospăteze cunoștințele și cu ajutorul unei microexpoziții de-a lungul căreia poate fi parcursă, succint, istoria filmului românesc.

Începînd din 26 aprilie, la cinematograful **Lumina** se inaugurează ciclul «Lupta poporului sub conducerea P.C.R. pentru eliberarea națională și socială», iar la cinematograful **Munca,** în săptămîna 2—9 mai vor putea fi revăzute filmele **Dacii, Columna, Castelul condamnaților, Mihai Viteazul, Pădurea spînzuraților,** reunite în ciclul «Istoria patriei».

Douăsprezece noi realizări ale neobositilor cineaști — documentariști de la Studioul «Al. Sahia» — vor prilejui sălii **Timpuri Noi,** între 26 aprilie și 9 mai, un program în privința căruia nu ne îndoim că va atrage atenția. Tot în aceste zile vor fi prezentate, sărbătorește, și cîteva din ultimele creații ale Studioului «București»: **Printre colinele verzi** de Nicolae Breban, **Serata** de Malvina Urșianu (două filme de autor, după cum vedem), **Așteptarea,** în regia lui Șerban Creangă. La timpul potrivit vom reveni pe larg asupra lor.

O inițiativă ce trebuie salutată este aceea de a prezenta, la solicitarea unor instituții, case de cultură, școli, cămine culturale, acele filme ce cuprind pagini emoționante din istoria poporului nostru. Vor participa la întîlnirea cu spectatorii vechi militanți ai clasei muncitoare. Aceste săptămîni febrile au adus o binevenită emulație și în rîndurile celor care ne pregătesc spectacolele de fiecare zi. Este o surpriză cum nu se poate mai plăcută aceea de a afla că lucrătorii din rețeaua cinematografică sînt angajați în concursul **«Pentru cel mai primitor cinematograf»** (ardem de nerăbdare să vedem cum va arăta)și **«Cine știe meserie, cîștigă»,** organizat pentru operatorii cinematografici de sală.

Așadar, vom vedea nu numai filme mai multe și mai bune, dar și în condiții mai bune.

Infernul văzut de Pollack. (În fotografie — Jane Fonda și Michael Sarrazin)

PE ECRANE

ȘI CAII SE ÎMPUȘCĂ, NU-I AȘA?

Poate ca o răsplată pentru răbdarea cu care am primit, în vremea din urmă, produsele întîmplătoare și negrăitoare ale cinematografului american, sîntem fericiți acum cu două din creațiile lui semnificative și recente: «Și caii se împușcă, nu-i așa?» de Sydney Pollack și «Butch Cassidy și Sundance Kid» de George Roy Hill. Ambii autori aparțin «generației TV», cum a fost numită acea largă familie de cineaști — astăzi de vîrstă mijlocie — care și-au făcut mîna consumînd mii de metri de peliculă pentru micul ecran și studiind cu înverșunare în timpul liber, la masa de montaj, filmele lui Ford și Huston.

Departe de canoanele înrobitoare ale Hollywoodului, dar și de sfidarea avangardei, acești telecineaști — printre care se află Lumet, Arthur Penn («Urmărirea»), Martin Ritt, Ralph Nelson, Fielder Cook, Elliot Silverstein, Stuart Rosenberg — asigură cinematografului american un sănătos neoclasicism, atît de invidiat de europeni. «Și caii se împușcă, nu-i așa?» este o ecranizare după un roman de Horace Mc Coy, una din acele transpuneri în urma cărora modelul literar este înfrînt, supus și silit să devină altceva, pînă la umilință. Se adeverește încă o dată că mica literatură este în stare să facă minuni de dragul filmului, cu condiția să ajungă în mîini puternice. Horace Mc Coy este considerat de anumiți istorici literari un fel de caricatură a lui Hemingway, drept care a fost inclus în așa-zisa «hard-boiled school» (școala celor fierți tare). Cartea — publicată în 1935 — consemna experiența scriitorului, fost cîndva lucrător într-unul din multele dancinguri care, în perioada crizei din 1930, organizau macabrele **maratonuri ale dansului;** pentru cîteva mese pe zi și — în cazul triumfului — o sumă derizorie, zeci de perechi ofereau, pe ring, sinistrul spectacol al epuizării treptate, la capătul a cîtorva incredibile sute de ore de dans. Cu o forță pe care — iertată fie-ne comparația noastră neagră — numai apele nebune o au, Pollack își desfășoară propriile sale drumuri prin carte. Ceea ce era acolo o amară realitate a zilei, devine la el o parabolă cu rădăcinile în Dante și în Sisif ul lui Camus. Mica comunitate de perechi, de Ele și Ei înlănțuiți în maratonul nemilos, pare închisă într-o bolgie infernală, în care blestemul păcătoșilor ar fi să-ți porți semenul în spate în pași de dans, fără încetare. Evele și Adamii sînt multiplicări ale lui Sisif, osîndiți să ia mereu greul de la capăt, dar în doi, adică așa cum o cere chinul existenței de aci, de pe pămînt, unde femeile și bărbații se așteaptă, se caută și, de attîtea ori, stau alături doar din întîmplare, unde fiecare speră mai mult pentru sine și mai puțin pentru celălalt, unde partenerii se tîrăsc unii pe alții, cu sufletul la gură, se odihnesc unul pe umărul celuilalt cînd nu mai pot, se mint din slăbiciune, se despart din orgoliu, se împacă din teamă. Teama că singur n-ai să poți ajunge la liman. Și, ca un făcut (dar unul cu negăduite aluzii biblice), povara cade mai din plin asupra femeii. Vom avea multă vreme în fața ochilor chipul descompus al lui Jane Fonda — născută parcă a doua oară ca actriță — țipînd bărbatului «mergi, mergi, mergi», înlănțuindu-i cu brațele sale subțiri, tîrîndu-l după ea ca un cal credincios, pînă la ultimul strop de putere. Și tot ea, *femeia,* este cea care avînd conștiința deșertăciunii, alege senină moartea. Căci un om fără speranțe, ca și un cal infirm, nu mai pot fi de folos nimănui... «și caii se împușcă, nu-i așa?»...

Pollack își începe filmul ca și cum ar asista la o chermeză obosită, provincială, pentru ca pe parcurs să dezlănțuie ritmuri demențiale, paroxistice. Cele două derbyuri ale dansului, ațîțate de vocea profesional-fanatică a prezentatorului, un actor excelent (Gig Young), sînt adevărate coborîri în infern, filmate cu ultimele rezerve de oxigen, cinci minute înainte de sufocarea totală. Gîndul că un astfel de cumplit maraton dansant a rămas înscris, undeva, într-o anumită istorie a Americii, îți aduce fiori de moarte, desigur. Dar pentru maratonul existenței, înscris în istoria fiecăruia, ce ne mai rămîne? Pollack i-a făcut rost eroinei de un pistol, dar pentru ceilalți ei propune altceva: nădejdea. Uitați-vă bine la ringul de dans după ce dispare Jane Fonda: a rămas acolo, cu prețul tuturor chinurilor din lume, o femeie care așteaptă să nască.

Magda MIHAILESCU

de la A la Z

de Constantin POPESCU

CORMAN Roger

Regizor, producător și scenarist american, născut la Detroit (Michigan), la 5 aprilie 1926. Studiază la Oxford și devine ziarist și scriitor, luînd contact cu cinematograful în 1954 ca scenarist și înființînd în același an o casă de producție. Realizează personal o serie de westernuri, abil confecționate (*Five Guns West; Apache Woman*), două memorabile filme de gangsteri (*Machine Gun Kelly; Mobster*), o lungă suită de pelicule de «science-fiction» ca: *Attack of the Crab Monster; Not of This Earth; War of the Satellites; Night of the Blood Beast*; și în sfîrșit o încă mai lungă serie de filme de groază, unele (liber) inspirate din Edgar Allan Poe (*House of Usher; The Pit and the Pendulum, Premature Burial; The Raven; Masque of the Red Death, The Tomb of Ligeia*), altele din fantezia nesecată a autorului: *Bucket of Blood; Little Shop of Horrors; Creature from the Haunted Sea; Tales of Terror; The Man with the X-Ray Eyes*; filme cu efecte tari, vădind o constantă întoarcere la metodele primare ale «grand-guignol»-ului. Pe lîngă prize lor comerciale, ele au sedus o mare parte a criticii pentru violența lor autentică. Un loc aparte în opera lui R.C. îl ocupă însă filmul politic, filmul de atac direct al problemelor sociale chestiunea rasismului în școli: *The Intruder* (1962), plaga «tinerilor în haine de piele pe motociclete», în *Wild Angels* (1967) și a gangsterismului, în *The St. Valentine's Day Massacre* (1968).

CORTESE Leonardo

Actor și regizor italian de teatru și film, născut la Roma, la 24 mai 1916. Studiază la Academia națională de artă dramatică și debutează în teatru în 1940, în compania Adani-Scelzo, în piesa lui Shaw: *Candido*. Actor cu înclinație spre rolurile romantice, el va aduce și în interpretările sale cinematografice aceeași tinerească fervoare. După un debut promițător în *Jeanne Dore* (1939), este admirat în *Dreptul la viață* (Goffredo Alessandrini); în *Cavaleria rusticană* (A. Palermi); *O aventură romantică* (1940 — r: Mario Camerini); *Singurul pe lume* (1942 — r: P.M. Poggioli) și *Un muschetar la mînăstire* (r: Vittorio de Sica). L-am mai întîlnit ca protagonist în filmele: *Totă pentru o noapte, Regina de Navarra; Prime dragoste; Întîlniri în noapte; Zile fericite; Addio amore!; Numeni nu se mai întoarce* etc. După război turnează mai puțin, trecînd la regia de film: *Che e di scena?; Articole 519 codice penale; Violenza sul lago* etc. A făcut de asemeni critică de film la revista *Idea*. La actor a fost întîlnit în genericul filmelor: *Notte di tempesta; Il marito povero; felicita perduta, Legge di sangue, Al diavolo la celebrita; Piume al vento; Canzona di primavera; Verginita, Fiamme sullo laguna; Il capitano di Venezia; Adriana Lecouvreur; Il conte Aquila; L'affondamento della Valsan.*

CORTESE Valentina

Actriță italiancă de film, născută la 1 ianuarie 1925 la Milano. Debutează în film cu succes, la 15 ani, în *Căldul din Veneția* (1941), făcînd apoi parte din lotul restrîns al celor mai populari actori italieni ai anilor '40. Pură și grațioasă, ea joacă, fără alegere, în drame, comedii, filme istorice. A fost văzută în *Prima iubire, Regina de Navarra; Numai un sărut; Condamnat la însurătoare; Orizont însîngerat; Zile fericite.* După război turnează atît în patrie: *Un americano in vacanza; Il passatore; I miserabili; Gli uomini sono nemici; L'ebreo errante, Donne proibite, Avanzi di galera*, cît și în Franța: *Carrefour des passions, La nuit porte conseil*, în Spania *Colaburg* de Bertanga și, mai ales în S.U.A., unde este invitată în 1948: *Black Magic* (Cagliostro) cu Orson Welles; *Thieves Highway* de Jules Dassin; *Secret People* de Thorold Dickinson, cu Audrey Hepburn; *Barefoot Contessa* de Mankiewicz, cu Humphrey Bogart și Ava Gardner; *Magic Fire* de Dieterle etc. La Hollywood cunoaște pe Richard Basehart, care-i va deveni soț, și partener în *House on Telegraph Hill.* Devine o actriță sofisticată, solicitată, pentru tipul ei intelectual, în filmele lui Antonioni (*Prietenele*), Fellini (*Giulietta și spiritele*), Robert Aldrich (*Legend of Lylah Clare*), Bernhard Wicki (*Vizita*). A turnat în ultimii ani în: *Le soleil noir* (D. de la Patellière); *Scusi, facciamo l'amore?* (V. Caprioli); *To'a morta la nonna* (Monicelli), *Les caprices de Marie* (Ph. de Broca).

CORTEZ Ricardo

Actor și regizor american de film, născut Jakob Krantz, la Viena, la 19 septembrie 1895. La 3 ani emigrează cu familia în S.U.A., stabilindu-se la New York. Lucrează mai întîi ca impiegat la o societate de navigație, apoi la un teatru de revistă, unde se afirmă ca dansator. În lumea filmului va fi reboteazat, conform tipului și ascendenței sale spaniole, Ricardo Cortez. Lansat la Vitagraph, debutează în filmul lui Cecil B. de Mille *Feet of Clay* (1920) și devine unul dintre junii primi «en vogue» ai Hollywoodului. Turnează cu regizori ca: James Cruze (*Hollywood; Pony Express; Man's Man*), D.W. Griffith (*Sorrows of Satan*), Michael Curtiz (*Viața inimă a Elenei din Troia*), Frank Capra (*The Younger Generation*). Se bucură de gloria de a fi primul partener american al Gretei Garbo în *Torentul*, și protagonistul unor pelicule de mare răsunet: *The Swan; Chicago; The Last Zeppelin.* Filmul vorbitor îi menține încă popularitatea, dar de la roluri de erou simpatic: *Mefisto; Tipul ai; 13 femei; Simfonia celor 6 milioane* etc., este trecut, datorită chipului său pe care apar semnele unei duplicități neașteptate, la categoria personajelor negative. Gangster, șantajist, criminal, escroc iată tipurile cărora sînt rezervate în filme ca: *Wonder-Bar*, cu Dolores del Rio; *Agentul special*, cu Bette Davis; *Floare de trotuar*, cu Loretta Young; *Mandalay* și *Cota amintirilor*, cu Kay Francis; *Frisco Kid*, cu Lily Damita; *Somnul moltez* (prima versiune); *Serenada tortelor*, cu Claudette Colbert; *Moartea se răzbună*, cu Boris Karloff etc. În ultimii ani și cariorei a făcut și regie. Cîteva titluri: *Inside Story; Chasing Dancer; Heaven with a Barbed Wire Fence*, cu Glenn Ford; *City of Chance; Girl in 3/3*, cu Florence Rice ș.a.

La Chittagong, oraș din Pakistanul de est, unul din locurile de acțiune a evenimentelor.

PAKISTAN- DUBLĂ IPOSTAZĂ

de **Florin HERA**

Știrile despre evenimentele recente din mult încercatul Pakistan ne-au amintit o declarație pe care președintele acestui stat islamic, generalul Yahya Khan, o făcea presei anul trecut: «Acordăm o mare importanță tuturor posibilităților de a consolida comunicațiile... Sperăm că prin plasarea unui satelit deasupra spațiului nostru să putem ameliora considerabil comunicațiile între Pakistanul răsăritean și cel apusean». Un proiect elocvent pentru o situație specifică: o distanță de 2 400 de kilometri în linie dreaptă separă Islamabad, Rawalpindi sau Caraci — centre situate în partea apuseană — de Dacca sau Chittagong, orașe aflate în «aripa de răsărit» a statului pakistanez. Punctele cele mai apropiate se află la distanță de 1 700 km. Între cele două porțiuni ale Pakistanului care ocupă extremitățile unui subcontinent se întinde, imens, teritoriul Indiei. Caraci, acest activ port cu peste 3 milioane de locuitori, așezat la țărmul nisipos al Mării Arabiei, este mai aproape de Bagdad, în Irak, decît de Dacca, în Pakistanul răsăritean.

Prins în brațele unor gigantice cursuri de apă, Brahmaputra și Gangele, Pakistanul de est — o depresiune mereu amenințată de cicloanele și revărsările Golfului Bengal

Dacca și numeroase orașe au fost teatrul unor violente lupte. Baricade ridicate de adepții proclamării independenței Pakistanului de est.

Mai mult decît indiferență: resemnarea în fața unui destin vitreg.

(anul trecut victimele ciclonului s-au numărat cu sutele de mii) — se află la o depărtare de 6 zile de drum cu vaporul față de restul țării. Survolul teritoriului indian a fost interzis avioanelor pakistaneze, după un diferend între cele două state. Discontinuitatea teritorială a Pakistanului, care nu putea să nu producă urmări dificile pe plan economic și politic, este una din moștenirile regimului colonial britanic. Atunci cînd, în 1947, Anglia a hotărît să împartă vechiul său imperiu indian, cele două noi state independente, Pakistanul și India, au fost delimitate exclusiv după criteriul religiei predominante. Musulmanii trăiau în mase compacte în nord-vest și în est. Au fost îmbinate în consecință două regiuni ale subcontinentului separate prin mii de kilometri aparținînd Uniunii Indiene, cu populație hindusă. Pakistanul a dobîndit circa 23 la sută din suprafața vechii colonii britanice și aproape 20 la sută din populația acesteia. Situației teritoriale neobișnuite i s-a adăugat un paradox demografic. Într-adevăr, în partea mult mai mare a Pakistanului, partea de apus, locuiește o populație mai mică, în jur de 60 de milioane de oameni. În schimb, în partea de 7 ori mai restrînsă, Pakistanul de răsărit, densitatea demografică depășește 400 de locuitori pe kilometru pătrat, fiind una din cele mai mari din lume. În consecință, răsăritul Pakistanului are o populație de 75 de milioane, concentrînd în imensă majoritate locuitori de origine bengaleză.

După alegerile din luna decembrie anul trecut, polarizarea regională a voturilor pakistaneze a apărut într-o opoziție acută — Partidul Poporului din vest și «Liga Awamia» din est. Situația a amintit multora cuvintele înscrise de fondatorul statului pakistanez, Mohammed Ali Jinnah, în testamentul său din 1948: «Dacă ar prevala ideea că sîntem înainte de toate punjabi, sau sindi (etniile din vest), sau bengali (din est) și numai după aceea ne-am gîndi că sîntem pakistanezi, nu mă îndoiesc că ne-ar fi sortit să trecem prin vremuri grele». Cu toate eforturile făcute, conilierea punctelor de vedere a conducătorilor principalelor formații politice din est și vest, pentru conlucrarea lor într-o Adunare constituantă, nu s-a dovedit posibilă. Evenimentele care au urmat au pus în evidență dificultățile economice, sociale și naționale ale Pakistanului. Dacă industria a progresat datorită planurilor cincinale de dezvoltare, nu este mai puțin adevărat că persistă predominanța unor «carteluri de familie», a unor monopoluri spoliatoare. În agricultura unei țări cu două treimi din populație țărani se resimte acut necesitatea unei reforme agrare eficiente, care să pună capăt arbitrariului latifundiarilor. Probleme dificile provin din decalajele regionale care au continuat să se mențină. Partea de răsărit a țării a arătat că se consideră dezavantajată prin repartiția bugetului, a impozitelor, a posturilor publice, a investițiilor, a veniturilor din comerțul exterior.

Dar tocmai fiindcă evenimentele din estul Pakistanului reflectă și concentrează dramatic preocupări vitale pentru întregul țării, acestea nu au șansă să fie rezolvate decît prin colaborarea tuturor forțelor — estice și vestice — interesate în propășirea socială și națională.

Imagine din timpul operațiunilor de ajutorare a sinistraților de pe urma inundațiilor catastrofale.

de Ioan GRIGORESCU

foamea de timp

Se spune că timpul lecuiește totul. Dureri, regrete, pierderi ireparabile, vise de viitor, chiar și moartea, și speranța, și iubirea... Este o înșelăciune. De două lucruri se teme timpul: de dragoste și de speranță. Căci el, sărmanul, n-are decît trecut, iar viitorul îi este totdeauna incert. Or, speranța nu cunoaște altă stare decît ziua de mîine, așa cum fericirea are doar prezent, iar suferința numai trecut.

Am cunoscut oameni măcinați de foamea de spații, neliniștiți ce nu își găseau niciodată locul, și timpul nu putea fi «consumat» de ei decît într-o neostoită circulație. Ei nu călătoreau, ci parcurgeau distanțe, circulau. Nu se opreau să judece, ci doar înregistrau defilarea peisajului ca niște aparate de filmat. Sublimi mi s-au părut doar cei înfometați de timp, dar neagitați, cei cu conștiința copleșită de sentimentul trecerii ireversibile a clipei, dar negrăbiți, cei veșnic în criză de timp, dar nepripiți. Ei erau însă de cele mai multe ori nefericiți, căci sentimentul irosirii le anula bucuria trăirii prezentului, făcîndu-i să apară în ochii celorlalți ca niște dificili, neîmpăcați cu așteptarea, dușmani declarați a două stări de preafericită mediocritate: «Laissez faire, laissez passer» și «Dolce farniente».

Chinuit cîndva de scurgerea prea lentă a timpului, într-o paralizantă așteptare a ceva ce nu se producea, Salvador Dali a pictat «Ceasurile moi», materializarea trecerii letargice a vremii văzute în imaginea cîtorva ceasornice diforme, căzute la pămînt, prelinse peste rigole, ca și cînd cadranele lor calde și gelatinoase ca niște meduze ar fi fost de ceară topită. Vlaminck a materializat scurgerea timpului în reprezentarea cîtorva corpuri omenești care, în loc de capete, înălțau pe umeri orologii mute... Magritte a văzut timpul transformat într-o pasăre închisă în colivia din pieptul unui solitar pe curbura planetei. Clopotarii de la Notre-Dame văd timpul în buza tocită a clopotelor lor, pe care de opt sute de ani îl măsoară tras de funii. Voronețul îl înfruntă cu albastrul lui, și timpul se teme nu numai de veșnicia piramidelor egiptene, ci și de culoarea cerului românesc din icoanele Bucovinei...

Românii au o concepție a lor despre timp și moarte, basmul, care stă la baza mitologiei carpato-dunărene, o atestă din plin. Cînd Coșbuc scria «N-ai timp să simți că mori...» dezvăluia o atitudine a poporului său față de murire, văzînd în asta dreptul și curajul omului de a-și privi moartea în față, de a o «simți», de a o înțelege. În «Tinerețe fără bătrînețe și viață fără de moarte», cel mai tulburător basm al românilor, Valea Plîngerii nu apare ca un blestem implacabil, ci ca o sete de cunoaștere, de pătrundere a celei mai cumplite taine a existenței, pe care românul vrea s-o descifreze chiar dacă pentru aceasta plătește prețul suprem, propria-i viață. El nu găsește în moarte nici o voluptate, deși i s-a spus întotdeauna că dacii, strămoșii lui, nu cunoșteau lacrima în fața pieirii. Uneori, ea apare carpato-dunăreanului ca o necesitate, ca o jertfă conștientă, impusă de nevoia de desăvîrșire, așa cum ne-o mărturisește legenda meșterului Manole în care numai prin sacrificiul iubirii se obține perenitatea creației...

Știu undeva un ceas fără cifre, cu două limbi ca două săgeți ieșind dintr-un pintec falstaffian, care nu este pus să-și picure secundele decît la ora mesei. Este o pendulă cu cuc eliberat din colivia lui de scîndurele, din ea atîrnă o sîrmă terminată printr-un disc de tablă, dar care nu se leagănă decît după ce primește un bobîrnac de la comeseni. Un ceasornic în agonie, murind de așteptare, care n-a măsurat niciodată nimic, căci niciodată n-a fost în dialog cu timpul...

Ceasul acela a rămas pentru mine ca un timp căruia îi este foame de destinul lui...

mașinile „de gîndit“

de Henri WALD

Cine crede că a gîndi nu înseamnă nimic altceva decît a mînui un anumit sistem de semne poate să creadă că mașinile vor ajunge să gîndească mai bine decît oamenii. Mașinile au și început să mînuiască diversele sisteme de semne mai repede și mai precis decît oamenii...

Asemenea prevestiri sînt astăzi cu atît mai alarmante cu cît trăim, într-adevăr, un moment în care oamenii, solicitați mai mult de semnalele care se «percep» decît de semnificațiile care se «pricep», tind să reacționeze față de cultură mai mult prin «reflexe senzoriale» decît prin «reflecții intelectuale». Primejdia ca oamenii să ajungă să gîndească mai prost decît mașinile mi se pare însă mai mare decît primejdia ca mașinile să gîndească mai bine decît oamenii...

Nici o mașină nu poate fi altceva decît instrumentul material al spiritului uman. Firește că orice unealtă este mai puternică decît unul sau altul dintre organele omului. Omul a făurit unealta pentru a-și spori puterea asupra naturii. Unealta este însă superioară numai puterii *fizice* a omului. Nici o unealtă nu poate să întrecă puterea *spirituală* a omului. Uneltele pot să amplifice forța materială a oamenilor tocmai pentru că au fost concepute mai întîi de spiritul uman, singurul în stare să reflecte proprietățile și raporturile esențiale și repetitive ale lucrurilor. Superioritatea cuțitului de cremene față de piatra necioplită rezidă în faptul că materializează mai mult spirit omenesc.

Mașinile nu pot să gîndească mai bine decît oamenii, deoarece ele nu pot să imite decît operațiile *fizice* cu ajutorul cărora se desfășoară cugetarea umană. Un «creier electronic» operează nu cu «idei», ci cu «piese» fizice, sensibile, materiale, cum sînt literele, cifrele, figurile. El nu «modelează» însăși gîndirea, ci doar operațiile exterioare prin care se materializează gîndirea. Mai precis, el nu poate prelua decît operațiile gîndirii elementare, analitice și sintetice. În fața gîndirii inductive și dialectice rămîne total neputincios. Nici un creier artificial n-ar fi putut descoperi mașina cu aburi într-o oală în care fierbea apă. Inducția este un scandal logic de care numai gîndirea umană este capabilă, deoarece numai ea poate furniza mai multă informație decît primește. Omul nu trebuie să evite scandalul logic al inducției și al gîndirii dialectice, ci să și-l asume. O mașină nu poate fi decît un sistem automat de semnificanți.

Într-o mașină, ca în orice altă unealtă, distanța dintre semnificant și semnificație este incrementă. Ea nu poate să crească decît în mintea umană, prin energia metaforică a vorbirii. Înțelegerea se află în afara mașinii, în mintea omenească. Mașina nu poate nici să vorbească, nici să scrie, nici să citească, ci doar să emită sunete, să combine litere, cifre sau figuri și să se autoregleze în funcție de ce înregistrează. O anumită combinație de sunete sau de litere nu devine un raționament decît în contact cu gîndirea umană. Altfel, sunetele și literele emise rămîn simple semnale care nu pot stîrni decît reflexe.

Ni se anunță că există deja mașini care pot face poezii. Însă poezia nu este o combinație automată de semne, ci emoții, sentimente și pasiuni profund umane, cristalizate în idei prin intermediul vorbirii. Mașinile nu pot face poezii pentru că nu suferă cînd se defectează și nici nu se bucură cînd funcționează. Superioritatea definitivă a omului față de orice mașină constă în capacitatea sa de a-și transforma experiența și neliniștile în idei. Nici o mașină nu va putea vreodată să întrebe și mai ales să se întrebe, să nege și să creeze. Numai gîndirea umană este în stare să se îndoiască, să conteste și să conceapă ceva nou. De fapt, mașinile nu sînt capabile nici de răspunsuri. Ele nu pot decît să emită niște semne — sonore sau figurale — pe care numai gîndirea umană le poate aprecia drept răspunsuri. Gîndirea umană se caracterizează, în primul rînd, prin capacitatea ei de a pune atît lumea cît și pe ea însăși sub semnul întrebării.

Ideile nu pot fi create decît de ființe sociale. Trăirile pragmatico-afective nu devin idei decît în și prin limbaj. Pentru formarea ideilor nu este suficientă evoluția materiei vii. Ideile încep să apară numai din clipa în care societatea începe să vorbească în și prin fiecare om, îngăduindu-i să-și ridice stările sale sufletești la nivelul comunicabil al ideilor.

Eliberînd omul de toate operațiile elementare care pot fi efectuate automat cu ajutorul semnelor sensibile, mașina permite însă gîndirii să-și realizeze în mai mare măsură capacitatea ei creatoare. Neputînd fi o «mașină gînditoare», creierul electronic poate fi totuși o utilă «mașină de gîndit». De altfel, nici avionul nu este o mașină «zburătoare», ci o mașină «de zburat», chiar dacă nu se află nici un om la bordul lui: de zburat, zboară oamenii care îl dirijează, chiar dacă au rămas pe pămînt. Gîndirea se află «dincoace» de intrarea în mașină și «dincolo» de ieșirea din ea.

Rolul mașinii de gîndit seamănă cu funcția nomenclatorului din Roma antică. Sclavul care îndeplinea acest rol avea sarcina să șoptească la urechea stăpînului numele celor care veneau să-l viziteze. Sclavul nu știa decît numele. Ce reprezenta acest nume știa numai stăpînul.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

acreală și distincție

O doamnă distinsă a făcut cuiva, într-o clipă de oboseală și meditație, următoarea mărturisire pe care am curajul s-o socotesc senzațională.

— Cîndva, îmi plăcea laptele, acum nu-mi mai place nimic...

Sîntem cu toții îngroziți. S-a dus plăcerea de a sorbi o ceașcă de lapte cald, s-a dus totul de ripă... Dispariția laptelui din viața doamnei echivalează cu dispariția întregii existențe. Nu mai e lapte, nu mai e nimic.

Silă mi-a fost de plictiseala zgomotoasă, de cei care cască plini de energie, dar parcă acreala care se amestecă și cu puțină distincție e și mai enervantă. Că acritul dacă nu se socoate și aristocrat, nu se simte în apele lui.

Sînt oameni care au învățat să caște cu multă eleganță. Ei socot că plictiseala de care sînt năpădiți din creștet pînă-n tălpi este rezultatul inteligenței lor extraordinare. Plictiseala echivalează cu o carieră strălucită. De cînd au sperat ei să se plictisească... De cînd au tînjit ei după posibilitatea de a se zgîi la pereți. S-au străduit pentru așa ceva, și-au ros coatele pe bănci, au învățat limbi străine, au călătorit în țări străine și iată-i, cască... Nici lor nu le-a fost prea ușor, dar au izbutit. Pînă la urmă, talentul răzbate.

Viața exuberantă li se pare o impietate, o totală lipsă de educație. Un om care rîde — un om nepoliticos. Dacă te bucuri de viață, înseamnă că nu ți-ai terminat studiile. Fiecare mișcare a vieții îi jignește profund.

— Cum e posibil să vă bucurați atîta?

Acreala ar fi un fel de castel aristocratic unde nu poate oricine pătrunde. E greu, e foarte greu. Trebuie să fii un adevărat acrit ca să ai dreptul de a fi invitat la o ceașcă de cafea, sorbită într-o tăcere de groază și o plictiseală de moarte. Acriții se recunosc între ei, așa cum se recunosc hoții de buzunare. Un bărbat acrit va fi întotdeauna atras de o femeie acrită și, desigur, invers. Numai că ei între ei, acriții, se plictisesc prea rău, sau, mai exact, se sufocă. Și vor să înăcrească pe toți cei din jurul lor. Atunci se năpustesc în lume, ca lăcustele. Vine vara! Închideți bine ferestrele!

sport

de Emanuel VALERIU

cronică lucidă

Rugbiștii români, selecționați în echipa reprezentativă a țării, prin urmare cei considerați a fi cei mai buni în posturile lor, au evoluat zilele trecute în fața publicului nostru (bucureștean dar și provincial — meciul fiind televizat în întregime), avîndu-i ca adversari pe jucătorii italieni. După cum se știe, victoria reprezentativei noastre a fost netă și n-a stat nici un moment sub semnul incertitudinii. De la începutul partidei și pînă la fluierul final al arbitrului francez, s-a văzut în mod clar că între cele două combatante există o diferență de valoare favorabilă nouă.

Rubrica noastră și-a propus o anumită atitudine față de fenomenul sportiv românesc și internațional între dimensiunile corectitudinii și fair-play-ului, țesute pe un suport de statornică pasiune. De aceea, mă văd nevoit să las la o parte felicitările care se cuvin totdeauna învingătorilor și să fac unele observații critice care pot părea curioase atunci cînd succesul rugbiștilor a fost atît de net. Cum am mai scris și altă dată aici, cu referire la alte sporturi, mi se pare extrem de importantă maniera în care se cîștigă o partidă și, mai ales, împotriva cui se obține victoria. Echipa Italiei este de mulți ani inferioară, teoretic, formației similare românești. Din toate punctele de vedere. Cu toate acestea și în mod curios, palmaresul general al confruntărilor dintre cele două reprezentative este încă favorabil italienilor. Aceasta nu numai pentru că înainte de război peninsularii cîștigau de regulă meciurile cu compatrioții noștri, ci și fiindcă după 1944 echipele autohtone au cedat în cîteva întîlniri pe care, în mod normal, trebuiau să le cîștige. N-aș putea spune că s-a format un «complex italian», ci mai degrabă că abordarea meciurilor cu această formație a fost mereu considerată drept dinainte cîștigată, în teren lucrurile petrecîndu-se alt fel. Adversarii au tratat mai serios disputele, au fost mai laborioși, mai atenți, mai modești și — cînd au beneficiat de serviciile unor mari talente (reamintesc victoria lor cu 16—14 la reluarea disputelor Italia-România, decisă de excepționalul Battaglini care transforma orice de la 50 m) — au învins fără a fi realmente mai buni.

Spun toate acestea deoarece vreau să demonstrez că nu totdeauna cel mai bun cîștigă, dacă ar fi să considerăm doar calculele teoretice.

Duminica trecută, gazdele au transformat mai clar ca oricînd avantajul teoretic în puncte (32—6, la pauză 11—3), dar fără a entuziasma ori, mai corect spus, fără a ne da măsura unei valori tehnico-tactice care să reziste prin ea însăși, nu numai față de adversarul întîlnit. Altfel spus, cred că aceeași echipă, jucînd la fel ca împotriva Italiei, absolut la fel, dar avînd drept parteneră Franța sau Anglia, ar fi pierdut la un scor sever. De ce? Foarte simplu: pentru că rugbiștii noștri au comis extrem de multe erori tehnice și tactice colective, dar și prea multe greșeli individuale (mingi scăpate, prost controlate, pase fără adresă, placaje rare și inoportune, alegerea unor soluții eronate etc.). Sub aspect tactic, remarc că indicațiile antrenorilor au început să fie aplicate de-abia spre sfîrșitul partidei (scurtarea tușei, atacurile pe partea închisă, lansarea aripilor prin șut de către jumătatea la grămadă etc.). S-a abuzat de loviturile de picior (mai ales linia de 3/4 și «deschiderea») și numai incapacitățile tehnico-tactice ale italienilor ne-au scutit de surprize. N-am văzut nici o schimbare a manierei de joc în cele două reprize cu avantajul vîntului și împotriva lui.

În fața unui adversar mai slab, din start, se poate da integral măsura unor capacități sportive, se pot realiza scheme tactice superioare, se poate apela la fantezie personală dar și colectivă, ceea ce n-am prea văzut duminică.

Desigur că această cronică poate părea unora stranie, dacă se consideră doar rezultatul 32—6 pentru România. Personal cred că este infinit mai util să tratăm critic un meci mai ales atunci cînd partida s-a cîștigat, deoarece în astfel de situații cadrul unor discuții, în condițiile succesului, pot fi mult mai propice decît atunci cînd un eșec coboară peste limpezimea judecății noastre plafonul greu al insatisfacțiilor, al reproșurilor reciproce, al justificărilor mai mult sau mai puțin reale.

START

al unei noi serii **PRAKTICA**

Caracteristicile de bază ale aparatului PENTACON PRAKTICA L

- Obturator cu lamele din oțel, de tip nou cu timpi de expunere de 1 sec. — 1/1 000 sec. atenuator progresiv cu lamele
- durata cea mai scurtă de sincronizare pentru blitzul electronic 1/125 sec.
- întrerupător sincron pentru blitzul electronic și pentru lămpi cu blitz
- priză de aparat cu contact pe mijloc
- situație excepțională a filmului în plan datorită canalului pentru film și o deosebit de lungă placă de presiune pentru film
- carcasă deosebit de mică cu formă modernă
- cameră cu oglindă reflex 24 mm × 36 mm cu un singur vizor
- dispozitiv automat de introducerea filmului PENTACON — Loading (sistem PL)
- pîrghie de armare rapidă cu unghi mic de încărcare
- vizor cu prismă cu indicator al momentului de pregătire
- lentilă Fresnell cu rastru cu microprisme și cîmp inelar
- oglindă retrovizoare
- contor automat de imagini
- obiectiv interșanjabil cu filet internațional PRACTICA M 42 × 1 cu distanța focală de la 20 — 1 000 mm; în legătură cu aparatul PENTACON–PRAKTICA L se folosește blenda automată de presiune pentru obiectiv
- numeroase dispozitive auxiliare ORIGINAL-PRAKTICA pentru diferite domenii speciale

PENTACON PRAKTICA L

PENTACON

cu obturator cu lamele

Combinatul VEB PENTACON - DRESDEN

REPUBLICA DEMOCRATĂ GERMANĂ

VĂ RUGĂM SĂ VIZITAȚI EXPOZIȚIA NOASTRĂ DE SPECIALITATE DESCHISĂ ÎN PERIOADA 3-13 MAI A.C. LA SALA PALATULUI

PUBLICOM

Excepționalului talent, artistului Romeo Bazarca, mulțumire pentru înflăcărata interpretare a muzicii populare, plină de fantezie și artistică însuflețire.

David OISTRAH

«Colegiul muzical din Bonn» exprimă maestrului Romeo Bazarca înaltă recunoștință pentru cîntecul său virtuos.

Emil PLATEN

Seară de neuitat... un violonist de clasă internațională interpretînd, cu egală virtuozitate, muzică românească, franțuzească, rusă, americană...

K. ZILLIACUS

...violoniștii pe care i-am ascultat în viața mea n-au fost nici puțini, nici proști. Dar acest primaș pe nume Romeo Bazarca a fost maximum pe care l-am ascultat pînă acum

Peter RESEL — Viena

Primașul Bazarca și vioara lui

Parcurg filele «Carnetului de impresii» al restaurantului Pădurea Băneasa, citesc însemnările de mai sus și altele pe care nu le mai transmit pentru că ce-i prea mult — fie și apologie — strică, iar gîndurile mă poartă, paradoxal, către alți artiști, către alți ani... Grigoraș Dinicu, Jean Marcu, Fănică Luca, Ionescu Găină, Teodor Sibiceanu... Ei, și alții, creaseră o școală, o splendidă tradiție a café-concertului românesc. Ce s-a întîmplat cu ea? Poate că s-a topit o dată cu alte tradiții bune ale restaurantului românesc: poate că a dispărut o dată cu acel «specific» al meniurilor, stilului, atmosferei care făceau «ceva», de fiecare dată «altceva», din fiecare restaurant. Te duceai la «Flora» pentru «unica» mămăliguță cu brînză și mergeai la «Continental» pentru că dispoziția ta sufletească din seara aceea avea nevoie de arcușul lui Grigoraș.

Ei bine, iată-l pe primașul Romeo Bazarca reînviind, împreună cu băieții lui, frumoasa tradiție a muzicii de restaurant; a acelei muzici care nici nu te îndeamnă la reculegere dar nici să dansezi în ritmul ei, ci care transformă masa în festin.

Am încercat să deslușesc secretele cu care Romeo Bazarca a renăscut frumoasele tradiții. Unul din ele se cheamă talent, sau har, sau dăruire, sau cum vreți să-i spuneți dar despre asta nu vom adăuga nimic la cele ce-au spus semnatarii «moto»-ului nostru. Mai e și un alt secret decît talentul? Firește că da, altfel nici nu ne-am explica de ce Bazarca este «un caz»; că doar nu de lipsa violoniștilor de talent ne plîngem noi. Artistul nostru e dublat însă de un fin cunoscător al rosturilor muzicii lui. Bazarca nu și-a întocmit un repertoriu, ci niște repertorii. Cu o uimitoare ascuțime el «simte» în ambianța fiecărei seri în care concertează, ce se cuvine și ce nu se cuvine să cînte. Dacă nu mi-ar fi teamă că exagerez, aș spune că Bazarca știe exact ce trebuie fiecărui comesean în parte. Repertoriile lui bogate cuprind deopotrivă cîntece «de altădată» și șlagăre, folclor în tot ce are el mai valoros, de la nostalgia doinei la ritmul diavolesc al Ciuleandrei; valsului și romanței, tangoului și charlestonului, ariei de operetă artistul le dă nuanțe fin parodice iar dacă printre convivi recunoaște oaspeți ruși sau francezi, italieni sau americani, polonezi sau greci, îi face să asculte uimiți și încîntați cîntecele stepei și ale preriei, bal-musette și canțoneta, mazurca și sîrtaki-ul. Bazarca și băieții lui au colindat Europa și au concertat la Linz și Belgrad, la Viena și Salzburg, la Istanbul și Varșovia... Pretutindeni au dus cîntec românesc, șoptit insinuant «la ureche» și cine l-a ascultat nu-l va mai uita ușor.

«A fost odat' un muzicant, nebun amorezat...» plîngeau într-o seară flageoletele lui Romeo Bazarca. Era vorba chiar de el, de Bazarca, muzicantul nebun amorezat de arta lui.

E. DASCĂLU
Fotografie de Traian PROSAN

Unul din cîntăreții lansați de Casa **Compagnia Generale del Disco, Gianni NAZZARO,** *prezent la San Remo '70 cu frumoasa melodie «Dragostea este un porumbel».*

Foto C.G.D.

A treia expoziție personală

Pictorul Mihai Gheorghe a expus nu demult în foaierul Teatrului de Comedie cîteva lucrări din ceramică cu blezuri mate, din care am ales două piese. Cu acest prilej am fost informați de tînărul artist că abordează cu aceeași pasiune și celelalte genuri plastice — pictură, grafică, scenografie — preferind însă în ultimul timp ceramica spre care și-a canalizat întreaga preocupare artistică.

Vanessa REDGRAVE,
prestigioasa actriță engleză («Blow-up»),
într-un rol
pe care mărturisește
că și l-a dorit mult:
regină la... curtea regelui Arthur,
în legendarul **Camelot.**

DIRECȚIA GENERALĂ ADAS
STR. SMÎRDAN 5 BUCUREȘTI

29

rubrică redactată de Aurel CRIȘAN

POȘTA ADAS

Pe adresa redacției revistei «Flacăra» (Piața Scînteii 1) și a Direcției generale ADAS (str. Smîrdan nr. 5) continuă să sosească numeroase scrisori prin care se solicită răspunsuri la unele probleme privind asigurările ADAS. Mulți sînt și cei care, pentru mai multă operativitate, folosesc convorbirile telefonice, sunînd la 15 42 64. Poștașul ADAS vă stă la dispoziție, stimați cititori, răspunzîndu-vă în acest spațiu de revistă.

ION OPROIU din Vaslui. Cititorul respectiv ne solicitase mai multe amănunte despre *Asigurarea complexă a gospodăriilor cetățenilor*, dar, pentru a face loc și altor răspunsuri, i-am detaliat numai un aspect al problemei care îl interesa. Nemulțumit, ne-a reproșat «economia» și ne-a cerut lămuriri cît mai complete. Revin deci cu noi amănunte: a) în asigurare se cuprind și bunurile asigurabile luate în deplasare de către asigurat și membrii familiei acestuia, dar pentru cel mult 10 la sută din suma asigurată, pe toată durata asigurării; b) dacă s-a încheiat, din eroare, o asigurare pentru bunuri ce nu sînt cuprinse între cele asigurabile, asigurarea este nulă, primele încasate restituindu-se imediat. În cazul cînd bunurile respective sînt cuprinse laolaltă cu altele, asigurabile, se diminuează suma asigurată, recalculîndu-se prima și restituindu-se diferența; c) în asigurare se cuprind și bunurile asigurabile, aparținînd altor persoane decît asiguratului sau membrilor familiei sale, dacă se află în folosința sau păstrarea asiguratului sau membrilor familiei sale.

Sper ca de această dată să fiți mulțumit. Aștept alte întrebări de la dv.

GH. IOVIȚA, Ioco. Nu am primit prima scrisoare. Ați procedat bine revenind. Despre *Asigurarea de rentă pe timp limitat* am mai scris. Vă răspund totuși la cele trei întrebări: 1) asigurarea se încheie cu persoane în vîrstă de la 16 la 60 de ani pentru duratele prevăzute în tariful de prime, dar cu condiția ca la expirarea contractului asiguratul să nu depășească vîrsta de 65 de ani; 2) renta lunară pentru care se încheie asigurarea poate fi de 100, 200 sau 300 de lei și poate fi plătită timp de 4, 5, 6 sau 7 ani — la alegerea asiguratului; 3) renta se plătește lunar, anticipat, persoanei înscrise în polița de asigurare ca beneficiar, începînd de la expirarea asigurării.

MIHAI CÎRLIGEANU, Ioco. Telefonați la punctul operativ de lucru ADAS al sectorului în care locuiți. Foarte curînd veți fi vizitat de un agent sau inspector de asigurare. Acesta vă poate încheia pe loc asigurarea solicitată, eliberîndu-vă și contractul care să ateste că ați luat măsura de prevedere... dispusă de soție.

Dacă toate soțiile ar fi la fel de ascultate, cred că nu ar mai exista familie în care să nu se afle una sau chiar mai multe asigurări.

ELENA BĂNUȚĂ, Tulcea. Asigurarea mixtă de viață se poate încheia și fără participarea la tragerile lunare de amortizare. În această situație cuantumul primelor de asigurare se calculează ținîndu-se seama de această dorință a asiguratului.

PUBLICITATE

Silviu BRUCAN

„Relații industriale"

După o luptă înverșunată, care s-a desfășurat în parlament, în fabrici și pe stradă, guvernul conservator a reușit să treacă prin Camera Comunelor legea cu privire la «relațiile industriale», îndreptată împotriva sindicatelor și acțiunilor greviste. Bătălia în parlament a fost cîștigată. Rămîne acum de văzut ce se va întîmpla în fabrici și pe stradă.

Prin votarea legii anti-grevă s-a încheiat o eră — era în care muncitorimea britanică organizată în sindicate (T.U.C.) își desfășura munca și lupta pentru revendicări economico-sociale în cadrul sistemului legal, cu convingerea că acest sistem îi asigura condiții dacă nu egale, cel puțin «fair» în relațiile cu patronatul. Adevărul este că atîta timp cît economia funcționa «normal» în sensul că producea o rată înaltă a profitului, corporațiile puteau să-și permită luxul de a oferi muncitorilor condiții «fair» la masa de tratative. Ca rezultat, clasa muncitoare accepta să opereze «în cadrul sistemului», ba chiar să sprijine sistemul, ceea ce se reducea în fond la acceptarea ideologiei burgheze, exprimată în termeni politici prin utilizarea la fiecare soroc electoral a caruselului care aducea la putere prin rotație pe laburiști sau conservatori.

Schema a funcționat destul de bine și în perioada postbelică, pînă cînd lucrurile au început să se complice. În 1970, producția industrială a crescut doar cu 1 la sută, șomajul a atins în prezent 800 000 — cea mai înaltă cifră postbelică — iar beneficiile societăților n-au sporit decît cu 2 la sută în medie, ceea ce a acoperit destul de anevoios creșterile de salarii impuse de greviști și celelalte cheltuieli de exploatare. Prăbușirea celebrei firme Rolls Royce, blazon prestigios al industriei britanice, a luminat ca un fulger acest tablou critic al economiei.

În aceste condiții, burgheziei britanice nu-i mai dă mîna să acorde condiții «fair» de negocieri muncitorimii. Legea anti-grevă vorbește elocvent despre această cotitură. Sub efectul inflației, buzunarul îi va face pe muncitori să înțeleagă treptat semnificația reală și profundă a legii. Deocamdată, așa cum se întîmplă la începutul unui asemenea proces, «moderații» exprimă tăria pe care o mai păstrează influența ideologică a sistemului în sînul celor nouă milioane de sindicaliști.

Legea este făcută cu șiretlic burghez și redactată în termenii școlii moderne psihologico-sociologice a «relațiilor umane» dintre capital și muncă. Ea presupune atragerea muncitorilor «în cadrul sistemului» oferindu-le funcții și alte momeli. Dar T.U.C. a cerut sindicatelor să aplice o politică de necolaborare cu organele nou create și a avertizat pe sindicaliști să nu accepte funcții în aceste organe.

Între timp, «relațiile industriale» se vor înăspri, îndeosebi sub efectul neiertător al inflației care reduce salariul real al muncitorilor. Calea legală fiind barată, iar parlamentul așa cum este, muncitorii britanici vor fi nevoiți să caute forme și căi noi de luptă.

«Fair bargaining» — negocieri deschise și pe picior de egalitate între capital și muncă — și-a trăit traiul și va deveni, desigur, un subiect favorit al umorului britanic.

Capitala belgiană a arătat în acele zile ca un adevărat cîmp de bătălie. Pentru a-și exprima protestul împotriva condițiilor impuse de reglementările integraționiste, producătorii agricoli au recurs și la pietrele de caldarîm.

BRUXELLES–

Ecoul «răscoalei țărănești» de la Bruxelles, al celor peste 100 000 de glasuri care au strigat în limbile tuturor țărilor Pieței comune aceleași lozinci, nu se va stinge curînd. Compromisul la care au ajuns cei șase miniștri ai agriculturii, caracterul palliativ al măsurilor adoptate relevă din nou impasul adînc — pe care mulți comentatori nu se sfiesc să-l califice drept «faliment» — al politicii agrare comunitare. Practica C.E.E. de a lua hotărîri peste capul straturilor sociale direct implicate, integrarea agricolă prin aducere forțată la numitori comuni, ignorînd particularitățile specifice fiecărei țări, «restructurarea agrară» implicînd în viitorii 10 ani dezafectarea a 5 milioane de hectare și exodul

Sentimentul acut de frustrare, conștiința viitorului amenințător pe care îl rezervă fermierilor vest-europeni restructurarea «pieței verzi» au prefăcut manifestația de la Bruxelles într-o explozie de violență. Pe străzile orașului a curs pentru prima dată «sînge comunitar».

EPETIȚIE GENERALĂ?

spre industrie a circa 10 milioane de țărani continuă să alimenteze o stare de incertitudine din ce în ce mai greu suportată, valuri crescînde de nemulțumire.

«Ne aflăm în fața unei manifestații care a scăpat din mîna organizatorilor? Sau asistăm la o repetiție generală?» — se întreba «Le Figaro» în zilele cînd maratonul mîniei transformase Bruxellesul într-un cîmp de bătălie. La rîndul său, un purtător de cuvînt al Federației producătorilor agricoli vest-germani avertiza: «Fără o schimbare a politicii comunitare, trebuie să ne așteptăm la alte incidente grave de felul celor care au avut loc la Bruxelles». Și nu este singura declarație în acest sens.

Ca și în atîtea alte cazuri, tulburările de la Bruxelles au demonstrat că folosirea forței nu poate frîna mînia legitimă.

Azi fermier, mîine — cine știe? Agricultorii refuză, cu o fermitate care nu mai poate fi trecută cu vederea, să fie smulși de pe pămînturile lor pentru a deveni orășeni de categoria a doua sau supraviețuitori ai unei pături în curs de suprimare

ROMA

cazul onmi

Corespondență specială de la Michele RUBINI

Un scandal de mari proporții a izbucnit în Italia. Revelațiile aduse de presă în fiecare zi asupra anchetei în curs sînt urmărite cu profundă indignare de opinia publică. ONMI — instituția ce se ocupă pe plan național de protejarea mamei și a copilului — s-a făcut vinovată de practici inumane și speculă pe pielea copiilor orfani sau abandonați — în număr de aproximativ 300 000 în întreaga țară. Au fost puse sub acuzare aproape 150 persoane, inclusiv d-na Angela Gotelli, președinta ONMI, membră a partidului democrat-creștin, precum și întregul comitet executiv al instituției format din personalități aparținînd aceluiași partid.

Iată, pe scurt, cum a fost descoperită această afacere. În urma sesizării unui cetățean particular, judecătorul Luciano Infelisi a fost însărcinat să întreprindă o anchetă. 1 500 jandarmi și agenți de poliție au efectuat descinderi inopinate în 286 orfelinate din Roma. În aproape toate au fost descoperite stări de lucruri inadmisibile: murdărie, alimentație insuficientă, lipsă de încălzire, îngrijire medicală inexistentă, sedative administrate pentru a «închide gura» copiilor bolnavi sau flămînzi. În unele cazuri — copii băgați în cămăși de forță, rufărie neschimbată de luni de zile. «Unii copii o duc mai rău decît în casele de corecție pentru minori — a declarat judecătorul Infelisi. Ar fi trăit mai bine dacă erau delincvenți». Situația este și mai gravă în orașele de provincie.

Cu prilejul anchetei a fost de asemenea scoasă în evidență lipsa de control a ONMI asupra gestiunii orfelinatelor, carență ce a dat naștere unui mare număr de malversațiuni financiare ale căror prime victime au fost tot copiii. Presa citează «inventarea» unor orfelinate existente numai scriptic, refuzul sistematic al cererilor de adoptare — cu excepția celor însoțite, pe sub mînă, de sume considerabile etc.

Partidul comunist italian, partidul socialist italian, cercuri tot mai largi ale opiniei publice cer dizolvarea ONMI și transferarea competenței acesteia către administrațiile regionale.

În majoritatea orfelinatelor — a relevat ancheta — copiii sînt nu numai neîngrijiți, ci și victime ale unor «mijloace de corecție» abuzive — bătuți, băgați în cămăși de forță etc.

Dic. **BABOIAN**

soluția militară- un fiasco

A fost nevoie de un dezastru militar ca cel de la Dien Bien Phu, pentru ca generalii francezi să-și dea seama că războiul lor colonialist în Indochina este iremediabil pierdut. Plecarea lor din Vietnam reprezenta nu numai recunoașterea unei înfrîngeri, ci și un avertisment pentru alți amatori de «soluții militare» asemănătoare. Sfidînd experiența franceză trei administrații americane s-au străduit succesiv să demonstreze că războiul din Indochina poate fi totuși cîștigat... Ce s-a întîmplat, se știe; după 10 ani de intensă desfășurare a eforturilor lor militare, americanii și aliații lor s-au împotmolit într-un impas asemănător celui de la Dien Bien Phu. Cu singura deosebire însă că, de astă dată, este vorba de o înfrîngere de proporții și implicații infinit mai ample. Răsturnarea spectaculoasă și dramatică a situației din Laos, transformarea precipitată a invaziei americano-saigoneze într-un veritabil debaclu militar soldat cu o memorabilă retragere în debandadă, constituie, după opinia majorității observatorilor politici militari, semnul evident — și cel mai recent — al incapacității mașinii de război a unei mari puteri ca S.U.A. de a impune în Indochina soluția militară zadarnic scontată la Washington. Faptul că președintele Nixon a considerat că, într-o asemenea împrejurare, este necesar să rostească o cuvîntare radiotelevizată pentru a justifica sau explica impasul creat și pentru a liniști opinia publică, mai mult ca oricînd ostilă continuării aventurii militare din Indochina, cu o nouă promisiune de accelerare a retragerii trupelor americane (chiar dacă a evitat să fixeze un termen precis al retragerii complete) reprezintă un indiciu concludent că însăși actuala administrație americană a renunțat definitiv la himera victoriei armelor sale în Indochina. Mai mult decît atît; acum, cînd zarurile sînt aruncate, Washington este supus unor presiuni concentrice, irezistibile din partea opiniei publice americane și internaționale ca să renunțe la orice tergiversare a retragerii **totale** din Indochina. Nici un pretext pentru amînarea acestei decizii nu poate schimba sorții războiului. Sub acest aspect apar stranii și absurde acele declarații din sursa americană care, în ciuda evidenței, continuă să prezinte drept «succes» dezastrul militar americano-saigonez din Laos. Faptul justifică riposte vehemente ca aceea formulată recent de cotidianul britanic **Daily Mirror**: «Să se termine cu încercările de a prosti America și lumea întreagă cu acreditarea ideii că invazia susținută de americani s-ar fi soldat cu altceva decît printr-o derută militară». În versiunea lui **New York Times** dezastrul din Laos apare ca o dovadă în plus că «în Indochina nu poate exista o soluție militară». Ceea ce obligă la reconsiderarea unei politici soldate cu fiasco. Abordarea realistă a perspectivelor rezolvării echitabile a conflictului presupune în primul rînd renunțarea la orice încercare de a continua vărsările de sînge.

Lecția Laosului, rezistența activă a forțelor populare cambodgiene, lupta eroică, victorioasă a poporului vietnamez nu oferă nici o șansă strategilor înfrînți ai «soluției militare». Mai mult ca oricînd se impune reglementarea situației pe cale politică, prin negocieri și reglementări pașnice, respectîndu-se dreptul inalienabil al popoarelor din Indochina de a decide singure propriul lor destin.

Împlinirea a două decenii de existență și activitate fructuoasă a Asociației de prietenie Finlanda-România a prilejuit o seamă de manifestări în diferite orașe finlandeze — între care și această adunare festivă din sala Rakemusestarien Talo, din Helsinki, la care au luat cuvîntul Meeri Kalavainen, ministrul culturii al Finlandei, Vilho Siivola, președintele Asociației (în fotografie), și Octav Livezeanu, vicepreședinte al I.R.R.C.S. La Helsinki a avut loc, de asemeni, deschiderea expoziției «București — capitala României».

CAIRO

„excelenții artiști români"

Corespondență specială de la Constantin OPRICĂ

După succesul celor trei spectacole prezentate la Cairo — la care au asistat personalități de seamă ale vieții publice și cultural-artistice egiptene — numerosul grup al artiștilor români sosiți într-un turneu în R.A.U., în baza acordului cultural dintre cele două țări, a cucerit aplauze entuziaste și la Alexandria.

Presa egipteană se face ecoul acestui succes, relevînd în ample cronici calitățile soliștilor instrumentiști, ale cîntăreților de la operele din București, Iași, Cluj, Timișoara care au dovedit «tehnică și siguranță de veritabili virtuoși», «mare sensibilitate, rafinament artistic», «au încîntat auditoriul cu farmecul cîntecelor populare românești». Evoluția balerinilor români a fost de asemeni obiectul unor vii elogii. Ziarul «Progres Egyptien» subliniază că spectacolele prezentate la Cairo și Alexandria au constituit «minunate tablouri ce ilustrează înflorirea artei în România». La rîndul său «Journal d'Egypte», vorbind despre «excelenții artiști români», conchide că evoluția lor a constituit «o manifestare extrem de agreabilă în cadrul legăturilor de prietenie dintre R.A.U. și România».

ostaticul geoffrey jackson comunică...

După ce au eșuat toate încercările poliției din Uruguay de a afla unde este deținut fostul ambasador britanic la Montevideo, Geoffrey Jackson, răpit în urmă cu cîteva luni de membrii organizației clandestine Tupamaros, iată că tocmai răpitorii sînt aceia care lansează un prim mesaj din partea ostaticului lor: o scrisoare adresată de acesta soției sale și transmisă de radio Montevideo, urmată, la puțin timp, de o comunicare telefonică prin care se anunța că Jackson a suferit un atac de cord. Guvernul britanic a adresat un apel răpitorilor cerînd eliberarea sa imediată. În fotografia parvenită o dată cu scrisoarea, Jackson apare — după cum îl vedeți — cu barbă, citind o carte, în dreptul unui simbol atribuit organizației Tupamaros.

copii-recruți pentru războiul american

Ultima speranță a comandamentului american în Indochina: copiii-recruți oferiți de regimul saigonez. Imaginea este mai mult decît edificatoare.

Ceea ce nu au reușit trupele regulate americano-saigoneze, bătute pe toate fronturile, trebuie să realizeze acești puști înarmați și instruiți de militari americani, pentru a fi trimiși de fapt la... moarte sigură.

Și aceasta se cheamă «vietnamizare» sau o variantă mai crudă a acestei strategeme dinainte condamnate eșecului.

pelé la paris

Parisul microbiștilor a trăit zile de frenezie. Apariția marelui Pelé pe Champs-Elysees a prilejuit masive demonstrații de simpatie. Celebrul fotbalist brazilian s-a aflat în capitala Franței cu prilejul meciului amical dintre echipa «Santos» și o selecționată de vedete ale fotbalului francez. Înainte și după meci, Pelé a trebuit să suporte asaltul mulțimii de admiratori, în fața cărora el s-a prezentat, după cum vedeți, ținînd în mîini cupa campionilor lumii la fotbal

vestalele și monstrul

În timp ce, în sala tribunalului, Manson urla, auzind sentința, «Ferecați-vă ușile, păziți-vă copiii!» — mulțimea adunată în fața clădirii aștepta poate ca acei membri ai «familiei» care declaraseră că își vor da foc dacă «profetul» va fi condamnat la moarte, să treacă de la vorbe la fapte. Dar n-a fost așa. Elanul lor protestatar s-a dezumflat instantaneu. În loc să-și jertfească viețile într-o spectaculoasă sinucidere colectivă, «vestalele Satanei» au optat în cele din urmă pentru un alt sacrificiu: cel al podoabei capilare. Ceea ce e cu totul altceva. (În fotografia din stînga) Tot cu capul ras și, în plus, deposedat de barbă (în cazul acesta însă prin «forța împrejurărilor»), Charles Manson, monstrul care a conceput și dirijat crimele a căror atrocitate a zguduit America (sus).

cronica de trei secunde

OUL ȘI TABLOUL

S-au furat două tablouri importante de la Palazzo Vecchio din Florența, s-a primit la ziarul «Il Tempo» din Roma o scrisoare semnată G.A.L.I. care dă furtului o explicație normală și o semnificație anormală: «Vom restitui cele două tablouri în condițiile următoare: fiecare municipalitate a orașelor din provincia Toscana — adică Florența, Arezzo, Groseto, Livorno, Luca, Massa, Pisa, Pistoia, Siena și Prati — va trebui să închidă una din uzinele care provoacă grave poluări atmosferice... Cînd zece uzine din zece orașe toscane vor fi efectiv închise, atunci cele două tablouri vor fi restituite. Altfel, cele două tablouri vor fi distruse».

Ideea desigur nu e rea. E chiar bună. Cauza pe care o slujește e chiar foarte bună, dacă nu chiar nobilă: aerul lumii, atmosfera în care respirăm nu sînt cu nimic mai puțin importante decît un tablou al lui Rafael sau Rubens sau cine o fi, deși un lung snobism cultural e gata să accepte o lume de smoală și pucioasă dar pavoazată mîndru cu Boticelli și Van Gogh. Sînt oameni care pentru a avea o pictură în casă pot pune mîna și pe revolver, după cum alții — se știe — cînd auzeau de pictură sau, în general, de cultură trăgeau cu pistolul. Tocmai asta mă neliniștește în această idee italiană foarte bună, slujitoare a unei cauze curate: furia oarbă cu care oamenii pot apăra ideile cele mai nobile. Din tablou în tablou — luat ca ostatic — s-ar putea ajunge, pentru a apăra atmosfera, la un bou, la un ou, sau cum se titrează recent: «la un război mondial împotriva poluării», căci furia nu mai diferențiază. Dacă pentru a putea respira aer curat oamenii vor da foc lumii, cum s-a întîmplat nu demult pentru «spațiul vital»?

E multă ipohondrie în ce spun eu, dar să recunoaștem că ea-i alimentată și justificată de atîtea și atîtea fandacsii în care s-a căzut de-a lungul și de-a latul istoriei.

OMAGIU

Ieri, vineri 16 aprilie, unul din cei mai buni prieteni ai mei a împlinit 35 de ani și mă simt dator să-l felicit public, cu sinceră plecăciune, cum se cuvine între oameni modești. Acest prieten mi-a dat mult curaj în viață. Acest prieten m-a făcut să mai cred în speranță. Acest prieten m-a ajutat în nopți grele de nesomn, șoptindu-mi îndelung că nu e pierdut totul și se poate trăi frumos și așa. Acest prieten — prin exemplul său — m-a dezgustat de tot ce e mai ispititor și mai periculos pe lume, triumful. Acest prieten m-a vindecat de tot ce e mai dezgustător și mai nociv în viață: orgoliul. Acest prieten mi-a dovedit cît de armonios și de demn se poate trăi dacă nu te mai gîndești la a fi mereu primul, dacă nu te mai chinui cu obsesia deșartă de a cîștiga totul, de a strînge toți laurii și tot aurul premiilor supreme Acest prieten își face de 10 ani meseria ireproșabilă de a sosi întotdeauna al doilea. Nu e scriitor, nu e filozof, nu e om politic, nu e director de conștiință, nu e «maître à penser»... E un om care dă din pedale pe bicicletă. Îl cheamă Raymond Poulidor și e cel mai iubit ciclist al Franței. Fiindcă în palmaresul lui — din '61 pînă-n '71 — în majoritatea marilor competiții la care a concurat nu s-a clasat decît pe locul al doilea. N-a cîștigat niciodată nici o mare cursă a lumii. Și nu s-a plîns, și nu a crîcnit, și n-a murit niciodată. Vive la Republique, cher maître!

Radu COSAȘU

Agenda

JOE VALACHI, cel care, în 1963, aflîndu-se în închisoare și crezîndu-se condamnat la moarte de Mafia americană (denumită și «Cosa Nostra») pentru încălcarea «legii tăcerii», a acceptat să facă mărturisiri cu privire la activitatea acestui trust al crimei organizate — dîndu-i astfel prima puternică lovitură — a murit de moarte naturală la 3 aprilie în închisoarea din El Paso (Texas) în vîrstă de 66 de ani.

Satchmo bolnav! Iată o știre care a produs emoție în rîndurile milioanelor de «admiratori ai celebrului trompetist **LOUIS ARMSTRONG**. La vîrsta de 71 ani, regele consacrat al jazului a suferit o gravă criză cardiacă, fiind internat de urgență la Beth Israel Hospital din New York. Deși la început pacientul a trecut prin momente critice, ulterior s-a anunțat că starea lui este pe cale de ameliorare

Laurence Olivier — primul actor britanic primit ca membru al Camerei Lorzilor — a obținut, după efectuarea stagiului tradițional cu titlul de Sir, dreptul de a fi numit simplu **LORD OLIVIER**. Timp de mai multe luni, el nu s-a putut decide asupra numelui pe care să-l poarte în noua sa calitate. În cele din urmă s-a oprit la titlul purtat de un unchi al său, guvernator în Jamaica și secretar pentru India. Avizul rudelor a fost favorabil, întrucît acest unchi a avut patru fiice și nici un fiu care să-l moștenească.

Proaspătul lord Olivier și-a stabilit ca blazon: o lebădă cu coroniță și ianț, care a fost cîndva și emblema lui Henric al V-lea, personaj interpretat în repetate rînduri și cu succes de marele actor.

Generalul **ALAIN de BOISSEAU DEAN de LUIGNE**, în vîrstă de 57 ani, va prelua la 1 mai funcția de șef al marelui stat-major al armatei franceze, înlocuindu-l pe actualul deținător al funcției, generalul Cantarel. Ginere al generalului De Gaulle, ofițerul de carieră a fost pînă acum comandantul forțelor blindate franceze. Fost comandant al școlii de ofițeri Saint Cyr, el a cunoscut prizonieratul german la începutul celui de-al doilea război mondial. Din iunie 1940 a luptat sub comanda lui De Gaulle.

În cadrul unei recente ceremonii ce a avut loc la Palatul Matignon — sediul Președinției Consiliului de Miniștri al Franței — i-a fost înmînată insigna de Mare Ofițer al Legiunii de Onoare celebrului pictor **MARC CHAGALL**, printre ale cărui opere mai recente se numără decorarea plafonului Operei din Paris.

În momentul în care în Franța se exprimă îndoieli asupra utilității construirii avioanelor supersonice de pasageri de tipul «Concorde», cunoscutul constructor de avioane **MARCEL DASSAULT** declară că încă de pe acum trebuie să se reflecteze la un super-Concorde care să poată fi realizat în următorii cinci ani De ce? Pentru că «în viitorii zece ani toate avioanele de cursă lungă și chiar anumite tipuri pentru cursele medii vor fi supersonice».

UMOR DE:

CIK DAMADIAN

ANTON DRAGOS

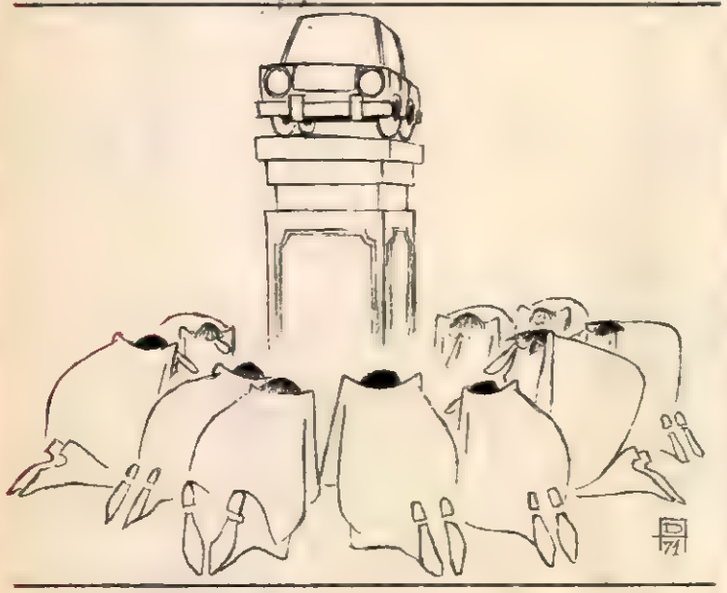

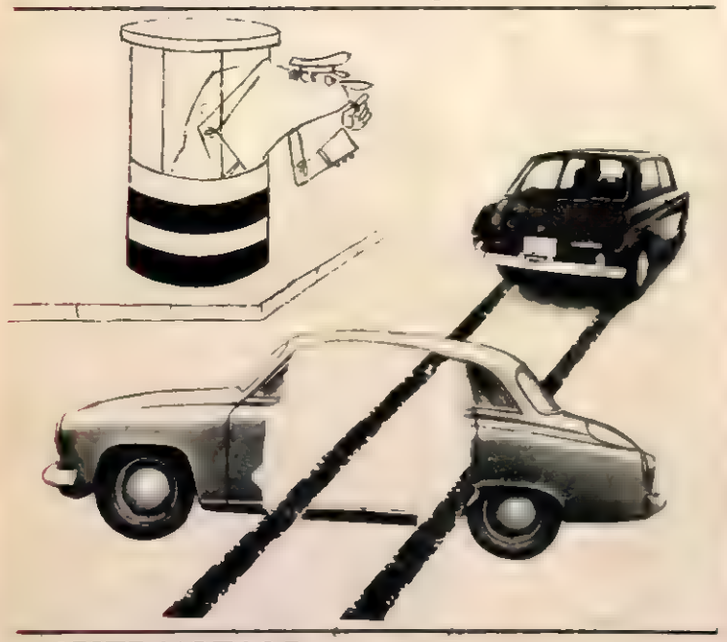

...PESTE HOTARE

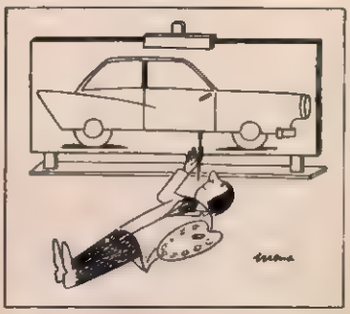

DRUMURI

1 C	2	3 L	4 A	5 T	6	7	8	9 ■	10	11 P
2 V		I	T	A	■				R	
3 R		N		■	S	T	A	T	I	C
4 B	E	I	■	G	O	L	N	A	■	T
5 U	■	E	R	O		■	C	R	H	R
6 C	H	■	E	N	E	A	S	■	P	U
7 A	L	M	■	D	A	C	■	C	A	I
8 ■	T			C	■	T	E		■	T
9		T		L		■	T	R	I	■
10		E		A	■	V	E	S	E	L
11 C			F	■	S	T	R		A	A

ORIZONTAL: 1) Bat drumurile — Agapia... avocalică. 2) Strada lui... Ionel Teodoreanu — Așa e bine să te îmbraci la drum lung (pl.). 3) Propulsori arctici — Răgaz la drum. 4) Nobil oriental... mereu însetat — Accelerație vinătorească. 5) Zeul care îți aprinde călciiele — Grafic de mers. 6) În mijlocul străzii! — Un călător antic — Cupeu! 7) Avangardă în armată! — Tatamare al lui tata-mare al lui tata-mare... — Drumuri. 8) Stat în vestul Africii — La planșetă. 9) Sisteme de căi de comunicații — Trei din Ardeal. 10) Teren de exhibiții. — Bine dispus. 11) Flori... rutiere — Drum urban.

VERTICAL: 1) Cotul Carpaților, zonă cu mare perspectivă de turism — S-a răsturnat un car! 2) Drumul îndrăgostiților — Autostrăzi și magistrale (sing.). 3) Traseu — Construcție modernă pe marile autostrăzi. 4) Cai dintre Dunăre și mare — Insulă... muzicală în Mediterana — Fereşte ochii. 5) La capăt de uliță! — Leagănă pe îndrăgostiți pe vestitele canale. 6) Drum lung. 7) Itinerar — Document — La est și la vest de la vest! 8) Autoarea poeziei «Călătorie» — Văzduh. 9) Hotar (reg.) — Bună pentru... navetiști. 10) Sur — Se ia la drum — Feciorul caprei. 11) Drum bun — Notă muzicală... cu sens.

Constantin CERNAT

Dezlegarea jocului Antologie lirică «EMINESCIANĂ», apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) NEMURITOR — LUNA. 2) APUS — DUNARE — AS. 3) RASARIT — NORI — P. 4) CVA — AL — SIM — TEI. 5) IATA — ARATARI — R. 6) S — IRJ — ARINI — MA. 7) ANTONIM — IUBIT. 8) ADIERI — IMA — ATI. 9) PE — MANUSA — SL — E. 10) OSTI — AR — ROTAS. 11) LEASA — MUT — INEZ. 12) LAC — STATORNICI. 13) O — URIES — RAS — AN. 14) NATURA — PAJISTE.

memento

Prezentat de: Traian STOICA (carte) · Vlad MUȘATESCU (disc) · Cornel BOZBICI (plastică) · Rodica POP (teatru) · Magda MIHĂILESCU (cinema) · E. DASCĂLU (muzică și televiziune)

carte

● Dintre cărțile pregătite de Editura științifică pentru întîmpinarea semicentenarului P.C.R. notăm următoarele: **Crearea P.C.R.** de I. Popescu-Puțuri și Aug. Deac; **Purtători de flamuri revoluționare** de I. Popescu-Puțuri și Titu Georgescu; **P.C.R., stegarul luptelor revoluționare din anii 1929-1933** de Ilie Ceaușescu; **Apărarea Patriotică** de O. Matichescu; **P.C.R. și masele populare** de Gh. Ioniță; **Cultura și socialismul**, lucrare întocmită de un colectiv de autori coordonat de Al. Tănase.

● La Editura militară a apărut **Balada comunistului fără nume**, o carte de versuri însuflețite, calde, sincere, dedicată aniversării semicentenarului P.C.R. de Nicolae Tăutu.

● Presa literară consemnează atribuirea prestigiosului premiu italian «Tormargana» scriitorului Alexandru Balaci. Prilej și pentru noi de a-i transmite valorosului exeget al fenomenului literar italian aceste rînduri în semn de felicitare, încălzite de bucuria ce-o resimțim pentru această legitimă recunoaștere.

● La Editura Univers, criticul Șerban Cioculescu publică o seamă de personale **Medalioane franceze**.

● Tot la aceeași editură a apărut **Istoria literaturii spaniole** de Juan Chabás (1894-1954). Traducere, studiu introductiv, note și «O privire asupra literaturii spaniole actuale» de Doina Maria Păcurariu.

● A apărut ediția a IV-a (revăzută) în două volume a romanului **Peripețiile bravului soldat Svejk în războiul mondial** de Jaroslav Hašek în excelenta traducere a lui Jean Grosu (Editura Univers).

● Ultimul număr (12) al revistei Secolul 20 se deschide cu două texte (un poem și un extras din cursul «Estetica poeziei») de Vladimir Streinu. Omagii pentru regretatul om de litere semnează Ion Biberi, Edgar Papu, Ion Dodu Bălan, Dragoș Vrânceanu, Nicolae Balotă, Adriana Mitescu, Șerban Cioculescu. Din bogatul sumar al acestui număr mai notăm publicarea unui inedit Epistolarium de Titu Maiorescu. Boris Pasternak e prezent în paginile revistei cu «Teatru și Proză».

cinema

Ion Dichiseanu

● **Printre colinele verzi. Filmul de autor** cîștigă un nou adept: scriitorul Nicolae Breban, care a operat o selecție în lumea «Animalelor bolnave». Imaginea — P. Kostrakiewicz. Interpreți — Dan Nuțu, Mircea Albulescu, Ion Caramitru, Emilia Dobrin, Ion Dichiseanu, Vasile Nițulescu, Ion Besoiu. Muzica — Tiberiu Olah.

● **Poienile roșii.** După Vadim Derbenev («Ultima lună de toamnă»), încă un cineast al studioului Moldova-Film se impune cu pregnanță atenției noastre: Emil Loteanu, poet autentic, unul dintre puținii care cunosc prețul frumuseții. În distribuție — Svetlana Toma («Cadavrul viu»), Viktor Voinicescu, Grigore Grigoriu, Viktor Ciutak, Nodar Margvelașvili, Mihail Badikanu, Dumitru Skiper.

● **Butch Cassidy și Sundance Kid.** Agonia legendelor despre Vestul nesfîrșit,a eroilor pe care i-am crezut cîndva nemuritori, tristețea — răsărită în umbra ironiei — a cow-boy-ilor care nu mai știu să se descurce. Regia — George Roy Hill, o revelație pentru noi. Interpreți — Paul Newman, Robert Redford («Urmărirea»), Katharine Ross.

● Patru cinecluburi (Casa de cultură din Huși, Casa creației populare din județul Timiș în colaborare cu Casa de cultură din Sînnicolau Mare și Cineclubul din Sfîntu Gheorghe) au fost distinse cu medalii la recentul Festival al filmului de amatori Interkamera, desfășurat la Praga. Poate critica de specialitate va vizita acum mai des pe cineamatorii premiați.

● Semnalăm spirituala prezentare cu care Tomă Caragiu a deschis — sîmbăta trecută — premiera filmului românesc **Zestrea domniței Ralu**. Nu strică, măcar din cînd în cînd, să renunțăm la solemnitatea patetic discursivă. Oricum, **Haiducilor** li se potrivește mai bine o vorbă de duh.

● Editura Meridiane a publicat eseurile lui Elie Faure **Funcția cinematografului**, bun prilej de cunoaștere a unui estetician cu care uneori putem să nu fim de acord dar pe care îl vom stima totdeauna pentru imensa încredere cu care a privit arta filmului. Un studiu substanțial, de un remarcabil discernămînt critic, semnat de Napoleon Toma Iancu, însoțește ediția.

disc

● La concursul Radiodifuziunii de emisiuni pentru copii și tineret (tocmai din 1968), basmul «Măiastra lumii» (Brâncuși) a fost distins cu premiul I. Pe discul recent apărut, autoarea basmului, Georgina-Viorica Rogoz, este prezentată de Zoe Dumitrescu-Bușulenga cu calde cuvinte de prețuire. Printre actorii ce dau viață poveștii lui Brâncuși se întîlnesc nume mari: Ștefan Ciubotărașu, Fory Etterle, Melania Cîrje, Valeria Seciu ș.a. iar regia aparține lui Constantin Moruzan (EXE-0517).

● O culegere de «Romanțe», dintre cele mai inspirate și cunoscute, va constitui încîntarea multor îndrăgostiți de acest cîntec de inimă. Maria-Rozalia Gherghei, Ștefan Lăzărescu și Alexandru Bojenescu (de altfel și compozitor al multora din ele), interpretează printre altele: «A venit aseară mama», «Vis pierdut», «Romanța salcîmilor», «Aș vrea să știi», «Călugărul din vechiul schit» (EPE-0511).

● Frații Pană — virtuoși instrumentiști, cunoscuți mai cu seamă din emisiunile RTV — ne dăruiesc un recital lăutăresc remarcabil. De la «Supărare, supărare», «Țigănească de la Pogoanele», «Hora bidinarilor» și pînă la «Hora din Ieși» sau «A bre nane, a bre dade» sînt creații de excepție. Tudor Pană (violonistul formației) și Iacovache Pană (acordeon) ne-au dat un excelent disc (EPD-1261).

muzică

● Astă-seară, la Ateneu: Poemul orchestral «Vis cosmic» de Theodor Grigoriu; Variațiuni pe o temă rococo pentru violoncel și orchestră de P.I. Ceaikovski; Suita simfonică «Șeherazada» de Rimski-Korsakov. Dirijează, **Erich Bergel**. Solist, **Daniil Șafran**.

● Viitorul concert al Filarmonicii (Ateneu, 23 și 24 aprilie) este dirijat de Henry Selbing și cuprinde: Preludiu de George Draga; Suita în stil vechi pentru flaut și orchestră de coarde «Colas Breugnon» de Tadeusz Baird; Concertul nr. 1 pentru pian și orchestră de Prokofiev; Simfonia a V-a de F. Mendelssohn-Bartholdy. Solist,pianistul francez **Fr. J. Thiollier**.

● Orchestra de studio a RTV ne îmbie cu două lucrări în primă audiție: una pentru valoarea recunoscută a autorului ei, cealaltă, pentru ineditul construcției muzicale. Este vorba de Concertul nr. 2 pentru vioară și orchestră de Dmitri Șostakovici (solist, **Igor Bezrodnîi**) și «Povestea unei mame», operă într-un act de Roman Vlad, bucurîndu-se de aportul sopranei **Emilia Petrescu**, al actorului (recitator) **Emil Botta** și al corurilor (de femei și de copii) RTV dirijate de **Aurel Grigoraș**, respectiv de **Elena Vicică**. Mai ascultăm «Toccata simfonică» de Alexandru Pașcanu. La pupitrul dirijoral — **Carol Litvin** (22 aprilie, Studioul RTV).

● Al doilea (și ultimul) recital extraordinar al violoncelistului **Daniil Șafran** din ciclul «Integrala suitelor pentru violoncel-solo de J.S. Bach» are loc la Ateneu, la 20 aprilie, cu Suitele II, IV și VI.

● În ciclul «Tineri interpreți pe scenele Filarmonicii» — recitalul de pian **Vladimir Conta**: Bach, Beethoven, Prokofiev și recitalul de vioară **Șerban Lupu** (la pian **Marietta Leonte**): Leclair, Doru Popovici, Ysaye, Wieniawski (19 aprilie, Studio Ateneu).

● Duminică, 18 aprilie, la Sala Palatului, concertul de încheiere a turneului efectuat în țara noastră de formația de jaz «**Dușko Goykovich**» din München. De origine iugoslavă, Dușko Goykovich a urcat treptele unei strălucite cariere, ca trompetist și șef de orchestră de jaz, studiile de bază făcîndu-și-le la «Berklee School of Music», cunoscută școală de jaz din Boston. S-a stabilit în R.F.G. de unde colindă lumea și participă cu succes la cele mai prestigioase festivaluri ale genului. Solista vocală a concertului — **Barbara Field** din S.U.A.

● Sub conducerea lui **Ludovic Baci**, o formație de muzică veche a RTV prezintă, la «instrumente de epocă», un singular concert, al cărui repertoriu este alcătuit din lucrări din școala muzicală venețiană: Willaert, Andrea și Giovanni Gabrieli, Monteverdi, Cavalli, Cesti, Lotti, Legrenzi, Albinoni, Marcello, Galuppi, Vivaldi.

teatru

● **Bolnavul . Închipuit** de Molière jucat prima oară la noi în versiunea integrală de către un colectiv al Teatrului Național din Iași, sub conducerea Cătălinei Buzoianu. Un spectacol interesant, atractiv, în care tînăra și talentata regizoare demonstrează că umorul modern cu care-i privim pe clasici este și trebuie să fie rezultatul unei serioase culturi teatrale, reușind în plus, ca și în celălalt spectacol al său, **Drumul Increderii**, să creeze actorilor cu care lucrează un adevărat spirit de echipă. Alături de Dionisie Vitcu (actor cu deosebite virtuți comice), Liana Mărgineanu (personalitate complexă) și Cornelia Gheorghiu (apariție plină de rafinament) se impune atenției o nouă și înzestrată prezență scenică: Cornelia Hîncu. Remarcabile, măștile semnate de Liana Axinte, folosite cu multă fantezie în interludiile ce amintesc de tradiția commediei dell'arte, și deosebit de agreabil, comentariul muzical pe același gînd de duioasă și elevată parodie. Se poate rîde (și se rîde) și de un haz realizat cu deosebit simț artistic.

● Copiii (și adulții) mai au acum un prilej de bucurie, căci Teatrul «Țăndărică» le-a oferit o nouă premieră: **Peter Pan**, adaptarea lui Gellu Naum după James Barrie. Realizat sub îndrumarea lui Ștefan Lenkisch (decoruri, Micaara Buescu, păpuși, Ella Conovici și muzica, Pascal Bentoiu), spectacolul este plin de poezie, de semnificație, și nu numai pentru cei mici.

● Edward Albee, din nou prezent pe scenele noastre, de data asta cu o piesă mai puțin cunoscută **Totul în grădină**, pe care ne-o oferă în premieră pe țară Teatrul maghiar din Cluj (regia, Otto Rappaport), și care este în fază de repetiții și la Teatrul de stat din Oradea (regia, Marietta Sadova).

● O altă premieră pe țară ne-o anunță Teatrul «Mihai Eminescu» din Botoșani: **Veronica Micle**, de Claudia Millian-Minulescu, pusă în scenă de o echipă înzestrată: regia îi aparține lui Zoe Anghel-Stanca și scenografia e semnată de arh. Vladimir Popov și Diana Ioan.

● Ultima piesă a lui Mircea Radu Iacoban, **Rouă și tutun** (Fără cascadori), a fost pusă în scenă atît de Teatrul «Bacovia» din Bacău (regia, Victor Tudor Popa, scenografia, Th. Ciuppe) cît și de Teatrul dramatic din Baia Mare (regia, Marius Popescu, scenografia, Giulio Tincu).

Cornelia Hîncu și Cornel Constantin

plastică

● **Vincențiu Grigorescu** a evoluat treptat de la o pictură — în care echilibrul formă-culoare mai păstra compoziția în acele explozii florale, superbe prin atmosfera muzicii lor interioare, sau prin acei fluturi înghețați în pastă ca niște ornamente geologice ireale — spre o pictură a dualității cromatice (alb-negru). În aceste spații eterate, adeseori vibrate pînă cînd materia capătă relief, totul este joc pur, formele sînt abstrase oricărei narațiuni, dar nu și acelei atmosfere magice, pe care o dă identitatea internă a materiei, de la sclipirile sale pînă la tenebrozitatea intensă (Apollo).

● O amplă expoziție a lui **George Pirjol** a putut fi văzută cu aproape un an în urmă în care artistul expunea o multitudine de obiecte spațiale. Acum redescoperim aceleași preocupări pentru arhitecturile imaginare, realizate cu o remarcabilă virtuozitate (Apollo).

● Gravura lui **L. Feszt** e purificată pînă la abstracție de ilustrativism, imaginile sînt ale unei lumi surprinse în metamorfozele ei esențiale. Ceea ce reține este experimentarea unor procedee complicate (tehnica în relief, mezzotinta) mijloace de realizare a unor imagini expresive (Apollo).

● **Liviu Corneliu-Ichim** este un debutant care își ia drept sprijin realitatea unei opere sau istorii. Cu toate că folosește semnul ca modul, grafica lui este narativă. Cultivarea simbolului o ancorează mereu în contingent. Dintre cele patru serii de lucrări am remarcat corespondențele la «Florile răului» (Holul Universității-București).

televiziune

ACTUALITATE. Apropierea marii aniversări de la 8 Mai aduce mai aproape de noi și evenimentele consemnate în ciclul, atît de viu și de interesant, «50 de ani în 50 de evocări» (emisiuni zilnice). La împlinirea a 25 de ani de existență a UNESCO, un reportaj filmat realizat cu concursul tehnic al prestigioasei instituții culturale internaționale (luni).

MUZICĂ, COREGRAFIE. Marina Crilovici și Ludovic Spiess, care și-au înscris numele în cartea de onoare a interpreților «Boemei» de Puccini, ne oferă cîteva fragmente din nemuritoarea operă (miercuri). Studio dans — cu Cristina Hamel, Rodica Simion, Ion Tugearu, Pavel Rotaru (vineri). A doua parte din înregistrarea neuitatului concert de jaz cu care ne-a delectat Lionel Hampton (sîmbătă). O celebră formație camerală florentină, «L'insieme di Firenze», ne oferă un cvartet de Rossini și un cvintet de Paul Hindemith (sîmbătă).

FILM. Retrospectivă Frédéric Rossif, cu secvențe din opera marelui stilist al imaginii din care nu vor lipsi, firește, fragmente din seria «Viața animalelor» (duminică). La Telecinemateci — un film polițist cu Charles Laughton și Ray Milland. Se cheamă «Marele orologiu» (miercuri). Ciclul «Istoria filmului» închină o pagină omagială pionierilor filmului românesc (joi).

TEATRU. Piesa lui Horia Lovinescu «Febra», adaptată pentru micul ecran și onorată cu o distribuție forte.

ȘTIINȚĂ. «Univers XX» se ocupă din nou despre una din minunile secolului nostru — laserul (joi).

EMISIUNI-CONCURS. Se apropie de final concursul coral interjudețean «Patrium carmen». Județele Alba și Dîmbovița (duminică). Steaua fără nume — muzică ușoară (luni).

DIVERTISMENT. «Niște» varietăți cu: Tom Jones, Adamo, Gianni Morandi, Caterina Caselli, Mireille Mathieu, Fred Bongusto, Iva Zannichi, Patty Pravo, Gigliola Cinquetti, Sandie Shaw, Pepino. Ei, ca spuneți? E de unde alege.. (duminică). Un Teledivertisment cu fragmente din trei musical-uri: «Romeo și Julieta» de A. Giroveanu, «Alcor și Mona» de Camelia Dăscălescu și «Poveste din cartierul de vest» (West Side Story). Distribuție bună, în frunte cu Vali Niculescu, Stela Popescu, Valentin Teodorian, Silviu Stănculescu, Iurie Darie, Florian Pittiș (joi).

SPORT. O emisiune apropae senzațională: în direct de la Barcelona, cursa automobilistică Marele Premiu al Spaniei (duminică). Tot duminică, fotbal: România — Albania în preliminariile turneului olimpic.

Stela Popescu

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul pronosport nr. 16, etapa din 18 aprilie 1971

I. Bologna-Roma	1, x
II. Cagliari-Catania	1
III. Juventus-Inter	1, x, 2
IV. Lazio-Fiorentina	1, x
V. Milan-Torino	1
VI. Sampdoria-Foggia	1
VII. Varese-Lanerossi	1
VIII. Verona-Napoli	x, 2
IX. C.F.R.-Progresul (Brăila)	1
X. S.N. Oltenița-Dunărea	1
XI. Ceahlăul-A.S.A.	1, 2
XII. Gloria B-ța.-C.S.M. Sibiu	x
XIII. Gaz metan-Minerul Anina	1

FLACĂRA-ALBUM

În acest an — mai către vară, se pare — o vom vedea pe **BARBRA STREISAND** în Hello, Dolly, musical-ul semnat de **Gene Kelly**.

FLACARA

17
'71

ANUL XX
NR. 829
24 APRILIE 1971

ÎN CINSTEA APROPIATULUI JUBILEU AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

În aceste zile premergătoare gloriosului semicentenar, Muzeul de istorie a Partidului Comunist, a mişcării muncitoreşti şi democratice din România cunoaşte afluenţa unui mare public. Vizitatorilor — între care numeroşi studenţi, elevi şi militari — le sînt evocate etape de însemnătate deosebită din istoria patriei, a luptei poporului nostru pentru libertate şi fericire, pentru crearea unei societăţi a celor ce muncesc cu braţele şi mintea, a societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

Printre manifestările închinate apropiatului jubileu al partidului se înscrie şi acţiunea organizaţiilor pionereşti din sectorul 3 al Capitalei. Recent, peste 1 000 de şcolari bucureşteni au vizitat Muzeul Doftana, unde purtătorii cravatelor roşii au depus coroane şi jerbe de flori în semn de omagiu pentru eroii clasei muncitoare ucişi sub zidurile Doftanei.
După careul pionieresc omagial (fotografia de jos) organizat la cimitirul «Trei pruni», echipele artistice ale şcolarilor au prezentat un emoţionant program muzicalo-literar, evocînd momente din lupta partidului nostru pentru libertate şi progres social. Tot cu acest prilej, patru şcolari au fost primiţi în rîndul organizaţiei de pionieri, în promoţia «50 de ani de la înfiinţarea partidului».

Aflat în faza finală, «Concursul naţional de creaţie şi interpretare teatrală» închinat aniversării semicentenarului P.C.R. a început cu premiera bucureşteană a piesei «Pisica în noaptea Anului nou» de D.R. Popescu. În scenografia Elenei Pătrăşcanu-Veakis şi regia lui Horea Popescu, a evoluat în remarcabile compoziţii un grup din valoroasa echipă a Naţionalului bucureştean. Un spectacol de ţinută, în care regizorul descifrează cu precizie realistă relaţiile complexe ale personajelor.

În cadrul pregătirilor pentru întîmpinarea semicentenarului Partidului Comunist Român, un aport deosebit revine şi creatorilor de artă. Numeroşi artişti vor expune în cadrul unei mari expoziţii de artă din Capitală, închinată apropiatului jubileu al partidului. Printre lucrările ce vor fi prezentate se numără şi «Eroica», creaţie aparţinînd sculptorului Ovidiu Maitec.

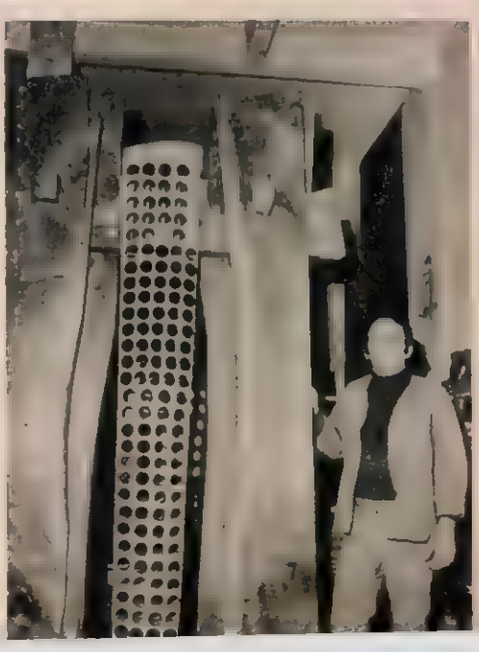

În cursul dimineții de vineri, 16 aprilie, tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU,** *împreună cu tovarășii Manea Mănescu, Ilie Verdeț și Dumitru Popa, a avut o întîlnire de lucru cu conducătorii ministerelor industriei metalurgice, construcțiilor de mașini, cu directori și alte cadre de conducere din centrale industriale, unități cu statut de centrală, institute de cercetări și proiectări, cu un număr mare de specialiști din aceste ramuri de producție.*

Noua întîlnire de lucru, care s-a desfășurat în incinta cîtorva pavilioane din Complexul expozițional din Piața Scînteii, reprezintă o continuare firească a contactului nemijlocit dintre conducătorul statului nostru și făuritorii bunurilor materiale și spirituale din România, a dialogului viu, permanent, dintre partid și popor.

Indicațiile date și cu acest prilej, acum, la început de cincinal, constituie un sprijin prețios în activitatea oamenilor muncii din aceste importante ramuri ale economiei naționale, vizita de lucru a tovarășului **NICOLAE CEAUȘESCU** *demonstrînd pregnant grija statornică a secretarului general al partidului pentru ca obiectivele însuflețitoare ale cincinalului să fie transpuse în viață la un nivel calitativ superior.*

În fotografie: se vizitează standurile expoziției de mașini și utilaje realizate prin autoutilare.

Fotografia noastră vă prezintă unul din autotransformatoarele de 400 MVA realizate de Fabrica de transformatoare electrice din București și destinate echipării stațiilor electrice de la Slatina și București. În cadrul aceleiași întreprinderi se lucrează intens la montarea unui nou agregat de aceeași putere și care urmează să intre în dotarea hidroagregatului nr. 1 de la Centrala electrică de la Porțile de Fier.

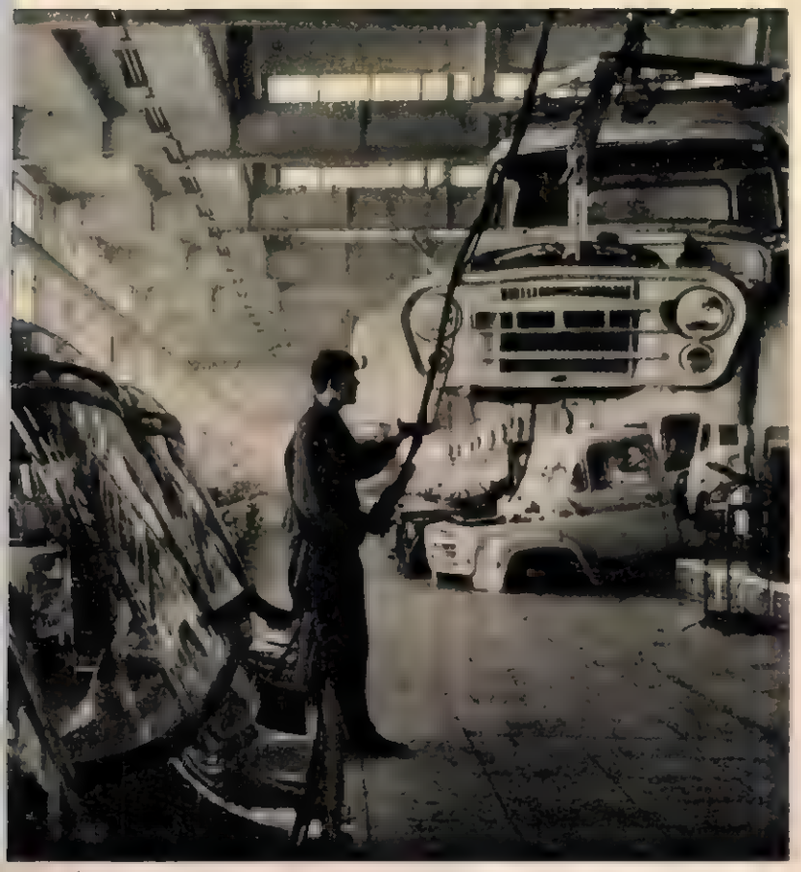

În cinstea apropiatului jubileu al partidului nostru, la uzinele «Steagul roșu»-Brașov a fost realizat cel de-al 235 000-lea autocamion înregistrat de la începutul fabricației și pînă acum.
În acest an, producția uzinei din Brașov va fi cu 1 000 de autocamioane mai mare decît anul trecut. Ca atare, au fost date în exploatare instalații complexe pentru transportul materialelor, noi linii automate de prelucrare a motorului, o unitate de tratamente termice și galvanizări și, parțial, o mare turnătorie de fontă.

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

cronică de campanie

Vremea e destul de capricioasă. Prilej de îngrijorare pentru lucrătorii ogoarelor, dar și de intensificare a eforturilor în vederea folosirii la maximum a zilelor și chiar a orelor ce se arată prielnice. Cuvîntul de ordine: însămînțatul porumbului. Pentru aceasta e necesară desfășurarea unei bătălii intense, începînd cu fertilizarea ogoarelor, cu punerea la punct a tractoarelor și semănătorilor și terminînd cu însămînțările de bună calitate, la adîncimea și densitatea necesare. Soarta recoltei de porumb se hotărăște acum, o zi valorează zeci de tone, dar știm că harnicii cooperatori și mecanizatori sînt la datorie.

Colectivele întreprinderilor industriale și unităților economice din județul Mureș și-au depășit sub raport valoric cu 15 milioane lei angajamentele asumate în cinstea semicentenarului Partidului Comunist Român. S-au realizat astfel peste plan: 3 221 tone carbid, 48 tone sodă caustică, 3,9 milioane cărămizi și blocuri ceramice, 1 330 mc cherestea rășinoase, mobilă în valoare de 4,6 milioane lei, confecții în valoare de 2 milioane lei, precum și alte produse.

În perioada care a trecut de la începutul anului s-au livrat la export, peste plan, produse în valoare de 10 milioane lei valută, cu mult peste angajamentul luat în întîmpinarea marii sărbători. O însemnată pondere în realizarea acestor succese revine colectivului de muncitori, tehnicieni și ingineri ai Combinatului de îngrășăminte cu azot (în fotografie).

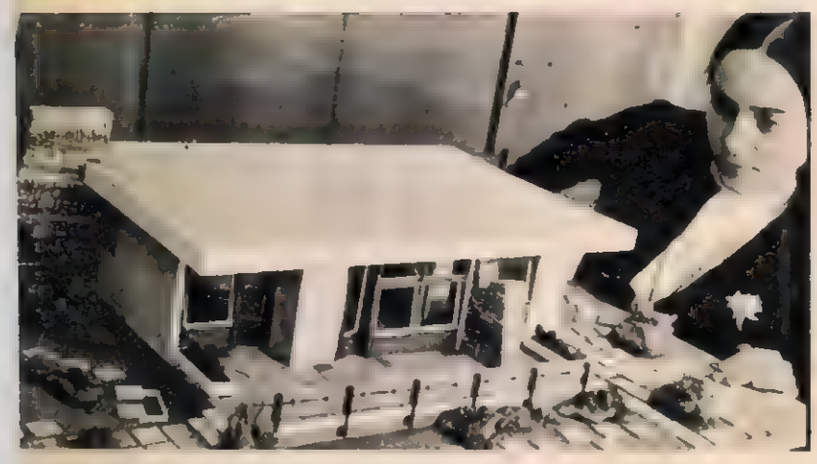

Căsuțe din prefabricate (material lemnos) realizate după un proiect elaborat în cadrul Institutului de cercetări și proiectări pentru industria lemnului-Pipera. Noile construcții — ne-a declarat șefa colectivului de proiectare, arhitect Ana Ionescu — se recomandă prin următoarele calități: asamblare ușoară și ieftină, posibilitate de amplasare rapidă. Pereții au o izolație termică egală cu cea a unui zid de cărămidă de 60 cm. Sîntem informați de asemenea că primele căsuțe, realizate la scara 1/1, s-au bucurat de mult succes în rîndul partenerilor din străinătate, dovadă recentele comenzi sosite din partea unor beneficiari din R.F.G., Suedia, Olanda, Israel etc.

La Piatra Neamț, organizația comercială locală a prezentat de curînd o paradă a modei de primăvară. Au fost admirate hainele confecționate din tricot — bluze, pardesiuri, pantaloni, jachete. Modelele aparțin fabricilor de tricotaje din Brașov și Miercurea-Ciuc.

COPERTA NOASTRĂ

Tînăra actriță EMILIA DOBRIN (a debutat în filmul Căldura) este interpretă principală în noua producție a Studioului București, Printre colinele verzi **(scenariul și regia — Nicolae Breban).**

Fotografie de Elena GHERA

Prezentarea artistică: Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

«viena — un oraș — se prezintă»

Sub acest titlu s-a deschis în pavilionul de pe malul Herăstrăului o sugestivă expoziție prezentînd vechiul oraș al «Dunării albastre». Mari fotografii îl familiarizează pe vizitator cu trecutul Vienei, cu monumentele sale istorice. Diapozitive color ne prezintă secvențe din cotidianul Vienei, străzile și oamenii săi. Machete și grafice însoțind panourile fotografice vorbesc despre Viena modernă, despre economia sa, despre eforturile municipalității în direcția sistematizării și asigurărilor sociale. Unul din punctele de atracție ale expoziției este fără îndoială «cafeneaua vieneză», unde patiseria de universal renume este cinstea reprezentată. Dar expoziția cuprinde încă multe, multe surprize. Nu ne propunem să le deconspirăm, lăsînd plăcerea descoperirii vizitatorilor. O expoziție deci sub semnul prieteniei, al dorinței de pace și înțelegere între popoare, o întîlnire agreabilă cu un oraș ce nu mai necesită vreo prezentare suplimentară.

ADRIAN ANDRONIC

— Și dumneavoastră sînteți cel care scrie mereu la ziar împotriva practicării șperțului???

Întreprinderea de prefabricate din beton-Galați, specializată în fabricarea elementelor din beton pentru construcțiile agrozootehnice. Între acești stîlpi de beton ce vor fi livrați unităților agricole socialiste, se vor adăposti în scurtă vreme mii de oi, purceluși și viței.

primăvară capricioasă

Că în luna aprilie jocul barometrului poate aduce surprize dintre cele mai dezagreabile rămîne o noutate veche de cînd lumea. Nu e mai puțin adevărat însă că pentru amatorii de schi capriciile primăverii reprezintă o adevărată mană cerească. Pe întregul lanț al Carpaților (în cazul de față la Locul Roșu) sporturile de iarnă s-au desfășurat în condiții meteorologice optime.

GASTRONOMICĂ

DE ALTĂDATĂ

«Bre! Scurt-li firul vieții și-a vremii jurubiță,
Îmi vine-ades, cumetre, să plîng ca un zevzec.
'Om mai mînca noi oare, știi, d-alea de berbec,
mai fragede ca trupul de june copilițe?»

(Din sonetul scris de Domn' Paladu', dedicat lui Niță Berechet — circumar)

Iac-așa, un brav om de litere ca domn' Paladu' — cărora în particular i se mai zicea și George Ranetti (1875–1928) — a simțit că se merită a închina unui localgiu, ce l-a mulțumit pe el și pe cei de-o generație, un sonet — dîndu-ne și nouă, celor care trăim în epoca computerelor, hot-panturilor și snack-barurilor posibilitatea de a afla ce grozav grataragiu era nea Niță Berechet.

Că pe vremurile de altădată nu erau nici «patibaruri» și nici «fiaturi», iar bucureștenii se mulțumeau cu crîșme ca «Leul și cîrnatul» sau «Trei ochi sub plapumă», pornind la iarbă verde de armindeni spre «Trei lulele» sau Cernica cu trăsurile de Herasca, asta o știe oricine. Dar mai puțini sînt cei care-și amintesc, ori știu, cu ce se ospătau contemporanii lui domn' Georgică Ranetti pre cînd se duceau la pădure și își aburesau în izvoare și puțuri damigenuțele de pelinaș.

Din cele aflate de noi, se pomenește că prin ăle paporniște își găseau loc castroane cu scordolea de raci (adicătelea raci fierți înmuiați într-un sos de nuci și untdelemn), pilafuri de caracatiță (de unde le-or fi adus — săracele), nesomuita pastramă de briceag (de văcuță sau capră), care împreună cu brînza nouă, asortată cu ceapă și usturoi verde, și saramurele ardeiate de caracudă, albișoară sau roșioară, erau tot atîtea îndemnuri de a goli cîte un pahar din damigenele priponite prin izvoare raci. Mai pomenesc documentele de înțepușarea de pui fripți și de fripturița de miel împănată — făcute special pentru a îmboldi clăticul gurii cu ăl pelin. De unde și ghiersul «Pelin beau, pelin mănînc, noaptea pe pelin mă culc» (mai ales la culcare era indicat pelinul, că alunga, pardon, puricii — fiind lipsă în acele vremi de DDT).

După cum băgat-ați de seamă, în nenumăratele decenii care au trecut, cel mai bine s-a ținut pelinașul. Așa că nu pregetați, atunci cînd pregătiți portbagajul Daciei pentru ieșire de armindeni, să aruncați — pentru orice eventualitate — cîteva sticle de pelin, vreo doi-trei pumni curățați frumos, fără a ocoli și niscaiva brînză nouă cu ceapă și usturoiașul verde corespunzător sezonului. Și de veți rămîne în pană cu mașina — Doamne dă — la vreo margine de pădure cu vr-un izvoraș în apropiere, nu vă sfiiți să reluați bunele obiceiuri de altădată și, readucîndu-l pe simpaticul domn' Ranetti, după ce vă faceți gustul — în afară de cei ce conduce mașina — parafrazați-i versurile:

Scurtă-i escapada și fraged-li cașu'
Îmi vine ades cumetre să trag din pelin.
Cît or ține puii și stuca cu vin,
Cum ne sfătuiește bine

P.P. NAȘU

1921 1971 50

• UCENICIE ÎN GALENȚI DE LEMN • UN CARTOF, DOI CARTOFI... • «CEI CARE NE APĂRAU DREPTURILE ERAU ÎNTOTDEAUNA ACEIAȘI» • A DOUA TINEREȚE A «LEMAÎTRE»-ULUI • «AVEM URMAȘI DE NĂDEJDE!»

DESTINE ÎMPLETITE

de Mihai HETCO
Fotografii de Traian PROSAN

Omul din fața mea, scund și vioi, mă uluiește. «Am 48 de ani...». Nu-i arată nici pe departe. I-o spun. «Sînteți amabil, îmi răspunde, dar să știți că-i simt. Dacă mai adaug că din ei 30 i-am petrecut aici, în uzină...». Fumează. «Alt năravvechi, fumez de cînd eram copil». Prin geamul deschis răzbate pînă la noi, abia estompat, vuietul uzinei, pe alei circulă camioane, încărcînd sau descărcînd utilaje. Undeva mai departe se aude fluieratul strident al locomotivei și zgomotul surd al vagoanelor ce se urnesc din loc. 30 de ani. E o cifră. Nu-i de mirare că maistrul Stan Rușanu e gînditor. Nu vine în fiecare zi cineva să te întrebe, să te roage să-ți depeni amintirile. Și așa, din senin, nu te apuci nici tu să te gîndești la ele. Te iei cu munca, uiți, n-ai timp. Și cînd începi să-ți aduci aminte, întîmplările năvălesc copleșindu-te, de nu mai știi cu care să începi.

— ...Am venit aici, la Lemaitre, prin '40. Făcusem profesionala, urma să lucrez la reparații de locomotive. Uzina de atunci? Cîteva corpuri de clădiri scunde, întunecate, neîncălzite. Iarna ningea înăuntru; noi, ucenicii, curățam zăpada, ne sculam la 5 ca să facem focul în cele cîteva sobe de tuci răsfirate la mare distanță unele de altele. Omul lucra ce lucra, și cînd nu mai putea, se repezea la godin și-și rezema spatele de el. Apoi se întorcea iar la lucru. Meseria, mai mult am «furat-o». Cine să se ocupe de noi? Măturam, dîrdîiam de frig, ba mai mergeam după lucru și acasă la maistru, să dăm o mînă de ajutor. Cîștigam un leu, un leu jumate pe oră. Tot timpul îmi era foame. Țin minte că noi, puștii, descoperisem în incinta fabricii un adevărat depozit de cartofi. Pentru armată, pesemne, fiindcă între timp izbucnise războiul și fabrica fusese militarizată. Mergeam pe furiș, ne mai înțelegeam și cu soldații, și ne umpleam bășțile și cămășile cu cartofi. Îi îngropam la turnătorie, în nisipul fierbinte, folosit la fabricarea formelor, se coceau. Îi găseam minunați. Războiul... Umblam cu galenți de lemn în picioare și ca să ajungem mai repede la cantină îi scoteam, preferînd să umblăm desculți.

Uzina era ocupată de armată. Pentru cea mai mică abatere, sancțiuni severe, carceră. «Pe front, vă trimit pe front!», parcă îi aud pe colonel cum striga. Cam prin perioada aceea am început să deschid și eu ochii. Am văzut cum au lăsat cîteva sute de oameni lucrul cînd un muncitor fusese amenințat cu concedierea. Cum mergeau la patron să ceară condiții de muncă mai bune sau sporirea salariilor. Am fost uimit, emoționat. De fiecare dată, oamenii care-i conduceau pe ceilalți, antrenîndu-i, vorbind în numele lor, expunîndu-se primejdiei de a fi în orice moment dați afară din fabrică, arestați, erau aceiași. «Cine sînt?», am îndrăznit să întreb pe cineva. «Sst, sînt comuniști. Da' vezi, mă puștiule, mucles, să nu afle careva ceva din conducere». Așa i-am cunoscut pe Ion Vișinescu, pe Avram Nicolae, pe Alexandru Popa, pe Mihai Dobrescu și alții, mulți alții. Și așa m-am apropiat de ei. Am început

«Mi-am început meseria... măturînd secțiile, cărînd lemne și cărbuni pentru cele cîteva sobe de tuci. Azi fac motoare și compresoare». (Nicolae DUMITRU, *trasator*)

«Aici, dacă vreți să știți, prin '40, iarna ningea înăuntru!» (Stan RUȘANU, *maistru*)

să particip la acțiuni de protest, la întruniri. În timpul insurecției, am ieșit în stradă, umăr la umăr, întreaga uzină. În 1945, tovarășii mei mi-au acordat suprema încredere: am devenit membru al Partidului Comunist Român.

...Anii, evenimentele se succed vertiginos. Lupta pentru putere. Manifestații. Ciocniri cu poliția, cu oamenii plătiți ai partidelor «istorice». Naționalizarea. «Lemaître» devine «Timpuri noi». N-a fost o simplă schimbare de nume. Maistrul Stan Rușanu își amintește că aproape imediat au fost luate măsuri pentru îmbunătățirea radicală a condițiilor de muncă. Strunguri noi în locul celor cu benzi de transmisie care cauzaseră atîtea accidente. Încălzire centrală în hale, luminozitate adecvată, instalații sanitare, dușuri. («...Ca să ne spălăm cît de cît de ulei și unsoare, înainte, aruncam în lighene piese încinse, scoase de la forjă. Numai așa puteam obține apă caldă».) Fostul ucenic, ajuns între timp muncitor destoinic, maistru, trăiește o a doua tinerețe. În puțini ani, uzina, modernizată, trece la producția de motoare și compresoare. Numărul muncitorilor se dublează, se triplează, producția și productivitatea muncii cunosc indici de creștere ce fac practic imposibilă orice raportare la trecut. Pe poarta uzinei intră alți, cu totul alți copii.

— Îi privesc și mă gîndesc la mine, cel de-acum 30 și mai bine de ani. Ce să le spun? Că luam palme de la maistru, că mi-era tot timpul foame și umblam mai mult desculț? M-ar crede și nu m-ar crede. Le vorbesc însă de frumusețea meseriei, de dragostea cu care am lucrat întotdeauna, indiferent de condiții. Și caut să le insuflu această dragoste, această mîndrie pentru titlul de *Muncitor*, care pe noi, atunci, ne-a ținut treji și tari, ne-a ajutat să răzbim și să învingem.

*

— Vedeți aleea aceasta? Aici am venit, adus de mînă de tata, prin 1936, îmi spune Nicolae Dumitru, trasator la secția prelucrătoare. Gemea curtea de copii. Copii de oameni necăjiți, cei mai mulți țărani din comunele din jurul Bucureștiului și chiar și mai de departe, din Alexandria, de unde eram eu, de pildă. Veneau maiștrii și alegeau fără multă vorbă. Pe ce criterii? Cine să-i întrebe?! Ăsta la turnătorie, ăsta la forjă, ăsta dincolo, ăsta nu e bun! Așa am început.

...A mîncat patru ani pîinea amară a ucenicului. A avut însă alături tovarăși de nădejde. În pofida tuturor greutăților, a foametei din timpul războiului, a teroarei, marea familie a muncitorilor era unită. De «lemaîtriști» se dusese vestea. Meseriași de prima mînă, la fel de curajoși, la fel de neclintiți în apărarea drepturilor lor. Nu-i de mirare că aici s-a format și dezvoltat cu vremea un puternic nucleu de comuniști. Nicolae Dumitru își amintește de acțiunile politice din acea perioadă. De sabotarea producției de război — lucrau intenționat piese de proastă calitate sau de-a dreptul inutilizabile, nu respectau graficele de execuție etc. De manifestațiile de stradă din '45, '46, la care participa cu toată ardoarea sa de tînăr. Ciocniri, nu de puține ori sîngeroase, în Cioplea, cu mașiștii. Naționalizarea.

Străbatem împreună secțiile uzinei. Corpuri vechi de clădiri, învecinate cu altele noi, unele în plină construcție.

— Nu-și poate imagina oricine, citeodată nici nouă nu ne vine să credem, amintindu-ne, în ce condiții se lucra. La turnătorie totul se executa manual. Ce mai, muncă de sclav. Aburi, emanații de gaze, o căldură ucigașă. Ieșeam storși. Ploua cu accidente, unele mortale. Acum... Dar ce, poate fi comparat? Poate fi comparat băiatul cu profesionala terminată, locuind în cămine spațioase, bine hrănit, bine îmbrăcat, seara citind, vizionînd un film, mergînd la dans, trăind omenește adică, cu Nicolae Dumitru de-acum 30–35 de ani, alergînd în pantofi de lemn, mîncînd ce da Dumnezeu și locuind într-o chichineață de doi pe doi? Munca de-atunci cu cea de acum? Îmi iau cîteodată copiii, cînd îi văd mofturoși ori nemulțumiți, și le povestesc. Se uită la mine cam neîncrezători. Și-or fi zicînd că exagerez, că sînt pus pe cicăleală. Le arăt fotografii, se crucesc. Cred și eu. Cînd ai acum 20 de ani și urmezi electronica, e greu, foarte greu, să-ți imaginezi așa ceva. Rîd: «Mata să fii? Poza nu-i cumva din alt secol, din altă țară?»

*

— Mie de la frizură mi s-a tras.

— ?!

— Păi da, «nu mă astîmpăram», făceam agitație. M-au prins și m-au tuns. Jale mare. Aveam frizură frumoasă, mă purtam cu cărare. La dans, pe Rahovei sau pe Văcărești, cine era ca mine! Mi s-a părut că se comisese împotriva mea o nedreptate atît de mare, încît m-am hotărît să continui, și nu numai atît. Și n-am avut bucurie mai mare ca în zilele acelea de după reforma agrară, cînd, tînăr comunist, urcam forja în mașină și plecam să reparăm prin sate pluguri, batoze și treierătoare. Am fabricat și pompe cu care au fost irigate multe mii de hectare. Am trecut apoi la fabricarea de motoare și compresoare. N-a fost ușor. Trebuiau oameni pricepuți, era nevoie de o nouă tehnologie. Am reușit să formăm cadre de nădejde, uzina a primit utilajele noi atît de mult așteptate. Dar cei ce au pus pe picioare noua producție de motoare a fost tot grupul de maiștri și muncitori de înaltă calificare, rodați la aspra școală de la «Lemaître», îmi spune Marin Vasilescu, tehnician la secția sculărie.

«Am apucat strungurile acelea arhaice, prevăzute cu curele de transmisie. Am purtat ani de zile galenți de lemn și-am mîncat cartofi copți în nisipul din turnătorie. Dar am apucat și modernizarea uzinei, schimbarea ei la față». (Marin VASILESCU, *tehnician*)

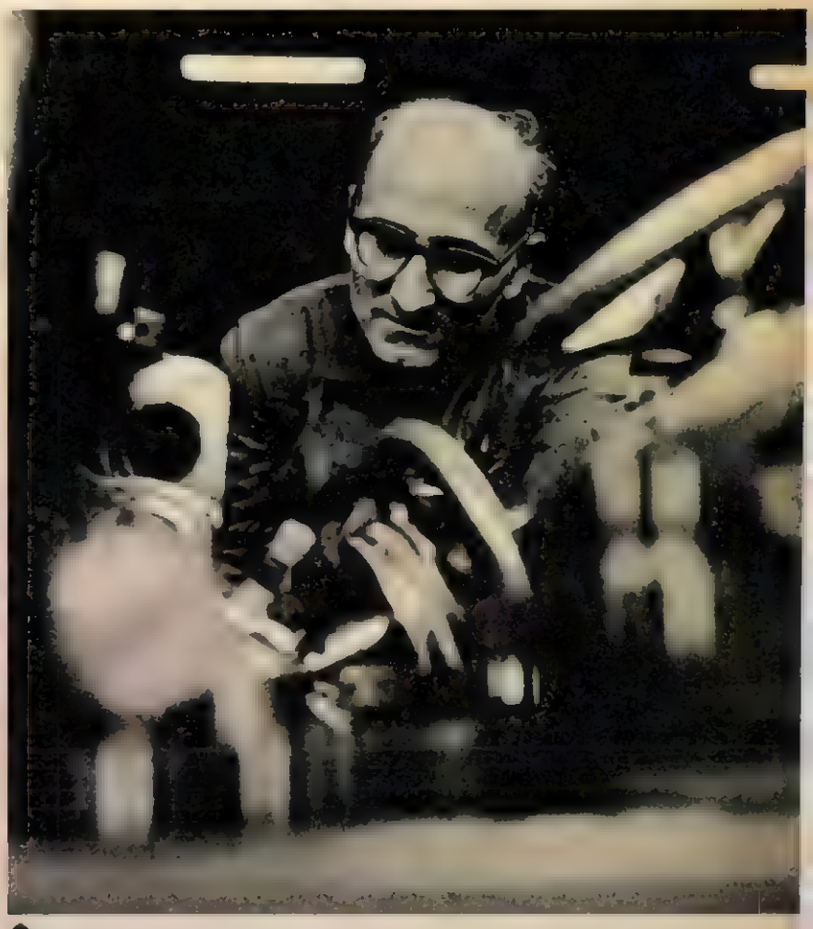

«Viața mea, uzina aceasta, cine le poate despărți? Am împărțit împreună deznădejdi și speranțe, triste și bucurii...». (Gheorghe AURELIAN, *mecanic*)

1921 1971 50

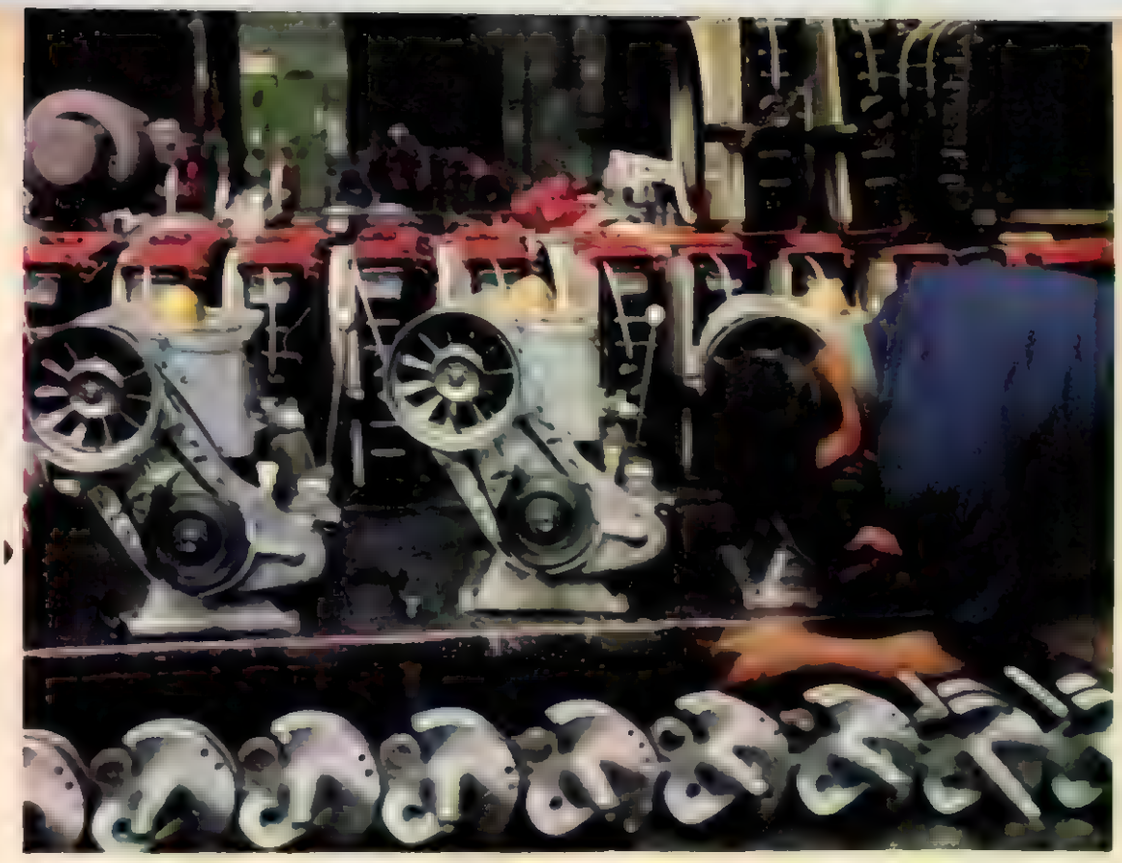

De la reparații de locomotive la producția de motoare și compresoare, iată succint drumul parcurs de centenara uzină bucureșteană.

DESTINE ÎMPLETITE

Experiența de decenii își dă mîna cu entuziasmul și tinerețea ultimelor promoții de muncitori. Rezultatul: o muncă sub semnul înaltei eficiențe și calității.

— Să plec din fabrică? Sau dacă am vrut vreodată să plec? Niciodată! De ce? Aici am crescut, aici pot spune că mi-am petrecut o bună parte din viață. Mă leagă de ea mii de amintiri, mi-e dragă fiecare cărămidă. Aici am ucenicit, aici am învățat să îndur, aici m-am călit și am devenit bărbat. Îi cunosc pe toți. Pe cei mai în vîrstă, din «leatul» meu, din ce în ce mai puțini, dacă au mai rămas vreo 30. Pe cei mai tineri, care au crescut sub ochii mei, de multe ori sub îndrumarea mea. Unii — copii ai tovarășilor mei de muncă aduși și ei de mînă, în fabrică, de tații lor. Copii buni, copii care fac treabă. Și fiindcă veni vorba. Și dumneavoastră, și alții m-au întrebat dacă noi, la vremea noastră, eram mai «cuminți», mai disciplinați decît acești copii, dînd a înțelege că nici nu se discută, că noi, adică, eram mult, mult mai disciplinați. Vreau să vă spun că dacă într-adevăr așa eram, asta se datora... fricii. Tremuram tot timpul. Oricînd ne putea lua maistrul de guler și da afară. Iar la poartă se găsea în tot momentul alt băiat gata să-ți ia locul. Cei de acum, bineînțeles, habar n-au de așa ceva. Lor li s-a asigurat totul din vreme. Dacă sînt mai alintați? Păi cum să nu fie?! Bineînțeles că asta n-are nimic de-a face cu obrăznicia și lenea. Nu, nu, n-am fost mai buni ca acești copii. Am fost doar mult, infinit chinuiți. Și am fost nevoiți să ne apărăm, să căutăm dreptatea. Asta ne-a deschis drumul spre inima largă, generoasă, a comuniștilor, asta ne-a permis să le înțelegem idealurile care n-au întîrziat să devină și ale noastre. Nici o grijă! Băieții aceștia tineri, în «dangarezi» și cu transistorul agățat în vestiar, cu părul cam lung, după gustul meu, ne vor înlocui, la timpul potrivit, cu succes. Știu meserie, și deși rîd tot timpul, sînt mai serioși decît s-ar putea crede. V-o spune Gheorghe Aurelian, mecanic cu 30 de ani de meserie!

Fabrica de frigidere GĂEȘTI

FRIGERO

FRIGERO

Model de masă cu capacitatea utilă 140 l

CARACTERISTICI

- Dimensiuni: — înălțime 850 mm
  — adîncime 598 mm
  — lățime 545 mm
- Capacitatea brută: 140 l
- Compartiment de joasă temperatură: 13,6 l
- Greutate netă: 50 kg
- Consum energie electrică:
  la temp. ambiantă de 25°C = 0,6 kWh 24 h
  la temp. ambiantă de 32°C = 1 kWh/24 h
- Temp. realizată în compartimentul de joasă temp. —12°C
- Temp. realizată în compartimentul de răcire: între 0° și +5°C

FRIGERO LUX

Model cabinet cu capacitatea utilă de 240 l

CARACTERISTICI

- Dimensiuni: — înălțime 1 318 mm
  — adîncime 598 mm
  — lățime 545 mm
- Capacitatea brută: 240 l
- Compartiment de joasă temperatură: 18,4 l
- Greutate netă: 77 kg
- Consum energie electrică:
  la temp. ambiantă de 25°C = 1 kWh/24 h
  la temp. ambiantă de 32°C = 1,6 kWh/24 h
- Temp. realizată în camera de joasă temp. —12°C
- Temp. realizată în compartimentul de răcire: între 0° și + 5°C

FRIGERO SUPER

Model cabinet cu capacitatea utilă de 180 l

CARACTERISTICI

- Dimensiuni: — înălțime 1 035 mm
  — adîncime 598 mm
  — lățime 545 mm
- Capacitatea brută: 180 l
- Compartiment de joasă temperatură: 18,4 l
- Greutate netă: 64 kg
- Consum energie electrică:
  la temp. ambiantă de 25°C = 0,8 kWh/24 h
  la temp. ambiantă de 32°C = 1,3 kWh/24 h
- Temp. realizată în camera de joasă temp. —12°C
- Temp. realizată în compartimentul de răcire: între 0° și + 5°C

Produse utile în orice gospodărie ● IEFTINE, PRACTICE, DURABILE, MODERNE

1921 1971 50

SE FĂUREȘTE

P.C.R. în fruntea acțiunilor revoluționare ale maselor pentru trecerea la revoluția socialistă

de Virgil SMÂRCEA, cercetător la Institutul de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R.

După doborîrea guvernului antonescian, în fața P.C.R. se aflau ca obiective fundamentale mobilizarea maselor la lupta pentru eliberarea întregului teritoriu al țării, participarea armatei române, umăr la umăr cu armata sovietică, la războiul antihitlerist pînă la zdrobirea fascismului, asigurarea aprovizionării frontului, democratizarea vieții publice, înfăptuirea transformărilor democratice premergătoare trecerii la revoluția socialistă.

Atingerea acestor obiective făcea imperios necesară imediata reorganizare a partidului și a activității sale în noile condiții legale. În acest scop, încă în primele zile după 23 August 1944 membrii de partid și-au unit forțele, astfel încît în septembrie erau deja constituite toate organizațiile județene de partid; totodată se începuse crearea organizațiilor de partid în întreprinderi, instituții și la sate. În același timp s-a trecut la organizarea, în condiții de legalitate, a activității sindicatelor unice, a U.T.C., a Frontului plugarilor, a Uniunii patriotice, a organizațiilor de femei și de mici meseriași, a Uniunii populare maghiare și a altor organizații democratice.

Unitatea de acțiune a clasei muncitoare și a aliatului său principal — țărănimea — a influențat puternic asupra altor categorii ale populației. Preocupîndu-se de înmănuncherea tuturor forțelor democratice și patriotice în efortul pentru rezolvarea complexelor probleme care stăteau în acea perioadă în fața țării noastre, P.C.R. a dezvoltat legături și cu alte partide politice, inclusiv cu grupările de stînga din cadrul Partidului național-țărănesc și Partidului național-liberal. Această politică de largă colaborare cu toate forțele interesate în dezvoltarea democratică și progresistă a României și-a găsit expresia, la 12 octombrie 1944, în formarea Frontului Național-Democrat, care unea în cadrul său toate forțele politice interesate în democratizarea reală a țării și în înfăptuirea reformelor economice și sociale cerute de dezvoltarea societății românești.

Sub conducerea Partidului Comunist Român, masele populare au dus adevărate bătălii împotriva rămășițelor fasciste, a elementelor antonesciene. Pe tot întinsul țării muncitorii au izgonit din conducerea administrativă și tehnică a întreprinderilor pe fasciștii cunoscuți. După lupte înverșunate au fost alungați prefecții, primarii, ajutorii de primari și alte elemente profasciste și reacționare din conducerea administrației unor orașe și județe ca Tulcea, Constanța, Covurlui, Brăila, Bușteni, Simeria, Arad, Timișoara, Timiș-Torontal, Prahova etc. La aceste acțiuni — care au reclamat și jertfe de sînge — a participat un mare număr de oameni. Astfel, la ocuparea prefecturii județului Dîmbovița au luat parte peste 10 000 de cetățeni, la ocuparea prefecturii Arad 15 000, la cea de la Craiova 20 000, la Timișoara 25 000 etc. Pînă la începutul lunii martie 1945, în 52 de județe din totalul de 58 fuseseră instalați prefecți și primari din rîndul forțelor democratice. Peste capul guvernului Rădescu, oamenii muncii, sub conducerea Partidului Comunist, au pus astfel stăpînire pe primării și prefecturi. În același timp Partidul Comunist a lansat lozinca exproprierii imediate a moșierimii și împărțirii pămînturilor țăranilor fără pămînt sau cu pămînt puțin.

Partidul Comunist Român chema poporul la acțiuni politice de amploare; torente de demonstranți se revărsau pe străzile orașelor, cerînd instaurarea unui guvern democrat al F.N.D.

Masele populare, stăpîne pe stradă, au hotărît soarta bătăliei pentru putere: la 6 Martie 1945 a fost adus la cîrma țării, pentru prima dată în istoria modernă a României, un guvern cu adevărat democrat, prezidat de dr. Petru Groza. Prin instaurarea acestui guvern procesul revoluționar din România a intrat într-o nouă etapă, avînd ca obiective desăvîrșirea revoluției burghezo-democratice, înfăptuirea unor transformări social-politice profunde.

Principala măsură luată de noul guvern imediat după instaurarea sa a fost legiferarea reformei agrare. A fost elaborat un vast program pentru continuarea acțiunii începute de mase în perioada anterioară, tinzînd la democratizarea aparatului de stat, a administrației publice și armatei. Judecarea criminalilor de război și a celor vinovați de dezastrul țării a lovit puternic în pozițiile reacțiunii burghezo-moșierești.

Perioada ce a urmat după 6 Martie 1945 este caracterizată printr-un proces de întărire continuă a P.C.R., a legăturilor sale cu masele.

Între 10 și 20 august 1945 au avut loc conferințele organizațiilor regionale P.C.R., primele desfășurate în condiții legale. Moment important în istoria P.C.R. și a patriei, Conferința Națională a P.C.R. din 16–21 octombrie 1945 a dezbătut problemele de bază ale dezvoltării României în acel moment: refacerea și dezvoltarea economică a țării, consolidarea independenței naționale, întărirea regimului popular. Alături de problemele economice, conferința a acordat o mare atenție întăririi politice a regimului democratic, rolului statului în viața economică și social-politică a țării, intensificării luptei împotriva reacțiunii, pentru victoria forțelor democratice în alegerile parlamentare ce urmau să aibă loc. Sfîrșitul anului 1945 a găsit partidul, guvernul și forțele democratice în plină activitate pentru consolidarea regimului democrat.

În anul 1946 viața politică a țării a fost dominată de lupta forțelor democratice în frunte cu P.C.R. pentru

ZILE TUMULTUOASE... *În ziua de 23 August 1944 capetele guvernului fascist au fost arestate la palatul regal de către o formație militară insurecțională. S-a format un nou guvern, în care participau reprezentanții tuturor forțelor politice din Blocul Național-Democrat și în care Partidul Comunist Român era reprezentat prin Lucrețiu Pătrășcanu.*
În fotografie: aspect de la una din manifestațiile populare din Capitală în zilele tumultuoase următoare actului de la 23 August. În primele rînduri: tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, împreună cu tovarășii Ion Gheorghe Maurer, Chivu Stoica, Iosif Ranghet, la o demonstrație a oamenilor muncii din București, în octombrie 1944.

ROMÂNIA NOUĂ...

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU *în mijlocul unui grup de cetățeni, la o manifestație din 1946. În acei ani de încleștare cu forțele reacțiunii, alături de generația mai vîrstnică, mii, zeci de mii de tineri muncitori, țărani, elevi și studenți au răspuns chemării partidului, participînd cu elan la acțiunile revoluționare și aducîndu-și o importantă contribuție la victoriile obținute de clasa muncitoare.*

zdrobirea reacțiunii și cîștigarea victoriei în alegerile parlamentare. Tactica P.C.R. în campania electorală a fost elaborată de Plenara C.C. al P.C.R. din 25–28 ianuarie 1946, care a stabilit că Partidul Comunist trebuie să militeze pentru gruparea într-un singur bloc a tuturor forțelor politice participante la guvern și prezentarea lor în alegeri pe listă comună. În acest context, la 17 mai 1946 s-a constituit Blocul Partidelor Democrate, coaliție de forțe politice în care partidele care îl compuneau, păstrîndu-și independența ideologică și politică, se coalizau cu scopul de a înfrînge reacțiunea în alegeri și a asigura dezvoltarea democratică a țării.

În ziua de 19 noiembrie 1946 au avut loc alegerile parlamentare. Victoria obținută de Blocul Partidelor Democrate oglindea baza social-politică largă pe care se sprijinea guvernul democratic, compromiterea și izolarea de masă a partidelor burgheze reacționare. Prin votul lor masiv dat candidaților Blocului Partidelor Democrate, masele populare au pronunțat o grea sentință împotriva partidelor «istorice», care în curînd aveau să dispară definitiv de pe arena politică a țării.

Ca rezultat al alegerilor din 19 noiembrie 1946 a fost creat primul parlament democratic din istoria României.

Succesele obținute de poporul român sub conducerea P.C.R. în perioada scursă după 23 August au creat condiții favorabile intensificării bătăliei pentru refacerea și reorganizarea economiei naționale și pregătirea condițiilor în

O PIATRĂ DE HOTAR: 6 MARTIE 1945. *Această zi a reprezentat încununarea luptelor revoluționar-democratice desfășurate sub conducerea Partidului Comunist Român. La conducerea țării masele au adus primul guvern democrat — prezidat de înflăcăratul patriot și militant progresist dr. Petru Groza — în care clasa muncitoare și țărănimea deținea rolul preponderent. Fotografia înfățișează un aspect de la grandiosul miting din București, de la 6 Martie 1945.*

TRĂIASCĂ REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ! *Proclamarea republicii a constituit un moment de cea mai mare importanță în desfășurarea revoluției populare. Ea însemna încheierea procesului de cucerire a întregii puteri politice de către clasa muncitoare, aliată cu țărănimea și cu celelalte pături ale oamenilor muncii, instaurarea deplinei suveranități a poporului.*

TRAIASCA REPUBLICA POPULARA ROMANA
A FOST ALES UN PREZIDIUM
AL REPUBLICEI POPULARE ROMANE
EMBRII PREZIDIUMULUI AU DEPUS JURĂMÂNTUL, VECHEA CONSTITUȚIE A FOST ABROGATĂ VA FI CONVOCATĂ ADUNARE CONSTITUANTĂ, ÎN TERMEN DE 3 ZILE, ARMATA ȘI FUNCȚIONARII VOR DEPUNE JURĂMÂNTUL DE CREDINȚĂ REPUBLICII POPULARE ROMÂNE
Număr special de ANUL NOU
România liberă
CEL MAI MARE ZIAR DE INFORMAȚIE ȘI REPORTAJ
12 PAGINI
10 LEI
BDICAREA REGELUI MIHAI I
Mihai I
PROCLAMAȚIA GUVERNULUI CĂTRE POPOR

Pe câtă vreme stabilizarea manistobraticnistă din 1929 însemna pierderea de fapt a independenței economice a României, aservirea ei completă față de capitalul financiar prin împrumuturi prădalnice coloniale.
Scânteia
Stabilizarea din 1947
este o stabilizare pe baza producției naționale, a independenței naționale
Cuvântarea rostită de tov. Gh. GHEORGHIU-DEJ —
Se temelii sănătoase, cu un leu stabilizat, putem și trebue să producem mai mult și mai bine
Pe speculanți, sabotori și cămătari, organele Statului cu sprijinul maselor muncitoare, îi vor loci fără cruțare
SARCINILE
regimului democrat și ale poporului român pentru consolidarea stabilității

O NOUĂ LOVITURĂ DATĂ BURGHEZIEI. *În redresarea economică a țării, un rol important l-a jucat stabilizarea monetară de la 15 august 1947, care, lovind puternic în pozițiile economice ale burgheziei, în speculanți și cămătari, a contribuit la îmbunătățirea situației materiale a populației, la consolidarea independenței economice și politice a țării.*

vederea trecerii la revoluția socialistă. Astfel, la 20 decembrie 1946 parlamentul a votat legea pentru etatizarea Băncii Naționale a României, în mai 1947 s-au creat oficiile industriale — instrumente prin care statul intervenea activ în organizarea și coordonarea producției și repartiției în scopul refacerii economiei naționale, conform intereselor maselor muncitoare. În iunie 1947, P.C.R. a supus spre aprobare guvernului și apoi dezbaterii întregului popor «Propunerile pentru îmbunătățirea situației economice și financiare a țării», iar la 15 august 1947 s-a efectuat stabilizarea monetară.

Măsurile inițiate de P.C.R. și adoptate de guvern în această perioadă au influențat pozitiv asupra vieții economice și financiare a țării, ducînd la sporirea producției industriale.

Înfăptuirea transformărilor burghezo-democratice și pregătirea condițiilor de trecere la revoluția socialistă au determinat cercurile burgheze care participaseră la coalițiile forțelor democrate să se opună deschis noilor prefaceri economice și social-politice. Ca urmare, la 6 decembrie 1947, în urma votului de neîncredere dat de parlament reprezentanților burgheziei, aceștia au fost îndepărtați din guvern. După această dată înlăturarea ultimului punct de sprijin al reacțiunii — regele — a devenit o sarcină de prim ordin. Cu sprijinul maselor, datorită activității neobosite desfășurate de P.C.R. pentru izolarea forțelor reacționare, la 30 decembrie 1947 monarhia a fost înlăturată, proclamîndu-se Republica Populară Română.

Înlăturarea monarhiei și proclamarea Republicii Populare Române marchează instaurarea dictaturii proletariatului, încheierea etapei de desăvîrșire a revoluției burghezo-democratice și trecerea la revoluția socialistă. O nouă pagină fusese scrisă în frămîntata istorie a României contemporane. Pentru țara noastră începea o eră nouă...

REFACERE. *Oamenii muncii din Ploiești lucrează la refacere, pentru înlăturarea urmărilor războiului.*

OCUPAREA PĂMÎNTURILOR MOȘIEREȘTI. *Ajutați de muncitorii de la orașe, sub conducerea comitetelor sătești, masele de țărani din întreaga țară au trecut la ocuparea pămînturilor moșierești. Reforma agrară era înfăptuită!*

mapamond'71

de Ioan GRIGORESCU

CÎND REGII TRAG MÎȚA DE COADĂ

Evident lucru, se pare că a fi rege nu mai este de loc rentabil. Capetele încoronate se pling că o duc din ce în ce mai prost cu vistieriile regale,și tronurile lor, unse tot mai pe sponci cu lubrifiantul sunător care le-a dat dintotdeauna strălucirea, cam scîrțîie. Cu cîțiva ani în urmă, scriam despre o duzină de regi care căutau de lucru. Între timp, lista șomerilor încoronați s-a mai mărit, iar cei ce își păstrează încă magnificele posturi își revendică, cu auguste jalbe, poziții mai bune în schemele de salarizare ale preasupușilor lor guverne.

Văzîndu-și demersurile neîncununate de un prea substanțial succes, regina Angliei a amenințat, mai în glumă, mai în serios, că se va pune în grevă împreună cu serenisima ei suită din mohoriciul și preacostisitorul Buckingham. Deocamdată nu se știe dacă greva va fi perlată sau simplă: prințul consort Philip, soțul Elisabetei, s-a plîns în fața camerelor rețelei americane de televiziune NBC, spunînd textual că regina «cam trage mîța de coadă» și că, în consecință, o trage și el, iar mai tîrziu «we go into the red» («nu mai pot lega capetele»), din cauză că de aproape douăzeci de ani Parlamentul englez n-a mai majorat listele civile ale suveranilor, în raport cu creșterea prețurilor. Pasămite, din cauza aceasta, prințul a fost nevoit să-și vîndă unul din iahturi, iar celălalt, care i-a mai rămas, și-a redus echipajul la strictul minim de numai 50 de persoane.

Oricît de paradoxal ar părea, cea de-a 40-a monarhă a Angliei este, în ordinea avuției, al treilea mare bogătaș al lumii. Ea posedă peste 5 000 de tablouri, o celebră colecție filatelică de aproape douăzeci de milioane de dolari, două duzini de cai pursînge, care, dacă nu se hrănesc cu jeratic și nu scapără scîntei din copite, scot bani frumoși pe pistele de alergări... Și mai are vreo cinci tone de linguri, furculițe, cuțite și altă nobilă veselă turnată în aur masiv. Vorba aceea, tot cu o lingură mănînci, dar parcă alt gust are ciorba servită într-un castron galben de pe urma căruia ai putea trăi o viață. «Lista civilă» a reginei este rodul unei pertractări comerciale între guvern și curte, încheiată pe vremea domniei lui George al III-lea (1760–1820) care, în schimbul unei rente anuale de peste o jumătate de milion de lire sterline (cam un milion și jumătate de dolari), a convenit să cedeze vistieriei publice toate veniturile scoase din terenurile și proprietățile coroanei. În termeni parlamentari, această listă civilă este citată drept «cheltuieli destinate menținerii onoarei și a demnității Curții regale», ceea ce, în banii nesiguri de astăzi, înseamnă vreo 475 000 de lire sterline, sumă globală fixată de Parlamentul britanic în 1952. Dar de atunci viața a tot continuat să se scumpească, prețurile crescînd anual cu peste trei la sută, ceea ce, dacă stăm și socotim, ținînd cont și de media majorării salariilor preasupușilor cetățeni ai regatului, ar fi trebuit să ajungă acum la peste 850 000 de lire, bani cu care, de bine de rău, capetele s-ar mai fi putut lega iar pisica ar fi fost lăsată să toarcă pașnic. Tocmai revendicarea aceasta face și obiectul conflictului dintre tron și Parlament. De ce, adică, dacă vistieria publică încasează din veniturile aduse de exploatarea domeniilor coroanei — una peste alta, 3 330 000 de lire — proprietara «de drept» să primească din partea administrației ceva mai puțin de o jumătate de milion? Cum să mențîi onoarea și demnitatea curții cu o sumă atît de mizerabilă? Și, pe urmă, unde mai este dreptatea, domnilor, dacă la asta mai adăugăm că valoarea reală a 475 000 de lire din 1952 a ajuns în 1971 la numai 300 000 de lire, adică la nici zece la sută din cît «produce» coroana? Nu, curat lucru, așa nu mai merge, punem hlamida-n cui și jalba-n proțap și ieșim în stradă!

Dar hai să fim serioși. Dacă englezii au născocit expresia încetățenită ca literă de lege la americani «how much is he worth?» pentru a arăta «cît valorează ăsta?», să ne întrebăm cinstit cîți bani are capul încoronat în buzunar, ca să ne întrebăm cît face? Numai că lucrul acesta nimeni nu-l prea știe cu exactitate. Banca reginei «Coutts and Co» este de o discreție sacerdotală, iar experții de la «Financial Times» nu pot să-și realizeze respectuoasele și condescendentele lor calcule decît prin aproximații. Cel mai ușor ar fi poate de socotit cît face tona de veselă de aur, cam la cît s-ar ridica valoarea celor cinci mii de tablouri colecționate începînd încă din vremea lui Henric al VIII-lea — și printre care se află cîțiva Leonardo da Vinci — cît aduc proprietățile de la Balmoral și Sandrigham sau ducatul de Lancaster, toate scutite de impozite, cît?, cît?, cît? Dar cum să afli, cînd se știe că impozitul este termometrul averii, dar ce regat ar mai fi ăla în care regele ar plăti impozite ca orice plebeu contribuabil?

Luînd mai demult în discuție situația critică a coroanei, un deputat conservator s-a adresat fostului premier Wilson: «Oare primul ministru este lipsit cu totul de inimă?» — la care acesta ar fi răspuns: «Nu este chiar așa de urgent», fiind imediat susținut de un laburist iritat: «Lasă-i, domnule, că nu mor de foame!...» Nu, nimeni nu spune asta, nici chiar regina, deși se descoperă pe neașteptate victimă a inflației. Dar strălucirea unei curți costă, și ca să ai o punctualitate regală, cele trei sute de pendule și ceasuri cu cuc din cele șase sute de camere ale palatului regal trebuie întoarse de cineva, prafu se cere șters de pe mobile, pînzele iahtului întinse, elicopterul personal gresat și întreținut, trenul regal șters de zgură, rolls royceurile alimentate, iar vesela, chiar dacă este de aur, se mai spală din cînd în cînd, și cum s-o scoți la capăt cu numai o sută cincizeci de servitori cînd Madame Onassis dispune de două sute? Toate acestea sînt necazuri, nu glumă. Dacă Maria Antoaneta răspundea sansculoților de la 1789: «N-au pîine? Să mănînce cozonac!», plătindu-și cu capul candoarea, pentru a-și păstra coroanele pe capete, monarhii trebuie să accepte realitatea: nu mai au cozonac? Să mănînce pîine!

CRONICĂ JUDICIARĂ

OMUL FĂRĂ IDENTITATE

Din ziare: «Lunar, peste o sută de persoane din Capitală își pierd actele de identitate»; «Păstrarea în bune condițiuni a buletinului de identitate este o îndatorire civică»; «Numai în Capitală, în cursul primului semestru al anului (1970), au fost identificate 22 216 persoane care nu și-au preschimbat la timp buletinele, 5 243 cu buletine pierdute și alte 2 486 cu ele deteriorate»; «toți cei în cauză au primit sancțiunile de rigoare din partea serviciilor de evidență a populației».

În timp ce apăreau aceste anunțuri, în cartierul Berească din Ploiești un individ strîngea cu pedanterie tăieturi din gazete. Nu-l vom numi încă, deoarece nici el nu mai știe exact cum îl cheamă. Atenția îi era reținută nu de notele referitoare la evidența populației, ci de noutăți din lumea medicală, de vești despre cei mai bătrîni oameni din lume etc. Mă rog, fiecare om citește și reține ce vrea. Indiferența lectorului din Blejoi față de problemele identității ne-a mirat numai pentru că, nu demult, cu prilejul unei cercetări penale s-a descoperit un fapt uluitor: el nu era de fapt... *el*, ci altul, și nici atunci nu fusese *acela*, ci *altcineva*, a cărui identitate a rămas abandonată, cu 58 de ani în urmă, într-un registru de evidență a nașterilor.

Iată, pe scurt, cum s-a descoperit neobișnuitul caz și în ce constă el:

Scotocind și scormonind activitățile ilicite ale unor salariați al întreprinderii de colectare a metalelor din județul Prahova, care au delapidat sume fabuloase cu complicitatea unor achizitori din rețeaua cooperației de consum, ofițerii inspectoratului județean de miliție au ajuns să formeze un al cincilea dosar voluminos, rotunjind numărul inculpaților la vreo 80 de persoane. Tot deșirînd ghemul actelor de achiziții fictive, s-a ajuns și la imputernicitul cooperativei suburbane Ploiești pentru comuna Blejoi. I s-au întocmit primele acte pe numele cunoscut de toată lumea — Sandu Marin, născut la 12 iunie 1912 în comuna Ploieștiori, județul Prahova — și s-a cerut verificarea cazierului. Răspunsul serviciului de evidență operativă a constituit o surpriză: S.M. figura încă din anul 1958 cu o condamnare la doi ani închisoare pentru delapidare. Cum de fusese angajat și menținut gestionar, s-au întrebat milițienii? Surpriza abia de aici începe: fosta cooperativă din Blejoi și actuala cooperativă suburbană se aflaseră în posesia unor comunicări oficiale că S.M. *nu este cunoscut cu antecedente penale*. Care era misterul comunicărilor contradictorii față de cea obținută de organele de cercetare? *În mare*, S.M. apărea cu aceleași date de stare civilă atît în evidențele unității la care lucrase, cît și în dosarul de cercetare penală; dar numai «în mare», pentru că la o observare mai atentă s-a văzut că data nașterii diferă cu cîteva zile, iar locul în care a văzut lumina zilei apărea fi ba în județul Argeș, ba în județul Prahova. După cum voise el să declare!

Hotărîți să lămurească neconcordanțele, cei care-l cercetau au apelat la metoda elementară: legitimarea. I-au cerut buletinul de identitate. Atunci s-a descoperit că personajul nu avea de loc buletin. Nu avusese niciodată. Împlinise vîrsta de 58 de ani fără să se fi aflat vreodată înregistrat ca cetățean major.

Mai mult: nici nu se numea Sandu Marin! Nu era născut în județul Argeș, nu era născut în județul Prahova. În ziua de 29 iunie 1912, cînd a slobozit primul țipăt, s-a numit *Coarnă* Marin și se afla în comuna Bărăștii de Vede, județul Olt. Puțini ani după acest fericit eveniment din viața oricărui om, C.M. și-a părăsit identitatea oficială. Încă de la școală a figurat cu alte nume, dovedindu-și timpuriu vocația dedublării. S-a însurat de tînăr (cu acte pe numele adevărat), a făcut armata și a dispărut. Și-a zis Sandu M. Radu, a lucrat pe ici, pe colo, strecurîndu-se ușor prin haosul antebelic. În anul 1940 s-a stabilit în raza actualei comune Blejoi, cu numele ajustat din nou: Sandu Marin. Și-a înjghebat gospodărie, iar cu vremea consătenii au început să-l considere împămîntenit. A fost înscris în registrul agricol și primarul de atunci al comunei i-a eliberat cîteva adeverințe pe care falsul S.M. le va flutura, de-a lungul anilor, în chip de acte de identitate. Începînd din 1951 a fost angajat, succesiv, fără să i se ceară nici un act, ba la o întreprindere, ba la alta. În 1958 a fost cercetat pentru fraude comise în calitate de responsabil al cantinei fostului I.A.S.-Rîfov. A fost judecat, condamnat, și-a executat pedeapsa, *de asemenea fără nici o legitimare*. Doi ani după ieșirea din pușcărie s-a prezentat la președintele fostei Cooperative de consum-Blejoi, — Gheorghe Nițu — care l-a angajat ca achizitor sezonier pe baza unei simple cereri. Cînd s-a făcut verificarea antecedentelor penale, presupusul S.M. a declarat alte date decît cele, tot false, sub care ispășise pedeapsa. În cooperație, omul fără identitate a făcut carieră frumoasă. A fost apreciat, evidențiat, numit vicepreședinte onorific al cooperativei Blejoi, apoi în consiliul de conducere și — începînd din luna mai 1970 — în comitetul executiv al cooperativei suburbane.

În toată această perioadă de timp, C.M.-S.M.R.-S.M. a ocupat nu numai slujbe — ba și încă dintre cele care presupuneau o identificare riguroasă — dar a și încheiat acte «autentice», a semnat contracte pe credit, a împrumutat bani de la stat, a încasat nenumărate sume la casierii, a depus ca martor în justiție, pe scurt, a trăit intens, participînd la sute și mii de activități care impuneau legitimarea, dar nimeni nu i-a cerut buletinul de identitate. La 7 martie 1967, noua identitate a celui devenit vicepreședinte al cooperativei din Blejoi a fost întărită printr-un fals grosolan. Fostul șef al serviciului administrativ — Nicolae Petrescu — i-a întocmit carnetul de muncă. Sînt cunoscute valoarea de autenticitate a acestui act, forța lui probantă, meticulozitatea — dificultatea uneori — cu care se întocmește. În pofida tuturor prevederilor legale, și — în cazul de față, a adevărului — Nicolae Petrescu i-a completat omului fără acte carnetul de muncă, înscriind date și fapte imaginare. Asupra acestui aspect depistat de noi în timpul anchetei gazetărești dăm cuvîntul organelor de urmărire penală.

De fapt, întregul dosar de cadre al lui C.M.-S.M.R.-S.M., început printr-o simplă cerere și îngroșat pe parcurs cu maculatură, este plin de falsuri. Plapumă groasă de hîrtie pentru demagogul care tuna și fulgera prin ședințe împotriva hoților și falsificatorilor, gata oricînd să-și părăsească domiciliul și ultima identitate falsă, dacă i se vor descoperi fraudele. Planul nu i-a reușit. Adevărul a ieșit la iveală.

Sergiu ANDON

ÎMBLÎNZIREA APELOR CONTINUĂ...

Judecînd cu superficialitate, ai zice că la șantierul de pe Lotru oamenii și mașinile — laolaltă — se ostenesc asemeni lui Sisif ca să biruie îndărătnica împotrivire a muntelui. Într-adevăr, unele drumuri mai cunosc uneori obstacolele surpăturilor de peste noapte. Dar cutezanța inteligentă a constructorilor și stăruința viguroasă a utilajelor își impun cu autoritate punctul de vedere. Așa că sălbăticia naturii rămîne, pe rînd, fără nici o replică...

Luminile Bicazului s-au răzlețit pretutindeni. Armata de constructori constituită în nordul Moldovei s-a îndreptat spre toate cele patru zări, întemeind șantiere în căldarea de piatră a Argeșului, în codrii neumblați ai Lotrului, la Sadu, Porțile de Fier, pe Olt și Someș. Dezvoltarea în ritm susținut a întregii economii naționale și în primul rînd a industriei necesită în permanență o creștere accentuată a producției de energie electrică, care va ajunge la sfîrșitul acestui an la 39 miliarde kWh (cu peste 11% mai mult decît în anul 1970), iar pînă la sfîrșitul cincinalului, prin punerea în funcțiune a unor noi centrale electrice, puterea instalată va însuma 5 400-5 800 megawați, din care aproximativ o treime în hidrocentrale. O dezvoltare impetuoasă cu largi și profunde implicații în toate ramurile și subramurile economiei naționale. O școală a curajului și măiestriei, născută și desăvîrșită într-un patrar de veac prin talentul și hărnicia poporului nostru, prin virtuțile socialismului și politica științifică, marxist-leninistă, a Partidului Comunist Român.

În paginile alăturate vă prezentăm cîteva informații și fotografii de ultimă oră de pe principalele șantiere hidroenergetice ale țării. Pretutindeni, detașamentele de constructori întîmpină apropiatul jubileu al partidului nostru cu un apreciabil spor de energie, cu realizări și succese de prestigiu.

...La Dunăre: pe data de 27 martie 1971, orele 11,45, apele marelui fluviu au «răsuflat» mai în voie, după o pauză de peste un an. Devenită lac de acumulare prin consolidarea în chip de baraj a celor 340 000 mc de beton (numai partea românească) la data mai sus-amintită, Dunărea a căpătat consimțămîntul constructorilor de «a sări» dincolo de temutul obstacol. Altfel spus, în termeni de specialitate — a început, la Porțile de Fier, deversarea apelor lacului peste barajul deversor. Exact la timp, ca să facă loc viiturilor de primăvară care și-au semnalat practic, impetuozitatea, înregistrînd un debit de 8 000 mc apă pe secundă, de la aproximativ 5 000 mc, cu numai cîteva zile înainte.

Prin ridicarea nivelului apei în lacul de acumulare, a crescut și potențialul celor trei turbine care funcționează în centrala hidroelectrică. Cea de-a IV-a turbină (prima de producție românească) montată la Porțile de Fier a început să fie supusă, la aceeași dată — 27 III 1971 — probelor de apă. Și după puțină vreme, la 15 aprilie, orele 14,08, turbina IV a intrat «în paralel» (a fost racordată la sistemul energetic național). Mesajul ei de lumină a pornit pe drumurile aeriene ale țării cu o lună și jumătate mai devreme, față de cele trei surori ale sale.

...Oltul, în aval de Combinatul chimic-Govora, a început, la 25 martie, să fie... strămutat; porțiunea eliberată de ape — un kilometru și jumătate — devine, de aici încolo, frontul de lucru al excavatoarelor. Centrala care se va dura la Rm. Vîlcea din 160 000 mc de beton va înghiți anul acesta, începînd cu trimestrul III, un sfert din cantitatea totală prescrisă (40 000 mc de beton). Pentru ca lucrările să se desfășoare pe mai departe, într-un ritm alert, fără nici un hiat, constructorii au pregătit, încă de pe acum, un record. la Riureni, Oltul este traversat de un pod cu structură definitivă, avînd o deschidere totală de 180 m. «Record» — nu este o apreciere subiectivă a reporterului, ci o constatare măsurată exact de specialiști. În numai 4 luni — pe timp de iarnă! — cele 27 de coloane forate ale podului au fost statornicite la locul lor. Tot ceea ce ține de infrastructură a fost încheiat în luna martie, urmînd ca în mai podul cu cele șase deschideri ale sale (de cîte 30 m fiecare) să inaugureze cale nouă peste Olt autobasculantelor încărcate cu materiale pentru construcția din plin a hidrocentralei.

Așadar, un pod de «largă respirație», terminat definitiv în șase luni — iată primul mare record al constructorilor de pe Olt.

Pe Lotru, în împărăția celor 3 000 kmp — suprafață pe care se întind punctele de lucru ale șantierului — se pot consemna, mai în fiecare zi, evenimente. Bătălia, după cum sînt, probabil, avizați cititorii, se desfășoară mai ales în subteran. Dar, în ciuda tainicei înaintări prin munte a constructorilor, faptele lor ies la suprafață cu toată strălucirea pe care le-o conferă consistența eroismului cotidian. Palatul subpămîntean al centralei a căpătat o formă distinctă: excavațiile s-au terminat cu o lună mai devreme față de prevederile inițiale. Și în acest palat se desfășoară acum din plin «mobilarea» cu turbine; montorii și-au preluat, tot în avans, migăloasa și responsabila pregătire a viitoarei premiere de pe Lotru.

Prima străpungere de pe aducțiunea principală — Mănăileasa-Rudăreasa — a avut loc în ultima zi din martie, cu 30 de zile mai devreme, iar cea a tronsonului Hanes-Goanța, cu 60 de zile avans. Galeria de fugă — pe unde vor alerga apele eliberate din paletele turbinelor — mai are de parcurs o singură porțiune pînă să fie un drum complet deschis, pe toată lungimea sa de 6,5 km. Stăruința și graba cu care constructorii înaintează prin drumul de munte subteran au drept finalitate străpungerea, pînă la 8 Mai, și a acestui ultim tronson».

Someșul a aniversat, în luna aprilie 1971, un an de cînd au început feluritele mijloace de îmblînzire și supunere a apelor sale. Vrînd-nevrînd, unii dintre afluenți au fost aproape răpuși: s-a executat prima galerie la devierea Tarniței și aducțiunea Someș Rece II. Devierea cursului apelor a deschis frontul excavărilor, astfel că, începînd cu iulie-august, betonul va face corp comun cu albiile dăltuite de puterea utilajelor și inteligența oamenilor. În acest an, 12 km de drum nou se va deschide prin galerii pe șantierul de pe Someș. La Fîntînele, barajul a început să-și transfere vizibil existența de pe schițe, în scobitura din ce în ce mai vizibilă a viitoarei fundații.

La Mărășelu, Fereastra-Leșu, Tarnița și în

alte locuri s-au statornicit colonii ale constructorilor hidroenergetici a căror prezență înseamnă zilnic aceste meleaguri cu fapte noi, cu transformări vizibile.

*

Pe șantierele I.C.H. (Întreprinderea de construcții hidroenergetice), deschiderea noilor drumuri de lumină ale patriei capătă tot mai multă vigoare. Experiența Bicazului și a Argeșului este dublată de elanul cu valoare nouă, confirmată prin neîndoielnica putere a faptelor, care sînt închinate mărețului jubileu al Partidului Comunist Român.

V. COSTEA

Montarea primei turbine la Porțile de Fier a fost un eveniment. A doua, a treia turbină au urmat, cu firescul pe care îl conferă totdeauna, oricărui lucru nou, obișnuința.
Și totuși cel de-al patrulea hidroagregat a constituit, la rîndul său, un fapt ieșit din comun: turbina nr. 4 este prima turbină de producție românească — «darul» Reșiței, trimis constructorilor de pe Dunăre.

dialog cu cititorii

de H. DONA

Tot mai multe sînt în ultima vreme scrisorile sosite la redacție și închinate apropiatei aniversări a unei jumătăți de veac de la înființarea partidului. Dînd glas sentimentelor lor, cititorii ne trimit în primul rînd versuri — românul e, doar, născut poet! — dar și articole omagiale, evocări, desene festive, fotografii. Tuturor trimițătorilor vrem să le mulțumim din inimă și îi rugăm să creadă că chiar dacă scrisorile lor nu văd lumina tiparului, fie din lipsă de spațiu, fie din cauză că se suprapun unor materiale comandate de noi anterior, fie din alte motive, vom păstra cu grijă tot ce ni s-a trimis, ca o mărturie a acestor zile însuflețite de întîmpinare a jubileului.

Printre numeroasele răspunsuri pe care le primim la semnalele critice ale revistei, am vrea să amintim astăzi doar două: **Consiliul popular al municipiului Brăila,** referindu-se la nota «Lotca și brînza de Brăila», ne confirmă, de fapt, unele stări de lucruri deplorabile. Restaurantul **pescăresc** din **Brăila** este aprovizionat în special cu pește **oceanic** (Dunărea fiind, probabil, foarte departe!), iar puținul pește de Dunăre pus în vînzare este adus din Tulcea, cel din Brăila fiind trimis în alte județe. În ce privește brînza de Brăila, aflăm că față de cantitățile cu totul insuficiente repartizate în 1970, s-a prevăzut pentru 1971 o cantitate redusă aproape la jumătate. Deci, cum e mai bine! Nu ne îndoim nici de sinceritatea, nici de seriozitatea răspunsului tovarășilor din Brăila. Dar cum facem cu produsele solicitate?

Din răspunsul **I.S. Recom** reținem, în afara anunțării unor măsuri limitate pentru remedierea situației nesatisfăcătoare din domeniul reclamei comerciale, și o constatare: majoritatea întreprinderilor producătoare și distribuitoare nu par convinse de necesitatea unei reclame de calitate. Fiindcă tot se discută atît de intens și de serios despre modernizarea comerțului, despre reciclarea lucrătorilor din comerț, n-ar fi oare cazul să se facă în rîndurile celor interesați puțină reclamă reclamei? E evident doar că în deceniul al 8-lea al secolului al XX-lea nu poate exista comerț fără reclamă abundentă și inteligentă.

Oarecum în legătură cu muzica ușoară, dar referindu-se, în fond, la probleme mai largi și mai profunde, este și scrisoarea cititoarei **Maria-Magdalena Mihăilescu** din București («orice asemănare cu numele cronicarei dv. de film este absolut întîmplătoare», precizează corespondenta noastră). Din această scrisoare ne vom permite să citîm cîteva pasaje:

«...Am citit în România literară, sub semnătura apreciatului compozitor Edmond Deda, cîteva rînduri care m-au mîhnit pînă la durere. Domnia-sa are toată libertatea de alegere, faptul că Sergio Endrigo, care i s-a părut «obosit și plictisit» (!!), nu i-a plăcut, nu este chiar o nenorocire. Mi se pare absolut nedrept însă — și într-un anume fel periculos — să afirmi că versurile admirabilului cîntec «Via dei Matti, numero 0» (strada Nebunilor, numărul zero) ar putea fi date drept **exemplu negativ** — ca să zic așa — celor care strîmbă din nas în fața unor texte autohtone, care caută noduri în papură și nu-i iartă pe textierii noștri, uitînd să mai privească și prin grădinile vecinilor. De acord că și prin muzica ușoară străină circulă tot felul de inepții. Dar cum de nu a observat tov. Deda că textul incriminat era o mică și fermecătoare poezie suprarealistă, iar cînd spun suprarealistă nu trebuie să ne gîndim prea departe, ci doar la darul copiilor de a percepe realitatea atît de năstrușnic, de a așeza laolaltă ceea ce se bate cap în cap. Autorul cu pricina, poetul sud-american Antonio de Morales, ca orice poet adevărat, rîvnește, din cînd în cînd, candoarea copilăriei...

...Al doilea punct dureros. În numele cărui drept, cîntecelor lui Endrigo — în varianta cu text românesc — li s-au confecționat-niște versuri de-a dreptul penibile de către poeți improvizați?... Ce a devenit «Arca di Noe»? Un jalnic cîntec de drumeție, năclăit în siropul clișeelor binecunoscute: «Voi lua/ cu mine-n arca mea/ flori de pe pămînt/ și frînturi de cînt./ Voi mai lua, cînd nava va pleca,/ un surîs și dragostea» (sic). Ce legătură este între aceste vorbe drăgălașe și acel «il cane, il gatto, io e te»? Cu ce drept înlăturăm neliniștea atît de omenească a lui Endrigo, înfiorat la gîndul că «noaptea apar stele de oțel care-i încurcă pe marinari, că la fiecare curbă un cal își distruge cavalerul, că navele pleacă dar nu se știe unde vor ajunge», cu ce drept, zic, așezăm în locul tuturor acestora o voioșie nepăsătoare, egală cu ea însăși? ...Dar «l'Oriente»? Autorul versiunii în limba română a **colaborat** cu Endrigo astfel: «Cu inima încețoșată/ Dar și cu un surîs ce minte/ Am astăzi o rugăminte/ Pe care s-o împlinești aș vrea./ Altfel prea mult m-ar durea/ Deseară nu veni la gară». Nici vorbă de povestea bărbatului care, citind o carte de aventuri, se visează în Orient... Cum mai putem crede în seriozitatea și temeinicia discuțiilor despre «legătura indisolubilă dintre text și muzică», cînd cîntece ce aparțin evident unei personalități ce le-a gîndit **așa, și numai așa,** sînt tratate ca un produs de consum oarecare, care **merge** ambalat și într-o pungă făcută din ziar...» Cerem scuze pentru o citare atît de îmbelșugată, dar probabil n-am fi reușit să spunem mai bine lucrurile spuse de cititoarea noastră, cu care sîntem, bineînțeles, de acord.

ACTORI ȘI ROLURI

Reintîlnire
— numai în această pagină —
cu trei dintre eroii
serialului BONANZA,
respectiv cu actorii
Lorne Green, Don Blocker
și Michael Landon.

telegrama

■ *Cunoscuta scenaristă franceză Nina Companez (colaboratoarea permanentă a lui Michel Deville) a trecut și ea la «filmul de autor». Titlul primei sale creații totale este «Faustine și frumoasa vară», dar — spune autoarea — ar putea fi tot atît de bine proustianul «La umbra fetelor în floare».*
Din distribuție nu se cunoaște, deocamdată, decît numele unui interpret: Georges Marchal.

■ *Peter Ustinov turnează în Mexic «Hammersmith a evadat», cu Richard Burton și Elizabeth Taylor. El este un nebun fugit din ospiciu, iar Ea — o cheltneriță de bar.*

■ *Tamara Siomina este protagonista filmului «Povestește-mi despre tine», pe care îl va realiza în studiourile Lenfilm regizorul Serghei Mikaelian, după un scenariu de Vladimir Metalnikov (autor, printre altele, al scenariului Ceaikovski).*

■ *După o foarte lungă absență de pe scenă, Laurence Harvey s-a întors la teatru, în spectacolul londonez cu piesa «Jocul copilului» de Robert Marasco, regizată de Joseph Hardy. Dacă e să dăm crezare criticii, singurul care a meritat aplauze a fost actorul.*

■ *Într-un interviu recent acordat ziarului «Le Monde», Andrzej Wajda declară că filmele care l-au impresionat în mod deosebit în ultima vreme au fost Easy rider și Macadam Cowboy.*

■ *Un nou James Bond la orizont, cînd nimeni nu se mai aștepta, după multele prohoduri ce i s-au cîntat: «O cascadă de diamante». Cine va fi faimosul agent 007, nu se știe. Se cunoaște însă partenera: Jill St. John, specializată în roluri de spioană distinsă (foto 1).*

■ *Părerea spectatorilor francezi despre filmele ce le-au fost prezentate în cursul anului 1970: 30% dintre persoanele solicitate le consideră dăunătoare, 46% reprosează autorilor că văd viața prea în negru, 55% protestează împotriva valului de erotism, iar 68% — împotriva scenelor violente excesive.*

■ *Jean-Pierre Melville consideră că «cel mai mare film al anului (1970 — n.n.) este «Catch 22» al lui Mike Nichols; în cîțiva ani — susține cineastul — el va deveni un clasic».*

film

pe ecrane

filme românești

PRINTRE COLINELE VERZI

Semn neîndoielnic că trăim într-o acută civilizație a imaginii este și ispita scriitorilor de *a-și vedea* personajele. Ar fi și păcat, la urma urmei, să nu se profite din plin de această minunată invenție care este cinematograful. Cine știe dacă mai are sau nu zile multe? Alain Robbe-Grillet, Margueritte Duras, Jean Cayrol, Romain Gary, Francisc Munteanu sînt nume binecunoscute celor care au urmărit, de-a lungul ultimilor ani, o anumită insistență cu care literatura a făcut concurență filmului. La vremea respectivă s-au scris tone de teorie despre subiectul cu pricina; printre multele adevăruri intelectuale enunțate atunci a răsunat răspunsul oțărît, spus cinstit, fără complexe, adîncimi nebănuite și întortocheli europene, de către americanul William Saroyan: «Nimic din ceea ce se întîmplă în cinematograf nu seamănă cu nimic din ceea ce se întîmplă în literatură, căci filmul *arată*, în timp ce scrierea *spune*».

Desigur, se află concentrată în aceste cuvinte o apreciabilă dublă prejudecată: pe de-o parte, a acelora care, deși iubesc filmul, vor susține pînă la moarte că niciodată cinematograful nu va ști, bunăoară, ce să facă cu cuvintele acelea simple și cutremurătoare ce deschid capodopera lui Proust — «mult timp m-am culcat devreme»; pe de altă parte, prejudecata acelora care, deși iubesc literatura, nu văd finalul *Aventurii* într-o pagină tipărită. Filmul scriitorului Nicolae Breban, care ni se înfățișează acum în rîvnita ipostază de autor total, polemizează — în felul său — cu credințele mai sus-amintite. «*Printre colinele verzi*» *spune* și *arată* în același timp. De la pitorescul abundent al imaginilor cu văi și coline verzi, din introducere și final, la consistența monoloagelor, totul este răspicat, subliniat, întărit, fără echivoc. Imaginea și cuvîntul nu se contrazic, nu se părăsesc, căci autorul de film întreprinde o lectură aparte din *Animale bolnave*, singurul de altfel în stare s-o facă. Cineastul înaintează sprijinindu-se în cuvinte ca în niște unelte mai vechi și mai credincioase, dornic, desigur, să confere o maximă claritate discursului etic. Nu ceea ce au numit criticii literari «psihologie abisală» l-a interesat acum pe Nicolae Breban, ci pledoaria pentru o înțelegere plenară a iubirii de oameni, de noi înșine. Anumite «siluete dialogante» (termenul a fost înnobilat de cînd i s-a aplicat lui Malraux) desprinse din carte se înfruntă, în numele unor principii de viață diferite, sub ochii unui tînăr care vede multe — de la minciună la crimă — și se refugiază în cuvinte — precum Bili mincinosul în vise — pentru a-și amîna intrarea în maturitate. Cînd va veni momentul hotărîrilor, tot ceea ce a văzut va deveni pentru el o povară dar și un bun cîștigat al memoriei. Asupra acestei din urmă semnificații ni se atrage stăruitor atenția printr-un lung monolog susținut de vorbe meșteșugite.

Filmul lui Nicolae Breban a solicitat în mod deosebit actorii, atît pe cei implicați în direcția psihologică a narațiunii cît și pe cei ce au asigurat latura polițistă. Cum era și de așteptat, Dan Nuțu, Ion Caramitru, Mircea Albulescu, Vasile Nițulescu, Ion Dichiseanu, Emilia Dobrin, Ion Besoiu, au făcut față tuturor situațiilor. Pentru ei, ca și pentru Roquentin din *Greața* lui Sartre, «*evenimentul cel mai banal poate deveni o aventură; trebuie și este de ajuns să începi să-l povestești*».Ei au povestit cu devotament.

I. ZALĂU

de la A la Z

de Constantin POPESCU

COSTA-GAVRAS

Regizor francez de film, născut la Atena, în 1933. Stabilit în Franța, el se înscrie la Sorbona, unde-și pregătește licența în litere. După o vreme va abandona literele pentru a se înscrie la IDHEC, atras de arta filmului. Își trece cu succes examenele și devine asistent de regie al unor cineaști ca: René Clair, Yves Allégret, René Clement, Jacques Démy, Henri Vernouil. Realizează în 1965 primul său film, care e o operă de maestru. E vorba de *Comportamentul ucigașilor*, un «série-noire» (Sébastien Japrisot), cu tot ceea ce comportă genul ca implicații psihologico-sociale și suspense, interpretat de Simone Signoret, Yves Montand, J.L. Trintignant. Cel de-al doilea film al său, *Un homme de trop*, este axat pe teme încă mai grave: solidaritatea, devotamentul pentru o cauză și trădarea ei. Preocupat din ce în ce mai intens, aproape obsedat de gravele crize politice care pot influența în mod nefast raportul om-societate, declarîndu-se fățiș un «cineast angajat», creează cu al treilea film al său, «Z», opera sa cea mai vehementă, mai convingătoare. «E în același timp un suspense polițist și un film politic», avea să declare el. «Am pledat aci, mai ales, cauza omului». Un lot de peste 20 de actori de talent (Montand, Irene Papas, Trintignant), dădeau viață acestui curajos act de acuzare. Mergînd pe linia problematicii contemporane, el realizează *L'aveu* (1970) și pregătește *La commune*.

COSTELLO Dolores

Actriță americană de film, născută la Pittsburgh (Pennsylvania), la 17 septembrie 1905. Provenită dintr-o familie de actori, ea și sora ei Helen vor apărea de mici în numeroase pelicule de scurt-metraj Vitagraph, încă din 1909, alături de tatăl lor, Maurice Costello, vedetă celebră pe atunci a teatrului și filmului american. D.C. devine în curînd dansatoare în faimoasele musicaluri «*George White Scandal*'ss». Frumusețea ei neobișnuită, grația cu care știa să se comporte pe scenă și în fața obiectivului fac din ea un star al filmului mut. Devine vedeta casei Warner Bros și partenera marelui John Barrymore în filmele: *Unde cerul și marea se-ntîlnesc* (1925 — r: Millard Webb), prima ecranizare a lui *Moby Dick* de Melville; *Manon Lescaut* (1927 — r: Alan Crosland), reușită adaptare a romanului lui Prevost, și *Revista revistelor* (1929), în care joacă scena balconului din *Romeo și Julieta*. Cuplul lor atît de perfect pe ecran, aveau să-l transpună în viață, într-un mariaj care dură șapte ani (1928-1935). D.C. cunoscu de asemeni multe succese personale în: *Manechinul* (1926 — r: James Cruze) cu Warner Baxter, Walter Pidgeon; *Bride of the storm* (id.); *The Little Irish Girl* (id.); *A Million Bid* (1927 — r: M. Curtiz); *Old San Francisco* (id. — r: A. Crosland) cu Warner Oland; *Prada nopții* (1928 — r: M. Curtiz) cu Conrad Nagel; *Norocul aiturea*; *Potopul* (1929 — r M. Curtiz), cu George O'Brien, unul dintre primele filme sonore, *Madona străzilor*; *Inimi în exil*; *Second Choice* (1930); *Expensive Woman* ș a. După eșecul mariajului cu Barrymore, D.C. revine pe ecran în 1935, pentru o a doua carieră. Semnalăm: *Micul lord* (r: J. Cromwell) cu Freddie Bartholomew; *Minciuna* (1936) cu George Raft; *Părinții de azi* (1938) cu Donald Crisp; *The King of the Turf* (1939) cu Adolphe Menjou și, mai ales, *The Magnificent Ambersons* (1943) de Orson Welles, cu Joseph Cotten, cea din urmă și poate cea mai bună creație din carieră.

COTTEN JOSEPH

Actor american de teatru, film și TV, născut la Petersburg (S.U.A.), la 15 mai 1905. Studiază arta dramatică la Washington, paralel cu ziaristica, și în timp ce lucrează la un cotidian e descoperit de celebrul producător David Belasco, care-l va lansa în teatrul de proză și apoi la radio. Cu un fizic greu de definit, cu multă modestie și stil antiretoric, el apare ca prototip al omului modern care nu participă la viața obositoare a secolului nostru, închis înlăuntrul său într-o bogată lume interioară. Primul regizor care-și dă seama de posibilitățile și valoarea lui este Orson Welles, care-l angajează în compania sa de la Mercury Theatre, unde va juca, printre altele, un *Julius Coesar* memorabil (1937). Tot Welles îl aduce pe ecran în *Cetățeanul Kane* (1941) și mai tîrziu în *Magnificent Ambersons*, *Journey into Fear* și *Al treilea om*. Cu acea sură de intelectual și tipul său anticonvențional, J.C. este solicitat de mulți cineaști ai Hollywoodului: de Julien Duvivier (*Lydia*), de George Cukor (*Lumina de gaz*), de W. Dieterle (*I'll be Seeing You*; *Love Letters*; *Portrait of Jennie*, *Peking Express*), de J. Cromwell (*Since You Went Away*), de King Vidor (*Duel in the Sun*, *Beyond the Forest*), de H. Hathaway (*Niagara*; *Bottom of the Bottle*), de Hitchcock (*Under Capricorn*), de R. Aldrich (*Ultimul apus de soare*; *Sweet Charlotte*). Și-l dispută și regizorii noi ca: Budd Boetticher (*The Killer is Loose*), Sidney Salkow (*The Great Sioux Massacre*), Russell Rouse (*The Oscar*), Burt Kennedy (*The Money Trap*). Cea mai puternică creație a realizat-o J.C. în *Bănuiala* (1943) de A. Hitchcock, în rolul unui criminal cu o primejdioasă forță de fascinație. L-am revăzut recent într-un film TV intitulat *De unul singur*.

COURCEL Nicole

Actriță franceză de film și teatru, născută Nicole Andrieux, la St. Cloud (Seine), la 21 octombrie 1930. Studiază arta dramatică cu René Simon și se dedică teatrului. Dar la invitația lui Jacques Becker debutează pe ecran în *Antoine și Antoinette*, și trei ani mai tîrziu se consacră, alături de alți tineri colegi (Daniel Gélin, Brigitte Auber), în ak film al aceluiași regizor: *Rendez-vous de Juillet*. Se impune ca una dintre tinerele speranțe ale teatrului și filmului francez postbelic, într-o serie de piese de autori moderni și în filme de prestigiu ca: *Marie du port* de Marcel Carné-Jacques Prévert (1949) și *Cazul d-rului Laurent* de J. Paul Le Chanois (1956), în ambele având ca partener pe Jean Gabin; *Les amants de Bras Mort* (1950) de M. Pagliaro; *Gibier de potence* (1951); *Les amours finissent a l'aube* (1952); *Le grand pavois*; *Le collège en folie*; *Si Versailles m'était conté* de Sacha Guitry (1953); serialul *Tata, mama, bona și eu* de J.P. Le Chanois (1954-1955); *Vrăjitoarea* de André Michel (1955); *Club des femmes* (1956); *La belle et le tzigane* (1958); *Un am trece prin zid* (R.F.G. — 1959), *Testamentul lui Orfeu* (1960); *Le passage du Rhin* de André Cayatte; *Yvre Henri IV, vivre l'amour* de Cl. Autant-Lara; *Les dimanches de Ville d'Avray* de S. Bourguignon (1961); *Kongo Ya* (1962). Apariția ei pe ecran s-au rărit (din păcate) din ce în ce mai mult, fiindcă Nicole s-a consacrat mai mult teatrului și televiziunii. Era un talent cert, o prezență care impunea.

film

pe ecrane

filme românești

AȘTEPTAREA

După cum știm, Horia Pătrașcu și Șerban Creangă — a căror colaborare am salutat-o la premiera *Căldurii*, acum un an și jumătate — au terminat filmul în împrejurări tragice. Moartea marelui nostru actor Ștefan Ciubotărașu — pentru care fusese scrisă *Așteptarea* — a schimbat destinul filmului. Unele hiaturi din structura finală a materialului erau inerente și ar fi cel puțin o impietate să articulăm fraze în jurul lor.

Ceea ce a păstrat ecranul este personalitatea unică a lui Ciubotărașu, în fața căreia cei doi tineri autori, scenaristul și regizorul, s-au aplecat pînă la pămînt. A rămas acolo, pentru totdeauna, zîmbetul acela care de atîtea ori ne-a făcut să credem că dacă *omenia* are un chip, acesta nu poate fi decît al lui Ciubotărașu. A rămas acolo El, în lumina blîndă și tristă a amurgului, cînd oamenii se retrag pe la case.

Cei care o viață întreagă a muncit printre ai săi, descoperă la bătrînețe amărăciunea singurătății, graba dureroasă a celor pentru care pensia este încă departe. *Așteptarea*, pe care ne-o indică titlul, este de fapt o treptată obișnuință cu solitudinea, cu gîndul dispariției imanente, este o lungă și demnă pregătire. Scene cu un pronunțat înveliș simbolic — împărțirea uneltelor, părăsirea lui nea Fane de către cei care se duc fiecare la alte treburi — punctează «așteptarea». Sensurile lor ni s-au părut uneori prea apăsate, construite prea la vedere. În ceea ce ne privește, am preferat momentele de adevăr din secvențele sărbătoririi în uzină ori din restaurantul dominat de gospodine grase ce-și împrumută rețete de plăcintă cu mere, de bărbați prinși în discuții despre dezarmare. Se remarcă acolo un regizor care — chiar dacă mai păstrează semnele unei mari admirații pentru realismul stil Forman sau Passer — știe să exploateze banalul care, în felul lui, duce viața mai departe. Ciubotărașu îl soarbe cu ochii; acolo unde alții nu văd nimic, pentru el se află o părticică de existență. Tot ceea ce atingea acel actor — fie și numai cu privirea — se transforma în frumusețe. Este una dintre cele mai emoționante sugestii ale filmului și unul din adevărurile fundamentale ale marelui actor. Nu ne lasă inima să nu spunem aici, în colțul nostru de pagină, că numai doi parteneri au ieșit cu capul sus din această ultimă întîlnire pe ecran: Ernest Maftei și Vladimir Găitan. Acesta din urmă ne-a convins definitiv: este cel mai bun din generația sa. Zbenguiala Ninei Zănescu ne dă de gîndit, pentru că am observat-o și la alte tinere actrițe: de unde atîta perseverență. În a se confunda tinerețea doar cu săritul într-un picior și alintarea?

Magda MIHĂILESCU

tv

de Felicia ANTIP

UNDE ȚINEM

Aplauzele cu care o parte a presei a salutat «Alibi pentru eternitate» măsoară distanța dintre pretențiile mai vechi ale telecronicarilor față de teatrul televiziunii și ceea ce ajunge să satisfacă astăzi. Iată, în sfîrșit, s-a spus în esență, un subiect din zilele noastre, o încercare de a implica într-o confruntare dramatică personaje contemporane. Aici ținem, deci. De fapt, spectacolul a fost acceptabil pentru că regizorul Ion Barna știe să facă teatru de televiziune și dintr-o capodoperă monumentală, supradimensionată (vezi «Richard al III-lea»), și dintr-un scenariu modest, cu un personaj principal (doctorul) confuz din punct de vedere psihologic și un dialog lipsit de strălucire, așa cum a fost textul semnat de Dan Tărchilă.

Ileana Predescu mi-a plăcut în mod deosebit pentru că a știut să creioneze din mai nimic un personaj bine conturat, care merită un loc onorabil între creațiile ei actoricești, suplinind prin mimică, prin privire, prin mișcări, ceea ce era neconvingător în replici. În schimb, Gh. Cozorici nu și-a propus să se ridice deasupra textului (poate pentru că și dincolo de emfaza vorbelor pe care le rostește, doctorul este inconsistent, aproape incredibil) și de aceea deconspiră valoarea reală a scenariului.

Vorbim atît de des despre neîmplinirile sectorului cultural al televiziunii încît o «Viață literară» deasupra mediei se cere și ea semnalată neîntîrziat, ca un mic eveniment. Ecranizarea unui moment din «Păsările» și un scurt dialog despre acest roman al lui Al. Ivasiuc între N. Manolescu și Ov. S. Crohmălniceanu, un interviu cu August Buzura și cîteva opinii despre «Absența», formulate de N. Balotă, au situat-o pe terenul actualității literare. Se menține însă impresia netă că autorii emisiunii nu au ambiția de a face altceva decît o «vitrină a cărții noi». Discuția de fond despre problemele literaturii contemporane nu a fost încă reluată.

Cititorii acestei rubrici știu cu cîtă aprindere am sprijinit totdeauna intenția magazinului duminical de a suplini, cît de cît, carențele rubricilor culturale. Iubeam acolo cheltuiala de inventivitate pentru găsirea unor subiecte captivante și străduința de a acapara cele mai interesante dintre filmele de televiziune primite din străinătate (îmi plăcea să-i atribui această inițiativă lui Tudor Vornicu), precum și gustul pentru dezbaterea de idei, receptivitatea față de frumos și desăvîrșita ospitalitate cu care contribuia la «Studioul N» Catinca Ralea. După-amiezile de duminică ne prilejuiesc și acum clipe agreabile. Interviul cu Celia Delavrancea a fost un moment memorabil. Regret că nu am loc să zăbovesc mai mult asupra splendidelor replici ale pianistei octogenare. M-a impresionat puternic lipsa oricărei ezitări, certitudinea cu care vorbește despre romanul pe care-l va scrie cîndva, cînd va avea mai mult timp. «Ce simte purtătoarea unui nume celebru, ea însăși personalitate celebră?» — a întrebat-o altă purtătoare a unui nume celebru, Catinca Ralea. «Are o coloană vertebrală fermă, i-a răspuns remarcabila artistă. Fac totul cu multă naturalețe, sînt și am fost totdeauna sigură pe mine».

Ceva totuși nu mai e ca la început. «Studioul N» a intrat într-o schemă fixă, probabil comodă pentru cei ce-l alcătuiesc, dar, la urma urmei, plictisitoare ca tot ceea ce se osifică. N-am nimic împotriva desenelor animate (tot «Studioul N» le păstrează pe cele mai grozave, bătînd de la mare distanță «O mie și una de nopți»), ciclul interviurilor cu cineaști francezi își are și el reușitele lui, dar vremea surprizelor a trecut. «Studioul N» începe să semene cu o filială mai săracă a Teleenciclopediei. Reportaje din cale-afară de banale și de lungi umplu un spațiu de emisie pe care Tudor Vornicu a obosit, pare-se, să-l aprovizioneze cu trufandale. Dialogul a intrat și el în criză. Cei doi autori-prezentatori ai emisiunii se mulțumesc adesea cu un rol care ar putea fi îndeplinit cu egal succes de o crainică. Poate pentru că și-au dat seama, o dată cu noi, că nu se prea potrivesc unul cu celălalt. Tudor Vornicu are din ce în ce mai mult, așa cum bine a observat Ecaterina Oprolu, «o aură de boss». Lîngă el, Catinca Ralea devine o școlăriță timidă, inhibată, nu îndrăznește, s-ar zice, să dea aripi discuției. I-ar conveni, cred, un partener care s-o stimuleze, care să fie pentru invitații «Studioului N» cam ceea ce a fost Adrian Păunescu pentru Marin Preda (după cum ne-a spus acesta din urmă la un recent «Studio N»).

În încheiere, încă o opinie foarte personală. Între feluritele lucruri bune și mai puțin bune, între realizări, căutări și încă nedepășite neputințe, televiziunea avea cel puțin o problemă pe deplin și competent rezolvată: dialogul cu telespectatorii. Pe lîngă meritul de a exista și de a-și respecta, cu puține excepții, periodicitatea săptămînală, «Poșta televiziunii» avea două calități esențiale: era susținută în permanență de aceeași persoană, ceea ce asigura continuitatea și consecvența în exprimarea punctului de vedere al televiziunii și, mai ales, avea un caracter pe deplin responsabil. Oricum ar fi formulate, scrisorile telespectatorilor se adresează de fapt conducerii televiziunii. Ea este deci cea chemată să răspundă prin unul — de preferință mereu același — dintre reprezentanții ei. Regret deci suspendarea emisiunii lui Ion Bucheru.

de Emanuel VALERIU

GHEATA LUI CEALA

Am privit duminică la televizor meciul de fotbal România–Albania (echipe olimpice sau «speranțe», cum le zic unii formațiilor de această categorie) și, cu excepția satisfacției pe care mi-a lăsat-o onestitatea lui Țopescu («a fost un gol din ofsaid, rog pe colegii din studio să păstreze imaginea aceasta»—secvența aveam s-o mai vedem de 2–3 ori, ca să ne amărîm bine, pentru ca nu cumva cineva să scrie a doua zi ce mare succes au avut «olimpicii» și ce lipsit de «patriotism» este Țopescu), n-am prea trăit clipe frumoase, deși vinul nu era rău și friptura de miel crease teren favorabil cu o oră, două mai înainte. Mi-am amintit în acea după-amiază de mult-discutata «problemă» a fotbalului, cea mai recentă tentativă de acest gen aparținînd revistei «Săptămîna» (care m-a poftit și pe mine la masa rotundă despre jocul cu mingea peticită). Nu pot să uit cum și aci, ca ori de cîte ori se vorbește despre fotbal, cineva — mereu apare un astfel de «cineva» și totdeauna este un fel de «responsabil» (cu funcția, nu și cu priceperea) — a întrebat candid (toți acești «responsabili» sînt, musai!, candizi): «Credeți, tovarăși, că dacă vom organiza altfel fotbalul îl vom juca mai bine?»

Îi strig acum din nou acestui candid și tuturor celorlalți ca el: DA! DA! Și încă o dată DA! De ce nu înțelegem că și sportul are nevoie să beneficieze de fenomenele noi și moderne ale altor sectoare din economie și viața publică românească, mai mult decît de a copia o terminologie ce se vrea «la modă» («lucrător» la federație etc.)? De ce să nu credem că progresul este mai întîi o chestiune de organizare, cînd vedem, în fiecare zi, eforturile de a se găsi soluțiile cele mai avantajoase, sub raport organizatoric, în economie, cultură, știință? De ce fotbalul să fie mereu tratat drept un caz aparte, unic? Preferăm să vedem cum se bîjbîie în sportul cel mai popular de la noi decît să trecem la măsuri pe care le cunoaștem, în care credem (nemărturisit), spre a ne menține în posturi de... conducere a fotbalului! Credeți-mă, o mai mare anomalie nu poate să existe! La întîlnirea convocată de «Săptămîna», excelentul antrenor Traian Ionescu, care a avut nevoie să stea cîțiva ani în Turcia spre a ne convinge despre un adevăr demonstrat de el cu mult înainte acasă, întreba ce eficiență va avea inițiativa gazetei citate, întrucît în ceea ce-l privește el vrea să spună exact ceea ce mai spusese acum cinci ani, după care fusese concediat.

Ce legătură au toate astea cu gheata lui Ceala? «Ceala» era răsfățul lui Petschovschi. Așa-i spuneau prietenii. Pe vremea cînd mă ocupam de «problemele» sportului, am fost la Arad să văd cum se face propaganda sportivă. Și am văzut: după normative. Cei care lucrează în acest sector sînt salariați, deci se impune să primească și să execute dispoziții. Pentru ei și pentru alții, adică pentru Arad, Buhuși, Techirghiol și orice alt oraș, orășel, comună sau sat, ideile care ar trebui să deschidă cale liberă sportului sînt gîndite de alții, la «centru» (vă rog să-mi scuzați abuzul de ghilimele din cronica de azi, dar subiectul mă provoacă). Atunci i-am întrebat pe tovarășii activiști sportivi de la Arad de ce nu pun la licitație gheata lui Ceala, adică bocancii cu care regretatul Petschovschi a jucat ultima sa partidă la UTA, ori de ce nu fac același lucru cu mingea din meciul care a consfințit succesul în campionatele ultimilor doi ani ale echipei lor? M-au privit cu mirare și au zis că n-au voie, că nu pot contabiliza banii. Și tot ce-am mai discutat cu ei atunci s-a lovit de peretele birocrației, al celui mai mărunt funcționarism care s-a strecurat și-n sport, de unde nu se găsește nimeni care să-i arate ușa de ieșire. Cînd e vorba să se pună frînă inițiativelor, știm să recurgem la «organizare». Cînd vine vorba să dezvoltăm fotbalul, îi refuzăm organizarea ce-i este necesară, apelînd la tot felul de argumente, poleindu-le cu ceea ce ni se pare a fi politizare. Iar îmi reamintesc de un alt adevăr binecunoscut și tot atît de bine ignorat: prin alte părți ale lumii, unde se joacă un fotbal de calitate, cei care vor să se ocupe de acest sport dau bani pentru asta, în timp ce noi îi plătim pentru același lucru (pe antrenori înțeleg de ce-i salarizăm, dar pe alții?). Și-atunci, cum să pretindem inițiativă, pasiune și altele, cînd sportul este asimilat cu funcționarismul tipizat, cum să valorificăm inițiativele și să le provocăm, cînd am ierarhizat pînă și fotbalul?

Și-atunci, în concluzie, cum să mă gîndesc că cineva ar da 500 de lei pentru a avea gheata lui Ceala, ori 1 000 lei pentru mingea din ultima partidă a UTA, înaintea primirii tricourilor cu culorile naționale? Și cum să mă mai mir că Țopescu le strigă colegilor din studio: «Vă rog păstrați imaginea cu ofsaidul»? Atunci nu mă mai mir că se joacă prost fotbalul și că «speranțele» noastre se leagă de un gol, două, înscrise acasă, și de slăbiciunile posibile ale adversarilor în meciurile retur.

Speranțe funcționărești. De la o chenzină la alta...

COMBINATUL
DE EXPLOATARE
ȘI INDUSTRIALIZARE
A LEMNULUI – ARAD

Calea Aurel Vlaicu nr. 14
telefon 11–40

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ MOBILIER STIL ȘI MODERN PENTRU CAMERE DE ZI, DORMITOARE, SUFRAGERII ȘI HOLURI.
PRODUSELE CE.IL-ARAD SE BUCURĂ DE PREȚUIRE DIN PARTEA CUMPĂRĂTORILOR DIN ȚARĂ ȘI DE PESTE HOTARE.

varietăți

în orașul lui van beethoven

Legați peste gură cu tifon aseptic, cei mai mici cetățeni ai Bonnului încriminează lipsa măsurilor de protecție împotriva otrăvirii aerului pe care-l respiră și împotriva poluării sonice. «Salvați orașul nostru — e scris pe placarda purtată de micii demonstranți. În orașul peste care astăzi plutesc cețurile ucigașe ale hidrocarburilor, arse în mii de motoare de autovehicule și avioane supersonice ale căror zgomote zdrobesc auzul, s-a născut, acum două veacuri, creatorul Simfoniei pastorale.

afecte cabalo-canine

Personajele patrupede din fotografia noastră nu execută aici numere de circ, sau de varietăți, sau de televarietăți. Ce fac atunci? Nimic! Așa își exprimă ele dezinteresata prietenie care le leagă.

din monaco a sărit iepurele

Severine, cîntăreața blondă care a reprezentat micuțul Monaco la Concursul de muzică ușoară al Euroviziunii, ediția 1971, a obținut marele și prestigiosul premiu. La Dublin (unde a avut loc concursul), ca și în alte orașe de pe harta Europei, s-a întîmplat ca laurii să fie atribuiți pentru niște calități nici prea-prea, nici foarte-foarte. Poate că nu e rău să ne amintim că în alți ani premiul Euroviziunii a fost acordat vienezului Udo Jürgens pentru «Merci cherie», englezoaicei Sandie Shaw pentru «Păpușa pe sîrmă», spaniolei Massiel pentru «La, la, la»..

un munte de bani!

Nu e doar o figură de stil. Tînăra din fotografia noastră stă cocoțată realmente pe 15 milioane de monede din toate țările lumii, care cîntăresc nu mai puțin de 45 tone, reprezentînd o adevărată comoară numismatică a unui pasionat colecționar din Frankfurt.

Dacă nici acum nu credeți că a venit primăvara...

Fotografie de KONCZ Francisc

cronică satirică

de Teodor MAZILU

NEFERICITUL NEGUSTOR

Că X e nefericit, e totuși o problemă care-l privește. Dar X nu e numai nefericit, ci și foarte lacom... Nu-i ajunge propria lui nenorocire. I se pare prea puțină. De aceea caută să-și recruteze adepți. Adeseori îți face invitații politicoase la o nenorocire comună.

— N-ai vrea să ne sinucidem împreună?...

Cînd îi refuzi amabila invitație pretextînd treburi mai urgente, X se dezumflă. Îi e greu să se sinucidă singur. Se plictisește. Așa, cu încă cineva, i-ar fi fost mai plăcut. Dar așa, de unul singur...

Adînca lui acreală, profunda lui greață vrea s-o răspîndească și celor din jur: dacă a căzut într-un șanț de atîta beție, vrea să mai cheme pe cineva să-i țină de urît. Nu admite să zacă singur în șanț, i se pare sub demnitatea lui.

— N-ai vrea, dragă prietene, să ne îmbătăm împreună pînă cădem sub masă?

Te invită la un asemenea program de degradare cu voce dulce, îngerească, de parcă ți-ar fi propus o excursie la Poiana Narciselor...

De cele mai multe ori X nu face decît să caute motive de beție. Nu că fără o temă precisă n-ar bea, dar așa, scîrbit de univers și înfricoșat de neant, băutura merge mai cu spor. Apoi, cînd duce paharul la gură pe baza unei idei, beția se înnobilează, capătă prestigiu intelectual. Că tot sub masă ajunge, și cu idei și fără idei, asta e altă poveste.

— Nu-i așa că viața e absurdă? Hai să bem un păhărel pe tema asta.

Nici nu știe ce-a existat mai întîi de toate: absurditatea existenței sau cheful de băutură.

Chiar și femeile le abordează sub acest imperiu al tragicului și al nimicniciei.

— Tot ne așteaptă neantul. Nu treci după-amiază pe la mine?

Bădărănia și-o explică tot cu ajutorul metafizicii.

— În raport cu infinitul, ce contează că ți-am dat două palme?

Conștiința zădărniciei și a relativității tuturor lucrurilor îl ajută și să nu-și plătească banii pe care i-a luat cu împrumut.

— Cînd universul e guvernat de legi absurde, ție ți-e gîndul la prăpădita aia de o mie de lei.

Dacă insiști, refuzul lui crește în forță metafizică.

— Ce-ai nevoie de bani? Și așa, și așa, tot o să murim. Moartea ne face pe toți egali...

...Și uite-așa, cochetînd cu neantul, jucîndu-se cu angoasele metafizice, jeluindu-se de zădărnicia celor omenești, și-a făcut o splendoare de casă și s-a îngrășat ca un porc. Dacă nu era teama de neant, și astăzi mai era poate slab ca un țîr...

dacă o spune don...

Printre cele mai stranii, mai insolite dresuri de necuvîntătoare, va trebui s-o înregistrăm, desigur, și pe cea realizată de Donald Crown, sau simplu Don, cum îi spun amicii. Performanța lui constă în aceea că a reușit să facă prieteni buni — fotografiile noastre o dovedesc cu prisosință — un feroce vultur cu niște plăcinți papagali. Poate sînteți curioși să știți cu ce se hrănește vulturul dresat? Ei bine, ca și înainte de dresură, tot cu păsărele vii, cu orice păsărele vii, în afară de bunii lui prieteni. «Arta dresurii — spune Don — constă în a ști ce și cît din ceea ce a dat natura ființelor vii poate fi modificat». Așa o fi, judecînd după spectaculoasele lui experiențe.

reclamă (gratuită) pentru loto-pronosport

Domnul Leonard Rosemond, electrician din Leeds (Anglia), fotografiat în mijlocul unui grup de colegi, a depus la 4 aprilie un buletin pronosport (sistemul englez e similar celui românesc), iar la 6 aprilie a fost poftit ca, pe baza celor 13 rezultate exacte indicate, să ridice un cec în valoare de 406 399 lire sterline (peste un milion de dolari), valoarea cîștigului socotit record mondial.

Întrebat cum a izbutit să indice 13 cîștigători pentru o zi plină de surprize fotbalistice, domnul Rosemond a arătat, modest, că meritul principal revine celor doi fii ai săi, Carl, de 10 ani, și Darren, de 6 ani, care au completat buletinul.

Nu știu dacă rubrica aceasta a reușit să popularizeze adresa Direcției generale ADAS (str. Smîrdan nr. 5), astfel încît să fie la fel de cunoscută ca aceea a revistei care o găzduiește. Cert este însă faptul că scrisorile continuă să sosească atît la ADAS cît și la redacție și că poștașul este obligat să răspundă unora doar prin scrisori. Iată însă în rîndurile care urmează amănunte solicitate de unii dintre corespondenți, amănunte care — sper — interesează pe mai mulți dintre cititori.

NICOLAE IONESCU, Iași. Ați aflat despre unele modificări la Asigurarea paușală și doriți să știți în ce măsură acestea au fost utile. Spațiul acestei rubrici nu îmi permite să vă răspund integral la întrebările din scrisoare. Vă comunic totuși că primele de asigurare pe care le menționați — și pe care le-ați aflat dintr-un prospect — nu mai sînt valabile. În prezent, tariful de prime cuprinde sume diferențiate, în funcție de specia de animale cuprinsă în asigurare, de categoria județului etc. Există totuși o anumită primă unică, atunci cînd în asigurare se cuprind porcinele. În această situație, prima de asigurare este de 80 lei pentru 6 luni și de 125 de lei pentru un an.

ILIE RUSU, Comănești. Cred că răspunsul de mai sus vă satisface și pe dv. Vrancea, județul în care locuiesc părinții dv., intră în categoria a IV-a de județe (la gruparea pentru bovine) și la categoria a II-a în ceea ce privește ovinele și caprinele.

S. MARIANA, Caracal. La început de căsnicie se pot încheia multe asigurări. Mă încredințați însă că veți deveni — în curînd — mamă, dorind o asigurare cu un caracter mai deosebit. Vă recomand, de exemplu, ***Asigurarea cu termen fix*** sau ***Asigurarea de rentă***. Și una și cealaltă oferă condiții avantajoase. Spuneți-mi însă: o ***Asigurare complexă a gospodăriei*** ați încheiat?

ION CIOROMEIA, Brașov. Nu, nu sînt vinovat de întîrzierea cu care a sosit lunga dv. scrisoare. Privind mai atent plicul, mi se pare că ați uitat-o în vreun buzunar sau sertar. Iată acum răspunsurile solicitate: a) Asigurarea «Turist» se încheie pe timp de o lună. b) Prima de asigurare pentru bunuri în valoare de 30 000 lei este de 60 lei pe an. c) Asigurarea paușală poate fi încheiată numai de membrii cooperativelor agricole de producție. Satisfăcut?

NICOLAE IONESCU, București. Mulțumesc pentru datele istorice privind asigurările, pe care ați avut amabilitatea să mi le puneți la dispoziție. La întrebarea dv. privind asigurările de accidente, răspunsul îl puteți găsi cu cîteva numere în urmă. Precizez că se poate opta fie pentru o asigurare de accidente cu SUME FIXE, fie pentru una cu SUME CONVENITE, adică stabilite de comun acord cu Administrația Asigurărilor de Stat.

CONSTANTIN RĂDULESCU, Iași. Nu, nu știam că Cicero este cel care a rostit primul cuvintele: «***Ut sementem feceris, ita metes***», devenite proverb cunoscut în multe limbi ale lumii. La noi, oricine știe zicala: «***Cum vei semăna, așa vei culege***». Ceea ce este — după cum afirmați și dv. — un îndemn spre materializarea spiritului de prevedere. Frumos spuneți: ***dai 10—15 lei și ... culegi 10—15 mii — dacă dai de necaz***. Aveți multă dreptate...

ION GHEGULESCU, Pașcani. Eu nu cred în minuni. «Sfîntul» reușea în toate, dar era... sfînt. Nu știu dacă se asigurase pentru «riscurile meseriei», cum ziceți dv., dar nu îmi vine să cred că se baza doar pe aureola de deasupra capului. Oricum, pentru dv. asigurarea autoturismului se impune ca o obligație. Dacă ați «scăpat» o dată — «ca prin minune» — nu se poate ști ce va fi în viitor. Personal, vă recomand o ASIGURARE GLOBALĂ. Este destul de convenabilă și deosebit de complexă din punct de vedere al răspunderilor pe care și le asumă Administrația Asigurărilor de Stat.

DUMITRU BĂNUȚĂ, Gura Humorului. Să nu credeți în clevetiri. Este drept, se mai pot întîmpla unele întîrzieri în plata despăgubirilor, dar acestea sînt cazuri cu totul izolate. În general ADAS plătește cu cea mai mare promptitudine drepturile ce se cuvin asiguraților. Vă pot încredința că în această privință conducerea Direcției generale manifestă intransigență maximă. Scrieți-mi, vă rog, cum s-a rezolvat problema.

PUBLICITATE

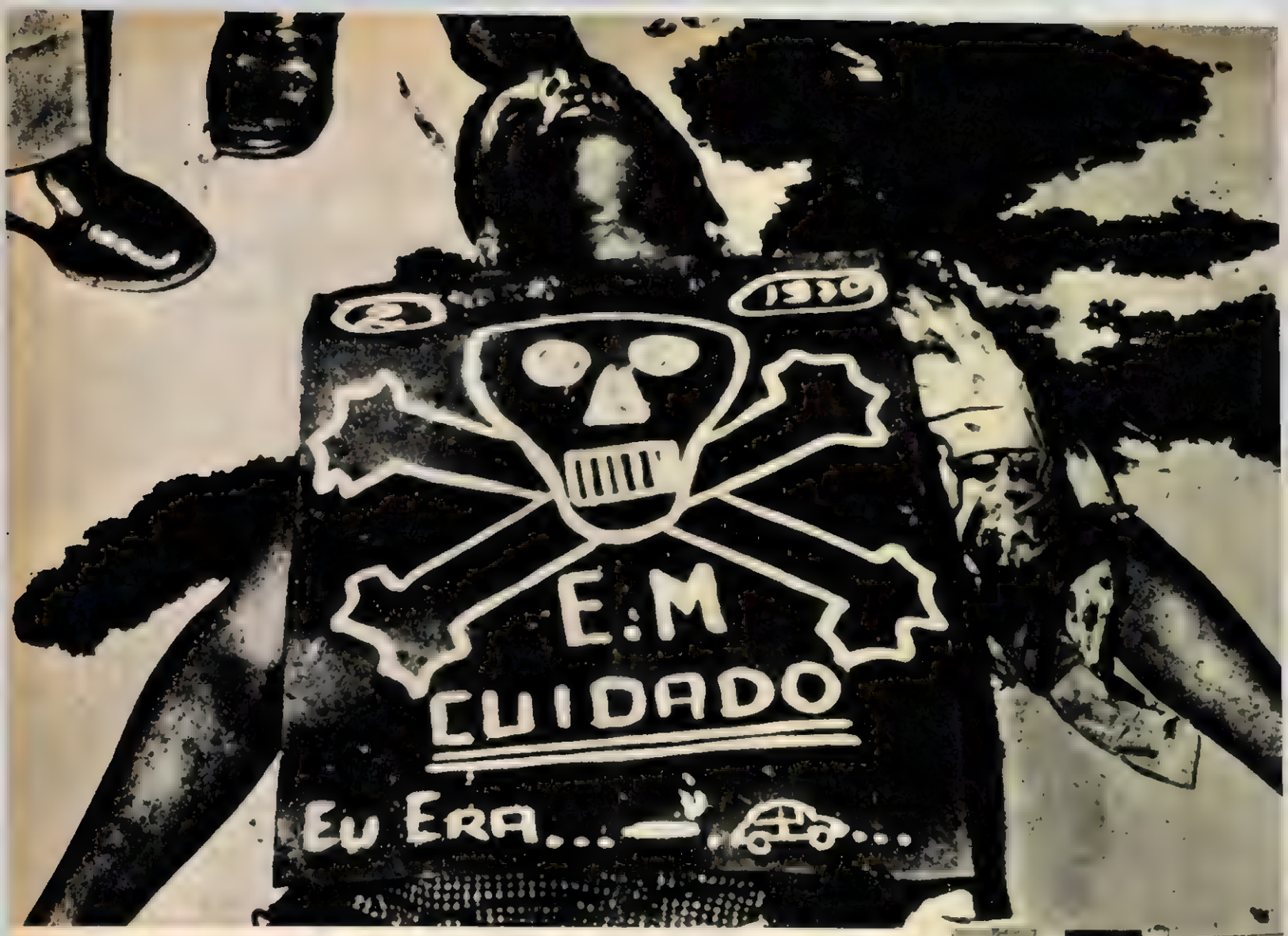

«ESCADROANELE MORȚII»

de I. CIOARĂ

UN PROCES CARE A STÎRNIT VÎLVĂ ÎN BRAZILIA A AVUT LOC DE CURÎND LA SAO PAULO. ÎN CIUDA INTERDICȚIEI AUTORITĂȚILOR MILITARE DE A SE DIFUZA INFORMAȚII, S-A AFLAT CĂ ÎN FAȚA TRIBUNALULUI AU FOST ADUȘI, DE ASTĂ DATĂ, ÎN BAZA LEGII CU PRIVIRE LA «SECURITATEA NAȚIONALĂ»... 15 POLIȚIȘTI. PROCURORUL A CERUT, PENTRU TOȚI, PEDEAPSA CAPITALĂ. CEI 15 SÎNT ACUZAȚI DE A FACE PARTE DIN ACEA TENEBROASĂ ORGANIZAȚIE CARE, LUÎNDU-ȘI DREPT EMBLEMĂ CAPUL DE MORT ȘI DOUĂ TIBII ÎNCRUCIȘATE, PRECUM ȘI INIȚIALELE «E.M.», A ÎNLOCUIT JUSTIȚIA PRIN LINȘAJ.

Euclides Nascimiento (dreapta), presupus a fi conducătorul tuturor escadroanelor morții. Deasupra se află portretul lui Milton Le Cocq, pentru a cărui răzbunare a fost creată «Escuderia del Detetive Le Cocq».

Cu precizie, despre această asociație sui-generis, care și-a cîștigat o sinistră faimă datorită celor peste o mie de asasinate ce-i sînt atribuite, nu se știu încă prea multe. Există însă un consens cvasiunanim asupra faptului că ar fi alcătuită din polițiști. Unii susțin că începuturile organizației polițiștilor-asasini datează din 1958 — cînd, datorită unui val de delincvență, s-a constituit așa-numitul «Servicio Diligencias Especiales», un fel de brigadă mobilă compusă din polițiști special aleși și autorizați să tragă asupra criminalilor considerați periculoși. Se afirmă, de asemeni, că tot de la aceste brigăzi provin și inițialele «E.M.», semnificînd la început «Esquadrao motorizada» sau «Esquadrao montada» (călare). Mai tîrziu, cînd «E.M.» a apărut ca semnătură a autorilor «judecăților sumare», a căpătat în ochii lumii sensul «Esquadrao da morte». Potrivit altor supoziții, «escadronul morții», sau mai bine-zis escadroanele — căci de la Rio de Janeiro au proliferat și în alte metropole braziliene: Sao Paulo, Porto Alegre, Belo Horizonte, Recife, Victoria etc. — au fost constituite ca un soi de «legămînt de răzbunare» pentru uciderea polițistului Milton Le Cocq, în 1964, de către un bandit poreclit «cap de cal». Legămînt care ar suna cam astfel: «pentru fiecare polițist mort, viața a zece răufăcători». De atunci poliția este anunțată telefonic ori de cîte ori a avut loc vreo «execuție». Comunicarea o face un «însărcinat cu public-relations» al escadroanelor, care la Rio de Janeiro își spune «Trandafirul roșu», la Sao Paulo — «Crinul alb», la Niteroi — «Garoafa roșie», doar flori una și una... Numai că «răzbunarea» a ajuns adesea să se producă chiar și în cazuri în care nu e vorba de moartea vreunui polițist, iar de foarte multe ori inscripția «sînt un hoț de automobile» sau «sînt un traficant de stupefiante», găsită împreună cu «semnătura» capului de mort pe pieptul celor strangulați și împușcați, nu corespunde realității. Mai mult chiar, sub paravanul luptei împotriva criminalității, aceste comandouri ale morții se răfuiesc cu ele-

mentele progresiste și în general opoziționiste. Iată bunăoară cazul fostului deputat laburist în parlamentul federal brazilian, Rubens Paiva, a cărui atitudine opozițională față de actualul regim era notorie. Versiunea oficială oferită de poliție a fost că mașina în care Paiva era transportat, sub stare de arest, dintr-un loc de detențiune într-altul a fost oprită pe una din arterele orașului de două mașini din care au coborît opt oameni. După ce și-au descărcat armele în automobilul poliției și i-au dat apoi foc, cei opt s-au făcut nevăzuți, luîndu-l cu ei pe Paiva. S-au făcut însă auzite glasuri care au afirmat că de această «răpire» n-ar fi fost străin «Escadronul morții» din marea metropolă...

De altfel — subliniază observatori ai scenei interne braziliene — faptul că escadroanele morții au acționat nestingherite atîta vreme, că au proliferat în numeroase orașe braziliene, își găsește în bună măsură explicația și în atmosfera generală de violență din țară, concretizată în represiuni crunte împotriva «elementelor subversive», împotriva indienilor etc. — situație față de care iau atitudine atît reprezentanți ai vieții publice braziliene, cît și personalități de seamă de peste hotare, între care însuși Papa Paul al VI-lea. Pe acest fundal, anumite cercuri militare antrenate în lupta cu forțele progresiste nu sînt interesate într-o încercare de forță cu poliția,în numele unor principii de justiție.

Cu toate acestea, reacția opiniei publice împotriva «activității» polițiștilor–asasini a devenit tot mai vehementă, determinînd luări de poziție oficiale. Scandalul execuțiilor sub semnătura «E.M.» a luat îndeosebi proporții anul trecut, cînd la Rio a fost răpit un tînăr fără nici un fel de antecedente penale. Acesta a fost transportat într-un loc părăsit, unde s-au tras asupra lui mai multe focuri de armă. Polițiștii-asasini au părăsit însă locul crimei fără a se convinge dacă victima a sucombat. Grav rănit, tînărul Jonas Silverio a mai avut puterea să se tîrască pînă la cea mai apropiată casă și să ceară ajutor. Salvat, după o lună de spitalizare, el a declarat că i-a recunoscut, cu certitudine, printre cei ce au încercat să-l ucidă, pe Joao Coelho, un polițist din Itaguaí, cu un stagiu de 27 de ani. Prilej pentru Joao Lopez Esteves — președintele comisiei care de ani de zile încearcă să dea de un fir ce ar putea duce la demascarea escadroanelor morții — de a-l traduce în fața justiției pe Coelho. Dar la proces, stupoare: acesta se prezintă cu un alibi «forte», iar victima atacului, Silverio, începe să aibă îndoieli asupra a ceea ce la început părea sigur. Totuși, chiar și astfel, faptul a dus la înteițirea campaniei împotriva escadroanelor morții. Opinia publică braziliană respinge argumentul celor ce susțin că escadroanele acționează pentru că justiția ar fi «prea blîndă», și cere să se pună capăt acestor execuții. Președintele Curții cu juri din Sao Paulo, Nelson Fonseca, de pildă, a adresat o scrisoare autorităților federale cerînd în termeni severi să se pună capăt activității polițiștilor ce împart singuri «dreptate» cu pistolul, iar o bună parte a presei, între care ziarul conservator «O Globo» din Rio, «Jornal do Brasil» și «O Estado» din Sao Paulo, sub titluri ca: «Destul!», cheamă guvernul să treacă imediat la acțiune. «Ritmul în care au loc aceste asasinate, comise cu sînge rece de oameni însărcinați cu menținerea ordinii — scria la 25 martie«Jornal do Brasil»— este strigător la cer și cere măsuri extraordinare pentru însănătoșirea poliției». Ca urmare, în iulie 1970, președintele Braziliei, generalul Medici, hotărăște adoptarea unor «măsuri foarte severe» împotriva membrilor acestei grupări teroriste, inclusiv judecarea lor «cu toată rigoarea legii».

Cele dintîi sentințe au fost pronunțate la sfîrșitul lunii ianuarie 1971, cînd un inspector și un agent de poliție au fost condamnați la cîte 65 de ani închisoare pentru a fi luat parte la acțiuni teroriste întreprinse de escadroanele morții. A urmat procesul celor 15 de la Sao Paulo. Dar bătălia este abia la început. Și nu e de loc ușoară. Pentru a veni de hac escadroanelor trebuie creat un climat propice, și în primul rînd trebuie înfrîntă... tăcerea. «Oamenii noștri se tem mai mult să depună mărturie împotriva escadronului morții decît sicilienii împotriva Mafiei — arată Joao Lopez Esteves, președintele Comisiei de anchetă. De fapt, la cine pot apela pentru a se apăra de aceea care, în ultimă instanță, e însăși poliția?» Exemplul tînărului Silverio e semnificativ. Ca și faptul că un anume Difalgunho a fost răpus în plină stradă de către polițiști (sub acuzația că ar fi fost traficant de droguri), în timp ce venea la tribunal să depună mărturie împotriva unui grup de membri ai escadronului. Ca și demisia unui membru al comisiei de anchetă, Heraldo Gomez, după ce a primit «groaznice amenințări». Cît privește faptul că escadroanele n-au de gînd să depună armele cu una cu două, o demonstrează descoperirea, chiar în zilele recentului proces de la Sao Paulo, a altor cadavre purtînd semnătura: «E.M.» și capul de mort.

De la Rio de Janeiro, comandourile polițiste ale morții s-au răspîndit la Sao Paulo și în alte orașe braziliene.

Sinistra semnătură a fost pusă pe pieptul a mai bine de 1 000 victime, în numele «justiției» pistolului.

Una dintre primele măsuri luate de autoritățile braziliene pentru lupta împotriva polițiștilor-asasini a fost alcătuirea unei brigăzi — «cei 12 de aur». Polițiști care au primit dreptul legal să tragă...

Sao Paulo. Adjuvan Nunes era un vagabond

Hărțuit de polițiști, a scos pistolul și a tras, omorînd pe unul dintre ei. Apoi a dispărut. Pînă a-l găsi, membrii escadronului au ucis 10 «bandiți». Iar corpul lui Nunes a fost găsit ciuruit de 130 gloanțe, în locul indicat la telefon de «Crinul alb».

literare

de G. DIMISIANU

MARIN SORESCU:
INSOMNII

Încă din titlu acest volum avertizează asupra lucidității dilatante (caracteristică stării de veghere) ce activizează scrisul eseistic al lui Marin Sorescu, aspect subliniat și în *Prefață:* «În insomnie retrăiești întîmplări nepetrecute încă. Retrăitul e anterior trăitului. Avem nevoie de *lupa* (s.n.) asta (...).Ce bine că nu pot dormi! *Încă* nu pot să dorm!»

Spirit sarcastic, intolerant față de soluțiile rutinei și inadaptabil formulelor conciliatoare («Cînd lumea te acceptă, trebuie să fii singur împotriva ta»), iritat perpetuu de agasantele ticuri ale sclerozei intelectuale pe care le denunță cu o mînie anticonformistă ce atinge accentele polemismului pur, Sorescu ni se pare că realizează, în contextul literar de la noi, un mod personal de revificare a climatului avangardei și a țelurilor sale. Avem acest sentiment că Marin Sorescu, fără a se așeza în dependența imediată a vreunuia din promotorii de acum patru decenii ai avangardismului, îi continuă totuși în atitudine, în spiritul manifestărilor lui ce au totdeauna o direcționare polemică de sens anticonservator, expresie a unei reci exasperări în fața prostiei pretențioase și a prejudecăților de tot felul, îngrămădite în stive imense și stînjenind mereu perceperea limpede, inalterată de impurități, a îmbrățișărilor frumosului. Din perspectiva aceasta, «microeseurile» lui Marin Sorescu reevaluează cîteva din întruchipările cele mai înalte ale spiritualității românești: Brâncuși, Pârvan, Țuculescu — concluzia meditației sale fiind aceea că gestul primenitor al unei viziuni desprăfuite se impune imperios; reprezentările comune, de multă vreme încetățenite, i se par prea puțin consonante cu ființa autentică a creației acestor mari spirite și, în ultimă instanță, mistificări ce ar trebui deîndată îndepărtate. («Victimă a folcloriștilor și a literaților! La intrarea în opera lui Brâncuși ar trebui o răzătoare, să te ștergi pe picioare de toate legendele pe care le-ai auzit despre el».)

Subiectele eseurilor lui Marin Sorescu sînt variate, autorul planînd dezinvolt mai ales peste domeniile artelor interferente, pictura și poezia, alunecînd și în comentariul istoric, filozofic sau de sociologia culturii, peste tot păstrînd distanțarea de obiect a nespecialistului care nu urmărește să elucideze chestiuni specifice ci își alege pretexte de a-și ilustra propriile gînduri și obsesii. Dacă nu e totdeauna profund, autorul acestor texte e foarte adesea strălucitor, aforistic în formulări, malițios fără excese și inteligent fără agresivitate, stilist admirabil, spirit mobil și acut. Cartea constrînge la o lectură acaparantă și stimulatoare.

PRIMAVARA LA BUDAPESTA

Spicuiri din realizările de sezon ale creatorilor de modă

1 *O altă variantă a pantalonului golf, însoțit de data aceasta de un bluzon din același material, ansamblul purtînd amprenta stilului «ofițeresc», mult gustat de cîțiva ani încoace.*

2 *Tunică de mătase imprimată, pantalon din jerseu, băgat în cizmă, condimentate cu un cordon de piele metalizată și «zgardă» cu medalion la gît, ținută de asemeni tinerească și de actualitate.*

3 *Pantalonul, diversele compleuri cu pantaloni continuă să se afle în atenția creatorilor și în favorurile femeilor, mai ales dacă sînt foarte tinere sau arată foarte tinere — cum este adesea cazul. Linia golf, după cum se știe, una dintre variantele la ordinea zilei, a «prins» în primăvara aceasta la Budapesta.*

4 *Vă place această rochie de după-amiază? În colecția pe care v-o prezentăm este unul dintre modelele prin care își spune cuvîntul de mult așteptata reîntoarcere spre feminitate, spre romantism.*

5 *Ansamblu «midi» pentru serile călduroase ale sfîrșitului de primăvară, remarcabil prin simplitatea liniei, confecționat din dantelă vernil.*

6 *Celor care vor să îmbine utilul cu plăcutul, vor să se îmbrace totodată practic și modern (și cine nu vrea?), creatorii de modă budapestani le-au oferit și acest deux-piéces compus din fustă-pantalon și bolero din mătase turcoaz, purtat peste o bluză din mătase imprimată.*

Fotografii de KISS Vera

UZINA DE PRELUCRARE

Mase Plastice

IAȘI

Moldoplast

produce:

I. PRODUSE EXTRUSE DIN PVC
- a) Țevi de tip ușor (U), mediu (M), greu (G), cu diametrul cuprins între 32 și 280 mm.
- b) Plăci ondulate din PVC, cu grosime 1,7 mm, lățime 1 550 mm și lungime 2 000 mm, în culori pastel.
- c) Tuburi din PVC, înlocuitori ai tuburilor Bergman-Panczer.
- d) Granule PVC:
  - — pentru izolații de conductori și cabluri electrice tip YP_1
  - — pentru manta normală de protecție tip YS_1
  - — pentru manta de protecție rezistentă la intemperii tip YS_2
  - — pentru mantale de protecție la cabluri rezistente la temperaturi scăzute tip YS_3
  - — pentru încălțăminte (talpă și tocuri) tip T_1
- e) Profile din PVC, neplastifiate și plastifiate, cu utilizări în industria mobilei, industria electrotehnică și construcții.

II. PRODUSE CALANDRATE DIN PVC
- a) Covor și dale din PVC, cu grosimea de 1,5 și 2 mm, marmorat, uni sau imprimat cu imitație de parchet, marmură sau mozaic.
- b) Folii plastifiate din PVC, divers colorate, șagrenate și imprimate.
- c) Folii din PVC, dublate pe hîrtie POLIGRAFVINIL, în diverse șagrene și culori, utilizate în industria poligrafică.
- d) Folii din PVC, imprimate, pentru imitații de furnir în industria mobilei.
- e) Plăci presate din PVC, 2 000 × 1 000, cu grosimi între 1,0 și 20,0 mm.

III. PRODUSE DIN POLIETILENĂ
- a) Recipienți obținuți prin suflare, cu o capacitate între 17 și 200 litri, din polietilenă de înaltă sau joasă presiune.
- b) Folii suflate din polietilenă, simple și tubulare, cu grosimi între 0,04 și 0,25 mm și lățimi între 250 pînă la 1 000 mm.
- c) Saci pentru ambalarea îngrășămintelor și a altor produse, imprimați sau neimprimați.
- d) Pungi și sacoșe din polietilenă, imprimate și neimprimate.
- e) Tuburi și țeavă din polietilenă, cu diametrul cuprins între 40 pînă la 114 mm.

IV. PRODUSE EXTRUSE DIN POLISTIREN ȘI COPOLIMER ABS
- a) Plăci extruse din polistiren și ABS, cu dimensiunea de 1 000 × 1 500 și grosimea cuprinsă între 2 și 6 mm.

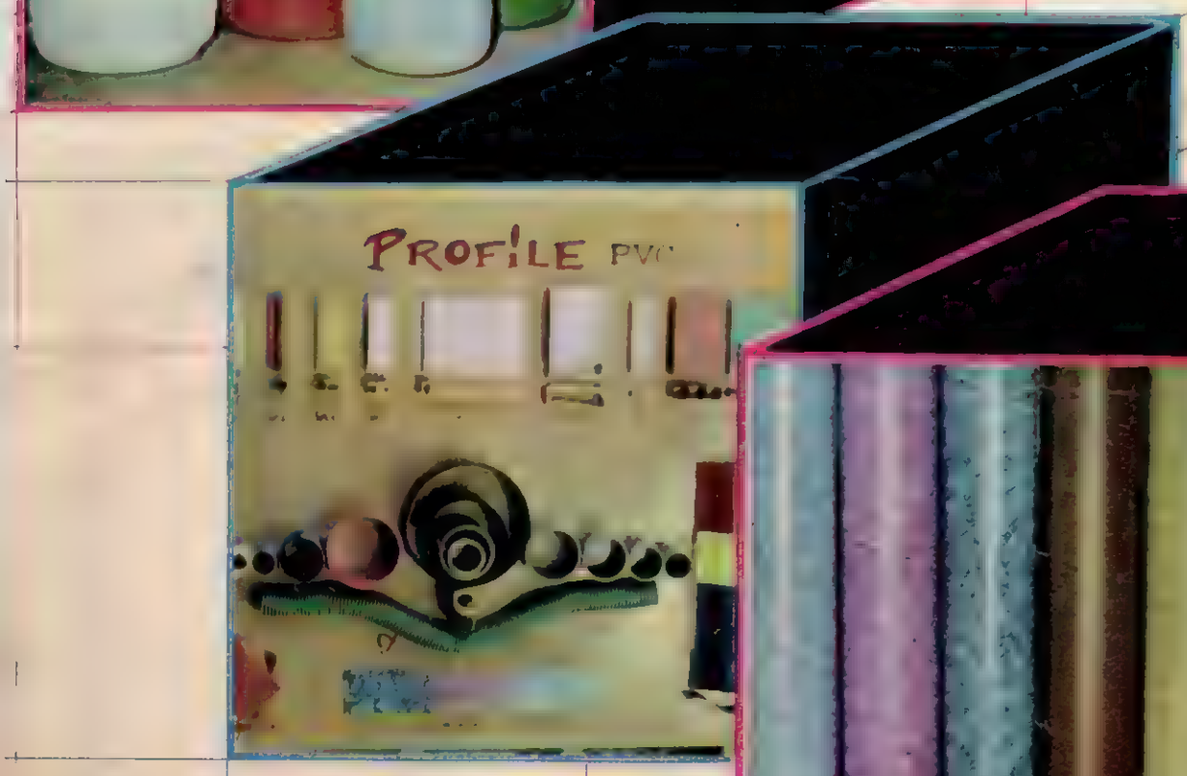

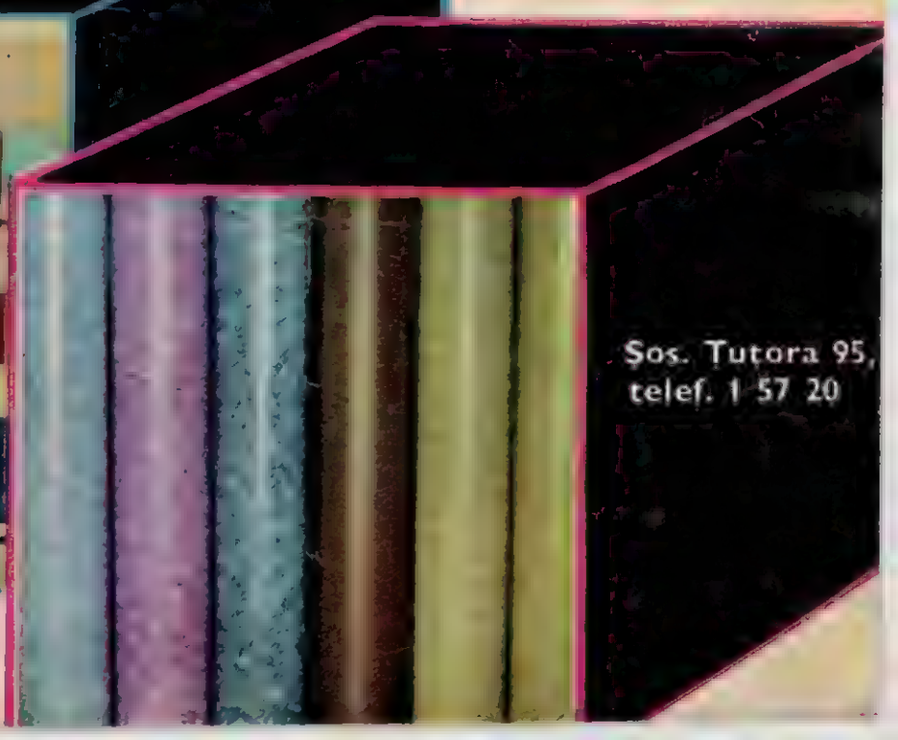

Șos. Tutora 95,
telef. 1 57 20

Silviu BRUCAN

lecția alegerilor japoneze

Japonia constituie pentru observatorii politici unul din subiectele cele mai fascinante. Într-o epocă în care însemnele de mare putere rezidă în armament nuclear și potențial economic, Japonia a renunțat la competiția pentru primul și a realizat cea mai spectaculoasă performanță în privința celui de-al doilea. În cazul Japoniei, creșterea economică și tehnologică postbelică a fost cu adevărat miraculoasă și ea este favorita futurologilor pentru locul 3, după S.U.A. și U.R.S.S., în economia mondială a deceniilor următoare.

De aceea, direcția în care o apucă Japonia pe plan politic are o importanță cu totul specială, iar alegeriile din luna aceasta, chiar dacă privesc organele locale de guvernămînt, stîrnesc interes și la comentatorii care sînt departe de a fi experți în Extremul Orient.

Boomului economic japonez postbelic i-a corespuns dominația pe plan politic a celui mai puternic partid burghez — *liberal-democrat*, combinație de noțiuni care ocupă de regulă centrul vieții politice într-o perioadă de prosperitate sau, ca să folosim o formulă consacrată, de relativă stabilitate. În traducere liberă, înseamnă că clasei capitaliștilor îi merge atît de bine încît îi dă mîna să fie și liberală, și democrată.

În aceste condiții, alegerile administrative au o semnificație limitată de însuși cadrul politic în care s-au desfășurat. Liberal-democrații și-au menținut poziția dominantă, înregistrînd un anumit regres în comparație cu scrutinul anterior — regres de care au beneficiat forțele de stînga. Și în Japonia, ca și în unele țări vest-europene, se desprinde concluzia politică a necesității coalizării forțelor de stînga, ca o condiție prealabilă, poate chiar decisivă, a înregistrării unei deplasări politice cît de cît semnificative. Cea mai frapantă ilustrare a acestui imperativ politic al conjuncturii actuale a oferit-o înfruntarea electorală din Tokyo, unde Ryokichi Minobe, sprijinit de comuniști și socialiști, a fost reales guvernator cu o majoritate covîrșitoare de voturi împotriva candidatului democrat-liberal sprijinit de guvern și finanțat copios de marele capital. Moloch supradimensionat al societății tehnologice, Tokyo însumează toate aspectele sufocării urbane și sociale care exasperează marile metropole ale lumii, inclusiv poluarea aerului și a întregului mediu înconjurător. Din cei peste opt milioane de locuitori cu drept de vot, aproximativ 72 la sută — cifră record — s-au prezentat la urne, iar grosul votului a mers împotriva barajului propagandistic dezlănțuit în presă, la radio, televiziune, în autobuze și pe străzi pentru «omul celor 4 miliarde», cum a fost denumit candidatul liberal-democrat Hatano.

Lecția alegerilor japoneze poate fi rezumată astfel: chiar și în țara celei mai extraordinare creșteri economice de după război, coalizarea forțelor de stînga poate obține deplasări politice semnificative în anii '70. Tîlcul profund al acestui fenomen poate fi și mai bine descifrat dacă privim întregul evantai desfășurat la scara planetei — de la Chile, țară latino-americană în care coalizarea *tuturor* partidelor de stînga a permis cucerirea puterii pe cale majoritară, la Italia și Franța, țări în care fiecare nouă înfruntare politică, fie ea în fața urnelor, în parlament, în fabrici sau pe stradă, demonstrează necesitatea și urgența unui asemenea front, și pînă la Japonia, unde rodul alianței s-a afirmat chiar și în condițiile unui avînt economic capitalist.

Riposta hotărîtă a opiniei publice italiene nu mai are nevoie de comentarii.

DE LA COMPLOT LA CRIMĂ

Noi scandaluri au izbucnit în Italia în legătură cu elementele neofasciste a căror activizare amenință să imprime un curs primejdios vieții politice interne. În primul rînd, ceea ce presa italiană denumește «afacerea Borghese» — respectiv descoperirea unui vast plan subversiv al forțelor reacționare grupate în așa-numitul «Front național» condus de «principele negru» Valerio Borghese, fost comandant al unor formațiuni fasciste, condamnat după cel de-al doilea război mondial la închisoare pentru crime de război și amnistiat după trei ani. Acuzația de delict de conspirație politică și insurecție armată contra puterilor statului adusă organizației neofasciste extraparlamentare se bazează pe descoperirea, la sediile acesteia, a unei proclamații ce urma să fie citită la radio și televiziune în cazul unui puci fascist, a planurilor unor obiective de ocupat, precum și a unor depozite de arme și muniții. Au fost arestate mai multe persoane, dar mandatul împotriva lui Borghese n-a putut fi adus la îndeplinire întrucît a dispărut. Fuga acestuia — scria săptămînalul L'Europeo — «era ultimul gest la care neofasciștii, amici sau adversari, se așteptau de la junio Valerio Borghese. Și între atîtea elemente de acuzare care sugerează ipoteza unei lovituri, tocmai fuga a venit să confirme suspiciunea că planurile senile ale «principelui negru» au fost în fapt cu mult mai serioase...» Ulterior declanșării «afacerii Borghese», au fost lansate mandate de arestare împotriva altor 12 persoane, aparținînd extremei drepte, — între care și Clemente Graziani, secretar național al mișcării «Noua ordine» — sub acuzația de a fi tentat reînființarea partidului fascist, scos în afara legii. Iar la 16 aprilie au fost săvîrșite atentate la Milano împotriva unor sedii ale partidelor comunist și socialist — autorii acestor acțiuni teroriste lăsîndu-și semnătura: S.A.M. (echipa de acțiune Mussolini). Așadar, elementele fasciste mai vechi și mai noi din Italia nu se astîmpără... Dar nu numai ele. Fapt confirmat de criminalul atentat comis de teroriști ustași la 7 aprilie, la ambasada R.S.F. Iugoslavia din Stockholm, în urma căruia ambasadorul iugoslav Vladimir Rolovici și-a pierdut viața. Sînt acțiuni ce stîrnesc profundul oprobriu al opiniei publice.

*Că neofasciștii nu se mulțumesc numai să salute *à la Hitler* și Mussolini (fotografia de sus), o atestă «afacerea Borghese», descoperirea de către poliție de documente și armament ca, de pildă, cele 11 kg de exploziv găsite în această casă din Palestrina (fotografia de jos).*

FOTO

Cei doi asasini ustaşi, arestaţi de către poliţie după ce au reuşit să pătrundă cu forţa armelor în ambasada iugoslavă din Stockholm, unde l-au asasinat pe ambasadorul Rolovici şi au rănit două persoane.

Muncitori iugoslavi care lucrează în Suedia demonstrează pe străzile Stockholmului cerînd măsuri energice pentru împiedicarea activităţii teroriştilor.

în incinta parlamentului

Mai multe sute de studenţi din capitala norvegiană, nemulţumiţi de majorarea taxelor pentru cămine, au venit la Parlament pentru a-şi exprima protestul. Cum nici un membru al guvernului nu i-a primit, ei au hotărît să rămînă acolo pînă îşi vor putea spune păsurile vreunei persoane oficiale. Neţinînd seama de dorinţa lor, poliţia i-a evacuat însă cu brutalitate

sport şi prietenie

Vizita prietenească a delegaţiei de tenis de masă a S.U.A. în R.P. Chineză este considerată de observatori ca depăşind semnificaţiile unei întîlniri sportive obişnuite. Ceea ce reiese şi dintr-o serie de declaraţii: «Vizita în China a delegaţiei de tenis de masă a S.U.A. — a afirmat Li Cin-ciuan, membru al Federaţiei sportivilor din întreaga Chină — este o expresie a prieteniei dintre poporul american şi poporul chinez». Li Cin-ciuan şi-a exprimat speranţa că această vizită va promova înţelegerea şi prietenia dintre sportivii şi popoarele celor două ţări. Charles Bray, purtătorul de cuvînt al Departamentului de Stat al S.U.A., a declarat că vizita constituie «un eveniment favorabil» şi că Statele Unite vor saluta vizita reciprocă a sportivilor chinezi în S.U.A. Mai multe echipe sportive ale R.P. Chineze au şi fost invitate în S.U.A. Fotografia înfăţişează momentul sosirii în China a jucătorilor americani de tenis de masă.

protestul celor două plus cinci sute

Judy Lerner și Lorraine Gordon
și-au legat mîinile cu lanțuri
de un grilaj, în vecinătatea
Casei Albe.
Gestul, menit
să exprime vehement protestul lor
împotriva războiului S.U.A.
în Indochina,
nu a fost
o manifestare izolată.
În fața clădirilor Pentagonului
și Casei Albe,
500 de femei americane
au participat,
împreună cu Judy Lerner și Lorraine Gordon,
la o demonstrație de protest,
cerînd Administrației
să procedeze
la retragerea imediată
a trupelor americane din Vietnam.
Demonstrantele —
multe dintre ele
soții, mame, logodnice
ale militarilor
trimiși să lupte
în Indochina —
au format apoi
un cortegiu care a defilat
pe străzile Washingtonului,
purtînd steaguri
ale Frontului de Eliberare Națională
din Vietnamul de Sud.

și copiii din belfast

ou învățat de mult jocul trist de-a dușmănia, de-a împușcătura și de-a moartea. Faptul că, la puțin timp după instalarea noului prim-ministru al Irlandei de Nord, Brian Faulkner, incidentele dintre protestanți și catolici au reizbucnit, în ciuda marii concentrări de trupe și a apelurilor și avertismentelor adresate de autorități, demonstrează, o dată în plus, cît de încordată este situația în provincia nord-irlandeză, cît de urgente măsurile ce se impun pentru îndepărtarea tuturor cauzelor tensiunii.

față-n față pe ginza

...sau cum se reflectă în aria hipersensibilă a vestimentației feminine contrastul dintre tradițional și modern, pe care aproape nici un călător nu omite să-l releve vorbind despre Japonia. Reprezentantele celor două tendințe — am spune mai curînd, privindu-le, «ale celor două tabere adverse» — au fost surprinse de obiectivul fotoreporterului pe o stradă din Ginza, principalul cartier comercial al capitalei japoneze.

după nouă săptămîni de grevă

muncitorii uzinelor «Ford» din Anglia au hotărît să reia lucrul, în urma acordului intervenit între conducătorii sindicali și reprezentanții patronatului — fiind satisfăcute în mare măsură revendicările privind majorarea salariilor. Faptul a stîrnit însă iritare în cercurile guvernamentale, nu numai pentru că marea companie americană a tratat direct cu reprezentanții a două mari sindicate britanice, dar a și acceptat o creștere a salariilor mai mare de 10%, cît preconizează politica guvernului britanic în materie de salarii — ceea ce reprezintă un eșec al acesteia, care caută să combată inflația pe seama muncitorilor. Drept care guvernul a convocat de urgență pe conducătorii organizației patronale britanice C.B.I. pentru a-i avertiza — cu atît mai mult cu cît sînt semne că atît mecanicii de locomotive cît și salariații de la «Imperial Chemical Industries» par hotărîți să urmeze exemplul celor de la «Ford»...

nici nu se putea

ca, printre cei care au ținut să-și afirme simpatia față de locotenentul Calley, imediat după condamnarea acestuia pentru masacrul de la Sang My, să nu se afle ultrareacționarul guvernator al Alabamei, supranumit și «rasistul nr. 1 al S.U.A.», George Wallace. Să considere oare Wallace că acesta trebuie să fie începutul campaniei sale vizînd fotoliul prezidențial de la Casa Albă, pentru care și-a anunțat recent intenția de a candida?

cronica de trei secunde

AVIOANE DE PRIMĂVARĂ

Se apropie în pași de vals frumoasa lună mai și mintea mea — ca în fiecare an — aleargă cu plăcere, ca o adolescentă la primul vals, spre cea mai încîntătoare imagine a acestei luni: sfîrșitul Reichului hitlerist. Liliacul, teii, dau în floare și eu mă desfăt cu scene din apocalips: panica demență din buncherul blestemat, moartea lui Hitler mă îmbată, precum nectarul florilor.

Fostul ministru al apărării, celebrul Alfred Speer, povestește în memoriile sale — considerate de specialiști drept cele mai revelatoare și mai plastice documente ale nebuniei hitleriste — o scenă superbă nu numai pentru paranoia politică ci și pentru înțelegerea oricărui tip de paranoie umană. Prin august '43, Galland, generalul care conducea aviația de vînătoare germană, îi comunică lui Goering, șeful întregii aviații, că au fost doborîte cîteva avioane americane de vînătoare nu departe de localitatea Aachen, adică chiar pe teritoriul Reichului. Era o veste îngrozitoare:

— Ce te-a apucat, Galland, să-mi povestești că avioane americane au survolat teritoriul german? — întreabă Goering, cu ură.

— Domnule mareșal al Reichului, în curînd vor pătrunde și mai adînc — răspunde calm Galland.

— Dar n-are nici un sens, Galland, cum poți să vii cu asemenea invenții?

— Aceasta-i realitatea, domnule mareșal al Reichului!

Goering se înfurie, țipă — Galland se mulțumește să dea încăpățînat din cap, în semn că orice ar spune mareșalul, adevărul e acesta: americanii au început zborurile peste Germania.

Goering bate cu pumnul în masă:

— Domnule Galland, îți ordon categoric să admiți că avioanele americane de vînătoare n-au ajuns la Aachen!

— Totuși, domnule mareșal al Reichului, acolo au ajuns!

Goering explodează:

— Îți ordon categoric să admiți că n-au fost acolo. Ai înțeles? Vînătoarea americană n-a ajuns la Aachen. Voi raporta și Führerului! — și-i întoarce spatele. După cîțiva pași, revine, și cu glas amenințător, îi spune: E un ordin!

Cu un surîs imposibil de descris — notează Speer — Galland răspunde:

— Am înțeles, domnule mareșal al Reichului!

E aici o scenă de Shakespeare, cel convins că zeii cînd vor să-i piardă pe cei mari le iau în primul rînd mințile, convertit de un Ionesco să treacă la teatrul absurdului — și eu, în cinstea căderii Berlinului, o joc zi și noapte în teatrul de sub frunte, o imprim și-o reimprim la magnetofonul meu din cutia craniană, cu lungi și îndelungi voluptăți.

Radu COSAȘU

Agenda

Șeful statului algerian, **HOUARI BOUMEDIENNE**, a precizat într-o cuvîntare clauzele principale ale noului cod petrolier algerian pe care l-a semnat: sporirea prețului petrolului algerian la 3,6 dolari barilul, abolirea concesiunilor petroliere și naționalizarea zonelor respective; concesiuni nu mai urmează a fi acordate decît societății naționale algeriene de hidrocarburi «Sonatrach», care va putea coopera în cadrul societăților mixte cu alte companii, în condiții de participare majoritară algeriană (51%). În ce privește societățile petroliere franceze, naționalizate parțial în urmă cu o lună și jumătate, președintele Boumedienne a propus suma de 100 milioane dolari cu titlu de indemnizații.

Se apreciază că, prin presiunile exercitate asupra Casei Albe pentru semnarea unui nou acord privind utilizarea bazelor militare din Azore, premierul portughez **MARCELLO CAETANO** intenționează să-și asigure un sprijin sporit din partea S.U.A. în condițiile intensificării mișcării de eliberare națională din Angola, Guineea și Mozambic. Expunînd, cu puțin timp în urmă, programul unei reforme constituționale, Caetano pretindea că s-ar avea în vedere asigurarea unei «autonomii sporite» a teritoriilor coloniale — idee contrazisă în fapt de alocarea unei sume de peste 3 miliarde escudos prezenței militare portugheze în coloniile africane.

Referindu-se la programul spațial al Uniunii Sovietice, reputatul om de știință acad. **BORIS PETROV** a subliniat că U.R.S.S. rezervă azi rolul principal în studierea spațiului aparatelor automate. «În cursul anilor ce vin — a declarat savantul sovietic — ele vor fi singurele instrumente de cercetare directă a cosmosului depărtat și a planetelor. Aspectul economic este de asemenea important: aparatele automate costă mai puțin decît cele pilotate».

În cadrul recentelor alegeri municipale din Japonia, actualul guvernator al orașului Tokyo, **RYOKICHI MINOBE**, reprezentantul Partidului socialist, susținut de Partidul Comunist, a fost reales pentru un nou mandat, cu un avans de un milion și jumătate de voturi asupra adversarului său Akira Hatano, care a beneficiat de altfel de largul sprijin al partidului de guvernămînt liberal-democrat (un miliard de yeni puși la dispoziție ca fonduri de propagandă!).

În timp ce participa la cortegiul ce a avut loc la New York pentru comemorarea asasinării lui Martin Luther King, pastorul **RALPH ABERNATHY**, fruntaș al mișcării negrilor americani pentru drepturi civile, a fost arestat. În cuvîntarea ținută cu puțin înaintea arestării, Ralph Abernathy s-a pronunțat împotriva războiului din Vietnam și a cerut ca fondurile destinate agresiunii în Indochina să fie folosite într-o altă luptă, în «războiul împotriva sărăciei în S.U.A.».

Presa italiană se ocupă din nou de **ALIDA VALLI**, fosta «logodnică a Italiei», vedetă a cărei carieră a început acum 34 de ani. În ciuda vocației ei cinematografice, celebra actriță n-a rezistat ispitei scenei. Ea apare la Milano în comedia dramaturgei franceze Françoise Dorin: «Un egoist infect». Ultimul film: «Strategia păianjenului» de Bertolucci. Viitorul — potrivit declarațiilor făcute revistei «Epoca» de către actriță: o peliculă realizată de un regizor tînăr după un subiect original de Vasco Pratolini.

UMOR

CIK DAMADIAN

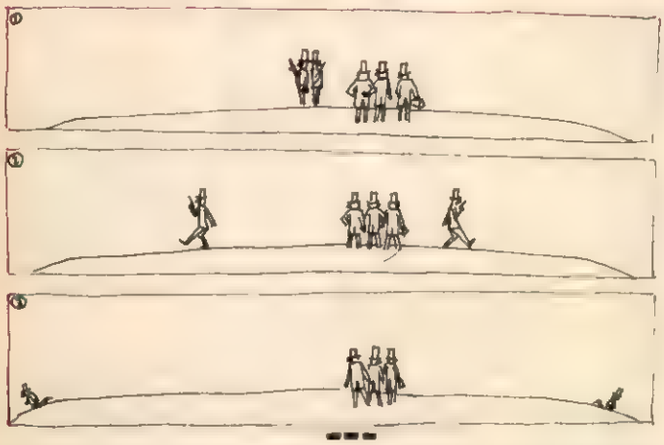

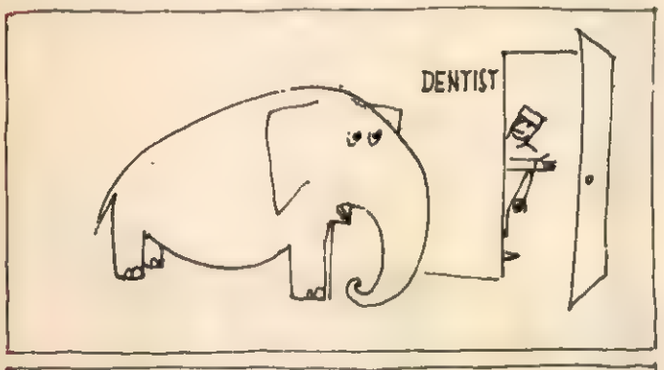

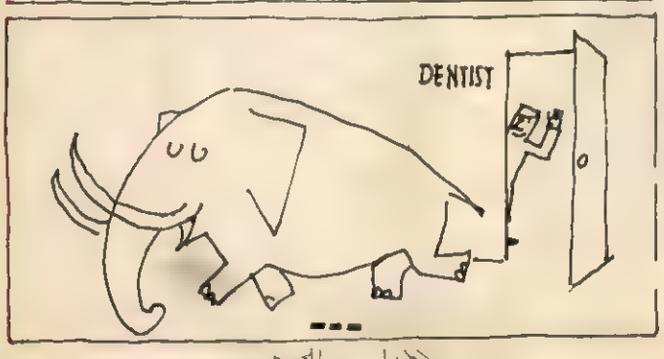

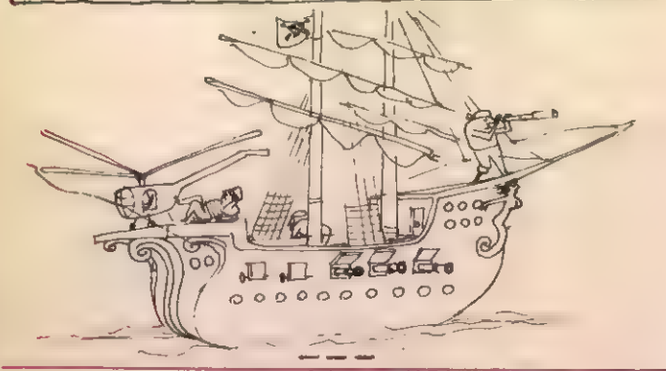

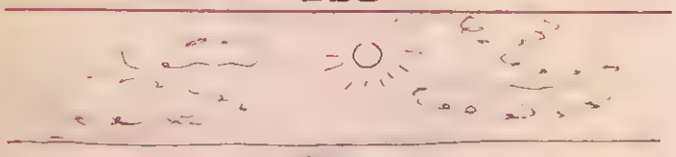

LA SOARE

1	2	3 R	4	5 S	6 O	7	8	9	10	11	12 P
2 A	M	O	N								A
3	U	M	I	N	A						
4 A	R	A									A
5			A	D	I	E	R	E		A	S
6 I		A			R				E	S	T
7 I	A	T		R	A	D	I	A	L		A
8	P	A	L	I	D		I	B	I	S	
9	O	S	U		I	I				O	C
10	G		N	E	A				C	A	L
11				R					O	R	A
12	U	A		F	A	U	L	K	N	E	R

ORIZONTAL: 1) Pentru... soare — Îmbrăcăminte pentru băi de soare. 2) Un zeu al soarelui — De la soare-apune (fem.). 3) Una din binefacerile soarelui — Soarele din acest careu. 4) Papagal sud-american — De soare (fem.). 5) Curge! — Un val de răcoare potolește arșița solară — Apus la... apus! 6) Așa e cerul însorit — Soare-răsare. 7) Literă slavonă — Privitor la un anume os al bazinului. 8) Un soare lipsit de strălucire — Zeița curcubeului. 9) Culoarea soarelui în amurg — Bluze rustice — Scoase din foc! 10) Dreg la coadă! — Un nimic poetic — Galben-de-soare, darul pe care zmeul i-l face lui Făt-Frumos (P. Ispirescu — Ileana Sînziana). 11) Numele popular al unei luni cu «soare cu dinți» — Zeița dimineții și a primelor raze de soare. 12) Insulă în arhipelagul Tonga — Scriitor american contemporan, autor al povestirii «Soare în amurg».

VERTICAL: 1) Acoperămînt de protecție împotriva razelor de foc (pl.) — «...Soare, denumire dată lui Ludovic al XIV-lea (neart.). 2) După apusul soarelui — Punctul cel mai depărtat de pămînt al orbitei aparente a soarelui. 3) Însorit oraș italian — Anexă a motocicletei — Soarele anticelor piramide. 4) ...lumină, unități în care se măsoară distanța de la pămînt la soare — Cu ea începe alfabetul chirilic — Fiica palidă a soarelui. 5) A se face apă din cauză de... soare — Purgatoriu (rar). 6) Ornament arhitectural — A emite raze. 7) Cale! — Căpetenie în unele țări însorite — Vîrf în Carpați. 8) Obstacole în calea razelor solare — Țesătură fină, voal. 9) Pălesc la apariția soarelui — Expus prea mult la soare — Curea! 10) Oraș din ținuturile unor vechi adoratori ai soarelui — Localitate în S.U.A. — Cel «de lumină» este format dintr-un mănunchi de raze pornite dintr-un punct și așternute pe o suprafață. 11) Personaj mitologic care, vrînd să atingă soarele cu aripile sale de ceară, s-a prăbușit — Cel mai măreț astru al sistemului nostru planetar, simbol al luminii și căldurii, fără de care nu se poate concepe viața. 12) La revedere — Acesta — Luminos, strălucitor.

Giuseppe NAVARRA

Cuvinte rare: ARA, IAT, EUA, ERF, ELI.

Dezlegarea jocului «DRUMURI», apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) CĂLĂTORI — GP. 2) ULIȚA — USORI. 3) RENI — STAȚIE. 4) BEI — GOANA — T. 5) U — EROS — ORAR. 6) RA — ENEAS — PU. 7) ARM — DAC — CAI. 8) TOGO — TEU — T. 9) REȚELE — TRI. 10) ARENA — VESEL. 11) CALE — STRADA.

memento

Prezentat de. Traian STOICA (carte) Vlad MUȘATESCU (disc) Cornel BOZBICI (plastică) Rodica POP (teatru) Magda MIHĂILESCU (cinema) E. DASCĂLU (muzică și televiziune)

carte

● Dintre cărțile pregătite de Editura Minerva pentru întîmpinarea semicentenarului P.C.R. notăm următoarele: **Glasurile patriei** — antologie de poezie patriotică românească de la începuturi și pînă astăzi. Studiu introductiv de I.D. Bălan; **Întrecerea florilor** — o culegere de folclor a naționalităților conlocuitoare. Traducere de H. Grămescu. Studiu introductiv de Ovidiu Papadima; **Creație și ideație** — un volum de estetică aplicată, datorat unui prestigios colectiv de autori. Apare sub redacția lui Gheorghe Stroia.

● A apărut volumul 5 din seria **Scrieri** de Pompiliu Constantinescu. Editarea integrală a scrierilor acestui critic exemplar prin probitate constituie pînă la urmă o adevărată panoramă a literaturii noastre interbelice. Ediția e îngrijită de Constanța Constantinescu (Editura Minerva).

● Cu **Sub cerul Mioriței**, poetul Haralambie Țugui se află la a cincea carte de versuri. În ciclurile care împlinesc sumarul cărții: Sub cerul Mioriței, Albastrele zboruri, Cîntecul depărtării, poetul își exprimă cu autentică sensibilitate intensa lui dragoste față de patrie, rememorează elegiac clipele trecutului său afectiv sau meditează asupra ireversibilității timpului (Editura Junimea).

● Eveniment editorial: într-un somptuos volum de peste opt sute de pagini, înzestrat cu un lămuritor aparat critic, apar, în excelente traduceri, așa-numitele **Opere minore** ale lui Dante Alighieri, cu care se încheie transpunerea integrală în limba română a creației marelui poet (Editura Univers).

● În valoroasa și profitabila acțiune a Editurii Univers de a aduce la cunoștința cititorilor cele mai competente dezbateri contemporane asupra fenomenului literar și artistic înregistrăm și apariția recentă a cărții profesorului de filozofie și estetică de la Facultatea de litere și științe din Nanterre, Michel Dufrenne: **Poeticul**. Cuvînt înainte și traducere de Ion Pascadi.

● Sub cîtuitura imprimată pe coperți «pagini din istoria patriei», la Editura științifică a apărut cartea **Neagoe Basarab**, în paginile căreia autorul, Manole Neagoe, își propune, bazat pe o întinsă bibliografie, «prezentarea unor momente și aspecte esențiale ale domniei și activității spirituale a voievodului...»

● Tot la aceeași editură mai semnalăm apariția unei cărți cu caracter monografic despre unul dintre cei mai de seamă cărturari din trecutul țării noastre, Constantin Cantacuzino: **Stolnicul între contemporanii de Virgil Cândea.**

● Poeta Maria Banuș semnează la Editura Ion Creangă cartea destinată micilor cititori: **Noru visătoru și amicii săi.** Coperta — Tudor Banuș.

cinema

Claude Jade

● **Și caii se împușcă, nu-i așa?** Infernul pe pămînt văzut de Sydney Pollack, cineast a cărui forță dovedește încă o dată permanența valorilor filmului american. Interpreți — Jane Fonda, Michael Sarrazin, Suzannah York, Gig Young (distins cu Premiul Oscar și Globul de aur — 1969), Red Buttons.

● **Domiciliul conjugal.** Între acest film al lui Truffaut și «Cele 400 de lovituri» s-au mai interpus, între timp, încă două creații ce au același erou, Antoine Doinel. Oricum, ne mulțumim și cu această cunoaștere pe sărite, cînd este vorba să ne întîlnim cu tandrețea unică a lui François Truffaut. Interpreți — Jean-Pierre Léaud (copilul din «Cele 400 de lovituri» este astăzi un tînăr proaspăt căsătorit), Claude Jade («Sub semnul lui Monte Cristo»), Barbara Laage.

● **Doar un telefon.** «Lanțul slăbiciunilor» — în care mai recurg unii și alții, pe ici, pe colo — prilej pentru o comedioară oarecare. Regia — Frigyes Mamcserov. În distribuție — Eva Ruttkay, Andrea Drahota, Vera Venczel, Miklos Gabor, Nandor Tomanek, Adam Szirtes.

● **Trec zilele.** O mult prea pretențioasă încercare de a merge pe urmele lui Samuel Beckett, cel din «Așteptîndu-l pe Godot». Reținem atenția cîteva amănunte. Scenariul și regia — Fadil Hadzic (o producție Jadran-Film, Zagreb). Interpreți: Ivica Vidovic, Dragutin Dobricanin, Janez Hocevar, Zoran Longinovic, Branko Milenkovic, Majda Konek.

● Nu pierdeți aceste filme: **Poienile roșii, Butch Cassidy și Sundance Kid, O duminică în familie, Începutul.**

● Edouard Luntz ecranizează romanul lui Antoine Blondin «L'humour vagabonde», cu Michel Bouquet, Jeanne Moreau, Madeleine Renaud, Eric Penet.

muzică

● Reamintim programul concertului de astă-seară de la Ateneu: Preludiu de George Draga; Suita «Colas Breugnon» de Tadeusz Baird Concertul nr. 1 pentru pian și orchestră de Prokofiev; Simfonia a V-a de Mendelssohn-Bartholdy. Dirijor — **Henry Selbing**, solist — pianistul francez **Fr.J. Thiollier.**

● Și acum, viitorul concert al Filarmonicii (29–30 aprilie, Ateneu): dirijor — **Mircea Cristescu**, solist — un admirabil și binecunoscut la noi pianist elvețian, **Harri Datyner.** Ascultăm Cantata pentru bariton **(Dionisie Konya)**, cor bărbătesc (dirijor **Vasile Pântea**) și orchestră, «Soclu pentru timp» de Liviu Glodeanu; Concertul pentru pian și orchestră (K.V. 482) de Mozart; din integrala simfoniilor schubertiene — a VIII-a, «Nenermintata» (dar cea mai populară); «Variațiuni pe o temă de Haydn» de Brahms

● Seară de muzică contemporană cu nu mai puțin de trei prime audiții (din patru lucrări expuse), oferită de cvartetul «Muzica»: **George Hamza** — vioara I, **Constantin Costache** — vioara a II-a, **Ludovic Lang** — violă, **Robert Sladek** — violoncel. Cvartete de Ivan Jevtici, Béla Bartok, Akira Miyoshi, Mihai Moldovan (25 aprilie, sala mică a Palatului).

● Un recital **Gabriela Ijac**, acompaniată de **Florina Cozighian**: Mozart, Brahms, Bartok, Jora, Wieniawski (28 aprilie, sala mică a Palatului).

disc

● Mihai Moldovan, autorul «Vitraliilor» (șase piese pentru orchestră), reprezentant de valoare al tinerei generații de compozitori români, se vădește preocupat, cu apreciabile rezultate, de fenomenul creator popular. Muzica sa atestă inspirația elevată a unui incontestabil și înzestrat constructor de planuri sonore (ECE-0495/I/1).

● «Cantilații» de Vasile Herman, subintitulată de compozitor «meditație simfonică», mărturisește dorința acestuia de a pătrunde în zonele cîntecului popular, cu ambiția, de altfel realizată, de a-i descifra esențele (ECE-0495/I/2).

● O apariție surprinzătoare — Renata Vasilescu — în triplă postură: de compozitoare (cu evidente calități), autoare a versurilor (cu har) și interpretă (cu voce frumos cultivată). Cîntecele ei, «Fluturi», «Soare arzător», «Ana Maria» și «Știu o grădină îndepărtată», denotă înclinații pentru melodia cu incontestabilă audiență la public. Acompaniază orchestra Ion Calistrache (45-C.S.-165).

teatru

Gheorghe Cozorici

Din agenda «Concursului național de creație și interpretare teatrală»:

● Dramaturgia lui Paul Everac, prezentă în repetate rînduri în concurs, își demonstrează actualitatea și viabilitatea. Opțiunea repertorială pentru **Camera de alături** a angajat multe teatre: Teatrul de stat din Galați, o montare de autentică ținută profesională în regia lui Traian Ghițescu-Ciurea; Teatrul maghiar de stat din Cluj, spectacol în regia lui Otto Rappaport, în care ni se dezvăluie o interpretă dotată cu un puternic dramatism interior, Vitalyos Ildiko; Teatrul de stat din Constanța și Teatrul de stat din Sibiu, reprezentații în regia lui Dan Alecsandrescu, pe care o vom putea urmări săptămîna viitoare la București. Tripticul **Cine ești tu?**, spre care s-a îndreptat preferința regizorului Ion Maximilian (Teatrul din Constanța), a stat la baza unui spectacol captivant și atractiv, prin eleganța tratării dramei și umorul de factură parodic-absurd (scenografia, inspirată — Elena Forțu). Actorii, jucînd inteligent și cu vervă: Ileana Ploscaru, Mircea Constantinescu-Govora, Agatha Nicolau, Romeo Stănciugel, Longin Mărtoiu.

● Piesa Eugeniei Busuioceanu **Timp și adevăr** — dezbatere, așa cum o arată și titlul, despre adevăr și dreptate, despre personalitate autentică și impostură — a fost prezentată atît de Teatrul mic (regia: Ion Cojar; scenografia: Șt. Hablinski) cît și de Teatrul Al. Davila din Pitești (regia: C. Dinischiotu; scenografia: Emil Moise), demonstrîndu-ne prin aceasta interesul de care se bucură această lucrare atît în rîndul publicului, cît și printre oamenii de teatru.

● Tot la Teatrul Al. Davila din Pitești a fost prezentată în premieră pe țară piesa lui Dan Tărchilă **Ectobar**, piesă ce ne propune o dezbatere etică și umanistă, încercînd definirea destinului individului prin responsabilitatea familiară și socială de care trebuie să dea dovadă. Structura cinematografică a piesei, bazată pe tehnica flash-back-ului (reintoarcerea în timp), a fost exploatată cu ritm și poezie de regizorul Mihai Radoslavescu, în decorul lui A. Ivăneanu-Damaschin și cu aportul actorilor: Adina Rațiu, Mihai Dobre, Angela Radoslavescu, Petre Tanasievici, Elena Gurgulescu, Eftimie Popovici, Traian Pîrlog.

plastică

● Lucrarea unui scenograf susținută o judecată disociată, constrînsă de mediul vizual. Cînd elementele de real sau imaginar n-au părăsit ecranul plastic și rămîn încă limbaj grafic sau tentație picturală, judecata se va opri asupra demersului inventiv. Cînd locul va fi schimbat, alți factori de influențare (funcționalitate etc.) vor schimba ordinea aprecierii. Vom spune deci că «scenele» lui **Victor Crețulescu** comportă un demers inventiv în care prevalează interpretarea combinatorie a realului, o reprezentare eterogenă, supusă, firește, canoanelor impuse de opera teatrală (Galateea).

● **Ștefan Bilciu** expune cîteva forme decorative, dar ceea ce reține atenția sînt panourile ceramice în care, printr-o tehnică combinatorie simplă, artistul evocă episoade de istorice, legende etc. sau construiește simboluri, realizînd o atmosferă decorativă agreabilă (Galateea).

● Desenul domină tutelar compozițiile **Marianei Macri.** Artista se realizează nu atît prin culoare, cît prin linie, de unde și stilizarea motivelor și evadarea în decorativ simbolic («Noapte», «Toamnă» etc. (Simeza).

● **Virgil Neagu** reia după Klee aglomerarea mozaicată de pete («Satul de sus»). Nici construcția pe registre orizontale de culoare nu e inedită. Personală e însă sensibilitatea de ordin cromatic pe care artistul o impune în succesiunea nuanțelor (Simeza).

televiziune

SEMICENTENARUL. O seamă de emisiuni muzicale, literare, emisiuni-concurs și de altă natură sînt închinate marii sărbători de la 8 Mai. Le vom menționa la rubricile respective. Dintre emisiunile nemijlocit legate de eveniment, semnalăm: ciclul «În această țară, comuniștii...», programează — după cele două secvențe semnate de Eugen Mandric — episodul «Vară fierbinte» de Paul Anghel (vineri); cea de-a doua emisiune, «România în lume» (joi); zilnic — ciclul «50 de ani în 50 de evocări».

Ștefania Rareș

1 MAI. Tradiționala și frumoasa sărbătoare a muncii înfrățite, a tinereții și a primăverii. **Transmisiuni de la mitingurile și demonstrațiile oamenilor muncii din Capitală și din țară.** În continuare, programe muzical-coregrafice, folclorice, de divertisment, manifestări sportive etc., prilejuite de festivul zilei (simbătă).

MUZICA. Amfiteatru muzical: opere muzicale inspirate din istoria partidului (duminică). Emisiunea «Stagiune lirică TV» continuă, cu actele II și III, prezentarea baletului «Don Quijote» de Minkus, în interpretarea unor dansatori fruntași: Ileana Iliescu, Valentina Massini, Cristina Hamel, Marinel Ștefănescu ș.a. (duminică). Cu Sergiu Celibidache, dar nu în concert ci la repetiție — în emisiunea «Bucuriile muzicii» (miercuri).

FILM. «Cine l-a ucis pe Lou Barnes?» este — după cum ne asigură revista «Programul radio și televiziune» — o «producție 1970 în premieră pe țară». Asemenea eforturi se cuvin gratificate chiar înainte de a ști dacă filmul are sau ba calități (duminică). Telecinemateca, tot cu o premieră pe țară, oarecum garantată de această dată de o bună echipă de interpreți: «Oameni furioși» cu Edward Robinson, Barbara Stanwyck și Glenn Ford (miercuri).

TEATRU. «Puterea» de Aurel Mihale, într-o distribuție remarcabilă în frunte cu Silviu Stănculescu, Ernest Maftei, Amza Pellea, Mihai Mereuță, Marga Anghelescu (marți).

LITERATURĂ. Pe afișul emisiunii «Viața literară»: George Ivașcu, Radu Popescu, Radu Cărneci, Gheorghe Achiței (joi). «Biblioteca pentru toți», cu partea a doua a evocării personalității lui Nicolae Filimon — dramatizarea romanului «Ciocoii vechi și noi» (joi). Un montaj liric, «Cîntec de mai», cu versuri din cei mai cunoscuți și mai iubiți poeți contemporani (vineri).

EMISIUNI-CONCURS. Tineri — mereu simpatici, mereu isteți — în înflăcărata întrecere «Ocolul țării în opt luni». Județele Cluj și Maramureș (luni).

SPORT. Mult și atractiv: fotbal Farul–Dinamo, Steaua–UTA și Ungaria–Franța (duminică); handbal feminin România–U.R.S.S. (marți); tenis România–Olanda în Cupa Davis și din nou fotbal R.D.G.–Italia (simbătă).

DIVERTISMENT. Legătura directă cu Mainz (R.F.G.): Campionatul mondial de dans profesionist. Este un chose..., cum spunea pe vremuri amicul meu Al. Mirodan (duminică). Apreciata formație studențească din Iași «Roșu și negru» (luni). Un Teledivertisment cu Mihaela Mihai, și nu numai cu ea (joi).

Ileana Iliescu

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul pronosport nr. 17, etapa din 25 aprilie 1971

I. Steaua-U.T.A.	1, x
II. F.C. Argeș-Progresul	1
III. C.F.R. Tim.-Jiul	1
IV. S.C. Bacău-C.F.R. Cluj	1
V. Farul-Dinamo	1, x
VI. «U» Cluj-Petrolul	1
VII. St. Roșu-«U» Craiova	1
VIII. Lazio-Juventus	x, 1
IX. Napoli-Roma	1
X. Torino-Cagliari	1, x
XI. Verona-Bologna	1
XII. Catania-Milan	1, x, 2
XIII. Inter-Sampdoria	1

FLACĂRA-ALBUM

18
'71

FLACARA

ANUL XX
NR. 830
1 MAI 1971

TRAIASCA 1 MAI !

ÎN CINSTEA GLORIOSULUI SEMICENTENAR

Aspect de la sesiunea științifică jubiliară consacrată aniversării semicentenarului P.C.R., organizată de Academia de științe sociale și politice, Academia Republicii Socialiste România, Institutul de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R., Academia de învățămînt social-politic «Ștefan Gheorghiu» de pe lîngă C.C. al P.C.R.

Sub egida Consiliului Politic Superior al Armatei recent a avut loc la Casa Centrală a Armatei o sesiune de comunicări științifice, organizată în cinstea semicentenarului partidului de către cadrele militare care activează pe tărîmul muncii de propagandă, al cercetării istoriei și teoriei militare, în activitatea editorială și în presa militară.

La sesiune au participat generali, ofițeri superiori și inferiori, salariați civili din garnizoana București.

După cuvîntul de deschidere al tovarășului general-maior Constantin Antip, secretar-adjunct al Consiliului politic superior, care a subliniat entuziasmul cu care militarii forțelor armate întîmpină aniversarea partidului, au fost prezentate nouă comunicări, printre care: «Influența mișcării muncitorești și revoluționare asupra armatei române, în perioada 1918–1921, reflectată în documentele de arhivă militară» de general-maior Constantin Antip și colonel Victor Militaru; «Manifestări ale stării de spirit antihitleriste și antiantonesciene în rîndurile generalilor și ofițerilor români în perioada 1940–1944» de col. L. Loghin; «Lupta partidului — izvor de inspirație pentru literatura militantă» și «Cum a circulat în rîndurile armatei în 1940–1944 volumul antifascist „Iuda“», amîndouă aparținînd scriitorului și publicistului Maria Arsene (în fotografie)

În librăriile bucureștene, zilele cărții românești au fost organizate sub semnul apropiatului jubileu al partidului nostru. Cu acest prilej au avut loc întîlniri între cititori și scriitori, precum și prezentarea, cu concursul unor critici de specialitate, a noilor volume recent apărute. În fotografie, aspect de la librăria «Mihail Sadoveanu» din București, unde noile apariții sînt cercetate cu mult interes.

Multe uzine și întreprinderi din toată țara au organizat în cinstea semicentenarului P.C.R. expoziții de produse. Deosebit de interesantă se dovedește a fi expoziția întreprinderii «Automatica» din București, care expune mașini și utilaje prin autoutilare. Noile utilaje vor determina o substanțială ridicare a calității produselor și a productivității muncii.

Vineri, 23 aprilie, la Complexul expozițional din Piața Scînteii, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, împreună cu tovarășii Manea Mănescu și Ilie Verdeț, a avut o întîlnire de lucru cu lucrători și cadre de conducere din ramura construcțiilor industriale, cu conducerea ministerului de resort și altor ministere, cu directori de centrale industriale și unități cu statut de centrală, specialiști din întreprinderi, cercetători.

Întîlnirea de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, indicațiile și sugestiile date cu acest prilej de către secretarul general al partidului, discuțiile purtate cu specialiști privind rezolvarea unor probleme curente și de perspectivă reprezintă un amplu și însuflețitor program, un puternic imbold pentru activitatea oamenilor muncii din această ramură de activitate.

În cinstea apropiatului jubileu al partidului nostru, colectivul Uzinelor «23 August» s-a angajat să depășească producția globală cu 7 000 000 lei și să reducă consumul de materie primă la metale cu 150 tone, la combustibil cu 120 tone și la energia electrică cu 815 000 kWh.

În fotografie: un grup de muncitori discutînd despre calitatea locomotivei de 1 250 CP, realizată în cinstea semicentenarului de către secția montaj-locomotive.

Cineaștii de la Studioul de filme «Alexandru Sahia» întîmpină semicentenarul partidului cu mai multe filme consacrate acestui memorabil eveniment.

Între acestea menționăm: «Evocări», regizor Virgil Calotescu, operatori Paul Holban și V. Mănăstireanu, «Reîntîlnire cu vechii mei prieteni», regizor Mirel Iliești, operator D. Segal, «Triunghiul de foc. Hunedoara. Oameni de oțel», regizor Al. Boiangiu, operatori St. Fischer și C. Kovacs, «Eroii anonimi ai marilor șantiere», regizor Felicia Cernăianu, operator D. Segal, «Anii electronicii», regizor Eug. Popițâ, operator W. Goldgraber și altele. În fotografie: regizorul I. Moscu lucrînd la montarea filmului «Viitorul țării».

La Casa de cultură a sectorului 6 din București au avut loc, în cadrul Universității populare, cursuri consacrate trecutului mișcării muncitorești din țara noastră. Sintem informați de asemenea că ansamblul folcloric «Balada» a prezentat spectacole închinate semicentenarului, iar membrii cercului de artă au organizat o expoziție de artă decorativă. În fotografie, o scenă din spectacolul de brigadă «Conștiința» de Alexandru Ciprian, prezentat de actori ai Teatrului «Nottara» din București.

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

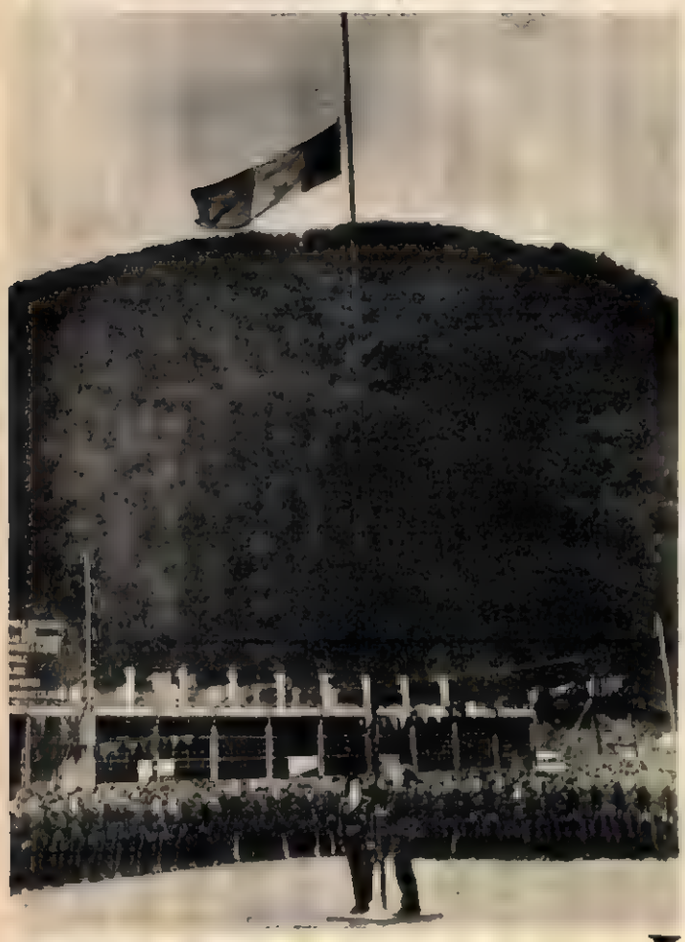

«hei-rup!» pe someș

Aspect din timpul festivității prilejuite de deschiderea noului șantier al tineretului de pe Someș.

Moment solemn: brigadierii înalță drapelul ce le va străjui rodnicia efortului.

O dimineață radioasă de sfîrșit de aprilie în decorul magnific al Apusenilor. În față, masivul Gilău, acoperit cu păduri grele de cetină și curgerea repede a Someșului printre stînci și bolovani acoperiți cu mușchi. Deodată liniștea este sfîșiată de zeci, sute de glasuri tinere. Un murmur care crește contopindu-se în atît de familiarul «Hei-rup!». Într-adevăr, răsună valea, Valea Someșului Cald, unde peste 1.400 de băieți și fete au format șantierul național al tineretului. Cu entuziasmul, cu energia caracteristice vîrstei, ei vor lua parte la construirea sistemului hidroenergetic de pe Someș. Nu ne îndoim că mîinile și brațele lor tinere vor zăgăzui apele Someșului, vor contribui din plin ca la Tarnița și Mărișelu unda să se preschimbe în lumină.

Tinerii constructori și-au propus obiective prestigioase. În telegrama adresată C.C. al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu, brigadierii s-au angajat să muncească cu entuziasm, să realizeze depășiri de 4 milioane de lei la producția globală, să obțină economii la prețul de cost în valoare de 500 000 lei, să reducă termenele de execuție cu 15 zile la barajul lacului de acumulare de la Gilău și cu 60 de zile la galeria de deviere a apei de la Fîntînele. Așadar, obiective ce atestă că entuziasmul brigadierilor este dublat de hărnicia constructorului. Din nou într-un colț de țară inimi tinere fac să răsune valea!

GASTRONOMICĂ

CU ÎNTREBĂRI

Să fie vreo 200 și ceva de ani de-atunci. Domnul Beaumarchais era un berbant care abia împlinise 33 de ani și nu-l inventase încă pe Figaro; Zaîra venerabilului Voltaire se juca mai mult ca o curiozitate; Mme de Pompadour făcea furori la curtea lui Ludovic al XV-lea; înghesuit într-o cămăruță, de-o nevastă zurbagioaică, Diderot scria capitol după capitol la Enciclopedie, în timp ce blajinul Rousseau, educîndu-l pe Emil, zicea că «numai francezii nu știu să mănînce, fiindcă le trebuie o artă așa de iscusită pentru ca să facă bucatele bune de mîncare». Și, în timp ce Soufflot construia Panteonul, iar Lavoisier se chinuia cu analiza apei, țăranii franțuji învățau să cultive cartofi, iar negustorii lăudau parizienilor zahărul și cafeaua aduse tocmai din Antile.

Cam pe atunci, zice-se că era chiar anul de grație 1765, un zupagiu istet din strada Paulies întorsese Parisul pe dos cu ale sale «restaurants divines». Pezevenghiul, pre nume Boulanger, își agățase sub firmă și un înscris în latinească, la modă pe atunci, care glăsuia cam așa: «Venite ad me, vos qui stomacho labortis et ego restaurabo vos».

Mergîndu-i buhul pînă în societate — care după cum știm o așteptau zile grele — pentru nemaipomenitele sale «pieds de mouton en sauce blanche», curteanul octogenar François Auguste Paradis de Moncrif — căruia nu-i scăpa nimic din cele la modă — l-a recomandat pînă și înălțimii sale regale, Ludovic al XV-lea, să se înfrupte din cioclejele de oaie înecate în zos alb. Pare-se că maiestatea, avînd gusturi mai subțiri, nu a fost prea entuziasmată de bucatele respective. Dar părerea măriei-sale n-a redus clientela zupagiului nostru, ba, dimpotrivă. Cert-ii că locandei de «restaurants divines», parizienii au prins ai zice pur și simplu *restaurant*.

După cum ați constatat și dv., Boulanger a avut urmași prolifici, întrucît restaurantele au împînzit repede întreg mapamondul, stîrnind simpatia populației mascule și entuziasmul populației consoarte (mai ales în zilele de chenzină, leafă sau ciubuc). Dacă judecăm drept, acum, cu toate că au trecut mai bine de două secole, știm precis cum, cînd și cît s-au născut și răspîndit restaurantele. Și știm de asemeni că succesul s-a datorat mai ales unui fel de mîncare oarecare. În mod firesc ne vine întrebarea ce s-ar fi întîmplat oare dacă printr-ale sale «restaurants divines», coțcarul de Boulanger ar fi știut să introducă: ciulamaua de pasăre, tusiamaua, ostropelul, momîțele de la grătar, ciorba de ciocănele, ghiveciul măcelăresc și atîtea alte specialități de-ale noastre, cam uitate? Ei? Ce ziceți? Sau poate se oferă reprezentanții contemporani ai lui Boulanger să probeze felurile respective în restaurantele noastre?

P.P. NAȘU

COPERTA NOASTRĂ

Fotografie de Elena GHERA

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41-12, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică:
V. OLAC

În această primăvară, pentru prima dată la noi în țară se aplică irigarea înainte de pornirea în vegetație a viței-de-vie. În acest fel peste 1 380 de ha cu viță-de-vie, din cadrul celor opt ferme de la I.A.S.-Murfatlar, primesc ploaia artificială a conductelor.

O știre de actualitate, pe cît de vînătorească pe atît de adevărată. Asociația județeană de vînătoare și pescuit sportiv-Constanța a înființat într-una din pădurile județului un centru de reproducție a fazanilor. Deocamdată sînt adăpostite aici 400 de făzănițe de la care se scontează obținerea, încă în acest an, a circa 15 000 de ouă pentru incubație.

Pe baza cercetărilor efectuate la Institutul petrochimic din Ploiești, un colectiv format din Georgeta Csomontany, Vladimir Mociarov și Mihai Mihăilescu a elaborat, după o metodă originală, un procedeu de obținere a dietilbenzenului, material intermediar în sinteza rășinilor schimbătoare de ioni. Folosind materii prime petrochimice ieftine și ușor accesibile, procedeul se aplică în producția de schimbători de ioni de tip stiren — divinilbenzen. Acest produs a fost brevetat în Anglia, R.F.G., Franța, Belgia, S.U.A. etc., iar în cadrul celui de-al 20-lea Salon internațional de invenții de la Bruxelles din acest an a obținut medalia de aur. Fotografia vă prezintă un aspect de la laboratorul de sinteză a acizilor organici.

Un colectiv de elevi de la Grupul școlar «1 Mai»-Ploiești, sub conducerea maistrului instructor Tudor Manea (unul dintre cei mai vechi maiștri ai școlii), a executat macheta Muzeului Doftana. Această lucrare a fost confecționată în întregime din metal (tablă de oțel de 0,05 mm grosime), iar prin gravură s-au imitat piatra, zidăria, ferestrele, acoperișul de țiglă etc. Prin șablare și vopsire, s-au obținut culorile și diferitele tonuri. Macheta a fost realizată în cinstea celei de-a 50-a aniversări a P.C.R. și va fi prezentată la expoziția școlilor profesionale ce va avea loc la București.

istorii vechi, istorii noi

culese de Nelu IONESCU — fotografii de Eugen IAROVICI

1901. Începutul secolului. Publicația «Moniteur des intérêts pétrolifères roumaines» nr. 5, din 18 iulie, cuprinde o notă informativă:

«Un puț de păcură... situat la Păcureți a făcut erupție. Lucrătorul Tudor Moise, surprins fiind de această erupție, a fost azvîrlit în sus la o înălțime considerabilă și a căzut mort»

O simplă notă despre cum se cîștiga o bucată de pîine în Valea Prahovei, în valea bogăției, la începutul secolului. 1901

Valea Prahovei, valea lui A. Nicolescu-Păcureți, cronicarul revoltat al vieții celor în mijlocul cărora s-a născut și a viețuit

«Puțarii trăiesc pe lîngă puțuri în bordeie infecte, mici, murdare, fără lumină. În ele se culcă, în ele își fac bucătăria, rufăria, tot menajul. Intrarea în puț se face, înfășurîndu-se puțarul între spete, numai în trențe de sac și o piele murdară, în cap cu o pălărie de fier, încît, scoborîndu-se, de multe ori printr-o ploaie de apă cu păcură, fizicul și starea lui sufletească trebuie să treacă printr-o stare omorîtoare. Nici locuință omenească, nici hrană, nici îmbrăcăminte impermeabilă, la scoborîrea în puț. Fiecare exploatator ar fi dator să se îngrijească și de viața acestor sărmani muncitori».

Cronica este din 1912. Pînă în mai 1921 mai sînt nouă ani

Valea Prahovei devine valea oamenilor care nu mai rabdă. Într-o localitate din Vale, pe un petic de pămînt nenorocit, se zidește o închisoare. Localitatea se cheamă Doftana. Locul zidirii ajunge un loc al durerii. Dar și al demnității neîngenuncheate. Pămîntul Văii — însuși — se cutremură și surpă zidurile blestemate. Apoi, oamenii cei mulți — poporul Văii și al Țării — se cutremură orînduirea veche și nedreaptă se surpă și ea.

Monitorul Oficial nr. 133 bis de vineri 11 iunie 1948, în partea I, publică «Legea pentru naționalizarea întreprinderilor industriale (inclusiv cele petroliere, n.n.), bancare, de asigurări, miniere și de transporturi».

Titluri din ziarele Văii Prahovei a acelor zile:

«În întreaga țară poporul muncitor își exprimă bucuria și mîndria pentru marele act al naționalizării».

Ceea ce vedeți în fotografie se chema «hecnă cu cal». Dați-mi voie, în loc de orice altă explicație, să vă amintesc că, numai în anii ultimului cincinal, constructorii Uzinelor de utilaj petrolier-«1 Mai» din Ploiești au realizat patru noi instalații de foraj: F 250-3DH, F 320-DE și F 400-3DH (pentru adîncimi, respectiv, de 5 000, 6 000 și 7 000 m), precum și instalația F 320-3DH care probabil v-a uluit și pe dv. la Tîrgul Internațional din București. Explicația mea pare fără legătură cu imaginea din fotografie, nu?

«Fabricile sînt ale poporului muncitor. Să le gospodărim chibzuit!»

«Să fim la înălțimea încrederii pe care ne-a arătat-o Partidul!»

Firește, tot ce am notat eu aici aparține de istorie, o istorie binecunoscută de noi toți.

Și, dacă vă pasionează să aflați care este viața — cu bucurii și necazuri, cu împliniri și eșecuri — care sînt idealurile și faptele unor comuniști de azi care trăiesc într-un vechi teritoriu, într-un vechi focar al luptei comuniste, atunci însoțiți-mă în Valea Prahovei.

Veți asculta mărturisirile — amintiri și confidențe împletite cu păreri personale — a cinci comuniști, a cinci membri de partid, constructori de utilaj petrolier la Uzinele «1 Mai» din Ploiești.

Membru de partid din '45, laureat al Premiului de Stat, capul unei familii de o extraordinară căldură, Iosif Lisowski, azi pensionar, se poate socoti un om care a făcut ceva în viața dumnealui.

Așa-i munca de deputat. Trebuie să ții seama de interesele tuturor cetățenilor din circumscripție, chiar și de ale celor care încă n-au drept de vot. Pentru că și cei mici au probleme majore

Nicolae Necula. De la ucenic la inginer proiectant. Posibilitatea există, depinde de noi, de voința noastră, s-o transformăm în realitate.

DESPRE MUNCĂ, INVENȚIE, PREMIUL DE STAT ȘI... ÎNGERI

Cînd am intrat în fabrică, eram doar vreo 2 000 de muncitori și făceam munci mult mai puțin perfecționate. Mulți erau la transporturi. Pe atunci, făceam un granic de sondă pe an. Adică un simplu troliu. Azi, secția mecanică 1 face cinci instalații de foraj. Și cu o complexitate a utilajului de cinci ori mai mare. Înainte comanda era manuală, azi e automată. A nu, nu, e aproape imposibil de calculat: schimbarea e radicală!

Ca să ajungem pînă aici s-a depus o muncă extraordinară. Ani de-a rîndul! Bobocea era un copil cînd a venit aici. Acum e... copil cu părul alb.

Prin '52 eu am organizat secția sape cu role. Am început cu zecile, acum facem cu mille. Am avut dificultăți mari cu calitatea. Nu-i ușor să ajungi să stai alături de cei care au o tradiție de o sută de ani, iar noi făceam sape cu oameni pe care îi luam «de-acasă», adică necalificați.

Acum se vorbește mult despre autodotări, problema e la modă. Noi — autodotările astea — le-am făcut încă

(Continuare în pag. 10)

avangarda succeselor: COMUNIȘTII

Vom sărbători în curînd 50 de ani de la crearea Partidului Comunist Român, o jumătate de veac de cînd activitatea comuniștilor polarizează năzuințele, visurile, crezul și opțiunea unui întreg popor. Am ales făgașul rațiunii, cucerindu-ne libertatea cu arma în mînă, am înfăptuit revoluția socialistă și construim noua orînduire, alegîndu-ne drept conducători pe cei mai buni dintre cei buni.

Apropiatul jubileu al partidului se impune inimii și cugetului nostru nu numai prin solemnitatea momentului sau prin larga și vibranta retrospectivă a trecutului național. Tabloul atît de cuprinzător al epocii de reînnoire istorică înseamnă deopotrivă mobilizarea întregului potențial uman pentru îndeplinirea cu cinste a măreților sarcini înscrise în Directivele celui de-al X-lea Congres al partidului; o prospectare lucidă și realistă a ceea ce va însemna pentru România viitorului o istorie făurită metodic prin armele rațiunii, ale științei și practicii sociale. Marile succese din industrie și agricultură, eflorescența științei, artei și literaturii, lupta continuă cu inerția și necunoscutul, cercetarea atentă și temeinică a fenomenului social prin fructificarea experienței și inițiativei maselor, întreaga dezvoltare multilaterală a patriei socialiste sînt legate nemijlocit de forța, inițiativa, curajul și abnegația comuniștilor. Toate succesele de prestigiu prin care o națiune întreagă cinstește în aceste zile apropiatul jubileu al partidului ne evocă, prin graiul concis al cifrelor, forța și dinamismul comuniștilor noștri, capacitatea acestora de a transforma în fapte vocația și vigoarea unui întreg popor, prin ridicarea la scara realității a celor mai nobile virtuți ale socialismului.

Spicuim la întîmplare din bogata corespondență sosită pe adresa redacției noastre:

«La Tg. Jiu, în cinstea apropiatului semicentenar al partidului nostru, echipele de mineri au extras cel de-al doilea milion tone lignit. Ei au realizat, cu alte cuvinte, numai în primele trei luni ale anului o producție de lignit mai mare decît întreaga producție a anului 1966 și aproape egală cu întreaga cantitate extrasă în România anului 1938.»

«În cinstea semicentenarului partidului și la chemarea comitetului de partid, constructorii de nave de la șantierul din Galați au lansat cu 20 de zile mai devreme cel de-al 5-lea cargou mineralier de 12 500 tone.

«Întreprinderile industriale din județul Prahova anunță îndeplinirea angajamentelor luate în cinstea semicentenarului partidului. Calculele estimative dovedesc că, pînă la 8 mai, industria prahoveană va consemna în bilanțul său o depășire de peste 100 milioane lei».

«Cu o producție suplimentară de 35 milioane lei față de planul la zi, Uzinele chimico-metalurgice din Baia Mare și-au îndeplinit încă de pe acum angajamentele asumate în cinstea semicentenarului partidului nostru».

Știrile sosite în ultimele zile demonstrează de asemenea și interesul deosebit pentru oferta românească a unor numeroși beneficiari externi.

Succese de prestigiu care dovedesc cu prisosință amplul demaraj declanșat de puterea novatoare a unei întregi națiuni. Cinstind apropiatul jubileu al partidului nostru, țara întreagă a luat act de sine, cu o nestrămutată sete de adevăr, cu întreaga sa capacitate de dăruire, într-o totală adeziune pentru procesul dinamic al viitorului

ferestrele de argint...

...au fost un vis, cu ochii în stare de trezie, nu numai al esteților, ci al multor oameni care au drept însemn profesional rigla de calcul. Visul are acum contururi palpabile. Și, din istoricul acestei deveniri, un fragment este datorat unui grup de meseriași care își spun, pe scurt, S.D.V.-iști.

În spatele Halelor Obor, la Uzina de mecanică fină, comunistul Ion Podgoreanu, maistru principal, a aflat nu demult că la alcătuirea acelor ferestre minunate trebuie să participe și el, împreună cu matrițerii și strungarii din secția sculărie. Abia ieșiseră cu toții dintr-un examen hotărîtor. Trecut în chip strălucit, e drept: pentru executarea siguranțelor fuzibile, necesare furnalelor de la Combinatul siderurgic Galați, beneficiarul (C.S.G.) căutase, îndelung, o adresă. (Pînă acum, siguranțele amintite erau procurate din import.) Și adresa mult rîvnită s-a dovedit, pe măsură, tot Uzina de mecanică fină. Căutarea a durat ani, iar matrițele pentru siguranțe fuzibile s-au executat în numai cinci luni, cu toată noutatea produsului. Un succes remarcabil, nici vorbă. Comunistul Ion Podgoreanu retrăiește, o clipă, îngrijorarea și mobilul zorului, abia trecut: «Vă închipuiți că nu era de glumă; unul dintre furnale se oprise pentru că nu mai avea siguranțe. Cum să ne lăsăm pe tînjală?!»

Ei bine, abia scoseseră din impas furnalul gălățean și S.D.V.-iștilor de lîngă Obor li se punea iar dinainte o problemă nouă de dezlegat: matrițe pentru ferestre și uși de aluminiu, solicitate cu precizarea «urgent» de către uzina din Slatina.

S-au elaborat fără zăbavă proiectele de rigoare. Dar cînd a început producția matrițelor, calculele din proiect s-au dovedit, dinții, încîlcite. La sculăria generală au fost și dintre aceia care, după o investiție oarecare de răbdare, aruncau cît colo formele imperfecte ale viitoarelor ferestre de argint. Maistrul Ion Podgoreanu mă roagă să menționez pe caiet că, dacă pînă la urmă au fost biruite dificultățile începutului, asta se datorește stăruinței cu care au lucrat matrițerii Petru Popescu, Iordan Băcanu, Ion Andrei, Constantin Gherman sau strungarii Gh. Costache și Dumitru Glodu. Sigur, ai zice că matrițele sînt matrițe (cîntărind zeci sau sute de kilograme) și dacă asta fac ei de-o viață întreagă, atunci unde stă greutatea? Pentru un preșcolar aparatul de radio, bunăoară, este o cutie simplă care cîntă. Resorturile interioare nu există. Așa și cu o matriță, din punctul de vedere al unui neavizat...

În ziua cînd am fost la Uzina de mecanică fină, camionul venit din Slatina aștepta să încarce un nou lot de matrițe. L-am auzit pe maistru că o bucșă de coloană (parte componentă din matriță) s-a strîns cu două sutimi și trebuie degrabă reglată. Două sutimi — adică a cincizecea parte dintr-un milimetru. Pentru mine, acest amănunt a fost revelator și sper să aibă aceeași valoare în ochii cititorilor nespecialiști.

Pe scurt, 68 de matrițe pentru Slatina s-au executat în 20 de zile, față de două luni, cît este, practic, timpul normat pentru această operație. Alt lot de 70 matrițe (între 20 și 60 kg) s-a expediat pe 22 aprilie. Maistrul Ion Podgoreanu a fost la Slatina ca să asiste montarea matrițelor pe prese și să-i instruiască pe cei care elaborează profilurile de uși și ferestre din aluminiu. Întors «acasă» ar merita să-l audă oricine cu ce înflăcărare de poet inspirat vorbește despre argintiul coloanelor suple, care vor constitui elementul decorativ fără egal... Între uzina de prelucrare a aluminiului românesc și Uzina de mecanică fină-București s-au statornicit, în această primăvară, legături de prietenie. O prietenie fundată pe împlinirea unui punct esențial din programul elaborat de partid, împlinire dăruită, cu toată emoția inimii, partidului — la sărbătoarea celor 50 de ani de viață.

V. COSTEA

invenții de prestigiu

Inginerul Gheorghe Bercaru, cercetător șef științific la Institutul de proiectări și cercetări utilaj petrolier, ilustrează în modul cel mai convingător necesitatea legăturii muncii de cercetare cu practica. După ce a lucrat mai bine de 20 de ani aproape pe toate șantierele petroliere din țară și a condus forajul la peste o mie de sonde, a devenit unul dintre cei mai apreciați specialiști în problema sapelor de foraj.

O activitate febrilă de cîteva luni încheiată cu soluții ingenioase și practice. Acestea sînt atributele tînărului colectiv de la IPROCHIM ce reușește în cinstea sărbătorii partidului, prin proiectele realizate, să reducă importurile cu milioane de lei valută

Și în județul Prahova apropiatul jubileu al partidului nostru este întîmpinat cu importante realizări în producție. Calculele estimative dovedesc că, pînă la 8 mai, industria prahoveană va consemna în bilanțul său o depășire de peste 100 milioane lei. Pe unul din primele locuri, Uzinele «I.C. Frimu» din Sinaia.

«Începînd cu anul 1963 — ne mărturisește comunistul Bercaru — nu am avut o preocupare mai de preț. Eu știu cît e de necesară industriei petroliere continua perfecționare a tehnologiei forajului. Tocmai de aceea mi-am intensificat cercetările și am reușit ca în 1965 să brevetez în țară dispozitivul pentru ungerea și etajarea lagărelor la sapele cu conuri». Doi ani mai tîrziu invenția a fost recunoscută în S.U.A. și R.F. a Germaniei. Astăzi e brevetată în 12 țări ale lumii, dintre care nu lipsesc Franța, Anglia, Austria, Italia, Canada etc. Invenția a fost realizată la Uzinele «1 Mai»-Ploiești fiind sprijinită de inginerii Dorin Constantinescu și Nicolae Mereanu. Faptul a avut drept urmare prelungirea duratei de funcționare a lagărelor. În felul acesta, și durata de funcționare a sapelor a crescut cu 30–40% față de sapele din fabricația de serie fără etanșare. Aportul economic va atinge valoarea maximă anul acesta cînd se va trece la construcția acestui tip de sape în serii mari.

Inginerul Bercaru a ținut să precizeze tot timpul discuției sprijinul pe care l-a primit din partea colectivului, al organizației de partid din institut și din Uzinele «1 Mai»-Ploiești, fiind îndrumat în mod efectiv de directorul institutului, ing. Alcibiade Mihăilescu și de directorul tehnic, Al. Rădulescu. De altfel, un colectiv format din cercetători de la institut și de la Uzinele «1 Mai», condus de inginerul Dorin Constantinescu, și din care fac parte, în afară

(Continuare în pag. 10)

Inginerul Gheorghe Bercaru: „Institutul nostru, împreună cu Uzinele «1 Mai»-Ploiești, a creat această sapă cu performanțe la nivelul tehnicii mondiale"

(Urmare din pag. 9)

de interlocutorul nostru, specialiștii Nicolae Mereanu, Marin Marinescu, Sever Cruceanu, Pompeia Cristel și Alexandru Simion, a creat sapa originală, cu o eficiență economică de ordinul zecilor de milioane lei anual. La începutul lunii martie, intensificîndu-și efortul în cinstea marii aniversări a partidului, petroliștii de la sonda 239 Serdanu—I.F.București, folosind sapa aceasta, au realizat un avansametru de 845 m, obținînd un record național. Să apelăm la o comparație: cu sapele obișnuite în această regiune metrajul maxim este de 500 metri.

«Vreau să precizez — ne-a spus calm și sigur inginerul Bercaru, vechi petrolist — că întreaga muncă pe care o depun o închin cinstirii țării și partidului nostru».

valoarea lucrării: 300 milioane lei valută

Poate nicăieri în altă parte cuvîntul colectiv nu mi s-a părut că exprimă o realitate mai obiectivă ca aici. Ambianța trebuie să existe obligatoriu, altfel nu s-ar putea realiza obiectivul final — proiectarea acelor imense platforme, impunătoare, oricît le-am privi de superficial—Combinatele chimice de la Craiova, Pitești, Borzești, Rîmnicu Vîlcea și multe altele cu care ne-a obișnuit dezvoltarea armonioasă și în ritm impetuos a industriei chimice. O ramură nouă, lipsită de tradiție, fără posibilitatea referirii la trecut, dar tocmai de aceea fascinantă chiar pentru specialist.

Asemănător cu vîrsta domeniului însuși de activitate e și colectivul la care mă refer, bărbați și femei abia trecuți de prima tinerețe dar deveniți pe nesimțite maturi, serioși, capabili de lucruri mari. Aproape toți s-au născut o dată cu renașterea țării și și-au împletit la un loc destinele. Inginera Adriana Dinescu a crescut în IPROCHIM în sensul cel mai propriu al cuvîntului. A fost la început desenatoare, apoi simplă ingineră (dacă poți fi simplă ingineră în domeniul acesta!) și iat-o acum proiectantă principală. Exemplu clasic, devenit obișnuit doar prin posibilitatea repetării, de ceea ce a făcut partidul în anii puterii cu cetățenii țării. Săvinești, Craiova, Rîmnicu Vîlcea — traiectorii ale vieții ei, dar și puncte de repere ale destinului patriei. Să presupunem prin absurd că nu am cunoaște din istoria țării decît industria chimică. Ar fi de ajuns să poposim pentru un ceas în aceste cetăți ale tehnicii moderne și să ascultăm asemenea cuvinte, aparent banale: «Pe platforma de la Rîmnicu Vîlcea, cînd m-am dus eu în '66, creștea porumb».

Perspectivele? «Lucrez la etapa a doua de dezvoltare a combinatului Rîmnicu Vîlcea, etapă ce va dubla actuala capacitate». La rîndul său, comunistul Valentin Socolov, constructor de aproape 20 de ani, poate ilustra cel mai bine modul în care instituțiile centrale — mai ales în urma indicațiilor recente ale secretarului general al partidului — țin legătura cu șantierele. Detașat pe platformele chimice, el a coordonat an de an lucrările de la diferite combinate asigurînd asistența tehnică. Același lucru se poate spune și despre șeful de proiect Victor Safta, care a reușit să se afirme printre colegii de generație prin soluțiile propuse în lucrările de specialitate. Notez succint și o altă declarație semnificativă: «Noi sîntem chemați să transformăm deșeurile energetice de pe platformele chimice și pentru aceasta avem nevoie de o amplă documentare la fața locului» (inginer Radu Jalbă).

...Un colectiv tînăr, crescut și sudat în anii de glorie ai partidului și care își arată recunoștința prin fapte. Un exemplu e edificator. În cinstea semicentenarului, colectivul de proiectanți și-a propus asimilarea și executarea în țară a unor norme de utilaje care să conducă la reducerea substanțială a importului. Numai pentru instalațiile de frig oxigen-azot se vor reduce 300 milioane lei valută anual.

Petre ANGHEL

(Urmare din pag. 7)

din '58. Ne făceam planul de producție dar aveam și o muncă de concepție. Munceam, gîndeam, căutam. Așa se face că în '49 am primit Medalia Muncii, în '50 Ordinul Muncii clasa a III-a, iar în 1963 Premiul de Stat pentru niște mașini-agregate necesare prelucrării pieselor grele.

Totul e să faci în așa fel încît piesa să-ți bucure ochii. Să pară că n-a făcut-o o mînă de om, ci un înger. Asta le-am spus-o și copiilor mei.

Am trei băieți și o fată: Iosif e inginer-șef la secția de carotaj și perforare la UZUC; Mircea e asistent la Institutul de educație fizică și sport, îl puteți vedea la televizor; Luiza e contabilă la Industrial Export; iar Mihai e lăcătuș-mecanic la noi, la «1 Mai», la reparații de mașini. În familia noastră datele vieții personale se amestecă cu cele ale întreprinderii.

Iosif LISOWSKI

DESPRE RECICLARE ȘI DESPRE ACTIVITATEA OBȘTEASCĂ

Sînt în uzină din '38. Am fost șef de atelier la secția sape. Am fost ucenicul unui ilegalist. Am făcut războiul în uzină. Războiul, bombardamente...

Pe mine, de pildă, mă rugau unii să fac schimburi de noapte pentru ei, că cică aveau alte treburi. Eu le făceam schimbul ca să am, la rîndul meu, o zi liberă, să mă mai odihnesc. De unde să știu eu că «treburile» pe care le aveau erau acțiuni de luptă ilegală. Abia după 23 August am aflat.

După aceea, a început refacerea uzinei. Doamne, cît moloz am mai cărat! Și eram rupți ca vai de noi. Acum sîntem domni.

Eram tînăr, muncitor, utecist și într-o zi, prin '49, maistrul Lisowski mi-a spus:

— Ungurene, hai că te luăm să faci o secție, a treia.

Și mai departe ce să spun? Am muncit, am muncit! Am vreo 35 de inovații și raționalizări, care au adus vreo 3-4 milioane lei economii. Am fost prin străinătate după utilaj. Elveția, Belgia, Italia... În '52 am luat Premiul de stat, împreună cu un colectiv, pentru punerea în aplicare a sapelor de foraj. Am fost asesor popular la tribunal. Din '50 sînt deputat municipal și județean. Am făcut și liceul la seral. L-am terminat prin '59 și despre mine și Bobocea se spunea că sîntem carieriști. Așa era pe atunci. Acum reciclarea e obligatorie. Am progresat și pe linie de căsnicie. M-am însurat, mi-am făcut casă, am doi copii; pe unul l-am băgat în uzină și e și la Academia de studii economice, la fără frecvență.

Ion UNGUREANU

DESPRE VIRTUȚILE PRACTICII ÎN PRODUCȚIE, DESPRE CHEMAREA COLECTIVULUI DIN CARE AI FĂCUT PARTE ȘI DESPRE PERFECȚIONARE

Am 32 de ani, lucrez în uzină din 1956. Terminasem școala profesională, tot din uzină, și am fost angajat ca lăcătuș-mecanic. Mi-am făcut armata, am revenit în uzină, apoi, în 1961, am intrat la Institutul de petrol, gaze și geologie din București. Împreună cu alți colegi de-aici: Alexandru Tenea, Mihai Crivăț, Ilie Radu și alții. În timpul studiilor mi-a fost de mare folos practica în producție pe care o aveam.

După absolvire, puteam să plec în altă parte. Mă chema însă colectivul, oamenii cu care am lucrat. M-am întors în aceeași secție — mecanică 1 — dar ca inginer-tehnolog. Se schimbaseră multe în acești cinci ani: dotare, organizare..

Apoi am trecut ca șef la secția aparataj; iar acum lucrez în proiectare.

Am fost martorul primelor succese ale instalațiilor de foraj românesc: 4 LD-150. Era de necrezut, prin 1958, să vezi cum instalația se ridică în picioare, într-un singur minut!

Am contribuit și eu la realizarea noilor instalații.

N-aș putea să plec nici din uzină, nici din oraș. Și orașul s-a schimbat enorm în bine.

istorii vechi, istorii noi

Acum singura grijă e perfecționarea; de ea depinde viitorul. De trei ani studiez engleza la Palatul culturii. Mă ajută să consult literatura de specialitate.

Nicolae NECULA

DESPRE DESTINUL PROFESIONAL ȘI CEL POLITIC

Din '43! Aveam 16 ani, acum am 44. Socotiți și dumneavoastră! Au trecut mulți ani, nu-mi vine să cred. Am trăit din plin. Unul care a plecat numai de 15 ani din uzină, dacă s-ar reîntoarce, nu s-ar mai descurca pe aici.

În '54, cu încă doi tovarăși, am făcut prima inovație. Am introdus metoda de turnare a pieselor din oțel cu maselote oarbe. Azi se aplică pe scară națională, dar atunci era un început. După ala au urmat alte inovații. Și acum fac parte dintr-un colectiv... Am fost și stimulați: Medalia Muncii în '54, Ordinul Muncii în '64.

Totodată am dus și o muncă obștească. Și m-au ales, în comitetul U.T.C., secretar al organizației de bază a P.C.R., membru în comitetul de partid pe uzină...

Ce să vă mai spun? Fiul meu lucrează la secția forje, pe fată o preocupă electronica. Trăim ca toată lumea.

Gheorghe APOSTOL

DESPRE BĂIEȚII NOȘTRI ȘI DESPRE «REBUTURI LA OAMENI»

Anul acesta împlinesc 31 de ani de meserie. Am început aici și de atunci, tot aici. Am lipsit doar doi ani, ca să-mi fac armata. Ucenicia am făcut-o ca pe atunci: cu bătaie, cu înjurături, meseria trebuia s-o fur. Și în secție nu era decît un singur lucrător în meserie, un ardelean.

Apoi am urmat școala profesională. La examen, zece pe un loc. Voiam să mă fac mecanic. M-au trimis la călitorie. Am plîns. Apoi mi-a plăcut, s-a lipit meseria de mine. Am fost unul dintre primii trei ucenici pe țară la meseria de călitor. Acum se zice termist. Ceilalți doi, unul e maistru principal tot la «1 Mai» — Nicolae Mihai; al doilea e adjunct de secție la Reșița. În '44 am devenit lucrători, șefi de echipă.

La început trăgeam nădejde să ajung un lucrător bun. Astea mi-erau perspectivele. Nici nu visam să ajung șef de secție la tratamente termice. O secție cu 140 de oameni și cu o tehnică care pe atunci era de nebănuit.

Am avut un șef deosebit, inginerul Glava. A avut cap și bun-simț. Pe noi trei ne-a plimbat peste tot: atelier, laborator, birouri, să știm de toate, să știm să conducem.

În '46 am intrat în partid.

În '49 a luat ființă brigada de tineret. Toți băieți excepționali, toți au promovat. Unul e colonel, altul activist de partid, altul e recunoscut ca cel mai bun șef de echipă...

Și acum băieții care pleacă de la noi ne fac cinste. Au venit de la țară, i-am învățat meserie, pe unii i-am împins să facă liceul, și unde se duc sînt primii. Noi avem rebuturi foarte puține la oameni.

Mihail BOBOCEA

CÎTEVA CUVINTE DE ÎNCHEIERE

Mai scriu aici ceva, pentru că vă sînt dator cu o explicație. Atunci cînd e vorba despre oamenii unei «văi a petrolului» s-ar părea că nu este tocmai potrivit să apelezi la niște interlocutori care sînt constructori de mașini, fie ele și petroliere.

Și totuși, lucrurile stau alt fel. E o chestiune care, mărturisesc, pe mine m-a șocat. În structura industriei județului Prahova, «combustibilii» nu sînt pe primul loc, cum cel puțin credeam eu. Întîietatea o au «construcțiile de mașini». Pe locul trei figurînd «chimia». Sînt niște noi raporturi care au semnificații ce nu mai trebuie comentate.

Și, ascultîndu-i, urmărindu-i, pe cei cinci — aleși cu totul la întîmplare — vorbind despre ei, nu ați avut și dumneavoastră, asemeni mie, o revelație: că în istoriile lor ne regăsim — desigur în esență — istoriile noastre și implicit istoria noastră marcată de gîndirea Partidului?

Instantanee surprinse pe pelicula fotografică în Vietnam de reporterul de la «Life» — Larry Burrows: un soldat rănit este copleşit de momentul în care-l vede pe camaradul său dîndu-şi duhul; chipurile altor «G.I.'s.» răniţi, care exprimă gîndul: «voi scăpa oare?», «mă voi întoarce acasă?» Să mai mire oare că, de pildă, un locotenent din Compania A a brigăzii 196 de infanterie uşoară, Eugen Schultz, trimitea, într-una din zile, comandantului său de batalion aceste rînduri: «Sînt dezolat, dar oamenii mei refuză să avanseze. Nu putem continua»? Iar la răspunsul locotenent-colonelului Robert Bacon, care-i cerea să-i avertizeze pe soldaţi de ceea ce-i poate aştepta, Schultz i-a răspuns: «Cred că ei ştiu, dar sînt obosiţi, le e frică şi pur şi simplu le e destul... Nu vor să se reîntoarcă acasă în bucăţi...» Şi cazul citat nu e cîtuşi de puţin un element izolat... «N-a existat niciodată, înainte, ceva asemănător în forţele armate. Opoziţia faţă de războiul din Vietnam a atins pînă şi rangurile ofiţereşti» — scria săptămînalul american «World Magazine».

«Vă chemăm să participaţi la manifestaţiile pentru pace de la 24 aprilie. Noi am dori să fim prezenţi acolo, dar ne aflăm în Vietnam». Dedesubtul acestor cuvinte, întinse pe toate cele şase coloane ale unei întregi pagini din «New York Times» şi precedînd alt apel — «Faceţi să fie readuşi acasă G.I.'s», «Puneţi capăt războiului acum!» — se aflau semnăturile a cincizeci de militari americani din divizia I de cavalerie aeropurtată americană din Vietnam care, cu cîteva zile înaintea marilor demonstraţii de la Washington şi San Francisco, îndemnau la un cît mai larg sprijin pentru acestea. La rîndul lor, foştii combatanţi din Vietnam declarau în timpul acestor manifestaţii prin glasul unuia dintre liderii organizaţiei lor, «Veteranii războiului din Vietnam cer pace»: «Noi, veteranii de război, care am fost în Vietnam şi ştim mai bine ca oricine ce se petrece în Indochina, avem datoria să mobilizăm opinia publică împotriva războiului din Indochina, căruia poate şi trebuie să i se pună capăt.»

Aşadar, iată-i pe înşişi soldaţii parte integrantă a campaniei pentru încetarea războiului în Indochina, desfăşurată de tot mai numeroşi oameni politici, de părinţii care cer: «aduceţi-ne fiii acasă!», de cercurile largi ale opiniei publice din S.U.A. şi din întreaga lume. Şi nu mai este vorba de cei care nu vor să fie luaţi la război şi pentru aceasta dau foc ordinelor de încorporare. Este vorba de cei ce se află pe front şi nu mai vor să ia parte la acest război şi îşi manifestă această opoziţie nu numai prin îndemnuri la demonstraţii. De ce? Mai grăitor decît cuvintele, răspunsul îl dau, credem,

CÎND EUFEMISMELE NU MAI POT TRANSFORMA ÎNFRÎNGERILE ÎN VICTORII

CÎND EUFEMISMELE NU MAI POT TRANSFORMA ÎNFRÎNGERILE ÎN VICTORII

imaginile din aceste pagini, dintre care unele au fost realizate de către un corespondent de presă american Larry Burrows, mort şi el în Laos, în februarie a.c., iar altele au ocupat pagini întregi în revistele occidentale de mare tiraj. Faptele sînt implacabile şi nici un fel de eufemisme, provenite din partea cercurilor oficiale, nu pot transforma în victorie o înfrîngere, mai ales pentru cei care au trăit-o, fie ei americani sau saigonezi.

Forţa ripostei unităţilor guvernului Revoluţionar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud a demonstrat faptul că nu poate exista o soluţie militară a conflictului din Indochina. Sînt deosebit de revelatoare aceste imagini înfăţişînd un grup de «rangers» aşteptînd să înceteze atacul forţelor patriotice pentru a-şi putea face apariţia salvatoarele elicoptere la baza Khe Sanh, care, a trebuit să fie evacuată de două ori pînă acum.

«Otrava care curge în vinele armatei americane se numeşte Vietnam. Soldaţii americani nu mai vor» — transmitea corespondentul lui «France Soir» la Washington. Aceeaşi concluzie se desprinde şi din relatările din revista «Army» —

oficios al armatei terestre americane — ale generalului în retragere Hamilton Howze. Potrivit afirmaţiilor acestuia, procentajul dezertărilor şi absenţelor neautorizate este deosebit de ridicat, ziare clandestine care propovăduiesc sfidarea autorităţilor militare sînt distribuite aproape făţiş de către soldaţi la bazele importante, s-au înmulţit acţele de violenţă comise împotriva ofiţerilor sau subofiţerilor — fiind practicat în mod curent ceea ce este denumit «fragging»: lansarea unei grenade cu titlu de avertisment sau represalii într-un local ocupat de ofiţeri sau subofiţeri. Într-o declaraţie făcută în plenul Senatului, liderul majorităţii democrate, Mike Mansfield, evocînd creşterea îngrijorătoare a unei astfel de acţiuni, sublinia că toate acestea sînt «o consecinţă firească a acestui tragic conflict».

Corespondenţii de presă ce au asistat la sfîrşitul operaţiunii «Lam Son–719» — care trebuia să dovedească succesul «vietnamizării» — au fost martorii unor scene teribile, ai căror «eroi» erau soldaţii sud-vietnamezi ce se retrăgeau de pe teritoriul laoţian năpustindu-se epuizaţi, înfricoşaţi, spre elicopterele arhiaglomerate, se agăţau de patinele acestora, sau pur şi simplu se grăbeau să ajungă cît mai repede pe teritoriul sud-vietnamez pe propriile picioare sau, răniţi, în circa altora. Toate acestea au determinat în rîndul soldaţilor saigonezi — menţionează observatorii de presă — apariţia sentimentului de a fi fost «păcăliţi» de americani, au dus la o intensificare a stării de spirit antiamericane. Dezastrul militar s-a îmbinat aşadar cu unul politic.

„2"

de Henri WALD

9, 7, 5, 3, 1 au fost, în decursul mileniilor, cifrele fatidice cele mai venerate. Cele **nouă** muze ale artei greceşti, cele **şapte** braţe ale candelabrului iudaic, a **cincea** esenţă medievală sau quintesenţa, sfînta **treime** creştină sau triada hegeliană, **unul** diverselor monisme... În «Cartea chineză a permutaţiilor», scrisă cu aproximativ 1 100 de ani înaintea erei noastre, numerele impare sînt masculine şi superioare, iar cele pare sînt feminine şi inferioare. Cel mai adesea, numerele impare erau considerate faste, iar cele pare, nefaste.

Cum se poate explica preţuirea deosebită de care au avut parte numerele «fără soţ»? Răspunsul pare să fie: **inegalitatea socială**. Oamenii nu pot cunoaşte relaţiile dintre lucruri decît prin intermediul relaţiilor dintre oameni. Înainte de a ajunge să reflecte lumea, gîndirea se formează în limbaj şi trebuie, deci, să străbată relaţiile sociale.

În comuna primitivă, înainte ca egalitatea socială să se destrame, numărul principal era 2 şi oamenii numărau prin multiplicarea lui 2. Numărul **1** a apărut mai tîrziu şi a permis, astfel, formarea numărului 3 şi aşa mai departe. Paul Lafargue subliniază că «extinderea numărării dincolo de numărul 2 a fost unul dintre cele mai grele eforturi herculeene pe care şi le-a impus mintea umană». Rămăşiţe ale acelor vremuri au ajuns pînă în zilele noastre. În limba vorbită de tribul Pitta-Pitta din Queensland cifra 5 poartă numele de «pâkoula-pâkoula-ng-ouro», în care pâkoula înseamnă **2**, ouro înseamnă **1**, iar ng are o funcţie eufonică. Numerele pare îşi mai păstrează încă o oarecare superioritate.

În cele din urmă, inegalitatea socială a înălţat la loc de cinste numerele fără soţ. Puterea stăpînului, a regelui, a împăratului presupune neapărat existenţa unei fiinţe «fără pereche». A şaptea zi a săptămînii este superioară celorlalte şase, a cincea esenţă este superioară celorlalte patru, Tatăl este superior Fiului şi Sfîntului Duh...

Ori de cîte ori se restabileşte o oarecare egalitate socială, cifra 2 tinde să-şi recucerească locul de cinste. Dialogul, dialectica, teoriile binare sînt din nou la preţ. Însă cu cît egalitatea socială este mai restrînsă la clasa stăpînilor, cu atît este mai inegal dialogul, cu atît sînt mai inegale cele două elemente ale unităţii dialectice.

În dialectica lui Aristotel, esenţa este superioară fenomenului şi raţiunea este superioară sensibilităţii, deoarece, într-o societate sclavagistă, stăpînul care gîndeşte este superior robului care munceşte. Între spiritul pur al stăpînilor şi truda penibilă a sclavilor nu poate exista un dialog de la egal la egal. În «raiul lui Platon» esenţele nu sînt pîngărite de fenomene, ca pe pămînt. În dualitatea dintre materie şi spirit, dintre sensibilitate şi raţiune, dintre gîndire şi muncă, materia, sensibilitatea şi munca au reprezentat, milenii de-a rîndul, blestemul.

Extinderea egalităţii sociale asupra unui număr din ce în ce mai mare de oameni duce, în mod firesc, la o concepţie din ce în ce mai autentic dialectică despre lume. În materialismul dialectic, primordialitatea materiei, a sensibilităţii şi a practicii nu reduce spiritul, raţiunea şi teoria la nişte elemente **secundare**, ci doar **secunde**, determinate, dar nu de mai puţină importanţă.

Binaritatea matematicii, biologiei, lingvisticii şi antropologiei din zilele noastre nu este nici ea lipsită de legătură cu dezvoltarea contemporană a democraţiei. Deşi nici democraţia nu poate funcţiona fără respectarea majorităţii, a jumătăţii plus unu, totuşi dialogul democratic înlesneşte înţelegerea celuilalt punct de vedere şi a celuilalt aspect al lucrurilor.

Neurofiziologia a descoperit «al doilea sistem de semnalizare», lingvistica a descoperit «a doua articulaţie a vorbirii», antropologia a descoperit «a doua unealtă a muncii»...

Se pare că cifra «fatidică» a veacului 20 devine «2».

teatrul în sărbătoare

Concursul național de creație și interpretare teatrală, închinat aniversării semicentenarului P.C.R., desfășurat pe o perioadă de aproape o lună și jumătate, a luat sfîrșit. Manifestare de o amploare singulară în peisajul teatrului contemporan, concursul organizat de Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă a constituit prilejul unei confruntări creatoare. Acum, cînd cele 29 de spectacole din finala bucureșteană și-au dat replica ideologică și artistică în fața publicului și a juriului, vom încerca să cuprindem o parte din bogăția atît de semnificativă a reprezentațiilor prezentate. Căutărilor dramaturgilor (de acum cu renume) de a fixa sau de a propune opiniei publice o anumită problematică (morală, socială sau politică), de a schița caractere și tipuri care să corespundă omului contemporan, li se alătură textele altor scriitori dramatici, unii cunoscuți, alții la debut, la fel de dornici în a descifra sensurile majore ale epocii, în a fixa reprezentativ momente ale luptei comuniștilor sau de a dezbate problemele familiei sau ale tinerei generații. Spectacolele nu au fost lipsite de surprize prin propunerea unor viziuni interesante, prin interpretări deosebite ale aceleiași piese sau prin realizări superioare regizoral.

Teatrul Național din București a fost prezent în faza finală și cu «Săptămîna patimilor» de Paul Anghel, în regia lui George Teodorescu și scenografia lui Ion Popescu-Udrițte. Spectacolul, de o remarcabilă ținută artistică, beneficiază de un excelent interpret în rolul principal: Gh. Cozorici, pe care îl puteți vedea în fotografie alături de Emil Liptac.

REGIZORII ȘI ACTORII ȘI-AU GĂSIT AUTORII

Ultima piesă a lui D.R. Popescu, «Pisica în noaptea Anului nou», radiografie complexă a moralei individului participant la evenimentul social și istoric, a permis, grație bogăției sensurilor existente, cîteva interpretări regizorale deosebite. Este vorba de viziunea lui Horea Popescu la Teatrul Național din București, a lui Vlad Mugur la Teatrul Național din Cluj, a lui Eugen Mercus la Teatrul dramatic-Brașov și de cea a lui Gheorghe Harag la Teatrul din Tîrgu Mureș (secția română). De altfel, este semnificativ faptul că primele trei au participat la faza finală. Premiera bucureșteană, care de altfel a și deschis etapa finală, a permis un spectacol de ținută în care regizorul transpune scenic, cu un deosebit simț al realului, relațiile complexe dintre personaje. Fiecare din grupul de interpreți realizează adevărate compoziții, dar reținem în mod special interpretul remarcabil, care se dovedește încă o dată a fi Victor Rebengiuc, în dificila partitură, punctată și de accente tragice, a lui Aurel. De asemenea, cu totul deosebit de creațiile sale anterioare, Colea Răutu impresionează prin prezența plină de demnitate și de dramatism interior. În scenografia Elenei Pătrășcanu-Veakis evoluează dîndu-și replica, uneori cu nuanțe grotești, Ileana Stana Ionescu și Draga Olteanu.

Versiunea clujeană, în interpretarea lui Vlad Mugur, a fost o demonstrație unitară, clară, despre necesitatea căutării perpetue a unei soluții de dincolo de soluții, cu participarea unui grup actoricesc de valoare, subordonat însă ideii regizorale (despre acest spectacol s-a vorbit în revista noastră).

Un spectacol de atmosferă construit cu puternică forță realistă a detaliului și gestului nuanțat sugestiv, realizat într-un cadru scenografic (semnat de Z. Kölönte) extrem de izbutit, a fost cel pe care ni l-a propus Gh. Harag și care, chiar dacă nu a participat la faza finală, merită atenție.

Tot teatrul din Tîrgu Mureș (secția maghiară) a obținut un real succes impunînd atenției noastre un text mai vechi al lui Nagy Istvan, «Înainte de potop». Același inzestrat regizor, Gh. Harag, a descifrat în această dramă a prăbușirii unei familii burgheze profunde sensuri contemporane, izbutind să creeze, în decorul sugestiv al Floricăi Mălureanu și conducînd o distribuție valoroasă (Lohinszky Lorand, Illyes Kinga, Tanai Bella, Bacs Ferenc, Victor Strengaru), un spectacol de autentic flor tragic.

Teatrul dramatic Baia Mare, care de cîțiva ani cunoaște o adevărată efervescență artistică, și-a întărit cu acest prilej încrederea în propriile resurse creatoare. Condus de regizorul Petre Popescu, colectivul actoricesc (îi amintim pe Sandu Popa, Vasile Prisăcaru, Vasile Constantinescu) a confirmat încărcătura plină de sensuri actuale a piesei lui Sergiu Fărcășan, «Lovitura», accentuînd prin regie și interpretare aspectul moral al dramei, necesitatea participării conștiente, autentic comuniste, la viața socială.

Pe ideea modernă a creșterii gradului de participare a publicului la spectacol a fost conceput și realizat de către Teatrul Național din Iași «Marele drum al încrederii», pe un scenariu de Paul Cornel Chitic, regizat de Cătălina Buzoianu și în scenografia semnată de G. Doroșenco. Un spectacol manifest-politic al tinerei generații, adeziune conștientă la «mitologia» plină de sensuri umaniste a revoluției socialiste, care capătă echivalențele limbajului teatral prin metafore și simboluri încărcate de poezie și semnificații și mai ales prin trăirea sinceră, plină de credință a entuziasmului creator. Un grup de actori tineri se comportă sub îndrumarea regizoarei ca o trupă bine sudată. (Îi amintim pe Papil Panduru și Violeta Popescu,) Tot Teatrului Național din Iași îi aparține un alt moment ce vorbește despre poziția tineretului față de lume și societate, realizat însă în alt registru cu mijloacele tradiționale atît ale piesei «Duet», plină de umor, scrisă de Andi Andrieș, cît și ale spectacolului, care sublimează uneori excesiv efectele comice (regia, V.I. Popa, scenografia, T. Th. Ciuppe). Actorii Domnița Mărculescu, Petre Ciubotaru, Liana Mărgineanu, Adrian Tuca, Costel Popa își arată încă o dată o deosebită ținută profesională. Aceleași echipe de creație, Popa-Ciuppe, îi revine meritul montării în premieră pe țară a piesei lui M.R. Iacoban, «Fără cascadori» (la Teatrul «G. Bacovia» din Bacău). Anca Alecsandra, Stelian Preda, Puiu Burnea, Valeriu Pascu, Gh. Serbina întruchipează cu real talent personajele acestei dezbateri etice (tratată scenic din nou în registrul comic) despre relația omului cu societatea. Autorul surprinde o interesantă și inedită idee, cea a lanțului desfășurării cauzale, care scapă controlului celui care l-a declanșat, mai ales atunci cînd acesta nu este integru și conștient, idee pe care o îmbibă însă cu prea multe înșiruiri faptice, adeseori luate din arsenalul melodramei.

R.S. POP

Angela Falk, Josef Jochum, Irmgard Schabi, Julius Vollmer, Raimund Binder, Hans Pomarius, Luise Pelger — interpreții spectacolului «Oameni care tac» de Al. Voitin, în regia lui Dan Radu Ionescu, scenografia lui Kovács Ferencs la Teatrul german de stat-Timișoara

Teatrul de Nord din Satu Mare, secția maghiară, a prezentat un interesant spectacol cu monodrama lui Kocsis Istvan, «Amurgul lui Bolyai Janos», în regia lui Gyöscöndy Lajos. Iată-l pe Zsoldos Árpad, în dramatica confruntare cu sine însuși.

TEATRUL POLITIC

Inedite în contextul întregului festival, nu atît prin originalitatea sau valoarea în sine a textelor reprezentate, cît prin formula puțin obișnuită a montărilor, au fost spectacolele pe care le-aș intitula de teatru politic (doar Teatrul Național din Iași a mai avut o tentativă asemănătoare prin «Marele drum al încrederii», amintit mai sus), constituite fie pornind de la scenarii specifice genului, fie de la piese cu structuri clasice însă rescrise scenic de regizori și interpreți.

O primă mostră ar putea fi «Diluviul», prezentat de teatrul din Arad, spectacol pe un scenariu de Vasile Nicorovici, pus în scenă de Dan Alecsandrescu. Important mi s-a părut faptul că evenimente reale, de un dramatism extraordinar (inundațiile din mai, anul trecut), au fost reluate cu promptitudine, cu probitate reportericească și cu pasiunea rememorării. Sentimentul de demnitate, de solidaritate umană manifestat în lunile mai și iunie a fost reversul luminos al acelor clipe dramatice.

Iată dramaticul moment al stăpînirii apelor dezlănțuite așa cum apare în spectacolul ieșean «Marele drum al încrederii», realizat de Cătălina Buzoianu pe un scenariu dramatic al lui Paul-Cornel Chitic.

Spectacolul arădean prin suita de scenete evocatoare, pe care o propune, este un spectacol politic, tocmai pornind de la relevarea acestui sentiment.

Cu totul altceva, în esență, este spectacolul lui Ion Taub, de la Teatrul maghiar din Timișoara, cu piesa lui Hajdu Győzo, «Fidelitate». Formula este însă ușor comparabilă. «Fidelitate» are o construcție clasică: pe fundalul activităților ilegaliste se țese o poveste de dragoste. Spunem că regizorul Ion Taub a «rescris» piesa și termenul nu este nepotrivit, cu toate că este mai mult vorba de o deplasare de accente: intriga sentimentală l-a interesat mai puțin pe regizor; supradimensionînd fundalul, el a făcut dintr-o masă imensă de figuranți — conștiința publică — un adevărat cor al spectacolului. În această prezență intensă a elementului cetățenesc s-a făcut evidentă politizarea efectuată de Taub, iar dacă ar fi să operăm cu disocieri și mai nuanțate atunci aș numi spectacolul «politico-agitatoric».

S-ar cuveni să discutăm desigur în alt context și despre meritele celor două spectacole prezentate de Teatrul de Nord din Satu Mare (secția maghiară): «Amurgul lui Bolyai Janos» de Kocsis Istvan și «Casa festivităților» de Kanyadi Șandor, montări remarcabile prin superioara lor ținută artistică, la fel prin textul demn de tot interesul; după cum s-ar cuveni să amintim mai ales reușitele actoricești din spectacolul Teatrului Național din Timișoara cu «Fereastra de mărgean» de Constantin Banu, în regia Nicoletei Toia, sau despre «Oameni care tac» de Al. Voitin, într-o versiune prescurtată de regizorul Dan Radu Ionescu, la Teatrul german din Timișoara. Dar discuția despre toate aceste spectacole, reușite într-o proporție mai mică sau mai mare, presupune analiza unei idei mult dezbătute și pînă acum: raportul dintre textul original și transpunerea regizorală. De altfel, în faza zonală a concursului de la Timișoara, acesta a fost și subiectul unui foarte atractiv simpozion desfășurat în fiecare zi, sub titlul generic de «Teatrul și cultura». La ediția din acest an, numeroși oameni de teatru din toată țara au dezbătut în controverse susținute tocmai acest subiect atît de fertil; sub semnul lui, evident, punctele de vedere se pot înșira la nesfîrșit.

Dinu KIVU

După cum vedem, încărcată agendă de lucru a finalei desfășurate în Capitală (asupra celorlalte momente importante neamintite aici vom mai reveni) a certificat maturitatea artistică atît a dramaturgiei noastre originale, cît și a posibilităților de exprimare estetică a unor colective teatrale, consacrate sau în curs de afirmare. Prezența în concurs a teatrelor din întreaga țară demonstrează capacitatea scenei românești de a-și îndeplini misiunea la desăvîrșirea unei conștiințe noi, socialiste, prin înaltul mesaj estetic și ideologic pe care poate și trebuie să-l transmită publicului.

literare

de Traian STOICA

Vasile ZAMFIR:

LA MARGINEA LUMII

Încă de la debut — petrecut în anul 1965 cu plachetа *Sufletul copacilor* — Vasile Zamfir ne-a dezvăluit natura temperamentului său liric. Poetul ni se arăta atunci ca un confesiv ce vibra, cu autenticitate, în mărturisirile sale directe, iscate nemijlocit de datele biografice și actul trăit. Existau, fără îndoială, în acea primă carte de poezie, versuri stingace, naive, unele dintre ele vădind influența destul de accentuată a confraților săi mai virstnici, dar toate acestea lăsau, nu de puține ori, ivirea unui sunet propriu, care justifica debutul. În oglinda poeziei sale ușor atinse de boarea melancoliei se răsfrîngeau chipuri și priveliști ce însoțeau, familiar și cotidian, pașii poetului. Cu toți și cu toate autorul trăia în permanență și senină împăcare. Cărțile, iubita, copacii, firul de iarbă, steaua pe care o simte aproape, pînă la îmbrățișare, lucrurile toate se constituie într-un univers de intimă comuniune cu poetul. La fel sînt înregistrate și trăite înnoirile patriei. Șantierul fremătător, constructorii vieții noi: «bunii ei ziditori», blocul ca «o corabie albă», sînt exultate tot în lumina blîndă a unei calde familiarități, sau cum fericit spune un comentator al poeziei lui Vasile Zamfir, Victor Crăciun, într-o atmosferă de «un bucolism urbanizat». Cea de-a doua carte, *Dimineață cu fluturi* (1967), vine să confirme tonalitatea afectivă aflată în prima. Și alci lucrurile nu-i sînt străine sau inamice; comuniunea cu ele e continuată tot astfel de strîns și organic. E ceea ce se întîmplă și în a treia carte recent apărută: *La marginea lumii* (Editura Eminescu).

Lipsită de surprize în ordinea interioară, poezia progresează însă în ordinea expresiei. Și progresează acolo unde poetul e consecvent cu sine, adică, atunci cînd el, în virtutea naturii sale confesive, își declară propriile trăiri din contactul nemijlocit cu realul. Procedînd astfel, poetul realizează deplin impresia spontanului. Ca, de pildă, în această poezie («Nu te-am zidit») generată de un moment «întîmplat» și în care izul de «romanță», departe de a fi stingheritor, dă candoare patetismului: «*Tot drago mi-ai rămas și acum ca-n seara/ Cînd se stingea orașu-n vîlvătăi,/ Cînd pe peron luceau doar ochii tăi,/ De parcă înflorise toată gara!// Mă adunam din drumuri lungi, răzlețe,/ Să cresc un vis al meu și un umbrar,/ Să te cuprind setos, tentacular,/ Robit de pămînteana-ți frumusețe!// De ce n-am fost eu Meșterul Manole,/ Să fi clădit în jurul tău un zid,/ În var și cărămidă să te-nchid,/ Sub arcuiri de bolți și de cupole?!// Și-ntr-un tîrziu, înzăpezit de vremi,/ Cînd toate ar fi fost de mult uitate,/ Eu să ascult din ziduri blestemate/ Cum plîngi înnebunită și mă chemi*».

Cînd însă poetul se îndepărtează de resursele sale firești, exprimarea devine exterioară, retorică. Ca în bucata «Excelsior», din care emoția e absentă. În ultima sa carte însă astfel de producții sînt accidentale.

Ceea ce se lăsa observat încă de la a doua carte, poetul se prezintă astăzi într-o evidentă stăpînire a mijloacelor de expresie. Versul e mulat cu supleță și congruent stărilor de suflet, metafora e insolită fără ostentație, poemul are o muzică discret învăluitoare. Pentru edificare, mai transcriem următoarea «Noapte albă»: «*Ascult cum huhurezii și bufnița nocturnă/ Pîndesc din întuneric cu ochii globulari./ Și-mi amintesc, deodată, în seara tăcturnă/ Cum mă priveau, pe vremuri, bătrînii anticari.// Citesc, și-n juru-mi curge o noapte citadină,/ În scuar îndrăgostiții spun băncilor povești;/ A rar se mai aude prin scrîșnete de șină/ Tîrziul care-și stinge luminile în ferești./ Apoi orașul cade în somn. Maturătorii/ Șterg străzile de noapte. O aripă de vînt/ Se cuibărește tainic într-un castan — și zorii/ Aduc al dimineții suav deznodămînt*»

PE ECRANE

DOCUMENTARUL ZILEI

Recentele creații ale cineaștilor-documentariști înscriu o cronică aparte a anilor din urmă pe care acum, în preajma gloriosului semicentenar, îi rememorăm cu legitimă mîndrie. Ne-am oprit în numărul de față asupra a două dintre filmele de curînd terminate.

TREPTE. Ideea, simplă dar făgăduitoare, aparține lui Slavomir Popovici: doi dintre președinții celor mai puternice cooperative agricole de producție din țară, Gheorghe Goina de la Sîntana și Dumitru Tudose din Stoicănești, se vizitează reciproc; reporterul-cineast îi însoțește și confruntă ceea ce văd cei doi bărbați cu imaginile consemnate pe peliculă acum 10, 15 sau 20 de ani. Scenaristul și regizorul Octav Ioniță, a cărui pricepere de a nu se pierde în notații de suprafață am remarcat-o și cu alte prilejuri, concentrează în cîteva minute două micromonografii emoționante, două destine ale unor colective umane ce au devenit exemplare pentru istoria ultimilor ani. Filmul nu inventariază realizările unei etape lăsate în urmă, ci convinge prin forța unui amănunt. În spatele căruia se află un lung șir de eforturi și acumulări. Oamenii dintr-o sală de spectacol din Stoicănești arată alt fel decît acum zece ani, sînt mai bine îmbrăcați, străzile încep să semene cu cele ale orașelor, locuitorii nu se mai duc după nici un fel de cumpărături la Caracal, au tot ce le trebuie acolo, la ei acasă. Ar fi greu să găsim noi un nume mai potrivit pentru hărnicia, voința și inteligența oamenilor decît o face cel mai vechi comunist din Stoicănești, pe care îl invidiem pentru puterea lui de sinteză: «Comuna este ascultătoare, muncește și noaptea dacă trebuie... aici se lucrează în toate anotimpurile»...

Secretul Sîntanei, a cărei avere obștească a atins în 1971 37 milioane, care are astăzi 5 școli generale, un liceu teoretic, o școală profesională, spital, magazine cu autoservire, restaurant, ni-l spune tot un înțelept descoperit de cineast: «Facem tot ce ne stă în puteri ca să fie bine». Mari trebuie să fie puterile acestor oameni care, de la incubatorul cît un cuptoraș de acum 20 de ani, au ajuns la instalații industriale impunătoare, perfect integrate în economia comunei

Dar toate acestea nu sînt decît trepte, cum bine sugerează titlul, lor li se vor adăuga altele («Toate merg *înspre creșteri*» — zice omul din mulțime). Filmul de acum va putea fi, peste alți cîțiva ani, un bun punct de pornire pentru o nouă confruntare.

TRIUNGHIUL DE FOC. HUNEDOARA. OAMENI DE OȚEL. «Hunedoara — dragostea mea» și-ar putea intitula Alexandru Boiangiu un viitor film (poate chiar și pe cel de față) dacă i-ar plăcea citatele sau dacă sentimentalismul l-ar prinde într-un moment de slăbiciune. Este limpede că acest documentarist cunoaște sufletul, pulsul Hunedoarei, că pentru el este un loc unde trebuie să revii. Fără îndoială, și oamenii de acolo îl consideră unul de-al lor, drept care dialogul dintre cineast și ei va purta semnul unei totale înțelegeri și sinceități, neatinse de umbra nici unei convenții. Stînd de vorbă cu Ion Lungu și Cornel Covaliu, doi dintre comuniștii care lucrează în combinat de peste 20 de ani, Alexandru Boiangiu reconstituie, doar din amintirile acestor oameni, o Hunedoară cu băltoace și găini în plin centru, cu bărbații trimiși la întîmplare în cutare sau cutare loc de muncă, cu o uzină ce putea fi parcursă de la un cap la altul într-un ceas. Astăzi îți trebuie «trei zile bune» ca să cunoști combinatul, astăzi orașul are o personalitate pentru a cărei desăvîrșire au muncit «cu modestie, cu pasiune, acești oameni harnici ce duc pe umerii lor mari răspunderi», cărora le este închinat filmul.

Autorul nu ocolește acele adevăruri cărora unii le spun mici dar pe lîngă care nu se poate trece în fugă. Hunedoreanul care vrea să-și facă un cămin sau care, pur și simplu, vrea să aibă o lubită, ca tot omul, nu se poate descurca prea lesne căci orașul tinde să devină o cetate a bărbaților, absența femeilor fiind o problemă mai veche. «Era bună o fabrică unde să lucreze femei, era necesară» — spune unul dintre interlocutori, convins că astăzi, mai mult decît oricînd, nimic din ceea ce este omenesc nu ne poate fi străin. Apropiindu-se cu delicatețe de oameni, insistînd cu tact, Boiangiu a izbutit un moment de autenticitate.

Magda MIHĂILESCU

POIENILE ROȘII

Există în cinematograful sovietic o tendință a povestirii baladești. Tînărul regizor din R.S.S. Moldovenească, Emil Loteanu, asemeni lui Grigori Ciuhrai *(Balada soldatului, A fost odată un moș și o babă)*, Andrei Tarkovski *(Copilăria lui Ivan)*, Lev Paradjanov *(Umbrele strămoșilor uitați)*, Vadim Derbenev *(Ultima lună de toamnă)*, are un deosebit simț al baladei-legendă care se trăiește acum pentru mai tîrziu. De data aceasta e vorba de o legendă izvorîtă din legătura directă a omului cu nemărginirea, motiv existent în tradiția folclorică a fiecărui popor. Poate de aceea trama filmului — drumul unui grup de ciobani cu oile spre mănoasele poieni roșii — este un simplu pretext epic, relativ verosimil, pentru a-i permite regizorului o poetică și dramatică incursiune în fertilul sol al mitologiei păstorești. Căci personajul principal este de fapt cosmosul în care se integrează — cu o aspră me bărbătească și primară, senină și echilibrată în același timp — oameni, ce adesea își pierd identitatea lor imediată, ridicîndu-se prin semnificația implicată pînă la mit sau ritual. Dacă am aminti doar dansul de la început (cît de deosebit, prin observația și înțelegerea sinceră, atentă a amănuntului, de obișnuitele clișee ale dansurilor folclorice!), am omite pe nedrept alte cîteva secvențe remarcabile ca încărcătură plastică și emoțională: mersul ciobanilor pe lîngă turme; apariția fetei din zare și adusă treptat în prim plan, singură pe un nemărginit cer în apus; stingerea în grup a focului care a veghiat activitatea ciobanilor zi și noapte.

Cu un deosebit simț al echilibrului, regizorul acordă o egală atenție oamenilor și locurilor. Natura, pe care aparatul o urmărește cu încîntare, nu este lipsită de dramatism. Filmată dintr-un unghi special și mărită mult, lucerna, iarba verde și proaspătă, bătută de vînt, invadează amenințător ecranul; nu mai puțin dramatic este vîntul cu nisip care murdărește fețele și trupurile ciobanilor însetați, la fel arbuștii sau copacii surprinși în forme ciudate.

Gîndite și construite cu un deosebit simț al autenticului, frust, brutal uneori dar neîndupleacat, dîrz, personajele create de acest grup talentat de actori (Svetlana Toma, Viktor Voinicescu, Grigore Grigoriu, Viktor Ciutak, Nodar Margvelașvili, Mihail Badikanu, Dumitru Skiper) se impun prin senzația de adevăr nemijlocit, surprins pe viu și spontan. Se creează o adevărată tipologie care, nelipsită de accente dramatice, se integrează structurilor de baladă ale povestirii filmice: bătrînul pustiit de o dragoste tragică; fata sprințară, șăgalnică, maturizată de prima ei poveste de iubire; tînărul orgolios, setos de dragoste, de putere și bărbatul matur, dur, aprig și neîndupleacat cu el și cu viața; comentatorii comici. Dialogul, una dintre marile reușite ale filmului, îi folosește regizorului pentru a-l caracteriza pe orășean, intrus, cel puțin la început, în acest mediu plin de firesc.

Muzica (Serghei Lunkevici și Isidor Burdin) comentînd liric sau contrapunctînd violent un univers de legendă, ca și imaginea semnată de Vlad Gruia și Ion Bolboceanu (copia pe care ne-a oferit-o D.R.C.D.F.-ul nu a fost prea generoasă în redarea culorilor) vin să întregească reușita acestui poem cinematografic.

Iuliana POP

Svetlana Toma — o cunoștință mai veche (Cadavrul viu).

ACTORI ȘI ROLURI

Emmanuèle Riva. *Cu Thérèse Desqueyroux ne-a convins — dacă mai era nevoie — că este una dintre marile actrițe ale ecranului european.*

Dacă n-ar fi fost televiziunea,
Rock Hudson *ar fi rămas pentru noi un nume prea puțin cunoscut (pe marele ecran l-am văzut cu cîțiva ani în urmă în «Marilyn»).*
Comedioarele «Confidențele unei perne» (cu Doris Day) și «Cu ochii legați» (parteneră — Claudia Cardinale) ni l-au apropiat pe acest actor cu statură de uriaș și stîngăcii adolescentine.
Bineînțeles că, pretențioși cum ne știm, am dori să-l vedem în filmul ce se cheamă chiar «Uriașul» (The Giant) al lui George Stevens.
Cu atît mai mult cu cît există acolo și un James Dean, absolut magnific, și o Elizabeth Taylor, subțirică precum o trestie.

Lee Remick și James Coburn — parteneri într-o poveste polițisto-sentimentală : **«Contract dificil».**

de la A la Z

de Constantin POPESCU

COURTENAY Tom

Actor britanic de teatru, film și TV, născut la Hull la 25 februarie 1937, dintr-o familie de lucrători. Căștigînd o bursă pentru studii, urmează cursurile Universității din Londra, unde-și ia licența în limba și literatura engleză. Desfășoară paralel o vie activitate teatrală în echipa universității și, după terminarea facultății, optează definitiv pentru teatru, de astă dată ca profesionist. Între 1958 și 1960 frecventează cursurile Academiei de artă dramatică cu rezultate strălucite, fapt pentru care este ales să joace rolul principal din *Pescărușul* de Cehov în cadrul festivalului de la Edinburgh (1960). Remarcat în mod special, este angajat în compania Old Vic, unde joacă mult Shakespeare. După un mare succes la TV în piesa *Private Potter*, dublează pe Albert Finney în spectacolul cu *Billy mincinosul* și obține un asemenea succes încît e chemat să-l joace și în film. Tony Richardson îl descoperă ca interpret ideal pentru eroul său din *Singurătatea alergătorului de cursă lungă* (1962) după nuvela lui A. Sillitoe. Era exact tipul de încăpățînat și rebel, căruia regizorul avea să-i încredințeze mesajul său de sfidare a tradiției și suficienței burgheze britanice. Personajele sale ulterioare vor avea în mare parte trăsăturile acestui erou nonconformist, mai ales cele din filmele cu subiect militar: *Private Potter* (1962); *Pentru țară și rege* (1964); *Operația Crossbow* (1965); *Noaptea generalilor* (1966). T.C. este actorul făcut pentru rolurile dificile, complexe, de oameni cu o bogată viață interioară, ciudați, visători, inabordabili: *Doctor Jivago* (1965); *Ziua cînd vin peștii* (1967); *A Dandy in Aspic*; *Otley* (1968). A obținut mai multe premii de interpretare la Veneția. Mar del Plata etc

COWARD Noël

Dramaturg, scenarist, regizor de teatru și film, actor de teatru și film, romancier și compozitor britanic, născut la Teddington (Anglia), la 16 decembrie 1899. Personalitate de uluitoare diversitate, N.C. nu este un diletant sclipitor, ci un om-orchestră, un artist multilateral, realizat în toate sectoarele. Școlpin al unui rar meșteșug în arta dramaturgiei (teatru sau film), el știe să ne facă să rîdem cu mijloace spirituale și elegante, dar ne poate emoționa și neliniști, într-un climat de intens dramatism. Figură strălucită a teatrului londonez (mai tîrziu a filmului anglo-american), el debutează ca actor în 1911, iar ca autor dramatic în 1920. Scrie drame, comedii sofisticate, musical-uri și chiar reviste (texte și muzică). În cinema debutează ca actor, în 1918, în filmul lui Griffith *Inimile lumii* (S.U.A.), continuînd apoi ca scenarist (original) și adaptator al propriilor sale piese. Astfel în 1933 în epopeea familială *Cavalcada* (r: Frank Lloyd), scrisă de el, aduce un emoționant omagiu patriotismului englez, pe care-l vom regăsi 10 ani mai tîrziu în *In Which We Serve* (Mai presus de toate) și *This Happy Breed*, scrise (și parțial regizate) de el, în timpul celui de-al doilea război mondial. A mai scris scenarii originale pentru: *Scurtă întîlnire* (1945); *The Astonished Heart* (1950); *Meet Me Tonight* (1952); *Pretty Polly* (1967). A adaptat pentru ecran o mare parte din piesele sale faimoase: *Easy Virtue* (Hitchcock); *Intimități (Private Lives* — Sidney Franklin) cu Norma Shearer, R. Montgomery; *Tonight is Ours* (S. Walker) cu Fredric March, Claudette Colbert; *Trei și una (Design For Living* — E. Lubitsch) cu Gary Cooper, Fr. March, Miriam Hopkins; *Bitter Sweet*, vers. engleză de H. Wilcox, cu: Anna Neagle, Fernand Gravey; vers. americană de W.S. Van Dyke, cu Jeannette Mac Donald, Nelson Eddy; *We Were Dancing* (Robert Leonard) cu Norma Shearer, Melvyn Douglas; *Abracadabra (Blithe Spirit* — David Lean) cu Rex Harrison. Ca actor s-a remarcat în special în *The Scoundrel*, *The Astonished Heart*; *Our Man in Havana*; *Boom*, *Bunny Lake is missing*.

CRAIN Jeanne

Actriță americană de film, născută la Barstow la 25 mai 1925. Urmează cursul de artă dramatică din cadrul Universității din California și debutează în compania de amatori a studenților cu care face și turnee pe coasta Pacificului. În 1941 e aleasă «Miss Long Beach», iar anul următor «Camera Girls», model ideal pentru fotografi. E chemată la Hollywood pentru a interpreta roluri de ingenuă tradițională, de tip Pickford sau Gaynor. În 1944 debutează într-un western de H. Hathaway: *Home in Indiana*, apoi Walter Lang o distribuie într-un remake al celebrului *State Fair* (jucat pe vremuri de Janet Gaynor). Filmele ce o vor scoate din personajul șablon sînt: *Margie* (1946-r: Henry King), figură de fată anticonvențională modernă și *Pinky* (1949-r: Elia Kazan), rol dificil al unei fete persecutate din motive rasiale. Dar registrul actriței este deosebit de bogat și pe lîngă filme agreabile ca: *Centennial Summer* (Preminger); *You Were Meant For Me* (Bacon), găsim în filmografia sa opere ambițioase ca: *The Fan*, după Oscar Wilde (1949-r: Preminger), rolul lady-ei Windermere sau: *Winged Victory* și *The Marriage Broker* (Cukor); *A Letter To Three Wives* și *People Will Talk* (Mankiewicz); *Leave Her To Heaven* (John M Stahl); *Man Without a Star* (King Vidor) etc. În ultimii ani, pare a se fi limitat la filme polițiste sau superproducții istorice italo-americane. Apare de asemeni tot mai des la televiziune.

CRAWFORD Broderick

Actor american de teatru și film, născut la Philadelphia, la 9 decembrie 1911. Fiu al actriței Helen Broderick, alege și el teatrul, dobîndind, printre altele, un mare succes în *Oameni și șoareci*. Din 1937 apare pe ecran ca actor de compoziție, jucînd de obicei roluri de brute, aventurieri și oameni duri. Dobîndește notorietatea de-abia în 1940 în *Șapte păcate*, în rolul marinarului bătăuș, cavaler servant al Marlenei Dietrich. Va fi consacrat star, abia peste 9 ani, în *All the King's Men*, film violent cu precise intenții polemice, datorat lui Robert Rossen, despre regimul dictatorial instaurat de un guvernator din Louisiana, Willie Stark, film pentru care B.C. obține Premiul Oscar pe 1949. Tot un politician corupt, dar la modul satiric, ne va oferi B.C. în comedia *M-am născut ieri* (1950-r: George Cukor) cu Judy Holliday. Continuă să întruchipeze personaje dure și gangsteri în filme ca: *The Mob*; *Scandal Sheet*; *Lone Star*; *Stop! You're Killing Me*; *New-York Confidential* etc. În *Human Desire*, versiune americană modernă a *Bestier umane* (1954) realizată de Fritz Lang, rea, într-un alt stil și în altă conjunctură, rolul mecanicului deținut de Jean Gabin în versiunea Renoir. O altă mare creație mai realizează el în 1955 în *Il bidone (Escrocii)*, filmul lui Fellini, unde redă, cu inteligență, umanitate și chiar o oarecare demnitate, jalnicul sfîrșit al unui «bidonist» (ascroc de meserie) într-o sinistră solitudine. Un personaj la fel de dramatic, dar în alt registru, pe alte coordonate va juca B.C. în filmul *Violență în piață*, în rolul unui doctor, partizan în timpul ocupației germane în Iugoslavia. Apare de peste 30 de ani într-un număr impresionant de filme, atît în S.U.A., cît și în Italia, țara care i-a adus celebritatea mondială.

film

PE ECRANE

BUTCH CASSIDY ȘI SUNDANCE KID

De fapt, pe genericul unor filme ca acesta ar trebui să se scrie ceva în genul încheierii din Tristan și Isolda: «Domnilor, buni trubaduri de altădată au spus această poveste pentru cei care iubesc, nu pentru alții». «Pentru cei care iubesc westernul — nu pentru alții», am propune noi. Pentru cei care îl iubesc atît de mult încît ori de cîte ori aud unul din acele cuvinte de bravură intelectuală ce circulă de la o vreme pe seama lui (dezeroizare, demitizare) se simt biciuiți. Pentru cei care îl iubesc atît de mult și de demult încît ajung să înțeleagă și singuri că filmele cu cow-boy bătrîni, cu eroi vulnerabili, în care s-a strecurat spaima, nu înseamnă «modernizarea westernului», ci ultimul gînd întors către legendele de altădată. Asta este și **Butch Cassidy și Sundance Kid:** privirea tristă cu care ne despărțim de cei pentru care nu mai este loc în Vest și, mai rău, nicăieri pe pămînt. Butch și Sundance, cei doi **in-afara-legii** (primul nu a omorît niciodată un om), au mai îmbătrînit, au apucat să vadă cu ochii lor «vehiculul viitorului — bicicleta», să întîlnească șerifi caraghioși, inutili, pe care nimeni nu-i mai ascultă; curajul de unul singur i-a cam lăsat («tu ce crezi?» întreabă mereu Butch) dar tot mai speră că **vremea calului** și a **băncilor frumoase** nu a trecut încă. Undeva, în Bolivia sau în altă parte, trebuie să se mai afle un loc sub soare pentru ei. Dar noi știm că un astfel de loc nu mai există. Iar regizorul știe și mai bine, de aceea George Roy Hill nu va arăta niciodată chipurile celor ce fugăresc eroii: ei sînt umbra permanentă a blestemului, amenințarea necontenită. Noaptea nu li se văd decît torțele, ziua — sînt siluete pe cai și atît. «Cine or fi băieții acestia?» Dintr-o nedumerire și cîteva năluci — una dintre ele poartă o pălărie albă — cineastul a rezumat destinul tuturor celor născuți prea tîrziu pentru a se mai putea descurca în Vest.

M-am întrebat cum ar fi arătat filmul fără efectele vizuale risipite cu dărnicie de către Roy Hill (lumini irizate, imagini flou, fotografii în sepia) și care i-au făcut pe unii să nu mai vadă nimic dincolo de ele. Cred că **Butch Cassidy și Sundance Kid** ar fi fost același: un film cu doi bărbați care își închipuie că totul este bine atît timp cît în lume mai există undeva, departe, o țară cu cai, nu se poate să nu aibă suficientă putere de a rezista chiar și jupuit de pojghița strălucitoare. Este de ajuns încrederea lor și scepticismul nostru de oameni care știm, de atîta vreme, că fericirea nu se mai află acolo «unde sînt cai mulți», pentru a se naște un film adevărat. O adăugire: încrederea trebuie să aibă neapărat ochii lui Paul Newman și ai lui Robert Redford.

M. MIHAIL

Ei mai cred in vremea calului (Robert Redford și Paul Newman).

tv

de Felicia ANTIP

dincolo de flori și stele

Soră mai mică a «Stelei fără nume», «Floarea din grădină» a răsărit fără nici un cusur, perfect conturată, matură chiar din clipa apariției ei pe răzorul Televiziunii. Cele două concursuri muzicale sînt organizate de aceeași echipă de realizatori și sînt prezentate cu același aplomb, același umor sec și același sugestiv joc de mimică, de același Dan Deșliu. Asemănările se opresc însă aici.

La capitolul — mult mai voluminos — al deosebirilor, e tentant să începi cu ceea ce sare în ochi: caracterul și atitudinea juriilor. Mereu alt fel structurat dar în general heteroclit, format din oameni aflați în relații diferite și uneori cel puțin incerte cu muzica ușoară, juriul «Stelei fără nume» ne contrariază adesea. Nu numai pentru că ne vine greu, citeodată, să fim de acord cu deciziile lui (de obicei, în asemenea cazuri, ne dăm seama că Dan Deșliu — care știe să ne-o arate printr-o grimasă elocventă — și Octav Enigărescu, președinte foarte energic, dar de fapt lipsit de puteri, sînt alături de noi), ci și pentru că nici membrii juriului nu prea reușesc să fie de acord unii cu alții. O demonstrează discrepanțele dintre note. Au fost închiși într-un fel de celule cu vedere spre noi ca să nu se consulte între ei, deși nimeni nu i-a bănuit vreodată că ar complota pentru propulsarea sau pentru trîntirea vreunui candidat la modesta glorie de «laureat al Stelei fără nume». Laolaltă sau separat, ei acționează tot oarecum la întîmplare, sînt zgîrciți la note cu unii candidați care par înzestrați și, în schimb, promovează cîntăreți fără personalitate și aproape fără voce. Mă întreb, de pildă, dacă a relua cu glas de «diseur» repertoriul lui Jan Moscopol este o performanță suficient de meritorie pentru ca un tînăr să fie consacrat de Televiziune drept cîntăreț. Nu voi epuiza lista reproșurilor care ar putea fi aduse juriului. Căci și componența și celelalte slăbiciuni ale lui sînt factori derivați, reflectarea unei viziuni generale deficitare (sau poate inexistente).

La «Floarea din grădină», notele, mai totdeauna maxime sau aproape maxime, sînt perfect justificate, incontestabile. Înalta și pe deplin adecvata calificare a întregului juriu exclude greșelile de apreciere. Mai importantă este însă concepția pe care se bazează întregul concurs (și care determină, desigur, și alcătuirea juriului): severa preselecție (din 1700 de veleitari au rămas, ni s-a spus, doar 16 candidați) urmărește nu doar depistarea unor voci acceptabile, ci descoperirea de folcloriști. Tinerilor li se pretinde să dovedească aderența lor la un univers artistic perfect definit. Culegător de cîntece populare, cunoscător al baladelor, legendelor și obiceiurilor dintr-o anumită regiune, familiarizat cu diferențele specifice între zonele folclorice din România, orice aspirant la trofeul «Floarea din grădină» îl va dobîndi în mod aproape cert. Cine iubește un anumit tip de muzică atît de mult încît nu se mulțumește s-o interpreteze, ci se consacră cu pasiune studierii ei, devine un adevărat specialist și este în stare să ne ofere «premiere pe țară», o va și cînta — faptele ne-au dovedit-o — cu farmec și cu personalitate.

Deosebirea dintre ceea ce se cere unui candidat la «Floarea din grădină» și programul de concurs al «Stelei fără nume» este de esență. În primul caz, mimetismul este exclus (nu se acceptă melodii cunoscute, din repertoriul Radioteleviziunii). În cel de-al doilea, e aproape o regulă. «Steaua fără nume» nepretinzînd decît interpretarea cît de cît corectă a unor cîntece arhicunoscute. Cunoștințele muzicale verificate la concursul «Steaua fără nume» au un caracter foarte elementar: reproducerea unei melodii scurte după pian, un solfegiu, un scurt exercițiu de ritm. Cu alte cuvinte, concurentul este obligat doar să arate că nu e nici afon, nici analfabet. Cam puțin. Foarte puțin. Dacă vrei să te afirmi ca interpret al muzicii ușoare contemporane, ar trebui să dovedești mai întîi că o cunoști, că ești edificat asupra diverselor ei curente și stiluri și că, în deplină cunoștință de cauză, ai optat pentru unul dintre ele, care nu mai are secrete pentru tine. (Așa cum concurenții la «Floarea din grădină» sînt profilați pe o anume zonă folclorică). Și concurenții ar fi triați în prealabil cu mai mare severitate și după criterii mai precise, și concursul ar deveni mai interesant, și muzica ușoară românească ar fi ajutată să facă pasul pe care de atîta vreme nu reușește să-l facă pentru a intra în rînd cu lumea. Ar apărea poate și la noi interpreți-compozitori și interpreți-poeți, «Steaua fără nume» (și corolarul ei, «Cerbul de aur») și-ar pierde caracterul atemporal, bătrînicios, s-ar evita diletantismul, concursul deschis tineretului ar deveni un concurs îndrăgit mai ales de tineret. Evident, juriul unui asemenea concurs ar trebui să aibă o componență corespunzătoare, întrucît nu s-ar putea cere concurenților cunoștințe pe care nu le au cei chemați să avizeze asupra calităților lor. «Steaua fără nume» s-ar ridica atunci — păstrîndu-și specificul — la nivelul «Florii din grădină».

BARCELONA:

MARELE PREMIU AUTOMOBILISTIC

Bună inițiativa televiziunii de a prelua, în direct, cursa automobilistică dotată cu Marele Premiu al Spaniei. Excelent și competent comentariul lui Andrei Bacalu, care a reușit să ne capteze atenția și să ne faciliteze înțelegerea marilor întreceri automobilistice.

Datorită lui am suferit împreună cu marele învins, Jackie Ickx, și am priceput cît de greu poți cîștiga cîteva sute de metri într-o cursă în care se aleargă cu o medie orară fantastică.

Ne-a fost teamă pentru viața concurenților ori de cîte ori îi vedeam în linie dreaptă, în depășire ori atacînd turnantele.

Totul e bine cînd se termină cu bine, drept care vă prezentăm pe pilotul mașinii cu numărul de concurs 11, Jackie Stewart, cîștigătorul cursei, în timpul unei turnante (foto 1) și (foto 2) imediat după primirea premiului împreună cu soția sa și cu cîștigătorul locului trei, Chris Amon (Noua Zeelandă).

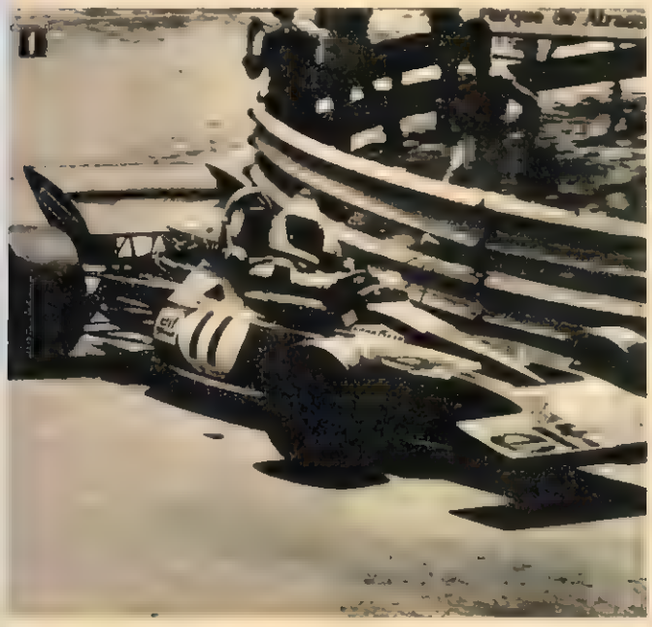

SE POATE, DECI!

de Emanuel VALERIU

De cînd aștept să scriu acest articol! De peste trei ani și jumătate de cînd încerc, prin rubrica «Flacării», să atrag atenția asupra unui sport aproape complet ignorat la noi: golful. Recent și televiziunea a semnalat existența la noi a acestui joc multisecular și a unicului său susținător de aproape 4 decenii: Pavel Tomița.

Și iată că azi, în sfîrșit, cu opt zile înainte de apariția revistei, am prilejul mult dorit. De aceea nu mai aștept ca evenimentul să se producă, încercînd să-l devansez, măcar prin predarea articolului la secretariatul redacției cu o oră înaintea începerii primului concurs internațional (open) de golf de acest gen din țara noastră. Ei bine, da! Azi,24 aprilie,1971 pe terenul Country Clubului de la Băneasa, la orele 13,30 crosa de golf va lovi prima minge marcînd deschiderea unei competiții care reunește 40 de participanți. Echipa cea mai puternică (și numeric, și ca experiență) este cea a sportivilor cehoslovaci, iar printre cei care-și vor măsura calitățile cerute de golf se numără și cîțiva diplomați acreditați în țara noastră și — bineînțeles — decanul de vîrstă al tuturor, profesorul Pavel Tomița. Mi se pare totuși bizar ca o întrecere, și încă una internațională, să aibă loc fără sprijinul sau măcar sub egida organului sportiv de specialitate,C.N.E.F.S. Este foarte adevărat că nu avem (încă) o federație de golf, dar asta nu justifică totala recuzare de la un asemenea eveniment. Profit de prilejul concursului de golf de la București, spre a-mi exprima o mai veche mirare: aceea de a nu vedea organizîndu-se și la noi viața unor sporturi moderne sau chiar foarte vechi, cum este golful. Nu-mi pot explica acest conservatorism și cred că tineretului nostru nu trebuie să i se refuze accesul la discipline sportive cum sînt, de pildă, slalomul nautic, schiul pe apă, badmingtonul, cartingul și așa mai departe. Fiecare dintre ele se face într-un oarecare mod: slalomul nautic este luat în seamă fiindcă a devenit disciplină olimpică; pionierii fac la palatul lor curse de carting, turiștii joacă badmington, iar pe lacurile noastre sînt uneori văzuți și schiori. Adică în loc de sport — distracție. Mi se pare că astfel ne întoarcem cu foarte mulți ani în urmă, pe vremea cînd bunicii și străbunicii noștri se plimbau pe la șosea și se «distrau» privindu-i pe niște «nebuni» alergînd în chiloți după o băsică umflată.

Revenind la golf, iarăși mi se pare că se repetă niște istorii,și anume acelea care ne vorbesc despre cum au ajuns unele sporturi la noi, practicate mai întîi de străini aflați în țară sau de românii întorși de la studiile făcute peste hotare. Dar asemenea referiri privind ziua de azi îmi par bizare căci — slavă Domnului — acum avem alte condiții decît cele de pe timpurile la care m-am referit. Sigur, cel mai important este ca un sport să pătrundă spre tineret, indiferent de căile prin care se face legătura, dar în același timp este de dorit ca stimulentul să aparțină unui for oficial și nu inițiativelor private, atîta vreme cît există astfel de foruri specializate.

Iată, de pildă, printre cei care scriu «Flacării» sînt unii, ca tînărul militar Mircea Cosma dintr-o unitate militară (căruia îi cer scuze pentru întîrzierea cu care-i răspund),care ne cer să-i ajutăm în promovarea unor sporturi noi, inventate chiar de ei, cum ar fi «CAP-BAL»-ul în cazul nostru — cunoscut și sub numele de FEIEȘ — probabil în Ungaria — și Kopf — desigur în țările de limbă germană.

Aceste solicitări atestă că pe căile firești ale promovării noului sînt încă multe obstacole.

În privința golfului văd că a trebuit să ajungă în Lună spre a poposi și pe la noi. Nu e rău, dar poate pentru alte sporturi nu va trebui să așteptăm tot atît...

de H. DONA

Deoarece a trecut mai bine de o lună în care n-am mai reprodus cuvinte de laudă la adresa noastră, ne permitem, de data aceasta, să citățm cîteva fragmente dintr-o scrisoare trimisă, din frumosul oraș bielorus Minsk, de către cititorul *Emil Ungur*, aflat acolo în interes de serviciu: „Nu cred că vă puteți imagina cum aici, la mii de kilometri de casă — în grup fiind — așteptăm lumina «Flacării», cum ne disputăm întîietatea de a o citi și — spre deosebire de felul cum o tratăm acasă — chiar de a o studia... Apreciem în mod deosebit alegerea subiectelor care sînt de actualitate, inedite și abordate în mod interesant... Partea artistică a revistei este probabil cauza că avem concurenți la obținerea revistei, oameni care nu cunosc limba noastră dar se mulțumesc cu partea grafică și au cuvinte de apreciere bună în limba lor. Acasă vom continua să citim cu drag «Flacăra»." Mulțumim pentru cuvintele frumoase, pentru încurajare.

Cititorul *Alex. Rusu* din Brașov are o nemulțumire (nemulțumiri asemănătoare au fost exprimate de-a lungul anilor și de alții): unele produse cărora li se face reclamă în presă (inclusiv în «Flacăra») lipsesc din magazine sau se găsesc în cantități insuficiente. În mod concret, de astă dată, e vorba de fulgi de porumb, care au înregistrat, pare-se, la Brașov, o apariție meteorică. Am putea să trecem ușor pe lîngă această critică, subliniind (ceea ce e și purul adevăr) că responsabilitatea reclamelor incumbă în primul rînd întreprinderilor care plătesc pentru inserarea lor în coloanele revistei și că, pînă la proba contrarie, sîntem datori să acordăm încredere afirmațiilor unei întreprinderi de-a noastră. De fapt, problema ne interesează și pe noi în cea mai mare măsură; fără teama de a folosi vorbe mari, considerăm că aici e vorba de stabilirea unor raporturi de încredere și de corectitudine între producător și consumator. În problema evocată de tov. Rusu, nu știm care ar fi metodele cele mai bune de acțiune; în ce ne privește, optăm însă pentru sesizarea imediată a oricărei inadvertențe, a oricărei deficiențe. Opinia publică trebuie să acționeze operativ și cu fermitate și în direcția unei informări complete, operative, cinstite a consumatorilor. În orice caz, semnalul critic primit de la Brașov a fost trimis de îndată celor în drept.

Din partea cititorului *M. Teodorescu* din Constanța primim îndemnul de a reveni asupra nocivității fumatului. Sîntem gata s-o facem (deși și în redacția noastră sînt destui fumători), dar mărturisim că nu prea știm ce noi argumente să aducem; toată lumea cunoaște doar că de pe urma nicotinei te poți alege cu cele mai păcătoase maladii, de la angină pectorală pînă la cancer pulmonar. Avem impresia că soluția problemei ar trebui căutată în găsirea unui înlocuitor corespunzător pentru fumat. A apela numai la eforturi de voință e mai greu; nu oricine poate da dovadă de atîta tărie de caracter ca, de pildă, vestitul actor american John Wayne care, îmbolnăvindu-se de cancer la plămîni și vindecîndu-se după un greu tratament (se mai întîmplă și asta!), a hotărît (și s-a ținut!) să reducă radical rația zilnică de otravă, astăzi nemaifumînd decît circa 50 de țigări pe zi.

După atîtea scrisori pro Margareta Pîslaru, am primit și una «anti», semnată *M. Schiopu*, din Sinaia. Ni se impută faptul că o considerăm pe Margareta Pîslaru «vedetă», cînd atîția alți cîntăreți au mai mult talent. Fără a intra în polemici cu privire la calitățile vocale și interpretative ale cunoscutei cîntărețe, credem că este necesară, totuși, o precizare. Rangul de «vedetă» nu exprimă treapta superioară pe o ipotetică scară a calității (de altfel, cum ar putea fi calitatea măsurată riguros și valabil pentru toată lumea?). Vedetă este acel actor (sau actriță) care, din diferite motive (între care cele artistice ocupă de obicei un loc foarte important), se bucură de o largă favoare din partea publicului, este înconjurat de afecțiunea și interesul unui foarte mare număr de admiratori. Așa stînd lucrurile (și doar acesta este sensul corect al termenului), indiferent de părerile unora sau altora, Margareta Pîslaru este în țara noastră o vedetă a muzicii ușoare. Toate statisticile, toate sondajele confirmă acest lucru.

Cititoarea *Simona Otto* din București ne întreabă dacă articolul dumisale «Muzica ușoară a generației electronice» este publicabil în revista noastră. Din păcate, nici un articol de nouă pagini, bătut la mașină la un rînd, nu este publicabil. În plus, articolul, care ni se pare serios documentat și destul de pertinent, are mai mult caracterul unei lecții. Poate ar fi mai bine ca autoarea să treacă într-o dimineață pe la redacție pentru a lua contact cu redactorul nostru de specialitate.

UN IMPORTANT ELEMENT CARACTERISTIC AL VIITORULUI PLAN CINCINAL, CARE REFLECTĂ PROCESUL DE MODERNIZARE A ACTIVITĂȚII NOASTRE ECONOMICE, ESTE TRECEREA LA DOTAREA ECONOMIEI NAȚIONALE CU TEHNICA MODERNĂ DE CALCUL ȘI DEZVOLTAREA PROGRESIVĂ A SISTEMULUI NAȚIONAL DE PRELUCRARE A DATELOR. VA FI ASTFEL POSIBIL CA PÎNĂ ÎN ANUL 1975 SĂ SE REALIZEZE STRUCTURA DE BAZĂ A SISTEMULUI NAȚIONAL DE PRELUCRARE A DATELOR, ÎN ECONOMIE URMÎND SĂ FUNCȚIONEZE PESTE 20 DE CENTRE DE CALCUL DE IMPORTANȚĂ REPUBLICANĂ, PRECUM ȘI O SERIE DE CENTRE TERITORIALE, DOTATE CU CALCULATOARE DIN PRODUCȚIA INTERNĂ, PRECUM ȘI DIN IMPORT, LA CARE SE ADAUGĂ UN NUMĂR ÎNSEMNAT DE CALCULATOARE CU CARE VOR FI ÎNZESTRATE UNITĂȚILE ECONOMICE. REALIZAREA PROGRAMULUI DE DOTARE A ECONOMIEI CU TEHNICA DE CALCUL VA ASIGURA POSIBILITATEA UNEI CONDUCERI MODERNE, BAZATE PE CUCERIRILE INFORMATICII — CONDIȚIE ESENȚIALĂ PENTRU PLANIFICAREA CU ADEVĂRAT ȘTIINȚIFICĂ ȘI PENTRU ORGANIZAREA EFICIENTĂ A PROCESULUI DE PRODUCȚIE ȘI DESFACERE.

Din Expunerea tovarășului
NICOLAE CEAUȘESCU
la ședința Comitetului Executiv
al C.C. al P.C.R. și a guvernului
din 25 noiembrie 1970

ROMÂNIA LA ORA INFORMATICII

«EXPLOZIA INFORMAȚIEI» CARE CARACTERIZEAZĂ SECOLUL NOSTRU NU EXCLUDE, CI, ÎN MOD PARADOXAL, PRESUPUNE «FOAMEA» DE INFORMAȚIE. LA SCARA UNEI TĂRI, RĂSPUNSUL POATE FI UNUL SINGUR: SISTEMUL NAȚIONAL DE INFORMATICĂ PENTRU CONDUCERE.

de Lionel NIȚESCU

S-au dat multe definiții veacului XX și, avînd în vedere ritmul tot mai accelerat al revoluției științifice și tehnice, nu este exclus ca pînă în anul 2000 altele să surprindă noi și noi trăsături caracteristice ale lumii contemporane în veșnica schimbare. Nu încape însă îndoială că în conștiința umanității secolul nostru va rămîne ca avînd drept atribut major — deși nu unic — «explozia informației».

Omenirea de azi este asaltată, în fiecare clipă, de valuri de informații. Valuri uriașe, care amintesc de uraganele tropicale și care ar amenința s-o înunde, dacă nu ar fi canalizate, domesticite și folosite după voință.

Orice sistem de conducere, fie el biologic sau social, nu poate exista și nu se poate dezvolta fără a prelucra informații venite dinafară. Cu alte cuvinte, orice conducere presupune informație. Broasca țestoasă care se grăbește încet pe cărarea colbuită, construcția piramidelor sau programul «Apollo» sînt sisteme mai mult sau mai puțin complexe (și din cele trei, nu broasca țestoasă este cel mai simplu!) care au ca suport prelucrarea corectă de informații. Subliniem: **corectă**, căci altfel broasca și-ar sfîrși prematur zilele sub roata unui car cu boi, blocurile de granit ale piramidelor nu s-ar fi îmbinat conform STAS-ului de pe timpul celei de-a patra dinastii, iar modulul lunar ar fi ajuns în Marte sau ar fi rătăcit în neștire în sistemul solar.

Limitîndu-ne la domeniul producției materiale, trebuie spus că actualmente trăim perioada instăpînirii prelucrării **automate** a informației: activitatea economică, socială, culturală, cercetarea științifică au devenit atît de complexe încît doar pe această cale apare posibil progresul. Cu aceasta am ajuns la noțiunea de informatică, omniprezentă azi, și care implică tocmai această prelucrare **automată** a informației, indiferent de natura ei. Așadar, dacă pînă nu demult au fost cunoscute sumedenie de sisteme informaționale, doar în ultimii ani au apărut sisteme de informatică, care au, la rîndul lor, ca bază materială calculatorul electronic.

În țara noastră explozia informației, necesitatea stringentă pentru economia națională de a se trece la prelucrarea automată a datelor și a se asigura astfel o conducere pe deplin științifică, eficientă, își găsește materializarea în proiectarea și realizarea unor sisteme moderne de informatică pentru conducere.

Crearea unor asemenea sisteme la diferite niveluri ale economiei reprezintă o acțiune de o uriașă complexitate. Este suficient să amintim că în nici o țară din lume nu ființează un sistem de informatică închegat la scară națională. Dar tocmai pentru că problema este atît de complicată, și în același timp de vitală importanță, ea este abordată de pe acum în o serie de state, la diferite niveluri, ținîndu-se seama de necesitățile specifice și de structurile sociale.

Firește, și noi sîntem abia la început de drum; există totuși unele întrebări cu caracter general la care se poate răspunde de pe acum. Iată de ce am adresat, în numele cititorilor «Flăcării», cîteva întrebări unui specialist în acest domeniu, ing. Valeriu Pescaru. Nu ne îndoim că cel puțin unele dintre aceste întrebări — poate alt fel formulate — au stăruit și în mintea celor care urmăresc în momentul de față aceste rînduri. Să dăm cuvîntul interlocutorului nostru.

DE CE ESTE NECESARĂ INFORMATICA PENTRU CONDUCERE?

În conducerea proceselor economice actuale, caracterizate printr-o complexitate în permanentă creștere, este necesară cunoașterea exactă și rapidă a desfășurării acestor procese, a interdependenței lor, a proporțiilor și tendințelor, în vederea luării unor decizii care să asigure maximum de eficiență, în primul rînd a producției materiale. Această cunoaștere poate fi asigurată numai de o informație pe cît de sintetică, pe atît de atotcuprinzătoare, prelucrată și furnizată în timp util și la nivelurile de

În domeniul vital al prelucrării informației ne apropiem tot mai mult de o barieră: capacitatea limitată a intelectului nostru de a face față, în timp util, torentelor de informație pe care le revarsă asupra sa viața modernă. Doar calculatorul electronic și informatica fac posibilă trecerea acestei «bariere umane».

Tendința către continua miniaturizare și ieftinire a prețului de cost — care este determinată de creșterea considerabilă a rolului informaticii în viața modernă — apare și în această ultramodernă și elegantă «memorie electronică» de construcție britanică.

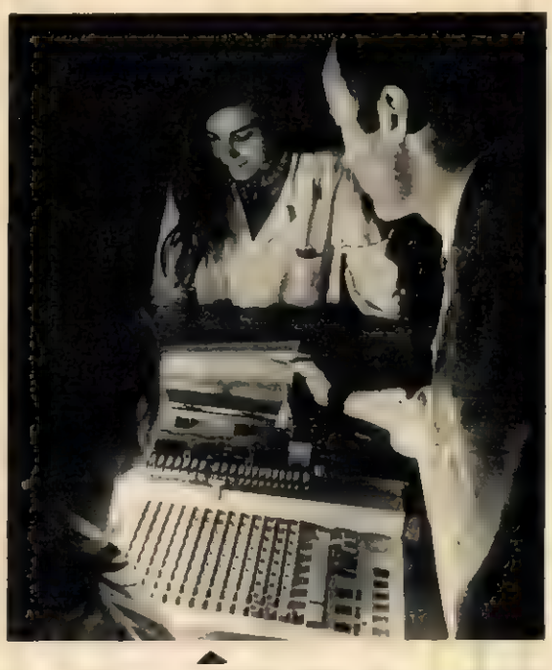

Informatica la ea acasă... Un instantaneu surprinzînd «inima electronică» a Facultății de calcul economic și cibernetică economică din cadrul Academiei de studii economice.

conducere corespunzătoare. A devenit o realitate de necontestat faptul că cererea de prelucrare rapidă a unei cantități mari de informație, necesară fundamentării deciziilor optime, conduce la apropierea din ce în ce mai mult de așa-numita «barieră umană», care — oricît de erudit și cît de talentat ar fi omul — nu poate fi trecută prin utilizarea mijloacelor și metodelor clasice de culegere, transmitere, prelucrare și stocare a informației.

Așa după cum s-a subliniat și în cadrul întîlnirii din luna septembrie 1970 a tovarășului secretar general al Partidului Comunist Român cu specialiștii din domeniul informaticii, organizarea sistemelor de conducere bazate pe folosirea largă a metodelor matematice și a mijloacelor electronice de calcul în economie, poate fi considerată ca una din necesitățile obiective ale procesului de dezvoltare economică și socială în etapa actuală.

CUM SE POATE AJUNGE LA UN SISTEM NAȚIONAL DE INFORMATICĂ PENTRU CONDUCERE?

Un asemenea sistem înseamnă pur și simplu suma tuturor sistemelor și subsistemelor de informatică pentru conducere care funcționează după o schemă generală unică într-o anumită țară. În cazul României, dintr-un asemenea sistem național vor face parte sistemele de informatică din întreprinderile și centralele industriale, din unitățile agricole, precum și — la un nivel superior — cele din instituțiile centrale și din organele de sinteză economice. Vor fi înglobate și sisteme specifice, de pildă sistemul Direcției Centrale de Statistică, al comerțului exterior, al urmăririi circulației vagoanelor pe căile ferate, sistemul turistic și cel meteorologic, sistemul rețelei sanitare etc. Subliniem că, cu două-trei excepții, asemenea sisteme nu funcționează încă la noi, dar ele vor exista în structura finală.

La primul nivel al unui sistem național de informatică pentru conducere ar fi cuprinse întreprinderile și unitățile economice, grupurile de uzine și centralele industriale. Un început a și fost făcut în această direcție: calculatoarele electronice execută diverse operații de evidență și gestiune la Fabrica de mașini-unelte și agregate și la Combinatul de bumbac nr. 1 din București, la uzinele «Danubiana» și la alte cîteva mari uzine din țară.

Un al doilea nivel este cel teritorial. Se vor crea centre teritoriale de calcul destinate să prelucreze și să înmagazineze datele furnizate cu privire la activitatea diferitelor unități economice și uzine de pe teritoriul unui județ, pentru a fi folosite de conducerea de partid și de stat locală în urmărirea modului de îndeplinire a planurilor și în luarea deciziilor. Rolul sistemelor teritoriale județene va crește tot mai mult, în lumina indicațiilor partidului privind atribuirea de sarcini sporite organelor puterii locale.

Asemenea centre de calcul se vor înființa în aproximativ o jumătate din județele țării în cursul actualului cincinal, urmînd ca pînă în 1980, în mod practic, toate județele să fie «acoperite». Desigur, termenele sînt doar estimative.

Pentru a concretiza funcționarea la nivelul superior să ne imaginăm de pildă un asemenea sistem în rețeaua sanitară. Aceasta ar însemna că toate spitalele și organele centrale din domeniul ocrotirii sănătății vor fi legate prin rețele informaționale și își vor desfășura parte din activitate prin intermediul calculatoarelor. Astfel s-ar ține operativ evidența locurilor disponibile la toate unitățile sanitare din țară, pe spitale, pe specialități și specialiști. Tot calculatoarele ar asigura «legătura» cu donatorii de sînge, ar lansa programările și invitațiile la donare de sînge, ar ține evidența grupelor sanguine, a disponibilului de sînge — date pe care le-ar furniza la cerere și ar fi extrem de necesare în caz de accidente. Întreaga problemă a ocrotirii sănătății din Republica Socialistă România ar fi cuprinsă în memoria calculatoarelor electronice, care ar oferi instantaneu date sintetice și ar ajuta pe această cale factorii de răspundere în luarea deciziilor. Firește, un asemenea sistem complex de informatică pentru conducere ca cel al sănătății publice nu poate fi realizat decît prin teleprelucrarea datelor și prin crearea unor bănci de date.

CE ÎNSEAMNĂ O BANCĂ DE DATE ?

Un sistem național de informatică pentru conducere nu poate fi conceput fără una sau mai multe așa-numite bănci de date. Și în țara noastră se preconizează înființarea unei asemenea bănci la nivelul întregii economii naționale. Firește, este prea devreme pentru a intra în detalii, dar se pot da unele lămuriri cu caracter general, aplicabile, în linii mari, și viitoarei noastre bănci de date.

Prin acest termen se înțelege un sistem care permite introducerea automată și memorarea organizată a unor programe sau elemente de programe, precum și a unei cantități mari de date într-o formă sistematizată, astfel încît diferitele date să poată fi prelucrate și extrase operativ la cerere («interogare») sub o formă ușor accesibilă, fie în forma inițială în care au fost memorate, fie în orice combinații sau îmbinări variate cu alte date înmagazinate. Băncile de date sînt organizate pe sisteme puternice și evoluate de calculatoare electronice.

Așa cum am mai arătat, creșterea complexității proceselor și fenomenelor social-economice din societatea contemporană conduce inevitabil la o creștere considerabilă a cerințelor de informare a organizațiilor și persoanelor, ca o condiție vitală pentru buna lor activitate. Aceasta implică sporirea considerabilă a volumului de date ce trebuie culese, transmise și prelucrate. Dorința de a ajunge cît mai repede prin prelucrare la informațiile necesare face ca punctele de prelucrare a datelor să se dezvolte considerabil; totodată se înmulțesc cazurile de prelucrări paralele, de unde și eficiența scăzută a acestor activități. Frecvente sînt cazurile cînd greutățile create în căutarea și extragerea operativă a unor informații existente, la un grad corespunzător de prelucrare, obligă la reluarea proceselor de prelucrare. Iată, așadar, cîteva aspecte ale fenomenului denumit «foame de informație».

Banca de date, pe drept cuvînt, reprezintă răspunsul la această situație. Dat fiind volumul deosebit de mare al datelor, acestea nu mai pot fi organizate, prelucrate, memorate, regăsite operativ, respectiv eficient, decît în condițiile utilizării băncilor de date bazate pe calculatoarele electronice și pe sistemele complexe de teleprelucrare a datelor. Aci, factorul timp joacă un rol hotărîtor. Acest rol important al băncilor de date devine și mai evident atunci cînd este vorba de situațiile întîmplătoare și neprevăzute în care trebuie luate decizii pe baza unor elemente foarte numeroase. În acest context se impun o pregătire și o organizare riguroasă a datelor. «Banca» oferă, așadar, vaste posibilități, care nu sînt realizabile cu ajutorul mijloacelor și metodelor tradiționale — a subliniat în încheiere tov. ing. Valeriu Pescaru.

*

După cum spuneam, în domeniile mai sus-menționate, România se află încă la primii săi pași, și este normal ca să se poarte încă discuții asupra diverselor soluții și opțiuni. De altfel, în acest material n-au fost atinse asemenea probleme importante ca pregătirea cadrelor — element hotărîtor de care depinde succesul întregului program — și chestiunile legate de înzestrarea tehnică, ci s-au dat doar unele lămuriri cu caracter general. Vom reveni, cu alt prilej, la alte aspecte ale acestui vast program fără de care procesul de modernizare al activității noastre economice ar fi de neînchipuit. Există toate premisele ca nu peste mulți ani greutățile inerente «demarării» unui program de asemenea anvergură să fie biruite și ca România socialistă să devină o țară a calculatoarelor electronice, a băncilor de date, a ciberneticii economice, transpunînd în practica de zi cu zi marile promisiuni ale informaticii.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

uns cu toate alifiile

Că sînt oameni care, dintr-un motiv sau altul, se ung, pe față sau pe creier, pe tălpi sau pe suflet, cu cîte o alifie, treacă-meargă... S-ar părea, susțin unii, că fără să te ungi măcar cu o alifie, viața nici nu e posibilă. Eu nu cred asta, dar, mă rog, treaba lor. Iată însă că apar niște monștri, niște fanți care au rechiziționat toate alifiile din toate piețele posibile, din toate farmaciile posibile, absolut toate alifiile. Sînt așa-numiții indivizi «unși cu toate alifiile». O dată unși, ei nu mai au nici o problemă, plutesc triumfători prin viață. Despre asemenea indivizi se vorbește c-un amestec bizar de teamă și respect. Ai impresia că un asemenea individ a absolvit cu mare succes toate universitățile din lume. Deși n-are idei, și le schimbă mereu, asta e performanța lui. Uns cu toate alifiile, mereu auzeam această expresie sacră și mereu eram, recunosc, profund emoționat... Nu mi se spunea că omul din fața mea e un savant de mare prestigiu. Nu mi se spunea că omul din fața mea e un artist de geniu. Nu. Asta n-ar fi fost cine știe ce. Era ceva incomparabil mai mult. Mi se șoptea cu un aer foarte misterios: Vi-l prezint pe domnul X. E un domn uns cu toate alifiile... Curiozitatea mea atingea în acest caz apogeul. De cînd doream să am o asemenea experiență. Eram foarte dornic să văd cum arată, cum se mișcă, cum gîndește, cum mănîncă un individ uns cu toate alifiile. Nu cu o alifie. Nu cu două-trei. Nu cu o duzină. Ci absolut cu toate alifiile. Vreau să mărturisesc că definiția, atît de laconică și de pitorească, chiar corespundea realității. Așta e adevărul crud. Din pricina consumului abuziv de alifii atît de variate, nu se mai distingeau nici ochii, nici zîmbetul, nici mișcarea, nici caracterul. Era într-adevăr îngrozitor de unsuros... Valoros, dar unsuros... N-avea nici o idee; unse cu atîtea binecuvîntate și bine studiate alifii, ideile, devenite prea unsuroase, nu se mai distingeau. Ideile se scurgeau așa, uleioase și impersonale. Zîmbetul chiar dacă în faza inițială a fost un fel de zîmbet, pe urmă se prelingea pe față ca o alifie menită să acopere o rană.

Domnul cu pricina nu era nimic, absolut nimic. Era gol și unsuros. În asta sta puterea lui. Dar și puterea asta se scurgea ca un lichid scîrbos, ducă-se pe pustiu.

varietăți

precum pe apă, așa și pe uscat!

Greutate — 50 kilograme; lungime — 1,70 metri; lățime — idem; înălțime — 1,30 metri; viteză maximă — 4 kilometri pe oră pe apă și 10 kilometri pe oră pe uscat. Iată datele tehnice ale unei noi și ingenioase aplicații în materie de vehicule amfibii de agrement, invenția unui constructor japonez. Judecînd după buna dispoziție a tinerelor fete din fotografie, se poate presupune că cicloamfibia s-a impus.

slalom sportiv și... profesional

Înainte de a-și lua rămas bun de la anotimpul alb, de la pîrtii, schiuri, săniuțe și chiotele vesele ale zilelor vacanței de iarnă, turiștii stațiunilor de iarnă din Savoia franceză mai asistă la un ultim concurs de schi. Concurente sînt cîteva tinere bărmănițe care-și dispută, într-un inedit și hazliu slalom, îndemînarea sportivă deopotrivă cu cea profesională. Fiecare concurentă duce cu sine instrumentele de lucru: tavă, sticle, pahare. În același timp concurentele simbolizează cîte o floare (identificabilă în costumație) fiindcă, deși se schiază, în Savoia primăvara a sosit.
Poate că-l recunoașteți și pe starter. Dacă nu, vi-l recomandăm noi: e faimosul campion francez de schi Léo Lacroix.

cu dragostea nu-i de glumit!

Otto Buck, pescar din Travemünde,
la Marea Baltică,
are un prieten puțin obișnuit:
pe Robby, de «profesie» focă albă!
Între cei doi amici
există o dragoste ca-n filme:
de cîte ori se întîlnesc,
sar unul de gîtul celuilalt și se sărută!

de pe acoperișul casei, pe acoperișul lumii

1

2

Membrii unei noi și temerare expediții în Himalaya se află în frigurile pregătirilor. Originari din orașul britanic Sheffield, alpiniștii noștri sînt oameni între 25 și 40 de ani de cele mai diverse ocupații: un medic, un profesor, un director de restaurant, iar conducătorul expediției, Don Morisson, este inginer constructor.

Să urmărim, deocamdată, grupul expeditionar într-unul din ceea ce ei numesc principalele antrenamente:

1. Asigurați cu fringhii, cățărătorii pornesc la drum pe peretele exterior al unui imobil din oraș considerat că ar prezenta analogii (???!!) cu peretele vestic al masivului Karakeram din Himalaya, țința expedției.

2. Sînt folosite cu pricepere toate denivelările, fisurile, surplombele și toate celelalte ce țin de o cățărare în munți.

3. Proba s-a terminat cu bine. Pe acoperișul casei escaladate se mai întinde încă o dată harta traseului din Himalaya, care, orice s-ar spune, e ceva mai complicat decît cel din Sheffield.

3

anticipări

Rubrica noastră de «Varietăți» a mai avut prilejul să consemneze cîteva noutăți din expoziția londoneză, foarte frecventată, «Căminul ideal». Un nou set de fotografii recent primite ne îndeamnă să reluăm subiectul, prezentînd — pentru mediul și elementele lor de anticipație — două exponate:

1) Sufrageria circulară, al cărei principal obiect, masa, se ridică, după folosință, la plafon unde va rămîne pînă la o nouă utilizare. A fost creată — în mod special, se spune, pentru locuințele cu spațiu restrîns — de către specialiștii marelui concern al oțelului, «British Steel Corporation» și, după cum se vede, obiectele de veselă — farfurii, tăvi, pahare etc. — sînt fabricate tot din oțel.

2) «Ondulatoriul» devine un stil. Iată o aplicație a lui în realizarea unei măsuțe de salon, din sticlă și oțel. Pe cît de simplă, pe atît de frumoasă.

4

POȘTA ADAS

DIRECȚIA GENERALĂ ADAS
STR. SMÎRDAN 5 BUCUREȘTI

31

rubrică redactată de Aurel CRIȘAN

Iată-ne, stimați cititori, în plin sezon turistic. Ați mers în afara orașului dv.? Ați văzut ce intensă este circulația la sfîrșit de săptămînă? Toată lumea fuge de aglomerațiile urbane și ajunge în... supraaglomerările din stațiunile de odihnă, din parcuri și păduri.

Se înmulțesc, desigur, riscurile de accidente precum și cele de pagube la bunuri. Graba, neatenția pot duce la multe supărări. Acesta este, cred, motivul pentru care în scrisorile sosite în ultimele zile pe adresa Direcției generale ADAS (str. Smîrdan nr. 5) și a redacției revistei «Flacăra» (Piața Scînteii nr. 1) sînt cuprinse multe întrebări privind asigurările de bunuri și de accidente. Iată cîteva:

ION BERCEA, Suceava. Dorește să afle dacă Asigurarea «Turist» este «bună» și în cazul unei excursii de mai scurtă durată: o zi, două, o săptămînă. Răspund afirmativ. Precizez că asigurarea respectivă este valabilă O LUNĂ, ceea ce înseamnă că poate constitui o măsură de prevedere pentru mai multe excursii, nu numai pentru una singură. Desigur, asigurarea este valabilă și ÎNTRE deplasări: acasă, la locul de muncă etc. Caracterul ei complex o face deosebit de utilă. Și — în încheiere — a nu se uita: prima de asigurare este de numai 15 lei.

Un argument în plus pentru o astfel de măsură de prevedere.

I. GABRIELA, București. De ce vă ascundeți adresa? Vă puteam răspunde pe larg, printr-o scrisoare, avînd în vedere multiplele probleme pe care le așterneți în corespondența dv. Mă obligați la o miniconfidență: nu totdeauna rîndurile ce apar la această rubrică pot lămuri o anumită nedumerire. În astfel de situații, pun într-un plic cîteva prospecte editate de ADAS și le trimit celor ce doresc o documentare mai amplă. Puteam face la fel și în cazul dv. Telefonați-mi sau reveniți printr-o scrisoare.

NICOLAE CALOTĂ, Timișoara. Încotro vă îndreptați, tovarășe Calotă? Întreb aceasta pentru a ști ce asigurare să vă recomand. În principiu, cred că vă poate fi utilă, ținînd seama de cele ce-mi scrieți, *Asigurarea familială de accidente*. Iată cîteva amănunte despre aceasta: se încheie cu persoane în vîrstă de la 16 la 70 de ani inclusiv și cuprinde (fără nici un adaos de prime), pe lîngă asiguratul principal, soția (în vîrstă de pînă la 70 de ani) și copiii (în vîrstă de la 5 la 16 ani neîmpliniți). Suma asigurată pentru fiecare persoană este de 10 000 de lei pentru invaliditate permanentă totală și de 5 000 de lei pentru deces din accident. Asigurarea se încheie pe durata de 3 luni, existînd posibilitatea ca — pentru aceeași perioadă să se încheie pînă la 3 contracte de asigurare. Un ultim amănunt: prima de asigurare pentru un contract este de 25 de lei.

OLGA CUTESCU, Vaslui. La Asigurarea «Turist», Administrația Asigurărilor de Stat se obligă să plătească pînă la 25 000 de lei pentru invaliditate permanentă sau 15 000 de lei pentru deces, dacă acestea au rezultat ca urmare a unor accidente de circulație automată. Pentru pagube la bunuri, despăgubirea maximă este de 20 000 de lei.

GH. CHIRILĂ, București. Nu aveți încredere în sfaturile unor cunoscuți. Ei știu destul de puține amănunte despre asigurări. Poștașul ADAS are la dispoziție un vraf de pliante și prospecte, precum și numeroase reglementări legale din care se inspiră. La nevoie apelează la conducători de compartimente din Direcția generală ADAS și la alți specialiști în asigurări. Despre problema ridicată de dv. am discutat cu NICOLAE MAZILU, director adjunct al Direcției organizare-popularizare, care ne-a confirmat cert că agenții de asigurare au dreptul să contracteze, în numele Administrației Asigurărilor de Stat, orice fel de asigurări, astfel că nu este necesar să mergeți la punctul operativ de lucru al sectorului sau la direcția ADAS a Municipiului București, așa cum ați fost rău sfătuit.

MARIN SOCIU, Caransebeș. Și dv. vă pregătiți de călătorii. Vă felicit că nu ați uitat de asigurare și mă bucură încrederea dv. Îmi cereți un sfat: ce asigurare să încheiați? Cu riscul de a mă repeta, trebuie să recunosc imposibilitatea de a vă satisface dorința. Sînt atîtea posibilități, încît numai dv. puteți alege. Vă trimit cîteva prospecte care prezintă Asigurarea complexă a gospodăriilor cetățenilor, Asigurarea de accidente, Asigurarea autovehiculelor și alte măsuri de prevedere.

Documentați-vă și — dacă mai aveți nelămuriri — reveniți.

PUBLICITATE

GEAMURI SECURIZATE — rezistente la şocuri termice şi mecanice — cu multiple utilizări în industria constructoare de maşini pentru parbrize auto, geamuri protecţie. În industria construcţiilor pentru glasvanduri, uşi, ghişee, panouri despărţitoare, plăci placare pereţi.

Geamurile securizate se pot oferi din geam tras, geam şlefuit (cristal) şi geam laminat.

La indicaţia beneficiarilor, geamurile securizate se pot livra emailate într-o gamă variată de culori şi de dimensiuni pînă la 1800/2500.

ÎNTREPRINDEREA DE GEAMURI – BUZĂU

Produsele Întreprinderii de geamuri-Buzău satisfac cele mai înalte şi variate exigenţe ale cumpărătorilor, oferindu-le o gamă largă de articole din geamuri.

OGLINZI DIN GEAM TRAS ŞI CRISTAL — garantate calitativ avînd o durată de utilizare îndelungată, păstrîndu-şi proprietăţile optice datorită unei protecţii suplimentare prin cuprare chimică şi lac plastic. Oglinzile se produc la dimensiunile şi formatele solicitate de beneficiari.

PRODUCE ŞI LIVREAZĂ:

- **mobilier curbat** (diferite tipuri de scaune)
- **garnituri «Club»**
- **furnire estetice de diferite esenţe**
- **plăci aglomerate din lemn**

Iată doar cîteva dintr-o gamă de peste 50 de produse realizate în cadrul combinatului, produse ale căror calităţi superioare sînt apreciate de beneficiarii interni şi externi.

Silviu **BRUCAN**

de 1 Mai

Anul acesta sărbătoarea muncii găsește țările occidentale sub apăsarea tragicei dileme moderne — inflație sau șomaj. De fapt, dilema obsedează mai curînd cercurile economice influente, deoarece în viața socială s-a găsit o ieșire: ambele conviețuiesc și prosperă.

Comisia executivă a Pieței comune prevede o creștere a prețurilor bunurilor de consum cu 5 la sută în 1971 față de 4,6 la sută în anul trecut, iar în Anglia și în S.U.A. economiștii oficiali ar fi fericiți să poată face prognoze tot atît de moderate. Deficitul-record atins în acești doi ani atît în bugetul cît și în balanța de plăți a S.U.A. a temperat în mod sever capacitatea de prezicere optimistă a consilierilor economici ai Casei Albe. Cît privește Anglia, prețurile, care au cunoscut în anii trecuți o relativă stabilitate, au sporit în 1970 cu 9 la sută, iar guvernul conservator se străduiește din toate puterile ca în 1971 să nu sară și mai sus. Dacă acest curs nu este stăvilit — prezice și totodată alarmează Comisia de la Bruxelles — «nu poate fi exclusă posibilitatea unui proces cumulativ care va tinde să scadă nivelul angajării brațelor de muncă și al activității economice». Cu alte cuvinte: aplicați rețeta politicii de deflație — înghețați salariile, reduceți cheltuielile publice, ridicați impozitele, strîngeți șurubul la credite bancare. Rețeta se dovedește însă ineficientă, iar medicamentul amar. Ineficientă, pentru că nu stăvilește inflația, amar, pentru că reduce inevitabil investițiile și deci sporește șomajul. La aceasta se adaugă, în Europa occidentală, un factor agravant din exterior: influxul surplusului de dolari, prin care fratele mai mare își exportă inflația, anihilează efectul restricțiilor la creditele bancare.

În trecut, asemenea conjuncturi erau rezolvate pe socoteala coloniilor și pe seama oamenilor muncii din metropolă. Același lucru se încearcă și acum, numai că termenii și raportul de forțe s-au schimbat. De pildă, încercarea țărilor consumatoare de petrol de a impune țărilor producătoare, în special arabe, o mărire a producției s-a întors ca un bumerang și le-a silit să accepte de fapt o serioasă creștere a prețului petrolului importat, ceea ce evident va duce la noi măriri de prețuri în Europa occidentală. Și oamenii muncii din «metropole» sînt mai bine organizați și mai uniți pentru a fi în măsură să respingă tactica tradițională a patronatului. Acțiunile greviste se țin lanț și asistăm din ce în ce mai mult la greve naționale cu obiective social-economice largi, în care organizațiile sindicale își unesc forțele. După evenimentele din mai 1968 din Franța, care au deschis o fază nouă în bătălia de clasă din Occident, au avut loc puternice greve la care au participat multe milioane de salariați în Italia și Anglia. Chiar și în «echilibrata» Suedie, greva celor aproximativ 100 000 de funcționari de stat, extinsă de-a lungul a săptămîni de zile, urmată de greva muncitorilor forestieri, a demonstrat că «echilibrul social» este un deziderat mai curînd decît o realitate.

Oamenii muncii din zilele noastre nu se mai lasă seduși de ambalaje poleite și embleme promițătoare. Ei au învățat să privească *conținutul* și să militeze pentru o reală egalitate socială și politică. Sînt numeroase semne că acesta este sensul pe care-l capătă sărbătoarea muncii în lumea capitalistă.

CAPITOLIUL — MARTORUL VEHEMENTULUI PROTEST

Organizate de «Asociația veteranilor din Vietnam contra războiului», marile acțiuni desfășurate în cadrul «ofensivei de primăvară pentru pace în Indochina» au culminat cu impunătoarele marșuri de protest de la 24 aprilie din capitala americană și de la San Francisco. Amplificarea, în rîndurile opiniei publice americane, a stării de spirit ostile războiului — stimulată de recentele evenimente din Cambodgia și Laos ce au dovedit o dată în plus falimentul «politicii de vietnamizare» — s-a reflectat în larga participare la aceste demonstrații, alături de numeroșii foști combatanți în războiul din Indochina și de familiile americanilor uciși acolo, de delegațiile organizațiilor pacifiste, a sute și sute de mii de reprezentanți ai organizațiilor de femei, sindicale, religioase, ai mișcării pentru drepturile civile, ai cercurilor de afaceri. Dar poate mai impresionantă și mai semnificativă decît cifra de 2,5 milioane de participanți la manifestările desfășurate sub lozinca: «Retragerea imediată și necondiționată a tuturor trupelor din Indochina și stabilirea unei date apropiate pentru încheierea acestei acțiuni»; decît sprijinirea lor de către numeroase personalități de seamă ale vieții politice americane — între care primarul orașului New York, John Lindsay, senatorii Mike Mansfield și Hugh Scott, fostul ministru al justiției, Ramsey Clark, dramaturgul Arthur Miller, savantul dr. Linus Pauling, de două ori laureat al Premiului Nobel, actrița Shirley MacLaine ș.a.; decît mulțimea celor ce și-au petrecut nopțile în saci de dormit și corturi în jurul monumentului lui Lincoln sau pe malul Potomacului, în vederea marșului de la 24 aprilie, a fost imaginea acelor foști «G.I.» — mulți dintre ei mutilați — sosiți în capitală din toate colțurile țării și care ajunși în fața Capitoliului, în uniformă de campanie sau de paradă, și-au smuls de pe piept decorațiile primite în Vietnam și, punîndu-le într-un sac ce servește îndeobște ca giulgiu pentru soldații morți pe cîmpurile de luptă din Indochina, le-au depus pe treptele clădirii ce adăpostește Congresul S.U.A. Era, cum spunea cineva la Washington, adresîndu-se veteranilor, «mai mult decît orice, o mărturie vie a necesității ca America să pună capăt acestei intervenții militare».

FOTO

În preajma marilor demonstrații din capitala americană, un grup de foști combatanți a simulat pe străzile orașului Boston o «misiune de căutare și distrugere», în semn de protest față de misiunile de acest gen desfășurate de soldații americani în Vietnam

«saliut» — etapa 1

Sărbătorirea unui deceniu de la primul zbor al omului în Cosmos a fost marcată de succesul celei mai recente experiențe spațiale sovietice — realizarea primei etape a programului general de lucrări cu stația științifică orbitală «Saliut». Zborul comun cu nava cosmică «Soiuz-10», avînd la bord pe cosmonauții V. Șatalov, A. Eliseev și N. Rukavișnikov, a prilejuit un complex de cercetări menite să verifice capacitatea de funcționare a sistemelor de căutare reciprocă, de apropiere de la mari distanțe, de cuplare și decuplare. Cele două vehicule spațiale au evoluat cuplate într-un sistem cosmic «stație-navă» — așa cum se vede în această imagine — 5 ore și 30 de minute, timp în care au fost verificate sistemele de bord și apreciate caracteristicile dinamice.

Prezența foștilor combatanți, a mutilaților din războiul din Vietnam a constituit, «mai mult decît orice, o mărturie vie a necesității ca America să pună capăt acestui război».

Profilate pe clădirea Congresului simbolurile amplului protest al opiniei publice americane împotriva intervenției militare din Indochina și al încrederii în victoria celor ce luptă pentru încetarea acestei intervenții și retragerea neîntîrziată a trupelor americane.

chiar în parlament...

Cea mai tînără membră a Parlamentului danez, deputata Lene Bro, este totodată și cea care introduce în cadrul auster al Folketingului ecourile celor mai noi curente vestimentare. Cînd Lene Bro și-a făcut prima apariție în minifustă, colegii ei deputați au acuzat-o de lipsă de respect față de Parlament. «Consider Parlamentul un loc de muncă — a replicat ea — și lucrez mai bine cînd îmbrăcămintea pe care o port mă avantajează». Consecventă acestui principiu, tînăra deputată a arborat în această primăvară ultima descoperire a modei — șortul

GLOB COMENTAR FOTO

drama imigranților ilegali...

În Franța imigrarea clandestină a fost adusă pentru prima oară pe banca acuzării. Acuzații, frații Pierre și François Garat, cetățeni francezi, și Essa Ducouray, cetățean gambian (toți trei în fotografia de jos), au organizat trecerea ilegală peste granița franco-spaniolă a 73 oameni de culoare, proveniți din diverse țări din centrul Africii. Autoritățile franceze au mai reținut în ultimele două luni cîteva zeci de negri care încercau să intre ilegal în țară. Traficul a continuat și după arestarea celor trei, deducîndu-se existența unei rețele organizate. Din 1962 și pînă în prezent se pare că peste 10 000 de africani au fost trecuți clandestin peste granită. Se afirmă că sute de negri s-ar afla în Barcelona, Valencia, Pamplona, Bilbao, precum și în diverse localități spaniole de la granița cu Franța, așteptînd ca traficanții — care, contra unui tarif de 800–1 000 de franci, le făgăduiesc să-i treacă clandestin peste Pirinei — să-și îndeplinească promisiunile. Tragedia negrilor pe care sărăcia din țările de origine îi face să consimtă la orice sacrificii și riscuri ca să găsească o soartă mai bună — reușind, în cel mai fericit caz, să îngroașe armata forței de muncă necalificate din Franța — a impresionat puternic opinia publică franceză, care cere adoptarea urgentă a tuturor măsurilor ce se impun pentru lichidarea acestui trafic inuman.

...dar și a celor legali

Cazul muncitorului italian Alfredo Zardini, ucis la Zurich prin lovituri de pumn în stomac și de picioare în cap, continuă să rețină atenția opiniei publice italiene. Primului moment, al emoției și indignării, i-au luat loc, acum, neliniștea, preocuparea ce se manifestă în Italia față de soarta muncitorilor siliți să caute de lucru dincolo de hotare — și îndeosebi în învecinata Elveție — sentimente reflectate de majoritatea presei italiene. Italienii constituie grupul cel mai numeros — 700 000 din cei 1 200 000 muncitori străini de aci. Li se dă de lucru — arăta Miriam Mafai într-un serial de reportaje în «Paese Sera» — «pentru că muncitorul străin, italian, spaniol sau grec costă puțin... Poate dormi în barăci sau adăposturi improvizate... De asemeni nu poate beneficia de un loc în spital și nici în cimitir... Nu-i este permis să-și aducă aici familia și copiii...» Toate aceste discriminări, politica de neacordare a celor mai elementare drepturi muncitorilor — menționează ziarele și revistele italiene — sînt, în ultimă instanță, rasism — evidențiat și mai mult de șirul de manifestări xenofobice, culminînd cu asemenea linșaje ca asasinarea lui Zardini. Care — se afirmă de asemeni — nu este întîmplătoare în acest oraș, unde majoritatea locuitorilor s-au pronunțat în vara trecută pentru adoptarea așa-numitei «legi Schwarzenbach», de limitare a «suprapopulării străine» a Elveției. După crima de la Zürich, o delegație parlamentară italiană a vizitat Elveția, luînd cunoștință la fața locului de situația, caracterizată drept «intolerabilă», a muncitorilor italieni și recomandînd, la întoarcerea în țară, revizuirea acordului italo-elvețian din 1964. Totodată, însă, presa de stînga din Italia, exprimînd opinia unor largi cercuri, se pronunță pentru rezolvarea radicală a acestei situații prin asigurarea de locuri de muncă în țară.

londra-șanhai după 22 de ani

Vă prezentăm în fotografia aceasta momentul cînd, pentru prima dată după 22 de ani, o operatoare a centralei telefonice din Londra stabilește legătura între capitala britanică și metropola chineză Șanhai. Cel dintîi solicitant: British Broadcasting Corporation. Întreruptă în mai 1949, legătura telefonică directă dintre Marea Britanie și R.P. Chineză a fost recent reluată, funcționînd timp de trei ore pe zi.

Alfredo Zardini, muncitorul italian venit de foarte curînd în Elveția și de pe urma căruia au rămas soției... 5 000 franci oferiți de autoritățile elveției pentru cheltuielile de înmormîntare.

Asasinul feroce al lui Zardini — Gerhard Schwizgebel. «E cunoscut în întregul Zürich — scrie săptămînalul italian «Epoca» — pentru ura sa împotriva italienilor și ca unul dintre oamenii de nădejde ai lui Schwarzenbach».

Dormitoare-lagăr în apropiere de Zürich pentru muncitori străini (foto 1) și «orfanii frontierei» (2), copiii familiilor de muncitori italieni din Elveția, adăpostiți în cămin-lagăr pe teritoriul italian la frontiera dintre cele două țări

acordul de la benghazi

Un larg ecou continuă să suscite în lumea arabă rezultatele reuniunii tripartite de la Benghazi, la care au participat delegații conduse de președinții Libiei — Moamer El Gedafi (în fotografie, prezidînd întrunirea), Siriei — Haffez Assad (în dreapta președintelui libanez) și R.A.U. — Anwar Sadat (al doilea din dreapta președintelui El Gedafi), rezultate concretizate în principal în acordul privind crearea Federației Republicilor Arabe, avînd drept scop, potrivit declarației președintelui Sadat, «eliberarea teritoriilor arabe ocupate». Statutele fundamentale ale Federației vor fi supuse unui referendum la 1 septembrie 1971, simultan în fiecare republică.

împotriva războiului nuclear

În Marea Britanie a avut loc tradiționalul Marș de primăvară pentru pace și înțelegere între popoare, pentru dezarmare nucleară. Iată un grup de demonstranți, purtînd pelerine negre și cagule cu semnul simbolic al luptei împotriva armelor atomice, în Trafalgar Square din Londra. Textele de pe pancarte exprimă protestul împotriva războiului nuclear, a armelor de distrugere în masă, a amenințării permanente la care existența acestor arme expune omenirea, necesitatea imperioasă ca primejdia războiului total să fie neîntîrziat înlăturată.

cronica de trei secunde

UN SIMBOLIST

De vreo lună de zile, anchetatorii își bat capul să dezlege condițiile în care s-a petrecut această enormă ciudățenie din preajma orașului francez Lille: dl. Marcel Degroote, om la 51 de ani, s-a întors acasă noaptea tîrziu cu un cuțit înfipt în spate, fără să-și dea seama. Doamna Degroote a descoperit uimită cuțitul, dl. Degroote nu știa nimic. Dînsul a venit acasă țipa-lipa pe cărare, cum vine bărbatul de la bistrou, unde băuse cu fiul și ginerele său. Într-adevăr, cam pe la miezul nopții, socrul primise din partea ginerelui o lovitură în omoplat, dar nu o luase în seamă, socotind că ar fi ceea ce noi am numi «o bătaie prietenească pe umăr». Și după ce a mai băut două coniacuri s-a dus acasă, plîngîndu-se soției că-l cam doare în spate. La 50 de ani ai dreptul la o nevralgie, la un reumatism. Era un cuțit.

Nu știu la ce concluzie vor ajunge anchetatorii. Chestia îi se pare peste măsură de curioasă. Mie, nu. Să te plimbi noaptea c-un pumnal în spate, fără să-ți dai seama, luînd durerea drept o nevralgie — nu-i altceva decît o formă de a face poezie simbolistă, inconștient, așa cum un concetățean al d-lui Degroote făcea proză fără să-și dea seama. Dl. Degroote, omul înjunghiat care merge liniștit pe stradă, noaptea, e un simbolist. Iar simbolurile — chiar cînd sînt translucide — nu e permis a fi dezlegate nici de poliția polițistă, nici de poliția literară, numită critică. Ele fac parte din vraja, din «corola de minuni a lumii» care — cum spunea un alt confrate al d-lui Degroote, un poet care a mers și el ani de zile cu un cuțit în spate — nu trebuie nicicum sfărîmată.

RA, RA, TARARA...

Dr. Santiago Genoves, antropologul expediției RA-2, a-mintește într-un articol interesant în «Le Monde» că, «după cum se știe, dacă am trasa o linie imaginară formată din morții ultimelor războaie, această linie ar face de cinci ori înconjurul planetei»... După cum se știe?... Articolul domniei-sale se dorește însă o replică la teoriile larg difuzate ale unor antropologi vestiți ca Lorenz și Ardrey care susțin că «omul, din instinct, e o creatură agresivă, dominată din naștere de o tendință spre violență ceea ce ar explica toate cauzele agresiunilor individuale și colective»... Nu — zice domnul doctor. Noi am fost pe RA opt oameni — de naționalități diferite, de origini diferite, cu caractere deosebite, cu orientări intelectuale divergente, în împrejurări dificile, apte să dezvolte agresivitatea. Și, iată, ne-am înțeles perfect, nu ne-am certat, nu ne-am lovit, nu ne-am omorît. «Primele concluzii antropologice trase din experiența RA-2 dovedesc că agresivitatea și violența între oameni nu au origini biologice»... Dar — adaugă imediat domnul doctor — experiența noastră umană pe nava ceea din papirus e «modestă, umilă și probabil că nu va avea ecou», deși «e valabilă și necesară». Modestă — da. Umilă — da. Fie și valabilă. Dar și necesară? Cum? Poate că n-ar mai exista războaie, crime și asasinate dacă am avea posibilitatea să îmbarcăm oameni, opt cîte opt, pe un vas științific din hîrtie, lansat pe Atlantic sau Pacific. Dar de unde hîrtie? De unde papirus? De unde atîta apă? Și de unde oameni? Să vedeți ce război mondial s-ar declanșa numai din discutarea numărului de oameni necesar a fi îmbarcați. De ce opt? De ce nu șapte?

Linia aceea de morți — de ce imaginară? — ar mai face încă o dată, a șasea oară, înconjurul lumii.

Radu COSAȘU

Agenda

Într-un interviu acordat agenției France Presse după alegerea sa ca președintă a juriului Festivalului internațional al filmului de la Cannes (12–17 mai), cunoscuta actriță franceză MICHELE MORGAN a declarat: «Nu cer unui film decît să-mi placă. Tinerii cineaști din noul val ne-au plictisit un timp cu filme grave și triste... Acum au devenit profesioniști și își dau seama că cinematografia e o artă care costă prea mult ca să-ți poți permite să disprețuiești publicul».

Congresmanul american FRED R. HARRIS (reprezentant în Senat din partea statului Oklahoma), care a vizitat recent România, este membru al Comitetului financiar al Senatului S.U.A., calitate în care a inițiat o legislație comercială privind autorizarea președintelui Statelor Unite de a acorda «clauza națiunii celei mai favorizate» unor țări socialiste europene.

KLAUS SCHÜTZ a fost recent reales în funcția de primar al Berlinului occidental. Membru al partidului social-democrat, Klaus Schütz a obținut cu prilejul alegerilor desfășurate în cadrul Adunării municipale a Berlinului occidental 72 de voturi — cu 19 voturi mai mult decît principalul său rival, Peter Lorenz, candidatul Uniunii creștin-democrate.

Noul șir de incidente dintre unitățile guvernamentale iordaniene și forțele palestiniene a dus la demisia lui BAHI LADGHAM, președintele Comitetului Superior Arab însărcinat cu supravegherea respectării acordurilor de la Cairo și Amman privind normalizarea situației din Iordania. Evenimentele s-au agravat într-o asemenea măsură — a subliniat Ladgham — încît misiunea organismului pe care-l conducea s-a dovedit depășită, devenind necesară o reconsiderare completă a situației și adoptarea unor măsuri adecvate.

În S.U.A. a luat amploare campania împotriva Biroului Federal de Investigații — F.B.I — și a șefului acestuia, Edgar Hoover, declanșată de liderul majorității democrate din Camera Reprezentanților, HALE BOGGS. Revoltat de interceptarea convorbirilor sale telefonice și a altor 70 de congresmeni, Boggs a cerut demisia lui Hoover. «Dacă legea și ordinea — a menționat Boggs — înseamnă suprimarea drepturilor, infiltrarea agenților F.B.I. în colegii și universități, urmărirea convorbirilor telefonice ale membrilor Congresului Statelor Unite, atunci situația e foarte sumbră».

La scurtă vreme după ce familia dictatorului haitian «Papa Doc» a făcut să se vorbească de ea, datorită desemnării fiului lui Duvalier, Jean-Claude, ca succesor al acestuia, iată că din nou face obiectul unor zvonuri și comentarii. Se afirmă astfel că după moartea lui François Duvalier, în vîrstă de 64 de ani, deși atribuțiile prezidențiale au fost preluate oficial de fiul său, sora acestuia, MARIE DENISE DOMINIQUE, ale cărei ambiții politice sînt sprijinite de soția lui Duvalier, pune la cale o lovitură de... familie, pentru a acapara puterea.

UMOR DE:

CRĂIȚĂ MÎNDRĂ VASILE

CONSTANTIN BOTEZATU

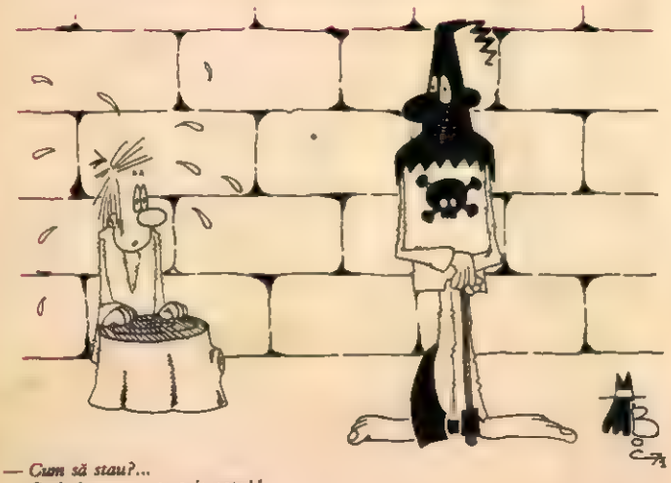

— *Cum să stau?...*
— *Stai și tu, cum te taie capu'!*

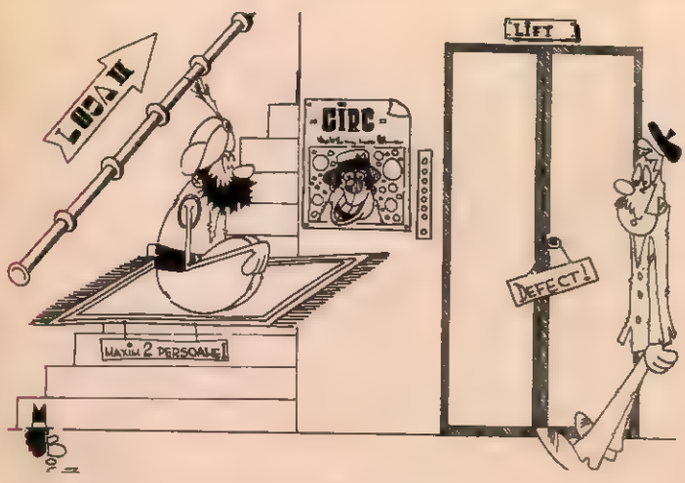

— — —

JUVENES DUM SUMUS

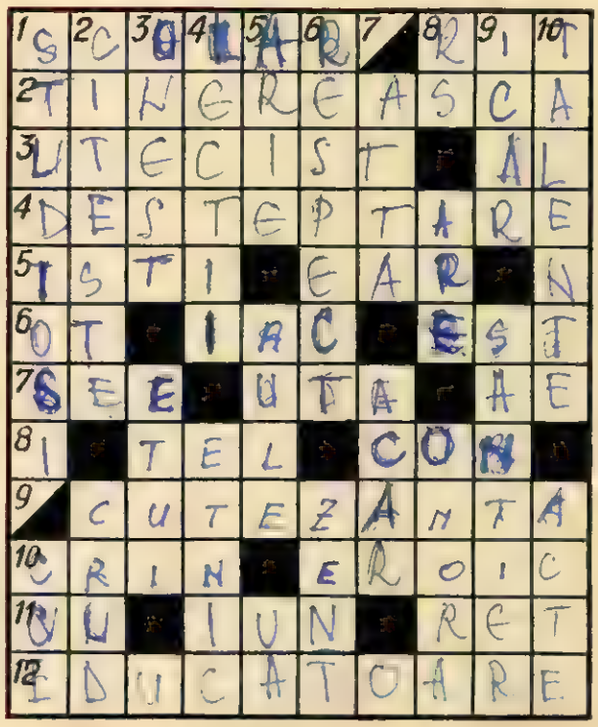

ORIZONTAL: 1) Elevii de azi, constructorii de mîine (sing.) — Ceremonial. 2) Specifică vîrstei viselor și elanului fără margini. 3) Exemplu viu în muncă, învățătură și disciplină — Aluminiu. 4) Sună goarna-n zori de zi. 5) Aceștia — Iar din cronici. 6) La intrarea în oțelărie! — Mamifer tibetan — Răsărit. 7) Comună în Tirol — Cunoscut club sportiv arădean — Primele vocale. 8) În perspectiva realizărilor — Figură geometrică. 9) Avînt caracteristic tinereții. 10) Simbol gingaș al purității — Curajos într-o accepție a superlativului. 11) Împreună — Lună la începutul căreia se sărbătorește Ziua copilului (abr.) — Sat în județul Alba. 12) Îndrumă pașii tinerelor vlăstare.

VERTICAL: 1) Atribut al tinerilor dornici de învățătură — Cupa Campionilor Europei (abr.). 2) «...și dă mai departe», cunoscut îndemn din presa comunistă în anii ilegalității — Copil (fig.). 3) Un om îndrăgostit de adevăr — Toc de piele. 4) Ore de curs în limbaj strict școlăresc — Cu caracter național. 5) Un fragment dintr-o operă — Mari sălașe ale științei — Unu și una! 6) Datorat de tineri celor mai vîrstnici — Prezent în haine ostășești! 7) Poet comic roman — Muncitor feroviar. 8) Curs! — Nu duce lipsă — A face cinste. 9) Primul zburător spre soare — În plină desfășurare a construcției socialiste. 10) Tineri foarte dotați (fig.) — Fapte deosebite.

Toma MICHINICI

Dicționar: SEE, RET, ETUI, ATTA.

Dezlegarea jocului «LA SOARE», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) PARASOL — SLIP. 2) AMON — VESTICA. 3) LUMINA — TEMA. 4) ARA — A — SOLARA. 5) RG — ADIERE — US. 6) I — AZURIU — EST. 7) IAT — SACRAL — A. 8) PALID — IRIS. 9) ROSU — II — S — OC. 10) EG — NEANT — CAL. 11) GERAR — AURORA. 12) EUA — FAULKNER.

memento

Prezentat de: Traian STOICA (carte) Vlad MUȘĂTESCU (disc) Cornel BOZBICI (plastică) Rodica POP (teatru) Magda MIHĂILESCU (cinema) E. DASCĂLU (muzică și televiziune)

carte

La întrebarea noastră despre ce a pregătit Editura politică pentru întîmpinarea semicentenarului P.C.R., tovarășul **Ioan Simion**, redactor-șef la această editură, ne-a răspuns următoarele:

La Editura politică, cu prilejul aniversării a 50 de ani de la crearea P.C.R., au apărut, sau sînt în faze de tipărire și redactare, peste 30 de lucrări cuprinse într-un plan special. Aceste volume, prin tematica lor variată, răspund unor preocupări actuale din domeniul istoriei, filozofiei, economiei, sociologiei și politicii mondiale.

Din aparițiile dedicate semicentenarului menționăm, în ordinea cronologică a tematicii abordate, 7 titluri care analizează perioada de pînă la crearea P.C.R. Volumele: **Presa muncitorească și socialistă din România (1917–1919)**, **Documente privind începuturile mișcării muncitorești și socialiste din România (1821–1878)**, **Mișcarea muncitorească din România 1916–1921. Crearea P.C.R.**, **Mișcarea muncitorească din Valea Prahovei (1918–1921)**, **Viața politică în România (1918–1921)**, **Un veac de istorie a minerilor de pe Jiu** și **De la revoluționarii democrați la făurarii Partidului Comunist Român (1848–1921)**.

Perioada dintre crearea partidului și anul eliberării noastre naționale, 1944, este prezentă în acest plan cu 9 volume abordînd unele dintre cele mai importante momente ale istoriei P.C.R., ale vieții politice din România interbelică — monografiile: **1933. Luptele revoluționare ale muncitorilor ceferiști și petroliști**; **Mișcarea muncitorească din România (1921–1924)**; **Curente și tendințe în filozofia românească**; **Pentru front popular antifascist în România**, **Frontul unic muncitoresc din România**; cele două volume din colecția «Evocări» într-o prezentare grafică nouă: **Al. Dobrogeanu-Gherea** și **Eugen Rozvan**; volume de documente și amintiri.

Lucrările care abordează aspectele importante ale revoluției și construcției socialiste, ale preocupărilor actuale ale partidului și statului nostru, au ponderea cea mai mare. Unele dintre aceste volume vor prezenta cititorilor sectoare noi ale științelor sociale. Aș dori în acest context să enunț aceste volume. **România în anii revoluției democrat-populare** (1944–1947); **Contribuții la dezvoltarea problemelor teoretice ale economiei socialiste**; culegerea de studii **Știința conducerii societății**; **Eseuri despre națiune**; **Conducerea colectivă**; **Principiile fundamentale de funcționare ale conducerii socialiste**; culegerea de studii originale **Structura socială a României socialiste**; monografia **Populația României și creșterea economică**; noul dicționar original **Dicționarul politic**, **State mici și mijlocii în relațiile mondiale**; trei volume despre perioada 1966–1970 și anume **Dezvoltarea economică a României**; **Industria României**; **Creșterea nivelului de trai material și cultural al populației**. Toate acestea, la care se adaugă bineînțeles și altele, vor înfățișa cititorilor contribuția P.C.R la îmbogățirea tezaurului experienței mișcării muncitorești și comuniste internaționale.

cinema

● Între 2 și 6 mai cinematograful «Patria» va găzdui ZILELE FILMULUI ROMÂNESC. Vor fi prezentate cîteva dintre creațiile recente ale studiourilor București și Sahia: **Așteptarea** (regia — Șerban Creangă, scenariul — Horia Pătrașcu), **Triunghiul de foc** (Al Boiangiu), **Serata** (Malvina Urșianu), **După zece ani** (Eugenia Bucu), **Frații** (regia — Mircea Moldovan, Gică Gheorghe, scenariul — Nicolae Țic, Const. Bordeianu), **Trepte** (Octav Ioniță), **Temperatura** (Mircea Veroiu, Dan Pița), **Baladă pentru cei căzuți** (Pompiliu Gîlmeanu), **Facerea lumii** (regia — Gheorghe Vitanidis, scenariul — Eugen Barbu), **Întîlnire cu vechii prieteni** (Mirel Iliești).

● **Moartea filatelistului.** Complicații polițiste tărăgănate și plictisitoare. Regia — Gheorghi Kalatozișvili (studiou Gruzia-Film). În distribuție — R. Cihikvadze, R. Kinadze, A. Kurdiani, S. Sulakvelidze, G. Tohadze

● **Pe cometă.** Jules Verne și Karel Zeman («Invenție diabolică», «Baronul Münchhausen», «Cronica unui bufon», «Dirijabilul furat») într-un recital de fantezie cinematografică. Interpreți — Magda Vasaryova, Emil Horvath, František Filipovski, Cestmir Randa, Josef Vetrovac, Jirina Jiraskova, Vladimir Menșik.

● Andrei Tarkovski va realiza un film științifico-fantastic, «Solaris», după romanul lui S. Lem.

● Romain Gary, scriitorul-cineast, i-a solicitat pe James Mason, Stephan Boyd și Jean Saberg pentru viitorul său film intitulat **Kill**.

Emanoil Petruț

plastică

● **Registrul creator al Magdalenei Chelsoi** e multiplu: de la vase decorative și compoziții din structuri, la montaje din sticlă și fier forjat («Delta»), panouri decorative etc. Ceea ce unifică această sumă de modalități este căutarea unor forme care la alte dimensiuni să se încadreze armonic în spații deschise, dar mai ales sensibilitatea acută pentru culoarea incendiară care captează retina. Tehnicile diverse ne descoperă un profil artistic în deplină posesie a uneltelor sale (Ateneul tineretului, Aleea Alexandru 38).

● Tablourile lui **Horațiu Panait** sînt ecrane în care au fost reținuți, parcă, doar atomii culorilor, măriți la dimensiuni colosale și transformați în module. În acest microcosmos fastuos totul curge sau se modifică, totul e culoare și presimțire a luminii și în același timp premeditare și pîndă: a roșului într-un crepuscul, a verdelui într-o ambianță silvestră etc. (Ateneul tineretului).

● Un portret («Marianaa»), cîteva naturi moarte, apoi ecranele captează priveliști. **Elisabeta Ursu** pornește de la natură, căutînd, sentimentală, să-i descopere echivalențele plastice și valențele decorative (Ateneul tineretului).

● **Rodica Imbroaie** practică abstracția gestuală. Anatomia gestului vine de undeva din acel Ts'an oriental, calea de a exprima o senzație intensă într-un moment de iluminare. Artiștii moderni au subsumat-o unei poetici a nelinișt păstrînd semnului transferul semnificant. Din aceste două puncte de vedere, imaginile grafice ale artistei sînt încă fără opțiune și ambigue De unde și caracterul lor «deschis» (Kalinderu).

● Vasele decorative, dar mai ales formele antropomorfe («Meditație», «Victorie» etc.) în care tensiunea sticlei sau calmul cristalin sînt reliefate cu rafinament, ne anunță, de pe acum, în studentul **Laurențiu Angheiache** un creator elevat (Kalinderu).

● A murit în vîrstă de 79 de ani Marcel Gramaire, unul dintre ultimii pictori care și-au legat numele de expresionism și a cărui operă majoră este legată în mod semnificativ de viața soldaților din tranșeele războiului și de cea cotidiană a țăranilor și muncitorilor. Alături de Lurçat se numără printre novatorii tapiseriei contemporane.

● **Dragoș Morărescu** — grafică. O suită de gravuri cu casele memoriale bucureștene care istorisesc despre activitatea ilegală a partidului sau despre evenimente legate de lupta clasei muncitoare. O încercare inedită în grafica noastră, gravurile fiind nu numai o transcriere, ci și o realizare artistică de virtuozitate.

teatru

Din agenda Concursului național de creație și interpretare teatrală:

● **Oameni care tac** — piesa lui Al. Voitin, închinată luptei pline de sacrificii duse în ilegalitate de către comuniști și uteciști — a prilejuit două spectacole de autentic profesionalism, susținute de actori înzestrați, atît la Teatrul german din Timișoara (regia, Dan Radu Ionescu, scenografia, Kovacs Ferencs), cît și la Teatrul evreiesc de stat (regia, G. Teodorescu; scenografia, Sorin Haber).

● Un spectacol interesant realizat cu deosebită virtuozitate de Yannis Veakis (regia) și Dan Jitianu (scenografia) ne-a prezentat Teatrul «Maria Filotti» din Brăila cu piesa **Epoleții invizibili** de S. Andreescu și Th. Mănescu. Montarea dă viață scenică, înțelege și transfigurează intenția generoasă a piesei. De remarcat prezențele actoricești ale Eugeniei Efimia, în reprezentație, Ion Roxin, Mariana Cercel

● **Diluviul**, reportajul dramatic semnat de Vasile Nicorovici, în regia lui Dan Alecsandrescu și scenografia lui Sever Frențiu montat de Teatrul de stat din Arad. Echipa de numeroși actori a acestui teatru, ca și Boris Olinescu (de la Teatrul Național din Iași), a încercat, sub conducerea experimentatului regizor, să aducă în lumina reflectoarelor acele dramatice momente ale bătăliei cu apele. Încercare neizbutită prin lipsa ei de dramatism autentic și prin ținuta de o surprinzătoare neprofesionalitate

● **Amintim:** ediția din 1971 a Festivalului național al studenților de la Institutul de artă, organizat de Comitetul Executiv al U.A.S.R., se desfășoară, cu începere de la 22 aprilie pînă la 9 mai, în mai multe centre universitare: București — Colocviul de teorie și critică a artei; Timișoara — Muzică; Tg. Mureș — Teatru și film; Cluj — Salonul de artă plastică.

Irina Răchiteanu

muzică

● Filarmonica «George Enescu» cinstește semicentenarul partidului printr-un concert extraordinar al Orchestrei simfonice dirijate de **Mircea Cristescu**. În program, lucrări simfonice și vocal-simfonice de autori români. Două prime audiții: «Tulnice» de Mihai Moldovan, și Simfonia a III-a de Andrei Porfetye. Mai ascultăm șapte cîntece din «Ulița noastră» pentru bariton și orchestră de Paul Constantinescu și imnul pentru cor și orchestră «Mărire ție, Patria mea» de Mihail Jora. Solistul concertului — baritonul **Ionel Pantea**; dirijorul corului — **Vasile Pântea** (8 mai, Ateneu).

● Și la Radiotelevizîune un concert-omagiu semicentenarului, cu concursul orchestrei simfonice, al celei de studio, al corului mixt și al corului de copii. Dirijori: **Iosif Conta, Carol Litvin, Ludovic Baci.** Dirijorii corurilor: **Aurel Grigoraș** și **Elena Vicică.** Soliști, **Dionisie Konya** și **Valentin Teodorian.** Lucrări vocal-simfonice (cele mai multe în primă audiție) de Cornel Țăranu, Radu Paladi, Gheorghe Dumitrescu, Dumitru Bughici, pe versuri de Nicolae Labiș, Vlaicu Bârna, Eugen Jebeleanu (6 mai, Studioul RTV).

● Lucrări de compozitori români și în interpretarea orchestrei «Academica», dirijată de **Al. Șumschi:** Dumitru Bughici, Dan Constantinescu, Adrian Rațiu, Dan Buciu. Soliști — pianista **Anca Rachmuth,** oboistul **Radu Chișu** și fagotistul **Octavian Anghel** (3 mai, Sala mică a Palatului).

● Pianistul elvețian **Harry Datyner,** alături de pianistul român **Valentin Gheorghiu,** într-un concert extraordinar dirijat de **Mircea Cristescu:** Concertele în Do minor de Bach și în Mi bemol major de Mozart, pentru două piane și orchestră. Mai ascultăm Dixtuor pentru suflători de George Enescu (4 mai, Ateneu).

● Vă reamintim programul concertului de astă-seară de la Ateneu: Cantata pentru bariton, cor bărbătesc și orchestră de Liviu Glodeanu; Concertul pentru pian și orchestră K.V. 482 de Mozart și Simfonia a VIII-a de Fr. Schubert Dirijează, **Mircea Cristescu**, solist, **Harry Datyner.**

disc

● Drama istorică a lui Bogdan Petriceicu Hasdeu «Răzvan și Vidra» (în adaptarea lui Virgil Brădățeanu), piatră de temelie în dramaturgia națională, a fost recent imprimată de «Electrecord», folosindu-se o înregistrare radio, nu chiar atît de proaspătă, în regia artistică a lui Constantin Moruzan. Din distribuție: Constantin Codrescu, Dina Cocea, Alexandru Critico, Sandu Sticlaru, Marcel Enescu, Constantin Brezeanu ș.a. (16-EXE-0519)

● În ciclul de «Legende românești», casa noastră de discuri înscrie o reușită poveste istorică: «Movila lui Burcel», scrisă cu farmec de Vasile Mănuceanu. În regia lui Cristian Munteanu interpretează cîțiva dintre cei mai populari actori ai scenei noastre: George Calboreanu, Colea Răutu, Octavian Cotescu, Mihai Mereuță, Mihai Heroveanu, Petre Dragoman și Gheorghe Cozorici (EXD-1266).

● Pentru completarea unei serii de teatru pentru copii, faimosul «Motan încălțat» de Charles Perrault, dramatizat de Marin Traian, cu actorii: Horia Căciulescu, Dumitru Furdui, Gheorghe Trestian, Rodica Tapalagă, George Groner, Octavian Cotescu, Sandu Sticlaru și Sergiu Demetriad (EXD-1276).

televiziune

SEMICENTENARUL. **Transmisie directă de la adunarea festivă consacrată sărbătoririi semicentenarului Partidului Comunist Român** (vineri, ora 10). Spectacolul de gală organizat cu același prilej (joi, ora 19). Ultimele două episoade ale documentarului lui Eugen Mandric «În această țară, comuniștii...» (marți și miercuri) și ultima parte a documentarului «România în lume» (joi). Versuri închinate de poeții noștri patriei și partidului (marți, miercuri, joi, sîmbătă). Ultimele secvențe ale remarcabilului ciclu «50 de ani în 50 de evocări» (luni, marți, miercuri, joi).

MUZICĂ. Cîteva pagini alese din opere și operete mozartiene (duminică). «Viața și perspectivele muzicii românești» — tema emisiunii de actualitate muzicală Ateneu (marți). Un spectacol muzical-coregrafic pionieresc «E pentru că pe lume, partidul s-a născut» (miercuri).

FILM. «Scîndura» — o comedie britanică 1970 (duminică) și tot duminică «Semnul lui Zorro», din antologia filmului de aventuri, cu Tyrone Power și Linda Darnell «Gropișe» — o peliculă din filmografia copilului-minune Shirley Temple (miercuri). Un capitol intitulat René Clair în ciclul «Istoria filmului» (joi). «Valurile Dunării» — moment cu semnificații în istoria filmului românesc postbelic (vineri).

TEATRU. Telerecital Elvira Godeanu, cu invitați dintre cei mai distinși: N. Brancomir, Geo Barton, Ilinca Tomoroveanu, Aimée Iacobescu ș.a. (marți).

EMISIUNI-CONCURS. Patrium carmen — județele Sălaj și Gorj (duminică). «Floarea din grădină» sau Steaua fără nume în lumea fermecătoare și surprinzătoare a tinerilor interpreți de folclor (luni) Finala, probabil pasionantă ca întregul concurs intitulat «Ocolul țării în opt luni» (sîmbătă).

Irina Loghin

DIVERTISMENT. Cîntec și joc popular de pe întreg cuprinsul țării, cu Irina Loghin, Ștefania Rareș, Emil Gavriș ș.a. (duminică). Circ — tot duminică. «Serenadă de primăvară» — muzică ușoară cu tot ce avem noi mai vedetă: Margareta Pîslaru, Marina Voica, Angela Similea, Mihaela Mihai ș.a. (sîmbătă).

SPORT. Hipism, tenis, fotbal (duminică), box (marți, joi și sîmbătă).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul pronosport nr. 18, etapa din 2 mai 1971

I. Petrolul-Farul	1, x
II. Poli.-Steaua	1, x, 2
III. U.T.A.-Steagul roșu	1
IV. Dinamo-F.C. Argeș	x, 2
V. Jiul-«U» Cluj	1, x
VI. «U» Craiova-Rapid	x
VII. C.F.R.-Cluj-C.F.R. Tim.	1
VIII. Poli. Galați-F.C. Galați	1
IX. Progresul-Portul	1
X. Gloria Bța-C.S.M.	1
XI. Olimpia Oradea-U.M.T.	1
XII. Electroputere-C.S.M. Sibiu	1, x
XIII. Corvinul-Minerul Anina	1

PLACĂRA-ALBUM

19
'71

FLACARA

ANUL XX
NR. 831
8 MAI 1971

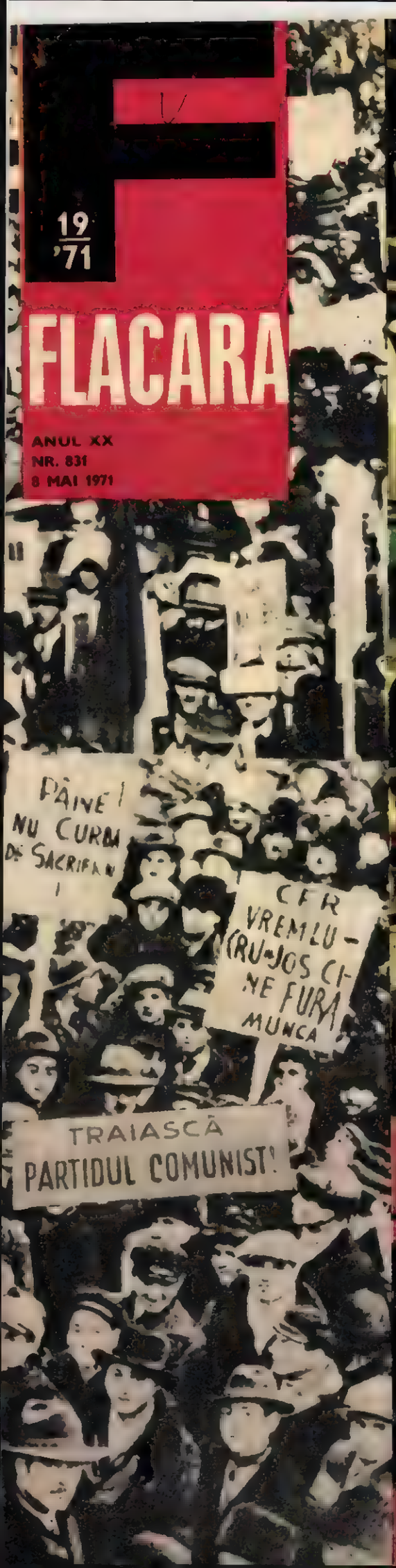

TRĂIASCĂ PARTIDUL COMUNIST ROMÂN

Strîns unit în jurul partidului, al Comitetului său Central, cu deplină încredere în destinul luminos al României socialiste, întregul nostru popor a sărbătorit ziua de 1 Mai sub semnul gloriosului jubileu al Partidului Comunist Român, exprimîndu-şi vibrant sentimentele de frăţie internaţionalistă faţă de popoarele tuturor ţărilor socialiste, solidaritatea cu clasa muncitoare internaţională, cu lupta tuturor forţelor care militează pentru socialism, pace, democraţie şi progres în lumea întreagă.

PARTIDUL COMUNIȘTILOR, FĂCLIA LUMINOASĂ A PROGRESULUI ÎN PATRIA NOASTRĂ

SE ÎNFĂPTUIESC VISURILE ÎNAINTAȘILOR

de Liviu TIMBUS

Ieri și azi, în marele centru siderurgic al Hunedoarei.

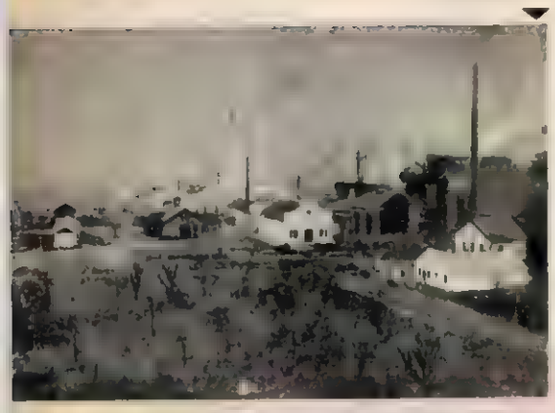

Uzinele «Lemaitre» din vremea patronatului și noua hală de strunguri a uzinelor «Timpuri noi».

Sîntem martorii, creatorii și beneficiarii celui mai strălucit, pasionant și tulburător capitol din istoria națională a poporului nostru. Orînduirea echității și civilizației prospere, lumea libertății și demnității umane a prins viață și împlinire sub ochii noștri. Am ajuns la acest stadiu de dezvoltare a patriei dînd cîștig de cauză rațiunii, am ales făgașul biruinței într-o luptă continuă cu necunoscutul și inerția. Am ajuns să pășim cu fruntea sus, să devenim noi înșine, să ne bucurăm de roadele și farmecul acestei țări, frumoasă ca o grădină. O țară cum nu e alta prin varietatea și armonia reliefului, prin marea zestre a bogățiilor naturale, prin înțelepciunea, omenia și hărnicia tuturor celor care au prins trup și suflare din lutul ei. Așa au văzut-o și o proslăvesc de veacuri toți cei care și-au unit sufletul cu destinul ei, au legănat-o în balade și doine, i-au udat țărîna cu sînge și lacrimi. O împlinire la capătul a două milenii de suferință și privațiune, dar grandoarea și elocvența ultimelor cuceriri asimilează și sintetizează în chip magistral întreaga zestre de valori acumulată de veacuri. Aniversarea celor 50 de ani de la crearea Partidului Comunist Roman și scurgerea a 26 de ani de la intrarea ireversibilă a patriei noastre în evul său socialist reprezintă pentru noi toți, și înainte de orice, evocare, sinteză și interpretare a drumului parcurs, un tablou atotcuprinzător al epocii de reînnoire istorică, o prospectare lucidă a ceea ce vor însemna pentru noi toți zilele viitorului.

Redescoperirea României prin ridicarea la scara realității a celor mai nobile virtuți ale socialismului rămîne indisolubil legată de cutezanța, jertfa, înțelepciunea și activitatea fecundă a partidului nostru, prin capacitatea comuniștilor români de a transforma în fapte vocația și puterea unui întreg popor, prin fructificarea maximă a tradițiilor revoluționare preexistente, prin împlinirea unui gînd străvechi despre o Românie a libertății și progresului multilateral, visată și anticipată de atîtea generații de patrioți. «**Partidul comunist** — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu — **este continuatorul luptelor seculare duse de poporul român pentru neatîrnarea țării, pentru formarea națiunii române și a statului național unitar, pentru accelerarea progresului social și înaintarea României pe calea civilizației**».

Și în această privință, istoria celor 26 de ani de la eliberarea patriei de sub jugul fascist și-a spus pe deplin cuvîntul. Declinul și epuizarea capacității istorice a vechilor clase, victoria insurecției armate, procesul de formare a unității socialiste reprezintă continuarea și desăvîrșirea triumfală a luptei poporului nostru pentru libertate națională și socială, pentru progres material și spiritual, pentru dobîndirea unei poziții demne în viața internațională. Am cunoscut cu toții o Românie capabilă să declanșeze puterea novatoare a unui întreg popor, să realizeze deplina egalitate în drepturi a tuturor cetățenilor țării, să desfășoare larg forțele sociale și politice ale întregii națiuni; o țară cu o fizionomie modernă, așa cum a fost visată, întrezărită sau anticipată de atîția precursori de seamă, patrioți înflăcărați, scriitori, oameni de știință și învățați de renume. «*Condiția civilizației statului*, scria cu aproape un secol în urmă luceafărul poeziei românești, *e civilizația economică. Gradul de civilizație a unui popor se măsoară după aptitudinile de a supune puterile oarbe ale naturii scopului omului*». Și mai departe: «*...industrie fără protecție nu se poate înființa. Protecție fără putere politică a statului nu se poate exercita*». Sau aceste cîteva rînduri memorabile, întrupate din gîndul, jertfa și cutezanța eroului din Vladimiri: «*Veniți dar, fraților, cu toții, ca cu răul să pierdem pe cei răi ca să ne fie nouă bine; și să se aleagă din căpeteniile noastre care pot să fie buni, aceia sînt ai noștri*»... «*Că eu alta nu sînt decît numai un om, luat*

Eforie-Nord 1970,
Eforie-Nord 1938.

Calea Griviței, așa cum am cunoscut-o cu toții în urmă cu 15 ani, și moderna arteră din zilele prezentului.

PARTIDUL COMUNIȘTILOR, FĂCLIA LUMINOASĂ A PROGRESULUI ÎN PATRIA NOASTRĂ

de către tot norodul țării cel amărît și desădit din pricina jefuitorilor, ca să le fiu chivernisitor în treaba cererii dreptăților».

Despre o Românie a libertății, dreptății și democrației plenare au visat și autorii utopicului proiect al constituției cărvunarilor. *«Înaintea pravilei să fie socotiți toți deopotrivă și fără deosebire, având a fi și pravilă una și aceiași pentru toți, sau pentru a ocroti, sau pentru a pedepsi».*

Vom aminti de asemenea și aceste rînduri, cu totul remarcabile prin realismul, rigoarea și forța introspecției social-economice, izvorîte de sub pana cărturarului pașoptist Nicolae Bălcescu și publicate în a sa «Chestiune economică a Principatelor Dunărene»: *«Acapararea pămîntului de către un mic număr de privilegiați are ca urmare mizeria membrilor dezmoșteniți ai societății; această consecință fatală aduce la rîndul ei dezorganizarea întregei societăți, și dezordinea își găsește explicația și rațiunea de a fi în cauza care o produce».* Iar mai departe: *«Popoarele leneșe sînt popoare înrobite. Țăranul va munci tot atît, ba chiar mai mult ca în prezent, cu deosebire numai că va munci bine, serios și conștiincios, știind că rodul muncii sale nu va aparține altuia»*

Visuri înaripate sau previziuni fanteziste, prospecțiuni lucide sau programe utopice, dar toate născute din mintea și inima unor mesageri ai gîndirii democratice, exponenți de seamă ai ideii de progres și ascensiune economică, Gheorghe Șincai, Petru Maior, György Bessenyei, Teodor Diamant, Constantin Golescu, Gheorghe Lazăr, Janos Bolyai, Gheorghe Asachi, Eftimie Murgu, Ion Ionescu de la Brad și atîția alții, bărbați iluștri, însetați de dreptate și adevăr, dușmani ai obscurantismului, creatorii unui puternic curent de opinie în folosul reformelor democratice. Idei generoase care încep să prindă consistență și o direcție clară o dată cu afirmarea pe arena istoriei a clasei muncitoare, de îndată ce, prin natura sa de clasă, prin locul său în producția materială, proletariatul devine exponentul aspirațiilor întregului popor muncitor.

Necesitatea industrializării, geneza economiei românești, structura și perspectivele ei devin deziderate scumpe pentru toți bărbații luminați din cea de-a doua jumătate a secolului trecut. *«Avem tot(ul) de creiat* — scria Ion Ghica. *A întemeia creditul nostru public, a face poduri, a împodobi și sănăți orașele, a lărgi porturile, a înflori comerciul, a încuraja industria... a săpa canaluri, a întinde linii de drum de fier pe suprafața pămîntului nostru pentru înlesnirea comunicărilor și, într-un cuvînt, a dezvolta toate stabilimentele».*

Sau altminteri spus: o țară lipsită de dinamism și forță în domeniul economiei naționale, în rezolvarea prompta și lucidă a problemelor dezvoltării sale interne, nu se poate aștepta decît la un loc modest în viața internațională. Sau ceea ce declara răspicat un alt învățat de renume al timpului, istoricul A.D. Xenopol, prefigurînd cu o remarcabilă luciditate marile înfăptuiri din era socialistă a României. *«A rămîne dedați numai agriculturii este a ne osîndi pe noi înșine la producerea numai de lucruri brute, care sub un volum foarte mare reprezintă o valoare foarte mică; este a ne constitui pentru totdeauna robii străinătății. Într-adevăr, aceasta ne va trimite în schimb pentru productele unei munci grosolane și primitive, acelea ale unei munci rafinate și civilizate, care sub volumuri înzecit de mici vor reprezenta prețuri însutit de mari, încît munca întreagă a poporului nostru va sluji numai pentru a plăti o porțiune foarte mică din munca altor țări. Românii deci vor îndeplini în concertul popoarelor europene munca manuală, brută și grosolană, prost plătită și puțin căutată, deoarece poate fi făcută de toată lumea, și vor primi ca răsplată a acestei munci grele și încordate fărămăturile ce vor cădea de la masa țărilor civilizate»* Plecînd de la aceste considerente, ei conchidea: *«...urmează neapărat că industria mare este aceea care trebuie să căutăm a dezvolta mai întîi în România».*

E momentul să amintim apoi la loc de cinste marele reviriment produs în cultura spirituală a poporului nostru prin pătrunderea și răspîndirea marxismului, ideologia clasei muncitoare care a permis cărturarilor vremii, înregimentați în primele cercuri socialiste, investigația celor mai vitale probleme ale societății românești. Din nenumărate gînduri transmise posterității de către fruntașii mișcării socialiste din țara noastră (dr. Stîncă și Raicu Rion, C. Buzdugan și P. Moroiu, Ion Iosiv, Sofia Nadejde și mai presus de toți C. Dobrogeanu-Gherea, I.C. Frimu, Șt. Gheorghiu), reamintim în mod deosebit aceste rînduri memorabile ale lui C. Dobrogeanu-Gherea: *«În industrie* — spunea el — *va găsi țăranul loc pentru plasarea fiilor săi și tot în industrie va găsi o piață de desfacere pentru productele sale... Viitorul satului însuși e la oraș și în dezvoltarea industrială a țării. Viitorul țării întregi e în îndrumarea ei... către o organizație socială mai înaltă în viitor — societatea socialistă».*

Deziderate scumpe, program însuflețitor, dar a căror fundamentare teoretică și împlinire faptică n-au fost posibile decît o dată cu crearea partidului comuniștilor, prin revoluția și construcția socialistă din țara noastră. *«România nu poate ajunge la nivelul unei țări mari industriale»*, — se scria într-un număr ilegal al publicației «Lupta de clasă» — nu poate deveni *«o țară mare, fericită, pe cale capitalistă, ci numai prin industrializarea socialistă».*

PREZENTUL, O REALITATE, VIITORUL, O CERTITUDINE

Cu mult timp înainte de cucerirea puterii politice, clasa muncitoare și-a elucidat, așadar, poziția față de progresul general al României, demonstrînd necesitatea imperioasă a industrializării socialiste, considerînd dezvoltarea economică pîrghia de bază a restructurării economiei și încadrării ei în cadența modernă, un adevăr ridicat la scara realității prin activitatea fecundă desfășurată de partid în anii revoluției și construcției socialiste.

Pentru întîia oară în istoria României, îndrumările-cheie ale unui partid de guvernămînt au devenit propriile noastre opțiuni, pentru prima dată oamenii muncii s-au putut convinge că aspirațiile, viața de fiecare zi și remarcabilele succese ale patriei se realizează într-o concordanță strictă cu programul elaborat de partid, că pentru întreaga suflare a țării partidul reprezintă autoritatea supremă, forța socială și politică cea mai înaintată, tezaurul înțelepciunii colective, trup din trupul clasei muncitoare, al țărănimii și intelectualității poporului nostru. **«Clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea** — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la cel de-al X-lea Congres al partidului — **oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, au demonstrat, prin munca lor plină de abnegație, ce operă măreață poate înfăptui un popor liber și stăpîn pe destinele sale».**

Epopeea marilor construcții ale socialismului este îndeobște cunoscută cititorilor noștri. De-a lungul ultimilor 26 de ani, o țară înapoiată din punct de vedere economic, cu un profil predominant agrar, și-a construit la ea acasă o industrie dinamică, competitivă. În agricultură, înfrățirea miilor de

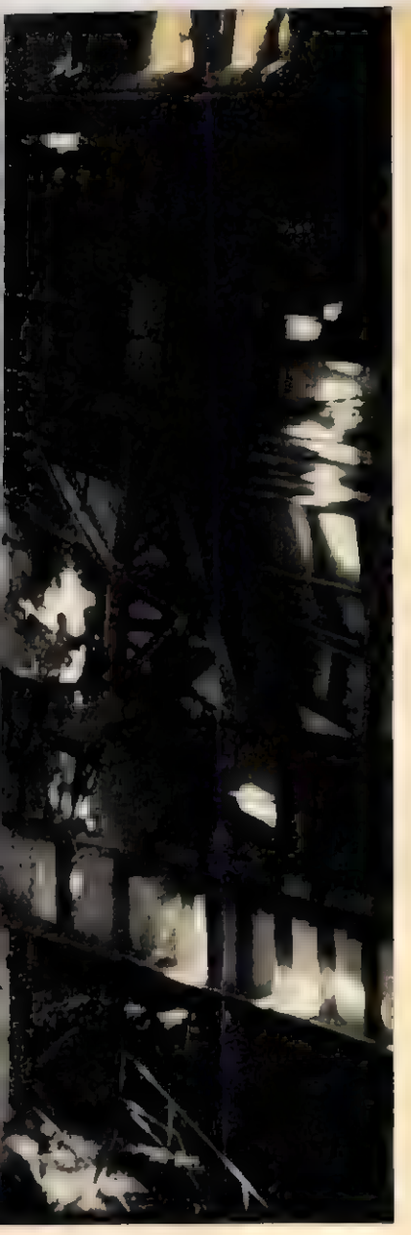

Galați 1970.

Loc și condiții de muncă într-o Reșiță a anului 1938 și o imagine recentă, realizată în același compartiment al întreprinderii.

Galați 1944.

parcele într-un singur ogor a dat posibilitatea valorificării fondului funciar prin direcționarea unor importante investiții în domeniul mecanizării, chimizării și extinderii irigațiilor, prin convertirea întregii științe agricole în practica zilnică.

Lichidarea analfabetismului, rezolvarea problemei naționale, generalizarea învățământului, puternica ascensiune a științei și culturii românești, efloresceța artei și literaturii, deziderate scumpe unor numeroși precursori înaintați, au devenit realități pregnante ale prezentului.

Succesele viitorului rămîn și ele fapte certe. Ele se vor naște pe trunchiul viguros al prezentului, prin destoinicia unei națiuni care și-a demonstrat din plin virtuțile, sub îndrumarea unui partid încercat, în fruntea căruia se află înțeleptul său conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul care simbolizează atît de puternic crezul, înțelepciunea și vigoarea întregului nostru partid. Anul 1975 se va înscrie în istoria țării prin cote mai înalte și calitativ superioare la energie electrică, oțel, laminate, tractoare, locomotive, autovehicule, produse chimice etc., prin cantități sporite de țesături, încălțăminte, carne, ulei, zahăr, prin modernizarea agriculturii și creșterea sensibilă a nivelului de trai. Creșterea în continuare a forțelor de producție, în vederea creării unei economii avansate, a unei culturi și economii moderne, dezvoltarea susținută a științei, învățămîntului și culturii, adîncirea continuă a democrației socialiste, cercetarea temeinică a fenomenului social, fructificarea experienței și inițiativei maselor prin confruntarea dintre teorie și practică, prin dialectica concret istorică a construcției socialiste — toate acestea vor apropia România de țările cele mai avansate din punct de vedere economic.

Am fost și vom rămîne în continuare martorii, creatorii și beneficiarii acestei istorii alerte, născută prin gîndul partidului și puterea de dăruire a unui întreg popor. O realitate pregnantă care astăzi, o dată cu marea sărbătoare a Partidului Comunist Român, se impune deopotrivă inimii și cugetului nostru prin solemnitatea momentului, prin vibranta retrospectivă a trecutului, prin largile dimensiuni ale viitorului.

TIMPUL ENERGIILOR DESCĂTUȘATE

«...SENSUL ÎNTREGULUI EFORT DE EDIFICARE A NOII ORÎNDUIRI ÎN ȚARA NOASTRĂ ESTE BUNĂSTAREA ȘI FERICIREA OMULUI, ÎMBUNĂTĂȚIREA CONDIȚIILOR DE VIAȚĂ ALE ÎNTREGULUI POPOR, CREAREA POSIBILITĂȚILOR PENTRU TOȚI CETĂȚENII PATRIEI DE A SE DEZVOLTA MULTILATERAL, DE A-ȘI AFIRMA APTITUDINILE ȘI CAPACITĂȚILE CREATOARE, DE A BENEFICIA TOT MAI LARG DE CUCERIRILE CIVILIZAȚIEI MODERNE».

NICOLAE CEAUȘESCU

Zilele dinaintea acestui 8 Mai, în care se împlinesc cinci decenii de la crearea Partidului Comunist Român, au fost zile în care națiunea noastră socialistă și-a făcut un uriaș bilanț.
Au fost zilele cînd am tras o linie în timp și am adunat, am socotit tot ce am realizat — înaintașii noștri și noi — sub conducerea partidului. E un bilanț la care avem dreptul. Cum are dreptul cel care a muncit să se bucure de roadele muncii lui. Deci un bilanț al bucuriei.
În bilanțul nostru sînt cuprinse: masiva industrializare a țării și transpunerea agriculturii pe bazele marii producții socialiste; imprimarea unui ritm intens și creator dinamismului economiei, dar și întregii vieți social-politice; ridicarea nivelului de trai material și spiritual al celor ce muncesc de la orașe și sate, al întregului popor, și crearea posibilităților pentru toți cetățenii patriei de a-și dezvolta personalitatea; asigurarea egalității în drepturi a tuturor cetățenilor fără deosebire de naționalitate și închegarea unei noi societăți care asigură tuturor membrilor ei cele mai largi drepturi și libertăți democratice.
În zilele premergătoare marii sărbători, fiecare dintre noi a simțit nevoia să se destăinuiască; să spună celorlalți ce a făcut el, cum și cu ce a contribuit el la marea împlinire comună; și mai presus de asta, fiecare dintre noi a simțit nevoia să-și exprime recunoștința față de conducătorul nostru înțelept — partidul comuniștilor — pentru felul în care i-a condus și îi conduce destinul personal, pentru felul în care a condus și conduce Destinul Țării.
Tocmai acestei nevoi de confidență către ceilalți, de confidență de la tovarăș de ideal la tovarăș de ideal, revista noastră i-a dedicat paginile de față.

CONSTRUCȚIA DE MAȘINI, ÎN CENTRUL POLITICII ECONOMICE A PARTIDULUI

Ion AVRAM
ministrul industriei construcțiilor de mașini

Industria constructoare de mașini se prezintă la semicentenarul glorios al Partidului Comunist Român cu un bilanț bogat în realizări și cu un program îndrăzneț pentru perioada economică în care am pășit. Dezvoltarea în ritmuri constant ridicate a acestei ramuri cheie a economiei naționale a stat permanent în centrul atenției partidului. Preocuparea stăruitoare și sistematică pentru dezvoltarea construcției de mașini se explică înainte de toate prin rolul ce-i revine acestei ramuri de bază a industriei în înfăptuirea politicii de industrializare a țării, în progresul întregii economii naționale. A devenit un adevăr axiomatic că această ramură are rolul decisiv în utilarea tehnică a industriei, agriculturii și a celorlalte ramuri ale economiei naționale, în ridicarea productivității muncii sociale. Pornindu-se de la această premisă, dezvoltarea prioritară a industriei constructoare de mașini — a cărei necesitate este demonstrată de întreaga experiență mondială — constituie de peste două decenii o trăsătură esențială a procesului de industrializare a României. Partidul și statul au concentrat mijloace materiale și financiare mereu sporite pentru formarea și dezvoltarea unei industrii constructoare de mașini capabile să asigure înzestrarea economiei naționale în concordanță cu cuceririle tehnico-științifice contemporane. Într-o perioadă istoricește scurtă, alături de unele subramuri preexistente, au fost făurite subramuri noi ale construcției de mașini, printre care: industria electrotehnică, de tractoare și autovehicule, de rulmenți, de mașini-unelte, utilaj petrolier, de schimbat energetic etc. În toată perioada de conducere planificată a economiei, — ca rezultat al extinderii și reutilării întreprinderilor existente

Coșurile Hunedoarei, vechea cetate a siderurgiei românești, mereu mai puternică, mai viguroasă. De aici au plecat primii siderurgiști spre noile uzine în construcție din Moldova. Ca totdeauna, în frunte au fost comuniștii.

și mai ales pe seama construirii de noi fabrici și uzine — producția industriei constructoare de mașini a crescut în ritmuri constant superioare celor realizate pe ansamblul industriei. Fiecare din cele patru cincinale anterioare ale țării s-a soldat cu o dublare a producției în industria constructoare de mașini. Referindu-ne succint la bilanțul ultimului cincinal este de menționat că în această perioadă ritmul mediu anual de creștere a producției în construcția de mașini a fost de 15,9 la sută, ritm superior atît celui prevăzut în plan pentru această ramură (14,6 la sută), cît și celui realizat pe ansamblul industriei (11,9 la sută). Nivelul producției anului 1970 a fost de 26 de ori mai mare decît cel din anul 1950. Unitățile constructoare de mașini realizează acum, în numai șase zile, întreaga producție a anului 1938.

Preocuparea permanentă pentru asimilarea de noi produse și modernizarea celor existente a făcut ca, în cincinalul 1966–1970, nomenclatorul construcției de mașini să se îmbogățească cu peste 3 400 de produse noi, ajungîndu-se ca, în 1970, peste 60 la sută din totalul producției să fie reprezentat de produse cu o vechime sub cinci ani.

Devenită ramură de bază a industriei românești — cu o pondere de 25 la sută în totalul producției față de 21,2 la sută în 1965 și respectiv 10 la sută în 1938 — industria constructoare de mașini furnizează în prezent aproximativ 70 la sută din necesarul de mașini și utilaje al economiei naționale, aflată în plin proces de dezvoltare și modernizare. În același timp, ea s-a afirmat alături de celelalte ramuri ale economiei și în ce privește contribuția la extinderea comerțului exterior al țării, la promovarea colaborării și cooperării economice și tehnico-științifice internaționale. În cincinalul trecut, exportul de mașini și utilaje s-a dublat.

Realizările obținute pînă în prezent constituie o platformă solidă pentru activitatea de perspectivă a constructorilor de mașini. Potrivit studiilor și programelor elaborate, industria constructoare de mașini va cunoaște o dezvoltare mai rapidă decît cea prevăzută în directivele Congresului al X-lea al partidului cu privire la planul cincinal pe perioada 1971–1975: ritmul mediu de creștere a producției va fi de peste 16 la sută anual, față de 11,5–12 la sută cît se prevedea inițial.

În concordanță cu îmbunătățirea structurală a întregii economii și cu dezvoltarea unor ramuri hotărîtoare pentru valorificarea superioară a resurselor naturale și de muncă ale țării, construcția de mașini pune un accent prioritar pe satisfacerea necesităților de înzestrare tehnică a industriei energetice, chimice, petroliere, materialelor de construcție. Principalele eforturi vor fi concentrate de asemenea în direcția extinderii subramurilor de vîrf, cum sînt electronica, mecanica fină și optica, mașinile-unelte, care asigură o valorificare mai eficientă a metalului și exercită rolul cel mai activ în cadrul schimbului mondial de valori materiale, în promovarea cooperării economice și tehnico-științifice internaționale.

Realizarea acestui program se bazează pe extinderea întreprinderilor existente și pe construirea de noi capacități de producție. Fondurile de investiții destinate construcției de mașini în actualul cincinal sînt de circa 1,5 ori mai mari decît cele utilizate în cei cinci ani anteriori.

Fără îndoială că industria constructoare de mașini, una din creațiile politicii de industrializare, își va îndeplini cu succes aceste sarcini, pentru a contribui în acest fel la transpunerea în viață a directivelor Congresului al X-lea al P.C.R. și a-și aduce contribuția la înălțarea edificiului unei Românii socialiste tot mai moderne și mai prospere.

Ați putut admira forma aerodinamică și vigoarea la Expoziția realizărilor economiei naționale. Este locomotiva electrică, operă a constructorilor români, prezentă acum pe liniile ferate electrificate ale țării.

linie de cale ferată pe magistralele București–Brașov și Craiova-Orșova-Caransebeș și dublarea a 320 km de linii ferate, asfaltarea a mai bine de 3 000 km de drumuri naționale, darea în circulație a primului fir al autostrăzii care leagă Capitala cu municipiul Pitești și a marelui pod transdanubian de la Giurgeni–Vadul Oii, noua variantă de cale ferată și drum național de la Porțile de Fier, prima etapă de extindere a portului Constanța, noul port Mahmudia, Aeroportul internațional Otopeni.

Comparativ cu o zi din anul 1938, în prezent, pe căile ferate se transportă de 14 ori mai multe mașini, utilaje și produse metalurgice, de 11 ori mai multe minereuri și materiale de construcții și de 23 ori mai multe produse ale industriei ușoare și chimice.

Am întreprins, de asemenea, ample măsuri care au urmărit dezvoltarea rețelei telefonice pe o perioadă mai îndelungată, automatizarea integrală a rețelei naționale precum și lărgirea bazei industriale de producție de material de telecomunicații — cabluri și instalațiile aferente. Este de remarcat faptul că numai în ultimii cinci ani, în sectorul telefoniei urbane, s-a pus în funcțiune, prin extinderea centralelor existente și instalarea de noi centrale telefonice automate, un număr de linii egal cu cel existent în întreaga țară la sfîrșitul anului 1960.

Directivele partidului stabilesc măsuri concrete în vederea ridicării transporturilor la un nivel calitativ superior. Încă din anul acesta se prevede o creștere cu 8,5 la sută a volumului de transport față de 1970, iar pînă la finele cincinalului creșterea va fi de 44—57 la sută. Totodată este de subliniat că gradul de participare a flotei noastre la transportul mărfurilor (import-export) va crește cu peste 50 la sută în 1975, față de anul 1970.

Vom asista la modificări substanțiale în privința bazei tehnico-materiale. În registrele de evidență vor fi înmatriculate circa 45 000 de vagoane de călători și marfă, în jur de 1 000 locomotive diesel și electrice, peste 28 000 de autocamioane, 5 600 autobuze, nave maritime de diferite tipuri, totalizînd 885 000 tdw, 15 remorchere, 10 motonave fluvial-maritime, avioane de mare capacitate pentru traficul internațional și pentru liniile aeriene interne. Se vor mai electrifica încă 850 km de cale ferată, pe unele sectoare viteza trenurilor ajungînd pînă la 140 km pe oră. De asemenea, se vor asfalta circa 1 500 km de drumuri naționale, se va termina autostrada București–Pitești. Capacitatea de trafic va spori considerabil pe șoselele București–Slobozia–Pod Dunăre, Constanța–Mangalia și București–Ploiești. Continuarea lucrărilor de extindere a portului Constanța, construirea unui nou port fluvial la Galați și a 70 de autogări, reamenajarea aeroporturilor Tulcea, Deva și Mihail Kogălniceanu–Constanța, extinderea și modernizarea în continuare a rețelei de poștă și telecomunicații din Capitală și țară sînt alte acțiuni pe care le vom consemna în noul cincinal.

IREZISTIBILA FORȚĂ TRANSFORMATOARE A VIEȚII ȘI A OMULUI

Aurel BARANGA

În anul 1937, în mica redacție a revistei «Reporter» aveau loc discuții furtunoase cu privire la corelația dintre socialism și cultură. Îmi amintesc datele dezbaterilor și mă uimesc de miracol: ceea ce ținea atunci de vis și utopie devenea, doar șapte ani mai tîrziu, un program de viață concret. Nu sînt robul cifrelor și nu sînt încredințat că reușesc să redea, întotdeauna, existența în fascinanta ei destășurare. Totuși, dacă s-ar stabili statistici comparative dacă ar fi confruntate semnele aritmetice ale mișcării cărții, înainte și după douăzeci și trei August 1944, dacă am continua operația în domeniul artei spectacolului, film și teatru, împingînd investigația în cîmpul acelei uriașe explozii de energie artistică pe care o reprezintă neprofesioniștii — amatorii — s-ar vedea că intrăm în demografie, acolo unde numai mașina electronică de calcul își poate spune, competent, cuvîntul. Dar cartea, piesa de teatru, dansul, tabloul de pe șevalet sau fresca nu s-au impus, exclusiv, prin număr. Și-au schimbat calitatea prin conținut și destinație.

Termenii se află într-o corelație dialectică obligată. De la o artă închinată unei capele de inițiați s-a trecut la o alta destinată unor mase — ca să împrumut un termen din economie — de *beneficiari*.

Expresia, care mai îngnește, poate, unele timpane sensibile, semnifică în fond urcarea artei pe treapta demnității sale. *Arta, bun al întregului popor*, iată o lozincă de o unică noblețe, menită să-l redea, după milenii de ofense, epoletul. Destinația a schimbat, cum zic, natura conținutului, obligîndu-l la ascensiunea pe care o cere *cererea*.

De la o artă a unui cod secret de semne misterioase și secrete, arta a devenit un *limbaj accesibil*, încărcat de semnificații plurale, schimbîndu-se ea însăși din îndeletnicire de lux în necesitate. Am urmărit în ultimele două săptămîni doar două serii de manifestări: *Zilele dramaturgiei originale* și *Decada cărții*.

Dacă I.L. Caragiale — și nu numai el: și George Mihail Zamfirescu sau Mihail Sebastian — ar reveni, fie și numai pentru o seară, în mijlocul teatrului românesc ca să asiste la o reprezentație dată de un teatru sosit la București, din ceea ce se chema pe vremuri cu un termen înjosit «*provincie*», ar avea sentimentul că se află într-o lume a celor mai incredibile minuni.

Dacă Alexandru Sahia, impenitent vizionar, ar vedea ce înseamnă astăzi cartea în România, așezată pe masa țăranului, lîngă pîine, intrată în nevoile și obișnuințele lui, ar fi el însuși uimit de proporțiile unui miracol, ajuns la dimensiuni nebănuite.

Și dacă toate aceste minuni au fost posibile, dacă au ieșit din domeniul literaturii de anticipație, ca să devină expresia unei realități cotidiene, este fiindcă îndărăt cu o jumătate de veac, într-o zi de 8 Mai, se năștea o irezistibilă forță transformatoare a vieții și a omului: Partidul Comunist Român.

COMUNICAȚIILE — ÎN RITM CU CERINȚELE ECONOMIEI NAȚIONALE

Corneliu BURADA
adjunct al ministrului transporturilor și telecomunicațiilor

Se poate afirma cu certitudine că în tot ce s-a înaptuit în anii construcției socialiste în patria noastră este încorporată într-un fel sau altul și munca ceferiștilor, marinarilor și aviatorilor, proiectanților, lucrătorilor din transporturile auto, poștă și telecomunicații și a constructorilor din unitățile noastre.

În recentul cincinal încheiat, am consemnat realizări remarcabile. Pentru modernizarea și dezvoltarea acestui sector au fost alocate investiții care întrec prin amploarea și nivelul lor tehnic cele din perioadele precedente. Fondurile pentru reutilarea și modernizarea transporturilor au fost astfel cu 76 la sută mai mari decît în cincinalul anterior. Am fost martorii terminării unor lucrări de o deosebită importanță, printre care electrificarea a 280 km

UN MONOLOG AL RECUNOȘTINȚEI

Szabo BELA
ing. șef la fabrica «Temelia»

Cred că nu numai o dată vi s-a întîmplat și dv. să simțiți nevoia unei recapitulări a momentelor mai importante din propria viață.

Sînt fecior de țăran de naționalitate maghiară. Asta nu m-a împiedicat să urmez și să absolv apoi o facultate, iar acum să ocup un post de conducere într-o întreprindere industrială de seamă. Mai precis, sînt inginer-șef al fabricii de ciment «Temelia». De fapt, dacă mă gîndesc mai bine, viața mea din ultimii ani se împletește într-un tot cu viața acestei fabrici.

În '62, cînd mi-am început lucrul aici, — ca mecanic șef — bătălia se dădea pe trei fronturi: îmbunătățirea condițiilor de lucru, îmbunătățirea procesului de fabricație și construirea unor noi secții.

Ce-aș putea spune despre răstimpul de atunci și pînă azi? S-a muncit mult, anii au trecut repede, fabrica e acum cu totul alta.

Pentru eliminarea prafului de ciment, de mult au fost montate electrofiltrele pe care ni le doream. Multe procese tehnologice au fost mecanizate și, implicit, munca oamenilor mult ușurată. Fabrica s-a extins, au apărut secții noi și producția este cu totul alta. Ca să vă faceți o idee, vă dau o cifră: între 1962 și 1970, producția-marfă anuală a crescut cu aproape 30 milioane lei.

Colectivul nostru a fost și este un colectiv de oameni minunați. Un colectiv alcătuit din români, din maghiari, din germani, și totuși un colectiv unit. O unitate privind munca, gîndurile, sentimentele.

În ceea ce mă privește, este colectivul în care — cum se spune — am crescut profesional; colectivul care m-a recomandat și a garantat pentru mine cînd am fost primit în rîndul membrilor de partid; colectivul care m-a sărbătorit acum 8 ani cînd mi s-a născut fetița și acum 6 ani cînd mi s-a născut băiatul. Este colectivul lîngă care am fost și care a fost lîngă mine, atît la greu cît și la bucurii.

Azi, noi toți din acest colectiv ne aflăm în fața unei noi etape de dezvoltare. În viitorul apropiat vom construi o fabrică nouă de bazalt, vom pune în funcțiune încă patru cuptoare verticale de var, vom...

Ei, dar astea sînt problemele noastre și vă garantăm: le vom rezolva cu bine!

*

Cred că nu numai o dată vi s-a întîmplat și dv. să simțiți nevoia unei recapitulări a momentelor mai importante din propria viață. Pentru a ajunge la miezul lucrurilor, pentru a ajunge — înainte de a păși mai departe — la o concluzie.

Concluzia recapitulării mele de azi, ca și din alte dăți, e că am șansa să trăiesc într-o țară, într-o epocă, într-o orînduire care oferă, care asigură personalității mele — indiferent de naționalitatea pe care o am — toate posibilitățile de afirmare, de dezvoltare.

Mi-aș îngădui să spun că lucrurile sînt foarte limpezi: noi, toți cetățenii României socialiste, indiferent de naționalitatea pe care o avem, egali în drepturi, umăr la umăr, luăm parte la elaborarea și înfăptuirea politicii partidului și statului; muncim, ne străduim pentru împlinirea aceluiași țel: înflorirea multilaterală a patriei noastre comune. Facem un front comun în jurul Partidului Comunist.

Cu gîndul la partid și la politica sa binefăcătoare și pentru relațiile dintre naționalitățile care conlocuiesc între hotarele acestei țări, îmi socotesc monologul acesta, pe care mi-am permis să-l fac public, ca un monolog al recunoștinței.

TIMPUL ENERGIILOR DESCĂTUȘATE

Instantaneul surprinde o porțiune din marea sală de așteptare a Aeroportului internațional Otopeni, o reușită, după cum se vede, și de ordin estetic.

Ciment, mii, sute de mii de tone de ciment pentru înălțarea noilor citadele industriale ale României socialiste. (În fotografie: Fabrica de ciment Bîrsești.)

Agricultura românească cunoaște și va cunoaște în continuare o dezvoltare multilaterală și vertiginoasă. Partidul a inițiat printre altele un vast program de irigații ce va contribui substanțial la sporirea recoltelor.

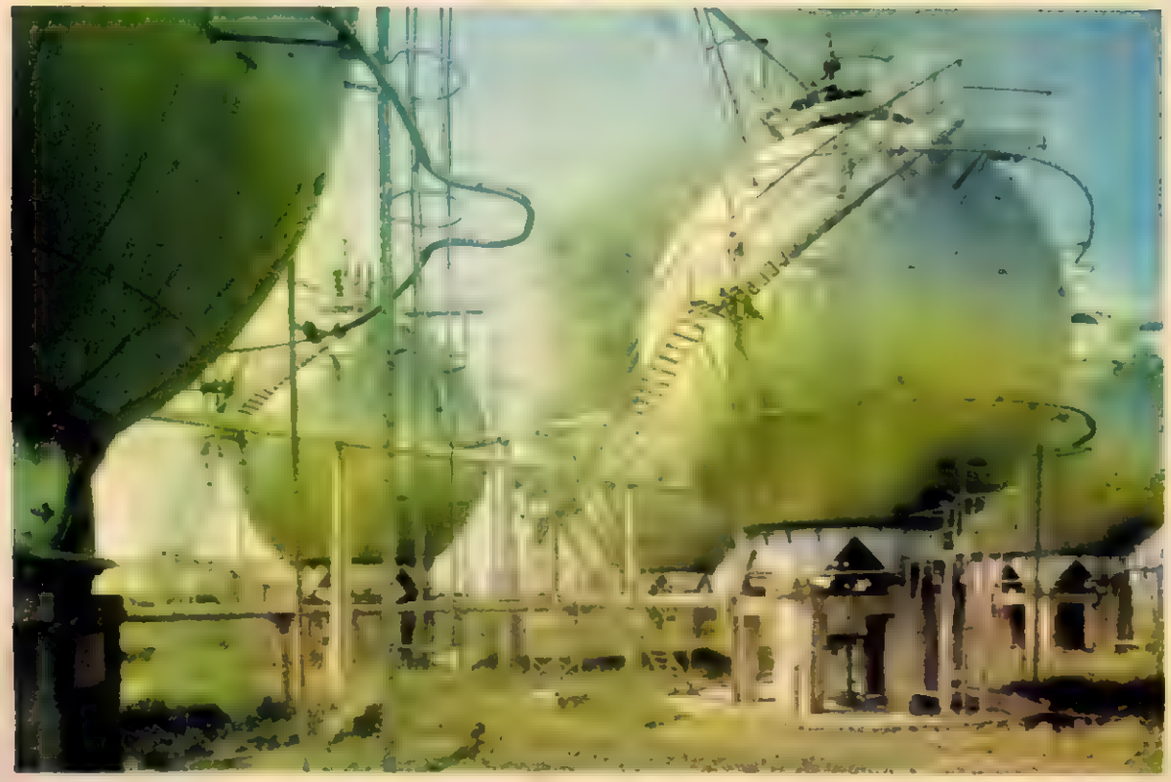

Politica științifică de ridicare economică a tuturor regiunilor țării, inițiată și condusă de partid, și-a vădit roadele și la Pitești. În cîțiva ani doar, anonimul orășel de odinioară s-a transformat într-un puternic centru industrial. Combinatul petrochimic din localitate (fotografia surprinde doar un detaliu al uriașului obiectiv) este unul dintre argumentele de primă mînă ale Piteștiului industrial.

La Piatra Neamț, vestigiile trecutului și verticalele prezentului își dau mîna.

LA NIVELUL EXIGENȚELOR

Nicolae ENEA
prim-adjunct al ministrului industriei ușoare

Grija pe care partidul și statul o acordă creșterii continue a bunăstării populației țării noastre se reflectă în mod convingător și în eficiența măsurilor luate în vederea dezvoltării industriei ușoare. Acum, după mai bine de două decenii și jumătate de la eliberarea patriei, industria ușoară apare, în urma unor adînci transformări calitative și cantitative, ca una dintre ramurile moderne ale economiei naționale, cu posibilități reale de a răspunde unui mare număr de beneficiari din țară și străinătate.

Cele peste 250 de întreprinderi, în care lucrează aproape 400 000 de muncitori, tehnicieni, ingineri și funcționari, contribuie în prezent cu circa 15 la sută la valoarea producției globale industriale, 22 la sută la totalul livrărilor către fondul pieței, 11 la sută la volumul total al exportului și 17 la sută la volumul total al acumulărilor. Este demn de remarcat că în perioada 1966–1970 producția globală a crescut cu 74 la sută față de 57,7 la sută cît se prevedea. Procesul de perfecționare și modernizare s-a axat în principal pe asigurarea bazei tehnico-materiale. Am fost martorii dării în funcțiune a 29 de noi capacități de producție, multe dintre ele ilustrate și în cadrul paginilor revistei «Flacăra», printre care Fabrica de confecții Vaslui, țesătoria de mătase «Victoria» din Iași, Filatura pentru fire din fibre chimice și bumbac de la Oltenița, Tăbăcăria minerală din Corabia, fabricile de nasturi, tricotaje din lînă, de sticlărie din București, Fabrica de talpă și încălțăminte de cauciuc din Drăgășani, întreprinderea «Argeșana» din Pitești și altele. Unitățile existente au fost dotate cu utilaje de înalt nivel tehnic, furnizate în cea mai mare parte de uzinele noastre constructoare de mașini. În vederea creșterii producției și productivității muncii, scurtării fluxului de fabricație, în numeroase întreprinderi s-au introdus noi tehnologii de prelucrare a materiei prime. De asemenea, în perioada amintită s-au obținut rezultate bune pe linia organizării muncii și a conducerii întreprinderilor, în folosirea utilajelor, raționalizarea consumurilor și a creșterii ponderii materiilor chimice din țară folosite în industria textilă.

S-au realizat peste 80 000 de sortimente, modele, contexturi și poziții coloristice. Totodată, s-au obținut pentru prima dată noi produse, cum ar fi țesăturile din fire de bumbac și in-cînepă în amestec cu poliesteri, materiale nețesute, covoare din fibre sintetice și artificiale, țesături elastice, tricotaje pentru îmbrăcăminte exterioară din fire poliesterice texturate, perdele țesute și brodate din fire chimice, sute de noi modele de încălțăminte și articole de marochinărie etc.

Retrospectiva succintă a importantelor realizări ale industriei ușoare în cincinalul trecut constituie totodată o certă garanție a îndeplinirii sarcinilor de plan în anii 1971–1975. Jaloanele activității noastre elaborate pe baza prețioaselor indicații primite din partea conducerii de partid, personal din partea tovarășului Nicolae Ceaușescu, prevăd o substanțială îmbunătățire a activității în acest sector. O calitate superioară a stofelor, pînzeturilor, încălțămintei; realizarea unor articole de consum foarte diverse, atrăgătoare, mereu în pas cu cerințele populației; introducerea în fiecare lună a unor sortimente noi, rezultat a tot ce este în premieră pe piața mondială și al spiritului de inventivitate al creatorilor de modele; prospectarea mai judicioasă a cererii de consum a populației țării noastre; valorificarea în mai mare măsură decît în prezent a materiilor prime indigene — sînt principalele coordonate ale vastului program pe care îl avem de îndeplinit, și pe care îl vom îndeplini, în noua etapă de dezvoltare a patriei noastre socialiste.

PE LINIA CONSECVENTĂ A INDUSTRIALIZĂRII SOCIALISTE

Matei GHIGIU
ministrul construcțiilor industriale

În cincinalul 1966–1970 țara noastră a străbătut o nouă etapă pe calea desăvîrșirii construcției socialiste. Pentru constructori, cincinalul a însemnat o etapă deosebit de importantă în ceea ce privește creșterea volumului lucrărilor, a nivelului lor tehnic, a eficienței economice a întregii activități. Lucrătorii din construcții-montaj au desfășurat o muncă avîntată. Sarcinile stabilite pe ansamblul sectorului Ministerului Construcțiilor Industriale au fost nu numai îndeplinite dar și depășite, realizîndu-se lucrări suplimentare în valoare de peste 6 miliarde lei. Constructorii au întregit zestrea industrială a țării în cincinalul trecut cu aproape 1 500 de obiective și capacități noi de producție, materializînd astfel un volum de investiții în valoare de 160,7 miliarde lei, cu 5,1 miliarde peste prevederile inițiale. În obținerea acestor succese un rol important l-a avut reorganizarea activității de construcții-montaj efectuată la sfîrșitul anului 1969. Efectele s-au făcut simțite chiar în 1970, ele reflectîndu-se în obținerea unor rezultate superioare anilor precedenți, în toate domeniile activității noastre — organizare, industrializare și mecanizare, introducerea de tehnologii de materiale și de produse noi, în creșterea eficienței economice.

În raportul prezentat la Congresul al X-lea al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că «în centrul eforturilor întregului nostru popor va sta continuarea consecventă a industrializării, pe baza cuceririlor revoluției tehnico-științifice contemporane». Congresul a stabilit în acest sens un program detaliat al desfășurării pe mai departe a acestui complex program economic, prin a cărui înfăptuire, în deceniul actual, România se va apropia și mai mult de țările cu o economie dezvoltată.

După cum se știe, în cincinalul 1971–1975 s-a prevăzut înfăptuirea unui amplu program de investiții din fondurile centralizate ale statului. Volumul lor se ridică la peste 540 miliarde lei pe ansamblul economiei, adică mai mult decît s-a cheltuit în întregul deceniu al șaptelea. Acest fapt evidențiază pregnant atenția pe care partidul și statul nostru o acordă programului de investiții, dezvoltării industriei, în mod deosebit a ramurilor chemate să contribuie la lărgirea surselor de materii prime, la dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale a întregii economii. De aici rezultă pentru unitățile ministerului nostru o sporire însemnată a volumului lucrărilor de construcții-montaj, care este cu circa 50 la sută mai mare comparativ cu realizările din cincinalul trecut. Chiar din acest an, producția de construcții-montaj crește cu 10 la sută față de anul trecut, sporuri mai mari înregistrînd: chimia, 58 la sută, construcția de mașini, 31 la sută, industria metalurgică, 30 la sută, industria lemnului, 28 la sută. Acest mare volum de lucrări urmează să fie realizat, în cea mai mare parte, pe seama creșterii productivității muncii, care în acest an va fi cu 13 la sută mai mare față de nivelul realizat în 1970, iar la sfîrșitul cincinalului creșterea va fi de 23–31 la sută. Pentru realizarea acestor sarcini deosebite se preconizează aplicarea unor măsuri importante pe linia perfecționării organizării unităților de construcții-montaj, prin trecerea la înființarea de trusturi cu statut de centrală, traducîndu-se astfel în practică sarcinile stabilite de Conferința Națională și Congresul al X-lea al partidului. Pentru scurtarea duratei de execuție a investițiilor și reducerea costului acestora se are în vedere creșterea gradului de industrializare a construcțiilor, prin folosirea într-o măsură și mai mare a prefabricatelor de construcții și instalații, prin extinderea tipizării acestora, reducerea greutății construcțiilor, mecanizarea lucrărilor cu volum mare de muncă. În acest cincinal, parcul de mașini și utilaje va crește, în raport cu cel existent la sfîrșitul anului 1970, la excavatoare de 1,8 ori, la buldozere, screpere și autoscrepere, de 1,9 ori, iar la macaralе grele pe pneuri și încărcătoare. de 6,5 ori.

Pentru reducerea duratei de execuție a lucrărilor, creșterea productivității muncii și economisirea forței de muncă se va extinde în continuare sistemul de lucru în acord global. O atenție deosebită va fi acordată reducerii consumurilor specifice, mai bunei gospodăriri a materialelor, inițiindu-se astfel pierderile pe șantierele de construcții.

Noi, constructorii, sîntem hotărîți să traducem în fapte politica partidului și statului nostru de industrializare socialistă a țării, și pentru aceasta ne vom mobiliza toate forțele, întreaga noastră capacitate tehnică și organizatorică, vom folosi experiența de pînă acum pentru a îndeplini sarcinile ce ne revin în cincinalul 1971–1975.

PARTIDULUI ÎI DATORĂM PROSPERITATEA

Gheorghe GOINA
Erou al muncii socialiste, președintele cooperativei agricole de producție «Viață nouă» — Sintana, Arad

Nu știu care poet a zis: «Ca-n basm e-a cuvîntului puterе»; mărturisesc că aș dori să am acum, cînd scriu aceste rînduri, cuvinte cu putere mare, cuvinte de vrajă. Dar eu nu sînt nici poet, nici filozof. Sînt un simplu țăran. Un moțogan care, de la naștere pînă în ziua cînd a bătut ora cea mare, — acum 26 de ani — n-am avut nici Dumnezeu, nici stea. Am fost slugă necredincioasă, cu anul și cu luna. Am fost mai sărac și mai flămînd decît zilele de post, mai sărac decît vinerea românului. Astăzi sînt unul dintre marii bogătași ai României. Este adevărat: n-am cont personal la bancă, dar am un cont de valoare uriașă, un cont al demnității și libertății, un cont al muncii libere din care a fost exclusă exploatarea. De fapt, acest cont nu este numai al meu, este contul tuturor moțoganilor lui Avram Iancu, care au coborît cu mine la cîmpie, este contul celor peste 2 000 000 de comuniști, este contul poporului român. Acest cont ne-a fost dat de gloriosul nostru Partid Comunist.

Poate au aflat și cititorii revistei «Flacăra» că anul trecut, cînd cooperativa noastră a împlinit 20 de ani de existență, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, printr-o scrisoare caldă și emoționantă, ne-a felicitat pe noi, cooperatorii din Sintana, pentru marile succese pe care le-am obținut de-a lungul celor două decenii. Bineînțeles că aceste succese nu au căzut din cer. Prosperitatea am dobîndit-o datorită politicii partidului nostru, a statului nostru socialist, am obținut-o prin hărnicia noastră a tuturora. Numai așa pot fi explicate și înțelese treptele noastre de permanent succes. În '50, la înființare, eram în cooperativă 35 de familii, astăzi, peste 1 100; în '50 suprafața agricolă era de 169 ha, astăzi a ajuns la 4 330 ha; în '50 aveam 10 care, 15 bovine și un fond de bază pe care un pretor l-ar fi chefuit în cîteva zile. Astăzi sîntem milionari. Averea noastră obștească depășește 32 de milioane. Spuneam că în '50 aveam 15 bovine, astăzi — peste 1 000. Cînd am întemeiat cooperativa, dispuneam de cîteva pluguri. Acum pe ogoarele noastre lucrează 34 de tractoare, 22 combine de păioase și multe alte utilaje moderne.

Pămîntul nostru, marea noastră moșie, a devenit o grădină încărcată de roade. În fiecare an, producțiile medii la principalele culturi cerealiere au fost tot mai mari. Numai așa am putut să ne ținem obrazul în cinste, să suplimentăm în fiecare an contractele noastre cu statul. Numai așa a fost posibilă creșterea traiului nostru.

Vă spuneam că noi sîntem și făcători de milioane. În '69, sfecla de zahăr ne-a dat 4 000 000 lei, legumicultura, 9 000 000 lei, zootehnia, 5 000 000 lei.

Poate ați auzit că la noi, la Sintana, 900 de țărani cooperatori și-au înălțat case noi. Toate din cărămidă. Cu odăi luminoase, cu băi, cu multe elemente de civilizație urbană. Televizorul este un lucru obișnuit în fiecare casă. Acum unii dintre foștii argați își chivernisesc veniturile și sînt hotărîți să străbată marile distanțe ale comunei noastre de cîmpie cu mașină proprie.

Dar dacă mă gîndesc bine, schimbările cele mai mari nu au fost numai cele legate de bunurile noastre materiale. N-am disprețuit nici acele lucruri care fac viața mai frumoasă și mai ușoară, dar cea mai importantă schimbare a fost cea întîmplată în conștiința noastră, cea care ne face pe noi, săracii și disprețuiții de odinioară, să ne simțim oameni demni și apreciați. Pentru aceasta și pentru toate celelalte îi mulțumim cu dragoste, din adîncul inimii, gloriosului nostru partid, de pe al cărui drum nu ne poate abate nimeni, niciodată

O RAMURĂ MODERNĂ — INDUSTRIA LEMNULUI

Mihai SUDER
ministrul industriei lemnului

Lucrătorii din industria lemnului, ramură cu o îndelungată tradiție, cinstesc semicentenarul partidului cu importante realizări în domeniul valorificării superioare a «aurului verde». Datorită atenției deosebite de care s-a bucurat și se bucură din partea conducerii partidului și statului, industria lemnului a beneficiat în anii construcției socialiste de substanțiale fonduri de investiții, care au permis crearea și dezvoltarea, în cadrul politicii de industrializare socialistă a țării, a unei noi și moderne ramuri de prelucrare a lemnului. Astfel, au fost construite 20 de complexe și cîteva sute de unități dotate la nivelul tehnicii celei mai avansate, în măsură să asigure o valorificare superioară și complexă a masei lemnoase. În diferite masive muntoase de pe întreg cuprinsul patriei au fost construiți aproape 20 000 km de drumuri forestiere. Numai în cincinalul recent încheiat au fost date în exploatare 25 de fabrici, totalizînd un spor anual de capacitate de producție de aproape 146 000 garnituri de mobilă, 190 000 tone plăci aglomerate și plăci fibrolemnoase, 155 000 mc cherestea, 19 milioane mp furnire etc.

Datorită noilor obiective, a aplicării unui ansamblu de măsuri destinate perfecționării continue a proceselor tehnologice și metodelor de muncă, la finele anului 1970 s-a obținut o producție globală industrială de 5,8 ori mai mare decît în 1950 și cu 38 la sută superioară celei din 1965. Merită subliniat faptul că sporul producției globale înregistrate în ultimele două decenii în industria lemnului a fost realizat aproape în exclusivitate pe seama valorificării superioare și complexe a materiei prime, sarcină trasată de conducerea partidului, care stă în permanență în centrul atenției oamenilor muncii din acest sector. Un indicator elocvent în direcția valorificării superioare a lemnului îl reprezintă valoarea produselor obținute dintr-un metru cub de masă lemnoasă prelucrată, care la nivelul anului 1970 a ajuns la 814 lei față de 572 în 1965 și 150 lei în 1950. Creșterea gradului de valorificare a masei lemnoase s-a obținut în primul rînd ca urmare a fabricării cu precădere a produselor care asigură o adîncire a prelucrării materiei prime: mobilă, plăci aglomerate și fibrolemnoase, placaje.

Succesele dobîndite în ultimii ani în domeniul industriei lemnului au permis situarea României pe locuri de frunte între țările europene, din punct de vedere al volumului producției realizate. Astfel, potrivit statisticilor internaționale, țara noastră deține la nivelul anului 1969 locul V la producția de plăci aglomerate și fibrolemnoase, VII la placaje, VI la mobilă.

Dezvoltarea industriei lemnului sub toate aspectele a permis asigurarea tuturor ramurilor economiei naționale cu cantități mereu sporite de produse și importante disponibilități pentru export. În comparație cu 1950, volumul exporturilor de produse din lemn în 1970 a fost de aproximativ 4 ori mai mare. În ultimul deceniu, exportul de mobilă a crescut de 8 ori, mobila românească livrîndu-se la ora actuală în 35 de țări de pe aproape toate continentele.

Paralel cu dezvoltarea industriei lemnului s-au transformat condițiile de muncă și de viață ale celor care lucrează în această ramură. Munca istovitoare, manuală, a muncitorilor forestieri a fost mecanizată, introducîndu-se utilaje, instalații de înaltă productivitate. Mecanizarea la operațiunile de doborît și secționat depășește 90 la sută, iar la apropiatul și acosul lemnului din pădure, 66,5 la sută. În exploatările forestiere de pe cuprinsul țării au fost construite sute de cabane confortabile, unități comerciale, alte construcții social-culturale, care asigură condiții optime de viață muncitorilor din păduri.

În actualul cincinal, industria lemnului va cunoaște o dezvoltare ascendentă. Se vor construi și pune în funcțiune zeci de fabrici, care alături de unitățile existente vor asigura creșterea cu 13 la sută a producției față de 1970. La plăci aglomerate și fibrolemnoase, produse cu un larg domeniu de utilizare, care asigură o valorificare aproape integrală a materiei prime, sporul de producție va fi de peste două ori, la mobilă, de 33,2 la sută, iar la furnire, de 24,5 la sută.

Prevederile cincinalului, pe care sîntem hotărîți să le înfăptuim în mod exemplar, oferă largi posibilități de obținere a unui grad ridicat de valorificare a materialului lemnos, de creștere a eficienței economice în acest sector, de satisfacere în condiții tot mai bune a nevoilor economiei naționale de materii prime, a cerințelor populației de bunuri de consum și de asigurare a unor cantități sporite de producție pentru export.

Un cadru adecvat pentru cei meniți să lucreze în dinamica economie românească socialistă (Academia de științe economice).

DEMNITATE ȘI ÎNFRĂȚIRE

Mihai SCHUSTER
secretarul Consiliului județean Brașov
al oamenilor muncii de naționalitate germană

Am fost recent într-o călătorie lungă, călătorie de pensionar. Iertată să-mi fie lauda, dar pensionarii ori stau la gura sobei, ori umblă mai grozav decît tinerii.

Am străbătut cu mașina Europa și Orientul Apropiat, împreună cu prietenul meu Vasile Jiga. Călătoria a fost minunată, dar și dorul de țară puternic. Vreau să spun că plăcerile unui itinerar instructiv au făcut să mă gîndesc și mai mult la patria mea, la pămîntul pe care strămoșii mei s-au stabilit cu 800 de ani în urmă și de care pe mine mă leagă amintirile și sensul unei vieți de om.

Mă gîndeam: ce a fost oare mai semnificativ în această viață, începută într-o gospodărie țărănească săracă din comuna Nadeș de lîngă Sighișoara, continuată ca ucenic și muncitor la fabrica «Schill» din Brașov și dezvoltată ca activist pe tărîm obștesc în anii noștri?

Ce a fost mai semnificativ în participarea mea îndelungată la mișcarea muncitorească, participare începută în 1927 și ridicată pe o treaptă superioară în 1935, cînd am devenit membru al Partidului Comunist Român?

Din multele amintiri și implicații, din multele influențe pe care le-a avut partidul asupra vieții mele, m-am gîndit în primul rînd la ridicarea demnității de clasă a muncitorilor. Astăzi este un titlu de onoare să fii muncitor.

Și fiindcă am ajuns să vorbesc despre muncă, atunci țin numaidecît să arăt ceea ce socotesc eu o deosebită realizare a partidului nostru: faptul că forțele de producție — concret, obiectivele industriale, agricole — au fost astfel amplasate încît au acoperit întreg teritoriul patriei noastre.

S-a creat în felul acesta o puternică bază materială, menită, printre altele, să asigure și condiții egale de muncă și trai pentru toți oamenii muncii, indiferent de naționalitatea lor.

De altfel, înțelepciunea acestei politici a și fost confirmată de realizările, pe drept cuvînt minunate, pe care le-am obținut în acest ultim sfert de veac de luptă și muncă pentru edificarea socialismului. Realizările noastre sînt rodul muncii tuturor cetățenilor României socialiste, al muncitorilor, țăranilor, intelectualilor români, germani, maghiari și de alte naționalități.

Am muncit împreună, am depășit aceleași greutăți împreună, am repurtat victorii împreună, ne bucurăm de roadele muncii noastre împreună.

În sfîrșit, ducem o viață demnă, împreună.

REALIZĂRI ȘI PERSPECTIVE ÎN DOMENIUL NUCLEAR

Ioan URSU
președintele Comitetului de Stat pentru Energia Nucleară

În anii construcției socialiste, în țara noastră a fost dezvoltată, din inițiativa și cu sprijinul necontenit al conducerii de partid și de stat, o intensă activitate de cercetare, proiectare și aplicații în domeniul atomic și nuclear. Baza tehnico-materială creată și în continuă perfecționare, entuziasmul oamenilor de știință, al tuturor specialiștilor din acest sector, au permis ca, într-un timp scurt, să fie obținute realizări de seamă atît în domeniul cercetărilor, cît și al aplicațiilor pașnice ale energiei nucleare. Ca rezultat al cercetărilor proprii, al tehnologiilor elaborate, al aparatelor și instalațiilor realizate, atît pentru autodotare cît și pentru alte sectoare ale economiei, izotopii radioactivi și stabili, precum și tehnicile nucleare cunosc la ora actuală o largă răspîndire în numeroase procese tehnologice sau de automatizare din industrie și din alte domenii de activitate. Peste 600 de unități industriale, agricole, din transporturi, medicină, învățămînt, cercetare și din alte sectoare ale economiei naționale folosesc în activitatea lor curentă, cu o înaltă eficiență, metode și instalații bazate pe tehnicile nucleare. Datorită rezultatelor obținute, colaborarea dintre specialiștii atomiști și colegii lor din întreaga economie se lărgește continuu, fizica nucleară aducîndu-și un aport mereu sporit la dezvoltarea patriei noastre, așa cum o cere conducerea noastră de partid.

Prin rezultatele științifice originale și de îndreptățit prestigiu obținute pînă acum, specialiștii români își aduc o contribuție tot mai mare în cadrul cooperării internaționale din domeniul cercetărilor și aplicațiilor pașnice ale energiei nucleare. Sute de lucrări de cercetare au apărut în ultimul timp în publicații de renume din străinătate. Au fost patentate o serie de invenții și s-au obținut locuri de prestigiu la unele expoziții internaționale de tehnică și tehnologie. De asemenea, aș cita faptul că primul laser românesc era gata la numai un an de la publicarea primului aparat laser în lume, el fiind astfel printre primele opt.

În prezent, activitatea Comitetului de Stat pentru Energia Nucleară, — căruia îi revine sarcina de a coordona dezvoltarea întregului sector nuclear — a unităților sale, este concentrată spre înfăptuirea obiectivelor complexe înscrise în Programul nuclear național. Acest program, după cum se știe, are ca scop principal industrializarea energiei nucleare atît pentru echilibrarea balanței energetice, cît și pentru extinderea aplicațiilor radiațiilor, izotopilor stabili și tehnicilor nucleare în ramurile productive și în multe sectoare ale vieții sociale. De pe acum, specialiștii noștri au efectuat calcule pentru proiectele necesare construcției unor prototipuri de reactori experimentali și pentru ciclul combustibilului nuclear. Au fost obținute rezultate bune în elaborarea tehnologiei de pregătire și în studierea gradului de ardere a unor combustibili nucleari pe bază de uraniu, în realizarea unor generatori termoionici și altele. Ne stau astfel în atenție atît problemele de perspectivă cît și nevoile imediate ale țării.

Realizarea prevederilor Programului nuclear național se înfăptuiește printr-o strînsă cooperare cu industria constructoare de mașini, cu energetica, metalurgia, chimia și cu alte sectoare ale economiei naționale. O strînsă colaborare se dezvoltă cu aceste ministere și cu Ministerul Învățămîntului pentru formarea cadrelor — problemă-cheie a programului. În același timp, România desfășoară o susținută activitate de cooperare cu toate statele socialiste, cu multe alte țări, precum și cu organisme specializate ale O.N.U., cum este Agenția Internațională pentru Energia Atomică. Pe această linie, putem spune că specialiștii români conlucrează deja cu colegii sovietici în vederea realizării unei centrale nucleare-electrice de 440 MWe. Alte proiecte de cooperare sînt în curs de elaborare și le vom analiza treptat, împreună cu partenerii potențiali.

Toți specialiștii țării noastre care activează în domeniul nuclear sînt hotărîți să contribuie cu întreaga lor capacitate de muncă la grăbirea dezvoltării aplicațiilor pașnice ale energiei nucleare în patria noastră, la înfăptuirea sarcinilor stabilite prin indicațiile conducerii noastre de partid și de stat, ale tovarășului secretar general Nicolae Ceaușescu personal, și concretizate în prevederile Programului nuclear național. Sîntem convinși, astfel, că România va participa, într-o măsură tot mai mare, la îmbogățirea tezaurului mondial al cercetărilor și aplicațiilor nucleare pașnice și la progresul utilizării eficiente a acestui izvor de energie spre binele tuturor popoarelor.

PRODUCȚIA DE ENERGIE ELECTRICĂ ÎN PAS CU CERINȚELE DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIAL-CULTURALE A ȚĂRII

Octavian GROZA
ministrul energiei electrice

Apreciind la justa valoare rolul capital pe care energia îl joacă în viața societății noastre moderne, Partidul Comunist Român a înscris electrificarea la loc de frunte în programul construcției socialiste. Roadele acestei concepții științifice, consecvent afirmată în decursul celor două decenii de intense eforturi pe frontul electrificării, sînt elocvent oglindite de imaginea patriei socialiste. Astăzi, după încheierea cu succes a celui mai fructuos cincinal, rezultatele obținute pe frontul bătăliei pentru energie, pentru lumină, relevă și mai pregnant politica dusă de partid în acest sector important al vieții noastre economice și sociale.

Puterea nou instalată a crescut în anii 1966–1970 cu peste 4 250 MW, depășind prevederile cu mai mult de 250 MW, iar producția din 1970 s-a ridicat la 35 miliarde kWh, nivelul său fiind de peste două ori mai mare decît în 1965. În ultimul an al cincinalului 1966–1970 au fost conectate la sistemul energetic al țării primele două hidroagregate de la Porțile de Fier, cu puteri de 178 MW, iar în primele luni din acest an au început să furnizeze energie electrică alte două hidroagregate, din care ultimul de fabricație românească. Tot în acest cincinal au intrat în funcțiune cele două grupuri din centrala termoelectrică de la Craiova, de cîte 315 MW fiecare, cele mai mari din țara noastră, partial (630 MW), centrala termoelectrică Mintia-Deva, cinci centrale hidroelectrice pe rîul Argeș și ultimele două pe Bistrița, precum și grupuri electrice sau de termoficare în cadrul centralelor din București, Borzești, Craiova, Fîntînele, Galați și Luduș.

Efortul pe care l-au făcut poporul și statul în grandioasa operă de electrificare a țării a situat România printre țările cele mai dinamice din lume. Acest ritm este cît se poate de elocvent scos în evidență de faptul că perioada de dublare a producției de energie electrică a fost, în țara noastră, în medie la mai puțin de cinci ani, în timp ce aceeași perioadă a parcurs-o Danemarca în 6 ani, Norvegia și Olanda în 8 ani, Anglia, R.F. a Germaniei și S.U.A. în 10 ani, iar Franța și Suedia în 11 ani.

Relevantă este, de asemenea, și producția anuală de energie electrică pe cap de locuitor, indicator esențial al gradului de civilizație și progres. Astfel, față de cei 72 kWh în 1938, în 1970 au revenit fiecărui locuitor al țării 1 730 kWh, depășindu-se cu aproape 40 la sută media mondială și la acest indicator, cu perspectiva ca în 1975 să se realizeze peste

2 500 kWh, iar în 1980 circa 3 000–3 400 kWh, nivel întîlnit astăzi în cele mai dezvoltate țări ale lumii.

Ritmul susținut de dezvoltare a energeticii se va situa, în continuare, și în cincinalul actual la cote dintre cele mai ridicate. Astfel, în 1975 producția de energie electrică urmează să ajungă la 59 miliarde kWh, echivalentă cu o creștere medie anuală de 11 la sută. Un accent deosebit se pune, în noul cincinal, pe laturile calitative, pe modernizarea structurii producției.

Prin mărirea puterii instalate în centrale hidroelectrice, cota acestora în producerea de energie va ajunge la o treime din noua putere instalată. Un aport substanțial la echilibrarea balanței îl vor aduce și hidrocentralele de pe riurile interioare. Pe primul plan se situează centrala de pe Lotru cu o putere instalată de 500 MW, urmînd cele de pe Someș, Olt și Sebeș. Nu va fi neglijat nici bogatul potențial hidroenergetic al bătrînului Danubiu, care face obiectul unor studii avansate pentru construcția unor noi capacități, în colaborare cu R.S.F. Iugoslavia, în zona Gruia-Rodujevac și cu R.P. Bulgaria în zona Islaz-Somovit.

Un capitol nou se deschide o dată cu introducerea energiei nucleare în acest domeniu. Partidul a stabilit sarcina construirii în următorii ani de centrale nuclearo-electrice. Este o sarcină de mare răspundere, care a început să se materializeze prin efectuarea de studii de specialitate: amplasarea, alegerea soluțiilor de construcție, pregătirea cadrelor.

Actualul cincinal va marca și sfîrșitul acțiunii de electrificare a satelor, problemă de o importanță socială deosebită.

Finalizarea cu succes a vastului program de creștere a potențialului energetic al țării pune în fața energeticienilor noștri sarcini mobilizatoare, pentru care vor trebui să-și concentreze întreaga lor pricepere profesională, capacitatea de muncă. Succesele obținute în cincinalul trecut, precum și cele din primele luni ale acestui an, creează premisele realizării integrale a programului trasat de partid.

MODERNIZAREA CONTINUĂ A AGRICULTURII

Angelo MICULESCU
ministru, secretar de stat al Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Apelor

Crearea unei puternice baze tehnico-materiale a agriculturii — cale sigură de sporire a producției agricole — constituie una din principalele preocupări ale Partidului Comunist Român.

Ca urmare a orientării date de partid, investițiile destinate agriculturii au sporit an de an, au fost puse baze noi pentru dezvoltarea științei. În perioada 1950–1961, statul a alocat pentru agricultură investiții în valoare de peste 23 miliarde lei, cea mai mare parte pentru tractoare și mașini agricole. Pentru ca agricultura să țină pasul cu ritmul de dezvoltare a industriei, în anii care au urmat, investițiile alocate acestei importante ramuri a economiei țării au crescut substanțial. În cincinalul 1966–1970, investițiile alocate agriculturii din fondurile centralizate ale statului au reprezentat aproape 37 miliarde lei, depășindu-se prevederile cincinalului cu 1,2 miliarde lei. În același timp, cooperativele agricole de producție au investit peste 11 miliarde lei din fonduri proprii. În actualul cincinal se prevăd investiții în agricultură de aproape 100 miliarde lei, asigurîndu-se astfel realizarea unei producții agricole intensive și eficiente.

Dintre componentele bazei tehnico-materiale, mijloacele mecanizate constituie elementul primordial, cel mai dinamic, al intensificării și modernizării producției agricole. Ca urmare, industria noastră socialistă, paralel cu producția, a trecut la asimilarea unor noi tipuri de tractoare care, în ultimii ani, au împînzit ogoarele patriei. Industria noastră produce, de asemenea, semănători pneumatice, mașini de împrăștiat îngrășăminte și combine pentru recoltarea cerealelor.

În politica sa de industrializare socialistă, partidul a pus un accent deosebit și pe dezvoltarea industriei chimice producătoare de îngrășăminte chimice, insecticide, fungicide și biostimulatori.

De asemeni, în ultimul cincinal s-a amenajat pentru irigații o suprafață de 578 000 hectare, ceea ce a făcut ca la sfîrșitul anului 1970 suprafața amenajată pentru irigații să ajungă la 729 000 hectare. În perioada 1966–1970 s-au executat lucrări de îndiguiri și desecări pe o suprafață de 567 mii hectare; la sfîrșitul anului 1970, suprafața protejată de inundații a ajuns la 1,5 milioane hectare. Ținîndu-se seama de importanța deosebită a lucrărilor de hidroameliorații pentru sporirea producției agricole, Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1970 a aprobat Programul național cu privire la folosirea rațională a resurselor de apă, irigații, desecări și combaterea eroziunii solului. Datorită investițiilor mari care se vor face în acest sector, la sfîrșitul anului 1975 suprafața amenajată pentru irigat va ajunge la două milioane de hectare.

Promovarea și extinderea progresului tehnic, a tehnologiilor moderne și organizarea științifică a producției vegetale și animale necesită rezolvarea unor multiple probleme de ordin științific. La indicația partidului, întreaga muncă de cercetare a fost pusă pe o bază nouă, menită să-i mărească eficiența și aplicabilitatea în producție și să-i stimuleze randamentul. O deosebită atenție se acordă creării de noi soiuri de plante agricole cu potențial genetic ridicat și creșterii de animale de rase superioare, de mare productivitate. Tot la indicația conducerii de partid și de stat, Academia de Științe Agricole și Silvice, împreună cu Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Apelor, a elaborat un program care cuprinde măsuri pentru îmbunătățirea calitativă și cantitativă a semințelor.

O caracteristică a modernizării agriculturii o constituie crearea de mari complexe de creștere a animalelor și păsărilor, în care procesele de producție sînt automatizate și mecanizate. Pe baza experienței acumulate, la recomandarea conducerii partidului se desfășoară o largă acțiune de cooperare între întreprinderile agricole de stat și cooperativele agricole în vederea construirii de asemenea complexe care vor face cu putință ca tehnologiile moderne, practicate cu bune rezultate în I.A.S., să se extindă și în sectorul cooperatist al agriculturii.

Măsurile luate de conducerea partidului privind perfecționarea organizării, conducerii și planificării agriculturii, în cadrul cărora un loc important îl ocupă îmbunătățirea formelor de organizare și retribuire a muncii în cooperativele agricole, crearea consiliilor intercooperatiste și reorganizarea activității S.M.A., fac cu putință ca investițiile făcute în dezvoltarea bazei tehnice a agriculturii, precum și cuceririle științei, să fie folosite mai eficient. O dovedesc rezultatele din campania agricolă din primăvara acestui an, cînd însămînțările s-au executat într-un timp mai scurt și la un nivel agrotehnic ridicat. Țărănimea cooperatistă, stimulată de avantajele aplicării acordului global, mecanizatorii din S.M.A., ale căror venituri sînt în funcție și de rezultatele obținute pe terenurile lucrate de ei, se străduiesc să facă lucrări la timp și de bună calitate. Toate aceste măsuri, care reflectă preocuparea partidului nostru de a perfecționa continuu activitatea în agricultură, confirmate de rezultatele obținute pe teren, ne oferă garanția realizării în acest an a unor producții mari, deschid perspective luminoase de dezvoltare a agriculturii noastre, așa cum au fost stabilite de cel de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Român.

CHIMIA ÎN PLINĂ DEZVOLTARE

Bujor ROȘCA
adjunct al ministrului industriei chimice

În ciuda unei oarecare tradiții care a existat în țara noastră în ceea ce privește industria chimică, — uzinele de la Tîrnăveni, Baia-Mare, Turda, Ocna Mureșului, Valea Călugărească, atingînd vîrsta de 50, 60 sau chiar 70 de ani — adevărata afirmare spre o industrie modernă s-a produs în ultimii 10–15 ani. Pentru aceasta a fost nevoie să se treacă de la capacitățile și tehnologiile vremii la instalațiile moderne de mare productivitate de astăzi. În acest sens, cifrele sînt edificatoare: la Ocna Mureșului, de la o producție de 50 000 tone sodă calcinată s-a ajuns la 450 000 tone, la Combinatul chimic Tîrnăveni de la 27 000 tone carbid, la 300 000 tone, la Uzina chimică Valea Călugărească de la 40 000 tone acid sulfuric, la 400 000 de tone.

Aceste rezultate sînt rodul direct al politicii Partidului Comunist Român, care a acordat o atenție dintre cele mai mari dezvoltării industriei chimice. De altfel, în cincinalul trecut chimia a cunoscut cel mai înalt ritm de dezvoltare între toate ramurile economiei. Rezultatul s-a concretizat în noile platforme industriale sau în dezvoltarea celor existente. Borzești, Pitești, Craiova, Tr. Măgurele, Năvodari, Tg. Mureș, Săvinești, Rm. Vîlcea sînt numai cîteva dintre orașele al căror nume se leagă de uzine cu o tehnologie dintre cele mai moderne, cu o capacitate nemaiîntîlnită și cu produse competitive pe piața mondială.

Dar în toată această perioadă, industria chimică și-a îmbogățit potențialul și cu produse noi — în domeniul maselor plastice, al firelor și fibrelor sintetice, al cauciucurilor etc. Progresul este vizibil: s-au realizat linii tehnologice de acid sulfuric de 200 000 tone anual (la Năvodari, Valea Călugărească) și tot de 200 000 tone la liniile tehnologice ale producției de sodă. La Rm. Vîlcea, o linie a Combinatului chimic poate asigura o producție de amoniac de 1 000 tone pe zi, în timp ce la Govora se obține o producție de un milion tone pe an.

Dezvoltarea capacităților de producție s-a desfășurat într-un ritm impresionant. La producția de P.V.C., cifre care erau altădată record sînt azi simple posibilități de referință. La Tîrnăveni s-a început cu o linie de 1 000 tone pe an, la Turda s-au realizat 7 000 tone, ca apoi să se obțină 40 000 tone la Borzești și, în sfîrșit, 140 000 de tone anual la Rm. Vîlcea.

La fel s-a dezvoltat și producția de cauciuc, de fibre și fire sintetice sau de îngrășăminte.

Perspectivele sînt la fel de îmbucurătoare. În actualul cincinal, ritmul de creștere se menține cel mai dinamic, iar chimia va cunoaște un progres fără precedent. Direcțiile principale de dezvoltare sînt axate în special pe creșterea capacităților de producție. Producția de îngrășăminte chimice va spori cu circa 40 la sută în viitorul cincinal. Se dezvoltă de asemenea producția de mase plastice, îmbunătățindu-se raportul dintre polivinilice și polietilenă. Va cunoaște un ritm de dezvoltare de 27 la sută producția de medicamente, punîndu-se un accent deosebit pe valorificarea industrială a plantelor medicinale. La rîndul său, petrochimia se va îmbogăți cu noi sortimente, în timp ce chimia de bază va asigura într-o măsură tot mai mare necesarul de materiale pentru celelalte ramuri ale industriei.

Trebuie precizat faptul că, după ce am realizat linii tehnologice de mare capacitate, sîntem preocupați de obținerea unor produse de mare finețe și de mic tonaj. Vor crește în felul acesta sortimentele de carbonați, săruri și reactivi. În cincinalul actual, industria noastră va realiza de asemenea noi sortimente de cauciucuri speciale necesare industriei ușoare sau altor industrii și va îmbogăți considerabil sortimentele de fire și fibre sintetice pentru industria prelucrătoare. La sfîrșitul cincinalului, bilanțurile vor fi pe măsura marilor investiții alocate acestei industrii, răspunzîndu-se cu fapte atenției pe care o acordă chimiei conducerea de partid și de stat.

RĂSPUNSUL PARTIDULUI LA UN VECHI DEZIDERAT

prof. dr. ing. Gh. NIȚESCU
rector al Institutului politehnic-Brașov

Îngăduiți-mi puțină istorie. Aici, la Brașov, geniul creator al poporului nostru s-a manifestat — în cele mai diferite ramuri ale tehnicii — încă din timpuri străvechi. În evul mediu, de pildă, faima meșteșugarilor brașoveni ajunsese pînă mult departe de meleagurile românești, făcînd cunoscut talentul tehnic al poporului nostru atît în Occident, cît și în Orient.

Pe de altă parte, dintotdeauna Brașovul a avut printre cetățenii lui și numeroase personalități eminente ale culturii și științei naționale.

În acest context este de înțeles vechiul lor vis de a avea în orașul lor o politehnică. Se considerau îndreptățiți la aceasta și socoteau — lucid — că o asemenea instituție ar determina pur și simplu un salt al întregului oraș la un alt nivel de viață culturală, științifică și productiv-tehnică. Cu atît mai mult cu cît însăși amploarea dezvoltării industriei pe aceste meleaguri, în anii socialismului, cerea, avea nevoie de un institut de învățămînt tehnic superior.

După cum am mai spus, visul acesta era vechi. Materializarea lui însă n-a fost posibilă decît în socialism. Transformarea lui în realitate n-a fost posibilă decît după ce conducerea destinelor țării a revenit partidului comuniștilor.

Iată de ce, azi, brașovenii sînt adînc recunoscători partidului pentru posibilitatea ce o au de a-și da copiii la învățătură înaltă, în înseși facultățile brașovene.

În 1948 și 1949 au fost înființate două facultăți tehnice care stau la baza existenței actualului institut politehnic, institut cu 4 facultăți, cuprinzînd 12 secții de specialitate, institut în care se pregătesc pentru a deveni buni ingineri și subingineri 4 000 de studenți.

Azi, deci după o perioadă destul de scurtă de la înființarea sa, Politehnica din Brașov se prezintă ca o unitate de învățămînt superior puternică, unitate care a dat marelui șantier al României socialiste aproape 10 000 de ingineri.

Alături de activitatea pedagogică, didactică, corpul profesoral desfășoară și o amplă muncă de cercetare științifică, privind obiective strîns legate de nevoile producției.

Este un modest răspuns al nostru la marele răspuns pe care a înțeles partidul să-l dea unui vechi deziderat al oamenilor Brașovului.

ÎN APĂRAREA LEGALITĂȚII SOCIALISTE

Sever GEORGESCU
adjunct al procurorului general

Trăiesc aceste zile, împreună cu întregul nostru popor, cea mai luminoasă epocă din istoria patriei. Particip alături de ceilalți juriști ai țării la înfăptuirea unor profunde și înnoitoare transformări ale vieții sociale, în care rolul juristului este de natură a contribui la consolidarea tot mai deplină a principiului legalității în toate domeniile de activitate socială. Poziția juristului, indiferent de sectorul și formele prin care își exercită atribuțiile de serviciu, a căpătat o mai precisă și activă definire în efortul creator al intelectualității poporului nostru pentru înfăptuirea politicii partidului de făurire a noii orînduiri, de situare a patriei pe cele mai înalte culmi ale civilizației și bunăstării.

În zilele noastre, mai mult ca oricînd, juriștii sînt chemați să activeze în mod consecvent pentru promovarea în practica socială a principiului legalității socialiste, să militeze neabătut pentru combaterea și prevenirea încălcărilor dispozițiilor legale.

După Congresul al IX-lea al partidului, Marea Adunare Națională — for suprem al puterii poporului — a cunoscut o bogată activitate legislativă, ceea ce a contribuit din plin la situarea întregului eșafodaj social pe temelia legii.

În economie, în administrația de stat, în relațiile dintre cetățeni s-au dezvoltat și consolidat principiile noi, socialiste, de ordine și echitate socială, astfel încît fiecare membru al societății să se poată manifesta liber, multilateral, să-și poată dărui întreaga sa capacitate făuririi de valori materiale și spirituale pentru binele întregului popor.

În același timp, legea penală este îndreptată cu fermitate împotriva acelora care atentează la suveranitatea, independența, unitatea statului și poporului nostru, la proprietatea socialistă și personală, este îndreptată împotriva acelora care prin faptele lor prejudiciază persoana și drepturile acesteia sau întreaga noastră ordine de drept.

Noi, toți lucrătorii din Procuratură, în rîndul cărora îmi desfășor activitatea, și ceilalți juriști din țara noastră, acum, cu prilejul aniversării semicentenarului P.C.R., trăim sentimente de înaltă mîndrie patriotică, fiind ferm hotărîți să militäm activ pentru traducerea în viață a politicii P.C.R. — făuritorul viitorului fericit al patriei noastre.

Pagini realizate de Mihai **MÂRZA**

LA VREMEA DRUMEȚIEI...

DACĂ AI PORNIT CU MAȘINA la o plimbare prin natura slobodă nu lăsa drumul mare și nu căuta să pătrunzi, cu ea, spre valea răcoroasă sau spre izvorașul cu ciutură. Astfel, ferind peisajul, îți vei feri totodată și vehiculul de mari stricăciuni și împotmoliri!

• Trăgind mașina în poienița de lîngă drum, cu gînd să petreci o zi de splendidă odihnă, acolo, caută să o deranjezi cît mai puțin cu bîrîieli de motor și cu claxonări, cu miasme de benzină și de uleiuri arse. Și în urma ta pajiștea să nu rămînă pătată cu resturi de carburanți și lubrifianți, căci tare i-ar sta urît!

• Vrînd să poposești în liber, nu bate parul și nu ridica cortul la-ntîmplare, ci caută să afli unde este locul pentru camping. Iar dacă nu există un asemenea loc, iar întunericul a început să te cuprindă, alege-ți așezarea în așa fel încît apariția ta și a lor tăi să păstreze o necesară notă de discreție. Gîndește-te ce s-ar mai alege din toată frumusețea unei margini de pădure sau a unei poieni din mijloc de codru, dacă verdeața imaculată le-ar fi pătată de corturi viu colorate. Dacă pacea le-ar fi tulburată de chiotele pe care cîtadinul se simte obligat a le încredința pustietăților cît ce se vede scăpat din cetatea de beton și cărămidă.

• Cutreierînd pajiștile și cîmpiile, țancurile și seninările, vădește-ți admirația și dragostea pentru flori și plante lăsîndu-le la locul lor, căci acolo sînt ele mai frumoase. Gîndește-te ce s-ar alege de toată frumusețea locurilor de prin preajma marilor aglomerări dacă fiecare și-ar culege buchete bogate, spre a le arunca apoi, veștejite, la prima ladă de gunoi!

• Cutreierînd cringurile și pădurile sau poposind în sînul lor, lasă în pace cuiburile păsărilor și păsărelele. Privește-le cum vin și pleacă spre a-și hrăni puii, dar nu-i atinge cu mîna, căci părinții lor, simțind pe ei urma de om, îi vor lăsa să moară de foame

• Observă în neclintire mișcările sălbăticiunilor — și ale răpitoarelor, și ale celor pașnice — dar nu interveni în nici un fel în războiala dintre ele. Echilibrul naturii nu trebuie răsturnat. Și chiar dacă uneori intervenția omului este binevenită, asemenea treabă nu e de căderea dumitale.

• Facerea focului în pădure este în general interzisă. Dacă ești nevoit totuși să-ți aprinzi foc de tabără, alege locul în așa fel încît nici cel mai năprasnic vînt să nu fie în stare a purta scînteile pînă la covorul de frunze moarte, pînă la cei de ierburi uscate, pînă la vreascurile de pe sub copaci. Și nu pleca cu inima ușoară pînă nu te-ai convins, lăsîndu-te de-a buș̦ilea asupra vetrei focului și suflînd în cenușă, că n-a mai rămas nici urmă de scînteie.

• Regula care te obligă să nimicești, să îngropi sau să lei cu tine urmele bivuacului e veche de cînd lumea. Înainte vreme ea avea rostul de a-i ascunde dușmanului numărul și starea — în ce privește merindele — a celor ce au avut acolo mas. Astăzi avem obligația de a lăsa locul curat de cutii și tinichele goale, de hîrtii mai mult sau mai puțin unsuroase, căci ele degradează preajma pînă la scîrbă. Și mai ales de pungi și punguțe de nailon ce, păstrînd fărîmituri sau mirosuri de alimente, sînt înghițite de sălbăticiuni. Care se pot alege chiar cu intestinele tăiate...

• Evită să murdărești, în orice fel, apa pe lîngă care drumețești sau lîngă care poposești. Mai ales cînd e vorba de un pîrîiaș cu apă puțintică. Nu uita că acea apă e un element alcătuitor al naturii și al peisajului. Nu uita cît de important element e apa curată în economia naturii!

• Respectînd regulile de discreție, de reținere, pe care însuși bunul-simț ți le dictează, dai un bun exemplu și altora Spre binele comun. Spre folosul tuturor iubitorilor naturii

Nic. A. STRĂVOIU

sport

de Emanuel VALERIU

DE CE DOAR „SIMBOLIC"?

I. Am urmărit, ca mulți alții, demonstrația din ziua de 1 Mai cu o atenție aparte atunci cînd au început să treacă prin Piața Aviatorilor coloanele sportivilor. În fiecare an, această sărbătoare tradițională, ca și cea din luna august, ne prilejuiește o reîntîlnire nu numai cu cei mai buni sportivi ai țării, ci și cu ceilalți, cei mai numeroși de fapt, pe care performanțele obținute nu i-au ridicat încă pe culmile măiestriei. Sînt tot atîtea ocazii de bilanț larg, cuprinzător, cînd ni se reamintesc o serie de adevăruri, mai mult sau mai puțin cunoscute, dar de care luăm cunoștință de fiecare dată cu o nedisimulată plăcere. Acest 1 Mai ne-a prezentat un grup de tineri purtînd o pancartă pe care scria «Prietenii naturii», iar comentatorul televiziunii spunea că ei «simbolizează» existența acelei asociații, prima de acest fel din țara noastră, care — cîndva — făcuse încercarea îndrăzneață de a organiza activitatea de turism a muncitorilor.

De atunci au trecut ani. O jumătate de secol de existență a Partidului Comunist, care a cucerit în ultimele două decenii și jumătate puterea politică în statul nostru. Mă întreb de ce, alături de atîtea frumoase realizări izvorîte din tradițiile scumpe poporului nostru, nu am reînsufleți̦t-o și pe cea care a purtat o atît de semnificativă denumire: «Prietenii naturii»? Desigur că, în noile condiții, altul ar fi profilul ei, deoarece există o organizare modernă (pînă la un punct) a mișcării sportive românești. Dar, în cadrul turismului, al celui așa-numit «intern», eu cred că asociația «Prietenii naturii» și-ar găsi nu numai adepții pasionați, ci și o plenară justificare.

De ani de zile turismul nu și-a aflat făgașul propriu. S-a ocupat de el fie fostul C.G.M., C.C.S. mai apoi, la O.N.T., la o oarecare federație (spun oarecare pentru că de fapt era preocupată doar de alpinism și de turismul competițional-orientare etc.).

Cred cu tărie și sinceritate că o asociație precis profilată pe turism poate ocupa azi un loc aparte în fenomenul sportiv românesc. Cu o publicație proprie, cu un larg activ obștesc. Și cel mai potrivit nume ar fi tocmai «Prietenii naturii»

II. Tot la acest capitol al renunțării la aspectele pur simbolice doresc să înscriu un fapt divers care, prin repetare, a încetat să mai fie «divers». La marile competiții sportive, din rațiuni economice pe care nu le discut, se suspendă carnetele eliberate de C.N.E.F.S. Nu sînt primul care protestează, și nu o fac nici pentru prima oară, împotriva suspendării unei legitimații în baza căreia îmi exercit profesia. Consider că o asemenea «suspendare» este de-a dreptul absurdă, întrucît un ziarist nu este, în exercițiul funcțiunii, un spectator oarecare, ci un profesionist aflat acolo spre a relata, despre fenomenul sportiv, opiniei publice părerile sale. La recenta întîlnire pentru Cupa Davis la tenis am fost expulzat în mod brutal de niște așa-numiți păzitori ai ordinii publice, deși pe lîngă calitatea de cronicar al «Flacării» o aveam și pe aceea de comentator al meciului la TV. În incinta terenului, mi-am găsit tichetul care-mi permitea accesul. Dar cum să fi ajuns pînă la el? Colegul Radu Voia, de la «Sportul» (care scrie despre tenis de peste 25 de ani), a fost «băgat», ca un pușt sub 14 ani, de către amabilul antrenor Marin Bădin. Deci, se poate înșela vigilența brutală a paznicilor.

Dacă sînt suspendate carnetele, atunci tichetele să fie trimise în timp util redacțiilor, de cei în drept. Nu văd de ce ziariștii trebuie să alerge după ele. Ce s-a întîmplat recent la terenul «Progresul» mi se pare o mostră de abuz de un nivel periferic care distonează puternic cu sufluI democratic care a cuprins societatea noastră în ultimii ani. Acest suflu nu poate răzbate și în sediul C.N.E.F.S. din str. V. Conta 16? De ce?

mapamond'71

de Ioan GRIGORESCU

TIMPUL CIREȘILOR

Era timpul cireșilor... Și a fost timpul sîngelui... O rană a rămas deschisă în inimi, și țipătul ei de durere s-a prelungit în cîntec. N-aș vrea să fac o introducere lirică la o evocare a uneia dintre cele mai mari tragedii care, exact cu un secol în urmă, a marcat începutul lumii moderne. Dar am sentimentul că, mai departe, peste veacuri și veacuri, cîntecul acesta care vorbește despre timpul cireșilor și al sîngelui va dura, provocînd aceeași răscolitoare emoție. E cîntecul de leagăn al istoriei proletariatului și viersul lui sună nostalgic, blînd, ca o melopee. E o aducere aminte și o alinare. E bocet, blasfem și avertisment. E încrederea nestrămutată în venirea primăverii, cînd iarăși pomii vor înflori și cînd, din nou, va veni timpul cireșilor. Căci Comuna din Paris a fost totodată mit și adevăr, vis și acțiune, victorie și înfrîngere și, mai ales, speranță, o speranță arzătoare, neînduplecată, de neînăbușit prin canonada tunurilor, prin rafalele execuțiilor sumare, prin masacrul fără precedent din săptămîna sîngeroasă.

Nu știu de ce, scriind rîndurile de față aș vrea să am ochii unui parizian de acum o sută de ani. Există în istoria omenirii atîtea evenimente epocale ridicate ca niște borne în calea trecerii timpului pentru a fixa memoria oamenilor, sau ca niște faruri înălțate spre a le lumina viitorul, dar, între toate, Comuna e unică, aureolată de un nimb mitic și, la spiritul ei, se raliază de o sută de ani, ca la un nobil ideal, orice luptă proletară. Omenirea muncitoare a aniversat cu strălucire centenarul Comunei, acea primă tentativă de a instaura un guvern proletar, născut din insurecție, apărat pe baricade, sfințit prin jertfa comunarzilor, răpus prin tragica «săptămînă sîngeroasă» declanșată de reacțiune între 21 și 27 mai 1871. Șaptezeci și două de zile au zguduit lumea în acea primăvară de neuitat.

Însărcinat de Consiliul General al Internaționalei să explice proletariatului mondial geneza, semnificația și amploarea Comunei, Karl Marx a dat epocalului eveniment o interpretare genială, dar pe care n-a putut-o prezenta Internaționalei decît la 30 mai, cînd Comuna din Paris nu mai exista. Pledoarie înflăcărată și, totodată, discurs funerar, raportul lui Marx rămîne una dintre cele mai tulburătoare pagini ale literaturii comuniste.

Un manifest al Comunei abia instaurate se adresa muncitorimii franceze: «Am luptat, am învățat să suferim pentru apărarea principiilor noastre, nu vom da înapoi pînă nu vom pune prima piatră la edificiul unei noi societăți!» Jules Vallès scria la 18 martie: «Ce soare cald și luminos mîngîie gurile tunurilor, ce mireasmă de flori, ce filfîit de steaguri... O, fiu al disperării, vei fi un om liber!» Dar timpul idilic a durat puțin. N-a fost «Ultima zi a unui condamnat», cum scrisese Victor Hugo, ci începutul unui nou calvar. Reacțiunea, consolidată la Versailles, cu trupele ei de șoc și artileria ei, se pregătea să atace din umbră.

Subminată de instinctul violenței și de un prea exuberant gust al libertății, dictatura proletariatului n-a putut atunci să-și atingă scopul major, instaurarea socialismului, ci a fost doar o tentativă de guvernare a poporului prin popor. Dar a rămas un simbol. Un vis. O tradiție. O demonstrație că se poate, că libertatea nu e o iluzie, că într-o zi omenirea avea să știe cum să și-o cucerească. Și a rămas «internaționala». Și a rămas drapelul roșu, stindardul luptelor proletare. Cu un steag al Comunei a fost acoperit trupul lui Lenin spre a fi condus pe ultimul său drum...

Și a mai rămas ceva de neînvins: spiritul Comunei. Imaginea eroilor săi legendari, Parisul poporului, al baricadelor, al jertfelor comunarzilor. Nădejdea. Literatura marilor conștiințe. La 21 mai 1871, în piața Concorde, sub canonada tunurilor, se declama poezie revoluționară. A rămas duioasa amintire a Gavroche-ilor Comunei. La sfîrșitul insurecției, «învingătorii» numărau printre miile de arestați 650 de copii între șapte și cincisprezece ani. Pentru noii stăpîni ai Franței, o lecție: restructurarea urbanistică a Parisului conform planurilor baronului Haussmann, pentru a se lichida străzile prea propice ridicării baricadelor și a se scoate bolovanii din caldarîm, prea buni pentru a deveni o armă de temut în mîinile răsculaților...

Au trecut o sută de ani, s-au schimbat generații, «rememorarea» nu poate fi decît invocarea mărturiilor rămase în literatură. Ultimii comunarzi au căzut luptîndu-se cu armatele Versailles-ului, printre mormintele cimitirului Père-Lachaise. Acolo s-a și înălțat monumentul închinat memoriei lor. Un zid ciuruit de gloanțe. În piatra acestui zid, acolo unde moartea și-a înfipt colții, urmașii Comunei înfig garoafe roșii.

Ultimul obuz a fost tras pe strada Paris, ultima baricadă a căzut la Oberkampf. Sena a continuat să curgă înroșită de sîngele revoluționarilor, fumul incendiilor a înecat îndelung orașul, execuțiile de masă, gropile comune, rugurile în care se mistuiau sute de cadavre n-au alt monument mai durabil decît cel din conștiința oamenilor.

Căci martirizîndu-i pe comunarzi, «săptămîna sîngeroasă» le-a înscris definitiv numele în istorie. În ciuda existenței unor mari figuri ale Comunei, martirii ei sînt anonimi. Cifre. Ca inscripțiile de pe gropile comune: «Aici zace o parte din inima Parisului». O inimă care continuă să bată. Un secol de legende și amintiri, un secol de cîntece a făcut din memorie un lucru mai trainic și mai revitalizant chiar decît opt zile de represiune sîngeroasă. Forța motrice a oricărei erupții revoluționare constituie moștenirea de aur lăsată de Comună Ea este revendicată de toți cei ce se situează la stînga luptei politice, indiferent de nuanțe, de tactici și strategii. Comuna este ca o mamă care, avînd o naștere dificilă, fatală în cele din urmă ei însăși, a adus pe lume cel mai teribil copil al revoluției: conștiința proletară

GH. CRISTESCU, C. MĂNESCU ȘI M. CRUCEANU

«DA! AM VOTAT PENTRU CREAREA

COLABORATORUL NOSTRU, CONF. UNIV. **ION BABICI**, *DOCTOR ÎN ISTORIE, A CONSEMNAT PENTRU CITITORII REVISTEI CÎTEVA IMPRESII RELATATE DE CĂTRE UNII DINTRE PARTICIPANȚII LA CONGRESUL DE CREARE A P.C.R., EVENIMENT PETRECUT ÎN URMĂ CU 50 DE ANI LA BUCUREȘTI, CEA MAI PUTERNICĂ CITADELĂ A MIȘCĂRII REVOLUȚIONARE DIN ROMÂNIA.*

— Ce ne puteți spune, tov. Gheorghe Cristescu, despre pregătirile ce au avut loc pentru ținerea Congresului de constituire a Partidului Comunist?

— În primul rînd, aș vrea să precizez că în partidul socialiștilor români a existat de la început o aripă revoluționară, care își dovedise poziția sa înaintată în multe momente deosebite. Cînd a început primul război mondial, noi am tras un semnal de alarmă, căci multe dintre partidele social-democrate din țările europene, după cum se știe, se asociaseră burgheziei din propriile țări în sprijinirea războiului. În scopul realizării unei apropieri între punctele de vedere ale socialiștilor din Europa în problema războiului, noi, socialiștii din România, am scris tovarășilor din Elveția, din Italia și din țările nordice. De comun acord cu conducătorii mișcării muncitorești din alte țări, am stabilit convocarea unei conferințe, care a și avut loc la Zimmerwald, și la care, se știe, a participat și V.I. Lenin.

În toamna anului 1920 am fost, împreună cu alți tovarăși în Rusia Sovietică, pentru a discuta probleme legate de afilierea partidului nostru la Internaționala Comunistă. După întoarcerea delegației în patrie s-a trecut la munca de pregătire a Congresului. Lumina pe care o răspîndea asupra întregii lumi victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, istorica biruință a proletariatului rus condus de partidul făurit de Lenin, care conducea cu mînă fermă întîiul stat al muncitorilor și țăranilor, ne îmbărbătau în luptă, sporindu-ne încrederea în victorie.

— În ce au constat propriu-zis pregătirile?

— S-a format, la București, un comitet de organizare a Congresului, din care am făcut parte și eu. Comitetul ținea săptămînal ședințe, în singurul local care mai rămăsese liber, nesigilat — cel din strada Academiei. Se discuta și se luau măsurile necesare cazării delegaților, obținerii autorizației de ținere a Congresului etc. Comitetul luase hotărîrea ca în caz că nu se va aproba ținerea Congresului, el să fie organizat ilegal. În orice caz, Congresul trebuia să aibă loc cu orice preț. Greva generală din octombrie 1920 ne învățase că Partidul Socialist trebuie transformat, înnoit. Data Congresului a fost hotărîtă pentru 8 mai 1921. Ordinea de zi a Congresului a fost publicată din timp în ziarul «Socialismul»; același lucru s-a întîmplat și cu documentele mai importante ce urmau să fie discutate cu această ocazie.

— Ce momente, din desfășurarea Congresului, v-au impresionat mai mult?

— Sînt ani mulți de atunci, dar parcă văd și azi filmul evenimentelor din mai 1921. Mi-e greu să spun care moment anume, pentru mine întreg Congresul este un moment, unul deosebit. În jurul sediului din strada Academiei, cît și pe străzile dimprejur, mișunau agenții siguranței și poliției. Așa, sub amenințarea armelor, s-au ținut lucrările Congresului, care au început la data fixată. După intervenții la Ministerul de Interne am obținut sala din str. Sf. Ionică, unde ne-am mutat în cea de-a treia zi a dezbaterilor. Mulți dintre fruntașii mișcării muncitorești nu au putut participa la Congres din cauza prigoanei dezlănțuite împotriva lor, după greva generală. Pandele Becheanu, D. Fabian, Elena Filipovici, Leonte Filipescu, C. Ivănuș, Petre Constantinescu-Iași și alții, care au depus o muncă susținută pentru crearea Partidului Comunist, au fost împiedicați să-și exercite mandatul de delegați de către autoritățile vremii. La Congres au fost reprezentate 29 de secțiuni ale partidului: București, Ploiești, Brașov, Galați, Cluj, Timișoara, Baia Mare, Turnu Severin, Constanța, Satu Mare, Buzău, Oradea, Craiova, Tg. Mureș etc., etc.

Cînd am pătruns în sala Congresului, deși știam că în continuare ne așteptau bătălii și mai îndîrjite, am avut conștiința că mă aflu în fața celei mai de preț cuceriri a proletariatului român. Clasa muncitoare din întreaga țară își constituia avangarda revoluționară capabilă să o conducă la izbîndă. Din însărcinarea conducerii Partidului Socialist, am prezentat în fața delegaților: **Darea de seamă morală și materială; Raportul delegației în Rusia; Afilierea și programul**, și l-am înlocuit pe tov. Petre Constantinescu-Iași la punctul 6: **Presa și propaganda**, deoarece el nu a putut participa la Congres, fiind persecutat de oficialitățile timpului. Materialele expuse au apărut în rezumat în presă, așa că nu insist asupra conținutului lor. După dezbateri furtunoase, Congresul a consfințit transformarea Partidului Socialist în Partid Comunist. Subliniez acest lucru deoarece în țara noastră crearea partidului de tip nou nu s-a desfășurat prin scindarea vechiului partid socialist. Așa cum bine remarcă secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu: «La congres, majoritatea covîrșitoare a delegaților au votat pentru crearea partidului comunist și afilierea lui la Internaționala Comunistă fără rezerve, iar o parte au votat pentru înființarea partidului comunist și afilierea lui la Internaționala Comunistă, exprimînd rezerve în ceea ce privește obligativitatea hotărîrilor Internaționalei Comuniste pentru partidele componente. Se poate spune deci că, în unanimitate, Congresul din mai 1921 a hotărît transformarea Partidului Socialist în Partidul Comunist din România».

Prin aceasta, noi ne-am adus contribuția proprie la îmbogățirea experienței mișcării comuniste și muncitorești internaționale în domeniul făuririi partidului de tip nou.

P.C.R. urma să continue lupta de secole pentru eliberarea socială și națională, cele mai bune tradiții ale mișcării muncitorești și socialiste din România. El venea să sintetizeze experiența glorioasă a mișcării muncitorești din țara noastră și să ridice pe o treaptă superioară lupta revoluționară a proletariatului român.

În calitate de secretar al partidului, am trimis Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste o scrisoare prin care îi aduceam la cunoștință hotărîrile adoptate de Congresul I al P.C.R., detașament activ al mișcării muncitorești internaționale, fidel principiilor marxist-leniniste ale internaționalismului proletar.

Nu-mi propun să vorbesc despre arestările efectuate la Congres, despre procesul înscenat delegaților, cunoscut sub numele de «Procesul din Dealul Spirii», deoarece s-a scris mult pe această temă în revistele de istorie din țara noastră. Gîndul meu se îndreaptă acum spre toți aceia care și-au adus aportul la crearea Partidului Comunist și a căror luptă merită cinstire, la cei de azi, care duc cu succes mai departe flacăra aprinsă în mai 1921, cărora le doresc din suflet biruințe noi.

— Dv., tov. Constantin Mănescu*), ați luat parte activă la acțiunea pentru organizarea Congresului din mai 1921. Ce impresii ne puteți împărtăși?

— Mi-am început activitatea în rîndurile P.S.D.M.R. încă în 1898. Împreună cu alți fruntași ai mișcării muncitorești îmi desfășuram munca, acum 50 de ani, în Valea Prahovei. Am avut ocazia să particip, în decembrie 1920, la Tours, la Congresul de constituire a Partidului Comunist Francez. I-am văzut atunci la lucru pe fondatorii partidului frățesc din Franța: Marcel Cachin, Vaillant-Couturier; i-am ascultat cu atenție cum vorbeau pe Ho Și Min, Clara Zetkin și alți militanți de seamă ai mișcării comuniste din diferite țări. La Tours, nu toți și-au dat seama cu adevărat de uriașa însemnătate a actului istoric la care erau prezenți. Pentru mine, congresul a fost un prilej de învățăminte.

Preocuparea revoluționarilor din România era concentrată în direcția luptei pentru transformarea Partidului Socialist în Partid Comunist. Îmi amintesc cu cîtă forță, cît de insistent cereau tovarășii noștri, membrii de rînd ai Partidului Socialist, militanții revoluționari, muncitorii înaintați, convocarea Congresului în vederea făuririi partidului de tip nou. Devenise clar că vechiul partid, tactica și metodele sale de acțiune nu mai răspundeau cerințelor noi ale luptei revoluționare. Sensul istoriei, evidențiat cu pregnanță de greva generală din 1920, era unic și ireversibil: necesitatea unui partid credincios intereselor clasei muncitoare, care să descifreze și să servească cu credință interesele maselor. Din această cerință obiectivă avea să ia naștere partidul marxist-leninist al clasei noastre muncitoare. Nu numele partidului trebuia schimbat, ci structura lui.

La 28 aprilie 1921 am luat parte la întrunirea secțiunii Partidului Socialist din Ploiești, ținută la sediul organizației din str. Gheorghe Lazăr, care trebuia să aleagă delegații la Congres, prin vot secret. Mi s-a făcut cinstea de a fi ales și eu. Din Valea Prahovei au mai fost aleși, ca delegați, Dumitru Aricescu, I. Neagu-Negulescu, Nicolae Marian, Eugen Ionescu și alții. Înainte de a pleca la București, am stabilit să ne pregătim temeinic pentru discuții, fiind hotărîți să ne aducem cum se cuvine aportul la făurirea noului partid.

— Ce activitate ați desfășurat în timpul Congresului?

— Am făcut parte din Comisia de rezoluții, împreună cu Al. Dobrogeanu-Gherea, E. Rozvani, M. Macavei, M. Cruceanu, Stoiculescu, Cristescu, Iordăchescu și I. Neagu. În timpul dezbaterilor am luat cuvîntul de cîteva ori. Vă sînt cunoscute moțiunile adoptate de Congres în prima zi. Este vorba de saluturile adresate Internaționalei Comuniste, Federației Comuniste Interbalcanice, Partidului Comunist Ungar, apoi moțiunile intitulate: Pentru pace, contra războiului; Pentru amnistie; Pentru cei închiși; Contra cenzurii și a stării de asediu; Pentru cei loviți de grevă; Pentru proletariatul rus. Adoptarea acestor moțiuni dovedea că noul partid îmbina în mod armonios patriotismul, apărarea intereselor naționale ale oamenilor muncii cu internaționalismul proletar. Relev cu satisfacție că în cele cinci decenii de existență partidul nostru, acționînd ca exponent neabătut al intereselor clasei muncitoare, al poporului român, care i-a încredințat mandatul conducerii destinelor sale istorice, și-a îndeplinit în permanență îndatoririle sale față de clasa muncitoare internațională, față de cauza socialismului în lumea întreagă.

— Cum s-a făcut arestarea delegaților care au votat pentru transformarea Partidului Socialist în Partid Comunist?

— După ce s-a terminat votarea, vestea înființării P.C.R. s-a răspîndit cu repeziciune. În sala Congresului a intrat generalul Nicoleanu, prefectul poliției, însoțit de vreo 10-15 ofițeri și de un pluton de soldați cu baionetele la armă. Citind lista celor care au votat «afilierea», în fruntea cărora figura Gheorghe Cristescu, prefectul poliției i-a declarat arestați și, îmbrîncindu-i în mașini mari, i-a transportat la închisoarea Văcărești. În închisoare ne-am pregătit pentru proces, am stabilit modul cum trebuie să ne comportăm în fața justiției burghezo-moșierești. Răspunsul nostru trebuia să fie scurt și categoric: «Da! Am votat pentru crearea P.C.R., pentru că așa mi-au dictat nu numai conștiința, dar și interesele mele de muncitor, care îndură exploatarea capitalistă».

Represiunea sălbatică împotriva congresiștilor nu le-a

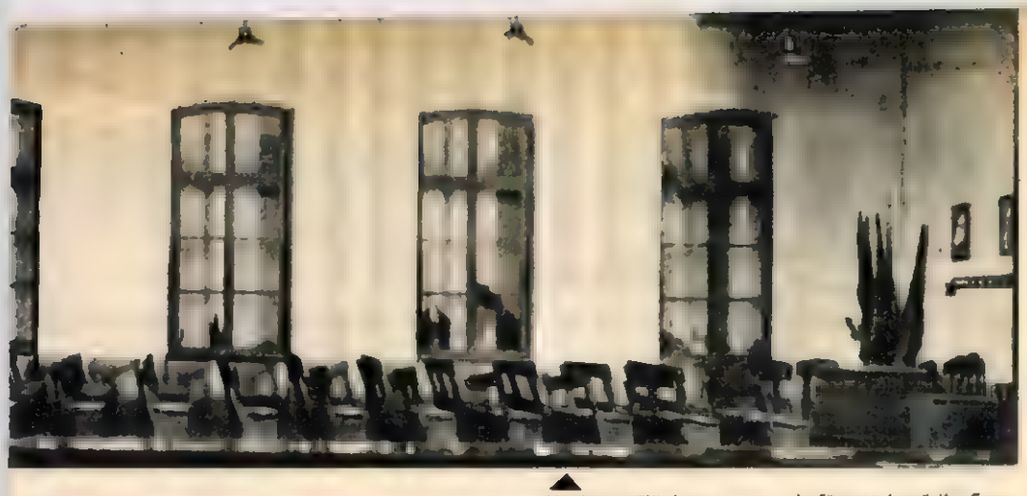

Macheta sălii în care s-au desfășurat lucrările Congresului P.C.R. din mai 1921.

P.C.R.»

servit guvernanților vremii așa cum ar fi vrut ei. De ce? Pentru că pur și simplu nu putea fi arestat un întreg partid Desigur, pot fi arestați membrii săi, delegații la un congres, dar nu poți să închizi după gratii idei și sentimente. Iar dacă un partid exprimă fidel năzuințele, sentimentele poporului, idealurile clasei muncitoare, încercarea de a-l reprima cu forța este zadarnică și absurdă, ca și ideea de a aresta tot proletariatul, poporul muncitor de pe întreg cuprinsul țării.

Adînc implîntat în realitatea românească, Partidul Comunist s-a dovedit a fi de la început apărătorul intereselor vitale ale celor ce muncesc, împotriva oprimatorilor și asupritorilor poporului nostru. Și, imaginați-vă, cît de mare este bucuria noastră, a celor care am trăit acei ani de avînt revoluționar, de a fi fost martori ai socialismului deplin triumfător pe pămîntul României.

— Din vremea făuririi Partidului Comunist Român păstrați amintiri cu putere de simbol, nu numai pentru viața unui om. Cum ați sintetiza, tov. Mihail Cruceanu, evenimentele trăite în urmă cu o jumătate de veac?

— Eram profesor secundar la Craiova cînd, în septembrie 1919, am intrat în strînse legături cu mișcarea muncitorească. În iarna 1920-1921 ne strîngeam mai în fiecare seară la sediul sindicatelor din str. Copertari, unde se organizau dezbateri, conferințe. Cred că puține momente din istoria patriei pot sintetiza la temperaturi atît de înalte frămîntările prin care trecea atunci mișcarea muncitorească. Eram dornici să aflăm vești din întreaga țară privind activitatea desfășurată de militanții revoluționari în rîndurile Partidului Socialist, în vederea transformării lui în Partid Comunist. Uneori veneau tovarăși de la București, care ne entuziasmau cu expunerile lor. O puternică impresie a produs Gheorghe Niculescu-Mizil, pentru că ne vorbea cu o vervă cuceritoare despre necesitatea făuririi unui partid de tip nou, marxist-leninist.

Am trăit cu intensitate un emoționant eveniment: desemnarea mea și a lui Gh. Nicolcescu pentru a reprezenta secțiunea Partidului Socialist din Craiova la Congresul din mai 1921.

— Care era atmosfera generală în rîndul muncitorimii în ajunul Congresului?

— Partidul Comunist s-a născut într-o perioadă de avînt revoluționar. Deși greva generală din octombrie 1920 fusese înfrîntă, lupta clasei muncitoare nu încetase o clipă. Atunci am înțeles mai bine ca oricînd, din proprie experiență, necesitatea făuririi unui partid cu totul nou, capabil să organizeze și să conducă la izbîndă lupta claselor muncitoare de la orașe și sate. Acesta, după cum o dovedea experiența noastră de pînă atunci, ca și cea internațională, nu putea fi decît un partid marxist-leninist.

Cînd am sosit la București era o primăvară caldă și plină de soare. Majoritatea delegaților aveau mandat să voteze pentru transformarea Partidului Socialist în Partid Comunist.

— În calitatea avută, de vicepreședinte al Biroului pentru Congres, cunoașteți, desigur, foarte bine mersul dezbaterilor. Poate ne împărtășiți și nouă cîteva secvențe din acele dezbateri fierbinți.

— Retrăiesc cu bucurie și mîndrie mărețele zile ale primului Congres al P.C.R. Lucrările au început în două-trei odăițe strîmte din strada Academiei, unde se afla redacția ziarului «Socialismul»; sediul partidului era închis și sigilat, încă din timpul grevei generale din 1920. Delegații și invitații stăteau înghesuiți peste tot. Ușile dintre odăițe erau deschise ca să se audă vorbitorul în toate încăperile. Lipsa unui local corespunzător ne-a stingherit mult în activitatea noastră. În ziua a treia s-a format o delegație, alcătuită din mai multe persoane, în care am fost ales și eu, pentru a cere Ministerului de Interne eliberarea sediului Partidului Socialist și continuarea, în această clădire, a dezbaterilor Congresului. Abilul reprezentant al reacțiunii, ministrul Argetoianu, ne-a primit imediat. Prefăcîndu-se un intim în relațiile cu noi, ne-a întrebat ce intenționează delegații în privința «afilierii», adăugînd sfătuitor

— Îmi închipui că acum, cînd sînteți partid politic reprezentativ în viața publică a țării, nu vă veți lega soarta și chiar existența de aventurile bolșevicilor lui Lenin...!

— Domnule ministru, i-am răspuns eu, este greu să știm dinainte ce va hotărî Congresul!

— Să știți, a replicat Argetoianu iritat, că nu vom îngădui niciodată un partid comunist în țara românească.

În încheiere, ministrul a acceptat redeschiderea sediului partidului și ținerea Congresului, timp de trei zile.

A doua zi, sala cea mare din str. Sf. Ionică, pe care tovarășele noastre o curățaseră toată noaptea, ne aștepta pavoazată modest, cu o masă acoperită de o pînză roșie, cu un vas cu flori, cu portretul lui Marx atîrnat pe peretele din spate. La stînga tribunei fusese așezată o masă pentru presă. Ziarele «Socialismul», «Adevărul», «Dimineața», «Universul» și altele au inserat zilnic știri și dări de seamă privind lucrările Congresului.

— După cîte știm, la punctul 3 de pe ordinea de zi — Afilierea și programul — raportul a fost prezentat de către Gh. Cristescu, iar coraportul l-ați expus dv. V-am citit cuvîntarea publicată în «Socialismul» și am reținut cuvintele: «Totuși idealurile cele mai frumoase n-au nici o valoare dacă nu sînt înfăptuite...» Vreți să comentați semnificația celor spuse?

— Inițial, coraportul trebuia să-l țină D. Fabian, dar el se afla închis la Jilava. Mi-a revenit mie această sarcină, pe care am primit-o cu mare plăcere. Ședința era prezidată, cînd am început să vorbesc, de masivul nostru tovarăș Andrei Ionescu. Mi s-a părut că am în fața mea, pe lîngă delegații și invitații la Congres, pe toți tovarășii mei din Craiova și pe cei din întreaga țară. Cei de față ascultau cu atenție și încordare. O simțeam din privirile ațintite asupra mea. Cînd rosteam vreo frază mai sugestivă, auzeam cum se striga în sală: «Presa! Să ia notă presa!». Acele momente mi-au rămas nesterse în minte. Cînd s-a pus la vot problema transformării Partidului Socialist în partid comunist, în sală s-a așternut liniștea. O liniște adîncă.

La aflarea rezultatului, delegații se îmbrățișau, își strîngeau mîinile, cîntau «Internaționala».

«Idealul socialist», înscris pe steagul de luptă al partidului încă la primul nostru Congres, a fost înfăptuit datorită activității neobosite desfășurate de-a lungul celor cinci decenii de către comuniști. Cuvintele frumoase proclamate în 1921 au devenit o realitate minunată în zilele noastre. Aș putea spune, acum, că numai după ce l-am înfăptuit am știut cît de frumos, cît de nobil a fost idealul nostru. Se poate spune, pe drept cuvînt, că o caracteristică esențială a întregii istorii și a activității partidului nostru comunist constă în deplina concordanță dintre cuvînt și faptă, dintre idee și acțiunea practică. O altă trăsătură a comuniștilor o constituie, încă de atunci, optimismul, izvorît din justețea cauzei: eliberarea socială și națională a poporului muncitor, prosperitatea și independența patriei.

Îmi amintesc că, după arestarea delegaților la Congres, am scris la închisoarea Văcărești o piesă intitulată «În vilegiatură». A fost jucată pe o scenă improvizată în curtea închisorii de către delegații arestați la Congres. În ciuda represaliilor, voința noastră de luptă n-a putut fi înfrîntă: sub forma unei comedii înfieram teroarea, ne exprimam hotărîrea de a fi demni, curajoși și de neclintit în fața dușmanului.

**) Trista știre din 21 aprilie 1971 despre decesul tovarășului Constantin Mănescu ne obligă la o mențiune: amintirile consemnate în aceste rînduri au fost relatate colaboratorului nostru cu cîteva zile înaintea regretabilului moment.*

dialog cu cititorii

de H. DONA

Nu știu cum am putea începe mai bine rubrica noastră din acest număr consacrat semicentenarului partidului, decît citînd cîteva fraze din scrisoarea cititorului **Al. Bârsan** din Tecuci: «Îmi place că ați intitulat rubrica de poștă a redacției: «dialog cu cititorii». Ideea dialogului, sincer, tovărășesc, constructiv, este una dintre cele mai nobile idei pe care partidul le-a introdus în viața noastră publică, este una dintre rădăcinile adevăratului democratism. E foarte bine că și presa, una dintre instituțiile reprezentative ale societății noastre, cultivă dialogul cu cititorii ei. Așa cum muncitorul nu se mai simte un simplu salariat al întreprinderii socialiste în care lucrează, ci și stăpîn, copărtaș la destinul ei, tot așa și cititorul nu mai este un simplu cumpărător, ci și un participant activ la elaborarea, la perfecționarea publicației pe care o citește». Foarte adevărat. Am vrea doar să mai adăugăm că un asemenea dialog este fertil și util ambelor părți, pentru că, indiferent de deosebirile de păreri, mari sau mici, într-o problemă sau alta, și unii și alții se găsesc pe o platformă comună, sînt animați, în fond, de aceleași idealuri și năzuințe.

Cititorul **T. Rădulea** din Turda ne pune o întrebare și ne sugerează un ciclu de materiale. Întrebarea sună cam așa: «Care sînt principalele progrese tehnice la care ne putem aștepta în ultimele trei decenii ale secolului al XX-lea?» Nu avem, desigur, competența necesară pentru a răspunde exhaustiv la o asemenea întrebare. Ea preocupă însă în cea mai înaltă măsură pe cei care fac studii prospective asupra viitorului imediat și mai îndepărtat. Într-o carte vestită, «Anul 2000», cunoscuții futurologi americani Herman Kahn și Anthony J. Wiener de la Institutul Hudson au alcătuit chiar o listă de 100 (o sută) foarte probabile inovații tehnice care vor fi realizate în ultima treime a secolului. N-avem, bineînțeles, spațiu pentru a reproduce toată lista, așa că ne vom mulțumi să citîm doar cîteva: aplicații multiple ale laserelor și maserelor pentru a capta, măsura, tăia, încălzi, suda, transmite energia, lumina etc.; materiale cu o structură de foarte mare rezistență (inclusiv la temperaturi foarte înalte); țesături sau materiale noi sau radical îmbunătățite; noi vehicule aeriene (cu decolare verticală, superelicoptere etc.); previziuni meteorologice mai sigure și pe o durată mai mare; noi surse de energie și noi metode pentru transportul pe sol sau pe apă; diminuarea sensibilă a imperfecțiunilor congenitale sau ereditare; larga dezvoltare și îmbunătățire a organelor protezice; noi tehnici pentru apărarea și ameliorarea mediului natural înconjurător; crearea unor noi specii utile de plante și animale; «hibernarea» pentru scurtă durată și sub control medical a ființelor umane; obținerea la comandă a somnului și relaxării; utilizarea oceanelor (exploatări miniere, culturi controlate, surse de energie etc.); televiziune, filme, fotografii în trei dimensiuni; controlul limitat al timpului și al climatului; folosirea pe scară largă a automatizării și informaticii; posibilitatea de a alege sexul copiilor înainte de naștere; calculatoare electronice ieftine pentru dirijarea gospodăriei etc., etc. După cum vedem, numai lucruri bune (n-am citat decît un sfert din cele prevăzute). Adevărul ne obligă însă să adăugăm că pe aceeași listă figurează și previziuni privind perfecționarea armelor de exterminare în masă și a mijloacelor de influențare și controlare a creierului uman. Optimiști cum sîntem, sperăm că aceste din urmă profeții nu se vor îndeplini. La sugestia tovarășului Rădulea, răspundem că am proiectat un ciclu de documentare despre programele prioritare adoptate în țara noastră cu privire la cercetarea științifică și tehnică.

Vechiul nostru partener de discuții, cititorul **Gh. Strete**, din **Tg. Mureș**, evocă într-o scrisoare problema alcoolismului, se indignează că în multe unități comerciale alcoolul este mai accesibil, și ca prezență, și ca preț, consumatorului decît alimentele utile și propune, printre altele, ca băuturile să fie scumpite. Nu știu ce cred specialiștii, dar am observat că în alte țări, în care s-a recurs la aceeași soluție, rezultatele s-au cam lăsat așteptate. Ba, pe alocuri, consumul de alcool a crescut,spre (probabila) bucurie a ministerelor de finanțe.

Cititorului **Valeriu Bora** din Șibot, jud. Alba, îi amintim că sîntem nu o revistă literară, ci una cu profil foarte variat și că, deci, trebuie să căutăm un echilibru între toate temele abordate, fără a ne putea totdeauna extinde atît cît ne-ar îndemna inima. Cît despre observațiile dumisale pe teme de limbă, ne manifestăm toată rezerva. «Calamități naturale», «transmisii în direct», «X a primit pe cutare delegat», nu ni se par exprimări greșite. Mai degrabă verbul «sperez» pe care-l folosește tov. Bora ne stîrnește nedumerirea. Ce ar fi dacă, în loc de a trece la anateme și invective, în loc de a ne considera investiți cu misiunea arhanghelească de a apăra cu sabie de foc ceea ce considerăm noi că este limba corectă, ne-am adresa cu mai mare încredere dicționarelor și gramaticilor curente?

de Felicia ANTIP

VIOARA DE CHIBRITURI

În această țară, comuniștii n-au fost filmați în primul sfert de veac al existenței lor. Urmăriți, da, prigoniți, arestați, iar în anii cei mai negri torturați și uciși, da, dar nu filmați. Celuloidul scump și inflamabil era pentru alții, se știe pentru cine. A face un film de montaj despre anii începuturilor mișcării muncitorești și comuniste, despre anii semilegalității și ai ilegalității părea o ambiție irealizabilă, un pariu cu neputință de câștigat. Și totuși filmul a fost făcut. Din ce? Cum? Ce este de fapt un film de montaj dacă poate fi încropit din mai nimic?

Pînă nu demult Eugen Mandric era singurul (și, ca atare, cel mai bun) autor de filme de montaj. Aplauzele unanime cu care au fost primite creațiile lui prin excelență politice i-au încurajat și pe alții să scotocească arhivele pentru a reanima umbre mișcătoare uitate poate de unii și total necunoscute altora. Recunosc valoarea documentară a acestor restituiri, dar mi-aș permite să mă opresc puțin asupra deosebirii dintre decuparea, reinsăilarea și comentarea unor fișii, mai mari sau mai mici, de peliculă și filmele de tipul celui numit «În această țară, comuniștii...».

Să zicem că cineva ar alcătui din mii de bețe de chibrituri ceva care seamănă cu o vioară. Obiectul astfel construit rămîne doar o grămadă de bețe aranjate și lipite după un anumit tipar. El devine cu adevărat vioară dacă poate fi folosit pentru a cînta «Simfonia destinului». Pretextul sau materialul de lucru denumit chibrituri îl putem uita, s-a topit în noua structură care a determinat alegerea și folosirea lui și căreia i-a fost sacrificat. Filmul lui Eugen Mandric nu este o abilă construcție din bețe de chibrituri, ci o vioară care cîntă pentru noi «Simfonia destinului». Nu ne mai dăm seama și nici nu ne interesează cum se îmbină între ele miile de elemente adunate unul cîte unul. Fotografiile încep să se miște, am trecut la un fragment de film, acestuia îi succed alte fotografii, între care se intercalează alte secvențe din vechi jurnale de actualități, dar curgerea e continuă, fără nici un prag de care să te împiedici.

Aici, pe masa de disecție a cronicii, putem încerca să stabilim la rece proporția dintre facsimile, fotografii și materialul filmat, dintre scenele din țară și cele de peste hotare, dintre imaginile care tulbură, cele care înflăcărează, cele care stîrnesc rîsul, cele care provoacă oroare și cele care ne dau doar emoția simplă a amintirii. Putem analiza raportul mereu dinamic (niciodată pleonastic) dintre ceea ce vedem și ceea ce ni se spune, sau alternanța dintre imprecația sarcastică, evocarea caldă, discursul politic cu rezonanțe ascuțit actuale, aluzia transparentă și cronica propriu-zisă care se întrețes în textul comentariului. Putem discuta despre potrivirea dintre cuvinte și tonul pe care sînt rostite. Dar cînd vom ajunge la capătul disecției, cînd fiecare particică va fi desprinsă și etichetată, vom vedea că ne-a scăpat esențialul, că n-am sesizat ceea ce face din acest film de montaj nu un mozaic, ci o operă de sine stătătoare, o creație unitară, rotundă, al cărei spirit nu poate fi regăsit în factorii componenți.

Migala «se plătie» — pentru a folosi un cuvînt învățat de la Geo Bogza — atunci cînd rezultatul final face să n-o mai bagi în seamă. Primele două serii din filmul «În această țară, comuniștii...» (singurele pe care le-am văzut înainte de a scrie această cronică) nu dau nici o clipă senzația de laborios, de căutat, de lipit cap la cap. Desfășurarea lor firească, impresia că totul a fost filmat anume de autor pentru a-și realiza scenariul, nu că a fost cusut din bucățele găsite cu mari dificultăți, constituie, după părerea mea, principala calitate a filmului. Este, subliniez, o calitate pur cinematografică. Dacă ar fi luată drept criteriu pentru definirea filmului de montaj, ar duce, mă tem, la concluzia că autorii de asemenea filme sînt rari, foarte rari, poate...

Așadar, în această țară, comuniștii n-au fost filmați pe vremea cînd își construiau partidul și se zbăteau să pregătească vremurile de azi. E meritul televiziunii că în ciclul «50 de ani în 50 de evocări» i-a adus în față pe supraviețuitori și le-a cerut să-și amintească, pentru noi toți, cum a fost, ce-au făcut, ce li s-a întîmplat. Am văzut și am auzit, în acest ciclu cu valoare de document, oameni pe care nu-i cunoșteam decît după nume, sau nici măcar atît, și fiecare dintre ei ne-a împărtășit cîte ceva din experiența lui unică, nerepetabilă. Niciodată nu ne vom sătura de mărturiile de acest gen. Mereu ni se va părea că n-a fost spus încă totul, că au mai rămas lucruri pe care nu le înțelegem pe deplin. Și vom deschide iar și iar televizorul, în speranța că vom mai afla ceva, că ni se va mai revela o față a istoriei.

Valurile Dunării *sau confruntarea hotărîtoare dintre două conștiințe (în fotografie — Liviu Ciulei și Lazăr Vrabie).*

Andrei Sabin (Ștefan Iordache), Străinul, la începutul unui nou drum.

Comunistul Ardeleanu (Colea Răutu), eroul lui Titus Popovici din Setea, într-un moment crucial al existenței sale: întîlnirea cu moții.

film

MEMORIA ÎI PĂSTREAZĂ

Pe ei nu-i putem uita. Prezența lor a însemnat totdeauna, cu certitudine, prezența adevărurilor omenești ; în chipurile lor l-am recunoscut pe cel a căror singură rațiune de existență au fost libertatea și fericirea poporului nostru.

Multe din filmele care ni s-au întipărit în memorie de-a lungul anilor sînt tocmai acelea în care ei, comuniștii acestei țări, maturi sau tineri, apărau, cu prețul tuturor sacrificiilor și renunțărilor, idealurile de luptă, puritatea convingerilor, încrederea în izbînda finală.

Valurile Dunării, *Setea*, *Lupeni '29*, *Străinul*, *La patru pași de infinit*, *Duminică la ora 6*, *Canarul și viscolul* ne-au prilejuit cîteva întîlniri emoționante. Căldura, adeziunea umană cu care am întîmpinat eroii la vremea lor, s-au prelungit în timp.

Eroii demni și reținuți ai lui Francisc Munteanu, cei din La patru pași de infinit *și* Cerul începe la etajul III, *au găsit în Silviu Stănculescu un interpret ideal.*

O generație care a optat definitiv (Irina Petrescu și Dan Nuțu în Duminică la ora 6).

FILME ROMÂNEȘTI

«SERATA»

Formula pe care ne-o propune Malvina Urșianu pentru «Serata» e acel spațiu concentrat dramatic ce devine timp. Timp activ, timp istoric. Pregătirea unui moment al insurecției la adăpostul seratei oferite în casa profesorului dintr-un oraș de provincie, așteptarea ei, devin în acest caz acțiuni hotărîtoare pentru viața unui întreg popor. Filmic, epicul e redus la o minuțioasă prospectare de caractere, acumulare de tensiuni individuale rezultate din energii irosite ca cea a profesorului ori a fetei lui, Alexandra, sau din disimulări, uneori chinuitoare, ca cea a asistentului Cristea ori a domnișoarei doctor. Importante sînt aici răsturnările, surprizele de caracter, falsele date biografice alcătuind «dosarul» lui Cristea — erou pozitiv într-o versiune inedită și subtilă, susținută de George Motoi. Aș spune chiar că formula filmului e mai apropiată filmului polițist-psihologic decît dramei de cameră postibseniană (cu tot caracterul scenic spectaculos al unor exterioare, cum ar fi bunele momente de mizanscenă ale bombardamentului, plasticul lamento wagnerian al cîntăreței germane, omorîrea lui Cristea și revelația finală: adevărata identitate a eroului comunist). Formula este a genului polițist, dar nu și tonul. Tonul e riguros analitic, surprizele nu sînt clasicele lovituri teatrale ale genului ci dezvăluiri revelatoare pentru o situație istorică dată: ilegalitatea, în care trebuie să acționeze prudent și inteligent insurgenții. Autoarea noastră ne surprinde, dar cu măsură, mizînd pe o logică a realității umane și nu a necesității formale; ea sugerează virtuale conflicte (căsătoria pe care ar face-o, chipurile din interes, Cristea sau, din obosealâ, Alexandra), dar ne răstoarnă cu energie presupunerile inițiale. Interesul lui Cristea se dovedește sincer, uman, pentru fata profesorului, în timp ce la Alexandra suspiciunea nu era decît masca unui sentiment ce nu va mai apuca să se mărturisească. Sugestiile sînt delicate dar precise, ca și în relația (cea mai interesantă din întreg filmul) dintre profesor și fiică, într-o schițare pe cît de laconică pe atît de tulburătoare. György Kovacs vibrează cu eleganță detașare la eșecul uman al personajului — ghepard învins nu atît de vreme, cît de conștiința propriei inutilități. Drama profesorului nu provine, cum s-ar putea interpreta, dintr-o eroare de concepere a existenței, dintr-un dispreț față de vulg, ci dintr-o inapetență structurală de a se apropia de oameni, — chiar și de propria fiică — un fel de insuficiență congenitală pe care o diagnostichează lucid și trist doctorița îndrăgostită de el. Radiografiile umane ale Malvinei Urșianu sînt exacte și dure. Abulia Alexandrei gravitînd în jurul unei clepsidre-metaforă, însingurarea omului de acțiune și rezistență care e «cinicul» Cristea, obligat permanent la disimulare, obsesia erotică a prințesei sau cea exploziv disperată a fetei în rochie de bal — sînt sugestii bine susținute. Autoarea impune o distribuție strălucită, atent dirijată (uneori pînă la gesturi mărunte, în care recunoști personalitatea regizoarei); impune grupuri de plan doi pe care le orchestrează plastic, realizînd paralelisme mai hotărîtoare decît ciocnirile (uneori cam artificiale) dintre Cristea și fecior sau Cristea și Alexandra. Regizoarea și operatorul — N. Girardi — folosesc cu rafinament culoarea, descifrînd prin ea complicate partituri interioare: culoarea spectrală din portretul Silviei Popovici — actriță ce sublimează cu o mare grație interioară înghețul interior al personajului; cafeniul crepuscular al măștii profesorului, neliniștitoarele degradeuri gri-verzui din halucinația wagneriană a cîntăreței (Michaela Juvara).

Un film dens, profesional, dar rece. Subtil și exact, dar rece. Bineînțeles, istoria se poate înregistra și astfel. Cu rigoarea și precizia omului de știință.

Alice MĂNOIU

film

Fotografii de A. MIHAILOPOL

Lucia Mureșan și Ion Roxin — două nume dintr-o distribuție strălucită.

SERATA — un film de Malvina Urșianu.

de la A la Z

de Constantin POPESCU

CRAWFORD Joan

Actriță americană de film, născută Lucille Lesueur, la San Antonio (Texas), la 23 martie 1908. Prototip al actriței complete, J.C. atinge un record neegalat de longevitate artistică: la 63 de ani a turnat peste 80 de filme, a luat premiul Oscar și se bucură de o popularitate mondială. Debutează ca echorus-girls sub numele de Billie Cassin, cîștigă un maraton de charleston și ajunge la Hollywood în 1925. A fost la început fată sănătoasă, dansatoarea neobosită, pentru care viața era o perpetuă aventură. Era J.C. a anilor '20 și filmele ei se numesc: *Fetele noastre dansante, Fetele noastre moderne, Neimblînzite, Fecioarele de azi, Vis de dragoste*. J.C. din anii '30 era mai sofisticată, avea ochi imenși, obraji supți și gura generoasă, cu buze mari, violent fardate. Era tipul voluntar al unei femei care știe să iubească și să lupte pentru dragostea ei. Femeile vremii îi copiau șeiul de machiaj, piepteănătura, rochiile. Este epoca filmelor ei faimoase: *Dansul spre prăpastie, Fascinație, Grand-Hotel, Letty Lynton, Ploaie, Venus dansează, Sadie McKee, Încătușați, Vreau să-mi trăiesc viața, Grandoare, Manechinul, Femei*. Formase un cuplu celebru cu Clark Gable și destul de des filma cu Robert Montgomery și Franchot Tone (care aveau să-i devină soț). J.C. a anilor '40 este actrița matură în plenitudinea talentului și a farmecului ei, ușor melancolic. Este epoca premiului Oscar cu *Mildred Pierce*, a performanțelor dramatice din: *Humoresque, Strange Cargo, A Woman's Face, Possessed, Daisy Kenyon*. Anii '50 încep cu *Harriet Craig* și sfîrșesc cu *Baby Jane*. J.C. este acum un fenomen de vitalitate, o filiță fără vîrstă, ca zeițele din Olimp. O performanță dramatică în plus este pentru ea o nouă filă de calendar: *Johnny Guitar, Ape Regina, Esther Costello, Femeie de pe plajă, Autumn Leaves, Straight Jacket* etc.

CRESSOY Pierre

Actor franco-italian de teatru și film, născut la Vendôme, la 25 martie 1924. Studiază arta dramatică la Paris cu Maurice Escande și André Brunot, și în 1947 debutează în teatru și în film, cu *La dernière chevauchée*. Doi ani mai tîrziu, invitat de casa Paramount la Hollywood, face doar o experiență nefericită soldată cu un singur film: *War of the Worlds*, după care se întoarce în Europa stabilindu-se pentru o bună perioadă în Italia, unde dobîndește o celebritate datorită unor filme de succes ca *Infidelele* (1952), frescă a moravurilor contemporane, realizată de Monicelli și Steno, unde joacă cu o remarcabilă dezinvoltură rolul ingrat al unui ziarist care face carieră șantajînd o serie de doamne din «lumea bună»; *Giuseppe Verdi*, evocare amplă a vieții și operei compozitorului, în care P.C. reușea un portret emoționant, și *Melodii nemuritoare*, alt medalion muzical, de astă dată al lui Mascagni. A mai apărut în filme franceze: *Caroline chérie, M-le de la Ferté, Le grand cirque, Banco de prince, Duel à Dakar, Prietene de noapte, Panique à Gibraltar*; italiene: *A fiio di spada, Il sacco di Roma, I 7 dell'Orsa maggiore, Una donna libera, Il prigioniero del re, Prezzo della gloria, La bella dell'aria, El Alamein, Vacanze d'inverno, David e Goliath, Caccia al marito, Mongolii, Marco Polo, Coriolano, eroe senza patrie* etc., și într-un film australian: *The Story of Captain Steave*. Ultimul său film este *Reptax* (1970), o producție italiană.

CROMWELL John

Regizor și actor american de teatru și film, născut la Toledo (Ohio), la 23 decembrie 1888. După o lungă și fructuoasă carieră teatrală, ca actor și apoi ca regizor, debutează în film în aceeași dublă calitate, în 1928, cu *The Racket*. Invitat la Hollywood în epoca de început a vorbitorului, cînd teatrul filmat era în floare, J.C. se detașează rapede de lotul teatralilor, devenind în scurt timp un veritabil cineast. Se remarcă în anii '30 printr-o serie de ecranizări de valoare: *Tom Sawyer*, după Twain; *Ann Vickers*, după Sinclair Lewis, cu Irene Dunne; *Sclavia umană*, după Maugham, cu Bette Davis și Leslie Howard; *Fountain*, după Charles Morgan; *Micul lord*, după Burnett; *Prizonierul din Zenda*, după Anthony Hope, cu Ronald Colman, *Ași sfîrșește noaptea*, după *Iubește-ți aproapele*, de E.M. Remarque, cu Fredric March și Stroheim. E un bun minuitor de actori: Katharine Hepburn (*Spitfire*), Miriam Hopkins, George Bancroft (*World and the Flesh*), Charles Boyer, Hedy Lamarr (*Nopți în Alger*), Carole Lombard, Cary Grant (*Rivale*), Tyrone Power, Gene Tierney (*Cavalerul răzbunării*), Claudette Colbert, Jennifer jones, Joseph Cotten (*Since You Went Away*), Irene Dunne, Rex Harrison (*Anna and the King of Siam*), Humphrey Bogart (*Dead Reckoning*), Merle Oberon (*Night Song*). Cîteva filme de înaltă ținută: *The Enchanted Cottage*, cu Dorothy MacGuire și Robert Young; *The Racket*, cu Robert Ryan, Robert Mitchum și *The Goddess*, premiat în 1958 la Bruxelles pentru «calități artistice excepționale».

CROSBY Bing

Actor american de film și cîntăreț de muzică ușoară, născut la Takoma (Washington), la 2 mai 1904. Odrasla unei numeroase familii, pentru care și-a întrerupt studiile universitare cîntă într-o formație de jaz. După cîteva succese personale ca baterist și solist vocal, se decide să abandoneze dreptul, optînd pentru muzică. Remarcat de celebrul Paul Whiteman, este angajat pentru filmul acestuia, revista în tehnicolor *Regele jazului* (1930). Cariera lui începe o dată cu filmele muzicale ce aveau să se reverse de la Hollywood. Star la radio și la Paramount, B.C. devine idolul muzicii ușoare a anilor '30. Vocea lui ușor baritonală poate fi ascultată pe milioane de discuri care fac înconjurul lumii. E vedeta nr. 1 a revistelor *Mississippi, The Big Broadcast, Anything Goes, Rhythm on the Range, Pennies from Heaven*, dar și a unor agreabile comedii muzicale în care apare flancat de Marion Davies (*Dragoste la lumina lunii*), Miriam Hopkins (*Nu mă iubește*), Carole Lombard (*Iubește-ți vecina*), Franciska Gaal (*Luna de miere la Paris*), Joan Blondell (*East Side of Heaven*). Din 1940 se asociază cu comicul Bob Hope și Dorothy Lamour pentru unul dintre cele mai savuroase serale comico-muzicale cu titlul generic: *Drumul spre...* Urmau cele mai pitorești locuri de pe glob, culminînd cu țara Utopiei. În 1944 surprinde întreaga lume cu un rol profund dramatic în *Merg pe drumul meu*, pentru care obține premiul Oscar. Readuce această performanță anul următor în *The Bells of St. Mary's*, unde are ca parteneră pe Ingrid Bergman. După război va continua să apară în operete și musicaluri: *Emperor Waltz* (Billy Wilder) cu Joan Fontaine; *Car albastru* (Irving Berlin) cu Fred Astaire; *White Christmas* (Michael Curtiz) cu Danny Kaye; *High Society*, cu Grace Kelly și Sinatra. Dar va curma mereu, pentru variațiuni, drame, de preferință psihologice: *The Country Girl, Diligența* (remake)... Apare și azi, în 67 de ani, în filme, show-uri TV, concerte. Între 1934 și 1954 a fost întotdeauna între primii zece favoriți ai Americii. Între 1944 și 1948 a fost primul pe lista «Money Making Stars»-urilor.

una rece, una caldă...

Nu-i nici o filozofie să-ți tratezi musafirii cu cîte o gustărică rece. Că de, cap să ai, bunăvoință și cîteva lucruri prin cămară și frigider. De pildă: tai mărunt trei-patru salate, pui un pic de sare, un pic de untdelemn, un pic de lămîie și o așezi, gogonele, în mijlocul unui platou spațios. Presari deasupra niște felioare de ridichi. Mai fierbi bine vreo două-trei ouă, le cureți, le tai în felii și le aranjezi în jurul salatei. Te mai uiți la ea, îi faci cu ochiul și-i adaugi cîteva felii de roșii, ca să-i schimbe culoarea și să nu se deoache. Și vreo 10–15 măsline, pe ici, pe colo: să aibă și ceva care să fixeze privirea (și țuica). Mai studiați platoul puțin, și dacă găsiți loc, adăugați niște cubulețe de castravete verde. Ca să vă distrați, amestecați într-un castronaș castravete tăiat mărunt, cu brînză, muștar și frunze verzi de pătrunjel. Cu o lingură puneți din loc în loc, tot pe platou, movilițe din compoziția respectivă. N-ar strica să preparați niște feliuțe subțiri de pîine din secară, unse cu unt sărat, pe care le presărați cu chimen. Ca gustărică sau felul întîi combinația de pe platou merge de minune cu o țuică rece sau o șliboviță brumată.

După cum vedeți, nu-i greu nici de preparat, nici de mîncat. Dacă vă apreciați oaspeții, pe lîngă platoul cu salată mai așezați vreo două farfurioare cu heringi rulați, gata preparați și ambalați în cutii de plastic, cum cred că ați băgat de seamă că se găsesc în alimentare. Și-i mai ardeți o țuică sau o șliboviță: în sănătatea musafirilor și a gazdei.

Cu felul doi, cald, e mai complicat, dar se merită. Încercați să pregătiți niște pui, ca prieputele matroane din Caraibia (unde vine asta, n-are nici o importanță). Dar cere timp. Nici mai mult, nici mai puțin de trei zile. (Musafirii nu trebuie neapărat să aștepte cele 72 de ore pînă le serviți felul doi, că s-ar putea să nu aibă răbdare sau să abuzeze de țuică.) Așa că începeți din vreme. Luați doi cocoșei bine făcuți și, după ce i-ați curățat, îi forfecați în porții. Bucățile respective le sărați, le masați cu piper și puțin muștar. Cojiți apoi două cepe potrivite, curățați și tăiați doi ardei grași și doi ardei verzi iuți, pe care-i tăiați în rotocoale, cu șimburi cu tot. Mai tăiați mărunt și 3–4 căței de usturoi. Toate acestea, inclusiv porțiile de cocoșei, le puneți într-un castron adînc în care ați turnat jumătate de litru de rom jamaica, cu o foaie de dafin. Lăsați totul la frigider să se marineze trei zile, avînd grijă să acoperiți bine castronul. Eventual, îmbrăcați-l într-o pungă de plastic. În ziua ospeției, scoateți bucățile de carne, le dați prin pesmet și le puneți la cuptor, într-o tigaie, să se coacă fără nici un fel de grăsime. În alt vas, legumele scurse se prăjesc foarte-foarte ușor, după care se adaugă romul. Se flambează puțin. Combinația se amestecă bine și se leagă cu o jumătate de gălbenuș de ou și 5 cl de smîntînă. Acest supersos se pune într-un castron, iar carnea coaptă pe un platou. Cînd se servesc la masă, nu li se dau musafirilor nici furculiță, nici cuțit, întrucît se servește cu degetele (spălate, bineînțeles). Ca garnitură se dă arpagic murat, castraveciori în oțet etc. Nu uitați ca la masă să puneți în dreptul fiecăruia un castronaș mic cu apă și șervețele.

Drept lichid, pentru cine solicită cu insistență — borviz; cine e modest primește o sticlă, maximum două, de bere proaspătă. Ca desert, brînză de Năsal, că-i picantă și se poartă la intelectuali.

P.P. NAȘU

reflector științific

un specialist român în niger

Dezvoltarea cercetărilor științifice românești și caracterul lor practic-aplicativ sînt astăzi larg cunoscute și peste hotarele patriei. Tot mai numeroși sînt specialiștii români solicitați să dea asistență tehnică în alte țări, în diferite ramuri de activitate. În acest context, revista «Terra», sub semnătura tovarășei V. Gomboșiu, ne informează despre vizita unui specialist român în Niger.

Raționalizarea exploatării piscicole fiind o condiție esențială pentru obținerea unor cantități sporite de pește, sprijinul acordat în această direcție — în special țărilor în curs de dezvoltare — este de importanță majoră. Un astfel de sprijin în vederea dezvoltării pescuitului pe fluviul Niger a fost cerut de guvernul Republicii Niger, Organizației pentru alimentație și agricultură (F.A.O.). În alegerea expertului, F.A.O. s-a oprit la ing. **Nicolae Bacalbașa**, profesor de tehnica pescuitului la Institutul politehnic Galați.

Principalele sarcini ale expertului au fost: a da sprijin guvernului Republicii Niger la organizarea pescăriilor; a executa lucrări de explorare și a tinde să fie extins pescuitul pe fluviul Niger; a ameliora tehnica pescuitului; a introduce, eventual, noi unelte de pescuit; a indica necesarul de echipament pentru dezvoltarea pescăriilor.

Dată fiind lipsa de informații recente asupra pescuitului pe fluviul Niger și pentru a răspunde sarcinilor din program, specialistul român a fost nevoit să efectueze și numeroase lucrări suplimentare. Grație unei activități susținute, timp de un an, prof. ing. N. Bacalbașa a reușit să adune o serie de date și să întreprindă cercetări științifice și experimentări care i-au permis formularea unor recomandări practice. În funcție de condițiile existente, el a împărțit cursul fluviului în cinci zone piscicole și pentru fiecare din ele a fixat parametrii care i-au permis stabilirea măsurilor tehnice, economice și sociale adecvate fiecărei zone.

Dintre realizările practice în Niger ale prof. ing. N. Bacalbașa sînt de menționat: proiectarea și îndrumarea confecționării unei serii de unelte de pescuit; verificarea eficacității diferitelor materiale folosite la lestarea uneltelor sau ca flotori; inițierea construirii unei ambarcații din scînduri, cu bordajul înclinat, mai rezistentă decît piroga monobloc.

Datele culese prin anchetă și obținute prin cercetări și experimentări proprii au fost sintetizate de omul de știință român în recomandări privind luarea de măsuri de primă urgență și de perspectivă.

grădină botanică alpină în retezat

Existența unor ecosisteme terestre și acvatice, în care echilibrul biologic natural este modificat în mică măsură de intervenția activității omului, conferă zonei de protecție integrală (rezervația științifică) valoarea unui muzeu științific în cea mai largă accepțiune a cuvîntului — subliniază N. Toniuc, secretarul științific al Comisiei pentru ocrotirea naturii a Academiei Republicii Socialiste România, într-un recent articol apărut în revista «Progresele științei». Același rol — arată în continuare autorul — trebuie să-l joace zonele de protecție ale Parcului național Retezat, unde restricțiile impuse diferitelor sectoare de activitate economică au reușit să mențină pe suprafețe apreciabile nu numai aspectul natural al peisajului, dar și o floră și faună puțin modificate în raport cu compoziția lor antericară penetrației omului pe aceste tărîmuri. Această funcție social-educativă a zonei de protecție a parcului se amplifică pe măsura dezvoltării circulației turistice. Pe unele trasee turistice care traversează zona de protecție, îndeosebi cele pornind de la cabana turistică Pietrele (1 450 m), fluxul turistic a crescut în ultimii zece ani de cel puțin trei ori!

Construcția unui nou hotel turistic la Gura Bucurei, avizată favorabil de Comisia pentru ocrotirea monumentelor naturii, va duce în scurt timp la o creștere considerabilă a numărului iubitorilor de drumeție, avantajați încă de pe acum de extinderea și modernizarea rețelei de drumuri forestiere.

Un proiect de concepție nouă va merge nu pe gruparea într-o suprafață restrînsă a elementelor caracteristice din flora Retezatului (ca în cazul alpinetumului Gemenele), ci pe depistarea, determinarea și etichetarea explicativă a speciilor importante — fie din punct de vedere științific, fie peisagistic — chiar pe flancurile principalelor trasee turistice din zonele de protecție ale Parcului național Retezat.

Alături de alte măsuri, acest proiect va constitui un început de punere în valoare a potențialului instructiv și educativ al drumețiilor de munte (îndeosebi în rezervațiile naturale) și va reprezenta una din funcțiile Muzeului de conservare a naturii înființat în Parcul național Retezat. Cel mai sigur mijloc pentru asigurarea ocrotirii elementelor de floră alpină rămîne cunoașterea de către masa largă a turiștilor a importanței lor științifice...

o «jucărie» didactică

La o expoziție de obiecte realizate de cercurile științifice studențești din R.D.G. a fost prezentat și acest aparat laser cu gaze, pentru uz didactic. Învești învățînd pe alții...

ați merge cu un asemenea «jeep»?

Și de ce nu... Roțile de acest tip, cu totul ieșit din comun, au fost proiectate pentru viitoare vehicule lunare, și constructorii s-au gîndit să le experimenteze — pe un teren-laborator din California — atașîndu-le la un jeep obișnuit. Forma lor oferă, dacă nu satisfacții estetice, cel puțin certitudinea că pe Selene conducătorii auto nu au a se teme de beția vitezei.

de Teodor MAZILU

memopil

Acest ceas deșteptător este destinat uituc-ilor de un fel deosebit, și anume, celor care uită să la medicamentul-pilulă la ora cuvenită. La ora H ceasul sună și singura modalitate de a-l face să tacă este de a-i deschide capacul. Dar atunci apare pilula... și totul e în ordine.

scump, dar face

Barca de salvare din fotografie, botezată «Prințesa Marina», costă 72 500 lire sterline. Cam scump pentru o simplă barcă, fie ea de spiță regească. Are însă o particularitate: nu se poate răsturna. Recent au fost făcute noi încercări în largul portului Portsmouth. Doar-doar... Inutil.

zîmbiți, vă rog!

Laurie Stewart, studentă la «College of Art» din Londra, a organizat împreună cu cîțiva colegi o expoziție cu lucrările lor de artă aplicată. Iat-o pe Laurie cu unul din «exponate»: un aparat de fotografiat de o formă cu totul ieșită din comun. Întrebată prin ce se deosebește acest aparat de unul obișnuit, ea a răspuns: «Prin absolut nimic. Numai că arată mai frumos».

Firește, totul este chestiune de gust. Rămîne să judecați și dv. Dar ni se pare lăudabilă această preocupare a studenților de a reanaliza critic — încă de pe băncile școlii — obiectele de uz cotidian și a le conferi noi valențe estetice.

NU MAI FIȚI MEDITATIVI!

Am nimerit într-un mare restaurant și hotel din Iași: ospătari și funcționari foarte ciudați, toți aveau o evidentă înclinație spre filozofie. Drept să spun, fenomenul m-a nedumerit, nu mă așteptam să găsesc discipoli de-ai lui Platon tocmai în alimentația publică. Erau atît de meditativi, încît uitau să te servească. Nici măcar bacșișul nu reușea să-i trezească din starea de contemplație... Vă dați seama ce meditație adîncă aveau dacă pînă și bacșișul se dovedea neputincios.

Am rugat să mi se aducă o cafea... După o jumătate de oră, ospătarul filozof și-a adus aminte de mine... Credea că între timp am devenit mai bun, mai virtuos, mai echilibrat și — în consecință — am renunțat la cafea.

— Chiar vreți o cafea?...

— Da... am răspuns eu rușinat...

Probabil că răspunsul meu l-a întristat profund, căci imediat ospătarul a căzut într-o stare de meditație ca într-o groapă, nici dracu' nu l-a mai scos de acolo. Îndeplinirea planului nu i se părea o preocupare demnă de un filozof, așa că a răsuflat ușurat cînd am părăsit restaurantul. Am vrut să mă întorc în camera mea... Nenorocirea a făcut să locuiesc la etajul unsprezece... Liftul, bineînțeles, nu mergea... Că de aceea e lift, să fie blocat la un anume etaj...

— Liftul nu merge... am hotărît eu să tulbur liniștea filozofică a cîtorva fete care se plimbau de colo pînă colo fără nici un rost.

— Mergeți pe jos... mi s-a răspuns, cu o divină simplicitate.

— Stau la etajul unsprezece

— Da... e foarte departe, au recunoscut ele fără prea mare efort și fără prea mare zbucium.

Nici prin cap nu le trecea să anunțe pe cineva, nici nu se gîndeau să ia măsuri ca liftul să fie reparat... Ele erau plătite ca să contemple ciudata ninsoare de primăvară care coborîse peste oraș.

După o jumătate de oră, liftul a început să meargă... Îl blocase cineva la etajul opt...

A doua zi trebuia să plec dis-de-dimineață. Rog centralista să mă scoale la orele șase fără un sfert. Să nu pierd rapidul de București. Îmi promite că așa va fi...

Bineînțeles, nu m-a sculat... M-am trezit întîmplător la șase și cinci minute... Trenul pleca la șase și jumătate. Nici n-am mai avut timp s-o fac albie de porci pe centralista care nu s-a ținut de cuvînt. La fiecare etaj, ceasurile — stricate — arătau altă oră... Unul șapte, altul cinci și jumătate, altul șase și un sfert — timpul își bătea joc de mine...

Cu riscul de a pierde trenul, în timp ce înapoiez cheia bravului funcționar, îmi exprim nedumerirea.

— Trebuia să fiu sculat la șase fără un sfert... S-ar putea să pierd trenul...

Expresia mea, «s-ar putea să pierd trenul», l-a făcut să surîdă... Mă privea de sus, cu o evidentă superioritate... Părea să-mi spună... ce dacă ați pierde trenul?... Alții au pierdut tronuri, averi fabuloase, femei iubite... Ce contează asta în imensitatea vieții? Funcționarul trăia parcă într-o lume de îngeri.

— Poate că telefonista a uitat....

O, cîtă simplicitate.

Aveam de ales între a face un scandal monstru și a nu pierde rapidul. Mediocru, am preferat să nu pierd trenul.

varietăți

Facem apelul: Maria, Sabina, Margitta, Ilona, Eva, Andrea... Sînt, cu toatele, prezente și prezintă, cu toatele, moda vestimentară la Tîrgul de primăvară de la Leipzig. Ce caută frumoasele pe acoperiș? Pesemne că, din întîmplare, acolo s-au întîlnit cu un fotoreporter. Așa se nasc, uneori, instantaneele...

din întîmplare

ochii tăi!

De teama ca alegerile de «miss», de frumuseți feminine adică, să nu intre în stereotip și plictis, organizatorii unor asemenea concursuri au trecut de la alegerea de frumuseți totale la frumuseți parțiale: cel mai frumos picior, cel mai frumos păr etcetera, etcetera... Iată acum concursul pentru «cei mai frumoși ochi», des-

cățel la tavă

Pentru ca persoanele slabe de inimă să nu ocolească articolașul de față, precizăm din capul locului: povestea noastră nu duce nici cu gîndul la cruzimi, cinism sau alte treburi dezgustătoare. Dimpotrivă!

Cu două săptămîni înainte de a naște, cățeluța din rasa «terrier Jack Russell», a unei onorabile familii britanice din Stafford, s-a îmbolnăvit grav. Atunci cînd nu a mai rămas nici o speranță de a fi salvată, medicul veterinar a intervenit prin ceea ce se cheamă o operație cezariană, incit, o dată cu moartea bietei cățele-mame, patru cățeluși au văzut lumina zilei într-o lume plină de neprevăzut dar — pentru ei — plină și de omenie, fiindcă soții Irene și Arthur Hodson au făcut tot ce le-a stat în putință pentru a salva viața sărmanilor orfani. În acest sens, chiar și fantezia le-a fost de folos: cuptorul aragazului a fost transformat ad-hoc în incubator, cu temperatură constantă și dirijată, condiție vitală supraviețuirii prematurilor.

...aveți puțintică răbdare!

Canalul Mînecii a fost trecut pînă acum în fel și chip, cu mai mult sau mai puțină fantezie. Într-o minge însă, nimeni nu și-a propus pînă acum să traverseze agitata întindere de apă. Am spus «pînă acum», asta însemnînd pînă în iulie—august 1971, cînd două mingi, create

făşurat la Londra. Pentru ca nu cumva aprecierile juriului să fie influenţate şi de alte elemente fizionomice, ochii candidatelor au fost încadraţi şi izolaţi de rest (foto 1) Englezoaica cu cei mai frumoşi ochi: Penelope Dussek, 22 de ani, actriţă la Bromley, comitatul Kent (foto 2).

şi testate de specialişti japonezi, vor traversa Canalul, cu cîte un om «la bord». Ele vor fi propulsate cu ajutorul unor sisteme de elice acţionate manual. Pînă în iulie, cînd vom vedea şi minunea asta, nu mai e mult.

alé, hop!

Aidona tigrului, vedetă de circ, care — mîrîind ameninţător — sare prin cercul de foc, schiorul elveţian din fotografie execută şi el o săritură într-un cerc; e drept, nu tocmai... rotund şi fără foc, dar saltul nu e mai puţin spectaculos. Sînt unii care pretind chiar că o dată cu un nou sport s-a născut şi un nou cuvînt: skibatics sau, într-o aproximativă traducere, «acrobaţie cu schiuri».

Levente, hîrciogul alb cu domiciliul în localitatea Békéscsaba (R.P.U.), are un bun prieten Gyula, portarul celui mai înalt imobil din oraş, care i-a confecţionat şi repartizat în exclusivitate această garsonieră cu intrare separată şi carte de vizită la uşă.
Pe frontonul de deasupra intrării şi-a înscris deviza: «Casa mea, palatul meu».
Totul e să ştii să-ţi ţii rangul!

obrazul subţire...

Pe adresa revistei «Flacăra» (Piaţa Scînteii 1), a Direcţiei generale ADAS (strada Smîrdan nr. 5) şi prin telefon (15.42.64) am primit numeroase întrebări cu privire la diferitele asigurări de persoane pe care le practică Administraţia Asigurărilor de Stat. Faptul e firesc, dacă se are în vedere multitudinea riscurilor ce pot interveni în activitatea de zi cu zi a fiecărui om.

Răspund, aşadar, astăzi întrebărilor privind asigurările de persoane.

Victor M., Constanţa. Vă interesează caracteristicile principale ale asigurării mixte de viaţă şi suplimentară de accidente. Aceasta deoarece aţi aflat probabil că Administraţia Asigurărilor de Stat plăteşte de cinci ori suma asigurată înscrisă în poliţa de asigurare în caz de invaliditate permanentă sau de deces al asiguratului, ca urmare a unui accident. De fapt, această particularitate a asigurării de care vă interesaţi o deosebeşte de celelalte asigurări mixte de viaţă practicate de ADAS. Suma asigurată se plăteşte deci la expirarea asigurării, în caz de amortizare şi, după cum spuneam mai sus, în caz de invaliditate permanentă din accident, în caz de deces din accident şi, bineînţeles, în caz de deces din alte cauze decît accidentele. O ultimă informaţie: asigurarea se încheie cu persoane în vîrstă de la 16 la 60 ani, pe durate de asigurare de la 5 pînă la 20 de ani, existînd posibilitatea ca primele de asigurare să se plătească în perioade de 5 pînă la 17 ani.

Nicolae Dobrescu, Cluj. Despre asigurarea de accidente am scris şi cu alte prilejuri. Deoarece dv. nu aţi putut urmări răspunsurile anterioare date unor cititori, vă comunic faptul că orice persoană, în vîrstă de la 16 pînă la 70 ani inclusiv, poate opta pentru o **asigurare de accidente cu sume fixe** (10 000 lei pentru invaliditate permanentă totală şi 5 000 lei pentru deces sau pentru dublul ori triplul acestei sume), pe durata minimă de 3 sau 6 luni, sau pentru o **asigurare de accidente cu suma asigurată convenită** cu Administraţia Asigurărilor de Stat. Această ultimă asigurare se poate încheia pe durate de la 1 an pînă la 5 ani inclusiv. Menţionez că suma asigurată, atît pentru invaliditate permanentă totală cît şi pentru deces, nu poate fi mai mică de 5 000 de lei şi că suma asigurată pentru invaliditate permanentă totală poate fi egală sau mai mare decît suma asigurată pentru deces, fără însă a depăşi dublul acestei sume.

Costin Ivanovici, Bucureşti. Asigurarea familială de accidente se încheie cu persoane în vîrstă de la 16 la 70 ani. Rezultă clar că şi dv., la cei 18 ani pe care îi aveţi, puteţi lua o astfel de măsură de prevedere. Menţionez că suma asigurată pentru fiecare dintre cei cuprinşi în contract este de 10 000 lei pentru invaliditate permanentă totală şi de 5 000 lei pentru deces din accident. Cu privire la asigurarea familială de accidente, încă un amănunt: pentru aceeaşi perioadă se pot încheia pînă la 3 contracte de asigurare. Îmi scrieţi că prima de asigurare vi se pare convenabilă. Aceasta înseamnă că cunoaşteţi valoarea ei: 25 lei. Este un argument în plus să luaţi, atît dv. cît şi alţi cititori, o astfel de măsură de prevedere, care e valabilă o perioadă de trei luni.

Vasile Istrate, Craiova. «Turist» nu este o asigurare numai pentru turistul A-ceastă măsură de prevedere poate fi luată de orice persoană care doreşte să se asigure pe o perioadă scurtă—o lună—plătind o primă deosebit de convenabilă: 15 lei. Este util să se reţină faptul că Administraţia Asigurărilor de Stat îşi asumă răspunderi importante faţă de cei care au încheiat asigurările la care ne referim. Astfel, pentru urmările unor accidente de circulaţie, pentru urmările accidentelor întîmplate la domiciliul asiguratului (incendiu, trăsnet, explozie sau cutremur de pămînt), pentru numeroase alte accidente, cît şi pentru bunurile gospodăreşti, ADAS plăteşte sume între 5 000 şi 25 000 lei. Nu este de dorit să se producă unele situaţii care să facă necesar ajutorul Administraţiei Asigurărilor de Stat. Totuşi, riscurile rămîn riscuri, iar oamenii nu trebuie să uite că **Prevederea este mama înţelepciunii!**

PUBLICITATE

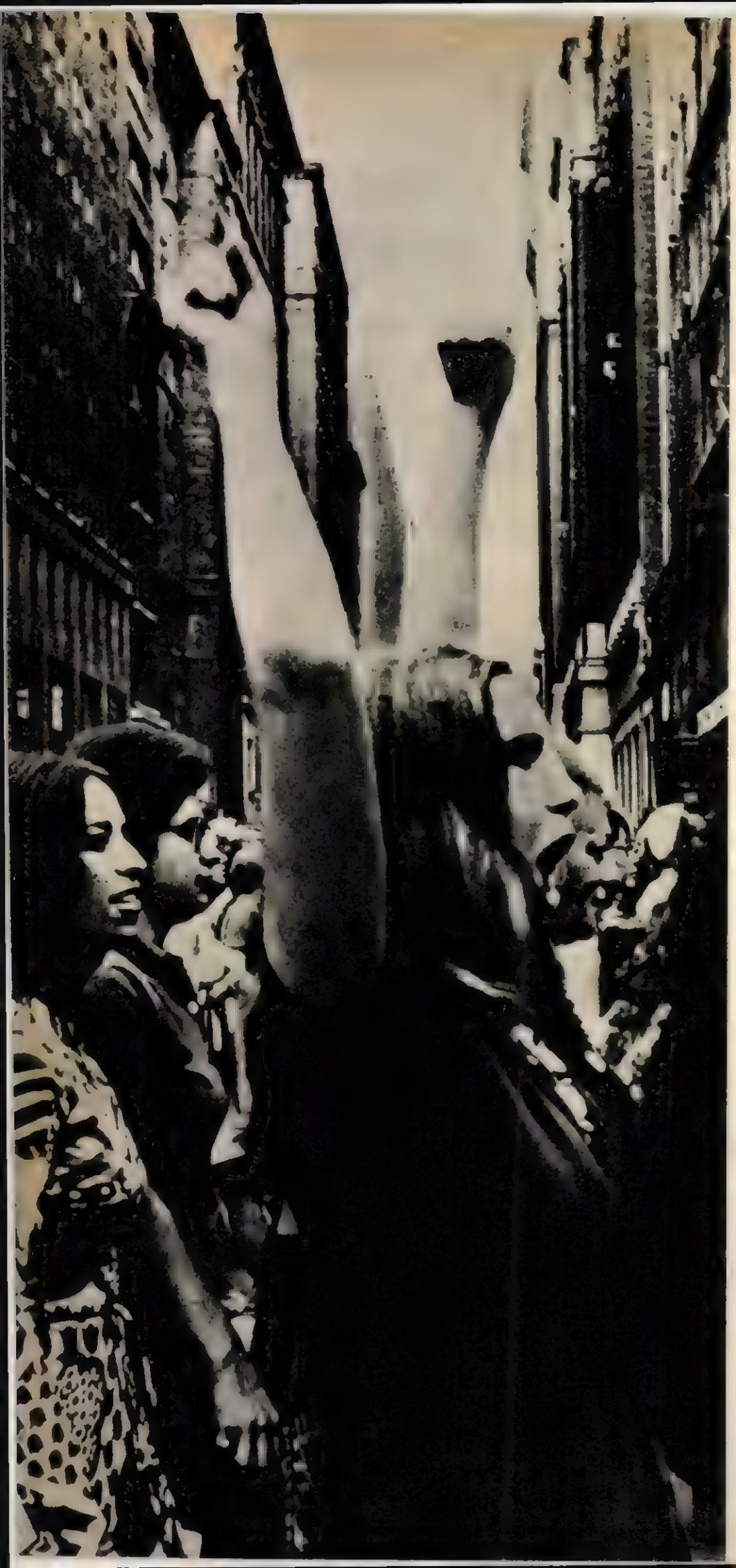

La Toronto, în Canada, a avut loc luna trecută Conferința internațională privind libertatea femeii, la care au participat 400 de delegate din diverse țări. Roma a găzduit primul Congres al Mișcării pentru eliberarea femeii din Italia. În Franța, Ziua internațională a femeii a fost precedată de o săptămînă revendicativă în care personalul feminin al unor instituții și întreprinderi a participat la acțiuni menite să atragă atenția asupra condițiilor de viață și muncă ale femeii. În Anglia, o organizație feministă a manifestat în fața Parlamentului, cerînd guvernului să renunțe la planurile de aderare la Piața comună. Exemplele ar putea continua. De vreo doi ani încoace femeile din țări capitaliste dezvoltate au început să-și exprime cu voce tare nemulțumirile, să formeze organizații de luptă pentru drepturi și egalitate. Se vorbește de un al doilea val de feminism, asemănător celui care a dus, în diferite țări, la cucerirea dreptului de vot feminin (obținut, să nu uităm, în Elveția abia anul acesta și refuzat încă și azi în Liechtenstein).

Noua recrudescență a luptei femeilor pentru drepturi are ca punct de origine cea mai dezvoltată și mai bogată, dar și cea mai zguduită de contradicții dintre țările capitaliste ale lumii.

DREPTURI, NU TRANDAFIRI!

Au avut loc în America manifestații zgomotoase și spectaculoase. Grupuri de femei au întrerupt alegerile pentru Miss America,— «simbol al femeii mijlocii americane, prea des considerată simplu obiect sexual» — au participat la autodafeuri în care au ars, laolaltă, articole «sexy» de lenjerie, gene false, produse cosmetice și blocuri de stenodactilografie, — «simboluri ale sclavajului» — au manifestat în fața Casei Albe de Ziua mamei, — strigînd «Vrem drepturi, nu trandafiri», «Sîntem sărbătorite o zi și exploatate tot anul» — au boicotat întreprinderi vinovate de desconsiderarea personalului feminin, au întreprins acțiuni împotriva unor publicații pornografice etc. S-a făcut mare vîlvă în special în jurul grevei pentru egalitate, organizată cu ocazia celei de-a 50-a aniversări a cuceririi dreptului de vot. Femeile americane au fost chemate să nu meargă la lucru, să nu facă cumpărături, să nu se ocupe de gospodărie și copii, să-și ignoreze soții, pentru ca — dispărînd măcar pentru o zi din viața profesională, socială, familială și sentimentală — să atragă atenția asupra importanței rolului lor și să obțină locul ce li se cuvine. Ironiile și sarcasmul cu care au fost și sînt comentate aceste «ieșiri», glumele care circulă curent pe seama unor manifestări (uneori, e drept, excesive și șocante) nu izbutesc să ascundă în ochii tuturor fondul problemei, motivele întemeiate ale revoltei femeilor americane.

SINGURUL «RECORD» ECONOMIC FEMININ

Dacă primele decenii ale secolului nostru, și în special perioada celui dintîi război mondial, au însemnat în S.U.A. ani de ascensiune a femeii în viața publică, în învățămîntul superior, în economie, azi statutul ei s-a deteriorat. Demobilizarea bărbaților și progresul tehnologic înlătură femeile de pe pozițiile cucerite, le împing din ce în ce mai mult în funcții auxiliare. Se consolidează, cu concursul tuturor mijloacelor de comunicare în masă, mitul «femeii ideale» — mamă și soție caldă și iubitoare, păstrătoarea valorilor tradiționale ale familiei, gardiana căminului. Fetele sînt pregătite încă de mici pentru această exclusivă menire. Ce se întîmplă însă cînd aspiră să devină și altceva decît «mama lui Jimmy și soția lui John»? Date statistice abundente răspund revelator acestei întrebări.

În Statele Unite femeile au obținut, în 1962, 30% din

NU NUMAI «MAMA LUI JIMMY ȘI SOȚIA LUI JOHN»

de **Delia ȘTEFAN**

diplomele de absolvire a universităților și 10% din titlurile de doctorat; în 1930 aceste procente erau de, respectiv, 40% și 15%. În 10 ani femeile au pierdut 50 din locurile pe care le dețineau în adunările legislative. Proporția lor în rîndul oamenilor de știință este azi de numai 6%, de 3% în cel al magistraților, de 1% în al inginerilor (situație de neconceput pentru țările socialiste). Chiar și în aceste profesii femeile sînt mult mai prost retribuite decît bărbații posedînd aceeași calificare. Salariul anual al unei chimiste este, de pildă, cu o treime mai mic decît cel al unui chimist. Cele 28 milioane de salariate din S.U.A. cîștigă, în medie, cu 40% mai puțin decît bărbații. O vînzătoare la un «drugstore» e retribuită cu o sumă care nu reprezintă decît 42% din salariul colegului ei. «Există un singur indicator economic la care femeile au luat-o cu mult înaintea bărbaților — scrie revista «Time» — numărul celor care trăiesc în sărăcie». O comisie a partidului democrat a calculat că economiile realizate de patronat din diferențele dintre salariile femeilor și ale bărbaților se ridică la 75 miliarde dolari pe an. În plus, sînt state americane în care femeile nu pot face parte din jurii, state în care nu pot dispune de propriul lor capital, orașe în care nu au dreptul să închirieze un apartament sau o cameră, să intre neînsoțite în localuri.

O SCHIMBARE TOTALĂ A RAPORTURILOR SOCIALE

Schițat sumar, portretul-robot al contestatarei americane din zilele noastre arată cam așa: sub 30 de ani, albă (femeile negre se încadrează în general în lupta pentru drepturi civile a oamenilor de culoare), provenită din burghezia mijlocie, posedînd o diplomă de studii superioare. Mișcarea organizată a acestor femei care cer reconsiderarea fundamentală a relației lor cu societatea — afirmînd că «nu toți bărbații sînt activi, curajoși, independenți, creatori, și nu toate femeile pasive, ilogice, ușuratice, slabe și puse pe flecăreală» — s-a născut relativ recent, în acești ani cînd războiul din Vietnam și înechitățile de tot felul au creat în Statele Unite curente protestatare fără precedent, contestarea violentă a multora dintre instituțiile și valorile tradiționale.

Data exactă a nașterii mișcării cunoscute sub denumirea Women's Liberation (eliberarea femeilor) este considerată a fi ziua de 6 octombrie 1966, zi cînd Betty Friedan — autoarea cărții faimoase în S.U.A. «The Feminine Mystique», care denunța falsa fericire a femeii americane — a fondat «National Organisation of Women», Organizația națională a femeii. «NOW» («Acum») este în prezent cea mai largă organizație feministă din S.U.A., cu numeroase grupuri în marile orașe și în campus-uri universitare. Multe dintre membrele ei provin din rîndul studentelor împotriva războiului din Vietnam, a segregației rasiale. Propunîndu-și obiective imediate ca garantarea egalității femeii și încetarea discriminării profesionale, «NOW» tinde — potrivit declarațiilor liderei ei — să realizeze o revoluție care va schimba total raporturile sociale și economice, legile, căsătoria, familia, deci și viața cetății, arta și știința, revoluție de care ar beneficia și bărbații, azi terorizați că nu cîștigă destui ca să-și satisfacă familiile.

«INAMICUL NR. 1»

Împărțind organizațiile feministe din S.U.A. în două mari categorii, observatorii consideră «NOW» drept principala reprezentantă a tendinței reformiste, situînd la celălalt pol, al contestării radicale, organizația «Women Liberation Front», al cărei obiectiv e să spulbere din temelii sistemul patriarhal.

...Inamicul milenar al femeii e bărbatul, șovinismul masculin care a transformat sexul într-o categorie politică și femeile într-o minoritate exploatată — afirmă Kate Millet, principala teoreticiană a acestei tendințe, autoare și ea a unei cărți faimoase în S.U.A., intitulată «Sexual Politics». Un grup, susține Kate Millet, elita masculină, care controlează toate mecanismele societății, îl guvernează pe celălalt. Savanți respectabili teoretizează inferioritatea biologică a femeii, la fel cum alții demonstrau superioritatea rasei albe. «Exploatarea femeii de către bărbat» devine în limbajul organizațiilor extremiste, prin analogie cu «rasism» — «sexism». Extremistele cheamă femeile să refuze orice «pactizare cu inamicul», să renunțe la căsătorie — pe care o echivalează cu sclavajul, la dragoste — care e un mijloc de subjugare politică a femeii. Incapabile să vadă mai departe decît propriul patron, decît propriul soț, neînțelegînd unde se ascunde adevăratul inamic — atît al femeilor cît și al bărbaților — ele înaintează pe această linie aberantă propunînd înființarea unor «rezervații pentru bărbați» și alte enormități. Devine ușor de înțeles de ce arma principală cu care sînt combătute în S.U.A. organizațiile feministe este adesea luarea în derîdere.

Numărul mare de organizații cu programe de diverse nuanțe situate între acești doi poli, reformismul și radicalismul, pare a dovedi lipsa unei formații care să răspundă aspirațiilor unor categorii largi de femei, fărîmițarea mișcării, dezbinarea ei între ideologii contradictorii. Dincolo însă de acestea — o exasperare plină de mînie, care caută forma cea mai potrivită de canalizare. Exasperare care a făcut să se ridice, cum remarca un ziarist, «vocea cea mai agresivă a mișcării protestatare americane».

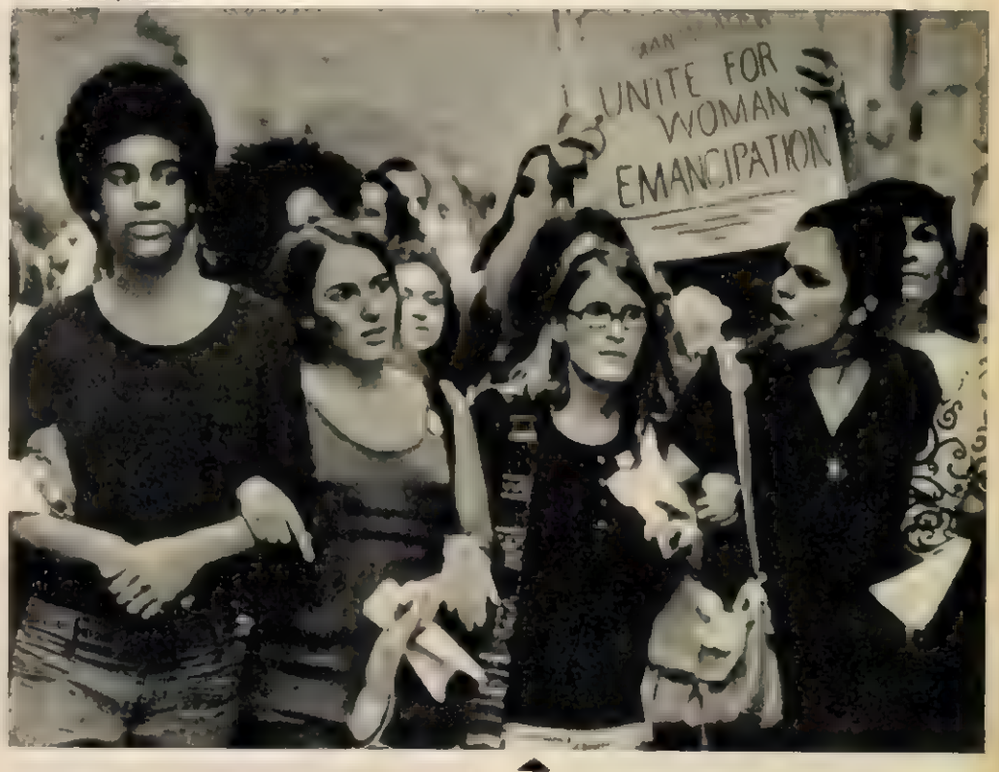

Din rîndurile femeilor americane a pornit valul de contestare feministă, care cuprinde treptat zone tot mai largi în diverse țări capitaliste. Discriminarea, imposibilitatea, cu rare excepții, de a-și alege felul de viață și cariera pe care ar dori-o constituie principalul motor al revoltei cetățenelor celei mai dezvoltate și mai bogate țări capitaliste a lumii.

«Retribuție egală, neîntîrziat». Demonstrația are loc în Anglia, țara europeană cu cea mai bine organizată și cea mai veche mișcare pentru drepturile femeii.

O manifestare care devine curentă. Reprezentante ale organizațiilor din diverse țări se întîlnesc, în întruniri internaționale, pentru a discuta problemele specifice ale condiției femeii în lumea contemporană.

În Italia, mișcarea feministă este abia la început. Ceea ce nu înseamnă că manifestările ei nu îmbracă adesea forme de o mare vehemență.

COMBINATUL TEXTIL Botoșani

produce și livrează prin unitățile sale:

UZINELE TEXTILE «MOLDOVA», Botoșani, Calea Națională nr. 4
FABRICA DE CONFECȚII BOTOȘANI, str. Mihai Viteazul nr. 4
FABRICA DE CONFECȚII DOROHOI, str. 13 Decembrie nr. 8

ȚESĂTURI

— ȚESĂTURI DE BUMBAC PENTRU LENJERIE DE CORP ȘI DE PAT
— ȚESĂTURI PENTRU CĂMĂȘI, DIN BUMBAC SAU POLIESTER ÎN AMESTEC CU BUMBAC, ÎN CULORI ȘI DESENE VARIATE
— ȚESĂTURI PENTRU COSTUME, DIN BUMBAC SAU ÎN AMESTEC
— ȚESĂTURI IMPERMEABILE DIN POLIESTER ÎN AMESTEC CU BUMBAC
— INSERȚII (FURNITURI) CONFECȚII CĂMĂȘI

Toate țesăturile au un grad înalt de finisare, corespunzător destinației acestora, sînt mercerizate, sanforizate sau termofizate.

CONFECȚII

— PANTALONI DIN BUMBAC SAU STOFĂ LÎNĂ, DIN ȚESĂTURI SUPRAELASTICE, PENTRU BĂRBAȚI, FEMEI ȘI COPII
— COSTUME SPORT
— COSTUME DE PROTECȚIE
— CĂMĂȘI, BLUZE

COMBINATUL TEXTIL BOTOȘANI, Calea Națională nr. 4, telefon 11.412, telex 021.816

UMOR de PUPPETT

Caricaturi celebre

Acum şaptezeci şi cinci de ani,
caricaturistul francez Puppett
se bucura de mare celebritate în Europa.
Desenele şi caricaturile lui,
care apăreau iniţial în revista pariziană «Le Rire»,
erau
reproduse în mai toate ţările —
inclusiv în unele periodice româneşti.
Iată câteva dintre cele mai celebre caricaturi
ieşite din creionul lui Puppett,
şi care au făcut înconjurul lumii.
Mijloacele artistice ale lui Puppett,
întregul lui stil, te duc cu gîndul
la ceea ce abia peste 75 de ani
va fi considerat ultramodern.

Sculptorul

Cîntăreţul

Factorul poştal

Pianistul

MAI

1 R	2 E	3 S	4 T	5 R	6 I	7 N	8 S	9 I	10	11 C
2 E	X	T	E	E	M	■	R	U	F	A
3 C	A	R	A	B	U	S	■	N	I	T
4 O	G	O	I	■	N	I	M	I	C	A
5 R	E	F	■	D	I	G	■	E	A	T
6 D	A	A		■	Z	U	M	■	T	O
7	A	■	A	M	A	R	I	T	■	R
8 E	T				T	■	M	O	D	■
9	■				■		I	N	U	B
10						■				A
11							■			

ORIZONTAL: 1) **Mai** puţin întinşi 2) Cel **mai** — Bătută cu **mai**ul. 3) Gîndac de **mai** — Bătut în cap! 4) A **mai** linişti — **Mai** puţin decît puţin. 5) Referat... **mai** scurt! — **Mai** presus de valuri. — A minca... la Londra. 6) E mult **mai** uşor decît un car — Bizilt — Aproape tot! 7) 1 şi 2 **mai**! — Cu sufletul ca pelinul de **mai**. 8) Cel **mai** subţire! — **Mai** multe sfori, **mai** multe căi. 9) Nici **mai** mult, nici **mai** puţin — **Mai** puţin. 10) Timpul cel **mai** cald (după **mai**!) — Servietă. 11) Nu **mai** merge (fem.) — Calul cel **mai** folosit de rebuşişti.

VERTICAL: 1) Cel **mai** bun atlet. 2) **Mai** mult decît trebuie — Pronume. 3) «A revenit albastrul **mai**! / Flori în grădină, flori pe plai/ Şi flori la pălărie!» — Dirija... **mai** demult. 4) Rimă pentru «**mai**» — La **mai** mare! (pl.) 5) Cap de rebusist! — Cel **mai** mare. 6) Nu **mai** e contagios — Nu **mai** încape îndoială! 7) **Mai** încape vorbă? 8) Sere! — Cea **mai** mică. 9) După **mai** — **Mai** grea decît suta de kilograme! 10) **Mai** — **Mai** apoi. 11) **Mai** — 2 **Mai**, pe litoral.

I.Gh. CARAIMAN

Dicţionar: EAT, EFOR.

Dezlegarea jocului «JUVENES DUM SUMUS», apărut în numărul trecut

VERTICAL: 1) SCOLAR — RIT. 2) TINEREASCA. 3) UTECIST — AL. 4) DESTEPTARE. 5) ISTI — EAR — N. 6) OT — IAC — EST. 7) SEE — UTA — AE. 8) I — TEL — CON. 9) CUTEZANTA. 10) CRIN — EROIC. 11) CU — IUN — RET. 12) EDUCATOARE.

VĂ OFERĂ
PRODUSE
DE MARE
ACTUALITATE:
SALTELE DETAȘABILE
ȘI COVOARE
DIN FIBRE VEGETALE
ÎMPÎSLITE

PIPERA

COMBINAT PENTRU INDUSTRIALIZAREA LEMNULUI — BUCUREȘTI — ȘOS. PIPERA NR. 48 — TEL. 33.00.80

„relaxa"

Saltelele detașabile RELAXA, fabricate în unitatea specializată de la Mizil, și-au dovedit pe deplin superioritatea prin calitățile lor excepționale: **eleganță, stabilitate, manevrabilitate ușoară, durabilitate, întreținere minimă, igienă.** Sînt confecționate din miezuri elastice din arcuri încorporate, învelite cu covor împîslit din fibre vegetale, apoi cu vată industrială, totul fiind acoperit cu țesături colorate din bumbac, lînă sau mătase, în funcție de preferințe. Pentru locuințe, hoteluri, case de odihnă, campinguri, cabane, moteluri, saltelele RELAXA reprezintă soluția ideală.

În atenția întreprinderilor de prelucrare a mobilelor tapițate: RELAXA confecționează covoare din fibre vegetale (zeegras) pe suport textil, formatizate la cele mai uzuale dimensiuni. Este un material de umplutură pentru tapițerii, compus dintr-un strat omogen ca densitate și grosime, fixat prin intersecție de un suport textil din pînză de sac.

Pentru comenzi: CIL PIPERA-București, tel. 33.00.80, și RELAXA-Mizil, tel. 145, telex 257

FULGI DE PORUMB

UN PRODUS CU DEOSEBITE CALITĂȚI NUTRITIVE!

Cu un adaos de lapte, cacao, gem de fructe, smîntînă, iaurt, fructe sau sirop de fructe, fulgii de porumb sînt delicioși.

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

ÎN CINSTEA GLORIOSULUI SEMICENTENAR

Consiliul sindicatelor din sectorul V al municipiului București a organizat în cinstea semicentenarului partidului o expoziție de invenții și inovații realizate în întreprinderile și institutele din acest sector. Două cifre grăitoare însoțesc panourile cu exponate: invențiile și inovațiile realizate în sectorul V au determinat obținerea unor economii în valoare de 110 200 000 lei pe perioada 1966–1970; în anul 1971, întreprinderile și institutiile aceluiași sector s-au angajat să realizeze — prin introducerea în practică a unor noi invenții și inovații — o eficiență economică antecalculată de aproximativ 100 000 000 lei.

În cadrul Decadei cărții românești, organizată anul acesta în cinstea semicentenarului P.C.R., academicianul Grigore Moisil a semnat autografe pe ultima sa lucrare, «Îndoieli și certitudini», apărută în colecția «Orizonturi» a Editurii enciclopedice.

La Ateneul român a avut loc în cinstea gloriosului semicentenar un festival literar organizat de Uniunea scriitorilor, sub egida Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste. Cuvîntul de deschidere a fost rostit de președintele uniunii, academicianul Zaharia Stancu.

La Palatul culturii din Ploiești s-a deschis recent Expoziția «50 de ani de lupte și măreațe împliniri». Expoziția ilustrează tradițiile mișcării noastre muncitorești, aspecte memorabile din istoria patriei și a partidului, precum și realizări de prestigiu obținute în județul Prahova în epoca construcției socialismului, aportul oamenilor muncii din această parte a țării la lupta poporului nostru pentru eliberare socială și națională, pentru progresul multilateral al patriei socialiste.

COPERTA NOASTRĂ

Cincizeci de ani de lupte și victorii sub steagul partidului.

Fotografia color de S. STEINER

Prezentare grafică: Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București. Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»

În cinstea semicentenarului partidului, departamentul poștelor din cadrul Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor a realizat o nouă emisiune de timbre în valoare de 35, 40 și 55 de bani, într-un tiraj de 500 000 exemplare.

Și în județul Mureș, colectivele de oameni ai muncii din întreprinderile industriale și unitățile economice, români, maghiari și germani, și-au îndeplinit înainte de termen angajamentele luate în cinstea aniversării partidului și, totodată, planul la producția globală pe primele 4 luni. Pînă la finele lunii aprilie, industria județului va da economiei naționale o producție suplimentară estimată la 100 milioane.

La biblioteca Academiei R.S.R. s-a deschis în cinstea semicentenarului P.C.R. o interesantă expoziție cuprinzînd documente originale și fotocopii, manifeste și presă muncitorească ilustrînd lupta clasei muncitoare din țara noastră în ultimii 50 de ani.

Gloriosul semicentenar al partidului este întîmpinat cu succese remarcabile și de către colectivul de muncă ai uzinelor «Semănătoarea» din Capitală, care s-a angajat ca, în cinstea marii sărbători, să fabrice 455 de combine C-12 și 1 500 de instalații pentru erbicide. Pînă la 29 aprilie s-au realizat 480 combine C-12 și peste 1 800 instalații pentru erbicide.
În fotografie: combine C-12 din marele lot realizat de colectivul uzinelor în cinstea semicentenarului partidului

Colectivele unităților industriale din județul Vrancea, care și-au depășit angajamentele asumate în cinstea semicentenarului partidului, raportează îndeplinirea integrală cu trei zile înainte de termen a sarcinilor de plan pe primele patru luni ale anului. O atenție deosebită s-a acordat onorării contractelor de export, înregistrîndu-se un spor de 1,4 milioane lei. În fotografie: noua fabrică de plăci fibrolemnoase din cadrul Combinatului pentru industrializarea lemnului.

Silviu **BRUCAN**

comerț est-vest

Trăim, incontestabil, într-o lume care devine din ce în ce mai «mică», o lume în care transporturile ultrarapide, sateliții, comunicația instantanee și universalitatea informației transformă națiunile în vecini apropiați. Barierele și obstacolele care stau în calea acestui circuit viu între state cad unele după altele. Primele bariere care se prăbușesc sînt cele care împiedică sau frînează dezvoltarea și diversificarea schimburilor de mărfuri dintre țări, bariere ridicate în anii războiului rece. Eliminarea lor se impune cu forța unei cerințe imperioase care-și face drum în viața internațională.

Să spicuim doar cîteva știri din ultimele săptămîni. Lucrările primului tronson al conductei internaționale de gaze care va porni din U.R.S.S. și se va extinde pînă în Italia, Franța, R.F. a Germaniei au fost inaugurate. La Londra a fost semnat un acord economic polono-englez pe termen lung, prin care părțile își acordă reciproc clauza națiunii celei mai favorizate și-și bazează relațiile pe principiile G.A.T.T. Tratativele cu marele concern vest-german Daimler Benz pentru construirea în U.R.S.S. a unei mari uzine de camioane sînt în fază avansată. Publicații economice semnalează sosirea succesivă la Pekin a unor grupuri de industriași din Canada, Italia, Belgia, Luxemburg. Chiar și administrația americană a luat recent măsuri de facilitare a exportului spre China și a importului direct de mărfuri chineze pe piața americană. Marea companie de transport aviatic Panamerican a propus să deschidă o linie aeriană către Pekin.

În mod evident, în timp ce în trecut comerțul internațional reprezenta pentru majoritatea țărilor o realitate marginală, astăzi cerințele schimburilor de mărfuri și ale competiției tehnologice pe piața mondială ocupă în mod necesar un loc central în politica tuturor țărilor. Consecințele pozitive ale acestui curs asupra climatului politic internațional au devenit axiomă. O anchetă recentă a revistei «Entreprise» printre oameni de afaceri occidentali a relevat o opinie unanimă în favoarea «deschiderii spre Est» și a efectului de destindere politică pe care-l are dezvoltarea comerțului cu țările socialiste. În acest context se înscriu și recentele dezvoltări în relațiile economice româno-americane, perspectivele de lărgire a cooperării științifice și tehnologice între cele două țări.

România socialistă se află printre țările care au manifestat inițiativă atît la O.N.U. cît și în alte organisme internaționale pentru promovarea schimburilor și cooperării economice și tehnico-științifice între țări, indiferent de orînduire socială. La recenta sesiune a Comisiei economice a O.N.U. pentru Europa, reprezentanții români s-au pronunțat pentru eliminarea tuturor obstacolelor care frînează relațiile interstatale în aceste domenii și pentru măsuri pozitive ca, de pildă, colaborarea în domeniul sistemelor informaționale și al folosirii materialelor noi, în domeniul apărării mediului înconjurător și al unor asemenea probleme importante cum sînt interconexiunea sistemelor energetice naționale la scara întregului continent, previziunea pe termen lung a producției și consumului de energie în Europa, tehnicile noi privind construcția centralelor electrice, inclusiv a celor atomoelectrice. Iată măsuri menite a da substanță cooperării general-europene

Bineînțeles, criteriul major al eficacității cooperării pe aceste planuri a fost și rămîne participarea liber consimțită a partenerilor egali în drepturi, respectarea reciprocă a intereselor părților, efortul comun în direcția promovării înțelegerii și apropierii între popoare, a cauzei păcii și securității.

viticultorii francezi și politica comunitară

Noi manifestații de protest ale viticultorilor din sudul Franței au avut loc pe șoselele care duc spre Spania (în fotografie) și Italia. Viticultorii au încercat să bareze traficul rutier spre aceste țări, pentru a-și exprima simbolic nemulțumirea față de nerealizarea preconizatelor reduceri ale importului de vinuri din Spania și Italia, față de scăderea continuă a prețului produsului muncii lor. «Viticultorii francezi — a arătat deputatul comunist Roger Roucaute în Adunarea Națională — nu mai acceptă să tragă mult timp ponoasele unei politici comunitare de care nu sînt responsabili».

FOTO

etna—25 000 tone pe oră

Dacă activitatea eruptivă a vulcanului Etna va continua să se agraveze și lava care iese prin noile cratere va depăși volumul de 25 000 tone pe oră — au afirmat experții — se va recurge la bombardarea torentelor de magmă pentru a li se devia cursul și a se îndepărta pericolul care amenință așezările omenești din împrejurimi. Actuala reactivare a Etnei a început în primele zile ale lunii trecute. Vulcanologii italieni, sub conducerea specialistului de notorietate mondială Harun Tazieff, întreprind cercetări la fața locului pentru a determina cauzele și a stabili durata probabilă a erupției.

...și congresmenii

Amplul protest al opiniei publice americane împotriva războiului din Indochina se conjugă în ultimul timp, mai mult decît oricînd, cu luări de atitudine ferme ale unui mare număr de oameni politici. În cadrul audierilor și dezbaterilor inițiate de Comisia senatorială pentru problemele externe (în fotografie), o serie de senatori, atît democrați cît și republicani, s-au pronunțat pentru adoptarea rezoluției care prevede data de 31 decembrie a.c. ca termen limită pentru retragerea trupelor americane din Indochina. Într-o emisiune de televiziune care a avut loc tot în aceste zile, senatorul Edmund Muskie a subliniat că «războiul din Vietnam constituie o greșeală a politicii noastre externe, poporul american o apreciază ca atare și de aceea noi cerem încetarea lui». Luările de atitudine ale acestor senatori, dintre care cîțiva candidați posibili la alegerile prezidențiale din 1972, sînt apreciate de observatori ca evidențiind una dintre principalele teme asupra cărora se va axa viitoarea campanie electorală.

pe străzile düsseldorfului

Concomitent cu manifestațiile desfășurate în Statele Unite, în cadrul ofensivei de primăvară pentru pace, ample demonstrații de protest au fost organizate și în alte țări, printre care Canada, Anglia, R.F. a Germaniei. Imaginea de față vă prezintă o asemenea manifestație la Düsseldorf. Pancartele purtate de cetățeni cer retragerea imediată a trupelor americane din peninsula indochineză.

din tezaurul praghez

Doar o singură cifră — o jumătate de miliard de coroane alocate în ultimii cinci ani ai deceniului ce abia s-a sfîrșit pentru restaurarea și conservarea clădirilor și monumentelor pragheze de importanță națională — își conturează imaginea acestui imens patrimoniu cultural pe care-l adăpostește «orașul cu o sută de turnuri» de pe malurile Vltavei. Numai cine a străbătut străzile capitalei cehoslovace, agale și cu privirea atentă, — căci Praga nu face nicidecum parte din categoria acelor orașe pe care le poți vedea «din fuga mașinii» — își poate da cu adevărat seama de tezaurul de monumente de cultură făurite aci de-a lungul secolelor, într-o ambianță pitorească întîlnindu-se și îmbinîndu-se armonios edificii în stil roman, gotic, baroc, clasicist și modern. Unul dintre aceste ansambluri de mare valoare artistică, bine păstrate, este și Staroměstské Namesti (piața orașului vechi). Situată pe malul drept al Vltavei, piața și-a păstrat în linii mari contururile așa cum erau în secolul al XIII-lea (documentele consemnîndu-i însă existența încă în veacul al XI-lea), cînd se numea «Marea piață» — actuala denumire fiindu-i dată ulterior. Ocupînd o suprafață oarecum pătrată, de circa 9 000 mp, piața orașului vechi este mărginită din toate părțile de edificii ilustrînd evoluția artei arhitecturale în Boemia, pe fondul monumentelor păstrate din epoca romană. Între aceste clădiri, ce-și păstrează caracterul individual, se detașează, de o parte a pieței, primăria — cu turnul său cunoscut și căutat pentru celebrul orologiu astronomic și pentru cei 12 apostoli care din oră în oră își fac apariția pe rînd în două nișe (fotografiile alăturate) — și de cealaltă, edificiul gotic al bisericii Nôtre-Dame de Tyn. În sfîrșit, piața, martoră a atîtor evenimente de seamă din istoria țării, — între care, de pildă, decapitarea unor conducători ai mișcării husite în 1437, marea manifestație din 1918 în favoarea proclamării Republicii Cehoslovace independente, mitingul popular din februarie 1948 etc. — este dominată de remarcabilul monument închinat lui Jan Hus.

I. CIOARĂ

opoziția celor 22

În linii mari concluzia observatorilor corespunde anticipărilor acestora cu privire la rezultatele celor două întruniri de pe continentul latino-american consacrate abordării problemelor evoluției economico-politice a țărilor din această zonă, îndeosebi în contextul raporturilor lor cu Statele Unite. Atît Adunarea generală a Organizației Statelor Americane de la San José (Costa Rica), cît și sesiunea Comisiei economice a O.N.U. pentru America Latină de la Santiago de Chile — punînd în legătură mai mult sau mai puțin explicit «realitățile dure ale continentului», cum se exprima președintele chilian Salvador Allende, cu raporturile comerciale și financiare inechitabile ale S.U.A. cu statele latino-americane — au consemnat o dată în plus profundele divergențe existente în relațiile dintre sudul și nordul emisferei. Există, desigur, deosebiri sensibile între țările de la sud de Rio Grande, dar statisticile ce evidențiază că în respectivele țări produsul național brut, însumat, reprezintă 510 dolari per capita (față de 4 000 în S.U.A.); că 11% din totalul populației este pradă șomajului; că 28% din mîna de lucru rămîne incomplet folosită; că 30% din populația activă este analfabetă — ca să nu consemnăm decît cîteva cifre — demonstrează elocvent stringența cu care se impune o nouă strategie a dezvoltării. O strategie economică ce implică necondiționat, printre elementele sale esențiale, reconsiderarea raporturilor comerciale ale acestor țări — a căror economie e bazată în general pe monoproducție și deci pe monoexport — cu principalul lor partener, Statele Unite. Este tocmai ceea ce recomandă rezoluția adoptată la reuniunea O.S.A. de la San José: o politică echitabilă de stabilizare și ameliorare a prețurilor la produsele de bază ale țărilor în curs de dezvoltare, abolirea măsurilor protecționiste care aduc prejudicii exporturilor acestor țări, introducerea unui sistem general de preferințe de care să beneficieze țările slab dezvoltate sau în curs de dezvoltare, asistență tehnică și financiară fără condiții de natură politică. (În legătură cu necesitatea unor raporturi echitabile de schimb, iată, de pildă, doar un exemplu concludent: prețul petrolului venezuelean exportat în S.U.A. a scăzut între anii 1966–1971 cu aproape 30%, în timp ce prețurile mărfurilor americane importate în aceeași perioadă au crescut în medie cu 50%.) Faptul asupra căruia și-au oprit atenția comentatorii nu este însă abținerea de la vot — scontată — a delegației americane, ci votul unanim al celorlalte 22 delegații. Și, mai mult decît atît — faptul că poziția «delegaților din Chile și Brazilia, două țări cu forme de guvernare și orientări politice atît de diferite, a coincis în chemarea la un front unit latino-american în disputa cu Statele Unite și Europa Occidentală asupra relațiilor comerciale și ajutorului pentru dezvoltare» (International Herald Tribune). Aceasta constituie mai mult decît un simplu pas înainte pe calea preconizată în memorandumul adoptat la Conferința din 1969 de la Vina del Mar, în care era afirmată hotărîrea latino-americanilor de a statornici relații de parteneri egali cu S.U.A., de a folosi în interesul propriu bogățiile de care dispun, de afirmare a unei independențe reale. Și mai ales se evidențiază pentru prima oară într-o asemenea manieră ostilitatea intîmpinată de poziția — total anacronică — adoptată față de această zonă de Statele Unite, care — cum subliniia un prestigios comentator ca M. Niedergang în «Le Monde» — «continuă să considere America Latină un domeniu rezervat, unde regulile jocului rămîn foarte particulare».

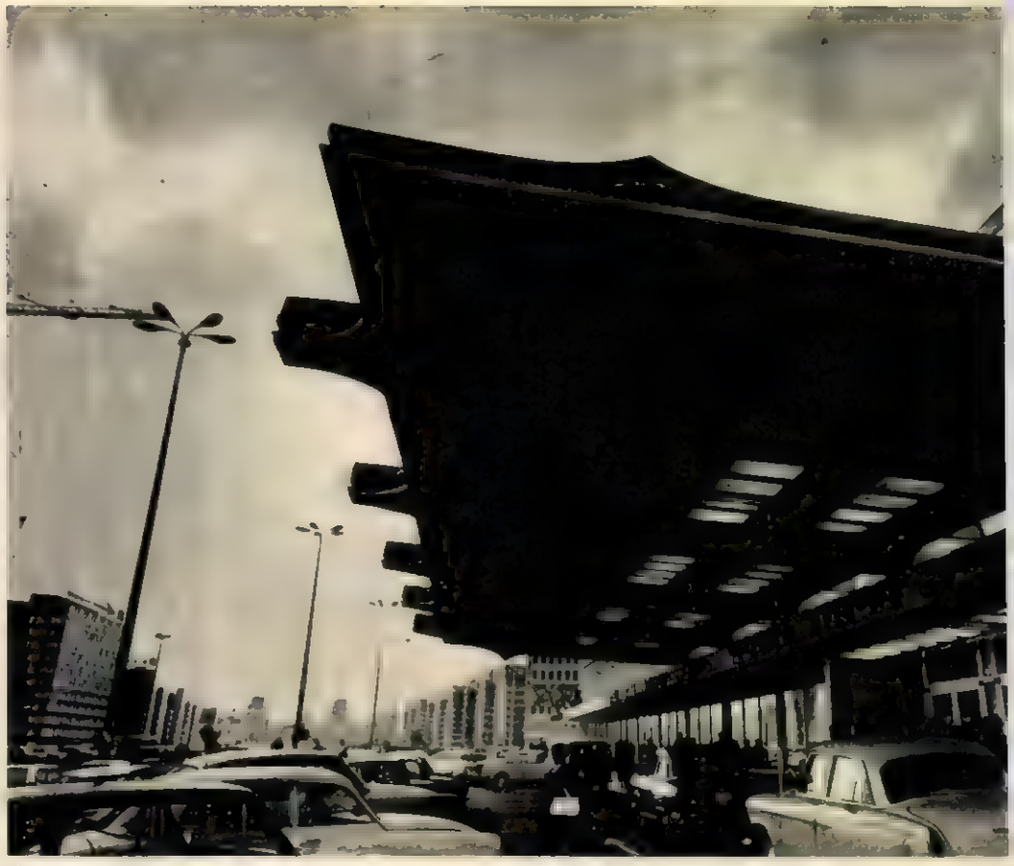

capitala r.d.g. – centru modern

Berlinul, capitala R.D. Germane, se îmbogățește necontenit cu noi și noi cartiere moderne. După Alexanderplatz, unde, de curînd, s-a dat în folosință modernul hotel «Stadt Berlin» cu 38 etaje (în fotografie), complexul din jurul turnului de televiziune și piața Lenin, sînt în plină desfășurare lucrările de reconstrucție pe Leipziger Strasse, aproape complet distrusă în timpul războiului. În partea sudică a acestei artere se înalță opt blocuri de locuințe a cîte 25 etaje, iar în cea nordică, blocuri de locuințe de cîte 10–12 etaje. Între aceste grupuri de clădiri înalte de la cele două extremități se vor construi restaurante, magazine și alte amenajări cu cîte două etaje. Edificiul înalt de 28 etaje al Casei sindicatelor va domina Spittelmarkt — piața în mijlocul căreia o fîntînă arteziană cu jocuri de lumini va constitui un deosebit punct de atracție.

peroniștii în alertă

Secretarul mișcării justițialiste (peroniste) din Argentina, Jorge Daniel Paladino, a efectuat o vizită-fulger la Madrid, pentru a conferi cu Juan Domingo Peron — exilat în Spania de 11 ani (în fotografie: J. Paladino asaltat de ziariști pe aeroportul din capitala spaniolă). Această călătorie, alături de recenta anulare de către președintele Argentinei, generalul Lanusse, a legii din 1966 prin care erau interzise partidele politice, de apelul introdus de avocații fostului președinte pentru retragerea acuzațiilor ce i-au fost aduse acestuia, după înlăturarea sa de la putere, precum și declarațiile lui Paladino după înapoierea la Buenos Aires că «Peron acceptă dialogul cu guvernul» au resuscitat speculațiile cu privire la o apropiată reintoarcere a lui Peron în Argentina. Cu atît mai mult cu cît oficialități argentiniene au precizat că fostul președinte se poate întoarce din exil dacă dorește, caz în care, însă, va trebui «să-și asume responsabilitățile inerente revenirii sale»

anglia — recensămînt '71

Iată-l, într-o agreabilă companie, pe Mr. Michael Reed, unul dintre principalii organizatori ai recensămîntului care a avut loc acum cîteva zile în Marea Britanie. În ciuda zîmbetelor afișate în această fotografie, transmisă de agenția «Keystone», atmosfera în care s-a desfășurat recensămîntul a fost departe de a fi destinsă. Multe dintre punctele conținute în chestionarele recensămîntului — «134 întrebări pentru o familie de 4 persoane» — au fost considerate indiscrete. Cetățenii au afirmat că preferă să plătească amenda de 50 lire sterline, fixată pentru cei care refuză să răspundă tuturor întrebărilor, decît să furnizeze creierelor electronice date asupra vieții lor particulare. Cetățenii de culoare și-au exprimat temerea că datele astfel adunate ar putea duce la un moment dat la expulzarea lor din insulele britanice. În întreaga țară au avut loc manifestații de protest.

ripostă provocărilor neofasciste

Aniversarea eliberării Italiei de sub fascism și nazism a prilejuit o amplă mobilizare populară împotriva recrudescenței fascismului și violenței în Italia, ferme condamnări în cadrul adunărilor și mitingurilor organizate în întreaga țară. «Violența — a declarat primul ministru Emilio Colombo — se manifestă azi în țara noastră împotriva instituțiilor democratice create ca urmare a triumfului rezistenței și a ideilor sale». În fotografie, una dintre cele mai recente provocări de dreapta, la Milano. Între grupurile de neofasciști înarmați, care au pus bombe la sediile unor organizații progresiste, și forțele de ordine au avut loc ciocniri soldate cu vărsări de sînge.

cronica de trei secunde

CÎINII

Nu trebuie dezarmat, cred eu — deși experiența n-a reușit. Nerone a fost furat, dar nu trebuie să dezarmăm.

Nerone era numele cîinelui care păzea armamentul și muniția gărzii naționale din Daytona Beach (Florida). Comandantul avusese această idee frumoasă: cele mai moderne puștoace să fie păzite ca pe vremea apuselor vremuri — ca oile, ca turmele, cum făceau ancestralii păstori — de un cîine. Cîinele a fost furat. Nimeni nu s-a atins de tancuri și mitraliere — hoții l-au umflat pe Nerone.

Să nu dezarmăm, zic din nou. Toate depozitele militare — chiar și cele atomice — să fie păzite de cîini. Aceasta ar duce la un profund șoc psihologic. Paza cu cîini a bombelor cu hidrogen sau a fuzeelor intercontinentale ar da teribilelor arme un chip ceva mai uman, mai blînd — asta într-o primă fază. Lătratul cîinilor, cînd cineva s-ar apropia de îngrozitoarele depozite, ar fi prin contrastul dintre îngrozitor și cotidian cît se poate de comic, iar comicul — în jurul acelor solemne și blestemate mijloace de distrugere — ne-ar face treptat mai inteligenți, mai conștienți, căci aceasta e menirea comicului, esteticienii au dreptate, și de ce n-am crede în esteticieni cît credem și în strategi? Asta ar fi în a doua fază. În următoarele faze — cum zice suprarealistul — vom muri și vom vedea. Nedezarmînd în această direcție — a cîinilor puși pe lîngă bombe atomice — am putea însă dezarma pe partea cealaltă și am constata că acești mari prieteni ai oamenilor, vreau să spun cîini, nu vor mai avea ce păzi. Nu vor mai exista decît hoți de cîini. Iar de hoți, cîinii se vor păzi singuri — ca și oamenii de dușmanii lor.

...ȘI IAR CAII

Romancierii nu mai știu să povestească o poveste, nuveliștii nu mai știu să creeze un personaj viabil, proza nu mai e proză și caută cai verzi pe pereți — se scriu mii de articole despre criza mondială a prozei.

Dramaturgii nu mai știu să construiască o piesă cu cap și coadă, nu mai leagă dialogul ca altădată, teatrul nu mai are intrigă, conflict și personaje, teatrul caută cai verzi pe pereți — se discută pe larg de criza mondială a teatrului.

Pictorii nu mai știu să picteze oameni cu nas, gît și urechi, nu mai folosesc culori naturale pentru naturi moarte, nu mai desenează ca lumea, pictura s-a abstractizat și caută cai verzi pe pereți — curg studiile despre criza mondială a picturii.

Muzicienii nu mai compun simfonii în 4 părți, simfoniile nu mai au melodie, melodiile nu mai au caracter cantabil, muzica nu mai e muzică și caută cai verzi pe pereți — urmează criza mondială a muzicii.

Filmele nu mai au subiect, subiectele filmelor nu mai au actori, actorii de film nu mai sînt actori ci copaci în mîinile regizorilor, regizorii caută cai verzi pe pereți — vine logic criza mondială a cinematografului.

În R.F. a Germaniei se înmulțește anuarul cailor de curse pursînge și se constată că în 1970 au apărut încă 5 986 de exemplare și o dată cu ele a apărut problema numelui lor. Oamenii nu mai știu să dea nume cailor. Sînt prea mulți cai și prea puține cuvinte omenești pentru a-i denumi. Aceasta nu mai e o criză a cailor verzi pe pereți. Cai sînt reali, în 4 picioare — și nu mai au nume. Nu se găsesc ușor nume pentru cai, proprietarii se chinuie, antrenorii și grăjdarii nu dorm. E o criză a imaginației, singura criză care nu are de-a face cu cai verzi pe pereți, despre ea nu se scrie nimic!

Radu COSAȘU

Agenda

Pentru prima oară după reintrarea în opoziție a partidului laburist, liderul acestuia, HAROLD WILSON, a luat o poziție critică față de o serie de aspecte ale tratativelor cu Piața comună și mai ales față de graba de a se ajunge la un acord, fără a ține seama de faptul că aceasta implică acceptarea unor condiții mai puțin bune pentru Anglia. «Problema-cheie a negocierilor — a subliniat Wilson — este prețul pe care vor trebui să-l plătească gospodinele britanice pentru subvenționarea politicii agrare a Pieței comune».

Poetului italian EUGENIO MONTALE, numit recent de președintele Saragat senator pe viață, i s-a decernat premiul pentru poezie pe anul 1970 al «Academiei lumii latine». Presa italiană a consemnat de curînd, elogios, apariția celui mai recent volum al poetului. Eugenio Montale, personalitate prestigioasă a vieții literare italiene, n-a publicat din 1925 — anul debutului său poetic — și pînă în prezent decît patru volume de versuri. Ultimul, intitulat «Satura», este considerat corolarul «sub specie aeternitatis» al celorlalte trei.

A încetat din viață, în vîrstă de 56 de ani, SERGHEJ ZAKARIADZE, artist al poporului al U.R.S.S. Actor de teatru și cinematograf, pasionat animator al mișcării teatrale din R.S.S. Gruzină, deputat în Sovietul Suprem al U.R.S.S., Serghei Zakariadze a desfășurat o entuziastă activitate artistică și socială. A fost distins cu Premiul «Lenin» pentru creația sa din filmul «Tatăl soldatului».

Cu aproximativ cinci luni înaintea așa-ziselor alegeri prezidențiale din Vietnamul de Sud, se conturează o dispută între actualul președinte Thieu și generalul NGUYEN CAO KY, ce ocupă în prezent postul de vicepreședinte. Într-un interviu acordat rețelei de televiziune A.B.C., Ky a declarat cu emfază că el va candida «dacă poporul o va dori și dacă voi considera că îmi revine responsabilitatea de a mă prezenta». În rîndul observatorilor scenei politice sud-vietnameze se apreciază însă că o asemenea dispută va putea duce, în cele din urmă, la alegerea unui al treilea — de pildă generalul Duong Van Minh, care s-a afirmat recent ca partizan al «coexistenței pașnice cu Nordul».

SHIRLEY MCLAINE este nu numai o foarte cunoscută vedetă de film, o foarte apreciată dansatoare și cîntăreață. Ea și-a făcut debutul și în arta scrisului. Primul ei volum are un caracter autobiografic și se intitulează «Don't Fall Off The Mountain» — Nu cădeți de pe munte. Cu ocazia publicării la Londra a cărții ei, Shirley McLaine a convocat o conferință de presă, în cadrul căreia a oferit și autografe.

Cunoscut pentru opoziția sa față de proiectul supersonicului american de transport S.S.T. și față de sporirea bugetului Pentagonului, ca și prin ținutele sale de atitudine pentru a se pune capăt războiului din Indochina și a se stabili o dată limită cît mai apropiată pentru retragerea trupelor americane din Vietnamul de Sud, senatorul american WILLIAM PROXMIRE și-a făcut cunoscută intenția de a concura cu senatorul George McGovern la obținerea investiturii partidului democrat în vederea alegerilor prezidențiale din 1972.

pentru copiii dv.
ca și pentru dv.
GEM DE PIERSICI
GEM DE GUTUI
GEM DE CIREȘE
GEM DE CAISE

memento

Prezentat de: Tralan STOICA (carte), Vlad MUȘATESCU (disc), Cornel BOZBICI (plastică), Rodica POP (teatru), Magda MIHĂILESCU (cinema), E. DASCĂLU (muzică și televiziune)

carte

Dintre cărțile prezente în vitrinele librăriilor, date la iveală de Editura politică în cinstea gloriosului semicentenar al P.C.R., notăm următoarele:

● **Mișcarea muncitorească din România — 1916-1921. Crearea Partidului Comunist Român.** Autorii: C. Cușnir-Mihailovici, dr. Florea Dragne, dr. Gheorghe Unc, urmăresc cu claritate și pe baza unei documentații solide istoricul unor complexe evenimente ce au dus la crearea Partidului Comunist Român, «făurit ca trup din trupul poporului, organic integrat în realitățile țării».

● **Voluntari români în Spania. 1936-1939.** Într-un compact volum de peste 600 de pagini sînt reconstituite — însuflețit și epic, pe bază de amintiri directe și riguros științific, în virtutea documentelor — grelele condiții ale ajungerii și prezenței voluntarilor noștri pe cîmpul de luptă spaniol, împotriva fascismului și reacțiunii. Din paginile cărții se degajă ardentul spirit internaționalist al comuniștilor români. Volumul apare sub îngrijirea unui colectiv format din: Gheorghe Adorian, Mihai Burcă, Constantin Cîmpeanu, Mihail Florescu, Stan Minea, Iosif Nedelcu, Valter Roman.

● Începutul eroicului drum al Partidului Comunist Român este evocat în respectivul context social și politic de M.C. Stănescu, în cartea: **Mișcarea muncitorească din România în anii 1921-1924.**

● Titu Georgescu urmărește, într-o lucrare de edificatoare sinteză, evoluția istorică **De la revoluționarii democrați la făurarii Partidului Comunist Român.**

● Prefațînd cartea: **Pentru front popular antifascist în România** de Gh.I. Ioniță, acad. Petre Constantinescu-Iași spune, printre altele: «În ansamblul ei, cartea constituie o trecere în revistă a principalelor momente ale luptei desfășurate de forțele democratice din România, sub conducerea Partidului Comunist, pentru făurirea Frontului popular antifascist».

● La Editura științifică a apărut cartea lui Olimpiu Matichescu: **Apărarea patriotică**, lucrare dedicată semicentenarului P.C.R., ce reliefează, prin aspecte mai puțin cunoscute, caracterul revoluționar al acestei organizații inițiate și conduse de partid.

● Un înălțător popas liric — omagiu istoricului jubileu: **Glasurile patriei**, antologie de poezie patriotică. Cuvînt înainte de Ion Dodu Bălan (Editura Minerva).

cinema

● **Așteptarea.** Portretul emoționant al unui om aflat în pragul marilor despărțiri. Omagiu adus unui actor unic — Ștefan Ciubotărașu. Scenariul — Horia Pătrașcu. Regia — Șerban Creangă.

● **Serata.** Talentul unuia dintre cei mai autentici cineaști români — am numit-o pe Malvina Urșianu.— poate fi recunoscut din plin în acest film dens, capabil să se susțină singur de la prima pînă la ultima secvență. Imaginea — Nicolae Girardi.

● **Frații.** Un debut — asupra căruia vom reveni — al tinerilor regizori Mircea Moldovan și Gică Gheorghe. Scenariul — Nicolae Țic, Constantin Bordeianu. Salutăm reîntîlnirea — pe ecran — cu Emanoil Petruț care, cum bine se știe, nu este doar purtătorul unui glas de aur, bun de împrumutat la zile mari. Imaginea — Dinu Tănase.

● **Apa ca un bivol negru.** Documentar de lung-metraj, reconstituire a zilelor tragice și a eroismului exemplar din mai 1970 Realizatori — tot cineaști tineri. Andrei Cătălin Băleanu, Petre Bokor, Dan Pița, Mircea Veroiu, Roxana Pană, Youssouff Aidaby, Dinu Tănase.

Irina Petrescu

● **Facerea lumii.** Se vede încă o dată că proza lui Eugen Barbu poartă noroc cineaștilor. Firește, celor care știu să o respecte. Imaginea — Ovidiu Gologan. În distribuție — Liviu Ciulei, Irina Petrescu, Marga Barbu, Clody Berthola, Virgil Ogășanu.

disc

● Corneliu-Dan Georgescu, muzician al generației de astăzi, în «Motive maramureșene», preia creator motive folclorice din culegerile lui Bela Bartok și Ilarion Cocișiu. Formula sa componistică reușește să impună un artist autentic (ECE-0495/II/1).

● «Ulisa», poeme pentru voce și orchestră, op. 20, pe versuri de Mihai Ungureanu, ni-l readuce în atenție pe Liviu Glodeanu, apreciat compozitor contemporan. Soprana Iulia Tőzser, acompaniată de Orchestra simfonică a Filarmonicii din Cluj (dirijor: Emil Simon), izbutește să redea ideea peregrinărilor lui Ulise în căutarea păcii, liniștii și odihnei (ECE-0495/II/2).

● «Sonata pentru pian nr. 17 în Re minor, op. 31, nr. 2», și «Sonata pentru pian nr. 28 în La major, op. 101», culmi ale literaturii pianistice beethoveniene, ne prilejuiesc reaudierea lui Gheorghe Halmoș, reputat artist clujean, muzician de excepție, care ne dăruie un Beethoven absolut personal (ECE-0500).

muzică

● Azi, la Ateneu: concertul extraordinar al Filarmonicii, închinat semicentenarului partidului. Lucrări simfonice și vocal-simfonice de compozitori români. Dirijează **Mircea Cristescu**; dirijorul corului — **Vasile Pântea**; solist — baritonul **Ionel Pantea**.

● Dirijorul viitorului concert al Filarmonicii (14–15 mai) este italianul **Massimo Freccia**, iar solist — pianistul sovietic **Rudolf Kerer**. Programul: Fantezie pe o temă de Tallis, de Ralph Williams. Concertul nr. 2 pentru pian și orchestră de Rahmaninov; poemele simfonice «Moarte și transfigurație» de Richard Strauss și «Pinii din Roma» de Ottorino Respighi.

● Elevilor bucureșteni, Filarmonica le oferă un concert de muzică românească: Silvestri, Mihai Moldovan, Th. Rogalski, George Enescu (9 mai, Ateneu).

● Reîntoarsă în patrie după un strălucit turneu în R.F.G., Orchestra simfonică a RTV își reia «săptămînalele»: la 13 mai, în studioul din strada Nuferilor, concertul dirijat de **Constantin Bobescu**, solist fiind organistul **Horst Gehann**: Rondoul primăverii de Claude Debussy; Simfonia de cameră de Mihail Andricu (primă audiție), Concertul pentru orgă și orchestră de Händel și Simfonia a V-a de Prokofiev.

Bogată activitate de muzică instrumentală sub auspiciile Filarmonicii:

● Concert de sonate Schumann (Integrala sonatelor pentru vioară și pian) în interpretarea a doi remarcabili artiști: violonistul **Mihai Constantinescu** și pianistul **Alex. Demetriad.** Se cîntă Sonatele nr. 1 și 2 (10 mai, sala mică a Palatului).

● Studioul Ateneului găzduiește la 11 mai recitalul de pian **Marilena Dobres-Ilea**, cu lucrări de trei membri ai familiei Bach: Philip Emanuel, Johann Christian și Johann Sebastian. În continuare, recitalul flautistului **Nicolae Maxim**, acompaniat la pian de **Irina Staicu** (J.S. Bach, Mircea Istrate, George Enescu).

● În sfîrșit, recitalul organistului brașovean **Schlandt Eckart** cu lucrări de Palestrina, Buxtehude, Georg Böhm, J.S. Bach, Mozart, Norbert von Hannenhein și Marcel Dupré (12 mai, Ateneu).

teatru

Din agenda Concursului național de creație și interpretare teatrală:

● Horia Lovinescu, prezent din nou în concurs, de data aceasta cu **Și eu am fost în Arcadia**, montată de Dan Nasta la Teatrul Nottara. Decorul lui Dan Nemțeanu (îmbinînd funcționalitatea scenică cu virtuți sculpturale) creează atmosfera de reculegere și de meditație, fantastică prin elementul de mister care zace în real și care caută să scape într-o mișcare naturală, aparent amenințătoare, din formele impuse. Este de altfel și căutarea eroului principal (interpretat cu sensibilitate de Alex. Repan), căruia existența sub semnul morții știute îi permite eliberarea din obișnuit și dezlegarea de imediat, în căutarea adevăratei structuri a sufletului omenesc. Îi dau replica, cu aceeași intensitate a trăirii dramatice, Gilda Marinescu, Dorin Varga, Lucia Mureșan, Anda Caropol.

● Teatrul de Nord-Satu Mare, secția maghiară, în două ipostaze la fel de interesante (ca text și regie) ce permit revelarea virtuților actoricești ale colectivului: monodrama lui Kocsis Istvan, **Amurgul lui Bolyai Janos**, în regia lui Gyönyvöai Gabor și în interpretarea variată a lui Zsoldos Arpad, și **Casa festivităților** de Kányádi Sandor, regia Kovacs Ferenc. Din distribuția ultimului spectacol amintim creațiile izbutite ale lui Csiky Andras, Elekes Emma, Török Istvan, Bartis Ildiko.

● **Fetele Didinei** de Victor Eftimiu, în premieră pe țară la Teatrul de revistă și comedie «Ion Vasilescu». Pe un text alert, de comedie, un grup de interpreți (dintre care îi observăm mai ales pe Alexandru Giugaru, Draga Olteanu, Mihaela Dumbravă) sub conducerea regizorului Călin Florian realizează un spectacol amuzant, plin de umor, în limita ținutei profesionale.

● Pentru a avea imaginea clară a diversității concursului, amintim celelalte premiere pe țară pe care ni le-au prezentat: Teatrul Mic — **Ape și oglinzi**, ultima scriere a lui Paul Everac; Teatrul de stat din Reșița — **Ochii dragi ai bunicului** de Mihail Davidoglu; Teatrul

Gilda Marinescu

Național din Timișoara — **Fereastra de mărgean** de Constantin Banu.

● **Zodia taurului** de Mihnea Gheorghiu, pusă în scenă cu un deosebit simț al tragediei de Vlad Mugur, în spațiul scenografic (Florica Mălureanu) foarte bine gîndit în cele trei registre ale sale (la Teatrul Național din Craiova) a încheiat desfășurarea concursului.

plastică

● Într-un climat atît de schimbător, **Ligia Macovei** păstrează constanța unui crez artistic. Pentru artistă realul rămîne o sursă prodigioasă de imagini, dar totul e transfigurat iar amploarea, țîșnirea și exuberanța culorilor care se asamblează în mase luminoase, vibrate de atîtea nuanțe, dau picturii farmecul incantației. Guașele, cu transparențe și modulații delicate, sporesc climatul poetic al operei, climat care domină și desenele artistei, cu atmosfera lor de autentică reverie (Galeriile de artă «Orizont»).

● Transferul metaforic din afișele lui **Leontin Ploșca** nu e violent, nici extravagant. Graficianul mizează aproape întotdeauna pe un indice vizual care prin organizarea spațiului se transformă în simbol și, implicit, în mesaj. Asociațiile elementelor figurative sînt clare, și asta le conferă puterea de captare a privirii. O expoziție cu puține lucrări, în care descoperim pe neașteptate un grafician de talent (Galeriile de artă «Galateea»).

● **Din grafica japoneză.** O colecție de gravuri realizate de artiști amatori, care prezintă imagini din viața uzinelor, peisaje și o sută de obiceiuri folclorice nipone (sala de expoziții a I.R.R.C.S.)

● **Roger Caillois.** «În inima fantasticului». Caillois prospectează fantasticul abordînd domenii multiple. De astă dată nu recurge la texte scrise, nici la forme minerale («l'Écriture des pierres»), ci la imaginea picturală și cea grafică, operînd cu aceiași postulat al «neliniștii și rupturii» în investigațiile și analiza operelor. Acceptînd ca element de selecție detaliul revelator, purtător al unui mesaj insidios, Caillois operează reducții și transferuri masive, relegînd din imperiile fantasticului numeroși autori și nu mai puține opere (Editura Meridiane).

● **«Figura și locul»** lui Pierre Francastel este un dens și amplu eseu complimentar altui studiu. «Pictură și societate». Analizînd nașterea și descompunerea unui spațiu plastic («Pictură și societate»), criticul își continuă în «Figura și locul» investigația (limitînd-o la quattrocento), încercînd să descopere structurile intrinseci modului de gîndire figurativ, elementele sale revelatorii, în ansamblul poliform al unei realități sociale (Editura «Univers»).

● Tradus de V.G. Paleolog după codexul Vaticano Urbinate și sinoptic cu alte traduceri străine, **Tratatul despre pictură** al lui Leonardo da Vinci apare pentru prima oară în românește într-o prezentare bibliofilă în 1947, cuprinzînd numai primele două părți ale codexului. Recenta ediție — a aceluiași tălmăcitor — reproduce integral textul vincian (Editura Meridiane).

televiziune

MUZICĂ-COREGRAFIE. Dintre emisiunile muzical-coregrafice de duminică notăm reluarea la cerere a excepționalului recital Anna Moffo și baletul «Lacul lebedelor», cu Ileana Iliescu și Marinel Ștefănescu. Pentru neștearsă amintire, pelicula a păstrat imagini din vizita la București a marelui Yehudi Menuhin. Transmisie prin intervizionare (marți). Carlo Zecchi cu orchestra Filarmonicii interpretează capodopera mozartiană Serenada Haffner (miercuri). Lirică eminesciană pe muzică de George Stephănescu, interpreți Emilia Petrescu, Nicolae Secăreanu, Valentin Teodorian (sîmbătă). A treia emisiune din ciclul de neuitat «Lionel Hampton la București»(sîmbătă).

FILM. Edward Robinson trăiește o dublă existență în comedia polițistă «Tot orașul vorbește» (duminică). Două foste mari glorii ale ecranului — Vivian Leigh și Robert Taylor — în «Podul Waterloo», la Telecinemateca (miercuri). Un film de aventuri, producție iugoslavă — «Explozie în munți» (joi).

TEATRU. «Jocul ielelor» de Camil Petrescu, într-o interpretare care face cinste remarcabilei opere dramatice românești: Gh. Ionescu-Gion, George Constantin, C. Codrescu, Ion Marinescu, Florin Vasiliu, Leopoldina Bălănuță, Corina Constantinescu, Dinu Ianculescu și alții (marți). «Jaguarul» — scenariu TV, reconstituind aventurile dramatice și reale ale unei acțiuni pentru descoperirea unei infracțiuni ieșite din comun (joi).

LITERATURĂ. O emisiune despre viața literară a Timișoarei (joi). Emisiune de versuri din lirica noastră clasică și contemporană (sîmbătă).

ȘTIINȚĂ. După o simțită absență, emisiunea «Mai aveți o întrebare», promițător reactivată cu «București 2000», o temă de anticipație, cu participarea arhitecților Cezar Lăzărescu, Tiberiu Ricci, Radu Gherghel și dr. ing. Virgil Ioanid (vineri).

EMISIUNI-CONCURS. Patrium Carmen — concert omagial cu participarea formațiilor distinse în prima etapă (duminică). «Unul din doi» — cu tema «Romanul istoric românesc» (luni).

DIVERTISMENT. Program muzical realizat de TV cehoslovacă (duminică). Un program de Va-

Maria Cornescu

rietăți oferit de TV polonezâ (marți). Stela Popescu și Ștefan Bănică în spectacolul muzical-umoristic «Un tramvai numit... 14» de Oct. Sava și Mihai Maximilian (sîmbătă). Pe cîntăreața de muzică populară Maria Cornescu o putem asculta luni.

SPORT. Atletism, gimnastică, fotbal (Steaua-Dinamo) și box (duminică). Baschet masculin România-Spania (joi).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul pronosport nr. 19, etapa din 9 mai 1971

I. Steaua–Dinamo	1, x, 2
II. Steagul roșu–Petrolul	1
III. S.C. Bacău–Farul	1
IV. F.C. Argeș–Jiul	1
V. C.F.R. Tim.–U.T.A.	1, x
VI. «U» Craiova–Poli.	1
VII. «U» Cluj–C.F.R. Cluj	1
VIII. Poiana–Metalul Buc.	1, x
IX. C.F.R. Pașcani–Dunărea	1
X. A.S.A.–Metalul Tgv.	1
XI. Olimpia S.M.–Poli Tmș.	1, x
XII. Vagonul-Corvinul	1
XIII. Olimpia Ord.–Minerul Anina	1, x

FLACĂRA-ALBUM

FLACARA

20
'71

ANUL XX
NR. 832
15 MAI 1971

LA 50 DE ANI DE

Noi, contemporanii acestor vremi, constructorii noii orînduiri, locuitorii meleagurilor românești, am așteptat și am primit cu justificat interes expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la adunarea solemnă organizată în Capitală cu prilejul celei de-a 50-a aniversări a întemeierii Partidului Comunist Român.

Model de analiză științifică, obiectivă, realistă, expunerea a sintetizat, cu competența conducătorului unui partid maturizat, călit într-o jumătate de veac de luptă și muncă de pe pozițiile marxism-leninismului, drumul îndelungat al istoriei noastre, prezentînd în același timp cu limpezime perspectivele etapelor viitoare. «Noi, comuniștii — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — sîntem continuatorii tradițiilor progresiste ale întregului popor. Cinstim pe toți acei care au stat în fruntea luptei împotriva asupririi străine, pentru neatîrnarea poporului, pentru formarea statului național român». Istoria primei jumătăți de secol de existență activă a mișcării comuniste în România se înscrie ca o firească trăsătură de unire între trecutul glorios și viitorul luminos.

Un viitor trasat în limbajul riguros al cifrelor și în caracterul precis conturat al Directivelor.

În expunerea sa, secretarul general al partidului a prezentat principalele sarcini ale noului plan cincinal, aprobate de Plenara Comitetului Central încheiată doar cu o zi înainte, traducere creatoare în viață a Directivelor Congresului al X-lea al P.C.R. Succesele obținute prin munca entuziastă, plină de abnegație, a oamenilor muncii, experiența dobîndită o dată cu aplicarea noilor metode și forme de organizare și conducere a activității economice au permis îmbunătățiri importante la toți indicatorii economici ai planului cincinal față de Directive.

În procente față de cincinalul precedent, producția globală industrială va crește la 168–178%, producția globală agricolă la 136–149%, sporuri ce se prevăd a fi obținute atît printr-un ritm deosebit al politicii de investiții (470%), cît și prin creșterea productivității muncii (la 142% în industrie). Venitul național, a cărui dinamică fusese estimată în Directive la 145–150% se prevede a atinge 168–182%, fondul de salarii urcînd la 153% față de 130–135% cît prevedeau Directivele.

Pe baza unui ritm anual de creștere deosebit de intens — circa 12% — industria își va întări poziția conducătoare în economie, cu o orientare insistentă către ramurile industriale moderne, realizatoare de produse cu parametri calitativi ridicați. În condițiile acelorași cerințe de a ține pasul cu tehnica modernă și cuceririle științei, problemele automatizării vor constitui preocupări de prim ordin, atît la nivelul unităților producătoare, cît și pe plan național.

Investițiile prevăzute pentru agricultură însumează circa 80 de miliarde de lei, pas important către realizarea unei agriculturi intensive, moderne, către valorificarea rezervelor încă foarte mari de care dispune agricultura noastră.

În mod corespunzător vor crește traficul de mărfuri, cheltuielile social-culturale, comerțul exterior, ceilalți indicatori economici, va fi urmărită repartizarea teritorială rațională a forțelor de producție.

Retrospectiv și cu perspectivă, momentul semicentenarului corespunde culmii de pe care se desfășoară orizonturile noii etape istorice de dezvoltare a societății noastre — etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. «Esența acestei etape — se arată în expunere — rezidă în: construirea unei economii avansate, înzestrate cu o industrie modernă și o agricultură intensivă de înalt randament; desfășurarea pe un front larg a activității științifice, a instrucției publice și a eforturilor pentru ridicarea nivelului cultural al maselor; creșterea continuă a bunăstării materiale și spirituale a oamenilor muncii de la orașe și sate; înfăptuirea repartiției bunurilor produse de societate în spiritul dreptății și echității socialiste; perfecționarea relațiilor de producție, a organizării societății; realizarea cadrului organizatoric care să permită participarea largă a maselor populare, a fiecărui cetățean la viața publică, la rezolvarea treburilor obștești; lărgirea libertăților publice, dezvoltarea democrației socialiste. Înfăptuirea acestui program va ridica România pe noi culmi de civilizație și prosperitate, va crea condiții

(Continuare în pag. 4)

LUPTE ȘI VICTORII

Ovațiile prelungite ale asistenței, o adevărată furtună de aplauze și urale, au salutat pe conducătorul iubit al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România.

Mii de oameni prezenți la adunarea solemnă ofereau imaginea simbolică a însăși istoriei partidului. Alături de participanți la congresul de constituire a P.C.R., de vechi militanți ai partidului nostru se aflau reprezentanții tuturor categoriilor de oameni ai muncii, români, maghiari, germani și de alte naționalități, de toate vîrstele și profesiile.

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a altor conducători de partid și de stat, în sala Palatului Republicii Socialiste România a avut loc în seara zilei de 7 mai, spectacolul de gală organizat cu prilejul aniversării semicentenarului Partidului Comunist Român.

Cea de-a 50-a aniversare a întemeierii Partidului Comunist Român, eveniment de importanță epocală în istoria mișcării muncitorești din țara noastră, în viața poporului român, a fost sărbătorită, vineri 7 mai, în Capitală, în cadrul unei adunări solemne organizate în sala Palatului Republicii Socialiste România. Ampla expunere a secretarului general al partidului a fost ascultată cu profund interes de cei prezenți în sală, precum și de milioane de cetățeni din întreaga țară, prin intermediul stațiilor de radio și televiziune.

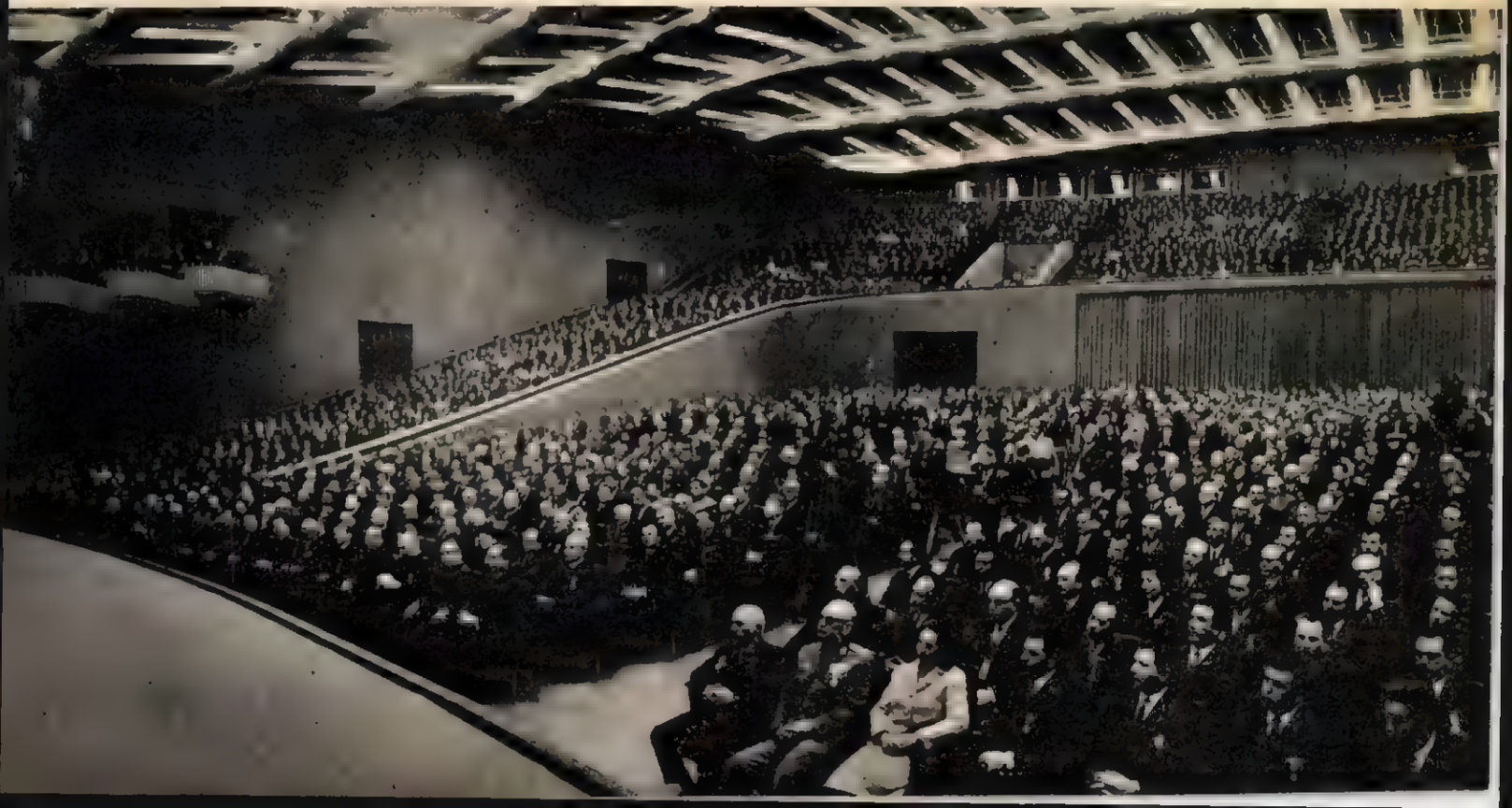

LA 50 DE ANI DE LUPTE ȘI VICTORII

pentru trecerea treptată a patriei noastre spre comunism». Ne propunem ca pînă în 1985–1990 să creăm o asemenea bază materială, încît țara noastră să ajungă la nivelul statelor dezvoltate atît în ce privește producția și venitul național pe locuitor, cît și condițiile de viață ale populației. Dar acest viitor, la care nu se ajunge prin simpla scurgere a timpului, trebuie creat printr-o înțeleaptă politică economică. Expunerea îi trasează principalele coordonate: «Asigurînd, și după actualul cincinal, o rată înaltă a acumulării — de circa 28 la sută — și un ritm mediu anual de creștere industrială de 8–9 la sută, producția industriei va putea spori, față de 1970, de 2,7 ori în 1980, și de aproape 6 ori în 1990». Celelalte ramuri ale economiei naționale și ceilalți indicatori economici vor cunoaște o dezvoltare proporțională.

Aceste eforturi ale **țării** presupun eforturi creatoare din partea **fiecăruia** dintre noi, pentru fiecare dintre noi. «Ceea ce se cere este ca fiecare cetățean să înțeleagă că de munca, de efortul său depind progresul societății, ridicarea nivelului de trai al tuturor».

Prezentată într-un moment festiv, înălțător, expunerea secretarului general al partidului reprezintă un document de căpetenie pentru cele ce am împlinit și tindem să împlinim.

În zilele de 8 și 9 mai, pe stadionul Republicii din Capitală au avut loc demonstrații și competiții sportive de amploare prilejuite de aniversarea gloriosului semicentenar al partidului.

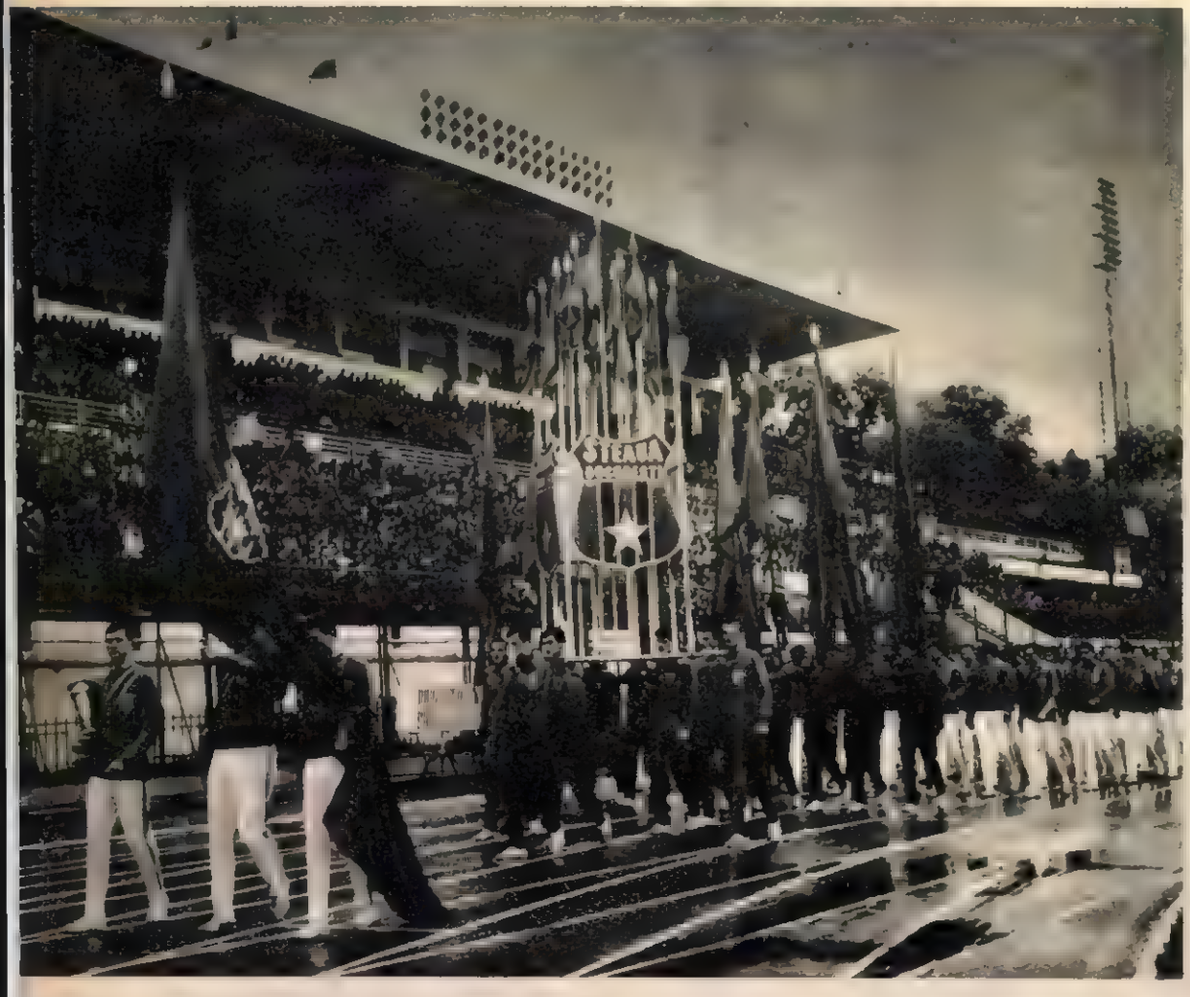

În după-amiaza zilei de 5 mai, la Muzeul de istorie a partidului comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România, pionierii Capitalei au prezentat o emoționantă evocare istorico-literară intitulată «Pentru că pe lume partidul s-a născut».

În ziua de 12 mai a.c., tovarășul Nicolae Ceaușescu a întreprins o vizită de lucru în municipiul și județul Galați, însoțit de tovarășii Emil Bodnăraș, Ilie Verdeț, Gheorghe Stoica și Iosif Banc. Au fost vizitate Combinatul siderurgic-Galați, Combinatul avicol integrat-Galați, șantierul naval, unități cooperatiste agricole din județ. Au fost discutate la fața locului stadiul actual de dezvoltare și perspectiva marelui combinat siderurgic, stadiul pregătirii investițiilor pentru actualul cincinal, căile de creștere a productivității muncii, probleme ale practicării unei agriculturi intensive, moderne, ale zootehniei de tip industrial. În cadrul unui rodnic dialog, au fost ascultate păreri ale cadrelor competente, ale oamenilor muncii, secretarul general al partidului a dat îndrumări prețioase. Seara, pe platoul de pe faleza Dunării a avut loc o vibrantă adunare populară, la care tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit o cuvîntare.

Oamenii muncii din Galați au făcut o entuziastă primire tovarășului Nicolae Ceaușescu, ovaționînd îndelung pentru partid, pentru secretarul general al partidului.

Dintre fotografiile sosite pînă la închiderea ediției, publicăm imaginea alăturată, luată în timpul analizării, în fața machetei, a problemelor dezvoltării în perspectivă a Combinatului siderurgic din Galați.

În ziua de 8 mai, zi a aniversării semicentenarului partidului, harnicii mineri de pe Lotru au realizat străpungerea galeriei de fugă Ciunget-Malaia, una dintre cele mai lungi de pe întreg șantierul hidrocentralei.

pe întreg cuprinsul țării

Oamenii muncii din industrie, cooperația meșteșugărească și de consum, precum și cei din unitățile agricole de stat au raportat cu mîndrie îndeplinirea și depășirea angajamentelor pe care și le-au luat în cinstea semicentenarului.

Merită subliniat faptul că producția globală industrială realizată în primele patru luni ale anului a fost cu 11,7 la sută mai mare față de cea obținută în lunile ianuarie-aprilie din anul trecut.

Au fost fabricate în această perioadă, peste angajamentul luat, importante cantități de produse, printre care: 2 000 tone fontă, 8 600 tone oțel, aproape 80 000 tone lignit, mijloace de automatizare însumînd aproape 8 milioane lei, 25 vagoane de marfă pentru linii magistrale, 12 000 rulmenți, 9 000 tone ciment, peste 4 100 tone ulei comestibil, 347 000 mp țesături din bumbac, încălțăminte cu fețe de piele în valoare de 25,8 milioane lei.

Pe malurile Tîrnavei după 1001 ani...

de Viorica CIORBAGIU
Fotografii de Vasile MOLDOVAN

M-am dus la Sighișoara, în acest mai, cu o ușoară strîngere de inimă. Era, ca și cum ai dori cu orice preț să revezi un prieten drag și apropiat, care a fost greu lovit de o boală. Și, cu toate că ai vești bune de la el, ți-e teamă totuși să nu-i redescoperi pe față urmele pustiitoare ale răului care l-a atins mai demult. Fotoreporterul Vasile Moldovan m-a asigurat că nu, nici vorbă să am temei de îngrijorare. El a tot fost la Sighișoara, de-un an încoace, pentru că... Atunci, în noaptea de 13 spre 14 mai 1970, treburile sale profesionale s-au confundat cu osteneala echipelor de salvare. Pe Strada Nouă nr. 3, barca salvatoare a pus capăt și spaimei din familia Fărcaș, refugiată în podul casei asaltate de puhoaie. Așa se face că Ruxandra, scăpată din primejdia înecului de către un necunoscut cu aparatul de fotografiat prins de curea în jurul gîtului, a devenit, nu mult după aceea, soția fotoreporterului. Și noua familie așteaptă acum un copil. Iată, deci, că și în breasla gazetarilor pot surveni întîmplări neașteptate. Fotoreporterul Vasile Moldovan era, așadar, foarte autorizat să-mi dea asigurări despre sănătatea înfloritoare pe care și-a recîștigat-o orașul-cetate...

Înainte de a trece peste podul de lemn, m-am oprit cîteva clipe să văd apa Tîrnavei. Sălciile de pe mal mai păstrează încă gloduri mici din mîlul care a încercat să sufoce străzile în trei rînduri (13–14 mai, 24 mai, 13 iunie 1970). Și totuși pe crengile elastice mugurii tot s-au spart și frunzulițele își biruie timiditatea în verdele triumfător al primăverii. Pe alocuri,te mai oprește în loc dunga aceea umedă care stăruie încă pe unele fațade. Orașul este însă calm, inundat de o lumină blîndă. Mirosul acela putred, a cărui amintire mi-a rămas în simțuri, a dispărut. Aerul e încărcat de miresme, străzile sînt primenite; nicăieri nu se mai vede molozul acela învălmășit ca după cutremur.

Am intrat în Fabrica de mătase pe care am văzut-o, în două rînduri, abia ieșită de sub apă. Era atunci o liniște înghețată, care-ți dădea fiori. Acum erau culori și zgomot egal de mașini, de viață normală, încît, încercînd evocări îmi ziceam în sinea mea: parcă nici n-ar fi fost...

Și explicațiile gazdei — Viorel Boroș, șeful serviciului plan — îmi întăreau senzația aceea de bine. Fabrica de mătase își sporește puterea cu încă 1 450 000 mp țesături pe an. Adică, se montează încă 60 de războaie noi, dintre care 30 au intrat în funcțiune la sfîrșitul lunii aprilie, în loc de trimestrul III. În partea de șantier a fabricii — un șantier de o desăvîrșită ordine — l-am descoperit, ajutînd la montaj, pe maistrul Ioan Schuster. Era pensionar în mai 1970. Atunci s-a reîntors între «ai săi» și n-a mai plecat nici după ce...

Pe strada Clujului — aliniată chiar pe buza apei — am încercat să redescopăr locul fostei case a lui Otto Lurdz. Știți, acel tînăr frezor de la «Nicovala» care a salvat peste 70 de oameni cu barca și al cărui tată s-a prăpădit înainte de a mai putea ajunge să-l smulgă dintre surpături.. Am aflat că Otto și-a durat, cu ajutorul statului, o casă nouă de cărămidă, în sus, către Dealul Gării. De la vechea adresă n-a mai putut recupera decît vița-de-vie pe care a replantat-o în jurul casei.

Nu, nici urmă de sfărîmături, cu toate că nu a trecut decît un an de la războiul apelor. Îmi spunea tovarășul Valer Giur-

(Continuare în pag. 8)

Specialiștii susțin că astfel de catastrofe se întîmplă o dată la o mie de ani. Poate că așa este. În orice caz mia de ani s-a împlinit în mai-iunie 1970. Ca să ne aducem aminte, iată doar o imagine păstrată, dintre sute...

Casa tinerei familii Iuliu și Maria Dulău era un morman sinistru de scînduri și piatră. Doar fotografia de la nuntă...

...Tihna unui cămin cu tot ce-i trebuie omului a revenit în casa lor cea nouă, unde gingurește al treilea membru al familiei — micuțul Iuliu, în vîrstă de... trei luni.

Dacă un străin — în accepția de neavizat — ar trece astăzi prin Sighișoara ar remarca, desigur, că în oraș sînt multe case noi. La această impresie se adaugă și peisajul străzii «7 Noiembrie».

O știre succintă, inserată de curînd în ziare anunță că autovehicule românești (printre care și cele fabricate la «Automecanica»-Mediaș) au trecut cu succes probele pe terenuri accidentate din vecinătatea Budapestei. Testul a fost făcut de Întreprinderea ungară de comerț exterior, din rațiuni de achiziționare. Am reținut această știre, mai ales, pentru că vizitasem în ajun fabrica de pe malul Tîrnavei. Și-acum, după un an, doar o plăcuță încastrată în zidul de la intrare mai reține amintirile amare: «Nivel maxim viitura 1970».

Pe malurile Tîrnavei după 1001 ani...

giu, primarul orașului, că, în ultima mie de ani, viitura cea mai mare a fost în 1970. Așa au stabilit specialiștii.

— Și, după un asemenea prăpăd, ați luat totuși premiul I pe țară pentru curățenie și bună gospodărire. Cum de ați izbutit?

— Am fost ajutați. Și ne-am ajutat și noi. Cetățenii Sighișoarei sînt foarte legați de orașul lor. În 1970 s-au executat ore de muncă patriotică în valoare de aproape 17 milioane lei. Întrecerea pentru «cea mai frumoasă circumscripție», pentru «cea mai frumoasă stradă» a întrunit cea mai amplă participare. Luna aprilie este declarată luna curățeniei, în fiecare an. Dar fiecare anotimp este al florilor și al primenelilor. Avem deputați de mare nădejde, pe care oamenii îi ajută cu dragă inimă. Hans Welmann, Mihail Prozan, Samoilă Fodor, Hans Hügel, Aurel Hațeganu, Ana Petre — iată doar o parte dintre cei care sînt sufletul acțiunilor de conservare a bunului renume pe care îl are orașul nostru.

Sighișoara este supranumită oraș-cetate. Dar dincolo de zidurile evului mediu străjuite de turnul cu ceas, orașul este și cetate industrială a evului socialist. Sighișorenii apără armonia tradițiilor cu o stăruință atît de generoasă, încît, cu adevărat, nu ai de ce să te miri că strălucirea orașului nu cunoaște pauze, chiar după încercările grele prin care a trecut.

De un an încoace,
Mediașul
s-a înnoit
și cu o altă gară.
Trenurile
au mers normal,
în toate direcțiile...

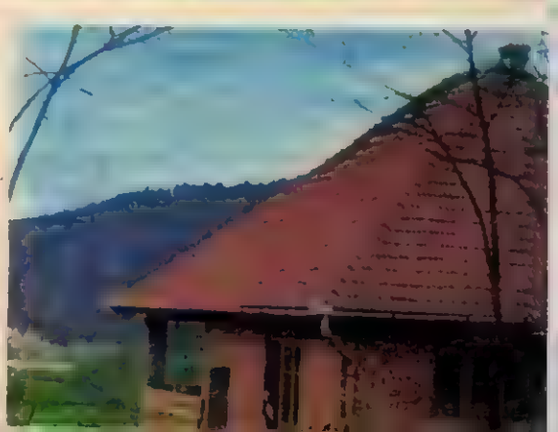

Liniștea calmă a centrului, cu trotuarele spălate proaspăt, mărginite de gărduleţul ca o broderie albă, vitrinele îmbietoare şi însuşi mersul oamenilor, par că n-au fost nicicînd altfel. Dacă n-ar mai stărui dunga aceea umedă şi înaltă pe faţada unor clădiri....

«Un oraş — primul între toate oraşele ţării!» (premiul I la o populaţie cu mai puţin de 50 000 locuitori). Sighişoara şi-a cucerit acest titlu în anul 1970, prin străduinţa, de la mic la mare, a tuturor cetăţenilor care au şters, cu autentică dragoste şi veritabil simţ gospodăresc, urmele pustiitoare ale inundaţiilor, redînd urbei lor pitoreşti strălucirea dinainte. Ba, chiar mai mult încă. Explozia de verdeaţă a primăverii acesteia şi ambiţiile sighişorenilor de a ajuta creator generozitatea naturii pot sluji drept pronostic pentru reeditarea premiului I.

Turnul cu ceas din cetate
a devenit un fel de emblemă
a străvechiului oraş
din sudul Transilvaniei.
Neîntreruptă rotire
a zilelor săptămînii prin cele
şapte figurine-simboluri,
sculptate în lemn,
este secretul «exclusiv»
al electricianului de automatizare —
Fritz Konrad.
La cei 68 de ani ai săi
îl stăpîneşte aceeaşi pasiune
pentru viaţa intimă
a turnului cu ceas.
În curînd, graţie ostenelii
bătrînului electrician,
nu se vor perinda numai
zilele săptămînii în chip
de Iupiter sau Venus;
calendarul mobil din turn
va marca inclusiv lunile şi anii....

Sinistraţi —
iată un cuvînt
care nu mai conţine
rezonanţe cutremurătoare.
Cartierul de locuinţe,
unde s-au instalat
peste o sută de familii
rămase fără nici un adăpost,
suride acum, eliberat,
respirînd aerul curat
al pădurilor din deal
şi aromele dulci
ale tufelor de iasomie.

Vă mai evocă ceva numele Otto Lurdz?
Anul trecut, pe vremea asta,
ziarele şi televiziunea
îl prezentau ca pe un erou.
Este acelaşi tînăr,
care, cu barca lui micuţă,
a salvat de la înec peste 70 de oameni —
vecinii săi de pe strada Clujului
din Sighişoara.
Numai la tatăl său a ajuns prea tîrziu
ca să-l mai poată salva
În sus, pe Dealul Gării,
noua casă a lui Otty s-a statornicit
îndeajuns de departe,
ca să n-o mai poată ajunge
nici un fir de apă din Tîrnava.

Centrul de sudură din Timișoara prezintă un generator de plasmă utilizat la tăierea sau sudarea metalelor, invenție premiată cu Medalia de aur la Salonul internațional de la Viena.

TALENTUL CREATOR ÎN ACȚIUNE

de C. BOZBICI

Factorii care guvernează viața economică sînt atît de complecși încît adeseori sîntem puși în fața unor opțiuni rapide, dar mai ales obligați de a privi desfășurarea proceselor pe o amplitudine din ce în ce mai deschisă, mai largă. Tehnologiile avansează rapid și științele care altădată se credea că sînt numai apanajul savanților sau specialiștilor intră în viața noastră de toate zilele cu mașinile și utilajele complexe, cu procesele de producție subtile și complicate. Omul este perfectibil, iată un adevăr, dar și un imperativ și de asemenea explicația însușirii permanente a noilor cunoștințe de către mase întregi. Există în această gîndire și acțiune și o altă latură prodigioasă: descoperirea potențialului creator al fiecărui membru al societății, descătușarea spiritului său inventiv. Această expresie a inteligenței inventive și totodată practice se realizează în acțiunea autoutilării. Expoziția deschisă în complexul expozițional din Piața Scînteii este în acest sens o demonstrație grăitoare. Ea înfățișează cele mai recente realizări ale măiestriei și tehnicii românești în domeniul construcțiilor de mașini. Pe ansamblul centralelor, grupurilor de uzine sau institutelor care lucrează în acest sector vital al economiei, s-a realizat în 1970, prin autoutilare, un volum de utilaje de circa 245 milioane lei.

Cît de importantă este acțiunea autoutilării pentru creșterea eficienței economice, ridicarea continuă a calității produselor și în ultimă instanță pentru economisirea unor sume valutare este exemplul tractoarelor de 45 CP. Pentru a mări gradul de integrare în fabricație a acestor tractoare, uzina brașoveană ar fi avut nevoie de un număr sporit de mașini și agregate din import, care ar fi costat cel puțin 26 milioane lei. Produse însă în uzină, suma a fost redusă la numai 7 milioane lei.

Uzina brașoveană poate fi în acest domeniu un exemplu elocvent. De-a lungul anilor s-au proiectat și executat aici aproximativ 50 de mașini-agregate și instalații a căror valoare se ridică la 320 milioane lei, realizîndu-se economii valutare de 174 milioane lei.

Expoziția e o frescă a dezvoltării potențialului creator al unor largi colective de oameni ai muncii, sau ilustrarea unor pasiuni tehnice individuale, cum este generatorul de plasmă cu focalizare magnetică și cu admisie suplimentară de gaz, invenția lui Ai. Vas de la Centrul de sudură din Timișoara, ori procedeul de cromare dură a pieselor mecanice, invenție expusă la standul uzinei «1 Mai»-Ploiești.

În actualul cincinal se preconizează ca industria constructoare de mașini să realizeze cu posibilități proprii utilaje în valoare de peste 800 milioane lei. Autodotarea va fi înscrisă în planurile întreprinderilor, iar printr-o acțiune organizată transferul de informații și documentare va fi mult facilitat. Întreținîndu-se cu specialiștii și cadrele de conducere cu prilejul vizitei de lucru la această expoziție, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat rolul important pe care îl are în acest domeniu cercetarea științifică prin experimentarea semiindustrială și proiectarea utilajelor speciale necesare aplicării noilor procedee tehnologice. E o invitație la un nou mod de gîndire, la valorificarea unor potențe creatoare, adesea latente, care trebuie descătușate și cărora să li se dea curs liber de desfășurare. O invitație la îndrăzneală și la realizarea în practică a talentului tehnic al atîtor oameni din industria noastră.

O mașină complexă construită prin autoutilare la «Electroputere»-Craiova (economii: 48 000 lei valută).

Scule, dispozitive, matrițe etc. — un stand bogat la care participă cu exponate mai multe uzine din țară printre care: Uzina de mecanică fină-București, Fabrica de scule-Rișnov, Întreprinderea de unelte și scule-Brașov etc.

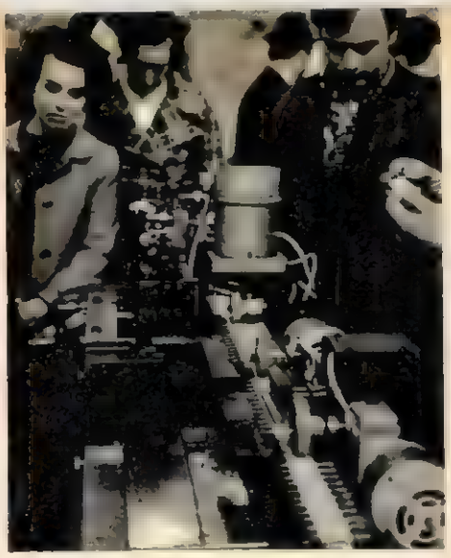

Realizarea unor instalații și utilaje menite să ducă la modernizarea și automatizarea proceselor tehnologice stă în centrul activității de autoutilare. Centrala industrială de electronică și tehnică a vidului prezintă cîteva realizări în aceste domenii.

Un loc deosebit printre exponatele industriei electrotehnice îl ocupă aparatajele realizate de I.P.A.-București.

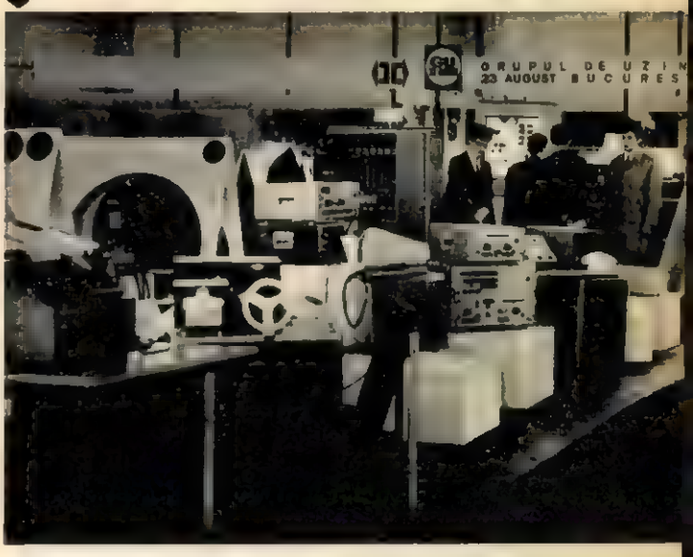

CLUJ

Garnitura Dej

Biblioteca Bonanza cu masă și scaune

Biblioteca Bonanza

COMBINATUL DE EXPLOATARE ȘI INDUSTRIALIZARE A LEMNULUI — CLUJ desfășoară o activitate economică complexă, realizînd în cele șase unități ale sale toate procesele de valorificare a masei lemnoase, de la recoltarea acesteia pînă la fabricarea unor produse finite cu înalt grad de măiestrie artizanală, cum sînt GARNITURILE DE MOBILĂ STIL a căror reputație este permanent confirmată de solicitările crescînde pe piețele de desfacere interne și externe. Volumul masei lemnoase recoltate anual se ridică la circa 750 000 m³ din care numai rășinoasele reprezintă aproape 350 000 m³. Operațiile de recoltare se efectuează mecanizat în proporție de 95%, cu utilaje din cele mai perfecționate, asigurîndu-se astfel calitatea superioară a materiei prime.

PAGINI TUMULTUOASE DIN ISTORIA BUCUREȘTIULUI VOR RETRĂI ÎN NOUL PUNCT DE ATRACȚIE PE HARTA CAPITALEI:

HANUL LUI MANUC

de arh. Raul NEGRU

Faimosul han al lui Manuc, restaurat cu grijă și pasiune de arhitecți și istorici, își va deschide în curînd porțile, aducînd în plin centrul orașului pitorescul și fiorul unor vremi apuse...

Tragice vremi se abătuseră asupra Țării Românești în acel trist veac XVIII, martor al mazilirii și uciderii Brîncoveanului și a fiilor săi, al jafurilor domniilor fanariote, al ciumelor, incendiilor și inundațiilor, și încheiat cu decapitarea domnitorului Hangerli. Execuția avusese loc în fața mulțimii adunate de către trimisul Porții, la palatul domnesc, în curtea căruia trupul său a fost aruncat cîinilor...

«Catastifele vătafilor cioclilor» consemnau, după spusele lui Dionisie Eclesiarhul, zece mii de suflete care pieriseră de ciumă, pentru ca alte mii să se stingă de foame în 1795, cînd asupra țării se abătuse o foamete cumplită.

Pe atunci, Curtea Veche, martora atîtor vremi de glorie și de strălucire culminînd cu epoca lui Brîncoveanu, nu mai era decît o ruină pustiită de incendii și populată de bandele de «crai» — oameni fără căpătîi, conduși de un arnăut boccegiu, Melamos, și care-și luaseră denumirea de «Craii de la Curtea Veche».

Începutul secolului XIX continuă șirul calamităților ce se abat asupra orașului. În 1802 bucureștenii asistă la prăbușirea Turnului Colței ca urmare a unui cutremur de o rară violență; nu cu mult mai tîrziu un incendiu de o nemaivăzută întindere distruge două treimi din oraș, iar în 1804, «o revărsare înfricoșătoare de ape face multă pierdere», nimicind toată lunca Dîmboviței și casele ei.

În 1806 izbucnește conflictul ruso-turc, datorită acțiunilor antiotomane inițiate de Ipsilanti și oștile sale — acțiuni susținute de ruși.

Orașul, supus unei expediții de represalii din partea turcilor, este salvat de distrugere și jaf de un mare negustor de origine armeană din Rusciuc, Emil Mirzaian, cunoscut sub numele de Manuc bey, datorită prieteniei de care se bucura din partea lui Mustafa pașa Bairactarul, care-l considera omul său de încredere. De altfel, Manuc bey, pentru serviciile aduse cauzei turcești, fusese numit prin firman împărătesc domn al Moldovei, și numai izbucnirea conflictului ruso-turc l-a împiedicat să urce pe tron.

Averea pe care o realizase Mirzaian îl situa în rîndul marilor bancheri, iar informațiile pe care le furniza atît rușilor despre turci cît și turcilor despre ruși i-au rotunjit bogățiile, astfel încît la 5 iunie 1809 el împrumută vistieria țării cu 160 000 taleri. Aceasta i-a atras după sine scutirea de impozite, de către divanul țării, a numeroaselor sate și moșii pe care le poseda, ca să nu mai amintim că tot în acea vreme, împreună cu un alt mare negustor marchitan, Bălăceanu, Manuc cumpărase de la boierii Dudești un lanț de munți în Carpați.

Sîntem în perioada în care breslele își pierd din puterea lor fiind îndeaproape supravegheate prin ordonanțele domnești, în timp ce negustorimea, reprezentată prin Polizake, Meitani, Facca, Bellu, Scufa și Băluță, slăbește puterea boierilor prin masivele «loviturî» financiare pe care le dă.

La 1808 starostele Panait Țigara vinde în parcele negustorimii zona Curții Vechi, cu care ocazie Manuc achiziționează un teren și un imobil, fost corp de gardă domnesc și casă de oaspeți a lui Mavrogheni, transformîndu-le în han, în fața bisericii Bunei Vestiri.

Hanurile constituiau dintotdeauna investiții sigure, de o mare rentabilitate, și Șerban Vodă ca și Brîncoveanu nu ezitaseră nici o clipă să-și investească o parte din bani în hanuri proprii. Ele găzduiau și ospătau, contra plată, pe drumeți și aveau în plus o serie de magazine și camere de închiriat. De cele mai multe ori, cînd timpurile erau tulburi, hanurile constituiau un refugiu pentru cetățeni și bunurile lor, deoarece dispuneau de unele fortificații. Aceste formații cu caracter comercial sînt menționate încă de la mijlocul secolului XVII de către Evlia Celebi, un călător turc care vizitează Bucureștiul și constată la acea dată existența a șapte hanuri de negustori.

La 1808, așadar, Manuc își construiește hanul și patru ani mai tîrziu mediază pacea de la București dintre turci și ruși, pace ce se va semna chiar în hanul său!

Construcția era de forma unui patrulater cu o amplă curte interioară în care grătarele fumegau din zori și pînă noaptea tîrziu. Cîinii, păsările, oile se amestecau cu chirigiii și orășenii, sosiți cu căruțele cu coviltire pentru diverse schimburi, care se făceau prin anunțuri cu voce tare, astfel încît tot timpul în curtea hanului domnea un vacarm de nedescris. Misionarii scoțieni Bonar și Mc Cheyne n-au reușit, în 1839, să stea nici o singură zi la han din cauza zgomotului... Stampele francezilor Lancelot și Bouquet sînt elocvente pentru evocarea atmosferei levantine ce domnea aci. Camerele de la parter se închiriau «zilierilor», iar cele de la etajul cu pălimar și arcade trilobate se închiriau pe termene mai lungi. Două foișoare cu scări asigurau accesul la etaj.

«Vestitorul românesc», un organ de presă al timpului, făcea reclama produselor diverșilor negustori din han, cum erau Anton Vitner, care importa de la Londra și Paris cele mai alese parfumuri; tot în «Vestitorul» turcul Hagi Ali își lăuda covoarele proaspăt sosite din Anatolia, pe care doritorii le puteau obține la prețuri «cuviincioase».

Etajul închiriat cu luna avea un birou de tălmăcit acte în toate limbile — al lui Ștefanide — și cabinetul medical al lui Auerbach, care «practicălulise» medicina la Alba Iulia și-și oferea serviciile «tuturor pătimașilor», neuitînd să fie generos cu săracii, pe care-i îngrijea gratuit însă numai «între orele 1 1/2 și 3 ceasuri europenești».

Deși prin preajmă se aflau și alte hanuri, cum erau «Hanul roș», la intersecția str. Șelari cu str. 30 Decembrie, sau «Hanul verde» de vizavi, veniturile anuale ale lui Manuc sporiseră considerabil ajungînd la un moment dat la 69 420 lei.

Duplicitatea politică a vicleanului bancher a fost aflată de turci și prima victimă a căzut protectorul său, Mustafa pașa, în timp ce în taină Poarta a trimis la București oameni care să-l suprime pe Manuc. Acesta, bine informat, adună în pripă lucrurile de preț și ia drumul Parisului, unde se considera în protecție deplină.

În Orașul Lumină el achiziționează un palat pe str. Verneuil și duce o viață din cele mai luxoase într-o societate din care nu lipseau literații și oamenii de artă ai timpului, precum și Fouché, prefectul Parisului, ale cărui grații sînt repede obținute de Manuc contra unor substanțiale «amabilități». Iată de ce atunci cînd Poarta, prin Mahmud III, cere lui Napoleon extrădarea lui Manuc, acesta află imediat despre acest demers datorită unei informații furnizate de însuși Fouché și părăsește în grabă Franța, stabilindu-se la moșia sa din Hînceștî, care era teritoriu rusesc.

Grațiile lui Alexandru I sînt iute cumpărate cu un diamant despre care Stanislav Bellanger povestește că lumina noaptea ca și ziua. Coincidența a făcut ca astfel să se îndeplinească prezicerea celebrei ghicitoare în cărți, d-ra Lenormand, Manuc sfîrșindu-și zilele otrăvit de propria-i slugă «credincioasă».

Astfel se încheie viața aventuroasă a negustorului armean din Rusciuc, care reușise să țină în șah prin diplomația sa cele două mari puteri ale veacului...

În anul 1873 hanul este reparat și transformat în hotel, închizîndu-i-se pălimarul cu geamlîc, dar o nouă compartimentare a spațiilor, pentru creșterea rentabilității, i-a schimbat fața interioară. Sala mare a hanului a devenit sală de întruniri publice, în care și-au ținut discursurile Delavrancea, Goga, Take Ionescu și Filipescu, cerînd unirea Transilvaniei cu România și intrarea în război alături de Tripla Înțelegere.

După primul război mondial, hotelul își continuă existența, însă nu mai e decît o

HANUL LUI MANUC

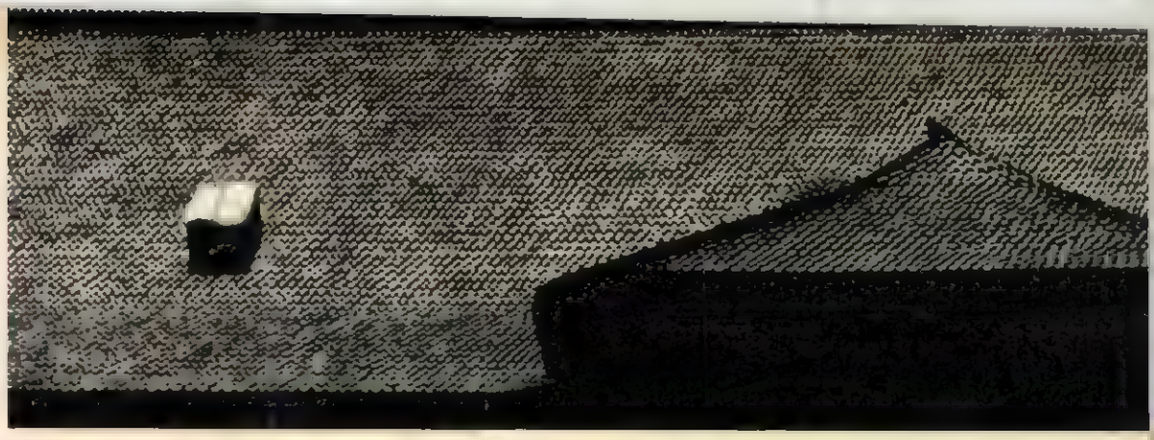

palidă imagine a trecutului său, spațiile de la subsol fiind afectate unor depozite de mărfuri iar etajul — închiriat cu luna.

*

Actualele lucrări de restaurare a hanului au urmărit restabilirea arhitectonicii originale, scoțind la iveală în același timp fosta casă de oaspeți a lui Mavrogheni. Totul realizat la un înalt nivel de confort. S-au construit camere de hotel, cu mobilier de stil adecvat, precum și un mare restaurant, o cramă, o simigerie și o serie de unități artizanale. Curtea lui Manuc va fi refăcută la cota sa inițială și în timpul verii va servi ca grădină a restaurantului.

Vechea imagine a hanului a putut fi reconstituită datorită muncii și pasiunii unor istorici și arhitecți, care au căutat să dea viață trecutului, în condițiile vieții noastre.

Hanul lui Manuc, «ediția 1971», își va deschide în curînd porțile...

„un cerdac cu stîlpi din lemn dădea roată curtii "

.ne spune un document conținînd impresiile călătorilor străini pe meleagurile noastre, în primele decade ale veacului XIX.

Pălimarul cu stîlpi sprijinea arcadele trilobate, iar prin foișoarele ce stăteau față în față se ajungea în curte, unde mișunau chervanele, chirigiii, negustorii și țiganii. Streașina lată a acoperișului ferea de soare și ploaie pălimarul. Cînd căldura era prea mare se întindeau între stîlpi pînze colorate care-i fereau pe locatari de zăduf.

În sălile parterului, pe care astăzi constructorii le definitivează dînd viață viitorului restaurant, răsunau cîndva chiotele zaiafeturilor și aromeau fripturile de oaie, coapte în uleiul pe care grijulia gazdă îl păstra în vase mari de lut ars, îngropate în pardoseală și ferite vederii de-un chepeng tăinuit.

Noul restaurant, deși modern utilat, păstrează o notă caracteristică, primind lumina de afară prin filtrul ferestrelor ocnite. În pereți s-au păstrat firidele în care cîndva ardeau cățuile cu seu...

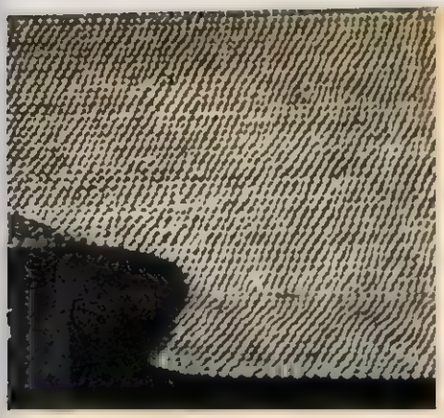

vor răsuna
din nou chiotele
zaiafeturilor!

o istorie întreagă redusă la proporțiile unei jucării

Cînd ultimii locatari ai fostului hotel «Dacia» părăseau camerele lor, în 1967, și geamlîcul de sticlă a fost demontat, imaginea fostului han al lui Manuc a reapărut, după o absență de aproape o sută de ani. Sute de metri de calc și mii de ore de muncă au fost necesare pentru relevarea sa și întocmirea machetei, reeditînd astfel, la scară redusă, o întreagă istorie, cuprinsă în patrulaterul ce închidea curtea hanului.

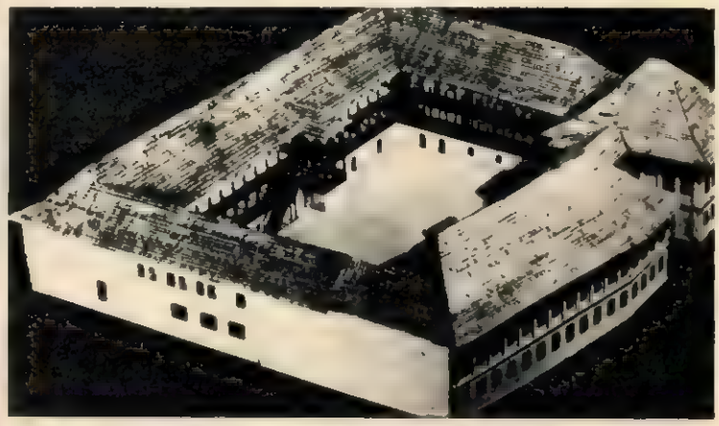

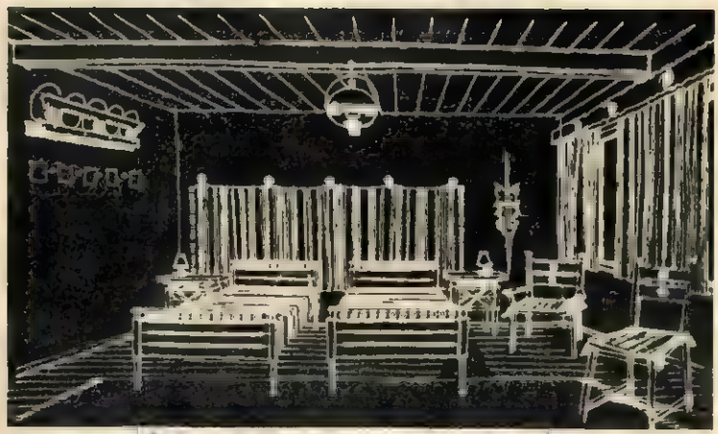

rezultatul unor studii laborioase

Printre funcțiile ce se vor da noului han denumit «Hanul lui Manuc» este și acea de hotel, cu un număr limitat de camere, înzestrate cu mobilier tradițional românesc stilizat. Pentru aceasta s-au întocmit laborioase studii de către Institutul Proiect-București în atelierele de mobilier conduse de arh. Focșa.

curtea interioară

Curtea interioară a hanului restaurat își va căpăta funcția sa de grădină a noului restaurant, dînd culoare ansamblului — așa cum rezultă din desenul arh. H. Constantinescu.

literare

de **Lucian RAICU**

Geo BOGZA:

țara de piatră

Geo Bogza avea douăzeci și șapte de ani cînd a scris «Țara de piatră». Faptul ne poate apărea de-a dreptul uimitor, într-atît această carte de tinerețe se află impregnată de esența personalității scriitorului, a imaginii sale plenare așa cum avea să se constituie mai tîrziu, de-a lungul unei cariere literare, așa cum i-o cunoaștem astăzi: «Așezați pe băncile de lemn ale vagonului, moții priveau munții. Erau colțuroși, prăpăstioși, acoperiți de zăpadă, tari, de gresie, crescuți din stînci aspre, învălmășite. Moții îi priveau. Tăcuți, pe gînduri, cu fruntea încruntată, pleoapele lor se închideau și se deschideau, lăsînd să se strecoare munții în ei în fîșii subțiri, ca și cum ar fi fost o băutură rară, pe care voiau s-o guste cît mai îndelung. Erau moți care se întorceau din cîmpie. Nu priveau munții. Îi sorbeau încet printre pleoape».

Ai spune că scriitorul tînăr, de douăzeci și șapte de ani, îl imită pe cel de astăzi, de mai tîrziu. Și poate că nu e greșit spus. Într-adevăr, primul îl prefigura, îl anticipa pe cel de-al doilea cu o acuitate a presimțirii poate neobișnuită, și ca atare îl repeta, îl imita, în înțelesul în care se imită un model prestabilit. Nu scriitorul format e cel care reia o ipostază a sa juvenilă ci, tocmai dimpotrivă, *tînărul Bogza* era acela care intuia întreg ritualul și întreaga gesticulație solemnă a personalității de astăzi.

Dacă nu avea poate, în măsura în care și-l va dezvolta mai tîrziu, gustul grandiosului, al metaforei cosmice, enorme, Geo Bogza cultiva de pe atunci, cum se vede în *Țara de piatră*, viziunile integratoare, de o mare facultate de absorbție. Fluxul inform al vieții e captat într-o privire unificatoare, exclusivistă și plină de relief, aptă de o energică potențare a sensurilor. Acestea converg toate către un unic centru, menit să explice și să traducă, în corespondențele lor, multiplicitatea aspectelor lumii.

În nucleul cel mai adînc al vieții, formele sînt convertibile, reductibile una la alta. Socialul e direct convertibil în existențial, exploatarea e direct traductibilă în sfera biologicului, ține aproape de biologia pură: «Oameni de carne și de sînge, vîrîți într-un munte de piatră, sfredelindu-l, făcîndu-și loc în el, tot mai adînc (...) Acei oameni aspri și neînduplecați din Munții Apuseni valorau, pentru stăpîni, greutatea lor în aur. Degeaba s-au tras ei o sută de kilometri în inima munților, degeaba s-au așezat în cele mai străvechi văi ... Cînd asupritorii le-au luat urma, cînd au simțit ce pradă bună sînt, cînd și-au dat seama de tot ce se poate stoarce din ei, partea întunecată a istoriei, de jale și iobăgie, a început. S-a folosit împotriva lor focul, au fost săpați cu dalta și cu ciocanul, li s-a pus dinamită în măruntaie, li s-au rupt oasele, li s-a scos afară măduva din șira spinării, au fost găuriți, sfredeliți — întocmai ca și minele de aur —au fost urmăriți pînă în străfundul lor cel mai adînc, pentru a vedea ce mai ascund acolo, pentru a stoarce din ei și ultima picătură».

PE ECRANE

DESPĂRȚIREA DE ANTOINE DOINEL

(DOMICILIU CONJUGAL)

Cinematograful, ca și moartea, iubește poeții tineri. Truffaut îl «ingroapă» pe Antoine Doinel înainte ca acesta să fi împlinit 25 de ani, iar pentru a se despărți definitiv și frumos alege, ca ultim loc de întîlnire, un domiciliu conjugal, cum fac atîția muritori de altfel. Numai că cel propus de cineast pare încontinuu supravegheat de îngeri, buni sau răi, totuși îngeri; este o oază de existență poetică, singura în stare să oprotească sfîrșitul unui erou care de la început, de la «Cele patru sute de lovituri» (stupidă traducere!), nu a fost altceva decît proiecția exterioară a lui Truffaut. Antoine Doinel a fost totdeauna răsfrîngerea în afară a celui care rămîne cel mai sincer poet al «noului val». «Domiciliu conjugal» este visul unui tînăr care a adormit cu **«Spuma zilelor»** a lui Boris Vian în mînă. Totul, de la mișcările eroilor la meseriile lor, poartă pecetea grației, a ororii de contactul cu **zgura zilelor**. Ea este profesoară de vioară, El are o îndeletnicire pe care și-ar dori-o și zeii: colorează flori; cînd se hotărăște să se apuce de o treabă serioasă, găsește, ca prin minune, un post de teleminuitor al unor vapoare miniaturizate. Bucuriile căsniciei (copilul), dramele (aventura extraconjugală), prietenii, vecinii, părinții, trecătorii, au drepturi egale în universul acesta diafan, pe care toți s-au înțeles să-l întrețină cu o plăcere secretă. Ironia, care așteaptă mereu după colț, face și ea parte din regula jocului; o ironie fragilă, pe măsura unei lumi în care înțelegerile și spaimele au o consistență de păpădie în bătaia vîntului. Doinel este părăsit aici, în acest mic paradis artificial pe care Truffaut i-a construit de dragul lui și al viitoarelor aduceri aminte. Nimeni nu știe să apere puritatea amintirilor ca Truffaut. Într-una din scenele filmului, eroul este văzut la fereastra unui hotel cu geamuri multe, asemănător casei în care locuia Antoine, în scheciul «Dragoste la 20 de ani». De acolo se îndrăgostise de vecina de peste drum, care, cum bine știu cei care au văzut filmul la Cinemateca, locuia și ea într-o casă cu ferestre multe. Truffaut se autocitează, reproduce una din imaginile sale fundamentale, ca și cum ar vrea să nu-l uităm niciodată pe Antoine Doinel, cel de la 20 de ani.

Magda MIHĂILESCU

Jean-Pierre Léaud se desparte de Antoine Doinel. Parteneră — Claude Jade.

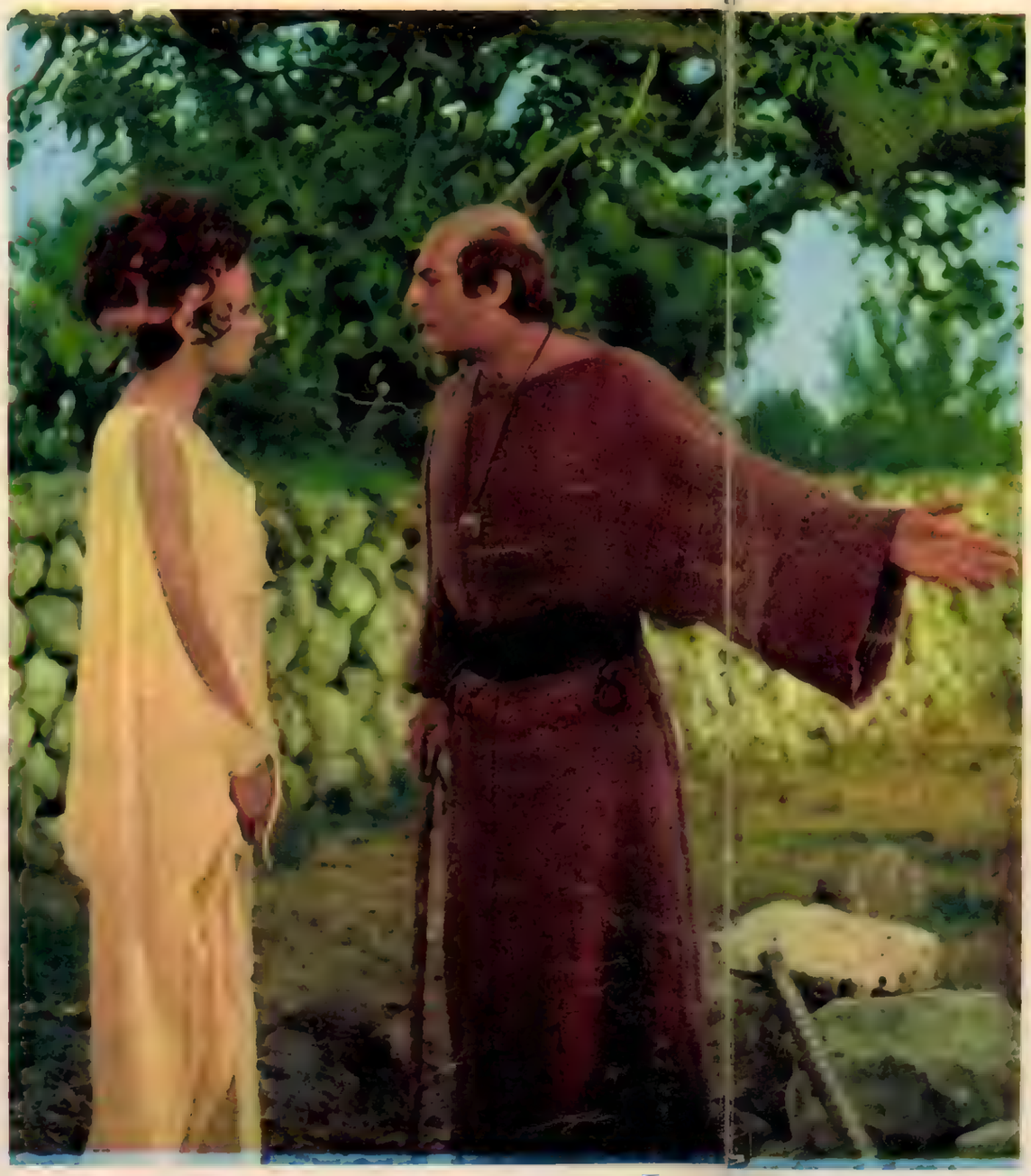

Luigi Magni și-a alcătuit o distribuție de zile mari. În fotografie — Silvana Mangano și Marcello Mastroianni.

FILME DESPRE CARE SE VORBEȘTE

„SCIPIONE, ZIS ȘI AFRICANUL"

Corespondență specială de la Michele RUBINI

Filmul realizat de Luigi Magni, unul dintre tinerii regizori italieni în plină ascensiune, atrage atenția nu numai prin titlu, ci și printr-o distribuție excepțională: Marcello Mastroianni (Scipione Africanul), Silvana Mangano (Emilia, soția lui Scipione), Vittorio Gassman (Caton) și... un alt Mastroianni, Ruggero, fratele lui Marcello. Cineastul a acceptat bucuros să-și prezinte filmul cititorilor revistei «**Flacăra**»

— «Scipione, zis și Africanul» este cel de-al treilea film din cariera dv. Am observat, și de data aceasta, că atenția dv. se îndreaptă asupra Romei; în cazul de față, o Romă de acum două mii de ani, preocupată — pe plan extern — să-și extindă frontierele, să-și consolideze puterea, iar pe plan intern — să pună capăt luptelor lașe în care se angajau membrii clasei conducătoare. Se poate spune că filmele dv. au implicații politice...

— Cu deosebire în acest film ele capătă un contur precis.

— De ce ați apelat la fapte istorice îndepărtate, și nu la un eveniment din actualitate?

— Am mai multă încredere în trecut, în sensul că, după părerea mea, numai în istorie se pot găsi exemplele necesare contemporaneității. Mă fascinează acele fapte care, chiar dacă au ajuns pînă la noi ușor atinse de fantezia generațiilor, stabilesc o legătură între trecut și prezent, între ieri și azi. Istoria lui Scipione mi se pare cu totul și cu totul interesantă, ea conține, în esență, toate contradicțiile ce pot caracteriza viața unui om, a unei societăți, indiferent de timp. Scipione a fost, fără îndoială, un bărbat de seamă, a salvat țara într-un moment hotărîtor, dar, așa cum se întîmplă de atîtea ori în existența bărbaților de seamă, a sfîrșit prin a deveni incomod. Un imperiu cum a fost cel roman a avut nevoie de Scipione pentru a trăi și l-a eliminat apoi pentru a supraviețui.

— Mulți critici au considerat că filmul dv. este foarte amar... Credeți că au dreptate?

— N-aș putea să spun că este un film comic, așa cum ar putea să presupună cei care mă cunosc mai mult ca scriitor decît ca regizor. Există o umbră de comic, născută în mod paradoxal dintr-o constatare tristă: inutilitatea unor oa-

(Continuare în pag. 18)

Luigi Magni — regizorul filmului.

Frații Mastroianni.

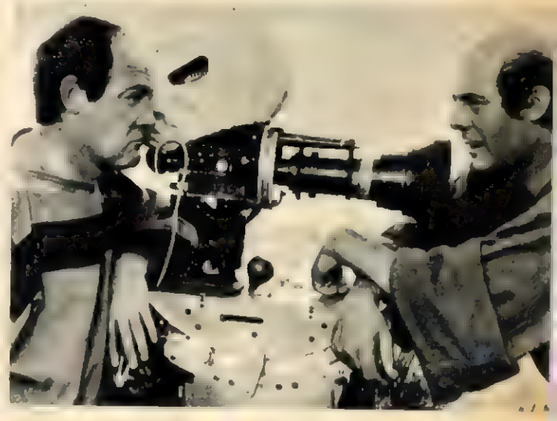

Gassman este obișnuit cu veșmintele personajelor istorice. Teatrul i-a oferit nenumărate prilejuri de a le purta.

de la A la Z

de Constantin POPESCU

CRUZE James

Regizor american de film, născut J.C. Bosen, la Five Points (Utah-S.U.A.), la 27 martie 1884, dintr-o familie de emigranți danezi; mort la Hollywood, la 5 august 1942. Începe să joace teatru la 16 ani în companii ambulante care aveau în repertoriul lor și Shakespeare și musical-uri, trecînd apoi în 1903 într-o trupă stabilă: David Belasco din New York. Abandonează însă teatrul apărînd în cîteva filme Pathé, iar din 1912 în numeroase seriale și debutînd în regie în 1918 cu *Too Many Millions*, cap al unei serii de filme interpretate de Wallace Reid. Personalitatea lui J.C. se afirmă, de la început, atît ca pionier al westernului cu două opere capitale: *Caravana spre vest* (1923) și *The Pony Express* (1925), cît și ca un cineast de avangardă, într-una dintre cele mai singulare opere realizate vreodată în America: *Beggar on Horseback (Jazz)* (1925), o satiră a moravurilor americane,a cărei noutate tehnică — folosirea cu neobișnuite efecte comice a ralenti-ului și a accelerației — anticipa,prin secvențele sale onirice, asupra acelui umor al absurdului ce avea să atingă, cu frații Marx, forme demențiale. Mai reținem și alte cîteva opere originale: *Talmentul manajului* (1922) cu Adolphe Menjou, *Hollywood* (1923); *Ruggles of Red Gap* (id) cu Everet Horton, și *Merton of the Movies* (1924) și un minunat film de atmosferă marină: *Invingem sau murim* (1926) cu Charles Farrell, Esther Ralston și Wallace Beery. Dintre cele vorbitoare merită atenție *Celebrul Gabbo* (1930), spectaculos recital Stroheim *De-aș avea un milion* (1932) cu excelentul scheci al lui Charlie Ruggles în magazinul de porțelanuri ; *David Harrum* (1934) cu popularul Will Rogers și *Sutter's Gold* (1936), epopeea căutătorilor de aur, cu Edward Arnold

CUKOR George

Regizor american de teatru și film, născut la New York la 7 iulie 1899. Una dintre marile figuri ale Hollywoodului de ieri. A debutat în teatru, ca director de scenă, imediat după primul război mondial,desfășurînd între 1919 și 1929 o exemplară activitate pe Broadway, unde lansează personalități actoricești ca: Robert Montgomery, Bette Davis, Miriam Hopkins. Renumele său ajunge la Hollywood, unde e chemat să transpună mai ales marile succese teatrale (sîntem la începuturile vorbitorului). Ecranizează: *Royal Family of Broadway* cu Fredric March ; *Dinou la ora opt* cu mai toate staruri de la «Metro» și *Motiv de divorț*, după Clemence Dane, cu John Barrymore și o «descoperire» de-a lui debutanta Katharine Hepburn, pe care o va dirija ulterior în cele mai bune filme ale ei: *Fiicele dr-ului March*; *Sylvia Scarlett*; *Vacanță*; *Philadelphia Story*, *Keeper of the Flame*. Devine regizorul preferat al marilor staruri feminine: Garbo în *Dama cu camelii*, *Femeia cu două fețe*; Norma Shearer în: *Romeo și Julieta*,*Femei*, *Her Cardboard Lover*; Claudette Colbert în *Zaza*; Joan Crawford în: *Femei*, *Susan and God*, *A Woman's Face*. Excelează în ecranizări. După un *David Copperfield* exemplar, i se dă să transpună *Pe aripile vîntului*. Alege actori ideali în Vivien Leigh, Clark Gable, Leslie Howard și Olivia de Havilland și turnează deja secvențe importante din film. *Dar* intrigi de culise și rivalități acerbe îl fac să renunțe la film și să fie înlocuit de Victor Fleming. După război, oferă ocazia de a lua Oscarul unor vedete ca: Ingrid Bergman, în *Lumină de gaz*; lui Ronald Colman, în *Othello (Double Life)* și lui Judy Garland (un Oscar în film) în *A Star is Born*. Reunește din nou cuplul Spencer Tracy-Katharine Hepburn în *Adam's Rib* și *Pat and Mike*. Impune o comediană de clasă, pe Judy Holliday, în *M-am născut ieri*, *O femeie excentrică* și *The Marrying Kid*; dirijează pe Marilyn Monroe și Yves Montand în *Let's Make Love*, pe Magnani și Anthony Quinn în *Wild is the Wind*, pe Sophia Loren în *Heller in Pink Tights*, pe Ava Gardner în *Bhowani Junction*; pe Gene Kelly în *The Girls*; pe Audrey Hepburn în *My Fair Lady* și pe Anouk Aimée în *Justine*.

CUMMINGS Robert

Actor american de film, născut la 10 iunie 1910, la Joplin (Missouri). Studiază la Academia de artă dramatică din New York, debutînd în comedii muzicale și devenind un star popular al radioului (și mai tîrziu al TV-ului). E unul dintre cei mai simpatici actori ai filmului american de ieri și (mai puțin) de azi avînd o carieră de 35 de ani și aproape 100 de filme. Din 1935 o catalogat june-prim secund într-o lungă serie de filme ale casei Paramount. Șansa de a ieși din rîndul actorilor de rangul II i-o oferă regizorul Henry Koster care-l solicită ca partener al fermecătoarei Deanna Durbin într-o serie de comedii muzicale: *Fetițele au crescut*, *Parada primăverii*, *Eterna Evă*. Îl vom regăsi și în alte comedii ca: *Totul se întîmplă noaptea*, *Moon Over Miami*, *Între noi, fetițele!* și în cîteva drame memorabile. *Rio* (John Brahm), *Inimi înfrunecate* (Sam Wood) cu Ann Sheridan, *Carmen diabolică* (Jul. Duviviver), *Sleep*, *My Love* (Douglas Sirk) cu Claudette Colbert, *Acuzata* (W. Dieterle) cu Loretta Young, și chiar ca interpret al lui Hitchcock în: *Sabotorul*, cu Priscilla Lane și *Dial M. for Murder*, cu Grace Kelly. După o pauză de 7 ani (1955-1962) revine pe ecran în două comedii reușite, cu Shirley MacLaine. *My Geisha* și *What a Way To Go*. O ultimă bună creație face în cea de-a doua versiune a filmului *Diligența* (r: Gordon Douglas).

CUNY Alain

Actor francez de teatru și film, născut la Saint-Malo la 12 iulie 1913. Renunță la medicină și la pictură pentru teatru. Studiază cu Charles Dullin, afirmîndu-se ulterior ca o adevărată revelație teatrală. Și-a făcut apariția discret și în film: *Remorques* (1939) *M-me Sans-Gêne* etc., dar veritabilul lui debut trebuie socotit cel din *Trubadurii diavolului*, de Carné și Prévert (1942). Masca sa dură, arareori luminată de un zîmbet, cumulul său interior conveneau de minune acestui opere emmamente romantică, încărcată de simboluri. Pentru aceleași calități este solicitat de Cocteau în *Le baron fantôme*. De atunci, A.C. desfășoară paralel o dublă carieră, de actor de teatru, rezervat operelor dificile semnate: Anouilh, Claudel, Sartre,și de interpret de film, disputat de cineaștii de avangardă ai Franței și Italiei, pentru tipul lui de intelectual, de amar și lucid filozof al cîmpului nostru. Este cel pe care publicul l-a cunoscut și apreciat în filme ca: *Les conquerants solitaires* (1949—r: Cl. Vermorel), *Crist interzis* (1950—r: Curzio Malaparte), *Anita Garibaldi* (1951—r: G. Alessandrini), *Doamna fără camelii* (1953—r: Antonioni), *Les amants* (1958 - r: Louis Malle), *La dolce vita* (1959—r: Fellini — rolul scriitorului Steiner), *La croix des vivants* (1960—r: Y. Govar), *Coșpi de banană* (1963—r: Marcel Ophüls) etc. Ultimele sale filme: *La voix lactée* (1968—r: Luis Bunuel) și *Satyricon* (1969-70—r: Fellini).

film

(Urmare din pag. 17)

meni fără de care cîndva nu se putea urni nimic. Dar aș vrea să fiu clar. Tonul povestirii este serios, cu rigurozitate, nimic nu se transformă în caricatură; dar cînd apare Scipione, eroul războaielor punice, îmbrăcat în pantaloni de pelerin amărît, cu o desagă pe spate, părăsind Roma, luînd calea exilului voluntar, efectul este ironic. Scipione, cel din filmul meu, nu este cuceritorul legendar, ci un om politic înfrînt, constrîns să se apere — el ,care toată viața a atacat — de un inamic cum nu se poate mai periculos: calomnia. Procesul înscenat de adversarii conduși de Caton l-a determinat să părăsească Roma. Cuvintele sale de adio au devenit faimoase: «Patrie ingrată, nu vei avea oasele mele»

— Cum s-a simțit Mastroianni în acest prim film de epocă din cariera sa, dacă nu mă înșel?

— Pentru a intra mai deplin în pielea personajului, Mastroianni a făcut un gest ieșit din comun; nu știu cîți alți actori ar fi în stare să-l repete: și-a ras părul, de bunăvoie. Era de-ajuns intervenția unui maestru peruchier Marcello nu a ezitat însă nici un moment. Mi-a explicat că pentru el este o chestiune de psihologie. «Avînd mereu pe față masca lui Scipione — spunea Mastroianni — mă voi simți un bărbat obosit, dezamăgit, copleșit de tristețe și amărăciune, cum aș vrea să fie eroul meu».

— Ce v-a determinat să solicitați și un neprofesionist? Mă refer la fratele lui Marcello Mastroianni.

— Pentru rolul lui Scipione Asiaticul aveam nevoie de un tip aparte de interpret, un bărbat cu o figură de bandit rafinat. Ruggero Mastroianni, una dintre persoanele cele mai distinse pe care le cunosc, mi s-a părut potrivit. L-am convins să se travestească în condotier. Pe generic îi veți intîlni numele de două ori, întrucît Ruggero nu a renunțat la meseria sa, aceea de monteur. «Scipione,zis și Africanul» este montat de el.

te-le-gra-me

● *Cary Grant va fi protagonistul unei ecranizări după romanul lui Sidney Sheldon, «Cu fața descoperită».*

● *O distribuție forte pentru filmul lui Philippe Labro «Fără motiv aparent»: Jean-Louis Trintignant, Ștefania Sandrelli, Stephane Audran, Jean-Pierre Marielle, Gilles Segal. Muzica, Ennio Morricone.*

● *Interpreta Julietei din filmul lui Zeffirelli, Olivia Hussey, s-a căsătorit cu Dino Martin, fiul lui Dean Martin.*

● *Vittorio de Sica, Ermano Olmi și Sandro Bolchi realizează un film TV, «De la referendum la Constituție», închinat celei de-a 25-a aniversări a Republicii Italiene.*

● *Un mare cineast pe scena Olympia: Jerry Lewis într-un spectacol de music-hall. De ani de zile ne întrebăm: cînd vom vedea filmele acestui artist nedreptățit?*

● *Marina Vlady și Giuliano Gemma sînt parteneri în filmul «Îndrăgostitul din Ursa Mare».*

● *La Roma a avut loc un colocviu pe tema «noului cinematograf polonez». Printre altele au fost prezentate filmele «Nisipuri mișcătoare» (la noi a rulat cu titlul «Intrusa») de W. Slesicki și «Structura cristalului» de J. Zanussi.*

● *Cel mai frumos actor al cinematografiei cehoslovace, Vit Olmer, după ce și-a încercat virtuțile regizorale în cîteva scurt metraje, a trecut la «filmul adevărat», un lung metraj intitulat «Atunci, salut». Toți interpreții aleși de el sînt neprofesioniști.*

tv

de Felicia ANTIP

cîteva întrebări

Simpatică, noua serie de emisiuni de divertisment atît din import cît și de producție proprie. Cronicarul nu-și poate trăda însă vocația de cîrtitor și, chiar cînd aplaudă, găsește răgazul necesar pentru a pune cîteva întrebări dezagreabile:

N-ar fi oare mai bine ca, atunci cînd se programează «varietăți cu mari vedete ale filmului» ca Judy Garland, Marilyn Monroe și alte personaje cîndva celebre, astăzi moarte sau pur și simplu necunoscute de cei tineri, să se precizeze anul și eventual împrejurarea în care s-a realizat spectacolul? Fiind vorba de filme,voi adăuga, depărtîndu-mă pînă la capătul acestui aliniat de capitolul emisiunilor de varietăți, cîteva mici întrebări privind telecinematograful. De ce sînt prezentate sub eticheta «premieră pe țară» filme ca «O sută de băieți și o fată», «Stan și Bran în Far-West» și altele pe care mii de oameni de peste 35–40 de ani pot jura că le-au mai văzut în această țară? Și chiar în cazul unui film care n-a mai rulat la noi dar este vechi de cîteva decenii, în ce măsură e relevantă eticheta «premieră pe țară»? A luat locul lăudăroasei formule «film cu trei stele», dar nu spune mai mult decît ea. De ce se păstrează ticulatura de Telecinemateca pentru filmele de miercuri seara, o dată ce s-a renunțat la orice criteriu în selecționarea lor, ceea ce face ca rareori și doar întîmplător să mai intre cu adevărat în categoria filmelor de cinemateca? De ce nu se observă greșelile în ortografierea numelor de actori (de pildă Gleen Ford în loc de Glenn Ford) nici măcar după apariția lor în programul Radio-TV, astfel încît forma greșită pătrunde pînă în presa cotidiană și în anunțul crainicei? E preferabil să ne întoarcem însă la «Varietăți» și să nu punem nici o întrebare de fond despre filme sau despre abandonarea aspirației de a face și puțină cultură cinematografică printr-un scurt comentariu avizat despre școala de creație, regizorul sau protagonistul cîte unui film de valoare. (Deși, decît să ni se spună o grozăvie ca aceea că micuța Shirley Temple ar fi fost adevăratul autor și regizor al filmelor ei — mai bine lipsă.)

De ce, așadar, nu se prezintă emisiunile de divertisment cu o carte de vizită completă, corectă , pe deplin lămuritoare? Reușita show-ului Mihaelei Mihai se datorește în primul rînd autoarei emisiunii, tînăra regizoare Anca Sandu. De ce n-a figurat numele ei în program? De ce sîntem informați că pentru «Timpul florilor» (ce titlu convențional!) coregrafia a fost realizată de Cornel Patrichi, cînd este foarte evident că dansurile realmente originale și reușite din program — cele interpretate de Gh. Căciuleanu — n-aveau cum să-i aparțină lui Cornel Patrichi? De ce nu s-au suprimprimat numele interpreților și ale autorilor diverselor numere, ceea ce ar fi permis să se păstreze unitatea prezentării, dar ar fi evitat anonimate nelalocul lor? Dacă pe Ion Fințeșteanu nu l-a deranjat textul care l-a fost încredințat, dacă, așa cum Nina Cassian nu s-a supărat pe Marin Sorescu, acesta, la rîndul lui, nu s-a supărat pe Dem Rădulescu, dacă talentatul regizor Alexandru Bocăneț a preferat s-o filmeze pe Doina Badea în loc să folosească melodii imprimate de ea ca ilustrație muzicală pentru un număr mai în spiritul spectacolului, dacă Ion Voicu a acceptat să cînte Bach într-un cadru cam frivol și în orice caz heteroclit, eu una nu voi pune nici o întrebare în legătură cu ceea ce mi s-a părut disonant sau distonant.

Renunț de altfel la întrebări, căci spectacolul în general mi-a plăcut, ca tot ceea ce face Alexandru Bocăneț. Aș îndrăzni chiar să rog să nu se considere că mănînc pîinea statului degeaba, atîta vreme cît se ocupă doar de munca de creație pentru care este dotat și pregătit și să nu fie trecut la Teleșcoală sau la Căminul, așa cum s-a procedat cu alți regizori deopotrivă de talentați și de specializați Margareta Pîslaru din nou pieptănată, machiată, îmbrăcată și mișcîndu-se așa cum îi stă bine și cu un repertoriu, în sfîrșit, nou-nouț, Fărămiță Lambru lăsat să se desfășoare în voia lui, trio-ul Pittiș–Tufaru–Călugăreanu, compus și perfecționat de Al. Bocăneț, ne determină să trecem cu vederea unele lungimi nejustificate și să sperăm că se va persevera în același spirit.

Dar pentru că tot am pornit-o cu întrebatul, să nu iertăm nici alte sectoare: de ce la emisiunea «Steaua fără nume» concurenții au doar bust, rareori trup și aproape niciodată picioare? De ce nu-și fac operatorii obiceiul de a urmări reacția concurenților la verdictul juriului, așa cum au procedat cu excepționala Elena Munteanu? De ce se sare de la excesul de muzică populară la un exces de poezie, ambele dînd senzația de prea mult, mai ales pentru că sînt prezentate exact ca la radio, fără nici o preocupare de a-asigura o tratare specifică? De ce programul Radio TV, care izbutise la un moment dat să ajungă literă de lege, este din nou dezmințit de decalaje și de schimbări de ultimă oară?

Ar mai fi și alte întrebări, dar cine să le răspundă? Televiziunea, se știe, a suspendat dialogul cu publicul și cu criticii ei.

propuneri pentru îmbunătățirea legislației

de Victor POPESCU
procuror -
Procuratura Generală

Ca în întreaga politică a partidului, și la Plenara C.C. al P.C.R. din 10-11 februarie, omul societății noastre s-a aflat în centrul atenției, a reprezentat finalitatea principală a dezbaterilor. Am luat cunoștință cu satisfacție de modul în care conducerea partidului reamintește preocuparea pe care întregul aparat de stat și obștesc trebuie să o dovedească pentru problemele sociale, de viață, ale oamenilor muncii. În acest context găsesc util să semnalez cîteva reglementări juridice depășite, contradictorii sau care creează dificultăți la aplicarea lor practică, ori nu se ridică la nivelul de echitate al societății socialiste.

Astfel, apreciez ca greoaie, inutil complicată, actuala procedură după care soția nesalariată poate obține remiterea alocației de stat pentru copii de la soțul salariat de care este despărțită *in fapt*. Alocația, a cărei unică destinație legală este copilul, nu poate fi obținută operativ nici măcar cînd există o hotărîre judecătorească ce atestă situația că soții sînt despărțiți în fapt: partea ce reprezintă interesele minorului trebuie să se adreseze comisiei de judecată ori de cîte ori soțul de rea-credință întîrzie remiterea alocației (fără posibilitatea de a obține o hotărîre de principiu, cu efecte pentru viitor), iar șicanele se complică dacă soțul de rea-credință își schimbă în mod repetat domiciliul, ceea ce se întîmplă nu rareori în practică. Propun înlocuirea soluțiilor cuprinse în Decretul 285/1960 și în Instrucțiunile de aplicare nr. 1515/1966 cu o procedură elastică, realistă, pe baza căreia soția ce îngrijește copilul să poată obține operativ, adresîndu-se direct la locul de muncă al soțului, alocația pe care statul înțelege să o plătească exclusiv în interesul copilului.

O altă problemă care așteaptă o reglementare mai precisă — și unitară — este aceea a întreținerii copiilor majori, care continuă studiile. Drepturile acestora diferă după cum părinții întreținători sînt în viață ori nu. De ce acest regim este diferit? De ce pensia de urmaș (conform Legii 27/1966) se plătește copiilor care continuă studiile pînă la vîrsta de 25 de ani și de ce obligația de întreținere (pe interpretarea literală a articolului 86 al. 3 din Codul familiei, întărită și printr-o decizie din anul 1968 a Tribunalului Suprem) nu mai poate fi impusă în aceleași condiții părinților aflați în viață?

O reglementare mai nuanțată credem că merită și angajații care se pensionează ocupînd o locuință–anexă a contractelor de muncă, spre exemplu cantoane C.F.R. sau silvice. Conform prevederilor legale comune (HCM 1961/1968), ei trebuie să elibereze de îndată locuința pe care au ocupat-o poate, o viață întreagă. Unitatea pe care au slujit-o nu are nici o obligație. Se ajunge la situația că un salariat conștiincios, fidel instituției, nu beneficiază în ce privește locuința de nici o garanție în plus față de un altul căruia i se desface contractul de muncă pentru abateri. De la caz la caz, fie și în funcție de vechimea neîntreruptă în același loc de muncă, credem că se poate prevedea obligația pentru unitate de a asigura, în alt loc, un cămin pentru salariatul pensionat, care și dacă ar fi vrut să domicilieze pînă atunci în afara locului de muncă, nu i s-ar fi permis prin natura serviciului său.

CRONICA JUDICIARĂ

de Sergiu ANDON

problema cafelei

Un zvon surd circulă de mai multă vreme printre consumatorii de cafea, ei înșiși din ce în ce mai numeroși. Ba, cu timpul, zvonul nici n-a mai fost comentat. Publicul consumator l-a asimilat docil, ca pe o axiomă sau ca pe o zeamă de năut, mică și trezită, de la vagonul restaurant.

E vorba de afaceri. Mari și «curate». Adică fără riscuri. Sînt cîteva sectoare de desfacere a produselor și preparatelor unde, pe ici, pe colo, se consideră o mare favoare încredințarea unui post. Spre exemplu gogoșăriile... Sau chioșcurile cu sirop la pahar... Sau... raioanele de dulciuri și cafea.

Inițial, cumpărătorul obișnuit a suspectat cîntarele, a suspectat terezia, a suspectat gradul de umiditate al pulberii... Apoi, văzînd că nu e frustrat nici la gramaj, nici la calitate, s-a liniștit.

Nu din egoism. Dar nimeni nu bănuiește cît de pe de-a-ndoaselea e ticluită desfacerea acestui produs și cum organizatorii comerțului oferă vînzătorilor, pe tavă, tentația directă spre fraudă. Nici noi n-am fi aflat cum stau lucrurile, dacă nu se ivea dosarul soților Popovici, foștii gestionari ai unității din strada Mihail Eminescu nr. 17.

S-a făcut multă larmă pe marginea faptului că în timpul inventarierii au fost descoperiți 80 000 de lei în tejghea. Apă de ploaie! Suma era păstrată ca să se asigure plafonul de vînzări și în luna următoare. Altceva a devenit interesant. Descoperirea a stimulat efectuarea unei percheziții la locuința gestionarilor, unde a fost găsită o altă sumă de bani. Mai mică dar cu statut cert: 22 800. Ce era cu ea? Soții Popovici au recunoscut cu dezinvoltură că reprezintă plusuri însușite. Și cu asta cercetarea a fost finalizată. Era și firesc. Dacă s-ar fi găsit o sută de mii, ar fi însemnat că au delapidat o sută de mii de lei, dacă s-ar fi descoperit paiș'pe mii, formele s-ar fi întocmit pentru paiș'pe mii. Orice încercare de a pune în legătură sumele de acasă cu stocurile din prăvălie ar fi fost neconcludentă, deoarece veniturile ilicite obținute pe seama desfacerii cafelei nu lasă urme. Cum asta? Uite-așa, prin înțelepciunea și atenția factorilor responsabili din comerț.

Tot românul se simte măgulit cînd vede în magazin, unul lîngă altul, trei sortimente de cafea — crudă, prăjită și măcinată — cu substanțiale diferențe de preț între ele. Omul neinițiat își închipuie că diferențele provin numai din pierderea naturală de greutate în procesul prelucrării. Dar managerii noștri au fost mai scrupuloși. Au prevăzut la capitolul cheltuieli și consumul de curent electric, uzura rișnițelor, manopera, efortul cerebral al gestionarilor... Ba, pe seama aceleiași diferențe de preț se mai acoperă și o parte din indicatorii de plan ai organizațiilor comerciale. În fapt, prelucrarea scumpește cafeaua cu cel mult 50 de bani la kilogram. Diferența...

Dar să facem abstracție de justificarea diferenței de preț și să urmărim cum este evidențiată ea. Răspunsul e stupefiant: la întîmplare. Conform obiceiului locului. În funcție de preocuparea și spiritul de ordine care domnesc în fiecare organizație comercială în parte.

Pare paradoxal, dar la O.C.L.-Alimentara, sectorul 1 din București, al cărei angajați au fost soții Popovici, încercarea de control contabil asupra corectitudinii operațiilor gestionare poate fi citată ca exemplu. Cum atunci, vă veți întreba, s-a furat? Tocmai asta este! Trebuie să reținem nu faptul că s-a comis o fraudă, ci că ea a fost descoperită. Sistemul de înregistrare a prelucrării boabelor de cafea încearcă să fie meticulos, iar dacă are imperfecțiuni, faptul se datorează însăși concepției-cadru despre desfacerea produsului, concepție care depășește competența respectivei organizații comerciale.

Pe scurt, nu poate exista un control riguros al cantităților de boabe care se prăjesc și nici al celor care se macină. Vînzătorului nu-i rămîne decît să treacă sub tăcere aceste operațiuni, el se poate descărca liniștit din gestiune cu justificarea că a vîndut boabe crude. Diferența de preț trece, fără dureri de cap, din buzunarul cumpărătorului direct în buzunarul salariatului necinstit.

Așa au procedat și soții Popovici. Judecînd după evidențele gestiunii lor, în lunile premergătoare arestării, din 15 072 kg de cafea vîndută nu ar fi fost prăjite decît 7 273 kg, adică mai puțin de jumătate. Imediat după demascarea și înlocuirea celor doi vinovați, «preferințele» cumpărătorilor s-au schimbat brusc: față de 233 kg de cafea crudă, s-au vîndut 1 293 kg de cafea prelucrată, deci într-o proporție de 12 ori mai mare decît înainte.

— Hotărît lucru — ne declară procurorul I. Tomescu de la Procuratura municipiului București, care a supravegheat efectuarea urmăririi penale în cauză — modul de organizare, sau mai curînd lipsa de organizare a desfacerii acestui produs, îndeamnă în mod direct la infracțiune.

Problema este solubilă, fără a se prejudicia prin ceva interesele consumatorilor. Am făcut o trecere în revistă a posibilităților de reglementare cu însuși contabilul șef al unității păgubite, tovarășul Ermil Petrescu. Reținem, în mod special, una din idei: centralizarea aparaturii pentru prăjit în unitățile cu desfacere angro și livrarea către magazine, în paralel cu cafeaua crudă, a boabelor direct prăjite. Cît despre rișnirea lor, să se facă la cerere, cu preț unitar, așa cum se îndeplinesc gratuit alte operațiuni asemănătoare (tăierea salamului în felii, tocarea cărnii).

Ce părere aveți, tovarăși din Ministerul Comerțului Interior?

cronică satirică

de Teodor MAZILU

auto-denigrarea

Sînt unii care-și fac o violentă reclamă, dar sînt unii care-și fac un titlu de glorie din denigrarea activității lor... Un asemenea avînt autocritic aproape că te sperie. Am cunoscut un ospătar care — în această privință — a atins perfecțiunea. El avea parcă obligația de a convinge clienții să nu calce pragul restaurantului al cărui brav salariat era.

Am întrebat dacă are pește. Am primit un răspuns misterios. Niciodată n-am crezut că o biată saramură de crap poate fi învăluită în atîta mister.

— Avem, dar nu vă sfătuiesc...

Era atîta căldură în vocea lui încît n-am putut să nu-i ascult sfatul.

M-am îndreptat atunci cu o oarecare speranță spre brînză...

— Aveți brînză?...

Aceeași tristețe cosmică, același sfat plin de părintească grijă.

— Avem, dar eu n-aș mînca din brînza aia...

Văzînd că stau în cumpănă, a ținut să fie și mai tandru.

— Sigur, faceți cum vreți. Sînt banii dv.... Dar eu asemenea brînză n-aș mînca nici dacă aș fi beat...

Argumentul cu beția m-a convins. Totuși, încrezător în progres am mers mai departe.

Situația ingrată în care mă aflam mă făcea mai dietetic.

— Atunci un rasol de vacă...

Mă pomenesc c-un zîmbet sarcastic.

— Rasol de vacă? Drept cine îi luați? N-au aștia așa ceva...

Nici nu mai vorbea cu «n-avem» — el era parcă un intrus, un străin care nimerise întîmplător acolo...

Evident, am obosit... Se uită la mine cu atîta grijă părintească, încît n-am rezistat ispitei de a-i cere un sfat. Îl consideram ca pe tatăl meu.

— Ce mă sfătuiți să fac?

— Eu sînt în general un porc, dar azi sînt sincer, în mod excepțional. Nu mai umblați prin restaurante... Mîncați acasă... E mai ieftin, mai sănătos și mai gustos... Restaurantul nostru e groaznic...

...Și cînd te gîndești că pentru asemenea calomnii mai e și plătit c-un bunicel salariu. Măcar s-o facă pe gratis...

sport

de Emanuel VALERIU

NU CRED ÎN CARTONAȘE

Orice noutate este primită cu interes de opinia publică și sportul nu face excepție de la această regulă. S-a încetățenit obiceiul ca arbitrul să-l avertizeze pe jucătorul care comite iregularități prin arătarea unui cartonaș de culoare galbenă, mi se pare. Noua prevedere regulamentară a fost comentată în toate felurile, pe toate fețele, la noi și aiurea, pe glob, aducîndu-i-se laude ori fiind supusă criticii.

Personal, cred că noul sistem de avertizare pus la îndemîna arbitrului nu constituie un element revoluționar și nici măcar original în substanță. Și înainte conducătorul de joc avea un carnețel pe care-și nota numele ori cel puțin numărul purtat de jucător, după care urma să fie informată Federația internațională și cea națională. S-a spus că din cauza necunoașterii limbii de către arbitru, acesta nu se putea face înțeles, situație pe care cartonașul galben (mi se pare) o rezolvă. Păi, rog să fiu iertat: gestul arătării cartonașului (am citit undeva că este galben) e tot o conversație... pe mutește. În plus, din momentul în care s-a produs actul nesportiv și pînă la decizia arbitrului, ar trebui să treacă doar un timp sesizabil și nu mai mult, adică tocmai cît îi este necesar conducătorului de joc să fluiere și să-l indice pe vinovat. Dar el mai trebuie să umble prin buzunare (în cel de la piept, de obicei) spre a-și scoate cartonașul cu pricina și a-l arăta sportivului căzut în greșeală.

În fine, nu mă gîndesc să propun schimbarea sistemului abia adoptat, dar duminică, urmărind meciul Dinamo-Steaua condus de Aurel Bentu, am constatat că el nu a arătat cartonașul galben (acum mi-aduc bine aminte, galben) nici unui jucător, deși se comiteau iregularități îndeajuns de grave, aș zice chiar cu atît mai grave cu cît ele păreau să invoce starea terenului («Ce vreți? Pe un noroi ca ăsta nu ne putem controla!»)

Dar mă mai gîndeam, în același timp și la revizuirea recentă a unor pedepse date lui Dinu și Dumitrache (reducerea suspendării lor cu o etapă), fapt care putea să însemne pentru A. Bentu o indicație privind fragilitatea unor decizii în teren cu consecințe concrete la masa comisiei disciplinare a federației. În cadrul celor două formații evoluau numeroși internaționali, utili deci echipei naționale, ceea ce constituia, din nou, o altă «alarmă» pentru arbitru cu toate că jucătorii nu păreau să fie prea pătrunși de interesele unsprezecelui reprezentativ și se coseau «la firul ierbii» fără milă.

Și încă ceva: dacă fotbaliștilor le arătăm cartonașe, ce trebuie să le arătăm arbitrilor cînd greșesc? Nu mă refer la erori de arbitraj flagrante (neacordarea unor lovituri de pedeapsă, ignorarea ofsaidului etc.) care presupun incompetență, ci la unele chestiuni mărunte dar care prin repetare devin importante în primul rînd fiindcă indică premeditarea. M-a afectat maniera lui Aurel Bentu, pe care-l consider de altfel un arbitru foarte bun, în ceea ce privește asigurarea respectării unor condiții de aplicare a prevederilor regulamentare. De pildă, m-a șocat lipsa de fermitate cu care el măsura cei 9 m obligatorii la executarea unor lovituri libere și complicitatea (vinovată deci) cu care A. Bentu întorcea spatele zidului abia constituit invitîndu-i parcă prin acest gest pe fotbaliști să înainteze înspre cel care urma să execute lovitura respectivă. În schimb, în teren, la 40–50 m de una din porți, din poziții complet nepericuloase, același arbitru era de o exigență milimetrică. El impunea ca mingea să fie așezată exact pe locul pe care observase că se comisese infracțiunea și supraveghea extrem de atent respectarea deciziei sale. Aci mi se pare inutilă severitatea manifestată de A. Bentu și ea agravează indulgența sa în situații mai delicate ca cele din apropierea careului de 16 m. Cred că în teren, ca și la limita spațiului de pedeapsă, jucătorii pot beneficia de înțelegere din partea conducătorilor «ostilităților» (atunci cînd terenul este impracticabil), de a-și așeza mingea nu chiar în mijlocul bălții, tot astfel cum, la lovituri ce pot fi decisive și care impun apărătorilor formarea «zidului», distanța de 9 m să se respecte cu rigurozitate matematică, dacă se poate.

Altfel, arbitrilor ar trebui să li se arate un cartonaș (indiferent ce culoare va avea acesta) și care să însemne pentru ei un avertisment la fel de grav ca cel adresat jucătorilor O, dacă fotbalul s-ar putea face cu cartonașe!

varietăți

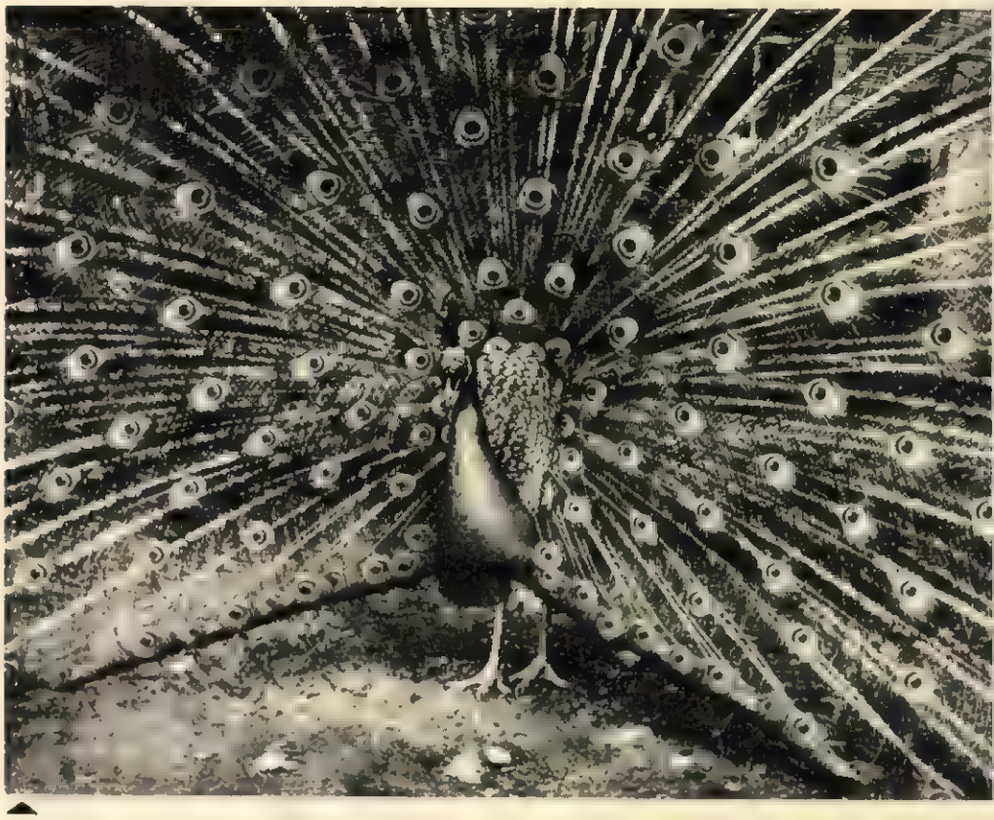

prost, dar superb

...și nu știu în a cîta zi a Creației, a luat Domnul un imens și superb evantai, de o fascinantă transparență cromatică, iar în mijlocul lui a înfipt o pasăre cam nătîngă și cam înfumurată... Și Domnul a botezat-o Pavo cristatus pe latinește, și păun pe românește...
Exemplarul din fotografie e contemporan cu noi și trăiește în York's Museum Gardens din Marea Britanie

serviți aer curat?

Tinere fete tokyote oferă trecătorilor buchete de flori aranjate cochet, în care se află disimulată cu multă dibăcie o sursă de aer curat, alimentată de la recipientul cilindric purtat pe șold. Meritorie inițiativă în campania împotriva poluării aerului. Meritorie, dar... cu cîntec! Căci drăgălașele mesagere nu uită să amintească pietonilor că își pot oricînd procura o asemenea sursă de ozon, pentru uz familial, de la firma Iwatani, care, «în grija ei dezinteresată pentru sănătatea fiecăruia, nu a pregetat să le realizeze și să le pună în vînzare la cele mai modice prețuri, accesibile tuturor pungilor» etc., etc., etc.
Aer curat, mă rog, nimic împotrivă, dacă n-ar mirosi destul de tare a... «sufletul comerțului»!

mahlzeit!

Vastul aparat culinaro-ospătăresc de pe litoral se află la ora asta în frigurile pregătirilor pentru primirea de oaspeți de peste hotare. Pregătirile sînt fel de fel. Unele — în legătură cu îmbunătățirea calității sarmalelor cu mămăligută care, orice s-ar spune, rămîn printre marile atracții ale vacanțelor românești. Dar se mai întîmplă ca unii musafiri, să spunem vest-germani din Hessen — de pildă — să fie cuprinși de nostalgia faimoșilor lor «Frankfurter Würstchen» — cîrnăciori de Frankfurt, bine stropiți cu un pahar, două de bere. Tocmai în vederea unor asemenea posibilități, 200 de bucătari și ospătari români au plecat în R.F.G. pentru schimb de experiență. Cu ce se îndeletnicesc ei acolo se vede în poză...

belle și pablo fac mitologie contemporană

Cînd Pablo, un globe-trotter cu deprinderi și gusturi cam ciudate, a cunoscut-o într-o savană africană pe Belle, ea avea doar cîteva luni. Pablo a luat-o cu sine pe micuța leoaică, a îngrijit-o părinteşte și, de-a lungul vremii, între om și fiară s-au stabilit durabile legături de prietenie. Belle, obișnuită să doarmă la picioarele prietenului și stăpînului, s-a trezit, într-o noapte, neliniștită. În încăpere domnea un miros pătrunzător și apăsător iar stăpînul părea neînsufleţit. Simțurile ascuțite ale felinei nu o înșelau: soba din cameră emana gaze toxice iar Pablo își pierduse cunoștința. Plină de grijă, dar și de energie, Belle l-a apucat pe Pablo de pantaloni, l-a tras afară la aer curat și i-a aplicat unicul ajutor medical pe care-l cunoștea: l-a lins pe față, pînă cînd cel leșinat și-a revenit.
Poate că nici legenda lui Patrocle și leul n-a fost doar o legendă.

degustătorul

Nu vă pripiți să faceți glume pe seama onestului cetățean din fotografie. Persoana a fost, într-adevăr, surprinsă într-un «dialog» cu un butoi de vin. Numai că — chiar dacă asta vi se pare o glumă proastă — butoiul e gol. Și atunci, ce degustă onorabilul? Dar cine v-a spus că degustă ceva? Mr. John Marsh este specialistul unei întreprinderi viticole din Maidstone Kent-Anglia, în care calitate absoarbe aer, pur și simplu aer, cu ajutorul unui tub, din butoaiele pregătite pentru umplere. În felul acesta, el se asigură că vasele sînt perfect curate și că nu păstrează nici un miros, nici un iz care să denatureze calitățile vinului.

Ținînd seama de numeroasele scrisori ce sosesc pe adresa revistei «Flacăra» (Piața Scînteii nr. 1) sau a Direcției generale ADAS (str. Smîrdan nr. 5), prin care cititorii solicită unele amănunte cu privire la asigurările de autoturisme, în rîndurile de astăzi voi răspunde celor care doresc să ia astfel de măsuri de prevedere.

Radu Dumitrescu, Iași. Persoanele străine, care vin temporar în România, pot încheia asigurări, cu plata primelor în lei. Se pot încheia asigurări pentru avarii sau asigurări de răspundere civilă. În cazul cînd solicitantul dorește, ADAS oferă posibilitatea de a se încheia ambele asigurări. Menționez că în asigurare sînt cuprinse și cazurile cînd autoturismul este condus de alte persoane decît asiguratul.

Iată și alte amănunte despre această asigurare: poate fi încheiată pe o perioadă de o *lună;* în cazul cînd se produc avarii și călătoria nu poate fi continuată cu autoturismul asigurat (dacă acesta nu poate fi deplasat prin forță proprie), persoanelor care au efectuat voiajul, ca pasageri în autoturismul respectiv, li se plătesc și cheltuielile de transport pe calea ferată, de la locul accidentului pînă la domiciliul asiguratului. Precizez că prin *«persoanele care au efectuat voiajul ca pasageri în autoturismul asigurat»* se înțelege: asiguratul, soția (soțul) și persoanele care se află în întreținerea asiguratului. În asigurarea de răspundere civilă, Administrația Asigurărilor de Stat acordă despăgubiri persoanelor păgubite cu domiciliul sau sediul în alte țări, cu excepția cazurilor în care bunurile sau persoanele accidentate se aflau în autoturismul asigurat, care a pricinuit accidentul.

Mihai Ionete, București. Vă interesează cîteva amănunte privind asigurarea facultativă a conducătorilor auto care se află la volanul autoturismului aparținînd altor persoane. Precizez, încă de la început, că această asigurare poate fi încheiată numai de conducătorii amatori cu domiciliul în România, care conduc autoturismele și remorcile aparținînd altor persoane fizice cu domiciliul tot în țara noastră.

Asigurarea se poate încheia pentru despăgubiri datorate proprietarului sau deținătorului autoturismului ca urmare a pagubelor de avarii, răspunderea Administrației Asigurărilor de Stat fiind limitată la suma de 40 000 de lei, pe toată perioada asigurării.

Asigurarea poate fi încheiată, de asemenea, și pentru răspundere civilă.

Marian Iorga, Timișoara. De ce nu-mi comunicați capacitatea cilindrică a autoturismului dv.? Dacă procedați așa, vă puteam comunica cu exactitate ce primă trebuie să plătiți în cazul cînd vă hotărîți să încheiați o asigurare globală.

Ținînd seama de faptul că solicitați și unele amănunte despre această măsură de prevedere deosebit de utilă tuturor posesorilor de autoturisme — și că astfel de amănunte sînt cerute și de alți corespondenți — iată cîteva detalii: asigurarea globală a autoturismelor cuprinde asigurarea pentru avarii, asigurarea de răspundere civilă, asigurarea de accidente a conducătorului autoturismului și a altor persoane aflate în interiorul acestuia. Sumele asigurate sînt destul de importante. Astfel la asigurarea de răspundere civilă, pentru unul și același accident, indiferent de numărul accidentelor pe toată durata asigurării, ADAS acordă 20 000 de lei pentru fiecare persoană accidentată și 10 000 lei pentru pagube produse bunurilor avariate sau distruse.

La asigurarea de accidente, ADAS acordă pentru fiecare persoană accidentată 10 000 de lei (pentru caz de invaliditate permanentă totală) și 5 000 de lei pentru cazul de deces.

S. Marinescu, București. Într-adevăr, printre numeroasele asigurări ce se pot încheia la ADAS se află și cea care acoperă riscul de furt. În această asigurare sînt cuprinse furtul autoturismului, al unor părți componente sau piese ale acestuia, pagubele de orice fel produse autoturismului ca urmare a furtului sau tentativei de furt (al autoturismului, al unor părți componente sau piese ale acestuia ori al altor bunuri din autoturism). Se cuprind de asemenea și pagubele produse încăperii, proprietatea asiguratului, în care se afla autoturismul, ca urmare a furtului prin efracție sau tentativei de furt.

Cristian Popescu, Suceava. La autoturisme vîndute prin I.D.M.S., în al căror preț e inclusă și prima de asigurare pentru avarii și răspundere civilă, răspunderea Administrației Asigurărilor de Stat începe la data intrării autoturismului în perioada de garanție, potrivit dispozițiilor legale în vigoare, și încetează la ora 24 a zilei în care se împlinesc 6 luni.

Observați, așadar, că prietenul dv. a greșit afirmînd că asigurarea intră în vigoare o dată cu înscrierea în circulație a autoturismului cumpărat.

Victor Banu, Caracal. V-am expediat prin poștă un prospect care cuprinde caracteristicile generale ale asigurărilor de autoturisme practicate de Administrația Asigurărilor de Stat. Sper că amănuntele prezentate de acest material de popularizare, ce poate fi trimis tuturor solicitanților — prin poștă — să vă fie de folos. Oricum, nu amînați o măsură de prevedere ce vă stă la îndemînă în condiții avantajoase.

PUBLICITATE

tautologia și paradoxul

de Henri WALD

Tautologia și paradoxul sînt cei doi poli între care se desfășoară gîndirea. Gîndirea începe prin tautologie și culmitează prin paradox. Dincoace de tautologie nu există decît trăire, dincolo de paradox nu există decît vorbire. Prin vorbire, trăirea se transformă, în primul rînd, într-o tautologie.

La început, tautologia era concentrată, condensată, implicată într-un singur cuvînt sincretic, plurivoc, polisemantic, rostit în prezența lucrului despre care era vorba și precedat de gestul arătării cu degetul. Mai tîrziu, cînd oamenii încep să fie nevoiți să comunice informații care depășeau prezentul indicabil, noțiunile inițiale încep și ele să-și polarizeze sferele în subiecte și conținuturile în predicate. Noțiunea devine judecată, iar tautologia implicită se explicitează. Noțiunea sincretică «piatră» devine judecata tautologică «piatra este piatră». Degetul arătător devine subiectul judecății tautologice, iar predicatul ei vorbește despre calitatea lucrului arătat. În această tautologie se afirmă că **toate** pietrele au **însușirea** de a fi pietre. Deci gîndirea, prin actul judecării, a și început să se miște de la oglindirea fenomenelor de același gen la reflectarea esenței lor generale. Așadar, subiectul și predicatul unei tautologii nu sînt nici aceeași noțiune care se repetă, dar nici două noțiuni deosebite, ci sfera și conținutul aceleiași noțiuni. O noțiune se transformă în tautologie din clipa în care sfera ei devine subiect și conținutul predicat, din momentul în care conținutul noțiunii este afirmat despre sfera ei. Subiectul indică **totalitatea** lucrurilor de același gen, iar predicatul se referă la **proprietatea** lor generală. De aceea, afirmația luminează numai sfera subiectului și numai conținutul predicatului.

Într-o tautologie gîndirea nu stă pe loc, ci înaintează de la subiect la predicat, de la ceea ce se știe la ceea ce încă nu se știe. Prin tautologie gîndirea identifică lucrurile și constituie, astfel, punctul de pornire al oricărei judecăți. Tautologia nu este lipsită de orice fel de informație, dar cantitatea ei informațională este minimă. Informația crește pe măsură ce se mărește șirul judecăților. Pînă unde? Pînă ajunge la paradoxul universal al judecății dialectice. În vreme ce tautologia conține un minimum de informație, paradoxul conține o informație maximă.

Din punctul de vedere al **conținutului cognitiv**, gîndirea evoluează nelimitat, însă din punctul de vedere al **formei logice**, ea nu se poate mișca decît între tautologie și paradox. Chiar marile adevăruri, care apar la început ca paradoxuri, devin, în cele din urmă, platitudini. Adevărul, astăzi încă paradoxal, că nu gîndirea determină vorbirea, ci, dimpotrivă, vorbirea determină gîndirea, se va banaliza și el așa cum s-au banalizat mari adevăruri ca: «Nu soarele se învîrtește în jurul pămîntului, ci pămîntul se învîrtește în jurul soarelui» sau «Nu zeii i-au făcut pe oameni după chipul și asemănarea lor, ci oamenii i-au făcut pe zei după chipul și asemănarea lor...» Firește că, prin banalizare, un paradox nu încetează să fie un adevăr, dar încetează să mai fie o informație, o veste, o noutate. Paradoxul nu se află în contradicție cu adevărul, ci cu platitudinea. Însă judecățile dialectice, care reflectă faptul universal că «lumea este și limită și infinită», că «omul este și materie și spirit», cu alte vorbe că «orice S este și P și non-P», rămîn veșnic paradoxale pentru mintea omenească deprinsă, printr-o practică milenară, să judece monist. În viața de toate zilele, ori ai ce îți trebuie, ori n-ai ce îți trebuie... Judecata dialectică, în care despre același subiect se afirmă în același timp și sub același raport două predicate contradictorii, marchează cea de-a doua limită logică, **nu gnoseologică**, a gîndirii umane. Judecata dialectică nu reprezintă o contradicție **între** gîndire și realitate, ci reflectă însăși contradicția **din** realitate. Paradoxul logic este o tautologie al cărei predicat s-a dedublat și a devenit antinomic.

Gîndirea se îmbogățește mereu, circulînd continuu între predicatul identificator al tautologiei și predicatele contradictorii ale judecății dialectice paradoxale.

dialog cu cititorii

de H. DONA

Vremea se încălzește și tematica scrisorilor pe care le primim începe și ea să prindă o coloratură estivală.

Astfel, cititorul **D. Leonte** din Iași, preocupat, după cît se pare, de probleme de urbanism și îndrăgostit de frumos, pledează într-o lungă scrisoare pentru fîntîni. «Nu-mi pot scoate din cap,ne scrie dumneasa, un text de Călinescu, în care marele nostru om de cultură preconiza construirea unor bulevarde largi, punctate din loc în loc de fîntîni arteziene care să răcorească aerul, să îmbîlnzească spiritele prin susurul lor liniștitor, să-i învețe pe oameni cu frumusețea clasică». Tovarășul Leonte mai ține să adauge că fîntîna este un element caracteristic al spiritualității românești, încărcat de sensuri și simboluri umaniste și că — de pildă — Brâncuși, cînd i se comandase un monument în amintirea eroilor, propusese construirea unei fîntîni Nu sînt uitate nici alte argumente de ordin estetic, economic, sanitar, arhitectonic. În ce ne privește, ne declarăm convinși (ca să fim sinceri, eram convinși de la început).

Din Tîrgoviște, cititorul N. **Pavelescu** ne scrie despre necesitatea unei abordări mai cuprinzătoare a activității culturale de vară.Tov. Pavelescu se referă la situația din alte țări, în care, în mai toate orașele și chiar în foarte multe tîrguri și sate există comitete de inițiativă și organizare care alcătuiesc și pun pe picioare programe bogate pentru tot sezonul cald: festivaluri de teatru, de cinema, de muzică ușoară, stagiuni speciale ale unor companii dramatice și coregrafice, manifestări folclorice, concursuri și competiții sportive, spectacole și prezentări «sunet și lumină» etc., etc. Toate acestea nu numai că măresc la pătrat și la cub competitivitatea turistică a localității respective, dar constituie și un cadru extrem de larg pentru desfășurarea unei multitudini de activități culturale, incompatibile cu spațiul restrîns al obișnuitelor săli de spectacole. Sugestiile cititorului nostru sînt, credem, nu numai juste, ci și realizabile. De altfel, cite ceva — și în fiecare an tot mai mult — s-a înfăptuit și la noi. Probabil că o dezvoltare mai impetuoasă a unor asemenea programe e legată și de înfringerea unor dificultăți financiare (într-un asemenea domeniu, totul sau aproape totul depinde de autoritățile locale). Dar nici Roma n-a fost construită într-o singură zi.

Nu dispunem de spațiul necesar pentru a răspunde la toate chestiunile ridicate în scrisoarea cititorului **Oscar Hamer** din București, chestiuni privind activitatea Cinematecu și, mai în general, propagarea culturii cinematografice. Iar la una dintre întrebări — cînd se va redeschide sala Cinematecii din București? — nici n-am ști ce să răspundem (de altfel, ne îndoim că există cineva care ar putea răspunde la o asemenea întrebare). La condițiile enumerate de tov. Hamer cu privire la buna funcționare a unei cinemateci, am mai adăuga una, pe care n-o credem lipsită de importanță: existența unui public de microbiști (și nu vizitatori întîmplători sau nostalgici ai unor filme dintr-o tinerețe de mult apusă). Am avut ocazia să asist, în noaptea de 1 Mai, la un spectacol la Cinemateca pariziană de la palatul Chaillot. Se prezenta un admirabil film al lui Jerry Lewis «Hollywood or Bust» (Nebun după cinema) — în regia lui Frank Tashlin; rar mi-a fost dat să văd o sală atît de entuziastă, atît de acordată cu ritmul filmului, atît de competentă. Mai mult de jumătate din spectatori cunoșteau pe de rost filmul și toți, fără a-și pierde ingenuitatea necesară oricărei recepții artistice, savurau secvență după secvență, într-un mare rafinament al esențelor (lucrul acesta se simțea în fluidul misterios care electriza întreaga sală). Îmi aduc aminte o scenă de la intrare: publicul fiind mult prea numeros, organizatorii opriseră la un moment dat distribuirea tichetelor de intrare. Dintre cei rămași pe dinafară s-a apropiat un tînăr de indiscutabilă proveniență extrem orientală, care,pe un ton mai mult uimit decît indignat, mai mult amuzat decît amărît, l-a interpelat pe responsabilul sălii: «Cum vă puteți imagina c-aș putea să pierd un film al lui Lewis? De cinci ani n-am mai ratat nici unul; pe cel de astă-seară l-am văzut **numai** de patru ori și mai sînt **detalii** esențiale pe care nu le-am asimilat încă deplin». Pentru asemenea pătimași să tot faci filme! Din păcate, lucrurile stau ca în cunoscutul cîntec al lui Bécaud: «Dacă vrei bani, trebuie să mergi în Peru. Dar ca să mergi în Peru, îți trebuie bani», adică: fără microbiști nu poate exista Cinematecă adevărată, dar fără Cinematecă nu pot crește microbiști. De aceea, și exemplul pe care l-am dat mai sus e pur simbolic; la noi, nici cei mai reputați critici cinematografici n-au aflat încă de Jerry Lewis.

Pentru încheiere, un fragment de scrisoare pe care l-am putea intitula: **Efectele astenici de primăvară în mediul rural** (îl redăm în ortografia autorului, **C.F. din satul Podul Doamnei** (sic!), com. Clejani, jud. Ilfov): «Ca să vie Morandi ar fi o bucurie atît de mare, ca atunci cînd ar învia strămoșii trecutului nostru. Așa cum a fost (Ștefan cel Mare, Napoleon, Cezar) oameni de seamă ai trecutului, sînt editați în Istoria trecutului, la televizor în diferite filme sau piese de teatru. Așa să fie și Morandi cît mai des la TV și Radio, că pe urmă nu mai are rost. Numai are rost deoarece acum cît este încă tînăr». Comparația dintre Gianni Morandi și Ștefan cel Mare mi-a plăcut foarte mult. Se recomandă vitamina C și dușuri reci.

mapamond'71

de Ioan GRIGORESCU

un an

În letopisețul acestei țări, luna mai 1970 va rămîne așa cum viața ne-a obligat s-o consemnăm: a tragicului și a eroismului, a durerii și a omeniei, a zbuciumului și a solidarității, a încleștării cu moartea și a izbînzii. A trecut un an de cînd ne-a fost dat să înfruntăm una dintre cele mai cumplite încercări, examen dificil al conștiințelor, al capacității de acțiune, al fermității și unității unui întreg popor. Nu știu dacă, din cei aproape două mii de ani de existență a românului pe acest colț de lume, a existat vreo altă primăvară în care să se fi auzit atît de puternic cuvîntul omenie, cuvîntul unitate, cuvîntul solidaritate, ca în vremea grelei încleștări cu stihiile anului trecut. Stihii nenumărate au trecut peste vatra românului, vremuri de restriște i-au bîntuit existența, ceasuri de cumpănă i-au marcat istoria îndîrjindu-i voința, făcîndu-l și mai aprig în hotărîrea lui de a birui și de a rămîne aici, neclintit, dîrz, de nedezrădăcinat. Din asta și-a extras românul tăria, greutățile i-au călit voința, durerile și amărăciunile i-au mărit omenia. Fără a ține seama de aceste date, explicația izbînzii n-ar putea fi nici completă, nici logică, nici reală. Dar numai prin evocarea acestor date n-am spune totul. A fost ceva în primăvara anului trecut care i-a declanșat omului de pe aceste meleaguri forța autodepășirii, înnobilîndu-i trăsăturile dobîndite de-a lungul veacurilor, înzecindu-i puterea dragostei, tăria abnegației, ardoarea și simplitatea omeniei. Acesta a fost sentimentul responsabilității colective în fața viitorului și din el a izvorît capacitatea ca un întreg popor să răspundă unei chemări unice ca un singur om, să suporte ceea ce părea de nesuportat și să învingă ceea ce altcîndva ar fi părut de neînvins.

Oare vom putea uita vreodată vremea de grea restriște a lunii mai 1970? Oare vom fi în stare să dăm vreodată uitării tragismul acelei primăveri cînd, ca în atîtea și atîtea alte primăveri nu ne pregăteam decît pentru rodnicia pîinii însămînțate și pentru bucuria pe care avea să ne-o dea opera a ceea ce făurisem cu sudoarea frunților și cu îndeminarea palmelor noastre? Oare fi-vom vreodată capabili să nu ne mai amintim țipătul, lacrima, zbuciumul pădurilor dezrădăcinate, mugetul șuvoaielor dezlănțuite, nopțile de veghe, geamătul caselor prăbușite, urletul vitelor înnebunite, plumbul sacilor de lut, pocnetul surd cu latul lopeților în piepții digurilor, tronsoanele de cale ferată ridicate ca niște semne de întrebare spre cer, convoaiele omeniei, barajul acela format în calea nenorocirii de trupul întregii țări pe care atunci l-am numit «barajul voinței»? Lacrima s-a zvîntat pe obraz, chipul țării surîde din nou, copiii ne dorm liniștiți, pacea și tihna s-au așternut iarăși peste locurile lovite de urgie. N-a trecut decît un an și totul este mai mîndru decît înainte, mai trainic, mai de neclintit prin durabilitate. Dar n-am uitat.

Românul are în firea sa o trăsătură care îl înnobilează ființa ca o podoabă de caracter, rod al îndelungatei și mult încercatei lui experiențe. Dîndu-i glas în tîlc de zicală, această trăsătură îi dezvăluie românului optimismul său funciar, bucuria de a trăi, seninătatea cu care își privește trecutul sau își visează viitorul: «Cele bune să se-adune, cele rele să se spele». Dar asta nu înseamnă uitare. El ține minte și binele, și răul și le răsplătește deopotrivă, cinstindu-i pe cei ce i-au fost alături și i-au dovedit că, într-adevăr, prietenul la nevoie se cunoaște.

Acea lună mai a început cu stihiile abătute asupra țării noastre, un șir de nenorociri care au întipărit pentru totdeauna anul 1970 în memoria oamenilor. Cutremurul din Peru, apoi catastrofalele inundații din Pakistan l-au lăsat în calendarele trecutului ca un an cu prea multe și prea nedrepte însemne tragice.

A fost un an greu, dar din care am ieșit mai puri, mai înțelepți, mai siguri pe noi, și mai puternici.

Vila Hammerschmid din Bonn, reședința președintelui federal.

ITINERAR VEST-GERMAN

Notații și imagini dintr-o călătorie de Mihai MÎRZA

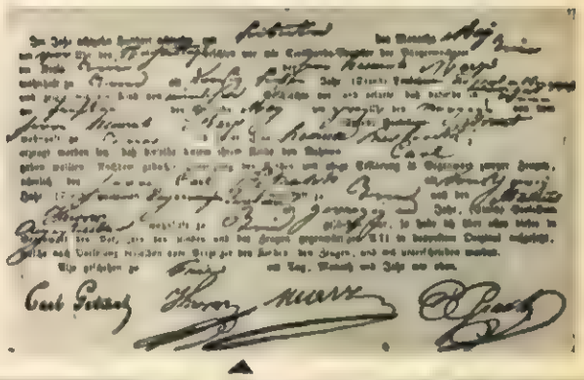

Romanii știau să construiască bine. Dovadă acest pod din Trier care este folosit fără întrerupere începînd din al II-lea secol al erei noastre.

Ehrenmal Bittermark este situat pe o colină a împrejurimilor împădurite ale Dortmundului. Aici au fost uciși de hitleriști 268 de prizonieri din 7 țări europene Bătrînul Gunter Wehrmeyer, vechi militant al P.S.D., dă explicații. În timp ce vorbește despre ororile fasciste te privește cu insistență în ochi. «Înțelegeți, noi nu vom uita și nu vom ierta niciodată». Înțelegem! Pe alei se plimbă femei, copii...

•

Frau Zimmermann e singură acasă. E o femeie energică și muncitoare. Lucrează ca șofer împreună cu soțul. Pe Volkswagen. Ziua și noaptea. Au trei copii. Două fete și un băiat. Fetița mai mare e elevă și face toată gospodăria în lipsa mamei. Se scoală la 5,30 dimineața, pregătește mîncarea, apoi la trenul să meargă la școală. Mezinul are 5-6 ani. Treaba lui este de a se duce zilnic, singur, la bunica să-i facă cumpărăturile și să aibă grijă de ea pînă la prînz. Fetița mai mică notează comenzile telefonice și o ajută cînd are timp pe cea mai mare. Toată lumea muncește, muncește fără răgaz. Numai chiria costă 380 de mărci pe lună!

•

Dacă vreun băutor de bere s-ar hotărî să-și fixeze tainul la 2 litri de bere pe zi i-ar trebui aproape 2 milioane de ani ca să consume producția pe un an a fabricilor de bere din Dortmund. Noroc că nimeni nu-i obligat la o asemenea corvoadă. În orice caz cei peste 7 milioane de hectolitri de bere pe care îi răspîndesc în butoaie, sticle, cutii etc. fabricile din Dortmund conferă orașului titlul de metropolă germană a berei. Titlu ca titlu, dar ce venituri!

•

În decursul istoriei sale, micul orășel Jülich, de 20 000 locuitori azi, a fost distrus complet de cîteva ori. La fel s-a petrecut și în ultimul război mondial. Simbolic, sticla uriașă a ferestrei din holul primăriei are gravată o pasăre fenix. Aici se află centrul de cercetări nucleare al R.F.G., înființat în 5 decembrie 1967. Deși tînăr, acest centru întrunește 15 institute destinate aplicațiilor practice, pașnice, ale energiei atomice, precum institutele: de materiale pentru reactoare și celule de înaltă activitate, de dezvoltare a reactoarelor, de construcție a elementelor de reactoare, de cercetări a fizicii solidelor, de fizică nucleară, de fizică neutronică II, de fizică a plasmei, de fizică tehnică, de fizico-chimie, de tehnologie chimică, de radio-chimie, de medicină, de botanică și microbiologie, de zoologie și de agronomie. Fenixul și-a legat soarta de atomul pașnic.

•

La 10 kilometri de frontiera luxemburgheză și 160 de kilometri de Köln. Pe Mosela. Între Hunsruch și Eifel Trier — oraș de mărime mijlocie — 110 000 locuitori Prin anul 15 înainte de era noastră, datorită divinului Augustus, localitatea devine centru administrativ, reședință imperială, apoi capitala Imperiului Roman Occidental. De aici, de la Augusta Treverorum, guvernau cezarii Nord-Vestul, precum Constantin cel Mare (între 306 și 312) care a folosit-o ca metropolă a expansiunii creștinismului. Constructori pricepuți, romanii ridică porți, apeducte, palate, poduri și, bineînțeles, un amfiteatru monumental — vestigii care se mai păstrează și astăzi. Desigur, cam ruinate, dar bine valorificate. Augusta Treverorum a înfierbîntat mințile cronicarilor evului mediu care, la lumina opaițelor, găseau explicația semantică a denumirii localității în numele hoinarului prinț legendar Trebeta, fiul mult lăudatei regine a Babilonului, Semiramida. Ce pîine de mîncat pentru hotelieri, ghizi și întreprinderile de turism! Lucru ce explică în parte: 75 de hoteluri, terenurile de camping, portul pentru iahturi, telefericul, stadioanele și celelalte. Căci, pe de altă parte, s-au adăugat în timp construcțiile Goticului, Renașterii, Barocului și Clasicismului și, mai ales, nemaipomenitele vinuri de Mosela care

(Continuare în pag. 24)

În aripa din spate a acestor clădiri într-o mică încăpere de la mansardă s-a născut Karl Marx, după cum o atestă documentele și actul de naștere expus în această casă-muzeu.

Dortmundul nu este numai un centru industrial, ci și comercial. Mulți dintre cumpărătorii care se aprovizionează din magazinele orașului vin de pe o rază de 100 km.

În Köln, orașul Domului, florilor și apei de Colonia, în zilele Carnavalului, Catedrala nu arată întotdeauna așa cum o vedem în ilustrații.

ITINERAR VEST-GERMAN

l-au făcut pînă și pe Goethe să exclame că sînt înzestrate cu magnifice daruri.

•

Tot Trier. O obișnuită clădire, în stil baroc, construită la începutul secolului al XVIII-lea. În această casă, astăzi muzeu, și-a petrecut primii ani ai vieții Karl Marx. Cine ar fi putut bănui atunci consecințele acestui eveniment de familie.

Lumea secolului nostru, cu cele peste 3 miliarde de oameni, care-și întinde antenele de la structura intimă a atomului pînă la planetele Venus și Marte, e bulversată și se restructurează așa cum a gîndit-o cel ce se năștea la 5 mai 1818, la Trier, într-o casă cu tavanul oblu, cu ferestre mici, cu podelele de scînduri...

Augusta Treverorum, ce măruntă ai fost pînă la începutul secolului al XIX-lea!...

Ceea ce nu se uită!

CĂLĂTORULUI ÎI ȘADE BINE ȘI CU... POPASUL

Prevederea este zîna cea bună a turistului, care, cu bagheta ei fermecată, contribuie la reusita călătoriei. Și cum, parafrazînd, putem spune că turistului îi șade bine nu numai cu drumul, ci și cu discernămîntul cuvenit în alegerea unui loc agreabil de popas, la îndemnul zînei Prevederea, notați-vă în blocnotes cîteva jaloane ale marilor trasee turistice ce străbat țara în lung și-n lat.

Gazdă atentă și primitoare în noul sezon, ca și în cele trecute, Cooperația de consum a și deschis porțile a numeroase localuri turistice, gata să-și primească oaspeții.

În toate aceste locuri de popas, deviza este: «Bine ați venit, veți fi bine servit!»

Pe drumul național 73, de pildă, la km 76 vă întîmpină Hanul Rucăr, iar la km 105, Hanul Bran. Pe același DN, la km 79+10 km lateral, cazare și masă vă oferă cabana Brusturet-Argeș, sau puteți poposi în campingul Brusturet, așezat într-un loc pitoresc pe șoseaua Pitești-Brașov, la km 79+10 km lateral.

Tot în Argeș, dar pe DN 7, la km 121, alegeți-vă ca loc de popas Hanul Valea Ursului.

Un alt «urs», gazdă la fel de primitoare, Ursul Negru din Sovata-Mureș, vă așteaptă cu brațele deschise, la km 51 pe DN 13A. Deși la alt capăt de țară, peisajul este și el dintre cele mai pitorești, iar serviciul — excelent. 300 locuri la masă, 81 locuri pentru cazare.

Dacă veți trece prin Prahova, este bine să vă notați, încă înainte de a demara, că puteți face popasuri deosebit de plăcute, tot datorită grijii Cooperației de consum pentru turiști, la Hanul Slănic (DJ 102B—102C la 45 km de Ploiești) și la Hanul Cheia (DN 1A, km 137).

Puternic «magnet» turistic, străvechea Moldovă, cu drumuri pitorești și nepretuite monumente ale istoriei și artelor, vă oferă și incîntătoare popasuri. Pe DN 2, la km 181+4, opriți mașina la cabana Căprioara, în legendara Vrance.

Nordul Moldovei, cu vestitele sale puncte de atracție pentru turiștii nu numai din țară, dar și din depărtări, de peste hotare, creează condiții optime de odihnă și reconfortare la imortalizatul Han al Ancuței (DN 2, km 351) și, tot în Neamț, la Hanul Agapia, lîngă celebra mănăstire al cărei nume secular îl poartă cu mîndrie (DN 15C, km 39+5 km lateral). Pe străvechile plaiuri sucevene (DN 17, la km 23) vă veți simți ca acasă trăgînd la Hanul Iliești.

În județul Hunedoara, nu uitați de Hanurile Bucura-Hateg (DN 66, km 30) și Geoagiu-Băi (DN 7, km 360+13 km lateral). Este interesant de știut, de pildă, că acesta din urmă are 340 locuri la masă (poftă bună!) și 56 locuri pentru cazare.

Lista locurilor pitorești de popas, unde, în unitățile sale, Cooperația de consum vă pune la dispoziție un personal stilat, care vă servește ireproșabil, este voluminoasă. V-am mai putea recomanda, cu aceeași căldură, Hanurile Covasna, Făget-Timiș, Horezu-Vîlcea, cabana Bucin-Harghita sau, dacă treburile curente nu vă îngăduie decît o călătorie mai scurtă, popasuri extrem de plăcute în constelația de localuri special amenajate în acest scop în jurul Capitalei: camping și masă la Buftea, Săftica, Sinești; braserie și camping la Snagov, terasă la Buda, restaurant la Vlăsia.

Toate aceste excelente gazde vă așteaptă. Pe traseu mai scurt sau mai lung, călătoria dumneavoastră poate începe.

DRUM BUN ȘI POPASURI PLĂCUTE!

Silviu BRUCAN

monetă și raport de forțe

Buimăceala monetară izbucnită în Occident demonstrează o dată mai mult că paliativele nu rezolvă lucrurile decît pînă la criza următoare. Din 1967 încoace crizele monetare s-au ținut lanț și, de fiecare dată, conform unei practici politice devenite tradiție, după ce vina a fost atribuită efectului — adică speculanților de bursă — s-a ajuns la cauză. Și de astă dată cumpărările masive de mărci vest-germane, franci francezi și elvețieni, guldeni olandezi în schimbul dolarilor au fost la început puse pe seama unei mari lovituri speculative. Pentru a contracara «lovitura», băncile țărilor vest-europene au făcut cumpărături masive de dolari la nivelul cel mai scăzut posibil pînă cînd Bonnul a hotărît să întrerupă jocul. Problema, evident, nu este marca, a cărei putere este în continuă creștere, ci dolarul, sau mai precis dependența de dolar a monetelor vest-europene stabilită prin sistemul monetar «Golden Exchange Standard» hotărît la Bretton Woods încă în 1945.

Între timp s-au produs schimbări spectaculoase în raportul de forțe dintre puterile occidentale. De unde în 1945 se vorbea în Europa de «foamea de dolari», în prezent numai Republica Federală a Germaniei dispune de mai mulți dolari decît întreaga rezervă de dolari-aur a Statelor Unite Dacă potrivit sistemului G.E.S. Bonnul ar cere preschimbarea dolarilor în aur, Statele Unite ar rămîne descoperite. Bineînțeles că așa ceva nu se va întîmpla, deoarece sistemul monetar actual a fost atît de ingenios conceput de americani încît partenerii vest-europeni trebuie nu numai să sufere consecințele slăbirii dolarului, ci și să se străduiască din răsputeri să-l propteaască ori de cîte ori se află la ananghie, așa cum procedează și acum.

Poziția dolarului — deși sprijinită pe cea mai puternică economie din lume — a suferit o deteriorare progresivă din cauza uriașului export de capital și mai ales a cheltuielilor militare exorbitante în străinătate, în primul rînd în faimoasa «groapă fără fund» a războiului din Indochina. După ce în 1968 și 1969 se ajunsese la o oarecare redresare a balanței de plăți americane, în 1970 și acum în 1971 deficitul balanței de plăți a atins niveluri record. Lucrurile au ajuns atît de departe, încît chiar dacă balanța monetară a Statelor Unite ar fi redresată peste noapte, prin retragerea din Vietnam și reducerea altor cheltuieli militare, posibilitatea unor recidive de criză ar rămîne deschisă datorită fluxului și refluxului celor 35 de miliarde dolari aflați în străinătate în mîini neamericane.

În subsidiar, criza monetară afectează și Piața comună, deoarece și între «cei șase» s-au produs în ultimii ani deplasări economice și financiare, în special datorită întăririi poziției Republicii Federale a Germaniei față de Franța și ceilalți parteneri. O nouă reevaluare a mărcii vest-germane în sus ar redeschide nu numai dosarul «prețurilor verzi» bîntuite de discordii și nemulțumiri ale producătorilor agricoli, dar și al exporturilor industriale. Cu alte cuvinte întreaga țesătură delicată a integrării vamale se află din nou în joc.

De un lucru s-au convins însă cercurile oficiale vest-europene și anume că soluțiile conjuncturale sub forma unor paliative, departe de a rezolva problema, creează premise pentru agravarea ei Chestiunea este dacă «cei șase» vor avea destulă tărie politică pentru a adopta soluția radicală a tăierii nodului gordian — adică a dependenței de dolarul american — prin crearea unui sistem monetar autonom vest-european.

La Bonn și în alte capitale vest-europene se socotește că un asemenea pas hotărît nu poate fi făcut fără aderiunea Angliei, ceea ce evident complică și amînă soluția radicală.

FOTO

în vietnam și la washington: simboluri

Soldații americani trimiși în Vietnam își manifestă tot mai fățiș, sub forme diverse, aversiunea față de războiul nedrept la care sînt siliți să participe, față de sacrificiul nejustificat al vieților lor. Iată, de pildă, acești doi tineri militari. Însăși ținuta lor e o sfidare. Atîrnat de gîtul unuia dintre ei, un medalion simbolic a cărui formă reproduce semnul luptei pentru pace și a dezarmării nucleare (fotografia 1). Reîntorși în patrie, foștii combatanți din Vietnam se încadrează în armata uriașă a luptătorilor pentru pace din S.U.A. Iată-l pe unul dintre ei (fotografia 2) în zilele demonstrațiilor antirăzboinice fără precedent desfășurate în capitala Statelor Unite. Își poartă pe umeri copilul — cel mai emoționant și mai încărcat de sugestii dintre simbolurile dorinței de pace, de viitor lipsit de războaie.

imense pete negre

În locul destinat afișării cursurilor de schimb, la băncile elvețiene (în fotografie, la Zürich) și din alte țări vest-europene, au marcat criza monetară declanșată în Occident datorită slăbirii poziților dolarului și determinînd suspendarea temporară a cumpărărilor de devize

„cu aceeași energie feroce..."

«Sînt decis să continui opera tatălui meu cu aceeași energie feroce, cu aceeași intransigență» sînt primele cuvinte oficiale rostite de Jean-Claude Duvalier, în calitatea sa de moștenitor al lui «Papa Doc». Opera acestuia la capătul a 15 ani de dictatură sîngeroasă? Un venit per capita de mai puțin de 70 dolari pe an, 90 la sută din populație analfabetă, o cruntă teroare — elemente care au făcut ca Haiti să fie considerată drept «rigola socială, economică, culturală și politică a Americilor». Cît privește mijloacele de a asigura continuarea acestei «opere» de către noul dictator, imaginea ce-l înfățișează alături de același «tonton-macoutes», cu pistolul într-o mînă și mitraliera în alta, e concludentă.

praga: cartea științifică românească

Printre numeroasele prezențe românești pe care agențiile de presă le consemnează în aceste zile pe diferite meridiane ale globului se află și această expoziție intitulată «Cartea științifică românească», organizată la Praga. Cuprinzînd cele mai recente și valoroase tipărituri de specialitate publicate în țara noastră, expoziția a fost primită cu un deosebit interes de publicul, și în special de oamenii de știință, din capitala R.S. Cehoslovace.

ROMA

lear – „un adevărat triumf"

Corespondență specială de la Michele RUBINI

În cadrul celei de-a 7-a ediții a Festivalului Internațional al Teatrelor de la Florența, Teatrul Național din București a reușit să înfățișeze, cu un remarcabil succes, o viziune contemporană, inedită, a tragediei shakespeariene «Regele Lear». În Italia, teatrul caută de mult timp un nou stil în tehnica spectacolului, un teatru «sărac» în sugestii scenografice, bazat în esență pe capacitatea de expresie a corpului omenesc. Naționalul bucureștean oferă o strălucită realizare în acest sens, spectacolul regizorului Radu Penciulescu constituind un impresionant exemplu asupra rezultatelor pe care le poate da educația mișcării — practică neglijată de o bună parte din școlile de actorie și teatrale europene. Spectacolul prezentat de Teatrul Național din București pune accentul pe partea filozofică a operei shakespeariene, fiind un aspru rechizitoriu împotriva istoriei înțelese ca destin. Dacă reușita acestui spectacol, lucrat cu o deosebită îndrăzneală, dar și cu o extremă acuratețe, se datorează în primul rînd viziunii originale a regizorului Radu Penciulescu — dezvăluind sensuri noi, cu ample referințe contemporane, ale tragediei regelui Lear — nu trebuie neglijate contribuțiile consistente ale scenografiei semnate de Florica Mălureanu și ale întregii echipe de actori, în majoritate foarte tineri. Cronicarii de specialitate au subliniat, în paginile presei italiene, înaltul nivel artistic al spectacolului, «cel mai reușit și cel mai bine realizat în toate compartimentele sale» («Corriere della Sera»), «excepționala ediție a tragediei shakespeariene («Paese Sera»), «un adevărat triumf și un succes răsunător» («L'Unita»). La rîndul său, publicul l-a primit cu entuziasm. Un public alcătuit în majoritate din tineri — fapt remarcabil în Italia, unde tineretul este mai puțin receptiv față de fenomenul teatral. Revelatoare pentru aprecierea de care s-a bucurat Teatrul Național din București la festivalul de la Florența este invitația pe care a primit-o de a prezenta același spectacol la Concursul Internațional al Teatrelor de la Roma.

GLOB COMENTAR FOTO

LONDRA

șomajul și „politica fricii"

Corespondență specială de la Gordon SCHAFFER

Rata șomajului crește în Marea Britanie săptămînă de săptămînă. În prezent s-a ajuns la concluzia că pînă la sfîrșitul anului nivelul șomajului va atinge cifra de 1 000 000. În regiuni industriale-cheie — cu excepția sud-estului țării, încă relativ prosper — proporția șomerilor este de 6–7% din totalul populației active. În timpul crizei anilor '30, aceste regiuni au fost declarate «zone de dezastru», guvernele care s-au succedat în acea perioadă făcînd eforturi pentru a atrage aici firmele industriale. Actualul guvern conservator procedează exact invers. Într-una din primele sale luări de poziție, actualul guvern a insistat asupra faptului că nu mai intenționează să ajute «invalizii». Cu alte cuvinte, firmele incapabile să realizeze beneficii fără sprijinul guvernului vor da falimentul. „Lui Mr. Heath — comenta «Daily Mirror» — îi surîde politica fricii, deoarece sindicatele află astfel «cine e stăpînul»."

Conservatorii aruncă vina dificultăților economice asupra inflației. Dar politica de înghețare a salariilor, în timp ce prețurile cresc continuu, nu are drept rezultat — cum se afirmă oficial — stimularea producției prin reducerea prețurilor, ci exact contrariul. Bugetele reduse ale marii majorități a familiilor britanice duc la micșorarea cumpărărilor de bunuri de consum, ceea ce are drept consecință scăderea producției industriilor care fabrică aceste bunuri — și lanțul slăbiciunilor continuă.

De ce a adoptat guvernul această politică? Răspunsul sună la fel ca și în anii antebelici. Sistemul capitalist este incapabil să realizeze concomitent o expansiune economică fermă și îmbunătățirea nivelului de trai. La putere în Marea Britanie se află azi reprezentanții marelui capital monopolist. Falimentul «invalizilor» îi lasă indiferenți. Aliații lor firești sînt reprezentanții marilor carteluri internaționale, care dețin puterea și controlul bugetelor într-o măsură adesea mai mare decît statele. Acesta este motivul pentru care cei ce cîrmuiesc azi Marea Britanie vor ca țara să adere la Piața comună, cartelul care domină piața vest-europeană. Ei știu că nivelul de trai al populației va scădea și tocmai de aceea vor să încătușeze, să paralizeze sindicatele. Astfel, condițiile în care sindicatele și masele de salariați își pot apăra drepturile devin mult mai dificile. În acest context nimeni nu se îndoiește că înfruntările dintre sindicate și patronat vor fi de acum înainte și mai aprige.

zid de „aur alb"

Această construcție sui-generis este unul din zidurile formate din baloturi de bumbac ridicate de cultivatorii chinezi în districtul Chingyang, provincia Shensi, din R.P. Chineză. Campania recoltării bumbacului antrenează în primăvara aceasta în R.P. Chineză forțe uriașe — un număr impresionant de oameni și mașini agricole — mobilizate pentru obținerea unor cantități record de «aur alb».

zafra – brigada „venceremos"

În Cuba, noua campanie a Zafrei a ajuns la cel de-al cincilea milion de tone de zahăr. La recoltarea trestiei participă anul acesta, pentru a patra oară, brigada «Venceremos», formată din tineri americani progresiști — 221 băieți și fete proveniți din 29 de state ale S.U.A. Ca să poată munci cot la cot cu cetățenii cubanezi, ei parcurg în prealabil o perioadă de inițiere în tainele mînuirii «machetei» (în fotografie).

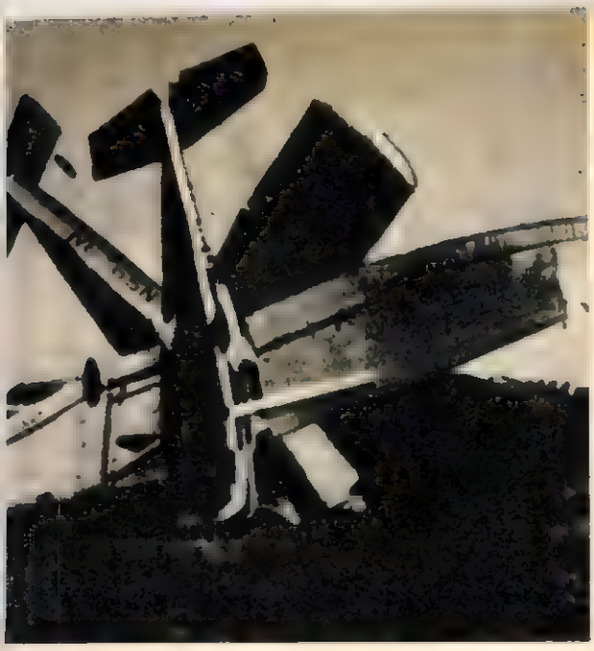

fără intenție și victime

Această fotografie înfățișînd două avioane la sol într-o postură total inedită nu intenționează să vă demonstreze măiestria piloților. Ea vă prezintă momentul final al unui accident de circulație aeriană, ce a avut loc pe un teren de antrenament din Dallas (Texas). O puteți privi și vă puteți amuza fără stringere de inimă: oamenii aflați la bordul celor două avioane au scăpat, ca prin minune, nevătămați.

primul și cel din urmă drum

Drumul pe ape și în lume al vasului comercial brazilian «Taquari» a sfîrșit înainte de a fi început. Abia ieșit de pe șantier, «Taquari» se afla în călătorie inaugurală, avînd la bord numai echipajul și cîțiva invitați, cînd, la circa o milă în largul coastelor uruguayene, s-a lovit de o stîncă. Lovitură fatală. Toți oamenii de la bord s-au putut salva dar vasul — apreciază experții — nu va mai putea fi recuperat niciodată. Instantaneul surprinde momentul cînd «Taquari» pornește pe ultimul său drum, spre fundul oceanului.

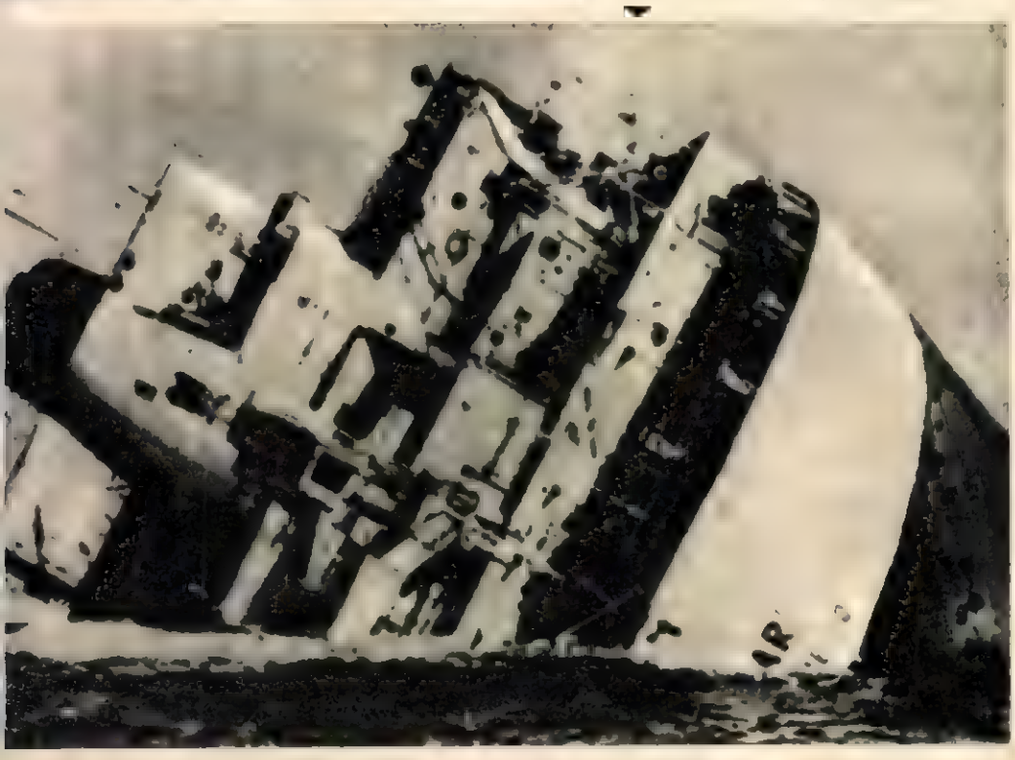

cronica de trei secunde

A CITI, A ZBURA, A TRĂI

N-am mai citit ziarele lumii de vreo 5 zile. Reviste și jurnale zac pe biroul meu — într-o frumoasă natură moartă. Sînt într-un fel de grevă, mă autosabotez, n-am nici o întîmplare năzdrăvană de relatat, de comentat. De 5 zile nu mai știu ce-i aceea viață la «ultimele știri» sau «lumea în 24 de ore» și mă călătoresc pe teritoriul vast numit eternitate, adică citesc o carte. De mult, dinainte de Yalta, sferele de acțiune s-au clarificat pe vecie: literatura se ocupă cu eternul, ziarele cu efemerul, cu perisabilul de trei secunde. Mă supun — nu pot fi un teritoriu al nimănui. De cinci zile sînt al lui Anton Holban. «Bunica se pregătește să moară» e o carte de nuvele seducătoare și acaparante. Tonul e minor — dar scriitorul e dintre cei puțini și aleși care au ajuns ca pe un ton minor și modest să facă o literatură a orgoliului major. Totuși — dacă mă gîndesc bine — înainte de Anton Holban, am devorat «Demonii» lui Dostoievski și am simțit tot timpul că nu numai în jurul meu, al bibliotecii mele, dar și în jurul întregii literaturi a lumii se face vid. Carte de potop, de cutremur, de cataclism natural — după care totul devine incompatibil cu totul, gîndul nu mai suportă florile, iarba îți devine indiferentă iar biblioteca — o ființă stranie. Ce mai vor toate cărțile astea? În adînc, scrupulos vorbind, Dostoievski nu-ți mai permite o pasiune pentru Hemingway, un amor pentru Holban, îți interzice o noapte cu Scott Fitzgerald, pentru a cita pămînteni — pentru a nu mă duce spre alte galaxii ale imensei galaxii Gutenberg.

E totuși de mirare cum oamenii pot face luni de zile exerciții premergătoare unei debarcări pe Lună — exerciții de imponderabilitate, de respirație, de orientare — dar pentru trecerea de la o carte mare la o altă carte mare, de la un autor fundamental la un alt autor fundamental nu li se pare necesară nici o pregătire specială în afara alfabetizării și bacalaureatului. Ei nu au simțămîntul că Dostoievski e o planetă, cu atmosfera ei, cu legile ei proprii de gravitație, — iar Balzac e o altă planetă, cu alte legi, cu alt aer, cu altă climă. Nu poți păși pe planeta Gogol cu același mers, cu aceleași mișcări deprinse pe planeta Tolstoi. Ți se cere o altă respirație, imponderabilitatea spirituală e alta, plutirea e diferită, tensiunea arterială pe «Cehov» nu coincide cu acea de pe «Faulkner». Clima acestor planete e atît de deosebită încît nu e de loc greșit să accepți că, în substanța lor, ele se opun una alteia, se interzic între ele — dar noi, cu vocația noastră de cosmonauți muritori și pedeștri, nu ne dăm seama (nu ne dăm seama că singurul antrenament valabil pentru a face față la schimbarea de presiune ar fi o viață trăită intens, cît mai intens aici, pe pămînt) și debarcăm de pe una pe alta fără nici o spaimă, conform ideii noastre de veșnici vagabonzi: «azi aici, mîine-n Focșani»... Sîntem cam inconștienți în lectură, ni se pare că a citi e o operație lumească, terestră, cînd de fapt e o mișcare într-un cosmos și a trece de la «Don Quijote» la «Răscoala» nu e de loc mai ușor decît a păși prin vid, printre stele moarte și meteoriți frenetici...

...Ca să fiu sincer, mă macină un dor adînc după ziarele mele, un dor parșiv, derizoriu răzbate pînă aici, departe, la pagina 231 din Holban, un dor de ducă printre pacheboturi și primusuri care sar în aer, pe pămînt, în două rînduri, în trei secunde. Un strigăt din copilărie îmi țiuie în inimă: vreau acasă!

Radu COSAȘU

Agenda

După o perioadă de absență, faimoasa MARLENE DIETRICH reapare, la sfîrșitul lunii iunie, într-un recital muzical la Viena. Activitatea artistică a neuitatei interprete a «îngerului albastru» s-a limitat în ultimii ani la o serie de asemenea recitaluri, a căror reușită constituie — la cei 69 de ani pe care vedeta, supranumită «cea mai frumoasă bunică din lume», îi împlinește anul acesta — o performanță de longevitate artistică și de vitalitate.

Președintele Partidului de centru din Finlanda, JOHANNES VIROLAINEN, luînd poziție în favoarea conferinței general-europene asupra securității, a menționat că partidul său susține pe deplin eforturile guvernului finlandez pentru convocarea acestei conferințe — idee care se bucură de un sprijin tot mai larg — subliniind totodată că în vederea organizării conferinței nu trebuie puse condiții prealabile.

HELENIO HERRERA, autorul anunțului de mică publicitate (rubrica cereri de serviciu) care a făcut vîlvă în lumea fotbalului italian și internațional: «Caut club cu președinte serios... Răspundeți la căsuța poștală 121/M» Antrenorul de celebritate mondială al echipei de fotbal «A.S. Roma» a fost, după cum se știe, concediat, după numeroase neînțelegeri și violente schimburi de acuzații, de președintele clubului pentru care lucra.

Principala problemă abordată de premierul neozeelandez, KEITH HOLYOAKE, cu prilejul turneului pe care l-a întreprins într-o serie de țări membre ale C.E.E., a fost situația Noii Zeelande în eventualitatea aderării Angliei la Piața comună. Îngrijorat de perspectiva taxelor vamale ridicate la care ar urma să fie supuse importurile britanice, premierul Holyoake a făcut tatonări în vederea elaborării unor aranjamente speciale privind produsele agricole neozeelandeze.

TWIGGY — manechinul britanic cu silueta superzveltă, care a făcut din ea una din cele mai celebre și mai bine cotate prezentatoare de modă și a dat naștere, printre femeile lumii, unei epidemii de cură de slăbire soldată chiar cu victime — a declarat că părăsește definitiv lumea modei pentru a se dedica cinematografului. Primul ei film: «The Boy Friend», un musical în regia lui Ken Russel

Primul candidat de culoare la funcția de guvernator al statului Mississippi, în întreaga istorie de 154 de ani a acestui bastion rasist din sudul S.U.A., a fost desemnat recent de către secția locală a partidului democrat în persoana lui CHARLES EVERS, unul din liderii mișcării pentru drepturile civile, ales în fruntea municipalității din Fayette (Mississippi) în 1969.

Fost ministru de externe în timpul guvernării laburiste și unul din principalii lideri ai partidului laburist, GEORGE BROWN — figură controversată a scenei politice britanice, datorită luărilor sale de poziție ca dădeau imediat naștere la polemici — a publicat un volum de memorii intitulat: «In My Way» (În felul meu). Datorită relatării unor frictiuni în interiorul partidului laburist, această lucrare, apreciază observatorii politici, poate dăuna laburiștilor, în momentul în care se pare că au început să recîștige din terenul pierdut la alegeri.

UMOR

DE NELL COBAR

— Ce te-nghesui așa?!
— Dacă nu-ți place,
ia mașină mică!...

FLORI

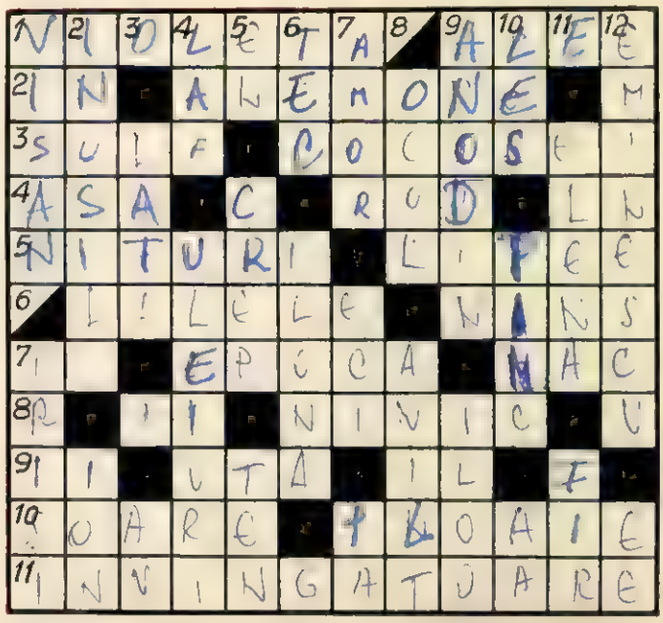

ORIZONTAL: 1) «Dama cu camelii» — Calea florilor. 2) Firicel de floare albastră — Florile lui Ștefan Luchian. 3) Prin sublimarea lui se obține floarea de pucioasă — Floricele. 4) Firește! — Vine după flori — Lene! 5) Cuie fără floare — Trepte pe drumul cunoașterii. 6) Florile lui Temistocle Popa — Cu ghiocei la tîmple (fig.). 7) Flori de gheață! — Timp îndelungat — Floare însingerată. 8) La liliac se pune cu soț! — Se-ntinde pe plajă. 9) Cămăși înflorate — Echipa fotbalistului Florian Dumitrescu — Alee! 10) Spre razele sale se îndreaptă floarea care-i poartă numele — Udă florile. 11) Le este drumul presărat cu flori (fem.).

VERTICAL: 1) Sub florile-i trandafirii se deapănă o cunoscută romanță — Stînjenei. 2) De florile mărului (fem.) — Prenumele compozitorului melodiei «Firicel de floare albastră». 3) Largă — Întoarceți-vă! 4) Taifas (inv.) — Se extrage din floarea-soarelui (pl.). 5) Neîntors! — Țesătură subțire — Se îngrijește și cu infuzii din flori de mușețel. 6) Vîrf în Himalaya — Eroina nuvelei «Florăreasa» de Sütö Andras. 7) Sentiment care, după Stendhal, este «o floare ciudată, citeodată otrăvită» (romanul «Roșu și negru») — Numele vechi al Adigelui — Pantea! 8) Înconjur — Iureș. 9) Fără valoare — Tîrg în India. 10) Polonez (inv.) — O imensă grădină cu flori, în mijlocul naturii — Semnul mirării. 11) Personaj feminin din romanul «Floarea albă» de H. Zincă — O floare, doar o floare. 12) Poetul care a cîntat cu o neasemuită frumusețe o floare albastră — La capăt de alee!

Adam STOICA

Cuvinte rare: LAF, TEC, ECI, ILOO.

Dezlegarea jocului «MAI», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) RESTRINSI — B. 2) EXTREM — RUFA. 3) CARABUS — NIT. 4) OGOI — NIMICA. 5) REF — DIG — EAT. 6) DRAM — ZUM — TO. 7) MA — AMARIT — R. 8) ETERAT — NOD. 9) N — FIX — MINUS. 10) TORID — MAPA 11) PERIMATA — AT.

memento

Prezentat de: Traian STOICA (carte), Vlad MUȘATESCU (disc), Cornel BOZBICI (plastică), Rodica POP (teatru), Magda MIHĂILESCU (cinema), E. DASCĂLU (muzică și televiziune)

carte

• La Editura Minerva, poetul Petre Stoica și criticul Mircea Tomuș au făcut să apară o «antologie a pastelului românesc», purtînd titlul de **Efigiile naturii.** Întocmită ingenios pe baza unor criterii multiple și cuprinzătoare și prin prisma unei înțelegeri evoluate a pastelului, cartea e un frumos popas liric. Dintre meritele acestei laborioase lucrări enunțăm doar unul, însă de mare subtilitate: diversitatea și bogăția culegerii — deși făcute avizat și cu gust — nu **impun** preferințele autorilor, ci lasă și cititorului posibilitatea de a-și alcătui, la rîndul său, antologia sa **personală.**

• La Editura Dacia s-a tipărit în limba maghiară romanul **Sirenele Dermatei** de Nagy Istvan.

• La Editura Univers, semnalăm apariția cărții **Teatru** de Cervantes. Prefață și note introductive de Ileana Georgescu. Traduceri: Ileana Georgescu, Teodor Balș, Sorin Mărculescu.

• Tot la aceeași editură a apărut romanul scriitorului suedez Per Olof Ekström: **N-a dansat decît o vară.** În românește de Maria și Petre Banuș

• La Editura «Ion Creangă» au apărut **Peripețiile Alisei în lumea oglinzilor** de Lewis Caroll. În românește de Frida Papadache. Ilustrații de Petre Vulcănescu.

• După patru decenii de la apariția primului număr, reapare revista **Cadran,** primul ei «caiet» din această nouă serie înscrimdu-se ca un omagiu închinat împlinirii unei jumătăți de veac de la înființarea partidului, sub influența căreia și-a împlinit cu cinste paginile. «Fără state de plată... nici pentru redactori, nici pentru colaboratori», cum enunță George Păun, revista își reîncepe drumul avînd ca redactor-șef pe inimosul subitor de slovă frumoasă și dreaptă — scriitorul Ștefan Popescu.

• Axîndu-și sumarul în jurul marelui eveniment istoric sărbătorit de întreg poporul nostru: semicentenarul P.C.R., revista **Manuscriptum** (3) scoate la iveală prețioase mărturii și documente despre activitatea unor scriitori și publiciști, puși în slujba unei literaturi deschis angajate. Remarcăm grupajul «Momente, schițe, amintiri...» semnat de Ion Pas, George Macovescu, Szemler Ferenc. Dar cum nu avem la îndemînă spațiul necesar pentru a releva, în întregime, substanța acestui număr, invităm cititorul de a-l parcurge, încredințîndu-l că și de această dată va găsi, din plin, justificarea prezenței acestei reviste în peisajul nostru publicistic.

cinema

• **Bătălia de pe Neretva.** Reconstituire monumentală și rigu roasă a unui episod hotărîtor din istoria lugoslaviei. Regia — Velico Bulajic. O distribuție de zile mari: Serghei Bondarciuk, Anthony Dawson, Curd Jürgens, Sylva Koscina, Hardy Krüger, Orson Welles, Franco Nero, Liubisa Samprdjic, Oleg Videv, Milena Dravic, Bata Zivojnovic, Boris Dovnic, Ralph Person.

• **Eu, Francisc Skorina.** Portretul unui umanist, realizat de un regizor care vădește mai multă inclinație spre o anumită cursivitate a povestirii decît spre analiza psihologică: Boris Stepanov (o producție a studioului Belorus Film). În distribuție — Oleg Iankovski, N. Grițenko, G. Kavka, G. Virkava, I. Grantin.

Virna Lisi

• **O floare și doi grădinari.** «Vagabondul» și «Femeia necunoscută» la un loc. Regia — Devendra Goel (India), după un scenariu de Mushtaque Jalili care, se vede, a studiat temeinic toate poncifurile melodramei. Interpreți — Sadhana, Balraj Sahni, Sanjoy, Druga Khote, Manorama și alții.

• **Gool!** (a se citi **g-o-o-l,** ca la meciuri). Ravagiile suportabile ale pasiunii fotbalistice în rîndurile adolescenților, îmbinate cu o apreciabilă doză de morală — dăscăleală. Regia — Stanislaw Jedryka. Interpreți — Josef Nalberczak, Aleksander Fogiel, Roman Wilhelmi, Henryk Bak, Anna Ciepielewska.

plastică

• **Expoziția națională de artă plastică dedicată semicentenarului partidului** este una dintre cele mai ample manifestări în acest domeniu al vieții artistice românești care au avut loc în ultimele decenii. Participă mai mult de 500 de artiști din toate generațiile cu peste 1 000 de lucrări inspirate din marile teme ale istoriei și contemporaneității românești. Sălile de expunere Dalles — pictură și sculptură; Ateneul Român — artă decorativă și afiș; Muzeul de artă — grafică, artă decorativă.

• **A VI-a Expoziție republicană de artă plastică a artiștilor amatori** este deschisă în sala de marmură a Casei Scînteii. Închinată semicentenarului, ea reunește circa 400 de lucrări de pictură, grafică, artă decorativă etc. ale celor mai talentați artiști amatori din țară.

• **50 de ani în slujba poporului.** O expoziție-concurs, organizată de Asociația artiștilor fotografi în cinstea semicentenarului. Viața cotidiană a orașelor noastre, aspecte din munca de uzină, frumusețea peisajului românesc, iată cîteva teme ilustrate de imaginile expuse (Galeriile de artă fotografică, Brezoianu 23).

• **Antichitatea despre artele plastice.** Antologie de texte selecționate și traduse de Alexandru Cizek din autorii greci și latini, grupate în cîteva capitole consacrate istoriei picturii și sculpturii, artelor minore (ceramică, mozaic etc.), descrierii unor monumente de artă ale Greciei antice, teoriei și criticii artei. O antologie remarcabilă care reunește prima oară pentru cititorul român, într-un volum, considerațiile analiștilor, retorilor, filozofilor și scriitorilor antici (Editura Meridiane).

• **Roger Avermaete: Despre gust și culoare.** Un titlu promițător, o carte eclectică. Cititorul se plimbă prin lumea publicității, a spectacolelor, a podoabelor și colecționarilor, a bijuteriilor și tipariturilor, a mobilierului și decorațiilor interioare, a modei etc. Un punct de vedere asupra bunului-gust (Editura Meridiane).

teatru

o **S-a stins din viață Helene Weigel** (născută la Viena la 12 mai 1900), remarcabil om de teatru și actriță de covîrșitor talent care — alături de ilustrul ei soț, dramaturgul Bertolt Brecht — a dat o aparte strălucire teatrului german contemporan. A jucat pe multe scene din patria ei și din străinătate, dar numele și l-a înscris cu litere de aur pe frontispiciul lui «Berliner Ensemble», pe care l-a condus pînă la stingerea ei din viață. Dintre marile roluri interpretate: Antigona, Lady Macbeth, Claudine (Georges Dandin), Maria (Woyzech) ca și în rolurile scrise de Brecht: Mama, Mutter Courage, Natella (Cercul de cretă caucazian) și altele

• Teatrul de Comedie își confirmă datoria, sau mai degrabă vocația, cu ultima sa premieră «Fata Morgana» de D. Solomon. O comedie de situație, cu dialog plin de vervă și poante, amuzantă, într-o adecvată punere scenică făcută de regizorul Mihai Dimiu, în decorul lui Dan Nemțeanu și avînd drept interpreți un grup din talentații actori ai acestui teatru: Sanda Toma, Iurie Darie, Dem. Savu, Vasilica Tastaman, Liliana Țicău, Mircea Șeptilici, C. Băltărețu, Gh. Șimonca, precum și două tinere talente — Nina Zăinescu și Mircea Diaconu.

• După interpretarea pe care ne-a oferit-o Teatrul Național din Cluj (în regia atentă și evident intelectuală a lui Vlad Mugur), Teatrul dramatic Brașov ne oferă o altă viziune. Eugen Mercus, semnatarul premierei pe țară cu «Acești îngeri triști», este regizorul și scenograful spectacolului în care minuiește cu pricepere, integrînd unei viziuni de ansamblu, grupul de interpreți brașoveni.

• Spectacolul cu «Camera de alături» (Teatrul de stat din Sibiu) în regia lui Dan Alecsandrescu, atent la nuanțe și la crearea atmosferei, prin alternarea ritmurilor de vorbire cu tăceri și pauze, ne propune, în scenografia lui Traian Nițescu, un alt grup de interpreți, dintre care îi amintim pe: Manuela Marinescu-Codrat, Mircea Hindoreanu, Ovidiu Stoichiță, Nicu Niculescu, Maria Magda.

muzică

• Și-a părăsit pentru totdeauna pianul și masa de lucru **Mihail Jora,** academician, Artist al Poporului, Erou al Muncii Socialiste, muzician multilateral, prezență covîrșitoare în arta componistică și pedagogia muzicală românească contemporană, deținător al Premiului de compoziție «George Enescu». Premiului național al Academiei Române, Premiului de Stat, Premiului internațional Herder. Grea pierdere pentru arta și cultura românească. Cu ideea fatalității morții ne împacă uneori — ca în cazul lui **Mihail Jora** — doar opera vastă și de mare valoare artistică dăruită de cel dispărut, posterității.

• Viitorul concert al Filarmonicii (21 și 22 mai, Ateneu), dirijat de **Ion Baciu,** ne oferă prima audiție a lucrării lui Tiberiu Olah — «Masa tăcerii». Înzestratul violoncelist **Cătălin Ilea** interpretează concertul pentru violoncel și orchestră de Saint Saëns; cu Simfonia a IX-a se încheie concertul și ciclul «Integrala simfoniilor de Franz Schubert».

• În studioul din str. Nuferilor, la 20 mai: concertul Orchestrei simfonice a RTV sub bagheta dirijorului francez **Michel Plasson.** Program: Simfonietta de Ion Dumitrescu, Concert pentru pian și orchestră de Robert Schumann, Valsuri nobile și sentimentale de Maurice Ravel, Suita de balet «Bachus și Ariana» de Albert Roussel.

• Inedit program de muzică de cameră — barocul englez (Haendel, Dowland, Purcell, Pepusch, Arne) — ne oferă cvintetul «Concertino» alcătuit din **Adrian Semo** — vioară, **Virgil Frîncu** — flaut, **Otto Georges Roth** — violă, **Tiberiu Ungureanu** — violoncel și **Nicolae Licareț** — clavecin. Își dă concursul soprana **Emilia Petrescu** (27 mai, Sala mică a Palatului).

• Cea de-a doua ediție a **Festivalului național de muzică pop,** organizat de Consiliul U.A.S. din Institutul de arhitectură, a polarizat atenția iubitorilor de muzică bucureșteni pentru repertoriile și stilurile formațiilor de tineret participante din întreaga țară, în Sala Palatului între 10 și 17 mai.

• Recitalul violonistului **Avy Abramovici,** la pian **Irina Staicu** cu lucrări din repertoriul clasic al lui J.S. Bach și R. Strauss și prime audiții din Max Reger, Paul ben Haim, Rob du Bois, Hrisanide — la 19 mai, Sala mică a Palatului.

televiziune

REPORTAJ, DEZBATERI. Interesantă discuție pe tema «Lumea artei în spiritualitatea modernă» ne promite emisiunea «Idei contemporane» (luni). Stop-cadru — o emisiune, în genere, bine orientată, de informare și dezbatere critică în legătură cu viața întreprinderilor (luni). Tot despre fenomenul economic se ocupă emisiunea «Confruntări și puncte de repere» (miercuri). Continuă reportajul serial «Planeta se grăbește» de Paul Anghel (joi).

MUZICĂ. Teatrul liric TV, o emisiune cu mulți «abonați», prezintă pagini din opera plină de vervă «Don Pasquale» de Donizetti (duminică). Un nou ciclu pentru iubitorii operei debutează cu fragmente din Faust (Gounod) în interpretarea unor soliști francezi ai Operei Române: Marina Crilovici, Dan Iordăchescu ș.a. alături de o celebritate mondială — basul Nicola Ghiuzelev (luni). Gala marilor interpreți: balerina Ileana Iliescu (miercuri). Programele muzicale ale săptămînii se încheie cu un concert de jaz — Festivalul de la Newport (simbătă).

FILM. James Mason și Danielle Darrieux în «Operațiunea Cicero» — spionaj, aventură, suspens (duminică). Istoria filmului continuă discuția despre creația lui René Clair (joi). Cary Grant și Rita Hayworth în «Numai îngerii au aripi» (vineri).

TEATRU. În ciclul său de istorie a teatrului universal, Mihnea Gheorghiu prezintă momentul «Commedia dell'arte». Exemplificări din «Nebunia lui Pantalone» cu Mariana Mihuț, Marin Moraru ș.a. (marți).

ȘTIINȚĂ. Despre inimă (cu sensul de cord) oricît s-ar discuta nu e de ajuns e de părere emisiunea «Mai aveți o întrebare?» (vineri).

DIVERTISMENT. «Post-meridian» încearcă, vădit, să înlocuiască (poate și să îmbunătățească) Studioul N (duminică). «Cerbul de aur» ne cere să nu-l uităm; duminică — Lola Iovanovici, joi — Sergio Endrigo. «Întîlnire pe platou» — o adevărată paradă a vedetelor de operă, operetă, music-hall, folclor: Eugenia Moldoveanu, Margareta Pîslaru, Constanța Cîmpeanu, Dorothea Palade, Gigi Marga, Ileana Sărăroiu, Elena Munteanu (gingașa «floare din grădină»), Ion Dacian, Ludovic Spiess, Aurelian Andreescu ș.a. (simbătă).

SPORT. Fotbal R.S.C.–România (duminică). Iarăși fotbal, Real Madrid — Chelsea (miercuri, în locul Telecinematecii?!?!).

disc

• Muzica de cameră pentru sextet de suflători «Trei șalvirii» scrisă de compozitorul Matei Socor în 1968, la cererea cvintetului «George Enescu», se supune descrierii muzicale a unei acțiuni pline de pitoresc popular. Programul cuprinde o parte introductivă, șapte tablouri și un epilog (ECE–0494).

• «Burlesca» lui Mircea Istrate, un univers sonor deosebit de spectaculos, potențat de elemente folclorice captivante, este de fapt un concert de cameră pentru cinci instrumente: vioară, oboi, fagot, clarinet și contrabas. N. Drăgoi, C. Iliuță, E. Biclea, C. Ungureanu și V. Damaschin, care alcătuiesc cvintetul, realizează cu brio intențiile compozitorului (ECE–0494).

• «Balete din opere», înregistrare realizată cu concursul veteranului artei dirijorale românești Jean Bobescu, prezintă un program de o varietate melodică și ritmică cu totul aparte, explicabilă mai ales prin valoarea deosebită a fragmentelor de balet incluse pe cele două fețe ale discului: «Carmen», «Evgheni Oneghin», «Aida», «Lakmé», «Cidul» și «Faust» (ECE–0501).

pronosport

Pronosticurile antrenorului TITUS OZON la concursul pronosport nr. 20 — etapa din 16 mai 1971

I. R.S.C. (A)–R.S. România (A)	2
II. R.S. România (tin.)–R.S.C. (tin.)	1
III. Fiorentina–Inter	x, 2
IV. Foggia–Juventus	x
V. Lazio–Lanerossi	1, x
VI. Milan–Cagliari	1
VII. Napoli–Bologna	1
VIII. Sampdoria–Varese	x, 1
IX. Torino–Catania	1
X. Verona–Roma	1, x
XI. Metalul Tîrg.–Progresul Br.	1
XII. Știința Bacău–A.S.A.	1, x, 2
XIII. C.S.M. Sibiu–Corvinul	1

COPERTA NOASTRĂ
Interpreta de muzică populară **Maria Pietraru.**
Fotografie de Traian PROSAN

Prezentarea artistică: V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București. Piața Scînteii 1, Sectorul 1 Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17 60 10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»

FLACĂRA-ALBUM

Un nume care trebuie reținut: Michael Sarrazin, partenerul actriței Jane Fonda în filmul «Și cai se împușcă, nu-i așa?»

21
'71

FLACARA

ANUL XX
NR. 833
14 MAI 1971

VIZITA PREȘEDINTELUI REPUBLICII FEDERALE A GERMANIEI

Convorbiri oficiale la Palatul Consiliului de Stat.

Pe aeroportul Otopeni.

La invitația președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și a soției sale, Elena Ceaușescu, a fost oaspetele țării noastre, într-o vizită oficială, președintele Republicii Federale a Germaniei, Gustav Heinemann, și soția, Hilda Heinemann.

În spiritul tradiționalei sale ospitalități, poporul român a întîmpinat cu stima și considerația cuvenite pe înalții oaspeți vest-germani, salutînd de asemenea pe vicecancelarul și ministrul federal al afacerilor externe, Walter Scheel, precum și pe celelalte persoane care l-au însoțit pe președintele Heinemann.

Această vizită constituie — așa cum a arătat președintele Nicolae Ceaușescu în toastul pe care l-a rostit la dineul oficial în onoarea președintelui Gustav Heinemann — o ilustrare elocventă a cursului ascendent pe care-l cunosc în ultimii ani raporturile româno-vest-germane și, într-un sens mai larg, ea se înscrie în cadrul dezvoltării pe care o cunoaște astăzi cooperarea între state în spiritul stimei și respectului, al egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne, al avantajului reciproc.

În cadrul acestei întîlniri la nivel înalt, ca și cu prilejul altor contacte politice și schimburi de vizite la diferite niveluri, de ambele părți s-a exprimat încă o dată convingerea în extensiunea reciproc avantajoasă a relațiilor dintre cele două țări, ceea ce corespunde întru totul atît intereselor fiecăruia dintre popoarele noastre, cît și cauzei generale a colaborării internaționale, a înțelegerii și păcii în lume. În acest sens, pronunțîndu-se pentru dezvoltarea în continuare a relațiilor româno-vest-germane, președintele Heinemann a declarat la București: «Trăgînd învățături din greșelile unui trecut apropiat de care sîntem încă toți conștienți, generația noastră se străduiește să ajungă la o Europă a dreptății, a colaborării și păcii».

Întreaga desfășurare a vizitei președintelui Republicii Federale a Germaniei a fost expresia vie a evoluției pozitive a relațiilor dintre cele două state, evoluție favorizată de dorința lor comună de a servi, printr-o amplificare continuă a conlucrării bilaterale, multilaterale, scopurilor apropierii și colaborării între națiuni, cauzei destinderii și păcii.

În timpul întrevederii dintre cei doi președinți.

Cei doi președinți răspund cu căldură manifestărilor de simpatie făcute de bucureșteni.

Vizită protocolară la Palatul Consiliului de Stat.

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

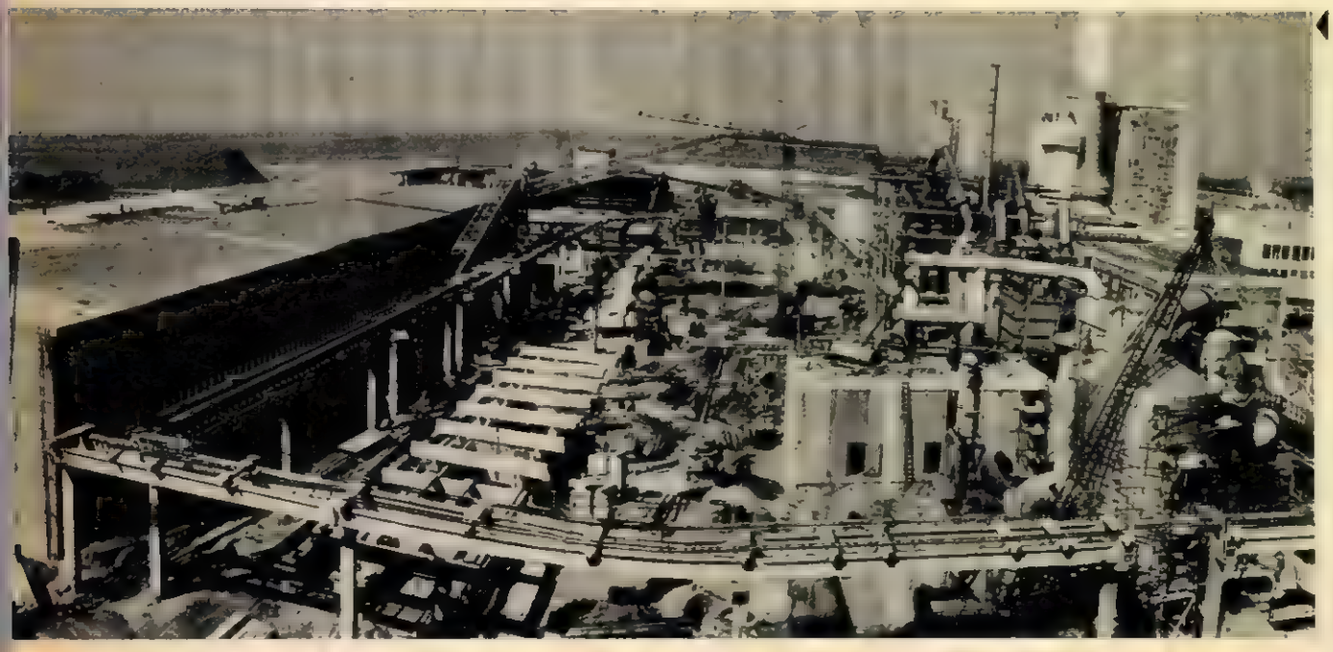

Chimia, sub forma unui mare combinat, a început să dispute ciorchinelui de strugure faima Văii Călugărești. În prezent combinatul chimic din localitate trece printr-o fază de extindere și modernizare. Se află în plină construcție o fabrică de acid sulfuric (fotografia noastră) cu o capacitate de 200 000 tone anual și o alta de îngrășăminte chimice (capacitate, 64 000 tone anual). O «sare a pământului» care nu va întîrzia să asigure recolte bogate.

La uzinele «Semănătoarea» s-a realizat nu demult o nouă mașină de recoltat păioase (C—12). Este demnă de relevat inițiativa uzinei de a organiza instructaje (de circa 15 zile) cu mecanizatori din întreaga țară, astfel încît noul agregat să fie exploatat în timpul campaniei de vară cît mai eficient. Un atu în plus pentru ca recolta, întreaga recoltă, să ajungă în cele mai bune condiții în hambare.

O fotografie cu valoare de document: se trasează dimensiunile, se consolidează terenul și se bat primii piloni ai Uzinei de aluminiu din Tulcea.

Recent, la Muzeul satului s-a deschis o expoziție care prezintă mobilier popular și diverse obiecte de uz casnic: mese și scaune țărănești, lăzi de zestre, blidare, cofițe, ploști, căușe, linguri, tipare de caș, fuse, furci de tors, leagăne pentru copii etc. Produsele, realizate din cele mai diferite esențe de lemn, sintetizează un efort creator multisecular.

COPERTA NOASTRĂ

DOINA ŞI CORNEL PATRICHI, o carte de vizită care nu mai are nevoie de recomandare.

Fotografie de S. STEINER

FLACĂRA. Redacţia: Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuţa poştală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentare grafică: Alexandru FRANCISC

printre urşi şi cerbi

Unul din pavilioanele Complexului expoziţional din Piaţa Scînteii a găzduit recent o foarte interesantă expoziţie de trofee de vînat, organizată de către Asociaţia generală a vînătorilor şi pescarilor sportivi din Republica Socialistă România. Au fost astfel prezentate cele mai valoroase trofee obţinute în ţara noastră de la începutul acestui secol şi pînă azi. Numeroşii vizitatori ai expoziţiei, în special vînătorii (avem în ţară 175 000 de vînători şi pescari sportivi), au avut prilejul de a admira exponate valoroase: trofee de urs, de capră neagră, cerb mistreţ — trofee care de-a lungul anilor au cucerit medalii de aur. De altfel, România este recunoscută în lume pentru bogăţia vînatului şi calitatea trofeelor. La toate expoziţiile internaţionale de acest fel s-a situat pe locuri de frunte. La ultima expoziţie, de pildă, cea de la Novi Sad, prezentînd 288 de trofee, România a obţinut 288 medalii: 276 de aur, 11 de argint şi una de bronz. Nici un singur trofeu n-a rămas nemedaliat.

Tot ce-i mai preţios dintre trofeele prezentate la recenta expoziţie de la Bucureşti va fi trimis, la sfîrşitul acestei veri, la Budapesta, unde va avea loc Expoziţia mondială de vînătoare şi pescuit.

F. URSEANU

s-au deschis ştrandurile

O dată cu ridicarea mercurului în termometre şi înflorirea pomilor, s-au deschis şi ştrandurile în Bucureşti. În afară de cele opt existente — Floreasca I şi II, Libertăţii, Izvor (fost Bragadiru), Ciurel, Cernica, Snagov, 16 Februarie (bazin pentru copii) — în actualul sezon estival se vor mai deschide încă trei (Tei, Băneasa şi Mogoşoaia).

Un accent deosebit s-a pus pe Cernica — în perspectivă, important centru turistic — unde există şi un camping. Aci s-a mărit capacitatea cu încă 2 500 locuri, s-a extins şi s-a amenajat zona verde plantîndu-se arbori, arbuşti şi flori, s-au echipat două terenuri de sport şi spaţii de joacă pentru copii, s-a îmbunătăţit sistemul de alimentare cu apă.

Încă o noutate: la ştrandul Tei vor exista două plaje de nudism pentru femei.

GASTRONOMICĂ

Între Strasbourg şi Pleşcoi

Mai zilele trecute, o persoană bine intenţionată îmi zice ca nu care cumva să fac imprudenţa de a trece prin Strasbourg — buricul Alsaciei — fără să mă înfrupt din specialităţile locale cîrnato-mezelăreşti cu choucroute, după cum le consumă verii noştri întru latinitate, francuzii. Şi unde începe dumnealui să-mi vorbească de saucissons de Strasbourg, de saucissons de Thann, de boudin à la langue, de saucisson genre Lyon fait à Strasbourg, şi mai apoi de knackwurst, de mettwurst, de schinkenwurst, de bierwurst, de schwartwurst, de ruladă de vacă «au foie gras» şi cîte altele. Ba reci, cu muştar sau cu hrean, ba fierbinţi, pe varză aromată cu fel de fel de şmecherii. Drept vă scriu: îmi venea să mă urc în primul tramvai cu direcţia Strasbourg şi să-mi cheltuiesc toţi banii rezervaţi pentru biletele la loz în plic pe viitoarele trei luni (că tot les neciştigătoare sau cel mult «Mai trage o dată»). Noroc că s-a oprit ploaia şi pe căldura ce s-a pornit nu-i recomandabil să te ghiftuieşti. Aşa că m-am dus, într-o după-prînză, să mă răcoresc cu o bere în cadrul rustic de la Hanul Prahova.

Dar cînd te paşte ghionoiul, nu scapi. Onor cooperaţia — pentru că instituţia aceasta social-culturală îi aparţine — a avut diabolica iniţiativă de a organiza o expoziţie culinară cu produse ale întreprinzătorilor şi talentaţilor ei membri. Aşa se face că, o dată pătruns aici, au început a mi se plimba pe sub nas şi privire fel de fel de chestii scandaloase ca: păstrămioară de piept de boboc de gîscă uşor grăsuţă; păstrămioară de mieluţ de mai, abia înţărcat, chinuit pe sfîrîitoarea grătarului; caltaboşi ca la mama acasă, spurcaţi cu hrean ras proaspăt; fripturică de iepure, împănată şi cu arsura stinsă cu vin; tobă îndopată cu şorici, urechi, limbă şi bucăţele de muşchiuleţ; muşchi de porc umplut, aspicat şi cotopenit în garnituri de ciupercuţe tocate; cîrnăciori de Pleşcoi, turtiţi şi aromaţi cu usturoi şi ardei; cîrnăciori de Gabrovo, roşcovani, gîtuiţi la lungimi de cîte 5 ţantime, să între cîte unul întreg între fălci; cîrnăciori subţiri şi îmboiaţi, de Oradea; vreo trei sorturi de cîrnăciori olteneşti, gata să se facă colac în farfurie; porumbei veseli, pregătiţi de a sălta pe grătar la comandă; ficăţei de pasăre, prăjiţi, pe mămăliguţă caldă, şi multe, multe altele, la care se adaugă un vin al casei, mamă-mamă! Onor personalul, în primele trei minute cît am putut a vorbi şi auzi, mi-a făcut cunoscut că expoziţia aceasta cu vînzare şi consum pentru local şi domiciliu se va păstra la fel de bine asortată pînă la 1 octombrie 1971 (fie-le gura aurită) şi că aceleaşi bunătăţi vor fi găsite la Crama Domnească. Alte lucruri nu pot a vă comunica deocamdată, pentru că mi-am luat banii pe concediu şi zilele de odihnă legală şi m-am mutat la Hanul Prahova (escapada cu Strasbourgul am aminat-o)

P.P. NAŞU

tv

de Felicia ANTIP

pînă în măduva oaselor

Nu pot urmări emisiunile în limba maghiară, deoarece n-o cunosc. Datorez amabilității colegilor de la redacția de specialitate prilejul de a fi văzut și înțeles (cu ajutorul unei traduceri ad-hoc, într-o sală de proiecție) unul dintre cele mai izbutite documentare artistice realizate de televiziunea noastră. Cred că o versiune ușor prescurtată a acestui film despre actorul Kovacs György (durează 140 de minute și a fost împărțit în trei serii) ar trebui prezentată neapărat tuturor telespectatorilor. Cu titluri în limba română, desigur.

Filmul realizat de operatorul, regizorul și scenaristul Ștefan Fischer inaugurează un gen nou pentru televiziunea noastră. Imaginați-vă o combinație între o emisiune de tip «Prim-plan» și un telerecital de actor, amîndouă în mai bine. Kovacs György stă de vorbă, pe rînd, cu trei tineri care i-au fost sau îi sînt elevi. Simți că relațiile dintre ei au trecut și viitor, că nu s-au întîlnit doar pentru un interviu. De aici, o parte din căldura omenească a filmului. Actrița Magda Stief își privește într-una maestrul cu o admirație foarte feminină, ei străbat împreună străzi și locuri pe care fiecare în parte are motive puternice să le iubească, revizitează o școală în care amîndoi au învățat cîndva, cunosc și îndrăgesc aceiași poeți, aceleași piese de teatru, și evocarea lor, a marilor actori de limbă maghiară care le-au interpretat la Cluj, are, sînt sigură, rezonanțe puternice în conștiința tuturor celor crescuți în aceleași tradiții culturale. Plecăm de la Cluj la Tg. Mureș, ștafeta este preluată de Csiky Andras care, uitînd parcă de propriul său prestigiu actoricesc, se pierde de emoție.

Totul pare simplu și adevărat. Chiar și ceea ce este, de fapt, teatral, căutat. Căci Kovacs György este actor pînă în măduva oaselor și este firesc ca la el și firescul să fie un fel de joc: mersul lui sprinten, elastic, eleganța fiecărui gest, rotunjimea fiecărei intonații, încărcătura de sens a fiecărei priviri pot fi considerate, după o viață de teatru, cele mai spontane manifestări ale personalității omului-actor. Mi-a plăcut enorm dialogul cu Suzana Simándy, studentă în anul I al Facultății de teatru. O frumusețe foarte pură, de-a dreptul angelică, ochi mari, mirați, și maestrul pe care-l amuză să rela, în fața acestei preacurate naivități, rolul lui Lucifer:

— Ce părere aveți despre tînăra generație?

— Că trebuie să vă iubim foarte mult ca să vă putem suporta.

— Mă tem că nu m-ați înțeles. Vorbeam despre tînăra generație de actori.

— Da, da, și eu tot despre ea.

Sau:

— Ce sfat îmi dați pentru cariera mea viitoare?

— Să nu-ți pierzi niciodată nici scepticismul, nici neîncrederea în oameni.

Cinic? Nu, ci încărcat de experiența unei vieți din care n-au lipsit episoadele amare. Kovacs György nu se simte dator să-și exprime gîndurile pe ocolite.

— Care a fost cel mai greu rol din cariera dv?

— Rolurile în care mințeam, piesele în care autorul mințise, direcția teatrului mințise alegîndu-le pentru a fi reprezentate, iar noi, actorii, roșeam sub fard de rușinea mîncîunilor pe care trebuia să le reproducem.

Știam, dintr-un mai vechi «Prim-plan», ce părere proastă are despre majoritatea regizorilor și despre sistemul de administrare a teatrelor. A repetat-o și mai sarcastic, și mai tăios «Aici e atît de dur, încît e aproape intraductibil», s-a scuzat jenat colegul care încerca să-mi tălmăcească o diatribă împotriva regizorilor vînturători-lume, neleagați sufletește de destinele unui anumit teatru. Și, aproape fără pauză, un elogiu-credo al profesiunii de actor, așa cum a înțeles s-o practice el și cum ar dori-o practicată de discipolii săi de azi. Voi adăuga că, în timpul întregii discuții despre oamenii de teatru, sub ochii telespectatorilor și ai profesorului Kovacs se desfășura îndelung, lent, superb, un dificil exercițiu de mișcare și plastică scenică. «Încă o dată, vă rog», cerea profesorul, și studenții o luau iar și iar de la început, la fel, mereu la fel. De altfel, întregul film-portret este un film deosebit de frumos, de sugestiv. Imaginile au fost alese și gîndite de un om aparținînd aceleiași culturi și iubind-o cu aceeași înfocare. Colțuri de stradă, ziduri străvechi, curți întunecoase, fotografii de actori de altădată, străzi animate, săli de clasă, foaiere de teatru, fiecare imagine este în egală măsură a lui Ștefan Fischer, a lui Kovacs György și a tuturor telespectatorilor cu același bagaj de amintiri.

Reușita filmului «Actorul» (realizat, după cîte mi s-a spus, într-un timp-record și cu un deviz minim) confirmă indirect ceea ce spunea Mirel Iliescu într-un interviu recent: e păcat ca documentarele televiziunii să repete stîngăciile care caracterizau documentarele făcute la «Sahia» cu un deceniu în urmă. Colaborarea cu un bun specialist a dat rezultate excelente.

«Din arta noastră, spunea amărît Kovacs, nu rămîne nimic». În cazul lui, aserțiunea a încetat de a mai fi adevărată (ca și, la alte proporții, în cazul Elvirei Godeanu, al cărei telerecital l-am urmărit cu deosebită și nici o clipă contrariată plăcere).

Voi încerca, totuși, să revin asupra emisiunilor în limba maghiară. Sumarul lor dă impresia unei imperfecte echilibrări: rubricile culturale sînt bogat reprezentate, în timp ce problematica socială pare oarecum neglijată.

Noiembrie 1970. *Pe întreg cuprinsul țării, oamenii muncii din agricultură, țărănimea cooperatista, specialiștii, mecanizatorii, au primit cu satisfacție și viu interes amplul program privind îmbunătățirea organizării, planificării și conducerii agriculturii, expus de către tovarășul Nicolae Ceaușescu la ședința de lucru de la C.C. al P.C.R.*

Răspunzînd unor cerințe de mare actualitate, măsurile prezentate de secretarul general al partidului nostru au asigurat, pe de o parte, o mai judicioasă organizare în sectorul agriculturii, iar pe de alta, au garantat venituri certe tuturor cooperatorilor care muncesc permanent în cooperativele de producție.

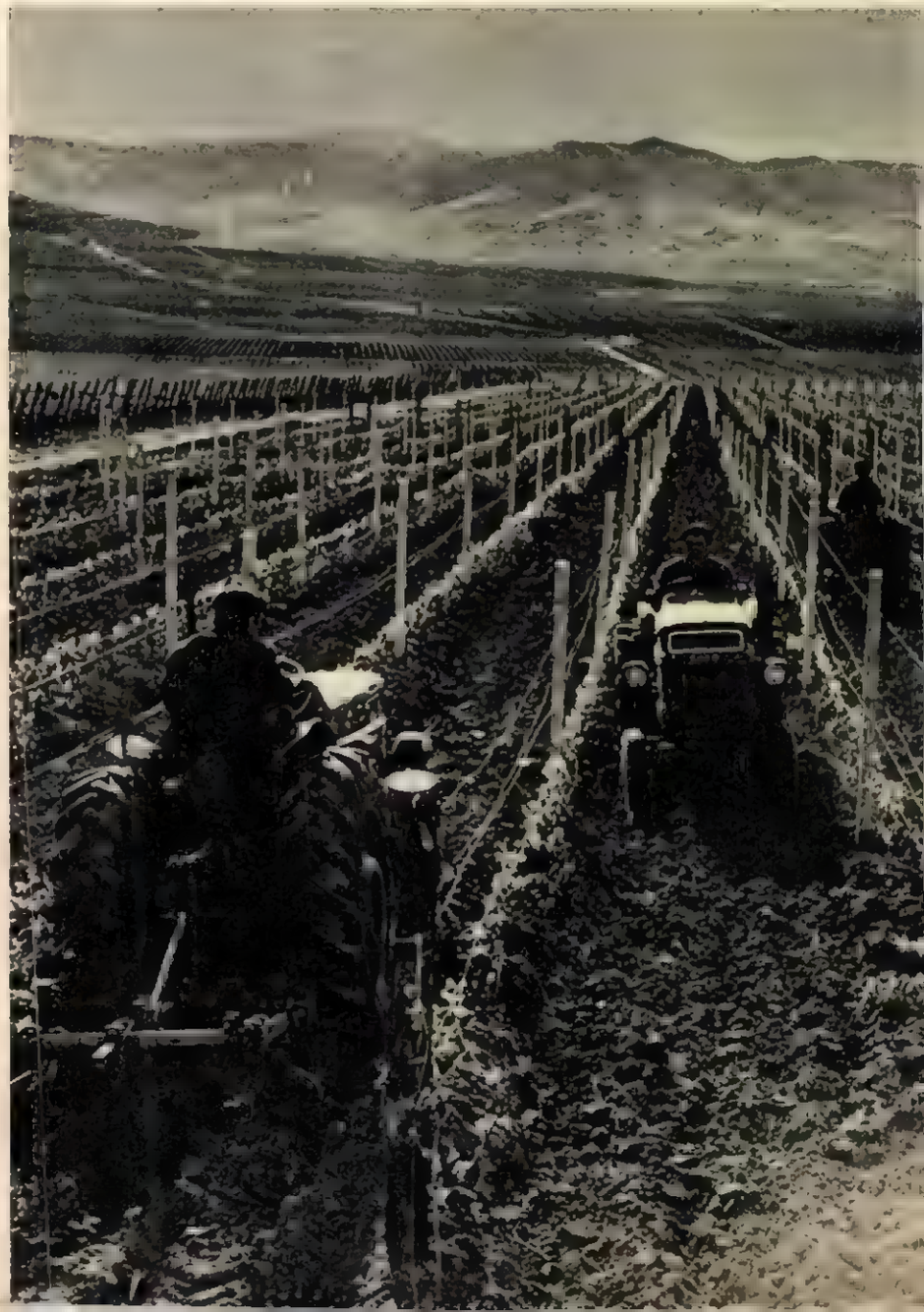

Mutații în agricultură

de M. CALIANU

Această imagine care oglindește nivelul tehnic la care se execută lucrările agricole astăzi, în primăvara anului 1971, urmărește a vă îndemna să reflectați cum se va lucra în viitor, după ce se vor realiza cele 100 miliarde lei prevăzute pentru investiții în actualul cincinal.

Atitudinea față de muncă, față de calitatea lucrărilor agricole efectuate, s-a schimbat radical o dată cu introducerea acordului global. Această nouă formă de retribuire a muncii face parte din ansamblul de măsuri cuprinse în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința de lucru ținută în noiembrie 1970 la C.C. al P.C.R. Pe baza indicațiilor date de secretarul general al partidului, în perioada care a urmat expunerii s-a trecut la reorganizarea întreprinderilor de mecanizare a agriculturii și la constituirea consiliilor intercooperatiste, la organizarea formațiilor de lucru specializate compuse din cooperatori și mecanici agricoli, la introducerea acordului global, la asigurarea veniturilor lunare minim garantate, la majorarea pentru a doua oară — la interval de un an de la prima majorare generală — a pensiilor țăranilor cooperatori, la îmbunătățirea planificării și la reducerea prețurilor unor materii, materiale și mijloace de producție necesare agriculturii cooperatiste. Prin aplicarea tuturor acestor măsuri au fost perfecționate structurile agriculturii cooperatiste, s-au creat condiții optime pentru înfăptuirea celor două vaste programe naționale, primul având ca obiect gospodărirea apelor și îmbunătățirile funciare, iar celălalt — dezvoltarea zootehniei. Astăzi a devenit pe deplin posibilă realizarea într-o perioadă relativ scurtă a zonării și concentrării producției, a profilării și specializării unităților, ceea ce va favoriza folosirea cu eficiență maximă a celor peste 100 de miliarde de lei ce vor fi alocate în acest cincinal pentru modernizarea agriculturii.

Trei dintre măsurile enumerate — introducerea acordului global, asigurarea venitului minim garantat și majorarea pensiilor — sînt menite să contribuie direct la creșterea bunăstării țărănimii. Acestora li se adaugă recentele măsuri de asistență socială prin aplicarea cărora se asigură, între altele, cu începere de la 1 iulie, gratuitatea spitalizării, iar pentru pensionari, și a tratamentului medical ambulatoriu, plata concediului de sarcină și lehuzie, ajutoare bănești pentru copiii sub 16 ani, plata în proporție de cel puțin 70 la sută a biletelor de trimitere la tratamente în stațiuni balneoclimaterice.

Pentru asistența socială a membrilor cooperatori se va cheltui în 1972 de peste 2,5 ori mai mult decît în 1970. După calculele preliminare se vor acorda ajutoare pentru mai bine de 91 la sută din copiii sub 16 ani ai țăranilor cooperatori, valoarea acestor ajutoare ridicîndu-se în 1972 la aproape o jumătate de miliard de lei.

Cooperatorii știu că sumele suplimentare se obțin prin creșterea contribuției unităților la fondul Casei de pensii de la 3,5 la 7 la sută din valoarea producției globale. De aceea este firesc ca dreptul la asistență socială să fie condiționat de contributia fiecăruia la obținerea producției globale și a veniturilor, de participarea la muncă. Oamenii nu au avut nevoie de explicații pentru a înțelege că este echitabilă această măsură. O afirmă în discuții, o susțin prin fapte. La Movila Miresii, în partea de est a Bărăganului, am găsit la începutul acestei săptămîni vreo mie de oameni la prășitul sfeclei de zahăr și al florii-soarelui. În urma lor nu am mai dat peste droaia de brigadieri și șefi de echipă care controlau în anii trecuți calitatea lucrărilor. Astăzi fiecare este propriul și, totodată, severul său controlor. Muncind pe aceleași parcele de la însămînțat pînă la recoltarea și depozitarea sau livrarea produsului, cooperatorul are tot interesul să lucreze bine, fiindcă după cum este recolta așa va fi și plata. Retribuirea muncii în acord global pe bază de tarif la unitatea de produs sau la mia de lei venituri a ridicat ștacheta autoexigenței la înălțimi puțin bănuite cu cîteva luni în urmă. Lichidînd orice element de nivelare sau de plafonare a cîștigului, acordul global întărește principiul socialist al retribuției după muncă. Introducerea acordului global a făcut cu putință extinderea plății numai în bani. În județul Ialomița, unde plata în bani a fost generalizată iar cooperatorii primesc lunar, sub formă de avans, pînă la 80 la sută din valoarea lucrărilor efectuate în decurs de o lună, participarea la muncă nu mai constituie o problemă.

Măsurile de îmbunătățire a nivelului de trai al țărănimii cooperatiste au stimulat gîndirea membrilor cooperativelor agricole, spiritul lor gospodăresc, inițiativa. Mulți țărani cooperatori din județele Neamț, Argeș, Constanța, Tulcea, Harghita s-au angajat ca pînă la sfîrșitul anului să propună fiecare spre valorificare cel puțin o sursă de sporire a veniturilor. Membrii cooperativei din Priboieni, de exemplu, unitate ce posedă abia cîteva sute de hectare în zona colinară a județului Argeș, s-au oferit să scoată lemn din locurile greu accesibile, operația urmînd să fie plătită unității în natură. Alții au propus ca dintr-o parte din lemnul primit drept plată să fie confecționate ambalaje pentru legume și fructe. Propunerile au fost acceptate, și numai pentru lădițele confecționate pentru beneficiari siguri cooperativa va încasa circa 2,5 milioane de lei, sumă ce depășește de peste zece ori pe cea prevăzută inițial în planul de producție și financiar la capitolul activități industriale. Avînd banii trebuincioși, cooperativa a început apoi, la propunerea unor cooperatori, să amenajeze ciupercării în adăposturile de animale rămase fără întrebuințare. Pe măsură ce mijloacele financiare ale unității vor spori, cooperativa va trece la refacerea livezilor și la crearea de plantații noi de pomi și arbuști fructiferi, dezvoltînd astfel ramura de producție agricolă pentru care există cele mai prielnice condiții pedoclimatice în zonă

Creșterea răspunderii individuale se grefează pe fondul unei înalte responsabilități colective. Deunăzi, într-una din seri, mai degrabă într-una din nopți, căci acele ceasului se apropiau de ora 12, cîțiva membri ai Cooperativei agricole din Boria, județul Sălaj, au auzit la radio că înspre ziuă zona lor este expusă căderii brumei. Cum brume tîrzii căzuseră și în alți ani în prima jumătate a lunii mai, cooperatorii au luat prognoza în serios și au dat alarma într-o parte de sat. În zori, cînd bruma într-adevăr a căzut, culturile de legume de pe cîteva hectare erau la adăpost, sub folii de polietilenă. Întrucît în cooperativa din Boria se aplică plata în acord global, cei care ar fi resimțit în primul rînd paguba ar fi fost cooperatorii din ferma legumicolă. Oamenii au lucrat însă nu gîndindu-se la cine pierde și cine cîștigă, nu în ideea de a fi pontați, ci pentru că conștiința le dicta să apere cultura care era a lor, a tuturor.

Au început de cîteva zile adunările generale ale țăranilor cooperatori în care se dezbat măsurile de îmbunătățire a condițiilor de trai ale țărănimii, măsuri prevăzute în Hotărîrea Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. Exprimîndu-și încă o dată deplina aderiune la politica agrară a partidului, țăranii cooperatori hotărăsc fără rezerve, în adunările generale, să sporească contribuția la Casa de pensii de la 3,5 la 7 la sută din producția globală. Preluînd inițiativa cooperatorilor din Stoicănești, județul Olt, ei caută să pună în valoare noi posibilități de sporire a producțiilor și de reducere a cheltuielilor materiale, astfel încît plata contribuției suplimentare să nu afecteze fondul de retribuire planificat și nici volumul acumulărilor. La Stoicănești au fost găsite rezerve de sporire a veniturilor, prin care se acoperă integral contribuția suplimentară la Casa de pensii, cifrată la 1 050 000 de lei, și se asigură încă circa o jumătate de milion de lei pentru creșterea fondului de retribuire. Același lucru și la cooperativa din Pecineaga, județul Constanța, unde contribuția la Casa de pensii va fi suplimentată cu aproape 1 000 000 de lei. Mai mult de jumătate din sumă va fi obținută în această unitate pe seama depășirii producției planificate la grîu.

Dependența agriculturii de natură este încă puternică, iar natura mai poate da dovadă de cruzime. Anul trecut, pe vremea aceasta începuse marea dramă a inundațiilor. Omul le-a înfruntat cu bărbăție și abnegație și nu a ieșit din luptă înfrînt. Eroismul dovedit atunci în ceasuri de cumplită încleștare cu natura dezlănțuită se manifestă astăzi în munca de fiecare zi și este expresia unei înalte conștiințe politice, a încrederii pline de recunoștință în partid. 1971, anul unor măsuri de o excepțională însemnătate pentru agricultura cooperatistă, va fi cu siguranță și anul unor remarcabile realizări.

STRUCTURILE MODERNE ALE INDUSTRIEI

Nici într-un alt deceniu al secolului, ca în acesta, în care am intrat, revoluția tehnico-științifică nu marchează mai intens dezvoltarea economiilor naționale. Dacă secolul XX a debutat cu descoperiri fundamentale,— teoria cuantelor a lui Planck (1901), teoria relativității a lui Einstein (1905), ca să amintim numai două care se înscriu în domeniul fizicii — sfîrșitul veacului este puternic marcat de incorporarea în practică a rezultatelor științei, susceptibilă de a determina o uriașă creștere a avuției materiale și o sporire prodigioasă a potențialului creator al popoarelor.

Încă de la Congresul al X-lea al partidului se preciza că în stadiul actual al industrializării din țara noastră obiectivul fundamental al progresului economic, adică lărgirea și perfecționarea bazei tehnico-materiale, are ca trăsătură esențială intensificarea aspectelor calitative ale industrializării. Aceasta înseamnă, înainte de toate, dezvoltarea cu precădere a ramurilor care condiționează înzestrarea tehnică superioară a economiei prin profilarea și specializarea industriei constructoare de mașini în așa fel încît aceasta să realizeze produse de înaltă tehnicitate, înseamnă, de asemeni, dezvoltarea producției de utilaje tehnologice complexe, diversificarea bazei energetice etc. Apariția în ultimele decenii a unor noi ramuri ale tehnicii a determinat schimbări sensibile în structura producției. Una dintre cele mai revoluționare mutații s-a produs în industria constructoare de mașini, mutație care a dus nu numai la dezvoltarea unor noi tehnologii, dar a influențat în mod hotărîtor și asupra eficienței economice. Obsesia acestui sfîrșit de veac: să producem mai mult, mai rapid, mai bine, dar totdeauna mai ieftin, își găsea o rezolvare aproape miraculoasă în mașinile comandate numeric, în mașinile-unelte cu program. Revista «American Machinist» remarca încă cu cîțiva ani în urmă (ian. 1963) că introducerea comenzii numerice în sistemele simple de mașini-unelte va marca substanțiale avantaje care vor duce nu numai la scurtarea timpului de producție și la suplețea în exploatare, ci și la posibilitatea automatizărilor complexe, chiar și a producției de serie mică, dar mai ales, ceea ce este într-adevăr o revoluție, la dirijarea exploatării unor întregi linii tehnologice cu ajutorul calculatoarelor electronice.

Aceasta înseamnă de fapt ceea ce în mod curent numim astăzi intensificarea aspectelor calitative ale industrializării. Aceasta este de fapt și explicația importanței care se acordă și în actualul cincinal industriei construcției de mașini, punîndu-se un accent deosebit pe dezvoltarea prioritară a sectoarelor de înaltă tehnicitate, capabile să asigure modernizarea și extinderea tehnologiilor de vîrf în întreaga economie. Astfel, de exemplu, producția de mașini-unelte va crește cu 36 la sută, cea de mijloace de automatizare cu circa 29 la sută, cea a industriei electronice cu 21,3 la sută. Numai în acest an industria constructoare de mașini și-a propus să realizeze aproape o mie de produse noi, cu parametri funcționali înalți: peste 450 de mașini și utilaje necesare dezvoltării rapide a unor ramuri de bază — cazane de 1 000 de tone abur pe oră pentru turbinele de 330 MW, macarale portuare, mașini-unelte cu comandă-program numerică etc., etc. Ceea ce caracterizează dezvoltarea intensivă a industriei constructoare de mașini este legarea ei de perspectivele de dezvoltare ale economiei naționale, dar și de relațiile ei cu economia mondială în anii ce vor veni. Estimîndu-se că în acest deceniu România va fi angrenată mai intens în schimburile comerciale internaționale, s-a preconizat realizarea unui program special de construcții de nave. De aceea se prevede ca încă în acest cincinal șantierele navale românești să producă nave pînă la 150 000 tone. În ultima sa vizită de lucru la Galați, tovarășul Nicolae Ceaușescu, referin-

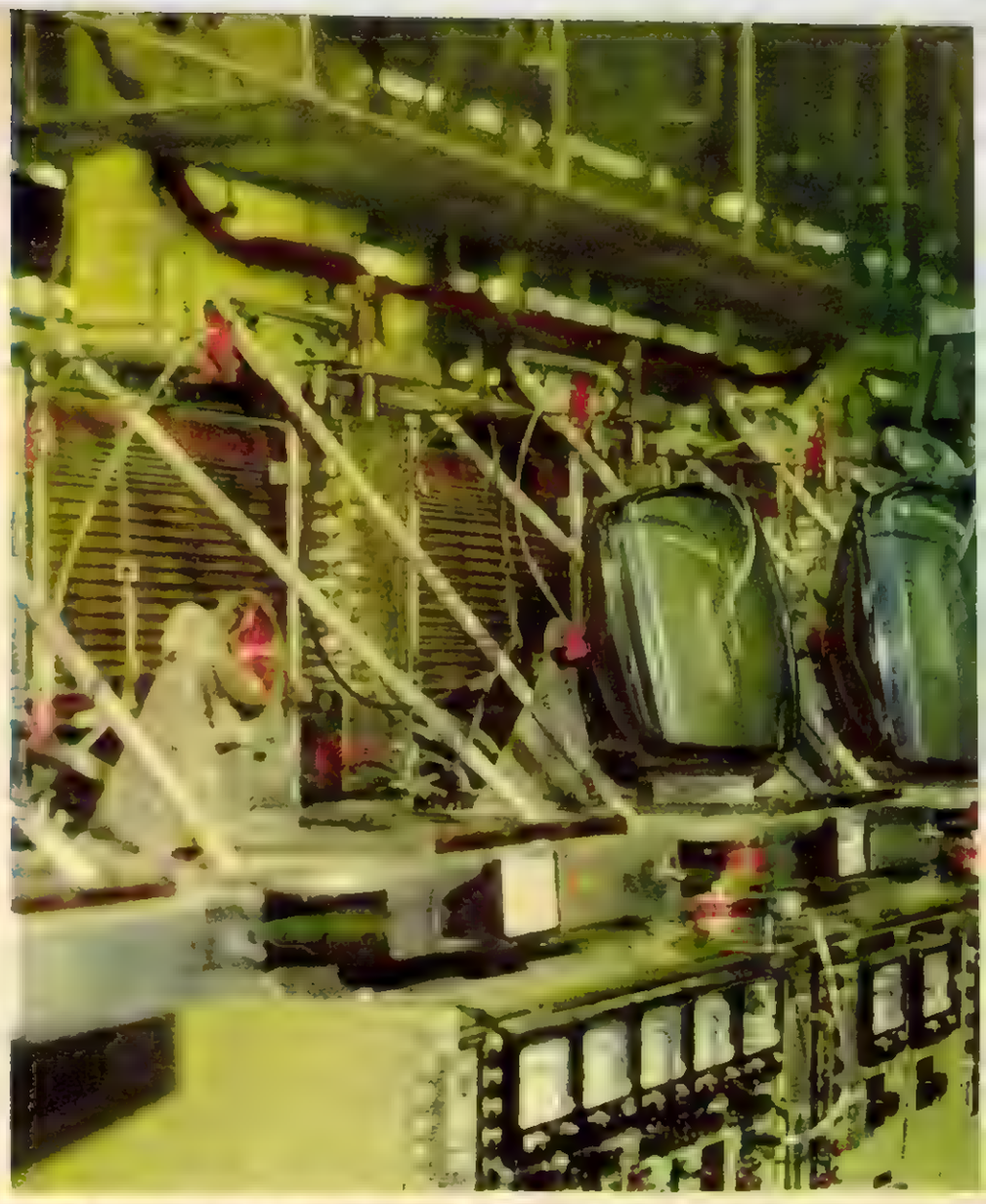

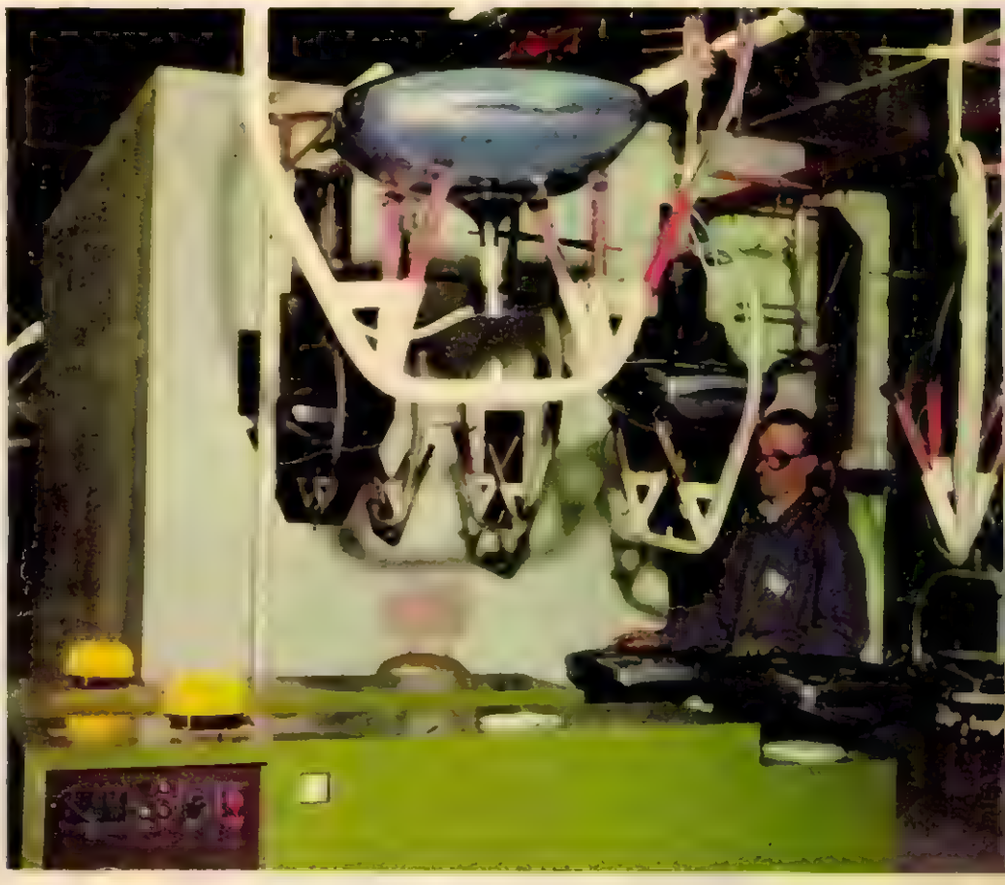

Un produs nou, o profesie nouă. Niciodată nu e prea tîrziu pentru a le însuși.

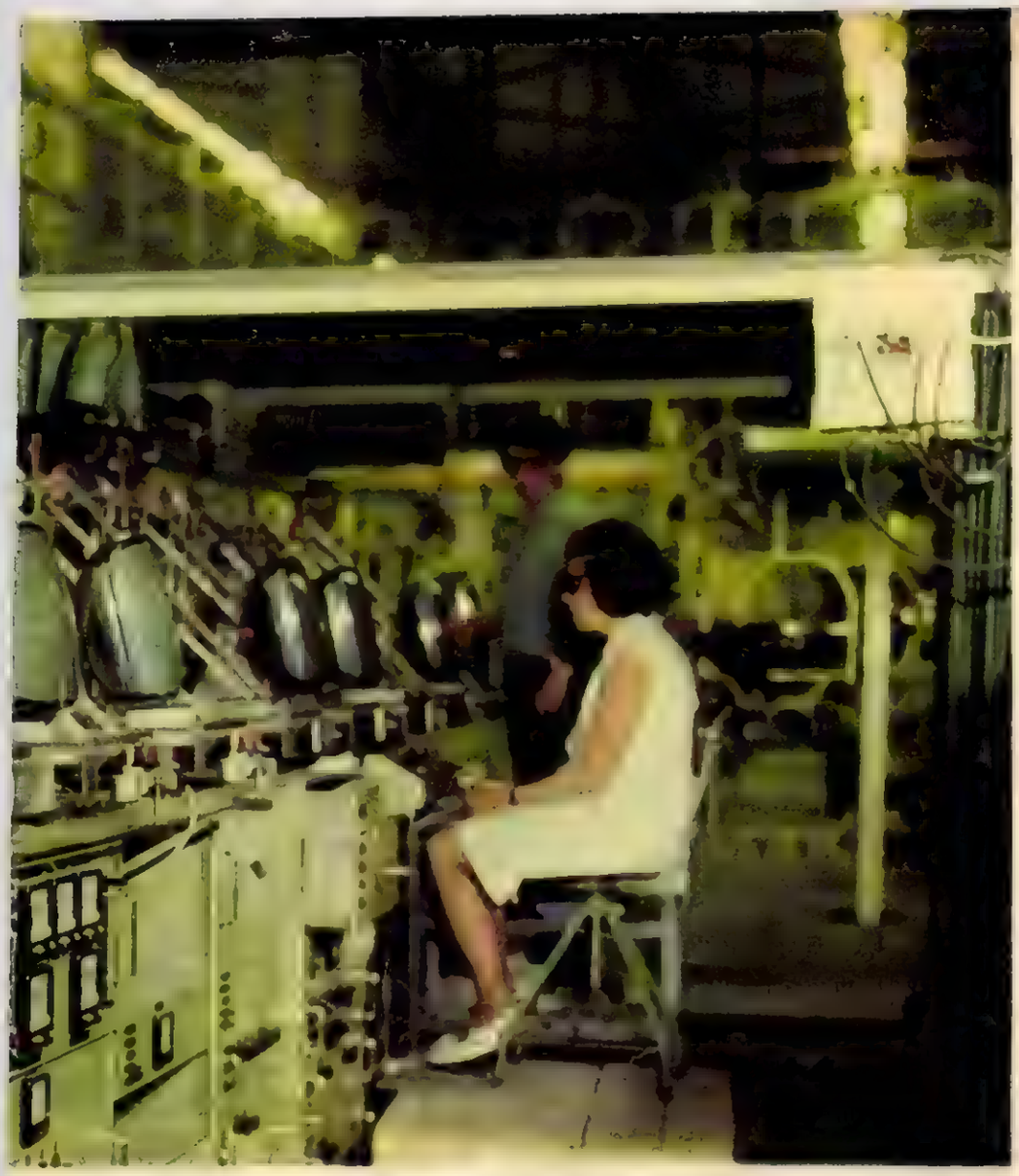

Cel mai adesea, datorită tehnologiilor avansate, «a munci» înseamnă aici «a supraveghea» procesul de producție. E adevărat însă că e nevoie de un maximum de atenție.

du-se la activitatea șantierului naval, spunea: «Șantierul va trebui să sporească mult producția de nave — și în această privință trebuie să spunem că sîntem acum ceva mai pretențioși decît am fost cu cîteva zeci de ani în urmă, cînd șantierul își începea activitatea... Avem pretenția ca pînă în 1975 aici, la Galați, să fie pusă pe șantier, în construcție, nava de 25 000 de tone»

Printre tendințele care caracterizează dezvoltarea economiei românești în acest deceniu este și orientarea ei spre ramurile cele mai noi, cu o dezvoltare rapidă și pe plan mondial și care caracterizează orice industrie modernă: electronica și electrotehnica. Calculatoarele electronice au apărut aproximativ acum două decenii și au căpătat o largă răspîndire în țările dezvoltate din punct de vedere economic. Azi nici nu se mai poate concepe o industrie rațională fără aportul mașinilor cibernetice, și prognozele prevăd creșteri rapide în utilizarea acestora în anii care vin. Elaborarea unui program menit să pună bazele sistemului informațional unic al economiei naționale a dus la necesitatea fabricării în țară a acestor calculatoare. Nu e exagerat dacă spunem că România trăiește deceniul electronicii. În anul 1971 este prevăzut, de altfel, să înceapă fabricația unor calculatoare electronice cu posibilități de memorizare sporită, precum și a primelor unități periferice de calcul. Electronica și automatica înregistrează cel mai rapid ritm de creștere, deoarece au un rol hotărîtor în dezvoltarea economiei naționale. Producerea calculatoarelor, armonizată cu crearea sistemului informațional unic al economiei naționale, va aduce cu sine în acest deceniu o creștere substanțială a productivității muncii, un control eficient al funcționării marilor instalații tehnologice, obținerea unei producții de calitate mai bună și un sistem incomparabil mai rapid de informare economică.

Intrînd într-un nou deceniu, economia românească intră de fapt și într-o nouă etapă istorică de dezvoltare. Esența acestei etape: construirea unei economii avansate. Și aceasta se realizează numai prin crearea și dezvoltarea unei industrii moderne, de înalt randament și eficiență, purtătoare a progresului tehnic.

I. CORIBAN

Fotografii de S. STEINER

Pare o pictură abstractă, dar de fapt este un element complicat al unei instalații electronice fabricate în țară

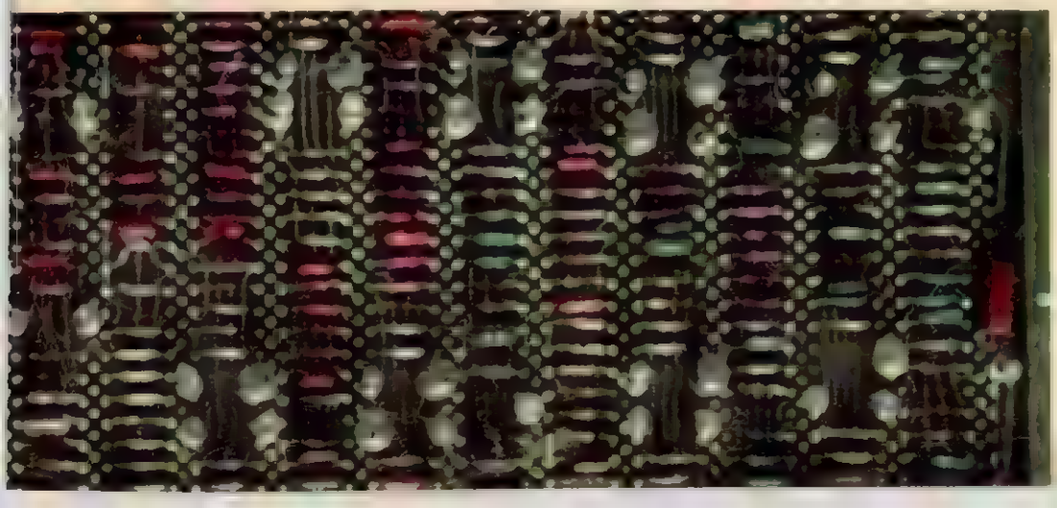

literare

de Traian STOICA

VASILE NICOLESCU:

«CLOPOTUL NINS»

Dacă am risca o imagine, am spune că, pînă la urmă, poezia lui Vasile Nicolescu lasă impresia unei coloane albe, pure, de lumină. Recenta sa carte de poeme, *Clopotul nins* (Editura Eminescu), întregește și consolidează această imagine. Contemplativitatea elevată, armonia tonurilor, muzicalitatea discretă dar pătrunzătoare a unui «glas care urcă», invocarea unor zone aerate, de altitudine, corelate cu năzuința continuă de a le atinge sînt aici cîteva elemente care circumscriu o lirică, în esența ei, de aspirație spre înalt și puritate. Dar folosirea, ca imagine, a coloanei nu trebuie să ne poarte gîndul la o poezie statuară, de rece și mată construcție. Fruct al unui temperament neliniștit și dramatic, poezia lui Vasile Nicolescu e străbătută în substratul ei originar de filoanele unor tulburătoare interogații existențiale. Numai că poetul tinde în permanență de a «transcende» această stare de contrarietăți. Desigur că nu fără semnificație cartea se deschide cu acest poem, «Cosmos»: «*Și dacă n-am să mă mai pot întoarce —/ dacă n-am să mai pot găsi unghiul acela de fulger,/ tăcerea aceea de moarte,/ asurzitoarea liniște care ne readuce în noi înșine,/ pe galbena orbită dintre vise,/ cînd stelele-s în transă și iarba se agită,/ pierdut prin dezacordatele spații...?*»

În afară de alte implicații și sugestii, reținem «spaima» poetului de «dezacordatele spații». Observăm însă că, în ciuda acestei temeri, poezia lui Vasile Nicolescu nu refuză acele «dezacorduri» rezultate din demersul său liric în cunoaștere; mai mult chiar, această poezie nu indică numai peisaje și stări paradiziace, ci ne prezintă, și nu de puține ori, și realitatea coruptă de impurități. Dar aceasta se face cu scopul ca maculatul să fie respins, depășit Poetul e departe de a fi adeptul unei viziuni idilice, senine, detașate. Obsesia întrebărilor și neliniștilor nu-l scapă din chingă pe autorul «Liturghiilor negre». Poetul le mărturisește drept urmare a unor trăiri autentice, dar, mărturisindu-le, ca într-un încordat proces de eliberare, vizează echilibrul salvator într-un univers de mari și înălțătoare frumuseți. Într-un poem de patetism dens, «Secțiunea de aur», lucrul e comunicat limpede. Într-un peisaj devastat și în situații-limită, cînd «*chiar dacă cenușa/ ninge prin casă/ și scapătă ziua/ și noaptea se-ndeasă// și pilpîie luna/ și ultima stea/ și corbul pe umăr/ vine să-ți stea//... Tu încă păstrează/ proporția pură/ desenul iubirii/ a raiului gură*».

Și nu numai aici, dar și în alte poeme, precum «Cămașa lui Nessus», «Tornadă», «Obîrșii», «Baladă înainte de zori», «Nike», poetul refuză instalarea într-un peisaj degradat, jubilînd la întrezărirea altuia imaculat, luminat

Pentru captarea purităților de stea și ape, în urmărirea cărora poetul își pune deopotrivă sensibilitatea și luciditatea, sînt folosite mijloace de expresie dintre cele mai congruente. De esență muzicală, lirismul lui Vasile Nicolescu cultivă și virtuțile plastice ale cuvîntului. Și trebuie să spunem, fără reticență, că îmbinarea celor două elemente conferă acestei poezii o structură distinctivă, ele influențîndu-se în potențarea expresivității. Muzica versului diafanizează «pitorescul» plasticului, iar acesta din urmă «materializează» fluența melodică. Decantată, expresia nu sună devitalizat. Muzica poemului, de sonuri pure, e consubstanțială sentimentelor ce o generează. «Focul» (invocat de poet de atîtea ori) purifică pînă la esență simțămintele, iar poemul îi răsfrînge arderile nerezidual, ca o «oglindă» (alt element semnificativ folosit în încrengătura metaforei).

Dar pentru satisfacția noastră și bucuria cititorului, să mai transcriem acest poem, «Dans», pe cît de nediscursiv, pe atît de uman: «*Dansăm pe lumina ce moare,/ pe trena de umbră-a tristeții,/ pe frunza căzută din ceruri/ prin cearcănul straniu al ceții.// Dansăm pe asfaltul ce fuge,/ pe iarba cu torțele-i pure./ Licorni de argint ne-mpresoară/ și scai violeți prin pădure./ Dansăm printre nunți viitoare/ pliind cu paharele-n mînă./ Faruri de flăcări ne taie,/ biciul secundei ne mînă.// Dansăm printre clopote mute,/ în pacea din miezul furtunii,/ dansăm peste inima noastră/ sub lacrima rece a lunii*».

«Salonul» de la Bourget — anticipează agențiile de presă — va constitui în acest an cea mai importantă manifestare aeronautică internațională. Prezența, pe platoul aeroportului parizian, între 27 mai și 6 iunie, a ultimelor tipuri de giganți ai aerului — supersonice sau nu, prototipuri sau încă machete — va constitui o confruntare de visu a realizărilor sau proiectelor marilor constructori de avioane. O confruntare ce stîrnește cu atît mai mult un deosebit interes cu cît succede unor foarte recente evenimente care nu numai că au făcut vîlvă — datorită largilor implicații de ordin economic, social și politic — dar au și determinat absențe de la această prezentare aeronautică internațională, punînd în același timp sub semnul întrebării perspectiva realizării chiar a unora dintre exponate.

INTERFERENȚE

de I. CIOARĂ

«O LOVITURĂ SEVERĂ»

«Marele absent» este «Boeing 2 707». Absent nu numai de la Bourget, dar pare-se din însăși competiția avioanelor de transport supersonice. Cel puțin astfel se prezintă lucrurile după voturile negative exprimate într-un interval de numai o săptămînă în Camera Reprezentanților și Senat (la 18 și respectiv 24 martie). Refuzînd să aprobe creditele în valoare de 134 milioane dolari solicitate de Administrație, necesare pînă la finele actualului exercițiu bugetar (30 iunie) pentru continuarea punerii la punct de către «Boeing» și «General Electric» a celor două prototipuri aflate în construcție, Congresul a retezat pentru moment din aripile proiectului avionului supersonic american. Votul ce implica abandonarea acestuia — o dată cu cei peste 800 milioane dolari care, investiți de-a lungul a șapte ani de la deschiderea dosarului «SST» (Supersonic Transport) n-au produs decît desene și machete — a survenit după un an de dîrză înfruntare a două puternice «lobby»-uri, reprezentîndu-i pe partizanii și adversarii avionului supersonic.

Raliind cercuri diverse, cuprinzînd politicieni, industriași interesați și chiar pe președintele centralei sindicale AFL-C.I.O., George Meany — care s-a pronunțat în favoarea proiectului, susținînd că acesta ar putea impulsiona dezvoltarea uneia din principalele industrii ale S.U.A. și, implicit, ar crea noi locuri de muncă, împiedicînd adîncirea recesiunii economice — grupul susținătorilor proiectului a avut de partea sa însăși Administrația. Principalele argumente ale acesteia reies cu evidență din comunicatul dat publicității de Casa Albă după voturile din Camera Reprezentanților și Senat — luare de atitudine prin care, exprimîndu-se decepția față de respingerea creditelor solicitate, se subliniază că aceasta constituie «o lovitură severă dată nu numai zecilor de mii de muncitori, ci de asemeni primatului S.U.A. în domeniul aeronautic». Cît privește victoria repurtată de adversarii «SST»-ului, ea nu reflectă neapărat impunerea unor argumente. Este adevărat, în cursul anului trecut s-a manifestat mai virulent o opoziție față de avionul supersonic, axată pe pericolele de ordin ecologic pe care le-ar implica crearea acestuia (afirmîndu-se, de pildă, că bangul sonic ar putea avea efecte catastrofale asupra faunei și florei Oceanului Atlantic și chiar distrugerea unor zone largi din păturile superioare ale atmosferei). Acest fapt, se pare, a determinat de altfel și primul vot negativ din Senat, în decembrie trecut. Dar dacă «artileria grea» a celor ostili «SST»-ului, și îndeosebi a oamenilor politici, și-a ales după aceea drept «obuze» mai ales argumente de ordin economic și social care să șuiere bine pe la urechea «omului de pe stradă», asaltat de pe acum de prefigurarea campaniei electorale pentru alegerile prezidențiale din '72, aceasta — subliniază observatorii din capitala americană — nu înseamnă neapărat că asemenea preocupare ar fi fost determinantă în rezultatul votului. «Ar fi totuși o eroare de a crede — transmitea corespondentul la Washington al ziarului francez «Le Figaro» — că există în acest moment o majoritate în Congres favorabilă unei sporiri sensibile a creditelor destinate să satisfacă necesitățile interne din Statele Unite; anumiți parlamentari ostili SST-ului sînt, în fond, conservatori, partizani ai unei reduceri sistematice a tuturor cheltuielilor statului pe plan federal». Cert este că, deși Administrația va despăgubi — «pentru ruperea contractului» — firmele Boeing (cu 52 milioane dolari), General Electric, constructoarea motoarelor (cu 33 milioane) și alte firme auxiliare (cu 10 milioane), lovitura de grație dată SST-ului înseamnă noi greutăți pentru industria aviatică americană, care și așa are de făcut față unei întregi serii de «dificultăți» — cum se exprimă eufemistic oameni de afaceri americani. Dar, mai mult decît atît, este vorba de implicațiile de ordin social, ilustrate chiar și numai de faptul că Boeing are în vedere concedierea a 5 000 salariați, General Electric — 1 500 și celelalte firme auxiliare — 6 000, sau de gestul fără precedent pe care l-a constituit transmiterea prin difuzoare, la uzinele Boeing din Seattle (cele mai afectate) și Wichita, a convorbirii telefonice dintre președintele Nixon și președintele companiei Boeing, William Allen. Dar regretele nu pot aduce dolari și, paralel cu încercări de găsire a unor finanțatori americani sau străini pentru salvarea proiectului SST (se vorbește de oferte venite din partea unor firme din Japonia și din Orientul Apropiat), într-un efort deosebit pentru salvarea SST-ului, Administrația a mai supus încă o dată Camerei Reprezentanților propunerea de a continua finanțarea proiectului. Votul favorabil — foarte strîns însă (201 contra 195) — al acesteia pentru alocarea a 85 milioane în vederea reluării proiectului abandonat în martie nu reprezintă și o hotărîre definitivă. Căci mai trebuie să se pronunțe și Senatul — or, aici există cea mai mare opoziție. Poate tocmai avînd în vedere acest element, conducătorii companiei Boeing se orientează, potrivit afirmației unor surse informate, spre reintrarea pe piața avioanelor militare, unde nu și-au făcut simțită prezența în mod serios în ultimele trei decenii. De altfel, remarcă unii observatori, dacă firma Boeing ar fi fost mai mult legată de Pentagon, în ultimul timp, lucrurile s-ar fi soldat altfel pentru «SST». Și, în sprijinul unor asemenea aserțiuni, vine «Afacerea Lockheed — Rolls Royce»

ATUUL FIRMEI «LOCKHEED»

Deosebit de multe falimente au fost înregistrare în 1970 în Anglia, datorită înrăutățirii situației economice: 4 907 — cel mai mare număr înregistrat în ultimul deceniu. Dar nici una dintre firmele ajunse într-o atare situație n-a suscitat atîta vîlvă în jurul ei ca Rolls Royce. La urma urmei, faptul e lesne de înțeles. Firma (pînă și cuvîntul companie ar fi aproape «vulgar» pentru o asemenea «instituție» — afirmă «Le Nouvel Observateur»), fondată în 1906 de Henry Royce și Charles Stewart Rolls, a ajuns să întruchipeze, cu cei doi «R» împletiți și statueta de argint ce împodobește botul limuzinelor sale (doar 65 000 în lume!), simbolul «establishment»-ului britanic. Dacă însă pentru omul de pe stradă gloria firmei o constituie automobilele «R.R.» de lux, pentru conducătorii acesteia, ca și pentru cercurile de afaceri, prestigiul — transformat în comenzi și lire sterline — l-au adus cu adevărat motoarele de avion produse în uzinele Rolls Royce, reprezentînd 80% din producție și situînd-o pe locul trei în rîndul societăților occidentale de acest gen, după companiile americane «Pratt and Whitney» și «General Electric». Dar tot aceste motoare au adus-o în pragul dezastrului. După o perioadă de «boom» în anii postbelici, pe la începutul deceniului '60 începe să se șușotească în marile cercuri de afaceri de la Londra și New York, în termeni delicați: «Rolls Royce are dificultăți de marketing» (în 1962 se înregistrase un deficit de 14 milioane dolari). Dar, în sfîrșit, după ce în 1966 înghite principalul concurent britanic, «Bristol Siddeley Engines» (inițiatorul și creatorul motoarelor «Olympus 593» ce echipează avionul «Concorde»), în 1967 renumita firmă britanică pune la cale o «lovitură»: șeful diviziei aeronautice, Sir David Haddie, se instalează pentru mai multe luni la New York (cheltuieli: un milion de dolari), și în dimineața lui 29 martie 1968 o telegramă sosită la Londra confirmă încheierea unui contract pentru motoarele necesare trireactorului american «L—1011-Tristar» — un adevărat autobuz aerian construit de firma «Lockheed». O clauză a contractului l-a surprins atunci pe specialiști: contractul global la preț fix; atitudine justificată, precum avea să se vadă mai tîrziu, cînd respectiva clauză va deveni motivul principal al necazurilor constructorilor motoarelor «RB-211» pentru «Tristar». Căci, în cursul realizării acestora, materialul economicos, chiar «revoluționar» — fibre de carbon — pe care se bazau specialiștii de la Rolls Royce, n-a dat rezultate și reluarea de la început a lucrării a majorat foarte mult prețul de cost, prevăzîndu-se pierderi uriașe. Nici chiar ajutorul de 100 milioane dolari acordat de guvernul britanic în noiembrie trecut n-a putut salva reputata firmă, ajunsă la capătul resurselor, de la situația prea puțin onorabilă, din februarie a.c., de a se declara în stare de faliment. În această împrejurare, calificată în presa britanică drept o «tragedie», «un dezastru de primă mărime», o «catastrofă națională», guvernul a recurs la măsura naționalizării parțiale, asumîndu-și obligația de a finanța contractele militare încheiate de firmă, precum și cele cu parteneri străini (privind de pildă reactorul «Olympus» pentru «Concorde»). Totodată s-a făcut apel la compania Lockheed pentru renegocierea contractului, afirmîndu-se la Londra că, în cazul unui refuz din partea americană, se va renunța la construcția lui RB-211. Naufragiul lui Rolls Royce a avut un puternic ecou în S.U.A. — nu numai la Lockheed, dar și în cercurile oficiale — îndeosebi la Pentagon, printre ai cărui principali furnizori se numără Lockheed. Cu atît mai mult cu cît compania americană manifestă ea însăși de cîtăva vreme semne de criză, iar «afacerea Rolls Royce» a neutralizat în mod practic «o frumoasă subvenție și o nu mai puțin flagrantă derogare de la principiul liberei întreprinderi» («Le Monde»).

Pentagonul — subliniază ziarul citat — «voia cu orice preț să evite dispariția unuia dintre cei mai mari furnizori ai săi și destrămarea echipei de ingineri cu care este obișnuit să lucreze de mulți ani». În această lumină trebuie privit și permanentul contact dintre Casa Albă și Downing Street 10, imediat după ce a fost făcut cunoscut dezastrul de la Rolls Royce, ca și acordarea imediată, de către un consorțiu al băncilor americane, a unui împrumut de 400 milioane dolari firmei Lockheed, credit a cărui garantare, cum anunța ministrul de finanțe John Connally, Administrația intenționează să o supună spre aprobare Congresului. Acest gir oficial american pentru continuarea proiectului Tristar constituie de altfel una din condițiile cerute de guvernul britanic. Într-adevăr, contactele americano-britanice, la cele mai variate niveluri, au dus pînă la urmă la realizarea unui acord între firmele Rolls Royce și «Lockheed» în vederea fabricării mai departe a motoarelor RB-211 — dar la prețul de 1,15 milioane dolari (cu 38% mai mult decît prevedea contractul inițial). Londra a acceptat să garanteze o serie de credite în acest scop (aproximativ 200 milioane dolari), cerînd însă ca și Washingtonul să ofere de asemenea asigurări cu privire la viitorul Tristarului. Desigur, soarta definitivă a acestui autobuz aerian depinde în bună măsură de acordarea garanțiilor pe care și le cer reciproc americanii și britanicii — la care ar mai fi de adăugat dorința unor companii aviatice americane ce au făcut opțiuni asupra Tristarului de a vedea și compania britanică B.E.A. exprimîndu-și explicit intenția de a cumpăra acest avion. Dar chiar și numai faptul că Lockheed a anunțat că va livra societăților de transporturi aeriene primele airbusuri «L-1011 Tristar» în aprilie 1972, evidențiază încrederea acestei firme în atuul prețios pe care-l constituie dependența atît de strînsă de Pentagon, alături de factorul, de asemeni de loc neglijabil, al reafirmării «relațiilor speciale» americano-britanice după revenirea la putere a partidului conservator.

MAI MULT DECÎT O BĂTĂLIE TEHNICĂ

Fapt aparent contradictoriu, criza manifestată în ultimul timp în S.U.A. într-un domeniu unde n-a încetat a fi preponderentă de la zborul fraților Wright încoace — industria aeronautică — a stîrnit și neliniște, nu numai sentimente de ușurare și satisfacție malițioasă, în Europa occidentală, cum ar fi fost de așteptat, mai ales în condițiile în care țările vest-europene s-au hotărît să înfrunte «sfidarea americană» pe acest tărîm. De fapt însă, neliniștea tocmai în aceasta își are originea. Căci nu era de așteptat ca americanii, aflați în această situație, să vadă cu ochi buni airbusul sau supersonicul vest-european. Iată deci cum s-ar putea explica, de pildă, mai sus-amintita condiție cerută de societățile de transport aeriene americane — ca societatea aviatică britanică B.E.A. să se angajeze să cumpere Tristarul. Și ea a fost lansată — ce coincidență! — tocmai în momentul în care British European Airways manifesta interes față de «Airbus A 300 B», președintele B.E.A., H. Marking, declarînd,

după o vizită făcută la uzinele SNIAS din Toulouse, unde este asamblat autobuzul aerian vest-european: «În urmă cu un an, n-am fost foarte entuziasmați cu privire la acest aparat, dar lucrurile s-au schimbat». Or, se afirmă că respectivul avion franco-vest-germano-olandez — care, potrivit săptămînalului englez Economist, a avut «cea mai dificilă naștere din istoria aviației moderne», datorită îndelungatelor tratative, pertractări de care nu e străină nici Anglia — se află totuși, cel puțin în prezent, într-un stadiu avansat, care-i dă posibilitatea să apară primul «pe piață».

Dacă aceasta e situația în ce privește avionul vest-european de mare capacitate pentru distanțe scurte și medii, nu mai puțin favorabilă — în raport cu aparatul similar american — este situația supersonicului franco-britanic «Concorde», a cărui construcție a fost hotărîtă în 1962 și care după zborurile de probă începute în 1969 va intra în serviciu în 1974. Și totuși — nota Jacques Isnard în *Le Monde* — «departe de a asigura viitorul avionului franco-britanic, eșecul SST-ului în Statele Unite reprezintă o amenințare virtuală pentru Concorde». De ce? Mai puțin poate pentru faptul că a reaprins polemicile ce s-au făcut auzite în numeroase rînduri asupra acestui avion supersonic de pasageri, oferind adversarilor săi — care afirmă că nu este justificat din punct de vedere comercial și ecologic — argumentul că pînă și americanii au renunțat cînd și-au dat sema de acest lucru, chiar dacă au investit deja 800 milioane dolari din cele 1 300 milioane la cît se ridica proiectul a două prototipuri. Aspectul mai grav îl constituie însă evocarea tot mai insistentă a posibilității ca, invocîndu-se considerentele de ordin ecologic la care s-a recurs și pentru subminarea SST-ului, să se interzică accesul pe teritoriul american și zborul deasupra acestuia a supersonicelor străine. De altfel, un proiect de lege în acest sens, prevăzînd interzicerea accesului avioanelor ce fac un zgomot mai puternic de 108 decibeli, a și fost depus în Adunarea legislativă a statului New York; or, este știut că zgomotul produs de supersonice nu e mai mic de 118 decibeli. Iar exemplul New Yorkului îl pot adopta și alte state... Ceea ce reține însă în mod deosebit atenția este momentul ales pentru această operațiune și anume tocmai în preajma datei cînd miniștrii de resort francez și britanic urmau să se întîlnească pentru a face bilanțul zborurilor de probă ale prototipurilor 001 și 002, a aborda viitorul comercial al aparatului și a aloca eventual sumele necesare continuării producției de serie. La reuniunea de la 22 aprilie s-a hotărît totuși construirea a încă patru exemplare de serie (ce va mări numărul acestora la 10) și alocarea unor sume pentru aprovizionarea cu materiale necesare construcției avioanelor 11–16. Această hotărîre evidențiază mai mult decît «încrederea celor două guverne în dosarul tehnic care le-a fost prezentat». Este vorba, desigur, și de soarta celor

AVIATICE...LA SOL

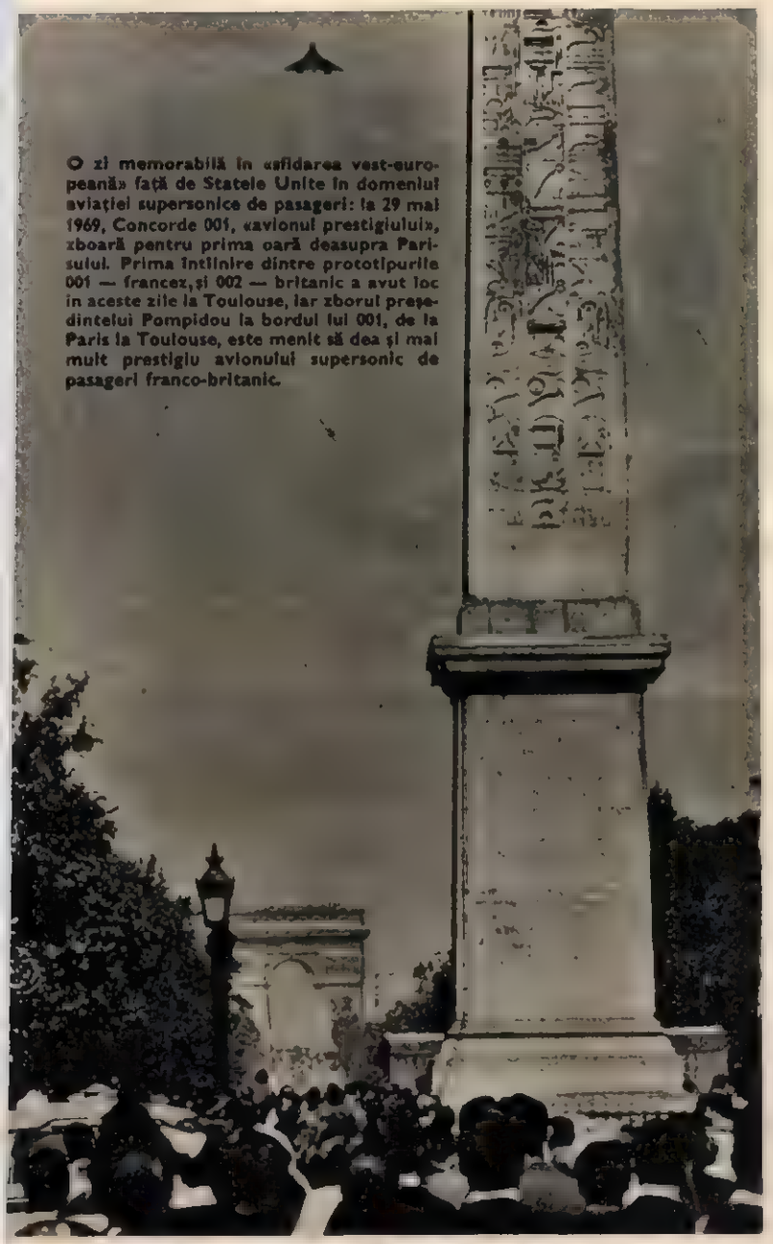

O zi memorabilă în «sfidarea vest-europeană» față de Statele Unite în domeniul aviației supersonice de pasageri: la 29 mai 1969, Concorde 001, «avionul prestigiului», zboară pentru prima oară deasupra Parisului. Prima întîlnire dintre prototipurile 001 — francez, și 002 — britanic a avut loc în aceste zile la Toulouse, iar zborul președintelui Pompidou la bordul lui 001, de la Paris la Toulouse, este menit să dea și mai mult prestigiu avionului supersonic de pasageri franco-britanic.

Chipurile acestor salariați ai uzinelor Boeing din Seattle, victime ale abandonării proiectului SST, explică, singure, ceea ce presa caracteriza drept «gestul fără precedent» al președintelui Nixon — transmiterea prin difuzoare a convorbirii telefonice prin care șeful executivului american adresa președintelui companiei Boeing, aflat împreună cu alți conducători în incinta uzinelor din Seattle, cuvinte de îmbărbătare pentru muncitorii ce urmează să rămînă șomeri după voturile din Congres.

Este parcă de necrezut ca un motor de avion, de pildă acest RB-211, să aducă o firmă celebră ca Rolls Royce în stare de faliment, să agraveze de asemeni dificultățile financiare ale companiei americane «Lockheed» și să arunce pradă șomajului mii și mii de muncitori de o parte și de alta a Atlanticului.

Simbol al «antantei concordiale»: piloții de încercare ai prototipurilor Concorde 002 — englezul Brian Trubshaw (stînga), și Concorde 001 — francezul André Turcat.

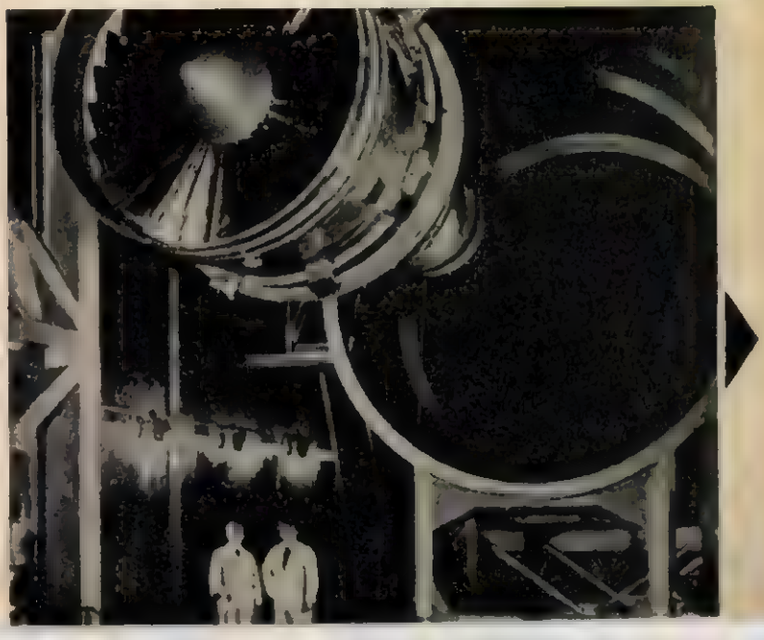

INTERFERENTE AVIATICE...LA SOL

50 000 oameni care lucrează pentru «Concorde» de o parte și de alta a Canalului Mînecii. Dar este vorba și de o hotărîre politică pe două planuri. Pe de o parte, pentru că «ceea ce a fost la lansare, în 1962, un test al bunăvoinței politice între Paris și Londra și a devenit apoi un vast program de cooperare industrială, evaluat la 11 miliarde franci», dacă acum ar fi bătut pasul pe loc «ar fi avut un efect foarte negativ asupra eventualei lărgiri a Pieței comune» (Le Monde). Pe de altă parte — și aceasta prezintă o importanță cel puțin la fel de mare — «decizia luată în 1962 de a realiza un avion supersonic a fost politică și răspundea unei dorințe de a cuceri o anumită independență față de tehnologia americană». Nouă ani mai tîrziu, Concorde, numit vreme îndelungată «avionul prestigiului», e pe cale așadar să cîștige mult mai mult decît o bătălie tehnică. Oferind totodată imaginea adevăratului cadru al interferențelor aviatice occidentale în momentul de față.

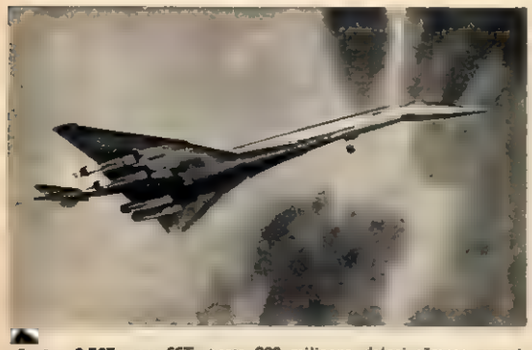

«Boeing 2 707» sau SST — peste 800 milioane dolari rămase numai desene și machete.

Uriașa «pasăre» este cea mai importantă realizare a constructorilor sovietici de avioane: «TU-144» — avion cu reacție pentru pasageri (120–130 locuri, 2 500 km/h, 20 000 m altitudine), al cărui prim zbor de încercare peste bariera sonoră a avut loc înaintea celui efectuat de prototipul francez «Concorde». Poate și avansul lui «TU-144», ca și dorința de a nu ieși din cursa supersonicelor, mai ales cînd SST pare înmormîntat, a determinat ca la recenta întîlnire a miniștrilor francez și britanic să se dea «cale liberă» construcției de noi exemplare de serie ale avionului «Concorde».

cronică satirică

de Teodor MAZILU

TEMBELISM

X e, într-un fel, simpatic, în orice caz, are prestigiul unui om simpatic. E drept că a tras ca la galere pentru această faimă, dar pînă la urmă a brodit-o. Tot ce a reușit în viață, de la soție pînă la apartament, de la anecdote i se trage...

Nu e de loc ușor să fii simpatic. Nimeni nu se naște cu rîsul pe buze. X are grijă să se aprovizioneze cu anecdote cu seriozitatea cu care alții se ocupă de proviziile de iarnă... Așa că de cîte ori te duci la el acasă găsești, dacă nu o mîncare caldă, în mod sigur o ultimă anecdotă. Te lasă nemîncat, dar te face să rîzi în hohote. Cerșește glume în dreapta și-n stînga, îi e teamă ca nu cumva să fie găsit descoperit... Dacă n-are o anecdotă în cap, se simte înfricoșat, dezarmat, nu iese din casă. Anecdota e arma lui preferată... Cu ea obține audiențe, cu ea sucește capul femeilor. Dar desigur că X nu trăiește din anecdote. Din anecdote, oricît de spirituale ar fi, nu se poate trăi multă vreme... O anecdotă la care nu se rîde îți poate distruge cariera. X are o viață sufletească mai bogată. X e cam tembel, iată e cuvîntul nimerit, și n-are rost să căutăm altul. Ce face un tembel de dimineața pînă seara? Nimic... Promite și spune anecdote. X promite de dimineața pînă seara, și, bineînțeles, nu se ține de cuvînt. Nici nu-i trece prin cap să se țină de cuvînt... Important e să promiți, nu să te ții de cuvînt... Chiar dacă nu-i ceri, el tot îți promite ceva. X e, într-un fel, generos; dacă nu dă de la el, de ce să nu promită?

Dacă-i reproșezi că nu s-a ținut de cuvînt, se miră sincer... Ce rost ar fi avut? Ai impresia că X ți se scurge printre degete. Se prelinge și dispare în zare. Dacă se întîmplă ceva grav, se închide în casă și nu vrea să stea de vorbă cu nimeni. Dacă simte că ți s-a întîmplat ceva, te ocolește sau îți face o promisiune foarte caldă.

Dar X stă închis în casă pînă ce trece furtuna... Pe urmă, cînd e vorba de băut, de mîncat, de flecărit, își face, glorios, stupid, rotofei, apariția.

mapamond'71

de Ioan GRIGORESCU

FACEȚI JOCURILE, DOMNILOR!

Două detalii m-au izbit pătrunzînd în faimosul cazinou de la Monte Carlo: aspectul funerar al clădirii care, în ciuda exuberanței vegetației mediteraneene din somptuosul parc, se asemăna mai mult cu un crematoriu de lux decît cu un templu al jocurilor de «noroc»; și faptul că funcționarii și crupierii casei, cei mai informați oameni asupra secretelor hazardului, nu jucau niciodată, chiar și după ce își încetau calitatea de salariați ai tripoului. Nimic din zbaterea spasmodică a neonului multicolor care face din Las Vegas cel mai strident bîlci al deșertăciunilor, nici din austeritatea sobră decorată de celebrele pînze ale lui Magritte și de tapiseriile multicolore ale lui Lurçat din cazinoul de la Knokke le Zoute.

Panoptic · funebru, chipuri de ceară, băbet cu coafuri savante și bijuterii urîțitoare, fețe livide, ochi scurși, guși de curcă, mîini tremurătoare, jetoane multicolore sunînd ca oasele, tensiune arterială, pulsuri de preinfarct, guri ca tirtița de găină și un iz de transpirație parfumată care n-avea nimic comun cu mirosul zdravăn și sănătos al sudoarei. Da, ici-colo, cîte un superb exemplar feminin contaminînd cu ardoare viciul, fii de bani gata îmbrăcați de Ted Lapidus, și o subtilă duhoare de ban nemuncit contestînd falsa zicală că «banul n-are miros». Crupieri sacerdotali, supraveghetori cu ochi de cerber, poliție distinsă dar fermă, greble și lopățele de strîns și împărțit mizele ca niște scîrpinătoare de dosuri ce nu mai pot fi ajunse cu mîna... Și secundele acelea de suspense dintre invitația «faceți jocurile, domnilor» și sentențiosul «nimic nu mai cade», țăcănitul bilei jucată de gheara hazardului, teamă, frică, iluzie și deziluzie, încrîncenare mută și suspin de ușurare, geamăt înfundat și țipăt izbucnind numai prin ochi atunci cînd cifra blagoslovită de odihna lacrimii de fildeș anunță încă un eșec sau o efemeră izbîndă.

Prea puțini joacă după ureche, adevărata și distinsa clientelă face știință, savante calcule ale probabilităților, și orice băbătie care vrea să forțeze mîna destinului înainte ca mirosul de tămîie să-i biruie tăria dezodorantelor nu se așază la masa verde fără carnetul ei de notițe cu filele înțesate de cifre. Supremul principiu al tuturor tripourilor: «Cine mizează, acceptă», tinde astfel să fie completat, prin studierea legii hazardului, cu un amendament: «Cine mizează trebuie să calculeze». Numai că, cei care s-au specializat în hazardologie obținînd uneori senzaționale rezultate teoretice, n-au fost niciodată jucători, ci doar contemplatori și filozofi ai jocurilor de noroc. Montmort spunea: «îndeosebi la jocurile de noroc apare slăbiciunea spiritului uman și înclinația lui către superstiții». Pascal, d'Alembert, Laplace, Henri Poincaré, care s-au ilustrat în știința cifrelor, au sfidat hazardul dar nu l-au provocat ci doar au căutat să împace paradoxul dintre știință și întîmplare prin calculul probabilităților. Ei și-au propus să studieze cu o cît mai mare precizie matematică gradul de probabilitate al unui eveniment intuibil prin aproximație și opus așa-zisei «teorii a șansei». Olandezul Huyghens a încercat printre primii să stabilească raporturile logice în jocurile de noroc, celebrul astronom englez Halley a aplicat calculul probabilităților la viața omului, iar elvețianul Jacques Bernoulli a lăsat la moartea sa o senzațională operă publicată în 1713 sub titlul: «Ars conjectandi, opus posthumum; accedit tractatus de seriebus infinitis».

Bătrînul cu sever regim dietetic și cu somnul pe sponci, care își zornăie între degetele scheletice fișicurile de oase la Monte Carlo, a studiat cu sîrg prețioase lucrări de vulgarizare ca «Certitudinile hazardului», «Exploatarea hazardului» de Marcel Boll sau cărțile matematicianului Emile Borel: «Probabilitățile și viața» și «Probabilități și certitudini». Se vede însă treaba că nicăieri mai mult decît în acest domeniu «teoria e una și alta e practica», deoarece, oricît de mare ar fi «cava» (suma pusă în joc), credulul care se aventurează pe panta mesei verzi nu termină pînă la urma urmelor decît «decavat». Și singurul adevăr valabil pînă astăzi pentru stabilirea rămîne tot din timpul conducerii treburilor cazinoului de către François Blanc: «indiferent ce iese, roșul sau negrul, tot Blanc cîștigă».

Că norocul e chior, nu mai contestă nimeni. Dar că promotorul cazinoului din Monte Carlo, prințul Charles al III-lea, a fost orb, nu știu prea mulți. Iată deci și un caz cînd printre chiori orbul poate fi împărat.

UMOR DE:

ANDO, COBAR, CRĂIȚĂ-MÎNDRĂ

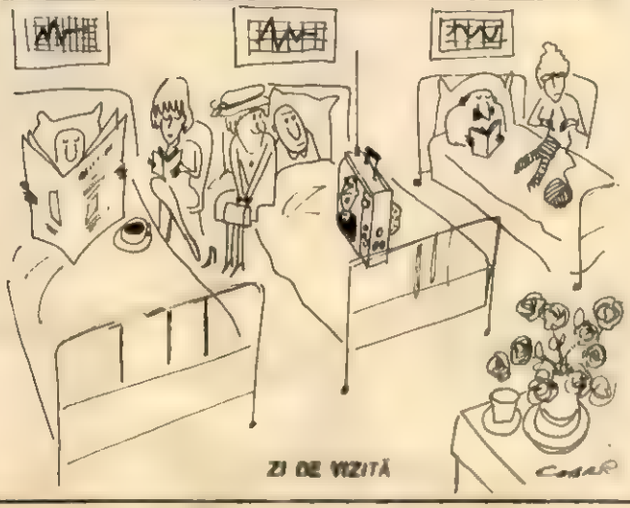

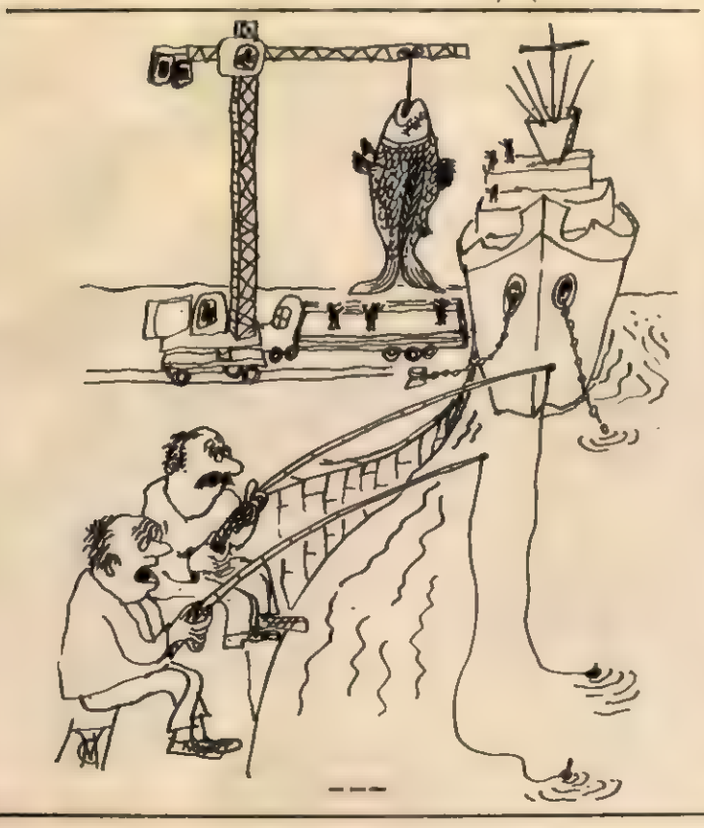

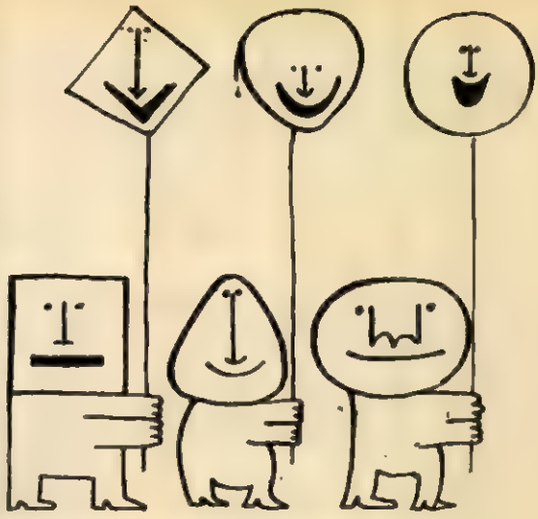

ODA VESELIEI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2	H	O	H	O	T	■			O	E			E
3			O	.	■				I	■			M
4	F	A	■					■	P	S	■		U
5	■			.			■	P	O		C		R
6					■		■	V	E	S	E	■	I
7				■	S	A	T	I	R	A	■	A	T
8	■				A	■	A	N	I	C	A	■	O
9			■	C	C	A	■	U	N	:	T	A	R
10	O	A	L	A	■	M	A	R	I	■			I
11			O			I	■	I	T	A			■
12		■				C		■	A	R			I
13			■			A			■	S	U	N	A

ORIZONTAL: 1) Ris înfundat — Veselie molipsitoare. 2) Avalanșă de ris — Rușinate, se fac deseori de ris. 3) Face să «ridă veselă inimioara mea» — Suită veselă — Unchiul de peste Ocean. 4) Față-n față! — Afișează o veselie inerentă vîrstei — E cu dedesubturi. 5) Surîde întreaga fire — Dat peste cap, creează bună-dispoziție. 6) E de-a dreptul comic — Au soare în inimă și zîmbet pe buze. 7) Se prăpădește uneori de ris — Înțeapă, dar are și partea ei veselă — Acaț! 8) Și ea poate muri de.. ris — Cînd Ana era mică. 9) Cinci pe mare! — Depășea kilogramul — Un tot indestructibil. 10) Proverbialul obiect de ris al unui ciob — O lume a... bancurilor (pl.) — Intră-ntr-o pagină! 11) Glume cu țepi — A cunoscut o mare veselie la reîntoarcerea lui Odiseu. 12) Văzute-n roz! — Sufix și creație a lui T. Mușatescu — Piei negre. 13) Ris în fața oglinzii! — Parcul Mioriței — Surîsul de lumină al nopților senine.

VERTICAL: 1) Înveseliți de licorile lui Bachus — Omul care zîmbește. 2) Cercul veseliei — Un fel de ris cu care nu-i de glumit (pl.). 3) Ho! — Nume masculin mai rar — Din capul locului! 4) L-a imortalizat într-un roman pe Ulenspiegel, hîtrul erou al Flandrei — Astea-s capricii. 5) Se ține de șotii (fam.) ... — ...și-ți intră-n inimă! — Ascunde mița buclucașă... — ...cel de-aici. 6) A antrena, a înveseli — Aproape la bucurie și necaz (fem.). 7) Cerbul... entuziast — Jumătatea tatii! — Cuprinse de bucurie! 8) Acesta îți alungă zîmbetele... — ...dar acestea seamănă bună-dispoziție (atenție la măsură, însă!). 9) Ion stă cu capu-n jos! — Hora pe alese și pe sărutate. 10) Tețe! — Scumpi la vorbă și la zîmbet — O farsă fără cap și fără coadă! 11) Cascada veseliei — Un ac între doi cai! 12) Eterna ispită — Cîntec vesel de cosași — Ospețe prietenești. 13) Surîsul Giocondei (pl.) — Servește!

Sofia BUCURESCU

Cuvinte rare: SADI.

Dezlegarea jocului «FLORI», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) VIOLETA — ALEE. 2) IN — ANEMONE — M. 3) SULF — COCOSEI. 4) ITA — C — ROD — LN. 5) NITURI — LICEE. 6) LALELE — NINS. 7) IA — EPOCA — MAC. 8) R — LI — NISIP — U. 9) II — UTA — AL — F. 10) SOARE — PLOAIE. 11) ÎNVINGĂTOARE.

varietăţi

nu-i grabă

Deşi deceniul al optulea al secolului nostru se află de-abia la primii săi paşi, simţul de prevedere al celor care grijuliu veghează la destinul estetic al podoabelor capilare şi renovărilor faciale (mai mult sau mai puţin generale) ale urmaşelor Evei are încă de pe acum în vedere... secolul XXI!
Iată cum vede, în această perspectivă istorică, un «inspirat» coafor-cosmetician spaniol aranjamentul facio-capilar al frumoaselor de dincolo de bariera anului 2000.
Noroc că pînă atunci mai e!

dacă aşa vrea maica natura...

Colegul nostru Bartha Árpád, fotoreporter la ziarul «Cuvîntul nou» din Sf. Gheorghe, ne trimite imaginile alăturate sub titlul comun «Din lumea lemnului». De la natrul grotesc pînă la sofisticat, iată cum încearcă mama noastră natura procedee artistice, întocmai cum o face şi creaţia ei cea mai desăvîrşită — omul.

sacru şi profan...

S-au întîlnit în Piaţa Sf. Petru din Roma. Întîmplător, firesc. Prilej, totuşi: pentru bisericeştile feţe să mediteze la cele lumeşti, pentru tinerele signorine să mediteze la cele sfinte. Şi pentru fotoreporter, să scoată un instantaneu nostim.

ISTORIE ȘI CONTEMPORANEITATE

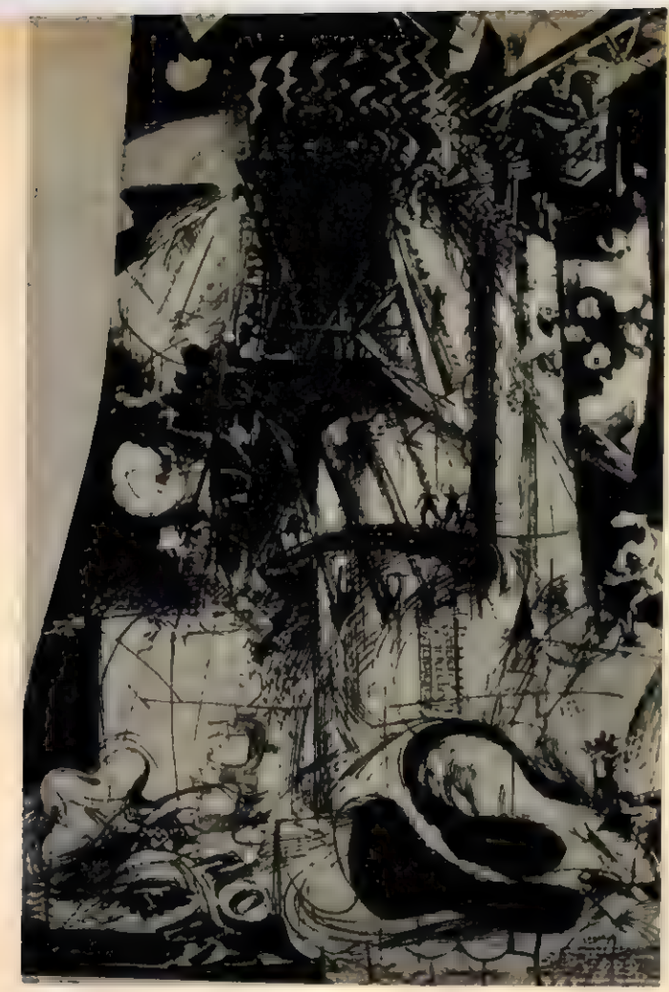

PETRAȘCU MARIANA — *Baraj II*

KAZINCZY MAGDA — *Partidului (tapiserie)*

PETRESCU CORNELIU — *Șantierul naval-Oltenița*

STOICA RADU — *Oameni*

Niciodată în ultimele decenii lumea artistică românească n-a fost reprezentată printr-o expoziție de asemenea amploare ca cea dedicată semicentenarului. Artiștii tuturor generațiilor, de la maeștri unanim recunoscuți și apreciați, nume de care se leagă opere reprezentative ale artei plastice românești, cum sînt Dumitru Ghiață, Al. Ciucurencu, Corneliu Baba, Ion Jalea, Henri Catargi, Oscar Han, Ion Irimescu, Vida Gheza ș.a., sînt prezenți cu lucrări care confirmă strălucirea artei lor, după cum generația de mijloc, mai activă ca oricînd, exprimînd marile și profundele mutații ale artei contemporane, imprimă acestei expoziții naționale o atmosferă de modernitate și inovație, tendință la care participă activ prin viziunea lor, adeseori îndrăzneață, cei mai tineri artiști. Expoziția demonstrează încă o dată climatul creator, deplina libertate a artistului de a se exprima în maniera sa proprie, cu toată sinceritatea; la o privire de ansamblu, diversitatea de stiluri este ușor de recunoscut.

O expoziție omagială nu putea să nu vorbească, în forme și culoare, despre istorie. Evocînd istoria, imaginile ne amintesc de evenimente și oameni. E realitatea cuprinzătoare a unei jumătăți de secol și, implicit, o evocare a spațiului românesc cu tradițiile lui revoluționare. Astfel, prin lucrările lor creatorii aduc un vibrant omagiu luptelor pentru emanciparea socială și națională și uriașului efort pentru dezvoltarea societății socialiste.

Un întreg arsenal de modalități a fost pus în slujba cuprinderii și descrierii societății. Portretul se reîntoarce, adeseori, la personajul concret (I.C. Frimu, Vasile Roaită, Lucrețiu Pătrășcanu, dr. Petru Groza, N. Titulescu ș.a.) sau prezintă simbolic pe eroii anonimi ai atîtor evenimente contemporane. Reîntoarcerea la eveniment fertilizează imaginația prin evocarea unor momente din lupta clasei muncitoare și a comuniștilor în perioada ilegalității, narațiuni în care poetica culorilor e menită să reveleze emoția și eroismul unor zile nemuritoare.

Dacă trecutul eroic e evocat patetic, prezentul e un vast spațiu pe care creatorii îl explorează direct, adesea cu claritatea și pasiunea documentaristului care descoperă în realitatea cotidiană imagini capabile să declanșeze emoția. Expoziția înfățișează o multitudine de momente din activitatea oamenilor muncii, adeseori cu o remarcabilă acuratețe, frumusețe plastică și originalitate tehnică, și noul peisaj al țării în ceea ce are el mai semnificativ și mai nou, dar și etern, ca în priveliștile care descriu frumusețile unor regiuni.

Prin caracterul ei cuprinzător, prin imaginile sintetice, prin explorarea vastului spațiu social și spiritual, Expoziția națională de pictură, sculptură, grafică și artă decorativă afirmă cu vigoare o nouă poetică a contemporaneității.

C. BOZBICI

SABIN BĂLAȘA — *Prolegomene la viață*

VIDA GHEZA — *Sfatul bătrînilor*

NICOLAE GROZA — *Rodul*

HENRI CATARGI — *Figură*

CONSTANTIN NIȚESCU — *Ilegaliști*

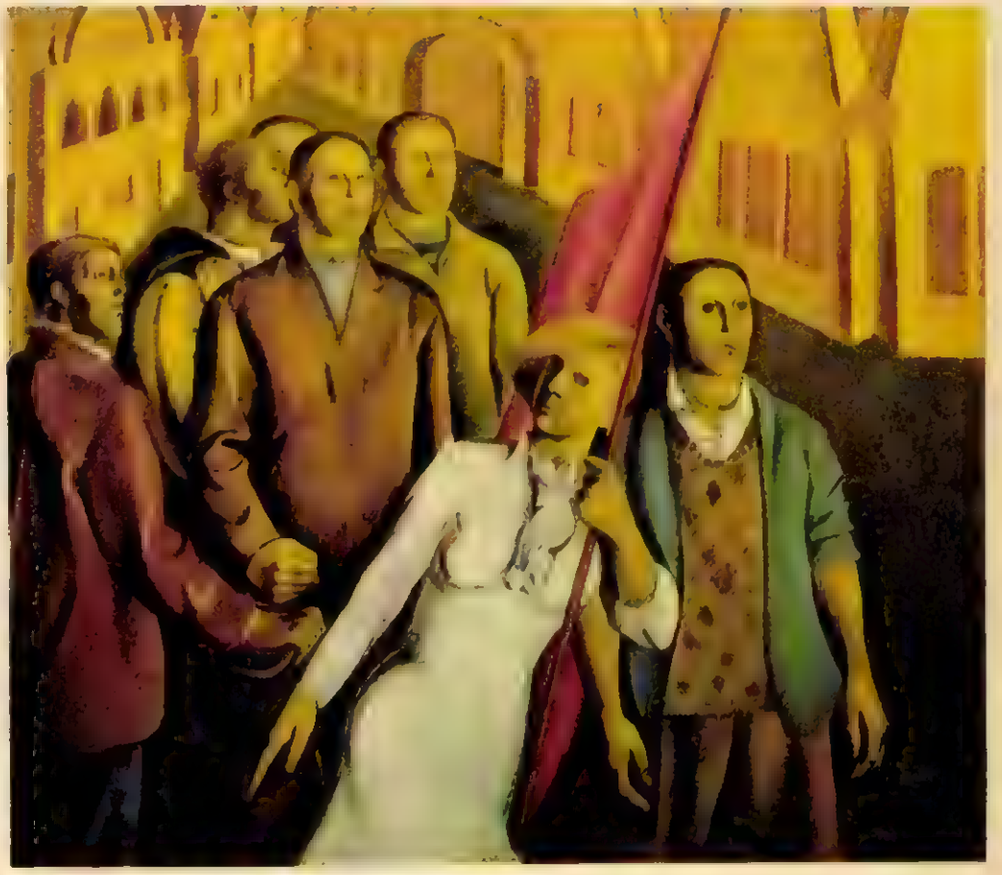

MIHAI RUSU — *Pregătirea tineretului pentru apărarea patriei*

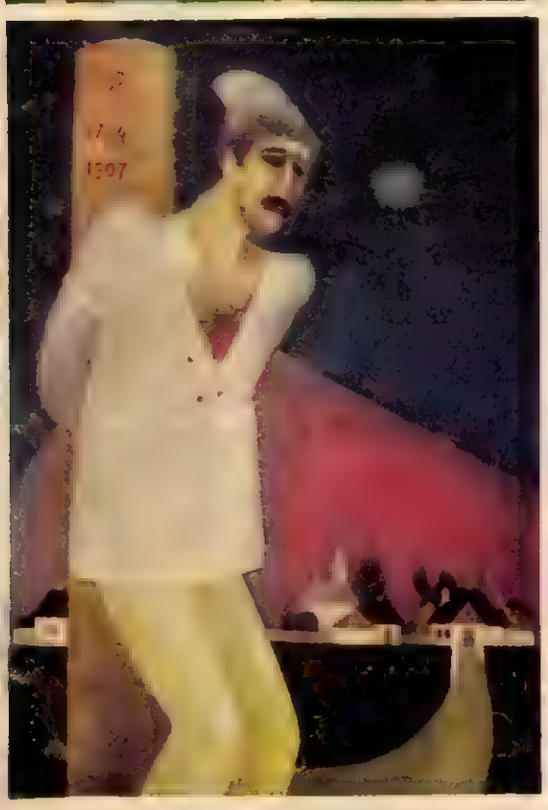

ANDRASSY ZOLTAN — *Valurile pornesc*

ION GRIGORE — *Martir*

PROMISIUNI DE VACANȚĂ

Cînd simți dogoarea soarelui de amiază și, vrînd nevrînd, îți scoți haina din mers pentru că nu se mai poate altfel, e semnul neîndoielnic al vecinătății cu vara. Tranziția se face, deseori — după cum știți — aproape insesizabil. Dacă socotești că în primele zile din mai la mare s-a făcut plajă în toată legea, înseamnă că sezonul estival a și fost inaugurat. Oficial, neoficial, dar de fapt a început. Deci, oricît am fi de neatenți la trecerea dintr-un anotimp în altul, iată că vacanța nu mai poate rămîne o preocupare vagă, de perspectivă. Își impune dreptul unei rezolvări imediate. Așa că, tentînd să vă fim de folos la definitivarea planurilor dv. de vacanță, vom trece în revistă cîteva ispite, în premieră, pregătite pe litoral sau în alte zone turistice din țară:

Firește, ca la orice reîntîlnire așteptată cu nostalgie un an întreg, veți vrea să redescoperiți locurile familiare ce v-au încîntat zilele trecutei vacanțe. Sperăm însă că nu vă veți refuza totuși bucuria surprizelor. Peisajul noilor stațiuni din zona Mangalia — Saturn, Venus, Olimp — s-a modificat prin apariția altor 22 de hoteluri cochete, care-și așteaptă cei dintîi oaspeți, cu arome proaspete de casă nouă.

Chiar dacă ați hotărît «odată pentru totdeauna» că localul cutare este cel mai agreabil dintre toate, cine știe dacă nu cumva în această vară vă veți modifica... sentința. Fiindcă litoralul vă poftește să apreciați estetica și bunele servicii ale altor 29 de restaurante noi.

În afara bagajului specific pentru vacanța la mare, vă sugerăm să vă procurați toată recuzita de rigoare pentru travestirea în piei-roșii (să zicem). Inițiativa dv. poate să scoată la iveală și idei mai bune, nici vorbă. Oricum, n-ar fi lipsită de interes o costumație adecvată în răstimpul dedicat încercării virtuților de arcaș: la Jupiter vă așteaptă un teren de tir cu arcuri și tolbe cu săgeți. Bineînțeles, sugestia noastră privitoare la costumație a fost o glumă nevinovată. Și totuși nu-i cituși de puțin dezagreabil să te joci de-a plimbările de epocă (vă amintiți caleștile aurite trase de cai albi pe aleile marine ale anului 1970?), sau de-a Winnetou, sau de-a campionul mondial la șah. Nu, nu rîdeți. Orgoliul șahiștilor de mare talent va putea să triumfe nestingherit. Tăcuta întrecere care se desfășoară între doi parteneri ambițioși, în fața măsuței, e urmărită cu mai mult sau mai puțin interes de către curioși sau suporteri. Acest joc inteligent și pasionant are însă toate șansele să se transforme în adevărate spectacole la toate stațiunile litoralului românesc, grație inaugurării terenurilor de maxișahuri. E drept, pe lîngă solicitarea minții vă va fi pusă la încercare și puterea brațelor, pentru bunul motiv că nebunii sau reginele ating înălțimea de jumătate de metru. Ce să-i faci, notorietatea cere eforturi!

Dacă inspirația vă dictează să schimbați apa sărată a mării cu înotatul în piscine, să știți că adresele noi sînt «Riviera» și «Patria» — Mamaia, «Flamingo» — Eforie-Sud, plus altele trei, în funcție de vrednicia constructorilor.

Apropo de jucatul de-a... Deși sînteți în vacanță la mare, vă puteți da iluzia că vă aflați în Vrancea ori Maramureș. Asta depinde, bineînțeles, de fantezia dv., dar mai ales de a mesagerilor fiecărui județ, care vor deschide pe litoral chioșcuri cu fel de fel de articole artizanale din zona respectivă. În cazul cînd sînteți niște incurabili realiști și nu vreți să vă păcăliți cu iluzii, de la mare puteți face excursii «de-adevăratelea» pe Valea Prahovei, în Deltă sau la mănăstirile din nordul Moldovei.

Între ispitele noi ale vacanței la mare trebuie să figureze, desigur, și urmărirea de aproape a inteligenților și grațioșilor delfini (la Mamaia se află pe terminate construcția unui... delfinariu). Transformarea lacului Siutghiol în bază nautică, unde alegerea se poate opri de la bărcile cu rame pînă la șalupele rapide, presupunem că este și ea o tentație. Și, cunoscută fiind setea imperioasă care nu cruță pe nimeni în timp de arșiță, mai cu seamă sub reflexele nisipurilor aprinse de soare, am fost asigurați că în toate stațiunile vor funcționa berării (cu bere din belșug!?).

Amatorii de munte sau de zone premontane au de ales între numeroase variante. Cele patru teleferice de mare capacitate și viteză de la Poiana-Brașov și Sinaia oferă posibilitatea zborului peste piscuri sau a trecerii domoale prin platourile Bucegilor. Dacă stăm să socotim bine, nu există regiune a țării care să nu ofere interes pentru o vacanță agreabilă. De aci și construirea numeroaselor hoteluri turistice, cum sînt: «Gorjul»-Tg. Jiu, «Traian»-Brăila, «Tîrnava»-Odorhei, «Ciucaș»-Tușnad și, pe curînd, «Posada» de la Curtea de Argeș. Agențiile județene de turism au latitudinea — și obligația — de a organiza cele mai atrăgătoare modalități de odihnă și agrement.

Ați observat probabil că în josul rubricii de «Memento» ziarele inserează o mențiune: «Nu răspundem pentru eventualele schimbări din programul spectacolelor». Este, într-un fel, și cazul nostru: «ispitele» despre care v-am vorbit mai sus ne-au fost furnizate de către cei care se ocupă anume de organizarea vacanței noastre de vară. Cît și cum se vor adeveri aceste promisiuni, asta rămîne de văzut. Deocamdată sîntem, fără rezerve, optimiști. Vă promitem însă că o dată cu dv., curînd adică, vom merge și noi «la fața locului» ca să ne convingem de autenticitatea promisiunilor.

de Viorica CIORBAGIU

În marele complex lacustru de la gurile Dunării, aici, în împărăția nesfîrșită a stufului și a plaurului plutitor, vor sosi și anul acesta zeci de mii de turiști români și străini. Pentru pescuit, vînătoare și excursii sau pur și simplu de dragul tradiționalei ciorbe pescărești

Sezonul în stațiunea Sovata durează un an dintr-un an. Dar cum vara este un anotimp distinct pentru vacanțe, o dată cu primenirea decorului natural gospodarii stațiunii s-au ostenit să fie și ei la înălțime...

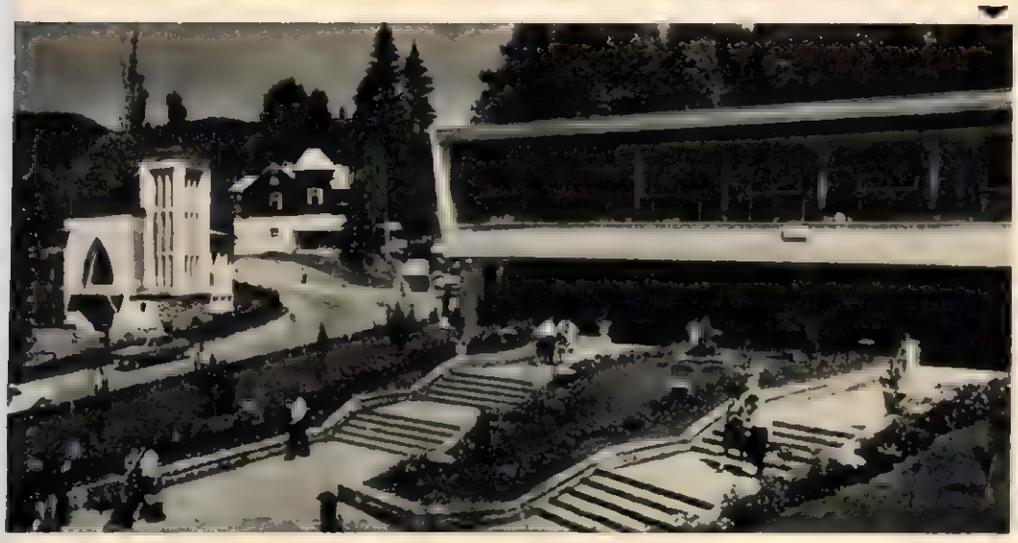

Descătușat de ceața impenetrabilă care-i învăluie mare parte din an, Ceahlăul își recîștigă amatorii de ascensiuni

dialog cu cititorii

de H. DONA

Într-o scrisoare inimoasă, cititorul **Vasile Pălănceanu** din Ploiești își exprimă entuziasmul pe care l-a resimțit citind expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la adunarea solemnă închinată semicentenarului partidului. Prezentarea perspectivelor dezvoltării României în viitoarele trei decenii îl determină pe tov. Pălănceanu să ne adreseze o întrebare: cînd se va putea spune că țara noastră a intrat în rîndul statelor deplin dezvoltate din punct de vedere economic? La o asemenea întrebare nu e ușor de răspuns: o dezvoltare înaltă înseamnă și o dezvoltare extrem de complexă și deci însumează factori foarte diverși, aflați în conexiuni diferite. În expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu sînt schițate trăsăturile esențiale ale unui asemenea nivel de dezvoltare: «**Ne propunem ca pînă în anii 1985–1990 să creăm o industrie puternică, la nivelul tehnicii și științei moderne, o agricultură intensivă de mare randament, să obținem în toate domeniile o creștere substanțială a productivității muncii, astfel încît România să ajungă la nivelul statelor dezvoltate atît în ce privește producția și venitul național pe locuitor, cît și condițiile de viață ale populației**». În afara cifrelor orientative cuprinse în expunerea secretarului general al partidului este, desigur, dificil să dăm astăzi detalii concrete, precizări amănunțite. E nevoie pentru aceasta de studii aprofundate; nu există, doar, un barem general aplicabil, care să marcheze intrarea unei țări în rîndul statelor cu mai dezvoltate. Trebuie să se țină seama, printre altele, de mărimea țării respective, de rezervele ei de materii prime, de încadrarea ei în diviziunea internațională a muncii, de ponderea diferitelor sectoare de producție și servicii, de participarea acestor sectoare la crearea venitului național, de dinamica dezvoltării ramurilor de vîrf (a celor care materializează ultimele și cele mai esențiale cuceriri ale științei și tehnicii) etc., etc., De o mare importanță este și dezvoltarea echilibrată a economiei; în zilele noastre cunoaștem situația unor țări, cum e de pildă Japonia, care înregistrează una dintre cele mai ridicate rate de creștere a producției industriale din lume, dar în care creșterea consumului se face mult mai lent, în timp ce în alte țări chiar dezvoltarea industrială e inegală: succese considerabile în ramurile de vîrf și serioase rămîneri în urmă în producția bunurilor de consum. E imposibil de stabilit un singur criteriu care să definească dezvoltarea; altădată producția de oțel era considerată un asemenea criteriu, dar astăzi, deși oțelul — și mai ales cel nobil — păstrează o imensă importanță, proclamarea lui drept criteriu fundamental ar fi cel puțin neștiințifică. Unii economiști atribuie acum locul principal ordinatoarelor, altii organizării științifice a producției și repartiției. Adevărul este că, așa cum am arătat, trebuie să ținem seama de o multitudine de factori. Studiile de prognoză care se inițiază în țara noastră vor aduce, fără îndoială, clarificări esențiale în ce privește direcțiile de dezvoltare ale economiei noastre naționale.

O altfel de întrebare primim din partea tînărului cititor **S. Manolescu** din Piatra Neamț. Dumneasa ar dori să publicăm o listă «completă» de lecturi esențiale, «indispensabile» pentru orice tînăr care ar vrea să-și formeze o solidă cultură literară. Mărturisim că nu ne-am putea asuma răspunderea întocmirii unei asemenea liste. Formarea unei culturi literare durează toată viața și ea presupune nu numai lecturi, ci și însușirea unor criterii tot mai sigure în sesizarea și interpretarea fenomenului artistic.

În orice caz, îl sfătuim pe tînărul nostru corespondent să nu neglijeze lecturile indicate de școală; chiar dacă mai tîrziu va găsi motive pentru a critica selecția făcută de manuale, ea constituie totuși o temelie solidă și care nu poate fi ocolită. La baza lecturilor trebuie pusă literatura română clasică și contemporană. Nu există cultură în vid, și pentru noi esențială este literatura poporului nostru. Acordînd toată atenția cuvenită clasicilor, prietenul nostru ar trebui să se preocupe în mod deosebit de operele contemporane: ele răspund, cum e și firesc, într-o măsură mai deplină întrebărilor și problemelor care ne frămîntă, și astfel, prin intermediul lor, dialogul literatură-cititor (susceptibil de a fi extins mai tîrziu și spre celelalte zone) se poate institui mai lesne și mai rodnic. Dincolo de orice liste și «obligativități», un autentic iubitor de carte va lăsa poarta deschisă și pentru întîmplare, pentru neprevăzut. Există momente în viață cînd avem nevoie de anume cărți, care poate nu se găsesc incluse în tabelele general-valabile și pe care hazardul, o recomandare prietenească ni le poate aduce sub ochi. Și apoi, o carte cheamă pe alta, stîrnește interesul de a cunoaște mai mult dintr-un anume autor, dintr-o anume școală. O listă eficace de lecturi este aceea care ține seama și de preferințele, înclinațiile fiecăruia dintre noi, de întîlniri spirituale situate eventual și dincolo de domeniul strict limitat al literaturii.

Dar prea multe sfaturi obosesc și strică. O ultimă recomandare doar: încă din anii tineri trebuie păstrat timp și disponibilitate și pentru **recitiri**. Un om care nu se întoarce încă o dată și încă o dată asupra cărților fundamentale, nu va fi niciodată cu adevărat cult.

LA PUKCION, ÎNTR-O ZI DIN NOUĂ MII

Note de drum din R.P.D. Coreeană

de Dic. BABOIAN

Zilele Pukcionului sînt lungi, neobișnuit de lungi. Nu se măsoară cu severe cronometre. Aici, soarele răsare mai devreme ca oriunde, dar lumina lui stăruie parcă mult timp după asfințit. Peticul de pămînt coreean răsărit din spuma mării și desfășurat ca un covor imens spre înălțimi a avut — se spune — dintotdeauna un pitoresc aparte, dar nu totdeauna frumusețea inefabilă a peisajului a fost aici și mărturia rodniciei solului. Un pămînt arid, pietros, zgîrcit la culme, a irosit, milenii în șir, imense energii solare și umane, rămînînd încremenit și sărac, undeva la «capătul lumii».

Destinul paradoxal al Pukcionului, situat cu fața la Golful de Est, nu este un caz izolat în nordul peninsulei coreene. După cum metamorfoza lui spectaculoasă — și relativ recentă — într-o zonă a recoltelor de aur nu poate fi explicată decît ca parte integrantă a marilor transformări ce au avut loc în ultimul pătrar de veac pe întreg cuprinsul Republicii Populare Democrate Coreene.

Am descoperit Pukcionul într-o zi cu soare greu, la ora cînd hambarele deveneau neîncăpătoare pentru recoltele bogate. I-am cunoscut de aproape, la ei acasă, pe stăpînii pămîntului supus voinței lor. Și am înțeles că această voință, dublată de o uriașă doză de hărnicie și dîrzenie, a fost capabilă să redimensioneze timpul, conferindu-i o nouă unitate de măsură. Zilele lungi ale Pukcionului mi-au apărut astfel în noua lor ipostază ca zile pline de faptă împlinită.

Într-o casă primitoare, cu acoperiș de pagodă, am sorbit tradiționalul ceai coreean, avînd ca gazdă un om de ispravă: tovarășul Li Ion, președintele vestitei ferme cooperatiste «Munhua». Vorbea despre ogoarele din jur ca despre viața sa. Și vorbea despre destinul său ca despre viața orezăriilor de pe țărmul mării și a livezilor de pe deal. Din tot ce spunea prietenul Ion răzbătea o adîncă dragoste de glie, un sentiment de legitimă mîndrie pentru înfăptuirile din Coreea populară. Războiul a fost cumplit dar a fost depășit. Viața și-a reluat fluxul normal. Ion și alții ca el, oameni crescuți de partid, au învățat să prețuiască timpul și să-i calculeze nu în ani, ci în zile, în ore, în minute. *«Sînt 9 000 de zile de la eliberarea Coreei»*, iată un calendar activ, mereu prezent în mintea oamenilor. La fel de prezent ca cifrele scrise și nescrise ale recoltelor obținute la ferma «Munhua», care cuprinde patru mari comune din regiune. Vechile sate sărace s-au unit în ferma cooperatistă prosperă. Foștii argați ai moșierilor care dețineau cîndva 95% din pămîntul cultivabil au devenit stăpîni deplini la Pukcion, ca și în restul satelor nord-coreene. În 1950, cînd s-a abătut urgia războiului, bărbații satului au plecat pe front. Femeile din Pukcion au dat dovezi de eroism, muncind în locul lor, în orezării, în livezi, pe ogoare. În 1953, după armistițiu, a început adevărata renaștere a Pukcionului. Zestrea fermei cooperatiste s-a îmbogățit în ritm accelerat: orezării — 230 ha, livezi — 130 ha, teren arabil — 400 ha. În regiune au început să funcționeze 16 unități industriale mari sau mici, iar agricultura a fost supusă unui intens proces de mecanizare. Satele și comunele sînt aici în întregime electrificate, iar pentru încălzirea sutelor de case construite în ultimii ani pentru țăranii cooperatiști s-au asigurat rezerve suficiente de cărbune extras din mina Kagon, situată în apropiere. Împădurirea masivă a zonelor înalte și orientarea spre înălțimi a culturilor prin forme originale de terasare au fost puternic stimulate prin sistemul ingenios de irigare cu ajutorul căruia apa este pompată pînă la o înălțime de 300 metri. Și în alte zone ale țării se desfășoară bătălia pentru convertirea pămînturilor, pînă ieri aride, în terenuri cultivabile, dar ceea ce se înfăptuiește în zona Pukcion este considerat cu totul remarcabil, nu numai în raport cu cifra globală de producție agricolă, dar și în legătură cu formele specific locale aplicate de ingenioșii țărani cooperatiști din preajma Golfului Coreei de Est.

Președintele Li Ion ne oferă mere și pere de Pukcion. Sînt neobișnuit de mari și arătoase, au o aromă insolită, agreabilă. Aflăm că ferma «Munhua» obține anual nu mai puțin de 50 soiuri de mere; ceea ce spune îndeajuns. Și nu ne mai miră că producția medie la hectar a ajuns în pomicultură la 25 tone, iar în orezării la 5—6 tone.

Pukcionul, așa cum l-am văzut, ni s-a părut un etalon revelator al agriculturii în plină dezvoltare a unei țări în care, după cum constata recent ziaristul francez Alain Luc, «trei pătrimi din teritoriu sînt improprii pentru agricultură». Același ziarist, într-un ciclu de reportaje despre realitățile actuale din R.P.D. Coreeană, pe care le-a publicat în «Le Monde», redă în termeni sugestivi impresiile sale despre satul nord-coreean: «Peisajul rural oferă spectacolul unei agriculturi dezvoltate. Mici tractoare roșii brăzdează pămîntul. Echipe de femei din cooperative răspîndesc insecticide sau se grăbesc să execute lucrările agricole de

Mecanizare: 80% ▾

Pukcion — acolo unde voința omului a realizat practic imposibilul. ▴

Un gospodar încercat: Li Ion, președintele fermei cooperatiste «Munhua». ▸

Case noi pentru țăranii cooperatiști. ▾

vară la cîteva sute de metri de satele foarte curate și chiar cochete. Acoperișurile de stuf au cedat locul acoperișurilor de sticlă, înveselite de cîteva dungi de vopsea albă. Copiii de la sate, tot atît de îngrijiți ca cei de la oraș, merg la școala cooperativei sau la cămin».

De departe, ca și de aproape, agricultura R.P.D. Coreene apare în lumina realizărilor ei incontestabile oglindite în experiența Pukcionului și în succesele obținute în alte regiuni ale acestei țări care urcă treptele socialismului sub conducerea Partidului Muncii.

Într-o zi din cele peste 9 000, Pukcionul ne-a deschis o fereastră spre inima Coreei, de care ne leagă o strînsă și frățească prietenie.

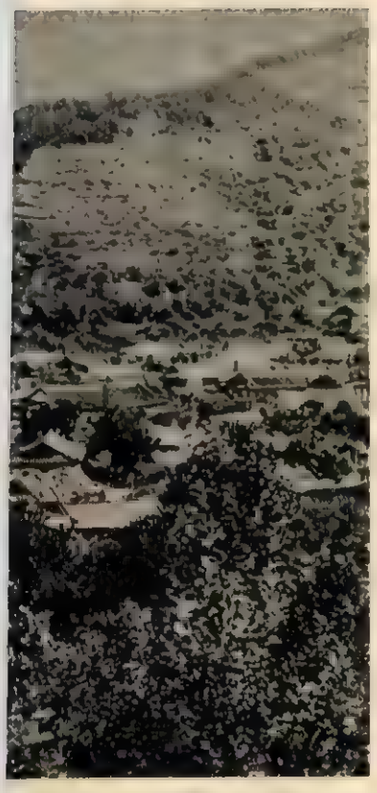

sport

de Emanuel VALERIU

PETE

Se știe: sînt unii care caută «pete» în soare și noduri în papură și pentru asta sînt detestați: dar nu de omul de pe stradă, care nici nu prea știe ce-s alea și la ce folosesc «petele», ci tocmai de cei care au totuși o legătură cu producerea acestor «pete» și uneori cu consecințele lor. În ceea ce mă privește, fără a crede neapărat că între aspectele astrale și cele pămîntești există o necontestată legătură, mă simt întristat atunci cînd am prilejul să semnalez astfel de «pete» în viața sportivă.

Am început săptămîna cu o pată care urîțea teribil o prietenie pe care toți am aplaudat-o foarte recent: aceea dintre Ion Țiriac și Ilie Năstase. La ultima lor întîlnire directă de la Madrid, Țiriac a cîștigat destul de net în fața colegului său de echipă națională și imediat «piața» bucureșteană a și început să fabrice explicații. Cam toate aveau următorul calapod: «Ilie s-a lăsat bătut», «Ilie i-a făcut cadou meciul lui Țiriac» etc. Vai, ce jalnic, ce rușinos mod de a gîndi! Probabil că cei care au împrăștiat aceste presupuneri în public nu știu prea exact nici ce înseamnă o întrecere sportivă și nici o prietenie adevărată. Le spun acestora că sportivul care poate ceda intenționat o luptă în teren este demn de dispreț și nu de admirație, iar cel care o face în numele prieteniei nu va avea niciodată un prieten adevărat, deoarece acest sentiment complex pretinde, printre altele, și un respect de o mare puritate. Ilie face parte din această categorie. Iar Țiriac nu este omul care să accepte pomeni.

A doua «pată» a săptămînii a fost furnizată de federația de box: înlocuirea lui Paul Dobrescu cu Calistrat Cuțov pentru turneul european de la Madrid, adică a campionului național din ring cu învinsul său din finale. S-a scris, dar nu atît cît ar fi trebuit, despre acest procedeu pe care unii au încercat să-l justifice (chiar fără argumente prea serioase), iar alții l-au combătut, pe bună dreptate. Împărtășim părerea acestora din urmă, și anume că este profund nesportiv să-l selecționezi pe învins (așa cum s-a procedat anul trecut și la tenis) în locul învingătorului, indiferent de argumente (faimă, apărarea titlului, pașaport deja făcut etc.). În plus, vreau să adaug că și înaintea Olimpiadei din Mexic s-a încercat acest aranjament, tot la box, și că presiunea opiniei publice, redată și de presă, a împiedicat acea injustiție. De asemeni, nu înțeleg de ce cei care țin așa de mult la dreptul campionului... în funcție de a-și apăra centura nu acordă și altora dreptul de a-l ataca între termenele finalelor? Atunci am avea mai multe criterii de selecție și mai drepte.

Ultima «pată» ne-a adus-o fotbalul. Pînă în minutul 88 consideram că ea aparține arbitrului portughez Leite, care a inventat un penalty împotriva noastră. Dar după aceea, văzînd cum tricolorii trag de timp, ca la Guadalajara în meciul cu Anglia, am simțit cum pata se mărește și trece și în tabăra noastră. S-a redeschis astfel o mai veche dispută între conducerea tehnică a «naționalei» și opinia publică, aceea care vrea să-i vadă pe băieți luptînd nu pentru a menține un rezultat nedecis, ci pentru victorie. Nici de data asta soluția adoptată n-a mers Cînd ne vom învăța oare minte?

în aer... *multă îndemînare, curaj și măiestrie în stăpînirea motocicletei trebuie să aibă un alergător de motocros, deoarece în astfel de curse terenul accidentat constituie poate cea mai grea problemă pe care trebuie să o rezolve alergătorul. Se pare că motociclistul cu numărul de concurs 14, Joel Robert din Belgia, a cunoscut la perfecție toate aceste atribute, deoarece la sfîrșitul cursei de la Payerne (Elveția) el a fost declarat campion mondial de motocros (clasa 250 cmc).*

în apă... *în toate întrecerile sportive din ultimii ani, reprezentanții R.D.G. s-au afirmat ca elemente deosebit de valoroase, ocupînd locuri fruntașe. La întrecerea de natație cu reprezentativa Angliei, desfășurată nu demult la Coventry, înotătorii din R.D.G. și-au dominat adversarii cîștigînd de o manieră categorică toate probele. Fotografia noastră vi-l prezintă pe Roland Matthes, dublu campion olimpic, campion european și dublu recordman mondial, care, cu acest prilej, și-a adjudecat victoria în proba de 200 m spate, marea sa specialitate.*

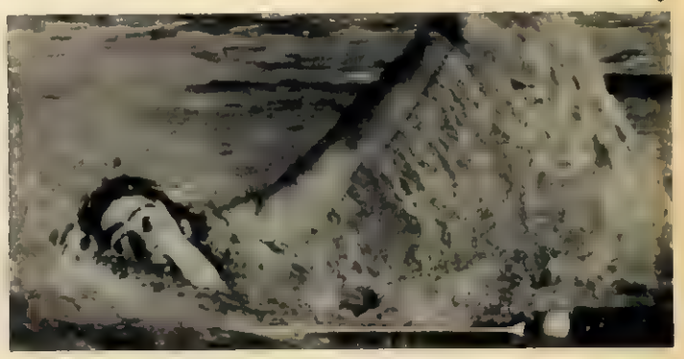

...și pe pămînt *unde se pare că sportivii din fotografie se simt mai puțin bine. Lăsînd gluma deoparte, vă prezentăm un instantaneu din timpul unei curse cicliste din R.P. Ungară, soldată fără accidente. Dar cum aparatul fotografic a fost creat și pentru fotografii fără «zîmbiți, vă rog», vă rugăm să urmăriți expresia cicliștilor căzuți, precum și a celor patru spectatori de pe margine...*

...dar cum pe pămînt fără fotbal viața-i banală, vă prezentăm două instantanee primite din Anglia, în care sînt redate două momente din ultimul meci al echipei «tunarilor», Arsenal, al patrulea team din istoria fotbalului britanic, care a reușit marea performanță de a cîștiga, în același an, Campionatul și Cupa. În prima fotografie: luptă aeriană între P. Storey (stînga, Arsenal) și A. Lindsay (Liverpool), în meciul pentru Cupă, cîștigat după prelungiri cu 2—1 de echipa Arsenal-Londra. Cea de-a doua imagine nu mai are nevoie de comentarii. După cîștigarea Cupei, campionii părăsesc stadionul în aclamațiile zecilor de mii de suporteri și — pentru orice eventualitate — în prezența poliției călare.

FILME ROMÂNEȘTI PE ECRANE

«FACEREA LUMII»

Prima ieșire «în lume» a Evei Filipache (Irina Petrescu).

Manicatide, un personaj complex, interpretat magistral de Liviu Ciulei.

Într-o viitoare enumerare cinematografică a creațiilor în care regăsim anii cruciali din istoria noastră contemporană, «Facerea lumii» își are de pe acum locul. Se află, în filmul lui Vitanidis și Eugen Barbu, adevărul nemutilat de emfază și moralizări vulgar simplificatoare, adevărul capabil să ne amintească tuturor că acel timp în care se alegeau apele de uscat a aparținut, mai presus de orice, oamenilor: celor care prin simpla lor prezență aduceau certitudinea unor transformări fundamentale, celor care au înțeles din mers dialectica istoriei și deopotrivă pe cea umană, cu conștiința că facerea unei alte lumi înseamnă mult entuziasm, încredere, dar și un tribut de durere, uneori neluat în seamă. Ni s-a părut că Gheorghe Vitanidis — cineast iubitor de sobrietate — se simte mult mai în largul său acum, în acest univers al unor ființe care și-au apărat autenticitatea — într-o vreme în care abia se învăța știința de a se deosebi esențialul de neesențial — decît în cel al fastuozității intelectuale.

Filmul urmărește cu egală atenție epoca — momentul dinaintea naționalizării — și răsfrîngerea ei în viețile unor oameni. Destinele personajelor principale — pe care le apropie, așa cum se întîmplă în orice existență adevărată, nu numai rațiunile istorico-sociale, ci și cele ce țin de accident — sînt raportate la o măsură unică: demnitatea. În numele acesteia, al adevăratei ei înțelegeri, cei care au înțeles mai tîrziu, și cu prețul mai multor chinuri, semnele timpului nu sînt stigmatizați, acei care își acceptă dispariția, nu sînt batjocoriți. Din acest punct de vedere «Facerea lumii» impune cîteva biografii ce invită la meditație: Eva Filipache, fiica unui luptător, tînără crescută în singurătate, atrasă sincer — nu din prealabile calcule materiale — de lumea colorată și luxoasă a proprietarului de cai Manicatide, dar care nu îngăduie nici o clipă umilirea clasei din care face parte; Manicatide însuși, conștient că istoria nu i-a acordat un răgaz prea lung spre a-și contempla pe săturate averea, caii și un arbore genealogic proaspăt confecționat. Eroina, care traversează amîndouă lumile, atît pe cea care-și privea autodestrămarea cît și pe cea născută sub ochii ei, își împlinește un destin de femeie gata să-și apere dragostea. Eva rămîne egală cu ea însăși în orice împrejurare: frumusețea spirituală, sinceritatea, o anumită eleganță a curiozității sînt constante, fie că se plimbă cu un bărbat bogat, într-o mașină, pe zăpadă (fiimată dumnezeiește de Ovidiu Gologan), fie că mătură praful gros de o palmă dintr-un viitor sediu al tineretului. Întreținerea acestei permanențe pare a fi linia de forță din jocul Irinei Petrescu.

Personajul său pune în discuție dreptul omenesc de a te înșela, ca individ dornic de fericire. Nevoia de a-și regăsi, în final, prietenul care credea în adevărurile zilei, pe romanticul Mateiaș («cred în brigăzi, cred în drumuri»), pateticul din timiditate, sau tatăl prins în vîrtejul marilor prefaceri sociale, este, în ultimă instanță, recunoașterea unui eșec îndelung presimțit. Este limpede că centrul de interes al autorilor l-a constituit soarta acestei fete și a celor din imediata sa apropiere. Relațiile ei cu unele personaje sînt desenate cu precizie (tatăl, Matei), în timp ce altele care vin dintr-o zonă netangentă nu mai sînt supravegheate în spiritul cerut de echilibrul filmului: Marinescu, licheluță cu seducții (ar fi și greu să se întîmple altfel, atîta timp cît eroul este încredințat lui Toma Caragiu), oportunistul umil și curtezanul păgubaș interpretat de Matei Alexandru, micile lor aventuri și lașități — justificabile în întinderea romanului — ocupă uneori un spațiu exagerat în film. Atîta timp cît biografia comunistului Filipache a fost concentrată la maximum iar personalitatea sa se răsfrînge în cîteva atitudini esențiale (semnificative sînt în acest sens prima discuție cu fiica, întîlnirea cu Manicatide, ocuparea biroului fostului patron), atîta timp cît personaje ca Irma sau profesoara de balet au fost succint dar pregnant conturate (meritul este și al actrițelor Marga Barbu și Vera Proca-Ciortea), se putea renunța, credem noi, la unele momente de haz iscate de învîrtelile profitorilor mărunți.

În afara numelor amintite pe parcurs, filmul a oferit șanse bogate lui Colea Răutu, Virgil Ogășanu și — după atîția ani — lui Liviu Ciulei, amintindu-ne încă o dată cît de mult este datoare cinematografia noastră marilor săi actori.

În sfîrșit, dar nicidecum la urmă, *Facerea lumii* a avut privilegiul de a fi filmată de Ovidiu Gologan (cameraman — Nicolae Girardi). Asta înseamnă că există acolo un ochi căruia nimic din ceea ce este omenesc nu-i este străin, un ochi care știe să ocrotească fiecare tresărire a eroilor, să o prelungească mult după terminarea cuvîntului. De altfel, în seara premierei s-a aplaudat cu căldură, *la scenă deschisă*, frumusețea unor secvențe.

Magda MIHĂILESCU

CANNES '71

PREZENȚE: *Marele Visconti a onorat festivalul cu recenta sa creație* Moartea la Veneția, *după nuvela lui Thomas Mann. Interpreți principali: Dirk Bogarde (foto 1) și Silvana Mangano (foto 2).*

de la A la Z

de Constantin POPESCU

CURTIS Tony

Actor american de film, născut Bernard Schwarz, la New York, la 3 iunie 1925, într-o familie foarte modestă din cartierul Bronx. Actor agreabil, bun pentru orice gen de film, el pârvine treptat la o notorietate pe care i-o asigurară fizicul său armonios și, desigur, talentul său. El dă astfel dovada unor crescînde resurse dramatice, vizibile în evoluția lui, de la timidul debut din *Criss-Cross* (1948–r: R. Siodmak), pînă la ultimele sale performanțe din *The Boston Strangler* (1968–r: R. Fleischer). Dintre numeroasele sale filme vom aminti aci pe cele mai notorii: *Mister Cory* (1956–r: Blake Edwards), *Trapez* (id.–r: Carol Reed), *Vikingii* (1957–r: R. Fleischer), *Lanțul* (1958–r: St. Kramer), *Unora le place jazul* (id.–r: Billy Wilder), *Spartacus* (1959–r: S. Kubrick), *The Rat Race* (id.), *The Great Impostor* (1960), *List of Adrian Messenger* (1963–r: J. Huston), *Captain Newman* (id.), *Taras Bulba* (1965), *Boeing-Boeing* (1966), *Arrivederci, Baby* (1967), *Monte Carlo Rallye* (1969). Ultimele sale filme: *You Can't Win Em All*, cu Michèle Mercier și Ch. Bronson, și *Friendly Persuaders* (1970), cu Roger Moore.

CURTIZ Michael

Regizor american de film, de origine maghiară, născut la Budapesta, la 24 decembrie 1888; mort la 11 aprilie 1962. După o lungă și strălucită carieră de cineast în patrie și în cîteva țări europene (Austria, Germania, Italia, Anglia), între 1912 și 1926 este invitat la Hollywood, unde îl precedase deja gloria filmelor sale: *Damnați robitor*, *Sodoma și Gomora*, *Samson și Dalila*, *Fluturele de aur*, interpretate de actrițele sale favorite: Maria Corda, Lucy Doraine și Lili Damita. În cetatea filmului american, sub contract la Warner Bros, contribuie la gloria farmecătoarei Dolores Costello cu 10 filme, culminînd cu *Potopul (Noah's Ark)*, frescă sonoră uriașă, alternînd scene biblice cu episoade moderne, după maniera lui Griffith. Filmul vorbitor îl găsește disponibil pentru orice gen, de la musical: *Mammy* (Al. Jolson) și *God's Gift To Women* (Louise Brooks), la filmul de senzație: *Geniu nebun* (John Barrymore) și ecranizări: *Moby Dick* (versiune germană, cu W. Dieterle). În cele peste 100 de filme realizate de el la Hollywood în cei 36 de ani de carieră americană, adevărat capitol de istorie a filmului, vom găsi adevărate modele pentru fiecare gen în parte. În lipsa unei viziuni strict personale asupra lumii și oamenilor, vom descoperi o artă desăvîrșită a narațiunii, o știință acumulată în ani de meșteșug, o mare capacitate de a compune o atmosferă, de a obține de la actori maximum de randament artistic. În fiecare gen el reușește filme valoroase. Să ne amintim doar de: *Mâștu de ceară* (film de groază), de *Îngeri cu fețe murdare* (film social), de *Elizabeth și Essex* (frescă istorică), de *Yankee Doodle Dandy* (musical), de *Casablanca* (dramă de spionaj), de *Robin Hood*, *Căpitanul Blood* sau *Vulturul mărilor* (capă și spadă), de *Mănunchiul brigăzii ușoare* (epopee), de *Reporter senzațional* (polițist), de *Mandalay* (dramă sentimentală), de *Virginia City* (western). Și n-am citat decît filme din perioada '30–'40. El a lansat și popularizat staruri ca: Bette Davis, Errol Flynn, Kay Francis, George Brent, Olivia de Havilland, James Cagney, Humphrey Bogart, Joan Crawford, Doris Day, John Garfield. Ultimele sale filme au fost: *Francis of Assisi* (1960), turnat în Italia, și un western, *Comancheros* (1961).

CYBULSKI Zbigniew

Actor polonez de film și teatru, născut la Kniaze, la 3 noiembrie 1927; mort la 8 ianuarie 1967 la Wroclaw. A străbătut firmamentul filmului polonez ca un meteor, în scurta și strălucita lui carieră. Absolvent al Facultății de filozofie și al Școlii de artă dramatică din Cracovia, se afirmă la Gdansk, în 1953, ca actor, regizor și șef al grupei de teatru studențesc. Debutează în film într-o operă cu titlul semnificativ: *Generația* (1954–r: Andrzej Wajda). Era el însuși exponentul unei întregi generații a cărei adolescență fusese marcată de oroarea războiului. De aci acea identificare totală cu eroii interpretați, în filmele care evocau, ca niște file de cronică, zilele negre ale ocupației naziste în Polonia. A jucat într-un număr apreciabil de filme, din care desprindem: *A opta zi a săptămînii* (1957–r: A. Ford), *Cenușă și diamant* (1958–r: A. Wajda), filmul crucial al carierei sale, care i-a adus notorietatea mondială, *Crucea de război* (id.–r: K. Kutz), *Trenul de noapte* (1959–r: J. Kawalerowicz), *Inocenții fermecători* (1960–r: A. Wajda), *La revedere, pe mîine* (1960–r: J. Morgenstern), *Păpușa* (1961–r: J. Baratier-Franța), *Dragoste la douăzeci de ani* (1962–episodul Wajda), *Dragoste neîmplinită* (1963–r: W. Haas), *Ucigașul și fata* (1963–r: J. Nasiet-ar), *A iubi* (1964–r: J. Donner-Suedia), *Salto* (1965–r: T. Konwicki), *Mîine, Mexicul* (1966–r: Scibor-Rylski), *Giuseppe la Varșovia* (id.–r: S. Lenartowicz), *Manuscrisul găsit la Saragossa* (id.–r: W. Haas), *Toate pînzele sus* (id.–r: S. Lenartowicz), *Cifrul* (id.–r: W. Haas). Absurdă, incredibilă, moartea lui accidentală a îndoliat întreaga cinematografie polonezã. A lăsat nerealizat un film: *Jawna* (Morgenstern), și un proiect: *Păpușa* (Haas), rolul lui Wokulski.

CZINNER Paul

Regizor germano-britanic de film, de origine maghiară, născut în Ungaria, în 1890. Licențiat în litere și filozofie, el activează la Viena, după primul război mondial, ca autor dramatic și actor de teatru, apoi ca regizor de film (*Homo immonis*, *Inferno* etc.). Stabilit la Berlin, el va realiza aci cele mai importante filme ale sale, fiind unul dintre promotorii (alături de Lupu Pick) noului curent «kammerspiel», reacție fireească împotriva expresionismului invadator. Cunoaște, la Max Reinhardt, o actriță sensibilă, Elisabeth Bergner, care va deveni interpreta (unică) a filmelor sale și soția sa. Debutează cu o dramă modernistă: *Nju*, după Osip Dimov (1924), în care reunește trei mari actori: pe Bergner, pe Emil Jannings și pe Conrad Veidt. După două comedii delicate, *Donna Juana*, după Tirso di Molina, și *Violoncelul din Florența*, realizează două ecranizări exemplare: *Ducesa de Langeais*, după Balzac, și *Domnișoara Else*, după Schnitzler. După o primă experiență în domeniul filmului vorbitor la Londra (1930), cu *Strada sufletelor pierdute* (de astă dată cu altă vedetă: Pola Negri), se întoarce la Berlin, unde turnează (tot cu Bergner) două drame de subtilă analiză psihologică: *Ariane*, după Claude Anet, și *Mela*, după H. Bernstein (versiunile franceze fiind interpretate de Gaby Morlay). Din 1934 P. Czinner și soția sa E. Bergner se stabilesc la Londra, unde vor realiza o serie de filme de înalt nivel artistic: *Catherina cea mare* (1934), *Așa-i al meu*, după *Iessa* de Margaret Kennedy (1935), *Cum vă place*, de Shakespeare (1936), cu Laurence Olivier, *Dreaming Lips* (remake după Mela–1937), *Viață furată*, după romanul lui K. Benes (1939). Se refugiază în timpul războiului în S.U.A., unde face regie teatrală, iar după un lung turneu în Australia se întoarce la Londra, unde cineastul se va dedica exclusiv filmelor-spectacol: *Don Giovanni*, *Cavalerul rozelor*, *Romeo și Julieta* ș.a.

COMBINATUL DE STICLĂ BUCUREȘTI

expresie a celui mai înalt progres tehnic, dotat cu utilaje la nivelul tehnicii mondiale, de mare productivitate, care și-a cucerit un meritat prestigiu nu numai în țara noastră ci și în străinătate și ale cărui produse se exportă azi pe trei continente — Europa, Asia și Africa.

Produce o mare varietate de sticlărie de menaj: pahare suflate și presate, decorate și șlefuite, compotiere, vase, scrumiere, solnițe etc.

Articolele fabricate se remarcă prin linia lor elegantă și modernă, prin calitate superioară, aspect plăcut și sînt oferite la prețuri foarte avantajoase.

Produsele se găsesc în toate magazinele de specialitate ale comerțului de stat și cooperatist.

COMBINATUL DE STICLĂ BUCUREȘTI
BD. ION ȘULEA NR. 299
TELEFON: 43 37 74
TELEX: 449

BUCURIA COPIILOR — '71
23 mai — 1 iunie

ÎN MAGAZINE, VĂ AȘTEAPTĂ

DRAGI COPII, JUCĂRII!

RECOM

Silviu BRUCAN

comun și piață

După toate aparențele, problema aderării — sau mai precis acceptării — Angliei la Piața comună intră în sfîrșit într-o fază decisivă. Ultima întîlnire de la Bruxelles a celor șase miniștri de externe cu delegația britanică, condusă de Geoffrey Rippon, și mai ales iminenta vizită a premierului britanic Heath la Paris marchează în mod evident începutul noii faze.

Viața internațională contemporană este atît de contradictorie încît acumularea dificultăților și complicațiilor care fac să pară o problemă mai departe de soluție ca oricînd, constituie deseori tocmai premisa unui curs spre rezolvarea ei. Atît în Anglia cît și în Piața comună s-au acumulat în prezent dificultăți pînă peste cap. Guvernul conservator Heath este confruntat cu o inflație furibundă, însoțită de un șomaj record, de ascuțirea conflictelor sociale și, pe deasupra, de succese electorale laburiste, iar Piața comună este răvășită de recenta criză monetară, care creează o nouă instabilitate a prețurilor și importurilor și face să apară mai himerică decît oricînd speranța «celor șase» că-și vor reduce marja fluctuațiilor monetare, așa cum se decisese în comun, pentru 15 iunie. Dar tocmai acest morman de greutăți silește cele două părți să privească peste Canalul Mînecii: Anglia, pentru că nu poate proceda la programul radical de modernizare a industriei fără o piață europeană asigurată și pentru că, singură și izolată, rămîne o pradă ușoară în fața asaltului acaparator al giganticelor corporații americane; «cei șase», pentru că nu-și pot organiza comunitatea economică atîta timp cît nu lichidează energic dependența de dolar, iar acest pas hotărîtor nu-l pot face fără Anglia. Aceste date fundamentale ale problemei sînt acelea care în ultimă instanță își vor spune cuvîntul.

Deocamdată, la Bruxelles s-a convenit ca, în ce privește perioada de tranziție în materie agricolă, Londra să se alinieze «prețurilor verzi» în șase etape desfășurate pe o perioadă de cinci ani. Celălalt compromis stabilește un regim similar țărilor care exportă un singur produs de bază în țările Pieței comune cu cel acordat de Anglia țărilor Commonwealthului. Comentariile oficiale ale capitalelor în cauză, inclusiv ale Parisului, au fost mai optimiste ca altă dată, dar totuși moderate. Problemele cele mai spinoase — cifra contribuției britanice la bugetul comunitar, importurile din Noua Zeelandă și rolul lirei sterline ca monedă de rezervă — au fost lăsate pentru o viitoare reuniune.

Observatorii politici sînt unanimi în aprecierea că întrevederea Heath-Pompidou va fi indicativă în această privință. Este știut că Parisul privește această ultimă ediție a «antantei cordiale» ca o negociere pe un front larg a unei colaborări anglo-franceze pe diferite planuri — inclusiv în domeniul armamentului atomic — ca un fel de anticameră la intrarea Angliei în Piața comună. Anglia și Franța sînt singurele țări vest-europene cu statut de mare putere și, desigur, Parisul dorește să-și mențină acest atu pentru a contrabalansa puterea industrială și financiară crescîndă a Germaniei occidentale. Implicit, Anglia ar urma să facă pasul hotărîtor de la o orientare proamericană la o orientare proeuropeană, un adevărat test politic pentru Londra. De aceasta va depinde și cifra contribuției britanice și rolul lirei sterline, pentru a nu mai vorbi de importurile de produse lactate din Noua Zeelandă, de a căror anvergură francezii — ca exportatori agricoli — sînt direct interesați.

S-ar putea deci spune că ceea ce este *comun* în această fază a integrării economice este dorința fiecăreia din principalele puteri — Franța, R.F. a Germaniei și Anglia — de a-și asigura o poziție cît mai avantajoasă în Piața comună.

«poverty on wall street»

Sub titlul «Sărăcie în Wall Street», ziarul american «International Herald Tribune» publică această fotografie care redă un aspect de la marea demonstrație împotrivă războiului și a sărăciei care a avut loc în plin centrul marii finanțe americane. Contrastul izbitor dintre opulența stăpînilor Wall Street-ului și condițiile precare în care trăiesc un mare număr de americani a fost subliniat în fiecare din cuvîntările rostite pe treptele vestitei Treasury Building. În imagine, reverendul de culoare RALPH ABERNATHY vorbește despre sărăcie și inegalitate socială în preajma statuii lui Washington.

cînd pămîntul alunecă

Vedere aeriană a localității canadiene Saint-Jean Vianney, la nord de Quebec, după alunecarea de teren care a provocat moartea a 33 de persoane și rănirea gravă a altor 60. Porțiunea de sol care s-a deplasat pe o distanță de peste 200 de metri a dat naștere unui crater, îngropînd numeroase case și automobile.

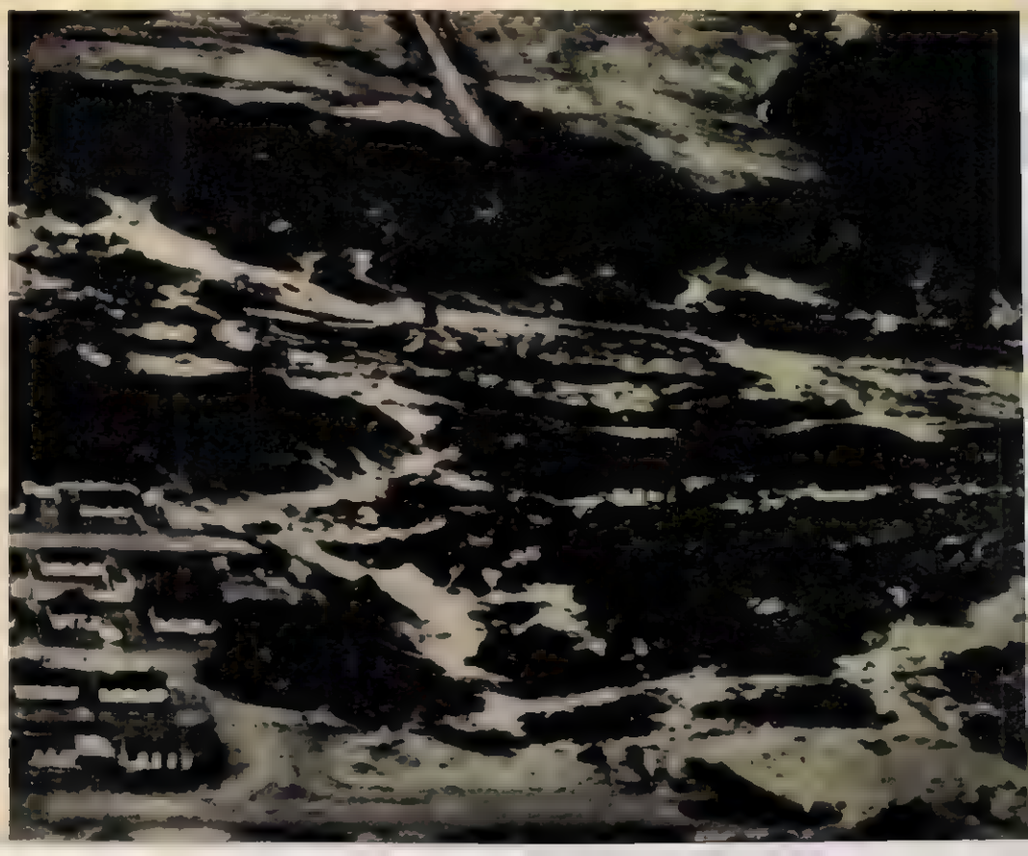

FOTO

greva de la renault ▲

Începută la Le Mans, greva salariaților Regiei «Renault» s-a extins în toate cele 6 uzine ale întreprinderii — în total 90 000 persoane — amenințînd întreaga producție a celei mai mari firme constructoare de automobile din Franța. Tratativele dintre reprezentanții sindicatelor și cei ai direcției au suferit repetate eșecuri. Intervenind la două luni după semnarea de către sindicate și patronat a contractului colectiv, acest conflict de muncă — subliniază «Le Monde» — relevă o dată în plus dificultățile actualei politici contractuale din Franța. În fotografie: miting al muncitorilor greviști de la Boulogne-Billancourt, cea mai mare dintre uzinele societății Renault.

în focul crizei monetare

Evoluția furtunoasă a crizei monetare interoccidentale a pus la grea încercare pe șefii departamentelor economice și pe exponenții marii finanțe din țările Pieței comune și din S.U.A.

Printre cei care s-au găsit în centrul luptei surde desfășurate în culise și la scenă deschisă au fost, fără îndoială, actualul ministru vest-german al economiei, dr. Karl Schiller (în stînga), și președintele Băncii Federale a R.F.G., dr. Karl Klasen (în dreapta). După demisia ministrului de finanțe vest-german Alex Moeller, anunțată în cadrul unei conferințe de presă «fulger» la Bonn, cancelarul Willy Brandt a încredințat lui Karl Schiller și portofoliul finanțelor, argumentînd această măsură cu faptul că în prezent se simte nevoia unei «concentrări a forțelor». Între timp, criza monetară interoccidentală continuă cu intensități variate.

reîntoarcerea ▲

Contenciosul petrolier franco-algerian continuă să-și pună amprenta asupra raporturilor dintre cele două țări. Astfel, în Franța au început să se reîntoarcă (în fotografie, un grup debarcînd la Marsilia) specialiștii și tehnicienii care deserveau instalațiile din Sahara algeriană, rechemați în țară de către «Compania franceză a petrolului». Într-un comunicat difuzat la Alger în legătură cu această acțiune apreciată «drept o încercare de a perturba funcționarea normală a industriei petroliere algeriene», se menționează că «autoritățile algeriene vor adopta toate măsurile pentru a asigura activitatea normală a instalațiilor petroliere respective».

GLOB COMENTAR FOTO

nimic nou în coreea de sud

Două imagini caracteristice pentru realităţile actuale din Coreea de Sud. După recentul simulacru electoral care a fost astfel pus la punct încît să nu schimbe nimic din peisajul politic şi social din această parte a Coreei, instantaneele vin să confirme parcă faptul că într-adevăr totul e ca înainte la sud de paralela 38. Prezenţa militară americană se face simţită cu intensitate, pe uscat, pe mare şi în aer (în imagine, obişnuite exerciţii militare ale diviziei a 82-a aeropurtate americane în preajma bazei aeriene a S.U.A. din Osan). Poliţia regimului reacţionar din Seul este şi ea omniprezentă. Scena din fotografia de jos este de asemeni obişnuită. De astă dată este reprimată cu cruzime o demonstraţie la care au luat parte 2 500 de studenţi, protestînd împotriva procesului de militarizare a universităţilor sud-coreene.

nici elefanţii nu rezistă abuzului

O glumă sinistră a unui vizitator trăsnit al parcului zoologic din Copenhaga putea să coste viaţa acestui elefant. Punîndu-şi inteligenţa precară la încercare, omul l-a «cinstit» pe pahidermul în vîrstă de 12 ani cu o sticlă plină de... gin. Cîteva clipe mai tîrziu animalul a fost cuprins de o furie sălbatică, urlînd de suferinţă, şi s-a prăbuşit într-o stare de letargie.

Că nici elefanţii nu rezistă abuzului de orice fel, o demonstrează şi tragicul sfîrşit al elefănţelului «Bibi» de la grădina zoologică din München (R.F. a Germaniei). După ce a consumat cantităţi imense de dulciuri oferite în cursul unei singure zile de cei peste 20 000 de vizitatori ce s-au perindat prin faţa grilajului despărţitor, «Bibi» a sucombat datorită unei indigestii cumplite. Direcţiunea parcului zoologic a luat măsuri severe, interzicînd vizitatorilor să ofere animalelor alimente de orice fel.

cannes — ediție jubiliară

Anul acesta tradiționalul Festival cinematografic internațional de la Cannes și-a sărbătorit împlinirea celui de-al 25-lea an de existență. Actuala ediție, jubiliară, a prilejuit manifestări cu caracter festiv. Unui mare număr de cunoscuți regizori, printre care René Clement, Robert Bresson, Michelangelo Antonioni, Federico Fellini, Luis Bunuel, Masaki Kobayashi, le-au fost înmînate distincții jubiliare. Iar dl. Jacques Duhamel, ministrul francez al culturii, a remis celebrului actor Charlie Chaplin cravata de comandor al Legiunii de onoare (în fotografie).

singură în atlantic

Părăsind pentru un timp confortul și liniștea laboratorului, Nicolette Milnes-Walker, specializată în cercetări psihologice, își încearcă norocul pornind într-o călătorie solitară pe ocean. Temerara navigatoare vrea să traverseze Atlanticul cu ajutorul unui iaht obișnuit, și în acest scop întreprinde, cum vedeți în fotografie, intense pregătiri. Startul, la 12 iunie.

cronica de trei secunde

SUS, TOT MAI SUS...

N-am nimerit-o nici cu Everestul; o expediție anglo-saxonă trebuia să urce pe versantul sud-vestic, simultan o altă grupă — printre care doi elvețieni, un francez și un italian — o apucase pe partea sudică. Ambele expediții erau sub comanda a doi englezi. Ăi din sud au abandonat, și italianul a ținut o conferință de presă prin care i-a acuzat pe conducătorii englezi de sabotaj, în favoarea celor din sud-vest: «Organizarea expediției a fost foarte proastă, alimentația ca și numărul de ghizi indigeni s-au dovedit insuficienți»... «N-a existat nici un complot anglo-saxon»... a replicat unul din comandanți la radio-Katmandu. El i-a acuzat pe cei patru dezertori «sudiști» de lenevie și lipsă de solidaritate în acțiune. Și pentru ca lucrurile să fie și mai clare, anglo-saxonii au căzut la pat, atinși de o febră suspectă, și iată-i spitalizați, la poalele Everestului, în mica localitate Nanche-Bazar.

Vorbe, certuri, ură, boli, microbi — ascensiunea Everestului te duce cu gîndul la înălțarea Turnului Babel spre cer. Nici atunci, nici acum, oamenii n-au putut urca în bună armonie și în bună pace spre tărîmul de sus. Peste tot își vîră coada Satana...

Încît eu rămîn la părerea că nimic nu-i mai frumos, mai armonios, mai plăcut și mai dificil decît să o iei peste cîmp, lăsînd naibii Everesturile. A bate cîmpii — iată gloria, iată marea dificultate, iată o adevărată urcare spre cer. dar cine-și dă seama? Noi vrem Luna, noi vrem piscurile piscurilor, doar așa sperînd să putem bubui de plăcere și mîndrie. Cîmpiile tac și se uită la noi cu dispreț cuvenit rîmelor.

ESCALADA

Am relatat la timp că în Italia s-au furat patru tablouri celebre pentru a sili autoritățile să închidă 10 uzine care poluează atmosfera. Escalada continuă: băiețelul directorului unui muzeu din Memphis (S.U.A.) a fost răpit de un necunoscut care a pretins drept preț al răscumpărării ca tatăl să retragă din muzeu toate tablourile reprezentînd nuduri. Tatăl a executat cererea, băiețelul (13 ani) a fost eliberat: pentru puritate morală, nu se mai fură tablouri din muzee — ca în cazul celor ce vor aer curat — ci copiii directorilor de muzeu. Mergînd înainte — cei care vor nuduri în expozițiii vor fura curînd logodnicele puritanilor. Puritanii, enervați la culme de violența nonconformiștilor, le vor răpi acestora nu copiii, ci bunicii și bunicele. După ce vor fi eliberați, bătrînii vor trece și ei la represalii și vor fura răpitorilor lor, puritanii, haine și izmenele, chiar pe stradă, lăsîndu-i goi pușcă în văzul mulțimii. Cînd vor primi hainele înapoi, puritanii — în imensa lor înțelepciune — vor recurge la proverbe și vor fura toate ouăle din magazine, sugerînd astfel că mîine vor răpi boii, toți boii lumii. Amenințați, boii vor trece și ei la acțiune, vor ieși din staule, vor ocupa ogrăzile lumii și vor fi cu ochii în patru la cei care fură ouă, bătînd apropouri. Nu vor mai exista muzee, nuduri, puritani, nonconformiști, bunici, bunice, logodnice... Va exista un singur ordin dat de boi, din bou în bou: găinile să nu mai facă ouă! În sfîrșit, atunci lucrurile se vor lămuri — ca ori de cîte ori se ajunge la ou și găină.

Radu COSAȘU

Agenda

Recent eliberat după 18 luni de detențiune, RAFFAELE MINICHIELLO, autorul celei mai lungi deturnări din istoria pirateriei aeriene (Los Angeles-Roma), caută de lucru în Italia. Minichiello, încorporat în momentul deturnării avionului Boeing în marina militară a S.U.A., a declarat că nu mai vrea să se reîntoarcă în America, pe care o considera a doua sa patrie.

După tratative îndelungate și extrem de dificile s-a ajuns la un acord între «Lockheed» și «Rolls-Royce». Președintele companiei americane constructoare de avioane, DANIEL HAUGHTON, care a avut la Londra o nouă serie de negocieri cu reprezentanții firmei britanice, s-a putut reîntoarce acasă cu un contract semnat, prin care «Rolls-Royce» se obligă să furnizeze în continuare motoare pentru avionul american «Tristar». Nu mai rămîne decît ca Haughton să obțină pentru firma sa, aflată în dificultăți financiare, și un credit de 250 milioane dolari din partea guvernului american.

Liderul majorității democrate din Senatul american, MIKE MANSFIELD, s-a pronunțat din nou împotriva „cheltuielilor exorbitante efectuate de S.U.A. pentru continuarea războiului în Vietnam și întreținerea trupelor americane dislocate în Europa și în alte zone. Un amendament prezentat zilele acestea de senator în Congres cere reducerea actualelor efective americane din Europa occidentală, ca un mijloc de redresare a balanței de plăți deficitare a Statelor Unite.

Declarațiile președintelui Republicii Coasta de Fildeș, HOUPHOUET-BOIGNY, cu privire la necesitatea inițierii de către țările africane a unui dialog cu Republica Sud-Africană pentru a se căuta o înțelegere cu aceasta («problemele africane trebuie tratate între africani, înțelegînd prin aceasta și africanii albi din Africa de Sud») a stîrnit vii reacții pe continentul negru — de la proteste violente față de însăși ideea de a discuta cu cei care «au drept unic obiectiv divizarea Africii» și pînă la lăudări de poziții mai nuanțate, cerînd întîi abordarea acestei chestiuni în cadrul Organizației unității africane.

PAUL W. McCRACKEN, președintele grupului de consilieri economici ai Casei Albe, foarte criticat în ultimul timp pentru politica practicată pe acest tărîm de către Administrație, s-a pronunțat recent asupra situației balanței de plăți a S.U.A. și a fluxului capitalurilor americane spre Europa occidentală. Astfel — după părerea lui McCracken — o însănătoșire a economiei americane, însoțită de o ameliorare a productivității, ar putea avea drept consecință o îmbunătățire a balanței de plăți deficitare. Cînd vorbești de necesitatea unei însănătoșiri, reiese însă că ceva e bolnav.

După demisia celor șase membri ai guvernului Republicii Arabe Unite, președintele Anwar Sadat a procedat la alcătuirea noului cabinet — în funcția de prim-ministru fiind redesemnat MAHMUD FAWZI.

varietăți

Soțiile, sau poate văduvele eroilor cornuți ai coridelor, originare din Alpii Elveției, se întrec și ele, în fiecare primăvară, într-o tradițională dispută a forței și agerimii. Mai puțin sîngeroase decît luptele masculilor, cu riscuri infinit mai mici, bătăliile vacilor nu sînt mai puțin lipsite de suspense. Învingătoarea — combatanta care o obligă pe adversara ei să facă doi pași înapoi — este declarată «regina vacilor».

regina vacilor

doamne, ce-i pe capul meu!

Grijile tînărului Peter Day în legătură cu creșterea celor trei pui orfani de veveriță, pe care i-a găsit în pădure, nu sînt dintre cele mai ușoare. Grijă unde să-i culci, grijă cu ce să-i hrănești — dat fiind că drăgălașii pui ai pădurii n-au învățat încă să rontăie alune — ș.a.m.d. Se pare că mai simplu a fost cu deprinderile ancestrale ale micilor rozătoare de a se cățăra. După cum se vede în poză, se cațără și ele pe unde pot...

ce a mai rămas din pijamaua lu' tăticu'...

N-a fost la mijloc nici o măgărie. Whisky, o zebră-mascul de la Colchester Zoo (Anglia), s-a adaptat pînă într-atîta la condițiile vieții în captivitate încît s-a hotărît chiar să se și însoare. În locul furtunoaselor aventuri amoroase din savana luminată de lună, Whisky a ales burgheza căsnicie cu Jenny, o măgăruță insipidă. Acum au și un fiu al cărui nume, Zedonk, sună ciudat numai în altă limbă decît cea engleză, fiindcă de fapt cuvîntul este format din Ze (de la zebră) și donk *(de la donkey = măgar). Precum se vede în fotografie, din pijamaua tăticului, Zedonk n-a moștenit decît năbădăii.*

Poștașul ADAS a mai precizat și cu alte prilejuri că răspunde, în cadrul acestei rubrici, numai la unele probleme care au caracter general, care pot interesa pe cît mai mulți dintre cei ce scriu redacției revistei Flacăra (Piața Scînteii 1) sau Direcției generale ADAS (str. Smîrdan nr. 5), pentru a afla diferite amănunte privind asigurările de bunuri și de persoane practicate de ADAS. Iată așadar astăzi cîteva răspunsuri la scrisorile unor cititori dornici să materializeze spiritul lor de prevedere.

MARIA PORUMB, Constanța. Asigurarea cu termen fix este utilă pentru cei care doresc să asigure o anumită sumă rudelor, prietenilor etc. La data stabilită în contract, ADAS achită suma respectivă asiguratului sau persoanei indicate de acesta. Menționez că suma asigurată poate fi de 10 000 lei sau mai mare, crescînd cu fracțiuni de cîte 5 000 lei, și că la primele ce se plătesc anticipat pe mai mulți ani ADAS acordă o reducere de 4% pentru fiecare an de plată anticipată, începînd cu cel de-al doilea an socotit de la expirare. Întrucît dv. îmi scrieți că doriți să încheiați o asigurare pentru suma de 10 000 lei, plătibilă peste 20 de ani, și că sînteți în vîrstă de 35 de ani, vă comunic faptul că ar urma să plătiți în fiecare lună o primă de asigurare în valoare de 32 de lei. Aceasta în cazul în care doriți ca primele să fie plătite tot în 20 de ani. Dacă solicitați scurtarea perioadei de plată a primelor, acestea cresc cu cîțiva lei. Alegeți soluția care convine cel mai mult intereselor dv.

VIORICA NICOLESCU, Pitești. Mă bucură faptul că doriți să luați o măsură de prevedere și că v-ați hotărît să încheiați o asigurare de accidente. Ca răspuns la întrebarea dv., vă comunic că personalul didactic, studenții și elevii din școli și institute de învățămînt se încadrează în categoria 1 tarifară. În funcție de aceasta se stabilește prima ce urmează să fie plătită în fiecare lună.

IULIAN DOGARU, Craiova. Vă comunic că valoarea reală a autoturismului la data daunei se stabilește scăzîndu-se din valoarea inițială a acestuia uzura corespunzătoare. Precizez că prin **valoare inițială** se înțelege prețul de vînzare la data daunei, în comerțul de stat, pentru categoria respectivă de asigurați. Pentru autoturismele de tipuri la care nu există prețuri stabilite sau pentru tipuri ce nu se mai fabrică valorile se stabilesc prin înmulțirea cifrei care reprezintă capacitatea cilindrică a autoturismului cu un anumit coeficient.

DORU POPOVICI, București. Pentru orice bun gospodar asigurarea complexă este o măsură de prevedere ce se poate lua în completarea altor asigurări oferite de ADAS, cum ar fi asigurarea mixtă de viață, asigurarea de rentă etc. Administrația Asigurărilor de Stat nu limitează posibilitățile cetățenilor de a încheia mai multe asigurări, astfel încît interesele lor să se poată rezolva cît mai bine. Nu aveți așadar nici un motiv de a încheia numai o singură asigurare. Este adevărat că mai multe asigurări înseamnă sume mai mari plătite ca prime, dar nu uitați: la mai multe contracte de asigurare corespunde o sporită posibilitate de a obține sume asigurate sau despăgubiri din partea Administrației Asigurărilor de Stat.

NICOLAE COSTESCU, Roșiori de Vede. Asigurarea animalelor se încheie în prezent pe baza unor reglementări îmbunătățite, care oferă avantaje sporite cetățenilor. Precizez, ca răspuns la întrebarea dv., că se pot asigura bovinele în vîrstă de la 6 luni sau peste 6 luni, cabalinele în vîrstă de la un an sau peste un an, pînă la 15 ani inclusiv (cu excepția celor aparținînd cetățenilor), porcinele în vîrstă de 6 luni sau peste 6 luni, ovinele și caprinele în vîrstă de un an sau peste un an. Rezultă clar că dumneavoastră aveți posibilitatea să încheiați o asigurare de animale pentru cele 10 ovine din gospodărie. Cu privire la prima de asigurare vă informez că aceasta se calculează ținînd seama de localitatea unde aveți domiciliul. Din scrisoarea dv. rezultă că ați aflat acest amănunt discutînd cu un agent de asigurare. Vă întrebați de ce a fost necesar să se stabilească primele în funcție de localitatea unde se află animalele. Răspunsul este cît se poate de firesc: se știe că în anumite zone din țară riscurile sînt mai frecvente decît în altele. În aceste condiții și primele de asigurare trebuie diferențiate.

PUBLICITATE

mementO

Prezentat de: Traian STOICA (carte) · Vlad MUSATESCU (disc) · Cornel BOZBICI (plastică) · Rodica POP (teatru) · Magda MIHĂILESCU (cinema) · E. DASCALU (muzică și televiziune)

carte

● La Editura Eminescu a apărut în două volume o **Antologie a criticilor români de la T. Maiorescu la G. Călinescu.** Să reținem: o antologie a criticilor, și nu a criticii. Criteriu esențial pentru Eugen Simion, autorul antologiei, care și-a propus ca scop nu o evoluție a criticii literare, cît **individualitatea** criticului antologat. O individualitate prezentată nu idealizat, ci **real**, deoarece alcătuitorul antologiei selectează și textele injuste ale unor critici care, după opinia lui, ale, «injustițiile», ilustrează, uneori, «mai elocvent», personalitatea criticului. O apariție utilă și interesantă.

● Am mai menționat în acest loc valoroasa acțiune a Editurii Univers de a pune la îndemîna cititorilor lucrările unora dintre cei mai de autoritate esteticieni și critici de literatură și artă contemporani. În acest sens, notăm apariția recentă a cărții lui Pierre Francastel: **Figura și locul — ordinea vizuală a Duattrocentoului.** În românește de Radu Nicolau. Prefață de Eugen Iacob.

● La aceeași editură, Tatiana Nicolescu semnează o cuprinzătoare monografie asupra marelui scriitor rus **I.A. Bunin.**

● Emil Manu este un autor care în activitatea lui scriitoricească nu scutește cititorul de surprize. După profilarea sa ca istoric și critic literar, se relevă ca poet în «incunabule», pentru ca, recent, să facă dovada unui prozator experimentat în **Mica, «eroica» (Jurnal de front, 1944),** carte apărută la Editura militară.

● În colecția Meridiane au apărut romanele: **Casa de pe colină** de Cesare Pavese (în românește de Ștefan Delureanu); **Fontamara** de Ignazio Silone (traducere și note de N.Al. Toscani); **Miraculoasa aventură** de José Gomes Ferreira (traducere de Ion Moraru).

● Lucrarea semnată de Stelian Oprescu: **Introducere în citogenetica animală,** a apărut la Editura științifică.

● La Editura Academiei apare volumul **Efectele hotărîrilor judecătorești străine în România** de dr. Octavian Căpățînă.

● Ultimul număr din **Cariatidele** arădene. Închinat semicentenarului partidului, prezintă un sumar viu și interesant, corespunzător pe deplin unei publicații cu profil distinct. Notăm cîteva titluri: «Cea mai frumoasă primăvară românească» de Andrei Cervenco vici, «Lucrețiu Pătrășcanu și fascinația omeniei» de George Ciudan, «Umanism și echitate socială» de prof. dr. Călina Mare, «Prezențe arădene în literatura contemporană» de Lucian Emandi; la grupajul «trei poeți arădeni» întîlnim poezii de Mihai Beniuc, Ștefan Aug. Doinaș, Olosz Lajos.

cinema

● **100 de dolari pentru șerif.** Western trist, cu un actor ajuns în pragul bătrîneții (John Wayne), realizat de un regizor vîrstnic (Henry Hathaway, 70 de ani), unul dintre puținii care mai apără tradițiile mitologiei americane. Cu prilejul acestui film, Wayne a primit Oscarul 1969 pentru «35 de ani de carieră cinematografică» și Globul de aur 1969. Alți interpreți: Glen Campbell, Kim Darby, Jeremy Slate, Robert Duval, Dennis Hopper, Jeff Corey.

● **Secretul planetei maimuțelor.** O continuare a «Planetei maimuțelor», cu neașteptate stîngăcii și naivități. Pare făcută mai mult de dragul aventurii în sine. Actorii — aceiași: Charlton Heston, James Franciscus, Kim Hunter, Maurice Evans, Linda Harrison, Paul Richards, Victor Buono.

● **Cronometrul.** Am intrat în zodia filmelor cu fotbal. După «Goool», acest **Cronometru** al lui Rezo Esadze (studioul Lenfilm) pare mai ispititor, datorită unei fărîme de emoție umană, prezentă pe alocuri. Interpreți: Natalia Antonova, Nikolai Olialin, L. Alesnikova, V. Baskova, V. Dudin, L. Ermeev.

● **Chemarea frontului.** Cineaștii vietnamezi găsesc în zbuciumata și eroica lor existență resursele unui cinematograf mobilizator. Regia — Ky Nam. În distribuție: Thanh Tu, Tha Anh, Tran Phuong.

muzică

● Azi la Ateneu: **Ion Baciu** la pupitrul dirijoral al Filarmonicii și violoncelistul **Căzălin Ilea,** solistul concertului» (Saint-Saëns).

Emilia Petrescu

● Concertul Filarmonicii din 28-29 mai (care se repetă și la 30 mai) este închinat unei creații mozartiene fundamentale: Mares Misa (în Do minor). Dirijează **Mircea Basarab.** Soliști: **Emilia Petrescu, Virginia Manu, Nicolae Andreescu, Gheorghe Crăsnaru.** Corul Filarmonicii, dirijat de **Vasile Pântea.**

● Concertul «de joi» al Orchestrei simfonice a RTV, tribună a tinerilor compozitori și tinerilor interpreți, este dirijat de **Theodor Cosdin,** iar soliști sînt **Magda Buciu** și **Cornelia Vasile.** În program, două prime audiții din creația originală: Simfonia de Grigore Nica și «Scene» pentru orchestră și pian de Dan Buciu. Mai ascultăm două faimoase concerte pentru vioară și orchestră: de Felix Mendelssohn-Bartholdy și de Niccolo Paganini (Concertul nr. 2).

● Tineri interpreți pe scenele Filarmonicii: violonista **Victoria Bașta** și pianista **Krimhilda Crișan** — sonate de Max Reger, Gabriel Fauré, Serghei Prokofiev și — în primă audiție — Irina Odăgescu (Studio Ateneu, 25 mai).

● Reprogramarea unor manifestări muzicale aminate: recitalul organistului brașovean **Schlandt Eckart** — la 23 mai la Ateneu; recitalurile pianistei **Marilena Dobrea-Ilea** și flautistului **Nicolae Maxim** — la 26 mai (Studio, Ateneu).

disc

● Cu prilejul semicentenarului partidului, casa noastră de discuri a imprimat, sub titlul «Omagiu partidului», o bogată și reprezentativă culegere de piese corale. Rod al muncii inspirate a compozitorilor și poeților noștri, cele mai cunoscute lucrări din acest sector de creație capătă viață și expresie artistică în interpretarea unor ansambluri corale și formații orchestrale de prestigiu. Dirijorii C. Petrovici, Gh. Danga, Carol Litvin, E. Elenescu, V. Popescu, Dinu Stelian, Elena Vicică, precum și soliștii vocali Viorel Ban, Cornel Stavru, Ladislau Konya, Mihaela Căpriță și Dionisie Konya, printr-o strădanie vrednică de adîncă prețuire, transmit acestui însuflețit omagiu emoția marelui eveniment (EXE-0514).

● «Simfonia op. 17» a regretatului Mihail Jora, lucrare de temelie în muzica românească modernă, concentrează în cele patru părți lirismul plin de gingășie, meditația adîncă, verva și culoarea unui elan permanent susținut (ECE-0489/1).

● «Simfonietta» de Ion Dumitrescu, creație deosebit de valoroasă a originalului compozitor, se remarcă prin expresivitatea neobișnuită a integrării elementelor folclorice, prin vitalitatea și robustețea propriei operei lui Ion Dumitrescu. Interpretează Orchestra simfonică a RTV, dirijată de Iosif Conta (ECE-0489/2).

plastică

● **Micaela Eleutheriade** expune la Apollo o suită de peisaje dintr-un itinerar european. Artista rememorează cu o spontaneitate dufyescă imagini pe care retina, mereu în căutarea pitorescului vizual, le-a reținut impresionată. Cromatica are adesea-on elanuri sonore, temperate mereu de griuri, estompe ale memoriei, care lasă să se vevaleze doar atmosfera, artista scordînd în schimb desenului primordialitatea construcției.

● Imaginile lui **Vasile Baboie** vor părea puțin insolite în peisajul graficii actuale, care nu mai trăiește sub semnul etnografismului. Adesea idilică («Sărbătoarea plugarului» etc.), grafica artistului își are sorgintea în imagistica folclorică (uzînd de simbolurile decorative ale acesteia) și în modalitățile ei specifice de a construi spațiul vizual. În această singularitate de circumstanță consată, poate, și farmecul lucrărilor (Apollo).

● Tot la Apollo **Traian Brădean** expune o serie de laviuri. Trăsăturile severe ale peniței, lipsite de ezitări, limpezimea desenului ne arată un artist stăpîn pe mijloacele sale.

● **Adina Țuculescu,** sculptură. O recluziune lucidă în lumea formelor perfecte, supuse constrîngerilor și armoniilor reci ale geometriei. Spiritul constructor domină tutelar volumele, ale căror echivalențe formale sînt înșelătoare, pentru că dincolo de asemănare se ascunde simbolul și pasiunea secretă de a fura mișcării sensurile sale eterne, dacă nu și poetice (Apollo).

● Gravura lui **M. Condor** n-are sofisticări tehnice. Imaginile se nasc din contrastele abrupte dintre alb și negru, fără treceri intermediare sau modulări tonale. Negrul invadează spațiul ecranului, fiind totdeauna purtătorul unui mesaj figurativ limpede, adesea de un lirism vizual plăcut («Oglinzi», «La pescuit» etc.) sau, cîteodată, de un neașteptat umor («Galeria») (Amfora, Mihai Vodă 2).

● **Petre Oprea: «Marius Bunescu».** Albumul apărut în seria «Artiști români» are în prefațatorul său un cercetător avizat, supus pasiunii minuției, care își bazează asertiunile pe amănuntul documentar revelator. Studiul introductiv, dincolo de evocarea biografică, ne restituie și pe marele artist care a fost Bunescu, rapsod al peisajului național, dar și al bătrînelor orașe europene (Editura Meridiane).

● Remarcabilă grafica revistei pentru copii «Arici-Pogonici», la care își dau concursul nume prestigioase și talente ca A. Damian, Angi Petrescu, Clelia Ottone, Stela Crețu, Livia Rusz ș.a., lucru pe care îl constatăm și la ultimul număr (5). Imaginile atractive, pline de fantezie, se îmbină cu mesajul instructiv, la care contribuie și schemele Mariei Găvănescu, invitație la perspicacitate și îndemînare.

teatru

Nelly Sterian

● **Activitate creatoare în slujba Taliei.** Actrița **Nelly Sterian** a împlinit zilele acestea patru decenii de teatru. Elevă a maeștrilor Ion Manolescu și Lucia Sturdza-Bulandra, actrița debutează la unul din teatrele conduse de Ion Manolescu, pentru ca în bogata sa carieră încununată de succese să interpreteze cu remarcabilă măiestrie un larg repertoriu de comedie, de compoziție și de dramă. Să amintim, în goană, cîțiva dintre autorii care i-au permis realizarea unor creații deosebite: Cehov, Strindberg, Pagnol, Mirbeau, Schiller, Shaw, Alfred de Musset, Brecht, Tennessee Williams — și ultimul său rol atît de potrivit sărbătoririi cariere sale, Carlotta din «Cher Antoine» de Anouilh.

● **Piesa lui Bertolt Brecht Dispariția lui Gally Gay sau 1 om = 1 om,** după ce a fost încenată de către Teatrul de Comedie (regia — L. Giurchescu, scenografia — Dan Nemțeanu) și, într-o formulă originală, de către Teatrul din Oradea (regia — Alexandru Caipacu, scenografia — Dan Erceanu) a parcurs un turneu bucureștean de prestigiu Teatrului de stat din Galați. Regia îi aparține Arianei Stoica, scenografia lui Ion Popescu-Udrițte, iar din distribuție fac parte: Gheorghe V. Gheorghe, Olga Dumitrescu, Sorin Lepa, Ion Lemnaru, Lucian Temelie, Leni Ștefănescu ș.a.

● **În amurg** de Gerhardt Hauptman, la Teatrul dramatic Baia Mare, în regia atentă a lui Petru Mihail și scenografia sobră și modernă a Elenei Forțu, permite colectivului cu reale resurse actoricești ale teatrului creații deosebit de izbutite, ca cele ale lui Cazimir Tănase, Olga Sîrbul, Vasile Prisăcanu, Vasile Constantinescu, Ștefan Pătrucă, Virgil Fătu. De altfel, un alt spectacol, un «remake», **Clipa de viață** de W. Saroyan, în regia lui Liviu Ciulei și scenografia lui Liviu Ciulei și Giulio Tincu confirmă capacitatea actorilor bănăreni.

televiziune

MUZICĂ. Săptămînă muzicală bogată, recomandări selective greu de făcut. Totuși: scene din opere și operete, cu cîteva și cîțiva specialiști ai genului: Magda Ianculescu, Marina Crilovici, Elena Simionescu, Cleopatra Melidonesanu, Nicolae Herlea, Valentin Teodorian, Constantin Gabor (duminică). Yehudi Menuhin la București — document pe peliculă, semnat de Marcela Popescu și Nicolae Nițâ (miercuri). Recitalul sopranei Cornelia Gavrilescu (joi). Orchestra simfonică din Bamberg o putem reasculta sîmbătă. Tot sîmbătă un tînăr și foarte promițător talent — pianistul Anatol Dub, cu un program Bach, Albeniz, Prokofiev, Cornel Țăranu.

FILM. Continuă seria westernurilor (cele mai multe, de bună calitate) cu «Lancea ruptă». Două mari prezențe actoricești — Spencer Tracy și Richard Widmark — și una regizorală — Edward Dmytrick (duminică). În local serialului «de luni» — prima parte a capodoperei shakespeariene «Hamlet la Elsinor», cu Cristopher Plummer în rolul titular. La Telecinemateca, o premieră pe țară, «Hăițuții», cu Dirck Bogarde (miercuri). Filmul lui Milos Forman, «Asul de pică», distins cu mai multe premii internaționale (vineri). Și un nou serial «de sîmbătă, program II»: «Inima lui Bonivur», un erou mai puțin cunoscut al Marii Revoluții Socialiste.

TEATRU. Înaintea spectacolului, aplaudăm inițiativa: «Premiera» de John Cromwell — mare succes bucureștean, adus pe micul ecran înainte de a se sfîrși. Interpreți — Olga Tudorache și Ica Matache (marți).

ALTE ARTE. Un medalion-omagiu amintirii regretatei Florica Cordescu, figură luminoasă a mișcării artelor plastice românești contemporane (marți).

LITERATURĂ. Revista literară TV își dedică ora de emisiune aniversării a 75 de ani a revistei «Viața românească». Participă Demostene Botez, Al. Ivasiuc, Henriette Yvonne Stahl, Radu Boureanu, George Ivașcu, N. Manolescu ș.a. (marți). O emisiune lirică ultra. Shakespeare, Poe, Heine, Beaudelaire, Eminescu, Blaga, Seferis (miercuri).

EMISIUNI-CONCURS. «Steaua fără nume» — muzică populară (luni).

DIVERTISMENT. Citîm, oarecum la întîmplare, nume și titluri din sumarul noii emisiuni duminicale «Postmeridian», semnată de Emanuel Valeriu: Eleanor Powell, Fred Astair, Mihai Fotino, Gerard Philip, Tîrgul Moșilor (pe viu), o ecranizare după D.D. Pătrășcanu, turism în Bucegi (duminică). Cîntă Charles Trenet (marți). Unu + doi pe un balansoar, adică Corina Chiriac + Dumitru Furdui, adică, cel puțin în intenție, muzică + umor (simbătă).

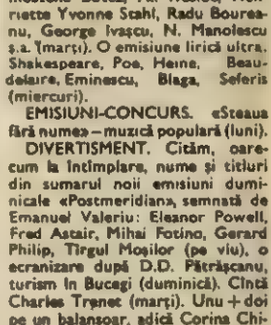

Irina Gărdescu

SPORT. Fotbal Dinamo Moscova (cu Iașin în poartă) — Selecționata lumii. Chiar dacă la pomul lăudat să nu mergi etc., etc., noi tot ne pregătim sufletește pentru un mare spectacol sportiv nealterat de goana după puncte (joi).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul pronosport nr. 21, etapa din 23 mai 1971

I Bologna-Torino	1, x
II Cagliari-Varona	1
III Catania-Napoli	1, x, 2
IV Inter-Lazio	1
V Juventus-Fiorentina	1
VI Lanerossi-Sampdoria	1
VII Roma-Milan	x, 2
VIII Varese-Foggia	1
IX Ceahlăul-Metrom	1
X S.N. Oltenița-Știința	1
XI Gaz metan-Crișul	x, 2
XII Gloria-Polit.	1, 2
XIII C.S.M. Reșița-C.S.M. [illegible]	1

FLACĂRA-ALBUM

FLACARA

22
'71

ANUL XX
NR. 834
29 MAI 1971

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

Printre obiectivele ce se vor construi în anii actualului cincinal se numără și Fabrica de calculatoare electronice din Capitală. Noua unitate, în curs de construcție, va avea o suprafață industrială de 33 000 mp.

vom munci zi și noapte pentru creșterea producției agricole

Pe întreg cuprinsul țării, măsurile luate de conducerea de partid pentru îmbunătățirea condițiilor de viață a celor ce muncesc pe ogoare continuă să facă obiectul unor vii și fructuoase dezbateri publice. Întruniți în adunări generale, țăranii cooperatori își exprimă convingerea că recenta hotărîre a Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. va avea multiple efecte pozitive asupra vieții sociale și a situației economice din unitățile agricole cooperatiste. Pretutindeni, lucrătorii ogoarelor își exprimă recunoștința pentru măsurile adoptate, angajîndu-se, totodată, să-și sporească eforturile pentru a asigura creșterea rapidă a producției agricole, pentru a înfăptui și depăși sarcinile ce revin agriculturii cooperatiste în conformitate cu sarcinile celui de-al X-lea Congres al partidului nostru.

«Susținînd prin fapte traducerea în viață a hotărîrilor adoptate — se menționează într-o telegramă adresată Comitetului Central al partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu, de către U.J.C.A.P.-Brăila — în numele întregii țărănimi cooperatiste din județul nostru ne angajăm să valorificăm către stat, peste prevederile planului, 3 000 tone grîu, 8 500 tone porumb, 2 000 tone floarea-soarelui, 3 000 tone sfeclă de zahăr, 2 000 tone struguri, 3 000 tone legume».

Într-o altă telegramă se spune: «Oamenii muncii de pe ogoarele mehedințene sînt conștienți că noile măsuri adoptate vor duce la ridicarea în continuare a nivelului de trai al tuturor membrilor cooperatori, fapt pentru care ne angajăm în fața conducerii partidului, a dumneavoastră personal, tovarășe secretar general — cel mai iubit fiu al poporului — să muncim cu toată pasiunea și totală dăruire pentru a furniza peste plan fondului centralizat al statului produse agroalimentare în valoare de peste 5 milioane lei».

«Exprimăm sentimentele de gratitudine și recunoștință Comitetului Central al Partidului Comunist Român, personal tovarășului Nicolae Ceaușescu, făgăduind că vom munci cu abnegație pentru a obține recolte cît mai bune, pentru a depăși sarcinile de producție», scriu, la rîndul lor, membrii C.A.P.-«Drumul păcii» din comuna Moldovenești, județul Cluj.

«Ne angajăm să facem totul pentru creșterea producției vegetale și animale, să contribuim la o mai bună aprovizionare a oamenilor muncii — subliniază în telegrama lor țăranii cooperatori din comuna Hărman, județul Brașov. Vom depăși producția planificată la grîu cu 25 tone, la sfecla de zahăr cu 370 tone, la cartofi de sămînță cu 200 tone, iar în zootehnie — producția-marfă cu 690 hl lapte și 29 tone carne. Vom vinde statului, peste prevederile contractuale, 25 tone de grîu, 200 tone cartofi pentru sămînță, 370 tone sfeclă de zahăr, 85 tone legume, 29 tone carne».

În telegrame similare, sosite din toate județele țării și adresate C.C. al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, țăranii cooperatori își exprimă același atașament fierbinte pentru politica realist-științifică a partidului nostru, angajîndu-se să nu precupețească nici un efort pentru realizarea unei producții cît mai ridicate, la nivelul condițiilor asigurate de partidul și statul nostru.

La început a fost... ideea. Apoi, ea s-a materializat într-un studiu care a fost apreciat de forurile tutelare și așa s-a născut inovația: «Valorificarea superioară a vinurilor din podgoria Panciu prin obținerea șampaniei albe și roze». Autorul, tînărul inginer Ion Pușcă, în calitate de șef al fermei industriale, a și trecut, cu sprijinul conducerii întreprinderii agricole de stat unde lucrează, la realizarea celor propuse. Deși existau unele condiții favorabile, materie primă care se pretează la prepararea șampaniei (se cultivă aici soiurile de struguri Fetească regală, Fetească albă, Riesling, Pinot gris, Băbească și Pinot noire) și o imensă hrubă, au trebuit învinse destule greutăți pentru materializarea ideii. Recent, la Panciu a început producția de serie a noului tip de șampanie românească. Se preconizează ca, în ultimul an al cincinalului, producția să ajungă la circa un milion de sticle.

FOTO: N. MOLDOVEANU
Ziarul «Milcovul»-Focșani

Pretutindeni, pe ogoare, stadiul de vegetație al culturilor este foarte bun, ceea ce îi face pe specialiști să prevadă realizarea unor producții globale superioare celor planificate. Deocamdată, agricultorii sînt chemați să participe intens la întreținerea permanentă a culturilor. Fotografia noastră, realizată la C.A.P.–Poroschia, jud. Teleorman, vă înfățișează desfășurarea unei lucrări la ordinea zilei: prașila mecanică a porumbului.

O mașină modernă care poate produce zilnic mii și mii de comprimate.

cinci minute printre farmaciști

Sîntem la Uzina de medicamente-București, una dintre cele mai importante unități ale «Centralei industriale de medicamente și coloranți». Este vorba de o fabrică nouă, modernă, în ale cărei instalații se naște o mare parte din cele circa 2 000 de sortimente de medicamente produse azi în țară.

Ce noutăți ne oferă această importantă unitate a industriei farmaceutice românești?; care sînt perspectivele în domeniul respectiv, pentru întregul cincinal?

În cursul anului 1970, ni se spune, au fost asimilate 35 de produse noi (substanțe și medicamente), unele dintre ele fiind deja în farmacii și spitale. Iată, de pildă, cîteva: «Cloxacilina» (capsule), un antibiotic nou, deosebit de eficace; «Tiocarlid»-ul (comprimate), un nou tuberculostatic; «Trifluoperazin» (drajeuri), tranchilizant major indicat în psihozele de tip schizofrenic; «Clofibrat» (capsule gelatinoase moi), medicament destinat să reducă concentrația de colesterol și acizi grași din sînge, indicat în ateroscleroză. Lucrurile nu se opresc aici. Alte 50 de produse farmaceutice sînt cuprinse în planul de producție pe 1971 și urmează a fi fabricate. Printre acestea: «Meciofenoxat» (comprimate), regenerator al celulei nervoase, eficace în stări de surmenaj intelectual; «Aslavital» (fiole și drajeuri), factor regenerator activ în profilaxia și tratamentul fenomenelor de îmbătrînire, după o formulă originală a prof. dr. docent Ana Aslan; «Etambutol» (comprimate) avînd mare eficacitate în tratamentul tuberculozei; se vor fabrica de asemenea, pentru uzul laboratoarelor chimice și de microbiologie, microcomprimate pentru antibiograme (patru truse), produs destinat determinării germenilor patogeni, precum și microcomprimate cu zaharuri și alcool destinate identificării microorganismelor după proprietățile lor fermentative.

Și acum, care sînt perspectivele industriei noastre de medicamente pentru actualul cincinal? Este vorba de sarcini importante. În primul rînd, se prevede un larg program de dezvoltare orientat atît spre latura calitativă a producției, cît și spre asigurarea echilibrului balanței de export–import. În acest scop, volumul lucrărilor de investiții va crește în actualul cincinal de trei ori mai mult față de cincinalul anterior, bazîndu-se, în proporție de 90%, pe tehnologii elaborate de institute de specialitate și laboratoare proprii. Se prevede, de asemenea, ca la sfîrșitul cincinalului producția globală de medicamente să fie cu 55% mai mare decît în 1970.

F. URSEANU

un tren oprește pentru două vieți...

Medicul primar Liviu Stamatian și medicul specialist Stelian Arimie, de la spitalul din Turda (în fotografie), au fost de curînd eroii unor întîmplări mai puțin obișnuite. Chemat telefonic de către sanitarul comunei Ploscoși, unde o naștere dificilă punea în pericol viața unei sătence, medicul Liviu Stamatian a fost nevoit să-și întrerupă misiunea din pricina drumului impracticabil. Transmițînd ștafeta colegului său — Stelian Arimie — medicul Stamatian a obținut de la impiegatul gării Cîmpia Turzii aprobare pentru oprirea rapidului de dimineață în halta comunei Ploscoși. Solicitudinea «neregulamentară» a funcționarului ceferist a permis medicului Arimie să ajungă la timp la patul bolnavei, salvînd viața mamei și a copilului printr-o intervenție chirurgicală...

Între 8 și 18 iunie a.c., cunoscutul Teatru «de la Cité»-Franța va întreprinde un turneu în țara noastră
Sub conducerea directorului Roger Planchon, colectivul teatrului va prezenta piesele «Tartuffe» de Molière și «Bleu, alb, roșu» de Planchon, în orașele București, Timișoara și Iași.
În fotografie: scenă din spectacolul «Tartuffe» de Molière.

Un București, văzut de la etajul 21, prin geamurile largi ale barului de zi, deschis recent în incinta hotelului «intercontinental».

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

1 iunie - ziua copilului

Atmosferă febrilă, zarvă mai mare decît oricînd în «instituțiile» cele mai gălăgioase — grădinițe și școli. Se apropie 1 iunie, Ziua internațională a copilului, pretext pentru asidue pregătiri de sărbătoare. Fiind vorba de copiii noștri, ne-am permis să zăbovim cu indiscreția aparatului fotografic cît mai aproape de noi: la grădinița cu orar normal a I.A.I.-«Casa Scinteii». Din programul manifestărilor aflate în stadiul ultimelor retușuri: lecții deschise cu participarea părinților, examinarea cunoștințelor la grupa mare, schimb de experiență cu clasa întîi a unei școli de cultură generală, mare concurs de triciclete, mare!, jocuri, poezii, dansuri. Programul obișnuit al grădiniței include, la alegerea... părinților, și învățarea unor limbi străine.

la ce mai folosesc chibriturile

Tovarășul Traian Georgescu din București este unul dintre puținii noștri concetățeni care izbutesc să folosească toate bețele unei cutii de chibrituri. Utilizîndu-le drept material de construcție, el a confecționat, printre altele, cu o pricepere demnă de invidiat, o vioară (53 000 de bețe), un violoncel în mărime naturală (56 000 de bețe) și mănăstirea din fotografie.

GASTRONOMICĂ

cu sandu...

Mi-amintesc cu duioșie de ziua însorită în care l-am cunoscut. Parcă-i văd: a lăsat din mînă feliuța de pîine fără sare, prăjită, și a extras semincioara de chimen pusă de-o mină grijulie, spre a mai da gust brînzei de vaci degresate. A ridicat din umeri și a pronunțat simplu: ulcer. Mi-am dat seama imediat că trebuie să mă ocup de el; așa că i-am întrebat ce știe despre bătrînul Thales din Milet, despre Herodot și Anaximandru, și-am convenit amîndoi a ne opri mai pe îndelete la Epicur și adevărurile lui elementare. Fiind într-un sfîrșit de mai, am hotărît să mîncăm niște caican prăjit călăfătuit cu maioneză picantă, pe care să-l udăm — spre a păstra sobrietatea convorbirii — cu pelin.

Bănuiesc că numai datorită zeiului meu de a-i face sănătos pe Sandu s-a întîmplat ca, în scurt timp, stîrpea calcanului să se închele mistuită de stomahurile noastre. Desigur, că această situație a avut influență directă și asupra lichidului pe care-l foloseam noi — dovadă calitatea de nerecunoscut a peiinului din acest an.

Peste puțin timp Sandu, cu perspicacitatea sa plină de străiucire, a observat că nu ne ocupăm suficient de limbile etranjere. Așa că mi-a propus să direcționăm discuțiile spre analiza cuvîntului «Vorspeise». Și cum era înainte ca pionierii acvanauticii să sărbătorească tragerea în țeapă a ultimei

COPERTA NOASTRĂ

Tînăra actriță Valeria Marian, o speranță a scenei și ecranului nostru.

Fotografie de Elena GHERA

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică:
V. OLAC

stiuci din lacul Mogoșoaia, am avut posibilitatea să dezbatem problema aceasta lingvistică consumînd nenumărate salate din icre de știucă, viețuitoare care, dacă și-ar fi continuat ciclul natural, ar fi dat de lucru la cîteva generații de neveste gospodine pricepute în umplerea lor. Așa se face că, în cele din urmă, am trecut la alt pește pe care îl chema chefal (săracul). Și care n-a întîrziat să aibă aceeași soartă ca predecesorii. Rînd pe rînd, mîncat-am roșioarele, bibanii, linii, șalăii și chiar păstrăvii — avînd totuși grijă să împăiem cîteva exemplare pe care le-am depus la Muzeul «Antipa», spre a putea fi folosite ca material didactic. Fac «mea culpa» pentru că anul acesta n-am mai avut timp să mă ocup de Sandu și inevitabilul s-a produs. Fire sensibilă și sociabilă nu a suportat lipsa de anturaj și conversație elevată și s-a operat. Desigur, nu va rămîne în voia soartei. După încercarea prin care a trecut, datorită neglijenței mele, mă simt obligat să reiau cu dînsul vechile noastre discuții pornind tot de la Epicur (are o înclinație deosebită pentru acest interesant și complex degustător de înțelepciune al antichității). Din acest motiv m-am și pregătit cu cîteva materiale pentru un convalescent, regim
intrucîtva schimbat, așa că voi începe cu cheltii mai ușoare. Din trei șnapi de usturoi verde am făcut niște fundulițe (ca să nu-i deochi), pe care le-am opărit și pus la marinat în oțet slab, puțin îndulcit. Am convingerea că 3-4 fundulițe din acestea cu 5-6 măsline înăcrămate de ulei și o mică țuiculiță i-ar putea înviora fizic și spiritual. Ca rezultatul să poată fi consolidat mai am în rezervă 12 ardei iuți, copți ușor pe plită care înoată într-un borcănaș umplut tot cu oțet diluat. Două-trei bucăți din asemenea ardei alăturați la o scrumbioară de Dunăre dolofană, proaspăt ridicată de pe grătar, însoțită de pîine nesărată prăjită (pentru că în convalescența postoperatorie nu e recomandată proaspătă), l-ar întări. Și după cum arată piața scrumbiilor, tratamentul are șanse de a fi de mai lungă durată. Niște bere rece și spumoasă de Rahova — care a început a fi recunoscută după artisticul desen de pe căpăcel — ar putea să-i ajute digestia pentru a trece la un nou fel. Aici încă mai șovăi între un pui raso cu mujdei și mămăliguță caldă (după care nu merge bere) sau un cotlet de porc la grătar bine cîmbrat în prealabil (se știe că vegetalele, mai ales uscate, fac bine la stomac), la care ar putea bea cîteva șprițuri, pe îndelete, fără lăcomie. Finalul — tot o brînză fermentată, că ajută la intelect și stimulează conversația. Mai ales, dacă se îmbină cu un vin negru de Murfatlar — curat tonic pentru cei anemiați. Și cred că cu asta mi-am spălat păcatul neglijenței și îl voi reda pe amicul meu Sandu din nou societății.

P.P. NAȘU

— Te-am chemat ca să-mi explici despre ce e vorba în inovația aia a dumitale la care sînt și eu coautor!!!

Hanul Ilișești — un nou popas de «întremare» pentru neobosiții căutători de frumuseți ale naturii și de comori turistice. Concepută în stilul arhitectural al vechilor case bucovinene și dotată cu mijloace de confort modern, construcția de la Ilișești este pregătită să ofere găzduire iubitorilor de drumeție pe șoseaua de mare circulație turistică nr. 7 Suceava-Vatra Dornei.

La Uzumbair, comuna Mihail Kogălniceanu, arheologii au scos la iveală un fabulos tezaur numismatic: peste 25 000 monede de argint, 195 monede de aur și 105 lingouri de argint. Monedele — sînt de părere specialiștii — au fost bătute în jurul anului 1300 și au aparținut hanilor Hoardei de Aur.

prestări de servicii și activități meșteșugărești

Un recent studiu al organelor locale de partid și de stat din județul Brăila a oferit noi jaloane dezvoltării activităților industriale și prestărilor de servicii din comune. Populația rurală va beneficia de o cantitate mult mai mare de materiale de construcții (aproximativ 19 milioane cărămizi produse în unitățile sătești). Se va trece, de asemenea, la construcția de locuințe cu plata în rate pentru tinerii căsătoriți.

Sîntem informați că, totodată, se va extinde considerabil munca la domiciliu, în special pentru producerea covoarelor destinate exportului. Se vor înființa noi cojocării în comune ca Ianca, Gemenele, Însurăței, Gurguiești și în aproape toate satele vor fi deschise secții de confecționat obiecte de uz casnic: țesături, cîșuri, mături, alăturî de obiecte de fierărie, tinichigerie, tîmplărie ș.a. Pînă la finele anului viitor, în fiecare sat cu peste 400 de familii va exista o brutărie.

teze și paranteze

de Aurel BARANGA

UN CENTENAR

Literele românești celebrează un centenar de glorie: o sută de ani de la nașterea ilustrului critic și animator de cultură Garabet Ibrăileanu. Las specialiștilor în materie sarcina de a-i reconstitui profilul spiritual, derivat dintr-o operă uriașă și mai mult decît atît: dintr-o prezență covîrșitoare în mijlocul unei jumătăți de veac de pasionante dispute ale ideilor, dezbatere plurală la care magistrul a participat cu o fervoare egal împărțită între catedră și redacția «Vieții Românești».

Garabet Ibrăileanu — «domnul Garabet Ibrăileanu», cum îl numesc și astăzi supraviețuitorii «Vieții» din perioada ieșană — a fost poate cel mai stimat critic pe care l-am avut, dacă ne gîndim că Maiorescu a fost admirat, Călinescu, invidiat, și Lovinescu, iubit.

Ibrăileanu a fost respectat din pricina unei seriozități împinsă pînă la fanatism, din cauza spaimelor lui de a emite o judecată nedreaptă și a dubiilor sale creatoare, convertite în infinite nopți de insomnie.

Dar nu despre toate aceste aspecte, fabuloase, aproape legendare, ale unei personalități critice și culturale, unice în literatura noastră, aș vrea să scriu, ci despre o altă latură a ei, metamorfozată în conștiința mea într-un principiu etic. Ibrăileanu, se știe, n-a scris niciodată «frumos». Asaltat de idei, n-a putut, sau n-a vrut, să scrie «frumos». N-a avut timp s-o facă, aș fi mai curînd ispitit să cred. Și totuși, în pofida acestei evidente anti-calofilii, judecată de unii, puțini, ca o infirmitate, a fost prețuit și în primul rînd de acei cărora le-a disecat, necruțător, literatura. Creditul făcut maestrului își avea izvorul în bunăcredința lui nedezmințită, în devoțiunea lui absolută în serviciul literelor românești, într-o consecvență fără fisură și într-o treaptă la care s-a plasat judecata lui critică, de o înălțime morală, exemplară. Iar spre sfîrșitul vieții, cel care cîncizeci de ani a redactat, indiferent la stil, fiindcă era obsedat de idee, a dat o lecție de o noblețe artistică magistrală: a compus «Adela».

Acela care toată viața lui a scris «urît», fiindcă trebuia să scrie exact, a dat «Adela», această capodoperă a literaturii românești, una dintre primele cinci cărți de proză ale veacului, dacă nu m-am hazardat la cifră, prin exagerare. «Adela» nu e numai un roman strălucit în care fiecare cuvînt e așezat la locul lui de o penită diafană, dar e o lecție morală, de consecințe imprevizibile.

Fiindcă, iată paranteza: atunci cînd Ibrăileanu, judecătorul sever al atîtor pagini de mediocritate literară condamnată, s-a așezat el să scrie literatură, a ieșit din călimara lui de grație «Adela».

Ce să mă fac cu dumneata, critic al neputințelor mele aspru judecate și pe care cînd te citesc în beletristică personală, mă iau cu mîinile de păr? Nu-ți cere nimeni să fii și poet și prozator și dramaturg, faptul că te-ai declarat critic mi-ajunge. Dar dacă nu-ți ajunge dumitale, și vrei să-mi dai lecții de literatură, atunci scrie neapărat «Adela».

Fiindcă, altfel, te sancționez eu și cu maximă asprime: nu te mai cred. Centenarul ibrăileanu readuce în actualitate efigia unei personalități literare și imaginea unui om, căruia timpul îi sporește dimensiunile și autoritatea cu asemenea insistență, încît ne convingem cu greu că asistăm doar la o pioasă comemorare.

INTEGRĂRI ÎN CIRCUITE MODERNE

O trăsătură esențială a evoluției societății românești din anii ritmurilor revoluționare în construirea socialismului este dezvoltarea rapidă a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării. Prin noua împărțire administrativă a teritoriului s-a ajuns la o configurare mai adecvată a realităților actuale, ținîndu-se seama și de posibilitățile ulterioare de dezvoltare social-economică ale județelor. Existența unor resurse naturale variate precum și necesitatea imperioasă a lichidării disproporțiilor economice dintre diferite zone sînt motivele principale ale dezvoltării unor baze industriale în toate județele țării. Astfel, în ultimii ani, s-a putut constata creșterea mai accentuată a investițiilor în zonele mai puțin dezvoltate față de ansamblul economiei naționale, fapt care a dus și la modificări însemnate în ceea ce privește structura producției ramurilor fundamentale în majoritatea județelor. Astfel, construcția de mașini și-a sporit ponderea în județul Argeș de la 21,3 la sută (1965) la 33,5 la sută (în 1969); ponderea industriei de energie electrică și termică a crescut în județul Dolj de la 4,9 la sută (1965) la 16,3 la sută (1969) iar în județul Bihor de la 0,8 la sută (1965) la 3,6 la sută (1969); ponderea metalur-

În ultimul deceniu Galațiul a devenit unul dintre puternicele centre siderurgice ale țării, prin construirea și dezvoltarea an de an a Combinatului siderurgic.

Schimbări calitative importante au loc și în structura producției industriale a tuturor județelor țării. Astfel, în Vîlcea, ponderea industriei chimice a crescut de la 13,5 la sută la 27,1 la sută, urmînd ca și în actualul cincinal să se înregistreze aici creșteri substanțiale în această ramură.

Maramureșul, tradițională zonă folclorică a țării, cunoaște în zilele noastre ritmurile înalte ale industrializării.

giei neferoase a crescut de exemplu în județul Olt de la 8,5 la sută (1965) la 44,7 la sută (1969). În dezvoltarea armonioasă a tuturor regiunilor țării se remarcă eforturile statului socialist pentru crearea de noi obiective industriale. În cincinalul 1966—1970, de exemplu, au fost alocate de către stat fonduri în valoare de 289,7 miliarde lei pentru noi unități economice, fapt care a dus la darea în exploatare a circa 1 500 capacități și obiective industriale.

Numeroase orașe intră în acest cincinal într-o epocă de intensă industrializare. Vom reține dintre acestea doar două: Tîrgoviște și Alexandria... Tîrgoviște era un oraș în care timpul curgea moicom, impregnat de melancolia istoriei. Oraș calm, de recluziune tîrzie pentru pensionari, smuls din monotonie de excursioniștii estivali, își întregește personalitatea prin noile construcții industriale. Fabrica de strunguri, care va depăși prin capacitatea sa pe cea din Arad, va produce în faza finală 9 500 strunguri convenționale și 5 700 tone piese forjate pe an. Uzina de oțeluri aliate și înalt aliate va plasa orașul printre noile centre metalurgice ale țării. Enumerînd și a treia mare unitate în construcție — Romlux, adică Fabrica de lămpi fluorescente tubulare — vom avea imaginea unui alt oraș Tîrgoviște, care trăiește înaltele ritmuri contemporane și care va trebui redimensionat urbanistic. Poate mai elocventă este, privită în perspectivă, dezvoltarea municipiului Alexandria. Era un tîrg pierdut în Cîmpia Dunării, despre care, nu cu prea mulți ani în urmă, n-am fi putut spune ceva deosebit. O industrie modestă realiza o producție globală anuală de numai circa 40 milioane lei! În 1975, adică la sfîrșitul acestui cincinal, noua industrie a orașului — Fabrica de panouri și tablouri electrice, Fabrica de elemente ușoare și prefabricate, Întreprinderea de aparataj și accesorii pentru industria materialelor de construcții etc., etc — va realiza circa 7,2 miliarde lei. Implicațiile sociale ale acestei dezvoltări sînt numeroase. Numărul salariaților va crește cu circa 10 000. Din trei locuitori unul va lucra în unitățile de pe noua platformă industrială. Se prevăd mari eforturi edilitare: încă în 1971 vor fi date în folosință 588 apartamente și magazine cu o suprafață comercială de circa 6 000 mp. Aproximativ 300 milioane se vor investi în industria cu profil alimentar.

Dezvoltarea armonioasă a tuturor zonelor țării va marca o importantă schimbare și în structura socială a națiunii. Ca urmare a industrializării se estimează că în viitoarele două decenii circa 80 la sută din populație va lucra în ramurile neagricole ale economiei. Această tendință este de pe acum simțită. Dacă în 1950 numărul muncitorilor ocupați în economie era de 1 222 900, la sfîrșitul anului 1969 acest număr se ridica la 3 661 800. Apelînd la statistică pentru detalierea acestor cifre globale, putem să constatăm mutații semnificative în structura forței de muncă a diferitelor județe, ca urmare a distribuirii pe teritoriu a diverselor obiective economice. Astfel, numărul total de salariați a crescut în perioada 1966—1970 cu peste 30 de mii în județele: Iași, Dolj, Argeș, Constanța, Galați etc., cu peste 20—30 mii în județele: Suceava, Ialomița, Buzău, Vîlcea, Bihor etc. În actualul cincinal numărul salariaților va spori cu peste 1 milion, ponderea forței de muncă din industrie și din celelalte ramuri neagricole ajungînd la circa 60 la sută din totalul populației ocupate.

Politica de dezvoltare a României are drept scop formarea unei economii moderne. Soluția adoptată de partidul nostru pentru atingerea acestui țel are la bază abordarea și înfăptuirea simultană a tuturor legităților generale ale socialismului multilateral dezvoltat printre care se evidențiază și dezvoltarea rapidă a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării. O politică consecventă, care va marca o nouă treaptă revoluționară de progres și prosperitate.

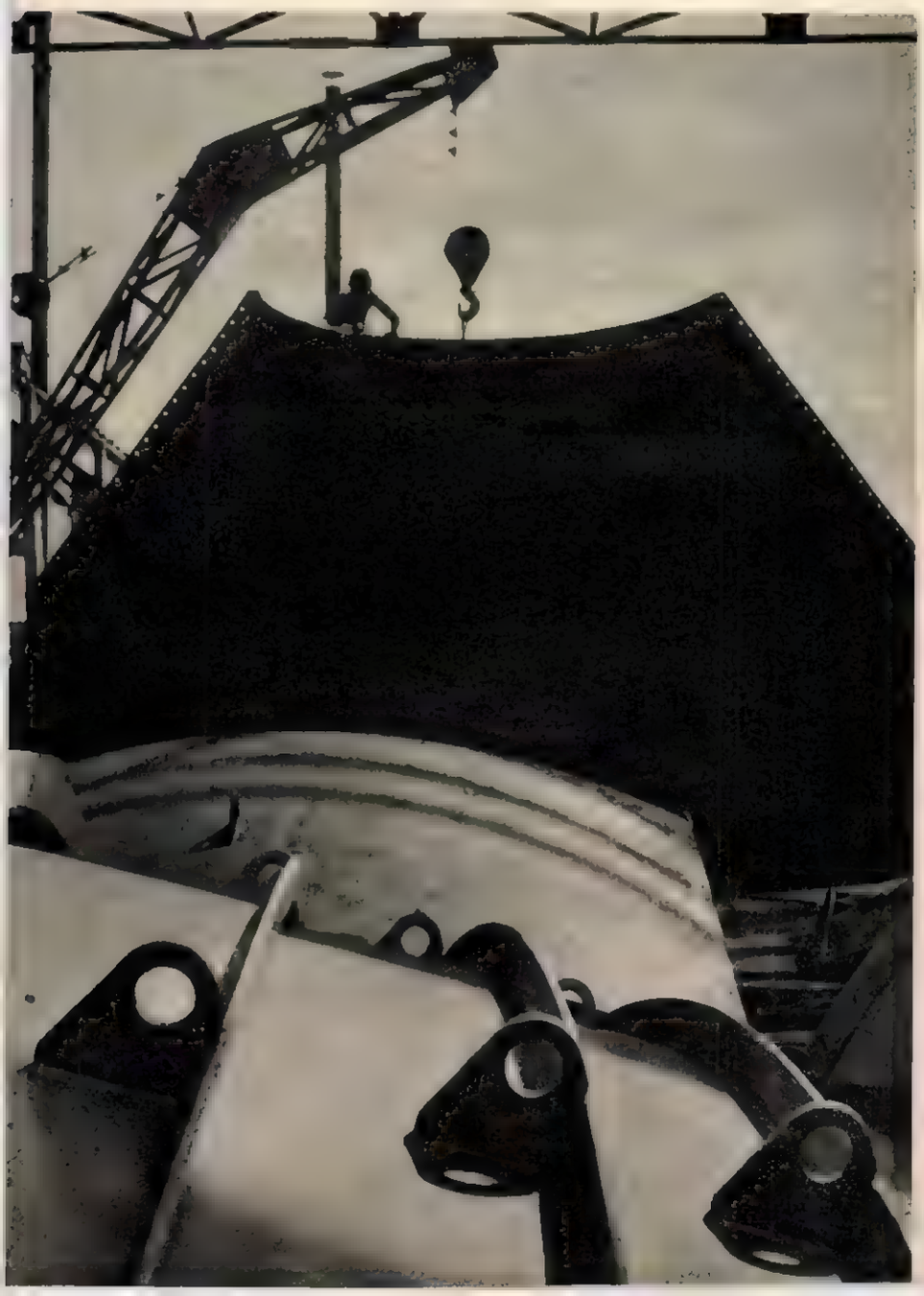

Botoșani,
un oraș la cultura căruia —
veche și vestită — zilele noastre
au adăugat o nouă dimensiune:
industrie modernă.
În fotografie:
Uzina textilă «Moldova».

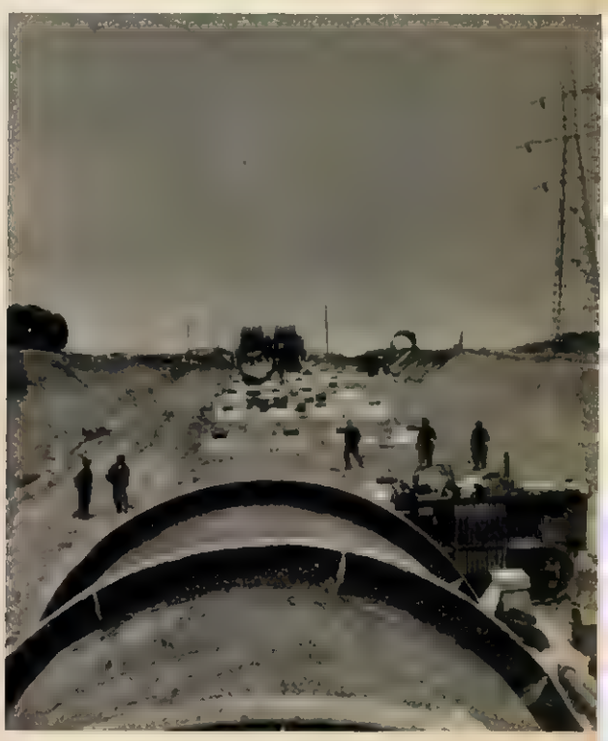

Nu numai orașele
dar și vastele
întinderi agricole
ale țării
sînt supuse
unor profunde prefaceri.
Actualul cincinal
va fi o etapă
hotărîtoare
pentru înfăptuirea
programului național
de îmbunătățiri funciare.
Astfel, în 1975
suprafața
de pămînturi irigate
va fi de peste
2 milioane
de hectare.

Una dintre atracțiile Bucegilor: Sfinxul. În această zonă, sezonul turistic 1971 ne oferă — ca peste tot în țară — multe noutăți. Telefericele de mare viteză de la Sinaia și Poiana Brașov sînt în același timp dotate cu cabine de mare capacitate. Din Sinaia pînă la Platoul Bucegilor poți ajunge doar în 8 minute, cu oprire la Cota 1400 — Hotel Alpin; iar din Poiana Brașov pînă pe Postăvarul, doar în 4 minute. În același timp în stațiunile de pe Valea Prahovei și din Țara Bîrsei a crescut numărul locurilor de cazare: . numai la Predeal și Poiana Brașov s-au dat în funcțiune hoteluri noi cu peste 1 000 locuri.

INVITAȚIE PENTRU ZECE MILIOANE DE VILEGIATURIȘTI

Un lucru este astăzi clar pentru oricine: dacă nu Columb a fost primul om din «lumea veche» care a păşit pe pămîntul american, totuşi el este acel care a deschis, primul, drumul Occidentului peste Ocean. Tot aşa putem spune că, dacă nu noi şi nu în anii noştri am descoperit litoralul Mării Negre, izvoarele tămăduitoare de la Slănicul Moldovei sau Olăneşti, apele termale de la Herculane şi Felix, originala arhitectură a mănăstirilor sucevene sau frumuseţea Cheilor Turzii — apoi noi, generaţia aceasta care ne mîndrim cu atîtea realizări, sîntem acei care am făcut sacrificii uriaşe pentru crearea unei baze materiale de valorificare la un alt nivel a tuturor frumuseţilor cu care natura a binecuvîntat pămîntul patriei noastre (numai în cincinalul 1966—1970 şi numai prin O.N.T. s-au investit în acest domeniu peste 3 miliarde lei). Noi, generaţia aceasta, am creat un sistem de organizaţii puse în serviciul celor aflaţi în concedii, vacanţe, tratamente etc.

Cîţi erau acei care, înainte cu 3 decenii, puteau beneficia de o vacanţă într-o staţiune sau de turism organizat, ori pe cont propriu? Cîteva mii — hai să zicem cîteva zeci de mii de oameni. În 1970 am ajuns la peste 8 milioane (dintre care un sfert veniţi de peste hotare), iar anul acesta ne vom apropia de cifra de 10 milioane!

Desigur că nu toţi aceştia vor pleca să facă turism în sezonul iunie-septembrie. Totuşi perioada de vîrf a vacanţelor rămîne vara. De unde şi cifra impresionantă pe care litoralul o smulge din totalul celor ce-şi petrec vacanţa în acest sezon: 2 milioane de oameni vor beneficia de soarele şi nisipul, de hotelurile, vilele, restaurantele şi instalaţiile de agrement ale litoralului românesc.

Dar celelalte 8 milioane?

În primul rînd multitudinea de staţiuni balneoclimaterice — peste 150! — răspîndite pe întreaga suprafaţă a ţării. Apoi turismul, individual sau în grupuri organizate. Cîndva, în vremuri ce azi ni se par îndepărtate, aproape că nu exista nici un fel de organizare în acest domeniu. Azi avem un Minister al Turismului cu vasta reţea organizatorică a celor trei oficii ce-i sînt subordonate. Sindicatele îşi aduc la rîndul lor o importantă contribuţie la organizarea odihnei salariaţilor. Apoi: Biroul de turism pentru tineret, Automobil Clubul Român, Centrocoopul prin vasta reţea de unităţi ale cooperaţiei de consum răspîndite pe întreg cuprinsul ţării, sute şi sute de organizaţii comerciale locale şi de prestaţii din toate judeţele — iată cît de mare este forţa organizatorică ce ne stă la dispoziţie.

Numai în 1970 s-au inaugurat 60 de hoteluri turistice noi — alte 16 în primele 5 luni din anul acesta. Peste 200 de campinguri şi locuri de campare pe principalele trasee turistice, peste 240 000 locuri de cazare doar în unităţile O.N.T. (plus alte circa 100 000 la particulari), iată doar cîteva cifre. Şi ele cresc necontenit: în cincinalul 1971—1975 se investesc prin Ministerul Turismului alte 4,5 miliarde lei în acest domeniu.

Cooperaţia de consum dispune, la rîndul ei, de 15 hanuri

Mănăstirile din județele Suceava și Neamț se numără printre cele mai cercetate puncte de atracție turistică. O.N.T.-ul organizează permanent excursii în această zonă, iar cooperația de consum, acordîndu-i o atenție sporită, a amenajat aci numeroase campinguri, cabane, hanuri turistice (amintim cîteva: Vatra Moldoviței cu 120 locuri la mese și camping cu 20 locuri în căsuțe; Sucevița cu 80 locuri la mese și 60 locuri în căsuțe; hanul turistic Agapia cu 135 locuri la mese, 48 locuri de cazare în han și 30 în căsuțele din camping etc.) În fotografie: Voronețul, monument de arhitectură moldovenească de faimă internațională.

Pe toate traseele turistice din țară vom putea poposi în campinguri aparținînd fie O.N.T., fie cooperației de consum, amplasate în vecinătatea cabanelor, a hanurilor sau a restaurantelor turistice. Numai cele circa 100 campinguri ale cooperației de consum dispun de cîteva mii de locuri de cazare în căsuțe cochete, cum sînt cele din campingul Balvanyos (jud. Covasna) din fotografie.

Cunoașteți stațiunile-satelit construite în ultimii cîțiva ani în jurul Mangaliei? Ele se numesc: Venus, Jupiter, Saturn. În imagine: arhitectură specifică din noua stațiune Venus.

Trei hoteluri noi, fiecare cu cîte 400 locuri, din stațiunea-satelit Venus; ele se numesc: Pajura, Cocorul și Vulturul.

turistice cu bun renume (dintre care 4 au fost inaugurate recent: Bran, Ilișești—jud. Suceava, «Ursul negru» din Sovata și Cheia din Prahova), altele urmînd a fi date curînd în funcțiune: Peștera Muierii — Gorj și «Crama Domnească» din București. În același timp cooperația de consum mai dispune de 24 de cabane (dintre care două au fost inaugurate recent: la Scornicești-Olt și la Moisei-Maramureș) și aproape 100 de campinguri cu căsuțe amplasate în vecinătatea unor hanuri, bufete sau restaurante renumite prin preparatele lor culinare, cu specific local. Practic, cooperația de consum ne ajută să pătrundem, ca turiști, în toate colțurile țării, acolo pînă unde în urmă cu cîțiva ani nu exista nici urmă de organizare.

...Dar cîte nu s-ar mai putea aminti! Trebuie însă să lăsăm locul cuvenit și imaginilor fotografice. Sperăm că prin ele — ca și prin cele mai sus arătate — v-am deschis apetitul turistic. Și nu ne mai rămîne decît să vă urăm: VACANȚĂ PLĂCUTĂ!

V. SAVIN

Numai în stațiunile Saturn și Neptun II turiștii dispun anul acesta de 14 000 locuri în plus față de anul trecut, în hoteluri, vile și căsuțe, precum și de 30 de restaurante, baruri de zi și de noapte și locuri de distracție și agrement, inedite. Imaginea ne prezintă satul de vacanță «Dunărea» din stațiunea Saturn.

«...Da, a fost greu, apa se infiltra într-una, se lucra în apă, ca în deltă. Acum e mai simplu, avem și timp... cît să tragi dintr-o țigară»(ing. Virgil Buzilă).

FABRICI PRINTRE DEALURI ȘI MUNȚI

de Mihai HETCO
Fotografii de Eugen IAROVICI

Zalău... Un punct pe hartă, un orășel pierdut între dealuri cît munții, departe de linii de comunicații importante. O așezare albă, presărată de-a lungul unei văi înguste, sinuoase, deasupra căreia se înalță enorma masă a muntelui Mezeș. O piață, cîteva străzi în pantă, două–trei clădiri mai arătoase. Și tăcerea, o tăcere uriașă, respirația muntelui Mezeș, a pădurilor sale ce coboară pînă în apropierea celor cîtorva străzi în pantă, gata parcă să le înunde, să le acopere cu talazurile sale vegetale. Zalău... Un orășel anonim, trăind imperceptibil, ca o plantă. Iarna, turmele de mistreți coboară pînă aproape de grădini, și nu de puține ori, cei cu casele mai răzlețite descoperă diminețile, în zăpadă, urme de lupi și vulpi.

Așa cunoșteam Zalăul. Reîntîlnindu-mă cu el, aveam să constat că vechea imagine nu mai corespundea în mare parte. Orășelul, sinonim pentru mulți cu claustrarea și anonimatul, suferise o metamorfoză uimitoare. În prelungirea sa, acolo unde micul, firavul pîrîu Zalău curgea în voie, a apărut un mare șantier, un șantier cum orașul și chiar și Sălajul n-au mai cunoscut. Pe zeci și zeci de hectare se înalță siluete de fabrici, corpuri de clădiri în construcție, munți de materiale. Pe o suprafață care întrece cu mult pe cea a orașului propriu-zis, sute, mii de constructori înalță cu febrilitate ceea ce pînă în urmă cu trei ani era de domeniul fanteziei: industria.

Realitate dinamică, în urmă cu trei ani industria abia se contura, sub forma unor planuri de anvergură, menite să acorde proaspătului județ Sălaj și reședinței sale, mai ales, Zalăului, noi dimensiuni.

Cîmpia Turzii, Cugir, Cluj, Baia Mare, Oradea, acum Zalău... Iată itinerarul maistrului Ion Opriș. Ce va urma apoi?

Una după alta s-au înălțat fabrica de produse ceramice, fabrica de armături industriale, fabrica de conductori emailați, filatura de bumbac, complexul de industrializare a legumelor și fructelor. În trei ani de cînd au fost atacate lucrările la primul obiectiv — fabrica de produse ceramice — ceea ce a devenit noțiune curentă în limbajul locuitorilor Zalăului, platforma industrială n-a încetat să se contureze, să se amplifice. Cum a fost posibil ca într-un perimetru geografic total lipsit de industrie să se înalțe într-un timp relativ scurt atîtea obiective economice, și încă de anvergură? Ce a determinat amplasarea tocmai în Zalău a unor fabrici ce necesită mînă de lucru cu înaltă calificare, specialiști?

Au sosit, aici, în inima Sălajului, tehnicieni și ingineri din centre cu puternice industrii, de la Cluj, Cîmpia Turzii, Baia Mare, Oradea, Arad. Au sosit pentru a dinamiza și acest colț de țară, așa cum au făcut în atîtea și atîtea alte locuri. Industrializarea Zalăului. Sălajul în orbita industrializării... O parte, o carată din marele, cuprinzătorul plan elaborat după criteriile științei de partidul nostru ce urmărește ridicarea, dezvoltarea armonioasă a tuturor regiunilor țării. N-a fost simplu de loc. Atît de tînăra reședință de județ era lipsită de cadrele tehnice necesare. Orașul, care în urmă cu trei ani nu poseda în materie de industrie decît un atelier ceva mai mare, unde se executau garnituri de mobilă, ce e drept de bună calitate, chiar și exportate, se vedea pus în situația de a pregăti în cel mai scurt timp sute și sute de muncitori calificați, maiștri cu experiență, de a dispune de un număr suficient de ingineri.

N-a fost simplu de loc. Cei nou veniți, constructorii fabricilor amintite, au devenit, în ciuda tuturor legilor în vigoare, cumularzi, ziua muncind, coordonînd activitatea de pe șantier, după-amiezile transformîndu-se în profesori, predînd alfabetul unor meserii ca cea de dulgher, fierar, betonist, lăcătuș, zidar etc. unor oameni atunci descinși din satele din jurul Zalăului, de la Crasna, Agrij, Sînmihaiu Almașului. Seri lungi, alături de acești tineri care vedeau atunci pentru prima oară un șantier. Săptămîni și mai lungi, luni chiar pînă cînd aceștia să deprindă nu numai meseria, ci și spiritul muncii organizate, industriale, cu disciplina și rigoarea ei obligatorii. Luni de oboseală, uneori aproape de exasperare pentru acești maiștri și tineri ingineri proaspăt locuitori ai Zalăului.

Am aflat despre acest efort, care nici pe departe n-a scăzut ci, din contra, a crescut în intensitate, fiindcă toate cele cinci obiective se află în plină construcție, vizitînd șantierul fabricii de armături metalice, obiectiv ce trebuie să intre în funcțiune la sfîrșitul anului viitor. Mă însoțea inginerul Teodor Olaru. A venit la Zalău de la Cluj și din februarie lucrează la instalațiile de alimentare cu apă a platformei industriale. Lucrări dificile, conductele aducînd apa tocmai de la Jibou, de la 21 km. Nu existau instalatori, de organizare nici vorbă. În primele luni, o fluctuație de cadre de-a dreptul alarmantă. Inginerul, împreună cu alți specialiști, participă în calitate de lector la cursurile de calificare a muncitorilor, pune mîna, demonstrează, dovedește calități pedagogice de care el însuși se declară acum surprins. În puțină vreme, munca astfel statornicită operează o triere severă a oamenilor. Au rămas cei mai buni, s-a demonstrat că pe șantier au valoare doar disciplina, hărnicia, spiritul de inițiativă.

Urmăresc continuul du-te-vino al camioanelor grele, înaintarea grea a buldozerelor, legănatul macaralelor ce ridică stîlpi enormi de beton. Lîngă mine se află maistrul Vasile Alexa. Supraveghează lucrul unei echipe de constructori. «Sînt originari din Sic, dintr-o comună mai depărtată, îmi spune. Sînt din cei mai buni muncitori pe care-i avem. De altfel comuna e vestită, furnizează muncitori a căror hărnicie este cunoscută pe multe șantiere din țară». Îl privesc cum vorbește cu oamenii. Are autoritate, știe ce vrea. La 25 de ani! Nu oricine știe să se impună, nu oricăruia oamenii aceștia cu mare experiență în muncă, rodați pe diferite șantiere, îi duc la îndeplinire întocmai, fără șovăire, indicațiile. Dar aici, lîngă Zalău, valoarea muncii a primit dispensă de vîrstă și nu se mai miră nimeni

Platforma industrială a orașului Zalău, o realitate în continuă mișcare, așa încît imaginea fotoreporterului peste o lună, două va fi depășită!

Pe şantier, prestigiul nu este legat de vîrstă, ci exclusiv de capacitatea profesională a fiecăruia. O demonstrează tinereţea lui Vasile Alexa (25 de ani), unul dintre cei mai ascultaţi şi respectaţi maiştri ai şantierului.

În curînd filatura de bumbac va intra parţial în funcţiune. Unul dintre cei care au urmărit realizarea investiţiei încă de la început a fost şi inginerul constructor Florian Lazea.

de cutare inginer, şef de lot, în vîrstă de 24–25 de ani, de ingineri-şefi în jur de 30. Aceasta este, de fapt, caracteristica celor ce lucrează pe platforma industrială a Zalăului. Tinereţea. O tinereţe dinamică, impetuoasă, ce-şi impune prezenţa peste tot. Nu e de mirare deci că la ora actuală toate lucrările sînt la zi, că în cinstea lui 23 August constructorii şi-au propus să termine hala de prelucrări metalice din cadrul fabricii de armături. Nu este iarăşi nimic surprinzător cînd afli că la anul fabrica de conductori emailaţi va intra în funcţiune, că filatura de bumbac va produce încă în acest an, iar la sfîrşitul anului viitor complexul de industrializare a legumelor şi fructelor va intra şi el în producţie. O industrie tînără, construită de tineri şi care va fi în continuare exploatată de tineri. Pentru aceasta, încă de pe acum, sute de băieţi şi fete din Zalău şi satele învecinate urmează în prezent cursuri de calificare. Viitorii muncitori de la filatură urmează actualmente la şcoala profesională de pe lîngă U.T. Arad. «Şi s-au dovedit atît de bine pregătiţi, îmi relata inginerul şef al filaturii de bumbac, Anton Wille, încît cei de la Arad i-au şi repartizat în producţie, pînă în momentul cînd întreprinderea noastră va porni». De unde se vede că apetenţa tehnică, talentul, n-au lipsit acestor tineri din Sălaj, industrializarea descătuşînd energiile, punîndu-le în valoare hărnicia, iniţiativa.

Actualul cincinal va însemna deci pentru Zalău un moment de răscruce. Aşezarea, practic lipsită de orice întreprindere industrială cît de cît notabilă pînă în urmă cu 2–3 ani, se va metamorfoza într-un centru industrial important. Dacă adăugăm că pe lîngă cele cinci întreprinderi a căror capacitate va spori necontenit în următorii ani (în acest sens sînt deja planuri, perspective precise), în 1975 va începe construirea unei mari fabrici de mobilă, afirmaţia de mai sus capătă şi mai multă legitimitate.

Platforma industrială a Zalăului se dovedeşte a fi o inepuizabilă sursă vitală pentru oraş. Mille de constructori veniţi au impus edificarea a două noi cartiere, Păcii şi Bărnuţiu, moderne, dotate cu toate atributele civilizaţiei. Febrila activitate de pe şantier, circulaţia continuă a maşinilor necesită lărgirea, modernizarea străzilor. Fabricile platformei sînt mari consumatoare de apă. Conductele, cu punctul de pornire la Jibou, vor alimenta nu numai pe acestea, ci şi oraşul care pînă în urmă cu un an era lipsit de canalizare. Pentru noua, plina de vitalitate populaţie a Zalăului (care s-a dublat în interval de 3 ani, de cînd oraşul a devenit reşedinţă de judeţ), se înalţă noi edificii, un hotel cu 10 niveluri, o casă de cultură, spital, şcoală, cinematograf nou etc., etc. Oraşul creşte, se dilată, ritmul existenţei sale este accelerat la maximum, nu lipsesc nici stridenţele, dar marea, cu adevărat marea performanţă s-a realizat: Zalăul, locuitorii săi, au ieşit din inerţie, au pornit-o din loc.

...Şi totul a început în urmă cu trei ani, cînd într-o iarnă friguroasă cîţiva topometri au înfipt ţăruşi în valea dominată de dealuri şi munţi austeri, ce păreau de netrecut.

În prelungirea şantierului, pe dealurile din preajmă, noul Zalău, Zalăul constructorilor.

Fenomenologia

de Henri WALD

În ultimă analiză, fenomenologia este o *filozofie a paradisului de «dincoace»*. Filozofia paradisului de «dincolo» s-a înfiripat o dată cu primele gînduri despre lume, cînd oamenii au încercat să pactizeze cu «sufletul» lucrurilor aşa cum începuseră să pactizeze cu sufletul semenilor. Erau prea slabi ca să poată stăpîni lucrurile fără să facă apel la sufletul lor. Şi astfel, prin nenumăratele variante ale religiei — prin creştinism şi platonism îndeosebi — această filozofie supravieţuieşte pînă în zilele noastre.

Diversele utopii au încercat să opună paradisului de dincolo un paradis de aici, de pe pămînt. Falimentul întreprinderii a sporit considerabil setea de imobilitate, de absolut, de eternitate a filozofiei. În căutarea unei asemenea filozofii, unii au fost cuprinşi de deznădejde: renunţarea poziţivistă şi spaima existenţialistă o exprimă din plin.

Edmund Husserl a crezut însă că a găsit-o: *fenomenologia*. «Această idee a unei filozofii definitiv valabile, adevărată în sine, este oare un mirai? Oare nu se pot avea decît filozofii, la plural?», se întreabă el. Şi răspunde, construind un sistem în care paradisul sufletelor este mutat din esenţa obiectului în esenţa subiectului. Fenomenologia este o teologie răsturnată: ea amenajează un «rai transcendental», diametral opus «raiului transcendent» al diverselor religii [1]. Pentru un fenomenolog, esenţa lucrurilor nu se mai află *dincolo* de fenomen, în adîncul lucrurilor sau în cer, ci *dincoace* de fenomen, în străfundurile eului uman. Caracterizîndu-şi propria sa filozofie, Husserl mărturiseşte că ea «nu este nimic altceva decît o explicitare a *ego*-ului meu ca subiect al unor cunoştinţe posibile».

Ca şi Platon, Husserl crede în existenţa unor idei pure, neîntinate de materie, dar în opoziţie cu Platon, Husserl plasează aceste idei într-o lume transcendentală a subiectului şi nu într-o lume transcendentă a obiectului; de aceea, spre deosebire de ideile platonice, ideile husserliene nu au o existenţă reală, ci numai una intenţională; ele nu sînt existenţe, ci intenţii, nu entităţi, ci funcţiuni.

Fenomenologia pretinde că depăşeşte opoziţia dintre *fenomenul* perceput şi *percepţia* fenomenului. «Subiectul nu mai e subiect pur, obiectul nu mai e obiect pur. Fenomenul este în acelaşi timp ceea ce se dezvăluie şi ceea ce dezvăluie» (Jean Wahl). «Obiectele sînt smulse din fixitatea lor ştearsă pentru a scăpi în jocul razelor care merg încoace şi încolo între dătător şi dat. Un du-te-vino în care omul constituie lumea căreia în acelaşi timp îi şi aparţine» (E. Levinas). Deoarece fundamentul «nu este nici lumea, nici subiectul, ci acordul omului cu lumea. Nu un termen, ci o relaţie, o relaţie mereu presupusă, în afara căreia termenii izolaţi n-au sens» (Mikel Dufrenne).

Un ecou al fenomenologiei poate fi găsit în substanţialismul lui Camil Petrescu: «Nu rădăcina sortită să rămîie în pămînt, nici frunzele moderniste care se înnoiesc în fiecare an, ci principiul germinativ însuşi, cel care circulă din rădăcină pînă în frunziş, impulsionea spre cer; acela căruia i se subordonează toate organele, e copacul. Prelungit adînc din trecut pînă departe în viitor, necontenit viu, subordonînd totul, acesta e substanţialul. *Adică prezentul permanent*». În fenomenologie, cunoaşterea nu reproduce, ci produce lucrurile. Ea e un proces prin care trăirea subiectului se polarizează în fenomene sensibile şi esenţe logice. Pentru un fenomenolog, lucrul nu este unitatea contradictorie dintre fenomen şi esenţă, ci fuziunea dintre un complex de senzaţii şi o esenţă logică. Lucrul se constituie printr-un act de judecare: unui complex senzorial i se atribuie o esenţă logică. Trăirea subiectului dă naştere obiectului prin predicarea unei esenţe logice despre un fenomen sensibil: *acesta este un om*. A cunoaşte înseamnă, în acelaşi timp, a uni idei pure cu conţinuturi senzoriale, precum şi a întui aceste idei pure, în puritatea lor. Reducînd fenomenul la percepţie şi esenţa la noţiune, fenomenologia este atît gnoseologie, cît şi ontologie.

Aşa după cum, în raiul iudeo-creştin, Dumnezeu ei-a zidit pe om din ţărîna pămîntului şi a suflat în nările lui suflare de viaţă», tot aşa, în paradisul husserlian, subiectul făureşte obiectul prin pătrunderea esenţei pure într-un complex senzorial.

La succesul fenomenologiei a contribuit şi faptul că, în zilele noastre, obiectul a ajuns să se mişte nu numai independent de subiect, dar chiar potrivnic lui. Fenomenologia răspunde ostilităţii obiectului faţă de subiect cu ostilitatea subiectului faţă de obiect. Ea opune mersului alienant al obiectului imobilitatea iluzorie a subiectului transcendental.

Este adevărat că obiectul nu poate fi cunoscut şi dominat decît prin activitatea subiectului, dar subiectul nu este decît un obiect care gîndeşte, iar eternitatea nu este decît maxima stabilitate a proprietăţilor universale şi a categoriilor logice care le reflectă. Eternitatea nu este a-temporală, ci îşi are izvorul în vremelnicie.

Materialismul dialectic nu contestă activitatea creatoare a subiectului, dar, prin adevărurile pe care le construieşte, subiectul reflectă însuşi obiectul.

1) În vreme ce «transcendent» înseamnă dincolo de experienţă, «transcendental» înseamnă dincoace de experienţă; transcendentul este în afara subiectului, transcendentalul este în adîncul subiectului.

AUTOPORTRET
(1493)
Luvru-Paris

EVA
(1507)
Prado-Madrid

Dürer

(1471-1528)

SAU FASCINAȚIA PERFECȚIUNII

...«După aceea iubitul meu tată, Aibrecht Dürer, a venit în Germania, a stat multă vreme pe lîngă marii artiști din Țările de Jos, iar în cele din urmă s-a stabilit aici la Nürnberg...» Aceste evenimente, notate în «cronica de familie» de către artist, se petreceau spre anul 1455 într-o Europă sfîșiată de războaie, decimată de ciumă, exaltată de miracole și temperată de tortură. Evul mediu își trăia neputincios crepusculul vegheat plos de fascinantele catedrale gotice și de melancoliile cavalerismului obosit de reveriile eroice, eviavie și trandafiri. Dürer sosește în această lume plină de tainice splendori și roasă de carîie timpului și bătrîneții, în care totul e contradicție și amenințare: țăranii sînt amenințați de foame și infern, seniorii de către țărani, burghezia citadină de către poporul de dincolo de zidurile orașuiui, împăratul de către seniori, papa de către împărat. Tensiune socială și religioasă care dărîmă încet și cu răbdare evul mediu teocentric și teocratic, ca să pună o dată cu Renașterea, în centrul universuiui, ocupat de Dumnezeu atîta timp, *omul*.

...«eram sîrguitor în tot ce făceam ca să învăț. De aceea tatăl meu m-a dat la școală, iar după ce m-am deprins să scriu și să citesc, m-a scos iarăși de la școală și m-a învățat meșteșugul de orfăurar. Dar cînd am ajuns să lucrez curățel, poruirile mele m-au purtat, mai degrabă, spre pictură...» O trădare a tradiției, la care tatăl său va consimți resemnat. Dar meșteșugul procedeelor tehnice rafinate, spiritul de precizie însușit în ateliereie meșteșugărești din anii de ucenicie, îi vor ajuta, mai tîrziu, la proiectele aparatelor pentru desenul în perspectivă și-i va insufla gustul pentru detaiiu. Nürnbergul nu-i oferă pentru învățarea rudimentelor noii meserii decît pe asceticul Michael Wolgemut, prob dar fără geniu. Trei ani de ucenicie și apoi tînăru pictor pornește în tradiționalul «itinerar de învățătură»: Basel, Strasbourg, Colmar, unde e atras de faima lui Martin Schongauer Dar pictorul și gravorul colmarez murise între timp și Dürer la drumul Italiei.

Italia în acest mijloc de mileniu exercită — pentru a cîta oară? — o nouă atracție asupra Europei, cu ideile sale umaniste, fermente ale Renașterii. Roma, cum spunea cineva, cucerise lumea pînă atunci de trei ori: cu legiunile sale, cu biserica sa, cu dreptul său. Acum Italia o fascina cu arta și viziunea sa despre lume și om. Dürer se afla în 1494, după toate probabilitățile, la Veneția. Spiritul nordic descoperă nu numai cerul, transparențele și luminile sudului, dar și o modificare radicală în ordinea valorilor, o predominanță a materialului asupra spiritualului, păginismul senzual al nudului, o nouă poetică a formei, în sfîrșit o nouă obsesie, aceea a perfecțiunii și armoniei. Pentru descoperirea acestei perfecțiuni se va reîntoarce încă o dată în orașul din lagună, își va istovi nopțile, căutînd-o, va construi instrumente s-o descopere, va desena căutînd în linii, vectoare și cercuri revelația ei magică, căci undeva ea trebuie să existe, oricum, și nu-i rămîne decît s-o descopere și își va închina acestei obsesii întreaga viață pînă la emaciație, ca să salveze și ei, pe cît îi stă în putință, la fel ca și alții, pe om din dezastrul în care îl aruncase acea morală care-i hărăzea întotdeauna infernul și numai arareori paradisul și care-i numea cu dispreț «formatus de spurcis simo spermate in pruritu carnis» (alcătuit din cea mai spurcată sămînță, zămislit din mîncărimea cărnii). Al doilea popas, deci, la Veneția (1505–1507), cu toate preocupările ziinice, tracasările, invidiile pictorilor din lagună, îngrijorările și, în sfîrșit, succesul pe care îl are cu «Sărbătoarea mătăniiior», pictat pentru altarul bisericii Sf. Bartolomeu, nu e de fapt decît o inde-

MOARA (1494)

BAIA BĂRBAȚILOR (circa 1497-1498)

PATRU FEMEI (Patru vrăjitoare) (1497)

ÎNTOARCEREA FIULUI RISIPITOR (1498)

OMUL ÎNDURERAT (1522)

lungată pînă pentru descoperirea perfecțiunii. Pînă și neliniște. Neodihnă și cercetare. Împreună cu Da Vinci, Dürer împarte acea sete de cunoaștere universală, pasiune pentru cercetarea teoretică și credința în puterea științei. Mai ales în știință: în matematică, dar în special în geometrie. Cînd prin 1500 Jacopo de Barbari îi arată la Nürnberg figurile sale lucrate după calculul proporțiilor, Dürer trăiește febra revelației și-i cere pictorului venețian secretul. Dar acesta refuză să i-l comunice. Este punctul de plecare în marea incursiune și a proprilor sale cercetări care încep cu lecturi din Pliniu și Vitruviu, cu studiul statuarului antic, cu Euclid. De-a lungul anilor totdeauna va persista în credința că secretul perfecțiunii și frumuseții îi posedau anticii, dar ei s-a pierdut, ca să fie redescoperit de către artiștii Italiei. Dar aceștia nu-i trădează. Deci nu-i rămîne decît să-i smulgă singur. «După aceea aș porni călare spre Bologna pentru a-mi însuși arta unor perspective tainice, în care vrea să mă instruiască cineva...», scrie el pe la 13 octombrie 1506 prietenului și protectorului său, Wilibald Pirkheimer. Acel «cineva» nu e un artist, ci Fra Luca Pacioli, călugărul matematician, a cărui operă fundamentală, «De Divina proportione», va apărea la Veneția peste cîțiva ani (1509) și în care ideile neoplatoniciene sînt amestecate cu referințe din St. Augustin și Duns Scot și cu jocul mistic, pitagoreic, al numerelor. Tratatul lui Pacioli i-a dat probabil lui Dürer ideea de a scrie la rîndul său o operă teoretică, concepută ca un vast tratat, la care s-a gîndit toată viața, dar pe care n-a realizat-o decît fragmentar. «Îndrumarul pentru măsurători», «Tratatul despre proporții», precum și «Marea incursiune estetică» închid în ele mareie vis al lui Dürer despre perfecțiunea și frumusețea ideală redate vizibiliului prin intermediul geometriei și matematicii. Dar și un dureros eșec. Marea artă poate fi supusă unei raționalizări atît de sistematice? Corpul omenesc poate fi redus doar la un sistem de drepte și cercuri? Pe această cale se pot atinge armonia și frumusețea? Dar, în fond, ce este frumusețea?, se întreabă Dürer obosit. Și mărturisește penitent: «Ce este frumusețea, eu nu știu, deși ea este o însușire a multor lucruri»... Deci, totdeauna ne putem înșela și totdeauna rătăcim prin proprille noastre iluzii. Frumusețea absolută e imposibilă. Îndoiala aceasta metafizică pare să fie sensul secret al «Melancoliei» (gravată în 1514). Gînditor, îngerul trist ține în mîna sa dreaptă compasul, simbol al măsurii, grație căruia știința va cuceri lumea. În jur, un tabel pitagoreic, o balanță în echilibru, un ceas de nisip, tot obiecte ale măsurii. Și mai presus de toate dodecaedrul, corpul platonic perfect, simbolul geometric al chintesenței, care desparte lumea aceasta strînsă în sine, cu reveriile ei, de infinit. E un ceas profund al interogațiilor. Și totuși presimțim că acest univers nu se închide definitiv. Undeva mai există o salvare. Dacă nu putem realiza perfecțiunea, trebuie să ne regăsim în setea noastră de cunoaștere și în natură. Dürer se destăinuie în «Marea incursiune estetică»: «Arta adevărată se găsește doar în natură, iar cel care poate s-o smulgă de la natură, o stăpînește... Totuși experiența contează mult la aceste lucrări. Și cu cît opera sa se va apropia mai mult de înfățișarea firească a vieții, cu atît ea va părea mai bună. De aceea să nu socotești niciînd că ai putea să faci tu ceva mai bine... De aici se vede că nici un om nu va putea face niciodată din propria lui închipuire un tablou frumos, afară doar dacă, străduindu-se să copieze natura, a reușit s-o înțeleagă întru totul cu mintea sa». Și, de aici, treptat, Dürer se apropie de înțelegerea artei ca «una cosa mentale» și proclamă relativitatea principiilor, implacabila lor depășire în timp.

Drumul acesta lung în căutarea unui absolut vizual, cu incursiuni în imperiul euclidian al geometriei, ori în deșertul ascetic al poliedrelor regulate din lumea corpurilor platonice, apoi tot acest efort arzător pentru crearea unui canon, trece dincolo de frontiereie frumosului. La capătul lui se află *omul*, trupul și chipul său, în proporțiile temperate și infinite pe care i le dăruie natura.

Cornel BOZBICI

literare

de **Valeriu CRISTEA**

Mircea Horia Simionescu:

bibliografia generală

După ce și-a propus în **Dicționarul onomastic** (primul dintre cele patru volume prevăzute să apară, sub un titlu general, în ciclul **Ingeniosul bine temperat**) să extragă din tainicele sugestii aie numelor portretele celor ce le poartă, Mircea Horia Simionescu ne introduce, dîndu-ne aceasta **bibliografie generală**, într-o bibliotecă fictivă. O bibliotecă în toată legea, cu secțiile și ramurile de rigoare (știință, artă, literatură, exegeză critică), în care autorul, pretins «șoarece de bibliotecă», inventariază «lucrările», întocmind conspecte ironice. Pentru a intra în atmosfera acestei vesele biblioteci, citîm cîteva titluri și una dintre «fișele» caracteristice: MYRON CHEVALIER: **Misiunea doamnei Sachelarie în literatura americană** (Colecțiile «Brandenburg», Texas 1959); MATEO SENTEMBRINI: **Catalog de vise contemporane** («Flammarion», Paris 1959); HANS FREGATA: **Determinarea gradului de abstracționism la sugari** («Orienta», Hamburg — Leipzig 1956); ION GABRIELESCU: **Răspîndirea copiilor codați în zona subcarpatică** (București 1910. Broșură dactiliografiată); LOLA CENTOMILLA: **Condiția de șoarece.** Roman (Ed. Paimier, Lyon 1958); NICOLAE RAȚA: **Jupuirea de viu în relațiile dintre puterea otomană și satul Tărtășești (jud. Covurlui)** (Editura «Socec», București 1938) etc. Iată, acum, rezumatul ultimei «lucrări»: «Bazat pe documente aflate recent în Arhiva Albă din Constantinopol, Nicolae Rață dovedește că în răstimpul a cincizeci de ani de legături trainice multilaterale dintre Poarta otomană și satul Tărtășești, metoda jupuirii de viu a fost folosită cu succes, sistematic și pe scară largă. Se cercetează avantajele, aspectele sociale, baza relațiilor dintre puteri. Se specifică, printre altele, că în perioadele de slăbire a suveranității otomane, metoda era folosită cu aceeași îndemînare, singură sau ca adjuvant, de indivizi izolați. Se arată, în sfîrșit, că mulți oameni din Tărtășești arătau, după jupuirea de viu, limpezi și cristalini, lăsînd impresia că sînt ca și cum n-ar fi».

Nu sînt multe lucruri de spus despre această formulă de succes imediat, totuși dificilă, pentru care a optat Mircea Horia Simionescu (a complica prea mult lucrurile înseamnă a cădea în pedantismul pseudosubtil luat pe drept cuvînt în derîdere de autor). Amestec de parodie și spirit umuzian, cartea — ce poate oferi o bună cură de dezintoxicare pentru vicioșii lecturii — și-a propus să devină, pe măsura sporirii volumului ei, un adevărat dicționar (enciclopedic!) al prostiei (al prostiei active, «creatoare», roasă de morbul manifestării); ea denunță imbecilitatea recenzentului, satisfăcut de activitatea pe care o desfășoară, clișeele și convenționalitatea literaturii (ca în LEON ROMAN—TOBRUK: **Spre polul ud** — o reușită parodiere a romanului picaresc), prețiozitatea falsei exegeze, pierderea timpă în amănunte fără rost, ca în scrisoarea — de 320 de pagini — a lui ANDRÉ HAUSEN-BLAS, intitulată **Perspective** și în care respectivul autor «laudă străduințile specialiștilor care își dedică toate eforturile lămuririi unui singur aspect parțial. El citează articolul «Figurina din miez de pîine» semnat de Claudio Montale, Ginevra Bertucci, Luca Tartini și Antonio Beriacasa, în care sînt făcute precizări în legătură cu data modelării de către Goethe a unui chip din miez de pîine, în timpul unui prînz la prietenul său Finkelstein din Hanovra». De multe ori plin de vervă și ingenios în procedeele sale, «bine temperate», autorul nu ajunge întotdeauna la scop, căzînd în facilitate și într-o dispoziție pur ludică. Lungimea cărții (a cărei lectură, de la un moment dat, obosește puțin) pune de asemenea în evidență pericolul manierismului.

În peisajul prozei noastre contemporane în care domeniile nu o dată se confundă, Mircea Horia Simionescu are meritul de a-și fi tăiat o brazdă proprie. Cît de departe va putea — și va trebui — s-o ducă, e principala problemă pe care, acum, autorul o are de rezolvat.

varietăți

lumea noastră și fotografia

1

O fotografie care vorbește simplu, direct, sincer, despre oameni și trăirile lor afective, despre oameni și mediul în care viețuiesc, o fotografie fără artificii și fără «contribuții» de laborator — iată ce pare să (re)trezească interesul iubitorilor de artă fotografică. Acestea ar fi cel puțin concluziile ce se pot trage din palmaresul unui recent concurs de fotografii organizat de revista «Life». Spre ilustrare, trei lucrări distinse cu mențiuni și premii:

1) O firească scenă de familie: în prezența fiului și a nepoatei, bunicul suflă în lumînările tradiționale, la aniversarea a 93 de ani de viață. Fotografia a fost făcută de studentul Leslie Todd și a obținut o mențiune.

2) Tot un student, Robert Burroughs, a fost distins cu o mențiune pentru acest peisaj de amurg, prevestitor de furtună, din Mesa Grande — California.

3) O fetiță desculță, într-o mică așezare omenească din Munții Apalași (Tennessee), a fost surprinsă pe peliculă de Fred Dole din Connecticut. Fotografia a obținut premiul II.

2

pentru onor!...

Autoritățile militare din Wiesbaden (R.F. a Germaniei) au emis ordine de recrutare pentru tinerii din noul contingent. Unul din ordine viza pe un anume Eike și mai nu știu cum. Eike și mai nu știu cum dăsta era, de fapt, o asta, adică o fată, în al cărei act de naștere, la rubrica «sexul», în loc de fată a apărut băiat (de! se mai întîmplă și prin alte părți). Disciplinată, fata a dat curs invitației și s-a prezentat în fața comisiei de recrutare. Acolo s-a stabilit că Eike are altă menire în viață decît să devină soldat și a fost trimisă acasă. Dezamăgiți de această hotărîre «birocratică», dar și curtenitori, cîțiva dintre ex-viitorii camarazi de arme ai fetei i-au dăruit o cască (majorul cu echipamentul o să se descurce el) și apoi, constituiți în companie de onoare, au condus-o pînă la poarta cazărmii.

3

film

PE ECRANE

ZILELE FILMULUI CEHOSLOVAC

Reținut după gratii, pașa care visa cucerirea cetății, va aștepta «sfîrșitul lumii» pentru a-și îndeplini planul josnic (cadru din filmul lui Karel Zeman, «Pe cometă»).

În cele patru zile ale filmului cehoslovac desfășurate la cinematograful «Capitol», am putut urmări evocări ale luptei împotriva fascismului («Cheia», «Reportaj cu șireangul de gît»), o parabolă amuzantă («Pe cometă») și o incursiune în lumea copilăriei («Vulpile și șoarecii»).

«Reportaj cu șireangul de gît» (regizat de Jaroslav Balik după celebra carte a lui Iulius Fucik) și «Cheia» (regia, Vladimir Cech) surprind cîte un moment al luptei pentru libertate, împotriva teroarei și violenței fasciste, rememorări făcute cu știința artei cinematografice.

Cu totul altceva, «Vulpile și șoarecii», realizat de Vera Plivova-Simkova, o poveste ce se petrece în universul copiilor, unde se înfruntă binecunoscutele grupuri rivale, este o încercare de a aduce la dimensiunile cotidiene, cu ironie, elemente de basm fantastic de ev mediu, care se potrivesc foarte bine unui sat ceh care «a fost odată pe un deal». Există unele similitudini cu un univers steinbeckian din «Cățelușul roib», dar filmul cedează această posibilitate valoroasă de analiză psihologică ușor schițată (amintim copacul cu păsări al «groparului», sălbatica coridă cu căprioara sau figura bătrînului singuratic dar înțelept) în favoarea unei cantități tipologice, făcută însă superficial și în joacă; cu unele lungimi, imaginea frumoasă, chiar dacă urmărește armonii plastice, rămîne uneori exterioară. Un film senin și agreabil.

Din selecția oferită, filmul lui Karel Zeman, «Pe cometă», care rulează simultan și pe ecrane, a fost momentul cel mai interesant. Animator binecunoscut, Zeman s-a impus în filmul de ficțiune — amintim «Cronica unui bufon», «Baronul Krac», «Fantastica aventură» — fiind de reținut modul original în care îl abordează pe Jules Verne. Atracția pe care acest romancier a exercitat-o asupra cinematografului este celebră, cel puțin prin cazul Méliès; și așa cum epoca de sfîrșit și început de secol, încărcată de butaforii și avidă după fantasticul senzațional, se oglindește cu fidelitate în opera pionierului-cineast francez, tot astfel ne putem regăsi în parabola, semnată de Zeman, despre război și pace, despre intoleranță și iubire. Autor și al scenariului, pe un motiv din Jules Verne, regizorul își pune eroii într-o situație limită, fantastică: catastrofa iminentă a ciocnirii Pămîntului cu altă planetă, transferul vieții pe acea planetă și reîntoarcerea, tot printr-un cataclism, înapoi pe Pămînt. Dar în ciuda acestor situații, care trezesc spaime «metafizice» atît generalului birocrat, ambasadorului venal, pașei și armatei lui de beduini, îndrăgostiții plutind deja în lumea lor, oamenii nu învață nimic și nu se schimbă de loc. Disperarea în fața dezagregării, a absolutului, cînd se vor plini de dragoste față de semenii lor, dispare imediat ce se reintră în «normal»; pasiunile se continuă, conflictele reîncep. Se reiau vechile reflexe, anulate pentru un moment și neînlocuite cu nimic altceva.

Povestit cu umorul și grația pline de gust și de patina a cărților poștale de la început de secol, filmul este rece construit cu prea multă evidență pe o idee și încărcat în plus cu vizitele didactice și evolutive ale reptilelor preistorice — chiar dacă secvența goanei căruței cu oale, în care se zbate o fată, pe un cîmp plin cu dinozauri, este parcă ilustrarea unui poem suprarealist și chiar dacă folosirea noilor instrumente de război este de un comic irezistibil.

O anumită naivitate, folosirea decorului construit, a imaginii colorate, și demonstrația făcută cu mijloace care țin de construcția artificială în studio, ne fac să constatăm că linia pe care Méliès a deschis-o, dar care a fost abandonată de cinematograf în favoarea spontaneității plein-air-ului și firescului impus de Lumière, și-a mai găsit un adept.

Rodica S. POP

OPINII

de Mihail LUPU

AȘTEPTÎNDU-L PE... GODARD

Deocamdată nici un film al fostului «copil teribil» al noului val francez nu a ieșit pe ecranele noastre. Au existat acum cîtva timp, dacă țin bine minte, intenții de a achiziționa 2-3 realizări ale lui Godard. Proiectele au fost însă abandonate sau, poate, doar amînate. Evident, nu absența sau prezența lui Jean-Luc Godard într-un repertoriu cinematografic reprezintă factorul hotărîtor cînd se stabilește coeficientul calitativ al acestui repertoriu. Nu e mai puțin adevărat însă că ponderea valorică a unui ansamblu de circa 150-160 premiere de filme anual este dată de prezența operelor importante ale celei de-a șaptea arte. Deci, în aceste rînduri nu despre Jean-Luc Godard este vorba, sau, ca să fiu exact, nu numai despre el.

Titlul de mai sus poate să se refere la fel de bine (dincolo de calamburul cu titlul piesei lui Beckett) la destule alte personalități de prima mărime ale cinematografiei mondiale care apar încă foarte rar sau nu apar de loc în rețeaua noastră cinematografică. Ingmar Bergman a fost prezent în 1963 cu «Voi fi mamă» și după cinci ani cu «Fragii sălbatici». Cît va mai fi de așteptat pînă la următoarea întîlnire cu marele cineast suedez? Din opera lui Robert Bresson, cineast auster, de o rară puritate poetică a expresiei, nu s-a văzut decît, cu ani în urmă, «Un condamnat la moarte a evadat». Practic, de la «Ghepardul» nici Luchino Visconti nu mai există pentru publicul de la noi. Luis Bunuel e servit și el cu țîrîita și într-o ordine întîmplătoare, ca de altfel și Hitchcock, Orson Welles sau Joseph Losey. Unul dintre

(*Continuare în pag. 16*)

de la A la Z

de Constantin POPESCU

DAGOVER Lil

Actriță germană de film și teatru, născută Martha Maria Lilitcs, la Madiven (Java), la 30 septembrie 1897. Își face studiile în patrie, la Baden-Baden și Weimar, unde este remarcată de Fritz Lang, care va ști să pună în valoare frumusețea-i clasică, sensibilitatea și jocul ei spontan, sincer, în filme ca: *Hara-Kiri (M-me Butterfly)* și *Păianjenii* (1919) și, mai ales, *Moartea obosită (Der müde Tod* — 1921) unde joacă 4 roluri. Anul ei de debut, 1919, îi mai aduce o consacrare: rolul feminin din *Cabinetul dr. Caligari*. La începutul anilor '20 este cea mai solicitată vedetă feminină, nu numai în Germania, unde apare în filme intrate în istorie, ca: *Judecătorul din Zalomeea; Intrigă și iubire, Zur Chronik von Grieshus; Tartuffe; Frații Schellenberg*, ci și în Franța, *Roșu și negru; Monte-Cristo*, în Suedia: *Numai o bălerină; Soția englezoaică* etc. În ultimii ani ai filmului mut cunoaște o perioadă de maximă strălucire în filme care cunosc un imens succes de public ca: *Orient-Expres; Rapsodia ungară; Intrigile țarinei; Hagi-Murad; În taina nopții*. Filmul vorbitor îi aduce noi satisfacții artistice: *Colonelul Redl; Congresul dansează; Un cuplet vechi; Borcot, Elisabeta, Împărăteasa Austriei, Dansatoarea din Sans-Souci; Doamna Barbă-Albastră* și *Romanul unei femei frumoase (Thea Roland)*. După o scurtă escală la Hollywood, soldată cu un singur film *Aventurierii din Monte-Carlo*, revine în patrie și continuă o carieră practic neîntreruptă pînă azi, făcînd pe parcursul a încă 4 decenii frumoase creații în: *O femeie care știe ce vrea; Evantaiul d-nei Windermere; Adolescență; Simfonia a IX-a; Sonata Kreutzer; Secretul unei femei frumoase* etc. După război, în R.F.G., face remarcabile roluri de compoziție în filme ca: *Königliche Hoheit* și *Die Buddenbrooks* după Thomas Mann; *Die Barrings, Kronprinz Rudolf* lîngă Liebe (un nou *Mayerling*, unde reia rolul împărătesei Elisabeta). A jucat și teatru la Viena și Salzburg, practicînd în momentele libere pictura și sculptura, dovedindu-se de asemenea o strălucită scriitoare.

DAMITA Lily

Actriță de film cu carieră internațională, de origine franceză, născută Liliane Marie Madeleine Carré, la Paris, la 19 iulie 1901 (sau Bordeaux 1906). Debutează în teatru de revistă, ca balerină, la 16 ani, adoptînd un nume nou: Damita del Rojo, și cîștigînd un concurs de fotogenie organizat de Cinémagazine, debutează în film, în 1921, sub alt nume: Lily Deslys. În 1923 i se dă un prim rol în *La voyante*, ultimul film al Sarei Bernhardt și un al treilea nume artistic (de astă dată definitiv): Lily Damita. Își continuă paralel activitatea la revistă, unde preia locul lui Mistinguett la Casino de Paris, și în film, devenind o vedetă internațională care turnează la Berlin, Londra și Viena. Modelată de regizori experți ca: Pabst, M. Curtiz și Robert Wiene, frumoasa stea de variété devine un star ideal pentru drame și comedii mondene de atmosferă cosmopolită, cu titluri sugestive: *Fluturele de aur; Sonia, păpușa Barcelonei; Colimâna, păpușa din Montmartre; Voiaj de nuntă, Frumoasa aventurieră* etc. Este angajată la Hollywood de Samuel Goldwyn, la începutul vorbitorului, pentru a fi partenera lui Ronald Colman în *Singuraticul* (1929) după Joseph Conrad. Trece apoi la Paramount și la Metro, unde, pe lîngă filme originale ca: *Desfrînata*, după *Bridge of San Luis Rey* de T. Wilder sau *Caravana însingerată*, cu Gary Cooper, interpretează o serie de versiuni franceze ale unor filme americane ca: *Nu-ți înșela nevasta* cu Adolphe Menjou, *Ocupă-te de Mitzi* cu M. Chevalier; *Soviețul copiilor* și *Cînd ești frumoasă* cu André Lunguet. Între 1931 și 1934 mai turnează la Hollywood în filme ca: *Sfinxul a vorbit*, după Dekobra, cu E. v. Stroheim și Laurence Olivier; *Doamna și-a pierdut rochița* cu Cary Grant, *Între păcat și pasiune; Regele chibriturilor* (Ivan Kreuger), după care, revenită temporar în Franța, apare în *S-o furat un bărbat*, de Max Ophüls, cu Henri Garat. După o scurtă escală la Londra: *Caranga* (1935) cu Jack Buchanan și două ultime filme americane: *Tavernele din San Francisco*, cu James Cagney, și *The Devil on Horseback*, își încheie definitiv cariera cu un ultim film francez; *L'escadrille de la chance* (1936) rezumîndu-se ulterior la rolul de soție a lui Errol Flynn (pînă în 1942).

DANDRIDGE Dorothy

Cîntăreață și actriță americană de film, născută la Cleveland, la 9 noiembrie 1922; moartă la 8 septembrie 1965. Debutează de mică la radio în emisiuni muzicale destinate copiilor, iar mai tîrziu, cu sora ei și o colegă, alcătuiește un trio vocal care va cunoaște celebritatea în show-urile orchestrei lui Jimmie Lunceford. Căsătorită în 1944 cu unul dintre celebrii frați Nicholas (dansatori negri), debutează în film, alături de cei doi, în *Serenada din Valea-Soarelui* (scheciul Chattanooga). Între timp face serioase studii de canto și de dramă (Hollywood Drama School), apărînd într-o mare revistă pe Broadway și cîntînd la night-clubul Mogambo, și la TV, ca partenera a cuplului Jerry Lewis–Dean Martin. Redescoperită pentru film de Samuel Goldwyn, cunoaște o celebritate mondială în două musicaluri de antologie: *Carmen Jones* (1954) cu Harry Belafonte și *Porgy and Bess* (1959) după Gershwin, cu Sidney Poitier și Sammy Davis-jr., ambele realizate de Otto Preminger. Excelentă actriță de dramă, cîntăreață de blues inegalabilă, D.D. a fost poate singura vedetă de culoare care să fi cunoscut o vogă atît de mare la Hollywood (datorită în mare parte și atributelor ei fizice excepționale). Mai amintim dintre filmele ei: *Tarzan's Peril; Bright Road; Remains to be Seen; Island in the Sun; Tamango; The Decks Ran Red*.

DANIELS Bébé

Actriță americană de film și teatru, născută la Dallas, la 14 ianuarie 1901, moartă la Londra în martie 1971. Balerină la revistă, este angajată la Hollywood pentru farmecul și calitățile ei sportive, puse ulterior în valoare în filmele lui Cecil B. de Mille și mai ales în comediile lui Harold Lloyd, a cărui parteneră devine. Din 1924, o dată cu consacrarea ei ca parteneră a lui Rudolph Valentino în *Monsieur Beaucaire*, B.D. va cunoaște o perioadă de glorie de zece ani, în care, pe lîngă tradiționalele roluri de ingenuă de film de aventuri și western: *Sensation Seekers Argentine Love, Dangerous Money; The Pony Express* etc., creează un tip feminin comic, nespus de original, în filme ca *Fetița din car; Jumătate băiat, jumătate fată*, sau excelează în parodii, după Douglas Fairbanks (*Crăiasa codrilor*), după Valentino (*Frica sericului*), după Malec (*Domnișoara reporter*). O dată cu apariția vorbitorului, cu excepția unei singure comedii: *Aventuri pentru o femeie (Reaching for the Moon)* cu Douglas Fairbanks, apare ca star în somptuoase musicaluri ca: *Rio Rita, Dixiana; Strada 42; Music is Magic* și ca (neașteptată) actriță de dramă în: *O noapte cu tine; The Maltese Falcon*, prima versiune a *Șoimului maltez; Onoarea familiei; Cocktail; Avocatul femeilor* etc. Stabilită din 1935 la Londra, împreună cu soțul ei, Ben Lyon, apare mai rar în film și mai des în teatru și la radio, unde va interpreta în timpul războiului un popular serial: *Hi Gang!*, iar după război, la TV, alte două seriale-show: *Life with the Lyons* și *The Lyons in Paris* (1954–1956).

(*Urmare din pag. 15*)

cei mai inventivi și atracțioși comici contemporani — Jerry Lewis, regizor și actor — a apărut doar o singură dată într-un film prea puțin reprezentativ și pe care nu-l realizase el însuși: « A dispărut o navă», deși succesul filmelor lui ar fi cel puțin egal cu cel al peliculelor jucate de Louis de Funès, Alberto Sordi sau Norman Wisdom. Dintre realizările lui Stanley Kubrick, cinefilii nu cunosc decît «Spartacus», dar să sperăm că măcar «2001 — o odisee a spațiului» nu se va lăsa mult așteptată. Exemplele ar putea continua.

Pun punct pentru că nu vreau să alcătuiesc liste răsunătoare de nume și titluri. E sigur că ele sînt tot atît de binecunoscute și de cei care se ocupă efectiv cu importul filmelor. Nu mă gîndesc nici să ignorez dificultățile obiective (în special de ordin financiar), care stau în calea strădaniilor organelor noastre de achiziție și difuzare a filmelor și nici să contest realele îmbunătățiri produse în acest sector de la o vreme încoace (suita filmelor lui Antonioni de la «Strigătul» la «Blow-up» prezentată într-un răstimp relativ scurt și într-o ordine închegată e numai un exemplu edificator că se pot face și se fac acțiuni bune). Important e să fie subliniat faptul că, oricîte satisfacții ar avea cinefilii de pe urma progreselor constatate în calitatea repertoriului curent, rămîn perfect valabile nemulțumirile și pretențiile în raport cu ceea ce nu s-a făcut încă.

Se simte în continuare nevoia unei mai consecvente preocupări pentru un program cultural de achiziționare a filmelor, bazat pe criterii clare și ferme, printre care nu în ultimul rînd urmărirea cronologică a evoluției marilor personalități ale artei filmului. Firește, în jocul complicat al selecției și cumpărării producțiilor străine, destinate pieței interne, întîmplătorul nu poate fi exclus total. Dar, preluînd expresia revistei «Cinema», și difuzarea e o artă, ba chiar, aș adăuga, o știință. O dată cu grija pentru cuprinderea unei varietăți de genuri și categorii de filme, de școli naționale, de vedete admirate etc., trebuie asigurată și prezența celor mai reprezentative creații ale celor mai reprezentativi cineaști, într-o continuitate care să deschidă mereu noi orizonturi cinefililor și să contribuie sistematic și eficace la formarea culturii cinematografice a marelui public.

Adesea se fac observații pertinente în presă la adresa programării filmelor, a profilării cinematografelor, a modului cum se echilibrează repertoriul curent. Toate bune. Numai că pentru ca să iasă filme bune pe ecrane, ele mai întîi trebuie să intre în posesia Direcției rețelei cinematografice și a difuzării filmelor. Iată un adevăr elementar, a cărui înfăptuire este, în mod cert, în puterile factorilor de răspundere din acest domeniu. Sînt convins că anul 1971 poate confirma așteptările cinefililor în mai mare măsură încă decît cel precedent, desigur însă cu condiția tenacității și perseverenței în atingerea obiectivelor culturale pe care organele de difuzare a filmului și le pun în față.

De ce nu se aduc filmele lui Jerry Lewis, *cineast pe care mulți nu ezită să-l numească genial?* ▶

Actori și roluri

Tina Aumont *(fiica Mariei Montez și a lui Jean-Pierre Aumont), un nume care urcă. În Zilele filmului italian am văzut-o în trei dintre cele patru pelicule prezentate* Metello, Casanova *și* Corbari

Prin piața tixită de invitați, ziariști și un numeros public, au trecut cu mare alai cortegiile sultanilor înveșmîntați în haine scumpe, cu caii împodobiți cu plăci de argint, înconjurați de mulțimea nevestelor și a servitorilor, urmați de muzicanți și garda războinicilor călări.
O demonstrație a forței și curajului, o simfonie de culori și sunete.

de la DAKAR la MOMBASA

Fotografii color:
Valeriu CIMPOERU

În mulțime, veniți din toate colțurile țării, se aflau africani purtînd costumele și armele tradiționale. Peste tot răsunau ritmurile ardente ale tam-tamului.

O piață africană, o mamă în veșminte policrome, purtîndu-și copilul în spate — imagine obișnuită, întîlnită pe tot traseul nostru prin Africa.

...Douăsprezece țări, peste 15 000 km prin regiuni de savană, semideșert, pădure ecuatorială, munți și platouri înalte; de la Dakar (pe coasta Atlanticului) la Mombasa (pe cea a Oceanului Indian), peste fluviile Senegal, Niger și Congo, pe lîngă marile lacuri Ciad, Albert, Edward și Victoria, prin marile parcuri naționale din Congo și Kenya — un traseu lung și variat parcurs de noi, cei opt români, în expediția transafricană.

Am trecut prin zeci de orașe și sute de sate, am văzut acasă la ei mii de africani, am stat de vorbă cu elevi, țărani, pescari, învățători, muncitori, oameni din pustietățile savanei sau din adîncurile junglei. Le-am cunoscut modul de viață, ne-au împărtășit necazurile și speranțele lor. Carnetele ni s-au umplut cu impresii, aparatele fotografice au înregistrat sute de imagini...

La Fort Lamy am asistat la o mare serbare populară, prilejuită de ziua națională a Republicii Ciad.

de la DAKAR la MOMBASA

de Vladimir GUSIC
doctorand în biologie

Opinia publică românească a primit cu interes și satisfacție știrea că tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU — primind pe membrii expediției științifice românești care a traversat, prin zona ecuatorială, continentul african — a dat o înaltă apreciere rezultatelor activității desfășurate de expediție. Grupul de exploratori, condus de prof. univ. Nicolae Botnariuc, a fost felicitat călduros pentru rezultatele de interes științific ca și pentru cele privind extinderea relațiilor de colaborare și prietenie cu țările africane străbătute.

În cele ce urmează, cititorii «Flacării» sînt invitați să însoțească... retrospectiv expediția română transafricană în drumul ei de-a curmezișul continentului negru. Momentele cele mai interesante ale călătoriei au fost consemnate pe peliculă alb-negru de către conducătorul expediției, prof. univ. dr. docent N. Botnariuc. Iată-le... Firește, însoțite de un comentariu «pe viu».

Expediția română transafricană și-a încheiat recent misiunea. Cei mai mulți dintre membrii grupului, inclusiv conducătorul său, prof. univ doctor docent Nicolae Botnariuc, decanul Facultății de biologie din București, s-au întors cu avionul în patrie; unul dintre biologi și cea mai mare parte a «recoltei» științifice vor reveni curînd, străbătînd valurile oceanelor și mărilor.

Tovarășul Botnariuc a binevoit să ne împărtășească cîteva dintre proaspetele sale impresii, și nu numai din acelea exprimate verbal, dar și dintre acelea pe care, de-a lungul itinerarului său african, le-a fixat pe pelicula fotografică.

CUM SE NAȘTE O IDEE

Expediția, astăzi atît de reală și fertilă, s-a născut sub forma unei idei cu aproape trei ani în urmă, în mintea unui tînăr și entuziast biolog clujean, Dragoș Neculce. Ca un firicel firav la început, dar încălzit de flacăra entuziasmului celui care avea să devină și cel mai tînăr membru al expediției, și încălzit parcă de însuși tropismul continentului african — firicelul din mintea lui Dragoș a crescut îndrăzneț și s-a transformat apoi într-o plantă viguroasă. Mulți factori de răspundere de la Universitatea din Cluj au dovedit receptivitate și înțelegere față de proiectul tînărului biolog.

După geneza ideii a început să se întruchipeze, să prindă ființă și puntea ce avea să-i ducă pe mesagerii țării noastre spre continentul savanelor și bruselor, al elefanților, hipopotamilor și pigmeilor, dar și al speranțelor unei dezvoltări economice și sociale accelerate.

ENTUZIASMUL BIRUIE SCEPTICISMUL

Izbinda expediției a fost și istoria optimizantă a luptei dintre entuziasm și scepticism, căci în calea realizării acestui proiect — se poate spune acum — a stat la început și o doză de scepticism din partea unora. De altfel era firesc să se întîmple așa. Marele Albert Schweitzer, a cărui activitate africană a fost încununată cu Premiul Nobel și mai ales cu aureola de mare umanitarist, spunea desigur și din proprie experiență: «Soarta oricărui adevăr este de a fi ridiculizat înainte de a fi recunoscut». Organizarea și realizarea expediției implicau, de asemenea, învingerea unor dificultăți care nu puteau fi subapreciate, printre care și cele de ordin financiar. Țara noastră tocmai trecuse prin calamitățile primăverii dureroase 1970 și redresarea reclama un mare efort financiar, sacrificii.

Entuziasmul lui Dragoș Neculce nu avea însă numai un suport afectiv și subiectiv: înfăptuirea expediției devenise, într-un anumit sens, obiectiv necesară. În condiții în care diferite țări «pur» continentale, ca Cehoslovacia și Ungaria — pentru a nu pomeni decît state apropiate — organizaseră expediții africane, România, deschisă spre mare și cu bune tradiții în ajutorarea statelor în curs de dezvoltare din continentul african, era o țară perfect indicată pentru a trimite o expediție care să devină o mesageră a poporului nostru pînă în cele mai îndepărtate așezări din inima continentului negru.

(Continuare în pag. 20)

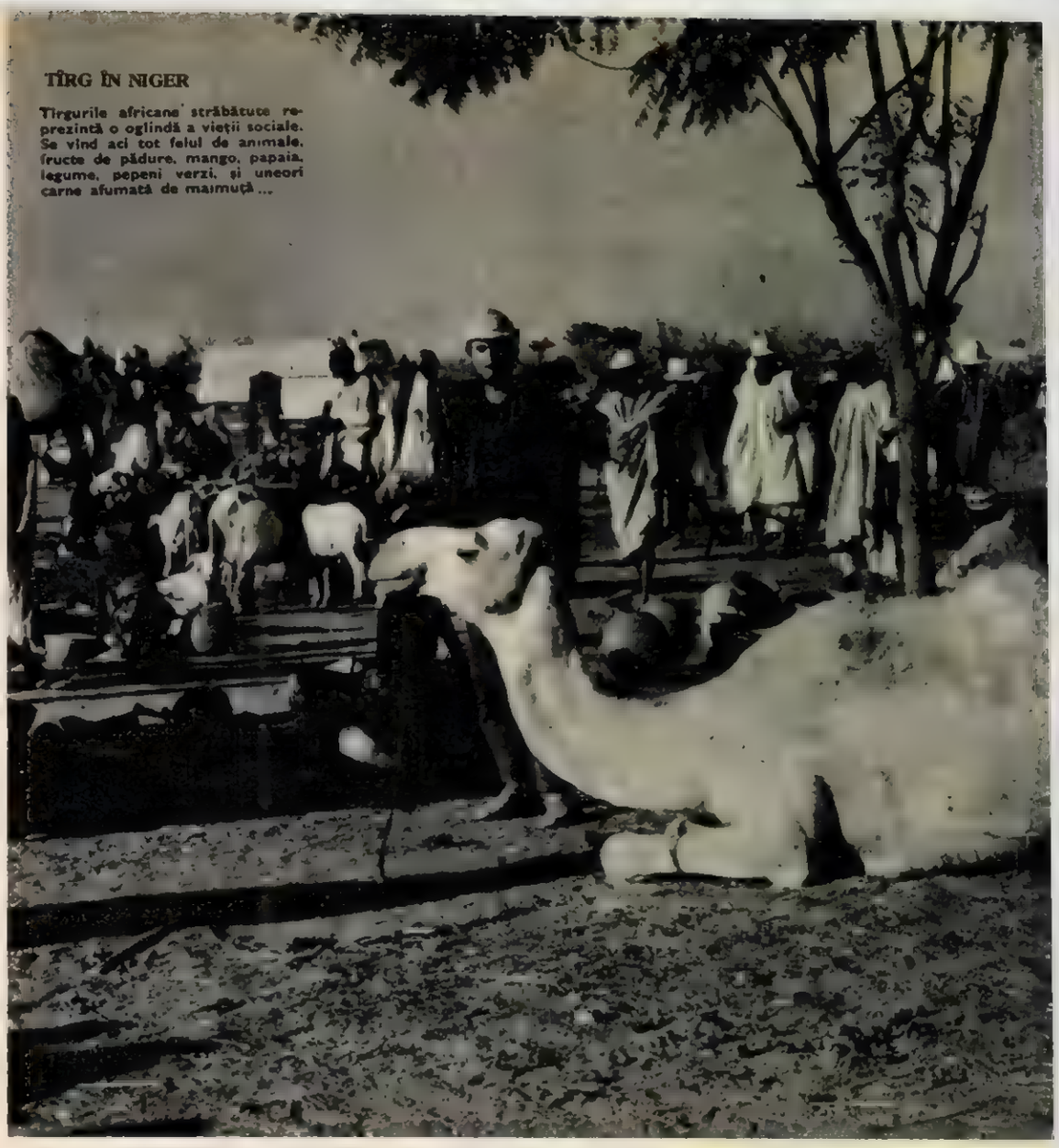

TÎRG ÎN NIGER

Tîrgurile africane străbătute reprezintă o oglindă a vieții sociale. Se vînd aci tot felul de animale, fructe de pădure, mango, papaia, legume, pepeni verzi, și uneori carne afumată de maimuță...

BRUSA ÎN FLĂCĂRI!

Brusa reprezintă o formație vegetală predominant arbustivă, specifică zonei tropicale. Există mari variații regionale ale componenței floristice a brusei; amintim printre speciile mai des întîlnite salcîmii pitici și fisticul. În brusele de tip semiarid se constată predominanța unor specii cu adaptări la uscăciune.

Din cele mai vechi timpuri o mare parte a Africii sud-sahariene era bîntuită în perioada sezonului uscat de focuri aprinse de om; ele se practică și în prezent, avînd menirea să îmbunătățească pășunile sau să favorizeze vînătoarea. Această practică are adepți și adversari. Din punctul de vedere al păstoritului efectul favorabil constă în îndepărtarea ierburilor uscate din brusa estivală. Procedeul ușurează în mod considerabil dezvoltarea ierburilor atunci cînd vin ploile, astfel încît animalele domestice găsesc o hrană proaspătă valoroasă. Focul distruge și o serie de dăunători: căpușe, lăcuste muște țe-țe.

Silvicultorii critică însă incendierea brusei pentru faptul că exercită o acțiune nefastă asupra arborilor și în general înlătură orice șansă de reîmpădurire.

Focul acționează și ca un factor de selecție sui-generis favorizînd anumite plante denumite pirofite, cum ar fi, de exemplu, gramineele din genul Andropogon («Barba bărbatului» — în traducere), ale căror organe subterane profunde pot supraviețui focului, sau plantele ale căror semințe posedă un înveliș foarte gros lignificat; acesta plesnește sub efectul căldurii incendiului și astfel germinarea semințelor respective este favorizată!

Brusa se incendiază și în scopul defrișării.

UN „ZGÎRIE-NORI" DIN LUMEA FURNICILOR

Dintre construcțiile insectelor și chiar ale altor animale mai mari, termitierele ating cele mai impresionante dimensiuni. Este interesant de notat că termitele aglutinează atît de bine particulele de sol cu care construiesc încît nici torențialele ploi tropicale nu le distrug «edificiile».

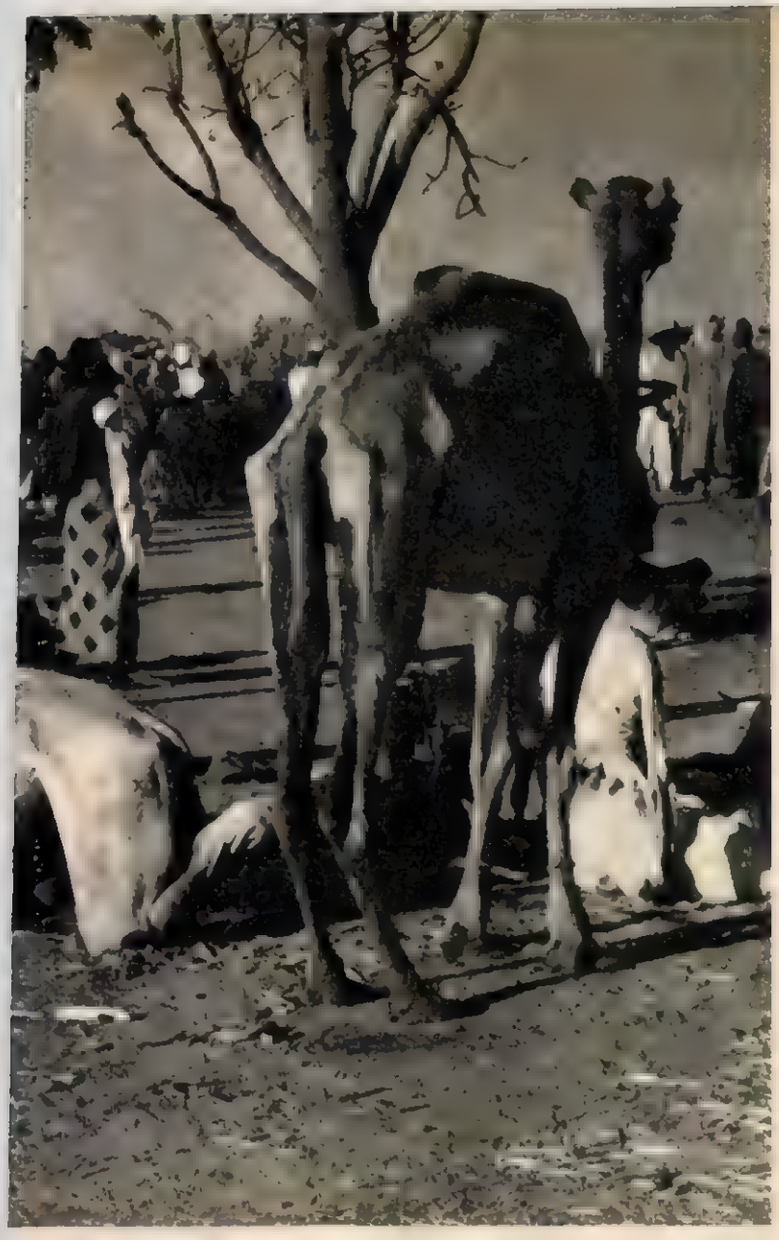

SAT ÎN SAVANA SENEGALEZĂ

Satele străbătute de expediție reprezintă o simplă grupare de colibe destul de rudimentare. Nu există străzi sau alte amenajări. Singura «autoritate» locală este doar un membru mai bătrîn al comunității rurale, învestit cu mari drepturi de conducere.

OKAPI

Animal curios, înrudit cu girafa, descoperit de către oamenii de știință abia în 1901, în uriașul masiv forestier Ituri. Pigmeii, care cunoșteau și vînau acest animal, îi spuneau O-a-pi, de unde îi vine și numele.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

merge și așa...

L-am cunoscut pe Y în timp ce lucra, plin de voie bună și de neglijență, la o reparație oarecare... N-am să intru în amănunte tehnice, vreau numai să precizez cu cîtă blajină uimire a ripostat la protestele mele.

— Lasă, domnule, merge și așa... Ce, neapărat trebuie să fie o bijuterie?

Această frază îl caracterizează pe deplin... Ce e adevărat, e adevărat, Y nu caută perfecționarea. E convins că, oricum, lucrurile merg de la sine... Șontic-șontic, dar o să meargă. De ce să ne mai zbatem? De ce să ne mai chinuim? Desigur, idealul ar fi ca o mașină să aibă patru roți, dar și cu trei roți poate da, cel puțin teoretic, același randament.

Toate lucrurile Y le face pe jumătate — convins că și așa merge. Vorbește cu jumătate de gură... gîndește cu jumătate de cap... iubește cu jumătate de suflet! De oprit se oprește întotdeauna la mijlocul drumului. A face ceva pînă la capăt i se pare o nebunie. De cîte ori cineva protestează, Y aduce aceleași argumente:

— De ce faci atîta scandal? De ce esti în halul ăsta de afurisit? Merge și așa...

Y nu-și dă osteneala pentru nimic și pentru nimeni. Cu alte cuvinte, n-ar mișca un deget pentru nimeni. Îi e imposibil să meargă, de aceea preferă să se tîrască... Dar și această operație o face cu chiu, cu vai... Y așteaptă ca viața să vină la el, nu face nici un efort să-i iasă în întîmpinare. Idealul lui de existență e să zacă într-un fotoliu și realitatea să alerge după el... De aceea, visul lui Y e să zacă. În toate împrejurările, în toate condițiile... E ceea ce în limbaj mai simplu se numește «ceva nesimțit». Cred că pe undeva pe aici se află adevărul.

mapamond'71

de Ioan GRIGORESCU

nimic nu mai cade!

Tot la Monte Carlo, ca spectator, am încercat să pătrund încîlcita judecată a celor care mizau ghidîndu-se după notițele lor, străduindu-se să domine capriciul bilei în demența ei rotire pe tipsia ruletei. Începătorii încearcă s-o fascineze cu privirile, s-o facă să se oprească pe numărul sau pe culoarea cu miza lor, o tînără cu portțigaret aurit își trimite toate farmecele și întreaga putere de seducție crupierului care ar trebui s-o înțeleagă, cei mai mulți însă așteaptă blazați sau cu emoțiile stăpînite, analizînd coloanele de cifre din carnețelele lor. Speranța lor este «fundamentată» matematic, bazată pe credința că, după un anumit număr de jocuri, toate cele 36 cifre de pe masa verde trebuie să iasă cel puțin o dată. Această falsă lege a întoarcerii la echilibru se complică însă la infinit pe măsura creșterii numerelor dintr-un joc, ea fiind aplicabilă cu mai mult sau mai puțin succes doar la risipă, la «cu soț și fără soț» sau în alternanța dintre două culori. «Speranța matematică» dă însă certitudine administrației sau proprietarilor de cazinouri, jucătorii neavînd, în covîrșitoarea majoritate a cazurilor, altă alternativă decît ruinarea automată. Căci, în lupta pentru dominarea legilor hazardului sub tensiunea emoției de la masa verde, jocurile inechitabile nu dau decît o certitudine: decavarea jucătorilor. Se cunosc, desigur, și cazuri inverse, lovituri răsunătoare, șanse repetate, îmbogățiri spectaculoase și numai așa se explică atractivitatea tripourilor pentru o anumită lume.

Logica ruinării e simplă: cazinoul nu poate fi deficitar. Dar dacă n-ar exista inima mare dintre probabilitatea cîștigului și certitudinea ruinării, n-ar mai juca nimeni. Căci fiecare, plătind un bilet de intrare sau scotîndu-și un abonament săptămînal ori lunar la un cazinou (legitimîndu-se pentru a fi înregistrat în fișele poliției de tripouri), schimbîndu-și banii pe jetoane de ebonită și așezîndu-se la masa de joc, n-are decît o speranță: că va ieși cîștigător. A miza «la noroc» înseamnă a te lăsa în voia întîmplării. Dar a juca «metodic», adică a încerca atacarea legii numerelor mari și înlăturarea pericolului pe care îl prezintă inechitatea jocului, nu înseamnă altceva decît a pierde «rațional». Deosebirea este că cel ce pierde jucînd la voia întîmplării zice: «n-am avut noroc», iar păgubașul «cu metodă» zice: «am avut ghinion». Credința naivă că bila ar fi înzestrată cu memorie, că trebuie să existe o corelație logică între numărul care a ieșit și cel care urmează să iasă produce, în ciuda imuabilității șansei, «savanți» ai jocului, obligînd administrațiile tripourilor la supravegherea strictă a tehnicii care să asigure ca fiecare joc să fie independent de celălalt, pus fără nici cea mai mică restricție sub semnul hazardului. Arareori, cîte un fericit face să «sară banca», adică, printr-un număr repetat de lovituri să golească vistieria mesei și să plece, petrecut deopotrivă cu ură și cu temenele slugarnice, cu buzunarele pline. Dar asta nu este decît excepția care întărește regula.

Doamna aceasta stinsă, pe tîmplele căreia venele se zbat de parcă i-ar trece gîndaci grăbiți prin ele, «atacă» prin alternanță, o dată roșu, o dată negru, și, din optsprezece mize cîștigă patru.

Vecina ei, o scovergă cu ochelari ca lupele de lanternă, are «tehnica turnantei», adică la masa verde prin învăluire mizînd pe rînd, de la «manque», la fără soț, apoi la roșu, la negru, la cu soț, și, în sfîrșit, la «passe». Din șase mize pierde patru. Vizavi de ea se află un domn parcă desprins din operetele lui Lehar, cu un joc de mare știință: el nu mizează pe roșu decît după ce bila s-a oprit pe un număr cu cifra 6. Cîștigă patru mize din șapte și, prinzînd curaj, atacă simultan 6, 16, 26 și 36. Iese 9. Zîmbește gaiben, mușcînd ultimul jeton pînă îl trosnesc fălcile. Lîngă el șade o venerabilă doamnă, cu vreo cinci impozante guși supraetajate (cred că nu din lipsă de iod, ci din exces alimentar), care desfășoară cel mai impresionant joc de «mică ciupeală». Intîi mizează un franc pe negru. Nu iese. Atunci aruncă doi franci pe aceeași culoare. Nimic. Se încăpățînează și mizează, tot pe negru, opt franci, apoi 16. La al șaselea joc pune 32 de franci și negrul iese. Primește 64. Calculez și constat că, în fond, n-a cîștigat decît un franc, deoarece în total mizase 63 (1+2+4+8+16+32). Dacă n-ar fi ieșit negrul la cea de-a șasea lovitură, cred că, după ciudata sa progresie aritmetică, ar fi mizat 64 de franci și ar fi primit, eventual, la a șaptea lovitură, 128 de franci, rămînînd tot cu un franc cîștig. Ce să mai vorbim de scofală! Dar gușile nu se ruinează decît foarte rar, pînă la urmă tot reușind să-și scoată gratis ceaiul de seară și pachețelul de posmagi. Asta se cheamă știință, nu giumă!

Nu, pe-aici nu mai miroase a praf de pușcă și a creieri pe pereți. În «camera sinucigașilor» sună o muzică blîndă și bujorii roșii plîng încet fără lacrimi, ci doar cu picoape de petale moi...

De prea mult savantilc din partea jucătorilor, cazinoul s-a văzut nevoit să instaleze prin foaierele de la parter automate cu «trei prune, trei ciopote și trei portocale», în care viri o monedă, tragi de o manivelă, prunele se amestecă cu ciopotele și cu portocalele, se aude un zăngănit de fiare vechi și banul e înghițit automat de pîntecele mașinii. Arareori, cînd prunele, ciopotele sau portocalele se opresc în linie pe discurile rotitoare, o sonerie se trezește în burtihanul de fier, și drăcovenia scuipă pe fărașul de sub ea un pumn de monede zornăitoare.

Vreau să-mi încerc și eu norocul, dar mă retrag. Maneta automatului este slinoasă, jilavă, plină de transpirația altor paime. Și plec neușurat.

de la DAKAR la MOMBASA

(Urmare din pag. 18)

Venind într-o zi la București, Dragoș Neculce, specialist în arahnide, a întîlnit în laboratorul cercetătorului Ionel Fuhn pe profesorul Nicolae Botnariuc, care a devenit nu numai un adept al ideii expediției, dar și un asiduu promotor al acesteia. «Ralierea mea, ne-a mărturisit profesorul, a fost determinată de persistența unor vise făurite de mult, încă din copilărie și adolescență, de puternica impresie lăsată de lectura romanelor lui Jules Verne și mai ales de convingerea că orice inițiativă constructivă, chiar dacă este despărțită de realizarea ei de munți și văi, de mări și oceane, nu trebuie respinsă, ci încurajată».

În cele din urmă, entuziasmul a învins scepticismul manifestat la unele eșaloane inferioare, conducerea superioară, Ministerul Învățămîntului, vădind deosebit de multă bunăvoință și solicitudine pentru această inițiativă. «Cel mai mare merit al acestei expediții — a spus ministrul învățămîntului, Mircea Maliță, urînd la despărțire drum bun membrilor ei — este acela de a reînvia spiritul de pionierat al științei românești».

Pentru pionierii români ai brusei, savanei și pădurilor ecuatoriale aceste cuvinte au fost un îndemn pe care l-au urmat cu tenacitate.

ÎNTR-UN ANUMIT SENS, O PREMIERĂ!

Deși românii nu sînt un popor de marinari ca norvegienii, englezii sau grecii, bunăoară, spiritul lor de explorare a unor ținuturi depărtate și a tainelor pe care le ascund s-a manifestat de mult, de la spătarul Mîrșescu la Emil Racoviță și Mihai Tican-Rumano. Extremul Orient, Antarctica și chiar Țara de Foc, care poartă denumiri românești date de exploratorul Popper, au fost vizitate și adesea studiate de români. Relativ recent, oameni de știință ca profesorul univ. Eugen Pora, dr. Mihai Băcescu, directorul muzeului «Grigore Antipa», au participat la expediții ale căror rezultate au determinat un viu interes, atît în rîndurile specialiștilor cît și ale «laicilor».

Expediția transafricană avea să reprezinte însă, într-un anumit sens, o premieră, deoarece a fost în întregime organizată de România, cu mijloace exclusiv românești, ea avea să fie nu numai o interesantă experiență pentru oamenii de știință, pentru biologi, dar și pentru tehnica românească. Mașinile românești ARO și T.V., care au transportat de-a curmezișul continentului negru pe membrii expediției, au dat cu acest prilej un adevărat examen, realizînd — în condițiile unor drumuri dificile și înfruntînd condiții climatice variate și grele — o adevărată performanță tehnică. Nu este exclus ca piața africană să manifeste astfel un

Pe locul unde a fost tabăra lui Stanley, faimosul explorator al Africii din secolul trecut, pe numele adevărat John Rowlands.

CIUDATE DEPOZITE DE CEREALE

Aceste depozite din Volta Superioară sînt amplasate fie pe țăruși, fie pe suporturi de piatră; altfel termitele ar consuma totul!

ÎN VIZITĂ LA PIGMEI

Populația de pigmei trăiește în pădurea ecuatorială din centrul Africii. Efectivul ei este de circa 120 000 de persoane, repartizate în trei mari grupuri. Departe de a fi o rasă degenerată, ei reprezintă sub aspectul particularităților fizice un tip uman special, care era mult mai răspîndit în preistorie, dar pe care vecini mai puternici și ostili l-au obligat să se restrîngă la pădurea ecuatorială de nepătruns. Pădurea a devenit ultimul refugiu al acestei populații năpăstuite și drept recunoștință pigmeii se intitulează «copiii» ei.

Pigmeii trăiesc din vînat și culeș, mijloc de trai primitiv, ce-i drept, dar singurul posibil în condițiile lor actuale de existență din pădurea ecuatorială.

Organizarea socială este destul de complexă: populația aparține unor clanuri, fiecare avînd un animal totem (crocodilul, cimpanzeul etc.). În esență, religia lor este monoteistă, pigmeii acceptînd existența unei divinități creatoare supreme unice. Cultul morților este original: ei sînt ascunși în peșteri sau trunchiuri de arbori. Pigmeii cred în nemurire și își imaginează universul înconjurător populat de spiritele strămoșilor. Deși au împrumutat limba bantusă, ei vorbesc și o limbă proprie și au — lucru puțin cunoscut — o literatură originală, plină de poezie și cu frumoase legende.

AURUL INCOLOR

Un document uman sui-generis. E secată cumplită și singurul puț cu apă din această regiune a Nigerului este cel din fotografie; localnicii vin să ia «aurul incolor», dătător de viață și... de bani pentru fericitul proprietar. Acesta apare în imagine încasînd taxa pentru apa ce-o vinde.

interes sporit față de aceste vlăstare ale industriei românești...

Expediția transafricană a constituit o premieră și pentru fabricile românești de conserve. În adevăr, în cazul conservelor care se prepară pentru țările calde se aplică o tehnologie specială, așa-numita tropicalizare. Deși conservele expediției nu fuseseră supuse acestei operații speciale, ele și-au păstrat toate însușirile, nu s-au alterat, ceea ce reprezintă o remarcabilă reușită pentru sterilizatorii din fabricile respective și în general o bună recomandare pentru aceste produse românești.

«RECOLTĂ» BOGATĂ

Deși este prematur încă pentru cei doi zoologi, pentru botanistul și pentru medicul expediției, să facă un bilanț definitiv al realizărilor ei științifice, se poate totuși afirma deja că principalele obiective științifice au fost atinse. În afara faptului că de-a lungul întregului traseu biologii au făcut o prospectare generală a faunei și florei africane, au fost de asemenea recoltate valoroase materiale: semințe, fragmente de plante și plante întregi pentru grădinile și institutele botanice și pentru muzeele botanice, un interesant material hidrozoologic și hidrobotanic, o colecție de pești, cu care va fi dotat Muzeul «Grigore Antipa». Va fi prima colecție de pești din apele continentale ale Africii în țara noastră!

Cercetările hidrobiologice au fost întrucîtva handicapate de faptul că înainte de expediție și în cursul acesteia timpul a fost foarte secetos. Desigur, aceasta a ușurat călătoria în sine, căci altfel ar fi trebuit înfruntate drumuri complet desfundate, dar în schimb a sărăcit mult hidrofauna și flora. Se știe că viața sub toate formele găsește un excelent «catalizator» în umiditate...

Au putut fi observate în natura africană, relativ puțin modificată și alterată de către factorul uman, acele superbe defilări ale marilor mamifere africane, ale căror cohorte nesfîrșite au uimit pe membrii expediției, aducîndu-i uneori la limitele inefabile dintre vis și realitate.

Interesante au fost și observațiile efectuate asupra unor pești neobișnuiți, **Polypterus** și **Protopterus.** Primul face parte dintr-un grup străvechi de pești cu scheletul incomplet osificat și care este înrudit cu sturionii din apele noastre. Sînt cunoscute trei specii: **Polypterus bichir** din Nil, care atinge un metru, și două specii din Africa apuseană, **Polypterus senegalus,** lung de 40 cm, și **Polypterus leprodei,** care măsoară 90 cm.

Celălalt este straniul pește «pulmonat» african, din specia **Protopterus annectens.** Peștii din această specie sînt lungi de 1–2 m. Ei preferă mlaștinile cu stuf și plante abundente înalte iar cînd apele se retrag în sezonul uscat, peștele își sapă cu gura în nămol o vizuină adîncă de 50 cm în care se răsucește, aducînd coada deasupra capului. Corpul se acoperă cu o cămașă de mucus, prelungită cu un tub îngust care aduce oxigenul, în această situație respirația vietuitoarei fiind de tip **pulmonar.** Instinctul de pregătire a adăpostului este foarte adînc implantat la acești pești, și se manifestă chiar și în acvarii.

Au fost efectuate și interesante observații asupra termitelor, vorace devoratoare de celuloză și iscusite constructoare de galerii. Se știe că termitele sînt gata să devoreze uneori și traverse de cale ferată și construcții de lemn, dar mai puțin cunoscut era obiceiul lor de a construi de-a lungul, bunăoară, al unui trunchi de arbore căzut, și pe care-l rod, galerii destul de largi pentru a permite trecerea în front a 2—3 termite. Aceste galerii complet închise le izolează de mediul ambiant. Pretutindeni în brusă exploratorii români au întîlnit nenumărate asemenea galerii care se întindeau în interiorul, practic, oricărui obiect de lemn. Înăuntru forfoteau nesățioasele termite...

TEME PENTRU VIITOARE CERCETĂRI ȘTIINȚIFICE ROMÂNEȘTI ÎN AFRICA

Expediția a prilejuit o adevărată prospectare a problemelor de interes biologic ce ar putea forma obiectul unor cercetări viitoare. Un fenomen interesant sub aspect hidrografic este tendința de captare a unor ape din bazinul Nilului în bazinul Congoului. Acest fenomen implică nu numai un studiu hidrogeologic și geografic, dar și unul biologic, deoarece o asemenea modificare de ordin hidrografic are probabil răsunet și din punct de vedere hidrobiologic. Modificări semnificative în domeniul faunistic sau floristic în bazinul Congoului, apariția acolo a unor specii caracteristice bazinului nilotic, ar putea fi un excelent indicator al fenomenului geologic și geografic; abordarea cu succes a unei asemenea teme ar oferi un cîmp fertil de colaborare între diferite domenii științifice.

O altă sferă de investigații promițătoare ar constitui-o explorarea numeroaselor bazine acvatice din interiorul continentului african, în special a întinselor și interesantelor lacuri. În această direcție, expediția a și înregistrat un început fructuos. O atenție deosebită o merită originalul lac Ciad, unde o investigație inițială a fost întreprinsă de către hidrobiologii expediției. Lacul, cercetat pentru prima oară de către misiunea Tilho (1907–1908), a fost cîndva etichetat ca o simplă mlaștină insalubră; această faimă a subzistat multă vreme, dar era nefondată, întrucît explorarea avusese loc în condițiile unei scăderi cu totul neobișnuite a nivelului apelor. Lacul ocupă în prezent o suprafață de 25 670 km² și este considerat a fi restul unei mări care se întindea odată în zona depresionară dintre versanții care limitează la răsărit bazinul Nilului iar la sud-vest bazinul Congoului. Fauna piscicolă este foarte bogată dar insuficient pusă în valoare. Se apreciază chiar că există aci o suprapopulație de pești însoțită de anumite semne de degenerare. Marea varietate de condiții de biotopuri și biocenoze pe care o prezintă lacul Ciad și zonele limitrofe fac din acesta un inepuizabil cîmp pentru cercetări fundamentale și aplicative.

Emoționantă a fost pentru profesorul Botnariuc întîlnirea cu un vechi coleg de ramură de cercetare, Claude Dejoux, de la Institutul de cercetări din Fort Lamy, capitala statului Ciad. Cei doi oameni de știință s-au întîlnit mai demult în Europa la un simpozion internațional; amîndoi lucrează în aceleași domenii; astfel ei studiază chironomidele — o familie de insecte diptere, interesante din punct de vedere științific, biologic, dar și din punct de vedere practic, multe specii în stare larvară constituind o importantă hrană pentru pești.

«EXPEDIȚIA A DESCHIS DRUM LARG FANTEZIEI TINERETULUI»

O dată cu expediția transafricană, teme legate de explorări geografice îndepărtate revin în atenția biologilor noștri.

Profesorul Botnariuc consideră că sub toate aspectele expediția a corespuns așteptărilor. Ea a avut însă un caracter extensiv, de investigație generală.

Într-o a doua fază s-ar putea trece la explorarea **intensivă,** pe teme mai restrînse, cu grupuri mai specializate, dar care să permită aprofundarea problemelor.

Este o certitudine că pasiunea expeditiilor depărtate a fost stîrnită. Au fost deja avansate unele proiecte noi, cîțiva amatori de expediții mai întreprinzători vizează chiar Oceania.

Recent, profesorul Botnariuc s-a întîlnit cu un grup de copii pionieri, pasionați călători și membri ai echipajului «Floarea de colț» din localitatea Ion Roată, nu departe de Urziceni pe Ialomița. Unul din șefii grupului, profesorul de matematică, a exclamat cu ocazia reîntîlnirii cu profesorul Botnariuc (prima avusese loc la un popas în Parcul Național din Munții Retezat):

«Această expediție a spart gheața, a deschis drum larg fanteziei tineretului, i-a oferit un subiect frumos, înălțător, de visare. Este și acesta unul din meritele — și nu din cele mai neinsemnate — ale primei expediții românești transafricane...»

Întîlnire în inima continentului negru... În centru, conducătorul expediției, prof. N. Botnariuc.

ÎN PARCUL ALBERT

Un elefant din Parcul Albert, hrănit de copiii satului.

Parcul Albert este, fără îndoială, cel mai cunoscut dintre toate parcurile naționale din Africa. El este constituit dintr-o zonă cu mari păduri umbroase și de munte, din păduri de bambus, din savane ierboase și din formații vegetale de mare altitudine, așa-numitele «brogenias» cu tufișuri arborescente. Parcul reprezintă un ansamblu bine echilibrat care cuprinde toate tipurile de medii naturale. În centrul parcului se află lacul Edward (altitudine 916 m). Suprafața parcului este uriașă: 800 000 ha! În cuprinsul său trăiește și gorila de munte, iar pe malurile rîurilor Rwindi și Rushuru se află cea mai mare concentrare de hipopotami din lume...

Cascadele Boali, o Niagară africană, pe fluviul Chari.

N.N. ION, Slatina. Nu, nu aveți dreptate afirmînd că se cuprind în asigurarea «Turist» și tineri sub 18 ani. Comunicați acest lucru și elevilor de la școala ce urmează să organizeze excursia în nordul Moldovei.

MAGDA D., Tg. Mureș. Părinții dv. locuiesc, după cum am înțeles din rîndurile ce le-ați adresat redacției, într-o comună. Ei sînt membri ai cooperativei agricole de producție și doresc să la o măsură complexă de prevedere. Pentru astfel de cazuri se recomandă o asigurare cu caracter special, destinată membrilor cooperativelor agricole de producție: **asigurarea pausală.** Această măsură de prevedere are un caracter complex și răspunde unor interese generale, datorită faptului că cuprinde animalele din gospodărie (trei bovine sau patru porcine sau 10 ovine și caprine), asigurarea complexă a gospodăriilor cetățenilor și asigurarea pentru cazurile de accidente ce se pot întîmpla asiguratului. Vedeți, așadar, cît de utilă este o astfel de măsură de prevedere pentru cei care înțeleg faptul că riscurile sînt numeroase și că în caz de nevoie Administrația Asigurărilor de Stat acordă un ajutor substanțial, cu condiția să se fi încheiat asigurarea respectivă. Pentru a vă edifica asupra altor amănunte, v-am expediat prin poștă cîteva prospecte editate de ADAS. Folosesc acest prilej să comunic tuturor cititorilor că, la solicitarea lor, li se pot trimite tot felul de materiale de popularizare, atît de către Direcția generală ADAS cît și de către direcțiile județene ADAS sau punctele operative de lucru.

VLAICU NESTORESCU, Hunedoara. Vă interesează, după cum am înțeles din rîndurile dv., cîteva amănunte despre asigurarea mixtă de viață cu pensie pentru urmași. Iată-le: asigurarea se încheie, pentru o sumă de cel puțin 12 000 lei, cu persoane în vîrstă de la 16 la 50 de ani, pe durate de la 10 la 20 de ani. Pe baza contractului de asigurare, cu primele achitate la zi, Administrația Asigurărilor de Stat plătește: la expirarea asigurării — suma asigurată înscrisă în poliță; în caz de amortizare — cîte 1 000 lei pentru fiecare combinație de litere înscrise în polițe și ieșite la tragerile lunare de amortizare; în caz de invaliditate permanentă a asiguratului ca urmare a unui accident — suma asigurată înscrisă în poliță, în total sau în parte, după cum invaliditatea permanentă este totală sau parțială. În caz de deces al asiguratului, ADAS plătește jumătate din suma asigurată înscrisă în poliță, apoi o pensie de 10 la sută din suma asigurată, începînd după un an de la data decesului asiguratului și pînă la termenul de expirare a asigurării. A doua jumătate a sumei asigurate se plătește la termenul de expirare a asigurării, o dată cu plata pensiei pentru ultimul an sau pentru fracțiunea de an rămasă. Din precizările de mai sus sper că vă este clar principala caracteristică a asigurării respective.

MIOARA POP, Vaslui. Prin asigurarea viageră de deces cu **primă unică** se înțelege că plata primei de asigurare se face dintr-o dată, în momentul semnării contractului. Ca răspuns la întrebarea dv., vă comunic că aceeași persoană poate încheia pînă la cinci contracte de asigurare. Fiecare dintre acestea asigură primirea unei sume de 1 000 lei. Pentru ca să vă fi putut comunica valoarea primei pentru o sumă asigurată în valoare de 1 000 de lei, ar fi fost absolut necesar să îmi destăinuiți vîrsta dv...

Menționez că prima se plătește avînd în vedere acest amănunt.

IONESCU ST. ION, Sibiu. Dv. doriți să aflați cînd începe răspunderea ADAS, în situația în care s-a încheiat o Asigurare «Turist». Răspunsul este următorul: răspunderea începe după două zile de la ora 24 a zilei în care s-a achitat prima de asigurare și s-a emis polița. Observați, așadar, că în cazul cînd vă pregătiți să plecați pe litoral, pentru a putea beneficia de avantajele asigurării încă din prima zi de concediu este necesar să solicitați încheierea asigurării cu două zile înainte de începerea voiajului.

PUBLICITATE

dialog cu cititorii

de H. DONA

Un cititor din Reșița (care-și iscălește scrisoarea, dar insistă — nu știm de ce — ca numele să nu-i fie publicat în revistă) reia criticile făcute mai de mult și de alți cititori împotriva reclamelor, care i se par că dețin un spațiu excesiv. Probabil că cel care ne scrie e un cititor de dată foarte recentă al «Flacării», căci altfel n-ar fi putut să nu observe că această chestiune a fost pe larg explicată de noi, nu o dată și nu de două ori. De aceea, pentru a nu-i exaspera pe cititorii noștri obișnuiți, probabil arhisaturați și arhilămuriți, ne vom abține de a mai reveni asupra unei probleme pe care viața a rezolvat-o de mult. Ceea ce ne-a frapat însă în scrisoarea corespondentului reșițean este un argument revelator pentru o anumită concepție: nu e nevoie de nici o reclamă, deoarece «acei sau acele ce cumpără știu ce le trebuie în casă, știu ce trebuie să-și cumpere, cu singura condiție să aibă bani». Probabil că interlocutorul nostru nu este singurul care gîndește în acest fel, nu este singurul care exprimă o asemenea mentalitate tipică pentru o economie de penurie, pentru un consum îngust și înghețat o dată pentru totdeauna, refractar oricărei noutăți. Să ne mai mire că o seamă de sortimente noi, moderne, se lovesc de inerția unora? Diversificarea producției, modernizarea ei, implică obligatoriu și o vastă activitate de educare a consumatorilor (chestiune de care nimeni nu s-a ocupat pînă acum în mod serios), educație care presupune și informare, și instruire și, bineînțeles, publicitate variată, inteligentă, atractivă. Am citat într-un număr trecut din scrisoarea unui cititor care vorbea despre «apărarea consumatorilor». Iată acum un alt aspect al aceleiași importante și dificile probleme a îmbunătățirii desfacerii și consumului.

E interesant că cititorul reșițean citat mai sus are și soluții pentru înlocuirea celor 160—170 pagini de reclamă pe care le publică «Flacăra» anual. Și nu o soluție, ci două: 1) «să publicăm data exactă cînd s-a prăbușit podul lui Apolodor» și 2) «cît a cîntărit (dar exact!) bomba A de la Hiroshima». «Nu fulgi de ovăz», exclamă dumneasa, ci greutatea bombei atomice. Brr... Mare-i grădina lui Dumnezeu!...

Intenții mult mai pașnice demonstrează un alt cititor anonim (și care ne anunță că ne va trimite și «alte corespondențe semnate indescifrabil») de data aceasta din București și autor de versuri. Pașnic, dar prăpăstios nevoie mare. Animat de cele mai bune intenții, dornic să «tragă semnalul de alarmă pentru întreaga omenire» (nici mai mult, nici mai puțin!), dumneasa comite, printre altele, și următoarele versuri (pe care le reproducem în ortografia originală): «Nenorocită lume a ajuns pămîntenii,/ Omorîndu-se singuri mai rău ca niște dihănii./ Opinie internațională! fiți milă și pomană,/ De-ntreaga omenire ce-a devenit deacuma chioară». Dar dacă față de omenire, privită în ansamblu, autorul manifestă gînduri de pace, față de oameni, luați la bani mărunți, ferocitatea pare să fie de rigoare: «Dar cum oamenii sînt lacomi, hoți și răi,/ S-apară legea cu țeapa pentru ei». Așteptăm și celelalte corespondențe indescifrabile.

Amator de o anumită violență (dar temperată de umor) se arată a fi și cititorul **N. Teușan** din Făgăraș, care ne scrie despre filmele polițiste pe care le-a văzut și despre cele pe care ar dori să le mai vadă. Deși sîntem de acord cu mai toate părerile exprimate, nu ne putem abține de a nu face și o «corectură». «Surpriză» și «suspens» nu sînt unul și același lucru, așa cum crede tov. Teușan. Dimpotrivă, am putea spune că sînt două procedee exact contrarii. Surpriza se bazează pe faptul că spectatorul nu cunoaște un anumit amănunt senzațional (de obicei cunoscut de eroii povestirii filmate) și resimte un șoc emoțional în clipa în care adevărul îi este brusc revelat. «Suspens»-ul, dimpotrivă, pornește de la premisa că spectatorul cunoaște un amănunt (pe care eroii filmului nu-l cunosc) și așteaptă cu înfrigurare momentul în care eroii vor avea, ei, revelația adevărului. Să luăm un exemplu: eroul pătrunde într-o cameră întunecoasă, în care noi știm că se află ascuns un bandit, dar el, eroul, nu știe acest lucru. Așteptarea crispată a ciocnirii ineluctabile, nesiguranța în care ne aflăm cu privire la deznodămîntul acestei ciocniri, iată esența «suspens»-ului. Marii maeștri ai acestui procedeu, și în primul rînd Hitchcock, știu, prin gradarea efectelor, prin prelungirea incertitudinii, prin introducerea unor «accidente» care îndepărtează provizoriu deznodămîntul, să se joace cu nervii spectatorilor mai abitir decît dacă ar fi vorba de cine știe ce efect de surpriză. Dar, să nu uităm: ca în orice clasificare rezonabilă, mai există și un al treilea procedeu, oarecum sintetic: și spectatorii știu, și eroii știu. Numele acestui procedeu e de asemeni cunoscut: plictiseala.

tv

de Felicia ANTIP

umorul este atunci cînd...

În timp ce emisiunea «Postmeridian» își asumă nobila și savanta cazna de a defini umorul, acest străvechi prieten al omului necăjit reapare, după o lungă absență, în întruchipări mai mult sau mai puțin izbutite.

«Momentul» de umor din istoria teatrului universal — commedia dell'arte reconstituită de tînărul scriitor și regizor Alexandru Tatos — a fost, ținem-o subliniez din capul locului, magistral. Cîndva, o distracție eminamente populară, o improvizație liberă în care risul era solicitat mai ales de bastonade și de giume pe gustul publicului de bîlci, commedia dell'arte a reînviat ca o formulă rafinată de teatru total. Acrobat, cîntăreț, clovn, mim, actorul care trece examenul farsei pregoldoniene nu mai are nimic de învățat în meseria lui. Nu voi uita niciodată superba demonstrație de balet acrobatic — trupurile, vorbele, cîntecele, dansau într-un ritm diavolesc cu o sincronizare de mecanism automat — pe care ne-a făcut-o, cu cîțiva ani în urmă, teatrul Piccolo din Milano.

Spectacolul intitulat «Nebunia lui Pantalone» a fost creat, de la prima pînă la ultima replică, de debutantul Alexandru Tatos. I s-a cerut, pare-se, un spectacol-lecție, o simplă exemplificare a unei conferințe și, adunînd laolaltă toate personajele genului de ilustrat, a imaginat o farsă perfect rotundă, cu un umor verbal atît de modern încît te duce cu gîndul la Eugen Ionescu (cuvintele sînt tratate ca realități autonome, cu efect comic intrinsec) și cu implicarea stilizată a întregului arsenal de gesturi făcute să stîrnească risul, caracteristice commediei dell'arte. Scurtimea aproape psihedelică a inserturilor care ne aminteau de publicul și de «culisele» commediei dell'arte, scena de scînduri grosolane, toate elementele de decor și de costumație, îmbinarea dintre replică și mișcare au fost gîndite cu minuție de ceasornicar.

Rezultatul? Strașnic. Pentru că Alexandru Tatos a avut inspirația și privilegiul de a se folosi de contribuția unor comedieni de prima mînă. Marin Moraru e formidabil oricînd, dar mai cu seamă atunci cînd i se încredințează un text care-i permite să mimeze perplexitatea față de ceea ce îi iese din gură. Mihai Pălădescu, Pantalone ridicol pînă la absurd sub zodia sau sub blana berbecului, Gheorghe Dinică, un Brighella escroc sută la sută, Jean Lorin Ionescu în chip de cavaler înfierbîntat și neînfricat, Florian Pittiș, născut parcă anume pentru commedia dell'arte, Nicolae Wolz, avînd întîpărită pe față o expresie imposibilă a la Buster Keaton, împreună cu totdeauna admirabila Mariana Mihuț, au constituit o echipă de vis. Alexandru Tatos a avut noroc cu ei. Dar și ei, și televiziunea, și noi, telespectatorii, cu toții am avut noroc cu Alexandru Tatos. N-aș ști să spun cum ne-a plăcut mai mult: ca scenarist (de fapt comediograf) sau ca regizor. În ambele ipostaze a debutat cu strălucire.

Vorbind despre umor, să consemnăm o meritorie încercare a televiziunii de a se adapta unei situații de fapt. Ne place sau nu, trebuie să acceptăm o realitate statistică: la noi, cele mai prizate de marele public sînt emisiunile de divertisment bazat pe muzica ușoară, așa-numitele «Varietăți». (În alte țări, ele stau destul de jos pe lista preferințelor, după emisiunile de informare și dezbatere politică, după serialele polițiste și după alte multe tipuri de emisiuni.) Trebuia deci un efort ca și această categorie de spectacole, prin definiție, Kitsch să-și ridice nivelul. Efortul a fost făcut: și în direcția diversificării (fiecare seară de simbătă vine cu o formulă oarecum diferită) și în direcția reducerii rabatului la calitate.

În spațiul care-mi mai rămîne vreau să aplaud — dintre aceste formule — tipul de show creat de Octavian Sava, M. Maximilian și Sanda Manu pentru a pune în valoare calitățile unei actrițe multilaterale ca Stela Popescu și ale lui Ștefan Bănică. Nu-i ușor, e nevoie de inventivitate ca să reții atenția telespectatorilor timp de trei sferturi de oră, prezentîndu-le tot timpul nu mai mult decît doi actori de revistă. Trebuie să imaginezi o sumedenie de roluri diferite pentru fiecare dintre ei. Prima încercare a izbutit: melodii de mult verificate, aluzii reușite la filme celebre («Telecinemateca» și finalul au fost momentele cele mai bune), farmecul a doi actori foarte populari, s-au însumat pentru a asigura succesul acelui «Tramvai numit... 14». Nimeni n-a făcut vreodată atît de mult pentru vechea mea slăbiciune, Stela Popescu, sau pentru Ștefan Bănică. Și chiar dacă nu toate poantele au fost pe gustul nostru, să mai trecem cu vederea găurile atunci cînd cașcavalul e suculent.

sport

de Emanuel VALERIU

falsa și adevărata problemă

Sezonul sportiv este în plină desfășurare și greu te poți decide cînd ai de ales între un program sau altul, la sfîrșit de săptămînă sau în cursul ei. Cu toate acestea fiecare dintre noi este preocupat de situația echipei naționale de fotbal care — după un debut promițător — s-a poticnit la Bratislava unde, după cum se știe, a pierdut la limită de scor și de timp în fața unui adversar care n-a strălucit. A fost suficient acest insucces ca vechile discuții legate de tactica de joc a reprezentativei să renască, dacă nu să izbucnească.

Din nou s-au format cele două tabere, ori chiar trei, dacă ar fi să-i socotim și pe... nehotărîți, și — bineînțeles — discuțiile s-au reactivat. De data aceasta FRF a fost mai inspirată ca în trecut și a convocat urgent o conferință de presă (au venit cei care au fost găsiți, ceilalți...) în care și-a manifestat intenția de a discuta măsura în care echipa noastră a progresat sau nu după turneul final al C.M. din Mexic. Zic că procedeul folosit de FRF a fost bine ales pentru că astfel s-a preîntîmpinat orice intenție de a pune forul tehnic al fotbalului sub un semn acuzator și — pe de altă parte — ni s-a dat de înțeles că pînă la proximul joc internațional se dorește liniște și calm în jurul echipei naționale.

Cu toate acestea, opiniile ziariștilor de specialitate au și fost înserate în unele rubrici și mi se pare firesc să fie așa. Sper că au rămas mult în urmă acei ani în care loturile reprezentative erau ținute în eprubetă, ferite de orice ar fi putut, după părerea unora, să-i «demobilizeze» înaintea întîlnirilor mai mult sau mai puțin decisive. S-a renunțat, din fericire, și la obiceiul de a fi făcuți responsabili, pentru insuccese, gazetarii. Se pare că își face din ce în ce mai mult loc în sport sistemul folosit și în alte sectoare ale vieții noastre publice, și anume acela al dezbaterilor deschise.

Echipa națională de fotbal ne interesează pe toți: și pe cei care se pricep, ca și pe cei care nu se pricep. Cred că orice opinie exprimată despre reprezentativă se cere apreciată într-un fel, eliminîndu-se doar cele, evident, incompetente. Or, în ultimii ani s-a discutat, uneori pe game acute, despre raportul dintre capacitatea reală a echipei și sistemul tactic adoptat de conducerea sa tehnică.

Constat însă, cu surprindere, că de data aceasta cronicarul «României literare», scriitorul Fănuș Neagu (unul dintre vechii combatanți), nu și-a spus părerea (pînă acum) asupra înfrîngerii de la Bratislava, tot astfel cum înregistrez cu satisfacție că Marius Popescu («Sportul») a găsit totuși, după multă vreme, unele accente critice împotriva jocului steril.

În fond, conducerii tehnice a echipei naționale i se reproșează, în esență, că obligă un lot de fotbaliști valoroși să practice un antijoc, că-l «educă» în ideea nesportivă — după părerea noastră — de a distruge, dacă vreți, în loc de a construi jocul. Și mă refer nu la anihilarea acțiunilor adverse, ceea ce este firesc să se petreacă, ci la interzicerea jocului adevărat, dinamic, ofensiv, eficient, atunci cînd balonul este în posesia echipei noastre. Este evident oportunismul unei astfel de tactici care nu poate aduce satisfacții decît unui cerc foarte restrîns de oameni. Recent, Real Madrid a egalat în minutul 90, iar noi am pierdut în minutul 88, deci am avut ambele probe ale celor două moduri de abordare a unei partide. Am citit undeva că spaniolii au pierdut al doilea joc pentru că au preferat atacul cu orice preț. Las la o parte reproșul care se făcea madrilenilor și afirm cu toată convingerea că este de preferat o asemenea înfrîngere celeilalte, care urmează unei atitudini mai curînd lașe decît sportive. Dacă n-am avea jucători de valoare, ar trebui să nu abordăm competiții care ne depășesc pînă nu vom avea și un nivel tehnic corespunzător. A ne «strecura» prin mediocritate, cînd ne putem impune prin altceva — talent sau ingeniozitate tactică — nu mi se pare acceptabil. Cei care gîndesc sau scriu că alt fel s-ar fi vorbit după un 0—0 la Bratislava sînt cei puțin naivi. Evident, într-un fel se cer tratate victoriile, alt fel rezultatele de egalitate și cu totul alt fel înfrîngerile. Dacă pentru schimbarea potențialului de joc va fi necesară înlocuirea antrenorului, aceasta să se facă, chiar dacă, așa cum și cred de altfel, echipa i-a datorat ceva și lui Angelo Niculescu.

UMOR

DE PESTE HOTARE

— *Şi ce ne facem dacă se înseninează?...*

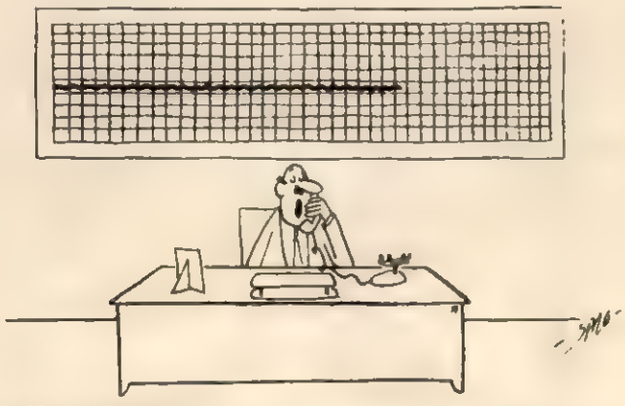

— *Nu... nimic nou...*

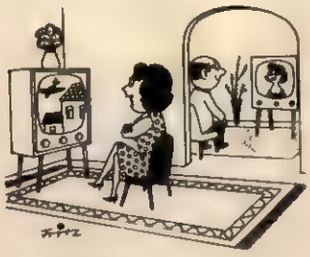

— *Ia zi, dragă, şi programul 11 e la fel de plicticos?...*

ZILE ŞI NOPŢI

ZILE: 1) Începe ziua — Sec! 2) Ziua numelui. 3) Surdomut pe scenă — Cave! — Cu argint la tîmple. 4) Zi mare. 5) Flutură vînt — ...poartă ziua, luna, anul... 6) Culoare — Cuiere! — Interjecţie. 7) Proprietarul unei menajerii plutitoare — Dormitor de la Moldova. 8) Argint — Zile şi iar zile — Fruntaşi. 9) Împăratul zilei — Defalcat pe zile. 10) Insula de unde a pornit Napoleon pentru încă o sută de zile — Ziua ce va veni.

NOPŢI: 1) A compus «S-a înnoptat în Cişmigiu» — Nune. 2) Esenţă lemnoasă — Scriitor rus, autorul unei povestiri intitulate «Noapte de mai».3) Sub aşternut (pl.) — Primele dintr-a-ntîia! 4) Antemeridian! — A dori — Răstoarnă pămîntul. 5) Compozitor francez, creatorul unor «Viziuni nocturne» — Vine seara pe la gene. 6) Pictor român — A ieşi la lumină. 7) Parte! — Uvertura nopţii (pop.) — 3, 5 nopţi! 8) Liric, autorul poeziilor «A nopţilor» şi «Noapte fantastică» — A întări. 9) Nopţile de vară — Calapod. 10) Vehicule pe cerul nopţii — Poet clasic german căruia îi aparţine poezia «Înnoptate căi străine».

Dumitru IACOBESCU

Dezlegarea jocului «ODA VESELIEI», apărut în numărul trecut:

ORIZONTAL: 1) CHICOT — ANTREN. 2) HOHOT — EMOTIVE. 3) EROS — ALAI — SAM. 4) FA — TINAR — PE — U. 5) L — SENIN — POTIR. 6) ILAR — M — VESELI. 7) IED — SATIRA — AT. 8) OITA — ANICA — O. 9) VP — OCA — UNITAR. 10) OALA — MARI — AGI. 11) IRONII — ITACA. 12) OZ — ESCU — ARAPI. 13) SIR — TARC — STEA.

PENTRU CONSERVAREA UNOR AVERI CONSIDERABILE

În timp ce I.C.R.-urile sînt întreprinderi specializate pentru construcții și reparații, ÎNTREPRINDERILE DE ADMINISTRAȚIE LOCATIVĂ — pe scurt I.A.L. — se ocupă exclusiv de administrarea și întreținerea tuturor imobilelor proprietate de stat pentru locuințe, sau cu alte destinații, deci nu și cu lucrări de construcții și reparații. Totuși, în anumite cazuri, ca bun gospodar, I.A.L. nu așteaptă pe constructor și trece, direct și operativ, la remedierea unor defecțiuni care, luînd proporții, ar duce la ruinarea imobilelor.

I.A.L.-VITAN, care gospodărește o avere de circa șase miliarde lei, compusă din 85 mii apartamente răspîndite pe întinsul sectoarelor IV și V din Capitală, a creat 20 centre de intervenții dotate cu utilaje și mijloace de transport moderne. Peste 350 de meseriași calificați asigură calitatea lucrărilor. Pentru buna conservare a unei mari bogății obștești, I.A.L.-VITAN are în dotare 2 autoturnuri telescopice, un autoatelier pentru intervenții urgente în cazuri de defecțiuni la instalațiile de încălzire centrală, trei autoservice în care sînt montate bancuri de lucru mobile, transformatoare de sudură ușoare care se pot transporta cu mare viteză oriunde este nevoie, atelier de strungărie pentru recondiționarea pieselor defecte, atelier de mică mecanizare în care se confecționează — prin autoutilare — utilaje și aparate necesare pentru rebobinări de electromotoare, injectoare, atelier propriu de tîmplărie mecanică. La îndemîna publicului, pentru orice lămuriri, s-a înființat un birou de relații unde, cu ajutorul a 90 000 fișe, se poate afla imediat situația fiecărui apartament și raporturile dintre locatar și I.A.L.

În aceste condiții se poate remedia orice defecțiune măruntă în cel mult trei zile.

Numai în cursul anului 1970 I.A.L.-VITAN a executat, cu mijloace proprii, peste 98 000 de reparații pe care I.C.R. le-ar fi considerat nerentabile.

NOU!

ÎNTREPRINDEREA JUDEȚEANĂ DE MORĂRIT ȘI PANIFICAȚIE-SIBIU
prezintă noi sortimente de panificație fabricate după o tehnologie specială, caracterizată prin:

Valoare alimentară superioară conferită de:

- **compoziția bogată (fructe confiate, grăsimi, stafide, ouă)**
- **durata mare de conservare: 7–21 zile**
- **gust și aromă deosebit de plăcute**
- **condiții de ambalare: igienice, moderne, atrăgătoare.**

CONSUMAȚI:

- **Panettone 0,500–1,000 kg**
- **Steluțe 0,060–0,100 kg**
- **Savarinblat 0,400 kg**
- **Cozonac Sibiu 0,400 kg**

NOU!

Realizat în R.P. Chineză.

REÎNTÎLNIRI ÎN CHINA NOUĂ

de Al. ANDRIȚOIU

În urmă cu aproape șase ani, într-o imensă clădire din Șanhai, mi-a fost dat să parcurg expoziția industrială a R.P. Chineze. Aveam atunci senzația stenică și fermă că asist la spectacolul unei economii naționale de o sobră măreție, pornită să realizeze, prin gîndire și forțe proprii, un întreg ansamblu de produse industriale care să poată concura cu deplin succes pe piața mondială.

Printr-o coincidență fericită, întorcîndu-mă mai recent din Vietnam și făcînd o escală pe pămîntul chinez, am întîlnit un grup de specialiști români care tocmai se înapoiau de la Tîrgul internațional din Canton. În avion, pînă la Pekin, compatrioții mi-au împărtășit constatările lor în legătură cu dezvoltarea economiei chineze — de la coloșii industriali la finețea electronică, într-o gamă bogată. Numeroase firme străine, participante la tîrg — mi-au spus ei — au încheiat contracte. Mi-am întărit convingerea că poporul chinez reprezintă o forță imensă, dovedind hărnicie, calcul și fantezie în tot ceea ce creează.

De la aeroport spre centru, printr-un peisaj nu foarte deosebit de cel european — cu multe livezi de meri și peri, numai că pigmentate de flori cu culori vii, exotice — eram urmărit de ideea că imposibilul este totuși posibil și că visul meu de a revedea China este realitate. Aceiași oameni pedalînd calmi bicicleta (mii, sute de mii de bicicliști plecînd sau reîntorcîndu-se de la muncă). Aceiași copii jucîndu-se veseli prin vastele spații verzi. Construcții noi. Oameni ieșiți la plimbare în orele înserării. O viață limpede și constelată de bucuria muncii creatoare.

Am fost găzduit la hotelul «Pekin», foarte aproape de piața «Tien An Men». În odaie, pe masă, flori, fructe și nelipsitul pachet de țigări, ca în urmă cu aproape șase ani. Venită din mulțimea secolelor și pornită, în viitor, spre alte secole, ospitalitatea chineză rămîne aceeași, aidoma pîinii și sării din tradiția noastră. Mă cucerește forfota străzii. Văzîndu-mă, trecătorii îmi zîmbesc cu acea politețe atît de specifică chinezului, care te face să uiți că ești străin. Reîntîlnesc cîteva fabrici, pe care le-am vizitat la prima mea călătorie în China. Iată fabrica de covoare, acum copios mărită cu clădiri moderne. Admir covoare forfecate în relief, ca un fel de machetă a cîmpiei, cu iarba mai sus, florile și mai sus — în culori de-o armonie perfectă. Care pas de om ar cuteza să calce această frumusețe stratificată? La atelierele de artizanat, aceeași lărgire de spații. Și iarăși motive artistice spectaculare. Sculpturi în jad: un micromunte, o căprioară pe creastă, o cabană etc. Timpul de lucru: șase luni pentru o familie întreagă de meșteri (tatăl, fiii, nepoții). Sau pictură înlăuntrul unei sticluțe, realizată printr-un orificiu aproape capilar. Și așa mai departe.

Vizitez Palatul cărții, o clădire modernă în care stau la

Liu Cin-tang, inovator vestit, și colegii săi mai tineri.

Această uriașă presă hidraulică de 6 000 tone este una dintre realizările recente cu care se mindresc, pe drept cuvînt, muncitorii din Tientsin.

Șanhai, metropola din estul Chinei, una dintre cele mai mari aglomerări urbane ale lumii, cel mai mare oraș al R.P.Chineze, vechi și important centru industrial, comercial și cultural, renăscut la o viață nouă în anii de după eliberare

dispoziția iubitorului de cultură cartea, revista, ziarul, în ambianța spațiului luminos și liniștit, prielnic lecturii și meditației. Pe locul vechiului talcioc, pestriț și sordid, s-a ridicat o hală modernă, vastă cît o piață publică și plină cu de toate. La intrare, un stand de cărți tehnice care pot fi cumpărate sau împrumutate, apoi, treptat, toate sortimentele mărfurilor strict necesare: articole electrice, artizanat, textile, pielărie, dulciuri, carne, totul pînă la răcoritoare. Există o abundență a pieței chineze în sensul ferm al cuvîntului, și nu numai la Pekin.

A doua zi dis-de-dimineață pornim spre Tientsin, oraș de faimă și mare port, desfășurat în evantai pe un golf mirific. Utilul și frumosul se logodesc de minune, străzile decurg radiare din semicercul maritim, o sumedenie de vapoare sub diferite pavilioane poposesc în radă. Sînt invitat pe nava «Răsăritul e roșu», proaspăt lansată la apă. Nava e soră geamănă, de concepție și voință, cu o macara enormă care poate prinde în cange greutăți pantagruelice. O macara imensă, printre primele din lume ca putere de descărcare.

Tot la Tientsin am vizitat «Uzina de strunguri numărul 1», o imensă și faimoasă fortăreață industrială care exportă în peste 20 de țări, printre care România, fel de fel de tipuri de strunguri, de la cele de o gingășie orientală la coloși pe care îi măsori cu pașii. Acoperind nevoile interne și exportate pe scară largă, aceste mașini constituie noi dovezi ale potențialului industrial al R.P. Chineze. Specialiștii străini cu care am stat de vorbă mi-au mărturisit că toate mașinile importate din China au un palmares excelent. Nu dau probleme. Nu iscă discuții.

Simetria între ce văzusem cu aproape șase ani în urmă și ce am văzut recent denotă acea evoluție consecventă cu sine care a polarizat interesul comercial al multor state și a determinat stima impusă de o economie de sine stătătoare. Exportului prestigios îi corespunde o piață internă bogată. Magazinul universal din Tientsin este vizitat de mii de cumpărători. Femei cu sacoșe duc zilnic acasă produse alimentare de pe o piață mereu primenită. Totul cu acel zîmbet chinezesc care vrea să spună: trăim bine, într-o țară în care altădată se murea de foame.

Călătoria în China este reconfortantă, oferindu-ți exemplul unei țări vaste ca un continent,care a ieșit din ancestrala ei letargie, pășind cu încredere și eficiență pe drumul unui viitor prosper.

Silviu BRUCAN

Cine ajută pe cine?

Turneul pe care l-a întreprins ministrul de externe chilian Clodomiro Almeyda în România și alte țări socialiste europene marchează o etapă nouă în evoluția relațiilor externe ale regimului popular din Chile. De fapt, este vorba de un fenomen mai profund, de un curent care cîștigă teren pe întreg continentul latino-american, un curent care-și are izvorul în revoluția cubană și care în forme diferite se manifestă cu vigoare în Chile, Bolivia și Peru. Președintele peruvian Alvarado sublinia că «semnificația acestui moment istoric al Americii Latine constă în conștiința tot mai profundă a situației noastre de subdezvoltare și dependență și de hotărîrea tot mai puternică de a lupta pentru a le depăși definitiv». Cînd șeful unei junte militare ajunge să vorbească astfel, înseamnă că ceva s-a schimbat în tradiționala «curte din spate» a Statelor Unite.

De la retorica antiyankee, care blama Statele Unite pentru toate relele din sud — constată cu amărăciune «Newsweek» — s-a trecut la naționalizarea companiilor petroliere străine în Peru și Bolivia, a cuprului în Chile și chiar mica Guyana, fosta colonie britanică, a naționalizat industria de bauxită. Am putea adăuga că și retorica generozității «ajutorului american» s-a dezumflat recent cînd atît la întîlnirea anuală a Organizației Statelor Americane din Costa Rica, precum și la cea a Comisiei O.N.U. din Santiago s-a dezvăluit că între 1961 și 1966 America Latină a primit 6 miliarde dolari în împrumuturi și investiții americane, dar a plătit gigantului din nord o sumă dublă în datorii, dobînzi și profituri ale corporațiilor.

În realitate, problema depășește și continentul latino-american, căci ea constituie în prezent conflictul cel mai acut în cesa ce se numește relații nord-sud. Potrivit unei statistici publicate de respectabila O.E.C.D., care grupează statele capitaliste cele mai bogate, totalul ajutorului acordat în 1969 țărilor în curs de dezvoltare s-a ridicat la 13,3 miliarde dolari, în timp ce sumele anuale plătite în direcție inversă de continentele subdezvoltate s-au ridicat în același an la 9 miliarde dolari. În 1970 și 1971, prima cifră a continuat să scadă, iar a doua să crească, ceea ce înseamnă că al doilea «deceniu al dezvoltării», proclamat atît de pompos la O.N.U., este inaugurat prin... ajutorul pe care-l acordă țările sărace celor bogate. Pînă și Robert McNamara, care de cînd a devenit președintele Băncii Mondiale vede lumea cu alți ochi, a recunoscut că este intolerabil ca încasările din export ale țărilor în curs de dezvoltare să crească cu numai 6 la sută în timp ce plățile acestora în contul împrumuturilor cresc cu 17 la sută. Cum remarca și președintele peruvian Alvarado: «în mod paradoxal, țările subdezvoltate din America Latină rezultă a fi țări exportatoare de capital. Subdezvoltarea noastră contribuie la finanțarea expansiunii economice a marelui capital».

Sistemul economic nord-sud, stabilit încă în perioada de vîrf a marilor imperii coloniale, n-a încetat să funcționeze o dată cu cucerirea independenței de stat de către popoarele Africii, Asiei și Americii Latine. Mecanismul lui a supraviețuit în comerțul neechivalent (produse industriale-materii prime), credite cu dobînzi mari, investiții cu profituri ridicate care iau calea metropolelor, «ajutoare», bariere vamale etc. Împotriva acestui mecanism dau bătălia cele mai avansate țări ale Americii Latine.

amfitrion: președintele allende

Bucurîndu-se de o incontestabilă popularitate și avînd sprijinul maselor în acțiunile politice, economice și sociale pe care le întreprinde, președintele Republicii Chile, doctorul Salvador Allende, se remarcă prin preocuparea sa de a se afla în permanent contact direct cu cetățenii țării, de a comunica și de a se sfătui cu ei. Atît înainte, cît și după recentele alegeri, la palatul prezidențial La Moneda se perindă zeci de delegații de la orașe și sate care găsesc de fiecare dată un amfitrion apropiat și cald în persoana șefului statului chilian. În imagine, președintele Allende primind în salonul roșu al reședinței sale pe reprezentanții țărănimii din provincia Nuble.

război șomajului!

În fața clădirii Parlamentului federal din Ottawa salariații unor mari întreprinderi canadiene demonstrează împotriva concedierilor în masă, împotriva șomajului — care a atins în primăvara aceasta cel mai ridicat nivel din ultimii zece ani. Manifestanții au cerut măsuri imediate pentru lichidarea plăgii șomajului, pentru salvgardarea independenței și suveranității Canadei, împotriva intensificării penetrației capitalului american.

la bursa din frankfurt

Repercusiunile seismului monetar care a zguduit economiile țărilor vest-europene continuă să se facă resimțite în forme și domenii variate. În timp ce Consiliul ministerial al CEE studiază, la cererea Parlamentului european, măsurile susceptibile să neutralizeze actuala criză valutară și să restabilească cursurile de schimb ale monedelor țărilor Pieței comune, activitatea bursieră, în special cea desfășurată în R.F. a Germaniei, care a adoptat, după cum se știe, cursul flotant al mărcii, este atent urmărită de observatori. Fotografia vă înfățișează un moment de tensiune la bursa din Frankfurt.

ciocnire și poluare

Petrolierul norvegian Herluv (în fotografie), transportînd 250 tone țiței, s-a ciocnit cu vasul paraguayan Guarini. Nouă amenințare de poluare a coastelor britanice în districtul Kent, pe porțiunea Broadstairs-Dover. Prea multe nave pe Canalul Mînecii — afirmă observatorii — prea puțin control de pe uscat, un trafic comparabil cu cel al unui aeroport pe care avioanele ar ateriza și decola orbește, fără a fi dirijate de la un turn de control. Într-un singur an, declară societatea «Lloyds Register of Shipping», au naufragiat în Canalul Mînecii 327 vase de diverse tonaje. De unde — pericolul veșnic al poluării, de unde — stringența reglementării circulației maritime în această zonă.

la ora dezastrului

Secundele morții au îndoliat din nou întinse zone din teritoriul Turciei. Cîteva mișcări seismice au transformat localitatea Burdur și împrejurimile acesteia în mormane de ruine. Au fost distruse sau avariate aproape 4 000 de case. Zeci de persoane și-au găsit moartea în urma acestor cutremure, iar numărul răniților și al celor rămași fără adăpost este foarte mare. Un cutremur de patru ori mai puternic a provocat moartea a peste 800 de oameni din sudul și sud-estul țării în zona din jurul orașelor Bingol și Genc pe o suprafață de 200 000 kmp.

Iată aici (în fotografie) dezastrul reflectat în durerea nemărginită a unei sinistrate și în resturile casei în care a trăit, pînă în clipa cînd pămîntul a început să se miște.

mafia și antimafia

Asasinarea lui Pietro Scaglione, procurorul general din Palermo, a readus brutal în actualitate scandalul în jurul activităților criminale ale mafiei siciliene. Încă o dată s-a putut constata că, în ciuda măsurilor represive și cercetărilor intense întreprinse în ultimii ani, banditismul mafiot continuă să facă ravagii, mai ales în sudul Italiei. În timp ce poliția începuse urmărirea pentru descoperirea asasinilor lui Scaglione, bănuit de altfel de a fi avut el însuși legături ascunse cu «onorabila societate» banditească, comisia parlamentară **Antimafia** *a anunțat că a definitivat raportul asupra activității pe care a desfășurat-o în ultimii opt ani și că este în măsură să furnizeze o amplă informare în legătură cu înfruntările mafiei cu puterile publice și politice. Camera deputaților și Senatul vor putea lua cunoștință de conținutul acestui document la finele lunii iunie. Pînă atunci, există temeri ca alte asasinate să fie săvîrșite, în semn de avertisment și răzbunare, de mîna sîngeroasă a mafiei.*

Pietro Scaglione.

Mașina procurorului general din Palermo, ciuruită de gloanțe.

cargoul misterios

Undeva în larg, aproape de țărmurile Mozambicului a fost... găsit un cargou plutind în derivă, fără echipaj la bord. Vasul, purtînd numele «Angoche» și arborînd pavilion portughez, a fost remorcat de un petrolier care se îndrepta spre Africa de Sud. Cercetările întreprinse pentru identificarea proprietarilor reali ai cargoului n-au dat rezultate. Nu s-a putut afla nici unde a dispărut echipajul. Se presupune însă că «Angoche» era folosit de colonialiștii portughezi pentru transporturi secrete de armament și că a fost atacat în largul oceanului de... pirați, care au reușit să pună mîna pe întreaga încărcătură.

„veto"-ul femeilor engleze

Tocmai în momentul cînd eforturile guvernului conservator pentru a obține aderarea Angliei la Piața comună par să fi intrat în faza unor finalități, printre cei care se opun din mai multe motive — cu precădere economice — actului de integrare se găsesc femeile engleze. Folosind cele mai variate mijloace pentru a-și exprima acest veto categoric, ele participă la numeroase manifestații publice, purtînd pancarte cu inscripția **«PIAȚA COMUNĂ? NU!»** *în multe cazuri, așa cum se poate vedea în această fotografie, ele reușesc să găsească adeziunea unor deputați laburiști sau chiar conservatori.*

ambasadorul captiv

Omul cu barbă nu este altul decît fostul ambasador britanic în Uruguay, Geoffrey Jackson, care se află de la 8 ianuarie — cînd a fost răpit la Montevideo de cîțiva necunoscuți — în captivitatea organizației clandestine «Tupamaros». Recent, un trimis special al agenției «Prensa Latina» a reușit să intre în contact cu răpitorii și să obțină permisiunea de a lua un interviu ambasadorului captiv. Ziarul cubanez «Granma» a publicat textul integral al acestui interviu senzațional, în care diplomatul englez își împărtășește opiniile despre sensurile răpirii sale și despre condițiile în care trăiește ca prizonier al organizației «Tupamaros». Complet izolat de lumea exterioară, Geoffrey Jackson a declarat, între altele, că de la răpirea sa a pierdut pînă și noțiunea timpului și spațiului, dar n-a renunțat la speranța că într-o zi se va putea întoarce teafăr acasă.

GLOB COMENTAR FOTO

„cuibul de rîndunică" - azi

La începutul secolului, un mare capitalist rus a cheltuit o avere pentru a-şi construi în Crimeea un palat de vară în stil medieval, cocoţat pe stîncile crescute parcă din apa mării. A venit Revoluţia din 1917 şi bogătaşul n-a mai putut savura plăcerea unor veri tihnite în «Cuibul de rîndunică». În 1927, un puternic cutremur a avariat serios clădirea, rămasă de atunci în părăsire... Recent, pe temeiul unui proiect al arhitectului sovietic I.G. Tatiev, palatul a fost în întregime restaurat, după o muncă dificilă şi complexă. Un restaurant elegant pentru turişti funcţionează acum în incinta «Cuibului de rîndunică».

Foto: APN

cronica de trei secunde

BĂTĂLIA PENTRU ULMI
(Telegrame)

Arhitectul-şef al oraşului Stockholm stop hotărît construit staţie metro parc centru. Pentru aceasta stop indicat tăierea stop 14 magnifici ulmi parc. Opoziţie dîrză stop locuitorii cartierului asociaţie contestatară stop în apărarea copacilor bătrîni. Vastă mişcare protestatară stop. Consiliul de miniştri stop hotărît construit staţie metro parc stop arborii tăiaţi. Furie locuitori. Idei stop să se taie copacii consilierilor municipali. Răzbunare stop neexecutată. După decizia guvernului gărzi de zi şi stop noapte în jurul ulmilor.

Noaptea de 12—13 mai stop orele 2. Apariţie parc echipă tăietori ulmi stop o sută poliţişti trei patrule cîini poliţişti. 500 persoane tineri adulţi stop anunţaţi telefon noaptea înconjoară ulmii. 10 tineri stop căţăraţi copaci. Prezenţa poliţiei cu cîini stop exasperare. Ciocniri violente stop în noapte parc. Trei manifestanţi stop trei poliţişti stop răniţi. Echipa tăietori bătut retragere. 3 ulmi avariaţi stop dar victorie.

Miercuri dimineaţa directorul întreprinderii tăiat arbori declară refuz tăiat arbori stop respect opinie publică. Responsabilul transport colectiv din consiliul general impresionat bătălie nocturnă declară evenimente grave care pun în joc stop viitor democraţie nu viitor ulmi. Directorul lucrări publice primărie declară stop militantii oponenţi minoritate. Protest. Sute apeluri telefon sute telegrame la primărie stop la televiziune stop la ziare. Aflux stockholmezi în parc în jurul 14 ulmi.

Joi dimineaţa revista presei: Toate ziarele stop consacrat editoriale. Majoritatea susţinere opinie publică puternică stop avertisment consilieri municipali ingineri domni arhitecţi ţinere seamă stop de dorinţele populaţiei. Ulmii salvaţi. Profesor botanică forestieră declarat ulmii sănătoşi stop încă 100—150 ani viaţă.

Să trăiţi ca stop merii stop perii stop cît ulmii doreşte telegrafistul de serviciu care de ala e telegraf ca să bată, viva Caragiale, viva Maria, viva Villa, viva oraş Stockholm, viva chiar Stockhausen şi iar viva stop nea Iancu.

Radu COSAŞU

„serviţi o porţie de iarbă!"

La Londra, în timpul unei demonstraţii în amintirea celor 31 milioane victime ale foamei înregistrate anul trecut, clerici cu funcţii înalte în ierarhia bisericească au fost invitaţi de tineri proveniţi din Asia şi Africa să servească împreună cu ei o farfurie de... iarbă. Sensul invitaţiei nu era extravagant decît pentru cine nu cunoaşte realităţile nemiloase ale ţărilor subdezvoltate. Iarba — au explicat tinerii — este singurul «aliment» la îndemîna celor mai săraci dintre săracii acestei planete şi, adesea, e un aliment care ucide. Iată-i în timpul simbolicei trataţii, pe episcopul Sansbury, secretarul general al Consiliului britanic al bisericilor.

şcolarii ocupă aeroportul

«Mutaţi aeroportul!», «Opriţi poluarea!» cer sutele de copii de şcoală din Copenhaga pe care îi vedeţi în această fotografie, ocupînd, în semn de protest, aeroportul capitalei daneze. Darea în folosinţă a unei piste noi, care se întinde pînă în apropierea unuia dintre cartierele rezidenţiale ale oraşului, a dus la intensificarea poluării şi mai ales a zgomotului pe o rază mare în jurul gării aeriene.

Agenda

*La invitaţia guvernului sovietic, premierul Canadei, **PIERRE ELLIOT TRUDEAU**, a făcut o vizită oficială în Uniunea Sovietică. Cu acest prilej a fost semnat la Moscova un protocol care prevede lărgirea şi adîncirea, prin intermediul întîlnirilor periodice, a consultărilor în problemele internaţionale importante, care prezintă interes reciproc ca şi în problemele referitoare la relaţiile bilaterale dintre U.R.S.S. şi Canada.*

*Deficitul balanţei de plăţi externe a S.U.A. este în prezent cu 2,2 miliarde de dolari mai mare decît cel din perioada ultimelor luni ale anului trecut. Îngrijorat de situaţia creată în urma cifrelor concrete comunicate de ministerul american al comerţului, secretarul trezoreriei S.U.A., **JOHN CONNALLY**, a dat un semnal de alarmă calificînd evoluţia balanţei de plăţi a ţării sale drept «foarte proastă».*

*Rezultatele celui mai recent sondaj «Gallup» în legătură cu şansele ce surîd principalilor candidaţi potenţiali la viitoarele alegeri prezidenţiale din Statele Unite indică pe primul loc, printre posibilii candidaţi din partea Partidului democrat, pe senatorul **EDWARD KENNEDY**. Fratele fostului preşedinte a obţinut mai multe puncte (29%) decît senatorul Edmund Muskie (21%) şi senatorul Hubert Humphrey (18%).*

*Arestată la 1 aprilie la Köln, **BEATE KLARSFELD** a fost pusă în libertate provizorie în urma unei campanii a cercurilor democratice din Franţa şi R.F. a Germaniei. Cetăţeană franceză, Beate Klarsfeld — care a făcut pentru prima dată vîlvă în jurul ei în 1968 cînd l-a pălmuit în Bundestag pe fostul cancelar Kiesinger, căruia îi reproşa trecutul nazist — este acuzată acum de a fi pus la cale răpirea unui fost şef al Gestapoului, Kurt Lischka, în scopul de a-l transporta în Franţa, unde în 1950 acesta a fost condamnat, în contumacie, la închisoare pe viaţă.*

*Relaţiile dintre autorităţile de la Atena şi multimilionarul **ARISTOTEL ONASSIS** par să cunoască o nouă perioadă de încordare; datorită tergiversării de către cunoscutul armator şi om de afaceri a îndeplinirii clauzelor contractului prevăzînd investirea a 600 milioane dolari în industria grecă, incluzînd construirea cu precădere a unei rafinării. „Dacă dl. Onassis — scrie ziarul proguvernamental «Nea Politika» — preferă să abandoneze contractul semnat cu guvernul grec şi pentru care a depus o cauţiune de 7 milioane dolari în decembrie trecut, guvernul grec nu va face nici o concesie pentru a-l determina să-şi schimbe atitudinea".*

*«Republica Federală a Germaniei nu poate să neglijeze stabilirea şi întreţinerea de relaţii cu un partener atît de important cum este Republica Populară Chineză» — a declarat în cadrul unei conferinţe publice **GERHARD SCHRÖDER**, vicepreşedintele Uniunii creştin-democrate, cel mai mare partid de opoziţie din R.F. a Germaniei. Schröder, care este şi preşedintele Comisiei de politică externă a Bundestagului, s-a pronunţat pentru încheierea unui acord comercial cu R.P. Chineză şi stabilirea unor contacte directe în vederea realizării unui asemenea acord.*

Prezentat de: Traian STOICA (carte), Vlad MUȘATESCU (disc), Cornel BOZBICI (plastică), Rodica POP (teatru), Magda MIHĂILESCU (cinema), E. DASCĂLU (muzică și televiziune)

carte

• Sub egida Institutului de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R. a apărut la Editura politică un volum de aproape o mie de pagini de **Documente privind începuturile mișcării muncitorești și socialiste din România (1821-1878)**. Această laborioasă și necesară apariție a fost pregătită de un colectiv format din: Ion Popescu-Puțuri și dr. Augustin Deac (responsabili), Marin Florescu, Natalia Vîlcu, Constantin Căzănișteanu și Ludovic Vajda.

• La Editura Minerva a apărut cel de-al doilea volum de **Opere** de Șt.O. Iosif. Ediție îngrijită, comentarii, variante și bibliografie de Ion Roman.

• Gheorghe Ursu: **Mereu doi.** Un debut liric. Dar autorul acestei cărți de început de drum nu pare a fi de loc în faza noviciatului. O știință a virtuților cuvîntului, mai bine-zis specularea acestora în combinații nu de puține ori, surprinzătoare, trădează un poet îndelung familiarizat cu tehnica lirică. Versul fastuos, metafora ingenioasă, virtuozitatea expresiei nu ne împiedică a descifra un romantic de generoase disponibilități sentimentale. Îl vom urmări cu interes, mai ales dacă își va comunica emoțiile prin mijloacele unei expresii, desigur, inovatoare, dar fără excese. Cuvînt înainte de Nina Cassian (Editura Litera).

• La Editura Meridiane a apărut **Viața lui Michelangelo** de Romain Rolland. În românește de C.D. Zeletin.

• Tot la aceeași editură semnalăm apariția cărții: **Fotografia, limbaj specific** de Eugen Iarovici. Autorul, un cunoscut teoretician al artei fotografice, emite utile și interesante considerații (nu numai de ordinul abstracțiilor, dar și cu efecte practice) asupra limbajului propriu fotografiei, văzut ca un echilibru între tehnică și artă, un limbaj ca expresie a unei viziuni și angajat într-un proces rapid de dezvoltare și adaptare la condiții în plină desfășurare».

• Luminița Coler debutează, la Editura Cartea Românească, cu volumul de proze: **Nisip sub pleoape,** care adună între coperțele lui pagini de subtilă analiză psihologică, de conturare a unei atmosfere adecvate, de lansare abilă în fantastic. Dar acest debut ne interesează mai mult prin **promisiunile** conținute, deoarece ne place să credem că inteligența artistică a tinerei autoare o va conduce la exploatarea realelor sale însușiri pentru o creație cît mai ancorată în semnificativ și profunzime.

• Reunite în același volum, în colecția Meridiane a Editurii Univers, apar romanele scriitorului danez Hilmar Wulff (n. 1908): **Vagabondul soarelui** și **Furtună pe țărm,** cartea purtînd cîtiul primei scrieri.

• La Tîrgu Mureș apare în «serie nouă» revista **Vatra.** (Pe frontispiciul prospectei publicației aflăm trecuți directorii ei fondatori: I. Slavici, I.L. Caragiale, G. Coșbuc.) Primul număr care redeschide drumul acestui periodic — zămislit acum 77 de ani — e închinat semicentenarului P.C.R. Revista — editată de Comitetul pentru cultură și artă al județului Mureș — va apărea lunar și are ca redactor șef pe poetul și prozatorul Romulus Guga.

cinema

• **Hello, Dolly!** Musical somptuos semnat de Gene Kelly, cineastul-coregraf ale cărui ambiții cresc pe măsură ce trec anii. În rolul principal — celebra «fată nostimă» pe nume Barbra Streisand. În alte roluri — Walter Matthau (Șarada), Michael Crowford, Marianne McAndrew, Danny Lockin, Tommy Tune, Judy Knaiz, E.J. Peaker și — într-o scurtă apariție — Louis Armstrong.

Barbra Streisand

• **Sprijiniți-l pe șerif.** Un povestitor modest, Burt Kennedy, un western modest. În distribuție — James Carner, Walter Brennan, Hary Morgan, Jack Elam, Henry Jones.

• Nu pierdeți aceste documentare: **Școala românească de matematică** (Zoltan Terner), **După zece ani** (Eugenia Guțu), **Întîlnire cu vechii mei prieteni** (Mirel Ilieșiu), **Hunedoara, oameni și oțel** (Alex. Boiangiu).

• Luni se deschide la Cracovia cel de-al XI-lea Festival internațional al filmului de scurt metraj. În cadrul actualei ediții va fi organizată, pentru prima dată, o gală specială închinată filmelor premiate în ultimii ani la Oberhausen.

• Lelouch are de gînd să realizeze o comedie: **Aventura este aventură,** cu Annie Girardot, Lino Ventura, Jean-Louis Trintignant, Charles Denner, Johnny Hallyday, Aldo Maccione.

muzică

• Astăzi și mîine, la Ateneu: Marea Misa de Mozart. Orchestra simfonică a Filarmonicii, dirijor: **Mircea Basarab,** corul Filarmonicii, dirijor: **Vasile Pântea,** soliști. **Emilia Petrescu, Virginia Manu, Nicolae Andreescu, Gheorghe Crăsnaru.**

• Viitorul concert al Filarmonicii (4 și 5 iunie, Ateneu) are la pupitru pe dirijorul francez **Maurice Suzan,** iar ca solist, o primă violină românească — **Ion Voicu.** În program: opera comică (neterminată) «De la Matei cetire» de Ion Nonna Otescu; Concertul pentru vioară și orchestră de Sibelius și poemul simfonic «Tablouri dintr-o expoziție» de Musorgski-Ravel.

• Sub bagheta dirijorului **Paul Popescu,** un concert cameral cu un program structurat pe tema, oarecum surprinzătoare, umorul în creația camerală românească. Își dau concursul cvintetul de suflători «George Enescu» și un grup de încă șapte instrumentiști la pian, corzi, trompetă. Iată și programul: «Burlesca» (pentru 5 instrumente) de Mircea Istrate; «Trei șalvirii» (pentru 6 suflători) de Matei Socor; septetul scenic «Cinci ditirambe» de Nicolae Beloiu, în primă audiție, și octetul «Din isprăvile lui Păcală» de Tudor Ciortea (31 mai, sala mică a Palatului).

• **Silvia Marcovici** și **Florina Cozighian,** pe scena Ateneului la 2 iunie: sonate de Mozart, Brahms și César Franck.

• Seară de trio-uri cu formația de prestigiu **Valentin Gheorghiu** — pian, **Ștefan Gheorghiu** — vioară, **Cătălin Ilea** — violoncel. Lucrări de Beethoven, Schubert, Valentin Gheorghiu (30 mai, Ateneu).

Două concerte în studioul din strada Nuferilor:

• Orchestra de studio a RTV, dirijor, **Ludovic Baci,** și soliștii vocali **Maria Stoica, Dorothea Palade** și **Cornel Stavru** interpretează fragmente din opera «Tristan și Isolda» de Richard Wagner (30 mai).

• Pe dirijorul **Paul Popescu** îl aflăm în această săptămînă și la pupitrul Orchestrei simfonice a RTV, la 3 iunie, cu: o primă audiție, «Izvoade» de Anton Zeman; două concerte pentru clarinet și orchestră, de asemenea în primă audiție, de Karl Stamitz și, respectiv, Hans Ulrich Lehman — solist, **Aurelian Octav Popa;** Simfonia «Faust» de Franz Liszt pentru orchestră, tenor **(Valentin Teodorian)** și cor (corul RTV, dirijor, **Aurel Grigoraș**).

plastică

• Pînă de curînd pictura **Aureliei Matei Poenaru** era una a stărilor ingenue și a peisajelor feerice. Dacă atmosfera coloristică persistă, ca o continuitate temperamentală, imaginile s-au abstractizat iar reprezentarea figurativă s-a pierdut printre petele sonore și masele cromatice agitate (Galateea).

• **Costin Neamțu** — pictură. Formația de «monumentalist» a pictorului se simte în discursul narativ, în ordonarea lucidă a suprafețelor, în acea căutare a echilibrului formal care potențează sensurile decorative ale imaginii («Case», «Cumpăna» etc.). Sînt cîteva lucrări în expoziție pe care memoria le reține cu certitudine: un portret al lui Brâncuși sau lucrarea «Urgie» — descriere, pur cromatică, a unei furtuni (Ateneul tineretului, Aleea Alexandru 38).

• **Ștefan Enescu** practică o transcripție picturală imaginativă prin culoare și ritmuri. Pensulații delicate creează un oarecare climat de reverie în «Ferestre noaptea» și «Ferestre», după care pictorul se retrage în cîmpurile jocurilor formale, acceptînd candid riscurile abstracției (Ateneul tineretului, Aleea Alexandru 38).

• Ciclurile lui **Vlad Poenaru,** «Întoarcerea fiului risipitor», «Laudă neputinței», răspund cu candoare unor întrebări existențiale printr-un discurs figurativ simbolic. Ascetismul domină tutelar arhitecturile și magma cromatică, promisiunile sensibilității revelîndu-se mai pregnant în ciclul grafic «Procesul caeriștilor» (Casa de cultură a studenților).

• Anticul Babilon va fi, după toate probabilitățile, reconstruit. Oraș-cetate, numărînd în sec. VI î.e.n. cîteva sute de mii de locuitori, el avea în centrul fortificațiilor un complex de palate și nenumărate opere de artă: poarta zeiței Istar acoperită cu plăci de teracotă de culoare albastră și cu sculpturi colorate înfățișînd tauri și monștri mitologici ori faimosul turn în trepte al templului Etemenanki, alcătuit din 7 etaje de diferite culori, înalt de 90 de metri (cunoscut sub numele de «Turnul lui Babel») și care avea pe ultima platformă un mic templu de culoare albastră, unde se afla statuia de aur a zeului Babilonului: Marduk. Un apel va fi lansat de către guvernul irakian, prin UNESCO, invitînd țările lumii să participe la această reconstrucție care se estimează că va costa 25 milioane dolari și va dura mai mulți ani.

disc

• Colecția «Legende românești», inițiată de casa de discuri «Electrecord», se îmbogățește cu o nouă și fermecătoare poveste dramatizată — «Legenda lui Gelu» — al cărei scenariu este semnat de Mircea Popescu. Sub conducerea artistică a regizorului Dan Puican, un mănunchi de valoroși interpreți: Ion Marinescu, Ion Caramitru, Ion Manta, Rodica Sanda Țuțuianu, Sorin Gabor, Eugenia Eftimie, Dinu Iancu-lescu (EXD-1275).

• În culegerea de piese folclorice maghiare, înregistrate cu concursul orchestrei Nelu Stan, se impune un talentat solist: Francisc Dobondi. Calitățile sale vocale pot fi apreciate în cîteva cîntece de reală savoare: «Vai ce ochi albaștri frumoși», «Am avut o porumbiță mofată» sau «Pe șoptite». Păcat că micile discuri cu muzică populară nu se bucură și ele de-o cuvenită și binemeritată prezentare. Ar fi tare nimerită, barem pentru satisfacerea curiozității celor care prețuiesc folclorul naționalităților conlocuitoare, dar nu înțeleg despre ce-i vorba în piesele imprimate (EPC-10 180).

• Încă nu s-au stins ecourile «șlagărelor» din «Vagabondul» și iată că alte melodii din filme indiene sînt imprimate în interpretarea Narghitei: «Printre voaluri», «Te iubesc», «Ochii mei» (aparținînd cuplului Shanker-Jaikishan), și «Ți mulțumesc» (de Lakshmikant-Pyarelal). Acompaniază orchestra Sile Dinicu (45-EDC-10 184).

teatru

• În cadrul serilor de teatru organizate de A.T.M., adaptarea «La musica» după Margueritte Durras a permis interpretări deosebite unor reputați actori ca Irina Răchițeanu-Șirianu și Constantin Codrescu.

• După succesul pe care l-a repurtat în cadrul Festivalului național de creație și interpretare teatrală cu «Zodia Taurului» de Mihnea Gheorghiu, în regia lui Vlad Mugur și scenografia Floricăi Mălureanu, Teatrul Național din Craiova ne anunță o nouă premieră cu piesa lui Paul Everac, «Camera de alături». Regia aparține Georgetei Tomescu și scenografia lui V. Penișoară Stegaru. Amintim dintre interpreți pe Vasile Cosma, Constantin Sassu, Marina Băște, Elena Gheorghiu, Maria Cănuță, Valeriu Dogaru, Smaragda Olteanu și Ilie Gheorghe.

• «Passacaglia» de Titus Popovici în interpretarea colectivului Teatrului «Mihai Eminescu» din Botoșani. Regia este semnată de Eugen Traian Bordușanu, scenografia de Elena Buzdugan. Din distribuție fac parte: Vasile Hasiganu, Nae Floca-Acileni, Despina Prisăcaru, Sorin George Zavulovici, Lică Stănescu, Alexandru Anghelescu, Iuliu Popescu, Ștefan Pană.

• Secția maghiară a Teatrului de stat din Oradea a înscenat comedia lui W. Shakespeare «Măsură pentru măsură» în regia lui Farkas Istvan, decorurile aparținînd lui Biró I. Geza și costumele, Mariei Hațieganu-Birea.

• Tot la Oradea, de data asta la Teatrul de păpuși, secția română, feeria lui Alecsandri «Sînziana și Pepelea» în adaptarea Mariei Cupcea. Regia, Eugen Țugulea, scenografia, Kadar Zoltan, muzica, Eugen Țugulea și Dorel Olea.

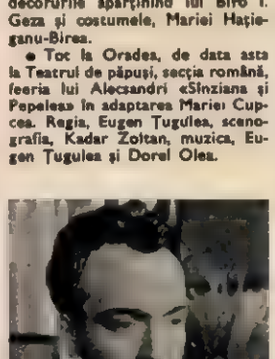

Const. Codrescu

televiziune

DE ZIUA COPIILOR, un spectacol festiv, dar nu mai puțin vesel,

Daniela copiilor

cu prietenii care nu-i uită: N. Gărdescu, Iurie Darie, Mihaela Istrate, Florin Piersic, Tudorel Popa, Margareta Pîslaru, Ion Lucian, R. Zolla, Dem Savu, Irina Bora, Dem Rădulescu, Aurel Giroveanu, și, bineînțeles, Daniela și Aschiuță (marți).

DEZBATERI-REPORTAJE. «Stop-cadru» — grupare de reportaje, anchete, comentarii, pe variate teme economice la ordinea zilei (luni). Un vicepreședinte al C.S.P. și un specialist statistician, despre prevederea noului cincinal: un milion de noi locuri de muncă (marți). «Confruntări» — pe teme de cercetare științifică (miercuri). Un caz revoltător de întinare a eticii medicale (joi).

MUZICĂ-COREGRAFIE. Selecțiuni din opereta «Liliacul» de Johann Strauss, cu Magda Ianculescu, Elena Simionescu, Valentin Teodorian ș.a. (duminică). Un «Othello» pe muzică și dans — în baletul cu titlul «Maurul din Veneția» de compozitorul sovietic Maciavariani (duminică). Înregistrare din concertele date la București de trio de jaz Dave Brubeck (marți). Tineretul la rampă — pianista Ilinca Dumitrescu (simbătă). Încă una din înregistrările neuitatelor concerte Sergiu Celibidache cu Orchestra Radioteleviziunii suedeze (simbătă).

FILM. «Operațiunea Cicero», cu James Mason și Danielle Darrieux, transcripția filmică a unei celebre afaceri de spionaj (duminică). Miercuri — telecinemateca, din nou suspendată (vezi Sport). Un film de montaj cu secvențe antologice din creația unor foste vedete, precum Lilian Gish, Douglas Fairbanks jr., Buster Keaton ș.a. Ce-o ieși de aici, om vedea! (joi) Dirk Bogarde în «Hăituiții» (vineri).

TEATRU. Christopher Plummer, strălucit și tulburător interpret shakespearean, în partea a II-a a ecranizării «Hamlet la Elsinore» (luni). «Ultima întrebare», o piesă, evident polițistă, de Ștefan Berciu, cu Silvia Popovici, Telly Barbu, Tudorel Popa, Septimiu Sever, Ștefan Iordache, Chiril Economu (marți).

DIVERTISMENT. Ni se promite un teledivertisment fără nici un fel de vedetă... Mai știi de unde sare iepurele? (simbătă).

SPORT. Încrustate în emisiunea de foarte lung metraj «Postmeridian», un meci de fotbal C.F.R. Cluj-Rapid și un (posibil) mare meci de handbal, Steaua-Dinamo (duminică). Finala C.C.E. la fotbal: Ajax Panathinaikos (miercuri).

pronosport

PRONOSTICURILE ANTRENORULUI TITUS OZON LA CONCURSUL PRONOSPORT Nr. 22
Etapa din 30 mai 1971

I.	Dinamo-Petrolul	1
II.	Steagul roșu-Steaua	1, x
III.	C.F.R. Cluj-Rapid	1, 2
IV.	S.C. Bacău-Jiul	1
V.	«U» Craiova-U.T.A.	1
VI.	F.C. Argeș-«U» Cluj	1
VII.	C.F.R. Tim.-Farul	1, x, 2
VIII.	C.F.R.-F.C. Galați	1
IX.	Ceahlăul-Sp. stud.	1, x
X.	Polit.-A.S.A.	x, 2
XI.	C.S.M. Reșița-Olimpia Oradea	1
XII.	C.F.R.-Minerul Anina	1
XIII.	Gloria-Vagonul	1

FLACĂRA. ALBUM

[illegible] coastre cu Jacques Brel, care ar fi putut avea loc nu numai prin intermediul ecranului, dar și prin participarea sa la un concert de muzică ușoară, au fost oricum foarte rare, ca filmul lui André Cayatte, «Riscurile meseriei».

23
71
FLACARA
ANUL XX
NR. 835
5 IUNIE 1971
CRAIMA
DOMNEASCĂ

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

CHEMARE LA CALITATE ȘI EFICIENȚĂ

Inteligența, priceperea, sentimentul responsabilității sociale și al dragostei față de patrie aleîntregului popor sînt încorporate în toate măsurile inițiate în ultimii ani de conducerea partidului și elaborate cu participarea noastră a tuturor, toate, fără nici o excepție, menite să asigure României socialiste o dezvoltare înfloritoare. Realizarea mărețului program stabilit pentru cincinalul început este imposibil de conceput fără o mobilizare activă a întregului popor, fără o canalizare a tuturor energiilor către aceleași scopuri fundamentale rezultate din conținutul și direcțiile stabilite de planul cincinal. Este ceea ce face Chemarea Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, adresată tuturor cetățenilor patriei noastre, în vederea înfăptuirii planului de dezvoltare a economiei naționale pe perioada 1971–1975. Ea are un puternic ecou în rîndurile tuturor cetățenilor patriei, pentru că fiecare dintre noi, indiferent de locul unde muncim, sîntem profund conștienți că o operă de asemenea proporții cum este cea pe care noi ne propunem s-o înfăptuim, un ritm atît de accelerat al progresului pe care noi, conștienți, ni-l impunem, nu pot fi realizate fără o participare profund responsabilă, totală, a tuturor și a fiecăruia în parte la realizarea tuturor obiectivelor pe care ni le-am propus. Se cere în acest cincinal o ridicare calitativă nemaiîntîlnită a tuturor activităților productive, o și mai hotărîtă orientare spre modernizarea economiei, întărirea caracterului ei industrial, apropiindu-i rapid și eficient structurile de acelea ale țărilor dezvoltate din punct de vedere economic. Și este posibil aceasta, așa cum propria noastră experiență o dovedește, numai, și în mod categoric numai, prin mobilizarea tuturor resurselor umane și materiale, singurele capabile să garanteze modernizarea continuă a structurii producției industriale, accelerarea dezvoltării producției agricole spre făurirea unei agriculturi intensive de înalt randament; intensificarea cercetării științifice și creșterea rolului științei în societate, perfecționarea activității de conducere în toate sectoarele; ridicarea neîncetată a nivelului de trai al tuturor cetățenilor patriei — obiectiv fundamental al politicii partidului nostru — în vederea atingerii căruia se vor crea noi locuri de muncă în economia națională, se vor înfăptui măsuri privind majorarea generală a salariilor, creșterea veniturilor țărănimii, mărirea pensiilor, îmbunătățirea alocației pentru copii, continuarea în ritm susținut a construcțiilor de locuințe, sporirea fondurilor destinate acțiunilor social-culturale.

Așa cum se subliniază și în Chemare, înfăptuirea planului cincinal 1971–1975 va ridica țara noastră pe o treaptă superioară de dezvoltare, va marca un pas important pe calea apropierii sale de nivelul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic, pe calea transpunerii în viață a obiectivului fundamental stabilit de Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român — edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate. Succesele obținute în primele luni ale acestui an ilustrează grăitor hotărîrea nestrămutată a întregului nostru popor de a înfăptui obiectivele realist stabilite de conducerea partidului, de a descoperi și valorifica rezervele existente în toate sectoarele de activitate. Ele sînt și o dovadă că ceea ce ne-am propus poate fi nu numai înfăptuit, ci și depășit. «**Avem un program măreț și însuflețitor de dezvoltare multilaterală a României socialiste în perioada anilor 1971–1975** — se spune în Chemare. Prezentul și viitorul luminos al patriei, creșterea bunăstării oamenilor muncii, a familiilor lor, sînt nemijlocit legate de activitatea pe care o depune fiecare cetățean al țării pentru dezvoltarea susținută a forțelor de producție, a industriei și agriculturii, a economiei naționale în ansamblul său, a științei, învățămîntului și culturii, pentru realizarea tuturor obiectivelor înscrise în planul cincinal. **Stă în puterea muncitorilor, țăranilor, intelectualilor, a minunatului nostru popor, să înfăptuiască mărețul program pe care ni l-am propus pentru viitorii cinci ani, să asigure, sub conducerea încercată a gloriosului nostru partid comunist, înălțarea României pe noi culmi ale civilizației socialiste**».

flacăra

Un nou procedeu de extracție a cuprului, de o mare rentabilitate, a fost pus la punct de către colectivul Uzinei de metale neferoase din Baia Mare. Față de procedeele clasice, rentabilitatea crește cu 30 la sută iar acidul sulfuric produs aici are un preț de cost sensibil redus.

Pe linia îmbunătățirii aprovizionării populației, a sporirii producției de carne de pasăre, la Titu, județul Dîmbovița, se construiește un mare complex avicol, proiectat în final pentru o producție de 20 000 de tone pe an. Cele 147 de hale spațioase, amplasate pe o suprafață de 27 hectare, vor fi înzestrate cu linii automate capabile să asigure o tehnologie completă.

VIZITA DELEGAȚIEI DE PARTID ȘI GUVERNAMENTALE A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA ÎN REPUBLICA POPULARĂ CHINEZĂ

Delegației de partid și guvernamentale a Republicii Socialiste România conduse de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat, care la invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez și a guvernului Republicii Populare Chineze a sosit la Pekin la 1 iunie, i s-a făcut o primire sărbătorească, deosebit de călduroasă. Înalta ospitalitate cu care au fost întîmpinați solii poporului român de către conducătorii de partid și de stat ai R.P. Chineze, ca și de sutele de mii de locuitori ai capitalei țării-gazdă, manifestările pline de însuflețire, cuvintele de apreciere la adresa partidului și poporului nostru constituie, toate, o elocventă expresie a sentimentelor de stimă și simpatie pe care popoarele român și chinez le nutresc reciproc, a relațiilor de prietenie și solidaritate internaționalistă dintre partidele, țările și popoarele noastre.

Dintre fotografiile primite pînă la închiderea ediției, publicăm o imagine de la întîlnirea dintre tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU și președintele MAO TZEDUN, precum și un aspect de la călduroasa primire făcută oaspeților români la sosirea la Pekin.

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

Canalele de aducțiune a apei din stația de pompare Mihai Viteazul au intrat în funcțiune. În prima etapă, noul sistem de irigații Călățui-Călărași (Câmpia Bărăganului) va folosi apa Dunării pentru o suprafață irigată de 46 339 ha.

Capacitatea zilnică a noii fabrici de produse răcoritoare din cadrul platformei industriale Militari — 300 000 sticle băuturi răcoritoare pe bază de concentrate citrice — este încurajatoare pentru setea pe care o vom încerca în lunile următoare. De altfel, produsele purtînd marca Ci-Co se pot consuma de pe acum în toate unitățile de alimentație publică din Capitală.

Medicul Matei Marin își are circumscripția în... Deltă. Iată-l de pildă în vizită la unul dintre pacienți, folosind mijlocul de transport binecunoscut în împărăția stufului: barca. Absolvent al Facultății de medicină din București, promoția '66, medicul Matei Marin, deși originar din jud. Ilfov, a cerut să fie repartizat în Deltă, preluînd circumscripția medicală Maliuc cu 1 600 de locuitori. Localnicii, în majoritate pescari, îl primesc de fiecare dată cu brațele deschise. În trecut Delta era recunoscută ca o regiune cu cea mai mare mortalitate infantilă; azi, în circumscripția Maliuc mortalitatea infantilă este egală cu zero. Semnificativ.

COPERTA NOASTRĂ

București 1971:
la vechea Cramă domnească.

Fotografie de Traian PROSAN

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

— În urma reclamației dv. avem un nou barman!
— ?!
—Celălalt a fost imediat îndepărtat... pe litoral..

Printre liceele de specialitate din Capitală se numără la loc de frunte, prin activitatea sa didactică, și Liceul industrial de căi ferate înființat cu 5 ani în urmă. Anul acesta deci, el va da prima promoție de absolvenți care urmează a fi repartizați în unitățile căilor ferate. Deocamdată un grup de elevi, viitori absolvenți, lucrează la depistarea deranjamentelor «simulate». Le urăm ca «înscenarea» de acum să fie de bun augur.

Se apropie sfîrșitul de an universitar. Pentru cei mai «mari» dintre studenți, examenul de licență bate la ușă. De unde animația și activitatea de emulație prezentă și în atelierele de creație ale Institutului de arte plastice «Nicolae Grigorescu». Un aspect de ultimă oră din atelierul de sculptură: studentul Radu Adrian (anul VI) finisîndu-și lucrarea.

Aspect al noului port Mahmudia, care va permite exploatării miniere Mahmudia, una dintre cele mai tinere din țară, să livreze — via Dunăre — Combinatului siderurgic gălățean necesarul de calcar metalurgic, piatră pentru construcții și drumuri de acces etc.

teze și paranteze

de Aurel BARANGA

DESPRE TEATRU

Direcția teatrelor a examinat într-o ședință cu directorii, convocați, ai instituțiilor respective, în prezența cîtorva dramaturgi și critici, unele aspecte ale stagiunii teatrale în curs de istovire. Sînt certe succese demne de a fi semnalate la un capitol al împlinirilor indiscutabile și recentul festival de dramaturgie, început sub formă de decadă, prelungită peste limitele timpului prevăzut, constituie o mărturie ce nu poate fi tăgăduită. Dramaturgii scriu, teatrele joacă, și, ceea ce este și mai îmbucurător, publicul vine. Într-un moment cînd teatre de renume consacrat și tradiție respectabilă înscriu deficite materiale alarmante, fiindcă spectatorii se abțin, solicitați de o televiziune confortabilă ce oferă o artă comestibilă, la noi, teatrele consemnează semnificative bilanțuri contabile excedentare. O statistică detaliată arată, în plus, că se fac încasări maxime la piesele românești, de inspirație contemporană. Din nou: dramaturgii pot fi satisfăcuți. Trăiesc un vis concret și exact pe care nu l-au sperat nici George Mihail Zamfirescu, nici Mihail Sebastian și nici chiar I.L. Caragiale în reveriile lor cele mai hazardate: teatrul, obiect de larg consum și de necesitate cotidiană. Este o teză la care am invita cîțiva experți ai fenomenului de cultură, esteți dublați de sociologi. Ceea ce n-a relevat însă dezbaterea la care ne referim constituie domeniul altor probleme, de loc subsidiare. Astfel, n-a reieșit cu limpezime în ce măsură succesele de casă privesc și pe dramaturgii tineri, ca să nu spunem începători, a căror producție se cuvine să fie nu numai reprezentată, dar și văzută de spectatori. Fiindcă nu e suficient să prezinți un referat din care să rezulte că ai lansat atîția debutanți, mai interesant e să arăți cum au fost primite piesele respective, cîți spectatori au mobilizat. Aceeași întrebare o ridică și spectacolele experimentale, pregătite în studiouri generoase și entuziaste. E bine că asemenea încercări găsesc solicitudinea unor directori dornici de o noutate fructuoasă, dar am fi fost curioși să știm ce adeziune la public au avut reprezentațiile respective, fiindcă altfel, dacă prezentăm doar excedentul financiar final și global, riscăm să ne furăm singuri o căciulă la care ținem, fiindcă nu e numai contabilă ci și ideologică. Și, în sfîrșit, dacă înfățișăm doar rezultate festive mai putem cădea într-un păcat: acela de a nu spune că rețetele maxime n-au fost înregistrate de piese ce poartă o puternică încărcătură de idei și emoțională, ci de unele lucrări facile, de confecție în serie. Fiindcă — și n-avem dreptul să punem într-o paranteză ingenioasă această realitate — există ispita alunecării spre un comerț dramaturgic elementar, de gust îndoielnic și inspirație pseudocontemporană. Toate aceste fenomene trebuie semnalate la vreme de o critică intransigentă și responsabilă care ține, realmente, la succesele autentice ale teatrului nostru. Scriu *«succesele autentice»* și subliniez formula, fiindcă există, din nefericire, și altele, care, analizate mai cu de-amănuntul, seamănă, mai degrabă, a eșec.

TELUL SUPREM: BUNĂSTAREA OMULUI

Referindu-se la programul dezvoltării economiei pe anii 1971–1980, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta la Congresul al X-lea al P.C.R.: «Programul dezvoltării în următorul deceniu al patriei noastre va asigura în mod hotărîtor apropierea României de nivelul țărilor cu economie avansată, atît din punct de vedere al producției, productivității muncii și venitului național pe locuitor, cît și din punct de vedere al nivelului de trai al populației».

Niciodată omul nu a stat în centrul preocupărilor societății ca în această epocă de profunde mutații, cînd forțele de producție cunosc o impetuoasă creștere și diversificare, cînd revoluția tehnico-științifică a determinat noi forme de organizare a producției și a influențat puternic structura socială și relațiile umane. Mase întregi de oameni, care trăiau într-un climat tradițional și într-un mediu a cărui pecete era subdezvoltarea, cunosc un nou mod de viață, datorită înfloririi economiei socialiste. Industrializarea a dus la dezvoltarea impetuoasă a orașelor, iar aplicarea celor mai moderne procese de producție în agricultură, precum și mecanizarea, profilează tot mai accentuat urbanizarea vieții satelor. Acesta este contextul în care se desfășoară eforturile pentru satisfacerea tot mai deplină a cerințelor materiale și spirituale ale oamenilor muncii.

Pătrunderea industriei în cele mai îndepărtate colțuri ale țării a însemnat totodată și pătrunderea civilizației și a standardului de viață modern. Semnificativă în acest sens este dezvoltarea procesului de urbanizare, ca urmare a unei intense industrializări. Astfel, la începutul acestui an, 41 la sută din populația țării locuia în orașe și comune suburbane, față de numai 33,7 la sută cît înregistrau statisticile în 1965. Pentru a face față acestei expansiuni a populației spre orașe, dar în același timp pentru a asigura un confort în acord cu cerințele vieții contemporane, în actualul cincinal construcția de locuințe va cunoaște un ritm susținut. Se estimează că în afară de locuințele pe care populația, îndeosebi cea de la sate, și le va construi în regie proprie (circa 270 mii locuințe), se vor realiza din fondurile și cu sprijinul statului 520 mii de apartamente fizice. Aceasta înseamnă că aproximativ 2,5 milioane de oameni se vor muta în case noi.

Cincinalul 1971–1975 va marca un nou și important pas pe drumul făuririi unor condiții de trai mai bune. De fapt, acestui țel suprem — ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a națiunii — îi sînt consacrate și măsurile pentru dezvoltarea bazei economice a României. Proiectul de lege pentru adoptarea planului de stat pe anul 1971 prevede, de exemplu, ca producția industriei ușoare să crească cu 8,8 la sută față de anul 1970. Aprovizionarea populației a stat și continuă să stea în atenția organelor de stat. Se prevede ca producția industriei alimentare să crească în 1971 cu 7,8 la sută, sporuri însemnate urmînd să se realizeze la carne, lapte, zahăr etc. Datorită faptului că industria alimentară nu a realizat integral prevederile cincinalului trecut, s-au preconizat acum măsuri energice. Tovarășul Nicolae Ceaușescu remarca la ședința Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. și a guvernului din 25 noiembrie 1970: «Față de realizările pe plan mondial, inclusiv în unele țări socialiste, industria noastră alimentară continuă să se afle în urmă. Nu aș putea spune că această ramură, care ar trebui să se caracterizeze printr-o diversificare permanentă și rapidă a producției, este dinamică, ci, dimpotrivă, este foarte statică». Zeci de unități ale industriei alimentare au intrat în ultimii ani în funcțiune, fiind dotate cu utilaje, instalații și tehnologii dintre cele mai moderne. Dar problema care se pune astăzi este ca această bază tehnică modernă, care a permis o dezvoltare cantitativă a producției, să valorifice superior materiile prime agricole și să producă noi sortimente

În actualul cincinal construcțiile de locuințe vor cunoaște un ritm susținut. Se estimează că pînă în 1975 aproximativ 2,5 milioane de oameni se vor muta în locuințe noi.

218 miliarde lei vor fi cheltuite în cincinal pentru învățămînt, cultură, sănătate, asigurări sociale etc. Încă de pe acum în cele mai importante orașe se ridică impozante construcții spitalicești sau cultural-sociale.

de o calitate corespunzătoare. Folosind materiile prime și capacitățile existente este necesară deci introducerea unei concepții noi asupra structurii producției, extinderea gamei de produse cu prețuri diferențiate, îmbogățirea sortimentelor de preparate și adaptarea alimentației la cerințele vieții moderne. Cele aproximativ 13,5 miliarde de lei care i s-au alocat acestei ramuri în cincinalul actual vor permite să fie date în funcțiune încă 200 unități și secții noi, printre care: 11 abatoare, 3 fabrici de preparate și conserve din carne și frigorifere de mare capacitate etc., etc.; se preconizează, de asemenea, achiziționarea a 20 de nave de pescuit oceanic și a 4 nave colectoare frigorifice.

Actualul cincinal prevede ca fondul de consum pe locuitor să sporească cu 36 la sută. Referindu-ne numai la anul 1971, la dispoziția populației vor fi puse cantități mai mari de produse ca în 1970: cu 8 la sută la carne și produse din carne, cu 5,7 la sută la țesături, cu 15 la sută la tricotaje, cu 11 la sută la confecții etc.

De o deosebită importanță pentru ridicarea standardului de viață al populației este finanțarea de către stat a acțiunilor social-culturale. O sumă uriașă, fără precedent în istoria țării, 218 miliarde lei, — care reprezintă venitul național din 1970! — va fi cheltuită în cincinalul acesta pentru învățămînt și artă, cultură și sănătate, asigurări sociale, sport etc. În anul 1971 se prevede ca cheltuielile social-culturale și pentru cercetarea științifică să fie de 38,4 miliarde, adică 28 la sută din totalul cheltuielilor bugetare. Raportate la o familie, cheltuielile de învățămînt, cultură, sănătate, asistență, asigurări sociale, alocații pentru copii etc. vor reprezenta aproximativ 5 700 lei, cu 50 la sută mai mult decît în 1966. Eforturile pentru ridicarea standardului de viață nu se limitează numai la sporirea, de altfel foarte evidentă, a cheltuielilor sociale. În cincinalul 1971—1975 se preconizează majorarea generală a salariilor. Astfel, salariul minim va crește de la 800 lei (în 1971) la 1 000 de lei în 1972 și la 1 100 în 1975; salariul mediu va fi în 1975 de 1 800 lei, adică cu 26 la sută mai mare ca în 1970.

Sub aceste auspicii a început noul plan cincinal, care, o dată cu dezvoltarea forțelor de producție și sporirea producției de bunuri materiale și spirituale, va duce la creșterea permanentă a nivelului de trai al populației și va ridica România pe o nouă treaptă a civilizației, apropiind-o tot mai mult de statele avansate ale lumii. Pentru că, așa cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu: «Sensul fundamental și constant al politicii statului nostru, preocuparea primordială a partidului și guvernului este creșterea bunăstării materiale și spirituale a celor ce muncesc de la orașe și sate, ridicarea nivelului de viață al întregii societăți».

I. CORIBAN

cronica satirică

de Teodor MAZILU

FONDUL E BUN

X, un om de o ținută ireproșabilă, a furat o sumă destul de energică. Dar în loc să trezească normala indignare, a găsit imediat o deplină înțelegere. Mai vinovată părea victima decît hoțul. De ce nu-și ține banii în ordine, de ce nu e mai atent... Hoțul găsise o deplină înțelegere umană, băiat tînăr, dornic de viață... S-a apreciat apoi că delapidarea comisă a fost doar un simplu accident într-o viață pavată cu intenții bune.

— Dacă ați ști ce simpatic e...

Nu mă îndoiesc că delapidatorul o fi fost simpatic în viața de fiecare zi, tot ce este posibil...

— Adoră natura... E atît de sensibil...

Ei și? Nu mă îndoiesc că îi sînt dragi vîrfurile munților, nu mă îndoiesc că adoră briza marină... Dar banul furat — tot furat rămîne...

Alt individ face un scandal idiot într-o cîrciumă, lovește oamenii, sparge geamul, și a doua zi ce aflăm?!...

— Nu te indigna... Fondul e bun...

Pleacă unul fără să plătească consumația de la restaurant. Și de data asta indignarea e socotită superficială; incapacitatea de a descifra esențe, de a crede că un om care fuge fără să plătească e neapărat un nemernic.

— E adevărat că trișează, dar fondul e bun...

— E adevărat că-și bate mama, dar fondul e bun.

— E adevărat că e scandalagiu, dar fondul e bun...

— E adevărat că minte ca un porc, dar fondul e bun...

S-ar crede că acest fond bun e mama tuturor nenorocirilor... Că tocmai din cauza acestui fond bun, unanim recunoscut, își permite toate huliganismele...

Dacă ar avea un fond rău ar fi mai cuminte, mai modest, ar încerca să se schimbe... Dar el?!...

Așa, ce să schimbe dacă fondul e bun? N-are nici o problemă, orice ar face, chiar dacă îți sparge capul, fondul bun tot intact rămîne. Fondul bun e un sac fără fund. Cu un asemenea fond minunat n-are decît să facă scandaluri pînă la adînci bătrînețe, toată viața e a lui. Are caracter, de ce să nu spargă geamuri?

— Știi că X a făcut o spargere?

— Vai, săracul de el... Mă mir. Fondul e bun...

Ce dacă a făcut o spargere? N-are importanță! Fondul e bun — trai neneacă.

Consignații și... consignații. Hamletiană dilemă!

Str. Covaci

Str. Smîrdan

& Co...

Text de Mihai MÎRZA
Fotografii de Traian PROSAN

Cafea la nisip. Pe Smîrdan.

Str. Gabroveni

Multă bătaie de cap ne mai dă astăzi răposatul Manuc bei. După ce o viață întreagă s-a ținut de tot felul de sforării și gheșefturi, — lăsînd pe seama posterității și istoricilor să-i descîlcească ocultele-i panglicării — iată-l acum, după un secol și jumătate, stîrnind treburile cooperației meșteșugărești, organizațiilor comerciale, edililor, făcînd să nu doarmă arhitecții, mobilizînd pe constructori și decoratori. Pentru că, orice s-ar zice, Hanul lui Manuc e cuiul lui Pepelea. Restaurarea acestui edificiu de epocă — în care s-au investit atîta fantezie, muncă și bani — a determinat volens-nolens și revalorificarea amorțitelor străzi din perimetrul hanului.

Din vechiul centru comercial, care s-a născut și a crescut o dată cu ulița ce poartă numele negustătorilor ce făceau drumul pînă la Lipsca, ne-au rămas cîteva străduțe înguste întretăiate la întîmplare, unde își depozitau și-și desfăceau odinioară țesăturile și bricegele activii meșteșugari din Gabrovo; croiau pieile pricepuții covaci; coseau și vindeau harnasamentele șelarii; vindeau caftane, gulere și mantale boierești din astrahan, vulpi, urși și lupi, blănarii. Ce se putea face astăzi în aceste prăpădite clădiri care dormitau pe străzile purtînd numele meșteșugarilor sau al negustătorilor din secolele trecute?

Inițiativa gospodărească pornită cu refacerea Hanului lui Manuc s-a legat în mod firesc cu ideea și acțiunea de revalorificare a părăsitelor vaduri comerciale; treabă de loc simplă, dar care a și început să prindă contur.

Iată-ne așadar în 1971, la început de sezon estival, cu un nou-vechi vad comercial care și-a deschis și continuă a-și deschide rînd pe rînd vitrinele și ușile. Strada Covaci a fost ocupată aproape în întregime de magazine de consignații, Gabrovenii, de ale cooperației meșteșugărești (24 de unități deocamdată), pe Smîrdan, articolele casnice sînt pe prim plan ș.a.m.d. Bătrîna Piață de Flori s-a volatilizat, lăsînd loc liber viitorilor mușterii ai Hanului lui Manuc să o traverseze spre a mesteca stafide și a bea cafea și spre a încerca cîte un carambolaș la Cafeneaua veche, deschisă peste drum. Din Șelari ne face cu ochiul Crama domnească, unde se pregătesc a fi depozitate prin beciuri vinuri — sperăm — domnești. Și cîte și mai cîte...

Frumoasă treabă!

Sigur că mai este încă de lucru, și nu puțin. Dacă ne gîndim bine, acest centru începe de fapt cu strada Doamnei, cuprinde strada Blănari (care încă nu are nimic de soi), apoi intrarea spre Lipscani (ce trebuie la rîndul ei regîndită), Lipscanii (care și ea necesită retușuri), Gabrovenii, Smîrdanul, 30 Decembrie, Șelarii — care mai au nevoie de completări etc.

Chestiunea ce se pune acum este însă ce fel de centru comercial facem?

Un centru comercial cu patină de bazar levantin sau un centru de comerț modern, diversificat, atrăgător, care să valorifice în condițiile cerințelor actuale vechea rețea de străzi și localuri? Alternativa e clară: că doar trăim în secolul XX. Acest lucru pare că, în general, s-a înțeles. În acest spirit s-a reconstruit și urmează a fi valorificat Hanul lui Manuc; în acest spirit s-a edificat atractivul și originalul local Crama domnească; s-a amenajat, tot în această lumină, ineditul magazin de mobilă românească *Rustic* — care ne face o excelentă impresie despre posibilitățile și fantezia artiștilor tîmplari cooperatori; așa a fost conceput și funcționează magazinul *Amintiri*, care într-o prezentare modernă adăpostește bibilurile lucrate cu adevărată artă, chiar în incinta magazinului, de meșteri făurari în aramă și fier. *Marama*, *Ceramica* și alte unități ale cooperației meșteșugărești dovedesc că la conducerea meșteșugarilor noștri cooperatori există nu numai fantezie și spirit întreprinzător, dar și o concepție modernă în valorificarea propriilor posibilități.

Merită menționate cu totul specială magazinele marilor producători, adevărate expoziții cu vînzare. De pildă, pentru prima dată în Capitală întîlnim un magazin de proporțiile, calitatea vitrinelor, prezentării și mărfurilor unității *Titan*. După *Gioconda* de pe Calea Victoriei, modest, vizavi de Cafeneaua veche, fabrica de ciorapi «Apollo» a deschis o mică butică în care prezintă mărfuri ce nu au fost achiziționate de comerț. Bravos! Încă o dată se remarcă grija întreprinderilor producătoare de a oferi cumpărătorilor ceea ce au mai bun. Acest fapt vine în contrast cu lipsa de preocupare a unor organizații comerciale specializate, cum este de pildă unitatea «Apartamentul» de pe strada Covaci, aprovizionată cu tipuri de mobilă din cele mai banale, pe care le cunoaștem ca modele de peste 20 de ani. Decît asemenea magazin «nou», mai bine lipsă.

În peisajul acesta inedit, aglomerația magazinelor de consignații de pe strada Covaci pune sub semnul întrebării ce și unde trebuie să se vîndă mărfurile scoase pe piață prin acest sistem. Dacă facem consignație în centrul orașului, atunci această consignație trebuie să se dovedească mai exigentă: una este vînzarea de obiecte cît de cît de valoare și alta e talcioc. Cum altfel s-ar putea numi abundența de tablouri de cea mai proastă calitate și gust — absolut noi — decît încurajarea producției unor pseudo-artiști ce-și exercită negoțul sub egida unei unități comerciale de stat? Pe de altă parte, mobila veche, care se vindea altădată prin magazine obscure, nu are ce căuta într-un centru comercial nou, chiar dacă se practică în clădiri vechi. Și tablouri, și mobilă: da! Dar amîndouă să exprime mai multă exigență și respect pentru cumpărători.

De aici trebuie să începem a decanta cum să arate și ce să ofere cumpărătorilor autohtoni și turiștilor aceste magazine pe care le-am deschis și continuăm a pregăti deschiderea altora.

În primul rînd, întreprinderile bucureștene — și chiar cele din provincie — ar putea fi invitate la o participare mai largă. De ce să nu existe unități care să prezinte ultimele creații ale industriei noastre de radio și televizoare, ale fabricilor de stofe cu marca «Dorobanțul» sau celor din Buhuși, Brașov etc.? Acestea ar putea astfel să prospecteze direct piața asupra calității produselor care nu au intrat încă în serie. Industria conservelor, a tricotajelor de lînă, a cosmeticelor, a imprimeurilor etc., poate face același lucru, ceea ce ar diversifica și ridica calitatea mărfurilor desfăcute în acest centru comercial.

Un alt aspect este cel al contactului mai direct cu publicul. Aici este cel mai potrivit loc de a dezvolta și experimenta comerțul stradal — cum i se spune acum în termen de specialitate. Nu există capitală europeană care pe arterele sale comerciale să nu practice din plin asemenea comerț: începînd cu încălțămintea și ciorapii, terminînd cu textilele și tricotajele. Nici Parisul, nici Viena, nici Belgradul, nici Praga nu se jenează. Pentru că nu este vorba de un comerț ambulant, de bazar, ci de comerț modern, care oferă în mod civilizat, cu abilitate și eleganță, direct, încă din stradă, mărfuri cumpărătorilor. La asta mai adăugăm că se face simțită și lipsa chioșcurilor de ziare, a debitelor de tutun, a micilor tonete cu ilustrații și amintiri mărunte și altele. S-ar putea ca toate acestea să fi fost de pe acum stabilite: cu atît mai bine! Să ne grăbim a le pune în practică pentru ca în cel mai scurt timp să ne bucurăm cu toții din plin de ele.

După atîta istorie și legendă despre locurile vechii Curți Domnești, merită, credem, să consemnăm într-un viitor ghid și o viitoare istorie a Bucureștiului realitățile nu mai puțin atractive pe care le vor oferi străzile Covaci, Gabroveni, Smîrdan & Co.. Și poate nu numai ele, pentru că edificiul lui musiu Manuc, mai zilele trecute, după ce a scuturat ghetrele de zarzavaturi din partea Pieței Unirii, l-a zgîndărit pe arhitectu să se întrebe dacă nu este cazul să se amenajeze hala ca supermagazin, să se planteze standuri cu umbrare viu colorate, să se facă o pardoseală ca lumea și cîte altele.

Mare pezevenchi și beiul ăsta, cu hanul lui.

O altă reușită: mobila românească a unității Rustic.

Vreți să sporiți confortul apartamentului dumneavoastră? Nu întreprindeți nimic înainte de a vizita magazinul **Titan** *— deschis sub egida Ministerului Industriei Materialelor de Construcții — din strada Doamnei.*

Dacă este vorba să preluăm obiceiurile bune, de ce se ocolește folosirea tradiționalei particule «La» pentru firme? N-ar suna mai îmbietor oare: La crama domnească, La discul de cristal, La cafeneaua veche ș.a.m.d.?

O cafea bună, pricomigdale, un subsol de epocă cu biliard și chiar un colț al îndrăgostiților vă oferă Cafeneaua veche (stinga jos).

Pregătiri care la ora asta s-au terminat.

Amintiri: la alegere și la comandă. O reușită a cooperației noastre meșteșugărești.

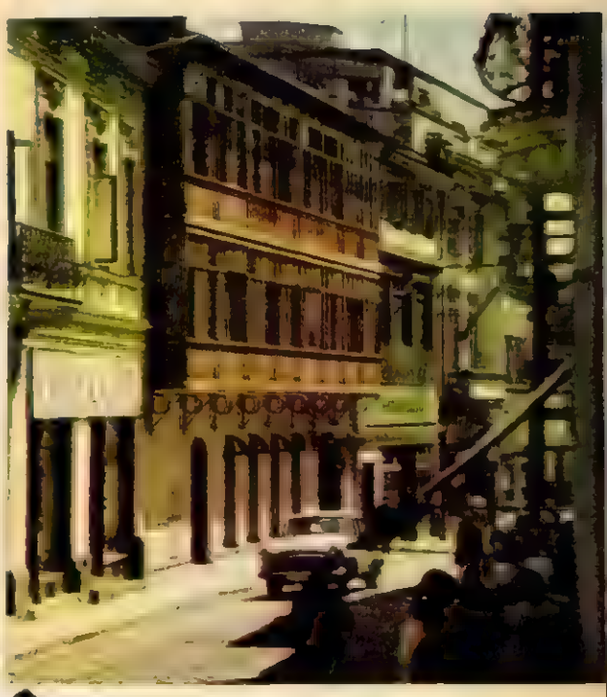

Cramă domnească jos, expoziție plastică sus: bună companie!

Dacă veți căuta bine, veți găsi și această mică împărăție a copiilor.

Apollo: ciorapii aceștia nu prea sînt contractați de specialiștii noștri întru comerț.

DRUMUL DIAMANTULUI

de Z. FLOREA

Anvers. Pelikanstraat. Patru clădiri aparent anodine, cu arhitectură sobră. Patru burse specializate ce găzduiesc tranzacții cotidiene: diamante pentru bijuterii, diamante industriale, diamante șlefuite pînă se transformă în briliante, diamante nesiefuite... Averi inestimabile trec aici din mînă în mînă cu viteza unui joc de noroc.

Odinioară, capitala diamantului, mai bine-zis cîmpul de bătălie al agenților de bursă, era Amsterdamul. Brusc, totul s-a mutat la Anvers. S-a afirmat că regruparea negocierilor din portul olandez în cel belgian ar fi determinat de anumite avantaje fiscale. Burse de diamante mai există la Londra, Tokyo, New York, însă tranzacțiile cele mai importante au loc aici, la Anvers.

Cînd privești bursele acestea la amiază, după scurgerea orelor de activitate, clădirile îți apar mohorîte și nu poți sesiza nimic în stare să le deosebească de sediul unei administrații oarecare, al cărei director ar fi omis, din indolență, să agațe măcar o firmă pe fațadă. Nu-ți dai seama că sînt păzite de o poliție specială și de ochii ascunși ai camerelor de televiziune în circuit închis, care «verifică» scrupulos pe orice nechemat dornic să le pătrundă tainele. Căci tot ce se petrece aici, în cele patru clădiri de pe Pelikanstraat, în timpul licitațiilor are ecou în minele sud-africane și rhodesiene, în birourile londoneze, printre șlefuitorii indieni, în rîndurile tuturor acelora care — într-un fel sau altul — sînt legați de industria extragerii, prelucrării și desfacerii diamantelor.

...Pe străzile din preajma gării din Anvers înfloresc atelierele de șlefuit diamante ale marilor firme, în care lucrătorii, cu o lupă fixată la ochiul drept, aplecați ore în șir asupra roții polizorului, se străduiesc să insufle viață pietrei inerte. Și fiecare visează, visează inevitabil la ziua cînd nu va mai sta gîrbovit, tăind în fețe egale viitoarea podoabă, înlăturînd «cărbunele» sau «gheața» care-i scad valoarea. Întîlnești adesea printre șlefuitori bătrîni cu părul alb care trăiesc cu spaima că în clipa cînd vederea le va slăbi sau mîinile vor începe să le tremure, își vor pierde locul de muncă. Drama acestor oameni nu este însă singura care întunecă strălucirea diamantului...

MĂRGELE MAGICE

Povestea diamantului a început demult. Înainte ca vreo bursă să fi existat aievea. În antichitate i se atribuiau puteri magice. Latinii îl numeau adamantum, iar grecii, adamas. Regi și împărați, orbiți de razele lui, îl foloseau ca podoabă... O «pură coincidență» petrecută în secolul trecut a îngăduit ca diamantul să ajungă ceea ce este astăzi.

...«Am găsit o mărgea strălucitoare, tată. Vino s-o vezi!» — a exclamat Pavka Popov, fiul unui iobag din satul Kaiin. «Pune-o într-o cutie, s-o arătăm conteiului» — i-a spus Piotr Popov fiului său, întrerupîndu-și pentru o clipă lucrul la spălarea nisipurilor aurifere. Scena petrecută în iulie 1829 a intrat în legendă pentru că ea marchează descoperirea primului diamant în Rusia. Curînd, pe moșia conteiui Paulier, posesorul pădurilor din partea vestică a Uraiului și ai minelor Krestovodvijensk, a sosit savantul german Alexander Humboldt. El trăise o vreme printre căutătorii de diamante din Brazilia și, auzind de întîmplarea cu micul Pavka, a pornit pe urmele iobagilor descoperitori de bogății. Într-o scrisoare trimisă ministrului de finanțe rus de atunci, Humboldt scria: «Uraiul este un adevărat Eldorado. Sînt convins că în zăcămintele de aur și platină ale Uraiului se găsesc diamante».

...1866. Pe malul fluviului african Orange, tînărul Erasmus Jacobs găsește și el o «mărgea». Mama lui o dă unui vecin. Piatra transiucidă trebuie să treacă prin mai multe mîini pînă cînd cineva își dă seama că are în față un diamant de proporții neobișnuite. Nu există, evident, nici o legătură între cele două întîmplări, în afara faptului curios că doi copii — Pavka și Erasmus — au intrat în istorie ca descoperitorii celor mai mari zăcăminte diamantifere din lume.

«GOANA DUPĂ DIAMANTE»

Din antichitate pînă în secolul XVIII unicul furnizor de diamante din lume a fost India. În 1728 au fost descoperite în Brazilia (statele Bahia și Minas Gerais) cîmpuri diamantifere bogate, dar abia anul 1867 marchează o schimbare radicală în exploatarea acestei pietre prețioase, o dată cu «aflarea» zăcămintelor din regiunea sud-africană Vaal.

Pînă la mijlocul secolului trecut greutatea totală a diamantelor descoperite în întreaga lume nu depășea cinci tone, dar în următorii 60 de ani această cantitate s-a dublat. «Goana după diamante» din ultimele decenii ale secolului trecut a cunoscut, în sudul Africii, o epocă de pionierat de tip Far West, deși împușcăturile au răsunat cu mult mai rar. La Kimberley, unde au fost descoperite zăcăminte diamantifere «pe verticală», se păstrează, ca un fel de monument istoric în sens invers, o groapă adîncă de aproape 1 000 de metri, cu un diametru de 450 metri — mărturie a dîrzeniei căutătorilor de diamante din vremurile eroice cînd marile companii nu se constituiseră încă.

Puțul de la Kimberley, mărturie a epocii de pionierat a «goanei după diamant» în sudul Africii.

Așa arată diamantele brute, înainte de a fi înnobilate de arta șlefuitorilor

...În 1858, fermierul olandez De Beers pleacă în Africa de Sud în căutarea norocului. El își cumpără cu 50 lire sterline o fermă, dar nu izbutește să obțină recolte cît de cît satisfăcătoare. Cam tot pe atunci, fiul unui pastor englez din comitatul Hertford se îmbolnăvește de plămîni și medicii îi sfătuiesc să schimbe clima. Pastorul Rhodes îl trimite pe fiul său, Cecil, în provincia sud-africană Natal, unde se afla un alt fiu al său, Herbert. Clima uscată din Natal a contribuit la vindecarea tînărului Cecil. Cei doi frați s-au lansat în afaceri de anvergură. Cînd i-au oferit lui De Beers 5 000 guinee ca să le cedeze ferma, bietul olandez a crezut că, într-adevăr, dăduse norocul peste el. Avea să se convingă mai tîrziu că nu avusese de-a face cu nebuni, ci cu oameni de afaceri extrem de calculați.

Cînd și-a dat seama că fusese păcălit crunt, era însă prea tîrziu. Frații Rhodes nu cumpăraseră ferma ca să cultive pămîntul, așa cum crezuse bietul olandez, ci ca să-i răscolească. Solul nisipos al fermei conținea diamante în cantități impresionante. Singura consolare a fostului fermier — dacă mai putea fi vorba de așa ceva — a fost că patronii noii companii i-au făcut numele celebru, botezînd firma «De Beers Consolidated». Cei doi frați se îndreptaseră spre aceste locuri aflînd că un păstor găsise aici o piatră sclipitoare pe care o schimbase pentru cinci sute de oi, zece vaci și un cal. În regiune se vorbea mult despre «norocul păstorului», dar nu se dădea prea multă atenție faptului că pe acele meleaguri fusese de fapt descoperit, din întîmplare, un diamant de peste 80 carate. După cumpărarea fermei, Cecil Rhodes are o idee pe care o fructifică strălucit: își dă seama că săpînd va da, mai devreme sau mai tîrziu, de apă, ceea ce va face imposibilă continuarea căutărilor, și cumpără toate pompele pentru evacuarea apei pe care le găsește prin orașele din sudul Africii. Curînd firma fraților Rhodes se înscrie printre cele mai mari din lume.

GRANDOARE ȘI PRUDENȚĂ

Marea luptă începe însă abia acum, deoarece frații Rhodes veniseră relativ tîrziu la «ospățul» diamantifer și, oricît de ascuțit era simțul lor de afaceri, trebuiau să înfrunte concurenți puternici.

Garnitura care asigura legătura de cale ferată Johannesburg-Kimberley avea, în afara vagoanelor pentru marfă și călători, un vagon rezervat «cumpărătorilor de diamante». Acest vagon era socotit mijlocul de transport personal al lui Bernard Barnato, proprietarul unei dughene de scînduri cu o inscripție modestă — «Cumpărător de diamante autorizat», dar care era de fapt regele neîncoronat al Kimberley-ului. Lupta dintre frații Rhodes și Barnato a durat 16 ani și s-a încheiat cu acapararea firmei acestuia din urmă. La 18 iulie 1889, Cecil Rhodes semna cel mai mare cec cunoscut pînă atunci în istoria financiară, în valoare de 5 338 650 lire sterline, și compania «De Beers» devenea atotputernică peste diamantele sud-africane. Cecil moare în 1902 și imperiul fraților Rhodes încape curînd în mîna unui emigrant german, Ernest Oppenheimer, care îi lasă moștenire fiului său, Harry Oppenheimer.

Compania «De Beers» avea o capacitate anuală de producție egală cu întreaga cantitate de diamante extrase în lume pînă la mijlocul secolului trecut. Pentru a se evita scăderea prețurilor s-a pus însă la punct un sistem savant de «dozare» a cantităților lansate pe piață.

Era firesc ca terenurile de unde se recoltau zilnic tone de nisip diamantifer să fie păzite cu strășnicie. Baraje de sîrmă ghimpată, rețele încărcate cu electricitate, cîini polițiști, elicoptere de observație, oameni-broască pentru supravegherea litoralului, percheziții obligatorii și trecerea prin fața aparatului cu raze X pentru orice vizitator, inclusiv pentru președintele companiei — se înscriu în ansamblul măsurilor de precauție. Ele nu sînt egalate decît de cele luate deasupra perimetrului oceanic, unde se draghează mîl bogat în diamante. Faimoasa «De Beers» a creat două filiale, «Consolidated Diamond Mines» și «Marine Diamond Corp», care controlează plajele și spațiul submarin în dreptul «coastei de diamant» — Sperrgebiet. Se spune că, odinioară, dacă te aplecai și luai un pumn de nisip, găseai cu siguranță și cîteva diamante; din 1908, de cînd se desfășoară exploatarea sistematică a acestor locuri, pietrele prețioase aflate la îndemînă s-au rărit. Deșertul aspru, care se întinde mulți kilometri de la țărm, ca și valurile dezlănțuite ale oceanului constituie suficiente elemente de natură să-i descurajeze pe cei tentați «să culeagă» bogății; cu toate acestea, pătrunderea pe acest țărm este la fel de riguros împiedicată ca și pe celelalte domenii «De Beers».

...Între timp, pe meleagurile unde micul Pavka găsise cîndva o «mărgea» s-a născut «fabrica de diamante» a Uniunii Sovietice. La mijlocul lanțului muntos al Uralilor, Sciugor, afluent al Peciorei, poate fi considerat o adevărată uzină de diamante. Nisipul diamantifer este strîns de drage. Cînd pe ecranul de bord apare semnalul zăcămîntului kimberlite — roca în care se ascund cristalele dure

Coroana imperială a Iranului, făcînd parte din tezaurul statului, nu este purtată de șahinșah decît la ceremonii. Coroana are montat în mijloc un uriaș diamant cu ape trandafirii «Darya-I-Noor», considerat la fel de frumos și prețios ca celebrul «Koh-I-Noor» care împodobește coroana regală a Angliei

Tronul numit al lui Nadir — șahul Persiei între anii 1736 și 1747 — face parte tot din tezaurul de stat al Iranului. Piesă unică în lume, tronul e făcut din lemn acoperit cu aur și încrustat cu 26 733 pietre prețioase — diamante, rubine, safire și smaralde.

Pentru fiecare carat de diamant, 250 tone de pămînt răscolit. Fotografia pe care v-o prezentăm a fost făcută în India, unde, ca și în Republica Sud-Africană sau Rhodesia, exploatarea primitivă a diamantului coexistă cu metodele mecanizate.

DRUMUL DIAMANTULUI

Ca și celelalte diamante celebre, și acesta, supranumit «diamantul albastru», are o istorie agitată. Un episod: adăugat la colecția de diamante ale coroanei de Ludovic al XIV-lea, purtat de Maria Antoaneta, este furat în 1792; cinci dintre făptași sînt condamnați la moarte.

de diamant — sună alarma: roca este adusă la suprafață și supusă unui tratament chimic special, iar apoi este separat cel mai strălucitor, mai dur și mai limpede dintre minerale. Din mîlul negru al Sciugoriului se naște faima comorilor din Urali. Regiunea siberiană Iakuția completează, la rîndul ei, harta bogățiilor diamantifere ale Uniunii Sovietice.

ÎNTRE GENEZĂ ȘI IMITAȚIE

Asupra formării diamantelor există mai multe teorii. Cea admisă de majoritatea oamenilor de știință presupune că, în urmă cu circa 70 milioane de ani, la adîncimi mai mari de 200 km, la o presiune de 50 000 kg pe cmp și la o căldură de cel puțin 3 000°, atomii de carbon pur au început să se cristalizeze. După răcirea scoarței, care a durat milioane de ani, exploziile subterane au împins rocile diamantifere spre suprafața pămîntului. Cu timpul eroziunea a atacat culmile vulcanilor și rocile au început să se răspîndească. Cît timp nisipurile de pe anumite plaje din India și Brazilia au fost unica sursă de diamante, nimănui nu-i trecea prin minte că undeva pe pămînt această piatră prețioasă s-ar putea găsi depozitată în veritabile mine. Și minele acestea există. Tot așa cum n-ar fi exclus ca decenile care vin să aducă confirmarea ipotezei geofizicianului George Kennedy de la Universitatea din Los Angeles, care, pornind de la ideea că diamantele au fost aduse la suprafața pămîntului de activitatea vulcanică, a emis teoria că la adîncimea de 200 km diamantele sînt la fel de frecvente ca firele de nisip pe plajă. Deocamdată însă mijloacele necesare pătrunderii la o asemenea adîncime lipsesc...

Paralel cu exploatarea zăcămintelor cunoscute și căutarea de rezerve noi, se fac încercări pentru crearea diamantului artificial. S-a ajuns la concluzia că din grafit încălzit la 2 500° și supus unei presiuni de 13 000 kg pe cmp se obține diamant sintetic. Pînă în prezent nimeni n-a izbutit însă să «producă» diamante suficient de mari pentru a fi folosite ca bijuterii, ci *numai praf de diamant* și diamante industriale minuscule.

Data unanim admisă a nașterii diamantului «fabricat»: 1953. Locul nașterii: Suedia. Dar bucuria obținerii primelor 40 de pietricele, după 23 de ani de strădanii, i-a făcut pe specialiștii suedezi să uite să breveteze metoda de producție. În consecință, în 1955 compania americană «General Electrics» a copiat procedeul suedez de fabricare a diamantului artificial, iar în 1958 «De Beers» a considerat că se poate lansa și în producția diamantului sintetic după același procedeu, pe care a avut însă grijă să-l breveteze, bineînțeles pe numele său. A urmat un proces răsunător — în cursul căruia nici nu s-a mai făcut aluzie la faptul că descoperirea aparține savanților suedezi — pentru ca în cele din urmă cele două companii să ajungă la un compromis...

Deocamdată diamantele artificiale sînt departe de a putea face concurență vestitelor «Koh-i-Noor», «Orlov», «Steaua Sudului», «Cullinan», «Regent» sau «Marele Mogol». Nici măcar diamantelor de dimensiuni obișnuite, ale căror «focuri» sclipesc în vitrinele magazinelor de bijuterii. Totuși se pare că momentul cînd piatra artificială va detrona diamantul natural se apropie inevitabil. Există, desigur, îndoieli legate de calitatea diamantului artificial: în definitiv, perlele de cultură, adeseori chiar mai perfecte decît cele naturale, au totuși un preț considerabil mai scăzut. Putem spune că, în orice caz, sintetizarea diamantului artificial a făcut să înghețe pentru o clipă zîmbetul pe chipul satisfăcut al proprietarilor de terenuri diamantifere din Africa de Sud și ai traficanților de la Londra, Amsterdam și Anvers.

ADEVĂRUL DESPRE «RUDA SĂRACĂ»

Sigur este că, cel puțin pe piața diamantului industrial, concurența produsului sintetic se va face din ce în ce mai mult simțită. Și de fapt aceasta este «marea piață» a pietrei prețioase. Notiunea de diamant s-a confundat prea des cu cea de bijuterie; «ruda săracă», nu îndeajuns de frumoasă, prezintă un interes mai mare chiar decît nobilele diamante de podoabă. Nu există nici un alt produs în stare să taie, să graveze, să netezească sau să rupă mai bine decît diamantul. În prezent 75 la sută din diamantele recoltate în lume sînt destinate scopurilor industriale. Statisticile indică faptul că în 1969 au fost vîndute în întreaga lume 45 milioane de carate pentru a fi utilizate în domeniile industrial și științific. Este, de pildă, semnificativă folosirea diamantului pentru tăierea cauciucului, sticlei, chiar a pastelor alimentare. S-a calculat că un ferăstrău, de orice tip, cu pînză din diamant are o rezistență de zeci și chiar de sute de ori mai mare decît celelalte. Principalele calități ale diamantului — duritatea și transparența — au înlesnit o serie de cercetări în domeniul presiunilor înalte. Alvin van Vannelberg, de la Biroul de măsuri din Statele Unite, a pus la punct celula de presiune cu diamant, un aparat care poate încăpea într-un buzunar și este capabil să producă presiuni pînă la 140 000 kg pe cmp. Diamantul este utilizat pe scară largă și în producția de sîrmă foarte subțire, de oțel, de aramă sau de tungsten, în industriile electronică și aerospațială. Un avion modern, de exemplu, are nevoie de 80 km de fire și cabluri. Or, pentru producția acestora este suficient să se percuteze un diamant la dimensiunile dorite. Se pot realiza cel puțin 10 000 km de sîrmă la dimensiunea stabilită, fără să se modifice calibrul, iar apoi piatra poate fi folosită pentru «trasarea» unui fir de sîrmă ceva mai gros. Cît privește găurirea diamantului, în ultima vreme au fost elaborate metode bazate pe ultrasunete și pe laser.

Materialele plastice cele mai noi utilizate la coroanele dentare sînt amestecate cu praf de diamant pentru a li se conferi un plus de rezistență. Lamele metalice utilizate la tăierea milimetrică a siliconiului pentru semiconductori sînt consolidate cu praf de diamant. Cele mai bune ace de fonograf și de înregistrare a discurilor au capete de diamant. Un oftalmolog din Wilmington (S.U.A.), dr. Davis G. Durham, a realizat un bisturiu cu lamă de diamant, cu ajutorul căruia a făcut 200 de operații; acest instrument poate fi de asemenea folosit la operațiile pe urechea interioară și în *grefele vaselor sanguine*. S-a constatat că, mărită de o mie de ori la microscop, minuscula lamă apare perfect dreaptă, în timp ce lamele similare de oțel au un aspect crenelat. Acest bisturiu completează colecția instrumentelor medicale bazate pe diamant, singurul material capabil să taie fără să rupă țesuturile cele mai fine ale corpului omenesc.

*

...Atunci cînd sîntem orbiți de razele strălucitoare ale pietrei nestemate, să ne amintim deci că diamantul este, mai presus decît bijuterie, un prieten al omului. Și un element esențial al progresului tehnic, al dezvoltării.

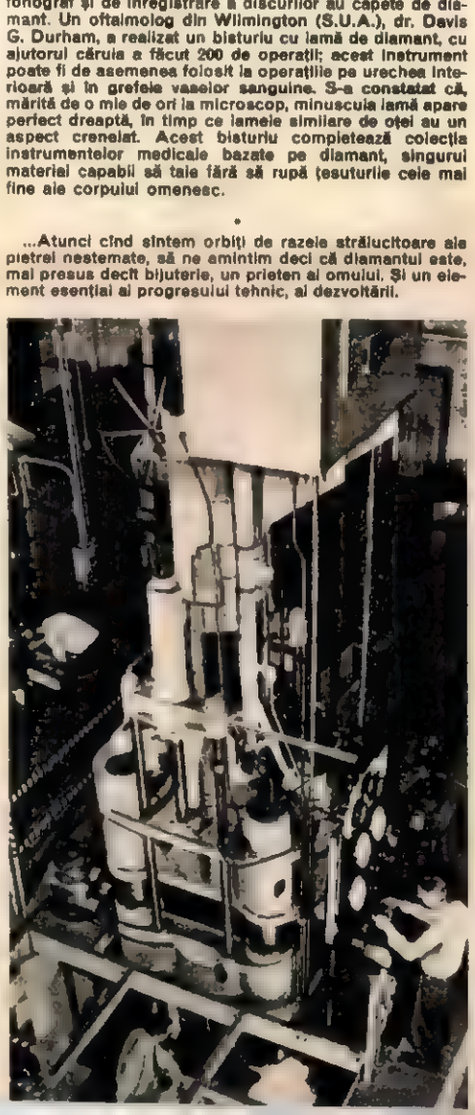

Din grafitul încălzit la 2 500 grade, și supus unor mari presiuni în agregate asemenea celui din fotografie, se obțin diamante sintetice — o continuă amenințare potențială la adresa celor naturale.

literare

de **G. DIMISIANU**

NICOLAE MĂRGEANU:

ROMANUL CARE UCIDE

Comentariile critice sînt destul de ingrate cu un domeniu de manifestare scriitoricească pe care s-ar cuveni să-l urmărească cu mai multă atenție, dacă nu pentru altceva cel puțin pentru argumentul că reprezintă, la noi, o creație exclusivă a literaturii actuale. Este vorba de romanul polițist, gen popular cu care generațiile mai vechi s-au hrănit împortîndu-l în cantități uriașe, de cele mai multe ori prin intermediul unor întreprinzători animați de pure rațiuni comerciale, indiferenți așadar față de calitatea literară a textelor transpuse în românește. Înainte de război nu sînt semnalabile preocupări autohtone în această direcție, în afara unor cazuri accidentale (cum ar fi, între altele cîteva, *Amindoi* de Liviu Rebreanu, un roman țesut pe canava polițistă), dar ele nu au format, desigur, obiectul unei activități profesionalizate, ca și inexistentă în acea perioadă.

O astfel de activitate s-a dezvoltat în anii din urmă prin contribuția unor scriitori deveniți repede cunoscuți în medii largi, cum ar fi Constantin Chiriță, Haralamb Zincă, Teodor Constantin sau Nicolae Mărgeanu (de a cărui ultimă lucrare ne ocupăm aici), autori care, deși s-au manifestat și se manifestă și în alte direcții de creație, acordă un interes special și susținut domeniului de care vorbim, iar unii par decișî chiar să i se dedice integral. Tendința credem că trebuie încurajată, fiindcă are destule șanse să schițeze, în cuprinsul literaturii de astăzi, un capitol de sine stătător și o face înfruntînd o prejudecată încă de mulți împărtășită: aceea a genurilor minore. Este încă de luptat pentru impunerea unei constatări de bun-simț; poți rămîne scriitor nesemnificativ abordînd marea problematică existențială, marile teme, după cum poți crea opere nemuritoare fixat la registrul temelor minore. Inutil de a mai aduce exemple din nenumăratele pe care le oferă orice literatură din orice epocă.

Dar să nu amînăm prea mult prin acest preambul (totuși necesar) comentarea cărții lui Nicolae Mărgeanu, intitulată neliniștitor (în spiritul genului!) *Romanul care ucide* (Editura Dacia, Cluj). O narațiune polițistă de factură clasică, am spune, în sensul că accentul e pus pe inventiva complicare a unei întîmplări ce rămîne enigmatică pînă atunci cînd autorul socotește că este timpul să ne ofere dezlegarea, menținîndu-ne așadar permanent în plasa abilității sale epice. Dar nu e numai intrigă, acțiune pură în această carte, ci și observație psihologică, o intuire fină a reacțiilor interioare care distanțează întrucîtva personajele lui N. Mărgeanu de liniaritatea tradițională. Nu vom divulga, desigur, nimic din acțiunea propriu-zisă a romanului, mai ales că ceea ce vrem să subliniem ca realizare deosebită a scriitorului ține de alt aspect decît de ingeniozitatea construcției. Bineînțeles că înlănțuirea evenimentelor e făcută cu toată priceperea combinativă de care dispune un autor exersat, dar el nu rămîne la atît. Scontează un subtil efect de joc psihologic și îl obține deplin. Ideea sa originală e de a-l atrage, treptat, în cercul autorilor posibili ai crimei de care e vorba în carte (un număr limitat de indivizi, fiindcă faptul s-a consumat în spațiu închis) chiar pe narator. Implicarea acestuia e de ordin psihologic dar și faptic, fiindcă povestirea procură o serie de elemente în acest sens astfel că, progresiv, o suspiciune generală se instalează, alimentată prin frînturi de convorbire, gesturi retezate la mijloc, aluzii strecurate, totul dozat foarte atent și rezolvat în limita strictei verosimilități psihologice.

Cartea se citește cu dublu interes așadar: unul orientat spre intrigă, celălalt spre urmărirea faptelor de trăire interioară; iar la însușirile de rutinat constructor și bun observator moral să adăugăm simpaticul umor al lui N. Mărgeanu, un scriitor de resurse mai bogate decît i se recunosc în prezent.

UPSRUC-Găeşti

DUPĂ PRIMUL AN DE ACTIVITATE

Crearea, în iunie 1969, la Găeşti, a unei *Uzine de piese de schimb şi reparat utilaj chimic* s-a repercutat cu dublu efect în economia noastră. În primul rînd a fost rezolvată în bună parte problema necesarului de piese de schimb şi utilaje solicitate de giganţii industriei noastre chimice (Combinatul chimic-Craiova, Combinatul de fibre artificiale-Brăila, Grupul industrial chimic-Rîmnicu Vîlcea, Grupul industrial de aluminiu-Slatina, Combinatul petrochimic-Piteşti — asta ca să-i citäm doar pe cei mai importanţi). În al doilea rînd, construirea uzinei a însemnat o contribuţie adusă la crearea şi dezvoltarea a încă unui centru industrial pe harta ţării: oraşul Găeşti.

Alături de UPRUC-Făgăraş şi IMAC-Otopeni (Bucureşti), UPSRUC-Găeşti reprezintă astăzi unul dintre pilonii de bază ai industriei noastre chimice.

Aproape 7 000 de repere de piese de schimb se realizează aici într-o diversitate mare de tipodimensiuni, care necesită o concentrare a efortului pentru precizie. «La milimetru» a devenit o expresie cu largă circulaţie în colectivul uzinei din Găeşti, fie că e vorba de sectorul de fabricaţie a roţilor dinţate, fie că este vorba de secţia care finalizează operaţiunile de prelucrare şi execuţie a diverselor piese de schimb din aluminiu pentru cuvele de electroliză,cum ar fi: tija portanod, dispozitivele de prindere, conducătorii de curent pentru cuvele de electroliză ş.a.

Dacă ne gîndim că numai aceste piese din aluminiu reprezintă circa 15 la sută din valoarea totală a planului de producţie, găsim justificată atenţia specială care se acordă realizării lor, scopul reprezentîndu-l calitatea, care nu trebuie să fie cu nimic mai prejos decît a celor importate pînă mai ieri. (Ca urmare a obţinerii de către Grupul industrial de aluminiu-Slatina a semifabricatelor din aluminiu s-au putut realiza în ţară piesele enunţate.)

Unele din utilajele sau chiar numai piesele realizate la noua uzină din Găeşti sînt extrem de complexe. Amintim printre acestea: recipienţii sub presiune din oţel carbon şi inoxidabil destinaţi instalaţiilor din industria chimică; diversele tipuri de filtre necesare separării şi reţinerii unor materiale pulverulente rezultate din procesul de fabricaţie; atomizoarele — destinate procesului de uscare, montate acolo unde necesităţile de fabricaţie constau în obţinerea dintr-o masă lichidă a unor produse sub formă solidă (granule); diversele schimbătoare de căldură şi răcitoare; coloanele de uscare sau condensatoarele şi multe altele. Într-un viitor nu prea îndepărtat, numărul acestora va creşte considerabil, ca urmare a dublării producţiei globale, care se va înregistra în anii prezentului cincinal.

Exprimat valoric, aceasta înseamnă o producţie marfă de peste 300 milioane lei anual. Semnificativ ne apare faptul că această depăşire a actualului stadiu al producţiei se va obţine cu investiţii relativ mici, restul posibilităţilor asigurîndu-l acţiunile de autoutilare şi utilizare la maximum a suprafeţelor şi capacităţilor de producţie existente.

Continuînd acţiunea de asimilare în ţară a unor piese de schimb, UPSRUC-Găeşti va realiza o bogată gamă de astfel de produse, cu tipodimensiuni diferite, din fontă, oţeluri şi neferoase, care vor ajunge la circa 10 000 de repere, prezentînd un ridicat grad de tehnicitate şi încercînd să satisfacă, în continuare, cerinţele unităţilor din chimie.

Elementul care va interveni în profilul uzinei — reparaţia capitală a utilajelor chimice — va oferi, sîntem convinşi, întregului colectiv prilejul de a-şi afirma întreaga gamă a posibilităţilor profesionale, răspunzînd astfel încrederii ce i s-a acordat o dată cu încredinţarea acestui gen de lucrări.

De altfel, aşa cum ne informa directorul adjunct al uzinei, tov. ing. Nicolae Stanciu, cei peste 1 000 de elevi care vor păşi în 1972, pentru prima oară, pragul Grupului şcolar profesional de chimie, ce va funcţiona în cadrul uzinei, vor beneficia de admirabile condiţii de învăţătură, care vor stimula pregătirea lor, pentru ca atunci cînd vor trebui să acţioneze în producţie să facă dovada că şcoala i-a pregătit temeinic.

PUBLICITATE

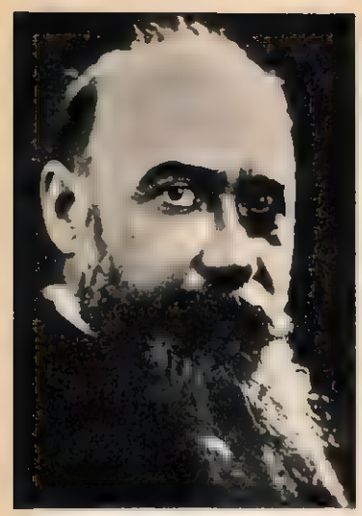

UN MARE CĂRTURAR AL POPORULUI ROMÂN

NICOLA

o sută de ani

de Vasile NETEA, doctor în istorie

CINSTIT DE UNIVERSITĂȚILE ȘI ACADEMIILE LUMII

Pentru meritele sale științifice, mai înalte în istorie — poate — decît ale oricărui altuia din contemporanii săi, N. Iorga a fost proclamat Doctor honoris causa *al principalelor universități europene și americane și ales membru a peste 20 de academii și institute de istorie. Începutul l-a făcut Universitatea din Bruxelles, care l-a proclamat* Doctor honoris causa *în 1923; rînd pe rînd i s-a făcut apoi aceeași onoare de către universitățile din Paris, Roma, Oxford, Strasbourg, Geneva, Lyon, Bratislava. În Statele Unite a fost proclamat* Doctor honoris causa *al Universității Columbia.*

Academiile și institutele din Paris, Roma, Veneția, Praga, Stockholm, Varșovia, Napoli, Belgrad, Atena, Lisabona, Santiago de Chile, Alger l-au ales membru de onoare, activ sau corespondent.

Fotografia de față reprezintă un aspect de la ceremonia acordării titlului de către Universitatea din Oxford (1930). Alături de marele istoric — îmbrăcat în toga tradițională a universității — se află d-na Ecaterina Iorga și N. Titulescu, ministru al României la Londra, precum și membri ai legației.

REPREZENTÎND ROMÂNIA LA CONGRESELE INTERNAȚIONALE DE ISTORIE

În perioada interbelică, N. Iorga a fost principalul reprezentant al României la congresele internaționale de istorie.

În 1921 a participat astfel la Congresul de istoria artelor ce s-a ținut la Paris; în 1923, la Congresul internațional de istorie de la Bruxelles; în 1924, la Congresul de bizantinologie organizat la București din inițiativa sa; în 1927, la congresul similar de la Belgrad; în 1928, la Congresul internațional de la Oslo; în 1929, la Madrid; în 1930, la Cambridge; în 1933, la Varșovia; în 1935, la Congresul de studii bizantine de la Roma; în 1938, la Zürich. La toate aceste congrese N. Iorga a adus o amplă contribuție la dezvoltarea istoriei ca știință și la cunoașterea istoriei poporului român.

Fotografia alăturată îl reprezintă în rîndul celor mai de seamă istorici ai lumii, întruniți în septembrie 1938 la Zürich. La acest congres N. Iorga a prezentat comunicarea: **Permanențele istoriei.**

Profesor, istoric, poliglot, critic și istoric literar, poet și autor dramatic, ziarist, orator, om politic, ctitor și conducător de așezăminte și publicații științifice și culturale, Nicolae Iorga — născut la 5 iunie 1871 în orașul Botoșani — a ilustrat timp de 50 de ani toate compartimentele vieții publice românești, impunîndu-se ca una dintre cele mai copleșitoare personalități ale timpului său.

Numit în 1894, după studii strălucite făcute la Paris, Berlin și Leipzig, profesor de istorie universală la Universitatea din București, în anii următori N. Iorga a fost solicitat să predea și la Academia de înalte studii comerciale și industriale, la Școala superioară de război din capitala României, precum și la Sorbona, unde în anul 1921 a fost numit profesor agregat. Dominat de o impetuoasă vocație didactică, înzestrat deopotrivă cu darul de foc al cuvîntului, rostit profund și ager într-o nemărginită gamă de posibilități și nuanțe, ca și cu geniul cercetării, studierii și interpretării documentelor în sugestive și avîntate forme și formule literare, N. Iorga a fost prin excelență profesor. — *Il professore*, cum aveau să-i numească italienii — profesoratul constituind pentru el adevărata bază a creației sale științifice în toate domeniile, adevărata forță și sursă a prestigiului său.

Cu aceeași pasiune s-a dedicat și cercetării științifice în cadrul Academiei Române — al cărei membru activ a fost ales în 1911 — și al institutelor înființate de dînsul, precum și difuzării culturii în masele largi prin intermediul «Ligii culturale»,— al cărei secretar general a fost ales în 1908, iar președinte în 1919 — al Universității populare de la Vălenii de Munte,— creația sa — al Radiodifuziunii și al atîtor alte societăți și așezăminte culturale.

Nici un istoric român n-a abordat un cîmp de cercetare mai vast și mai felurit ca N. Iorga, el fiind în același timp istoric al vieții publice a românilor, al luptei lor pentru unitatea statului național, al civilizației, literaturii și artei românești, al învățămîntului, al armatei române, al comerțului, agriculturii și industriei, al tuturor formelor de viață și muncă românească, precum și al locului pe care românii îl ocupă în istoria lumii.

Sintezele sale cu privire la istoria românilor — *Geschichte des Rumänischen Volkes* (scrisă în două volume, 1905); *Histoire des Roumains et de leur civilisation* (Paris, 1910). *Istoria românilor* (zece volume, 1936–1939) — reprezintă cele mai grandioase realizări ale istoriografiei române vechi.

Concomitent cu cercetarea istoriei românilor, N. Iorga a întreprins largi investigații și asupra istoriei universale, dînd și în acest domeniu, pe lîngă numeroase lucrări consacrate Imperiului bizantin, Imperiului otoman, Franței, Italiei, Angliei, Austriei, Germaniei, Serbiei etc., o amplă sinteză intitulată: *Essai de synthèse de l'histoire universelle* (patru volume, Paris, 1924–1928).

În ultimii ani ai vieții a întreprins o uriașă lucrare care, în 25 volume, trebuia să cuprindă *Istoriologia umană*, cu alte cuvinte, întreaga istoria umanității de la comuna primitivă și pînă în contemporaneitate.

Deși idealist ca formație și adept al dezvoltării societății omenești pe cale de evoluție, N. Iorga a dat totuși o accentuată atenție și factorilor materiali și a scris despre răscoalele și revoluțiile românești pagini de largă comprehensiune și justificare.

Mai mult decît oricare din istoricii vremii sale, N. Iorga a menținut un necontenit contact cu actualitatea, istoria fiind considerată nu numai ca un studiu al faptelor din trecut, ci și ca un impuls permanent pentru noi acțiuni, pentru fecundarea zilei curente. «Pulsul preocupațiilor noastre — afirma el în lecția de deschidere din anul 1920 — să bată în ritmul, fie și înfrigurat, al timpului. Orice subiect am trata, îndată ce trecem de domeniul pe care să-l știm mărginit și să-l concepem modest, al constatărilor noi, cu care se îmbogățește istoria, *să-l interpretăm în sensul vremii noastre, să-i stoarcem ceea ce această vreme dorește pentru folosul ei. Să pornim de la societatea contemporană și să revenim la dînsa*».

Autor a peste 1 250 broșuri și volume — multe dintre ele scrise în limbile franceză, germană, engleză și italiană — și a peste 25 000 articole, evocări și studii, N. Iorga oferă totodată și un elocvent exemplu de muncă.

Pasiunii pentru arhive și biblioteci N. Iorga i-a adăugat în mod permanent și pe aceea de a călători, el fiind — atît în țară cît și în străinătate — unul dintre cei mai asidui călători ai timpului său și totodată unul dintre cei mai fecunzi autori de note și studii de călătorie. Ca și Eminescu, Iorga a ajuns să fie «stăpîn pe tot patrimoniul în timp și spațiu al poporului român».

Asimilarea imensei opere a lui N. Iorga pretinde însă un lucid discernămînt critic, fiindcă, întocmai ca și alți mari savanți, Iorga nu este nici el infailibil. Infailibilității sale i se opune de altfel însăși materia de lucru a istoricului, care prin nesfîrșitele documente ce o alcătuiesc — documente care nu se descoperă toate deodată — este supusă necontenit la restructurări și adău-

ȘI AL LUMII, O PERSONALITATE COPLEȘITOARE:

E IORGA de la naștere

giri, ce determină adeseori schimbarea unor opinii și puncte de vedere anterioare. Noilor documente, apărute adesea pe neașteptate, li se adaugă apoi pe parcurs noi metode de cercetare și apreciere, a căror confruntare cu trecutul cer istoricului aprecieri și concluzii deosebite de cele ale înaintașilor. În astfel de condiții, erorile sau contradicțiile sînt firești, dar nu acestea sînt concludente pentru valoarea unui istoric, ci — în cazul de față aplicate la Iorga — părțile pozitive ale operei lui, *noul* adus de el față de cunoștințele anterioare. Influența exercitată asupra contemporanilor, atitudinea progresistă față de problemele timpului său, iar din acest punct de vedere, deși soluțiile sale, bazate pe constatări lucide, n-au fost întotdeauna — mai ales în domeniul politic — eficiente, Iorga rămîne, fără îndoială, un istoric și un luptător cu îndelungată audiență la posteritate.

Mai puțin viabile sînt anumite părți din opera sa literară, îndeosebi poeziile și piesele de teatru, precum și unele din aprecierile sale critice asupra unor scriitori moderni ca T. Arghezi, Lucian Blaga, Ion Minulescu, G. Bacovia, I. Barbu ș.a.

Paralel cu activitatea științifică, N. Iorga a desfășurat și o intensă activitate ziaristică, el fiind unul dintre cei mai mari publiciști români. Prin articolele sale, savantul a luat în 1907 apărarea țăranilor români răsculați, a militat pentru realizarea unității politice a poporului român, iar în anii 1934–1940 a dus o înverșunată campanie împotriva nazismului cotropitor. Întreaga sa activitate a fost dominată de un profund patriotism și de o imensă iubire pentru toate popoarele lumii chemate să înfăptuiască împreună — pe calea păcii — o civilizație și o cultură care să fie a tuturor.

Campania împotriva nazismului și a acoliților săi din interior — legionarii — a fost purtată de marele cărturar cu prețul propriei sale vieți, fiindcă în seara zilei de 27 noiembrie 1940 el a fost răpit de la masa de lucru de la Sinaia, unde redacta «Istoriologia umană», și ucis în condiții mișelești.

Prin opera sa gigantică și multilaterală, N. Iorga a rămas în conștiința poporului român, ca și a celorlalte popoare, ca unul dintre cei mai mari luptători pentru știință și cultura, pentru libertatea și pacea popoarelor, — a tuturor popoarelor — un far de orientare a umanității atît pentru prezent cît și pentru viitor.

■

O MIE DE CONFERINȚE!

N. Iorga a fost unul dintre cei mai mari conferențiari nu numai ai poporului român, ci și ai lumii. Numărul conferințelor sale ținute în principalele orașe ale Europei și ale Statelor Unite ale Americii se ridică la aproape o mie.

În fotografie: marele învățat vorbind în amfiteatrul Richelieu de la Sorbona (1921). În anii următori a ținut conferințe în orașele franceze Lyon, Strasbourg, Nancy, Amiens ș.a., precum și la Londra, Oxford, Cambridge, Roma, Veneția; Milano, Genova, Berna, Geneva, Zürich, Praga, Bratislava, Bruxelles, Varșovia, Cracovia, Lvov, Copenhaga, Oslo, Upsala, Stockholm, Madrid, Sevilla, Barcelona, Lisabona, Coimbra, Belgrad, Atena etc., etc.

În Statele Unite a vorbit, în anul 1930, la Columbia University, la universitățile din New York, Indiana Harbour, Los Angeles și altele. Conferințele sale atingeau teme atît din istoria țărilor vizitate cît și din istoria lumii și a poporului român.

PRINCIPALA OPERĂ ISTORICĂ A SAVANTULUI

Coperta volumului I din principala operă a lui N. Iorga: Istoria românilor. *A apărut la București, în zece volume, între anii 1936 și 1939. Vol. I (partea I) e intitulat* Strămoșii, *iar partea a II-a,* Sigiliu Romei; *vol. II,* Oameni pămîntului, *III,* Ctitorii; *IV,* Cavalerii; *V,* Vitejii; *VI,* Monarhii; *VII,* Reformatorii; *VIII,* Revoluționarii; *IX,* Unificatorii; *X,* Întregitorii. *Sub titlul* L'Histoire des Roumains et de la romanité orientale, *opera a fost tradusă și în limba franceză.*

INIȚIATOR AL PRIMULUI CONGRES GENERAL DE BIZANTINOLOGIE

Între 14–24 aprilie 1924 s-a ținut la București — din inițiativa lui N. Iorga — primul Congres general de bizantinologie. După congres, participanții au fost conduși de N. Iorga într-o excursie în Moldova. Iată-l în frunte cu inițiatorul congresului pe scara și în fața pridvorului sălii gotice de la biserica Trei Ierarhi din Iași.

UN PASIONAT CERCETĂTOR AL ARHIVELOR

N. Iorga a descoperit un uriaș număr de documente în numeroasele arhive pe care le-a cercetat atît în țară cît și în străinătate. Ele au fost publicate sub diferite titluri: Acte și fragmente cu privire la istoria românilor *(3 vol., 1895–1897);* Studii și documente cu privire la istoria românilor *(31 vol., 1901–1916);* Documente cu privire la istoria românilor *(colecția Hurmuzaki, vol. X, XI, XII, XIV, XV).*

Prin documentele publicate de marele cărturar — deși unele din ele cuprind erori de transcriere — s-a reînnoit întreaga istorie a României.

Coperta reprodusă reprezintă partea a III-a din vol. XV din colecția Hurmuzaki.

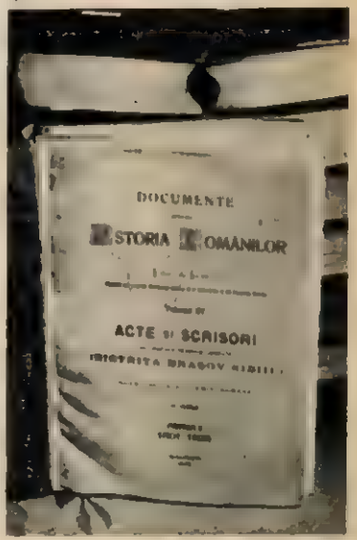

CTITOR DE AȘEZĂMINTE CULTURALE

N. Iorga și-a legat numele și de numeroase ctitorii, de așezăminte și institute de cultură și știință. Amintim dintre acestea: Universitatea populară de la Vălenii de Munte *(1908);* Institutul de studii sud-est europene *(1914);* Școala română din Franța *(Fontenay-aux-Roses, 1921);* «Casa Romena» de la Veneția *(1930);* Institutul de istorie universală *(1936), azi Institutul de istorie «N. Iorga» (bd. Aviatorilor nr. 1).*

Fotografia reprezintă acest institut, construit după indicațiile sale, și căruia i-a lăsat cea mai mare parte din biblioteca sa

DE BUNĂVOIE

ȘI NESILIT DE NIMENI

de **Rada POPOVICI** și **Tudor JIANU**

După unele teorii, civilizația modernă, trepidînd intens în marile metropole și centre industriale, uniformizează viața pînă la anihilarea personalității umane. De aci încercarea de evaziune a individului, care alege drept formă de apărare însingurarea. Cei care se împotrivesc mai înverșunat tentativei de uniformizare sînt, pare-se, tinerii. Dar dacă însingurarea este o formă consacrată de protest, acceptarea ei, ca atare, se manifestă paradoxal: spiritul gregar le dă, uneori, tîrcoale tinerilor, bunăoară, prin copierea în masă a clișeelor vestimentare sau de limbaj. Fenomenul este de mai mare ori de mai mică întindere, de la caz la caz. Oricum, epoca noastră declanșează și ea un specific distinct în viața socială, după cum descoperirea combustiei cu aburi — să zicem — a lăsat la vremea sa o anume amprentă.

— Tinerii din ziua de astăzi nu au însușirile necesare pentru a deveni «oameni de casă», adică să întemeieze o familie statornică.

Declarația ritoasă a pensionarului Vasile Grigorescu (fost profesor) ne-a pus pe gînduri.

— De ce credeți asta?

— Fiindcă sînt mult prea grăbiți. Parcă nu ar avea timp pentru nimic, n-ar avea nevoie de nimeni. Căsnicia solicită o răbdătoare înțelepciune pentru a putea păstra armonia și înțelegerea. Eu nu-mi pot imagina un tată cu cămașă de culoare țipătoare și pantaloni cu tot felul de fermoare și ținte. Dacă educația unui copil este lăsată pe seama unor părinți tineri cu asemenea ținută, eu cred că avem temeiuri să fim îngrijorați pentru fizionomia morală a viitoarelor generații.

Omul era sincer în convingerile și în grija sa. Să însemne asta că spusele sale sînt perfect adevărate? Firește, o concluzie definitivă nu putem trage. Totuși, iată o probă desprinsă dintr-un studiu recent întreprins de Centrul de cercetări pentru problemele tineretului. Un eșantion ales din industrie ilustrează că proporția bărbaților căsătoriți este de 6,8% pentru cei în vîrstă de 19–21 ani, crescînd pînă la 49,8% pentru cei de 22–26 ani. Pentru femei, datele corespunzătoare cresc de la 29,4% la 61,9%. Cîți dintre acești tineri și tinere poartă cămăși roșii sau portocalii mini sau maxy, nu știm. În orice caz, certitudinea interlocutorului nostru, precum că tinerii nu au timp pentru căsnicie, este, în cazul de față, contrazisă. Au timp... aproape ca pe «vremea» sa

S. Cristescu, proaspăt absolvent al Institutului de limbi străine, este căsătorit și are un copil de aproape doi ani: «Între generații au fost, de cînd lumea, anumite neconcordanțe de păreri. Bunăoară și mie îmi este greu să concep un tată cu gîtul înțepenit în gulerul de celuloid mînînd cărucioruI copilului. Esențiale nu sînt culoarea cămășii tatălui sau coafura mamei, pentru viitorul de om al copilului. Seriozitatea și profunzimea unor tineri nu rezidă neapărat în tăietura clasică a vestimentației. De fapt mi se pare logic și firesc să existe nepotriviri între epoca tramvaiului cu cai și cea a navelor cosmice. Chiar dacă se încearcă iar moda de pe vremea bunicii, e greu să te-ntorci înapoi și la mentalitate. Și de ce am face-o de fapt? De ce ne-am împotrivi mersului înainte?»

Am discutat și cu un grup de tineri constructori din zona Brazi. Tehnicianul Doru Popovici s-a lansat într-o arzătoare pledoarie: «Părinții noștri se simt foarte ofensați dacă nu le cerem consimțămîntul atunci cînd am decis să ne căsătorim. Și nu doar din orgoliu, ci pentru că îi stăpînește încă inerția. Desigur, înainte vreme o căsnicie se închega după îndelungi deliberări asupra dotei, a istoricului familiei din care descindea mirele sau mireasa și nu rareori «tîrgul» se strica pentru că una dintre părți nu ceda asupra zestrei maxime. Acum titlurile «nobiliare» au căzut, averea nu mai este un criteriu, și singurul... blazon a rămas în puterea minții și în afinitatea cu cel pe care l-ai ales ca tovarăș de viață. Cred că formula «de bunăvoie și nesilit de nimeni» are, în zilele noastre, un înțeles real»

Poate că zelosul adept al libertății opțiunii a omis, din nebăgare de seamă, rolul părinților — dincolo de tîrguri — în alegerea viitorului soț sau a viitoarei soții. Ne-am amintit, apropo de asta, că N. Vasile, tînăr inginer, s-a căsătorit din dragoste fulgerătoare cu o absolventă de liceu, abstracție făcînd de protestul «babacilor». După cîteva luni de convețuire ea s-a mutat la părinții ei, iar el la părinții lui, constatînd că nu s-au cunoscut îndeajuns înainte de căsătorie. Cîtă vreme trebuie să-ți studiezi logodnica sau logodnicul — iată un lucru pe care nimeni nu l-a prescris pînă acum ca pe o rețetă cu formulă fixă. O anecdotă spune că doi bătrîni, în jur de 70 de ani, s-au prezentat la starea civilă pentru căsătorie. Erau prac-

Ai unde să fii tu însuți? ▶

tic «logodiți» de peste 40 de ani. Cineva i-a întrebat de ce încheie căsătoria atît de tîrziu. Mirele a răspuns: «Nu-mi place să mă pripesc». Firește, atîta răstimp de chibzuială nu-i posibil decît la modul anecdotic. Dar iată opinia studentului V. Ursu: «N-aș vrea să mă căsătoresc cu ochii închiși și după aceea să mă întreb uimit: ce-i asta? Din păcate se mai întîmplă și așa, încît căsătoria, în loc să-ți ofere o certitudine fericită, este percepută ca o capcană în care nu știi cum ai intrat și, mai ales, din care nu știi cum să scapi...»

Afirmațiile profesorului pensionar de la început ne-au urmărit ca niște întrebări la care eram datori să răspundem cît se poate de riguros. Așa că, între altele, am căutat deslușiri și la Judecătoria sectorului I — București. Președintele judecătoriei Gh. Șiclovan, și vicepreședintele, Gabriela Gaspar, ne-au asigurat că în ultimii ani sînt rare excepții divorțurile care se cer după o perioadă scurtă de conviețuire în comun a tinerilor soți. (Deci tinerii au totuși vocația căsniciei.) Cei doi interlocutori avizați remarcau în schimb că ponderea reclamațiilor în procesele de divorț o dețin femeile. De ce? Fiindcă independența materială a femeii operează mutații și în reacțiile interioare. Jigniri, în aparență neînsemnate, lezează demnitatea soției, care participă egal (cel puțin... dacă nu punem

◀ *Aspectul exterior al tinerilor părinți are de-o face cu educația copilului?*

la socoteală și treburile casnice) la cheltuielile menajului. Iată deci o altă caracteristică a epocii contemporane. Bunicile și străbunicile noastre răbdau cu stoicism servitutile căsniciei. Numai din devotament și din dorința conservării armoniei familiale? Evident, nu. Teama pentru «ziua de mîine», lipsa oricărei profesii erau determinante, nici vorbă. În cercetarea efectuată în rîndul unui lot de tinere muncitoare (necăsătorite) din Pitești, la întrebarea: «Dacă viitorul soț ar avea un venit suficient pentru întreținerea familiei voastre, ați continua să munciți?» — peste 83% au răspuns categoric: «Da, aș munci mai departe».

Tînăra familie de medici Cornel și Doina Oproiu este de părere că într-o căsnicie durabilă se cere evoluția egală a celor doi soți, care pornesc aproximativ de pe aceeași platformă, indiferent de profesie. Căsnicia îți pune la îndemînă un spirit de ordine, un ritm de viață organizată, nu numai în limitele vieții conjugale, ci și în sfera socială Dar pentru ca nici unul dintre soți să nu bată pasul pe loc sau să rămînă în urma celuilalt, e necesară o completare reciprocă, o întrajutorare prietenească, generoasă, în toate treburile căsniciei, în creșterea și educația copiilor, care, ca și celelalte îndatoriri, nu-i drept să rămînă doar pe seama soției.

Firește, observația este cel puțin de bunsimț. Dar dincolo de latura ei ideală?...

A angaja o discuție, fie chiar sumară, asupra problemelor tinerei familii contemporane, recunoaștem, este o tentativă riscantă.

Revista noastră își propune totuși să dea curs mai departe acestei discuții, invitîndu-și cititorii să participe cu experiența și opiniile lor la această dezbatere, cu implicația răspunderii civice a fiecăruia în parte.

cronica judiciară

de Sergiu ANDON

ZELOSUL

Trenul a plecat la timp din Brașov, înțesat de oameni, — 3001 este un tren punctual, spre deosebire de altele — totdeauna e înțesat de oameni, călători ocazionali, dar mai ales navetiști, muncitori pe care îi presară prin stațiile dinspre Sighișoara, după care trenul se tîrăște mai departe, ușurat, spre Blaj, Teiuș..., mai departe. În ziua aceea nu ajunsese încă la Sighișoara, nu ajunsese nici măcar la Bod, ce mai... abia pornise din Brașov.

— Biletele la control!

Nu. Nu s-a zis așa. Verificarea începuse metodic, un conductor a început de la primul vagon, un altul, simultan, de la urmă, alți doi de la mijloc, spre extremități, conform instrucției, cu formula de politețe prevăzută de regulament:

— Prezentați, vă rugăm, legitimațiile dumneavoastră de călătorie!

Astfel s-a adresat și conductorul I.T. călătorilor înghesuiți pe ultima platformă a ultimului vagon. Unul dintre ei, un tînăr nesăbuit, stătea în afara vagonului, pe placa aceea metalică ce asigură legătura dintre vagoane, numită punte de intercomunicație, care acolo atîrna inutil, în gol, faptele petrecîndu-se, după cum spuneam, la sfîrșitul trenului.

Tînărul a arătat și el, de la distanță, de *afară*, un abonament pe care-l flutura spre privirile controlorului. I s cerut să-l înmîneze, abonamentul părea expirat, dar tinarul n-a vrut. L-a băgat la loc în buzunar. Conductorul l-a invitat să intre în vagon, călătorul în echilibru a refuzat.

I.T. a plecat să raporteze cazul șefului de tren, Vasile Groza. Șeful s-a deplasat personal, înfierbîntat, energic, decis să rezolve cu fermitate cazul. Stare de spirit pe care o sugerează, printre altele, neglijența cu care călca peste bagajele întinse pe culoare. Trenul trecuse de Stupini.

— Legitimația dumneavoastră de călătorie!

Tînărul a scos iarăși abonamentul probabil expirat, fluturîndu-l deasupra capului, și l-a băgat din nou în buzunar.

Vasile Groza a dat să-l apuce de haine. «Contravenientul» s-a retras cu un sfert de pas. Ceilalți călători au intervenit, sfătuind șeful de tren să aștepte pînă la prima oprire. Pericolul era evident. Dar Vasile Groza se înfierbîntase rău. A pășit el însuși pe puntea de intercomunicație ce atîrna în gol. Tînărul s-a retras pe tampon. Ceferistul era acum complet în afara vagonului. Cu o mînă se ținea, cu cealaltă încerca să-l apuce pe tînăr.

Trenul înainta cu viteză spre Bod. Insistențele celorlalți de a se aștepta oprirea erau tot mai aprinse. Drept răspuns, Groza a slobozit o înjurătură. O înjurătură la adresa tînărului, sudalmă prin care vroia să arate că puțin îi pasă de ce s-ar putea întîmpla.

Gheorghe Alexe, un călător care asista la scenă, a făcut o ultimă încercare de a-l tempera. S-a oferit să plătească el amenda pentru tînăr.

Prea tîrziu. Șeful era decis să fie ferm. Să nu pară moale, incapabil, necorespunzător, tras pe sfoară. Nu realiza că procedînd cu atîta imprudență nu dovedește autoritate, ci coboară la nivelul nechibzuinței tînărului. Cum se zice de obicei — nu s-a orientat.

L-a apucat pe contravenient de haină și l-a tras spre el. Tînărul a călcat în gol. Cu un ultim reflex, Vasile Groza s-a lăsat spre interiorul vagonului, încercînd să restabilească și echilibrul «victimei». Să-l țină. Dar tînărul atîrna acum doar cu un genunchi pe puntea aceea metalică, iar cu restul corpului în spațiul gol despicat de trenul în viteză.

Restul nu s-a petrecut, cum s-ar crede, fulgerător. Semăna mai degrabă cu o secvență dintr-un film de aventuri cu trucuri și cascadori, la care spectatorii naivi aplaudă și bat din picioare asistînd la lupta nefiresc prelungită, dinainte pierdută, cu legile fizicii. Ceferistul îl ținea cu disperare pe tînăr de veșminte, încercînd să-l salveze, dar corpul acestuia se lăsa tot mai mult în gol, se mai sprijinea de placa metalică doar cu bărbia, trenul trecea peste un pod, riul Ghimbășel, tălpile tînărului începuseră să se bată de traverse, de traversele ce defilau ameițitor, pînă ce ele, traversele și hăul din urma trenului, l-au înghițit cu totul, transformîndu-l într-o mogildeață inertă între șine, cu un abonament în buzunar, valabil sau expirat.

Scenă de groază al cărei spectatori n-au țipțit din limbă, n-au pișiit din buze, n-au aplaudat. Au vrut doar să-l linșeze pe zelos. Pe zelosul mai nesăbuit decît nesăbuita-i victimă, pe imputernicitul care n-a știut să aleagă metodele, să-și dozeze energia, să-și învingă mînia, nu mînia lui de *salariat*, ci mînia de om cu sufletul mic și mintea nechibzuită.

Procuratura locală Brașov l-a trimis pe Vasile Groza în judecată, în stare de arest.

mapamond'71

de Ioan GRIGORESCU

ȘANHAI

Eu, pe-aici, îl caut pe Kyo, eroul lui André Malraux, dar oriunde l-aș căuta nu aflu decît acel lucru pentru care el a luptat și și-a dat viața: Condiția umană. Ea înseamnă cinste, demnitate, egalitate în drepturi, responsabilitate liber consimțită în fața destinului colectivității. Ea înseamnă mîndria de a fi om. Cetățean. De a aparține unui popor al cărui nume nu se poate rosti decît cu respect.

Imaginea de ieri a acestui oraș, cea mai mare metropolă după Tokyo a continentului asiatic, ne este cunoscută din lecturi. Ea fascina aventurierii, îi atrăgea ca un Eldorado al corupției și desfrîului, junglă umană cu păduri ale păcatului ce păreau de nedefrișat, opiu și case de toleranță, foame și mortalitate infantilă de record mondial, dar mai ales afaceri răsunătoare, tenebroase, veroase, pe măsura unei adevărate citadele a Occidentului înfipte în inima Orientului. Prin ce miracol s-a putut produce curățirea? Ce extraordinară forță a răsturnat o lume ce părea pentru veșnicie instalată, reinstaurînd unica perenitate demnă de cuvîntul veșnicie: permanența poporului? Sînt întrebări la care, astăzi, toată lumea cunoaște răspunsul.

Înainte de orice, Șanhai înseamnă zece milioane de oameni. A 70-a parte din populația Chinei. Apoi înseamnă o capacitate tehnică și industrială de rang mondial. Port pentru sute de vase de mare tonaj, zgîrie-nori, universități și muzee celebre, cîteva pagode intrate în istoria artelor Orientului. Și copii, necrezut de mulți copii, de o frumusețe demnă de noblețea rasei, cu ochi migdalați, de tăciune, cu păr bogat, des, negru ca pana corbului, cu dinți tăiați din cristalinul orezului, cu obraji roșii, bucălați și o privire de o candoare, o inocență și o credulitate rar întîlnite. Cred că chinezii oferă tot ce au mai bun în viața lor copiilor, și dacă este ceva care să dea țării lor o frumusețe și o prospețime greu de imaginat de un ochi occidental, atunci copiii Chinei se cer scoși în față.

Drumul la Șanhai l-am făcut cu vreo cinci ani în urmă, dar am așteptat ca impresiilor de atunci să le fie verificată robustețea în fața scurgerii timpului, și astăzi constat cu uimire că nici nu mai am nevoie să apelez la însemnările din blocnotesurile acelei călătorii ca să-mi «împrospătez» memoria. Nimic n-a fost uitat, nimic n-a pălit în stratificarea altor și altor imagini culese ulterior de-a lungul și de-a latul pămîntului, căci Șanhaiul a rămas pentru mine ca o etapă vitală într-o existență.

Cum aș putea uita acea înserare galbenă, ușor picloasă, care se așternea ca o mantie de liniște peste orașul fără istov? Apoi noaptea nedormită, căutarea locurilor descrise de Malraux în «Condiția umană», certitudinea că îl zăresc pe Kyo într-atîția bărbați, excitația data de vagabondajul frenetic pe străzi pe care mi se părea că le-am mai umblat citind, puzderia de chinezi care mă întrebau de unde vin și, primind răspunsul, mă însoțeau în stoluri înconjurîndu-mă cu prietenia lor?

După un răgaz de două ceasuri, la hotel, am vrut să văd metropola trezindu-se în zori și am descoperit un tablou pe care niciodată nu mi l-aș fi putut închipui. Era către șase dimineața și, deodată, străzile pe care le cutreierasem noaptea mi-au apărut ca de pe altă planetă. Zeci de mii de oameni, tineri, bătrîni, femei și copii,ieșiseră în stradă și făceau gimnastică. Nu ceea ce ne închipuim noi, mișcări bruște cu trosnet de oase și icneli «suedeze», ci un balet lent, ca un ritual, unduire de brațe, poziții sacerdotale sau marțiale executate ca în animarea unor basoreliefuri antice, legănat calm de trupuri, încrucișări mingîietoare de spade și lănci din lemn, parcă în fața ochilor mei s-ar fi derulat cu încetinitorul un film în care oamenii s-ar fi străduit să plutească. Și o tăcere sacramentală, de imens templu, unde toți se închinau zeului sănătății. N-am putut rezista tentației și i-am imitat. Mi s-a zîmbit cu îngăduință și abia mai tîrziu am înțeles că ar fi trebuit să pătrund mai întîi tainele acestui balet și să mi le însușesc.

A doua imagine o datorez aceleiași dimineți și ea n-a mai fost întîmplătoare. Văzusem toată noaptea convoaie de cărucioare pe două roți, supraîncărcate cu saci și coșuri de pește și legume,și am ținut să vizitez una dintre piețele Șanhaiului. Întotdeauna am căutat piețele orașelor pe care le-am călcat, așa cum le-am căutat cimitirele, nunțile, gările sau maternitățile. O piață ca în Șanhai n-am mai văzut însă nicăieri pe pămînt. Nu atît abundența frapa, cît extraordinara curățenie a celor care vindeau și a ceea ce se vindea. Nu-mi puteam da seama dacă mă aflam într-o farmacie sau într-o banală piață de legume, de ouă, de carne și de pește. Picioarele de porc parcă fuseseră spălate în lapte, verdețurile străluceau ca într-o expoziție de propagandă comercială, fructele stivuite în piramide sclipeau de sănătate, prazul avea mustăți transparente, rădăcinile de lotus tăiate în felii erau ca niște piese de ornament din calcio-vecchio. Păsăretul eviscerat nu mai păstra pe pielea lui nici urmă de tuleie, ouăle păreau din fildeș, peștele strălucea fosforescent, crabii, scoicile și crustaceele înotau leneș în bazine cu apă limpede și peste toate domnea un parfum de bună-cuviință, de calm și de cumpătare.

Am trecut apoi printr-o textilărie din acelea ale căror produse fac faima țesăturilor chinezești pe orice piață occidentală, apoi am vizitat o uzină de mașini-unelte al cărei orgoliu era o gigantică presă hidraulică de 1 200 de tone, construită și pusă la punct după un proiect propriu, deoarece planurile inițiale fuseseră retrase de furnizor fără prea multe mustrări de conștiință. Presa era destinată fasonării arborilor cotiți pentru motoarele navelor de mare tonaj, și montarea ei s-a făcut utilizîndu-se cinci mii de cricuri de automobil. Pe atunci, presa nu produsese încă nici un ax de vapor, dar colosul era atît de perfect reglat încît mi s-a făcut o demonstrație de precizie cerîndu-mi-se să-mi pun ceasul pe platforma lui și să asist la prăbușirea masei de 1 200 de tone pînă la un milimetru deasupra geamului sub care ticăiau minutarele fragile.

Nu, frate Kyo, omule drag la moartea căruia am plîns ca un orfan, n-ai murit degeaba! Condiția umană există tocmai acolo unde o căutai.

Michèle Morgan

Doamna ecranului francez prezidează juriul celei de-a XXV-a ediții a Festivalului de la Cannes (în pagina 22 vă prezentăm unele aspecte ale festivalului).

O LUME CARE CÎNTĂ ȘI DANSEAZĂ

Hello, Dolly!

Păstrîndu-se în limitele unui cunoscut convenționalism, dar realizat fără stridențele iarăși cunoscute ale genului, filmul muzical «Hello, Dolly!» își dezvăluie și în fața noastră nota lui agreabilă. E vorba de «farmecul» unei lumi care își trăiește conștient și plenar bucuria de a exista în epoca birjelor și a tramvaielor cu cai: a rochiilor cu turnuri bogate, somptuoase sau grațios colorate; a modistelor frumoase și a negustorilor zgîrciți dar naivi — pe scurt, a acelui «fin de siècle» ce, descinzînd cu evidență de pe pînzele impresioniștilor, creează armoniile nostalgice ale unei lumi apuse.

S-au mai construit orășele în care s-au mai turnat cu mii de figuranți filme în culori cu și pe muzică. Dacă «Hello, Dolly!» este o reușită a genului, aceasta se datorează echilibrului pe care regizorul Gene Kelly (considerat, alături de Vincente Minelli și Stanley Donen, un maestru al genului) a știut să-l creeze între verosimilul conflictelor de comedie galantă (pigmentată cu note de satiră socială sau de fantastic ironic), partitura muzicală scrisă de Jerry Herman și coregrafia organic integrată în film și ingenios gîndită.

Deși pare scris special pentru Barbra Streisand, scenariul — ca la nu mai puțin celebrele «My Fair Lady» sau «West Side Story» — este de fapt o ecranizare a comediei muzicale de mare succes a lui David Merrick. Barbra-Dolly este cea care conduce cu o stranie notă de mister destinul său și al celor trei perechi de îndrăgostiți; Dolly este cea care, cu ironie și cu o tandră indiferență față de amănuntele neesențiale din viețile celor ce o înconjoară și o interesează, știe să creeze situații în spatele cărora să dispară sau să triumfe, după cum e cazul. O grație de felină, o siguranță firească și agreabilă îi conferă acestei actrițe, total diferită de tipul clasic sau chiar modern de vedetă, sașie și plinuță dar cu o voce minunată, un farmec cu totul deosebit. Un moment de neuitat — întîlnirea cu Louis Armstrong de la «Harmonia Gardens», în care e «filmată» muzica (îi vedem pe acest rege al jazului trăind intens, cu emoție și cu dăruire, fiecare sunet, fiecare cuvînt rostit)și în care Barbra-Dolly este, în sfîrșit, timidă.

După cum, cu totul altceva, dar la fel de izbutită, este secvența marii parade organizate cu prilejul Zilei independenței, cînd defilează simbolurile prosperității Americii din «epoca de aur», devenite între timp legende: cuceritorii vestului sălbatic, Armata salvării, pompierii, carele alegorice ale negustorilor de porci sau minunații cetățeni respectabili, demni, plini de sine.

Dar așa cum observa cu acuitate un critic francez, «Hello, Dolly!» este prăbușirea unei ordini sub loviturile neașteptate ale dragostei: capitalistul Vandergelder (interpretat cu aplomb de un celebru «dur», Walther Matthau) se va căsători cu femeia care-i va risipi banii; nepoata sa face o mezalianță cu un pictor sărac, iar onorabila modistă se combină cu băiatul de prăvălie (devenit totuși, conform «tradiției», asociat al patronului!). Lumea ordo-

film

nată, precisă și rece de la începutul filmului se destramă pe nesimțite în plăcerea muzicii și a dansului, tot așa cum, stilistic, în film se trece extrem de firesc de la cuvînt la cîntec și de la mers la dans. Partitura muzicală abundă în motive muzicale agreabile și — de fapt ai vrea să reții mai mult decît celebra «Hello, Dolly!» — coregrafia lui Michael Kidd reușește, dincolo de virtuozitate, să creeze momente de «picturalism dinamic» (dansul chelnerilor); în plus, ea izvorăște ca o mișcare vitală proprie, caracteristică grupurilor de personaje: de la orășenii care iau trenul spre New York, perechile de îndrăgostiți care dansează prin parcuri, la chelnerii sau la participanții la căsătoria lui Dolly. Imaginea semnată de Harry Stradling, luminoasă, nuanțată și rafinată în folosirea culorii, creează o dulce atmosferă «nebuniei» acestei lumi.

Gen în care unii au crezut că se mai poate experimenta și au experimentat (Minelli, Donen sau Kelly), considerat de alții prin excelență american (deși am mai văzut «Umbrelele din Cherbourg» și «Domnișoarele din Rochefort»), musicalul nu este doar unul din ultimele refugii ale cinematografului-spectacol, cum îl considera Ado Kyrou, ci este poate ceva mai mult: un film de artă pentru marele public, un film care poate satisface aproape orice categorie de spectatori.

Rodica S. POP

de la A la Z

de Constantin POPESCU

DARC Mireille

Actriță franceză de film și TV, născută la Toulon la 15 mai 1938. Malițioasă, spirituală, anticonvențională ca tip, ținută și joc, M.D. vine în cinema după ce cunoaște succesul la TV în cîteva realizări de frumoasă ținută (*La Grande Bretèche*, *L'été ou hiver* etc.) și cucerește o poziție de invidiat în ierarhia starurilor de film franceze, datorită mai ales unui film: *Galia* (1965) de Georges Lautner. Înainte de acest film reținuse deja atenția publicului (și producătorilor) în compoziții savuroase în filme ca: *Les distractions*, *La bride sur le cou*, *Les barbouzes*, și se impusese definitiv ca actriță de comedie în: *Domnul*, alături de Jean Gabin, *Virginie*, *Les Veinards*, *La chasse à l'homme*, *Du rififi à Paname*. După consacrarea din *Galia*, va revela neobișnuite resurse dramatice în filme îndrăznețe ca stil și concepție de talia lui *Week-End* (de J.L. Godard), *Ne nous fâchons pas*, *La grande sauterelle* și *Fleur d'oseille* de Georges Lautner, *A belles dents*, de P. Gaspard-Huit, *Summit*, de G. Bontempi, *Jeff*, de J. Herman, *Le rallye de Monte-Carlo*, de K. Annakin, *Fantasia chez les ploucs*, de G. Pirès. Turnează actualmente: *Laisse aller, c'est una valse*, cu regizorul ei favorit: Georges Lautner.

DARIE Iurie

Actor român de teatru, film și TV, născut la 19 martie 1929. Absolvent al I.A.T.C. din 1952 și actor al Teatrului de comedie din București, I.D. este azi unul dintre cei mai iubiți actori români de film. Se bucură de o popularitate cîștigată cu sufletul pe buze, pe parcursul a 20 de ani de carieră, ani în care a acumulat tot atîtea satisfacții artistice cîte roluri, dăruind personajelor jucate, oricît de sumar schițate în scenariu, o încărcătură de omenesc și un suflu de tinerețe autentică. Așa l-am admirat de cînd a debutat (1952) și pînă azi, ca interpret al actor filme inegale, surîzător și optimist în comedii: *Pe răspunderea mea* (1956), *Ala! Ați greșit numărul* (1958), *Băieții noștri* (1959), *Post-restant* (1961), *S-a furat o bombă* (id.), *Vacanță la mare* (1962), *Drăcoaste la zero grade* (1964), *Mofturi 1900* (id.), *Faust XX* (1966), sobru și cu un joc interiorizat în filme de temă socială: *Nepoții gornistului—Răsare soarele* (1953), *Alarmă în munți* (1955), *Calea Victoriei* (1965), *Procesul alb* (id.) sau în drame psihologice și filme polițiste: *Pisica de mare* (1963), *Subteranul* (1967), *Răutăcioșul adolescent* (1969). Așteaptă încă rolul de mare respirație la care-i dau dreptul inteligența sa scenică, temperamentul său, experiența acumulată pe scenă, jucînd cel mai variat repertoriu — de la Shakespeare la Brecht. În afară de film și teatru, I.D. mai are o pasiune: desenul, pe care-l practică cu real talent, făcînd de ani de zile remarcabile ilustrații pentru cărțile de copii. De altfel, tot copiilor le sînt destinate acele încîntătoare lecții de desen predate (cu umor și fantezie) la TV.

DAQUIN Louis

Regizor francez de film, producător, critic de film și autor dramatic, născut la Calais la 30 mai 1908. Asistent de regie pe lîngă Duvivier, Abel Gance, Fedor Ozep, debutează ca cineast în 1938, la Ufa, semnînd versiunea franceză a filmului *Jucătorul*, după Dostoievski, cu Pierre Blanchar și Viviane Romance. Preocupat de probleme sociale, începe prin a turna în patrie *Noi, puștii* (1941), dedicat copiilor orfani, dar silit să renunțe la subiectele preferate în timpul ocupației, semnează filme apolitice ca: *Doamna și mortul* (polițist), *Le voyageur de la Toussaint* (dramă de atmosferă) și *Premier de Cordée* (film despre alpinism). După eliberare revine la vechile lui teme cu: *Les frères Bouquinquant* (1947), *Le point du jour* (1949), *Maître après Dieu* (1951) și cu acurat-metrajul dedicat Partidului comunist: *Continuăm lupta Franței* (1946). Împiedicat să mai lucreze în patrie, alege calea străinătății, turnînd în Austria o versiune nouă a lui *Bel-Ami* (în care reactualizarea chestiunii algeriene, cu precise aluzii la politica colonialistă a guvernului din 1954, face ca filmul să fie cenzurat în Franța); în țara noastră, *Ciulinii Bărăganului* (1956) după Panait Istrati, în R.D.G., *Pescuitori în apă tulbure* după *La rabouilleuse* de Balzac (1959). Cel mai bun film al său rămîne fără îndoială *Patrie (Oameni pe rug)* (1946) după piesa lui Sardou, în care faptele de eroism ale poporului Flandrei sub ocupația spaniolă evocă irezistibil lupta de rezistență a Franței subjugate de naziști. Ultimul său film, *La foire aux cancres*, datează din 1963. Actualmente este producător și vicepreședinte al Sindicatului tehnicienilor de film din Franța. A scris o interesantă lucrare de specialitate: *Le cinéma, notre métier* (1960).

DARNELL Linda

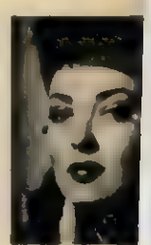

Actriță americană de film, teatru și TV, născută Monetta Darnell, la Dallas (Texas), la 16 octombrie 1921; moartă la Chicago, la 10 aprilie 1965. A fost una dintre marile frumuseți ale Hollywoodului, interpretă ideală a poveștilor romantice de tipul lui *Forever Amber* (1947)(a cărei eroină, aventuriera Ambre, era o replică englezâ a lui Scarlett O'Hara), care avea să ruineze aproape casa Fox și să dea de lucru cenzurii pentru numeroasele sale scene licențioase. Debutul ei în *Hotel pentru femei* (1939) și mai ales în *Primul păcat* (id.) însemnă o strălucită consacrare. L.D. dovedindu-se o sensibilă și fermecătoare interpretă de comedie, în *Vulpea argintie*, cu Tyrone Power, de western: *Chad Hanna*, de dramă: *City Without Men*, de musical: *Rise and Shine*. Are șansa de a turna sub bagheta unor mari regizori ca: Rouben Mamoulian: *Semnul lui Zorro* (1940) și *Arene însîngerate* (1941); René Clair: *S-a întîmplat mîine* (1944); Otto Preminger: *Idolul prăbușit* (1945); *Anna and the King of Siam* (1946); *Centennial Summer* (id.); *The 13-th Letter* (1951); John Ford: *My Darling Clementine* (1946); Preston Sturges: *Unfaithfully Yours* (id.); Joseph Mankiewicz: *A Letter to Three Wives* (1948); *No Way Out* (1949); Suart Heisler: *Island of Desire* (1953) etc. După o oarecare eclipsă a carierei sale americane, face o escală la Roma, unde, între 1953 și 1955, turnează două filme remarcabile: *Donne proibite*, cu Anthony Quinn, și *Gli ultimi cinque minuti*, cu Vittorio de Sica. Revenită în patrie, reapare în: *Dakota Incident*, *Angels of Darkness*, *Zero Hour* și *Black Spurs* (1957–1964), și în 1965 moare în împrejurări tragice, într-un incendiu declarat în vila unor prieteni, încercînd să salveze un copil.

Riccardo Cucciola, unul dintre interpreții filmului «Intoleranța», a obținut premiul de interpretare masculină. (În fotografie, alături de Gian Maria Volonté.)

CANNES la 25 de ani

de Alice MĂNOIU

Din avion, Coasta de Azur se deschide cu palmieri, cu vile, cu o mare placid abandonată soarelui. Stewardesa anunță monoton localități celebre: Monte Carlo, Nisa, Antibes, Saint Valentin, în timp ce vecina mea — o belgiană ce închiriază la Cannes o vilă în plin sezon ca să-și trateze dinții — îmi laudă calitățile renumitului medic cu cabinet lîngă Palatul festivalului. Pe croiseică ajung tîrziu, cu un tren ce îmi pare că înaintează prin curți cu hortensii și pe nisipul umed amestecat cu alge. Seara respiră vacanță, lux, tarte festive. Răsfățatul Cannes își serbează cei 25 de ani cinematografici. Dintr-o vitrină semnată Cardin îți zîmbește Trintignant recomandîndu-și completul ideal maritim. Romy Schneider patronează o altă gală o ochiului, în armonii violet, galben-pastel sau ocru. Lîngă Sala palatului, în lumina proiectoarelor, carele televiziunilor stau gata de atac; pe trepte patrulează polițiști amabili, în fața la Malmaison o trupă de hippies și-a etalat artizanatul din fier forjat și aramă.

Dimineața devreme, gazdă grijulie, președinta juriului, Michèle Morgan, trece în revistă palatul și discută cu Jean Lescure, directorul Asociației franceze a cinematografului «d'art et d'essai». Îi amintesc distinsei doamne de România. Surîde trist: «Acolo am fost fericită. Eram cu Henri». Intru în sala Cocteau unde încep lucrările CICAE — for internațional pentru stimularea filmului de artă. Ascult rapoarte, plîngeri, glume, recomandări. Publicul de pretutindeni devine tot mai receptiv, mai dornic de explorări artistice. În Belgia s-a deschis un complex de teatru-film-plastică modernă ce atrage foarte mulți tineri; în Franța, cultura cinematografică e răspîndită prin cele 600 de săli specializate; în Italia, în schimb, se închid cinematografele experimentale ori li se înviorează programul cu filme sexy. În sală recunosc critici îngrijorați de soarta cinematografului de astăzi: Lino Micciché — directorul festivalului «Nuovo Cinema» din Pesaro, Samuel Lachize — de la L'Humanité, Vinicio Beretta — Elveția, Louis Marcorelles — Franța.

Vizionăm înainte filmele ce se vor prezenta în gală. «Focul sacru», deschizînd ediția iubiliară a Cannes-ului, un spectacol frumos, pe un conflict corneillian între iubire și datorie. Tînăra balerină Sonia Petrova e încîntătoare. Vladimir Forgency, autorul de 30 de ani, pare convins că «totul e cinema, inclusiv dansul». Critica e de altă părere. Balet filmat cu grație, și atît. Se și prezintă, de altminteri, în afara concursului.

DAMNAȚII

Competiția începe abia a doua zi, cu filmul lui Forman «Taking off» («Dezbrăcarea»). Primele cadre îmi amintesc sarcasticul «Concurs» cu care debutase cîndva regizorul ceh, dar imaginile capătă aici valori de simbol. Aceeași figură, fără nici o expresie, face cu chitara, descrie apatic pașiuni pe care nu le cunoaște, punctează tragic odiseea amuzantă a unor părinți porniți în căutarea odraslei rătăcite. Episodul drogării — test psihologic recomandat, chipurile, părinților ca să înțeleagă mai bine păcatele copiilor — ca și strip-tease-ul onorabilei familii sînt de un grotesc sinistru. Europa inoculează Americii subtilități nebănuite...

Mai simplu lucrat, dar cu o intensă vibrație dramatică, mi s-a părut filmul scriitorului Dalton Trumbo ce și-a ecranizat celebrul roman: «Johnny își ia pușca». Iesim cu toții tulburați, însoțiți de SOS-ul disperat al marelui mutilat de război ce ar vrea să comunice omenirii, dar e împiedicat s-o facă, un singur mesaj: «Ucideți-mă sau trimiteți-mă în lume să demonstrez consecințele războiului!» Înțeleg de ce Trumbo face parte din cei 10 scriitori damnați ai Hollywoodului. Jumătate din film se petrece pe doi metri pătrați, într-un pat de spital în care ce a mai rămas din tînărul voluntar se luptă chinuitor cu moartea, sfredelindu-ne conștiința doar cu gîndurile, cu amintirile lui. Partea retrospectivă e cam convențională, cea din sala spitalului are însă o violență sobră, rar întîlnită. La ieșire, îndrăznesc să mă apropii de Luis Bunuel să-i aflu părerea. «E unul dintre cele trei filme ale festivalului, pe care am ținut să le văd. Trumbo mi-e prieten, romanul lui îl iubesc, în film am regăsit forța cărții, efectul său devastator... Alegerea actorului e extraordinară». Continuăm convorbirea a doua zi, pe terasă la Majestic, în fața piscinei ce-și cheamă înbietor locatarii hotelului.

— De fapt văd foarte puține filme în ultima vreme. Nu mă mai interesează cinematograful. Se repetă. Violență, erotism, nimic nou.

— Într-adevăr, nimic nou sub soare, după «Vîrsta de aur». «Pămînt fără pîine».

Mă completează, rizînd, renumitul istoric spaniol, amic cu Bunuel, Munoz Suay: «Teamă mi-e că după terminarea festivalului vom striga cu toții: tinerii au îmbătrînit! Trăiască bătrînii tineri!»

Încep să-i dau dreptate după ce văd filmul lui Malle, cu atîta vîlvă anunțat, «Le souffle au coeur». «Temă îndrăzneață, nouă ..., un incest în zilele noastre...», îl anunță buletinul festivalului. Dar filmul e lucrat cu cele mai tradiționale mijloace, mă cam plictisește povestea adolescentului complexat, a mamei libertine, a apropierii lor...

«Ce-ați devenit, Louis Malle?» — e titlul interviului publicat în buletin. Din răspunsurile de acolo, din discuțiile surprinse la cocteilul oferit după spectacol (conferința de presă anunțată la Malmaison e suspendată, nu se știe de ce, spre surprinderea gazetarilor) e limpede ce a devenit autorul corosivei satire «Zazie în metro», al «Amanților», al «Vieții private» un burghez cuminte, perfect aliniat. «Deodată am încetat să mai refuz ceea ce eram în adolescență... Atitudinea față de mediul meu nu mai e agresivă... Denunț totuși (s.n.) ipocrizia fundamentală a valorilor burgheze, dar într-un mod ironic. Azi nu mai am dorința să mai suprim pe nimeni».

Îmbătrînim, Louis Malle, vorba împielițatei Zazie!

SALVAȚII?

În așteptarea filmului lui Losey, selecția Angliei a început nesemnificativ. Un tînăr, deja celebru ca operator, Nicolas Roeg (a lucrat cu Lester «Petulia», cu Truffaut, «Fahrenheit», cu Schlesinger, «Departe de lumea dezlănțuită»), debutează în regie cu «Walk About» («Ocolul»). Într-un picnic în deșertul Australiei, un tată încearcă să-și ucidă copiii, nu reușește, își dă foc împreună cu mașina, în timp ce fratele și sora se salvează încercîndu-și norocul în pustiul unde «vor descoperi o nouă dimensiune a vieții» (cum ne asigură afișul publicitar). O odisee geografică frumos filmată, presărată cu suspens-uri de junglă naivă, cu relații uneori delicat conduse (între adolescenta albă și junele aborigen). În ultimă instanță un fiu al Albionului redescoperă o cezi de la Rousseau citire: Salvarea omenirii? Înapoi la natură!

Mai puțin infantil, dar foarte oarecare, cu aceiași amestec de erotism și ferocitate, «succesul» comercial al Belgiei: «Mira». Interpreta — foarte frumoasă — pozează la ieșire într-un pantalon de piele ultra sexy. Simt nevoia să alerg la un sobru Bresson-Dostoievski. În afara competiției, la interesanta «Quinzaine de réalisateurs» oferită gratuit publicului la cinematograful «Le français», văd «Cele patru nopți ale unui visător», adaptare liberă după «Nopțile» dostoievskiene. Visătorul modern, fantazînd ca în transă pe un magnetofon portativ în Parisul zilelor noastre, păstrează mult din puritatea clasicului personaj. Bresson face să vibreze corzi eterne într-o orchestrație nouă, de o feerie cam spectaculoasă. Unde e, oare, jansenistul de altădată, unde sînt cosmarele sale lucide, crîncene, insuportabil-realiste, ca «Mouchette», ca «Balthazar»?

Într-o sală plină, la miez de noapte, tot în «Quinzaine» revăd cu interes «Prea mic pentru un război atît de mare». Publicul are reacții atente, pertinente, la filmul nostru; e firesc, e un public format mai ales din studenți și gazetari preocupați de cinematograful problematic, de tensiune psihologică, de atmosferă. Gabrea îi ține, nu pleacă nimeni. Nu știu încă cum a fost primit la tîrgul celor 150 de filme, desfășurat în cadrul festivalului, «Castelul condamnaților» al lui Iacob.

«Săptămîna criticii», selecție de 52 de titluri în cadrul festivalului, se deschide cu «Trăiască moartea!» — debutul cinematografic al dramaturgului spaniol Francesco Arrabal. Afișul — un om cu ochi scăpărători și gura legată, înainte de execuție — mă urmărește de peste tot, de pe zidurile Carltonului, concurînd cu pistoalele lui James Bond ori coapsele Ursulei Andress. Lui Arrabal i-a fost interzis filmul, cenzurat, mutilat. Strigătul lui cinematografic e de-o violență ce-i amintește pe Eisenstein, pe Bunuel. Nu reușesc să-i aflu părerea lui Don Luis, autorul «Viridianei», despre acest al doilea film din selecția lui personală (al treilea va fi «Le souffle au coeur», despre care îmi vorbește gentil dar fără convingere), dar părerile criticilor sînt foarte împărțite: «O oroare gratuită» — opinează Lescure. «Nobilă indignare, salutară violență, ecarisaj social», mă asigură alții. Nu reușesc să văd filmul, e o avalanșă imensă la intrare, la ieșire, la conferința de presă, și plec din Cannes, după o săptămînă, cu regrete, nedumeriri. Oare cîte mari filme voi fi scăpat? Palmaresul mă va consola? În orice caz, privind în urmă prin intermediul filmului-antologie dat în seara deschiderii și cuprinzînd fragmente din marile premii atribuite la Cannes., bilanțul sfîrșitului de deceniu cannez nu-i de loc superficial, dacă în el a putut figura Bunuel de trei ori de două ori Fellini, de trei ori Whyler, Antonioni, Anderson Jasny, Forman, Glauber Rocha, Ciulei. După ultimele știri, și palmaresul acestui an cuprinde nume de prestigiu ca Losey (Marele Premiu cu «The Go Between») Visconti («Moartea la Veneția»), Milos Forman («Taking offs»), Dalton Trumbo («Johnny got his gun») etc.

tv

de Felicia ANTIP

„NU TOȚI PUTEM SĂ FIM CULȚI“

De ce m-aș plînge? Săptămîna mea de telespectator a început neobișnuit de bine: cu un Hamlet anglo-danez foarte tradițional și în ceea ce privește splendida dicție a actorilor britanici, și în ceea ce privește bărbile cam prăfuite (numai Ofelia era prea boccie ca să se inscrie în vreo tradiție), dar mai ales cu două emisiuni de o valoare cu totul ieșită din comun piesa «Premiera» de John Cromwell, în coplești toarea interpretare a Olgăi Tudorache, și sensibila, subtila evocare a Floricăi Cordescu, semnată de Ion Frunzetti (cînd vor reveni oare toate emisiunile de artă plastică la nivelul pe care-l atinseseră cîndva datorită domniei-sale și lui Dan Hăulică?). Miercuri seara, o emisiune excelentă în intenție dar inegală ca realizare: reportajul despre vizita lui Yehudi Menuhin la București. Cîteva imagini memorabile, cîteva dialoguri emoționante sînt totuși prea puțin în raport cu ceea ce așteptam de la o asemenea temă.

Peste filmul de miercuri trec ca peste o glumă proastă. A răposat oare întru Domnul «Telecinemateca»? De cîteva luni, subalimentarea cronică făcuse din ea, după cum am mai notat și noi și alții, umbra a ceea ce fusese odată. Apoi, într-o săptămînă a fost înlocuită de un eveniment fotbalistic, într-a doua de o comedioară de circumstanță, pentru a treia s-a anunțat un nou eveniment fotbalistic, soarta favorizîndu-i scandalos pe amatorii de fotbal și persecutîndu-ne pe noi, cei care rîvnim de-a surda la cîte un mic eveniment cinematografic. Să fie acesta începutul discret al sfîrșitului «Telecinematecii»? Aș regreta, în orice caz, dispariția splendidului ei generic. E adevărat că eclipsa telecinematografului ține de atîta vreme încît s-a transformat într-o prea lungă noapte. Să sperăm însă că această pasă neagră va trece și că alegerea filmelor nu va mai fi lăsată la voia întîmplării (folosesc această expresie eufemistică pentru a ajunge mai pe ocolite la cuvîntul neprecupere) ci va fi încredințată din nou unui om competent.

Mă încurajează în această speranță preocuparea televiziunii pentru emisiuni culturale de calitate, vădită în exemplele citate la începutul acestei cronici. Observ că televiziunea noastră tinde să nu se mai lase intimidată de cei ce revendică dreptul la ignoranță, veștejesc orice emisiune care se ridică peste nivelul de înțelegere al unui subdezvoltat intelectual și cer vehement să nu mai fie insultați prin acte de cultură. Îmi iau poate dorințele drept realități, dar nu mă pot împiedica să cred că, de teama ridicolului dacă nu de altceva, prea puțini spectatori ar mai semna azi o scrisoare ca cea trimisă nouă de I.C. din Galați (nu-i dau numele și adresa deoarece simpla reproducere a cuvintelor sale l-ar pune într-o poziție neplăcută). «Nu putem fi toți foarte culți, pentru că nu ne ocupăm toți de poezie, mulți dintre noi avem sarcini și obligații în procesul de producție propriu-zis» (de parcă lucrurile ar fi contradictorii!), scrie acest corespondent. Revoltat de criticile noastre la adresa unor filme slabe reprogramate de televiziune, el califică aceste critici drept «insulte flagrante la adresa marii mase de cetățeni» și «atacuri împotriva gusturilor opiniei publice», întrucît filmele respective «aveau o acțiune deosebită de activitatea noastră zilnică, care ne-a atras, ne-a deconectat și am putea spune că a contribuit în acest fel la refacerea potențialului nostru de muncă». Acest soi de demagogie ieftină care opune «munca în producție» culturii, prinde din ce în ce mai puțin la noi, dacă e să judecăm după semnele pe care le-am menționat și încă după altele.

Să încheiem pe această notă optimistă aprecierile despre ceea ce ne oferă televiziunea pentru bucuria minții noastre.

UMOR DE PESTE HOTARE

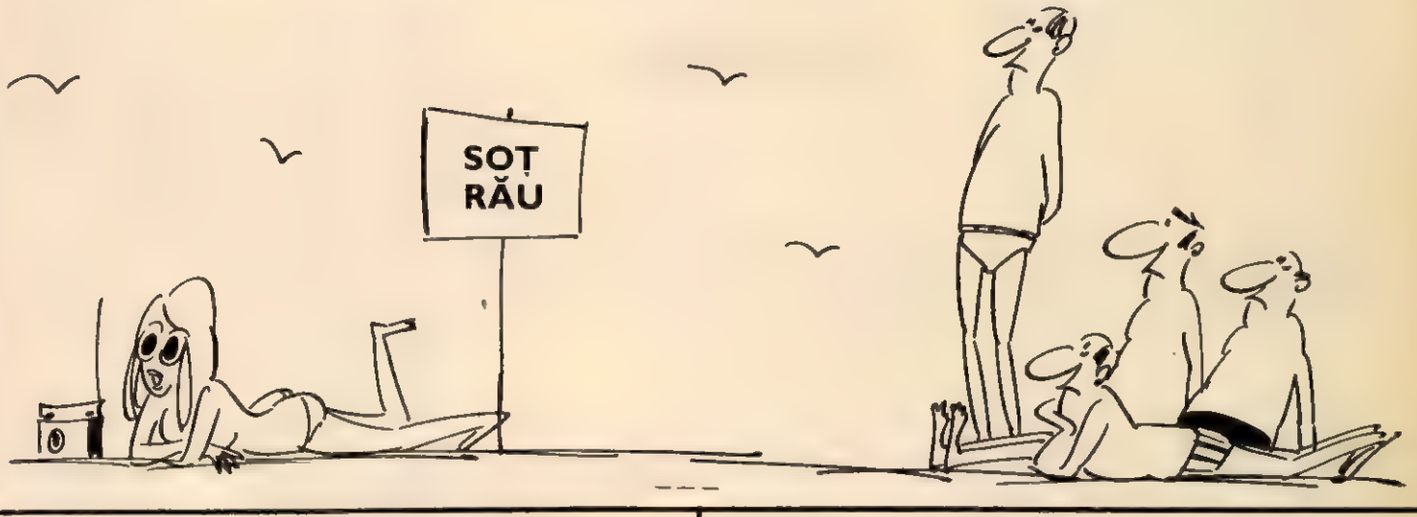

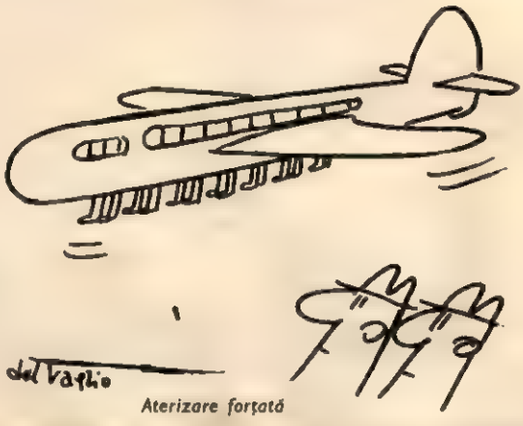

Aterizare forțată

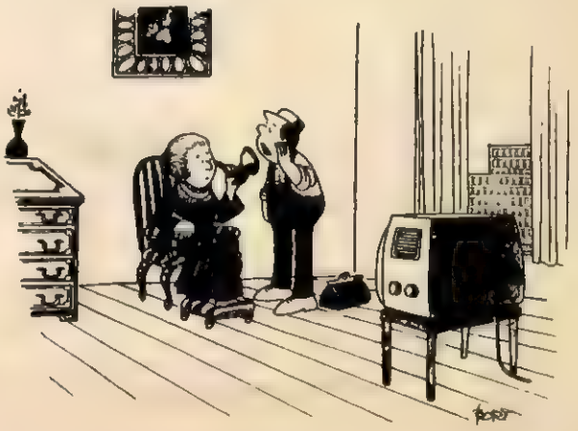

— Am spus că n-are nici un defect la sunet...

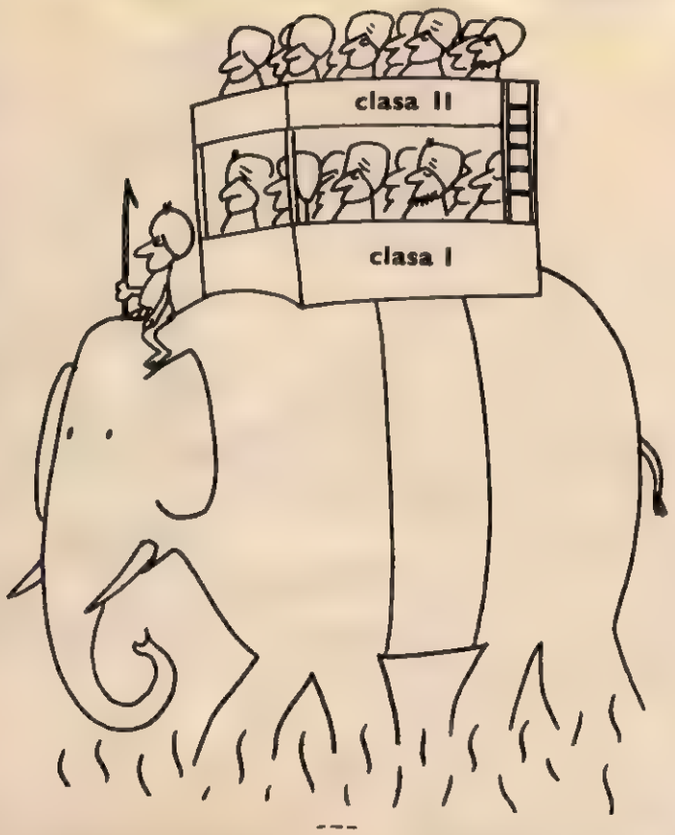

— Au sosit cei de «luni dimineața...»

varietăți

regina vanessa și regina glenda

Cine a fost în realitate Maria Stuart? O neprihănită sau o destrăbălată? O mare inteligență sau o nebună fascinantă? O asasină sau o personalizare a inocenței? Toate aceste întrebări, și altele, la care istoria încă nu a dat răspunsuri complete, încearcă să le elucideze regizorul Hal B. Wallis în filmul «Maria, regina Scoției», al cărui prim tur de manivelă s-a dat recent la studiourile din Shepperton.
În rolul reginei Maria Stuart — Vanessa Redgrave (stînga); în rolul reginei Elisabeta a Angliei — proaspăta încoronată cu premiul Oscar, actrița Glenda Jackson.

rău cu rău, dar mai rău fără...!

În multe puncte ale globului au început de cîtva timp acțiunile menite să repopuleze zonele din care au fost stîrpite anumite specii de animale sălbatice socotite — în mod greșit — a fi dăunătoare, sub toate aspectele, mediului înconjurător, lupul fiind unul dintre acești mari nedreptățiți.
Astfel, în pădurile Bavariei, unde încă de acum 150 de ani specia a fost practic exterminată, se încearcă acum aclimatizarea unor perechi de lupi sub atenta supraveghere a doctorului Erik Zimen de la Institutul Max Planck
Între specialist și fiare s-au stabilit cordiale legături de amiciție, cu foloase reciproce: profesorul i-a învățat pe lupi să-l păzească (foto 1), iar lupii îl învață pe profesor să urle (foto 2).

meșterul prochazka

E meșter oțelar în orele de producție la o uzină din Dobriv (Cehoslovacia), e meșter și acasă în timpul liber pe care-l consacră miniaturilor. Din mucava, hîrtie și lemn, meșterul Vaclav Prochazka dă viață unor adevărate deșmicuțe capodopere, reconstituiri ale unor construcții din veacul al XVIII-lea, tipice stilului popular din Boemia apuseană: case, mori de vînt și de apă, hanuri, prăvălii sătești etc. Mulți turiști, care caută în zadar autenticul vechilor stiluri în satele Boemiei modernizate, găsesc răspuns doar în atelierul meșterului Prochazka.

septuagenarul întinerește...

Dacă la 1 martie 1901, cînd un șef cu șapcă roșie i-a dat primul semnal de plecare în cursă, trenulețul suspendat din fotografia noastră ar fi pornit nu pe traseul lui de 13,3 kilometri din orașul vest-german Wuppertal, ci spre Lună, ar fi ajuns acolo, s-ar fi înapoiat, pleca din nou și tot așa, cam de șapte ori. Mai precis, trenulețul nostru a parcurs, fără accident, în cei 70 de ani de existență un total de 220 de milioane de kilometri și a transportat circa 1 miliard de călători, adică două treimi din populația globului la vremea primei sale călătorii. În viitorul nu prea îndepărtat, în viața septuagenarului vor interveni cîteva schimbări: vagoane cuplate electronic, ghidaje cu ajutorul computerului, dispariția vatmanilor și încasatorilor, scheie și săli de așteptare pictate psihedelic. Deocamdată cam atît.

techirghiol, 5 minute!

Ce avînt luase stațiunea balneoclimaterică Techirghiol acum patruzeci de ani! După numai trei decenii de la înființare avea, în 1931, tot ce-i trebuia spre a fi socotită «de rangul întîi» (ce-i drept, exigențele erau atunci altele): sanatoriu, vile, instalații balneare, asistență medicală specializată. Îi lipsea numai trenul. A venit și acesta, în 1933. Un fotograf colecționar de rarități și-a îmbogățit în acel an arhiva cu un document mai mult comic: prima «gară» de la Techirghiol. Iat-o, instalată într-un vagon scos din circulație. La «peron» opreau solemn trenurile venite de la Constanța cu vizitatori. Conductorul cobora primul, anunțînd cu voce tare: **Techirghiol, 5 minute!** *Ultimul răcnet al confortului transporturilor din 1933, trenul a ajuns azi cam desuet. E drept, nici Techirghiolul, nici întreg litoralul nu mai arată acum ca în 1933...*

glorie și decadență

Își păstrează oare întotdeauna un obiect de muzeu aura de glorie care a determinat destinul lui sau, dimpotrivă, noua lui condiție reprezintă mai curînd o decădere? Iată de pildă acest bătrîn steamer de 370 de tone, pe nume «Principesa Elisabeta». A fost construit acum aproape 50 de ani și și-a făcut conștiincios datoria, străbătînd Tamisa în amonte și în aval. În anul 1940, modesta navă cu zbaturi și-a adus o glorioasă contribuție în salvarea armatei britanice din haosul de la Dunquerk. De patru ori a traversat nava prin infernul Canalului, aducînd în patrie, vii și nevătămați, 1 673 de ostași și ofițeri ai maiestății sale britanice. Și ce a ajuns acum «Principesa Elisabeta»? S-ar spune că un «obiect de muzeu». O fi și așa ceva, dar sub formă de restaurant turistic, adăpostit în umbra marelui pod Tower. Comandantul lui este un oberchelner, de timoner n-are nevoie, iar mușul se numește acum picolo...

De data aceasta poștașul ADAS a ales din teancul de scrisori sosite la redacția revistei «Flacăra» (Piața Scînteii 1) și la Direcția generală ADAS (str. Smîrdan nr. 5) numai acele scrisori care se referă la asigurarea specifică sezonului în care ne aflăm. Este vorba de asigurarea «Turist», măsură complexă de prevedere ce poate fi luată de oricine dorește să se asigure de primirea unui ajutor din partea Administrației Asigurărilor de Stat.

Iată, așadar, răspunsurile cuvenite.

Viorica Matei, Cugir. Nu, stimată tovarășă, nu pot fi de acord cu dv. atunci cînd afirmați că în timpul concediului de odihnă nu se pot întîmpla diferite situații neplăcute. Desigur, în timpul concediului beneficiem de relaxare, destindere, odihnă binemeritată după lunile de activitate la locul de muncă. Uneori însă pot interveni, la munte sau la mare, în călătorie sau în diferite alte situații, neplăceri regretabile. Statisticile Administrației Asigurărilor de Stat consemnează multe asemenea exemple. Dacă vă veți gîndi puțin, veți accepta adevărul celor ce afirm. Ținînd seama de aceasta, vă recomand ca înainte de a pleca în concediul de odihnă să vă adresați unui agent sau inspector de asigurare și să-i solicitați o asigurare «Turist», aceasta cu atît mai mult cu cît cheltuiala necesară este de numai 15 lei.

Ileana Constantinescu, Huși. Am mai precizat că asigurarea «Turist» este utilă și în alte situații, nu numai în cazul concediilor de odihnă sau al drumețiilor. Pentru toți cei ce pleacă dintr-o localitate în alta în interes de serviciu, pentru cei ce-și vizitează rudele sau prietenii, pentru cei care sînt detașați în interesul serviciului, pe anumite perioade, în alte localități și chiar pentru persoanele care rămîn în localitatea în care își au domiciliul, asigurarea «Turist» este o măsură de prevedere care nu trebuie să lipsească nimănui. Această asigurare se încheie pentru o perioadă de o lună. Vedeți, așadar, stimată tovarășă, că și în situația despre care îmi relatați asigurarea «Turist» vă va putea fi de un real folos. Doriți sfatul poștașului ADAS? Nu mai amînați. Încheiați cît mai curînd asigurarea, pe care v-o recomand cu multă căldură.

Florian Răducanu, Zimnicea. Întrebarea dv. necesită un răspuns în cifre. Iată: pentru accidente de circulație automoto, în baza contractului de asigurare «Turist» ADAS plătește 25 000 de lei în caz de invaliditate permanentă și 15 000 de lei pentru deces. După cum observați, sumele sînt destul de convenabile, dovedind că ADAS înțelege să-și asume răspunderi importante față de cei care au preferat măsura de prevedere la care ne referim.

Mihai Iordan, Galați. Pentru accidentele la domiciliul asiguratului, ca urmare a unui incendiu, a trăsnetului, exploziei sau cutremurului de pămînt, ADAS plătește sume în valoare de 20 000 de lei pentru invaliditate permanentă și de 10 000 lei pentru deces. Tot ca răspuns la rîndurile dv. vă comunic că și pentru alte accidente decît cele menționate mai înainte ADAS plătește diferite sume. Astfel, pentru invaliditate permanentă suma asigurată este în valoare de 10 000 de lei, iar pentru deces — suma este de 5 000 lei.

V. Istrate, Brăila. Cum puteți realiza continuitatea asigurării «Turist»? Foarte simplu: la asigurările ce se înnoiesc, răspunderea ADAS-ului continuă fără întrerupere dacă primele se plătesc înainte de expirarea asigurării în curs. Mai este oare necesar să precizez că dorința dv. poate fi lesne satisfăcută adresîndu-vă unui agent sau inspector de asigurare și plătind cei 15 lei (prima cuvenită) înainte de a expira asigurarea de care dispuneți?

Marin Florescu, Ploiești. Răspunsul la întrebarea dv. este negativ. Pentru aceeași perioadă nu se pot încheia mai multe contracte de asigurare «Turist». Dacă la stabilirea drepturilor ce se cuvin asiguratului se constată că au fost contractate, pe aceeași perioadă, mai multe asigurări, cele în plus se consideră nule, iar primele respective se restituie persoanei respective. Astfel stînd lucrurile, nu este indicat să se încheie mai multe asigurări — nici măcar din greșeală!

PUBLICITATE

dialog cu cititorii

de H. DONA

Mai multe scrisori pe teme sportive (de la cititorii *D. Anghelescu* — București, *Adalbert Covaci* — Timișoara, *V. Nicolae* — com. Slobozia, jud. Teleorman, *St. Vărzaru* — Tg. Ocna ș.a.) ne-au sosit la redacție în ultimul timp. Și pentru că nu e vorba în ele (numai) de comentarii în jurul ultimelor evenimente fotbalistice, ne vom permite să ne oprim asupra citorva chestiuni de interes ceva mai general. Prima dintre ele are un aspect oarecum filologic și se referă la definirea noțiunii de sportiv. Cred că aici trebuie făcută o precizare (ce-i drept, de o maximă banalitate): sportivi sînt acei care, cu oarecare regularitate, practică un sport sau altul. Cît despre cei care *privesc* la activitatea sportivă a altora pe stadioane sau în halat și papuci, în fața televizoarelor, care *discută* despre sport sau *dau sfaturi* celor care fac sport, aceștia pot fi numiți oricum: microbiști, telespectatori, radioascultători, șuetarzi, numai sportivi *nu*. E inutil să adăugăm că maximum de competență în materie afișează nu cei care fac sport, ci ceilalți. La noi, ca și în alte părți, *opinia publică sportivă* este formată din cine vrei (și cine nu vrei), dar nu din sportivi. Din păcate, dezvoltarea anumitor instrumente tipice ale civilizației contemporane (radioul, televiziunea, automobilul) nu face decît să accentueze acest proces. Mai mult, în lumea occidentală, de pildă, tipul așa-zis sportiv e cam ieșit din modă; «se poartă» tineri care în afara unei abundente podoabe capilare nu mai au nimic bărbătesc (figuri efeminate, cu umerii înguști, cu spatele cocîrjat) sau fete care arborează figuri livide. Desigur, la noi lucrurile stau incomparabil mai bine, totuși avem impresia că problema principală nu este de a acumula cîteva puncte în plus în nu știu ce competiție internațională, ci de a crește o generație sănătoasă, robustă, dezvoltată armonios. Cu trei centimetri în plus la o probă de sărituri (ca să nu dăm exemple la care vă gîndiți cu toții), obținuți de un atlet crescut în vată, pregătit timp de luni și ani printr-un regim, să-i zicem zootehnic, nu facem să crească nici cu un micron nivelul de pregătire fizică al națiunii, iar faptul că mai multe mii de cetățeni onorabili, cu încheieturile ruginite și amenințați de celulită, discută evenimentul în aburi de mititei stropiți cu bere nu ameliorează cu nimic situația.

Tovarășul Nicolae ne vorbește despre exemplul altor țări în care în fiecare sat există o societate de gimnastică sau ceva asemănător, tovarășul Anghelescu ne atrage atenția asupra slabei dotări în materie de cultură fizică a școlilor și liceelor noastre. Față de situația din trecut s-a progresat la noi enorm, dar, bineînțeles, asta nu ne poate mulțumi.

Desigur, nu avem nimic împotriva sportului de performanță, dar trebuie să înțelegem că, în majoritatea cazurilor, competițiile de anvergură sînt niște *spectacole* pentru care actorii respectivi au nevoie să se pregătească în mod special, zi de zi, vreme îndelungată, spectacole care pot avea frumusețea și pot provoca emoțiile celor mai rafinate spectacole din diferite domenii artistice (ca să nu mai vorbim de încărcătura filozofică și etică a unor asemenea competiții — despre toate acestea ne poate lămuri mai bine și mai frumos prietenul Belphegor). Nu pretindem fiecărui amator de spectacol sportiv să devină el însuși sportiv, așa cum nu pretindem fiecărui cinefil să devină cineast (asta ne-ar mai lipsi!). Dar la întrebarea tov. Vărzaru: «Cu cît contribuie transmisiile de la radio și televiziune la dezvoltarea sportivă a populației?», preferăm să nu răspundem.

O scrisoare semnată *Puice Neacșu* și sosită din comuna Merișani, jud. Argeș, conține o serie de critici la adresa revistei. Mulțumim pentru interes și solicităm unele precizări și observații concrete pentru a ne putea fixa atitudinea. O remarcă putem face încă de pe acum: corespondentul nostru are gusturi foarte precise și demne de toată stima, dar care nu coincid cu ale multor altor cititori care ne-au comunicat observațiile lor. Cum putem împăca toată lumea? Probabil că o soluție desăvîrșită nu există. Bine ar fi dacă am apărea în 180–200 de pagini, la fel ca multe reviste ilustrate străine; am avea mai multe posibilități de a satisface o gamă mai largă de preferințe. Dar astea sînt visuri. Deocamdată trebuie să ne mulțumim cu căutarea unui echilibru între diferite solicitări, ținînd seama de numărul celor care optează pentru un tip sau altul de materiale și neuitînd că și noi, colectivul redacțional, avem dreptul la păreri și opțiuni proprii. În rest, ne mai ajutăm cu critica.

foileton

de Liviu TIMBUS

A OPTA MINUNE A LUMII, FĂRĂ A MAI SOCOTI ȘI CHELTUIELILE

O noutate de ultimă oră ne-a făcut să luăm trenul spre Miercurea Ciuc. Aici, pe șantierul Fabricii de pîine, e pe cale să se înfăptuiască, prin mijloace strict omenești, cea de-a opta minune a lumii.

Lucrurile stau cam așa: la începutul anului, întreprinderea de morărit și panificație din localitatea mai sus-citată a hotărît de la o zi la alta supraetajarea edificiului proiectat. În acest scop, beneficiarul s-a adresat sectorului de proiectare al I.C.M.I.A. cerînd executarea unui nou proiect. S-a trecut apoi la calcularea greutății admisibile și s-a constatat că presiunea efectivă la talpa fundației depășește valoarea permisă (2 kgf/cmp). De aici concluzia firească: supraetajarea nu e posibilă.

— Cum ați rezistat acestei provocări? — am întrebat noi cu sufletul la gură, adresîndu-ne conducerii întreprinderii de morărit.

— Simplu. Am asigurat proiectantul că la etajul II vom depozita numai materiale și persoane cu silueta, astfel încît greutatea să nu depășească 300 kg pe mp.

— ...deci sub normativul minim de 500 kg/mp?

— Exact. Din păcate, I.C.M.I.A.-iștii ne-au primit cu aceeași răceală, invocînd, lipsiți de imaginație, studiul geotehnic și problema planșeului de la parter.

— Bănuim că nu v-ați dat bătuți...

— Nici pe departe. I-am asigurat, în continuare, că la etajul II nu vom mai depozita materiale, ci vom instala «spălătorii», laboratoare, birouri, deci mobilier ușor.

— A urmat o nouă provocare, bănuim.

— Cită perspicacitate! Dar nu ne-am lăsat intimidați nici de data aceasta. Am trecut de îndată la întocmirea unui studiu antropometric, luînd la întrebări și așezînd pe cîntar toți viitorii salariați ai întreprinderii.

— Sîntem numai ochi și urechi.

— Pe baza rezultatelor obținute am întocmit următorul plan: la parter vom plasa toți salariații ce depășesc în greutate 80 kg neto. Excepție cadrele de conducere, cantonate în prezent la un institut de înfrumusețare, pentru masaje și dușuri scoțiene.

— Fascinant. Mai departe?

— Etajul I va fi populat cu bărbați și femei ușoare (sub 55 kg), cu dispoziția fermă de a purta îmbrăcăminte ușoară, dessous-uri strict necesare, pantofi fără blăcheuri și freza tunsă zero. În pauza de prînz se vor consuma gustări dietetice, precum suc de lămîie, băuturi diuretice, gumă de mestecat. Pentru a reduce vibrațiile provocate de zgomot, personalul de aici va fi obligat să vorbească în șoaptă și cu economie maximă de cuvinte. În loc de «pasează-mi dosarul cu facturile sosite», șeful de serviciu va ordona pe scurt: «Pas.dos. fac.sos.». La care subalternul, amabil, va răspunde și mai concis: «FÎS!» (adică: «Fac întocmai, șefule»). Strict interzise: șiflanteie, consoanele tari și cuvintele onomatopeice.

— Excepții?

— Cadrele de conducere, pentru care am rezervat zilnic 50 minute de descărcări nervoase. Recomandăm întrebuințarea de expresii grele, neașoe, în stare să condenseze într-un singur cuvînt fraze întregi cu ironii subtile, imprecații voalate, critici dezlînate.

— Să urcăm mai departe.

— La cel de-al doilea cat, denumit simbolic «sufiete călătoare», vom adăposti persoanele sub 45 kg. Greutate obținută prin cură de slăbire sau organe lipsă. Aici bărbații vor lucra în șpilhozen, iar doamnele în costume de baie tip monokini. Vom interzice cu desăvîrșire intrarea în acest sector a persoanelor cu cercei, mărgele, dinți de viplă, apendice, amigdale, mustăți sau ficat mărit.

— De ce totuși atîta zel pentru obținerea supraetajării?

— Face frumos. E vorba de estetica orașului.

— Refacerea proiectului, am auzit noi, a întîrziat simțitor lucrările. În aceste condiții, Fabrica de pîine va intra în funcțiune cu mare întîrziere, cu toate că, inițial, a avut toate șansele să fie terminată cu un avans de două luni.

— N-are importanță. Pîinea îngrașă, produce diabet, mărește tensiunea.

sport

Însoțit de 12 fete năzdrăvane, Don Talbot, cunoscut antrenor de înot din Australia, a întreprins nu demult un turneu european.

După cum se știe, fetele sale au făcut furori acolo unde au concurat, punînd pe gînduri pe mulți antrenori care-și pregătesc elevii pentru Olimpiada de la München.

Vă prezentăm în imaginile noastre pe:

SHANE GOULD (14 ani), fata minune, cu o inimă de autentic campion. Afirmația de mai sus aparține medicilor ei, după care capacitatea cardiacă a tinerei australiene este egală cu a unui campion olimpic. Descoperită acum 5 ani în insula Fiji (din Pacific), de Don Talbot, Shane Gould se pregătește cu o seriozitate nemaipomenită, înotînd zilnic 12 km. Trebuie să recunoaștem că nu este o treabă ușoară. Dar marile performanțe se obțin cu sudoare, multă sudoare, chiar și în bazinele de înot.

...și pe KAREN MORAS, care e ceva mai în vîrstă decît compatrioata sa: are 17 ani. Capacitatea cardiacă e mai redusă decît a colegei sale, dar asta n-o împiedică să înoate zilnic circa 14 km. Fotografia noastră a surprins-o în piscina de la Crystal Palace din Londra, unde a reușit să doboare recordul mondial de 400 m liber, în întrecere directă cu americana Debbie Meyer.

UMOR de:
COBAR și DRAGOȘ

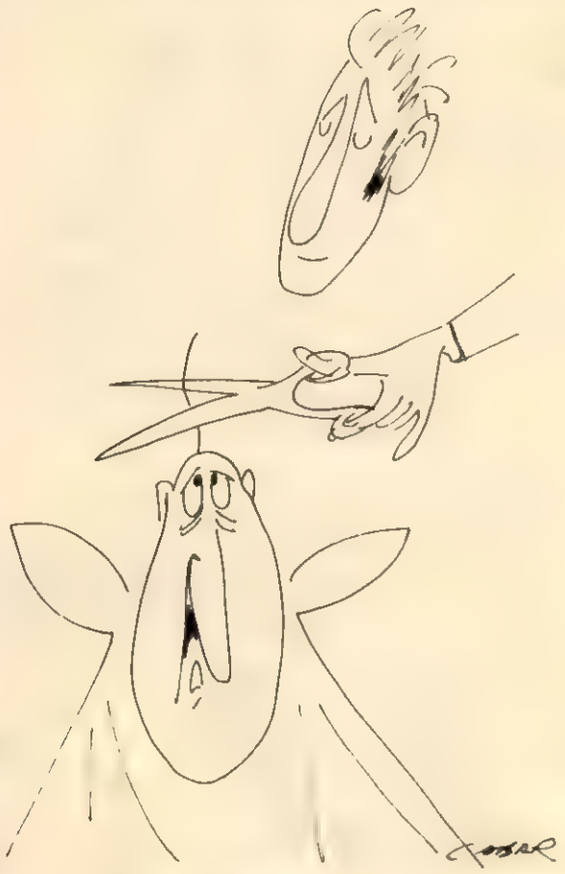

— Mai lung, te rog!

ȘI TOTUȘI NU HAINA ÎL FACE PE OM

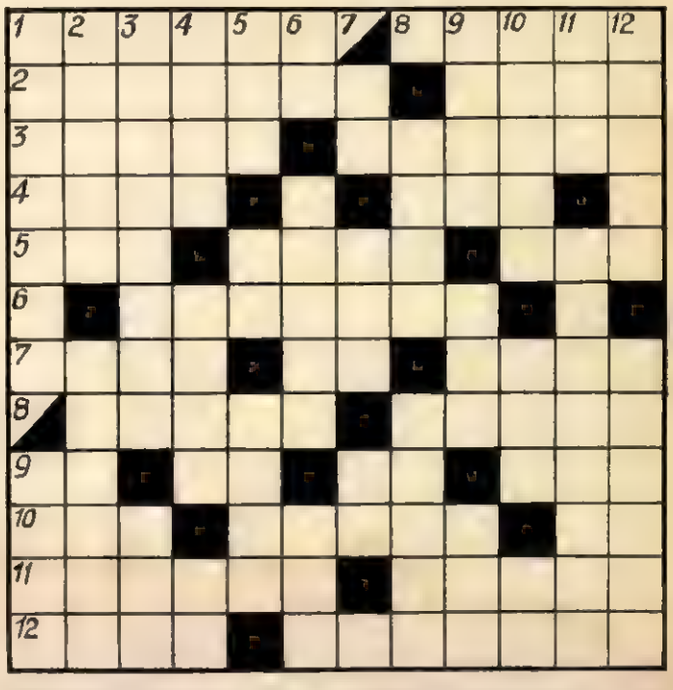

ORIZONTAL: 1) Costum de seară — Zboară și ferește de vînt și ploaie. 2) Casă de creație — Zeița îmbrăcămintei. 3) Un material textil cu urzeală slabă — Pînză... indispensabilă. 4) O haină călcată exagerat — În urzeală la finet! 5) Culoare frapantă — Îmbrăcat sau dezbrăcat, tot trup rămîne — Haină albă (fig.). 6) Poartă haine bărbătești sau rochii, fără alegere. 7) Îmbracă cerul (pl.) — Intră în vestimentație! — În compoziția acului de cusut. 8) Caracteristica unei mode (pl.) — Capișon. 9) Un colț din manta! — Fiecare cu moda lui — Pentru obrazul subțire — Haină (masc.). 10) Început de început! — O pînză rară — În sfîrșit, veșmînt! 11) Apariții după tipar — Prinde bine pe vreme rea. 12) O cută enormă — Un fel de pardesiu (în transcriere fonetică).

VERTICAL: 1) Mobilier obligatoriu într-un salon de modă — Îmbrăcat în lînă 100%. 2) Din moda satului — Țesătură din Țările de jos. 3) Confecții tricotate — Stambă. 4) A face front comun — Se poartă cu mănuși — Talor cam scurt! 5) Toarce fără fir (masc.) — Întrebare — Persoane. 6) În aer! — Intrări — Întreprindere industrială de stat (abr.). 7) În targal! — Se îmbracă din nou în fiecare primăvară — Industria bumbacului (abr.). 8) Îmbracă mobila — Strîmbături. 9) Autorul tabloului «Doamna în rochie neagră» — Părintele mitologic al... zefirului — Orășel în India. 10) Pardesiu cu linie sport — Plimbare scurtă — Nota traducătorului. 11) Poezii omagiale — Îmbrăcate după ultima modă. 12) Plantă medicinală — Cîntă «Bătrînețe, haine grele».

Marcel RANTZER

Cuvinte rare: EOL, RAN.

Dezlegarea jocului ZILE ȘI NOPȚI, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) RASARIT — SC. 2) ONOMASTICA. 3) MIM — VE — SUR. 4) ANIVERSARE. 5) N — EOL — ACT. 6) GRI — IR — EH. 7) NOE — ETAC — E. 8) AG — ANI — ASI. 9) SOARE — PLAN. 10) ELBA — MÎINE.

Șortul, foarte modern în acest sezon, conferă un plus de tinerețe. Extrem de inspirat, șortul din tricot, cu buzunare aplicate, tigheluri albe și nasturi în culoarea tighelului.

Din frotir, cu desene florale mari, rochie de plajă cu șliț lateral, înșiretată pe părți cu șiret de culoare neagră.

Foarte tineresc și elegant, pantalonul alb cu bluză și eșarfă în culori uni asortate.

Pentru plajă, costum de baie realizat din tricot din fibre sintetice în două culori, alb-albastru, dă corpului o linie armonioasă

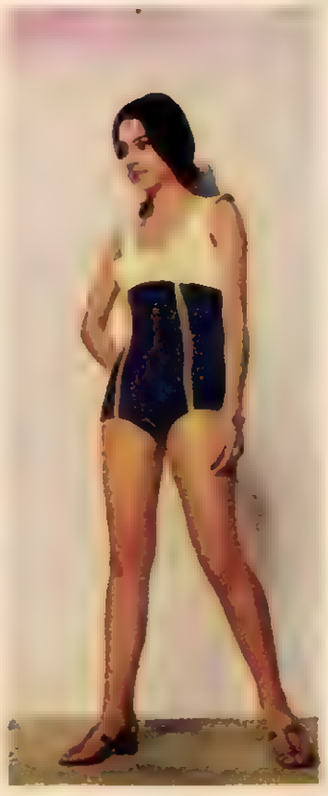

MODA

Fotografii de Constantin HACA

Tunică și pantaloni în culori sobre (alb cu negru), ansamblu foarte elegant pentru serile de vară. Garnitura de franjuri la pantalon oferă compleului un plus de eleganță.

Frotirul este un material excelent pentru îmbrăcămintea de plajă. Halat de baie din frotir înflorat, cu glugă fixă și cordon.

Pentru vară, rochie um din țesătură de bumbac cu poliester. . cu corsajul alungit, avînd ca singură garnitură cordon și buzunare din jerseu imprimat.

Portul popular, de o mare frumusețe și bogăție artistică, continuă să fie un izvor de inspirație pentru creatorii de modă. Rochie din țesătură imprimată, cu decolteul rotunjit, cu mîneci lungi, bogate, terminate cu un volan încrețit. Pasmanteria, de culoare albă, în jurul decolteului, la mîneci, mai jos de umăr, și la fustă sugerează lucrătura de la ie.

Rochie de seară în stil romantic, cu desen floral, avînd corsajul cambrat și volane mari, încrețite, care completează mîneca și fusta.

FEMINITATEA ÎNVINGE

Moda pentru sezonul estival '71 se caracterizează printr-o linie suplă, extrem de feminină, vaporoasă, cu garnituri viu colorate, cu volane și flori.

Specifice modei din vara acestui an sînt țesăturile imprimate cu desen mărunt și buline, decolteul gen maiou, talia joasă, mînecile croite pe bie, în formă de corolă.

FIRELE ȘI FIBRELE CHIMICE – REALIZĂRI CU NUME, PRODUSE DE RENUME

Interviu cu ing. Vasile BELIZNA, adjunct al ministrului industriei chimice

În ansamblul industriei românești se dezvoltă la ora actuală o industrie chimică puternică, capabilă să satisfacă multiplele cerințe ale economiei naționale.

Prezența în subsolul țării a unor însemnate surse de materii prime — gaz metan, petrol, sare, minereuri — precum și ridicatul potențial tehnic și profesional de care dispunem au făcut ca, în vastul program de industrializare a țării, industria chimică să se ridice la un loc de frunte.

O cifră: 10,5 — procentul reprezentînd ponderea producției realizate în 1970, din totalul întregii producții industriale a țării, împreună cu altă cifră: 21,5 — procentul ritmului mediu anual de dezvoltare în perioada 1966–1970, reprezintă doar unele argumente, suficiente însă pentru a ne oferi posibilitatea acestei constatări: chimia a devenit în ultimii ani cea mai dinamică ramură industrială, capabilă să furnizeze materii prime necesare celorlalte ramuri industriale.

Unul dintre sectoarele centrale ale industriei chimice românești asupra căruia s-a concentrat o atenție deosebită, îl reprezintă cel al producției de fire și fibre chimice.

Despre dezvoltarea și realizările obținute în acest important sector l-am intervievat pe tovarășul ing. VASILE BELIZNA, adjunct al ministrului industriei chimice:

— V-am ruga, tovarășe ministru, să aveți amabilitatea să ne prezentați succint cîteva date despre trecutul și prezentul sectorului de fire și fibre al industriei noastre chimice, facilitîndu-ne astfel realizarea unei imagini de ansamblu asupra problemei.

— Două mici unități, cu o capacitate de 3 300 tone/an fire de mătase viscoasă, reprezentau, pînă în 1959, industria românească de fire și fibre chimice. În decurs de 10 ani, producția acestui sector a crescut de 23,2 ori, iar ritmul mediu de creștere — 17,5 — înregistrat în perioada 1966–1970 plasează producția de fire și fibre chimice printre cele mai dinamice sectoare, asigurînd o producție anuală, pe locuitor, de 3,8 kg în anul 1970, față de 1,1 kg existent în 1965. Pe lîngă acoperirea, în proporție de 68 la sută, a necesarului intern, au fost create la unele sortimente posibilități de export.

Evident că la spectaculozitatea acestui sait au concurat o serie de factori, determinanți în creșterea producției acestei ramuri. Astfel, punerea în funcțiune a 15 capacități de producție, la Piatra Neamț, Iași și Brăila, echipate cu utilaje moderne, deservite de personal calificat, reprezintă consecința firească a creșterii consumului intern, rezultat din dezvoltarea impetuoasă a capacităților de producție în industria ușoară, determinată la rîndul ei de nivelul ridicat al cererilor de bunuri de larg consum.

Necesitatea diversificării sortimentelor în producția bunurilor de larg consum și creșterea ponderii firelor și fibrelor chimice în amestec cu fibrele naturale, precum și asigurarea bazei de materii prime prin intensificarea activității de prelucrare a țițeiului și dezvoltarea industriei petrochimice, iată alți factori esențiali care au favorizat creșterea producției sectorului pe care îl prezentăm.

— Firele și fibrele chimice reprezintă actul final al unor metamorfoze începute în laborator. Emblemele căror combinate chimice girează calitatea acestor produse?

— Pentru dezvoltarea ramurii petrochimice, în perioada cincinalului recent încheiat statul nostru a alocat peste 50 la sută din fondurile de investiții aferente industriei chimice. Urmare a acestui fapt, materiile prime utilizate la fabricarea firelor și fibrelor chimice: acrilonitrilul, benzenul, fenolul, glicolii, dimetiltereftalatul s.a., sînt asigurate de industria petrochimică românească. Ele poartă marca unor mari complexe industriale, cunoscute și apreciate în țara și străinătate, cum ar fi: Grupul industrial-Borzești, Combinatul petrochimic-Ploiești, Combinatul petrochimic-Pitești, Grupul industrial de chimie-Rîmnicu Vîlcea și altele.

Nivelul calitativ superior al produselor realizate în aceste unități a permis, pe de o parte, creșterea calitativă a producției de fire și fibre chimice, iar pe de alta, scăderea substanțială a prețului de cost al acestora.

De asemenea, s-a ținut cont de necesitatea asigurării producției interne de bunuri de consum cu produse importante ca: celofibră, fire cord etc. O dezvoltare deosebită a înregistrat-o producția fibrelor poliacrilinitrilice (denumirea comercială Melana), cu o creștere de 4 ori, și firele poliamidice (Relonul), cu o creștere de circa 3,5 ori.

— Care sînt produsele ale căror certificate de naștere sînt încă proaspete?

— Paralel cu creșterea volumului celoriaite fire și fibre chimice au fost introduse în fabricație noi tipuri de fire și fibre chimice — fibre poliesterice, fire poliesterice, rețele cord poliamidice, fire poliamidice voluminoase etc.

Din cadrul grupei de fire și fibre artificiale, cea mai mare dezvoltare au cunoscut-o fibrele celulozice, care au înregistrat în anul 1970 o creștere de 1,8 ori față de anul [illegible].

— Am dori să informați cititorii «FLACĂRII» despre modul cum sînt apreciate aceste produse românești de către beneficiarii din străinătate.

— Întreaga producție realizată de industria de fire și fibre chimice din România poartă amprenta unei munci deosebite depuse de colectivele unităților de la Săvinești, Iași, Brăila, București și Lupeni pentru îmbunătățirea calității producției și diversificarea sortimentelor, conform cerințelor pieței interne și externe.

Procesele tehnologice utilizate în unitățile din industria de fire și fibre chimice din țara noastră sînt comparabile cu ultimele realizări pe plan mondial, iar unele dintre ele au fost aduse la acest nivel de colectivele de ingineri și tehnicieni români.

Sînt unanim apreciate astăzi, atît în țară cît și în străinătate, produse ca melana, relonul, caprolactama, realizate de Uzina de fibre sintetice-Săvinești, firele și fibrele terom, realizate de Uzina de fibre sintetice-Iași, celofibra și celofanul realizate de Combinatul de fibre artificiale-Brăila și altele.

În prezent, produsele românești se exportă în aproape 20 de țări, dintre care amintesc: R.F. a Germaniei, Anglia, Belgia, Italia, Austria, Elveția, Spania, U.R.S.S., Suedia etc.

Exportul de fire și fibre chimice a crescut în perioada 1966–1970 de peste 2,6 ori.

O mare pondere în volumul exportului o reprezintă fibrele polinitrilacrilice, al căror nivel calitativ a fost apreciat de numeroase

firme de renume, caprolactama, care a atins nivelul celor mai bune produse pe plan mondial, și fibrele poliesterice, care numai într-un an au atins nivelul calitativ proiectat.

— *Ne-ați putea spune acum ce rol a avut activitatea de cercetare și proiectare pentru bunul mers al procesului productiv? Care este, cu alte cuvinte, corelația cercetare-proiectare-realizare?*

— Normal că, la toate aceste realizări, activitatea de cercetare și proiectare a jucat un rol primordial. Cercetarea aplicativă dezvoltată în institutele și laboratoarele de cercetări din cadrul Ministerului Industriei Chimice este îmbinată cu cercetarea fundamentală ce se efectuează în institutele de învățământ superior. Numeroase probleme au fost soluționate printr-o strînsă colaborare existentă în acest sens.

Rezultatul activității de cercetare în acest domeniu se poate oglindi în rezolvarea unor probleme de bază cum ar fi: fabricarea melanei, utilizînd copolimeri noi, realizarea de noi sortimente de fire poliamidice, stabilirea tehnologiei de obținere a firelor poliamidice texturate pentru covoare, asimilarea de noi tipuri de catalizatori și produse auxiliare etc.

Un aport deosebit în rezolvarea acestor probleme l-a adus Institutul de cercetări chimice-București și colectivul de cercetare de la Uzina de fibre sintetice de la Săvinești. În afară de aceasta, laboratoarele de cercetare din cadrul uzinelor rezolvă teme legate de nevoile imediate ale proceselor de producție.

În acest fel, grija statului român de a asigura tuturor sectoarelor de activitate cadre suficiente și bine pregătite își dovedește eficiența.

Zecile și sutele de tineri specialiști care păsesc pragul uzinelor noastre poartă cu ei, pe lîngă diplomele de absolvenți ai institutelor de învățămînt superior, și ambiția de a-și aduce substanțiala contribuție profesională la opera de creștere a potențialului economic al țării.

— *O scurtă incursiune în viitor ne-ar permite, poate, tovarășe ministru, realizarea unei imagini globale asupra perspectivelor care se întrevăd.*

— O dată cu anul 1971, România a intrat într-o nouă etapă de dezvoltare a economiei sale naționale: cincinalul 1971–1975. Alocarea aproape a unei pătrimi din volumul total al investițiilor industriale (dublu cît în perioada 1966–1970) va asigura industriei chimice realizarea în continuare a celui mai înalt ritm de dezvoltare din economia țării.

Vor fi construite peste 300 obiective noi, care împreună cu cele existente vor face ca în 1975 producția chimică globală să fie cu 85–92 la sută mai mare ca în anul 1970.

Printre principalele tendințe de dezvoltare amintim creșterea ponderii produselor cu un grad înalt de chimizare. Din cadrul acestor produse fac parte și firele și fibrele chimice, a căror producție va crește în perioada 1971–1975 de circa 2 ori, ajungînd la nivelul anului 1975 la 7,6 kg pe locuitor, față de 3,8 existent în 1970. Ritmul de creștere pentru acest sector în perioada 1971–1975 va fi de 17. În acest fel, necesarul de fibre al Ministerului Industriei Ușoare va fi acoperit în proporție de 75 la sută cu fibre chimice, asigurîndu-se totodată și o creștere a exportului de circa 3,5 ori. Pentru unele produse, volumul exportului va fi și mai sporit.

Pentru realizarea acestor producții vor fi puse în funcțiune 10 capacități noi și vor fi reutilate și modernizate alte două unități. Concomitent, vor fi puse în funcțiune alte capacități în sectorul petrochimic, necesare asigurării bazei de materii prime.

Cataloagele de produse ale unităților din sectorul nostru vor cuprinde o serie de noi sortimente cu caracteristici superioare, cum ar fi: fibre polipropilenice, fire texturate pentru covoare, fire poliesterice texturate, fire profilate, fibre celulozice modificate etc.

Pe baza experienței dobîndite se vor aplica în continuare tehnologii verificate și îmbunătățite de tehnicienii români, iar pentru unele produse, ca fibre polipropilenice, fibre poliacrilnitrilice și fire texturate pentru covoare, se vor utiliza tehnologii proprii.

La baza acestui program de dezvoltare va sta activitatea creatoare a cercetătorilor și proiectanților din sectorul propriu de fabricare a utilajelor chimice și din unitățile specializate în construcții industriale.

Dezvoltarea pe care o va cunoaște acest sector se va datora, în principal, creșterii productivității muncii care, pe ansamblul industriei chimice, va fi de 70 la sută. Totodată va spori gradul de automatizare al instalațiilor, se vor introduce calculatoare electronice de proces pentru unele linii tehnologice de mare capacitate. Aceasta va necesita intensificarea acțiunii de pregătire a cadrelor. În acest sens va fi întreprinsă o largă acțiune, avînd drept scop pregătirea, specializarea și reciclarea cadrelor.

Rezolvînd problemele pe care le pune noua etapă de dezvoltare, întregul popor român, angajat cu toate forțele, va ridica economia națională pe o treaptă superioară în construcția socialismului.

Emil CIULEI

PSIHOGRAMA UNUI IDOL

TARZAN

ALIAS TIMIȘOREANUL JOHNNY WEISSMÜLLER

de Victor BĂNCIULESCU

- **Stăpînul junglei — vedeta bazinelor de înot**
- **Băutorul de whisky și halatul cu bacșișuri**
- **„Victoriile mele în apă, înfrîngerile pe uscat"**

Reluarea perseverentă a serialelor de televiziune dedicate lui Tarzan, retipărirea masivă a cărților lui Edgar Rice Burroughs (200 000 de exemplare la noua ediție franceză în cursul lunii februarie) denotă o bizară recrudescență a interesului pentru figura legendară a atletului primar atîrnat de lianele junglei, luptînd cu crocodilii, prieten cu maimuțele și elefanții. Producătorii filmelor de televiziune și-au luat chiar libertatea de a turna versiuni moderne, luînd drept erou un fel de Tarzan de salon, cu șorțulețul și mai scurt, păstrînd însă toate șabloanele genului, anacronismele și reteţele verificate ale serialelor uzuale. De fapt, libertățile de orice fel sînt admise pentru că Burroughs însuși n-a fost niciodată în Africa (așa cum Karl May n-a văzut preriile pieilor roșii) și a populat cu nonșalanță continentul african cu tigri bengalezi și cu negri care se comportă aidoma indienilor americani.

Presa franceză ia notă de noua ediție a cărților lui Burroughs. «Les Lettres françaises» vede în «stăpînul junglei» pe marele anticolonialist; «Combat» îl compară cu Bob Dylan și cu hippies; «L'Express» îl numește pe Edgar Rice Burroughs cel mai bogat și cel mai cunoscut autor din lume. Ceea ce n-a fost totdeauna chiar așa. Lipsit de succes pînă la 40 de ani și mereu flămînd, Burroughs a fost rînd pe rînd vînător de indieni în cavaleria americană, cowboy, grobian, agent de poliție, agent de publicitate, colector de fier vechi și, în sfîrșit, vînzător de ascuțitoare în momentul în care — după doi ani de trudă — a publicat primul roman cu Tarzan. Era în 1914 și succesul a fost enorm. Cartea s-a tradus în 56 de limbi (apropo, există vreo ediție românească?) și a stat la baza scenariilor pentru peste 40 de filme. În 1950, la 74 de ani, milionarul Burroughs moare, lăsînd în urmă 94 de cărți (dintre care 26 dedicate lui Tarzan), ferma sa «Tarzana» de lîngă Los Angeles a devenit între timp un orășel de 24 000 de locuitori.

Este momentul să spunem că fascinația iradiată de Tarzan nu s-ar fi produs probabil fără transpunerea povestirilor pe ecran și fără apariția acelui superb atlet care l-a interpretat — arătos, dar simplificat — și care se numește Johnny Weissmüller.

COPILUL EMIGRANȚILOR DIN TIMIȘOARA

Prin 1939 eram, la Fabrica de tutun din Timișoara, ucenicul de pasaj al unui strungar cu numele de Weissmüller, care se dădea drept rudă apropiată a celebrului Tarzan. Cu toată aparența ei senzațională, am publicat vestea, în 1940, într-o revistă bucureșteană, emițînd ipoteza că Johnny Weissmüller, faimosul campion olimpic de înot, primul om din lume care a parcurs în piscină suta de metri în mai puțin de un minut, ar fi de origine bănățeană. De atunci mi-a dat mereu tircoale teama că, tînăr ziarist fiind, am fost victima unei mistificări. Cu atît mai mult cu cît enciclopediile sportive și cinematografice îl menționează pe Weissmüller născut, în 1904, cînd la Chicago, cînd la Winbar, în statul Pennsylvania. Ce e drept, în aceleași surse se spune că părinții ar proveni din vechiul Imperiu austro-ungar. Abia în 1968 colegul nostru de breaslă (și concetățean) Nikolaus Berwanger publică în săptămînalul broșovean de limbă germană «Karpater Rundschau» un articol revelator intitulat: «Unde a văzut lumina zilei Tarzan»

La 67 de ani, cu paharul uriaș de whisky în fața. Johnny aduce tot mai mult la trăsături cu fostul cărămidar timișorean Peter Weissmüller, tatăl său

În jungla de studio, silueta lui Tarzan se mișca dezinvolt și cu familiaritate.

În anii '20, imbatabil în elementul său preferat: apa. Campion necontestat pe orice distanță între 50 de iarzi și o jumătate de milă.

Intrepidul coleg — plecînd de la amintiri similare cu ale mele — a făcut investigații în capitala județului Timiș, dar mai ales acolo unde l-a îndemnat bănuiala, în cartierul timișorean Freidorf. Aci trăiește vărul campionului-actor, Jakob Weissmüller, meșterul meu din alte vremuri. Cu ajutorul acestuia s-a găsit în matricola parohiei locale înregistrarea nașterii lui Johnny Weissmüller la data de 2 iunie 1904. «Fiu al zilierului Peter Weissmüller și al Elisabetei» — glăsuiește registrul. Vărul Jakob povestește: «Părinții noștri, originari de la țară, din comuna Variaș, erau cărămidari, aci la Freidorf. Erau săraci, și după obiceiul vremii fiul cel mai mare, adică unchiul Peter, cu nevasta și copilul care avea doar trei ani, a plecat în lumea largă, peste Ocean, în căutarea norocului. Era prin 1907».

67 DE RECORDURI MONDIALE

Johnny n-a mai apucat deci să se bălăcească în apele miloase ale Begăi. Primele sale amintiri de înotător se referă la scăldatul în lacul Michigan. La 10 ani era socotit un gimnast bun, iar pe părinți îi speria sărind cu avînt peste masa pusă pentru cină. La 15 ani, un an după moartea tatălui său, își valorifică talentul de înotător, devenind membru al lui Illinois Athletic-Club și dîndu-se pe mîna antrenorului și managerului care i-a dirijat toată cariera de înotător, William Bachrach. La drept vorbind, ce însemna să te antrenezi pe vremea aceea? Era mai curînd arta de a pregăti surprizele. Exersat pe ascuns (deci fără concursuri publice), Johnny reușește, la 18 ani, să bată recordul mondial pe 220 de iarzi — o performanță inimaginabilă pentru specialiștii epocii, care considerau imposibilă depășirea unui record al lumii de către un adolescent sub 20 de ani. Pe deasupra, Weissmüller l-a învins și pe cel mai bun înotător american al vremii, hawaianul Duke Kahanamoku, ameliorînd concomitent recordul mondial pe 200 de iarzi cu două secunde. A doua zi și-a înscris numele și în dreptul recordului absolut pe 100 m spate.

În acea vară a lui 1922 și-a însușit toate recordurile mondiale pînă la distanța de 500 de iarzi. Nici nu mai era socotit un înotător, ci de-a dreptul o minune a lumii. Forma sa optimă a durat peste limitele obișnuite. În 1924, la Jocurile Olimpice de la Paris, obține nu mai puțin de trei medalii de aur, în probele de 100 m, 400 m și ștafeta de 4×200 m. Le adaugă una de bronz și în turneul de polo pe apă. Devenise la fel de popular ca Nurmi, atrăgînd atenția asupra întrecerilor din bazine Romancierul american Paul Gallico îl considera posesor al acelui rarisim dar ce se numește «star quality», acea însușire care te duce la victorie chiar și atunci cînd nu ești cel mai bun. Johnny însuși obișnuia, ajungînd la marginea piscinelor, să-și întrebe concurenții: «Ei, băieți, astăzi cine vrea să fie al doilea?»

Steaua aceasta impertinentă a strălucit și la următoarea ediție a Jocurilor Olimpice de la Amsterdam, în 1928. El a rămas cel mai rapid înotător din lume, cîștigînd proba de 100 m și încă o medalie de aur la aceeași ștafetă de 4×200 m. Recordul său de 57,8 sec pe 100 m, stabilit în 1922, a stat neclintit în fruntea palmaresului lumii timp de 12 ani. De asemenea, recordul de 51 sec în cap pe 100 iarzi, înregistrat în 1927, n-a putut fi depășit pînă în 1944. Ar trebui poate să amintim că pe vremea aceea înotătorii nu beneficiau de biocurile de elan la start, ci se cramponau cu degetele picioarelor de marginea colțuroasă a piscinei, că nu se bucurau de cordoanele de orientare de-a lungul bazinului și că nu cunoșteau întoarcerile catapultate de astăzi cu ajutorul peretelui de beton.

Un asemenea campion absolut — care a stabilit 67 de recorduri mondiale pe distanțe cuprinse între 100 de iarzi și o jumătate de milă, care și-a atîrnat în panoplia personală cinci medalii olimpice de aur, care n-a pierdut nici o cursă în stil liber timp de zece ani — un asemenea campion nu mai putea fi înscris în Statele Unite pe foile de concurs. În 1929, Bachrach i-a propus, și el a acceptat, să treacă la profesionism, semnînd un contract săptămînal de 500 de dolari, care-i pretindea doar să facă publicitate unor modele de costume de baie

«EU, TARZAN — TU, JANE»

Abia pe urmă l-a luat cinematografia. În 1932, casa Metro-Goldwyn-Mayer îl distribuie în filmul «Tarzan, omul-maimuță» Johnny Weissmüller a fost primul Tarzan vorbitor, deși pentru asta nu i se cerea nici o dexteritate actoricească; partea sa de dialog era de genul «Eu, Tarzan — tu, Jane» și apoi sunetul era postsincronizat. Așa-i vorbea actriței Maureen O'Sullivan, și iar lansa strigătul junglei, faimosul răcnet de zeci de decibeli pe care astăzi nu mai e în stare să-l repete. A turnat 18 filme cu Tarzan, a cucerit celebritatea sălilor întunecate, dar a și intrat în angrenajul inextricabil al Hollywoodului din care puțini ies teferi moralmente și materialicește. Standard de viață foarte costisitor, mai multe divorțuri la fel de scumpe, unele investiții nu totdeauna norocoase și banii s-au scurs printre degete. Un om care s-a supus timp de 26 de ani rigorilor vieții sportive a găsit prilejul să se răzbune. Și-a cumpărat o vilă la Beverly Hills, mașini rapide și soții frumoase, cum a fost actrița mexicană Lupe Velez. Apoi a început să mănînce prea mult și mai ales să bea prea mult. După primele trei filme, casa MGM a înscris în contract și clauza greutății corporale obligatorii. Surplusul de un kilogram se amenda cu 2 000 de dolari. Cine putea crede într-un Tarzan obez?

În tinerețe a fost într-adevăr impozant, cu statura sa de 1,90 m, cu umerii uluitor de lați, cu brațele neobișnuit de lungi, ca și picioarele musculoase dar zvelte, cu un piept bombat peste care trona un cap frumușel, inspirînd simpatie. Nu era lipsit nici de umor. Atunci cînd cineva s-a minunat, în timpul filmării, cît de nepăsător stă pe spinarea unui hipopotam, Johnny a răspuns: «E mai ușor să-l călărești, decît să-i pronunți numele!» Timp de 16 ani, pînă în 1948, l-a încarnat pe Tarzan, apoi a fost pus să se îmbrace în costum de vînător și să-l joace pe Jungle Jim, rol care se potrivea mai bine fizicului său tot mai rubicond. Și-apoi, într-o zi, n-a mai putut să-și prelungească contractul cu studiourile de filme. Contul în bancă s-a micșorat simțitor, au început încurcăturile financiare și Johnny și-a dat curînd seama că faima e frumoasă dar insuficientă pentru a putea trăi cumsecade — cum îl descrie Jerry Kirshenbaum în «Sports Illustrated» — New York. Pe urmă a venit whiskyul...

A încercat de toate, fără prea mult succes. A făcut publicitate, prin filme de televiziune, pentru alimente, piscine publice, vitamine, care toate poartă numele său. În ultima vreme vindea bănci de masaj care se numesc «Johnny Weissmüller's American Massage Products». A făcut pe băiețul la o piscină din Los Angeles, pentru o leafă mică, bazîndu-se mai mult pe bacșișurile grase care i se vîrau în buzunarele halatului — cum îl deplînge Curt Riess în «Sport» — Zürich. Biografia sa autorizată poartă titlul «Apa, lumea și Weissmüller»; pe supracopertă declară el însuși cu candoare: «Victoriile mele în apă, înfrîngerile pe care le-am suferit pe uscat». La 67 de ani, și viața celebrităților e tristă. A fost timp de 40 de ani un fenomen, omul de acțiune, făptura naturii. În 1950, o anchetă a agenției «Associated Press» l-a declarat cel mai mare înotător al primei jumătăți de secol. Pe coperta albumului de discuri al Beatles-ilor, fotografia lui stă alături de cele ale Marlenei Dietrich, ale lui Aldous Huxley și D.H. Lawrence. Din cînd în cînd este eroul cîte unui festival Tarzan. «Lumea nu mă uită — zice el — pentru că eu am fost un atlet care n-avea nevoie să se prefacă, așa cum se întîmplă cu majoritatea actorilor». Și-apoi îngurgitează o nouă porție de whisky, singura plăcere ce i-a mai rămas...

sport

de Emanuel VALERIU

ARBITRUL STRĂIN

Majoritatea regulamentelor noastre sportive prevăd, și cred că este bine așa, dreptul cluburilor de a recuza un arbitru care nu le convine.

În general, în sarcina arbitrilor se pun multe neajunsuri ale vieții sportive, cu siguranță mult mai numeroase decît pot fi în realitate. Partea cea mai nepăcută este aceea că «judecarea» cavalerilor fluierului se face pe o filieră foarte largă, începînd cu tehnicienii și antrenorii, continuînd cu jucătorii și cu opinia publică. Nu vreau acum să discut responsabilitatea care revine unui conducător de joc,dar admit că acesta poate greși uneori. Discutabilă este doar intenția unei erori, singurul aspect nociv și grav al oricărei decizii luate în teren. Poate că din această cauză ideea aducerii unor arbitri străini la meciurile-cheie se justifică. Deși, personal, sînt de părere că apelul la un cavaler al fluierului de peste hotare este mai mult o chestiune de complezență, un mijloc eficace de a se stabili relații cu alte organisme sportive de peste hotare, asigurarea unei reciprocități, nu totdeauna foarte «curate» («Ne chemați la voi, atunci vă vom chema și noi»), procedeu care, transformat în sistem, poate deveni la fel de negativ ca și o conducere incompetentă sau părtinitoare a unui arbitru autohton. Mai frumos și mai util mi s-ar părea ca străinii să fie solicitați pentru întîlniri jubiliare, turnee amicale și, oricum, pentru meciurile internaționale.

De ce?

Pentru că altfel nimic nu ne poate lăsa liniștiți în fața unor dubii, chiar dacă știm că cel care va fluiera în teren este un străin. Singurul avantaj este că celui venit de pe alte meleaguri nimeni nu-i reproșează nimic. «E străin, dom'le, n-are nici un interes». Tocmai cu acest mod de a privi evoluția unui arbitru invitat nu sînt de acord. Să nu mi se spună că un om venit cine știe de unde să conducă un meci între Steaua sau Dinamo și Ceahlăul-Piatra Neamț, nu va fi, din capul locului, influențat de prestigiul primelor două cluburi, ca și de posibilitățile lor de «receptie», vizavi de modestele mijloace ale moldovenilor de care probabil nici n-a auzit. Îmi amintesc de multe situații în care arbitrii străini, aduși în țară, sau conducînd la ei acasă, s-au lăsat vizibil impresionați de cartea de vizită a uneia dintre formații. Cînd România a învins, pentru prima oară, Franța la București la rugbi, italianul Silvio Pozzi, un arbitru corect și reputat, îmi mărturisea, după meci, profunda sa grijă iscată de comentariile ce se vor face peste hotare în urma acestei surprize de mari proporții și care — în mod cert — îl vor implica și pe el. Să ne reamintim că el a prelungit atunci partida de pe «23 August» cu încă 4–5 minute, doar-doar francezii își vor reveni. Cei care au înscris au fost însă în continuare ai noștri, ceea ce l-a mai liniștit pe Pozzi. Totuși, el a fost ulterior repudiat de federația internațională (unde francezii dețineau pozițiile-cheie), ca și de cluburile respective, care nu l-au mai solicitat ca pînă atunci. Să nu uităm, de asemeni, că — la rîndul lor — francezii trebuie să accepte în «Turneul celor 5 națiuni», la rugbi, arbitrajele englezilor.

Apelarea la «arbitru străin» nu este recomandabilă decît în cazuri de excepție. Or, văd că nu numai fotbalul, sport cu implicații diverse și multiple, dar și boxul, pînă și scrima și din ce în ce mai multe discipline apelează la arbitrii străini. Ce-am avut de zis, recent, la finalele de box cînd judecătorii veniți de peste hotare au comis greșeli care ne-au lăsat perplecși?. Cum s-a putut acționa împotriva lor? În nici un fel. Ne-am supus docili «autorității» lor, așa cum ar fi normal s-o facem și față de deciziile compatrioților noștri, acceptînd ideea sportivă a supremației în teren a conducătorului partidei. Extinzînd fără argumente solide, bine chibzuite, metoda aducerii arbitrilor străini, se creează precedente primejdioase, dînd apă la moară neîncrederii care există și va exista, în atare condiții,în corpul de arbitri români. Cînd recuzarea vine din partea unui club sau a altuia, aspectul se circumscrie într-o arie oarecum localizată. Cînd însă federațiile acceptă sau inițiază chiar asemenea apeluri, lucrurile se schimbă și «particularul» devine «general».

Iată de ce îmi îngădui să atrag atenția asupra unei situații care tinde să devină sistem, menționînd — cu precădere — aspectele etice și sportive, lăsîndu-le la o parte pe cele economice, care mi se par inferioare în comparație cu celelalte, deși — poate — pentru unii acest element ar putea fi mai robust și i-ar putea cîștiga pentru cauza pe care o pledez: să avem încredere în arbitri, și — în primul rînd— în cei români.

Silviu BRUCAN

mutații în asia

Observatorii politici acordă o însemnătate crescîndă deplasărilor și acțiunilor diplomatice privind Asia de sud-est și trag concluzia că în această regiune atît de spinoasă a politicii mondiale s-au acumulat un șir de elemente noi care impun reorientări și reevaluări în politica puterilor interesate.

În ce privește războiul din Indochina, la Washington începe să se realizeze că el constituie pentru Statele Unite o groapă fără fund. A trebuit însă să izbucnească recenta criză a dolarului pentru ca să apară și la Washington acea picătură care umple cupa. Operațiunile din Cambodgia și Laos, care au constituit în fond recidive încăpățînate ale speranței Pentagonului într-o victorie militară, s-au terminat nu numai prin eșecuri pe plan militar; la Pnom-Penh, regimul finanțat de americani s-a dezintegrat într-atîta încît nu oferă altceva decît jocul de-a ute popa, nu e popa între dictatorul Lon Nol, care pare complet ramolit după tratamentul din Hawaii, și generalul Sirik Matak, proptit doar de ambasada americană; în Laos forțele patriotice și revoluționare s-au întărit și au în prezent inițiativa politică. Și în privința juntei de la Saigon corespondenții de presă constată că dacă în trecut ea nu controla decît un sfert din teritoriul rural, în prezent criza a pătruns și în mediul urban, unde mișcările opoziției, protestele studenților și grevele muncitorești se țin lanț. Concluzia logică ar fi ușor de tras dacă istoria marilor puteri nu ne-ar avertiza că, chiar în fața unor înfrîngeri evidente pentru toată lumea, metropolele continuă să privească lucrurile prin propriul lor telescop. Dar alegerile prezidențiale din 1972 încep să se facă simțite de pe acum în politica americană și poate că ceea ce n-au reușit înfrîngerile militare, insuccesele jocului de marionete și crizele succesive ale dolarului să reușească coșmarul unui eșec electoral.

Întreaga presă mondială remarcă în aceste zile efectele multilaterale pe care le are afirmarea Republicii Populare Chineze în viața internațională. După ecoul vizitei jucătorilor de ping-pong americani, comentatorii subliniază însemnătatea deciziilor luate de un șir de țări europene de a stabili relații diplomatice cu Pekinul, iar acum faptul că peste zece mii de reprezentanți ai diferitelor firme comerciale străine participă la tîrgul internațional de la Canton. Revine ca un laitmotiv în aceste comentarii că marile probleme ale politicii mondiale și în primul rînd ale continentului asiatic nu pot fi rezolvate fără participarea țării celor 800 de milioane chinezi.

Nici aici însă înaintarea nu are loc pe o șosea asfaltată, fără hopuri și fără obstacole. Poziția în Oceanul Pacific a constituit și constituie o latură majoră a expansionismului american; atît agresiunea în Vietnam cît și politica ostilă față de China trebuie privite în acest context al strategiei Washingtonului. Ziarul «Le Monde» remarca deunăzi că «Statele Unite, în pofida amabilităților față de Pekin, n-au renunțat să constituie cu ajutorul Japoniei o zonă de «ordine socială» și de «stabilitate politică» într-o Asie de sud-est în care enorma masă de investiții occidentale este profitabilă doar unei mici minorități».

În ciuda acestor conflicte profunde și contradicții de lungă durată, se coc și în Asia elementele unui *modus vivendi* bazat pe recunoașterea unor realități care s-au impus și a unui nou raport de forțe care nu mai poate fi ignorat.

puhoiul incandescent

Spectacolul este fascinant și dramatic totodată. Mulțimea care se înghesuie să asiste, de la distanță, la această erupție infernală de materie incandescentă își satisface o curiozitate legitimă, poate. Spectatorii ocazionali, majoritatea turiști, știu însă că lava fierbinte ce se revarsă de la înălțimea vîrfului Etnei seamănă moartea la poalele vulcanului. Acolo, jos, locuitorii satelor amenințate de puhoiul necruțător privesc moartea cu ochii; cuprinși de groază, ei sînt siliți să-și părăsească în grabă casele. Lava coboară implacabilă pe un front de aproape un kilometru lățime, în valuri de cîte 20 metri. Sute de hectare de culturi, poduri, drumuri, așezări omenești sînt înghițite de materia dezlănțuită la temperaturi incalculabile.

Pentru a cîta oară și pînă cînd oare bătrînul vulcan va continua să semene moartea și... «fascinația» în jurul lui?!

giganții în... salon

La cel de-al 29-lea Salon internațional al aeronauticii și cosmosului care s-a deschis la Paris, alături de alți giganți ai aerului reprezentînd țările cu industrie aeronautică dezvoltată, stîrnesc interes deosebit doi uriași purtînd însemnele «Aeroflot»: elicopterul de dimensiuni neobișnuite «Mil-V 12» și cea mai recentă realizare a industriei aviatice a U.R.S.S., avionul supersonic de pasageri «TU-144».

Ziarele franceze, redînd opinii ale specialiștilor, remarcă robustețea și calitățile tehnice superioare ale celor două mașini. Elicopterul «Mil-V 12» este apreciat drept «cel mai mare din lume», avînd o forță de 26 000 cai putere și fiind în măsură să ridice la înălțimea de 2 000 m o încărcătură de 40 tone. Pasărea cu două rotoare beneficiază de aportul a patru turboreactoare pu-

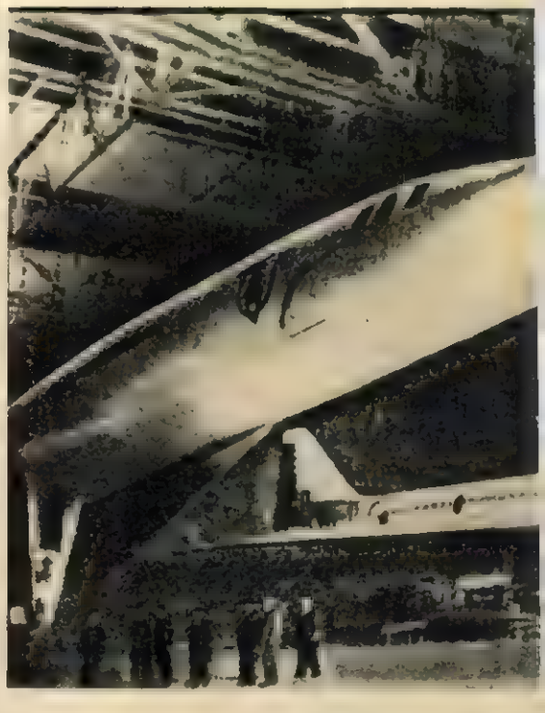

ternice. Cît privește «TU-144», se consideră că, în afară de celelalte calități incontestabile, a impresionat prin capacitatea sa de a realiza cu ajutorul unor parașute de frînare o aterizare perfectă. În imagine, avionul «TU-144» (sus) și elicopterul gigant «Mil-V 12» pe aeroportul parizian Le Bourget (jos).

în amintirea comunei

De la Piața Republicii la Zidul federaților și cimitirul Père-Lachaise, capitala Franței a fost străbătută de acest marș prin care, la chemarea Partidului Comunist Francez, s-a comemorat centenarul Comunei din Paris. 80 000 de cetățeni au luat parte la această emoționantă manifestație în amintirea zilelor cînd gloria și speranța Comunei au fost înăbușite în sînge.

havana: primire la palatul revoluției

La Havana s-au desfășurat zilele acestea lucrările sesiunii mixte româno-cubaneze de colaborare economică și științifică. Cu acest prilej, șeful delegației guvernamentale române, tovarășul Gheorghe Rădulescu, a fost primit la Palatul Revoluției de către președintele Republicii Cuba, Osvaldo Dorticos Torrado.
În cadrul convorbirii, care s-a desfășurat într-o atmosferă caldă, șeful delegației țării noastre a transmis din partea tovarășului Nicolae Ceaușescu un cordial salut adresat tovarășilor Fidel Castro și celorlalți membri ai conducerii de partid și de stat a Cubei.
În imagine, aspect de la primirea de către președintele Dorticos a tovarășului Gheorghe Rădulescu.

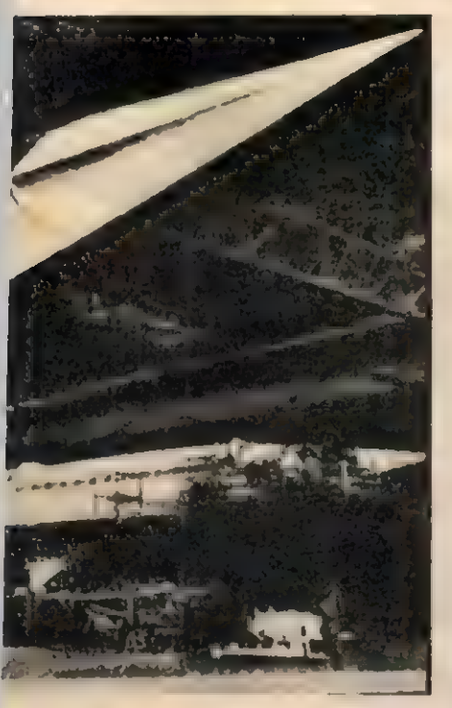

ulster — din nou în alertă

Imaginea transmisă pe rețelele de telefoto ale agențiilor internaționale de presă redă edificator atmosfera de încordare ce s-a făcut din nou resimțită în Ulster, după seria de atentate și ciocniri dintre membri ai organizației extremiste Armata republicană irlandeză și militari britanici. Ca urmare, la Londra s-a comunicat că trupele engleze au primit ordinul să deschidă focul ori de cîte ori consideră necesar, iar posturile de poliție nord-irlandeze vor fi păzite de aci înainte de militari.

cannes: laureații

Palmaresul complet al Festivalului internațional al filmului de la Cannes fiindu-vă cunoscut, vi-i prezentăm în aceste imagini pe principalii laureați: iată-l pe prestigiosul regizor italian Luchino Visconti — în fotografia din stînga — căruia juriul i-a atribuit pentru filmul «Moartea la Veneția» premiul «A 25-a aniversare a festivalului» (alături de el, actrița Romy Schneider). În fotografia din dreapta (alături de soția sa), regizorul britanic Joseph Losey, cîștigătorul marelui premiu «La Palme d'Or», decernat de juriu pentru filmul său «The Go Between» («Mijlocitorul»).

GLOB COMENTAR FOTO

îngropați de vii?

Aparent stranie, această imagine ce ne face să asistăm la o «înhumare» colectivă nu este decît un instantaneu reconfortant surprins de un fotoreporter la băile de... nisip din stațiunea balneoclimatericâ japoneză Ibusuki. În această zonă vulcanică, nisipul fierbinte posedă — susțin specialiștii niponi — neasemuite proprietăți terapeutice, indicate în cazul afecțiunilor reumatismale. Trebuie să ai însă răbdarea proverbială a japonezului ca să poți suporta rigorile tratamentului, întrucît baia de nisip fierbinte durează uneori ore întregi, în care timp trebuie să stai cu ochii închiși, să nu faci nici o mișcare, și dacă se poate să nu... respiri decît cu maximă economie... Pînă vin groparii să te dezgroape.

tragedia de la sallen: coincidențe

Acestei fotografii tradiționale nu-i era sortit să rămînă, potrivit tradiției, amintirea unui moment fericit. Privind-o, mirii și nuntașii supraviețuitori își vor aduce aminte veșnic de tragedia care a urmat.

Eugène Fabien și Françoise Davenet, doi tineri din satul Sallen, regiunea Le Havre, ar fi vrut să-și serbeze căsătoria într-o comună vecină, la Cormolain, dar după tragedia de la Saint Laurent du Pont, cînd, în noiembrie 1970, 146 de oameni au ars de vii într-o sală de dans cu prea puține ieșiri de incendiu, localul de la Cormolain a fost închis; nu întrunea condiții de securitate. Mirii au cerut atunci primarului din Sallen să le închirieze, pentru a-și primi oaspeții, o clădire a municipalității aflată în vecinătatea satului. Primarul le-a închiriat-o. Clădirea — foarte rar folosită — scăpase atenției acelei comisii care, după incendiul de la Saint Laurent, controlase sălile de dans și festivități de pe teritoriul Franței.

Dedesubtul sălii principale se afla, amenajat pentru nevoile meseriei lui de brutarul care construise, în 1937, clădirea, un puț cu apă adînc de 8 metri. Dar despre puțul acesta, a cărui existență era totuși cunoscută, nu s-a vorbit decît după aceea. După ce, spre sfîrșitul petrecerii, podeaua putrezită de umezeală a cedat sub greutatea oaspeților care dansau, și 25 de oameni s-au prăbușit în el, de la înălțime, claie peste grămadă. Unii au reușit să se salveze — 13 au murit.

Cîteva coincidențe fac această tragedie și mai tulburătoare La Saint Laurent du Pont ard de vii tineri veniți să se distreze. La Sallen nuntașii își găsesc moartea în timp ce dansează Sala de la Cormolain (nesigură) le este refuzată și ei pier la Sallen. În șase luni moartea lovește de două ori în plină bucurie Consternată, opinia publică franceză se întreabă din nou cine sînt vinovații.

cronica de trei secunde

MUZICA FLORILOR

Nu sînt dintre acei oameni profunzi care consideră ciinii mai buni decît oamenii. N-am înțeles niciodată adevărul acestei aberații. Nu sînt dintre aceia care văd în flori mai multă frumusețe decît în om. Eu rămîn la ideea filozofului german care susține că gîndurile unui condamnat la moarte sînt mai fascinante pentru ei decît un răsărit de soare. Mi-au fost întotdeauna suspecți și antipatici oamenii care-și echivalează superioritatea lor cu superioritatea faunei și florei asupra omului. Sistematic, de cîte ori acești sensibili elogiau lăcrămioarele sau pisicile, eu constatam la domniile lor o insensibilitate grozavă față de liftieră, față de curieră, față de florărese și chiar față de taxatoare și vatmani. Cu cît preamăreau ghioceii, cu atît umileau pe acei numiți cîndva «umiliți și obidiți», iar azi — cu un termen mai pe înțeles — «salariați cu venituri mici».

Am luat-o pe un ton atît de grav pentru a mărturisi cît m-au zguduit, în sfîrșit, florile, aflînd de constatările N.A.K.S. (centrul olandez de experimente în cercetările florale), am fost zguduit adînc, pînă la apariția unui șuriș pe chip sau în minte, nu știu... Aceste observații — confirmînd alte observații anterioare — au dus la precizarea indiscutabilă că florilor le place și le face bine muzica. Butașii cresc mai repede și mai frumos pe un fond muzical — e dovedit. Dar care muzică? Aici e aici. Prejudecățile noastre melomane ne împing spre Mozart, desigur, spre Schubert, spre Rossini, spre cei acreditați veșnic surizători, veșnic grațioși, veșnic fermecători, veșnic accesibili. Puțini sînt melomanii care înțeleg tragismul și inaccesibilitatea lui Mozart și, de obicei, aceștia sînt declarați snobi .. Ei bine, florile sînt de un snobism și mai rafinat. Compozitorul lor preferat — spun analizele — e Wagner. Wagner cel morbid și încruntat, Wagner cel dizgrațios, Wagner sofisticatul, Wagner de atîtea ori inaccesibil și nepopular, Wagner «cel pe care doar o elită de snobi îl pricepe»..., cum s-a zis atîția ani. De ce Wagner? De unde atîta snobism în lumea florilor? De unde atîta morbiditate între ghiocei și albăstrele?

Pentru prima oară florile mi se par și mie misterioase — și, din nou, surid.

...IAR UN EȘEC!

Mă simt dator să vestesc un nou insucces în activitatea mea de cronicar secundar: s-a efectuat a treia experiență «Boucafond» — trei țapi din rasa «Saanen» au fost cufundați într-o capsulă la 800 metri adîncime în ocean, pentru a li se studia reacțiile biologice și biochimice la fenomenele de comprimare și decomprimare subacvatică. După a doua experiență «Boucafond», cei trei țapi de serviciu au succombat, zice-se, dintr-o pneumonie. Am protestat atunci cu toată vigoarea. Am cerut atunci să se treacă la experiențe subacvatice cu alte animale, să se sfîrșească măcar aici cu țapii ispășitori, să se caute alte animale de serviciu la simbol. Am crezut că strigătul meu — venit dintr-un adînc mai adînc decît 800 m sub nivelul mării, venit dintr-o profundă solidaritate cu țapii ispășitori și dactilografele — va fi auzit, va fi convingător. Nu. N-a fost auzit, n-a fost convingător. Oamenii nu se pot despărți de simbolurile hotărîte o dată pentru totdeauna. Țapul va fi etern ispășitor. Cronicarul secundar — solidar cu ei, deci solitar, deci secundar.

Radu COSAȘU

Agenda

Luînd cuvîntul la Paris în cadrul celei de-a XVIII-a Conferințe generale a Federației internaționale a producătorilor agricoli, directorul general al Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.), ADDEKE HENDRIK BOERMA, s-a referit îndeosebi la situația țărilor în curs de dezvoltare, unde nu numai că există mulți înfometați dar și procentul cel mai mare de șomaj se manifestă în mediul agricol. În plus, a menționat dl. Boerma, «țările în curs de dezvoltare au motive justificate să se plîngă de politica protecționistă practicată de lumea dezvoltată, care pune piedici eforturilor lor de a exporta».

CHRISTOPHER SOAMES, ambasadorul britanic la Paris, a fost omul care a jucat un rol cu totul deosebit în pregătirea recentei întîlniri hotărîtoare dintre președintele Franței Georges Pompidou și premierul englez Edward Heath. Se știe că, în 1969, diplomatul făcuse o primă încercare de a realiza o apropiere franco-britanică, printr-o convorbire ultraconfidențială cu generalul de Gaulle, dar o indiscreție deliberată din partea cabinetului laburist, prezidat de Harold Wilson, a făcut să eșueze această tentativă.

Formarea unui nou partid politic în Elveția a fost anunțată la Berna de către JAMES SCHWARZENBACH, de al cărui nume se leagă reacționarul proiect de lege de inspirație xenofobă, respins anul trecut în cursul unui referendum. Președinția «Mișcării naționale de acțiune republicană» — al cărei program, cum nota «Le Monde», o situează «net la dreapta pe eșichierul politic elvețian» — este asumată de deputatul de Zürich, care a precizat că va rămîne și membru activ al mișcării «Acțiunea națională contra penetrației străine», ambele formații politice urmărind în linii mari aceleași obiective și intenționînd să prezinte liste comune la alegerile legislative din toamnă.

O operă creată special pentru televiziune a fost realizată de compozitorul britanic de operă și de muzică simfonică modernă BENJAMIN BRITTEN, o dată cu transpunerea muzicală pentru studioul de televiziune al B.B.C. a unei nuvele a lui Henry James.

DIRK VAN ZYL, bolnavul asupra căruia doctorul Barnard a efectuat, la 10 mai, al șaselea transplant de cord din cariera sa, se simte în continuare bine — comunică spitalul Groote Schuur. Van Zyl, 45 de ani, expert în explozive, tată a doi copii, aștepta această operație de doi ani. Noua sa inimă a aparținut unui negru, mort într-un accident. Numele donatorului nu a fost dezvăluit presei.

După îndelungi cercetări și pertractări, autoritățile superioare ale armatei S.U.A. au luat o hotărîre în cazul generalului SAMUEL KOSTER, comandant al faimoasei divizii «Americal» în timpul masacrului din satul vietnamez My Lay (1968). Ofițerul superior american a fost retrogradat și i s-au retras toate ordinele și distincțiile atribuite în decursul carierei sale. În același timp, culpa gravă urmează să fie notată în dosarul militar al lui Koster.

La Hanoi, această mulțime a oamenilor pe bicicletă — mijloc tradițional și preferat de locomoție în Vietnam — este una dintre caracteristicile cele mai frapante ale străzii.

HANOI-HAI PHONG-HA-LONG

NOTE DE CĂLĂTORIE DIN R. D. VIETNAM

de V. GRĂDINARU

Drumul de la aeroport spre oraș ne stîrnește o curiozitate firească. Peisajul e fermecător, luxuriant. Ne facem loc, anevoie, printre mașini, biciclete și velorice. Întîlnim oameni, mai ales femei, purtînd cobilițe cu cîte două cosuri de orez, aidoma celor din vinieta inevitabilă odinioară în cărțile consacrate nu numai Vietnamului, ci și întregii Asii de sud-est — imagine de idilă rurală, de fapt de loc caracteristică pentru viața Vietnamului de azi. Iată însă presărate ici-colo, pe coline, la tăierele pădurilor de nepătruns, în apropierea marelui pod de pe Fluviul Roșu, baterii antiaeriene. Ostași ai armatei populare a R.D. Vietnam străjuiesc, neobosiți, neînfricați, cerul, oricînd gata să apere cu spiritul de sacrificiu specific acestui popor greu încercat somnul și joaca copiilor, liniștea bătrînilor, munca harnică a întregului popor, tot ce s-a înfăptuit cu trudă și jertfe în condițiile neasemuit de grele ale acestor ani.

La Hanoi, aflînd că sîntem români, locuitorii ne întîmpină cu deosebită prietenie și simpatie. Parcurgînd străzile capitalei nord-vietnameze, îmi amintesc de descrierea citită într-un ghid francez tipărit în anul 1933: «Hanoiul, localitate bine sistematizată, cu bulevarde și străzi largi, cu parcuri umbroase, cu terenuri de sport, are trei părți distincte: cartierul francez, la sud de așezările anamiților, orașul indigenilor, la nord de Lacul Mic, cetatea, la vest, compusă din cazărmi și din noul cartier european în curs de construire lîngă Grădina botanică și Palatul guvernatorului general». Descrierea frumuseților orașului nu se potrivea în realitate decît părții locuite de europeni — în număr pe atunci de vreo 5 000. Zecile și zecile de mii de vietnamezi trăiau în cocioabe, înghesuiți în așa-numitul «oraș al indigenilor». Înainte de eliberare orașul se împărțea de fapt nu în trei, ci numai în două: partea «europeană» și cea «galbenă». Hotarul era marcat de sinistra și temuta închisoare Sa-tien.

În 1945, populația nu depășea cifra de 380 000. În prezent capitala R.D. Vietnam numără peste 850 000 de locuitori. Șomajul și neștiința de carte au fost lichidate. Școlile superioare, institutele politehnice, pedagogice, de agronomie, chimie și medicină sînt frecventate de mii de studenți. Dispariția cartierelor insalubre a stat în permanență în atenția edililor și guvernului. Orașul, supus de atîtea ori bombardamentelor, își vindecă rănile, renaște. Se construiește pretutindeni. Au apărut cartiere noi, blocuri de locuințe, teatre și cinematografe cu o linie arhitectonică îndrăzneață; vechile monumente de cultură și civilizație și noile construcții s-au îmbinat într-un tot armonios. Locul multor ateliere, neîncăpătoare, insalubre, l-au luat mari fabrici de mașini-unelte, de textile, confecții etc.

M-am plimbat ore în șir pe străzile orașului. Adăposturile antiaeriene presărate pretutindeni stau mărturie timpului cînd Hanoiul — ca și întreaga republică — era bombardat masiv de aviația americană. Frumusețea de azi a Hanoiului, construcțiile ridicate în cartierele distruse de bombe constituie un simbol elocvent al încrederii într-un viitor pașnic și luminos pe care o nutrește poporul acestei țări eroice.

După cîteva zile de ședere în Hanoi, plecăm spre nord. Trecem din nou peste marele pod, lung de 5 kilometri, de peste Fluviul Roșu. Aceeași aglomerație — sute de mașini, biciclete, velorice, căruțe trase de bivoli. Scăpați din strînsoarea podului și aglomerație, accelerăm... De o parte și de cealaltă a șoselei, pînă în zare, culturi de orez și plante tropicale. Ne îndreptăm spre nord-est, spre portul Hai Phong, poarta maritimă a Vietnamului de Nord, punctul care leagă țara cu lumea întreagă — cu Asia, Africa, Europa. Ca și Brugge sau Copenhaga, orașul e brăzdat de canale. În zecile de cheiuri și dane — o activitate comercială intensă. Iată, în rada portului așteaptă să fie încărcate sau descărcate vase comerciale sub pavilion chinez, panamez, sovietic, polonez, englez, indian etc. De aici iau drumul către țări: orez, cereale și bumbac, celebrul cărbune gras de Cormpha, utilaje, tricotaje, împletituri de bambus, legume și fructe, produse ale tinerei industrii electrotehnice vietnameze; pe aici sosesc în țară utilaje pentru industria grea, tractoare, bunuri de larg consum etc. După ce vizităm danele, cheiul portului și cîteva întreprinderi din Hai Phong, ne continuăm călătoria spre golful Ha-Long și micul port Hon-Gai. Străbatem cei 60 de kilometri care le despart de Hai Phong destul de încet, ca să putem admira în voie vegetația luxuriantă și un decor montan aproape incredibil.

O imagine care nu redă, din păcate, decît parțial ceea ce vietnamezii numesc «a 8-a minune a lumii» — golful Ha-Long, cu puzderia sa de stînci țîșnind din apa verde a mării.

Despre Ha-Long — «Scara dragonului» — mi s-a spus că este mai frumos decît golful Napoli, că ar fi cea de «a 8-a minune a lumii». N-am fost la Napoli, dar pot spune că privelișteа Ha-Longului, așa cum l-am văzut prima dată, m-a copleșit prin frumusețe. N-am să uit niciodată un răsărit de soare la Ha-Long. Pata de foc se înălța încet spre zenit și incendiase cerul cu toate nuanțele de roșu, portocaliu și auriu. Stînci semețe de forme și culori ciudate pluteau parcă deasupra valurilor de malahit ale mării. Am ieșit cu un grup de prieteni, ziariști vietnamezi, să facem o plimbare pe mare cu o vedetă de patrulare. Timp de 4-5 ore ne-am strecurat prin întortocheatele culoare dintre stînci, fără să pătrundem în largul golfului. Ne-am întors la hotel tîrziu de tot. De pe terasă, cît cuprindeai cu ochii — numai apă și stînci. Cîndva, o parte bună a litoralului Ha-Longului era despărțită de orășel cu un gard de sîrmă ghimpată, pentru ca locuitorii vietnamezi să nu poată pătrunde în teritoriul rezervat «elitei» străine și autohtone. Astăzi, Ha-Longul, cu stîncile lui mîndre, cu labirintul lui de canale, această «Scară a dragonului», simbol al forței binefăcătoare, aparține poporului. Chiar și în condițiile vieții aspre, de război, orașul se dezvoltă și se înfrumusețează continuu. Apar noi construcții, spitale, hoteluri, școli. La Ha-Long vin și se odihnesc azi oamenii muncii, adevărații stăpîni ai celei de «a 8-a minuni a lumii», cei care pe front, pe ogoare și în întreprinderi luptă cu dîrzenie și abnegație împotriva agresiunii străine, pentru o viață liberă și luminoasă.

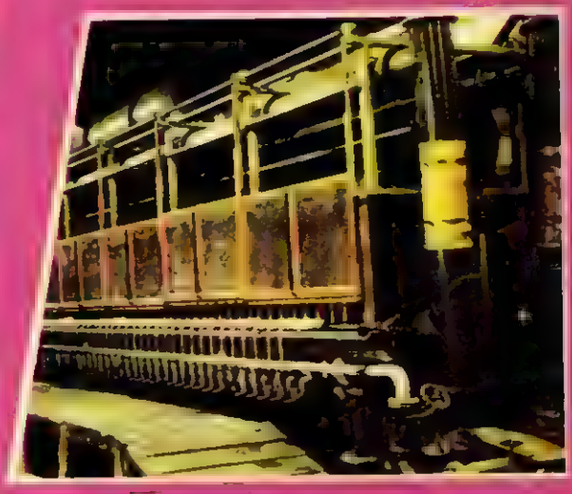

Combinatul pentru fibre artificiale «DUNACOR»-Brăila, şos. Vizirului km 10, produce:

- *— celofibră tip bumbac alb, matisat;*
- *— celofibră tip lină albă sau colorată în masă;*
- *— pale de celofibră tip lină, albe sau colorate;*
- *— celofan normal (PT) sau lăcuit (MSAT), simplu sau imprimat, în coli, role ori confecţii (pungi de diferite forme şi mărimi);*
- *— carboximetilceluloză pură şi tehnică;*
- *— sulfat de sodiu tehnic anhidru, de calitate extra;*
- *— reţea cord viscoză în ţesătură carcass, breacker, topplay pentru confecţii din cauciuc;*
- *— fir cord simplu sau cablat, pe bobine conice.*

Informaţii se pot obţine la telefon 16100, telex CELOSTUF.

FOTOGRAFI ŞI FOTOAMATORI!

Veţi obţine fotografii excelente pe orice timp, folosind hîrtia fotografică

ARFO

Produs al Combinatului de îngrăşăminte azotoase - Tg. Mureş

memento

Prezentat de. Traian STOICA (carte) Vlad MUȘATESCU (disc) Cornel BOZBICI (plastică) Rodica POP (teatru) Magda MIHĂILESCU (cinema) E. DASCĂLU (muzică și televiziune)

carte

• O substanțială și deosebit de actuală apariție la Editura politică: o antologie de texte din **Sociologia franceză contemporană.** Volumul cuprinde culegeri edificatoare din lucrările sociologice și de psihologie socială datorate unor autori precum G. Gurvitch, C. Lévi-Strauss, P.M. Chombart de Leuwe, G. Friedman, J. Stoetzel, A. Touraine, A. Cuvillier, M. Duverger, R. Davel, F. Bourricaud, R. Pagès, H. Wallon ș.a. Studiu critic introductiv de I. Aluaș și I. Drăgan.

• Ion Ianoși: **Dialectica și estetica.** Concepînd estetica ca o disciplină în care «investigațiile de ordin tehnic» trebuie subordonate problemelor de fond, deci nefrustrată de «farmecul ei filozofic», Ion Ianoși scrie viu și personal despre «impuritatea» artei, tragic, tradițional și modern, dihotomia frumos-sublim... (Editura științifică).

• La aceeași editură semnalăm apariția cărții **Filozofia indiană în texte.** Traducere din limba sanscrită, studiu introductiv, notițe introductive, comentarii și note de Sergiu Al. George.

• În colecția Clepsidra a Editurii Eminescu a apărut romanul de factură polițistă **Amîndoi** de Liviu Rebreanu.

• Prozatorul Al. Simion semnează la Editura Eminescu romanul **Anotimpul posibil,** asupra căruia vom reveni într-un număr viitor al revistei noastre.

• În cele trei **Eseuri despre națiune,** Constantin Vlad emite cu claritate substanțiale considerații în legătură cu definirea conceptului de națiune și cu dezvoltarea principalelor modalități de existență a națiunilor în epoca noastră (Editura politică).

• Reluîndu-se frumoasa inițiativă de anul trecut, publicația pentru cei mici **Luminița** a apărut și anul acesta, de Ziua copilului, scrisă și ilustrată în întregime de copii. Aflăm în paginile ei și «colaboratorii» de peste hotare: R.S. Cehoslovacă, Italia, R.F.S. Iugoslavia, R.P. Polonă, U.R.S.S., R.D. Vietnam...

• Ziarul constănțean «Dobrogea nouă» anunță apariția seriei a doua a ediției **Litoral,** publicație menită a informa zilnic oaspeții litoralului despre viața estivală a acestuia, fiind în același timp un ghid util pentru vilegiaturiști.

cinema

• Contind pe tinerețea ei și infirmînd o mai mult sau mai puțin prepuelnică cochetărie, revista **Cinema** își dedică jubiliar ultimul ei număr (5) Împlinirii... a 101 de apariții lunare, marcîndu-se astfel nu un sfîrșit, ci un început de nou drum. Coperta, o dată cu chipul artistei, cuprinde salutul facsimilat al Brigittei Bardot. Și pentru că, după însăși mărturisirea conținută, numărul se vrea o festivitate-dezbatere, revista se deschide cu o amplă și interesantă anchetă în care 101 de cititori își spun opiniile asupra publicației. «Toastul» revistei e închinat de Ov. S. Crohmălniceanu «anonimilor» care și ei au creat vedete». Rubrici vii, opinii cu pertinență personale, dezbateri și comentarii de strictă actualitate iscălesc scriitori și publiciști de prestigiu. La interviul «Iubiți filmul?» răspunde de astă dată George Macovescu.

• **Regele Lear.** Grigori Kozințev, autorul memorabilului «Hamlet» cu Smoktunovski ca protagonist, revine pe teritoriile shakespeariene cu aceeași forță de a vizualiza infinitele sugestii ale textului. Tragedia neacceptării adevărului — căci aceasta este «Regele Lear» în viziunea lui Kozințev — este proiectată pe fondul unui coșmar descins parcă din tablourile lui Goya. În rolul principal — actorul estonian Iuri Iarvet, apariție surprinzătoare. Parteneri — Elsa Radzin, Galina Volciok, Valentina Sendrikova, Oleg Dal, K Sebris, Leonard Merzin, R. Adomaitas, Donatas Banionis.

Mari Töröcsik

• **Vulpile și șoriceii.** Autoarea lui «Tony, ți-ai ieșit din minți», cineasta cehoslovacă Vera Plivova-Simkova, seduce prin sinceritatea cu care redescoperă copilăria, spre binele celor mici și, deopotrivă, al celor mari. Interpreți — Vaclav Babka, Vladimir Ptacek, Milos Bilek și un cîrd de copii.

• **Iubire.** Cineastul Károly Makk într-o formă de zile mari. Pentru cei care nu au aplaudat ultimele sale filme («E permis să calci pe iarbă», «Frumoasele vacanțe»), delicatețea cu care transcrie acum cîteva traiectorii umane este de-a dreptul neașteptată. Filmul a reprezentat cinematografia maghiară la Festivalul de la Cannes. În distribuție — Lili Darvas, Mari Töröcsik, Ivan Darvas.

• Actorul și regizorul englez Richard Attenborough va realiza un film inspirat de autobiografia lui Churchill «My Early Life».

• Belmondo va fi protagonistul filmului lui Claude Sautet «Ironia soarteii», o povestire dramatică al cărei erou este un trăgător de elită. Turnările vor începe la sfîrșitul acestui an, la Nantes.

disc

• Din nemuritoarea operetă a lui Johann Strauss «Voievodul țiganilor», Electrecordul a imprimat o suită de selecțiuni după o înregistrare VEB Schallplatten-Berlin. Rolurile principale sînt asigurate de soliști prestigioși, acompaniați de orchestra și corul Radio Leipzig, în frunte cu dirijorul Heinz Rögner. Se cuvine remarcată și documentata prezentare a discului, semnată de muzicologul Edgar Elian (ECE-0502/ST-ECE-0503).

• Maria Lătărețu, acompaniată de orchestrele Nicu Stănescu, Victor Predescu, Ionel Budișteanu și Florea Cioacă, ne dăruie un major recital de folclor cuprinzînd, printre altele: «Dor de mamă», «Bistriță, apă zglobie», «Cireșule, frunză rară», «Cînd oi zice-o dată, hăi», «Sanie cu zurgălăi» sau «Drag îmi e să cînte cucul» (EPE-0538).

• «Dancing I» anunță un adevărat serial (se poarcă!) de muzică de dans. Pe primul disc din serie — 21 de șlagăre mondiale, în execuția Orchestrei «Electrecord» dirijată de Alexandru Imre și a eminentului grup vocal «Cantabile». În programul discului găsim de toate: și «Sugar, sugar», și «Ob-la-di, Ob-la-da», și «Cazaciocc», și «Rock around the world» (EDE-0545/ST-EDE-0546).

muzică

• Azi, la Filarmonică, dirijorul francez **Maurice Suzan,** solist **Ion Voicu:** «De la Matei Vodă cetire» de Ion Nonna Otescu. Concertul pentru vioară și orchestră de Sibelius, «Tablouri dintr-o expoziție», Musorgski-Ravel.

• Ciclul «Muzica de orgă de-a lungul veacurilor» continuă cu recitalul organistului tîrgumuresean **Matei Kozma.** Ascultăm lucrări de Buxtehude, J.S. Bach, Mendelssohn-Bartholdy, César Frank, George Enescu, Eduard Terenyi (6 iunie, Ateneu)

• Recital de pian **Aurora Ienei** (Enescu, J.S. Bach, Beethoven, Schumann, Chopin) în sala Studio a Ateneului, la 8 iunie.

• Iată acum și programul viitorului concert săptămînal al Filarmonicii: «Romeo și Julieta» de Hector Berlioz; dirijează **Mircea Cristescu,** soliști **Martha Kessler, Valentin Teodorian, Gheorghe Crăsnaru,** corul Filarmonicii dirijat de **Vasile Pîntea** (11 și 12 iunie, Ateneu).

• Scade numărul iubitorilor de bel canto? Crește? Cine știe!... Oricum, prezența pe scena sălii Palatului a ilustrului tenor italian **Giuseppe Di Stefano** rămîne un eveniment artistic de prim ordin în ascultăm în «Paiațe» de Leoncavallo, alături de **Teodora Lucaciu** și **Nicolae Herlea,** la 9 iunie, și în «Carmen» de Bizet, cu **Elena Cernei** și **Dan Iordăchescu,** la 12 iunie.

Giuseppe Di Stefano

plastică

• **Lucia Ioan** — pictură. Lucrările artistei sînt grupate în două cicluri ample: «Mit» și «Compoziții». Referirea la o anumită realitate e ambiguă. De fapt, artista nici nu caută echivalențe, ci reflectează asupra unor permanențe umane, acordînd jocului liber al structurilor cromatice un rol simpatetic. La a treia expoziție personală, Lucia Ioan aspiră spre sinteze profunde pe care le dorește cît mai departe de zonele aparențelor (Galeriile Simeza).

• Florile, dar mai ales peisajele, sînt vocația pictorului **M. Chiriagos-Ghiragosian.** Priveliștile nu sînt copii după natură, ci echivalențe cromatice ale unor colțuri pitorești ale Bucureștiului și împrejurimilor sale, lucrări care ne descoperă un colorist (Galeria Amfora, Mihai Vodă 2).

• **Tanasis Fappas** expune la galeriile «Orizont» (Băicescu 24) peste 50 de picturi. Ecranele evoca sentimente și trăiri înghețate în imagini de frescă. «Patosul său pur, — cum observă prefațatorul expoziției — sufluul tragic chiar al imagisticii sale sînt exprimate în modalități esențialmente bidimensionale, cu un echilibru monumental, deseori de calitate bizantină...» Iar poetul Menelaos Ludemis remarcă: «Lumea creatoare a lui Tanasis Fappas nu este lumea culorilor, ci lumea sentimentelor a-mare...»

• **Maria Gruici** — pictură. Un registru evocator larg: «Flori», «Hidrocentrală», «Mlaștini», «Fulger» etc. Pictura Mariei Gruici este una a sentimentelor pure, decantată de anecdoticul superfluu, adeseori reflexivă, în care tentele delicate sugerează deseori o atmosferă de autentic lirism (holul Teatrului de comedie).

• **Paul Signac: «De la Delacroix la neoimpresioniști».** Apărută în 1899, lucrarea lui Signac teoretizează diviziunea tușei, care a preocupat atît de mult pe artiști la începutul secolului. Dar dacă această estetică n-a convertit pe marii pictori, ea rămîne o cheie pentru înțelegerea unui moment din istoria mai recentă a picturii (Editura Meridiane).

teatru

• Turneul teatrului lui Roger Planchon, celebrul și apreciatul regizor francez, este unul dintre evenimentele importante ale vieții noastre teatrale în săptămîna viitoare. Spectacolele din București se vor desfășura în sala Teatrului Giulești (în zilele 12 iunie, ora 20, 13 iunie, ora 11 și ora 20 cu **Tartuffe** de Molière) și în sala Palatului (14 iunie, ora 20 cu **Albastru, alb, roșu** de Roger Planchon). De asemenea, turneul are înscrise pe agenda sa de lucru și spectacole în orașele Timișoara (9–10 iunie) și Iași (16 iunie) — unde reprezentațiile sînt găzduite în sălile Teatrelor Naționale.

• Amatorii de operetă nu trebuie să piardă prilejul de a vedea atît ultima premieră bucureșteană **Se mărită fetele** de Angel Grigoriu (cu .Constanța Cîmpeanu, Vali Niculescu, Cleopatra Melidoneanu), cît și turneul Teatrului liric din Constanța, cu binecunoscuta **O noapte în Veneția** de Johann Strauss, într-o distribuție sclipitoare.

• Concursul național de creație și interpretare teatrală a prilejuit ieșirea la rampă a Teatrului Victor Ion Popa din Bîrlad cu montarea atentă a piesei **Maria 1714** de Ilie Păunescu, în regia lui Cristian Nacu. Același regizor semnează și ultima premieră a teatrului, cu **Mizantropul** de Molière, în scenografia Margaretei Balaș și cuprinzînd în distribuție talentați actori tineri.

• Teatrul Mihai Eminescu din Botoșani ne anunță o nouă premieră, cu dificila piesă a lui N.V. Gogol **Jurnalul unui nebun,** în regia, scenografia și interpretarea unui proaspăt absolvent al I.A.T.C.-ului: Constantin Măru. Îl secondează Ildiko Iarcsek și Ion Plăeșanu.

• O altă premieră, plină de promisiuni, ne anunță Teatrul de stat din Sibiu cu spectacolul **Nunta lui Figaro** de Beaumarchais, în regia lui Petru Mihail, scenografia lui Giulio Tincu și costumele Lidiei Radian.

• Un colaborator de prestigiu — Dan Nasta — un teatru care beneficiază de autentice talente — Teatrul Național «Vasile Alecsandri» din Iași — un celebru autor ironic și rafinat — Oscar Wilde — și un scenograf talentat — G Dovsenco — iată pe ce se bazează ultima premieră a ieșenilor, spectacolul **Ce înseamnă să fii onest.**

televiziune

DEZBATERI, OPINII, REPORTAJ. Reșița, orașul furnalelor, va sărbători în curînd două veacuri de existență, prilej pentru reporterii TV de a ne propune o Reșiță fără furnale (duminică). Filozofului clujean D.D. Roșca, în obiectivul «Prim-plan» (luni). Principala temă a emisiunii «Stop-cadru»: ergonomia (luni). «România '75» — referiri la ritmurile noului cincinal (marți). Eugen Mandric inaugurează o nouă rubrică săptămînală «Blocnotes» — de actualitate politico-socială (marți). În fine, tot marți, debutul unui ciclu de reportaje-evocări «Bucureștiul necunoscut». Emisiunea «Confruntări» se ocupă, ca de obicei, de viața întreprinderilor (miercuri). Tudor Vornicu deschide și el o nouă emisiune, definită (și intitulată) «Punct-contrapunct» (joi). Redacția pentru tineret inaugurează o dezbatere lunară pe probleme specifice: «Aveți cuvîntul!» (joi).

Valeria Seciu

MUZICĂ-COREGRAFIE. În ciclul «Simfonii de Beethoven» de duminică, în matineu — Simfonia a V-a, a Destinului. Înregistrări, în continuare, de la Festivalul de jaz de la Newport (marți). Baritonul Dionisie Konya — la rubrica «Tineri interpreți» (marți) și balerina Ileana Iliescu (reprogramare) — la «Gala marilor interpreți» (miercuri).

TEATRU. Capodopera cehoviană «Trei surori» (Predescu, Bălănuță, Seciu), în reluare (duminică). Trei schițe de Aldo Nicolai, cu titlurile «Bărbatul», «Stupina», «Digul», în adaptarea și regia Letiției Popa, interpretate de: Irina Răchițeanu, Ileana Stana Ionescu, Iarina Demian, Candid Stoica (marți). Antologia umorului prezintă dramatizarea a două schițe — «Rațe cu repetiție» de Gh. Brăescu și «Metamorfoza» de Al. I. Brătescu-Voinești — în regia Sandei Manu și cu o bună distribuție (joi). În fine, mai semnalăm primul episod al unui nou roman-foileton: «Nicholas Nickleby» de Charles Dickens (luni).

FILM. «Desirée» — o pagină romanțată din tinerețea lui Napoleon I, cu Marlon Brando și Merle Oberon (miercuri). Doi ași ai filmului francez — Michèle Morgan și Bourvil — în «Oglinda cu două fețe» (vineri).

EMISIUNI-CONCURS. «Unde-i greșeala?» (luni). Întrecerea tinerilor meseriași — «Brățara de aur» (marți).

DIVERTISMENT. Toma Caragiu, Dem Rădulescu, Sanda Toma, Ștefan Bănică, Mihai Fotino, Jean Constantin, Horia Șerbănescu, Radu Zaharescu, Ovid Teodorescu, Cornel Vulpe, Petrică Popa, Dova, Margareta Pîslaru, Marina Voica, Corina Chiriac, Aurelian Andreescu (forțe, nu glumă!) în spectacolul muzical-umoristic «Nici o lacrimă», de Dan Mihăescu (duminică). Cîntă Lulu (titulară a premiului Euroviziunii), Dyan Cannon Milva și alții (simbătă).

SPORT. Baschet Italia-Sel. Europei și fotbal Steaua-F.C. Argeș (duminică). Automobilism: cursa de 24 de ore de la Le Mans (simbătă). Și tot simbătă — tenis România Iugoslavia în Cupa Davis.

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul pronosport nr. 23, etapa din 6 iunie 1971

I Steaua–F.C. Argeș	x, 2
II Farul–Politehnica	1
III Petrolul–C.F.R. Cluj	1
IV Jiul–Dinamo	1, x, 2
V U. Cluj–U. Craiova	1
VI U.T.A.–S.C. Bacău	1
VII C.F.R. Tim–Progresul	1, x
VIII Progresul Br.–A.S.A.	x, 2
IX Flacăra–Metrom	1
X Poiana–Ceahlăul	1
XI Minerul Anina–Polit.	x
XII U.M.T.–C.S.M. Reșița	1
XIII Minerul B.M.–Crișul	x, 2

FLACĂRA-ALBUM

FRANK SINATRA, cunoscut și apreciat de publicul nostru în dubla sa calitate de actor și cîntăreț.

24
'71

FLACARA

ANUL XX
NR. 24
12 IUNIE 1971

PRIETENIE

La întrevederea dintre tovarășul Mao Tzedun și tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Publicăm în aceste pagini imagini sosite după închiderea ediției de săptămîna trecută, prezentînd aspecte din timpul vizitei delegației de partid și guvernamentale române, condusă de tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, în Republica Populară Chineză. Întrevederea cordială dintre președintele **Mao Tzedun** și vicepreședintele **Lin Biao** cu tovarășul **Nicolae Ceaușescu** și ceilalți membri ai delegației de partid și guvernamentale române, convorbirile dintre delegațiile de partid și guvernamentale ale celor două țări, vizitele făcute la diferite obiective din Pekin, Nankin, Șanhai, întîlnirile cu muncitori, studenți, cadre didactice, cu populația marilor orașe ale Chinei, au oferit solilor poporului român prilejul să cunoască nemijlocit realitățile noi ale Chinei populare, să stabilească un dialog viu, în cadrul căruia oaspeți și gazde și-au împărtășit reciproc experiența acumulată de cele două țări și popoare în construcția socialistă. Totodată, manifestările pline de căldură, stimă și prețuire făcute conducătorilor partidului și statului nostru, cuvintele de apreciere la adresa partidului și poporului român, au înscris noi file vii în cronica relațiilor de prietenie dintre cele două țări și popoare. Această vizită — așa cum subliniia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la marele miting de la Pekin — «marchează un moment de importanță istorică în dezvoltarea continuă a relațiilor dintre partidele și țările noastre, a colaborării în toate domeniile de activitate spre binele ambelor popoare, al cauzei generale a socialismului și păcii în lume».

*

Aspecte ale vizitei în R.P.D. Coreeană a delegației de partid și guvernamentale române, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, vom publica în numărul viitor al revistei.

În timpul convorbirilor oficiale dintre delegațiile de partid și guvernamentale română și chineză.

FRĂȚEASCĂ

Vizitînd marele pod de pe fluviul Iantzi.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu strînge mîinile care i se întind, cu respect și căldură, la combinatul petrochimic.

În mijlocul studenților și profesorilor de la Universitatea tehnică Cinhua.

Vizita la diferite obiective a oferit oaspeților români prilejul de a cunoaște munca harnică, perseverentă, a poporului chinez pentru făurirea unei economii moderne, pentru ridicarea țării pe noi trepte ale civilizației socialiste.

La Șanhai, ca și pretutindeni, aceleași manifestări pline de căldură, aceeași atmosferă sărbătorească.

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

Amfiteatrul Institutului oncologic din București a găzduit săptămîna aceasta lucrările unui amplu și util simpozion avînd ca teme modalități de identificare și control al poluării apei și aerului. Desfășurată sub patronajul Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, Ministerului Sănătății și Consiliului Național al Apelor, manifestarea s-a bucurat de participarea unor prestigioși experți din S.U.A. și a unor numeroși cercetători și specialiști din institutele bucureștene și din țară, interesați de problemele referitoare la combaterea poluării apei și aerului. Fotografia noastră vă prezintă un grup de specialiști români și americani prezenți la seminar.

emoții estivale

În răstimpul de la 30 mai pînă la 29 iunie, aproximativ 115 000 de studenți și studente (la cursurile de zi și serale) trec prin «proba de foc» a verificării unui nou bagaj de cunoștințe acumulate într-un an întreg. Actuala sesiune aduce un plus de noutate, prin aceea că sistemul experimental (introdus din semestrul II) de notare prin punctaj în timpul anului își va verifica puterea de generalizare. De asemenea, se vor putea trage unele concluzii, în plus, asupra avantajelor sau dezavantajelor susținerii examenelor exclusiv în scris, oral sau într-o formă mixtă — sisteme practicate tot cu titlul de experiență la diferite facultăți.

Ediția de vară a sesiunii examenelor, care se va încheia la sfîrșitul lunii iunie, va face loc «febrei» studenților de la cursurile fără frecvență (peste 37 000). În același timp, absolvenții institutelor de învățămînt superior încep, eșalonat, să capete, prin examenul de diplomă, titlul de specialiști în diferite domenii de activitate. Dintr-un studiu preliminar reiese că recolta de cadre cu pregătire superioară din acest an va avea următoarea compoziție: 7 195 ingineri (cu profil industrial), 1 642 ingineri agronomi, 1 516 medici, 3 759 diplomați universitari, 3 195 absolvenți ai institutelor pedagogice, 771 subingineri, 2 019 specialiști cu profil economic și 479 cu profil artistic.

Constructorii de pe Lotru continuă consecvent șirul succeselor. Recent au fost încheiate lucrările la galeria de transportat materiale în uzina electrică a hidrocentralei. Fotografia noastră vă prezintă pe ing. Nicolae Bărbulescu felicitînd constructorii pentru realizarea noului obiectiv.

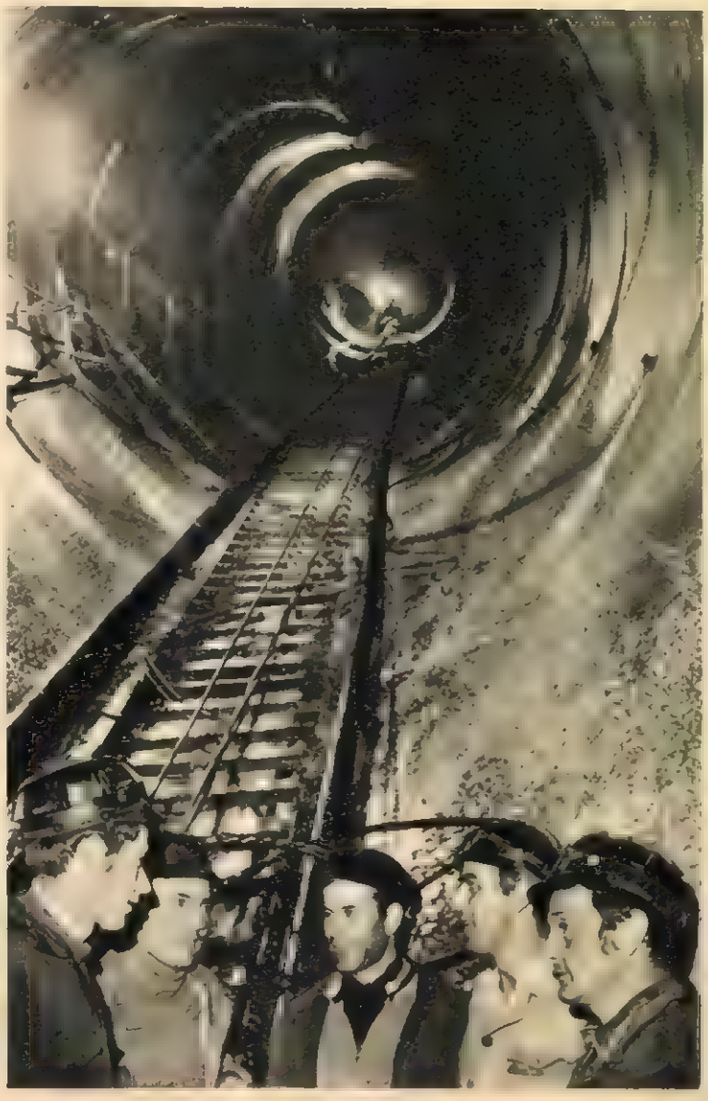

la revedere, 1971!

O reîntîlnire puțin obișnuită a avut loc în aula Academiei de studii economice din București. Mai mulți foști studenți, înscriși la «Academia Comercială», anul 1931, au ținut să se revadă și să aniverseze evenimentul într-un cadru festiv.

S-a serbat, așadar, nu împlinirea a 40 de ani de la absolvirea institutului, ci patru decenii de la începerea studiilor superioare. Așa s-a hotărît în urmă cu 40 de ani, legămînt pe care au ținut să și-l respecte mai mult de 300 din cei 1 102 studenți ai anului I, 1931.

O mare adunare populară s-a desfășurat duminică pe cîmpia Padeșului — locul unde, cu un veac și jumătate în urmă, Tudor Vladimirescu a ridicat poporul la luptă pentru dreptate socială și națională și a dat citire cunoscutei Proclamații de la Padeș.

COPERTA NOASTRĂ

Sesiune de examene în învățământul superior.
Fotografie de Traian PROSAN

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică:
V. OLAC

Drumul lung din adînc
spre lumină al petrolului, cărbunelui,
gazelor sau al altor materii prime
începe la Institutul de prospecțiuni
din București,
unde se efectuează studii,
cercetări și prospecțiuni în vederea
editării hărților geologice.
Numeroase laboratoare ale institutului
au fost dotate cu aparatură sensibilă
și perfecționată.
Nu lipsesc calculatoarele electronice
cu ajutorul cărora se sistematizează
datele obținute pe teren,
indicînd cu exactitate,
în urma prospecțiunilor efectuate,
locurile din sol sau subsol
bogate în minerale.

V. TIMOC

— Trebuie să mai avem răbdare. Înainte de a deveni țesătoare, a fost secretară...

noutăți turistice

La Cîmpulung Moldovenesc a fost terminat noul hotel turistic «Zimbrul». Construcția dispune de 156 locuri de cazare, un restaurant și o unitate cu autoservire, bar de zi, garaj, și oferă turiștilor loc de popas spre Muntele Rarău, pădurea seculară de la Slătioara, păstrăvăria și rezervația de molid de la Valea-Putnei, Muntele Adam și Eva și masivul Giumalău.

În cea de-a doua fotografie vă prezentăm campingul din Dumbrava Sibiului. Anul acesta, în locul corturilor pentru turiști, au fost construite bungalovuri elegante, cu lumină electrică, apă caldă, prize pentru bărbierit și phön. Mai amintim cele două terase cu ringuri de dans, grătarele pentru foc de tabără și parcul de distracții pentru copii.

teze și paranteze

de **Aurel BARANGA**

un caz

Dintr-un dosar judiciar de peste trei mii cinci sute de file, **Pierre Joffroy** și **Karin Königseder** au făcut o carte intitulată elocvent «**Eichmann văzut de Eichmann**», una din cele mai zguduitoare mărturii ale contemporaneității, în măsura în care pune în discuția lumii nu figura unui monstru, ucigaș calculat și lucid, ci cazul unei conștiințe luciferice, poate cea mai tenebroasă din cîte a vomitat specia umană în lunga și controversata ei istorie. Fiindcă începe să funcționeze amnezia, reamintim că Eichmann este cel care a pus în practică «**soluția finală**» prin care au fost exterminate, transformate în fum, șase milioane de victime inocente, în abatoarele morții hitleriste, din vremea ultimului război mondial.

Cartea e scrisă pe baza depozițiilor lui Eichmann, declarații făcute în spiritul unei depline independențe morale. Iar tot ce a mărturisit Eichmann merită o deplină crezare: nu și-a văzut niciodată victimele, nu le-a purtat niciodată vreun resentiment, n-a fost niciodată însuflețit de vreo prejudecată rasistă. Și atunci se impune firesc întrebarea: **de ce a ucis?** Iar explicațiile, de o derutantă logică elementară, deschid porțile fantasticului.

Individ mediocru, lipsit de orice înzestrare intelectuală, incapabil să gîndească personal, Eichmann intuiește în nazism și în derivatul său cel mai sinistru — **gestapoul** — un mijloc sigur de parvenire socială. În consecință, din anul 1931, pune în serviciul acestei teribile mașini de exterminare întreg zelul său. Eichmann intră în serviciul morții cu devoțiunea practică, aplicată și concretă, meticuloasă și exactă, cu care ar fi intrat în serviciul unei societăți de asigurare sau al unei bănci de provincie, unde ar fi dorit să se releve și să obțină aprecierile și gratificațiile superiorilor săi satisfăcuți.

Dorința de parvenire a lui Eichmann a fost atît de atroce, încît nici o clipă n-a avut reprezentarea morală a actelor sale. Ișcălea deci hîrtii prin care trimitea la moarte milioane de oameni, fără nici o ezitare, gradul de general rîvnit — și neobținut —, «frunzele de stejar» visate, exercitînd asupra conștiinței sale o ispită mult mai mare decît zvonul celei mai palide responsabilități.

În acest spirit merită, de pildă, subliniat amănunțul: fiind informat cu privire la izbucnirea, iminentă, a războiului din răsărit, e cuprins de o euforie nedisimulată. Iată, își spune, a venit momentul să te realizezi. Precaut însă preferă spatele frontului unde urmărește aceleași avantaje, dar cu riscuri mai mici. Și, astfel, ucide cu circulara și semnătura

Cazul relevă, fără îndoială, o monstruoasă hipertrofie a unui egocentrism absolut. Eichmann înscriindu-se într-un capitol al crepusculului uman, la pragul de jos al speciei, acolo unde încep fiarele.

Dar fie și așa, încă sîntem obligați să medităm, terifiați de spaime, unde poate să conducă, în oarba ei dezlănțuire, pofta de mărire a mediocrităților stîrnite.

RITM ȘI DINAMISM ÎN CINCINAL

Anul 1971 marchează începutul unei perioade importante pentru viitorul economiei românești: demarajul în noul plan cincinal. Este o primă etapă hotărîtoare pentru realizarea obiectivului fundamental al acestui deceniu: realizarea și desăvîrșirea societății socialiste multilateral dezvoltate. În anii care vor veni, forțele de producție vor cunoaște o creștere impetuoasă ducînd la o radicală transformare a structurii economice și sociale a țării. Încă din cincinalul trecut, cînd investițiile din fondurile centralizate ale statului s-au ridicat la aproape 290 miliarde lei, cînd fondurile fixe nou construite reprezentau peste o treime din totalul fondurilor fixe existente la sfîrșitul anului 1970, se vădeau rezultatele politicii de accelerare a progresului economic, trăsătură de bază a concepției economice promovate de partid. O politică de înaltă responsabilitate pentru destinele națiunii și în același timp de lucidă previziune, care își bazează argumentele pe datele realităților contemporane, pe necesitățile și posibilitățile țării noastre, pe cerințele construcției socialiste în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane.

Planul cincinal 1971–1975 se distinge în primul rînd prin ritmurile înalte în care va continua creșterea economiei: circa 12 la sută anual. Un element definitoriu îl constituie structurarea economiei în concordanță cu exigențele științei și tehnicii contemporane, acordarea unei dezvoltări prioritare ramurilor fundamentale ale industriei. Eforturile principale se îndreaptă, deci, spre acele ramuri și subramuri care determină o înaltă eficiență economică și sînt purtătoare ale progresului tehnic: electronica și electrotehnica, producția de mașini-unelte și petrochimică, mecanica fină etc. Electronica și mecanica fină își vor spori producția în actualul cincinal de 3,4 ori, construcțiile de mașini de peste 2 ori, industria chimică de aproape 2,3 ori etc.

Tot acest efort de modernizare și dezvoltare a structurilor economiei naționale este de neconceput fără un efort constant de investiții. Oprindu-ne numai la anul 1971, vom observa că planul de stat prevede un volum total de investiții de 89 miliarde lei. Dînd expresie politicii consecvente de industrializare, programul alocă industriei 57 la sută din fondurile totale de investiții. În lumea contemporană, cînd revoluția tehnico-științifică influențează atît de covîrșitor producția de bunuri materiale, productivitatea și eficiența, chiar și țările dezvoltate din punct de vedere economic recurg la mari investiții pentru a face față puternicei competiții internaționale. Este explicabil, cu atît mai mult, efortul țărilor în curs de dezvoltare de-a face masive investiții pentru recuperarea decalajelor existente. În noul cincinal volumul investițiilor pe ansamblu este mai mare decît a fost în tot deceniul trecut. Investițiile în economia națională din fondurile centralizate ale statului se vor ridica la circa 470 miliarde lei, acest volum fiind menit să asigure în continuare dinamismul și progresul economiei românești.

Activitatea de investiții este confruntată cu foarte multe probleme care se cer rezolvate în așa fel încît societatea să beneficieze din plin de rodul eforturilor care le face. Se execută încă lucrări cu cheltuieli exagerat de mari în care costul finisajelor este supralicitat; termenele de punere în funcțiune la parametri proiectați sînt încă foarte lungi; adeseori ponderea construcțiilor în volumul total de investiții nu corespunde unor nevoi reale. Tendința de a executa construcții supradimensionate, cu finisaje costisitoare, provoacă umflarea artificială a cheltuielilor. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, referindu-se la asemenea spații supradimensionate, spunea: «Spațiile ce se construiesc trebuie să fie realmente strîns legate de procesele de producție, să fie proporționate după nevoile acestora». Pentru că în fond nu construcțiile, ci utilajele sînt cele de la care se obțin produsele, iar pe consumator nu-l interesează cum arată clădirea, ci calitatea mărfii.

Amplul program de investiții din actualul cincinal va intensifica ritmul de dezvoltare și modernizare al economiei românești și va ridica țara noastră pe o nouă treaptă de progres și civilizație.

Un obiectiv industrial de primă importanță pentru economia națională: Uzina de aluminiu de la Tulcea, în plină construcție.

80 miliarde lei se vor investi în agricultură în anii 1971–1975. Un obiectiv important al acestor investiții îl constituie modernizarea și sporirea parcului de mașini, precum și mecanizarea complexă a lucrărilor agricole.

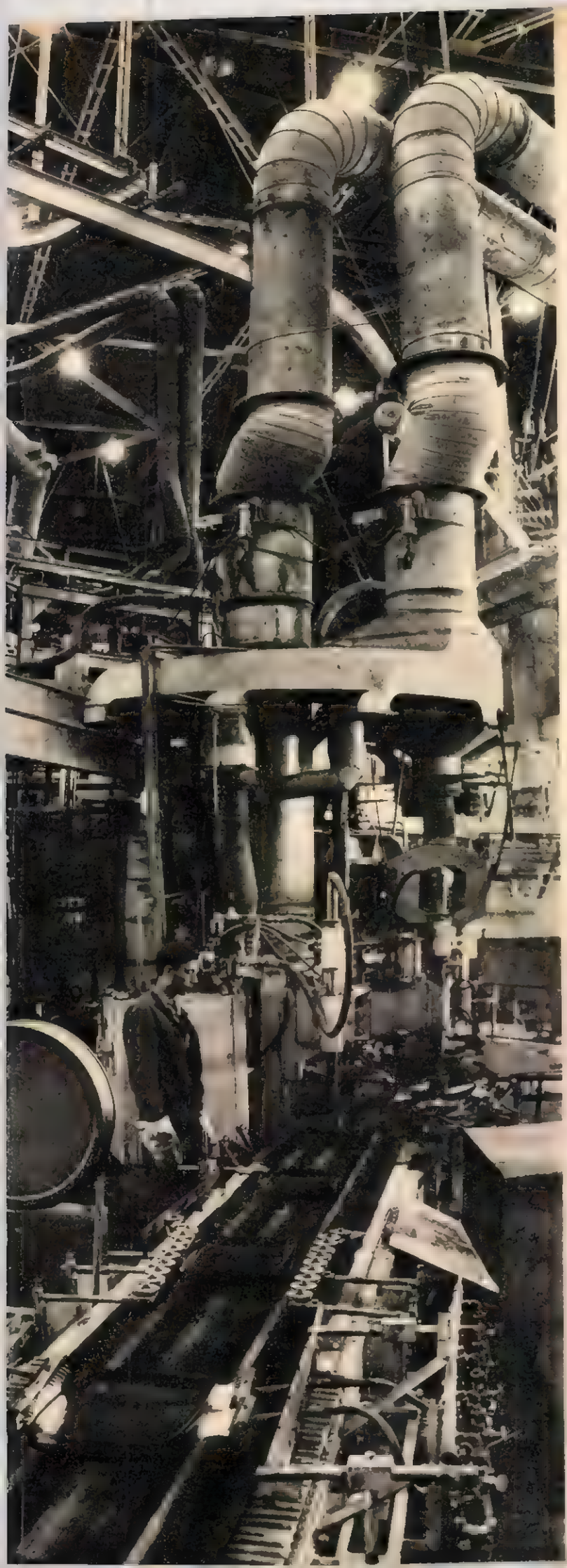

Pe platforma de la Militari,
o nouă unitate industrială:
Fabrica de tîmplărie metalică.
Dotată cu utilaje de înaltă productivitate,
noua fabrică va avea o capacitate
de 100 000 mp de tîmplărie metalică.

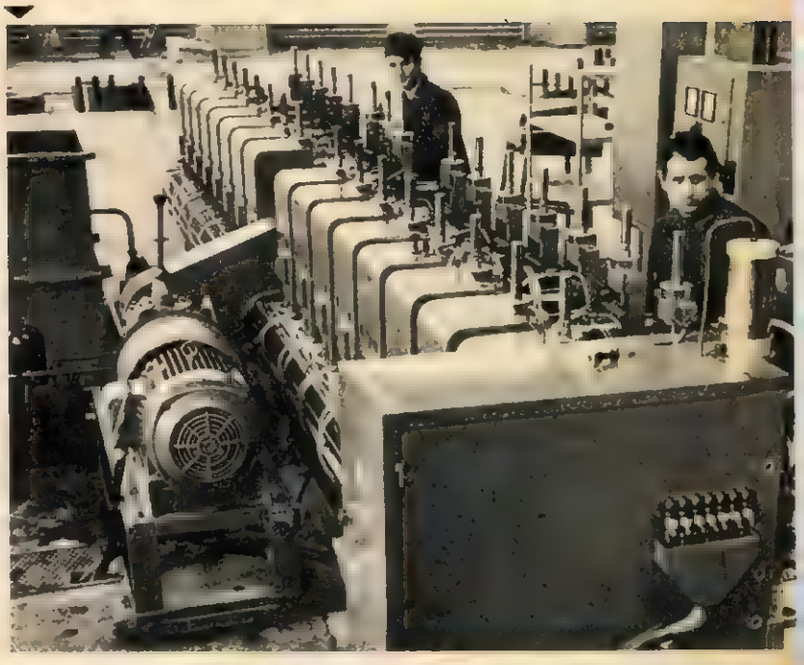

În actualul cincinal
se vor face însemnate investiții
pentru construcția de nave.
În fotografie: șantierul naval
de la Turnu Severin.

Industria electronică
și electrotehnică
cunoaște în actualul cincinal
o dezvoltare rapidă,
caracteristică fundamentală și obligatorie
a industriei moderne.

PORȚI SPRE LOTRU

Text: Nelu IONESCU – Fotografii: Elena GHERA

Locurile erau aidoma cu ele însele, cele de acum o sută, o mie, ori și mai mulți ani. Numai că peste planul și croiul naturii, omul a așezat planul și croiul său. Apoi, prin 1966, a început lucrul și așa se face că un alt colț al pământului nostru se schimbă, se prefface, pe zi ce trece. Pe undeva, pe la început de drum, noua șosea — neterminata încă șosea, care, pornind de la Brezoi și trecînd prin Voineasa, năzuie spre țițînile de început ale Lotrului, spre obîrșia lui, ba chiar și spre mai departe, spre Petroșani — își face loc despicînd în două o stîncă. Stînca asta, lăsată fără mijloc, te face să gîndești că viitorul, în strădania lui de smulgere a pămîntului din trecut, are de întîmpinat greutăți, are de sfărîmat porți. Așa privind lucrurile, celor doi ușori de ușă, acoperiți doar de cer, de la Piatra Tăiată li se poate da, fără teamă de greșeală, o semnificație simbolică.

O bătălie între cer și stîncă.
Lipsește de-acolo un cronicar care să scrie Cartea Lotrului,
Un reporter permanent.
În ceea ce-l privește, ar beneficia de aer bun
pentru plămîni și sînge
și de adevăr pentru condeiul lui.

Nu vă lăsați amăgiți
de atmosfera idilică din fotografie,
de zîmbetele oamenilor de-acolo
Un șantier de opt mii de oameni are o viață zbuciumată
Un șantier de opt mii de oameni se conduce
nu numai cu pricepere, perseverență și amiciție,
ci și cu nervi și injurături
Dracul (săracul!) e pomenit foarte des
și în formulări foarte variate

— Dar, în definitiv, de ce treabă s-au apucat oamenii, în sus pe Lotru? Ce au de gînd să facă acolo?

— O hidrocentrală.

— Deci, vom mai avea una.

Doamne, ce simple, uşoare şi frumoase, par lucrurile de la distanţă şi cîte chipuri capătă ele cînd şi cu cît te apropii!

«INTRUŞII»

Închipuiţi-vă de cîtă muncă, de cîtă pricepere, de cîtă organizare, de cîtă strategie — folosesc cuvîntul pentru că ceea ce se petrece pe Lotru, hotărît, este o mare bătălie — de cîtă omenească înverşunare, de cîtă admirabilă putere de sacrificiu, este nevoie ca să înalţi un baraj capabil să reziste apăsării a 340 milioane de metri cubi de apă; ca să sapi şi să căptuşeşti peste 150 de kilometri de galerii care vor forma o vastă reţea de captare şi aducţiune a apelor Lotrului şi a încă 84 de pîraie; ca să sapi o cavernă în munte, cavernă în care să edifici o centrală cu turbine hidraulice, cu generatoare, cu transformatoare, cu vane, cu tot dichisul tehnic necesar şi totul-totul subteran; ca să înalţi încă alte 4 baraje în afara celui principal; pe scurt, ca să realizezi, pe un teritoriu care «calcă» 4 judeţe, o lucrare socotită de anvergură chiar la scara Europei.

Opt mii de oameni constituiţi într-o formidabilă armată care s-a angajat într-o şi mai formidabilă bătălie paşnică. Opt mii de oameni care s-au strîns din toate colţurile ţării; nu-i nici un judeţ care să nu aibă reprezentanţii săi printre cei opt mii de constructori de la Lotru. Opt mii de oameni care, azi, luptă pe 32 de fronturi de excavaţie şi betonare, 32 de fronturi în care n-am inclus lucrările de suprafaţă şi nici activitatea de organizare.

Constructorul e o entitate greu de definit. Pe şantier viaţa e pur şi simplu grea. Acolo se pretinde tot din tot ce poate da omul: energie, nervi, rezistenţă, trai în condiţii dificile... Pe şantier nu-i ca într-o fabrică. Pe şantier «începutul» durează pînă la sfîrşitul lucrării. E o zicală: «Cînd se face bine undeva, constructorul trebuie să plece!»

Şi mulţi ar putea să plece, să se aciueze în locuri mai calde. Şantiere sînt peste tot. Şi în oraşe. Şi în Bucureşti Şi totuşi n-o fac. Mai ales cei în vîrstă, cu ani mulţi de şantier

Din respect pentru dreptul de autor, ţin să spun că

(Continuare în pag. 10)

Şoseaua a însemnat prima poartă deschisă spre sufletul şi bogăţiile Lotrului.

Argument concret în favoarea ideii de a nu face construcţii doar de azi pe mîine.

Parte din actuala colonie a constructorilor. Sau, imaginea de început a unei viitoare staţiuni montane de odihnă şi turism.

Banda aceea șerpuită de asfalt, numită șosea, a provocat multe urmări în munți. Printre altele și definitivarea ideii de sistematizare a comunei Voinеasa. Totuși e foarte greu să-l faci pe cioban să-și coboare casa la marginea drumului. Și are și el dreptatea lui.

Uzura e mare pentru constructori. De aceea soțiile au un rol mai mare în viața lor. Dar ca să-i poată ajuta e necesar — elementar — să fie lîngă ei. La Lotru acest deziderat s-a realizat: constructorii au familiile lîngă ei.

PORȚI SPRE LOTRU

opiniile de mai sus sînt ale inginerului constructor, șef al megașantierului de la Lotru. Îl cheamă Emil Podhorodețchi. Tipă cumplit la proști și la incapabili, vorbește mîngîietor cu oamenii de ispravă, are o viață de familie de care-i mîndru, și a descoperit, împreună cu soția dumisale, noțiunea de «morb al șantierului».Un morb care te farmecă și te leagă de șantier. O descoperire fundamentată pe o experiență de 23 de ani de șantier. Începînd cu Saiva-Vișeu...

Deci opt mii de oameni s-au suit în munți. Deci, un nou șantier. Mai precis, un nou grup de șantiere. Iar barăci, iar viață dificilă, iar privațiuni...

Nu! De data asta,nu! Totul se datorează unei idei simple dar excelente. Unei idei pe care o datorăm conducerii Ministerului Energiei Electrice. Iată despre ce-i vorba:

Investițiile pentru baracamente s-au augmentat cu 20-30%, s-a profitat de faptul că în munți există deja un constructor de elită și, în loc de o colonie care urma să se desființeze la sfîrșitul lucrărilor, s-a înălțat, și procesul continuă, o adevărată stațiune montană formată din vile și construcții social-edilitare, toate desenate, proiectate, după ultima cerință a bunului-gust modern

În aceste vile — de-a dreptul elegante — azi locuiesc constructorii. În condiții civilizate: lumină electrică, apa caldă, încălzire centrală etc. În asemenea condiții încît au putut să-și aducă și familiile alături de ei. S-a făcut o policlinică cu 9 etaje, s-au ridicat școli. Un adevărat orășel. Constructorii locuiesc în condiții la care au din plin dreptul.

Iar cînd cei opt mii de oameni își vor isprăvi lucrul și vor pleca, în urma lor va rămîne țării, ne va rămîne nouă, o stațiune ultramodernă într-o regiune de o frumusețe sălbatică superlativă.

Asta înseamnă să ai ochi cu bătaia lungă. Să nu-ți vezi numai interesul de azi, ci și cel de mîine

Civilizația materială, modernă, răsărită acolo cumva peste noapte, a schimbat structural și condițiile de trai ale localnicilor. Pentru că — simplificînd lucrurile — în egală măsură cu constructorii au și ei acces la policlinică, la fabrica de pîine, la școli ș.a.m.d.

Constructorii sînt niște intruși în ținuturile în care viața curgea egal după legi de veacuri, dar niște intruși binecuvîntați.

LOCALNICII

Firește, Voineasa, ca orice comună, avea și pînă acum activități economice. De cînd cu șantierul însă, ele s-au multiplicat și diversificat.

De altfel, procesul acesta a început mai de mult și a mers paralel cu «venirea în munți a întreprinderilor»: de construcții forestiere; de foraj și cercetări geologice speciale; de studii și proiectări hidroenergetice (așta-i institut!); de electromontaj (care a construit linia electrică Sadu V–Voineasa și axele de alimentare la diferite puncte de lucru); și, în sfîrșit, marele constructor: I.C.H.-ul (Întreprinderea de construcții hidroenergetice).

Șoseaua asfaltată, electrificarea și mai ales invazia miilor de constructori au revoluționat pur și simplu viața din Munții Lotrului. Pentru localnici a fost un mare șoc. Un șoc cu părțile lui bune și părțile lui rele.

Unii dintre ei s-au angajat pe șantier, au învățat meserie, au devenit oameni cu un alt viitor decît cel tradițional (adică de cioban și, într-o eventualitate fericită, de bacî de oi). Mulți băieți din sate sînt acum mecanici, șoferi, tractoriști etc.

Dar mai mulți au preferat munca (de altfel și aceasta întrucîtva tradițională) în exploatările forestiere.

Și, paradoxal însă absolut real, după destrămarea derutei care a urmat marelui șoc despre care vorbeam, oamenii munților s-au regăsit pe ei și vechile lor îndeletniciri: oieritul și — se poate spune așa? — căprăritul. Cei care și-au vîndut oile, acum cumpără altele. Numai anul acesta cei din Voineasa s-au întors de la tîrgul de la Săsciori, tîrg cu faimă pe meleagurile acelea, cu vreo cinci sute de oi și mulți berbeci de prăsilă. Bunul-simț le-a spus muntenilor că e păcat ca pășunile grase ale munților lor să fie date uitării; și, probabil, le-a mai spus că șantierul azi este aici, lîngă casa lor, mîine însă se va muta altundeva, departe. Nu mai puțin adevărat este că o nouă reglementare legală a aranjat în așa fel lucrurile, încît le-a sporit interesul celor de la munte pentru ocupația lor din bătrîni.

Dată fiind invazia constructorilor, și valorificarea produselor animaliere se face direct — și rapid, adaug eu — în comună.

În sfîrșit, o altă îndeletnicire pastorală capătă răspîndire albinăritul. Deocamdată, au dobîndit buletin de Voineasa 600 de familii de albine. Dar pentru simpaticele și rentabilele bîzîitoare, Voineasa nu va fi nicicînd declarată localitate închisă.

Bineînțeles, transformări esențiale au avut loc și în modul de trai și de gîndire al localnicilor.

Acum își construiesc case după anume tipuri de proiecte făcute la județ (ceea ce, în bună parte, mă tem că-i și rău). Oricum, casele sînt sănătoase, cu ferestre mari. Și apoi au apărut școli, un liceu, un cămin cultural, un trotuar asfaltat, pe marginea și în ambele sensuri ale șoselei, precum și multe altele.

Ca să vă dați mai bine seama de cum devin lucrurile sus la Voineasa, am copiat pentru dumneavoastră un fragment din contractul adițional încheiat, la 10 mai 1971, între Institutul de proiectare județean-Vîlcea și Consiliul popular al comunei Voineasa:

«Se modifică termenul de predare — la proiectul C 227, sistematizarea comunei Voineasa — de la data de 15 mai 1971, la data de 15 august 1971, deoarece prin complexitatea și importanța problemelor pe care le pune această comună, se apreciază că această schiță să fie tratată la nivel de schiță de oraș, pentru stațiunile ce au apărut și vor apare în viitor legate de lacul de acumulare».

În ceea ce mă privește sînt bucuros că Voineasa aspiră spre titlul de oraș. Cu toate că la Rîmnicu Vîlcea mi-am pierdut încă o dată părerea bună despre «subțirimea» orășenilor. Am văzut acolo, pe frontonul sediului Palatului culturii, așezată comod pe un fotoliu, o coniță planturoasă, de altfel executată destul de bine, din ghips mi se pare. Probabil reprezenta cultura, pentru că ținea cu mîna dreaptă ridicată în sus — de fapt o protează sinistră din tablă a fostei mîini, ruptă în nu știu ce împrejurări — un bec țuguiat și de două ori mai mare ca o minge de rugbi, un bec vopsit în roșu, care, prost să fii, și tot îți dai seama că e o făclie care răspîndește... etc., etc. Iertați-mi paranteza, că am și eu nădufurile mele, și să ne întoarcem la țară.

La Voineasa sînt vreo sută cincizeci de televizoare și toți ciobanii au «tranzistori» la stîne. Ba chiar își iau aparatul în traistă și cînd se duc cu oile pe coastă.

Toate cele de mai sus le-am aflat de la un primar — deocamdată comunal. Numele lui este Ion Pușchiază și e mîndru că deține funcția aceasta de 8 ani. E îndreptățit omul.

Dar, reluînd firul relatării e neapărată nevoie să precizez că venirea constructorilor n-a adus localnicilor numai fericire. Căci cei 3 000 de locuitori ai comunei au fost copleșiți de cei peste 7 000 de noi veniți. Densitatea populației a crescut brusc. Erau acum acolo oameni cu feluri de trai și optici deosebite. Conflictele n-au lipsit și miliția n-a șomat.

Față de început, acum, lucrurile s-au potolit și continuă să se armonizeze. Constructorilor le-au venit femeile de-acasă. Localnicii au început să se împrietenească cu cei ce le schimbă munții și viața a pornit pe noi făgașuri.

Am coborît din Munții Lotrului cu senzația că am revăzut pe viu povestea cu dacii și romanii din «Columna», seria a II-a.

Pentru copiii constructorilor s-au înălțat niște școli splendide. Asta-i foarte, foarte bine. Dar cantina nu răspunde în același fel. Asta-i foarte, foarte rău. Dar nu de neschimbat.

PE MÎNA CUI DĂM MAȘINILE ÎNTREPRINDERII?

La Tîrgu Mureș — deci foarte aproape de Sărmașu și Sărmășel, locuri unde pămîntul țării conservă de milenii importante zăcăminte de hidrocarburi gazoase — prelucrarea chimică a metanului a început abia după o jumătate de veac de la descoperirea primelor surse de gaze naturale și după ani buni de la prelucrarea lor chimică în alte zone industriale ale României.

Într-adevăr, oamenii locului au deschis primele izvoare de gaze naturale abia spre începutul acestui veac, cînd un grup de geologi transilvăneni, porniți să afle lîngă Sărmașu săruri de potasiu, au dislocat, din corsetul pămîntului, primul zăcămînt de gaze naturale.

Ce a urmat, știm cu toții. Timp de aproape 50 de ani gazul metan a fost obligat să-și mistuie calorile, înlocuind în rețeaua de distribuție combustibilul clasic, și abia în cel de-al 6-lea deceniu, trecut peste munți, a devenit materie primă pentru combinatele de la Roznov, Săvinești și Borzești.

Am amintit aceste lucruri, știute de toată lumea, tocmai pentru a sublinia încă de la început un adevăr de necontestat: aici, în județul Mureș — patria hidrocarburilor gazoase — oamenii locului au creat abia în anii noștri tradiție și au dobîndit virtuți în practicarea unei meserii total necunoscute. Cu alte cuvinte, și aici ca și în alte părți, marele combinat chimic s-a întrupat din truda unor constructori și chimiști lipsiți de o experiență îndelungată, dar a ajuns să lucreze după ceasul grăbit al secolului nostru, beneficiind toată vremea de cea mai de preț investiție: inteligența. Mai simplu spus: valoarea unei întreprinderi stă în valoarea oamenilor săi. În orice condiții și în orice împrejurări, azi ca și acum 1 000 de ani, elementul suveran rămîne omul, individul înzestrat cu pricepere, experiență și constanță în activitatea sa zilnică, investit cu talent, experiență și spirit de inițiativă, sau tocmai, dimpotrivă, insul corupt de indolență, inconstanță, refractar, leneș sau străin de meseria pe care o practică.

Vom mai preciza, înainte de a trece pragul întreprinderii muresene, că aici, la «Azomureș», munca cu omul, selecționarea riguroasă a personalului necesar, au constituit preocupări permanente cu mult timp înainte de ridicarea uzinei, ceea ce a permis, între altele, intrarea în funcțiune a combinatului exact în ziua fixată și în strictă conformitate cu nivelul parametrilor proiectați.

Cum se explică aceste merite evidente, ce metode inițiale au favorizat sudarea acestui colectiv și prin ce metode noi se continuă aici o fericită și fructuoasă tradiție? Mi-am rostit cu glas tare aceste gînduri de îndată ce am ajuns să stau de vorbă cu tovarășul inginer Petru Hentes, șeful serviciului de organizarea producției și a muncii. Dar interlocutorul meu se dorește de la bun început modest și cumpătat:

— Se pot spune lucruri frumoase despre spiritul de prevedere al unor cadre de conducere de la combinat, dar să nu uităm totuși un lucru: oamenii noștri au beneficiat încă de la bun început de o situație avantajoasă: existența în țară a unor întreprinderi similare. Practica prealabilă s-a desfășurat, cu alte cuvinte, la Piatra Neamț și Făgăraș.

— O metodă curentă, încetățenită la ora actuală și în activitatea altor uzine chimice. Cu toate acestea, rezultatele finale nu sînt pretutindeni aceleași.

— Nu știu cum s-a procedat în alte părți, dar un lucru e sigur: trimiterea în practica prealabilă a operatorilor chimiști, a maiștrilor, a personalului de întreținere, reprezintă o măsură obligatorie, cu rezultate virtuale, dar munca grea începe abia de acum încolo.

Angajarea pe post — așa cum se arată în recentul *proiect de Lege privind încadrarea și promovarea în muncă a personalului din unitățile socialiste de stat* — reclamă susținerea unei probe practice, a unui examen sau concurs.

Noi, de pildă, am procedat la o recrutare judicioasă a personalului abia după ce am urmărit îndeaproape comportarea oamenilor noștri trimiși la practică. Și încă ceva: conducerea combinatului nu s-a ocupat niciodată în mod direct, nemijlocit, de problemele recrutării, evaluării, selecționării, formării și promovării cadrelor medii și superioare. Sarcina aceasta a revenit în mod direct maistrului, șefului de tură, șefului de secție. «Angajați pe cine poftiți, dar răspundeți cu capul!» Ceea ce, evident, a determinat întărirea simțului de răspundere și independență în luarea deciziilor. Angajarea unui nou operator, maistru, mecanic sau inginer, pe considerentul că schema întreprinderii posedă locuri vacante, provoacă, fatalmente, surprize neplăcute de o parte și de alta.

— Înțeleg din cele arătate că întreprinderea dv. și-a format de la bun început un colectiv alcătuit din oameni verificați și selecționați după o matură și îndelungată chibzuință.

— În prima etapă, la o producție de 90 000 tone amoniac, ca să luăm un exemplu, am pornit la treabă cu 200 de oameni (mai puțin cu 50 decît prevedea proiectul). În etapa a II-a, experiența cîștigată ne-a permis să folosim pentru obținerea unei producții de 100 000 tone amoniac doar 100 de salariați. În cea de-a treia etapă, cînd urmează să producem 300 000 tone amoniac, vom avea nevoie tot de 100 de angajați. Calificarea permanentă a personalului existent a determinat creșterea valorii mijloacelor fixe pe un salariat la peste 600 000 lei. La ora actuală, altminteri spus, omul nostru are și ce produce, dar și ce... strica.

— Ce măsuri ați luat pentru a antrena întreaga energie creatoare a colectivului dv. în realizarea sarcinilor curente și de perspectivă?

— În această privință există un singur răspuns: a antrena un om la o acțiune înseamnă a găsi o modalitate de identificare a îndeplinirii muncii încredințate, cu satisfacerea nevoilor sale personale. În Occident a făcut mare vîlvă

(Continuare în pag. 12)

PE MÎNA CUI DĂM MAȘINILE ÎNTREPRINDERII?

«Mă întrebați cum am ajuns să lucrez într-o uzină metalurgică? Simplu: după absolvirea facultății am fost repartizată aici. Întreprinderea avea posturi vacante. Cîte luni am făcut practică în această unitate? Nici una. De cîte ori au sosit delegații întreprinderii în facultatea noastră? Niciodată. Mă întrebați despre examenul de atestare pe care îl voi susține aici după un an de zile? Nu mi s-a comunicat așa ceva. Ce vă pot spune despre meseria aleasă? Am să povestesc peste un an sau doi»...

de curînd teoria lui Douglas McGregor, o variantă a teoriei comportamentului organizațional, cunoscută în știința de specialitate sub denumirea de teoria X și teoria Y. Pe scurt: integrarea individului în colectivul de muncă presupune crearea unor astfel de condiții în unitatea respectivă încît acesta să-și poată realiza scopurile individuale, în condiții optime, și prin utilizarea efortului în vederea realizării obiectivelor întreprinderii. În acest sens acționează și evaluarea cît mai exactă a fiecărui salariat, a rolului său în viața de ansamblu a colectivului din care face parte precum și cunoașterea de către acesta a modului în care este apreciat de cei din jur.

Cum s-au realizat aceste deziderate în cadrul Combinatului chimic din Tg. Mureș? Iată și răspunsul inginerului Octavian Moraru, șeful serviciului concepție:

— În această privință, realizarea profesională a individului rămîne suverană. Realizarea sau nerealizarea prin muncă — și asta și pentru cei care nu au ajuns pe cale rațională la această concluzie — determină în ultimă instanță satisfacție sau insatisfacție în domeniul vieții intime, extrauzinale. Un exemplu: inginerii noștri puși să lucreze nemijlocit în producție, să conducă secții și sectoare, au ajuns cu anii, în mod fatal, la o automatizare a activității curente. De aici, rutină și plictis, factori propulsori pentru apariția dezinteresului și a descalificării. În consecință, am procedat la o reorganizare a întreprinderii, înființînd secția de concepție, alcătuită din 37 de persoane, 18 cu studii superioare și 19 cu studii medii (tehnicieni, desenatori, laboranți). În felul acesta am ajuns la o comasare a unor forțe dispersate, la evitarea paralelismelor în munca de concepție și, în principal, la o reimprospătare evidentă a forțelor creatoare.

— Rezultate?

— Iată cîteva teme rezolvate: «Recuperarea amoniacului și a oxidului de carbon din fracția oxicarbonică». Economii antecalculate, 170 000 lei. «Crearea instalației de granulare statică de la Fabrica de azotat de amoniu» prin care am obținut economii de 300 000 lei. «Instalația de sitare a azotatului de amoniu». Economii, 170 000 lei.

La întrebarea «Cum au fost promovate și evaluate cadrele cu pregătire medie» ne-a răspuns inginer Petra Horia, directorul direcției de investiții.

— Ca măsură generală: informarea periodică a salariatului despre evoluția înregistrată de acesta, o evaluare științifică capabilă să contribuie la formarea unei autoaprecieri corecte, la îmbunătățirea relațiilor de muncă prin reducerea tendințelor de subapreciere sau de supraapreciere. La locul de muncă s-a procedat apoi la o radicală revizuire a rolului maiștrului în procesul de producție. În momentul de față, maiștrii noștri au devenit în aproape toate sectoarele șefi de instalații, în locul inginerilor, deciziile lor, angajarea și supravegherea muncitorilor devenind atribuțiile lor principale. De ce să-l țin pe inginerul Ioan Isăilă șef la Oxigen, cînd treaba aceasta o poate face foarte bine maistrul Andrei Tiribă? De ce să-l mențin pe Ludovic Csupor pe post de mecanic, cînd omul mi-a dovedit că poate conduce în calitate de maistru o instalație la Amoniac I. De ce să nu-l pun pe maistrul Leontin Borda să-mi pregătească oameni pentru etapa a III-a a combinatului cînd colegul său Iosif Erdely se dovedește capabil să-l preia atribuțiile. Nimeni, nici un om capabil, n-are voie să stea pe loc. Lupta împotriva inerției trebuie să devină predominantă.

Evident — așa cum se arată în recentul proiect de Lege, art. 13, alineatul d — un salariat poate fi promovat într-o funcție superioară dacă între altele: *«dovedește calități de bun organizator al producției și muncii, exigență, capacitate de analiză și previziune, adoptă decizii eficiente»*.

Am vrut să închei aici suita interviurilor, dar m-a oprit «la timp» tovarășul Petru Henteș:

— Ați uitat să notați esențialul. Problema nr. 1 a oricărei uzine chimice cu un grad înalt de automatizare. Dacă m-ați invita să public un articol în «Flacăra», aș trece-o cu litere de o șchioapă.

I-am făcut pe plac, indicînd tasteristului să-mi culeagă cuvintele care urmează cu «gill C 8 aldin verzal». Așadar

PROBLEMA PERSONALULUI DE ÎNTREȚINERE

— În această privință, continuă interlocutorul, o comparație cu șoferul amator, acela care conduce un autovehicul fără să aibă habar de mecanică-auto este cît se poate de edificatoare. Și într-un caz, și în altul, deci și în situația operatorului nostru, pus să lucreze în fața unui agregat, meseria se învață relativ repede. Cîteva operații mecanice, simț de orientare, reflexe bune și știința de a urmări respirația agregatului prin cadranele aparatelor de măsură și control. Dar la cea mai mică defecțiune, omul devine neputincios. Și vă închipuiți ce se întîmplă într-o mare uzină unde gradul de înzestrare al forței de muncă este foarte ridicat. Imobilizarea agregatului pentru cîteva minute se traduce prin pierderi de zeci de mii de lei. Iată de ce, înainte de a recruta operatori, maiștri sau chiar ingineri, am pornit să ne formăm un corp tehnic pentru întreținerea utilajelor. Am procedat cam pe furatelea, dar a ieșit bine. Am colindat, cu alte cuvinte, toate întreprinderile din Făgăraș, Orașul Victoria, Tg. Mureș și am ales de aici numai meșteri pricepuți și cu vechi state de serviciu. I-am trimis la școala de maiștri, după care am făcut din nou o verificare la sînge. Am ales numai muc și sfîrc. Rezultatul final: întreprinderea noastră n-a avut niciodată strangulări de producție și a ajuns treptat să-și mărească gradul de utilizare al instalațiilor.

...Astfel că pînă la sfîrșitul lui '70 să producă 430 000 tone azotat de amoniu. Ce înseamnă această cifră pentru economia națională? Iată un calcul simplu:

În clipa de față clădirile combinatului se întind pe o suprafață de 34 ha. Pămînt bun, proptit în albia Mureșului, de pe care, în ani buni, s-ar fi recoltat 136 tone grîu. La ora actuală, îngrășămintele minerale, produse la «Azomureș» și încorporate în solul arabil al țării, aduc un plus de recoltă evaluat la un milion și jumătate tone grîu sau aproximativ două milioane tone porumb.

Ei, da, diferența e apreciabilă. Să ne gîndim la toate acestea cînd avem pîinea pe masă.

Liviu TIMBUS

PERFECȚIONAREA ARE CUVÎNTUL

U.R.E.M.O.A.S. 7 litere care desemnează nu atît titulatura, cît profilul uzinei de pe platforma industrială Militari: băi, radiatoare, articole sanitare din metal, articole de feronerie. Inițialele acestea au devenit binecunoscute — în cei 10 ani de cînd funcționează uzina — mai ales celor ce urmăresc rubricile critice ale ziarelor. Pentru că, în cei 10 ani, n-a fost prilej de analiză în care uzina bucureșteană să nu fie aspru criticată. La toate capitolele: producție și calitate, productivitate și preț de cost, indicii de utilizare a mașinilor și procentul de rebuturi, disciplina în muncă și fluctuația cadrelor etc.

— Timp de mulți ani de-a rîndul — ne spune tov. Alexandru Scărlătescu, loctiitor al secretarului Comitetului de partid al uzinei — n-a fost ședință, fie ea în cadrul sectorului, fie în cadrul ramurii de specialitate, în care U.R.E.M.O.A.S. să nu fie «citată» ca deținătoare a tuturor recordurilor negative. De vreo doi ani încoace însă lucrurile s-au mai îndreptat. Continuam — și în parte mai continuăm și astăzi — să avem multe greutăți, lipsuri, căderi. Dar nu mai eram «recordmenii» acestora ci, încetul cu încetul, trecuserăm printre întreprinderile cu realizări medii. Nu eram citați printre fruntași dar nici printre campionii rămînerilor în urmă. Și iată că anul acesta, în aprilie, cînd a avut loc, la nivelul sectorului din care facem parte, analiza activității tuturor întreprinderilor în primul trimestru al anului, U.R.E.M.O.A.S. — aceeași uzină de atîtea și atîtea ori criticată — a fost declarată fruntașă în întrecerea socialistă pe sector!

Au trebuit să treacă 10 ani de muncă organizatorică grea, pentru aceasta. Dar saltul s-a făcut. Și «secretul» nu este pentru nimeni un secret: hotărîtoare a fost munca organizatorică și cea pentru calificarea și continua perfecționare a cadrelor uzinei.

Nu o dată, datorită lipsei de calificare a celor ce munceau la U.R.E.M.O.A.S., mașini de înaltă tehnicitate erau defectate și întregi linii tehnologice scoase din funcțiune. Indicele de utilizare a mașinilor era dintre cei mai scăzuți cu putință: astfel, într-una din principalele secții ale uzinei, secția de băi, acest indice nu depășea, de cele mai multe ori, 40 % din capacitatea proiectată. Absențele nemotivate și fluctuația cadrelor atingeau cifre de necrezut (peste un sfert din totalul cadrelor plecau, anual, din uzină). Rebuturile — idem (au fost perioade cînd, la radiatoare, de pildă, aproape un sfert din producție îl constituiau rebuturile). Și așa mai departe, din toate punctele de vedere.

Pentru crearea cadrelor de muncitori calificați și de

tehnicieni, maiștri și ingineri experimentați (nu existau la noi asemenea cadre înainte de darea în funcțiune a acestei uzine) s-au folosit toate căile posibile: de la ucenicia la locul de producție și pregătirea elevilor școlilor profesionale la calificarea muncitorilor vîrstnici, apoi la cursurile și școlile de maiștri pînă la trimiterea la specializare în mari întreprinderi similare din țările industriale cele mai avansate. Iar de curînd — aplicîndu-se cele mai recente prevederi ale legislației și îndrumările partidului — s-a trecut și la înfăptuirea programului de reciclare a cadrelor.

Eforturile depuse pe această linie au fost și sînt în continuare mari. Și nu totdeauna au avut rezultate pe măsura cheltuielilor făcute și a energiei depuse. Iată un exemplu: uzina a calificat an de an circa 60 de șlefuitori. E o calificare ce nu necesită o tehnicitate foarte înaltă, dar în toate secțiile producătoare de articole metalice (feronerie, sanitare etc.) e nevoie de un mare număr de șlefuitori. Ei bine: majoritatea celor ce veneau în uzină necalificați și obțineau această calificare, după absolvirea cursurilor își dădeau demisia, preferind să se angajeze în cooperative meșteșugărești. Din circa 60 de șlefuitori calificați anual, dacă rămîneau în uzină 10! Situația nu e strălucită nici în prezent — dar, în orice caz, mult mai bună: acum cam jumătate dintre ei rămîn la U.R.E.M.O.A.S

Cum aceeași era situația și în alte specialități, uzina a ajuns la concluzia că cea mai bună metodă de pregătire a muncitorilor calificați o constituie ucenicia la locul de muncă și perfecționarea elevilor școlilor profesionale. Astăzi uzina are 430 de ucenici la locul de muncă și 108 elevi în școlile profesionale, tineri de 16–18 ani care se pregătesc temeinic timp de 2–3 ani, devenind cadre de nădejde, legați de uzină. Prima promoție a fost anul trecut: din 135 elevi și ucenici, 127 au absolvit cursurile, iar din aceștia numai 2 au plecat, ceilalți 125 rămînînd să lucreze timp de cel puțin 5 ani în uzină. Printre ei se află tineri muncitori care au absolvit cursurile cu medii excepționale, bucurîndu-se de încadrarea maximă posibilă (categoria I/III), ca electricianul Eftimie Artimon, strungarii Corneliu Frențescu și Cristinel Iordache, lăcătușul Dumitru Melinceanu, presatoarea Elena Nechita și alții

Uzina perfecționează de asemenea, prin școli postliceale, 10–15 cadre de tehnicieni anual. În același timp, alte zeci și zeci de cadre, selecționate dintre muncitorii ce au absolvit liceul, sau dintre tehnicieni, frecventează școlile de maiștri — fie la cursuri serale, fără scoaterea din producție, fie la cursurile de zi, cu o durată de un an, cu scoaterea din producție și salarizare pe toată durata școlarizării. Acești viitori tehnicieni și maiștri sînt de asemenea legați de uzină prin contracte pe cinci ani și grija ce le-a fost arătată este răsplătită prin sîrguința de care dau dovadă la învățătură, ca și prin rezultatele obținute în producție după întoarcerea de la cursuri.

Fostul muncitor Victor Călin a fost trimis la școala de maiștri de la uzinele «Steagul roșu» din Brașov și astăzi este maistru turnător în secția băi-alice. Lăcătușul mecanic Alexandru Bădună a urmat cursul seral de maiștri la «Unirea»–București și astăzi, tehnician principal, este șeful grupei C.T.C. la secția I.R.M. Frezorul Nicolaie Rat, absolvind aceeași școală, este astăzi maistru la secția echipament metalic.

Desigur că am putea lungi lista exemplelor pe pagini întregi de revistă. Mai concludent ni se pare însă să dăm o cifră globală: din cei 4 153 muncitori ai uzinei, la ora actuală sînt cuprinși în cursurile de calificare 1 422 oameni (69% de cursanți în cele 28 cursuri de gradul I, 283 în cele 12 cursuri de gradul II și 443 în cursurile de perfecționare).

A început și acțiunea de reciclare, în 3–5 ani urmînd să treacă prin diferitele forme de învățămînt, în cadrul acesteia, toți cei aproape 5 000 de salariați. Primele lecții au început la 11 mai — un curs de laboranți cu 17 cursanți și patru cursuri pentru cei ce lucrează la controlul tehnic de calitate, cu 108 cursanți. În fiecare marți și joi au loc cursurile, prima serie urmînd să se termine în februarie 1972. În felul acesta, colectivul uzinei răspunde unuia din comandamentele zilelor noastre, care-și găsește oglindire și în proiectul Legii privind încadrarea și promovarea în muncă a personalului din unitățile socialiste de stat. Într-adevăr, în art. 5 al proiectului se arată că personalul din aceste unități are obligația *«să-și ridice necontenit nivelul de pregătire profesională, să urmeze și să absolve cursurile de perfecționare organizate de unitatea respectivă»*.

În paralel, permanent sînt trimiși muncitori, tehnicieni și ingineri să se perfecționeze la întreprinderi similare de peste hotare. În Franța, Italia, R.F. a Germaniei și alte țări vor fi trimiși un număr de salariați ce vor totaliza, pînă în 1975, nu mai puțin de 84 luni/oameni (o medie de 17 luni/om anual), pentru a se specializa în operațiile de turnare, acoperiri suprafețe metalice (emailări și galvanizări), tratarea și cimentarea aliclor, turnare sub presiune etc.

Recentele succese nu înseamnă însă că la U.R.E.M.O.A.S. s-au lichidat toate gravele rămîneri în urmă. E drept că astăzi nu se mai înregistrează o fluctuație de 1 000 muncitori anual, ca pînă în urmă cu 2—3 ani — dar 250 de salariați tot mai pleacă și, respectiv, sînt noi angajați anual. Procentul de rebuturi la radiatoare nu mai e de 20–25 % ca pînă acum cîțiva ani; totuși în 1970 au mai fost 15 % rebuturi, iar în primul trimestru al acestui an, 13%. (La aceasta concurează, după cum ne-a arătat inginerul-șef Virgil Popa, și calitatea proastă a unor materii prime și materiale: fonta, cocsul, nisipurile de turnătorie ș.a.) La băi, unde rebuturile erau în trecut asemănătoare cu cele de la radiatoare, în 1970 au fost reduse la 12%, iar în primul trimestru al anului curent, la 8%

Indicele de utilizare a mașinilor a crescut spectaculos; cu toate acestea mai sînt încă multe de făcut și în acest domeniu. Secția băi, de pildă, proiectată pentru o producție de 100 000 băi anual, nu realiza în anul 1962 mai mult de 36 000 băi. În continuare, indicele de utilizare a mașinilor, datorită slabei calificări a cadrelor, nu a fost, ani de zile, mai mare de 40–50 %. Pentru prima oară în anul 1970 s-a atins un indice de 71 %, realizîndu-se în același timp o producție de 107 000 băi — cu 7 000 peste capacitatea proiectată. În anul în curs se prevede o producție de 123 000 băi. La aceasta au concurat creșterea calificării muncitorilor și, în paralel, sporirea interesării lor prin introducerea acordului progresiv.

U.R.E.M.O.A.S. a făcut, fără îndoială, progrese simțitoare. Calitatea produselor a crescut în asemenea măsură încît la unele sortimente de articole sanitare și feronerie am ajuns competitivi pe piața internațională, avînd cereri mari de export pentru țări vest-europene cu veche tradiție în această ramură de producție.

Succesele din ultima vreme pot însă și trebuie să fie consolidate și duse mai departe printr-o politică de permanentă calificare și perfecționare a cadrelor. Demarajul s-a făcut în bune condiții. Cursa trebuie însă să continue, fără pene și defecțiuni pe o distanță lungă

V. SAVIN

Selecționarea și calificarea cadrelor existente la Combinatul «Azomureș» au determinat o creștere apreciabilă a gradului de înzestrare al forței de muncă cu mijloace fixe. În prezent, valoarea acestora se ridică la peste 600 000 lei pe un salariat.

SPAȚIU ȘI TIMP

de Henri WALD

Omul și-a început istoria în luptă cu spațiul. Însă cea mai omenească luptă a sa e cu timpul. Fiind singura ființă care știe că moare, omul este singura ființă care se zbate pentru un supliment de viitor. Celelalte ființe se află în spațiu și în timp. Pentru ele, spațiul nu este decît prelungirea propriului lor corp, iar timpul nu este decît prelungirea propriilor lor acțiuni. Ele se adaptează la mediu, nu-l transformă. Numai omul se află față în față cu spațio-temporalitatea lumii.

Oamenii s-au apropiat însă foarte greu de ideea de timp. Contrar spațiului, timpul nu este perceptibil, ci doar inteligibil. În vreme ce spațiul poate fi atins cu mîna, timpul nu poate fi atins decît cu mintea. A urmări scurgerea ireversibilă a evenimentelor la care participi nu înseamnă a înțelege timpul, ci doar a-l trăi. Timpul nu poate fi înțeles decît din clipa în care amintirea trecutului și anticiparea viitorului permit deja o anumită distanțare critică față de prezent. Cunoașterea timpului presupune posibilitatea de a-i înfringe oarecum ireversibilitatea coborînd panta amintirilor și suind spre piscurile idealurilor. Ceea ce nu înseamnă că trecutul este o creație a nostalgiei, iar viitorul este o născocire a speranței. Afectivitatea contribuie la formarea ideii de timp, nu la formarea timpului însuși. Timpul este durata lucrurilor.

Fiecare formă de mișcare a materiei își are «timpul» ei. Durata corpurilor cosmice este cu totul alta decît durata unui organism viu sau a unei orînduiri sociale. Chiar fiecare orînduire socială își are durata ei, viteza ei de dezvoltare: comuna primitivă a durat zeci de mii de ani, sclavagismul cam zece mii de ani, feudalismul vreo mie de ani, capitalismul cîteva sute, iar socialismul în aproximativ o sută de ani împinge omenirea într-o nouă eră. Durata face parte din calitatea lucrurilor. Ceasul nu o poate măsura decît după ce o traduce în spațiul uniform al unui cadran.

Oamenii au început să se apropie de înțelegerea timpului cu ajutorul spațiului, care le era mai la îndemînă. Au convertit unidimensionalitatea temporală a vorbirii în tridimensionalitatea spațială a scrierii, au conservat istoria în monumente, au măsurat scurgerea vremii cu orologii. În lupta lor cu devenirea, oamenii au reușit să domesticească timpul și mai ales viitorul — cel mai uman moment al timpului — cu ajutorul abstracțiilor. Abstracția este cea mai mare victorie a omului împotriva vremelniciei. Prin abstracții, oamenii depășesc ceea ce e «aici» și «acum», ajungînd în zona mai calmă și mai statornică a conceptelor și a teoriilor.

Abstracția începe cu descoperirea proprietăților asemănătoare ale lucrurilor răspîndite în spațiu, dar se desăvîrșește prin detectarea invarianței în timp a acestor proprietăți. Categoriile filozofice sînt u-topice și u-cronice nu pentru că sînt a-spațiale și a-temporale, ci deoarece reflectă universalitatea și iterativitatea. Prin abstracții, oamenii pătrund adînc în viitor. Abstracțiile îi apropie de ubicuitate și de eternitate. În vreme ce trecutul este mai mult sau mai puțin spațializat și deci prezentabil, viitorul este absent și deci mai mult sau mai puțin predictibil cu ajutorul abstracțiilor.

Abstracția nu este un mijloc de «evadare din timp», determinată de vreo «conștiință nefericită», ci singura modalitate omenească de a înțelege timpul în specificitatea lui, în opoziția dar și în unitatea lui cu spațiul.

Aversiunile nu pot scoate pe nimeni din contemporaneitate. Ele pot cel mult, dacă sînt alimentate de aspirații, nu de regrete, să contribuie la «distanțarea critică» față de prezent și să înlesnească astfel înțelegerea mai adîncă a epocii.

Din păcate, întrecerea cu timpul în care este angajată societatea contemporană amenință să scurteze răgazul necesar meditației asupra scopurilor pe care le urmărește civilizația noastră.

Cei care o ascultă vorbind cu pătimașă convingere la mitinguri nu uită că au totuși în față o stea de cinema. «Cred că la început mă privesc — spune Jane Fonda — sper că apoi mă ascultă».

JANE FONDA-
militanta

O vedetă cunoscută în lumea întreagă, prețuită și răsfățată, moștenitoare a unui nume celebru, se angajează pasionat, activ, vehement, în lupta împotriva războiului din Vietnam, a discriminării rasiale, a sărăciei. Numele ei începe să apară, mai des chiar decît în presa și rubricile de cinematograf, în relatările despre protestul și revolta «celeilalte Americi», a Americii contestatare.

Iată, Jane Fonda se află alături de indienii care vor să transforme fosta închisoare Alcatraz într-un lăcaș de cultură și de educație indiană. Demonstrează împreună cu ei, este arestată și interogată o dată cu ei. Jane Fonda participă activ la lupta împotriva războiului din Vietnam, pe care-l definește drept «numitorul comun al tuturor mișcărilor contestatare din S.U.A.». E în repetate rînduri izgonită de poliția militară pentru difuzare de manifeste antirăzboinice. Face un turneu de conferințe în campusurile universitare ca să strîngă fondurile necesare unui proces împotriva crimelor de război comise în Indochina. Deschide la Washington o agenție care-și propune să investigheze cazurile de represiune împotriva militarilor americani care se opun războiului din Vietnam. În calitate de purtătoare de cuvînt a foștilor combatanți întruniți la Detroit, vorbește la conferința de presă organizată la Paris pentru denunțarea crimelor de război. «Era pentru prima dată — spune ea, referindu-se la întrunirea de la Detroit — cînd, în timpul unui război, soldați care comiseseră crime cereau să spună ce făcuseră în fiecare zi, din ordinul ofițerilor... 150 de veterani au vorbit și, vorbind, mulți dintre ei plîngeau». «Soldații înșiși — subliniază Jane Fonda — preiau acum acțiunea în favoarea păcii în Vietnam». Aceeași Jane Fonda — aspra, amara și patetica Gloria Beatty din «Și caii se împușcă...» — conduce un grup de actori care prezintă spectacole cu caracter antirăzboinic la baze militare de pe teritoriul Statelor Unite. Numai la Fort Bragg, melodiile și schecurile pacifiste sînt aplaudate de 55 000 de recruți. Jane Fonda participă activ la campania pentru eliberarea Angelei Davis și este prezentă printre manifestanții care protestează împotriva sărăciei într-un marș care are loc în Las Vegas, orașul în care bogații Americii cîștigă și mai adesea pierd averi fabuloase la mesele verzi.

«Ar putea avea mari neplăceri din cauza activității ei antirăzboinice», profetizează «New York Times». «Dacă din motive politice voi fi lipsită de posibilitatea de a turna la Hollywood, voi lucra în altă parte, declară Jane Fonda, căci, adaugă ea, este esențial pentru mine să lucrez mai departe. Fie și numai pentru a dovedi tuturor că poți lua atitudine, așa cum am făcut-o

Alături de soțul ei, regizorul Roger Vadim, în Franța. E perioada în care, departe de mașina de înfrumusețat realități a Pentagonului, Jane Fonda înțelege — văzînd la televiziune reportaje de război din Indochina și citind documentele Tribunalului Russel — «diferența între ce spune și ce face America».

Participînd la o demonstrație a indienilor, la Alcatraz. S-a alăturat lor «pentru că indienii sînt cei mai săraci dintre cetățenii Americii... pentru că relațiile dintre ei și guvernul federal sînt aidoma celor dintre un prizonier, în libertate condiționată, dacă vreți, și gardienii lui».

Cu fetița ei, Vanessa: «Am văzut copila mea crescînd și am înțeles cît de plină e fie care secundă a vieții ei... Acum știu că poți vedea viața cu ochii proaspeți ai unui copil, cu aceeași plenitudine și intensitate»

Dîrză, dură, fără iluzii, fără speranță, în «Și caii se împușcă...». Jane Fonda nu concepe să renunțe la carieră, dar nu mai acceptă decît roluri care nu contravin convingerilor ei. Poziția și activitatea politică ale Janei Fonda ar fi echivalat altădată cu o sinucidere profesională — remarcă «Newsweek». În actualul context n-au făcut însă decît să-i urce cota popularității, în special în mediul tineretului american.

eu, și totuși continua să muncești și să reușești».

Metamorfoza Janei Fonda, cauzele care au determinat-o să aleagă acest drum dificil și primejdios, să-i urmeze cu uitare și dăruire de sine, afirmînd că «nu este o etapă, ci un angajament total», au stîrnit o curiozitate de un fel deosebit. Cu atît mai acută cu cît este vorba de o femeie care prin însăși natura profesiei ei, prin faptul că a ajuns pe acea treaptă a reușite și popularității care transformă o simplă slujitoare a Taliei în vedetă, se află continuu în focarul atenției opiniei publice. Din mărturisirile și declarațiile făcute de Jane Fonda diverselor publicații din Statele Unite și dinafara acestora, nu vom reproduce aici decît un crîmpei, care dă măsura ambiției idealului ei: «Dacă am devenit ceea ce sînt, rebelă și refractară, este pentru că vreau să reumanizez o țară pe care o iubesc și care a pierdut simțul responsabilităților ce-i revin... De ce n-am făcut-o înainte? Nu știu. De fapt ar fi trebuit s-o fac de mult, pentru că asta mă face într-adevăr fericită».

Christa OTTEN

literare

de Lucian RAICU

AUGUSTIN BUZURA:

absenții

Premiul de proză al Uniunii scriitorilor pe anul 1970, confirmînd verdictul aproape unanim favorabil al criticii literare, recunoaște în Augustin Buzura pe unul dintre exponenții cei mai străluciți ai tinerei generații. Alegerea e cum nu se poate mai nimerită. *Absenții*, care reprezintă adevărata consacrare a autorului, este un roman grav și loial, subtil și inteligent, al unei conștiințe surprinse în plină acuitate a crizei morale, un roman în sensul exact al cuvîntului, întrucît concentrează în sine o viziune a lumii, nu numai originală, dar și amplu integratoare, în fața căreia situațiile, faptele, detaliile, însoțite de o puternică iradiație intelectuală și afectivă, devin subsumabile. Scriitorul întreprinde în realitate o *sinteză*, chiar și atunci cînd nu are aerul că o face, el recompune o lume, chiar dacă în nota ei dominant-subiectivă, o lume care se constituie pe parcurs, sub ochii cititorului, îmbogățindu-se necontenit parcă de la sine, o lume interioară care ia ființă ca o unitate structurală, autonomă. Scriitorul nu se «analizează» (*Absenții* nefiind un roman de analiză cum s-a spus), ci, sub presiunea unor senzații esențiale, realizează o descripție a universului interior ce se revelează treptat și «în mers», sugerînd substanțiala bogăție a surselor subterane, conștiente ori inconștiente, din care emană.

Paradoxal, deși eroul trăiește senzația permanentă a crizei sale, senzația unei «sufocări», sentimentul dominant pe care ni-l transmite cartea e cel al unui *aer pur*, înaintăm în lectură cu bucuria de a mai respira puțin dintr-un aer pur și aceasta în ciuda climatului de oboseală, de epuizare și «înfrîngere» în care trăiește eroul lui Buzura. Și, din nou un lucru în aparență curios, puritatea de care vorbesc se degajă dintr-o anumită *forță* (ascunsă, tenace) a eroului, deși acesta se prezintă ca un exponent prin excelență al celor slabi sau mai degrabă al celor *loviți*, avînd oroare de brutalitate. Dar forța nu este totuna cu brutalitatea, această «nuanță» deseori imperceptibilă obsedează în toate sensurile, în toate consecințele ei teribil de importante, pe scriitorul profund (și profund angajat) care este Augustin Buzura. Finețea percepțiilor sale face parte integrantă din mesajul «pur» și «omenesc» al romanului.

Aderînd, pe o latură, la categoria celor vulnerabili, expuși, absenți, eroul dispune în realitate de o mare forță interioară, a purității lucide, transparente. El se află fără întrerupere la limita de sus a «suportabilului», resimte cu o acuitate deosebită toate presiunile, venind din mai multe direcții o dată, ce se exercită asupra individului fatal vulnerabil. Are simțurile încordate mereu la pîndă, gata să perceapă toate agresiunile îndreptate împotriva ființei și aceasta pînă la o margine a intolerabilului.

Forța sa constă în repudierea oricărei soluții (exterioare) înțelese ca un compromis, a oricărui paleativ administrat situațiilor acute, în scopul de a le face, pe rînd și pentru o vreme, suportabile: «în fond, de ce atît de complicat?, mi-am zis încercînd să mă privesc dinafară. Am venit acasă, am dormit puțin, am ascultat involuntar o conversație penibilă și pe urmă cale de un ceas am umblat de la pat la geam, iar acum stau la masă pavoazat festiv, sînt desigur într-o dispoziție nu tocmai grozavă, dar poate că ziua care va veni îmi va da noi motive de optimism. Un om cu simțul măsurii, bine pus la punct cu moralul, mi-ar spune: de ce nu te culci? De ce nu mergi la o crișmă? De ce nu citești ceva? De ce nu mergi la un spectacol? De ce așa mai departe? Dînd urmare oricărei sugestii mi-aș acoperi, desigur, un timp, dar sînt eu tocmai pentru că *nu mai pot face nimic din toate astea*». Cartea e, astfel, un lung monolog al exasperării, înregistrat cu o rară luciditate, din care (straniu) iradiază un aer de puritate și forță, elevație și speranță.

FILME DESPRE CARE SE VORBEȘTE

UNCHIUL VANIA

- *un film de Andrei MIHALKOV-KONCIALOVSKI*
- *un film cu SMOKTUNOVSKI*

Mă bucur de pe acum la gîndul că toți — sau măcar o parte — dintre cei care ani întregi au blestemat și au disprețuit ecranizările vor roși cînd se vor afla în fața acestui film (și ziua nu este prea departe). Parcă-i văd pe unii dînd din colț în colț, neștiind unde să spînzure chestiunile cu «parfumul cărții», «aerul», «spiritul» etc., adică toate acele mofturi cuconești ce jignesc naivitatea fericiților care mai cred în minunile cinematografului.

Andrei Mihalkov-Koncialovski înfăptuiește un miracol, cu o carte în mînă, pentru a doua oară; cînd am văzut prima sa adaptare cinematografică, *Un cuib de nobili*, mi-am zis că așa trebuie să arate visul unui om care a adormit cu Turgheniev în gînd. Acum, cînd încerc să alung obsesia ochilor lui Smoktunovski-Vania, sînt gata să jur că Cehov însuși și-a scris piesa de-a lungul unor zile pustii, cu arșiță, așteptînd lîngă o fereastră. Cinematograful se poate lăuda cu multe, «fotografierea gîndului» a ajuns acum o monedă mărunță la îndemîna tuturor, dar rar am privit, cu cutremurare, cu stropi de sudoare pe frunte, cum cîteva vieți se înăbușă treptat, într-o cameră cu geamurile deschise, rareori am văzut *zăpușeala*, așa cum alții văd *idei*. Pereți de pe care cade tencuiala, o doică ce moțăie cu un ciorap în mînă, o fereastră prin care privește mereu, nu se știe unde, Vania, și, din cînd în cînd Astrov, o femeie ca o plantă de seră, alta — ca un mic animal umilit, pași făcuți la întîmplare, un căscat de moarte, un cîntec pentru trecerea timpului — și conștiința inutilității, a zădărniciei oricărei așteptări. Vania ascultă frumoasele fraze încurajatoare ale lui Astrov cu compătimire, cu un rest de înțelegere și o umbră de dispreț: «Te uiți la mine și ți se pare că tot ceea ce vorbesc este o prostie» — îi spune doctorul. Iată o replică pe care teatrul o pierde, iar filmul o întoarce pe toate părțile. Dar cel care «se uită» este Innokenti Smoktunovski, iar filmul acesta aparține nu numai lui Koncialovski — ci deopotrivă lui, actorului, în fața căruia singurul cuvînt pe care-l cunosc

Continuare în pag. 18.

După Hamlet *și* Ceaikovski, *după* Idiotul *(în teatru) Smoktunovski realizează încă o creație magistrală* Unchiul Vania

Irina Mirașnicenko — o fermecătoare Elena Andreevna.

MARIE DUBOIS:

O carieră înseamnă să trăiești din meseria ta un timp foarte îndelungat

Marie Dubois, una dintre cele mai «așezate» actrițe ale ecranului francez, profesionistă meticuloasă, apreciată cu consecvență de cineaștii renumiți, a acceptat un rol de fată trăsnită în filmul lui Claude Faraldo, «Bof...» — rol cu care a contrariat pe toți cei care o cunosc. Un reprezentant al agenției *Unifrance* a rugat-o:

— Explicați-ne, vă rugăm, această transformare. Este o surpriză pe care o rezervați admiratorilor dv.?

— Îmi place schimbarea și, poate chiar, să surprind puțin. După succesul filmului «Casa familiei Borles» am fost oarecum neliniștită la gîndul că s-ar putea să fiu definitiv catalogată drept o interpretă a tinerelor fete blonde și rezonabile. «Bof...» a sosit exact la timp... Personajul este pasionant pentru actrița din mine. Eroina lui Faraldo este o ființă fără grijă, n-are nici cel mai palid sentiment al păcatului.

— Ce înseamnă pentru dv. cuvîntul carieră?

— Îmi doresc o carieră, dacă aceasta înseamnă a trăi din meseria ta un timp foarte îndelungat. Aș avea conștiința reușitei numai dacă aș putea colabora cu acei cineaști pe care-i iubesc, dacă mi-ar sta în puteri să refuz acele filme pe care le-aș numi «de consum». Mi s-a întîmplat odată să accept o astfel de peliculă și am fost foarte nenorocită...

— Ați turnat deja cu o pleiadă de cineaști excelenți: Truffaut, Godard, Rohmer, Enrico, Vadim, Lautner, René Clair, Malle, Oury. Dacă, cu orice risc, v-aș ruga să alegeți un nume...

— Este Truffaut, bineînțeles. El a fost primul. El mi-a dat prima șansă și tot el i-a cerut lui Jacques Audiberti permisiunea de a purta numele uneia dintre eroinele sale: Marie Dubois. Prima dată l-am întîlnit la Cannes, în anul în care a prezentat *Cele patru sute de lovituri*. Eu eram crainică la Monte Carlo și veniserm să asist la conferința de presă a lui Truffaut. Rolul din «Trageți în pianist» a venit însă mai tîrziu.

ACTORI ȘI ROLURI

Natalie Wood —
un nume de acum de prestigiu
în lumea cinematografului
— este surprinsă
într-o postură inedită,
aceea de mamă
și de soție.

Răpiri spectaculoase —
așa cum de altfel vă puteți convinge
din imaginea noastră, cu cei doi protagoniști
Marlène Jobert și Jean-Paul Belmondo —
într-o epocă devenită legendară:
Revoluția Franceză —
reconstituită de un regizor ce se afirmă —
Jean-Paul Rappeneau,
pe care l-am cunoscut în «Viața la castel».
Acesta e filmul cu care s-a prezentat,
cu succes,
Franța anul acesta la Cannes
(film care,
după cum știm,
a fost în bună parte turnat la noi în țară).

de la A la Z

de Constantin POPESCU

DARRIEUX Danielle

Actriță franceză de film și teatru, născută la Bordeaux, la 1 mai 1917. Împlinește în acest an 40 de ani de carieră (1931-1971), lucru incredibil atunci cînd o vedem azi pe ecran, purtînd cu tinerească bravură cei 54 de ani de viață. A debutat ca o adolescentă minune la 14 ani în fermecătorul film *Balul*, după savuroasa nuvelă satirică a Irenei Nemirovski, iar al doilea debut, ca «ingenuă dramatică», l-a făcut la 18 ani în memorabilul *Mayerling*, una din cele mai tragice povești de dragoste pe care le-a oferit vreodată ecranul. Era prin anii '30 idealul fetelor din lumea întreagă, încîntătoare, zvăpăiată, mahtiosă, iradiind de tinerețe și veselie. Turna film peste film, comedii: *Strengărița*, *M-lle Mozart*; *Băietana*; *Vreau să mă mărit* (la Hollywood); *Arlette*; *Primul rendez-vous*; drame: *Abuz de încredere*; *Katia*; *În zori de zi*; filme muzicale: *Dédé*, *Criza s-a sfîrșit*, *Iubesc toate femeile*, *Inima mea te cheamă* (în care lansa melodii fermecătoare semnate de Yvain, Misraki, Robert Stolz, alături de Préjean, Kiepura, Garat). După război, își face debutul o a treia D.D., actriță matură, în lumina caldă a celor 40 de ani. E vremea marilor performanțe dramatice (în film și teatru), a marilor împliniri artistice. Este epoca Achard (*Jean de la lune*), Cocteau (*Ruy Blas*), Max Ophüls (*La ronde*; *Le plaisir*; *Madame de...*), Claude Autant-Lara (*Occupe-toi d'Amélie*; *Le Bon Dieu sans confession*; *Roșu și negru*), reîntîlnirea cu Henri Decoin (fostul ei soț și maestru): *La vérité sur Bébé Donge*; *Bonnes à tuer*; *L'affaire des poisons*, și primele întîlniri cu Sacha Guitry: *La vie à deux* și cu Julien Duvivier (*Marie Octobre*, *Pot-Bouille*; *Dracul și cele zece porunci*). Este epoca succeselor ei internaționale, în S.U.A.: *Rich, Young and Pretty*; *Five Fingers*; *Alexander the Great*, în Italia: *Totelli*, în Anglia: *L'amant de Lady Chatterley*; *Greenage Summer*, în Japonia: *Taifun la Nagasaki* etc. Din imensa listă de filme ne vom opri în anii '60 la: *Les yeux de l'amour*; *L'homme à femmes*; *Domnișoarele din Rochefort*, și mai ales la *24 heures de la vie d'une femme*, după S. Zweig, poate cel mai bun rol din cariera.

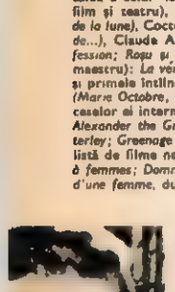

DASSIN Jules

Regizor de filme americane, franceze și grecești, născut la Middleton (Connecticut, S.U.A.), la 18 decembrie 1911. Actor și regizor pe Broadway și la radio, debutează în film, în 1940, cu un scurt metraj inspirat din Edgar Allan Poe: *The Tell-Tale Heart*, urmat de cîteva filme inspirate din realitatea războiului: *Nazi Agent*; *Reunion in France* etc. și de o transpunere exemplară, din literatură: *The Canterville Ghost*. Adevărata sa personalitate se conturează de-abia după război cînd, alături de alți cîțiva cineaști, pune bazele unei noi școli realiste americane, recurgînd mai ales (lucru nemaiîntîlnit pînă atunci la Hollywood) la metoda ciné-vérité-ului, a filmărilor făcute în stradă, printre oameni. Așa se nasc filmele cvasidocumentare, de factură polițistă, cu implicații sociale: *Brute Force* (1947); *Naked City* (1948); *Thieves Highway* (1949). În 1950, proscris de comisiile macchartyste, a silit să ia calea exilului, mai întîi la Londra, unde turnează *The Night and the City* (1950), pe aceeași linie cu precedentele, apoi la Paris, unde realizează două opere de mare rigoare formală: *Du rififi chez les hommes* (1954) și *Celui qui doit mourir* (1957), după romanul lui Nikos Kazantzakis: *Crist recrucifixat*. După un scurt popas în Italia, unde transpune romanul *La loi* de Roger Vailland (1958), însoțește pe Melina Mercouri (vedeta ultimelor două filme ale sale) în Grecia ei natală și realizează aci: *Never on Sunday* (Jamais le dimanche — 1960) și *Phaedra* (1962), dedicate acestei actrițe, ce avea să-l acompanieze de-atunci înainte ca interpretă și soție. Tot cu ea va realiza ulterior în Franța: *Topkapi* (1964) și *Dix heures et demie du soir en été* (1966), după care, întors în S.U.A., semnează regia unor filme ca: *Up Tight* (1968) și *Survival* (1969). Din nou la Paris, va turna tot cu Mercouri, *La promesse de l'aube* (1970).

DAUPHIN Claude

Actor și regizor francez de teatru și film, născut Claude Legrand, la Corbeil (Seine-et-Oise), la 19 august 1903, ca fiu al poetului Franc-Nohain. Își ia licența în litere, dar practică la început scenografia teatrală, devenind apoi actor și regizor de teatru. Din 1930 debutează și în film: *Langevin, père et fils*, dovedindu-se ulterior un actor prețios, atît pentru comedia bulevardieră, cît și pentru dramă, ca partener al unor actrițe celebre ca: Danielle Darrieux (*Dédé*; *Arlette*); Gaby Morlay (*Nous ne sommes plus des enfants*); Corinne Luchaire (*Conflict*); Simone Simon (*Cavalcada dragostei*); Micheline Presle (*Félicie Nanteuil*, *La belle aventure*); Viviane Romance (*O femeie în noapte*). După război face o carieră internațională, jucînd în S.U.A.: *April in Paris*; *Little Boy Lost*, *Phantom of the Rue Morgue*; *The Quiet American*; *The Full Treatment*; *Vizita*; *Lady L.*, în Italia: *Deported*, în Anglia: *Week end in Paris*; *Innocents in Paris* etc. Dintre bunele sale creații realizate în Franța după război, amintim pe cele din *Cyrano de Bergerac* (1945); *Jean de la lune* (1948), *Aurul firii la nuit* (id.); *Casque d'or* (1951); *Les mauvaises rencontres* (1955); *De ce ai întîrziat?* (1958); *Symphonie pour un massacre* (1962); *La bonne soupe* (1953), *Comportamentul ucigașilor* (1965) etc. Dintre ultimele sale apariții notăm pe cea din *The Madwoman of Chaillot*, coproducție anglo-americană, după *Nebuna din Chaillot* de Giraudoux, avînd ca protagonistă pe Katharine Hepburn.

DAVIES Marion

Actriță americană de film, născută Marion Douras, la New York, la 3 iulie 1897, moartă la Hollywood în 1961. Fostă balerină în teatrele de revistă (Ziegfeld, New York), M.D. debutează în film, în 1917, cu *Runaway Romany*, consacrîndu-se la Hollywood ca o neîntrecută ingenuă comică, cu un remarcabil talent pentru imitații și parodii. Devine una dintre cele mai populare stele ale cetății filmului (între 1921 și 1925 figurează printre primii 10 Money Making Stars și în 1926 este vedeta cea mai scump plătită la Hollywood), posedînd o casă proprie de producție, Cosmopolitan, ale cărei filme erau distribuite de Famous Players, Metro și Warner Bros. A rămas celebră mai ales pentru filmele sale din perioada mută: *Little Old New York* (1923); *Beverly of Graustark* (1926); *Quality Street* (1927); *Her Cardboard Lover* (1928); *The Patsy* (id.). În anii vorbitorului a apărut atît în revistă și musicaluri: *Marianne* (1929); *Hollywood Revue of 1929*; *Ce visează fetele* (id.); *Not So Dumb* (1930), *Florodora Girl* (id.), *The Gay Nineties* (id.), *Polly of the Circus* (1932), *Blonda de la revistă* (id.); *Dragoste la lumina lunii* (1933) cu Bing Crosby; *Cain and Mabel* (Voi fi a ta! — 1936) cu Clark Gable, cît și în drame moderne: *Fetița inimii mele* (1933); *Miss Gloria* (1935) sau istorice: *Vocea îngerului* (1934) cu Gary Cooper; *Iubirea mea nu moare* (1936) cu Dick Powell.

film

(Urmare din pag. 16)

și pe care-l scriu fără nici o tresărire de conștiință (estetică ori de alt fel), mai mult, fără nici o urmă de sfială este acesta: genial. Nu știu cum anume joacă Smoktunovski și mi-e teamă că n-am să aflu niciodată, nici după treizeci de ani de meserie. Tot ce știu este că atunci cînd Vania cîntă la pian, privește doica și apoi cască, celor mai slabi din fire li se taie răsuflarea.

Smoktunovski acaparează totul, toate adevărurile sînt de partea lui, pentru că le aduce de departe, pentru că el nu calcă pe o palmă de pămînt decît după ce a sfredelit-o bine, după ce respinge, se revoltă, se convinge și apoi la totul de la capăt, după ce speră o clipă și apoi obosește. La începutul filmului, unchiul Vania este un bărbat încă atrăgător (doctorul Astrov — interpretat de Bondarciuk — pare eclipsat), la sfîrșitul lui este un bătrîn care acceptă, cu un ultim chin, «lungul șir de zile și seri» ce i-au mai rămas de trăit. Pentru toți cei din jur, ziua care a trecut a avut 24 de ore. Pentru el a fost lungă cît o viață.

Magda MIHĂILESCU

P.S. Îndrăznesc să rog D.D.F., căreia îi datorăm prezența tuturor filmelor lui Koncialovski pe ecranele noastre, să *reamintească* cinefililor, și în primul rînd criticii de specialitate, existența acestui mare cineast. O reprogramare — la timpul potrivit, în preajma premierei cu *Unchiul Vania* — a filmelor *Primul învățător* și *Un cuib de nobili* ar deveni un necesar și lăudabil act de cultură.

telegrame

• *Circulă tot mai insistent știrea că Brigitte Bardot (foto) va turna din nou într-un film de Roger Vadim. Potrivit unor informații, cineastul ar intenționa să ecranizeze romanul lui Félicien Marceau* **Creezy** *(Premiul Goncourt, 1969).*

• *Christopher Plummer — al cărui* **Hamlet** *l-am admirat în ultimele săptămîni pe micul ecran — a fost invitat de către Sir Laurence Olivier să joace pe scena lui National Theatre în trei din viitoarele spectacole. Primul va fi* **Coriolan** *de Shakespeare.*

• *Charlton Heston va ecraniza* **Antoniu și Cleopatra.** *Ca toți actorii care trec la regie, Heston și-a rezervat și rolul principal. Parteneri îi vor fi Hildegard Neff și Eric Porter (Soames Forsyte).*

• *Marco Ferreri i-a solicitat pe Ugo Tognazzi, Vittorio Gassman, Michel Piccoli și Claudia Cardinale pentru filmul său* **Audiența** *care, după toate probabilitățile, va fi o tragicomedie.*

• *Cary Grant, în vîrstă de 67 de ani, a anunțat că se retrage din cinematografie: «Nimic nu mă va putea determina să mă întorc — a declarat popularul actor. «Vine o vreme cînd trebuie să renunți la celuloid și să te ocupi de viața adevărată»*

• *Jacques Demy își va realiza viitorul film în Anglia.* **Flautistul** *— cu Donoson ca protagonist — pare a fi povestea unui Orfeu modern.*

• *Philippe de Broca ecranizează o nuvelă de Jean Louis Curtis intitulată* **Louise.** *Din distribuție nu se cunoaște, deocamdată, decît numele Jeannei Moreau.*

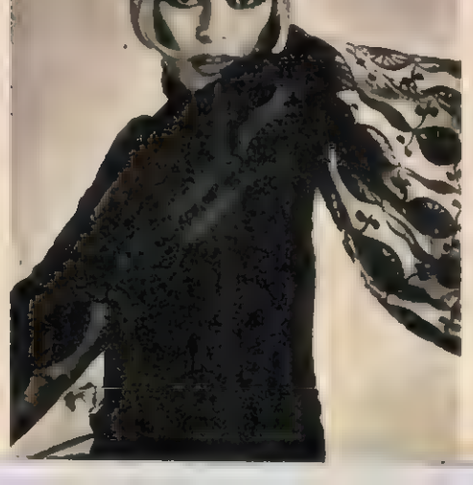

tv

de Felicia ANTIP

ÎN AȘTEPTARE

Reproșam de curînd emisiunilor în limba maghiară o unilaterală aplecare spre subiectele culturale «subțiri», în detrimentul preocupării pentru problemele cu caracter social. Bag de seamă că și cronicile mele cad, de la o vreme, în același păcat. Săptămînă de săptămînă trec în revistă emisiuni-spectacol de toate tipurile, aplaud și strig bravo cu gura pînă la urechi, cînd și cînd formulez unele rezerve, dar omit (sau evit?) să comentez rubricile de tip «Reflector», «Anchetă socială», «Prim-plan» despre care obișnuiam să scriu cu cea mai mare plăcere. Oare de ce?

Poate pentru că dezvăluirile programatice făcute de două membre ale Consiliului național al radioteleviziunii — Zoe Dumitrescu-Bușulenga, în cadrul ciclului «50 de ani în 50 de emisiuni» și Ecaterina Oproiu, într-o telecronică din «Contemporanul» — mi-au deschis apetitul pentru mai mult decît ni se oferă în momentul de față. Zoe Dumitrescu-Bușulenga vorbise vibrant, convingător, despre necesitatea de a transforma televiziunea într-o școală a democrației, într-o tribună la care oamenii să se deprindă să-și expună liber, neinhibat, opiniile. De la Ecaterina Oproiu reținusem mai multe idei: că este de dorit să se renunțe la frumoasele generalități în favoarea explorării particularului, că o controversă trebuie să fie o controversă, nu o însumare de declarații convergente, că ar fi timpul să intrăm și noi în rînd cu lumea, și să avem emisiuni în direct și reporteri frenetici și renumiți.

Nu mă îndoiesc că televiziunea se pregătește, se străduiește să se ridice la nivelul exigențelor citate. Deocamdată însă, emisiunile care ar trebui să realizeze aceste deziderate nu străluces nici prin frecvență, nici prin îndrăzneală sau spirit novator. Ne handicapează, aș zice, cîteva prejudecăți având aceeași origine: încrederea în incomparabila forță sugestivă a imaginii netrucate, a vorbelor simple, tendința de a supralicita, de a îngroșa artificial liniile, de a turna uniform un sos nesărat și indigest peste toate bucatele.

Mă gîndesc, de pildă, la «Reflector», o emisiune cîndva atît de populară încît se considerase necesar să fie programată zilnic. Orice s-ar spune, «Reflectorul» nu mai e ce-a fost. Nu-i reproșez nici anvergura redusă sau interesul limitat al subiectelor abordate uneori (nimic din ceea ce este omenesc nu ne-ar rămîne străin dacă ar fi tratat omenește, adică din unghiul interesului uman), nici prea mica pondere în programul săptămînii, ci altceva: transformarea reporterului în predicator sau — ceea ce, în cazul de față, revine cam la același lucru — în procuror. Indiferent de subiect sau de autor, «Reflectorul» se încheie printr-un ritual imuabil: citirea pe ton sentențios a unui discurs-rechizitoriu abundînd în generalități. Telespectatorului nu-i place să fie dădăcit, cicălit, să i se bage degetele în ochi. El dorește să i se recunoască condiția de om destul de matur și de conștient pentru a pricepe și singur că e reprobabil să te plimbi cu taxiul de la Tulcea la Focșani pe banii statului, că în loc s-o concediezi pe biata vînzătoare căreia i-ai repartizat marfă alterată e preferabil să retragi din comerț respectiva marfă și așa mai departe. Și pricepe aceste adevăruri cu atît mai bine cu cît imaginile sînt realmente grăitoare. Ajunge să-l vezi și să-l auzi pe responsabilul cu persecutarea vînzătoarei pentru ca să te indigneze nu numai actul pentru care este incriminat, ci și prezența lui într-un post de șef. Ajunge să asculți jalnicele «justificări» ale turiștilor tulceni pentru ca să fii edificat pe deplin. Prelucrarea care urmează este superfluă. Un «Reflector» recent, realizat de Florin Brătescu, ne-a reamintit și prin temă, și prin ton, de vremurile cînd «Reflectorul» era stea. Dar cu o singură steluță...

Anchete sociale n-au prea fost. Ultima pe care mi-o amintesc — discuția despre felul cum sînt pregătiți tinerii medici pentru complexa răspundere a unei circumscripții rurale — s-a încheiat într-o notă de maximă seriozitate: prin consultarea directă a forurilor în măsură să schimbe situația în bine. Intitulată în program «anchetă socială», emisiunea «Un zîmbet de tinichea», consacrată demascării unui infractor mai puțin obișnuit, n-a fost decît un «Reflector» ceva mai amplu și ceva mai bine realizat.

«Prim-planul» a pornit, am impresia, pe o pantă care ar putea deveni periculoasă. Primele lui incursiuni printre oameni cu personalitate remarcabilă dar fără celebritate au fost unanim salutate ca o inițiativă excelentă. Absolutizînd-o (sau, dacă preferați, supralicitînd și la acest capitol), televiziunea aduce acum în prim-plan persoane neîndoielnic foarte stimabile dar lipsite de relieful care ar justifica o asemenea expunere. Asistăm ca urmare la un schimb de clișee verbale departe de replicile scăpărătoare sau de revelațiile interesante cu care ne obișnuise această emisiune.

Săptămîna la capătul căreia ne aflăm a programat din nou un «Prim-plan» de tipul care ar trebui să predomine: filozoful D.D. Roșca.

Scriu aceste rînduri înainte de a fi ascultat «Blocnotesul» lui Eugen Mandric, emisiunile «Punct contrapunct» și «Aveți cuvîntul» care vor contribui — vreau să sper — la revirimentul anunțat de cele două membre ale forului tutelar al televiziunii.

dialog cu cititorii

de H. DONA

Înainte de a răspunde altor corespondenți am vrea să ne oprim o clipă asupra unui reproș pe care ni-l face cititorul *Aurel Caloianu* din București: de ce am citat din scrisoarea unei cititoare o apreciere cu care — crede dumneasa, probabil pe bună dreptate — majoritatea celor ce ne citesc nu sînt de acord? Lăsînd deoparte faptul că nu e totdeauna ușor să ghicești care părere are adeziunea majorității și care nu, inserarea — în deplină cunoștință de cauză — a unor opinii pe care nu numai mulți dintre cititori dar nici noi nu le împărtășim, ni se pare o datorie elementară, atît timp cît vrem să asigurăm condițiile unui dialog efectiv și eficace. Desigur, nu vom reproduce afirmații care sfidează modul și principiile de viață ale poporului nostru, ale societății noastre sau care se bazează pe ignorarea unor date elementare (de pildă, să zicem, afirmația că Congo s-ar afla în zona arctică), decît în cazuri excepționale și numai pentru nevoile unei combateri argumentate. Încolo, e bine să lăsăm să se expună păreri diferite în feluri domenii, cu condiția de a nu abdica de la datoria noastră de a lua poziție față de opiniile cu care nu sîntem de acord. Respectarea acestui drept este o componentă organică a unei vieți democratice.

Cititorul *S. Boteanu* din Turda are impresia că, dacă «lucrurile continuă așa cum au început», peste cîteva decenii presa tipărită va dispărea cu totul sau va fi redusă la condiția de «obiect de lux și de curiozitate», în timp ce televiziunea atotcopleșitoare (secondată, eventual, și de radio) va satisface pe deplin necesitățile de informare, instruire și agrement ale oamenilor. Nu subscriem la această viziune pesimistă a cititorului nostru. Cei care cîntă prohodul presei tipărite comit probabil aceeași eroare ca și cei care cîntau acum cîteva decenii prohodul teatrului, impresionați de ofensiva cinematografiei. Aceste previziuni sumbre nu s-au îndeplinit și — paradoxal — astăzi se vorbește mai mult despre o criză a cinematografului decît despre o criză a teatrului. Din multe puncte de vedere, șocul televizionistic s-a dovedit binevenit pentru presă, obligînd-o să se debaraseze de anumite forme și metode vetuste, constringînd-o la o reexaminare critică a activității și la o precizare mai riguroasă a posibilităților ei de manifestare. În cele scrise de cititorul nostru se întrevede parcă și o anumită ploconire în fața «ultimului răcnet» al tehnicii, însoțită și de convingerea puțin naivă că fără ultimele truvaiuri tehnice omul e pierdut și, în orice caz, e incapabil de a mai crea ceva. Toate acestea îmi amintesc de stupoarea unui, de altfel foarte inteligent, adolescent în fața evidenței (banală, ca orice evidență) că cei puțin 80 la sută dintre capodoperele care constituie gloria marilor muzee de artă ale lumii au fost create la lumina luminării sau a opaițului. Să folosim, deci, din plin tehnica nouă, dar să nu uităm că sursa creației și a progresului se găsește mai departe în creierul omenesc. Toate aceste divagații pseudofilozofice ne îndrituiesc, prin urmare, să-l sfătuim pe cititorul nostru turdean să-și facă liniștit un abonament la «Flacăra» pînă în anul 2000, inclusiv. Că Difuzarea presei nu va accepta niciodată aceasta, e o altă problemă...

Mulțumim cititorilor *Steia* și *Mircea Enache* din Iași pentru scrisoarea lor încurajatoare. După scris, îi bănuim foarte tineri; poate de aceea nu înțeleg toate dificultățile noastre. Le promitem, în orice caz, că vom căuta să le satisfacem dorința.

Din scrisoarea cititorului *K. Rusu* din Vaslui n-am prea desprins sugestii cu adevărat noi, soluții pe care să nu le fi experimentat și noi pînă acum. În orice caz, nu sîntem de părere nici că: a) trebuie creată o formulă fixă a paginilor de film și TV, ci e preferabil să încercăm modalități variate, nici că b) trebuie să dăm în fiecare număr o cronică de film (mai sînt și teme de ordin general care nu pot fi ignorate), nici că c) trebuie să ne ocupăm în fiecare număr de cîte un film nou românesc (de unde să scoatem 52 de premiere?), nici că d) trebuie să scriem *numai* despre filmele premiate la festivaluri internaționale (există și spanacuri premiate, după cum există și opere excepționale care n-au primit nici o distincție oficială). Tovarășul Rusu ne pune și o întrebare și se grăbește să citeze (între ghilimele) răspunsul pe care-l vom da noi. Dacă dumneasa cunoaște răspunsul, de ce ne-a mai pus întrebarea? Bineînțeles că nici prin vis nu ne trecea să răspundem prin frazele pe care ni le atribuie stimatul nostru cititor vasluian. Dar probabil că e mai plăcut să pui singur întrebări, să dai singur răspunsuri și apoi, tot singur, să faci praf răspunsurile pe care (în imaginație) le-ai primit. Pe cînd, dacă-i lași și pe cei «dinafară» să vorbească, frumoasa armonie se destramă. Nu degeaba spunea Sartre că «infernul sînt ceilalți».

mapamond'71

de Ioan GRIGORESCU

WASA

Dezvelind necropolele, demonul curiozității care sălășluiește dintotdeauna în om îi dă un straniu sentiment de neliniște, teamă și pietate. Pămîntul nu păstrează prea multe din ceea ce a fost viu și i s-a încredințat, ei macerează, iemnul putrezește, fierul e devorat de rugină, doar piatra și lutul copt își conservă tăria și formele. Marea, în schimb, exercită o putere distructivă mult mai lentă, și, în ciuda rapacității ei, restituie uneori aproape intact ceea ce a înghițit.

Există un cadru în filmul despre recuperarea corăbiei Wasa de pe fundul mării unde zăcuse 333 de ani, care, prin forța lui de sugestie, provoacă o răscolitoare emoție: un Neptun negru, din stejar ciopîrlit, apare din adîncuri tras de cablul unei macarale și chipul lui mohorît parcă acoate un țipăt de durere atunci cînd soarele îl învăluie în lumină. Apoi, bucată cu bucată, e trimis la suprafață de scafandri un imens osuar de lemn, pînă cînd nava întreagă e trasă ca un monstru marin din adîncuri și ancorată în rada portului Stockholm. Povestea acestei corăbii de război începe în 1625 cînd regele suedezilor, Gustav al II-lea, ordonă construirea ei pe șantierele marinei regale din Blasieholmen. Trei ani mai tîrziu, la 10 august 1628, arborîndu-și marele pavoaz, corabia pornește în primul ei drum. Era cea mai mîndră navă a flotei suedeze din acele timpuri și forța ei, opulența operelor de artă care o făceau să se asemene cu o bogată catedrală barocă plutitoare, îi impîineau menirea de navă a regelui: trei catarge, cinci punți suprapetajate dintre care două destinate exclusiv bateriilor de tunuri, un echipaj de peste patru sute de oameni — microcosmos medieval concentrat în trupul de stejar ciopîrlit al unui cuirasat cu aură de inexpugnabilă fortăreață a mărilor. Acel prim drum i-a fost însă și ultimul. Căci abia părăsind coastele scandinave, Wasa s-a scufundat dispărînd în adîncuri cu toți oamenii ei, dintr-o pricină care pînă astăzi a rămas necunoscută.

În 1956, un pasionat arheolog subacvatic, Anders Franzen, i-a descoperit epava în apropiere de Beckholmen, zăcînd la numai 32 de metri adîncime. Ideea aducerii ei la suprafață, a conservării, restaurării și transformării ei într-un muzeu, mi se pare pe cît de entuziasmantă, pe atît de temerară. Ceea ce marea păstrase putea fi ușor distrus de lumină și aer. Uscarea iemnului însemna pulverizarea lui iminentă. Doi ani au durat operațiunile de impregnare cu polietilenă, glicol și acid boric a epavei și a zecilor de mii de obiecte găsite la bordul ei. Galeria de sculpturi care împodobeau puntea superioară s-a cerut îndelung tratată într-un sanatoriu de arheologie subacvatică, pentru ca prețioasele opere de artă să fie smulse din ghearele morții. Astăzi, fauna ei de mascaroni, de animale fantastice și de personaje legendare din mitologiile Nordului și ale Sudului sînt gata să înfrunte timpul, salvate din letargica zăcere pe fundul conservant al mării. Lemnul lor a căpătat duritatea pietrei și rezistența metaliului. Negre, de parcă ar fi ciopîrlite în abanos, se lasă privite ca niște icoane păgîne ale unei lumi fantastice, dispărută în urma unei enigmatice tragedii.

Căpitanul Wasei a fost un navigator danez, cu numele de Séverin Hansson. După modul de recrutare al epocii, trebuia să fi comandat un echipaj eterogen în care se amestecau matrozi angajați prin contract, alături de țărani și orășeni înrolați cu arcanul, breslași ambulanți și vagabonzi lipsiți de cetățenia vreunei urbe și lăsați în pronia mercenarilor. Să se fi produs catastrofa din pricina vreunei manevre ratate? Cala vasului este întreagă, iar locul naufragiului e lipsit de stînci. Mai plauzibilă apare o bruscă deregiare a echilibrului navei, prea încărcată pentru suplețea ei, cu o suprastructură exagerat de înaltă — marele catarg ciopîrlit dintr-un singur cedru avea 43 de metri — la un deplasament de 1 700 tone. Baterille aveau 64 de tunuri de bronz între care cele mai mari, de 24 de țoli, nimereau o țintă la 1 500 de metri, iar de la numai 600 — distanța optimă de atac — ghiulelele lor puteau străpunge un trunchi de stejar gros de aproape un metru.

Cei peste 400 de oameni ai echipajului — tunari, timonieri, cambusieri, dulgheri și bucătari — mîncau din 70 de gamele, cu cîte opt linguri de lemn la fiecare. Un popă, două duzini de cnuturi, și frică, multă frică de Dumnezeu, de mare, de rege, de căpitan și de iocotenenții lui, de himerele ciopîrlite în lemn și puse de strajă prin toate unghiurile navei pentru a o proteja de moartea atît de apropiată. Frică nu l s-a făcut niciodată monument, căci oamenii n-au vrut să-i vadă decît cealaltă față, curajul și eroismul cărora spaima le-a fost de atîtea ori platforma de lansare.

Suedezii, care au creat la Skansen primul muzeu al satului, au început, prin recuperarea și conservarea Wasei, făurirea celui mai elocvent muzeu al luptei omului cu marea. Eșec al navigației medievale, Wasa este succesul de astăzi al arheologilor subacvatici, al scafandrilor și al restauratorilor de artă. Drumul ei tragic, primul drum pe marea pe care trebuia s-o înfrunte, a durat 333 de ani, răstimp în care n-a circulat decît pe verticală: de la suprafață la fund și din adîncurile negre către lumea de astăzi. Un schelet găsit sub teava unui tun poartă cămașă de in, pantaloni de dimie, centură de piele și încălțări cu talpă de lemn. Părul și unghiile, crăpate de muncă, s-au păstrat aproape intacte. Avea cîțiva bănuți de aramă în buzunar și, pe undeva, prin tenebroasa iume cu care s-a dus la fund, un suflet. Antropologii l-au studiat și au constatat că fusese un bărbat tînăr, de 30—35 de ani. Mai departe nu știu ce-au făcut cu ei. A rămas poate să doarmă într-un mormînt inexistent al marinarului necunoscut, eliberat de povara țevii de tun pe care a servit-o în numele Domnului și al regelui. Și poate că și-a primit odihna în pămîntul țării care i-a născut, căci nu-l văd printre chipurile de lemn ciopîrlit, singurele cărora oamenii le pot reda viața după moarte.

sport

de Emanuel VALERIU

LA FILEU

Duminică după-amiază, antena televiziunii ne-a adus, în case, imagini în premieră de la Paris, unde Ilie Năstase disputa, în compania cehoslovacului Jan Kodes, finala Campionatului mondial de tenis pe zgură. Faptul se cere consemnat ca un eveniment foarte important chiar dacă rezultatul meciului nu a fost cel dorit.

În ce a constat totuși evenimentul? În importanța care se acordă tenisului. Ca un întreg program duminical să fie reconsiderat de către televiziune în funcție de condițiile fixe impuse de finala pariziană reprezintă un criteriu, fără îndoială, definitoriu. Dar mai mult decît această poziție m-a impresionat atitudinea publică, pentru că — trebuie să știți — din momentul în care s-a anunțat posibilitatea și apoi certitudinea preluării imaginilor de la Paris, telefoanele au zbîrnîit insistent în birourile televiziunii, cerîndu-ni-se accelerarea legăturii cu Parisul.

Iată deci noi dovezi despre popularitatea crescîndă a sportului alb în țara noastră. Dar intenția mea este, mai ales, aceea de a mă referi la întîlnirea Kodes–Năstase și la consecințele ei posibile pentru jocul de la sfîrșitul acestei săptămîni.

S-a văzut clar cum Năstase a fost frustrat de două mingi decisive. Foarte gravă mi s-a părut cea din setul al 4-lea. În același timp însă am comite o gravă eroare dacă n-am aminti și despre jocul lipsit de aplomb al campionului nostru — Ilie Năstase, care pornea cu un dublu handicap meciul — boala sa din ultima săptămînă și adversitatea deținătorului titlului de anul trecut pornit favorit încă din start. Năstase a comis erori personale mai numeroase decît situațiile în care adversarul său îl punea în imposibilitate de a riposta. Servicii greșite, stopuri prea scurte oprite de fileu, passinguri prost calculate, mingi ușoare nefructificate.

Ion Țiriac mi-a spus că Ilie nu este acolo singur, că împreună cu el se află și antrenorul Ștefan Georgescu, căpitanul echipei române pentru Cupa Davis, ceea ce mi-a sporit enervarea față de Ilie Năstase care nu apela la serviciile unui om atît de experimentat.

Dar iată că ulterior aflu că Ștefan Georgescu sosea la București, cu avionul, tocmai duminică dimineața, adică în ziua partidei decisive!

Nu discut cauzele — desigur administrative — care au condus la starea de fapt arătată, dar îmi exprim nedumerirea și, evident, nemulțumirea — care va deveni generală în momentul aflării acestei știri — față de neglijența cu care a fost privit meciul final al turneului de la Paris. Orice impediment se impunea a fi eliminat atunci cînd era vorba despre interesul jucătorului nr. 1 al țării și al sportului nostru, frustrat de un succes care ne-a apărut drept posibil. În general, peregrinările celor doi tenismeni prin lume, ni se par, adeseori, în momentele cruciale, drept singulare. Dar prezența lui Ion Țiriac alături de Ilie compensează, în foarte mare măsură, lipsa menționată. Acum, însă Ion se afla, bolnav, la București. Cu atît mai mare trebuia să fie grija față de Ilie, față de starea lui fizică și psihică. Nu știu dacă îndrumat sau ajutat să se clarifice asupra disputei care-l angrenase, ei l-ar fi învins pe Kodes, dar sigur șansele sale ar fi fost considerabil mărite. Va lua cineva act de situația aceasta neverosimilă? Și în ce fel? Sper că nu se vor comite alte erori, ci se vor îndrepta cele mai simple, deja comise.

În condițiile date, Năstase a acționat corect, preferînd jocul invariabil din fundul terenului chiar și după setul al 3-lea, cîștigat de el, și după care devenise evident că Jan Kodes plătește un tribut greu eforturilor din primele două partide. Să pierzi un set pentru o minge este posibil, dar inacceptabil la un mare jucător.

Spunem toate acestea acum cînd echipa noastră este angrenată — poate în cea mai dificilă partidă din cadrul Cupei Davis: cea cu reprezentativa Iugoslaviei. Antrenorul, Ion Țiriac în primul rînd, toți cei care au un cuvînt de spus în tenis se impune a fi strîns uniți în jurul naționalei. El trebuie să-l facă pe Ilie să înțeleagă că un meci se prezintă ca un complex de fapte și evenimente — mărunte și capitale — care includ nu numai talentul, ci și capacitatea stăpînirii nervilor, concentrarea la joc, subordonarea tuturor posibilităților fizice și morale unui singur țel: cucerirea victoriei. Se poate pierde și în atare condiții dar numai dacă omul din față este mai bun.

Ceea ce nu s-a întîmplat duminică la Paris.

Fiecare dîră care apare în incinta acestei instalații — camera cu bule — este urma unei particule, o pistă către marile necunoscute ale universului atomic.

UN NOU „TELESCOP" ÎNDREPTAT SPRE ATOM!

În curs de instalare: un puternic accelerator la Institutul de fizică atomică

Institutul de fizică atomică se înzestrează cu un nou instrument de cercetare, din familia insolită a celor folosite pentru investigația infinitului mic. Este un accelerator de tip Van de Graaff tandem. La institutul bucureștean pregătirile pentru primire se fac febril. Clădirea special construită, de mărimea unei hale industriale, care îl va găzdui, se apropie de terminare. S-a creat colectivul de cercetători care va lucra în mod permanent la acest accelerator, în temeiul unui program științific deja stabilit.

Deși instrumentul va începe să funcționeze abia spre sfîrșitul acestui an, s-au și primit cereri din partea unor cercetători de peste hotare care doresc să capete acces la ei, pentru experiențe, atunci cînd acest lucru va fi posibil.

Iată, așadar, un eveniment științific deosebit — prevăzut de Programul nuclear național a cărui înfăptuire o servește.

O IDEE ÎNSEAMNĂ FOARTE MULT, DAR NU TOTUL

În maldărul de corespondență pe care poștașul îl aduse în ziua de 12 august 1959 la biroul redacției revistei internaționale «Nuclear Instruments and Methods», care apare în Olanda, se afla și articolul unui cunoscut om de știință olandez care trăiește în ultimul timp în Statele Unite și lucrează la celebrul Institut tehnologic din Massachusetts, R.J. Van de Graaff. Intitulat sobru, cu acel simț al măsurii caracteristic cercurilor științifice înalte, «Acceleratoarele electrostatice de tip tandem», și descriind acest tip de mașină nucleară, articolul reprezenta încununarea unei munci de mai mulți ani, la capătul cărora științele nucleare erau înzestrate cu un nou accelerator ce avea să poarte numele creatorului său.

Ideea «tandemului» — asupra căreia vom reveni — fusese lansată de Luiz Alvarez, unul dintre savanții care și-au legat numele și de crearea primei bombe atomice. O idee înseamnă foarte mult, dar nu totul. De aceea, transpunerea în practică reprezintă și ea un act de creație, care implică o metodă originală și o realizare tehnică de cele mai multe ori inedită.

E cu neputință să descriem în amănunt construcția și modul de funcționare ale acestui instrument nuclear. De altfel, nici n-ar servi la nimic în acest cadru. Vom spune doar că ei accelerează particule încărcate printr-o ridicare a tensiunii electrice de la 20 000 de volți pînă la 10 milioane! Această ridicare a tensiunii îndeplinește rolul unui arc foarte puternic care, destinzîndu-se, lansează — mai corect, accelerează — particulele care servesc cercetării ca proiectile. Acestea sînt protoni (nuclee ale atomilor de hidrogen), deutoni și tritoni (nuclee de deuteriu sau hidrogen greu și, respectiv, de tritiu sau hidrogen supergreu), ioni de heliu, carbon, azot, oxigen etc., cu alte cuvinte atomi ai acestor elemente cărora li s-au smuls cîte o sarcină negativă. În acest fel, ei sînt transformați în ioni, și anume ioni pozitivi.

SUBTILELE SCHIMBĂRI DE SEMN

Pînă aici, metoda corespunde așa-numiților acceleratori electrostatici, pentru că se bazează pe «serviciile» unor sarcini electrostatice. Dar în felul în care aceste sarcini sînt accelerate rezidă ingeniozitatea și noutatea metodei. Printr-un subtil joc al schimbărilor de semn ai sarcinilor electrice care, intrînd în accelerator pozitive devin apoi negative, pentru a redeveni, la ieșire, pozitive, se obține o *dublare* a forței de accelerare. Cîștigul derivă din faptul că, grație schimbărilor de semn amintite, este valorificată și forța de respingere dintre sarcini de același semn. Dubla «îmbrîncire» a ionilor în drumul lor prin accelerator a fost comparată cu sistemul unui *tandem*, de unde denumirea instrumentului.

«Inima» acceleratorului, partea lui cea mai activă, este montată într-un tanc în care totul se află sub presiune înaltă — aproximativ 15 atmosfere pe centimetrul pătrat! Pentru a «caza» acest tanc și anexele sale a fost nevoie să se construiască un culoar lung de 40 de metri, cu ziduri groase de beton.

În dorința de a situa mai precis noua mașină nucleară în familia, asăzi destul de numeroasă, a acceleratorilor, l-am întrebat pe profesorul universitar Marius PETRAȘCU, director adjunct științific al Institutului de fizică atomică — cel care ne-a furnizat toate amănuntele pe care le-a

ÎNCEPUTUL UNEI ETAPE NOI ȘI PLINE DE PROMISIUNI

O declarație a prof. univ. ION URSU, președintele Comitetului pentru energia nucleară, directorul Institutului de fizică atomică.

Am adresat profesorului Ion Ursu rugămintea de a comenta, din punctul de vedere al sarcinilor impuse de realizarea Programului național nuclear, instalarea la I.F.A. a acceleratorului Van de Graaff de tip tandem. Iată răspunsul său:

Programul nuclear național are două direcții principale de activitate: dezvoltarea energeticii nucleare și extinderea cercetărilor pentru diversificarea aplicării tehnicilor nucleare în sectoarele productive, precum și în alte domenii ale vieții sociale. Tehnicile nucleare depind, în mare măsură, de cercetări care necesită un înalt potențial științific. Cercetările cu caracter fundamental orientat ocupă un loc bine definit în Programul nuclear național, întrucît ele mențin potențialul științific și aplicativ la un nivel ridicat. Un asemenea gen de lucrări vor fi cele ce se vor efectua cu noul accelerator Van de Graaff, de tip tandem, care urmează a intra în funcțiune la Institutul de fizică atomică încă în acest an.

Acceleratorul de particule de tip tandem va contribui, prin tehnicile și tehnologiile care vor putea fi puse la punct cu ajutorul lui, și prin pregătirea unor cadre de înaltă specializare, la rezolvarea unei serii complexe de probleme din Programul nuclear național. Printre activitățile ce vor putea fi realizate la noua instalație nucleară se înscriu experiențele în care vor putea fi determinați parametri de bază pentru proiectarea unor noi instrumente și echipamente specifice domeniului.

Aș dori să remarc cu mare satisfacție că o serie de instalații auxiliare, de înaltă tehnicitate și fără de care acceleratorul nu ar putea atinge parametrii de funcționare, sînt cercetate, proiectate și construite în cadrul institutului. Aceasta ilustrează, alături de alte rezultate remarcabile ale cercetărilor efectuate pînă acum la I.F.A., drumul ascendent pe care îl parcurge știința nucleară în România. Intrarea în funcțiune a noului accelerator de tip tandem va marca începutul unei noi etape în cercetarea nucleară, precum și în aplicațiile valoroase care decurg nemijlocit din aceasta.

Iată unul din marile acceleratoare care funcționează astăzi în lume: cel de lîngă Geneva. Tot ce are el mai important este abia sugerat de cercul vizibil la suprafața pămîntului. Caracteristic este faptul că pentru a putea prezenta ansamblul instalației a fost nevoie de o fotografie... aeriană. Este o nouă dovadă a «dimensiunii» cercetării nucleare în anii '70.

Pentru cercetările nucleare, vizualitatea rezultatelor — cu alte cuvinte, traducerea lor într-o formă direct accesibilă — este în multe cazuri esențială. Această sarcină și-a asumat-o electronica.

impus scrierea acestor rînduri — l-am întrebat, deci, care este deosebirea esențială dintre acest tip de accelerator și celelalte tipuri, definite ca mari, cum este cel ale cărui instalații le-am putut vedea, cu un an în urmă, la Geneva la Organizația europeană pentru cercetări nucleare, ori cum sînt cele aflate în funcțiune la Serpuhov (U.R.S.S.) și Brookhaven (S.U.A.).

Deosebirea dintre aceste două categorii ține înainte de toate de energia pe care o imprimă particulelor accelerate. Pentru cele trei mari instalații citate mai sus ea este de ordinul zecilor de miliarde de electron-volți. De aci derivă și scopul utilizării lor: studierea structurii particulelor subnucleare, lumea celor mai mici formațiuni materiale cunoscute.

Ceilalți acceleratori, din familia celor electrostatici, sînt — în felul lor — «telescoape» îndreptate asupra unui univers de dimensiuni mult mai... mari — cel al nucleului atomic.

Cum se comportă nucleul unui atom dat atunci cînd sînt «aruncați» asupra lui ioni grei — de hidrogen obișnuit, greu sau supergreu, ioni de heliu, de azot, de oxigen etc.? Răspunsurile multiple și complexe — pe care numai folosirea unui accelerator le poate da — trebuie să ducă la cunoașterea felului în care este construit nucleul însuși, iar această cunoaștere, în momentul în care ea este deplină, înseamnă confirmarea sau infirmarea unor ipoteze, a unor modele teoretice elaborate pînă acum.

Iată, prin urmare, delimitată și «zona de operațiuni» a acceleratorului Van de Graaff de tip tandem care va funcționa, în scurt timp, la București.

ADEVĂRURI NOI LA FRONTIERELE DINTRE ȘTIINȚE

În această arie de investigații, cercetările se vor orienta către anumite obiecte precise. Pentru nespecialist ele sună destul de straniu (iată un exemplu de temă de cercetare: studierea rezonanțelor izobar-analoge), dar adevărul e că aceste lucrări științifice conțin o doză destul de substanțială de spectaculos care nu poate să nu ne impresioneze. De pildă: în urma ciocnirilor cu alte particule, nucleele atomice pot atinge stări de energie numite de savanți «excitate». Aceste stări au o durată infimă. Or, unul dintre obiective este studierea timpului de viață a lor. Noul accelerator va face posibilă măsurarea unor timpi de ordinul unei miliardimi dintr-o miliardime de secundă! Este — după cum afirmă profesorul Marius Petrașcu — un record al domeniului.

Printre alte cercetări — fie-ne iertată selecția pe care o facem, dintr-o multitudine de teme, mai ales după criteriul interesului pentru marele public! — vor fi cele privitoare la structura rețelelor cristaline. Trecînd prin aceste rețele, particulele accelerate în «tandem» îndeplinesc rolul unor cercetași pe un teren plin de enigme: lumea cristalelor, care formează una dintre problemele foarte actuale ale fizicii contemporane. Este interesant de remarcat că utilizarea noului accelerator oferă prilejul unor investigații în zonele de frontieră dintre științe. În cazul amintit, frontiera desparte (sau unește!) fizica nucleară de fizica corpului solid.

La aceeași frontieră se situează și lucrările ce vor fi consacrate detectării impurităților în anumite materiale pe care practica științifică și industria modernă — cea electronică nu e singura — le reclamă la un înalt grad de puritate.

Iată cum noul accelerator va servi și la scopuri care pot fi numite practice. Utilizarea acestui accelerator va permite atingerea unor noi parametri de către cercetătorii noștri care s-au afirmat deja prin rezultatele obținute la instalațiile existente.

La toate acestea ar trebui adăugat faptul că acceleratorul Van de Graaff tandem de la București reprezintă încă de pe acum, cînd nici nu e încă instalat, un punct de atracție pentru cercetători de specialitate din diverse țări, care, la cererea lor, vor fi admiși să facă experiențe, pentru cercetările proprii, la noua instalație. În acest fel — apreciază prof. Marius Petrașcu — ea va fi și un instrument eficace pentru intensificarea cooperării internaționale, fără de care știința nu se poate dezvolta.

La capătul acestor rînduri nu ne rămîne decît să ne exprimăm nerăbdarea de a-l vedea pe cercetători la lucru la accelerator și de a înregistra primele rezultate valoroase. Așteptăm optimiști!

Adrian COSTA

cronica satirica

de Teodor MAZILU

unde e «bătaia peștelui»?

Prea se vorbește despre asta atît de mult ca să nu existe într-un fel sau altul. Undeva trebuie să fie «bătaia peștelui»... Dar dracul știe unde ar putea fi?... Poate că există totuși undeva... Și poate că un număr restrîns de oameni aleși chiar știu unde s-ar putea afla «bătaia peștelui». Sînt unii care de mici copii tot te întreabă, tot studiază, încercînd să stabilească riguros, implacabil, unde e «bătaia peștelui».

Recunosc că mă dau în vînt după această magnifică expresie în toate delicatele și teribilele ei variante.

— Aici e bătaia peștelui...

Cînd cineva pronunță această frază sacră are convingerea că a bătut un țăruș într-un pustiu și are de gînd să întemeieze un nou oraș.

— Domnilor și doamnelor, aici e bătaia peștelui...

Am încercat cu modestie să-i descopăr sensul acestei expresii, să muncesc ca un savant modest, și dornic de progres, să nu-i pierd nici o semnificație.

Am intuit că expresia vrea să sugereze un noroc porcesc care nu trebuie scăpat, sau o ocazie unică, sau o combinație teribilă... Dar expresia are — mi-am dat seama mai tîrziu — și înțelesuri metafizice. Trebuia prinsă exact clipa cea mai potrivită, cînd afacerea s-a copt ca o plăcintă în cuptor... Dar trebuie să știi să intuiești clipa favorabilă, și mai ales să ai energia să te zbați pînă la capăt.

Curios, am auzit această frază sacră rostită și cu oarecare tristețe și îngîndurare, cu o spaimă aproape religioasă...

— Aici e bătaia peștelui...

«Bătaia peștelui» pare așa, o chestiune de viață și de moarte. Acum ori niciodată... «Bătaia peștelui» e o singură dată în viață... N-ai dibuit-o unde e, te-ai ras, a doua oară norocul nu-ți mai surîde.

De aceea, mulți oameni sînt foarte atenți, pîndesc fiecare mișcare, fiecare adiere, fiecare informație, fiecare zgomot.

— Acum e bătaia peștelui...

Ce dracu o fi asta «bătaia peștelui», numai Dumnezeu știe...

varietăți

este corina un copil minune?

S-ar părea că da: la trei ani și jumătate, Corina reține aproape tot ce i se povestește și redă aproape totul cu mare exactitate. Ca într-un mic computer, în căpșorul Corinei sînt memorate sumedenie de nume, date, explicații logice; Corina știe cine a fost Mozart, cine a descoperit America, cine a fost și ce a făcut Gagarin sau Armstrong, care sînt cei mai înalți munți și cele mai lungi fluvii din lume, recită poeme lungi sau chiar pasaje întregi din «Faust» de Goethe.

Și totuși, tatăl Corinei susține că micuța mănîncă nu e de loc un copil minune ci, după părerea lui, un exemplu tipic pentru capacitatea de percepere a copiilor de vîrsta ei. Spre deosebire însă de alți copii, Corina, care își petrece aproape toate orele zilei pe lîngă tatăl ei, pensionat de boală, are prilejul să-l asculte povestind sau citind și să înmagazineze astfel o cantitate mai mare de informații.

eschimoși la milano?

În mai toate marile orașe din lume criza de locuințe este deosebit de acută. Încercările de soluționare a problemei îmbracă uneori forme din cele mai fanteziste.

Iată una dintre acestea, propusă cetățenilor milanezi: pe dinafară, un «igloo»; pe dinăuntru, patru cămăruțe de forma unui sfert de cerc.

Nu te dă confortul afară din casă, dar se cheamă totuși că stai sub acoperișul tău.

cînd oamenii de afaceri devin sentimentali

Mr. Isaac van Cliff, fost comerciant de antichități și în prezent patronul unui local de noapte, are și el, ca tot omul, momentele lui de retragere, în ceața amintirilor, a frumoșilor ani ai tinereții. Ai acelor ani cînd era membru al unui vesel club de tineret din Whitechappel... Într-un asemenea moment i-a venit ideea să dăruiască «Asociației naționale a cluburilor de tineret» (N.A.B.C.) unul din cele mai prețioase obiecte din colecția sa: un joc de șah cu toate piesele din aur masiv. Cu acest joc — dorește donatorul — se vor disputa marile competiții șahiste din cadrul asociației.

În fotografie, Miss Penny van Cliff, fiica generosului donator, înmînează cîntărețului de muzică ușoară Frankie Vaugham, membru activ al N.A.B.C.-ului, prețiosul dar.

iunie 1911

mai 1971

1911 - concert la ateneu

Iunie 1911. O tînără speranță a muzicii românești dă un recital de pian la Ateneu. Este Cella Delavrancea, fiica marelui scriitor. Cîntă de patru ani; dar este de pe acum o celebritate. O vedem în fotografie; are ca partener pe violonistul francez Lucien Capet, un virtuos al timpului. Mă aflu acasă la octogenara Cella Delavrancea, căreia îi arăt fotografia, adresîndu-i întrebările cuvenite.

— De pe scena Ateneului am trecut repede pe marile scene ale Europei. Am cîntat în Germania, în Franța, Elveția și Anglia. Cîte concerte am dat? Zeci, sute — nu le-am ținut evidența. Începutul? A fost în anul 1907, la Conservatorul Național din Paris, cînd am obținut premiul întîi. Acum plec din nou la Paris. Am fost numită în juriul internațional care alege pe cîștigătorul marelui concurs muzical «Marguerite Long».

o mîță care nu semnează cecuri...

...deși numai de ea depinde s-o facă, de vreme ce are și cont personal la bancă. Nu-i nici o glumă! Plecînd într-o lungă, poate definitivă, călătorie în Australia, familia Loftus a ajuns la concluzia că o asemenea deplasare ar fi primejdioasă pentru mîța lor, Toffee, care nici prea tînără și nici prea sănătoasă nu e. Rămasă acasă, Toffee a devenit titulara unui rotunjor cont la bancă din care doamna Groverm, proprietara unui hotel pisicesc (și da, există și așa ceva!), este împuternicită să scoată sumele necesare întreținerii delicatei feline.

la cîrciuma din șosea

S-a dus buhul
despre crișma «Lookout» («Priveliștea»)
și ar veni lumea grămadă
să bea aici o bere rece.
Numai că mare noroc trebuie să ai
ca să găsești un colț de masă liber.
Fiindcă buhul i s-a dus
acestui local
tocmai pentru recordul
de «cea mai mică crișmă din Anglia».
Mese, scaune și bănci — cîte se văd în fotografie —
iar consumația — în exclusivitate bere —
cîtă încape în cele cîteva butoiașe.
Nici cheltuielile pe care
întreprinzătorul circumar le-a investit
n-au fost prea mari:
o găleată cu var și o mînă de paie
cu care a fost renovată coliba
veche cît veacul nostru,
cocoțată pe o colină din Devon.

Afluența de scrisori sosite pe adresa revistei «Fiacăra» (Piața Scînteii nr. 1) și a Direcției Generale ADAS (str. Smîrdan nr. 5), precum și întrebările adresate poștașului ADAS prin telefonul 15 42 64, obligă la o concizie deosebită a răspunsurilor ce vor fi date în cadrul acestei rubrici. Dorim, în acest fel, să micșorăm teancul de scrisori la care corespondenții noștri n-au primit încă răspuns.

Toma Petrașcu, Cluj. Lucrătorii din fabricile de medicamente se încadrează la categoria a II-a tarifară, atunci cînd doresc să încheie o asigurare de accidente. Medicii umani și personalul auxiliar se încadrează la categoria I.

Sonia Popov, Pitești. La asigurarea familială de accidente suma asigurată pentru fiecare persoană cuprinsă în contract este de 10 000 de lei pentru invaliditate permanentă totală și 5 000 pentru deces.

Tiberiu Tomescu, Cîmpina. La asigurarea autoturismelor, valoarea reală a pagubei este egală cu costul reparațiilor părților componente sau a pieselor avariate ori cu costul de înlocuire a acestora, inclusiv cheltuielile pentru materiale precum și cele de demontare și montare aferente reparațiilor și înlocuirilor necesare ca urmare a pagubelor produse de cauze cuprinse în asigurare, din care se scade valoarea eventualelor deșeuri.

Mateieș Matei, Oradea. La asigurările de viață, care cuprind riscul de deces din orice cauză, contractele pentru sume de peste 10 000 de lei se încheie numai cu avizul favorabil al medicului desemnat și retribuit de Administrația Asigurărilor de Stat. Precizez că pentru riscul de deces al asiguratului din boală infecțioasă acută, răspunderea ADAS începe la ora 24 a zilei în care s-a emis polița de asigurare.

Ca răspuns la întrebarea dv. menționez și bolile infecțioase acute: angina difterică, antraxul, ciuma, dizenteria, erizipelul, febra puerperală, febra tifoidă, hepatita epidemică, holera, malaria în formă comatoasă, meningita cerebro-spinală epidemică, morva, paratifosul, pojarul, poliomielita acută epidemică, rubeola, scarlatina, variola, varicela, tetanosul și tifosul exantematic.

Viorica Murgu, Pucioasa. Asigurarea bunurilor din gospodăria dv. se poate face foarte simplu: încheiați o asigurare complexă a gospodăriei, avînd posibilitatea de a cuprinde aproape toate bunurile ce ați agonisit. Prima de asigurare este deosebit de convenabilă: 2 lei pentru bunuri în valoare de 1 000 de lei, asigurarea fiind valabilă 1 an. Rezultă că în cazul cînd doriți să asigurați bunuri în valoare de 50 000 de lei, așa cum menționați în scrisoarea dv., urmează să plătiți o primă de 100 de lei. Repet, asigurarea încheiată va fi valabilă 1 an.

Sica Tîrcop, Craiova. De ce nu aveți încredere în informațiile pe care le-ați primit de la inspectorul de asigurări? El a avut, într-adevăr, dreptate: la asigurările mixte de viață contractul de asigurare se poate încheia și fără participarea la tragerile lunare de amortizare. În această situație primele de asigurare se reduc în mod corespunzător. Dar, între noi fie vorba, de ce nu doriți să beneficiați și de acest avantaj important al asigurărilor mixte de viață?

Catinca Dinescu, Filipeștii de Pădure. Dv., care afirmați că cunoașteți bine limba lui Dante, vă amintiți desigur celebrele cuvinte din Purgatoriu: «*Viața este o alergare sore moarte*», deși acest adevăr este ocolit cu grijă de toată lumea. Viața omului fiind deci limitată, este indicat, așa cum bine afirmați dv. în scrisoarea ce ne-ați trimis, să se ia din vreme măsuri ce se impun ca absolut necesare. Printre acestea se află, în mod firesc, și asigurările practicate de ADAS. Îmi cereți să menționez cîteva din cele care pot fi utile în astfel de situații. Iată-le: *Asigurarea viageră de deces cu primă unică*, adică cu plata dintr-o dată a primei de asigurare și *Asigurarea viageră de deces cu plata primelor pe anumite perioade, stabilite de comun acord între asigurat și Administrația Asigurărilor de Stat.*

Fără îndoială, și alte asigurări de persoane cuprind riscul de deces și reprezintă măsuri corespunzătoare de prevedere pentru astfel de situații. Menționez dintre acestea: asigurările mixte de viață, asigurările de accidente etc.

PUBLICITATE

FABRICA DE FRIGIDERE-GĂEȘTI

FRIGERO

LUX

Model cabinet cu capacitatea utilă de 240 l

CARACTERISTICI

— Dimensiuni:
— înălțime 1 318 mm
— adîncime 598 mm
— lățime 545 mm
— Capacitatea brută: 240 l
— Compartiment de joasă temperatură: 18,4 l
— Greutate netă: 77 kg
— Consum energie electrică:
la temp. ambiantă de 25°C = 1kWh/24 h
la temp. ambiantă de 32°C =1,6 kWh/24 h
— Temp. realizată în camera de joasă temp. −12°C
— Temp. realizată în compartimentul de răcire:
între 0° și +5°C

produs util
în orice gospodărie
ieftin, practic,
durabil, modern

MODERN ÎN ACEST SEZON:

O colecție de jachete
și pantaloni
vă așteaptă în magazinele
și raioanele de confecții.
Croială tinerească.
Țesături atrăgătoare.

COMBINATUL DE PORȚELAN „IRIS“ CLUJ

FABRICA DE PORȚELAN CLUJ

str. Oașului nr. 86-90, telefon 3.16.20

produce și livrează un bogat sortiment de :

- *porțelan menaj*
- *porțelan decorativ (vaze, bibelouri etc.)*
- *porțelan de laborator (creuzete, capsule etc.)*
- *articole tehnice pentru industria textilă (conducătoare de fire)*
- *materiale refractare auxiliare pentru arderea în cuptoare tunel*
- *indicatori piroscopici pentru măsurarea temperaturilor în cuptoare industriale*
- *culori ceramice pentru decorarea porțelanului și faianței*

Produsele executate de combinatul nostru sînt de o calitate superioară și se desfac pe piața internă și în străinătate.

ADRESAȚI-VĂ CU ÎNCREDERE COMBINATULUI NOSTRU!

Silviu **BRUCAN**

negocieri europene în discuție

Recenta sesiune de la Lisabona a Consiliului Ministerial al Pactului nord-atlantic a ilustrat din nou o ambivalență, devenită tradiție în ultimii ani, a acestui gen de reuniune de bloc militar: pe de o parte necesitatea de a ține seama de evoluția politică europeană și de presiunea publică în direcția destinderii și asigurării securității, pe de altă parte încercarea de a contracara această presiune și a produce un revers al evoluției europene prin discuții de strategie militară, măsuri de sporire a cheltuielilor militare și de întărire a organizației militare integrate a pactului

Anul acesta, strategii atlantici au avut mai mult de furcă decît altădată pe planul a ceea ce în știința politică se numește manipularea opiniei publice, tehnică deseori prezentată ca atribut al democrației. Conjunctura momentului politic prezenta condiții adverse: în Statele Unite, dezbaterea din Senat a amendamentului Mansfield indicase o puternică presiune în direcția reducerii efectivului trupelor americane staționate în Europa, presiune reactivată de deficitul enorm al balanței de plăți; în paralel propunerea sovietică privind angajarea unor negocieri pentru reducerea forțelor armate și a armamentelor în Europa a avut un larg ecou și, implicit, o urgență care excludea tergiversările. Deși amendamentul Mansfield a căzut la vot, un comentator american sublinia că liderul majorității în Senat «a pierdut bătălia, dar a cîștigat războiul», în sensul că dacă Washingtonul nu întreprinde ceva în direcția reducerii angajamentului S.U.A. pe plan european, un vot viitor al Senatului va arăta cu totul alt fel

În aceste condiții, două reuniuni care au precedat pe cea de la Lisabona, ședința «grupului de planificare nucleară a N.A.T.O.» de la Mittenwald și ședința «comisiei de planificare a apărării» de la Bruxelles, au servit strategilor atlantici și mai ales șefului Pentagonului, Laird, pentru a pune accentul pe întărirea «mecanismului alianței» și pe necesitatea «sporirii globale a cheltuielilor militare», așezonate cu dezbateri de doctrină militară privind «coborîrea pragului în folosirea armelor nucleare tactice», ceea ce ar presupune sporirea armamentului convențional și a efectivului trupelor vest-europene din N.A.T.O. Doar legea de fier a unui pact militar gen N.A.T.O. este să treci tot timpul prin fața participanților amenințarea unui pericol extern, chiar dacă — așa cum a subliniat senatorul Fulbright — asemenea pericol nu mai există. Franța, care a refuzat de mult să se mai prindă în acest joc al integrării militare, n-a participat nici la Mittenwald, nici la Bruxelles

La Lisabona însă unde cuvîntul l-au avut nu militarii, ci șefii diplomației atlantice, comunicatul final se pronunță, în mod echivoc, în favoarea negocierilor pentru «reduceri reciproce și echilibrate» de trupe în Europa. Dar nici miniștrii de externe ai țărilor N.A.T.O. nu au făcut pasul decisiv cerut de opinia publică europeană în direcția angajării unor negocieri care să ducă în cele din urmă la o conferință pentru crearea unui sistem trainic de securitate în Europa. Comunicatul vorbește despre «studierea» problemelor cu privire la eventuale negocieri Est-Vest și despre «explorări» prealabile unor negocieri cu privire la reduceri de forțe, condiționînd din nou inițierea lor de rezolvarea problemei Berlinului occidental.

În ce privește țările socialiste din răsăritul Europei, ele s-au pronunțat în mod ferm pentru reducerea forțelor armate și a armamentelor în Europa, pentru desființarea oricăror baze de pe teritoriile altor state și în ultimă instanță pentru lichidarea celor două grupări militare, N.A.T.O. și Varșovia, pentru un sistem de securitate europeană. Desigur, realizarea unor asemenea obiective majore reclamă participarea cu drepturi egale a tuturor statelor europene, interesate deopotrivă în instaurarea pe continentul nostru a unui climat de încredere și colaborare, a unor pași importanți în direcția dezarmării și desființării blocurilor militare, care să permită o utilizare rațională și constructivă a imenselor fonduri risipite astăzi pentru a spori mijloacele de distrugere și anihilare.

cînd miniștrii n.a.t.o. se întrunesc...

Dacă la sfîrșitul conferinței N.A.T.O. din capitala portugheză corespondenții de presă de la Lisabona n-au putut transmite știri senzaționale, ei au avut în schimb prilejul de a-și începe comentariile cu elemente de «atmosferă» mai deosebite și totodată cam sumbre. Unul dintre acestea este explozia de la Centrala de telecomunicații, ce a întrerupt legăturile țării cu străinătatea timp de șase ore și în legătură cu care autoritățile au fost nevoite pînă la urmă să confirme că a constituit un act de sabotaj (fotografia înfățișează pompierii la locul incendiului provocat de explozie). Un alt fapt — un «incident tehnic» cum a fost oficial denumit — l-a constituit blocarea unor miniștri participanți la reuniune într-o cabină de lift timp de 15 minute, ceea ce a dus la întîrzierea începerii lucrărilor. Prilej pentru unii observatori malițioși să remarce, prin asociere cu rezultatul întrunirii, că la recenta sesiune nu numai lifturile s-au blocat dar și politica N.A.T.O. s-a arătat a fi anchilozată...

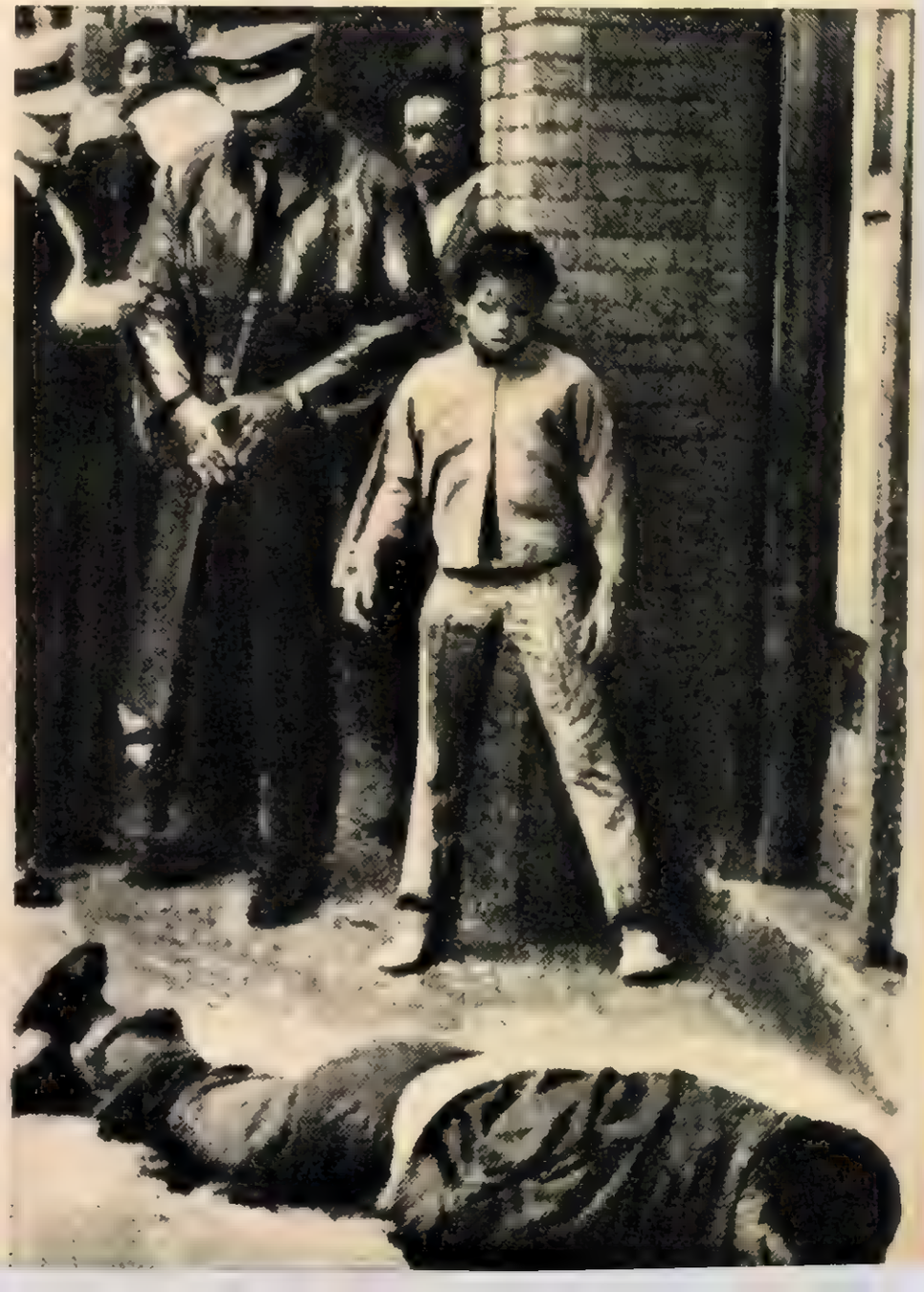

FOTO

phenian — sentimente prietenești pentru românia

Expoziția de fotografii «A 50-a aniversare a Partidului Comunist Român», deschisă la Muzeul de artă din Phenian (în imagine), face parte din șirul manifestărilor ce au avut loc recent în R.P.D. Coreeană în cinstea împlinirii unui semicentenar de existență a Partidului Comunist Român. În cadrul unei alte manifestări organizate cu același prilej al aniversării a 50 de ani de la crearea P.C.R., gala de filme și cocteilul oferite la Ambasada Republicii Socialiste România de la Phenian, Kim Dong Gyu, membru al Comitetului Politic al Partidului Muncii din Coreea, a relevat în cuvîntul său însemnătatea creării Partidului Comunist Român și remarcabilele realizări ale poporului român în anii construcției socialiste. «Partidul și poporul nostru — a declarat Kim Dong Gyu — se bucură sincer de succesele pe care le obțin Partidul Comunist Român și poporul român în revoluție și în construcție și le adresează felicitări cordiale».

ROMA

„un mare ecou în italia și în lume...“

Corespondență specială de la Michele RUBINI

Apariția recentă a volumului «Nicolae Ceaușescu: România pe drumul socialismului și al luptei împotriva imperialismului» — conținînd prima culegere de scrieri și cuvîntări ale președintelui Ceaușescu tradusă în limba italiană — constituie un adevărat eveniment editorial, cu amplu ecou în păturile largi ale opiniei publice. Cetățeanul italian care cunoaște România din paginile presei, cel care, vizitînd țara ca turist, a avut ocazia să-și dea seama personal de realizările ei are, parcurgînd acest volum, prilejul de a se informa aprofundat asupra problemelor majore, interne și internaționale, ale României socialiste — expuse de secretarul general al P.C.R. în diverse ocazii. Volumul este revelator pentru puternica personalitate de om politic și revoluționar a președintelui Ceaușescu, pentru importanta contribuție adusă de domnia-sa la dezvoltarea multilaterală a României, ca și la rezolvarea diferitelor probleme ale vieții internaționale.

Prezentarea acestui volum a avut loc recent la ambasada României din Roma. Au participat un mare număr de membri ai corpului diplomatic, reprezentanți ai presei și radioteleviziunii. Luînd cuvîntul cu acest prilej, profesorul universitar Carlo Salinari, autorul prefeței, a afirmat: «Editura Il Calendario del Popolo a considerat oportun să publice acest volum de articole și cuvîntări ale președintelui Nicolae Ceaușescu, apreciindu-l ca o contribuție importantă la discuțiile ce au loc în prezent în cadrul mișcării comuniste și muncitorești internaționale. Culegerea de față ilustrează o poziție ce a trezit un mare ecou în Italia și în lume, în cercuri politice și gazetărești ale opiniei publice».

s-a întîmplat în cincinnati...

«E tăticul meu!». Băiețașul a rămas înmărmurit în fața trupului neînsuflețit care zace pe trotuar (în fotografie). Tăticul lui a fost împușcat. Se numește, mai bine-zis se numea, Mc-Kinley Pace și era negru. Participase cu un an în urmă la o demonstrație în orașul Cincinnati, fusese arestat și condamnat la 13 luni închisoare. Apelul a fost respins. Pedeapsa urma să fie executată. Ridicat de acasă, Pace s-a opus cu disperare. A fost împușcat.

...În diferite puncte ale Statelor Unite au reizbucnit în săptămînile din urmă tulburări rasiale prevestind o nouă «vară fierbinte». Alți negri participă la demonstrații, sînt arestați, zac morți pe trotuare. Cazul Pace e numai unul dintre multe altele.

La New York, în cartierul Bedford, ciocniri cu poliția, răniți, arestați; la baza Travis Air Force din California, 500 militari negri se revoltă împotriva comportării rasiste a unor ofițeri — 122 arestări; la Chattanooga, statul Tennessee, incidentele durează zile în șir, 300 arestați, Leon Anderson, 23 ani, mort; se declară stare de urgență.

acolo unde s-a născut dürer

Pe lîngă organizarea altor importante manifestări consacrate aniversării a 500 de ani de la nașterea lui Albrecht Dürer, edilii orașului Nürnberg, unde s-a născut marele pictor și gravor, l-au adus un original omagiu fixînd în holul gării un uriaș diapozitiv reproducînd un autoportret al artistului.

GLOB COMENTAR FOTO

„afară din okinawa “

Afirmația autorităților americane că nu vor stabili o dată precisă pentru retrocedarea Okinawei decît după punerea la punct de către S.U.A. și Japonia a «detaliilor întregii operațiuni» a declanșat un nou val de demonstrații prin care locuitorii din insulă au cerut o necondiționată și totală retrocedare a insulei. La mitingul care a avut loc în parcul Yogi din Naha — centrul administrativ al Okinawei — au luat parte 20 000 de persoane.

38 ha — 600 firme — 16 țări

O imagine de ansamblu a spațiului rezervat aviației la cel de-al 29-lea Salon aeronautic și spațial de la aeroportul Le Bourget al capitalei franceze. Considerat un adevărat eveniment și prilej de confruntări internaționale în domeniile de vîrf ale tehnicii aerospațiale, Salonul a grupat, pe 38 ha, aparate de zbor, precum și echipamente aeronautice și spațiale prezentate de peste 600 firme din 16 țări. Numărul vizitatorilor: aproximativ un milion.

în locul turiștilor — mafioții

Agitație pe cheiul micii insule Filicudi din nordul Siciliei. Dar nu caracteristică tradiționalei deschideri a sezonului turistic estival. Pe chei și în bărci, în locul turiștilor, se află o parte din cei trei sute de locuitori ai insulei, care o părăsesc în semn de protest față de hotărîrea luată de magistratura din Palermo de a fixa aci domiciliu forțat unui număr de mafioți. Această măsură, succedînd alteia similare privind trimiterea pe insula vulcanică Linosa a unui prim contingent de mafioți (acțiuni menite a facilita ancheta legată de asasinarea procurorului Pietro Scaglione), a stîrnit nemulțumirea insularilor care își cîștigă existența îndeosebi de pe urma pescuitului și a turismului. Or, consideră ei, prezența mafioților pe insulă — fie și supravegheată — poate determina ocolirea ei de către turiști. Și, în consecință, după ce au refuzat mai întîi să pună locuințe la dispoziție pentru mafioți și păzitorii lor, după ce au alcătuit cu bărcile lor un adevărat baraj de-a lungul cheiului pentru a împiedica debarcarea «oaspeților» nepoftiți, localnicii au recurs acum la această gravă formă de protest: părăsesc ei insula...

„Saliut"-„Soiuz" — prima stație științifică orbitală pilotată

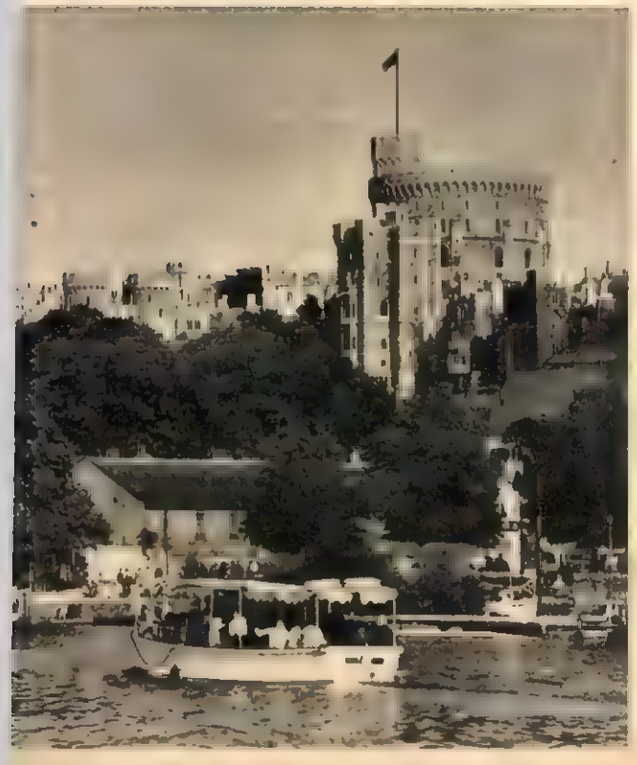

Un nou și remarcabil succes al științei și tehnicii sovietice — reprezentînd trecerea într-o etapă superioară a explorării Cosmosului — îl constituie realizarea primei stații științifice orbitale pilotate. Lansat la 6 iunie, echipajul navei cosmice «Soiuz-11» — compus din lt. col. Gheorghi Dobrovolski, comandantul navei (în centrul imaginii), inginerul de bord, pilotul cosmonaut Vladislav Volkov (în stînga) și inginerul experimentator Viktor Patsaev (în dreapta) — a făcut la 7 iunie joncțiunea cu stația orbitală «Saliut», plasată pe orbită la 19 aprilie a.c., după care a trecut efectiv la preluarea posturilor de lucru ale stației și la începerea activităților programate. Obiectivele urmărite de echipajul aflat la bordul sistemului cosmic «Saliut»-«Soiuz» se referă la verificarea și încercarea întregii construcții, studierea geologico-geografică a suprafeței Pămîntului, a proceselor și fenomenelor din atmosferă și spațiul cosmic, cercetări medico-biologice privind posibilitățile de îndeplinire a diferitelor lucrări de către cosmonauți în stație etc.

turnul — un permanent punct de atracție

Că în fiecare început de vară, Londra trăiește primele zile ale invaziei pașnice, multicolore și zgomotoase, a turiștilor. Mai pretutindeni marile concentrări se formează, cum e și firesc, în jurul celebrelor monumente istorice ale capitalei britanice. Unul dintre obiectivele lor preferate este bătrînul și celebrul Turn al Londrei, martor, secol după secol, al atîtor evenimente ale istoriei britanice — și mai ales vizitat, acum, în preajma sărbătorii naționale a Angliei.

cronica de trei secunde

AUTOPROTEST

Gata, domnule, las-o! Ai rîs de ajuns, ai benchetuit de ajuns, ai făcut-o pe deșteptul, ai sperat, ai crezut că toate astea au vreo semnificație majoră, ne-ai aiurit cu aiureli, nu aveau nici o semnificație majoră, întîmplarea și-a făcut loc de vreo două-trei ori prin legile crude ale necesității; cine ți-a dat dreptul să ulți că necesitatea a mai crudă își bate joc de întîmplare, la spune, cine? O voce interioară? Care voce interioară?

Un englez a rupt parchetul sub el, dansînd și a căzut dedesubt, foarte bine, unde se desfășura chermeza ambulanțierilor. Ți s-a părut motiv de bucurie și ai pavoazat. Un belgian a căzut de la etajul cinci și a nimerit exact în fotoliul purtat, pe stradă, de doi cărăuși. Iar ai crezut că s-a schimbat soarta lumii și dă-i cu umorul, dă-i cu euforia de trei secunde, dă-i cu «ura» de trei ori. Greșit, domnule! Fals, domnule!

Gata, domnule! Adevărul e următorul: în Franța, la o nuntă, în plin antren, parchetul sălii s-a prăbușit așa cum se cuvine, invitații au căzut în pivniță, iar în acea pivniță nu erau nici fotolii, nici ambulanțe, ci se căsca un puț de 7 metri adîncime unde și-au pierdut viața 13 oameni, îmbrăcați în haine de sărbătoare. Asta-i, domnule! Rizi mai puțin și gîndește-te mai mult la jocul dragostei și întîmplării. Mai multe gînduri — chiar dacă-s mai puține fapte! Și acolo unde-s multe gînduri nu-i loc de euforie...

...Et vous pleurez, milord?

TABACOMORGANA

Mîine — dacă n-aș avea oroare de trotinete și avioane — mîine m-aș duce în orășelul acesta american, Media (5 800 locuitori) să văd cu ochii mei minunea. Medianii știau au hotărît ca în fiecare zi, timp de o oră, nimeni dintre ei să nu fumeze. Minunea nu în asta constă — că și eu iau asemenea decizie, în fiecare zi, și nu văd nici un progres. Minunea vine din aceea că medianii au însoțit hotărîrea cu măsuri organizatorice puse și în practică. Au afișat manifeste care le atrag lor înșile atenția asupra propriei hotăriri, ba mai mult — la orele 11, în fiecare dimineață, sirenele orașului urlă pentru a le reaminti că începe ora de nefumat. Cred că sînt singurele sirene din lume pe care aș vrea să le aud cu urechile mele. Și să văd ce fac oamenii cînd se dă alarma antitabagică. Ce fac?

Se duc la frizer? Fac dragoste? Beau cafea? Sparg bănci? Scriu poezii? Citesc «Hamlet»? Fac radiografii pulmonare? Descoperă că au astmă? Constată că sînt ipohondri? Sau...

Mi-e teamă... mi-e teamă că alerg spre o minune care, în fiecare zi, nu are loc.

Radu COSAȘU

Agenda

SHEILA SCOTT — temerara aviatoare britanică — întreprinde zborul vieții sale: 34 000 mile în jurul globului, de la Ecuator la Ecuator peste Polul Nord, ocolind Pămîntul o dată și jumătate. Este primul zbor de acest fel la bordul unui avion ușor — aparatul «Piper Aztec».

Deși mai sînt cîteva luni pînă la Congresul partidului de opoziție din R.F.G., Uniunea creștin-democrată, a și fost declanșată «campania electorală» în vederea desemnării candidatului la conducerea acestui partid. Disputa a devenit cu atît mai aprinsă cu cît se pare că la congresul din octombrie se va hotărî ca, spre deosebire de trecut, președintele partidului să poată deveni și cancelar. Lui GERHARD SCHROEDER, fost ministru de externe, i se atribuie — cel puțin în prezent — cele mai multe șanse; în cursul unui recent sondaj printre membrii unei grupări regionale a U.C.D. Schroeder a obținut 47% din sufragii.

Verdict de nevinovăție în procesul de la New Haven împotriva lui BOBBY SEALE, liderul partidului «Panterele negre». În ultimul moment, un jurat se răzgîndește și refuză să semneze procesul verbal. Alte șase zile de deliberări, fără ca juriul să se poată pune de acord. Procurorul statului Connecticut cere rejudecarea. Bobby Seale este în cele din urmă pus în libertate provizorie în schimbul unei cauțiuni de 25 000 de dolari.
Aceste întorsături neașteptate confirmă aprecierea unor observatori care califică procesul drept evidentă înscenare judiciară.

Într-un an, din aprilie 1970 și pînă în mai 1971, colosul industriei chimice italiene «Montedison» a schimbat trei conducători. Cel de-al patrulea președinte al consiliului de administrație, instalat recent, este EUGENIO CELFIS, în vîrstă de 50 de ani, specialist în drept, aflat din 1967 în fruntea concernului petrolier de stat E.N.I. «Acum prin desemnarea unuia dintre cei mai marcanți exponenți ai industriei de stat — scrie revista «Tempo» din Milano — societatea ar trebui să iasă din nesiguranță și din perioada înfruntărilor din conducere pentru o definitivă stabilizare».

În legătură cu noua agravare a situației din Ulster și cu ordinul primit recent de trupele engleze dislocate în Irlanda de Nord de a deschide focul ori de cîte ori vor considera că e necesar, luptătoarea pentru drepturi civile BERNADETTE DEVLIN a cerut în Camera Comunelor retragerea tuturor trupelor britanice din această provincie. «Problema Ulsterului — a declarat ea — nu va putea fi soluționată prin folosirea forței».

Fostul campion mondial la categoria grea, popularul boxer american de culoare JOE LOUIS a declarat într-o conferință de presă că a fost numit vicepreședinte și director pentru asistență socială al «Centrului pentru asistență medicală a familiei», organizație particulară ce acționează în sprijinul familiilor sărace care nu beneficiază de programele guvernamentale. Cu același prilej soția sa a ținut să precizeze că Joe Louis «este perfect sănătos, nu e falit și are mulți prieteni».

UMOR

DE PESTE HOTARE

Sfîrșitul unei iubiri

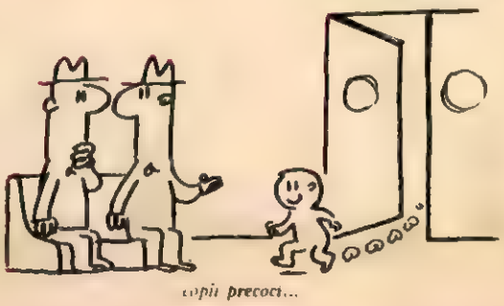

copii precoci...

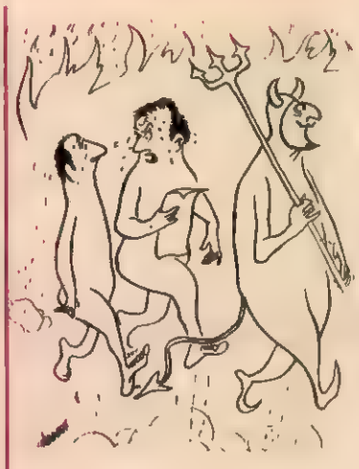

— E o cerere pentru instalarea de aer condiționat...

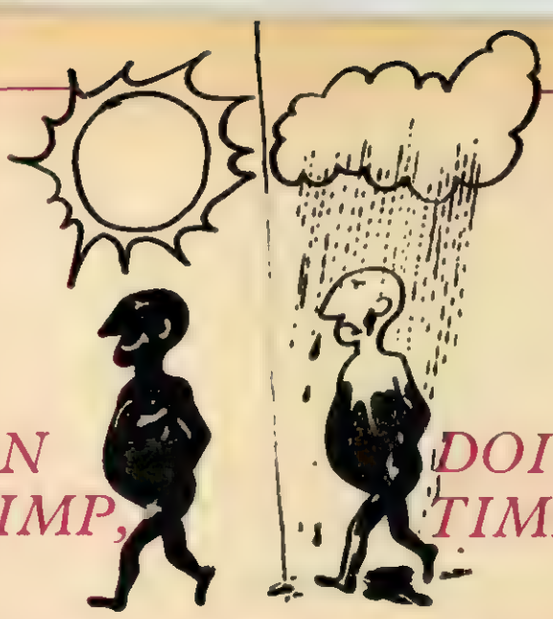

UN TIMP, DOI TIMPI

ORIZONTAL: 1) Televiziune în timpul somnului (pl.) — Dans, mai vechi, foarte alert, cu mișcări în doi timpi (înv.). 2) Din timpuri străvechi — Sfîrșit de perioadă! 3) Are timpi morți — Cuvînt spus la timpul potrivit. 4) Diminutiv masculin — Timp cu soare. 5) Rezultatul unui timp de reflexie — În marasm! — Obține timpi record în sport. 6) Primește — Timp calendaristic — Asia! 7) Fir — A provoca — Cu aproximație. 8) Cu timpul este ros de rugină — Fără prejudecăți religioase. 9) «Timpuri Noi» din București — Piesă la aparatele de măsurat timpul — Rele! 10) Inspecție în timpul nopții — Timpul dintre apusul soarelui și venirea nopții. 11) Verbul unor lucrări pe ogoare care trebuie făcute la timp — A se opri cîtva timp într-un loc. 12) Italieni din alte timpuri — Infinit în timp.

VERTICAL: 1) Petrecerea unei perioade de timp într-o stațiune balneoclimatericâ. 2) Fără pierdere de timp — A cîștiga timp. 3) Timp frumos — Prelungit în timp. 4) Fluviu ce se varsă în Golful Botnic — Două pe sărite din pendulă! — Încheie filmele anglo-saxone. 5) Mîncați de vremuri (fig.) — Verbul timpului care șterge tot — Scul! 6) Suliman din alte timpuri — Cu straie albe în timpul iernii (fem.) — Armăsari. 7) Oraș în Austria — A ovaționa. 8) Buni pe timp ploios și noroios (sing.) — Trasee ce urmează a fi acoperite într-un timp determinat. 9) A anunța din timp o stare de primejdie — Castravete, în raport cu timpul. 10) Notă muzicală — Cel de prezență este pentru scurt timp — Erou caragialesc din a cărui cauză trenul n-a sosit la timp la București. 11) Într-un timp nedeterminat — Element necesar tot timpul vieții — Nota redacției. 12) Pentru odihna din timpul nopții — Care se petrece în același timp.

N. ARAGON

Cuvinte rare: UME, IPS.

Dezlegarea jocului «ȘI TOTUȘI NU HAINA ÎL FACE PE OM», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) PIJAMA — BALON. 2) ATELIER — MODA. 3) RARIT — GRADEL. 4) ARSA — P — INE — B. 5) VIE — CORP — NEA. 6) A — UMERASE — L. 7) NORI — TM — OTEL. 8) LINII — GLUGA. 9) MA — AN — IR — RAU. 10) INC — SIBIR — NT. 11) EDITII — MANTA. 12) LATA — SPENTER.

memento

Prezentat de. Traian STOICA (carte) Vlad MUȘATESCU (disc) Cornel BOZBICI (plastică) Rodica POP (teatru) Magda MIHĂILESCU (cinema) E. DASCĂLU (muzică și televiziune)

carte

● La Editura politică semnalăm apariția volumului de justă punere în lumină a fenomenului istoric cercetat și de importantă utilitate documentară: **România în anii revoluției democrat-populare** 1944-1947. Autori: dr. Gheorghe Zaharia (coordonator), Ion Alexandrescu, dr. Mihai Fătu, Paraschiva Nichita, dr. Constantin Olteanu, Gheorghe Țuțui, Vladimir Zaharescu.

● O frumoasă surpriză editorială în această săptămînă: **Pagini alese** din scrierile diverse și ilustre ale lui Apollinaire (1880-1918). Ediția elegantă și cuprinzătoare — însumează aproape 600 de pagini — a alcătuit și îngrijit de poetul Virgil Teodorescu. Cuvînt înainte de Vasile Nicolescu. Traduc (în ordinea sumarului): Nina Cassian, Ion Caraion, Mihai Beniuc, Leonid Dimov, Virgil Teodorescu, Vasile Nicolescu, Tașcu Gheorghiu, Gellu Naum, Teodor Balș, Șt. Aug. Doinaș, Dumitru Țepeneag. Note și comentarii: Micaela Slăvescu (Editura Univers).

● Tot la aceeași editură mai semnalăm alte două apariții interesante: **Jurnal** de Stendhal în traducerea și cu prefața lui Modest Morariu și «relatarea» în «două etape» **Homo faber** de Max Frisch, în românește de Mara Giurgiucă.

● La Editura Eminescu apare culegerea de poezii: **Mi-i dragă fața omenească** de Camil Baltazar. Cartea mai păstrează în ea ceva din febrilitatea autorului «Flautelor de mătase». Dar mîine, poimîine acest animator de viață literară și creatorul unei lirici de distinctă autenticitate împlinește 70 de ani... I se cuvine, credem, un studiu monografic care să-l așeze într-o binemeritată parcelă de frunte a istoriei noastre literare.

● În colecția Biblioteca pentru toți au apărut volumele IX și X **Captiva** din romanul ciclu «În căutarea timpului pierdut» de Marcel Proust. Traducerea de Eugenia și Radu Cioculescu e precedată de studiul «Reacții românești față de inovația proustiană» de Cornelia Ștefănescu.

● Vasile Netea: **Take Ionescu.** Într-un studiu cu caracter monografic, autorul prinde în linii esențiale personalitatea politică și diplomatică a lui Take Ionescu, care, așa cum afirmă Mircea Malița în Prefață, se situează în «strălucita trinitate» a unor oameni politici români precum, înaintea lui, C.A. Rosetti, și, după el, Titulescu (Editura Meridiane).

● În colecția Logos a Editurii științifice au apărut cărțile **Logică clasică și logică matematică** de Alexandru Surdu și **Ideea de număr** de Virgil Stancovici.

● Zilele acestea s-a deschis în localitatea Halle (Saalle) din Republica Democrată Germană o expoziție de cărți a Editurii științifice din București. Sînt înfățișate lucrări cuprinzînd o întinsă arie de cercetări din domenii multiple și variate: economie, istorie, sociologie, psihologie, logică, estetică, etică, filologie, matematică, fizică, chimie, geologie, biologie etc., lucrări semnate de numeroși oameni de știință români, precum și — în traduceri — de autori străini.

cinema

● **La revedere, prietene!** Alain Delon și Charles Bronson într-un film polițist care-și justifică titlul: dincolo de pumni, lovituri, amenințări și miraculoase spargeri, cei doi apără frumoasa idee a prieteniei dintre doi bărbați. Regia — Jean Herman, după un scenariu de Sebastien Japrisot. În alte roluri: Olga Georges Picot («Te iubesc, te iubesc»), Brigitte Fossey, Bernard Fresson.

● **Cazul C.L.** Încă un «polițist» din familia celor cuițe complicate, corecte și fără fior. Regia — Joseph Mach (studiourile Barandov). Interpreți — Jiri Sovak, Radoslav Brzobohaty, Jaromir Hanzlik, Kveta Fialova, Bogumil Smida, Josef Blaha.

Alain Delon

● **Dă-i înainte, cow-boy.** Prima comedie din ciclul «Carry on» (Dă-i înainte», unul din cele mai mari succese de casă ale cinematografului englez din ultimii ani. Regia, Gerald Thomas. În distribuție — Sidney James, Kenneth Williams, Jim Dale, Joan Sims, Angela Douglas, Percy Hebert.

● Cineastul belgian André Delvaux **(Omul cu craniul rasă, într-o seară, un tren)** realizează cel de-al treilea film de lung metraj: **Întîlnire la Braye,** cu Anna Karina și Mathieu Carrière. Scenariul este o adaptare după nuvela lui Julien Gracq.

teatru

● Salutăm începerea celei de-a II-a ediții a **Festivalului spectacolelor pentru copii și tineret la Piatra Neamț** (7-15 iunie), manifestare ce va fi însoțită de simpozionul cu tema **Teatrul contemporan — tineret — școală,** organizat de forurile locale în colaborare cu Centrul de cercetări pentru problemele tineretului de pe lîngă C.C. al U.T.C. Festivalul, organizat de Comitetul pentru cultură și artă al județului Neamț în colaborare cu Teatrul Tineretului, reunește sub egida sa competitivă teatre de prestigiu (Teatrul Lucia Sturdza-Bulandra, Teatrul Mic, Teatrul Național Vasile Alecsandri-Iași etc.) cu spectacole promițătoare.

○ Amintim deschiderea unei alte manifestări festive: cea de-a III-a ediție a «Săptămînii teatrelor de păpuși» — care se va desfășura la Constanța, între 19 și 25 iunie.

○ Teatrul de păpuși din Baia Mare nu vrea să aibă o activitate mai puțin prestigioasă decît a teatrului dramatic băimărean. Folosind colaboratori talentați și bazîndu-se pe resursele creatoare proprii, trupa de păpușari oferă micilor spectatori (și nu numai lor!) spectacole atractive și interesante. «Ceața lui Pițigoi» de Mircea Marian, investigînd universuri mai puțin obișnuite, încearcă să familiarizeze copiii cu un nou tip de legendă: Aventurile cosmice (la dimensiunile lui Kiki, desigur, și ale celei lui) se destășoară în decorul sugestiv al Doinei Levința, în regia Tatianei Sireteanu și în acordurile muzicii lui Zolt Kerestely.

○ Un alt spectacol al aceluiași teatru, în care, pe tema unei binecunoscute lupte dintre buni și răi (din tradiționala faună de poveste: motănei, vulpi, iepurași, urși, glțte, rațe), regizorul Alexandru Bilinski creează adevărate momente de parodică revistă, cu gust și cu ritm, pe muzica lui Paul Antoniu și în scenografia Idei Grumaz («Ce mi-a povestit pădurea» de G. Scripcă). În schimb, aventurile lui Chiț-Mîț, atotjustițiarul șoricel, ne-au relevat posibilitatea unui spectacol de autor: Kovacs Ildiko (de la Teatrul de păpuși din Cluj), căreia îi aparțin piesa și regia. Chiar dacă povestirea nu ne aduce nimic neobișnuit, sîntem încîntați de păpușile ingenios create din obiecte casnice și de folosirea în decor a tradiționalelor motive folclorice maramureșene (scenografia, Ida Grumaz).

disc

● Concertul nr. 17 pentru pian și orchestră în sol major, KV 453 și Sonata nr. 10 pentru pian în do major KV 330 — creații din anul 1784 ale neobositului clasic Wolfgang Amadeus Mozart — reunesc pe discul înregistrat de «Electrecord» doi interpreți valoroși ai operei mozartiene: dirijorul Carlo Zecchi și pianistul Fausto Zadra (ECE-0497).

● Florica Bradu, bună interpretă a cîntecului popular, mai are și darul de a ști să-și găsească piesele cele mai nimerite pentru vocea ei, lucrări nu din cele prea des întîlnite. Acompaniată de orchestra George Vancu, solista include în programul discului de față: «Sili mama și mă dete», «Vai de omul ce iubește», «Pe urît focul mi-l bacă», «Venitu-mi-o carte-asearâ» (EPD-1271).

● Romanța, acest gen de cîntec între totul românesc, are printre alți reprezentanți de seamă și pe Mia Braia. Pentru frumusețea și calitatea deosebită a muzicii, atragem atenția asupra celor compuse chiar de interpretă: «Vioara», «Amintiri», «Ultima mea scrisoare» și «Nu-mi pare rău că-mbătrînesc». Mai sînt pe același disc: «Steluța», «De ți-am greșit îți cer iertare», «Te-aștept pe-același drum» și «De ți-ar spune poarta ta». Romanța «Ciobănaș cu trei sute de oi» îi prilejuiește Miei Braia un fermecător duet cu Ioana Radu. Acompaniază orchestrele Nicu Stănescu, Gică Rădulescu, Gaston Ursu și Nicușor Predescu. Toate bune! (EPE-0540).

muzică

● Astă-seară la Filarmonică: «Romeo și Julieta» de Hector Berlioz, cu soliștii vocali: **Martha Kessler, Valentin Teodorian** și **Gheorghe Crăsnaru.** Dirijează, **Mircea Cristescu,** corul Filarmonicii dirijat de **Vasile Pântea.**

● Cvartete de Mozart, Beethoven, W. Berger în interpretarea cvartetului «Philarmonia» alcătuit din: **George Nicolescu** — vioara I, **Teodor Țincu** — vioara a II-a, **Gheorghe Jalobeanu** — violă, **Marius Suciu** — violoncel (16 iunie, sala mică a Palatului).

● Următorul concert al Filarmonicii (18 și 19 iunie, Ateneu)

Elena Cernei

este condus de dirijorul grec **Theodor Vavayannis,** cu un program distins: Fantezie și Fugă de Bach — Mitropoulos; Concertul nr. 2 în Sol minor pentru pian și orchestră de Camille Saint-Saëns. Adagietto din Simfonia a V-a de Gustav Mahler. Simfonia a II-a de Aleksandr Borodin. Solista concertului este **Sofia Cosma.**

● Reamintim că astă-seară, în sala Palatului, are loc spectacolul «Carmen» de Georges Bizet — dat de Opera română — cu **Giuseppe Di Stefano** în rolul Don José, **Elena Cernei** — Carmen și **Nicolae Herlea** — il toreadore.

plastică

● **Teodor Bogoi** (n. 1933) expune 13 obiecte. Trebuie reținut acest experiment, care din materiale umile își propune să realizeze un spațiu plastic afectiv. Împrumutînd de la pictură culoarea pentru a realiza fundaluri cu o gamă variată de efecte cromatice și utilizînd firul într-o multitudine de combinații spațiale pentru a crea iluzia unor forme, obiectele lui Bogoi reușesc să creeze acel miraj optic care dă în mod miraculos viață imaginilor, unele de o certă frumusețe («Iluzia corăbiei feniciene», «Venirea zăpezilor», «Bărăganul») (Apollo).

● O consecvență demnă de subliniat guvernează creația lui **Gil Nicolescu** (n. 1942). Simetriile decorative și arhitecturile abstracte au fost, în precedentele expoziții, preludiile constructivismului de azi, în care decorativismul, purificat de excesele geometrilor reci, coexistă cu valorificarea intuitivă a spațiului prin intensitățile culorii. O sinteză vizuală, care, cu ajutorul unui sistem de relații dintre variația inconstantă a liniilor și suprafețele de culoare, dau lucrărilor o respirație calmă și solemnă (Apollo).

● Seria de lucrări pe care le expune **Barbu Nițescu** (n. 1942) la Apollo comportă o clasificare dificilă: forme spațiale care nu sînt totuși sculptură, pînze care nu sînt totuși pictură, inserții de materiale care amintesc de tehnica pop-artului etc., o interferență de modalități, care trădează permanentele căutări și mutații ale pictorului.

● **«Culori din Vulturești».** O comună din județul Argeș, unde un învățător inimos, Ion Mărgescu, a creat un cerc școlar de pictură. Premii naționale și internaționale au încununat acest experiment puțin obișnuit. O selecție a lucrărilor acestor pictori-școlari poate fi văzută la Casa centrală a armatei.

● Opt milioane de mărci s-au cheltuit la Nürnberg pentru a-l comemora pe Dürer. O mare expoziție cu operele maestrului venite din muzeele lumii, evaluate la opt sute milioane de mărci și pentru care municipalitatea a vărsat peste un milion de mărci prime de asigurare, rămîne deschisă toată vara. Întregul oraș trăiește sub semnul acestei aniversări. În piețele bisericilor, pe străzi, panouri mari reproduc gravurile și desenele lui Dürer, iar sălile găzduiesc expoziții dedicate contemporanilor săi. O bienală de pictură stă sub semnul arzătoarei reflecții a bătrînului maestru: «Ce este frumosul, eu nu știu...»

televiziune

DEZBATERI, OPINII, REPORTAJE. Despre marketing, control obștesc, pregătirea cadrelor și altele va fi vorba în emisiunea Stop-cadru (luni). O dezbatere în jurul delicatelor probleme ale relațiilor întreprindere-for tutelar, cu implicațiile nedorite ale centralizării excesive, ne propune emisiunea «Dinamica societății românești» (luni). Programele de investiții în județele slab dezvoltate, discutate de ciclul «România '75» (marți). Reportaj prin sălile de examene studențești (marți). «Blocnotesul» lui Eugen Mandric (marți). Mongolia, în obiectivul «Teleglobului» (miercuri). Din nou despre primejdia poluării apelor (joi).

MUZICĂ. Ionel Perlea la pupitrul dirijoral al Filarmonicii bucureștene (duminică). A treia emisiune din ciclul «Festivalul de jaz de la Newport» (marți). Importantă manifestare de artă folclorică: al doilea Festival «Maria Tănase — Craiova 1971» (duminică).

FILM. Probabil că ați văzut filmul «Omul care trece prin zid» cu actorul german Heinz Rühmann. Îl veți vedea acum pe regretatul actor francez Bourvil, făcînd aceleași isprăvi (duminică). «Johnny Belinda» la Telecinemateca. De reținut numele regizorului: Jean Negulesco (miercuri). O coproducție iugoslavo-americană — «Acțiunea vulturului» (vineri). Jean Renoir, clasic al cinematografiei franceze, și titlul unui nou capitol al emisiunii de cultură cinematografică «Istoria filmului» (joi).

TEATRU. Colectivul teatrului brăilean, îndrumat de regizorul Yannis Veakis, în studiourile de teatru TV cu «Asta-i ciudat» de Miron Radu Paraschivescu (marți). «Frumos a în septembrie la Veneția», o comedie de Teodor Mazilu reținută de emisiunea «Antologia umorului» (joi). O concentrată trecere în revistă a premierelor tea-

Constanța Cîmpeanu

trale din țară ne promite emisiunea «Scena» (luni).

LITERATURĂ. Revista literară TV poposește în orașul Bacău de a cărui viață culturală în general, literară în special, se ocupă în cîteva secvențe (marți).

ȘTIINȚĂ. Foarte interesantă tema pusă în dezbatere de rubrica «Mai aveți o întrebare?»: tipologie — temperament — caracter — personalitate (vineri).

EMISIUNI-CONCURS. Secția de muzică ușoară a «Stelei fără nume» nu prea mai oferă iluzii. Și totuși, lumea așteaptă saltul vreunui iepure (luni).

DIVERTISMENT. Selecțiuni de la Festivalul de muzică ușoară «Orfeul de aur» de pe litoralul bulgăresc al Mării Negre (duminică și joi). Cîntece de altădată ne «spun» Constanța Cîmpeanu, Maria Pietraru, Elena Munteanu și George Hazgan (simbătă).

SPORT. Săptămîna telesportivă e dedicată europenelor de box de la Madrid (marți, miercuri, joi, vineri, simbătă). Mai vedem tenis: România—Iugoslavia în Cupa Davis și automobilism — Cursa de 24 de ore de la Le Mans (duminică).

pronosport

PRONOSTICURILE ANTRENORULUI TITUS OZON LA CONCURSUL PRONOSPORT Nr. 24
Etapa din 13 iunie 1971

I.	Dinamo—«U» Craiova	1
II.	C.F.R. Cluj—Steagul roșu	1 x
III.	Petrolul—Steaua	1 x
IV.	Farul—U.T.A.	1
V.	C.F.R.—«U» Cluj	1 x 2
VI.	F.C. Argeș—Rapid	1
VII.	S.C. Bacău—Poli	1
VIII.	Metrom—Sp. Stud.	x
IX.	S.N.O.—Portul	1
X.	Dunărea Gg—Metalul Tîrg	1 x
XI.	C.F.R. Arad—Minerul B.M.	1 x
XII.	Gloria—Olimpia Ord.	1
XIII.	C.S.M. Reșița—Minerul Anina	1

FLACĂRA ALBUM

FLACARA

25
'71

ANUL XX
NR. 837
19 IUNIE 1971

ÎN VIZITĂ

PE FĂGAȘUL RELAȚIILOR DE TRAINICĂ PRIETENIE, SOLIDARITATE ȘI COLABORARE MULTILATERALĂ

În cea de-a treia săptămînă a desfășurării ei sub semnul celor mai generoase auspicii, vizita delegației de partid și guvernamentale române, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, continuă să ofere, sub toate aspectele, prilejul unor impresionante manifestări de prietenie și solidaritate între România socialistă și țările în care solia înaltă a patriei noastre este întîmpinată cu vibrantă ospitalitate și căldură.

Înscriindu-se ca un moment istoric în evoluția pozitivă a relațiilor frățești româno-chineze, vizita delegației române în Republica Populară Chineză s-a transformat într-o puternică manifestare a sentimentelor de statornică prietenie, de respect reciproc și de solidaritate activă, internaționalistă, exprimînd, sub variate forme, dorința comună a celor două țări și partide de a adînci legăturile de colaborare și a dezvolta relațiile lor frățești, în interesul ambelor popoare, al socialismului, al luptei antiimperialiste și al păcii. La Pekin, la Nankin, la Șanhai, pretutindeni tovarășul Nicolae Ceaușescu, soția sa, tovarășa Elena Ceaușescu, membrii delegației române au fost primiți sărbătorește prin grandioase manifestații, la care au luat parte sute și sute de mii de oameni. Punct culminant al vizitei, întrevederea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, și a persoanelor care îl însoțesc, cu tovarășul Mao Tzedun, președintele C.C. al P.C. Chinez, cu tovarășul său apropiat de luptă, Lin Biao, vicepreședinte al C.C. al P.C. Chinez, și alți conducători chinezi a avut loc într-o atmosferă de prietenie și cordialitate, sub semnul solidarității militante existente între cele două partide, țări și popoare ale României și Chinei. Dorința comună de a extinde legăturile bilaterale și de a lărgi schimbul de experiență în construirea socialismului corespunde întru totul politicii partidului nostru de a promova cu neștirbită consecvență prietenia, alianța și colaborarea frățească cu toate statele socialiste, urmărind, pe același făgaș, întărirea unității și coeziunii sistemului mondial socialist. Sub acest raport, atît vizita în R.P. Chineză, convorbirile care au avut loc cu acest prilej, cît și comunicatul comun româno-chinez marchează un eveniment internațional de viguroasă rezonanță, înscriindu-se ca o pagină strălucită în analele raporturilor principiale dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, ca și în cartea de aur a solidarității forțelor antiimperialiste, a luptei popoarelor pentru cauza socialismului, păcii și progresului.

Cu aceeași pregnanță, vizita delegației de partid și guvernamentale române în Republica Populară Democrată Coreeană a oferit mărturia unui imens evantai de manifestări ale prieteniei și solidarității frățești româno-coreene. În cuvîntarea de salut rostită pe aeroportul din Phenian, în întîmpinarea delegației române, tovarășul Kim Ir Sen, secretar general al C.C. al Partidului Muncii din Coreea, președintele Cabinetului de Miniștri al R.P.D. Coreene, a declarat că poporul coreean și poporul român sînt unite prin legături puternice, de nezdruncinat, de prietenie. Desfășurată în contextul stimei și prețuirii reciproce, vizita delegației române a fost expresia unui viu consens pe temeiul comunității de orînduire și țeluri, al ideologiei marxist-leniniste și al principiilor respectării independenței și suveranității naționale, al neamestecului în treburile interne, egalității depline în drepturi, al solidarității și întrajutorării tovărășești.

«Considerăm, a declarat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Phenian, că fiecare țară — mare, mijlocie sau mică — poartă nemijlocit răspunderea pentru soarta păcii și civilizației umane și de aceea trebuie să participe la soluționarea problemelor cu care se confruntă astăzi omenirea». Țara noastră, care dezvoltă relații cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială, contribuind prin aceasta la promovarea destinderii și la consolidarea păcii, își întărește tot mai puternic solidaritatea cu țările socialiste, cu partidele frățești și aduce astfel o vastă contribuție internaționalistă.

În cursul vizitelor în R.P. Chineză și R.P.D. Coreeană, ca și acum, cu prilejul vizitei în R.D. Vietnam, conducătorul delegației de partid și guvernamentale române, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a ținut să sublinieze în repetate rînduri, cu fermitate, că România socialistă este pe deplin solidară și sprijină activ lupta eroică a poporului vietnamez și a celorlalte popoare din Indochina. Pronunțîndu-se cu energie pentru curmarea războiului din Vietnam, pentru retragerea totală a trupelor S.U.A. din această zonă, țara noastră, prin glasul celui mai înalt exponent al ei, a cerut și cere ca popoarele vietnamez, cambodgian și laoțian să fie lăsate să-și rezolve singure problemele lor, fără nici un amestec dinafară. Vizita în R.D. Vietnam, prilejuind o elocventă manifestare a acestei solidarități active, reprezintă o etapă importantă în istoria legăturilor dintre poporul român și popoarele indochinei luptătoare. Sub acest aspect, întîlnirile și convorbirile pe care delegația de partid și guvernamentală română, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, le-a avut la Pekin cu șeful statului cambodgian Samdech Norodom Sianuk și cu primul ministru Samdech Penn Nouth au constituit o reconfirmare neechivocă a sprijinului acordat de țara noastră singurului guvern legal și legitim al Cambodgiei și luptei drepte a poporului cambodgian.

Fiecare din etapele călătoriei delegației de partid și guvernamentale române este obiectul atenției și interesului unanim, tocmai pentru că solia țării noastre poartă mesajul nobil al unității, prieteniei frățești și colaborării multilaterale, al luptei generale antiimperialiste pentru pace și progres.

În timpul vizitei la uzina de construcții mecanice «Riongsong».

LA PRIETENI

O caldă strîngere de mînă între conducătorii celor două țări.

Întrevedere, într-o atmosferă cordială, între tovarășul Nicolae Ceaușescu, soția sa și ceilalți membri ai delegației române și tovarășul Kim Ir Sen și alți conducători de partid și de stat coreeni.

Entuziaste manifestări de prietenie pentru solii României socialiste.

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

Marți, 15 iunie, s-a deschis în Capitală, în pavilionul din parcul Herăstrău, Expoziția realizărilor în construcția socialistă a Republicii Populare Chineze. Vizitatorii români iau cunoștință cu acest prilej de rezultatele prestigioase ale industriei și economiei R.P. Chineze, urmare a unui efort creator la care participă întregul popor. Un bogat sortiment de exponate oglindesc succesele unei economii dinamice, în plină dezvoltare. Planșe, grafice, aparatură complexă și de mare precizie — printre care se remarcă cea electronică — mașini-unelte de cele mai diverse mărimi și tipuri, demonstrează înaltul stadiu la care a ajuns poporul chinez, industria sa, în actuala etapă a revoluției și construcției socialiste.

Ne aflăm în preajma marii bătălii a recoltei. Pe cîmpuri, holda a început să dea în pîrg. Peste tot, oamenii se pregătesc cu grijă și prevedere de gospodari pentru ca întreaga recoltă de păioase să ajungă, pînă la ultimul bob, în bune condiții, în hambare. Printre argumentele hotărîtoare ale reușitei acestei bătălii se numără întreținerea impecabilă a parcului de mașini de recoltat, necesitatea ca acestea să fie scoase cît mai prompt în cîmp și să fie exploatate cît mai eficient cu putință. Așa procedează mecanizatorii din cadrul I.M.A. Vidra — jud. Ilfov (fotografia noastră), ale căror treierători și combine, în perfectă stare de funcționare, au și fost scoase pe cîmp.

O știre menită să bucure în primul rînd gospodinele: zestrea magazinelor de specialitate se va îmbogăți în fiecare an cu circa 250 000 articole de menaj din inox și aluminiu. Expeditorul acestor produse este întreprinderea «Metaloglobus»-București, unde, după trecerea cu succes a probelor tehnologice, va intra în funcțiune, încă în această lună, o nouă linie tehnologică. Totodată, ne informează ing. șef Gheorghe Ioan, întreprinderea va produce două modele de fermoare destinate articolelor de marochinărie, încălțăminte, îmbrăcăminte, corturilor de vară etc. Cele două linii de fabricație vor livra anual 1 200 000 m fermoare. Fotografia noastră vă prezintă presa de sudat discuri la vasele de inox.

Ceea ce marchează în mod deosebit acest sfîrșit de an școlar este faptul că la 15 iunie au terminat școala cei circa 30 000 tineri care au absolvit clasa a zecea, constituind prima promoție a învățămîntului general de 10 ani. Dar vacanța, mult așteptata vacanță, a început marți, 15 iunie, pentru toți cei 2 880 000 de elevi ai învățămîntului de cultură generală 1970–1971.

COPERTA NOASTRĂ

Nu s-ar putea spune că ILINCA TOMOROVEANU nu este o actriță de film solicitată. Dar rolul cel adevărat continuă să se lase așteptat.

Fotografie de Elena GHERA

Prezentarea artistică: Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Nu fără emoții am cîștigat calificarea în finala zonei europene a «Cupei Davis» (vezi alăturata imagine).
Intenționat nu menționăm cine anume din cei doi jucători români este la fileu, deoarece ambii jucători au luptat și au suferit — chiar și la simplu — pentru fiecare ghem în parte.
Ținem să subliniem însă extraordinara concentrare și dăruire a lui Țiriac care, după un început precar, a reușit să cîștige dramatica partidă cu Iovanovici, prefigurînd astfel victoria noastră.

Deschisă vinerea trecută (11 iunie), cea de-a II-a ediție a «Zilelor Mihai Eminescu» s-a desfășurat pe meleagurile natale ale poetului, însumînd felurite manifestări. La Botoșani au avut loc: un colocviu științific eminescian, concursuri de interpretare a poeziei, spectacolele de teatru «Veronica» de Claudia Milian-Minulescu — premieră pe țară, prezentată de colectivul Teatrului Mihai Eminescu din Botoșani — și «Călin nebunul» — dramatizare de C. Brehnescu.
Evenimentul sărbătoresc a fost consemnat la Dorohoi printr-un recital-concert, un concert simfonic prezentat de Filarmonica din Botoșani, o expoziție documentară, o șezătoare literară eminesciană cu participarea unor cunoscuți scriitori, cercetători, personalități ale vieții artistice din țară etc. Pelerinajului organizat la Muzeul memorial «Mihai Eminescu» din Ipotești i-a urmat un spectacol de sunet și lumină: «Fiind băiet, păduri cutreieram».

Cel mai mare sistem de irigații din țară se află în curs de amenajare în Oltenia, între Sadova și Corabia.
Însumînd 79 500 ha, noul sistem de irigații este situat într-o zonă greu accesibilă unor lucrări de acest gen — zona teraselor de nisip — ceea ce presupune un efort sporit din partea constructorilor.
Apa necesară irigării va fi pompată din Dunăre de o stație cu un debit de 45 mc/sec, printr-o conductă metalică ce are o lungime de 5 km și un diametru de 3,6 m.

Să vezi trei milițieni într-o asemenea ipostază trebuie să recunoaștem că-i un lucru foarte rar. De aceea nu recomandăm nimănui să le urmeze exemplul, cu atît mai mult cu cît ori de cîte ori mașinile miliției circulă în oraș, sînt un exemplu de felul cum trebuie respectate legile circulației. Instantaneul acesta a fost făcut pe stadionul «Dinamo» din Capitală, unde, cu ocazia «Zilei miliției din Republica Socialistă România», a avut loc un interesant program, care a cuprins printre altele temerare acrobații pe motocicletă.

teze și paranteze

de Aurel BARANGA

un termen

Pronunțăm, scriem uneori cuvinte fără ca să avem, întotdeauna, acoperirea-aur a conținutului lor integral. Spunem, de pildă, **irresponsabilitate** și nu sîntem conștienți, pe deplin, de sfera noțiunii respective. De aceea, cînd se întîmplă ca un fapt de viață să ne lămurească asupra interesului absolut al cîte unui cuvînt, binecuvîntăm evenimentul, providențial prin forța lui revelatorie.

Un critic de teatru scriind despre comedia «**Fata morgana**», menționează, candid, că autorul ei «**a reabilitat farsa**» în literatura dramatică românească. În literatura dramatică românească, în care există «**noaptea furtunoasă**» — farsă, și «**Titanic vals**», de asemeni farsă. Și atunci să nu te crucești în fața afirmației critice semnate, împărătește, de la umăr la umăr?

A apărut în cultura noastră o carte monumentală: «**Andreescu**» **de Radu Bogdan.** Nu sînt expert în istoriografia plastică, n-am o asemenea trufie. De cîteva luni însă, răsfoiesc smerit acest tom, unicat pînă la ora actuală, expresie a unei munci depuse, titanice, și a unei pasiuni, în serviciul pictorului studiat, devastatoare. Știu și eu — am aflat — că în materie de artă, cele mai nobile intenții și inițiative nu sînt suficiente. Dar în cazul de față patima nobilă, dublată de competență și perseverență, s-a soldat cu un rezultat ce a smuls exegeze elogioase unor condeie exigente și prestigioase. Citesc, spre stupoarea mea, acum cîteva săptămîni, o recenzie semnată de un ilustru fitecine care face cartea praf cu trei argumente, hilariante și pentru laici. N-are nici o importanță, mi-am spus atunci citind proza semnată Vasile Drăguț — numele trebuie citat spre popularizare — nici o carte mare n-a întrunit unanimități absolute. «Vechiul» și «Noul Testament» — să ne fie iertată apropierea și comparația — au găsit și ele, cărți fiind, critici nemulțumiți. Iată însă că în cazul Drăguț se mai petrece un episod drăguț. Criticul nu știe că volumul negat nu se numește «**Ion Andreescu**» ci «**Andreescu**» pur și simplu, și, ceea ce este și mai grav, acuzator pînă la desființare, n-a aflat că pe «**Ion**» Andreescu nu-l cheamă «**Ion**» ci «**Ioan**». Nu e vorba de un amănunt derizoriu, ci de unul esențial, fiindcă face dovada peremptorie că respectivul critic, înarmat cu o suspectă furie a demolației, a recenzat cartea lui Radu Bogdan fără s-o citească, răsfoită, în cel mai bun caz, cu o superficialitate care n-a avut decît un singur dar: să dea unui cuvînt, amintit în capul acestor însemnări, conținutul plenar.

Dar fiindcă spunem cu îndrituită stupefacție: **irresponsabilitate,** poate că e cazul să meditățm și să ajungem la un acord. Nu credem că este numai a acelora care au semnat ce au iscălit. Cred că această irresponsabilitate se împarte cu alții care scriu însuflețiți de același simț al răspunderii pentru fiecare cuvînt pus pe hîrtie. Se împarte? Poate că se înmulțește, nu ne dăm seama, nu ne pricepem la... socoteli.

O PROBLEMĂ CARDINALĂ A PROGRESULUI MULTILATERAL

de conf.dr. C. SANDU
prodecan al Facultății de economie generală - București

In concepția partidului nostru, o națiune civilizată se caracterizează în primul rînd prin existența unei industrii puternice, dinamice, competitive, a unei agriculturi intensive, prin valorificarea la un nivel superior a întregului potențial material și uman al țării. Realizarea acestor deziderate impune în mod legic menținerea unei rate înalte a fondului de acumulare, ca o condiție esențială a progresului economic și social.

Lansată în angrenajul contemporan al progresului, România socialistă este antrenată într-un amplu și complex proces de perfecționare a tuturor laturilor vieții sociale. Vastul tablou al realizărilor obținute în toate domeniile vieții sociale își găsește rezonanța în semnificativul limbaj al cifrelor și faptelor. În anul 1970 potențialul industrial al țării a fost de aproape 17 ori mai mare decît în anul 1938 în aceeași perioadă, față de numai 30,8% cît reprezenta contribuția industriei la venitul național, aceasta s-a ridicat la circa 60%; ponderea populației agrare s-a redus de la 80% la 49%. Pe harta țării au apărut pretutindeni noi obiective economice și social-culturale. Numai în cursul cincinalului anterior au fost date în exploatare circa 1 500 de capacități și obiective principale industriale, creîndu-se condiții superioare de valorificare a resurselor materiale și umane de care dispune țara noastră. La baza acestor mutații cantitativ-calitative stă politica fermă și consecventă de industrializare socialistă promovată de partid. În concepția noastră, o națiune civilizată, cu o economie modernă, se caracterizează prin existența unei industrii puternice, diversificate și dinamice, a unei agriculturi intensive, prin larga promovare și folosire eficientă a cuceririlor științei și tehnicii contemporane, prin valorificarea la un nivel superior a tuturor potențelor materiale și umane ale țării, printr-o eficiență tot mai ridicată a muncii sociale.

Privită ca un proces unitar și în perspectivă, industrializarea își găsește o amplă rezonanță și în obiectivele actualului plan cincinal. Industria, prin ritmurile de creștere, se plasează în fruntea ramurilor productive. Ea va cunoaște un ritm mediu anual de creștere de 10-11 la sută. În interiorul industriei, ritmurile mai înalte de creștere le au ramurile și subramurile hotărîtoare: electronica, electrotehnica, mecanica fină, mașinile-unelte, petrochimia, metalurgia oțelurilor și a laminatelor speciale.

Pe fundalul dezvoltării prioritare a producției mijloacelor de producție se intensifică și creșterea producției bunurilor de consum, diversificarea și producerea de noi sortimente, ceea ce va permite o mai bună corelare între aceste grupe ale producției industriale, asigurîndu-se astfel sporirea nivelului de trai al populației.

Realizarea obiectivelor înscrise în actualul plan cincinal impune o repartizare fundamentală a venitului național în fond de acumulare și în fond de consum. În simbioza lor, acumularea și consumul determină nivelul, structura și ritmul dezvoltării economiei naționale. Mărimea, structura internă și ritmul de creștere a componentelor lor condiționează atît gradul de înfăptuire a reproducției lărgite, proporționalitatea dezvoltării economiei naționale, cît și gradul de satisfacere a nevoilor crescînde ale oamenilor muncii. În această unitate dialectică, rolul hotărîtor aparține acumulării, fiind, în esență, reflectarea rolului determinant al producției în raport cu consumul. De aici și necesitatea stabilirii unei proporții juste, fundamentate din punct de vedere economic, raport ce poate și trebuie să fie diferit, în funcție de condițiile concrete, de amplitudinea sarcinilor etapei de dezvoltare economică și socială.

Fundamentarea economică a repartiției venitului național în fond de acumulare și fond de consum este obiectiv determinată de o complexitate de sarcini de natură internă și internațională. Mărimea venitului național și a părților lui constitutive reprezintă un «barometru» care indică rodul muncii întregii națiuni, participarea tuturor oamenilor muncii la progresul general al țării.

Plecînd de la aceste considerente de natură teoretică, cu profunde implicații practice în politica de repartizare a venitului național, partidul a avut și are în vedere dezvoltarea susținută a forțelor de producție, modernizarea structurii economiei naționale, apropierea de nivelul de dezvoltare economică a altor țări și, pe această bază, ridicarea gradului de civilizație a membrilor societății.

Practica socială a confirmat pe deplin justețea acestei politici. De aceea și în actualul plan cincinal se prevede menținerea, în continuare, a unei rate înalte a fondului de acumulare, ca o condiție esențială a progresului economic și social.

«Partidul nostru — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — apreciază că pentru România alocarea în continuare a unei importante părți a venitului național pentru acumulare reprezintă o necesitate vitală, o condiție primordială pentru a valorifica intens resursele sale materiale și umane și a ține pasul cu exigențele revoluției științifico-tehnice; aceasta reprezintă totodată o necesitate de maximă importanță pentru a satisface în condiții tot mai

: 1938 și pînă la sfîrșitul anului trecut
țențialul industrial al României a crescut
aproape 17 ori. Pe harta țării au apărut
mai în perioada ultimului cincinal circa
500 de capacități și obiective principale
dustriale. În același timp, pretutindeni,
toate compartimentele economiei națio-
le, a fost continuată modernizarea struc-
rii economiei naționale, reutilarea, di-
rsificarea și modernizarea unităților exis-
nte, creîndu-se condiții superioare pentru
lorificarea resurselor materiale și umane
care dispune țara noastră. Cele două
agini alăturate vă prezintă una și aceeași
treprindere bucureșteană: uzina «Vul-
an» din 1948 și cea din zilele prezentului

bune cerințele de trai ale populației, a recupera decalajele ce ne despart de țările dezvoltate din punct de vedere economic».

Rezolvarea acestor sarcini impune eforturi însemnate din partea întregii națiuni. Reducerea volumului acumulărilor sau menținerea lor la un nivel scăzut nu pot sluji intereselor fundamentale ale țării noastre, dimpotrivă, ar fi contrarii acestor interese. Diminuarea acumulărilor ar frîna reproducția socialistă, ar perpetua menținerea sau chiar creșterea decalajului economic existent, în comparație cu țările avansate. Experiența demonstrează că acele țări care, în anumite perioade, au menținut o rată a acumulării redusă, au întîmpinat greutăți serioase atît în activitatea economică cît și în ceea ce privește nivelul de trai al poporului. Concepțiile consumatoriste, nesocotirea rolului hotărîtor al acumulării în dezvoltarea societății contravin progresului neîntrerupt al orînduirii socialiste.

De aceea, ca opțiune fundamentală a întregului popor, pentru perioada 1971-1975 se prevede menținerea unei rate înalte a acumulării, care va reprezenta circa 30% din venitul național. Din calculele bazate pe realitățile din țara noastră rezultă că menținerea și în viitor a acestei rate a acumulării va permite o creștere a fondului de consum, în următorii 10 ani, cu circa 50 miliarde lei mai mare decît în cazul reducerii ratei acumulării la 25%.

În prezentul cincinal sînt destinate pentru investiții 540 de miliarde lei, adică mai mult decît suma investițiilor realizate în perioada 1961-1970; din fondurile centralizate vor fi cheltuite 470 de miliarde lei, restul efectuîndu-se din fondurile proprii ale unităților de stat și cooperatiste. În direcționarea investițiilor s-a avut în vedere necesitatea asigurării dinamismului și echilibrului economiei naționale, a făuririi unei structuri moderne și eficiente a producției sociale. În consecință, aproape 60% din investiții au fost orientate spre industrie, din care spre ramurile hotărîtoare — energetica, metalurgia și construcția de mașini, chimia — circa trei pătrimi.

O astfel de politică își găsește o expresie generalizatoare în creșterea venitului național. Pentru prima oară în economia noastră, începînd cu acest an, creșterea venitului național va devansa creșterea produsului social total. Comparativ cu anul 1970, în anul 1971 venitul național va spori cu 13,9%, în timp ce produsul social total va crește numai cu 10,6%. Aceasta reflectă o schimbare de ordin calitativ în economia României socialiste, un aspect semnificativ al sporirii eficienței muncii sociale.

Constituind o cerință obiectivă a dezvoltării țării noastre, folosirea unei rate înalte a acumulării va contribui la extinderea și perfecționarea bazei tehnico-materiale, la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, la prosperitatea generală a națiunii române, la promovarea ei în ierarhia economică mondială. Iată de ce folosirea unei rate înalte a acumulării reprezintă o problemă cardinală a progresului în țara noastră, una din legitățile importante ale economiei noastre naționale.

literare

de Traian STOICA

DAN ROTARU:

PLÎNSUL OGLINZILOR

Prima carte de poezie a lui Dan Rotaru: *Plînsul oglinzilor* (Ed. Eminescu), — recent premiată de revista *Argeș* — îndeplinește, credem, toate condițiile unui perfect debut. Să desprindem cîteva. Mai întîi, lirica tînărului autor impresionează prin stricta și nedisimulata ei autenticitate. În vreme ce majoritatea colegilor săi de generație caută să fie cît mai absconși și alambicați, în virtutea unor, de atîtea ori, prezumtive formule de poezie rafinată, Dan Rotaru nu se sfiește a veni în fața noastră, a cititorilor, în mod deschis, cu candorile și neliniștile unei vîrste de pe care adolescența și-a scuturat, nu de mult timp, auriul ei polen. Iată, în acest sens, această tandră mărturisire a tînărului ce și-a «aruncat copilăria-n cărți» și care face primii pași în tumultul imprevizibil al vieții: «*Rodește lumea iarăși întrebări.| Mi-e frig. Mi-acopăr sufletul c-un nor| și-mi chem în inimă amîndoi părinții,| să mă-ncălzească în chipurile lor*» («Trebuia să fie»).

Întreaga poezie de început a lui Dan Rotaru — în latura ei esențială — evoluează sub semnul căutărilor. Poetul dibuie, întreabă, stă la pîndă. O căutare a propriului eu și glas, dar și una cu caracter dual, de reciprocitate. Poetul nu se caută numai pe sine, el e și într-o permanentă tentativă de a prinde și înțelege realitatea, de a intra comprehensiv în miezul ei. În poezia lui Dan Rotaru revin stăruitor două cuvinte: oglinda și lucrurile. Oglinda semnifică alteritatea pe care poetul tinde s-o anuleze, găsindu-și astfel *unicitatea* propriei ființe. Dezideratul e frumos exprimat în această primă strofă din poemul «Bar»: «*O, cum ne urmăresc pe oriunde întrebările!| Cine știe cîte chipuri se ascund în această cafea?| Oare va avea vreunul norocul,| tocmai chipul să și-l bea?*»

Lucrurile, celălalt cuvînt, reprezintă realitatea exterioară plină de tentații, care îl solicită și îi face obsedant semne poetului. Spune Dan Rotaru într-un poem: «*O, toate lucrurile vor să mă dezlege| și-mi mușcă simțurile fără milă, toate! Sînt cum materia mă invadează| și sîngele mi-l paște de pierire...*» («Somnul lucrurilor»). În alt poem, «Pînda», observăm că integrarea în realitate nu e lipsită de dramatism: «*Ce animale de pradă| mi-s urechile!| Stau întinse la marginea lucrurilor,| așteptînd să încolțească| în vreunul| zgomotul...| Ce animale de pradă| sînt lucrurile din jurul meu!| Așteaptă la marginea mea| să le cresc urechile mele auzul| și-l pasc apoi| ca pe cea mai bună otavă.| Trupul meu și lucrurile| modelează din aer| pînda...*» Dar și în cazul acesta poetul își dorește evadarea din această reciprocă «pîndă», pentru o întîlnire cordială și înțelegătoare cu «lucrurile». Următoarele versuri din poemul «Noaptea cuvintelor» atestă aceasta: «*Numele meu e sămînța lucrurilor.| Unde e vîntul care s-o poarte?... Unde-i cuvîntul plecat de ieriseară| după înțelesuri?| Chipul meu curge în lucruri| și-l așteaptă în toate,| îl așteaptă...*» Așteptare, care, deși cu încordări, e firească și lipsită de posomorîri. De aici și accentul nu numai de interes dar și de simpatie care însoțește lectura acestei poezii. Fluența versului, prospețimea vocabulei, spontaneitatea comunicării, în afară de încărcătura emoțională a confesiunii, contribuie la aderiunea noastră acordată poeziei lui Dan Rotaru. De aceea, dacă ni-e permis un sfat și un îndemn, nu-l vrem pe tînărul poet tîrît în silnicii și cu emoția pierită în gheață, ca în acest produs voit filozofant și de exprimare facil paradoxală: «*Cuvinte auzite pururi| dar nerostite niciodată,| Animale moarte împodobind o pușcă| în care n-a explodat moartea niciodată.| Aer uscat,| ciugulit de păsări,| în cuiburi care n-au decupat viața niciodată.| Ceva,| în orice caz ceva| care a existat niciodată...*»

Dar pentru a nu lăsa cititorului o imagine nedreaptă asupra poetului cu acest final de reproș, vom mai transcrie poemul de delicată și contagioasă emoție, «Metafore»: «*Chem cerbii să se culce în poeme. Ei se privesc în oameni ca-n oglindă.| Și ca să cînte casa-ntreagă, tata| i-a altoit un fluier pe o grindă.| Pictează noaptea luna pe un geam.| Mama vorbește-n somn de doi castani: se spală cu un vis frumos pe față| s-arate că la douăzeci de ani.| E liniște în mine. Se aude| cum trece poezia prin condei| și cum se-ntoarce mama,| supărată,| în cei cincizeci și doi de ani ai ei...*»

Îi vrem deci pe Dan Rotaru, după cum chiar ni s-a și arătat, autorul unei lirici simple cu rafinament, de subtilă melodicitate, familiară și umană, cu adîncimi și transparență, încadrabil, după părerea noastră, neîndoios, cu specificul său, în sfera unei poezii de înaltă comunicabilitate a unor lirici precum recunoscutul Petre Stoica sau mai tînărul Emil Brumaru.

Etna

ETNA '71 SPLENDOARE ȘI URGIE

Vulcanul Improașcă cerul cu bulgări de jeratic. Viteza jetului: supersonică.

Etna dezlănțuită, în aceste săptămîni. Fluviul de foc își croiește drum prin albia săpată în magma abia prefăcută în rocă eruptivă.

Turiști și cercetători temerari au înfruntat nu o dată dogoarea limbilor de foc, încercînd să scruteze... adîncul craterului.

Cît de fascinantă și cît de nimicitoare poate fi natura cînd își dezlănțuie forțele! Trombe de magmă fierbinte, pornite din adîncuri neștiute, au transformat în această primăvară cel mai mare vulcan activ de pe continentul nostru într-o apocaliptică fîntînă arteziană incandescentă. Pentru a opta oară în acest secol și pentru a 220-a oară în ultimele cîteva secole Etna — acest atomizor infernal — împroașcă cerul Siciliei cu bulgări de jeratic, făcînd să se reverse lava care acoperă și pietrifică totul în cale.

Există în lume aproape 750 de vulcani activi, dar cel din Sicilia, deși nu face parte din grupa masivilor exploziv, ține parcă să-și demonstreze forța nebănuită printr-un spectacol de splendoare și urgie totodată.

Diapozitivele color pe care le inserăm în aceste pagini redau crîmpeie ale calamității naturale, urmărite cu sufletul la gură atît de cei ce sînt direct și imediat amenințați sau de mulțimea spectatorilor veniți aici să «vadă» de aproape «miracolul», cît și de milioane de oameni din restul lumii.

Clocotind la temperaturi de peste 1 000° Celsius, lava răzbate prin pereții sfîrtecați ai craterului, coboară de la înălțimi de peste 3 000 de metri. Sub dogoarea ei, Etna pare un masiv în flăcări. Păduri, pășuni, livezi, șosele, poduri au fost de astă dată victimele tăvălugului. Dar la Sant'Alfio, Zafferana sau la Fornazzo și oamenii au trăit săptămîni de groază așteptînd ca vulcanul să se potolească. Multe sate și orașe au fost acoperite și carbonizate cu prilejul unor erupții anterioare. Pe aceleași locuri, oamenii au construit vetre cu aceleași nume. Ciclul s-a reluat o dată cu repetarea calamității. Solul, fertilizat de lavă, a stimulat mereu alte reîntoarceri, alte zidiri, cu nădejdea sterilă în mila «celui de sus».

Furiile endemice ale Etnei se află de mult în atenția specialiștilor. La Catania funcționează chiar și un institut internațional de vulcanologie. Între alții, Haroun Tazieff, vestitul vulcanolog, speră să fi găsit «leacul» erupțiilor: bombardarea craterului Etnei și înălțarea unor metereze care să dirijeze magma în rezervoare artificiale. Nimeni pînă astăzi nu a rezolvat totuși ecuația-cheie: îmblînzirea Etnei.

La ora cînd au intrat în raza teleobiectivului imaginile pe care le reproducem, materia revărsată din craterul sicilian se întindea pe un front de aproape un kilometru, atingînd înălțimi echivalente cu cele ale unor blocuri cu 6—7 etaje. În rest, după cum vedeți, splendoarea simfoniei de culori și urgia implacabilă a potopului magmatic.

B. DIC.

DE LA 10 000 TONE ÎN SUS...

Text de F. URSEANU
Fotografii de S. STEINER

«Vulcan» (12 500 tone), al patrulea mineralier construit la Galați, care la 9 iunie a și plecat în prima sa cursă: Constanța-Bizerta (Tunisia)

Vă amintiți? Nu-i mai mult de un deceniu și ceva de cînd a fost lansat cel dintîi cargou românesc de 4 500 tone. Era primul mare succes al constructorilor de nave gălățeni. Evenimentul fusese sărbătorit, la vremea respectivă, cu o solemnitate deosebită. De atunci, peste 70 de cargouri construite la Șantierele navale din Galați plutesc pe mările și oceanele lumii. La Oltenița, două ore distanță de București, în fiecare lună se livrează cîte o motonavă fluvială de 5 000 tone, bătrînul Șantier naval de la Turnu-Severin s-a specializat azi în cargouri frigorifice, în timp ce Constanța, Brăila, Giurgiu sînt permanente furnizoare de cargouri de mic tonaj, remorchere, șlepuri și tot felul de alte ambarcații. Astfel se face că azi, în România, unde pînă acum un deceniu și ceva nu s-a construit nici un fel de vas maritim, se lansează la apă o navă la aproximativ 10 zile.

Care sînt perspectivele în domeniul construcțiilor navale? Ce se va realiza în actualul cincinal? Considerente de ordin economic, de o deosebită importanță, dictate de intensificarea schimburilor comerciale ale țării noastre în actualul cincinal au stat la baza inițierii, recent, de către conducerea partidului și a statului, a unui program special pentru dezvoltarea construcțiilor navale în perioada 1971—1975, ceea ce, printre altele, va conduce și la construirea de nave mari și foarte mari. Vor fi cuprinse în acest program toate cele șase șantiere navale românești. Să ne oprim la unul dintre ele, la cel din Galați — cel mai important și pentru a cărui dezvoltare s-au alocat în acest cincinal sume importante. Intervievat de noi, directorul general al Șantierului naval de la Galați, ing. Ștefan Drugescu, ne spune: În general, există în lume tendința de a se construi vapoare de mare capacitate. Asemenea nave au o eficiență mult mai mare, întrucît prețul de transport (per tonă-milă) este mai redus la nave mari decît la cele mici. De aceea — continuă interlocutorul nostru — vom trece și noi la construcția de nave mai mari. De pildă, din cele opt nave pe care șantierul din Galați le va livra în 1971 — primul an al cincinalului — trei sînt mari, de 12 500 tone fiecare. Este vorba de mineralierul «Vulcan» (care în aceste zile a și plecat în prima sa cursă), «Rovinari» și «Uricani», aflate încă în construcție. La anul, în 1972,— adaugă d-sa — șantierul naval de aici va construi o dată și jumătate mai multe vapoare decît în 1971. Cinci dintre acestea vor face parte din categoria navelor mari, fiecare din ele depășind capacitatea de 10 000 tone. Vom trece progresiv la nave și mai mari. Astfel, printre navele pe care le vom construi în actualul cincinal — spre sfîrșit — se vor afla și unele de 15 000 tone și de 25 000 tone — aproape maximum cît se poate construi pe Dunăre.

Vechea «portavoce» a dispărut. Azi comunicarea de pe mal cu cei de pe apă se face cu mijloace moderne.

Vor fi acestea cele mai mari nave pe care le vom construi în țară? Nu.

Programul special de dezvoltare a industriei noastre navale, inițiat de partid și de stat, cuprinde construirea unor nave de și mai mare tonaj. Locul ales pentru construirea lor? Șantierul naval din Constanța — la mare, acolo unde se poate construi orice tip de navă, oricît de grea ar fi. Șantierul are oameni pricepuți, cu experiență în acest domeniu. Importantele investiții, din partea statului, ce se vor face la Constanța — ne declară ing. Ion Brașoveanu, director comercial al Centralei industriale de construcții navale cu sediul la Galați — vor conduce la dezvoltarea, modernizarea și sistematizarea, chiar în acest cincinal, a șantierului naval din primul nostru port maritim, încît aici să se poată construi nave cu o capacitate mare și foarte mare, ajungîndu-se pînă la vapoare de 150 000 tone — adevărate supernave. Este prevăzută — adaugă directorul comercial al

Se naște o nouă navă.

Sus, la cota cea mai înaltă a unei nave construite la Galați.

DE LA 10 000 TONE ÎN SUS...

centralei — realizarea pînă în 1975, la Șantierul naval de la Constanța, a două mineraliere pentru flota noastră, fiecare din ele avînd o capacitate de circa 60 000 tone. În vederea acestor viitoare performanțe, la Constanța se fac pregătiri, printre altele, și pentru recrutarea și formarea cadrelor de muncitori și tehnicieni capabili să lucreze la o întreprindere de construcții navale de mare anvergură. După o cifră pe care ne-o oferă «Scînteia», în 1975 la Șantierul naval din Constanța — acolo unde se vor construi vapoarele de mare tonaj și foarte mare tonaj de care vorbeam mai sus — vor lucra cu aproape 4 000 mai mulți salariați decît lucrează azi.

Înainte de a încheia aceste rînduri, vă recomandăm, stimați cititori, să priviți cu atenție fotografiile alăturate. Sînt de la Șantierul naval de la Galați — acolo unde se și construiesc, de altfel, încă de pe acum, în serie, nave de peste 10 000 tone.

Fotografii reprezentînd nave de foarte mare tonaj, de construcție românească, făurite la Constanța, vi le vom oferi, cu plăcere, peste patru sau cinci ani...

Femei în domeniul construcțiilor navale: tînăra ingineră Adriana Stoica din echipa de dispeceri, care a urmărit în ultimul timp construirea marii nave românești «Vulcan».

Galați: peisaj obișnuit pe orice mare șantier naval.

dialog cu cititorii

de H. DONA

Mai multe scrisori sosite cu cîtva timp în urmă solicită un răspuns, măcar telegrafic, în spațiul rubricii noastre. Să încercăm să ne achităm de această datorie.

Cititorul **V. Anastasiu** din Piatra Neamț ne propune să publicăm un ciclu de hărți în paginile revistei noastre. Nu credem că vom da curs acestei sugestii, pentru că hărți de bună calitate și la o scară corespunzătoare se găsesc în toate librăriile. Publicarea unei hărți într-o revistă de mare tiraj ca a noastră este o operație migăloasă și dificilă; în mare, nu ne angajăm decît în împrejurări deosebite (de pildă, cu ocazia legiferării ultimei împărțiri administrative sau cu ocazia prezentării rezultatelor precedentului cincinal). Că n-ar fi rău să apară și un «Magazin geografic», care să se bucure de același succes ca și «Magazin istoric», sîntem perfect de acord.

Problemele ridicate de cititorul **Dumitru Agafiței** din Bacău, cu privire la ajutorarea celor care vor să-și lege colecția revistei ni se par demne de toată atenția. Ne vom strădui să găsim o soluție (probabil chiar pe linia celor sugerate de cititorul băcăuan). Să nu uităm însă că, la fel cu atîți oameni de bine și, eventual, de inițiativă, avem și noi un stăpîn: serviciul contabilității Așa că nu garantăm nimic...

Cititorul reșițean care dorește să nu i se publice numele în revistă și căruia i-am răspuns în legătură cu locul ocupat de reclame ne trimite, în replică, o scrisoare cam supărată dar totuși spirituală și plină de urbanitate. Tocmai de aceea ne-ar face mare plăcere să putem continua dialogul cu dumneasa (desigur, fără masca anonimatului).

Cititoarea **Elisabeta Constantinescu** din București ne roagă ca în rubrica «De la A la Z» (ajunsă acum la litera D) să n-o uităm pe Nathalie Delon. Cum am putea comite o asemenea gafă? De mult ne-am învățat că nu-i bine să ne certăm cu Delonofilii.

Din Tg. Mureș, cititorul **Ioan Roșoi** ne trimite o amplă relatare cu privire la un penibil spectacol (de fapt o «șușanea») prezentat de cîțiva cîntăreți de muzică ușoară din București și ne întreabă ce părere avem? Deoarece n-am participat la spectacol, nu putem avea decît părerea cititorului nostru. Poate cu o rezervă în ce privește melodia pe un text de M.R.Paraschivescu. Pentru tot ce ține de neuitatul poet al «Cîntecelor țigănești» avem o prejudecată favorabilă. E drept că Miron Radu Paraschivescu nu era un autor pentru copiii de grădiniță, dar, pe de altă parte, Dumnezeu știe ce or fi făcut șușaniștii din versurile sale. În orice caz, vom cerceta mai de aproape sesizarea primită.

Un cititor din Ploiești, **Al. Anghel,** ne cere părerea cu privire la freudism și ne sfătuiește să publicăm un articol pe această temă. Nu știm dacă vom găsi modalitatea cea mai adecvată pentru a prezenta într-o revistă ca a noastră (destinată unui public foarte larg) o concepție psihologică atît de complexă și de dificilă. Dacă nu o vom face, o vor face — sîntem convinși — într-o măsură tot mai mare, alții. În noile condiții create activității spirituale din patria noastră în ultimii ani, vechile modalități trogloditice de abordare a psihanalizei — socotită ca un fel de activitate situată între editarea de fotografii pornografice și debitarea de anecdote fără perdea — au fost pentru totdeauna eradicate. Psihanaliza freudistă solicită un examen critic aprofundat, care nu poate porni decît de la cunoașterea aprofundată și interpretarea cît mai riguros științifică a cercetărilor și concluziilor teoretice ale marelui savant care a fost Sigmund Freud. Ni se par cu desăvîrșire judicioase concluziile unui articol apărut recent în «Lupta de clasă»: «Cercetătorul marxist nu poate rămîne indiferent nici la aserțiunile psihanaliste, nici la ceea ce a însemnat și înseamnă psihanaliza în cadrul culturii secolului nostru și al mentalității curente. Pentru o justă cunoaștere a omului, pentru o concepție adecvată despre lume și viață, ignorarea literaturii psihanaliste este tot atît de primejdioasă ca fi deformarea ei prin vulgarizare». Din păcate, după știința noastră, pînă în momentul de față nici una dintre operele fundamentale ale lui Freud n-a fost tradusă în românește.

Cîțiva cititori ne întreabă dacă oferta făcută de noi la începutul anului de a achiziționa publicații mai vechi rămîne valabilă. Bineînțeles, precizăm încă o dată că e vorba de reviste ilustrate și de cinema, românești și străine, din perioada 1932—1939, și numai străine din perioada 1956—1963. Doritorii ne pot scrie sau telefona la numărul 17 78 82.

UMOR de:

CIK, CRĂIȚĂ-MÎNDRĂ, V. OLAC, DRAGOȘ

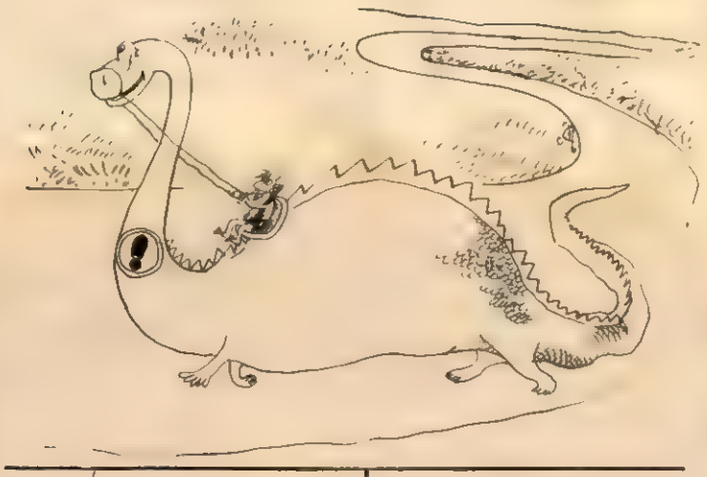

—Ce uită să spună meteorologii cînd anunță cer senin e că seninu' ăsta se află dincolo de nori.

PĂSĂRI

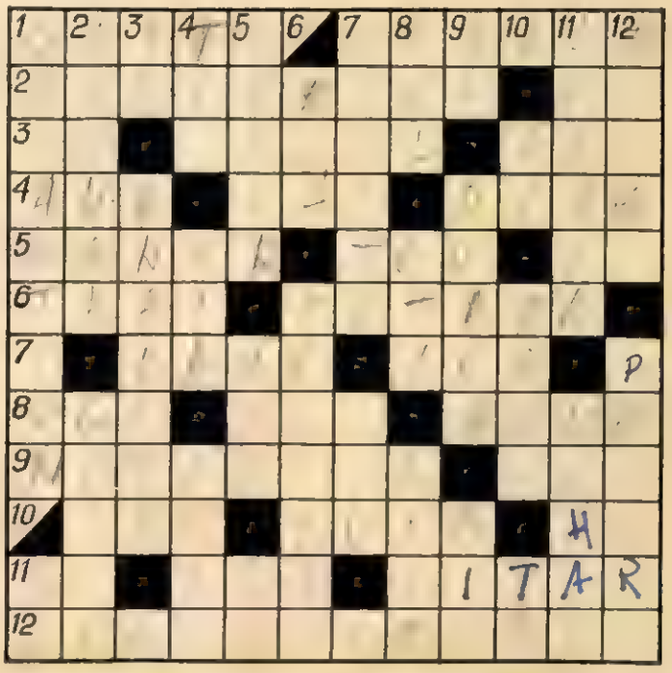

ORIZONTAL: 1) Pasăre cam mahalagioaică – Pasăre cu coadă albă, de unde și numele... 2) Pasăre migratoare, cu pene viu colorate, care se hrănește cu insecte, în special cu albine și viespi – Dinsa. 3) Pană de alunar! – Cea mai mică pasăre migratoare de la noi – Abreviere. 4) La pelicani și cormorani! – Oraș în Norvegia – Legumă. 5) Mică pasăre cîntătoare cu pene galbene — Riglă de desen — Afirmație. 6) Existență – Dansator și coregraf rus (1822–1910), creatorul unor partituri coregrafice rămase modele clasice de interpretare, dintre care citățm «Lacul lebedelor» de Cealkovski. 7) Pasărea sălbatică a lui Ibsen (pl.) – Coadă de păsărică! 8) A se plînge (reg.) – Stigătură – Sală de festivități. 9) Pasăre din familia berzelor și cocorilor – Portretist olandez. 10) Coadă de fluierar! – Cămin păsăresc – Exclamație. 11) Monograma lui Alexandru Kiriței, autorul comediei «Gaițele» — Papagal american — Pasăre călătoare de mărimea unui porumbel, căutată de vînători pentru carnea ei gustoasă. 12) Pasăre agățătoare de pădure, care își caută hrana spărgînd cu ciocul coaja copacilor.

VERTICAL: 1) Scriitor român, autorul povestirii «La Vulturi» — Cioc de acvilă! 2) Pasăre de munte care se hrănește cu insecte, ghindă, alune și semințe – Scriitor sovietic, autorul povestirii «Cîntecul șoimului». 3) Cap de ibis! – Pasăre mică, cu penele de culoare castanie, care se hrănește în special cu semințe de in. 4) Diminutiv feminin – Aceea – Par. 5) Publicație periodică – Sport – Soare egiptean. 6) Piept de pasăre! – Pasăre mare, cu ciocul lung, care trăiește și în Delta Dunării, unde formează colonii. 7) La cocoși...și la munte (pl.) – Carte mare. 8) Localitate în India – Literă chirilică – Acest. 9) În centrul Codlei! – Găină tînără – Prefix. 10) Suprafață – Pasăre mare, domestică, cu penaj strălucitor — Posesiv. 11) Pasăre despre care se spune că înainte de moarte, în loc de a-și striga durerea, cîntă — Autorul operetei «Ciocîrlia». 12) Pasăre călătoare, din ordinul picioroangelor — ...tătărească, numită și nagîț.

Nicolae IONESCU

Cuvinte rare: **AAS, OGI, NES, OEL, ETI.**

Dezlegarea jocului «UN TIMP, DOI TIMPI...» apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) VISURI — GALOP. 2) IMEMORIAL — DA. 3) LENEȘ — PLASAT. 4) EDI — INSORIT. 5) GIND — I — SM — AS. 6) IA — LUNA — AA — I. 7) ATA — ISCA — CAM. 8) T — METAL — ATEU. 9) UZINA — ARC — RL. 10) ROND — AMURG — T. 11) ARA — STATIONA. 12) ITALI — ETERN.

Pentru prima dată Nader a atras atenția asupra sa prin criticile aduse firmelor constructoare de automobile în cartea «Unsafe at any speed» («Nesigură la orice viteză). Iată-l făcînd depoziții, un an mai tirziu, în 1966, în fața Comisiei senatoriale pentru comerț, în legătură cu securitatea automobilelor.

O telegramă de presă parvenea recent din Detroit: «Firma General Motors a plătit suma de 20 000 de dolari pentru a reintra în posesia a 19 role de microfilm pe care au fost înregistrate reclamațiile primite în cursul anilor 1964—1965 pentru defecțiuni la automobile produse de întreprinderile sale. General Motors a preferat să achite această sumă unor persoane neidentificate, pentru ca acestea să nu remită microfilmele lui Ralph Nader...»

Cine este acest Nader care înspăimîntă într-atît gigantul trust? Și nu pentru prima dată. «Trebuie să-i închidem o dată gura... Găsiți-i niște antecedente cu care să-l compromitem... Luați-ni-l de pe cap o dată... Băgați-l la răcoare» — li se cerea, cu cîtăva vreme în urmă, unor detectivi particulari convocați la Detroit de către bossii de la «G.M.» pentru dezbaterea «cazului Ralph Nader».

FENOMENALUL NADER ÎN ACȚIUNE

Corespondență specială din S.U.A. de la Constantin ALEXANDROAIE

Urmărindu-l zi și noapte, scormonind prin arhivele școlilor și universităților prin care a trecut cel căruia acum i se spune «cruciatul Nader», contactîndu-i prietenii pentru a-i cunoaște viața particulară, încercînd să-i împingă femei frumoase în cale sau să-l mituiască cu zeci de mii de dolari, detectivii au prezentat, după cîteva luni, celor ce i-au solicitat, un voluminos dosar — din care lipseau însă tocmai elementele compromițătoare. În rest, dosarul era foarte complet: Ralph Nader s-a născut la 27 februarie 1934, ca fiu al unor americani de origine libaneză. A urmat dreptul la Princeton și Harvard, pe care le-a absolvit cu magna cum laude. Vorbește araba și engleza, citește și înțelege chineza, rusa, spaniola și portugheza. Are o inteligență sclipitoare și este o adevărată enciclopedie juridică. Înalt de 1,80 m, are părul negru, ușor ondulat, ochii negri, fața măslinie și mîini osoase, cu care gesticulează violent. Locuiește cu chirie pe strada «P», în cartierul de nord-vest al Washingtonului, într-o singură cameră modest mobilată, pentru care plătește lunar 80 de dolari. Are un birou în clădirea clubului presei, pentru care plătește 97 de dolari pe lună. Nu are secretară și nu poate fi contactat deoarece numărul telefonului de la birou nu figurează în cartea de telefoane pentru a nu se expune amenințărilor numeroșilor și puternicilor săi dușmani. Se întreține din onorariile pe care le primește pentru conferințele-lecții pe care le ține la diverse universități. Singura sa cheltuială însemnată o reprezintă convorbirile telefonice, destul de numeroase, cu cei care-i culeg informații din cele mai diverse și nebănuite domenii de activitate — militare și civile — începînd cu Pentagonul, ministerele, laboratoarele de cercetări și terminînd cu morga și serviciile de ecarisaj. Ralph Nader nu are mașină și nici televizor, nu fumează, nu bea și nu are timp de vizite sau recepții. Nu este căsătorit, pentru că, după cum declară chiar el, nu exclude posibilitatea ca nevasta sau copiii să-i fie răpiți pentru a fi șantajat. Lucrează între 16 și 18 ore pe zi, folosindu-și majoritatea timpului pentru investigații sau citind zeci și zeci de ziare, reviste, publicații de specialitate, procese-verbale ale dezbaterilor din Congres, precum și sute de scrisori și telegrame sosite din cele mai îndepărtate colțuri ale țării, prin care diverși oameni îi fac cunoscute numeroase cazuri de abuzuri, mituiri, corupție, șantaje, neaplicarea legilor ș.a. Un cetățean din Texas, de pildă, i-a expediat prin poștă întregul sistem de frînare de la mașina sa, însoțit de o scrisoare în care nota, printre altele: «Vi-l trimit dv. pentru că sînt convins că îl veți folosi ca argument împotriva celor care omoară oamenii pe șoselele țării. A fost reparat de șase ori și tot de attîtea ori s-a defectat». Presat mai totdeauna de timp, Nader întîrzie îndeobște la întîlnirile pe care le are — de regulă în localuri modeste, parcuri sau străzi mai puțin umblate — cu congresmani, medici, ingineri, militari cu diverse grade, muncitori, ziariști etc. În 1965, la vîrsta de 31 de ani, a scris cartea «Unsafe at any speed» («Nesigură la orice viteză»).

La capitolul «elemente compromițătoare» ale biografiei lui Nader detectivii nu au putut scrie nici măcar un cuvînt.

CÎND DIRECTORUL GENERAL AL «G.M.» CERE SCUZE...

Investigațiile făcute de «umbrele vii» ale lui Nader erau în curs, cînd acesta a dezlănțuit un atac frontal împotriva firmei «General Motors», chemînd-o în fața instanțelor și acuzînd-o că uzează de procedee ilegale pentru a-l intimida, hărțui, denigra și compromite în scopul de a contracara răsunetul avut în opinia publică de «Unsafe at any speed». Această carte, care timp de 15 săptămîni s-a aflat în frunte pe lista «best-sellers»-urilor, a constituit un inatacabil act de acuzare împotriva companiei «General Motors» care, îngrijindu-se numai de obținerea unui profit maxim și neglijînd complet cele mai elementare reguli de asigurare a securității conducătorului auto, a scos pe piață un adevărat «sicriu pe roți» sub numele de «Cadillac corvair». Apariția cărții, precum și criticile severe dar documentate la adresa firmei «G.M.» și a altor giganți ai industriei de automobile din Detroit pe care i-a acuzat de «neglijențe criminale» și chiar împotriva unor companii străine ca Rolls Royce și Volkswagen, au determinat coalizarea acestor trusturi-mamut împotriva lui Ralph Nader.

Întrebat o dată de Robert Kennedy: «De ce faci toate acestea?», Nader a răspuns sec: «Dacă m-aș fi angajat în demascarea celor care-și bat animalele, nimeni nu mi-ar fi pus o astfel de întrebare». Nader își dă seama că mulți îl consideră fanatic sau idealist. El însă apreciază că știe foarte bine să-și transpună idealurile în practică sau, potrivit expresiei sale, «eu mă ocup cu arta posibilului». O semnificativă dovadă este rezultatul procesului intentat lui «General Motors», terminat după 42 de luni cu victoria lui Nader, care a primit ca despăgubiri 425 000 dolari — cea mai mare sumă plătită pînă atunci de vreo companie americană pentru «despăgubiri personale». Mai mult, directorul firmei, James Roche, a cerut în două rînduri scuze lui Nader pentru faptele detectivilor săi și totodată a scos din producție «sicriul pe roți».

După încheierea procesului, influența și prestigiul lui Nader au sporit vertiginos. Presa îl numește acum «cruciatul Nader», «Incoruptibilul» etc. I s-a propus chiar să candideze pentru Senat sau Camera Reprezentanților din partea statului Connecticut. A refuzat categoric, afirmînd că lupta sa pentru apărarea consumatorului ar avea mult de suferit dacă s-ar angaja în politică. El consideră de altfel că trusturile-gigant din S.U.A. pot fi asemănate unor «guverne particulare» care exercită o influență covîrșitoare nu numai asupra evoluțiilor politice interne, dar și asupra vieții omului de pe stradă. «Calitatea vieții pe care o ducem — spunea Nader — va fi hotărîtă de ceea ce întreprindem în legătură cu poluarea aerului și apei și contaminarea solului de către trusturi, traumatizarea oamenilor de către autoturismele fabricate de trusturi, înăbușirea sau dosirea inovațiilor de către trusturi, proasta folosire a resurselor de care dispun acestea».

Din contactele cu laboratoarele el a ajuns la concluzia că știința și tehnologia modernă sînt adesea folosite în S.U.A. în dezavantajul consumatorului și nu spre binele

Nader în acțiune, în magazine.

lui. Spre exemplu, Detroitul, în cercetările sale, este preocupat mai mult de forma autoturismelor decît de siguranța lor. În cadrul unei campanii declanșate în aprilie a.c. pentru încetarea sistemului actual de schimbare anuală a modelelor automobilelor — sistem pe care-l consideră «o neleală metodă de competiție» — Nader, bazîndu-se pe un studiu întocmit de un grup de studenți ai Facultății de drept de la Universitatea Yale, arată că «G.M.», «Ford» și «Chrysler» au cheltuit circa 1,5 miliarde dolari pentru aceste schimbări, dar n-au afectat decît 3% din respectiva sumă pentru a verifica performanțele automobilelor. Totodată, în cazul în care firmele nu ar schimba anual modelele autoturismelor, prețul acestora ar putea fi redus imediat cu 700 dolari, fără ca profiturile companiilor să scadă.

«A SCOATE PUTREGAIUL LA LUMINĂ»

Dar Nader desfășoară o campanie neobosită nu numai împotriva firmelor constructoare de automobile. Astfel,

«Armata» lui Nader, adunată simbolic pe treptele Capitoliului, dezminte legenda «cruciatului singuratic» pe care au încercat s-o acrediteze unii ziariști.

Victoria în lupta cu colosul «G.M.» a reprezentat mai mult decît despăgubirea de 425 000 dolari și scuzele cerute de către directorul general al acestui trust...

el a demascat faptul că în S.U.A. înflorește un business în valoare de 212 milioane dolari anual pentru fabricarea «apei de gură» — produs care însă nu a justificat calitățile ce i se atribuie de către reclame. 300 de produse farmaceutice sînt de asemeni pur și simplu nefolositoare scopurilor pentru care sînt fabricate. Apoi, antibioticele și diverse substanțe chimice sînt folosite de unele trusturi din industria alimentară pentru împrospătarea cărnii intrate în putrefacție. Vă dați seama — avertiza Nader — că anual în S.U.A. milioane de oameni sînt supuși la diverse grade de otrăvire din cauza unor practici inumane? Alte companii folosesc computerele pentru a calcula o cît mai rapidă uzură fizică a unor produse pe care le fabrică din materiale proaste pentru a obliga consumatorii să revină la magazine mai des. De unde să ne mai scoatem profitul dacă am fabrica pantofi care să reziste 2–3 ani? — spunea patronul unei fabrici de încălțăminte. Nader apreciază că este aproape imposibil de calculat cîte sute de milioane de dolari pierd anual consumatorii americani ca urmare a unor asemenea practici lipsite de scrupule. Comitetul senatorial pentru probleme comerciale consideră că vînzarea produselor cu înșelătoare calități pozitive este cea mai serioasă formă de jaf a națiunii, ce depășește ca valoare milioanele de dolari pierduți de cetățeni prin furturi, spargeri, falsificări de bani, furturi de autoturisme și delapidări. Iată de ce, venit în Franța în luna martie a acestui an, la o întrunire a specialiștilor în publicitate, Nader a relevat necesitatea antireclamei împotriva celor ce abuzează de publicitate pentru a face reclamă unor produse necorespunzătoare.

Cruciatul consumatorilor americani și-a îndreptat atenția și asupra administrației căilor ferate, care poartă răspunderea pentru faptul că zilnic în S.U.A. se înregistrează aproape 100 de accidente feroviare, unele catastrofale. Anual își pierd viața peste 2 000 de oameni, din cauză că societățile feroviare rareori investesc capitaluri în reparații. El nu a trecut cu vederea nici «buna înțelegere» ce domnește între patronat și conducerea sindicatului minerilor și datorită căreia nu se întreprind măsurile necesare de protecție a muncii, ceea ce are drept consecință uciderea în abatajele subterane a sute și sute de oameni.

Cel mai recent atac al lui Nader a fost îndreptat împotriva lipsei unor reale măsuri de protecție a apelor de pericolul poluării — planul guvernamental de 15 ani de curățire a cursurilor de apă fiind considerat de el «un mizerabil eșec». Această afirmație este concluzia unui studiu de 21 de luni, efectuat de Nader și Centrul de studii pentru respectarea legii și transpus pe 700 pagini. Raportul subliniază că, practic, nu există curs de apă important în S.U.A. care să nu fie afectat de poluare și că «s-ar putea să nu fie departe timpul cînd aproape că nu va mai exista apă în S.U.A. pentru satisfacerea necesităților de bază». Potrivit acestui raport, industria lansează anual circa 500 noi produse chimice fără a face cunoscute proporțiile în care vor fi răspîndite în mediul înconjurător.

Toate acestea îl îndreptățesc pe Nader să afirme: «Munca mea este de a scoate putregaiul la lumina zilei, pentru ca nimeni să nu-l poată ignora».

«COMPROMISURILE TREBUIE EXCLUSE»

În campaniile sale Ralph Nader folosește un vocabular tăios, dramatizînd uneori lucrurile, tocmai în intenția de a nu fi trecute cu vederea — fapt considerat de unii drept un talent, iar de alții, o greșeală. Spre exemplu, în confruntarea avută cu companiile petroliere privind securitatea conductelor de gaze, a căror spargere a provocat accidente în repetate rînduri, Nader declara: «Exploziile unor astfel de conducte ar putea încinera sute de mii de oameni într-un infern zguduitor». Iar în conflictul cu fabricile de conserve din carne, Nader sublinia: «Crenvurștii constituie cele mai periculoase proiectile pe care le-a produs vreodată America», acuzînd industria alimentară că în produsele sale s-au găsit chimicale, antibiotice, insecte tocate și substanțe otrăvitoare. Întrebat care este motivul tonului alarmant pe care îl folosește, Nader a răspuns: «Sînt domenii în care compromisurile trebuie excluse».

Dure sau uneori chiar aparent insultătoare, argumentele lui au în marea lor majoritate la bază surse oficiale incontestabile. Prin relațiile pe care și le-a creat, el reușește să pună mîna pe rapoartele anchetelor întreprinse de diverse agenții guvernamentale în numeroase sfere ale activității sociale și economico-financiare. Nader nu face astfel decît să ducă pînă la capăt investigațiile inițiate de diversele agenții. Și atunci cînd consideră că nici un argument de-al său nu poate fi răsturnat, trece la fapte. Întîi străcoară problema în Congres, prin senatorii și deputații cu care are legătură. Uneori le redactează acestora și discursurile de prezentare a cazurilor în Congres și chiar proiectele de lege. Paralel, convoacă o conferință de presă la care ziariștii vin totdeauna încredințați că «incoruptibilul» le furnizează cu siguranță «materia primă» pentru pagina întîi a ziarelor. Și Nader nu a dezmințit niciodată speranțele ziariștilor. Cînd cruciatul s-a angajat într-un conflict cu o companie, iese mai întotdeauna victorios. De cele mai multe ori, de teama scandalului în presă, companiile îi dau dreptate și caută să «închidă cazul» fără a mai ajunge în fața instanțelor. Înfrîngerea suferită de «General Motors» în cazul «sicrielor pe roți» a constituit unul din marile lui succese. În Congres însă lucrurile se complică puțin, din cauza numeroaselor interese și influențe contradictorii. Aci legile redactate de el pentru senatori sau propuse de el sînt uneori atenuate ca tărie. Cu toate acestea, ca urmare a campaniilor sale, Congresul a adoptat în ultimii patru ani peste 20 de proiecte de legi privind apărarea consumatorilor, în ciuda opoziției vehemente a companiilor și trusturilor vizate.

În această ordine de idei nu e lipsită de semnificație hotărîrea Curții Supreme a S.U.A., din mai a.c., de a lua în considerare procesul intentat de 17 state federale principalelor firme — «General Motors», «Ford», «Chrysler» și «American Motors» — acuzîndu-le de tergiversarea aplicării prevederilor legislative cu privire la adaptarea de dispozitive antipoluante la toate modelele lansate pe piață după 1953.

Unii îl numesc pe Nader un «Don Quijote al secolului XX», îl acuză de idealism, considerînd că nu i-ar ajunge nici o sută de vieți pentru a stîrpi răul din rădăcină, prin metodele lui, într-o societate capitalistă ca aceea a S.U.A. Ceea ce nu poate însă duce, în nici un caz, la negarea rolului său de apărător înverșunat al omului de pe stradă — în calitatea acestuia de consumator — fapt care i-a adus de altfel lui Nader notorietatea.

sport

de Emanuel VALERIU

A DOUA NATURĂ

Se știe, s-a verificat, este acceptat de oricine că obișnuința trebuie apreciată drept o a doua natură. Facem adică la fel de firesc ceea ce ne-a învățat obișnuința, ca și cum ar fi vorba despre un dar al naturii de care sîntem sau nu conștienți. Mă gîndeam la asta tocmai săptămîna trecută cînd se desfășura derbiul campionatului național de fotbal, meciul dintre Dinamo și Rapid, care ar fi trebuit să ne dovedească anume care dintre cele două formații este de fapt demnă să se încununeze, la sfîrșitul actualului sezon, cu laurii celei mai bune echipe românești. Jocul s-a terminat cu un rezultat nedecis, ceea ce ar putea să-i facă pe unii să creadă că ambele echipe sînt la fel de merituoase și că nici măcar disputa directă n-a fost capabilă să le departajeze. Pe mine nu asta mă interesează, deoarece mă închin în fața oricărui rezultat, considerîndu-l normal din moment ce s-a putut produce. Această rețetă, pe care am învățat-o pe stadion, mă scutește de multe dureri de cap și aș recomanda-o și altora, bineînțeles dacă nu este vorba despre unii foarte interesați de un rezultat sau altul și care trăiesc din sport sau pe lîngă el. M-a interesat comportarea jucătorilor care fac parte din națională. Și ce-am văzut? Am văzut ceea ce îmi fusese dat să mai văd și la Guadalajara, și la Bratislava, adică un joc anemic, la mijlocul terenului, cu pase în stilul «na-ți-o ție, dă-mi-o mie», stil care a fost decretat, de la o vreme, — cam lungă — metodă de joc, adică de antijoc, pentru că în acest fel cei care nu au mîngîea în posesie nu pot să joace, din lipsă de obiect (dar cînd o prind pot să înscrie goluri, dacă cele 90 de minute regulamentare nu s-au scurs între timp). Numai că la jocul dintre Dinamo și Rapid ambele formații practicau același așazis sistem, fiecare din ele cu aceeași ambiție școlărească brăzdau terenul cu pase cît mai laterale posibil, și cît mai lente, și cît mai dese, și cît mai «tipice», încît și unii și ceilalți dintre participanții la dispută rămîneau uimiți de cît de bine știau ceilalți lecția pe care o spuneau și ei. A trebuit să se întîmple regretabilul accident al lui Nunweiler pentru ca sistemul amintit să fie izgonit parcă de panică din teren și să se înscrie cîte un gol de fiecare parte (dinamoviștii reușind aceasta în ultimele secunde utile, repetînd într-un fel ceea ce se petrecuse la Bratislava). Unii au fost de părere că Dinamo-Rapid a constituit jocul anului (de ce nu și al secolului?), dar mie mi s-a părut un spectacol trist, pentru că el era interpretat de artiști capabili de mai mult dar care se mărgineau la replici minore, neparticipînd efectiv la joc decît prin efort fizic, nicidecum de altă natură! Observînd acest fapt de necontestat și gîndindu-mă că în cele două echipe evoluau totuși cei care alcătuiesc și națională de fotbal, eram sigur că măcar acum se vor lăsa convinși și cei care nu ne cred că năravul deprins în meciurile internaționale a devenit o a doua natură a celor mai valoroși fotbaliști pe care-i avem și că se vor decide să abandoneze pozițiile retrograde în favoarea unei noi orientări, în pas cu vremea și, mai ales, cu spiritul jocului de fotbal, cu temperamentul propriu sportivilor noștri. Dacă și la club internaționalii au început să joace ca la națională, speranțele în redresarea fotbalului nostru pălesc.

Un alt exemplu de obișnuință devenită o a doua natură ni l-a dat Ion Țiriac în întîlnirea sa cu Bora Iovanovici. Țiri era, evident, departe de forma lui fizică normală dar, cum au spus foarte mulți, el s-a «agățat» de adversarul său și, punct cu punct, prin tot felul de mijloace, nu l-a lăsat să se detașeze, ba mai mult, l-a și învins pînă în cele din urmă. Declarația sa, după întreruperea jocului în prima zi, mi s-a părut foarte concludentă: «Bora nu mi-a luat în 20 de ani un set. Cum să-l las acum să mă bată?» Am dat două exemple la fel de proaspete și din două sporturi diferite, unul de echipă și celălalt individual (cu toate că salatiera familiei Davis se joacă tot pe echipe), spre a se putea face comparațiile de rigoare.

de Felicia ANTIP

EMISIUNI NOI

A debutat discret pe programul 2, fără nici o pregătire, cu totul străin de genul de tam-tam publicitar care anunță, de pildă, spectacolul în aer liber de la Galați. Dar «Blocnotesul», ca tot ceea ce face Eugen Mandric pentru televiziune, nici n-ar fi avut nevoie de reclamă. Orice telespectator (și orice telecronicar) este un admirator necondiționat al emisiunilor lui Mandric. S-au încercat fel de fel de explicații. Au fost invocate accentul lui moldovenesc, vocea lui caldă, deferența pe care o manifestă față de ascultători, știința de a îmbina cuvintele în așa fel încît să meargă la inimă, cunoașterea secretelor filmului de montaj și cîte altele. Toate acestea sînt perfect adevărate, dar nu dau cheia. Ce este cu totul și cu totul personal în emisiunile lui Mandric? De ce «Blocnotesul» se anunță a fi, de la prima lui înfățișare, cea mai fierbinte, cea mai efervescentă dintre emisiunile televiziunii? Un bărbat stă la o masă și citește un text. Nici măcar nu vorbește liber, așa cum ne-am deprins noi să pretindem de la cei ce ni se adresează de pe micul ecran. Nici o imagine nu vine «să facă telegenic», ceea ce contrariază prejudecata noastră că televizorul n-ar trebui să mijlocească simple discursuri. Și totuși sfertul de oră trece neînchipuit de repede. Nu ne putem desprinde ochii de pe ecran. Nu ne putem lăsa gîndurile să zboare nici o clipă. De ce? Paradoxal: pentru că Eugen Mandric ne spune mereu același lucru. Pentru că, indiferent de subiectul-pretext, tema lui este neschimbată: el crede în demnitatea omului, crede în democrația de fapt, crede în libertatea individului și a națiunii și fiecare cuvînt al lui strigă această credință. Televiziunea a fost minunat inspirată inaugurînd prin «Blocnotes» emisiunile prin intermediul cărora vrea să-și dobîndească rolul de tribună a opiniei publice. Cred însă că ar fi trebuit să înțeleagă de la bun început că, spre deosebire de controversa despre originile Bucureștiului, de discuțiile despre examenele de la facultățile din Capitală sau de ancheta despre locurile de joacă pentru copiii bucureșteni, «Blocnotesul» lui Eugen Mandric interesează în cel mai înalt grad pe cetățenii întregii țări.

«Punct-contrapunct» nu mi se pare a fi titlul cel mai adecvat pentru noua emisiune a lui Tudor Vornicu. De fapt, el s-a retras pe programul 2 luînd cu sine «specialitățile» pe care obișnuia să ni le ofere duminică după-amiaza în chip de «Studio N». O denumire mai adecvată ar fi «Selecția directorului programelor». Am încredere în priceperea selecționarului: cele mai pasionante și cele mai insolite dintre reportajele și anchetele realizate la noi, cele mai senzaționale interviuri și filme de televiziune primite din străinătate vor fi puse cap la cap, în spațiul rezervat joi seara. (Mă întreb doar dacă nu e un lux exagerat să restrîngem la aria programului 2 difuzarea unei premiere mondiale în exclusivitate, așa cum a fost fragmentul dintr-un concert inedit de Paganini, interpretat anume pentru noi de Henryk Szeryng.) Prin intermediul «tabletei», o personalitate a culturii românești ne comunică o idee, ne dă un subiect de meditație. Perfect. Dar aceste lucruri și celelalte se înșiră ca mărgelele pe ață, nu există o tensiune internă, o opoziție dramatică, un ritm specific care să invoce, prin asociație de idei, «contrapunctul». Nu felul în care a fost botezată emisiunea mă deranjează însă cel mai mult (la urma urmei, titlul nu e decît o convenție), ci discrepanța dintre conținutul realmente notabil și lipsa de relief a prezentării. E curios cum un om care știe să aleagă atît de bine nu găsește cuvintele potrivite pentru a vorbi despre emisiunea alcătuită de el însuși. Rafinamentul intelectual la care aspiră «Punct-contrapunct» nu face casă bună cu frazele de legătură.

O observație cu miez am reținut totuși: tînărul interpret Gheorghe Zamfir (foarte frumos a fost filmat recitalul lui) este mai bine cunoscut și, ca atare, mai prețuit peste hotare decît la noi acasă. Asta m-a făcut să mă gîndesc la Aura Urziceanu, pe care «Postmeridianul» ne-a arătat-o așa cum este astăzi. După doi ani în care alții au știut să-i aprecieze și să-i cultive talentul prea puțin luat în seamă de marii vieții noastre muzicale, Aura Urziceanu a ajuns o artistă matură, cu prestanță, cu un stil propriu. Fiecare manifestare a acestei cîntărețe de jaz de talie internațională contestă competența acelora care i-au refuzat, acum trei ani, dreptul de a se sui pe scena «Cerbului de aur» preferindu-i o diseuză insignifiantă. Zicala «nimeni nu-i profet în țara lui» nu se aplică aici pentru că, pe atunci, noi cei care am atras atenția asupra greșelii pe cale de a se comite, am fost destul de insistenți și de gălăgioși. Ar fi nedrept să se creadă că criticii ar resimți vreo satisfacție atunci cînd realitatea le dă, tardiv, dreptate. Nu te poți bucura de eșecurile celor pe care te străduiești să-i slujești.

Un nume care «urcă»: JACQUELINE BISSET. Fostă cover-girl, tînăra actriță tinde să devină o stea de primă valoare, ceea ce este cu putință cînd joacă alături de Burt Lancaster, Jean Seberg și Dean Martin (Aeroport). *De altfel Hollywoodul a adoptat-o, încredințîndu-i, de curînd, personajul unei tinere nonconformiste care eșuează într-o căutare haotică și superficială («Lăcusta» — unde-l are ca partener, printre alții, pe Joseph Cotten)*

ACTORI ȘI ROLURI

Pe LINDA HARRISON, pe care am întîlnit-o cu plăcere în «Planeta maimuțelor» (Nova), o vom putea revedea în curînd, tot pe ecranele noastre, în «Secretul planetei maimuțelor».

film

PE ECRANE

iubire

Lili Darvas citește scrisoarea ucigătoare de-veşti bune a fiului său.

Difuzarea reacționează îmbucurător de prompt, programînd filmul lui Makk Károly: *Iubire*, distins cu premiul special al juriului la Cannes, cu două săptămîni după premiere. Acest film de o sensibilitate și de o cultură profesională rară, este un argument cît se poate de viabil și de original în disputa renașterii sentimentelor în artă. Aș spune chiar: filmul este un gest protestatar împotriva dezumanizării, a degradării etice, a renunțării la lupta pentru mai bine, a întregului cinism, tragic sau mai degrabă funest, ce se manifestă într-o bună parte din producția filmică a Apusului.

Filmul *Iubire*, care e un film tragic în sensul clasic al cuvîntului, își extrage conflictul — deosebit de ascuțit — din anomaliile provenite din estomparea temporală și accidentală a ideii și practicii la începuturile construcției socialismului. Este vorba de un artist comunist închis pe baza unor acuzații eronate; mai precis, de cele două femei care-i rămîn fidele, soția și mama. Mama, o doamnă de modă veche, care nu înțelege nimic nici din mersul înainte al lumii, nici din greșelile tragice ce au survenit la un moment dat în istoria construcției Ungariei noi, și soția, o fată din popor, care ar avea toate căile deschise în fața ei, dacă n-ar continua să creadă în soțul considerat din greșeală dușman. Această femeie, însingurată și izolată la un moment dat, devine simbolul valorilor constante ale lumii noi, pe care poporul și-o făurește, în ciuda unor avataruri. Filmul este de fapt dialogul celor două femei, care se pizmuiesc, se dușmănesc în mod firesc, legate fiind totuși strîns una de alta prin dragostea comună pentru cel nedreptățit. Cea tînără tăinuiește cu răbdare și trudă, cu multă și amară inventivitate, faptul că el nu-i într-o delegație în străinătate, ci în închisoare. Iar bătrîna îi face hatîrul și-o crede. Dialogul lor nu-i dulce de loc, este aspru, tăios și strident, nu o dată cea tînără îngropîndu-și suferința în aroganță provocatoare. Realitatea celei tinere și lumea de vis a celei bătrîne, în care amintirile, obsesiile și minciunile gingașe ale norei se împletesc într-o viziune fantastică impresionantă, se întretaie și se contrapun, dînd o imagine bogată, complexă.

Asistăm, vizionînd filmul, la un duet inedit de frumos a două actrițe mari: Mari Töröcsick, cunoscută și apreciată de publicul românesc încă de la «Caruselul» lui Fábry Zoltán, și septuagenara Lili Dárvas, reîntoarsă în patrie de la Hollywood, după o absență de mai bine de trei decenii. Emoționant în creația amîndurora este tocmai faptul că ele se feresc de sentimentalism, de efectele prea primare. Bătrîna nu se teme de «grotesc», tînăra — de stridență deliberată. Amîndouă lucrează cu o minuțioasă luciditate la construirea personajului, suferința și speranța consumîndu-se foarte adînc, dedesubtul unor gesturi și reflexe cotidiene. În rolul bărbatului, rol scurt dar memorabil, Iván Darvas justifică pe deplin măreția atitudinii partenerelor.

Un film al nuanțelor abia perceptibile, un film de un umanism profund angajat, *Iubire* nu-i un film agreabil și deconectant. E o operă dureroasă și copleșitoare, care solicită meditația spectatorului. S-ar spune că nu-i un film pentru cei mulți. Dar publicul nostru a mai făcut surprize bune, angajîndu-se pentru lucrări dificile, grave «conectante», ceea ce sperăm că se va întîmpla și de data aceasta.

HALASZ Anna

O regăsire tăcută și dramatică după o lungă despărțire: Iván Darvas și Mari Töröcsick.

de la A la Z

de Constantin POPESCU

DAVIS Bette

Actriță americană de film și teatru, născută Ruth Elizabeth Davis, la Lowell (Massachusetts), la 5 aprilie 1908. Reprezintă una dintre marile figuri ale ecranului contemporan. A luptat să-și impună tipul ei deosebit, socotit «ingrat» și «inexpresiv» (!!), unei lumi rigide (cea a teatrului și filmului), care-și avea solemn stabilite canoanele ei de frumusețe, personajele ei fixe. Cel pe care l-a «convins» primul a fost marele actor George Arliss, care la rîndu-i luptă să-i convingă pe producătorii teatrali și mai tîrziu pe cei de film că tînăra B.D. nu este un tip pe care-l poți întîlni la tot pasul. Această fată inimoasă, cu ochi devoratori, cu o voce cu inflexiuni aspre și gesturi abrupte, dă dovada, pe scenă (Broadway) și în film, unui temperament care uimește, șochează Hollywoodul tuturor convenționalismelor. Accepță la început (1931—1933) roluri fade, din care face bijuterii de artă interpretativă, în timp ce directorii și managerii de la Warner Bros. încearcă disperați să-i «compună» un chip conform canoanelor modei și fanteziei machiorilor. Anii 1933—1934 sînt hotărîtori pentru cariera acestei tinere actrițe care și-a făcut o specialitate din a acumula rolurile cele mai dificile, mai ingrate. Creațiile din *20 000 de ani în Sing-Sing* (cu Spencer Tracy), *Ceață la San Francisco* și, mai ales, *Sclavia umană* (cu Leslie Howard), după Maugham, o impun ca pe una dintre cele mai mari actrițe de dramă ale timpului. Urmează o serie de filme, de roluri capitale: *Orașul păcatelor, Reportaj senzațional, Pădurea împietrită, O anumită femeie, Gentleman după miezul nopții, N-am să te uit niciodată, Nu vreau să mor, Juarez, Fata bătrînă, Elizabeth și Essex, Iubirea lor, Taina* ei (1935—1940); epoca primelor mari premii: de două ori Oscarul pentru: *Patima* (1935) și *Jezebel* (*Femeia diabolică* — 1938), cupa Volpi la Veneția, pentru *Femei de noapte* și *Kid Galahad* (1937). Anii '40 vor fi de asemenea ani de glorie, marcați de titluri memorabile: *Minciuna cea mare, Vulpile, Viața ei, Dor nestins, Mrs. Skeffington, Viață furată, Minciuna, Winter Meeting, June Bride, Beyond the Forest* și, ca o încununare, *Totul despre Eva* (premiul Asociației criticilor newyorkezi, Grand prix la Cannes etc.). Anii '50 și '60 vor însemna pentru cariera ei epoci de mari performanțe dramatice, dar și perioade de eclipsă, de incertitudine, de primejdioasă evoluție pe muchea de cuțit ce desparte arta de acrobație, de grand guignol (a se vedea *Ce s-a întîmplat cu Baby Jane?*). S-a resemnat la roluri rare, de compoziție, calificate desigur ca «geniale»: *The Scapegoat, Pocketful of Miracles, La noua, Dead Image, Where Love has gone, Hush! Hush! Sweet Charlotte, The Nanny, The Anniversary* și, recent (1970), *Bunny O'Hare*.

DAY Doris

Cîntăreață și actriță americană de film și TV, de origine germană, născută Doris Kappelhoff, la Cincinnati (Ohio), la 3 aprilie 1924. Vine în film precedată de gloria sa de cîntăreață-de jaz (stea a formațiilor Bob Crosby, Fred Warning, Les Brown), de vedetă a discului și a show-urilor TV. Debutul și-l face, bineînțeles, într-un film muzical: *Romance in the High Seas* (1948—r: M. Curtiz), dar acesta nu va fi decît unul dintre sectoarele abordate de această tînără debutantă blondă și ambițioasă, care în curînd va demonstra că poate ataca cu bravură comedia sofisticată: *It's a Great Feeling, Teacher's Pet, Confidențe pe pernă, Don't Eat the Daysies*; filmul de aventuri: *Calamity Jane, The Thrill of it all*; drama cu tentă socială: *Love Me or Leave Me*; filmul de suspens: *The Man Who Knew Too Much* (semnat de Hitchcock). Desigur, marile ei succese țin de muzical: *Young Man with a Horn, Tea for Two, Lullaby of Broadway, April in Paris, Green Eyes, The Pajama Game, Dumbo*, și de comediile sentimentale ca *Love Affair* sau *Move over Darling!* Cunoaște în S.U.A. o popularitate atestată de box-office-uri (care o situează în primii ani '50 între campionii Hollywoodului), de diversele referendumuri organizate de reviste, cluburi, TV etc.

DÉA Marie

Actriță franceză de film și teatru, născută Odette Deupès, la Paris, la 20 iunie 1919. Elevă a lui Gaston Baty, se afirmă curînd pe scenele pariziene debutînd în același timp și în film (cu protagonistă în *Copcana* (1939) de Robert Siodmak, unde contura cu nerv o eroină spirituală, inteligentă, îndrăzneață, de loc intimidată de prezența (copleșitoare) a unor parteneri de talia lui Erich v. Stroheim, Maurice Chevalier și Pierre Renoir. Consacrarea ei cinematografică (și de departe cel mai bun rol al carierei sale) va fi rolul prințesei Anne din somptuoasa cronică medievală semnată de Marcel Carné: *Les visiteurs du soir* (*Trubadurii diavolului* — 1942). Dintre filmele sale vom mai menționa: *Primul bal* (1941), *Minciuna dragostei* (id.), *Ediție specială* (1942), *Secrete* (id.), *La Maternelle* (1948), *Orphée* (1949) de Jean Cocteau, unde era o emoționantă Euridice modernă, *Ouvert contre X* (1952), *La jument verte* (1959), *Tendre et violente Elizabeth* (1960), *Asasinul din cartea de telefon* (1961), *La glaive et la balance* (1962) ș.a.

DEAN James

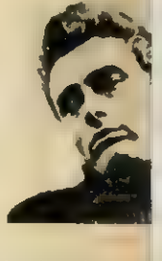

Actor american de film, născut la Marion (Indiana), la 8 februarie 1931, mort la 30 septembrie 1955. Aparține mitologiei ecranului mai mult pentru tipul său de «tînăr rebel», reprezentant al unei alte «generații pierdute», decît pentru talentul său (apreciabil), pentru farmecul irezistibil al personalității sale insolite. Figurant la TV, apoi revelație teatrală în *The Immoralist* (pe Broadway) și elev (strălucit) al lui Elia Kazan la Actor's Studio, J.D. debutează în 1952 în film, în: *Has Anybody Seen My Gal?* și *Fixed Bayonets*. Se dovedește apoi un actor de o surprinzătoare bogăție de mijloace și o rară sensibilitate în trei filme cu care avea să cucerească gloria mondială: *La est de Eden* (1954) de Elia Kazan, *Rebel fără cauză* (1955) de Nicholas Ray și *Giant* (Gigantul — 1956) de George Stevens. Din păcate, o moarte violentă (accident de automobil) curmă brutal cursul uneia dintre cele mai scînteietoare cariere din cîte cunoscuse vreodată lumea filmului. Divinizat post-mortem de numeroși săi «fans», J.D. avea să mai revină o dată pe ecran într-un film memorial: *The James Dean Story* (1957).

O PAGINĂ MEMORABILĂ ÎN ISTORIA AVIAȚIEI ROMÂNEȘTI

În zorii zilei de 14 aprilie 1935, trei avioane românești de tipul «I.C.A.R.-Universal» decolau de pe aerodromul Pipera pentru un zbor neobișnuit deasupra Europei, Asiei și Africii.
Cele trei echipaje care executau acest raid erau formate de unii dintre cei mai de seamă reprezentanți ai aripilor românești din vremea aceea: căpitan-comandor Gheorghe Jienescu, locotenent-comandor George Davidescu, locotenent-comandor Alexandru Cernescu, căpitan Gheorghe Olteanu, locotenent-comandor Mihai Pantazi și maistrul mecanic Anton Stengher.
Avioanele făceau parte din categoria celor mici, de școală (de numai 130 cai putere). Cu aceste avioane minuscule, fără radio la bord, fără instrumentație perfecționată, fără bună vizibilitate, au îndrăznit aviatorii noștri să înfrunte greutățile și pericolele unui raid aerian peste trei continente, din care porțiunea cea mai grea o constituia zborul de-a lungul «continentului negru».
În acel timp, în Africa aerodromurile erau puține, terenurile de ajutor rare și situate la distanțe de mii de kilometri. În plus, aviatorii mai trebuiau să înfrunte climatul specific al acestui continent. În prima jumătate a călătoriei aerul arzător al Africii le usca buzele și nările, uneori pînă la sînge, iar reflexul luminii deasupra deșertului le ardea ochii, cu toate că purtau ochelari de protecție. În schimb, în regiunea ecuatorului aerul extrem de umed le îngreuia respirația, iar monotonia ce domnește pe aceste meleaguri îi exaspera. Spre sud — jungla în toată măreția, imensitatea și impenetrabilitatea ei, în care orice aterizare forțată ar fi fost fatală...
Au fost nevoiți să decoleze și pe aerodromuri situate la peste 2 000 m altitudine, ceea ce cerea o dexteritate deosebită și multă practică în arta de a pilota.
Toate aceste greutăți au fost învinse!
Aceștiași ai aviației românești, deși au zburat pe avioane mici, au reușit să parcurgă 23 000 km în 27 de zile, efectuînd 149 de ore de zbor efectiv, deasupra unor regiuni dintre cele mai dificile, înscrînd o pagină memorabilă în istoria aviației românești.
În articolul de față se descrie preludiul marelui raid: zborul din 1933.

RAID PESTE TREI CONTINENTE (I)

«...Și ora plecării a bătut!
Zgomotul motoarelor
a grăbit despărțirea;
strîngeri de mînă, îmbrățișări...
și ne-am luat rămas bun».
În fotografii:
cele trei echipaje la «start».

de **general (r) Alexandru CERNESCU**
și comandor George DAVIDESCU

Deasupra deșertului Nubiei. Aici temerarii zburători români au avut de înfruntat un dușman perfid: un uriaș nor de nisip care i-a silit să aterizeze în mijlocul deșertului.

În Valea Regilor, la Teba, centru al străvechii culturi egiptene.

PRIMA ÎNCERCARE...

În România, ideea unui zbor la mare distanță exista în germene încă din anul 1932, cînd trei prieteni aviatori, neuitatul comandor Mihai Pantazi și autorii acestor rînduri, au crezut că un act de afirmare a aripilor românești peste hotare ar fi posibil sub forma unui raid executat de o formație de trei avioane de turism. Ideea de a pătrunde adînc în interiorul Africii a încolțit, s-a dezvoltat și din ea a rezultat hotărîrea raidului București-Capetown și retur.

Raidul a fost patronat de ARPA (Asociația română pentru propaganda aviației), iar avioanele erau cele folosite de școala de pilotaj, bineînțeles, cu anumite modificări și amenajări pentru a corespunde scopului.

Traseul era următorul: București–Istanbul–Adana–Cairo–Khartoum–Kisumu–Nairobi–Salisbury–Johannesburg–Capetown, însumînd circa douăsprezece mii kilometri.

Ce ne-a determinat în această alegere? A fost acea atracție a necunoscutului, a deșertului, a junglei, a Kenyei și a Muntelui Kilimandjaro, a lacurilor Victoria, Nyasa și, mai presus de toate, a Egiptului milenar, leagăn al civilizației.

Pregătirea a fost efectuată cu înfrigurare și nu a fost ușoară. Obținerea documentației, nebănuit de voluminoasă, care nu se putea găsi atunci în țară, a cerut timp, iar cercetarea și analiza ei, o muncă susținută de luni de zile.

Documentarea a comportat studiul geografic al teritoriilor ce trebuiau survolate, completat cu date meteorologice, istorice, etnografice și economice. De mare folos ne-au fost relatările piloților străini care au zburat în Africa și descrierile publicate în presă sau reviste de specialitate.

O dată pregătirile terminate, am hotărît cu emoție ziua plecării.

22 OCTOMBRIE 1933. AEROPORTUL BĂNEASA

O zi mohorîtă de toamnă tîrzie. O ploaie mărunță, ușoară și rece, pătrunzătoare, cernea din văzduhul acoperit, în timp ce nori plumburii, în goană nebună, se tîrau pînă aproape de pămînt.

Pe aeroport se strînsese lume multă: în afară de rude, prieteni, camarazi, reprezentanți ai autorităților civile și militare — o mulțime de curioși veniți să ureze drum bun și să asiste la plecarea unei formații aeriene în cel mai mare raid românesc făcut pînă atunci.

Aliniate pe teren, trei avionete așteptau «nerăbdătoare» să-și ia zborul, asemenea păsărilor călătoare pe care frigul prevestitor de iarnă le gonește spre țările calde ale continentului negru...

Noi înșine eram stăpîniți de febra plecării, în așteptarea buletinului meteorologic care — în sfîrșit — a sosit, și ora plecării a bătut!

Trei avioane militare — o escortă de prietenie — au însoțit formația noastră pînă la linia de hotar a Dunării, de unde, «sărind» peste apa ei tulbure, am trecut deasupra pămîntului Bulgariei. Călătoria prin ceruri străine începuse...

...Albastră la suprafață dar neagră și rea în adîncuri, marea — de cum a simțit avioanele noastre deasupra-i — a aruncat valuri de ceață și nori. Ploaia era din ce în ce mai tare, vîntul scutura zdravăn, iar avioanele — fiind suprаîncărcate — răspundeau greu la comenzi; la un moment dat ele au devenit niște jucării ușoare, purtate de vîntul vijelios în toate părțile. Curgeau șuvoaie de apă pe aripi și de-abia ne mai zăream între noi, din cînd în cînd, așa încît teama de a nu ne ciocni pusese stăpînire, un timp, pe noi.

TENSIUNE...

Farmecul obișnuit al zborului s-a volatilizat și tensiunea ne stăpînea.

O bună bucată de drum a fost străbătută prin bezna furtunii, pînă cînd cerul a început a se limpezi ușor. Sub avioane, marea își repezea cu furie valurile spre coastă, împodobind-o cu o horbotă albă de spumă, în timp ce pe aripile avioanelor apa se prelingea ca de pe streașina unei case vechi și părăginite, de om sărac...

Norii păreau a se ridica, avioanele se ridicară și ele, ajungînd la vreo două sute de metri înălțime, cînd pe dreapta ne-a apărut deodată coasta, încă verde, a Mării Negre, fără plajă, totuși atît de prietenoasă.

Nu am putut identifica locul, dar continuînd drumul știam că pînă la urmă vom ajunge la Marea de Marmara.

Plafonul s-a ridicat treptat, orizontul a început a se desena tot mai precis. Sub noi a apărut o regiune deluroasă, cu sate rare; deodată s-a ivit o cale ferată care nu putea fi decît aceea care ducea de la Adrianopol la Istanbul.

Ploaia a încetat, luminozitatea s-a mărit. Coasta mării e verde, marea e albastră, iar în fața noastră a apărut aerodromul Eșil-Köy, marcînd sfîrșitul etapei.

În cele ce urmează, fără a ne opri asupra absolut tuturor etapelor, vom evoca doar cîteva momente mai deosebite care stăruie în amintirea noastră

„DEDESUBT, UN HAOS DE STÎNCI ȘI PRĂPĂSTII, UN PEISAJ LUNAR..."

...Pînă la Karaman, același pustiu — totul e galben-cenușiu, sate și vulturi aproape că nu se deosebesc — un fenomen de mimetism exemplar. În fața noastră apare masivul Kara Dagh (2 270 m); îl ocolim pe la vest, cînd întîlnim și calea ferată. La Karaman, aceasta o ia spre est-nord-est, iar noi continuăm spre sud ca să înfruntăm Taurusul măreț și impresionant. Înainte și pe stînga, se vede bine vîrful Bulgar Dagh (2 360 m) acoperit de zăpadă, sfredelind în soare. Drumul nostru e mai spre dreapta, unde înălțimile sînt mai mici. Terenul urcă mereu; dedesubt, un haos de stînci și prăpăstii, un peisaj lunar, parcă ar fi o țară de spaimă și de prăpăd. Avioanele cîștigă greu de tot înălțime, în timp ce terenul se apropie amenințător de noi.

Pretutindeni, numai pustiu și vîrfuri ascuțite, încît — cît vezi cu ochii — nu găsești o palmă de loc pe care să speri că ți-ai putea așeza avionul, la nevoie...

Gîndul ne poartă înapoi, către munții noștri, îmbrăcați în haina verde a codrilor bătrîni, iar iarna împodobiți cu năframa albă de nea, munți presărați cu smaltul alb al satelor văruite și gospodărite, munți în care s-ar putea găsi la nevoie un petic de pămînt pentru aterizare... Frigul ne smulge însă din cleștele dulcoarelor amintiri și ne îndreaptă din nou peste pămînturile sărace și stîncile dușmănoase peste care zburăm.

Altimetrul arată 1 700 m; avioanele au atins plafonul lor maxim, motoarele au dat tot ce pot, trag greu, însă bat bine, puternic și clar. Fiecare în parte și toți la fel de încordați privim creasta din față ce pare a fi mai sus decît noi. Trecem sau nu trecem? Un viraj pentru a face stînga împrejur ar fi periculos. La zece grade spre dreapta, creasta prezintă o mică șa și — ca la comandă — într-un efort aproape disperat, cu motoarele în plin, ca la decolare, ne-am îndreptat spre șaua salvatoare. După cîteva minute Marea Mediterană ne surîdea...

ÎNTÎLNIRE CU VULTURII

...De la Adana, ocolind Golful Alexandreta pe la nord-vest, zburăm peste locuri unde acum nu se mai vede nimic, dar unde cu trei sute de ani înaintea erei noastre Alexandru a zdrobit pe Darius I într-una din cele mai celebre bătălii din istorie. Golful nu e mare, e adăpostit de munți înalți la est și sud, iar în fundul lui, portul și orașul Alexandreta prezintă un adevărat decor de carte poștală ilustrată.

În fața noastră se ridică, asemenea unui parapet, perpendicular pe rută, un lanț de munți cu vîrfuri ascuțite și stîncoase în formă de «dinții babei» — cei mai înalt avînd vreo 2 700 m. Trecem printre acești colți piezuvi la o altitudine sensibil mai mică decît vîrfurile lor. Sînt Munții Amanus. Înaintea noastră terenul se deschide complet, un riuleț curge de la nord spre sud și se pierde într-un lac sau mlaștină, în orice caz, într-o zonă verde; colinele pietroase devin repede tot mai mici, se topesc treptat și peisajul galben-cenușiu s-a transformat într-un adevărat deșert. Din cînd în cînd se văd mici grupuri de case caracteristice, rotunde, și acoperișuri în formă de căpățînă de zahăr, toate la fel de albe și parcă de aceeași mărime.

Din stăpînirea gîndurilor noastre ne smulg o mulțime de vulturi imenși, care nici nu se sinchisesc de zgomotul și viteza avioanelor noastre: ei trec defilînd prin fața noastră, iar noi, încordîndu-ne toată atenția, manevrăm în așa fel ca să nu ne ciocnim, ceea ce ar avea urmări catastrofale.

...De la Gaza am zburat peste țărmul mării, deasupra unei plaje nesfîrșite; un fir subțire, paralel cu marea, e calea ferată ce duce spre Canalul de Suez; restul, cît se vede cu ochiul, un deșert total.

La El-Kantara tăiem Canalul de Suez, punct obligatoriu de trecere; canalul pare mic, tras cu rigla.

Înainte de a ajunge la Cairo, un vînt cu nisip ne bate tot timpul în față, răpăind ca o ploaie măruntă și aspră pe aripile avioanelor, în timp ce soarele puternic, foarte puternic, ne împiedică să vedem la mari depărtări. Cu ochii noștri stinienți de lumina orbitoare ne-am dat seama, cu oarecare dificultate, că ne aflam în apropierea imediată a vestitelor piramide ale faraonilor. Nici n-am distins cu ușurință, ba am fost oarecum surprinși, că ne aflăm exact deasupra orașului Cairo!

Distanța parcursă pînă la Cairo a fost de 2 600 km, cu o medie orară de 120 km pe oră.

DE ACI ÎNCEPE NUBIA...

...Vîntul, care ne mîna din spate, a tăcut să ne vedem cu surpriză la Wady Haifa mai devreme decît ne așteptam. E un aerodrom vamal pe teritoriul Sudanului; avioanele unei escadrile militare engleze se aflau pe o latură a terenului, probabil în trecere, căci pe teren nu existau nici un fel de instalații.

De aici începe Nubia, teritoriul care formează partea de nord a Sudanului. E un deșert în general plat; către Marea Roșie, se ridică însă munți care ajung la 2 000 metri.

Am virat spre est pentru ca să prindem calea ferată, urcînd la o mie de metri, unde am scăpat de căldura. Soarele era la verticală și-i simțeam arsura pe mîna care ținea manșa. Spre est, la orizont, lanțuri de munți violeți, jos dune de nisip cu forme fantastice și blocuri mari de stînci negre, ieșind din nisip ca niște insule.

Monotonia era extremă; nici un reper; și orizontul era complet șters iar cerul parcă de plumb topit! E ora 12,35.

Pustiul se întindea nesfîrșit și înfiorător, bătut crîncen de asprimea neîndurătoare a soarelui african. Stațiile au trecut una după alta; la Stația șase se vedea bine cercul alb al terenului de ajutor; noi zburam înainte, cînd orizontul, care nu se putea distinge, s-a transformat pe nesimțite într-o bandă de culoare galben închis, care părea a fi praf de nisip în suspensie. Lipsiți de experiență, am bănuit cu oarecare îngrijorare că poate fi o furtună de nisip (în limbajul local «habub»), frecventă în lunile aprilie și mai, în jumătatea de nord a Sudanului. Ca la comandă, am început a lua înălțime și ne găseam la 1 600 metri, cînd dinții au început să ne scîrțîie din cauza prafului. Înainte, la dreapta și la stînga, același perete fluid și roscat, dar în spate orizontul era deschis.

URAGANUL DEȘERTULUI

În aviație, mai mult decît oriunde în alta parte, trebuie să știi să faci cale întoarsă *cît mai este timp*. Dacă ești nedecis și eziți, timpul trece — prea repede — și pe urmă, e prea tîrziu!

Singura soluție era deci întoarcerea, așa încît, ca la comandă, am făcut «stînga-mprejur» și ne-am îndreptat cu toată viteza spre calea ferată, de care ne depărtasem destul de mult. Goneam cu motoarele în plin spre Stația șase, care era singurul adăpost la care ne puteam gîndi, deși acest refugiu e în mijlocul pustiului Nubiei. Cele treizeci de minute de goană nebună sînt minute lungi de înfrîngere!... În sfîrșit, am ajuns la Stația șase, unde aterizăm...

În mod surprinzător, întregul orizont devenise confuz, gălbui. Explicația fenomenului ni s-a dat a doua zi la Khartoum. Era norul de praf ridicat de curenții ascendenți, nor care poate ajunge pînă la *două mii de metri înălțime!* «Habub» este ceva întrucît mai grav; e uraganul care ridică nori de praf de mare densitate, deplasîndu-se cu viteze de peste o sută de kilometri la oră, răstoarnă corăbii sau le aruncă pe mal, dezrădăcinează palmieri, nimicește caravane...

Stația șase e cît o haită de lupi; un personal de patru-cinci oameni, care primesc de două ori pe săptămînă un mic tren alb, în fiecare sens. Trenul alb, înființat ca tren militar, a fost folosit la început pentru nevoile trupelor. Cînd trenul intră în stație, apare șeful stației, cu turban alb și brîu verde. Șefii stațiilor de pe această linie sudaneză reprezentau o tristă și unică categorie, care pînă la sfîrșitul vieții nu au avut ocazia să vîndă măcar un singur bilet de călătorie, căci aici aproape nimeni nu se urcă și nimeni nu coboară...

Trenul alb e păzit de o gardă militară, ca precauție contra răufăcătorilor nomazi.

Cînd trenul se oprește, soldații hinduși coboară cu un bici în mînă, pentru a opri apropierea oricărui curios. Vagoanele sînt vopsite în alb, pentru a absorbi cît mai puțină căldură, iar ferestrele au geamuri fumurii

Acest tren aduce apă și merinde pentru slujbașii rupți de restul lumii, în mijlocul pustiului. Negreșit, trecerea trenului, ca și sosirea noastră, au fost evenimente majore care au stîrnit zarvă în micuța Stație șase.

În sfîrșit, trenul a plecat spre Stația cinci, iar în urma lui, slujbașii și-au îndreptat ochii numai către noi...

Vegetația e redusă la un salcîm pîlpînd, căci apa e scumpă, provenind dintr-un puț artezian.

O NOAPTE DE NEUITAT

Căldura era într-adevăr tropicală, aerul, complet uscat, usca nările și gîtlejul, dar noroc că bătea vîntul. Ne-am suit pe un fel de cabină metalică, acoperită dar deschisă din toate părțile, unde, bine «aerisiți», am fost tratați de șeful de gară cu cafea dintr-un mic ceainic de pămînt avînd la gură un smoc de plante uscate în chip de sită, care să oprească zațul.

Brusc soarele a apus! A murit brusc și nu mai întinde, peste Egipt, mantia de aur a gloriei sale. Întunericul a sosit imediat, fără tranziție, și cu el a venit răcoarea. Deși șeful de stație ne-a invitat, noi am refuzat să petrecem noaptea într-una din case, sub pretextul că preferăm să ne culcăm lîngă avioane, ancorate la cinci sute de metri de stație. Ni s-a pus atunci la dispoziție — mare surpriză pentru noi — șase paturi de lemn, avînd în loc de saltea o rețea dintr-o fibră ca sfoara de manila.

Prima stea a apărut! Au început să se ivească din ce în ce mai multe, dînd bolții cerești o strălucire unică, în timp ce luna i-a dat cerului — pe cupola împodobită feeric — o lumină cum în nici o altă parte a lumii nu se află...

Spectrul liniștii absolute puse stăpînire pe noi.

A fost o noapte minunată, de neuitat; cerul albastru închis, luna plină deasupra capetelor și milioanele de stele care, în transparența ideală a atmosferei tropicale, luceau ca diamantele Noaptea a fost atît de rece, încît se vedeau vaporii respirației. Noi ne-am culcat îmbrăcați complet și cu căștile de zbor pe cap. E de nedescris farmecul unei asemenea nopți: atunci am avut revelația a ceea ce se numește «vraja deșertului». Nici o șoaptă, nici un murmur, doar din cînd în cînd un scîrțîit ușor al avioanelor noastre «ancorate» de cîteva butoaie de tablă umplute cu pietre.

Noaptea aceasta în deșertul fără margini are atîta frumusețe în ea, atîta poezie, încît nici nu cutezăm să închidem ochii.

GENERALUL BUTLER ÎȘI AMINTEȘTE

Am fost reținuți două zile la Khartoum — la 1 și 2 noiembrie — din cauza motorului unuia din avioane — cel al lui Pantazi — care prezenta simptome ciudate. Am arătat de la început că avioanele și motoarele nu erau noi, dar fuseseră revizuite cu toată grija. Mecanicul Ploieșteanu a trebuit totuși să demonteze aproape complet motorul..

Pe la orele zece, cînd căldura era în toi și activitatea pe aerodrom încetase, aterizează un avion militar venind

«...La Kosti, în zona unde s-a făcut, pe la începutul acestui secol, cel mai mare negoț de sclavi de la lacul Ciad la Marea Roșie».

RAID PESTE TREI CONTINENTE

La Juba, în sudul Sudanului.

din provinciile din vest, din care descinde comandantul forțelor de apărare engleze ale Sudanului (în realitate foarte reduse). Aflînd că se găsesc niște aviatori români, s-a îndreptat spre grupul nostru și mare ne-a fost surpriza recunoscînd în persoana sa pe fostul atașat militar englez la București, cu ani în urmă.

Seara, la reședința sa, înconjurată de o minunată și răcoroasă grădină, am avut o lungă conversație, evocînd amintiri de vînătoare din țară, și am căpătat o mulțime de informații în legătură cu regiunea ce urma s-o survolăm.

Ne-a fost dat — în această împrejurare — să avem bucuria și mulțumirea de a auzi vorbindu-se foarte frumos și însuflețit despre țara noastră.

Cu o căldură și o înflăcărare nebănuite la un englez, obișnuit a vorbi rece, generalul a ridicat vălul de pe cele mai calde amintiri din viața sa de om cîntărit și măsurat. Sînt amintirile zilelor pe care le-a petrecut în România. Un colț de cameră din reședința sa maiestuoasă e mobilat într-un autentic stil românesc, amintindu-ne de patria noastră.

Stilul românesc în așezarea aceasta palatină din parcul care ne dezvăluie un paradis pe Nil ne învăluie — pentru moment — într-o emoție care încălzește sufletele noastre tinere.

MAREA REVĂRSARE

...La Malakal — la 4 noiembrie — ne-am instalat la casa de oaspeți de o construcție diferită de cea de la Kosti. Mai mare, mai precis mai lungă, cu toate camerele dînd pe un cerdac și pe picioare de beton destul de înalte, cam în felul magaziilor din stațiile noastre de cale ferată. În curînd am avut explicația acestor picioare înalte.

Dar aici ploile ne vor pune o barieră de netrecut... Centura invizibilă a averselor tropicale care toarnă coloane nesfîrșite de apă alungînd orice vietate la adăpost, ne va interzice să pătrundem mai departe. După-amiază, pe la ora patru — după ce am încercat în zadar să ne odihnim, am pornit din nou la aerodrom, spre a face plinul avioanelor, bătînd pe jos, de astă dată, cei opt kilometri de drum. De-abia începusem să facem plinul, cînd, dintr-o dată, cerul — care părea că se luminase puțin — se acoperi din nou de nori negri de jur împrejur, iar noi ne-am trezit brusc închiși ca într-un cazan imens și fără margini. Fulgere dese, foarte dese, au început să brăzdeze cerul — dacă ceea ce vedem se mai putea numi cer — și tunete de o putere nemaiauzită pînă acum băteau infernal în acest cazan în care ne aflam închiși. Fenomenul într-adevăr măreț și feeric în această puternică «tornadă» l-au constituit descărcările electrice, care se produceau simultan și continuu, încît s-ar fi putut aproape citi o carte la lumina lor. La un moment dat, aproape că nu ne mai puteam da seama de ceea ce se petrecea cu noi și în jurul nostru.

Dintr-o dată, zăgazurile se rup și ploaia potopește din plin, neiertătoare, furioasă. Nu toarnă cu găleata ca la noi în timpul verii, cînd încep ploi torențiale și apa curge șuvoaie(dar aceste ploi sînt trecătoare!). Aici a fost o rupere de nori în adevăratul înțeles al cuvîntului, care a ținut aproximativ *nouă ore*.

A fost o desfundare vijelioasă, cotropitoare, de ape înalte. Atunci am înțeles de ce casa de oaspeți era așezată pe piloți, căci împrejurul clădirii apa crescuse de vreo două paime; coloane de apă au început să inunde pămîntul, strivind totul sub ele, ca o mînie necruțătoare a cerului, în vreme ce detunăturile prelungi ale tunetelor zgîlțîiau temeliile văzduhului, despicîndu-l tot în uriașe șerpuiri de pară. Închiși în țirava barăcă de lemn a agenției companiei «Shell» — unde venisem pentru facerea plinului avioanelor — stăm ca într-o căldare în care toți fierarii din lume bat nebunește. Acolo am îndurat vreme de aproape nouă ore urgia aceasta dezlănțuită peste noi, acest apocalips care poate exalta pînă la nebunie!

Un membru din echipaj rămăsese acasă, fiind bolnav. Ne gîndeam îngrijorați la el, care era singur, care se simțea izolat, poate chiar părăsit... La ora două și mai bine după miezul nopții, cînd ploaia a încetat, eram sleiți de forțe și măcinați de amărăciune, de apăsare încordată și nedeprindere cu iureșul descreierat, pe care nici o carte și nici o povestire n-ar fi în stare să-l arate în tot înspăimîntătorul lui prăpăd!

Afară, în licărirea slabă a nopții acoperite, Nilul nu se mai vedea. Deasupra lui, peste maluri, pînă departe în zări, crescuse un ochi puhav de apă revărsată, ca o mare nesfîrșită, pe care pluteau la întîmplare, încet, la vale, tot ce apa a putut să smulgă, să rupă și care nu putea fi distins, acum, pe întuneric... Iar bietele noastre avioane, micuțe, copleșite sub pînza care le acoperea plăpîndul lor trup, ca trei copii părăsiți în nemărginire, tresăreau din cînd în cînd, sub săgeata unei pale de vînt, întindeau frînghiile care le țineau în ancorele de fier, scuturîndu-se parcă de apă și suspinînd...

REVANȘA

O teamă grozavă ne-a cuprins la gîndul că s-ar putea desface pînza încleiată pe trupul lor de lemni. Priveam din nou cerul întunecat și greu, priveam micuțele noastre avioane aciuate sub husele burdușite de apă și — nu fără strîngere de inimă — a trebuit să acceptăm concluzia pe care ne-o impunea vremea vrăjmașă, singura încheiere cu putință... Înapoi! Înapoi spre țară, spre casă! Ne-a cuprins o înduioșare fără seamăn pentru avioanele bătute de potop — ca pentru trei suflete vii și îndurerate — și nu ne-am mai fi clintit de lîngă ele, dacă frigul aspru care ne cutremura în hainele noastre înmuiate de apă nu ne-ar fi silit să căutăm un ceai cald în cortul companiei engleze de transport.

Întremați puțin de băutura tare și fierbinte, ne-am luat, în sfîrșit, inima în dinți și, cu tot tîrziul nopții, ne-am îndreptat spre adăpostul depărtat. A doua zi trebuia să plecăm și aveam nevoie de odihnă.

Cu groază ne întrebam — și această preocupare ne persecuta tot timpul — dacă aparatele mai erau în stare de zbor... Am pornit, orbecăind în neștire două ceasuri încheiate, prin noroi și bălțoace de apă pînă la genunchi, uzi pînă la piele; mantalele de ploaie nu au servit la nimic, iar căștile coloniale, groase dar ușoare, se îmbibaseră cu apă ca niște bureți. Nu aveam altă călăuză decît ivirea, din cînd în cînd, a vreunui băștinaș, care se îndrepta și el înspre o așezare de oameni.

În sfîrșit, norocul ne-a condus bine, așa încît pe la patru dimineața am văzut clipind în zare ferestrele de la casa de oaspeți din marginea orașului. Punem hainele la uscat, ne frecăm trupurile cu alcool ca să ne încălzim și, sfîrșiți de oboseală și de toate sîcîielile chinuitoare ale zilei, am adormit ca niște prunci trudiți de joaca zilei!

A doua zi dimineața cînd ne-am trezit, soarele ne privea de sus; apele se retrăseseră, lăsînd un strat de mîl, și pe stîlpii casei se vedea urma nivelului apei. Numai după două ore, cînd terenul s-a mai zvîntat puțin sub acțiunea puternică a soarelui, am pornit pe jos spre aerodrom, deoarece camioneta Ford n-ar fi putut circula încă.

Acolo, un spectacol impresionant: Nilul, chiar în marginea aerodromului, nu ieșise din matca lui, așa cum ne așteptam, dar era atît de lat încît nu puteam vedea malul opus, iar apele lui duceau încet la vale adevărate insule plutitoare formate de trunchiuri de copaci, ierburi și felurite materiale greu de definit.

Aeroplanele noastre, albe și lucioase la soare, de la prima cercetare și-au arătat starea, nu chiar lamentabilă, dar de natură să trezească îndoieli și îngrijorare. Husele de pînză cauciucată, prea subțiri, nu au fost de nici un folos, apa a trecut prin ele ca prin ciur. Faptul că apa a pătruns înăuntru nu era prea grav, dar placajul de pe aripi și ampenaje, insuficient protejate de emailită, sub acțiunea apei și apoi a soarelui violent, prezenta vizibile deformări.

După o examinare atentă a situației, cu imensă părere de rău, am ajuns la concluzia că raidul nu poate fi continuat; eram înfrînți, *dar chiar de atunci ferm hotărîți a ne lua revanșa în cel mai scurt timp*. Așa s-a născut cel de-al doilea raid pe ruta București—Capetown, despre care vom relata într-un articol viitor.

mapamond'71

de Ioan GRIGORESCU

TAMPERE

Dacă din zborul unei nave cosmice globul terestru apare ca o sferă albastră, jumătate în lumină, jumătate în întuneric, printre orașele care îi dau strălucirea, Tampere trebuie să se asemene cu o nestemată prinsă cu mîndrie pe pieptul Finlandei. Rar mi-a fost dat să văd o așezare cu o dezvoltare mai armonioasă, clădită exact pe măsura omului care o locuiește, într-un perfect echilibru cu firea și cu temperamentul lui.

Suflet blajin, meditativ, pasionat de artele decorative, îndrăgostit de natură, marcat de un folclor plin de povești fantastice, finlandezul este de o ospitalitate slavă, de o exuberanță latină și de o meticulozitate germanică. Limba lui are o rezonanță ciudată, cu inflexiuni care amintesc maghiara, dar cîntecul îi este potolit, nostalgic, fără ritmuri îndrăcite, cîntec de păduri de mesteacăn, de lacuri moleome, albastre, de parcă cerul s-ar fi sfărîmat și țăndările lui au căzut cu miile pe pămîntul acestei țări. Lacustri ai nordului, finlandezii sînt deopotrivă oameni ai apelor și ai uscatului, aprigi navigatori, neîntrecuți constructori de canale, fasonatori ai lemnului, — artă în care s-ar putea întrece în măiestrie cu moții noștri — crescători de reni și vînători de blănuri scumpe. Fascinat de strania frumusețe a nopților albe, rătăcitor pe labirintul de ape al celor zece mii de lacuri care îi sparg pădurile, cuceritor al vitregiei nordului pentru a-și desfăta ochiul în fața mirificului spectacol al aurorelor boreale, finlandezul a țesut din sufletul lui și a oferit lumii una dintre cele mai tulburătoare povești născocite de fantezia omului: Kalevala.

Tampere, urbe tînără (abia în 1979 se vor împlini două sute de ani de la fondarea sa), este, după Helsinki, al doilea mare oraș al Finlandei. Avantajul de a fi apărut în primul rînd ca centru industrial și-a pus pecetea pe fizionomia lui urbanistică. Numele și-l trage de la cursul de apă care leagă lacurile Nasijarvi și Pynajarvi. Străzi tăiate în unghiuri drepte, fabrici și uzine cărămizii, desprinse parcă dintr-o imagine a romantismului industrial, imense parcuri verzi, coline blînde acoperite de conifere dau acestui oraș o înfățișare armonioasă, așezată temeinic și pregătită pentru un îndelungat viitor.

Dacă nordicii, și în primul rînd suedezii, au «reinventat» orașul integrîndu-l în natură, făcîndu-l suportabil prin descongestionare și umanizîndu-l prin estetic, finlandezii, la Tampere, au dat noțiunii de urbe un element după care orice om a tînjit dintotdeauna: ceva din lumea de dincolo de oraș, adus să înlocuiască cosmarul tradiționalelor periferii vetuste și insalubre. A face orașul suportabil, a-i elibera de supraaglomerare, a-i circumscrie dimensiunile la limita acceptabilă care să-i împiedice a deveni un megalopolis, a nu-i lăsa să se lăbărțeze, întinzîndu-se în mahalale sau în bidonvilluri pe verticală ori pe orizontală, este visul tuturor urbaniștilor și arhitecților.

Trei puncte i-as recomanda să vadă oricui ar ajunge în acest oraș: Universitatea, teatrul de vară și catedrala Kaleva. La Universitate, splendid complex arhitectural realizat după cele mai înalte exigențe ale epocii noastre, totul este făcut parcă pentru a se demonstra că incinta ei, sălile de cursuri, amfiteatrele, laboratoarele, bibliotecile constituie vatra cu adevărat demnă de cuvintele știință și cultură.

Pentru a vă putea imagina teatrul de vară de la Pyynikki, este absolut necesar să faceți abstracție de tot ce vă sugerează prin asociație această noțiune. Ne-am obișnuit ca scena să fie un loc fix sau turnant în jurul unui pivot, spațiu limitat și despărțit printr-o cortină în fața unei săli sau amfiteatru. Aici aceste precepte clasice au fost răsturnate. «Scena» este la sol, teritoriu circular în mijlocul unei păduri de mesteceni, pini și molizi. Ea înconjoară din toate părțile amfiteatrul turnant care, cu toți spectatorii săi, se rotește lent deschizîndu-și evantaiul către punctul cardinal în care actorii desfășoară acțiunea. Eliberat de constrîngerea scenei, teatrul capătă astfel dimensiunea la care a rîvnit dintotdeauna. Spectacolele de la Pyynikki dau prin anvergura lor consistență reală unei convenționale acceptate pînă acum doar ca un simbol: că scena ar fi o fereastră deschisă spre viață. Aici, scena este însăși viața. Pretutindeni în jurul amfiteatrului turnant se petrece ceva, relativitatea unității de timp și de spațiu încetează să mai constrîngă prin canoanele ei, spectatorul se descoperă prizonier într-un cerc vrăjit, martor sau participant la un teatru tridimensional care nu mai este un «crîmpei de viață», ci însăși lumea în care trăim...

Catedrala Kaleva răstoarnă la rîndul ei concepția clasică despre biserică, nu în sensul credinței, ci al cadrului arhitectural. Fără însemnele care să-i ateste destinația, clădirea ei de beton alb, înaltă cît o casă cu zece etaje, ar părea mai curînd o termocentrală nucleară decît un lăcaș de rugăciune. Asociația nu mi se pare de loc întîmplătoare, deoarece sub ea, în imensa stîncă de bazalt care susține catedrala, a fost săpat un adăpost antiatomic pentru cinci mii de persoane. Parcă Dumnezeu a dat mîna cu diavolul și s-au înțeles ca, din demențiala hîrjoană a celor ce se joacă cu puterile infernului, să salveze un pumn de omenire. Căci fără ei n-ar mai exista nici ei, și atunci ce rost ar mai avea toate lăcașurile de rugăciune și înfricoșătoarea amenințare cu înfățișarea la judecata de apoi? Fatalism? Nu, cred că mai curînd simț al previziunii. Deși după cum mi-a spus un prieten din Tampere, unica utilitate a enormului beci cu aer condiționat va trebui să fie transformarea lui într-o cramă, în care să se păstreze în butii de stejar sîngele cît mai virtos și mai înmiresmat al Domnului întru împărtășirea și veselirea celor ce cred cu neclintire numai în pace.

TERENTE ȘI DIDINA

— cronică judiciară —

Aveau cîte 7 clase, posturi de vînzători la PECO, autoturism proprietate personală fiecare și multă-multă grosolănie. Dar să nu discutăm despre respectarea relațiilor de repartiție și să nu punem deocamdată frumoasele autoturisme în legătură cu manipularea benzinei statului, din moment ce nu o face, în caracterizările oferite justiției, nici unitatea al cărei salariați au fost cei doi vînzători. Să zăbovim în schimb asupra plimbărilor cu mașina.

Dobîndite ușor, vehiculele erau folosite ca mijloace moderne și eficiente pentru risipirea banilor nemunciți. Ne permitem această insinuare, căci altfel cum ne-am explica repetatele escapade nocturne ale celor doi benzinari, frecvența aventurilor de o seară, obișnuita prezență a lor, mereu cu alte femei, în cadrul pitoresc și piperat al restaurantului «Parcul privighetorilor»?!..

Însoțitoarele? Fete și femei mai mult sau mai puțin naive, atrase de mirajul unei plimbări mecanizate, al unei «ieșiri», fie și cu necunoscuți, indiferent de duritatea cu care «cavalerii» vor cere rambursarea cheltuielilor. Sau tinere credule, care sperau că simpla ținere a companiei decontează falsa gentilețe a proprietarilor de autoturisme. Așa cum a crezut G.B.

G.B. aștepta autobuzul pe ploaie. Condiții meteorologice favorabile pentru intențiile aventuriste ale lui Mircea Dobrescu. Un semn convențional prin parbrizul mîngîiat de brațele ștergătoarelor și G.B. acceptă să fie dusă acasă. Ba chiar și o întîlnire peste două zile.

— Ai o prietenă?

— Desigur.

— Dacă e fată bună, vino cu ea și aduc și eu un băiat.

Întîlnirea a avut loc la 8 seara, în fața restaurantului «Mediaș». G.B. a venit cu prietena — El. S. — dar au trebuit să aștepte încă o oră pînă ce amicul lui Dobrescu, al doilea benzinar, — Ionel Enculescu — și-a rezolvat alte probleme amoroase mai dinainte programate.

La ora 9 cele două echipaje s-au îndreptat către Pădurea Băneasa. Muzică, fripturi, clinchet de pahare. S-a făcut 1 noaptea cînd perechile vesele au pornit înapoi spre Capitală. Pe drumuri ocolite, prin cimp.

«Terente și Didina
Se plimbă cu mașina...»

În pustietate s-a întîmplat ce «trebuia» să se întîmple, conform logicii și mentalității descurcăreților salariați ai PECO. Investiția, fie ea și din bani ușor cîștigați, nu putea rămîne nejustificată. Cei doi tineri, siguri într-ale vieții, nu comandaseră coniac fin și vin la trei sferturi strict, de dragul romantismului; din obișnuință, ei nu mergeau pe întuneric în pădure ca să asculte ciripitul păsărelelor. Speranțele naivelor fete într-o «ieșire» nevinovată aveau să fie brutal dezmințite.

Ce risc și-au asumat ele acceptînd de la prima întîlnire societatea intimă a unor oameni despre care nu știau nimic altceva decît că circulă pe patru roți? Ionel Enculescu era un versat al violurilor, om cu experiența unui proces similar încheiat printr-o falsă declarație de căsătorie și de retragerea plîngerii, făcută de partea atunci lezată, contra unei grase «despăgubiri». Adevărata față a «prietenului» lui — Mircea Dobrescu, — este și mai cutremurătoare: urmărit de organele sanitare, apoi de cele penale pentru repetate și conștiente contaminări ale partenerelor sale cu boli greu curabile.

Violența celor petrecute în noaptea aceea atinge limitele abominabilului. După două zile, G.B. s-a sinucis. Preț exagerat pentru ușurința unei aventuri de-o seară.

La Judecătoria sectorului 2 din Capitală se consumă epilogul acestei drame. Drama superficialității confruntate cu brutalitatea.

Sergiu ANDON

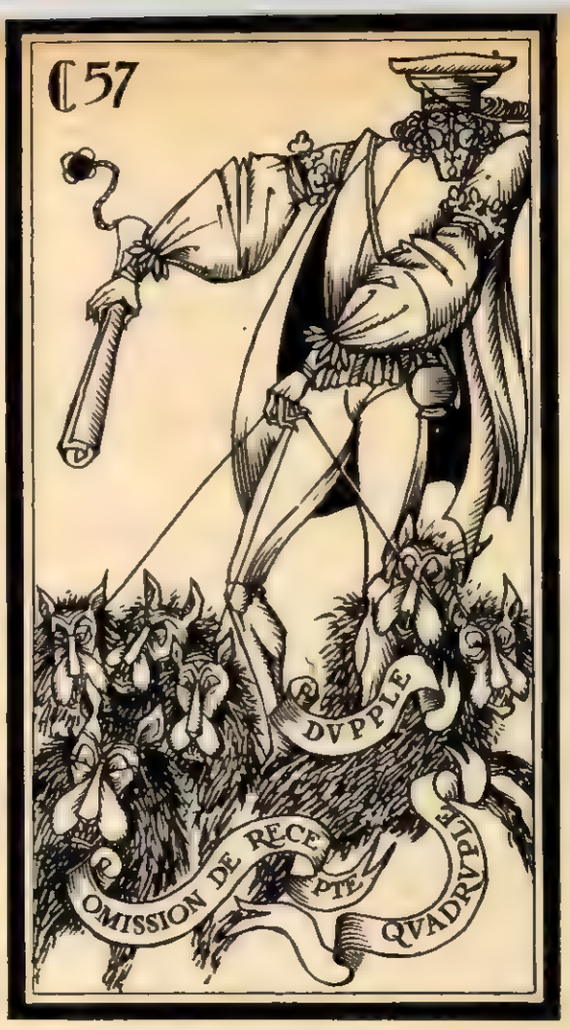

Ilustrație de Val Munteanu la «Gargantua & Pantagruel» de Rabelais, repovestire pentru copii de Ileana și Romulus Vulpescu, Editura tineretului, 1968.

MOMENT GRAFIC cu Val Munteanu

Val Munteanu nu-i vorbăreț. Preferă singurătatea atelierului pentru a-și materializa pe albul hîrtiei gîndurile în linii și culoare.

Iar atunci cînd, învăluit în fumul de țigară, îl cuprind momentele de volubilitate, spune anecdote despre farmaciști.

Nu-i prima oară cînd am intenționat un interviu cu distinsul grafician, dar de fiecare dată am întîmpinat categoricul său refuz. «Cu altă ocazie — spunea cu modestie artistul — cînd voi face o ispravă mai acătării».

Momentul a venit.

— *Așadar, ce treburi v-au purtat la Leipzig?*

— Din 5 în 5 ani, în impresionantul edificiu Messehaus am Markt din Leipzig are loc un adevărat maraton al cărții. Edituri și editori, graficieni și tipografi din toată lumea își etalează cele mai semnificative realizări în dorința justificată de a prezenta o imagine cît mai exactă a strădaniilor lor. Anul acesta am avut o dublă calitate: cea oficială, de membru în juriul internațional, alături de Ben Marian, director la Editura «Meridiane», și cea particulară, de ilustrator al unor cărți aflate în concurs.

— *În mod expres ne adresăm graficianului Val Munteanu. Ce ați obținut în această calitate?*

— O medalie de aur pentru «Gargantua & Pantagruel», de Rabelais, editată în 1968 de Editura tineretului, care a fost în selecția românească pentru Concursul internațional «Cartea frumoasă de copii».

— *Cartea aceasta a mai avut succes...*

— E adevărat. În 1969, la București, Nisa și Leipzig, cartea a fost răsplătită cu o medalie de aur, o diplomă și o medalie de bronz, iar în 1970, la Moscova, cu un premiu I.

— *Deci, la patru ani de la apariție, cinci premii. E un lucru mai mult decît îmbucurător, dar cum au fost apreciate cărțile semnate Val Munteanu care au fost expuse la standul României?*

— Am mai obținut o medalie de argint pentru cartea «Soarele și luna» și o medalie de bronz pentru lucrarea «Cuhulin, viteazul din Ulster». De asemeni, ultima mea lucrare pentru «Tîl Buhoglindă» (prezentată în cadrul Concursului de cărți pentru copii) a fost răsplătită cu diplomă de onoare.

Fără îndoială că trebuie să subliniem aprecierile unanime de care s-a bucurat prezența noastră grafică și editorială la această expoziție. De pildă, în cadrul standului național al României albumul «Andreescu» realizat de Radu Bogdan a obținut o medalie de aur, iar cîte o medalie de argint a fost decernată cărții lui Romulus Vulpescu, pentru deosebit de interesanta realizare grafică la «Ubu-roi» a lui Jarry, și albumului «Brâncuși» în viziunea lui Dan Hăulică și Dan Er. Grigorescu.

De asemenea, cinci medalii de bronz și șase diplome au răsplătit eforturile creatoare ale editorilor și graficienilor noștri. Totodată, în cadrul Concursului pentru ilustratori, desenele lui Dan Mogoș, Dumitru Verdeș și Mircea Dumitrescu au obținut o medalie de argint, de bronz și o diplomă de onoare.

În cadrul expoziției speciale «Figura» s-au bucurat de atenție lucrările de grafică expuse de Marcel Chirnoagă, Anton Perussi și alți reprezentanți ai graficii românești. Expoziția «IBA'71» constituie pentru noi graficienii și colegii noștri editori un important prilej de verificare și de îmbogățire a viziunii artistico-editoriale.

— *Cînd v-am vizitat ultima oară, pe planșetă prindea viață o nouă lucrare. Omulețul copilăriei noastre, simpaticul și caraghiosul Pinocchio. Ce face Pinocchio?*

— Se află sub tipar în R.F. a Germaniei. Această carte mi-a fost comandată de cunoscuta Editură Loewes Verlag, cu care am colaborat foarte bine. Aștept cu nerăbdare primele probe.

Pentru cititorii revistei, ținem să precizăm că exigenta editură germană a inițiat o colecție nouă, care are ca tematică editarea capodoperelor literaturii universale pentru copii. Pînă acum au apărut numai două lucrări, ilustrate de doi cunoscuți graficieni, un german și un polonez. Faptul că lui Val Munteanu i s-a încredințat spre ilustrare cea de-a treia carte, ni se pare mai mult decît semnificativ. Înseamnă că grafica lui a trecut de mult granițele țării, impunîndu-i ca un autentic artist, capabil să tălmăcească grafic opere literare de seamă.

Dan BÎRLĂDEANU

cronica satirică

de
Teodor MAZILU

MODUS VIVENDI

Familia X, de pildă, a ajuns foarte departe. A trecut de prejudecăți, de senzație, de convenții, de morala rigidă și a ajuns...

El, unde a ajuns?

Aici e aici. Nici nu vă dați seama unde a ajuns... A ajuns la un modus vivendi... Acolo a ajuns...

Desigur că «modus vivendi» e o noțiune largă și fiecare îi dă înțelesul pe care îl vrea... În orice caz, trebuie precizat că un «modus vivendi» nu pică din cer, nu există de la început, ci se aranjează încetul cu încetul. Sau brusc. Ori divorț, ori «modus vivendi». O despărțire care, dintr-un motiv sau altul, nu se realizează se numește «modus vivendi».

Auzim adeseori asemenea fraze fermecătoare care sintetizează perfect situația.

— Era să-i dau cu ceva în cap boului, dar pînă la urmă am ajuns la un «modus vivendi»...

Acum, ce înseamnă concret un «modus vivendi»? Înseamnă o încercare de conviețuire, în ciuda evidenței. Ne urîm, dar ne dăm bună-ziua... În loc să-ți crap capul, te întreb cum o mai duci cu sănătatea. Fiecare dintre cei intrați în combinație închide ferm ochii la ce nu îi convine și îi deschide îndată ce realitatea pare mai acceptabilă. «Modus vivendi» e, desigur, o complicitate tacită. Ea întîrzie noaptea — el se face că nu observă. El pleacă în provincie — ea se face că îl crede. Un «modus vivendi» presupune un program foarte bine organizat, orice spontaneitate poate să-l distrugă. Totul devine metodic.

— Soțul meu de cîte ori vrea să mă sărute îmi dă un telefon în prealabil...

Mă rog, degeaba îi ironizăm noi. La baza ironiei noastre stă poate o invidie galbenă.

Au ajuns ei la un «modus vivendi»?

Au ajuns.

Ei, bravo lor...

mori „in memoriam“

Celebrele mori de vînt pe care Miguel de Cervantes le-a ridicat, în nemuritoarea sa operă «Don Quijote», la rang de simbol există încă la Campio de Criptana.
Ca un omagiu adus marelui scriitor spaniol, aceste mori sînt întreținute, peste veacuri, cu mare grijă, pentru a-și păstra nealterată înfățișarea.

rețetă

Se iau 25 de tone boabe de cafea prăjită, coapte de ananas cît cuprinde, se amestecă bine-bine, se lasă la fermentat la o temperatură de 60°C și se varsă totul într-un bazin. Și pe urmă? Pe urmă vin niște femei, plătesc o taxă nu tocmai modică, se dezbracă și se cufundă pînă la bărbie în amestecul de cafea și ananas.Și ies de acolo mai îngăduitoare cu bărbații lor? Așa nu! Dar că baia aceasta le menține tinerețea și frumusețea, nu-i nici o îndoială — ne asigură domnul Hiromichi Matsui, din Tokyo, autorul năstrușnicei rețete. Rețetă pe care ne-am îngăduit s-o amendăm precum urmează: după baia de cafea neagră, mușai să faceți și o baie cu apă caldă și săpun, altfel, adio frumusețe...

natura sculptează...

...și zău că n-o face cu nimic mai prejos decît unii reprezentanți ai sculpturii academice. De ce să nu admitem, de pildă, că primul ciot (foto 1) maltratat de vînturi și ploi poate fi intitulat «Lebăda neagră», iar cel de-al doilea — «Balaurul cu șapte capete»?! Așa ca să rămînem, oricum, în vecinătatea concretului imaginabil. Altminteri, pentru a fi la modă, o să recunoaștem în prima imagine «Fecioară despletită în pantofi cu șnaururi», iar în cea alăturată — «Concert de cameră pentru ferăstrău, cîmpoi și oală mînuse». Redevenind serioși: aceste glume ale naturii au fost fotografiate în Insula mare a Brăilei.

Fotografii de M. ALEXE

bunica mary și recordul ei personal

Norocul (s-ar fi putut însă să fie și ghinionul) bunicii Mary este că printre cei 14 nepoți ai ei se numără și Peter. Peter fiind un mare specialist în construcția și lansarea de zmeie. Împreună cu frații și verii lui, Peter a hotărît s-o plimbe pe mam'mare cu zmeul. Cu un singur zmeu n-a mers. Atunci au legat șase zmeie în serie, precum pilele unei baterii electrice, au agățat de zmeie un leagăn, în leagăn au pus-o pe bunica, și așa s-a înregistrat primul, poate că și ultimul, record mondial de zbor cu zmeul. Deținătoare: Mary Hardy, 74 de ani, Shurdington, Gloucestershire, Anglia.

O formație folclorică elvețiană a dat recent un concert pe vîrful Elenalp, într-un splendid decor montan, specific elvețian. Auditoriul, precum se vede în fotografie, se compune dintr-o singură persoană, și acesa ocupată pînă peste cap. Dar nu peste multă vreme televiziunea elvețiană va transmite concertul acesta unic, care va încinta deopotrivă ochii și urechile miloanelor de telespectatori.

sunet și imagini

Pe unul din cei doi, care, după toate aparențele, își povestesc anecdote vesele, îl recunoașteți după... coafură: este actorul de cinema Yul Brynner. Ne mai rămîne să vi-l prezentăm pe partenerul său de șuetă: Cyranose, elefant de mare, domiciliat la Marineland, lîngă Los Angeles, S.U.A. Cît cîntărește Yul Brynner presupunem că nu interesează în mod special pe nimeni. Dar poate că doriți să cunoașteți greutatea lui Cyranose; v-o dăm, fără aproximație: una mie opt sute cincisprezece kilograme.

pe toate limbile se rîde la fel

Numeroși cititori solicită redacției revistei «Flacăra» (Piața Scînteii nr. 1) sau Direcției generale ADAS (str. Smîrdan nr. 5) unele amănunte cu privire la asigurările de autoturisme.

Sezonul estival, aflat în plină desfășurare, creează posesorilor de autoturisme numeroase greutăți în ceea ce privește traficul rutier, deși s-au luat și se iau numeroase măsuri care să faciliteze o bună circulație pe drumurile publice. Din păcate, statisticile dovedesc că se mai înregistrează încă multe accidente, unele cu urmări destul de grave.

Lăsînd deci la o parte unele din scrisorile și întrebările adresate telefonic (la 15 42 64) de unii cititori, poștașul ADAS va acorda prioritate întrebărilor privind asigurările de autoturisme.

George Ionescu, București. Vă comunic că, în cazurile în care cu ocazia demontării sau cu prilejul reparației autoturismului au rezultat și alte pagube produse de cauze cuprinse în asigurare, se va întocmi un proces-verbal suplimentar de constatare a pagubelor, cu participarea aceleiași persoane — inclusiv martorii (dacă este posibil) — care a luat parte la constatarea inițială. Bineînțeles, Administrația Asigurărilor de Stat va suporta și pagubele respective.

Marin Rădoi, Iași. Vă interesează amănunte cu privire la modul de stabilire a valorii unor piese înlocuitoare. Cum această întrebare revine în mai multe scrisori, vă comunic, atît dv. cît și celorlalți asigurați interesați, că valoarea reparațiilor, inclusiv costul de înlocuire a părților componente și a pieselor avariate, se stabilește pe bază de acte eliberate de organizațiile socialiste. **«Ce se întîmplă dacă autoturismul a fost reparat într-un atelier particular?»** — întrebați dv. În această situație costul reparațiilor se stabilește pe baza documentației prezentate de cel ce a efectuat reparația, fără însă a se putea depăși — pentru părți componente, piese sau materiale — prețurile de vînzare către populație practicate în comerțul de stat, iar pentru manopera — tariful folosit de organizațiile de specialitate din sectorul socialist.

Titu Dumitrescu, Ploiești. Plătind prima de asigurare cuvenită, orice posesor de autoturism are siguranța că va primi despăgubirile cuvenite, chiar în cazul în care reparațiile s-au efectuat în regie proprie. Îmi solicitați unele amănunte cu privire la modul în care se stabilește costul reparațiilor în astfel de situații. În general, despăgubirile se stabilesc pe baza documentației privind plățile efectiv făcute și avînd în vedere evaluarea stabilită de ADAS, fără însă a se putea depăși — pentru părți componente, piese sau materiale — prețurile de vînzare către populație practicate în comerțul de stat, iar pentru manoperă, tarifele organizațiilor de specialitate din sectorul socialist.

Consider că am lămurit integral problema ridicată de dv. În cazul în care aveți și alte nedumeriri, vă rog să reveniți, fie telefonic (la 15 42 64), fie printr-o nouă corespondență.

Rodica Ilieș, Cluj. Într-adevăr, răspunzînd solicitărilor unor asigurați, Administrația Asigurărilor de Stat a introdus o asigurare facultativă suplimentară a autoturismelor, pentru furt. Deși riscurile cuprinse în această asigurare sînt destul de rare, măsura de prevedere respectivă se impune, mai ales atunci cînd mașina rămîne în diferite locuri de parcare fără nici un fel de supraveghere. În cele ce urmează răspund întrebărilor dv. privind riscurile cuprinse în această asigurare. Iată-le: furtul autoturismului, al unor părți componente sau piese ale acestuia, pagubele de orice fel produse autoturismului ca urmare a furtului sau tentativei de furt a autoturismului, a unor părți componente sau piese ale acestuia, ori a unor bunuri din interiorul lui. Se acordă despăgubiri și pentru pagubele produse încăperii (proprietatea asiguratului) în care se afla autoturismul, ca urmare a furtului prin efracție sau tentativei de furt: a autoturismului, a unor părți componente sau piese ale acestuia ori a unor bunuri aflate în interiorul lui. Alte amănunte privind asigurarea respectivă puteți solicita la orice unitate ADAS sau la inspectorii și agenții de asigurare.

ARCHIMET

ÎNTREPRINDERE DE INDUSTRIE LOCALĂ SIBIU

str. Abatorului nr. 2
telefon 1 37 97

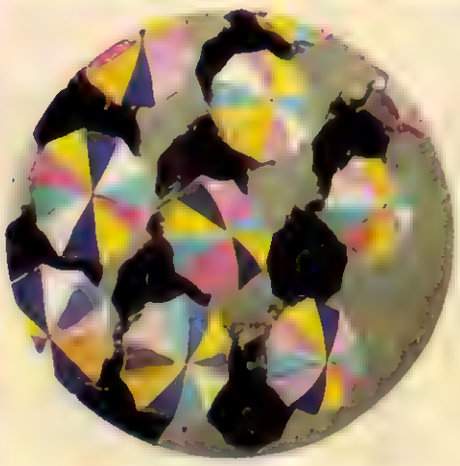

- umbrele înclinabile, mobilier pentru terasă și grădină, precum și diverse confecții la comandă, pentru întreprinderi;
- stilouri mărcile: MINION, CIBIN, RÎNDUNICA, JUPITER, DIPLOMAT, EMMY; pixuri: APOLLO, ELEV;
- din materiale plastice: fire din PVAC pline sau cu inserție textilă, furtunuri din PVC de diferite diametre, pulverizatori SPC-6, duze de aspersiune pentru irigații în sere;
- saltele umplute cu scamă lînă 190 × 90 × 15 cm sau alte dimensiuni, la comandă;

- cearsafuri de pat și de plapumă;
- jaluzele din bumbac și plăci PVC;
- prețuri tip «Moldova» sau «Victoria»;
- marochinărie: curele de ceas, cordoane, centuri cu motive naționale.

Pentru unitățile socialiste se mai pot executa și alte produse la comandă.

ÎNTREPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALĂ DEVA
str. Dr. Petru Groza nr. 20, telefon 1 14 60

Confecționează și livrează pe bază de comenzi ferme următoarele produse:

— diferite tipuri de prelate pentru semiremorci (autotren), autocamioane, autoturisme de teren, autofurgonete și prelate întinse (la mp). Prelatele sînt confecționate din straturi de pînză Panama, Laufer, în combinații cu straturi PVC;

— igheaburi și burlane de scurgere pentru construcții, din tablă zincată;

— nasturi din polistiren și poliesteri,modele și culori diferite;

— piepteni PVC;

— butoni pentru mobilă (din mase plastice): butoni opritori, butoni susținere, suporți bare haine «Irina», suporți bare cravatiere, bucșe-cheI, butoni trăgători, diverse repere;

— bucătării tip ILH—1;

— mese rotunde tip «Brad» și mese pentru televizor și radio;

— cleme pentru cămăși, din mase plastice.

Calitatea produselor confecționate este ireproșabilă iar prețurile sînt convenabile.

Adresați-vă cu încredere secțiilor noastre.

Gama variată de produse satisface orice cerință; solicitați neîntîrziat produsele industriei locale devene.

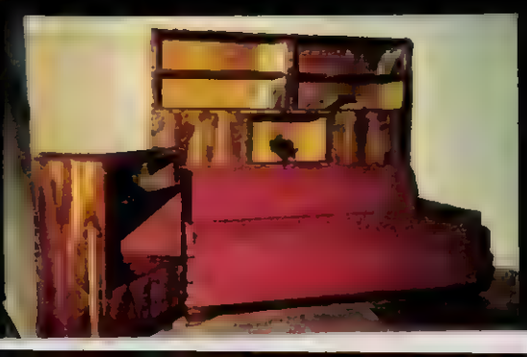

Silviu **BRUCAN**

Guvern și opoziție

Intrarea Angliei în faza decisivă a aderării la Piața comună a generat o viguroasă mișcare opozițională atît în Parlament cît și în afara lui. Pentru guvernul conservator al premierului Heath problema strategică principală este dacă să angajeze marea bătălie politică înainte sau după momentul aderării. Dacă, în ce privește sindicatele britanice, ostilitatea față de aderare este explicabilă, poziția de dată recentă a liderilor laburiști trezește nedumerire și inevitabile zîmbete ironice cu înțeles la toți cei care au memorie — neiertătorul și nemilosul dușman al politicienilor. Trade-unionurile au toate motivele să se teamă de Piața comună, în primul rînd pentru că aderarea va însemna,cel puțin la început, o simțitoare reducere a standardului de viață pentru muncitorul britanic. Asupra acestui lucru sînt de acord și cei mai fanatici «europeni» din Londra, numai că ei argumentează că această consecință negativă va fi vremelnică și de scurtă durată și că ea este absolut minimă ca importanță în raport cu interesele majore de perspectivă care reclamă pasul spre Europa.

Harold Wilson, liderul laburist, devenit peste noapte neîndupleçat și aprig adversar al aderării, acționează potrivit celor mai proaste tradiții ale politicianismului burghez. Ziarele engleze amintesc că n-a trecut decît un an de cînd fostul prim-ministru britanic proclama sentențios că «în momentul în care, după ani de dispute, cei șase sînt gata să șadă la masă cu noi, a-l refuza acum ar însemna să adăugăm un capitol foarte mare și important la istoria ocaziilor pierdute». Acesta era Harold Wilson.

Cît privește pe Callaghan, alt lider laburist devenit adversar înverșunat al Pieței comune, aceeași schimbare la față. Cu puțini ani în urmă, ca ministru de finanțe, el argumenta cu pasiune și convingere că viitorul Angliei pe plan economic va fi disperat dacă nu intră în Comunitatea economică europeană. Acum însă, comentează ziarele, Callaghan își face socoteala că dacă va călări pe valul popular ostil aderării va putea obține locul lui Wilson la șefia partidului.

Un joc oarecum asemănător, deși situația este diferită, are loc în Bundestagul de la Bonn. Liderii creștin-democrați se întrec în critici la adresa politicii de destindere și ieșirii din imobilism, în special în relațiile cu țările din estul Europei, inaugurate de cancelarul Brandt. Deși nu trebuie să fii excesiv de perspicace pentru a-ți da seama că tratatele semnate cu U.R.S.S. și Polonia sînt acte politico-diplomatice ireversibile, liderii opoziționiști speculează stări de spirit înapoiate și fac mărunte calcule de demagogie politicianistă în legătură cu ratificarea acestor tratate. În realitate, este puțin probabil că, dacă ar veni la putere în momentul de față, creștin-democrații n-ar proceda, poate nu chiar cu aceeași hotărîre și convingere, în aceeași direcție politico-diplomatică pe care au apucat-o social-democrații.

„...să se pună capăt vărsării de sînge" ▲

Tinerii pe care vi-i înfățișăm în fotografie sînt piloți americani de la bazele S.U.A. amplasate pe teritoriul Marii Britanii. Ei au prezentat la Ambasada S.U.A. din Londra o petiție purtînd peste 1 000 de semnături pentru a protesta împotriva continuării războiului din Vietnam. «Am procedat în felul acesta fiind convinși că avem dreptate și că singurul lucru care trebuie făcut e să se pună capăt vărsării de sînge» — a declarat unul dintre militarii participanți la mitingul din Hyde Park, care a urmat depunerii petiției.

FOTO

invazia se cheamă „toyota“ ▲

Faimosul «Big Car» american, limuzina uriaşă şi elegantă care reprezenta, pînă nu demult, simbolul prosperităţii explozive şi ostentative, a intrat în penumbră şi riscă să devină desuet, o dată cu modificările ce intervin în actuala configuraţie a raporturilor economico-sociale din S.U.A. Concurentul său cel mai agresiv, automobilul de mic litraj, cucereşte impetuos piaţa. Bossi marii industrii automobilistice americane se află într-un dublu impas: pe de-o parte se văd siliţi să reprofileze structural producţia uzinelor lor în raport cu cererea crescîndă de maşini mici, economicoase, iar pe de altă parte trebuie să facă faţă concurenţei europene şi nipone (numai anul trecut au fost vîndute pe piaţa americană 1 200 000 automobile străine). Imaginea transmisă de agenţia «Keystone» reflectă ritmul în care se desfăşoară penetraţia automobilului nipon în S.U.A. Pe platforme supraetajate, sute de mii de limuzine sînt transportate pe calea ferată, după ce au fost debarcate la Long Beach, în California. În cazul de faţă, invazia se cheamă: «Toyota».

holera face victime

Cei care şi-au părăsit căminele luînd calea pribegiei datorită incidentelor ce au avut loc în urmă cu cîtăva vreme în Pakistanul de Est şi s-au refugiat în India trăiesc o nouă dramă suprapusă mizeriei şi foametei: ameninţarea holerei. Epidemia declanşată de curînd în lagărele de refugiaţi din India din apropierea frontierei cu Pakistanul a şi făcut numeroase victime. Autorităţile indiene au adoptat măsuri pentru a împiedica extinderea epidemiei şi în rîndul locuitorilor Calcuttei.

▼ solidari, pentru dezvoltarea sudului

Piazza del Popolo din Roma a devenit neîncăpătoare pentru mulţimea manifestanţilor. La chemarea celor trei principale centrale sindicale italiene, peste 150 000 de muncitori, ţărani, studenţi, funcţionari din întreaga Italie au participat la o uriaşă demonstraţie — cea mai importantă din cîte au fost organizate vreodată de sindicate în Italia, apreciază observatorii — cerînd reforme de natură să determine progresul economic şi social al sudului Italiei. Într-o impresionantă manifestare de solidaritate, cetăţeni din nordul industrializat şi-au unit vocile cu cei din sudul subdezvoltat, revendicînd crearea de locuri de muncă pentru întreaga populaţie a sudului, salarii egale cu cele plătite în nord, reforme sociale profunde, îndepărtarea mecanismelor care determină perpetuarea înapoierii economice şi a tuturor racilelor sudului italian.

bătălia pentru tezaurul verde

În primele ore ale unei dimineți duminicale m-am amestecat într-un grup de tineri cetățeni ai Hanoiului, care, volubili și bine dispuși, îmbrăcați mai toți în haine de doc ușoare și purtînd pe cap binecunoscuta casketă de pluță denumită odinioară «colonială», se adunaseră pentru a participa la o acțiune de amploare: plantarea de arbori. «Campania verde» datează de un deceniu. Succesul inițiativei, lansată în 1960 cu ocazia Tetului (sărbătoarea Anului nou vietnamez), de președintele Ho Și Min, a depășit așteptările. Locuitorii orașelor, cît și țăranii, au fost masiv atrași la asigurarea succesului acestei acțiuni. Nimic nu e mai edificator decît faptul că în cei zece ani au fost împădurite circa 687 000 de hectare — serviciilor forestiere revenindu-le doar 143 de mii de hectare din suprafețele plantate în acest răstimp.

I-am întrebat pe prietenii vietnamezi cum se explică importanța deosebită acordată astăzi plantării de arbori. Rezum cîteva din spusele lor. Vietnamul, mi s-a spus, beneficiază de condiții particulare pentru dezvoltarea patrimoniului său forestier. Climatul, mărinimos în căldură și umezeală, asigură o dezvoltare impetuoasă celor 11 milioane ha de păduri ale republicii (care reprezintă circa 70% din suprafața teritoriului ei). Mi s-a relevat că dacă în Europa un hectar împădurit cu pin are nevoie de un secol pentru a furniza 2–3 tone de lemn, în Vietnam un hectar plantat cu bambus dă, după numai 4–5 ani, 100 de tone de lemn! Valoarea împăduririlor este însă departe de a se rezuma la sporirea producției de lemn — oricît de importantă s-ar dovedi aceasta. Tornadele din sezonul ploios transportă anual către mare, de pe versanții vietnamezi, circa un milion de tone de materii fertilizante, de care sînt astfel lipsite ogoarele țării. Remediul radical al acestei situații îl constituie tocmai împădurirea masivă a terenurilor aride și stăvilirea, într-o măsură cît mai mare, a aluviunilor antrenate de torent. Președintele Comitetului administrativ al orașului Hanoi, Tran Duy Hung, îmi relata, de pildă, că în zece ani locuitorii capitalei au reușit să planteze peste 11 milioane de arbori, din care aproape un milion de pomi fructiferi.

Dacă te plimbi prin diferitele cartiere ale capitalei nu vei putea să nu remarci această adevărată «nouă generație vegetală» a orașului. Contururile Hanoiului sînt astăzi caligrafiate de o centură de păduri formată din 500 000 de filaoși, iar Fluviul Roșu este străjuit, pe o lungime de 7 km (ceea ce înseamnă practic întregul său curs de-a lungul capitalei), de două șiruri de bambuși tineri.

Corneliu VLAD

Elevi ai unei școli din districtul Gia Kam din apropierea Hanoiului, la o acțiune de plantare de pomi.

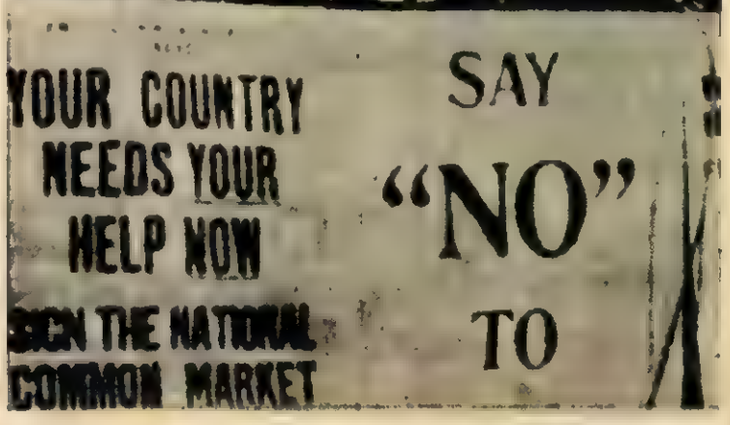

împotriva aderării

Renee Short (în fotografie), deputată laburistă în Parlamentul britanic, se numără printre principalii organizatori ai marșului împotriva aderării la Piața comună desfășurat la Londra — manifestație în cadrul căreia cetățenii britanici au fost chemați să-și pună semnăturile pe o petiție care cere reginei Angliei organizarea unui referendum național în această problemă. În cadrul unei reuniuni a organizației «Campania pentru menținerea Angliei în afara CEE», care a avut loc la Westminster în prezența a peste 3 000 delegați regionali, a fost adresată premierului Heath o petiție semnată de 300 000 adversari ai aderării.

Scena n-a fost surprinsă de fotoreporteri nici pe un drum oarecare, nici chiar cu prilejul unei curse automobilistice — ci la cosmodromul «Cape Kennedy» din Florida. Este momentul scoaterii din hangar — pentru a fi prezentat presei — a «jeep»-ului lunar «Grover» cu care cosmonauții americani James Irvin și David Scott urmează să călătorească pe suprafața Lunii 35–40 km în jurul punctului de aselenizare, față de care se vor afla în permanență la o distanță nu mai mare de 8 km pentru a se putea întoarce la modulul lunar pe jos, în eventualitatea defectării electrovehiculului. În timp ce racheta «Saturn-5» — ce va purta spre Lună, în iulie, misiunea «Apollo-15» — a fost instalată pe rampa de lansare și supusă unor minuțioase verificări, electrovehiculul lunar și-a dat «examenul» într-o regiune de deșert de la gurile lui Rio Grande.

drumul groazei

Pentru trupele colonialiste portugheze orice deplasare prin jungla Mozambicului sau Angolei constituie un drum al groazei. În pofida sporirii cheltuielilor militare destinate acțiunilor de reprimare a mișcărilor de eliberare națională din coloniile africane, în pofida înzestrării de către N.A.T.O. cu armament modern a trupelor colonialiste portugheze — fapt datorită căruia, cum remarca critic ministrul de externe norvegian, Cappelen, la recenta sesiune a Pactului nord-atlantic, «N.A.T.O. se identifică din ce în ce mai mult cu politica colonială a Portugaliei» — luptătorii din unitățile mișcării de eliberare dau lovituri grele trupelor colonialiste care cad în ambuscade, sînt aruncate în aer de minele plasate de «rebeli». Numai din acest convoi, angajat pe un drum în jungla mozambicană din nordul țării, două vehicule au sărit în aer...

cu cărucior în riksdag

Foarte tînărul Erik Sjölund — a împlinit de curînd 6 luni — nu-și va aminti bineînțeles niciodată că a asistat la una din ședințele Parlamentului suedez. Nu numai din cauza vîrstei — care nu e încă o amintirilor — ci și pentru că în tot timpul dezbaterilor a dormit liniștit în cărucior lui. Ce căuta totuși acolo? Britt Sjölund, mama copilului, era foarte interesată de problemele discutate — crearea unor noi locuri de muncă — și, neavînd în grija cui să-l lase, a adoptat, de voie, de nevoie, această soluție insolită.

cronica de trei secunde

ETNA

Etna erupe — și eu nu înțeleg. Firește, e foarte greu să înțelegi de ce și cînd erup vulcanii, ce e în capul lor, în interiorul lor, dar eu nu înțeleg de ce nimeni nu mișcă un deget în fața vulcanului. Populația — scriu ziarele — e cu totul resemnată, ea face inventarul recoltelor compromise și așteaptă o nouă alarmă. Nimeni nu se gîndește să se apere, să intervină pentru a frîna cumva fluviile de lavă: «Lasciamo stare le cose come vano» — să lăsăm lucrurile așa cum vin, e o lege a locului, cu forță chiar de lege. În Italia e interzis, prin lege, să intervi activ sau pasiv împotriva erupțiilor. E o lege veche de trei secole, cînd Catania — amenințată de fluviul erupției — a hotărît să ridice un baraj în calea lavei, dar locuitorii orașului vecin, Paterno, s-au răsculat împotriva catanezilor, căci prin acest baraj fluviul de foc s-ar fi îndreptat spre ei. Acea răscoală a instinctului de conservare s-a dovedit victorioasă, Catania — rămasă fără apărare — a fost pustiită și de un incendiu, și așa a rămas legea în Italia: cînd vulcanul erupe, nu te lupți cu el, îl lași în pace să-și facă de cap, poate că se va alege ceva de capul lui...

Eu nu înțeleg și nici nu am chef acum să mă amestec în afacerile interne ale vulcanilor străini. La urma urmei, cred că nici n-ar fi bine să înțeleg. Nu scrie nicăieri că trebuie să pricepem totul. Să lăsăm unele fenomene neînțelese, să vedem dacă neînțelegînd nu vom ajunge la tot atîta înțelepciune cîtă dobîndim prin atotputernica înțelegere. Din vulcan neînțeles în vulcan neînțeles, s-ar putea să avem deodată o revelație — cum se zice — cutremurătoare.

PAKISTANUL

...De altfel, sîntem foarte deștepți, foarte capabili, n-avem de ce să fim îngrijorați. Prea puțini contestă azi că trăim în cel mai inteligent și mai «capabil» secol din cîte a străbătut omenirea. Sîntem cu capul în cosmos și cu picioarele în adîncul mărilor, dacă nu în lava vulcanilor, dacă nu în alte paste. Sintetizăm raiul și infernul. Creăm piramidal. Existăm fenomenal. Gîndim epocal. Mîncăm anormal. Simțim infinitezimal. Putem inventa mîine nu numai secolul XXI, dar tot mîine, cu puțină bunăvoință, ne putem întoarce, măreți cum sîntem, în evul mediu. Am depășit — zice-se — secolul luminilor, dar, demiurgi, sîntem capabili să menținem în cîteva locuri ale planetei întunericul orînduirii sclavagiste (deși, după cum se știe, a avut și ea luminile ei, dar așa i-a rămas faima...). Sîntem atît de atotputernici și inventivi încît sub ochii noștri, semeni de-ai noștri, nu mai puțini de patru milioane, fug îngroziți de pe un pămînt pe altul, ignorînd granițele, purtînd cu ei holera, boală de groază, boală care a venit peste ei după inundații catastrofale, după un ciclon fără seamăn și după un război fratricid — nenorociri abătute toate într-un singur an, cu o vehemență pe care doar cea mai bătrînă carte, Biblia, a izbutit s-o sintetizeze într-o imagine scrisă. Tragedia pakistaneză — în plin secol XX — e un eșantion de apocalipsă biblică. Ce secol sintetic și atotcuprinzător!

Numai poetul modern se întreabă: «Secol al meu, sălbaticul meu, cine va îndrăzni să te privească în ochi?»

Radu COSAȘU

Agenda

A fost reales în funcția de președinte al Academiei de științe a U.R.S.S. academicianul MSTISLAV VSEVOLODOVICI KELDÍȘ, eminent matematician, activist pe tărîm social și organizator al activității științifice. Numele său e legat de mari cuceriri științifico-tehnice sovietice — realizarea primilor sateliți artificiali ai Pămîntului, primul zbor cosmic al omului, experimentarea stațiunilor sovietice automate trimise spre Lună și alte planete. M.V. Keldîș — de trei ori Erou al Muncii Socialiste, laureat al Premiului Lenin — este președintele Academiei de științe a U.R.S.S. cu începere din anul 1961.

«Sistemul monetar internațional occidental, așa cum funcționează actualmente, nu mai este compatibil cu o dezvoltare economică echilibrată. Sîntem absolut convinși că este necesar ca el să fie modificat» — a declarat guvernatorul Băncii Italiei, GUIDO CARLI, într-un interviu acordat revistei «L'Espresso». Supunînd unui adevărat rechizitoriu mecanismul de plăți în cadrul așazisei piețe a eurodolarilor, specialistul italian în finanțe denunță pericolul inflației în țările vest-europene, ca urmare directă a revărsării fluviului de dolari. Guido Carli consideră că Italia și alte țări importă criza economică din S.U.A. și conchide sugestiv: «Nu se poate naviga avînd în barcă un elefant (dolarul)».

Domînguin redivivus! Mai mult decît un zvon, știrea pare să se confirme. Celebrul toreador JOSÉ MIGUEL DOMINGUÍN, care în urmă cu zece ani a părăsit arena spre a se «dedica» vieții de familie, în compania soției sale (actrița Lucia Bose), a hotărît acum să revină la prima sa pasiune: corida. El își va face zilele acestea reintrarea ca protagonist al unor lupte cu tauri ce vor avea loc pe un stadion din insulele Canare. Costumul de toreador al lui Domînguin a fost confecționat după un model conceput de marele său prieten și pasionat al coridei, Pablo Picasso.

JOHN LINDSAY, primarul orașului New York, a cerut un buget «de supraviețuire» în valoare de 9,13 miliarde dolari pentru a putea asigura buna administrare a metropolei — care, în ciuda prodigiosului său dinamism, nu e suficient de bine întreținută, nu e dotată cu pază, transporturi și servicii sociale corespunzătoare. Primarul New Yorkului a propus de asemeni adoptarea unei «carte a orașelor», care să permită municipiilor cu peste 500 000 locuitori o mai mare libertate în organizarea comerțului și gospodărirea mijloacelor financiare proprii.

Cîntăreața de celebritate mondială MARIA CALLAS, «monstru sacru» al scenei lirice, continuă să-și diversifice activitatea. După ce a apărut pe ecrane în ipostază de actriță, întrupînd-o pe Medeea în filmul lui Pier-Paolo Pasolini, ea intenționează să rezerve din timpul ei și cariere didactice. Cu începere din această toamnă ea va îndruma tineri cîntăreți care studiază la «Julliard School» din New York.

E drept — afirmă criticii — că irlandezul CHRISTY BROWN este infirm, aproape total incapabil să se miște, că a scris cartea «Cel care privește cum trec zilele» (în momentul de față best-seller internațional) folosindu-se de degetele de la un picior. Dar opera în care descrie drama copilăriei lui, chinuită de terribile malformații care nu-l excludeau totuși din viață («căci uneori chiar și a fi exclus e un lux») este viguroasă și fascinantă. Voloarea ei nu constă în condițiile speciale în care a fost scrisă; bătută la mașină cu ambele mîini și cincizeci de cuvinte pe minut, n-ar merita cu nimic mai puțin aprecierea cititorilor.

Azi, în R.P. Mongolă

În locul așezării de iurte din trecut, Ulan Batorul de azi.

Întruchipare a prezentului și prefigurare a viitorului.

Zootehnia nu mai constituie factorul singular al economiei naționale, dar continuă să dețină un loc de prim rang.

De la crestele Altailor pînă în sudul Deșertului Gobi se întinde Republica Populară Mongolă. Pe o suprafață mai mare decît a Franței, Angliei, Spaniei și Portugaliei luate la un loc, un popor însumînd doar ceva mai mult de 1 200 000 oameni a făcut ca în numai cinci decenii această țară să cunoască prefaceri fără precedent în istoria ei. O dată cu revoluția populară, pe calea ce l-a smuls din robia feudală, poporul mongol a făcut un uriaș salt de la sărăcie și întuneric la dezvoltarea economiei și culturii.

Odinioară factorul precumpănitor și singular în economia națională îl constituia creșterea vitelor. Ea continuă să fie și în prezent o ramură economică de bază. Dar nu mai este unica ocupație a araților, care lucrează, cu tractoare, combine și alte mașini agricole, întinse suprafețe devenite cultivabile.

Ceea ce ilustrează însă pregnant prefacerile petrecute pe pămîntul Mongoliei populare îl constituie zecile de întreprinderi industriale apărute în anii realizării planurilor de dezvoltare a economiei naționale și care au devenit parte integrantă a peisajului mongol. Alături de zootehnie și cultivarea pămîntului, industria a început să ocupe un loc din ce în ce mai însemnat în viața Mongoliei, transformîndu-se într-o ramură de sine stătătoare, a cărei parte în producția globală reprezintă aproximativ o treime. Între obiectivele mai importante se numără termocentrala de la Darhan, cu o putere proiectată de 100 000 kW, cele două centrale electrice de la Ulan Bator, mina «Nalaiha» cu o capacitate de 600 000 tone cărbune pe an, exploatarea carboniferă «Sarilgol», a cărei producție este preconizată la un milion tone anual, combinatul pentru construcții prefabricate de la Ulan Bator, fabricile de încălțăminte și pentru prelucrarea pieilor mari și mici, de lînă pieptănată, de confecții etc.

Procesul de industrializare necesită, în mod firesc, personal calificat. Mii de arați au devenit acum lăcătuși, electricieni, mecanici, șoferi ș.a. În țara în care în urmă cu jumătate de veac aproape întreaga populație era analfabetă, fiecare al cincilea locuitor studiază în prezent într-una din cele 760 școli generale și medii, facultăți. La acestea s-ar mai putea, desigur, adăuga multe alte realizări de ordin cultural și social. Și toate la un loc îți sugerează imaginea profundelor transformări petrecute pe acest pămînt în cele cinci decenii ale revoluției populare. Înfăptuiri cărora li se vor adăuga cele viitoare — așa cum au fost ele jalonate pentru următorul cincinal în Raportul prezentat de tovarășul Jumjaaghiin Țedenbal la recentul Congres, al XVI-lea, al Partidului Popular Revoluționar Mongol, ce și-a desfășurat lucrările în ajunul gloriosului semicentenar.

Constantin BONDOC

memento

Prezentat de: Traian STOICA (carte) Vlad MUȘATESCU (disc) Cornel BOZBICI (plastică) Podica POP (teatru) Magda MIHĂILESCU (cinema) E. DASCĂLU (muzică și televiziune)

carte

● **Academicianul de lungă și mereu reînnoită tinerețe, Victor Eftimiu, e prezent în librării cu volumul de poezii: Cosmos** (Editura Eminescu).

● **Colocviu critic** (opera durabilă). O carte care închide între copertele ei răspunsurile unor prozatori, poeți, critici, la un chestionar alcătuit de Editura Eminescu din opt întrebări referitoare la unele probleme ale actualității noastre literare. Apariția cărții a trecut până acum cam neobservată, lucru ce ne miră, deoarece se află aici unele răspunsuri incitante la discuții și clarificări. Participă la acest «colocviu»: Ion Dodu Bălan, Nicolae Balotă, Eugen Barbu, Nina Cassian, Liviu Călin, Ovid S. Crohmălniceanu, Ștefan Aug. Doinaș, Ion Ianoși, Alexandru Ivasiuc, Adrian Marino, Aurel Martin, Ion Negoițescu, Alexandru Piru, Cornel Regman, Al. Rosetti, Paul Schuster, Szamler Ferenc, Virgil Teodorescu.

● La Editura Minerva a apărut volumul al doilea din **Opere** de Șt.O. Iosif. Ediție îngrijită, comentarii și bibliografie de Ion Roman

● Romanul **Anotimpul pierdut** de Anișoara Odeanu a apărut în colecția «Romanul de dragoste» a Editurii Eminescu.

● La Editura Cartea Românească, Emil Manu Ingrijește culegerea de versuri inedite, variante și călmăciri: **Banchetul meu**, de Ion Minulescu. Remarcăm Postfața, semnată de criticul-editor, pentru unele contribuții utile înțelegerii evoluției poetului.

● În cartea **Personalismul francez**, autorul ei, Gh. Vlăduțescu, monografiază respectivul curent filozofic pe baza extragerii acelei «l'idée maitresse» din opera fiecărui component reprezentativ. Metoda, declarată de autorul însuși, a condus la o imagine cuprinzătoare a fenomenului spiritual cercetat (Editura științifică).

● În colecția Meridiane a Editurii Univers semnalăm apariția următoarelor cărți de proză: **Fructele iernii** (roman, Premiul Goncourt) de Bernard Clavel (în românește de Elis Bușneag, prefațat de Dan Hăulică); **Vară neagră** (roman) de Eric Westphal (traducere de Iosif Petran); **Întâlniri de dragoste** de Corrado Alvaro (povestiri, 2 vol., în românește de Aurel Covaci).

● Tot la aceeași editură, **Karel Čapek** (1890–1938) e prezentat cu comprehensiune de C. Barborică.

cinema

● **De ce te părăsește bărbatul?** Reîntîlnire cu Manuel Summers (Fata în doliu), reprezentant destoinic al noii generații de cineaști spanioli, continuator talentat al tradițiilor umorului negru. În distribuție: Alfredo Lando, Laly Soldevilla, Esperanza Roy, Ingrid Garbo, Patty Sheppard, José Luis Coll, Emilio Laguna.

● **Treci pragul.** Adolescența, primele răspunderi și opțiuni, într-un film amenințat de didacticism. Regie: Richard Viktorov. Interpreți: Evgheni Karelskih, Irina Korotkova, Konstantin Koskin, Natalia Riciagova, Iuri Fisenko, Ara Babadjanian.

● Nu pierdeți aceste documentare, remarcabile prin puterea lor expresivă: **Cuțitul** (Titus Mezaros), **Școala românească de matematică** (Zoltan Terner, Claudiu Soltescu)

● Mari cineaști pe ecranele noastre: Elia Kazan (Splendoare în iarbă), Grigori Kozințev (Regele Lear), François Truffaut (Domiciliul conjugal), Sidney Pollack (Și caii se împușcă, nu-i așa?).

● Jacques Charrier, care după «Sirocco» al lui Miklos Jancso și-a îngăduit o lungă pauză, își reia activitatea. Printre altele, va finanța primul lung metraj al lui Jean-Michel Barjol: **Numai una** (titlu provizoriu). Pentru realizarea acestui film, Charrier a obținut acordul câtorva actori cu nume grele Johnny Halliday, Bernadette Lafont, Elisabeth Wiener, Jean-Pierre Léaud, Christian Marquand, Pierre Clémenti.

Bernadette Lafont

plastică

● **Al 8-lea Salon internațional de artă fotografică.** Artiști fotografi din 54 de țări expun 1 300 fotografii alb-negru și color, precum și diapozitive. Pentru prima oară în cadrul salonului este organizată și o expoziție de materiale și aparataj fotografic, produse ale unor firme din Elveția, R.F. a Germaniei, Italia, Japonia, Ungaria și România (Dalles).

● **Tania Bailliayre** expune la «Simeza» 30 de acuarele și o serie de gravuri și desene. Excepțind cele câteva flori și portrete, celelalte lucrări sînt impresiile unei pasionante observatoare a naturii, care notează sau rememorează sentimental, oprindu-se asupra privelиștilor insolite sau a unor locuri «romantice» prin poezia lor vegetală («Jazul», «Sălcii în amurg» etc.).

● **Alexandru Ionescu Lungu** — artă decorativă. Obiectele spațiale și cele decorative își au sorgintea în folclor. Dominante în expoziția sînt podoabele-bijuterii. Artistul se dovedește a fi un creator inspirat, cu ample resurse imaginative și cu un spirit de modernitate evident, mai ales în colierele sale, unde pornind de la structuri simple, prin combinări succesive, realizează montaje spectaculoase (Galateea).

● **Balog Lajos** — acuarele. Motivele care domină ecranele le-am întîlnit și în precedenta expoziție (1968). Variații pe aceeași temă, ele sînt îmbogățite cu alte valențe lirice, la care se adaugă acum noi priviri asupra peisajului de pustă sau montan. O reducție succesivă a impresiei pînă la sinteza structurilor — iată drumul de la realitatea naturii la cea a artistului. Aceste peisaje, cu incandescența lăptoasă a cerului terorizat de nori, cu insule vegetale țopite în fluiditatea atmosferei, cu culmi de munte și copaci scăldați de o maree delicată a luminii, sînt metafore în care consistența formelor se topește în transcrierea delicată și în transparențele culorilor (Simeza).

● H. Frank: «La început a fost scandalul». O carte care istorisește un «război de 100 de ani» dus în culisele și saloanele artei, ai cărui eroi principali sînt celebrii negustori de tablouri: Durand Ruel, care deschide în 1839 un magazin a cărui principală activitate, pe atunci, consta în locația unor picturi «pentru o singură seară» (!) și a cărui activitate a dărîmat ultimele bastioane ale picturii pompieriste; apoi A. Vollard, Kahnweiler ș.a., care au impus pe piața internațională, la începutul secolului, noile tendințe; în sfîrșit, noii «manageri» ai artei, printre care americanul A. Barr și olandezul W. Sandberg, strategi cu faimă în această bătălie pentru arta modernă (Editura Meridiane).

● Cu ocazia «Zilelor Eminescu», la Botoșani s-a deschis expoziția **Mariei Dima.** Cele aproape 50 de lucrări sînt inspirate din opera eminesciană.

● Modarco S.A. Un nume care va reține atenția artiștilor europeni. Prima societate pe acțiuni, care va fi cotată la bursele din Londra și Luxemburg, a fost înființată de doi colecționari elvețieni și doi bancheri. Ea își propune să cumpere opere de artă, să le asigure conservarea, să facă schimburi, să împrumute și să le vîndă. Pictura a devenit, se pare, cel mai stabil și mai rentabil plasament financiar...

disc

● Orchestra de cameră a Filarmonicii din Cluj, condusă de Mircea Cristescu, formație tînără și entuziastă, ne oferă o prețioasă performanță de stil cameral, interpretînd «Simfonia nr. 28 în Do major KV 200» și «Simfonia nr. 30 în Re major KV 202» de W.A. Mozart. Un Mozart încă italienizant, încercînd să realizeze o sinteză a rodnicei influențe primite în călătoria sa din Peninsula Italică (ECE-0523/ ST-ECE-0524).

● Un disc de o certă valoare artistică: «Moldova» (din seria «La horă-n sat»), realizat cu contribuția Orchestrei «Plaiurile Bistriței», dirijată de Aurel Iancovici, și soliștilor Ion Drăgoi (vioară) și Ilie Surugiu (trompetă). Ne sînt înfățișate aspecte dintre cele mai diverse ale folclorului moldovenesc, pornind tocmai din părțile nordice, ale Dornelor, și pînă la jocurile din ținutul Vrancei (EPD-1262).

● Citîm cîteva titluri de pe discul interpretei Titiana Mihali: «Mireasă, cununa ta», «La Sfînta Marie mare», «Inimioară cu dor multe», «Doamne, Doamne, rău îi doru», «Toată lumea-ar vrea să mor» și «Cucule, pasăre mîndră». Toate aceste bijuterii dovedesc înclinația cîntăreței pentru prelucrarea măiestrită a fiecărei fraze. Acompaniază Orchestra George Vancu (EPD-1272).

muzică

● **Astă seară la Filarmonică, al doilea concert al dirijorului grec Theodor Vavayannis:** Fantezie și Fugă de Bach — Mitropoulos; Concert nr. 2 pentru pian și orchestră de Saint Saëns (cu **Sofia Cosma**); Adagietto din Simfonia a V-a de Mahler; Simfonia a II-a de Borodin.

● Iată și programul viitorului concert al Filarmonicii (25 iunie, Ateneu): Concertul pentru orchestră de Anatol Vieru; Mignon, un lied de H. Wolf; Recitativ și Arie din «L'enfant prodigue» de Debussy; Șeherazada, trei poeme pentru voce și orchestră de Ravel, Simfonia a III-a de Brahms. Dirijează **Mircea Cristescu**; solistă — cîntăreața franceză **Colette Herzog.**

● După un fel de prevacanță (două joi la rînd în studioul din str. Nuferilor a domnit liniștea), formațiile simfonice ale RTV ne spun la revedere pînă la toamnă. Așadar, Orchestra de studio (dirijor **Carol Litvin**) și corul RTV (dirijor **Aurel Grigoraș**) încheie stagiunea de concerte 1970–1971 cu opera «Andrea Chénier» de Umberto Giordano. Remarcabile prezențe solistice: **Nicolae Herlea, Cornel Stavru, Maria Slătinaru, Zenaida Pally,** «decanul» **Nae Săcăreanu, Dorothea Palade, Corneliu Finățeanu** ș.a. (24 iunie).

● Dublu recital în studioul Ateneului la 22 iunie: pianistul **Remus Manoleanu** (Brahms, Albeniz, Ravel) și violoncelistul **Mirel Iancovici**, acompaniat de pianista **Anca Rachmuth** (Bach, Reger, Debussy).

● Cvartetul «Muzica»: **George Hamza** — vioara I, **Constantin Costescu** — vioara II, **Rudolf Lang** — viola, **Robert Sladek** — violoncel, interpretează cvartete de Haydn, Beethoven, Bughici (23 iunie, sala mică a Palatului).

teatru

● Teatrul de stat din Ploiești a prezentat în premieră pe țară piesa lui Al. Popescu «Myraball», avînd în distribuție o invitată de prestigiu: Dina Cocea. Regia îi aparține lui Harry Eliad și decorurile lui Vintilă Făcăianu.

● După succesul pe care l-a avut în interpretarea Teatrului de nord-Satu Mare, secția maghiară, monodrama lui Kocsis István «Amurgul lui Bolyai Janos» a fost înscenată și de Teatrul din Tg. Mureș, secția maghiară.

● Un spectacol dovedind o matură gîndire artistică și deosebită inventivitate în exprimarea scenică a realizat Studioul I.A.T.C. cu adaptarea nuvelei lui C. Negruzzi «Lăpușneanul», în regia lui Dan Micu. Un interpret excelent, Ștefan Velniciuc, se detașează din colectivul de altfel remarcabil al tinerilor actori studenți.

● Un atractiv spectacol pentru copii, «1, 2, 3, 4... ce-a văzut Radu la teatru» de Alecu Popovici, în regia colorată a lui Gh. Mileticeanu, a realizat Teatrul dramatic «G. Bacovia» din Bacău.

● Teatrul de nord-Satu Mare, secția maghiară, ne anunță o nouă premieră cu piesa lui G.B. Shaw «Casele domnului Sartorius», în regia lui Kovacs A. și scenografia lui Aurel Cordea. Din distribuție amintim: Boer Ferenc, Nadai Istvan, Elekes Emma, Korcsmaros Jenő, Kiss Imre, Dioszegy Ivan, Anna și Tompa Attila.

televiziune

REPORTAJ, DEZBATERI, OPINII. Emisiunea Stop-cadru, ancorați ca de obicei în actualitate, aduce vorba despre unele chestii precum: aspecte negative în remunerarea invențiilor, despre reparațiile de locuințe, despre cantinele-restaurant (luni). Primele două file din Blocnotesul lui Eugen Mandric confirmă așteptările (marți). Rubrica confruntări discută despre marketing, cu competența determinată de personalitatea participanților: ministrul Cornel Burtică, prof. Costin Murgescu, ing. Mircea Pupăză, Constantin Fota (miercuri). «Opinia dv.» — rubrică de dezbateri literar-artistice, propune o discuție pe tema activității editurilor în domeniul traducerilor (joi). Emisiunea Punct-contrapunct racolează nume de prestigiu. Joi: Grigore Moisil (Valoarea științei) și Dan Iordăchescu (Identificarea artistului cu rolul).

Zenaida Pally

MUZICĂ. «Pastorala» — cea de-a șasea Simfonie a Titanului de la Bonn. În ciclul «Simfonii de Beethoven» (duminică). Un concert al cărui punct de atracție este Gheorghe Zamfir, naistul virtuos, consacrat de Marele premiu «Charles Cros». Își dau concursul cunoscuți interpreți de muzică de cameră (marți). Orchestra simfonică din Leningrad și dirijorul Evgheni Mravinski (duminică). Cu o întîrziere cam deruțantă, vedem filmul realizat de TV la cel de-al cincilea Concurs și festival internațional «George Enescu» (luni). Opera este și ea prezentă în programele muzicale ale săptămînii cu «Mireasa vîndută» de Smetana: Maria Șindilaru, Elena Pop, Corneliu Finățeanu, Ion Stoian, Valentin Loghin ș.a. (marți). Festivalul de la Newport (IV) prezintă în continuare pagini antologice de jazz (marți).

TEATRU. «Negustorul de ochelari» de Tudor Arghezi și «Petiția» de Tudor Mușatescu — la emisiunea Antologia umorului (joi). «Logodnicele aterizează la Paris» («Boeing Boeing») — de Mark Camoletti, în cunoscuta interpretare: Florin Piersic, Matei Alexandru, Ioana Bulcă, Ileana Stana Ionescu, Catița Ispas, Eva Pătrășcanu (simbătă).

FILM. «Morcoveața» la Telecinemateca, un film de Duvivier, cu Harry Baur (miercuri). «Les années folles» (Anii nebuni), faimoasă peliculă documentar-artistică de istorie a anilor interbelici (vineri). Și tot pe linia «noutăților», noul roman foileton de luni: «Mizerabilii» de Victor Hugo, cu Harry Baur și Charles Vanel.

ȘTIINȚA. Avînd în vedere că asupra existenței vieții pe alte planete plutesc încă încertitudini, emisiunea «Univers XX» reia tema, probabil că fără intenția s-o și elucideze (vineri).

DIVERTISMENT. Subrubrica «Magazin» a rubricii Postmeridian promite: Ion Băieșu, Amza Pellea, Margareta Pîslaru și alte minunății (duminică). «Sîmbra oșenească», manifestare folclorică de proporții (duminică). Doina Badea într-o poștă surpriză. Să vedem! (joi).

SPORT. O rubrică cam pauperă săptămîna asta. Vedem doar meciul de fotbal «U» Cluj–Dinamo (duminică).

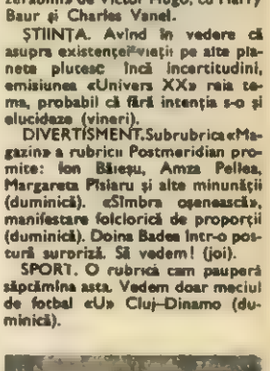

Eva Pătrășcanu

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul pronosport nr. 25, etapa din 20 iunie 1971

I «U» Cluj–Dinamo	1x2
II Petrolul–C.F.R. Tim.	1
III «U» Craiova–Progresul	1
IV Steaua–C.F.R. Cluj	1
V Jiul–Farul	1, x
VI U.T.A.–F.C. Argeș	x, 2
VII Steagul roșu–Poli	1
VIII Poiana–Metrom	1
IX Progresul Br.–Polit. Gl.	1
X U.M.T.-Olimpia S.M.	1
XI C.S.M. Sibiu–Polit. Tim.	x, 2
XII Corvinul–C.F.R. Arad	1
XIII Minerul Anina–Crișul	x, 2

FLACĂRA-ALBUM

F
26
71
FLACARA
ANUL XX
NR. 838
26 IUNIE 1971

CU SENTIMENTE DE
ȘI PR

În timpul convorbirilor oficiale dintre delegațiile de partid și guvernamentale ale Republicii Socialiste România și Republicii Democrate Vietnam.

Publicăm, în aceste pagini, imagini din timpul ultimelor două etape ale vizitei delegației de partid și guvernamentale române, condusă de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, în țările socialiste ale continentului asiatic. Ele ilustrează, elocvent, primirea călduroasă făcută solilor poporului nostru de către populația R.D. Vietnam și a R.P. Mongole, sentimentele de stimă și prietenie manifestate de acestea față de oaspeții români. Întîlnirile și convorbirile avute de delegația de partid și guvernamentală română, condusă de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, cu președintele TON DUC THANG, cu delegația de partid și guvernamentală a R.D. Vietnam, condusă de tovarășul LE DUAN, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului celor ce Muncesc din Vietnam, desfășurate într-o atmosferă cordială, de stimă și înțelegere tovărășească, au dat expresie hotărîrii comune de a lărgi și a aprofunda în continuare relațiile dintre cele două partide, pe baza principiilor marxism-leninismului și internaționalismului proletar, de a întări și dezvolta relațiile de prietenie și colaborare pe multiple planuri între Republica Socialistă România și Republica Democrată Vietnam.

Membrii delegației de partid și guvernamentale române, condusă de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, au fost înconjurați cu sentimente prietenești, cu caldă ospitalitate și de către conducătorii de partid și de stat ai Republicii Populare Mongole, de poporul mongol. Vizita delegației române, întîlnirile și convorbirile avute cu delegația de partid și guvernamentală a R.P. Mongole, condusă de tovarășul JUMJAAGHIIN TEDENBAL, prim-secretar al C.C. al Partidului Popular Revoluționar Mongol, președintele Consiliului de Miniștri al R.P. Mongole, au evidențiat noi posibilități de dezvoltare a colaborării multilaterale dintre partidele și țările noastre. Ca și vizitele în celelalte țări socialiste din Asia, vizita în R.P. Mongolă constituie o contribuție la cauza generală a socialismului și păcii.

Din primul și pînă în ultimul moment al vizitei pe pămîntul vietnamez, delegația română s-a bucurat de o primire deosebit de călduroasă din partea populației R.D. Vietnam.

STIMĂ RECIPROCĂ
ETENIE

O caldă strîngere de mînă pe aeroportul din Ulan Bator.

Aspect de la întîlnirea protocolară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a soției sale, tovarășa Elena Ceaușescu, a tovarășului Ion Gheorghe Maurer și a celorlalți membri ai delegației române cu tovarășul Jumjaaghiin Țedenbal, soția sa, Anastasia Filatova Țedenbal, cu tovarășul Jamsaranghiin Sambu și cu alți conducători de partid și de stat mongoli.

◀ Cu urale și ovații a fost întîmpinată apariția oaspeților români în portul Haifong.

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

De cîteva zile Bucureștiul găzduiește o amplă expoziție a realizărilor în construcția socialistă a Republicii Populare Chineze. Este cea mai mare manifestare de acest gen organizată anul acesta peste hotare de R.P. Chineză. Pe o suprafață vastă, de 3 500 mp, mii de vizitatori urmăresc sugestive panouri, grafice și fotografii, care demonstrează dinamica dezvoltării economiei chinezești, machete și imagini cu aspecte din transformările structurale petrecute în agricultura țării. După cum este și firesc, industria, cu cele mai variate ramuri ale ei, este bogat reprezentată. Se fac remarcate, printre altele, rezultatele industriei constructoare de mașini. Sînt în acest sector mașini electrice și electronice de mare rafinament tehnic, cum ar fi calculatorul numeric transistorizat, tip D.J. S-7, microscopul electronic DXA etc., aparate ce demonstrează înaltul stadiu atins de tehnica și știința din R.P. Chineză. Mașini de cele mai diferite tipuri, tractoare, machete înfățișînd uriașul pod de la Nankin peste fluviul Iantzi, remarcabilă victorie a constructorilor chinezi, sînt doar cîteva dintre punctele de mare atracție ale expoziției, elocventă dovadă a multilateralei dezvoltări a economiei și industriei Republicii Populare Chineze.

Sfîrșit de an universitar. Pentru cei ce în această vară își iau rămas bun de la «Alma Mater», un ultim efort, o încununare a cinci ani de studii laborioase: lucrarea și examenul de stat. Fotografia noastră surprinde munca de finisare la «opera prima» într-un atelier al Institutului de arte plastice «Nicolae Grigorescu».

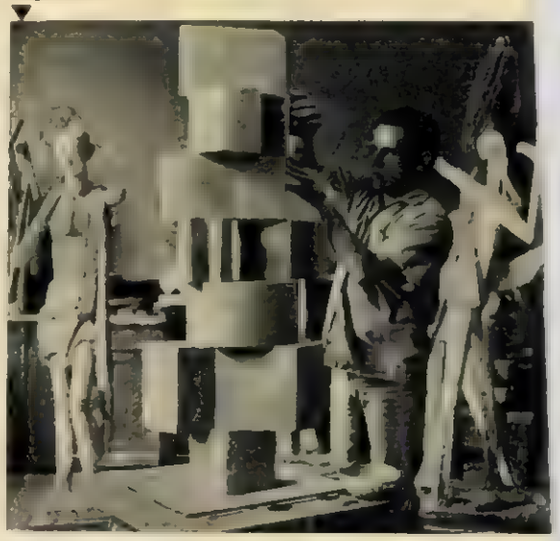

la ordinea zilei: bătălia recoltei

Bătălia pentru strîngerea recoltei e în plină desfășurare. Primele vești indică începutul recoltării orzului într-o serie de județe din sudul țării. Astfel, în județele Teleorman, Timiș, Olt, Dolj, timpul călduros a grăbit ritmul de coacere a orzului încît, la ora cînd scriem aceste rînduri, cîteva mii de hectare — cifra crește mereu din zi în zi — au și fost recoltate. Este o perioadă propice, avînd în vedere timpul favorabil din ultimele zile. De aceea, este necesar ca să se lucreze cu maximum de randament și eficiență. În aceste momente, se poate afirma, fără exagerare, că fiecare oră contează! Pentru succesul bătăliei recoltei, a cărei amploare va crește vertiginos în următoarele zile — în alte și alte județe care urmează să înceapă secerișul — este necesar în primul rînd o folosire cît mai intensă și judicioasă a mașinilor agricole. Agricultura noastră dispune la ora actuală de un parc de mașini

O REALIZARE DEOSEBITĂ A ENERGETICII ROMÂNEȘTI

Centrala electrică de termoficare Palas-Constanța, cu o putere instalată de 100 MW, alimentează cu căldură și energie electrică orașul Constanța și industriile sale. **Toate** *agregatele primare au fost construite la noi în țară, centrala constănțeană putînd astfel fi considerată drept prima construcție de acest gen în întregime românească. Se prevede o extindere cu un turboagregat de 160 MW, de asemenea fabricat în țara noastră.*

conferința mondială a energiei

La 28 iunie își începe lucrările la București a 8-a Conferință Mondială a Energiei, cu tema: «Progresul în punerea în valoare a energiei, în particular prin utilizarea complexă».

Conferința Mondială a Energiei are scopul să promoveze o concepție științifică în valorificarea rațională a resurselor energetice, în introducerea energiei pe o scară mai largă în slujba societății, în găsirea formelor optime de energie utilizabile.

Alegerea României ca gazdă pentru această importantă manifestare constituie o recunoaștere internațională a realizărilor sale în domeniul energetic. Se știe că țara noastră a cunoscut ritmuri de creștere în domeniul energetic dintre cele mai mari din lume, obținînd totodată importante succese în domeniul valorificării complexe.

Astfel, în ultimele două decenii puterea instalată a sporit cu 6 600 MW, adică de circa 20 de ori, producția de energie electrică cu circa 33 miliarde kWh, adică de peste 17 ori, producția de căldură cu 40 200 Gigacalorii, adică de peste 23 ori, iar lungimea rețelelor electrice a crescut de peste 80 ori. Este interesant de subliniat, în acest context, că pe plan mondial se realizează în medie o dublare a producției de energie electrică la fiecare interval de 10 ani, țara noastră realizînd această dublare la 5-6 ani.

Prin activitatea creatoare depusă în domeniul planificării și analizei sistemului energetic, în construcția de centrale hidroelectrice și termoelectrice, linii electrice de înaltă tensiune și stații de transformare, în țara noastră s-a format o adevărată școală energetică românească, care se distinge nu numai prin proiectarea unor obiective energetice remarcabile, dar și printr-o concepție tehnico-științifică proprie.

Ședințele de lucru ale Conferinței Mondiale a Energiei se vor desfășura între 28 iunie și 2 iulie. Din partea țării noastre vor lua parte la lucrări 500 de delegați din toate instituțiile și întreprinderile interesate în probleme de energetică. Numărul participanților străini va fi de circa 2 500 persoane. Acest număr impresionant face din această conferință probabil cea mai vastă reuniune științifică internațională care a avut loc vreodată în România.

COPERTA NOASTRĂ

Rachetele românești ale deceniului 8.

Fotografie de S. STEINER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1. Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică:
V. OLAC

— Fată-ne evadați din ceea ce nevastă-mea numește «cercul vicios al stadioanelor și bodegilor bucureștene!»..

(107 000 tractoare, circa 39 000 combine C1 și C2, 2 000 combine autopropulsate etc.) care-i permite să realizeze cele mai complexe lucrări într-un termen rapid și de o calitate ireproșabilă. Pentru aceasta se cere însă o repartizare cît mai judicioasă a acestor mașini și a mecanizatorilor, să se asigure piese de schimb, suficiente și de bună calitate, o bună organizare a muncii, îndrumare și control permanent. Încă în această lună va începe și recoltatul grîului. În caz de ploaie — este posibil ca sfîrșitul lui iunie să fie capricios din acest punct de vedere — este necesară luarea de măsuri rapide care să protejeze cerealele recoltate. Se recomandă folosirea de spații de depozitare uscate, folii de polietilenă, prelate etc. pentru acoperirea grîului recoltat și rămas încă pe cîmp sau în spații deschise.

Concomitent, munca de întreținere a altor culturi, precum și însămînțările, trebuie să se urmeze cu strictețe. Numai astfel, unind efortul intens cu prevederea, vom putea face ca 1971 să fie un an agricol bun! (În fotografie, la stațiunea experimentală Caracal, jud. Olt, a început recoltarea orzului.)

Platforma industrială Pantelimon se îmbogățește cu o nouă unitate de anvergură, Fabrica de blocuri ceramice, intrată recent în probe tehnologice. În faza finală, întreprinderea va produce anual 30 000 000 blocuri ceramice. Încă în august se preconizează a se produce o cantitate impresionantă de cărămidă de cele mai diferite tipuri. Un argument, să sperăm, în favoarea impulsionării activității de pe șantierele de construcții de locuințe și industriale

Ineditul nu-l veți găsi nici în decorul de stînd, nici în privirile ciobănașului ce amestecă laptele, ci în destinația produselor acestei «secții» a cooperativei de consum din comuna Balcani, județul Bacău. Stîna furnizează brînzeturi proaspete și preparate specifice bufetelor din susul văii Trotușului. Inițiativă valoroasă, dacă ne gîndim că regiunea devine o tot mai căutată zonă turistică.

Moment de mare tensiune pentru Figaro! S-a consumat recent cel de-al X-lea Concurs național de frizerie și coafură, sub patronajul UCECOM. Etapa finală a reunit pe artiștii de prestigiu ai coafurii și tunsului «plastic». Se cer digitație, fantezie, gust, rafinament. O bucă aranjată într-un anume fel poate însemna, ca în oricare artă, consacrare sau desființare! Au cîștigat reprezentanții Bucureștiului și să convenim că juriul a fost de data aceasta de o sfîntă imparțialitate.

teze și paranteze

de Aurel BARANGA

MARIETTA

Fenomen al naturii, Marietta Sadova, Marietta, cum îi spun toți cei ce o cunosc și o iubesc, sfidează și înfrînge legile fatale ale biologiei: la o vîrstă și după o activitate artistică prodigioasă ce i-ar da dreptul la odihnă, această fanatică îndrăgostită a teatrului, cumul de energii veșnic renăscute, e prezentă, într-o singură stagiune, pe trei scene diferite, din trei colțuri ale țării, unde regizează trei spectacole, drame sau comedii, cu trei colective felurite, în care descoperă talente, stîrnește vocații, deștelenește inițiative adormite sau propune proiecte grandioase, irealizabile la prima vedere, dar pe care această artistă inepuizabilă, înverșunată, nebiruită, cu neputință de domesticit, le duce la capăt cu o îndărătnicie dezarmantă.

Prin camere de hotel, în trenuri, între o repetiție de zi și una de noapte, vede schițele de decoruri ale unui scenograf debutant, citește o piesă, are viziunea unui spectacol nou, proaspăt și îndrăznet, visează deschiderea unui studio de poezie — cine știe să spună versuri ca Marietta? — rectifică dicția aproximativă a unui actor talentat, dar neinstruit, — cine cunoaște meseria asta mai bine ca Marietta? — își redactează mental caietul de regie al viitorului ei spectacol în care crede, pe care îl «vede», fără de care nu-și concepe viața. Am trecut prin această lume înscrîind în palmaresul meu moral biruința de a o fi cunoscut.

Ei bine, Marietta e singurul om de teatru care în treizeci de ani de colaborare nu mi-a vorbit niciodată de trecut. Pentru ea timpul n-are decît o singură dimensiune: *a viitorului.* O convorbire cu Marietta la începutul unei stagiuni sau la sfîrșitul ei n-are decît un singur punct la ordinea de zi: ce va face, ce vom face. Femeia asta de o sănătate fizică mică, ființa asta veșnic suferindă, n-are alt subiect de discuție: ce să jucăm, cum să jucăm, unde să jucăm, cu cine să jucăm.

Restul, vorba marelui Will, e tăcere.

Că a crescut zeci de regizori, ce rost mai are să sublinieze tapul, cînd foștii ei elevi și-au luat cu mult zborul îngăduindu-și nu numai dreptul la notorietate, dar și la amnezie? Că au ieșit din mîinile ei sute de actori astăzi aplaudați pe toate scenele țării, de ce să-și mai aducă aminte, cînd toate țin de domeniul trecutului? La vîrsta tinereții inepuizabile, Marietta n-are memorie: numai proiecte.

De aceea, nu cunosc o voluptate intelectuală mai mare decît o întîlnire cu ea, desfășurată după ritual: «Ce-ai mai scris? Cînd îmi citești?» Și din clipa aceea, ochii ei, în care se scaldă toată incredibila adolescență, adorabilă, a lumii, capătă o strălucire fără pereche. Fiindcă nu vede nimic din tot ce poate să constituie un motiv de tristețe sau de deziluzie, de blazare sau de scepticism, de însingurare sau abandon, de oboseală sau de demisie în fața vieții.

Fenomen al naturii, fenomen al biologiei învinse, prezența fizică a Mariettei e un dar făcut omului fiindcă existența ei tonică, stenică, optimistă, expresie a puterii fără margini cu care e înzestrată ființa umană, dă curaj tuturor slăbiciunilor și speranțe tuturor ezitărilor.

— Ce mai faci, Marietta?

— Cînd îmi citești?

Cînd mă gîndesc c-aș fi putut trece pe acest pămînt, mînat de atîtea nevoinicii, fără s-o cunosc, mă apucă, retrospectiv, spaima.

După un calcul preliminar, în România vor exista pînă la sfîrșitul acestui an aproape 357 000 cadre cu studii superioare sau 1 749 la 100 000 locuitori.

UTILIZAREA MUNCII SOCIALE ÎN PERSPECTIVA CINCINALULUI 1971-1975

de conf. dr. Petre BURLOIU

Utilizarea judicioasă a muncii sociale reprezintă una dintre direcțiile cardinale ale dezvoltării multilaterale a societății noastre socialiste. Partidul Comunist Român apreciind-o drept o problemă capitală încă de la Conferința Națională din anul 1945.

Structura economiei noastre, bazată pe proprietatea socialistă asupra principalelor mijloace de producție, precum și caracterul planificat al dezvoltării economiei naționale au permis atît planificarea ritmurilor de dezvoltare a diferitelor compartimente ale industriei cît și desfășurarea unei politici consecvente de repartizare teritorială a forțelor de producție.

Dacă comparăm venitul național realizat în anul 1970 cu cel din 1950, constatăm că acesta a crescut de 6 ori. Acest indicator sintetic este foarte grăitor. El caracterizează deopotrivă creșterea potențialului nostru economic cît și posibilitățile care s-au creat pentru creșterea nivelului de trai al populației. La obținerea acestei realizări, desigur, au contribuit mai mulți factori dintre care cei mai importanți sînt aplicarea consecventă a politicii de industrializare a țării, crearea economiei unitare prin transformarea socialistă a agriculturii, creșterea populației de la 16,3 mil. în 1950 la 20,4 mil. în 1970, adică cu 25,1%, modificările calitative intervenite în structura populației prin dezvoltarea învățămîntului și a culturii. În spațiul restrîns de care dispunem ne vom limita la unul dintre acești factori, și anume la modificările calitative intervenite în structura populației.

Vom reaminti în primul rînd marile etape parcurse de poporul nostru în ridicarea nivelului său cultural și de instruire școlară: lichidarea analfabetismului, generalizarea învățămîntului de 7 ani în 1961, trecerea în același an la învățămîntul general și obligatoriu de 8 ani, iar apoi, în 1968, trecerea la învățămîntul obligatoriu de 10 ani. Concomitent s-au dezvoltat toate tipurile de școli care au pregătit cadrele necesare dezvoltării economiei naționale.

Față de 6,5% din populația țării cu peste 4 clase primare în anul 1930, s-a ajuns la ultimul recensămînt din 1966 la 19,6%. La 100 000 de locuitori în 1930, 809 locuitori aveau studii superioare. La recensămîntul cadrelor din 1968, numărul acestora a crescut la 1 372. Dar în această privință lucrul cel mai important îl reprezintă schimbarea structurii pregătirii cadrelor cu studii superioare. În trecut, predominau specialitățile juridice, filologice, istorice, teologice ș.a. În prezent, structura învățămîntului superior, orientat spre asigurarea cadrelor necesare producției, s-a modificat după cum urmează:

	1938 1939	1948 1949	1970 1971
Total:	**100,0**	**100,0**	**100,0**
— Tehnic (incl. agronom)	**13,1**	**26,1**	**35,3**
— Economic	**5,5**	**17,0**	**13,8**
— Medico-farmaceutic	**12,5**	**20,6**	**6,5**
— Universitar-pedagogic	**63,0**	**31,6**	**42,2**
— Artistic	**5,9**	**4,7**	**2,2**

Rezultă clar orientarea pronunțată spre învățămîntul superior tehnic.

În 1938, România burghezo-moșierească dispunea doar de 9 000 de ingineri, dintre care 1 897 erau ingineri agronomi și medici veterinari. În marea lor majoritate erau utilizați ca ingineri de întreținere, reparații și pentru funcții tehnico-economice în aparatul de conducere. O mică parte era folosită în proiectare, întrucît construcția de mașini era aproape inexistentă, iar proiectarea altor procese tehnologice, de asemenea.

În 1971, datorită înaltului grad de dezvoltare a învățămîntului nostru superior, economia națională va beneficia de o promoție

de 142 absolvenți la 100 000 locuitori, ceea ce va situa țara noastră înaintea multor țări europene cu învățămînt superior dezvoltat și cu tradiție îndelungată în acest domeniu. Învățămîntul nostru tehnic superior va da în 1971 o promoție de 50,8 ingineri la 100 000 locuitori, ceea ce va situa țara noastră printre țările cu cel mai dezvoltat învățămînt superior tehnic din lume.

După un calcul preliminar, în România vor exista, la sfîrșitul anului 1971, aproape 357 000 de cadre cu studii superioare sau 1 749 la 100 000 locuitori față de 1 372 în anul 1968.

Peste 85% din cadrele medii și superioare existente astăzi în economia națională sînt cadre formate după eliberare, profilate după nevoile de dezvoltare a economiei naționale.

O atenție deosebită s-a acordat repartizării teritoriale a instituțiilor de învățămînt în raport cu dezvoltarea forțelor de producție, respectiv cu profilul economic din fiecare zonă a țării. Avem școli profesionale și tehnice pe lîngă marile întreprinderi, învățămînt superior repartizat pe aproape toate profilurile principale în toate zonele, ceea ce ușurează accesul la învățătură și repartizarea în producție.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Expunerea la adunarea solemnă închinată sărbătoririi semicentenarului Partidului Comunist Român, referindu-se la rolul pe care l-a jucat învățămîntul în utilizarea socială a muncii și în progresul nostru general, a precizat că «între marile cuceriri ale orînduirii noastre socialiste se înscriu și locul cel mai de cinste realizările în domeniul formării cadrelor de muncitori calificați și tehnicieni, de ingineri, economiști și alți specialiști, ridicarea a zeci de mii de conducători ai activității economice și sociale. Acestui fapt îi datorăm în primul rînd succesele în făurirea socialismului în patria noastră».

Politica de înnobilare a structurii calitative a cadrelor va continua și chiar se va intensifica în cincinalele următoare. Cu aceeași ocazie, conducerea partidului a prezentat perspectiva trecerii în viitorul destul de apropiat la generalizarea liceului și la intensificarea dezvoltării învățămîntului superior.

Concomitent cu continuarea acestei mari acțiuni de instruire a noilor generații, Partidul Comunist Român a pus anul acesta în fața generațiilor deja formate, aflate în activitate, necesitatea menținerii și a perfecționării pregătirii, pentru a putea face față exigențelor sporite ale societății moderne, determinate de dezvoltarea continuă a științei și tehnicii. Aplicarea cît mai justă a Legii privind perfecționarea pregătirii profesionale a lucrătorilor din unitățile socialiste preocupă pe toți oamenii muncii care au primit cu multă satisfacție și interes această măsură. În același context se înscrie, ca o măsură de stimulare pentru continua perfecționare a cadrelor, proiectul de lege, pus recent în discuție publică, privind încadrarea și promovarea în muncă a personalului din unitățile socialiste de stat. În acest proiect, un accent deosebit se pune pe pregătirea fiecăruia atît la încadrare, cît și pentru promovarea ulterioară. Prin înmînucherea criteriilor de încadrare și promovare în muncă, statul nostru socialist oferă perspective de promovare clare, ceea ce va constitui un factor mobilizator în perfecționarea continuă a cadrelor. Prin menținerea ritmului ridicat al dezvoltării învățămîntului, prin perfecționarea permanentă a pregătirii cadrelor aflate în activitate și prin justa aplicare a criteriilor de încadrare și promovare în muncă, vom realiza, pînă la sfîrșitul acestui cincinal, nu numai creșterea numărului de salariați cu 1 milion, dar și o substanțială îmbunătățire calitativă a tuturor cadrelor, care ne va permite să îndeplinim și să depășim nivelul planificat al creșterii productivității muncii.

În 1938 România dispunea doar de 9 000 ingineri, dintre care 1 897 ingineri agronomi și medici veterinari. În 1971 învățămîntul nostru tehnic superior va da o promoție de 50.8 ingineri la 100 000 locuitori, ceea ce va situa România printre țările cu cel mai dezvoltat învățămînt superior tehnic din lume.

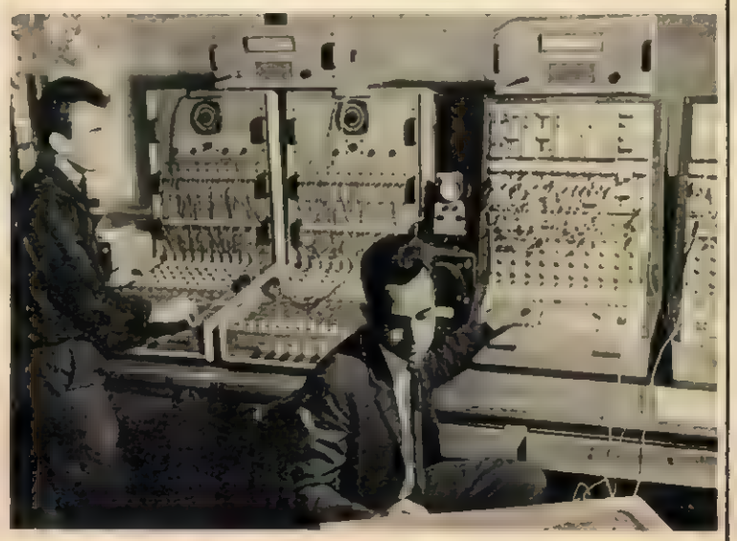

Cu asemenea laboratoare moderne, destinate studiului științific al limbilor străine, au fost dotate numeroase facultăți și institute de învățămînt universitar din țară.

NU

de Henri WALD

Orice afirmație presupune o negație. Înainte de negație nu există nici afirmație. Prima vorbă cu adevărat cuvînt pe care o rostește copilul este «nu!» și tot «nu» este cuvîntul care marchează trecerea definitivă a antropoidului în om. Omul este rezultatul celei mai mari răzvrătiri din istoria materiei. Inventînd unealta și vorbirea, omul a reușit să nege natura și să afirme cultura. În natură nu există decît atracție și repulsie. Negația și afirmația sînt instrumentele culturii. Omul este singura ființă care a izbutit să-și folosească membrele și gura nu numai pentru a asimila natura, dar și pentru a o contrazice. Cu ajutorul uneltei și al vorbirii, oamenii au depășit adaptarea la natură și au început transformarea ei, au ieșit din biosferă și au început făurirea noosferei. Prin materialitatea sa, omul face parte, evident, din natură, însă, prin spiritualitatea sa, el a depășit natura și i-a adăugat cultură. Prin om, lumea a căpătat cea de-a doua dimensiune a ei: *spiritualitatea*. Puterea spirituală și nu cea biologică i-a permis omului să domesticească natura și să-i dea rosturi omenești.

Spiritul s-a ivit din opoziția omului față de natură. Spiritul este un act de împotrivire. Însă spiritul nu neagă natura în mod absolut. Negînd, el afirmă. Fără afirmație, negația degenerează în negativism. Spiritul refuză să rămînă la oglindirea senzorială a fenomenelor pentru a reflecta esențe din ce în ce mai profunde, refuză să rămînă legat de prezent pentru a prospecta un viitor din ce în ce mai îndepărtat, refuză să rămînă în preajma concretului pentru a făuri abstracții din ce în ce mai înalte, refuză să rămînă la realizările dobîndite pentru a progresa din ce în ce mai mult. Spiritul este cea mai înaltă formă de manifestare a neîmpăcării omului cu ceea ce există deja.

Spiritul nu se reduce la rațiune, la formele logice ale gîndirii, ci este procesul prin care aversiunile și aspirațiile omului se transformă în idei. Spiritul este «cîmpul» care se formează între activitatea senzorială și cea intelectuală a omului. Geneza lui începe din clipa în care omul reușește, cu ajutorul mijloacelor de producție și de comunicare, să se distanțeze de fenomen, de prezent, de concret și să mențină realitatea la o depărtare crescîndă. Spiritul nu vine din altă lume, ci este produsul dedublării acestei lumi în natură și cultură, produsul luptei pe care o poartă omul împotriva mediului său înconjurător. Puterea omului asupra mediului crește o dată cu «cîmpul» spiritual care se întinde și se extinde între experiență și intelect. Istoria culturii n-ar fi existat dacă omul n-ar fi «văzut» cuțitul de cremene într-o piatră necioplită și forța metaforică a vorbirii în strigătele de alarmă. Cu cît intelectul «pricepe» mai mult din ceea ce «percepe» experiența, cu atît este mai mare puterea spiritului asupra materiei.

Opoziția dintre om și natură generează spiritul, dar ceea ce permite spiritului să înțeleagă lumea este *unitatea* dintre natură și om. Dominarea evenimentelor presupune cunoașterea legilor. Omul nu poate nega decît fenomenele. Esențele trebuie aflate. Ignorarea esențelor lasă practica umană să distrugă natura și o abate de la construirea culturii.

Mai gravă este însă ignorarea unității dintre mijloacele tehnice și scopurile morale. Trecem printr-un moment istoric în care creațiile omului tind să nege omul însuși. Omul contemporan este silit să controleze cu o atenție mereu sporită însăși negația prin care s-a format. Trebuie negat urgent dezechilibrul ivit între supradezvoltarea puterii materiale a omului și subdezvoltarea puterii sale spirituale.

WEEK-END ÎN BUCUREȘTI

Text: Mihai MÎRZA Fotografii: Elena GHERA

Fără a apela la ajutorul computerului — acest factotum al zilelor noastre — și fără a ne încîlci în date statistice, oricît ar părea de curios, putem cu ușurință traduce în cifre neologismul «week-end». La prima vedere, afirmația aceasta, reali chiar, nu pare a avea prea multă importanță. Dar să nu anticipăm. După o socoteală bălbească, duminicile reprezintă aproximativ a șaptea parte dintr-un an (365 : 52 = 7,...); dacă mai adăugăm și jumătatea de zi liberă a fiecărei sîmbete, week-end-ul nostru obișnuit poate fi exprimat în fracția $\frac{1,5}{7}$, în care numitorul este anul, iar numărătorul, sfîrșitul de săptămînă. Deci, 1,5:7 = 0,214... Adică, 21,4% din fiecare an reprezintă la 10 ani: 2,14 ani, la 20 de ani: 4,28 ani etc. Mai clar spus: fiecare om în 25 de ani de activitate minimă are aproximativ 5 ani și jumătate numai week-end. De aici putem deduce implicațiile economice și sociale ale week-end-ului într-un oraș cu aproape două milioane de locuitori cum este Bucureștiul.

Bucureșteanul get-beget se dovedește tradiționalist și, în această privință, reușește să aclimatizeze și pe numeroșii noi bucureșteni pe măsurile ce se stabilesc pe meleagurile Dîmboviței, solicitați de cerințele dezvoltării impetuoase a Capitalei. Ca și cu zeci de ani în urmă, bucureșteanul se desprinde cu greu de oraș, preferînd să-și petreacă timpul prin locuri îndrăgite și umblate de înaintașii săi. Calea Victoriei, bulevardele, străzile comerciale, muzeele, restaurantele, ștrandurile, șoseaua, bîltrînul Cișmigiu, Grădina botanică, Băneasa, teatrele, noile artere și monumente sînt tot atîtea locuri de plimbare și agrement.

Desigur, sînt destul de numeroși cei care pleacă în excursii prin organizațiile de turism sau cu mașinile personale dar, totuși, bucureșteanul rămîne un cetățean căruia îi place să se destindă în propria-i urbe. Și dacă la sutele de mii de bucureșteni adăugăm zecile de mii de turiști

(Continuare în pag. 11)

Monte Carlo. Acest nou local din inima Capitalei s-a deschis pe același loc și păstrează aceeași denumire ca cel pe care-l vizitau bunicii noștri.

Bucuriile sînt aceleași la orice vîrstă.

Frumoasa terasă a aeroportului Băneasa. Oare vom relua în acest an zborurile de agrement?

Campingul Băneasa cu cele 15 căsuțe și 20 de corturi se dovedește prea mic în sezonul de vară. O veste îmbucurătoare de ultimă oră: se preconizează extinderea lui cu încă un hectar.

Cînd canicula se face simțită, nici malul Herăstrăului nu ajunge.

Nuferii se pot întîlni nu numai la Snagov, ci și în Parcul Herăstrău.

Week-end-ul trebuie să satisfacă și publicul, și comerțul.

De ani de zile șahiștii au locul lor bine stabilit în Cișmigiu.

Fiecare se descurcă cum poate.

WEEK-END ÎN BUCUREȘTI

«Atențiune, în această zonă este interzis dezbrăcatul și scăldatul în lac, contravenienții vor fi amendați». Dar dacă nu sînt destule ștranduri pe cine amendăm?

din țară și de peste hotare ce sosesc să ne cunoască Capitala, putem estima răspunderea economică și administrativă ce apasă pe umerii municipalității-gazdă. Bucureșteanul are astăzi aproape 40 de muzee, numeroase expoziții, peste 20 de parcuri și grădini, zeci de cinematografe, case de cultură, teatre, cluburi, biblioteci, sute de restaurante și bufete, locuri apropiate de agrement, ca: Băneasa, Cernica, Pasărea etc. — un noian întreg de posibilități de agrement la îndemînă, în care chiar și lui îi vine greu să aleagă și să se descurce, cu atît mai mult vizitatorilor dinafară.

De aici rezultă necesitatea organizării temeinice a exploatării turismului în Capitală. Este nevoie de cîteva puncte — în primul rînd în Gara de Nord și în centrul orașului — de informare și servicii: atît pentru cei veniți din provincie, cît și pentru bucureșteni. Aceste oficii ar trebui să ofere programe generale și tematice de o zi, două sau mai multe, pentru grupuri, familii și chiar individuale. Să poată rezolva oricărui solicitant orice cerere: de găzduire, de bilete pentru spectacol sau manifestări sportive, de mijloace de locomoție, de bilete pentru circuit, de pliante, broșuri, suvenire specifice; să poată obține informații în orice domeniu: chiar adresa unui prieten, a unui post sanitar, a unui restaurant cu specific cu posibilitatea de rezervare a mesei.

Dacă într-o sîmbătă după-amiază sau într-o duminică dimineață facem o plimbare la șosea sau într-un parc, dacă ne plimbăm cu barca sau mergem la strand, prima dificultate nu se datorează serviciilor, ci aglomerației. E firesc. Dacă ținem seama de cele arătate la început, și anume că Bucureștiul are aproximativ 2 milioane de locuitori și fiecare bucureștean aproape 80 de zile de week-end anual și că o bună parte din locuitorii Capitalei se agrementează în localitate, este normal ca toate amenajările existente să fie suprasolicitate. Iată dar de ce apare Bucureștiul încă insuficient dotat cu ștranduri și parcuri; iată de ce Băneasa se dovedește neîncăpătoare afluenței publicului. Această stare de lucruri reclamă soluții, soluții care cer cheltuieli. Dar trebuie să ținem seama că, în același timp, situația oferă și posibilități extrem de largi pentru realizarea de beneficii. Nu ar fi oare timpul să dăm curs practicii obișnuite de marile municipalități din alte țări care parcelează terenurile din iurul orașelor pentru construcții de mici cabane în care orășenii să-și poată petrece week-end-ul? Nu ar fi avantajos, totodată, să mai amenajăm locuri ca Dumitrana sau noi ștranduri? Oare cartierele noi — ca Drumul Taberei, Berceni, Giurgiului — nu ar putea avea niște parcuri dotate cu unități comerciale și mici terenuri sportive care să fie exploatate cu beneficii? Dacă s-ar realiza proiecte din care să nu lipsească eficiența economică, am putea înscrie tradiționalismul bucureșteanului pe o traiectorie în care să-și folosească și mai agreabil repausul de la sfîrșit de săptămînă.

Și cinematografele par insuficiente. Sau sînt?

Punctul zoologic de la Băneasa a început a fi neîncăpător chiar pentru pensionarii lui.

-CÎND V-AȚI BUCURAT ULTIMA OARĂ? -DE CE?

de Viorica CIORBAGIU

Recunosc: cele două întrebări pot să denote, dacă nu o intolerabilă indiscreție, cel puțin o idee cam... insolită. Riscînd orice fel de reacție, pregătită fiind pentru orice calificativ, am adresat întrebările din titlu unui număr de peste 50 de tineri (mai ales) și adulți. Dintr-o firească pudoare, nu am intrat în detalii privind conținutul bucuriilor. La Liceul «Mihail Sadoveanu» din București, am solicitat răspunsuri scrise, dar nesemnate, de la elevii clasei a XII-a F.

Pauza abia se terminase; era înaintea orei de geografie. Cînd mi-am formulat rugămintea, toate fețele adolescenților din bănci au căpătat o expresie vecină cu consternarea. Se părea că cer un lucru cu mult mai dificil decît, să zicem, desenarea automată a celei mai complicate hărți. Totuși, la intervenția directorului și după garantarea anonimatului, în cîteva minute am adunat 27 foi de caiet cu 27 de răspunsuri. Judecînd că timpul de gîndire pentru «extemporal» a fost extrem de scurt, nu i-am pus la îndoială spontaneitatea...

Siguranță și incertitudine

«NU M-AM BUCURAT NICIODATĂ»

Dacă aș fi găsit hîrtiuța, undeva, întîmplător, aș fi ghicit în autorul acestor slove triste un om pe de-a-ntregul măcinat de deziluzii. Un om care după ani mulți de viață și încercări sterile își rezumă existența în resemnata concluzie: «Nu m-am bucurat niciodată». Dar fără să-i știu numele, fără să știu dacă e fată sau băiat, sînt sigură că pe foaia liniată a scris aceste cuvinte «definitive» un adolescent de 17–18 ani, în ultima clasă de liceu. Cine poate să creadă în adevărul unui asemenea răspuns? Cine își poate imagina că la această vîrstă nu percepi existența bucuriilor? Am pus deoparte «exemplarul» anonim.

Lectura celei de-a doua hîrtii, apoi a următoarelor cîteva, mi-a procurat o senzație atît de incredibilă, încît mi s-a părut că nu citisem bine. Și le-am luat iarăși la rînd: «Nu m-am mai bucurat de mult timp, așa că nu-mi mai aduc aminte», «Nu știu, în orice caz e cam prea mult de atunci ca să-mi aduc aminte», «Poate m-am bucurat dar nu-mi amintesc», «Nu îmi aduc aminte. E prea mult de atunci», și, în sfîrșit, un ritos: «Nu m-am bucurat».

Dacă aș fi adunat răspunsurile după ordinea așezării elevilor în bănci, puteam să bănuiesc că au copiat, copilărește, unul de la altul. Dar similitudinea trebuie căutată, se pare, într-o zonă mai profundă. Și iar stau și mă întreb: să fie vorba despre nesinceritate? Sau dacă nu, cîți ani pot trece pentru un adolescent, dintr-a XII-a, fără să aibă măcar o singură bucurie.

Îmi amintesc, bunăoară, de prima zăpadă adevărată din iarna acestui an. S-au bucurat copiii și părinții lor și chiar vatmanii, care puteau bănui perspectiva unor drumuri mai grele. Oameni în toată firea s-au bătut cu bulgări și i-am văzut pe mulți încercînd alunecușul unei fîșii de gheață. Trăirea asta simplă și omenească (și atîtea altele asemenea) să-i fi ocolit, anume, pe... blazații noștri liceeni? Eu una refuz să cred! Mai curînd, pot admite că se bucură fără să știe ori că au pretenții cu mult mai mari față de accepția obișnuită a acestui sentiment (totuna?). Am citit, de curînd, o reflecție a Silvanei Mangano: „Oamenii nu știu să trăiască. Dovadă este că doar atunci cînd li se întîmplă ceva rău spun: «Așa e viața!»“ Această evocare mi s-a amestecat, acum, printre gînduri. Evident, nu întîmplător. Și totuși mi se pare nedrept din partea mea sau a oricui să-i acuze pe tineri că nu pot să deslușească binele din viață. Cel obișnuit, cel de toate zilele. Voi reveni la această nedreptate...

BUCURII NESENTIMENTALE

Pentru dezamăgirea pe care am resimțit-o citind cele dintîi răspunsuri, mi s-au oferit, în compensație, cîteva eșantioane mult mai apropiate de verosimil. Unul dintre interlocutori scrie că s-a bucurat în acea zi cînd un profesor i-a anunțat că va lipsi de la oră, săptămîna viitoare. Altul reține ca memorabilă data cînd a fost, cu niște prieteni, la «Monte Carlo» în Cișmigiu (?). Două recente scrisori, un cadou, spectacolele «Cine se teme de Virginia Woolf?» și «Sonatul lunii» au fost declarate ca fiind ultimul prilej de bucurie. Din 27 de răspunsuri, unul singur vorbește, însă, despre bucuria dragostei. (Am ghicit

În căutarea unui răspuns...

că este o fată, pentru că: «Duminică m-am împăcat cu prietenul meu».) În rest, parcă toți ceilalți elevi și eleve dintr-a XII-a F s-ar fi jurat să nu aibă nimic de-a face cu această «slăbiciune» sufletească. Un elev sau o elevă scrie că nu ține o contabilitate precisă a bucuriilor (bine face), dar că atunci cînd le are, ele se referă la o satisfacție oarecare. Și precizează că, în orice caz, nu este de natură sentimentală. Scurta introspecție dictată de cele două întrebări are drept rezultat, în alt caz: «Cred că o bucurie adevărată, în ultimii ani, a fost intrarea în liceu. Celelalte, mărunte, nu cred că pot fi socotite ca atare». «Necunoscutul referent» se «apără», ca și cel dinainte, ca și cum cineva l-ar bănui că e lipsit de consistență. Într-un fel sau altul, cu o singură excepție, toți au aerul că socotesc dragostea ca pe un lucru neserios, nedemn de ei. Multe se schimbă pe lume în zilele noastre, știința și tehnica modifică reperele cu o iuțeală amețitoare. E greu de acceptat, însă, că la 17 ani ori 18 ani nu te mai poate ajunge săgeata lui Cupidon. Minunat lucru, în general, să fii invulnerabil, dar dacă la această vîrstă nu-ți tresare inima de neliniștea și bucuria dragostei — iată un lucru într-adevăr trist. Și iar mă încăpățînez să cred că nu-i adevărat.

«MĂ BUCUR TOT TIMPUL!»

Întrebările din titlu le-am adresat și unor cunoscuți mai vechi sau mai noi, oricum unei categorii de interlocutori care și-au declinat identitatea.

— Cînd v-ați bucurat ultima oară? — am întrebat-o și pe scriitoarea Henriette Yvonne Stahl.

— Azi-noapte.

— De ce?

— Am descoperit că o mîhnire este urmată, invariabil, de o bucurie.

— Abia acum ați descoperit asta?

— Bucuria este o problemă atît de importantă încît aș îndrăzni să spun că încerc să o dezleg de totdeauna și o voi face pînă în cea din urmă clipă a vieții mele.

Ruxandra Ioanid are 14 ani și jumătate, este elevă în clasa a VIII-a la o școală generală din București și în anul VI la o școală de muzică. Cînd am cunoscut-o mi-a mărturisit că se va căzni să-l ajungă pe idolul ei — Pablo Casals. (Și ea cîntă la violoncel.) N-am mai văzut-o de vreun an și acum, cînd am întrebat-o... «Oi Mă bucur în fiecare zi! Cînd îmi iese bine un exercițiu, cînd mă joc sau merg la un film sau...»

Horia Barna (12 ani), elev într-a VI-a: «Cînd m-am bucurat ultima oară? Cum adică? Mă bucur în fiecare zi!»

Mă reîntorc la extemporalele clasei a XII-a F. Înainte de a pleca, directorul liceului mi-a cerut să le răsfoiască. După cîteva clipe mi le-a înapoiat cu un oftat reținut «Știu că mulți dintre tineri (mă refer la elevi) nu se bucură. Și asta, în mare parte, pentru că au tot ce-și doresc foarte ușor. Prea li se oferă, fără nici o rezistență, ceasuri de aur și alte recompense costisitoare pentru cel mai normal lucru din lume: o notă bună sau un examen absolvit (pentru care, aceiași părinți au cheltuit sume importante cu meditatorii). Aș putea să vă spun nenumărate cazuri de acest fel...»

Vrînd-nevrînd, mă văd obligată să coroborez aceste ultime opinii. Poate că, într-adevăr, nu poate să rîdă, în chip autentic, decît un om serios, după cum nu se bucură decît acei care se pot și întrista. Mă feresc, însă, cu toată sinceritatea să trag o concluzie, chiar dacă se sprijină pe opiniile altora. Să nu mă bănuiți de prudență sau de lașitate. Vă promiteam, în rîndurile de mai sus, că voi reveni la nedreptatea care li s-ar face tinerilor, dacă cineva i-ar acuza că nu știu să se bucure. Am să încerc să mă explic. Sînt și eu convinsă că printre adolescenți bîntuie un soi de blazare (mimată?). Dar nu pot fi făcuți ei răspunzători dacă disprețuiesc (sau se prefac) bucuriile obișnuite, de toată ziua ori pur și simplu nici nu-și dau seama cînd și de ce se bucură. Adolescența nu poate fi posomorîtă, prin definiție. Atunci să ne întrebăm cinstit, cinstit de tot: cine alterează disponibilitatea firească pentru bucurie a adolescenților? (Nu în sens global, bineînțeles.)

CLASA A XII-A F SE... RĂZGÎNDEȘTE

Rîndurile de mai sus au aerul unei încheieri. Așa este, într-un fel; reportajul era gata să intre în revistă. Și pe mine mă tot muncea îndoiala: dacă nu-i adevărat? Dacă întrebările n-au fost luate în serios și apelul la sinceritate neînțeles pe de-a-ntregul? Așa că mi-am luat șpaltul și am făcut un nou drum la Liceul «Mihail Sadoveanu». Prietenii mei dintr-a XII-a F aveau oră de dirigenție. Cu îngăduința profesoarei-diriginte le-am citit reportajul, așa cum arăta pînă la cel din urmă subtitlu. Apoi i-am lăsat să-mi judece reflecțiile inspirate de cele 27 de răspunsuri anonime, scrise de ei, la întîlnirea anterioară. A doua ediție a «extemporalelor» (tot 27), referindu-se, de fapt, la aceleași întrebări, avea un text aproape de nerecunoscut. Dacă spațiul mi-ar îngădui, aș fi tentată să reproduc totul, cuvînt cu cuvînt. Din păcate...

«Am răspuns că nu-mi aduc aminte cînd m-am bucurat ultima oară. După ce ați plecat mi-am adus aminte. Era o zi urîtă, eram într-o dispoziție cam albastră și nu mi-a plăcut, pe moment, întrebarea. Azi e soare și primăvară, și mă bucur».

Un alt «interlocutor» anonim face, de asemenea, o mărturisire: „... Cred că răspunsurile noastre au fost date fără să fie cît de cît gîndite, ci doar «ca să scriu ceva pe hîrtie»."

Toată clasa a XII-a F (acum sînt deja absolvenți!) pare că se cam... răzgîndește. Aproape din toate hîrtiuțele reiese, mai mult sau mai puțin transparent, un fel de mea culpa. „Cred că era firesc să vă contrarieze răspunsurile unor «puști» de 18 ani, care pretind că nu se bucură niciodată, care mimează apatia..." O atitudine de-a dreptul cavalerească este dezvăluită de elanurile unui elev sau ale unei eleve:

«...Aș încerca prin aceste rînduri să ne reabilităm — adică să reabilitez clasa noastră. Poate concluziile ar fi fost altele dacă nu am fi luat în glumă un lucru atît de serios...»

Vreo două-trei răspunsuri înfierează graba de a te bucura pentru orice nimic, un «subiect» recunoaște că, uneori părinții grăbindu-se cu atențiile, viața li se pare, adolescenților, deșartă și lipsită de sens. Cineva recunoaște că tinerii sînt blazați și mă invită să descopăr cauzele (?). Manuscrisele inegale, foile rupte din caiete, respiră totuși «aer de viață, de primăvară». În consecință: «Eu cred că cel mai bun lucru ar fi un fel de răspuns (n.n. — al lor, adică, la reportajul sus-amintit) care să apară, dacă nu o dată cu el, măcar la cîteva zile după. Îmi pot da și numele, n-am de ce să mă feresc — Teodorescu Radu». Sugestia lui Radu s-a potrivit cu intenția noastră.

Deci, în loc de-a doua încheiere, un ultim citat: „... să știți că acest reportaj în avanpremieră a reușit să mă impresioneze și cred că trebuie publicat pentru ca și alți tineri, la rîndul lor, să mediteze asupra noțiunii de «a te bucura», așa cum reportajul m-a făcut pe mine să meditez în acest moment".

Ca autor, vă mărturisesc și eu că m-am bucurat foarte tare pentru că m-am dus și a doua oară să întreb clasa a XII-a F despre bucurii.

Confruntarea celor două momente ale întîlnirii cu cei 27 de adolescenți ridică, evident, unele întrebări privind sinceritatea, labilitatea părerilor, justificarea momentelor de frondă ori de autentică neliniște pe care le poate resimți un tînăr de 17–18 ani, mai ales în fața unui prag hotărîtor în fața lui: intrarea în facultate sau într-o profesiune. Cred că nimeni nu-și poate lua răspunderea să decreteze într-o chestiune atît de gingașă. Totuși, invitația la comentarii rămîne deschisă"

literare

de Valeriu CRISTEA

VASILE BĂRAN:

cuptorul de ars cărămidă

Cu toate că nu-și îndeplinește promisiunea — aceea de a fi un roman — *Cuptorul de ars cărămidă* de Vasile Băran se citește cu plăcere, în primul rînd datorită calităților de povestitor ale autorului. O povestire spusă cu voluptatea de a povesti este în realitate de la un cap la altul tot acest pretins roman (povestirea domină încă romanul la noi, semn de nematurizare, fapt ce nu ne împiedică însă s-o gustăm ori de cîte ori reușește să se înscrie cu adevărat în condiția genului). Personajul principal, principal înainte de toate pentru că el este cel care relatează, se află în perioada trecerii de la vîrsta puberală la adolescență. De aici probabil acea luminozitate secretă (remarcată și de N. Balotă) a narațiunii. Pe retina unui ochi proaspăt întîmplările satului se înregistrează cu o anumită frenezie. La gura cuptorului de ars cărămidă, flăcările ațîță imaginația, stîrnesc amintirile (cea mai mare parte a narațiunii e retrospectivă). Satul evocat aici, cu țărani deștepți și orășenizați (pentru a sublinia cît de puțin îl afectează o anumită întîmplare unul dintre el pronunță chiar *jamanfiș!*), îmbățoșați de fiece succes repurtat în procesul de desprindere din cadrele vechii vieți rurale, descinde din schițele lui N. Velea. Dar atmosfera generală e alta. Povestirea, cu ceva umor, cu ceva candoare, izbutește să sugereze admirabil (cu riscul dispersiunii însă) acel clocot al «evenimentelor majore» — insesizabil pentru un străin — care umple existența zilnică a satului. Gura povestitorului se identifică în volubilitate (și uneori și în maliție) cu gura satului: sînt consemnate infidelități conjugale, înmormîntări, nunți, incendii, isprăvile pe la oraș ale unor consăteni, trecerea armatelor etc., etc. Specific pentru modul de a relata al lui Vasile Băran e *divagația continuă*, irezistibilă, creînd stufoase încrengături de *istorii*. O vorbă aruncată fără rost trezește o amintire uitată, o întîmplare chemă pe alta: «Stătea lîngă copac, întors spre Toma și spre Gîlgărozu, ca un cîine în care ai dat cu pietre pe degeaba (...). *Despre Gîlgărozu ăla știam eu o întîmplare* (s.n.)... %&« — lo-te, mă, venim cu escortă!, am izbucnit eu în rîs și în *minte mi-a venit pățania lui Dinu Cîrlog de pe cînd era concentrat și era ordonanță la un colonel* (s.n.)...» Satul descris de Vasile Băran e o adevărată capitală a «evenimentelor»: «îmi plăceau peștișorii, dar nu de la Ravalîă. Mai bine i-aș fi prins eu cu mîna mea. N-aveam însă timp de pescuit. Asta poate o s-o fac duminică, în Blaniță. Îmi iau un coș, mă vîr sub răgălii și prind cît pește vreau. Pînă duminică însă mai era o săptămînă. *Și cine știe ce întîmplări o să mai fie pînă atunci!* (s.n.)» Multe din *istoriile* povestite de autor se rețin. Foarte bun ni s-a părut, de pildă, episodul din cimitir, cu groapa-izvor, năpădită de apă. Dintre personaje remarcăm, în primul rînd, excelentul grup al Burtafeților.

Ceea ce lipsește acestei povestiri despre modelarea și coacerea cărămizilor e liantul, cadrul unic și relatarea continuă la persoana I singular nereușind totuși să unească într-un singur tot puzderia episoadelor. Se mai pot reproșa autorului mimarea uneori stîngace a tonului naiv, infantil, ca și unele poematizări facile. Nu știm dacă Vasile Băran va putea trece sau nu cu timpul la roman (și nu știm dacă el trebuie să-și impună neapărat o asemenea sarcină) Ceea ce trebuie însă să facă imediat e să-și disciplineze realul său talent de povestitor.

dialog cu cititorii

de **H. DONA**

Despre importanța discuțiilor, a dezbaterilor, ca formă de antrenare a unui număr mare de oameni (pe cît e cu putință competenți) la lămurirea și rezolvarea celor mai variate probleme ale vieții sociale, politice, economice, ca formă de manifestare a spiritului democratic, s-a mai scris. Și mult, și bine. Poate ar trebui să se înțeleagă mai bine ce înseamnă în fapt a participa la o discuție rodnică: nu a repeta cîteva teze generale cu care, bineînțeles, toată lumea e de acord și nici a exprima doar cîteva dezideratе pioase. Este timpul să înțelegem că la nivelul pe care l-a atins societatea noastră, așteptăm ca în discuții să se aducă puncte noi de vedere, exemple concrete cît mai semnificative, critici care să treacă dincolo de aparențe, propuneri îndrăznețe, rod al unei imaginații mobile și al unei cunoașteri temeinice a temei dezbătute. Chiar dacă acest program nu poate fi atins dintr-o dată și de către toți, trebuie, cel puțin, să tindem către el.

Îmi pare rău că această introducere cam belferească precede răspunsul la o scrisoare caldă și interesantă a unui cititor pe care-l prețuim în mod deosebit, tovarășul *Ionel Codrin* din Crișcior, jud. Hunedoara. Ceea ce ne scrie dumneasa, pe marginea articolului «De bunăvoie și nesilit de nimeni», apărut recent în revista noastră, este cum nu se poate mai just: «doi tineri care-și doresc realizarea unei familii trebuie să manifeste seriozitate, dragoste, cunoașterea amănunțită a concepțiilor și părerilor fiecăruia despre viață și familie». Mai e nevoie de «armonie, înțelegere reciprocă, evitarea fricțiunilor, optimism» etc., etc. Toate bune, dar dacă lucrurile nu stau chiar așa? Toți cei care n-au realizat condițiile de mai sus trebuie oare să rămînă celibatari sau, în cazul în care au apucat să se căsătorească, să divorțeze rapid? De fapt, ființele perfecte (în ipoteza că există) n-au nici un fel de probleme și nu prezintă nici un interes pentru scriitori și nici pentru ziariști. Nu ne putem mulțumi cu exprimarea unor inocente generalități de tipul celei enunțate de Popa Smîntînă (alias I. Creangă) din cunoscuta cronică rimată a lui I. Negruzzi: «Fraților, în țara asta/ N-ar fi rău să fie bine». Îl așteptăm, deci, pe tov. I. Codrin cu o completare concretă la intervenția dumisale.

Mulțumim cititorului *M. Săvescu* din București pentru măgulitoarele cuvinte pe care ni le adresează. Desigur, sîntem și noi de părere că revista ar trebui să apară în mai multe pagini (dar deocamdată rămînem numai cu vrutul), iar copertele să fie mai groase decît restul paginilor (dar cei care au comandat rotativa ultramodernă la care ne tipărim au neglijat acest amănunt). Mii de scuze pentru omiterea lui René Cresté din «De la A la Z». Dar există oare zece oameni în țara noastră care au auzit de interpretul lui Judex din filmul turnat în 1917 de marele Louis Feuillade? Revista «Terra» își are sediul în București, pe bd. Schitu Măgureanu nr. 9.

Probabil stimulat de recentele manifestări de prietenie frățească dintre țara noastră și țările socialiste din Asia, cititorul *M. Galbăn* din Iași ne trimite o scrisoare conținînd o seamă de considerații asupra străvechilor civilizații asiatice. Fără a intra în observații de detaliu, credem că cititorul nostru face, în cîteva privințe, o eroare pe pe care am mai întîlnit-o și în alte părți. Este complet greșit și de loc «în spiritul marxismului» să aplicăm unor societăți cu o istorie extrem de bogată și cu o dezvoltare plină de originalitate scheme construite pe baza evoluției popoarelor europene și din bazinul mediteranean. Succesiunea liniară a celor cinci tipuri de societăți (comuna primitivă, sclavagism, feudalism, capitalism, socialism), succesiune care, interpretată mecanic, nu explică în profunzime nici toate nuanțele evoluției popoarelor europene, nu poate, cu atît mai puțin, servi, tale quale, pentru înțelegerea complexului drum istoric al popoarelor asiatice. Se știe, de pildă, că majoritatea istoricilor contestă existența unei perioade sclavagiste în istoria Chinei, după cum societatea mongolă a evitat etapa capitalistă de dezvoltare. Mulți uită prețioasele notații ale lui Marx cu privire la «modul de producție asiatic» care demonstrează, printre altele, că exploatarea nu a fost în mod necesar legată totdeauna de existența proprietății private. Sînt probleme extrem de interesante, pe care nu ne putem permite să le dezvoltăm mai pe larg în această rubrică. Tovarășului Galbăn i-am comunicat, prin scrisoare personală, cîteva puncte de reper bibliografice.

Îl rugăm pe cititorul *George Ionescu* din Tecuci să nu mai fie supărat din cauza publicării în numărul din 5 iunie a fotografiei unui tînăr sculptor. Este o tradiție internațională ca mulți dintre studenții în arte plastice să arboreze bărbi mai mari sau mai mici. De unde vine o asemenea tradiție, e mai puțin important. În orice caz, între asemenea podoabe pietoase și talent nu există nici un raport direct. În istoria artelor au existat pe lîngă «bărboșii» Tiziano, Cézanne, Rodin sau Brâncuși și figuri «bine rase» ca cele ale lui Rafael, Rembrandt, Goya sau Picasso. Să nu dăm fleacurilor o importanță mai mare decît merită.

sport

de **Emanuel VALERIU**

box cu umbra

Se știe că în antrenamentul boxului, fără îndoială unul dintre cele mai complexe și mai frumoase din cîte există, face parte și așa-numitul «box cu umbra», în care sportivul ce-și execută programul se luptă cu un adversar imaginar sau imaginat, impunîndu-și un anume fel de a lovi, de a se apăra, un ritm mai susținut sau, dimpotrivă, unul mai stăpînit.

Din realitate acest element al antrenamentului a trecut în metaforă, pierzîndu-și toată frumusețea inițială. «A face box cu umbra» înseamnă a te război cu fantomele, a urmări un adversar nevăzut, neauzit și, din această cauză, mai periculos.

Recent, la Madrid, un astfel de «box cu umbra» s-a practicat nu numai în sala de antrenament, dar și în minunatul Palat al sporturilor, în fața publicului spaniol dar, grație televiziunii, și în fața a milioane de spectatori, printre care foarte mulți din România. Această acțiune, căreia îi putem spune fără să greșim «acțiunea boxul cu umbra», a început în momentul în care pugiliștii noștri au apărut în fazele superioare ale competiției, adică atunci cînd ei erau pe punctul de a cîștiga titlurile.

Veniți de la București, după precedenta ediție a europenelor, cu un palmares impresionant, reprezentanții boxului nostru au reușit și acum să promoveze primele etape, calificîndu-se în număr de 9 în semifinale. Acesta a fost parcă un semnal de alarmă pentru unii dintre arbitri și oficiali care vedeau repetîndu-se situația de la București.

Și-atunci i-au obligat pe A. Năstac, A. Vasile și pe ceilalți să facă puțin «box cu umbra», dar la modul metaforic. Degeaba s-au străduit băieții în ring, degeaba și-au trimis adversarii la podea, degeaba au arătat vigoare, tehnică, viteză în execuție, corectitudine în alegerea tactici pentru ca toate acestea nu se mai vedeau din cauza... umbrei. Sînt de acord să «umanizăm» boxul, atît cît se poate, dar ca un arbitru să procedeze așa cum a procedat Wolf nu m-am așteptat. «Umanitatea» lui mi s-a părut exagerată. El l-a numărat, în picioare, pe Năstac, deși acesta era în perfectă stare fizică și, evident, psihică, nici măcar nu încasase vreun pumn mai zdravăn; tot Wolf nu l-a numărat însă pe Iuoțiavicius cînd pumnul lui Alec îl expediase pe acesta la podea! Wolf l-a ajutat să se ridice, i-a scos eșarfa din jurul corpului, mai lipsea să-i facă și freza cam deranjată din cădere, totul, doar-doar nu și-o aduce aminte că trebuia să-l numere pe cel căzut din pumn, conform regulamentului și ideii de umanizare a boxului.

Arbitrii români de ring și judecătorii au fost arareori folosiți, aceasta probabil și din cauza imparțialității necesare, explicabilă, în cazul dat, prin calificarea masivă a pugiliștilor români în semifinale. Dar finalele, în număr de 11, erau disputate de ai noștri doar la patru categorii, existînd prin urmare posibilitatea includerii oficialilor români în juriu, tocmai spre a se obține obiectivitatea dorită. Dar nu a fost așa, din păcate.

«Umbra» acestor campionate a fost pentru noi marele succes de la București și masiva penetrare, de la Madrid, spre medaliile puse în joc. Am început să privim boxul ca pe un festival de muzică ușoară, la care poți preciza dinainte cum se va vota.

Oricum, cei 9 posesori de medalii (bronz și argint) din cei 11 pugiliști prezenți la start au situat țara noastră pe primul loc al clasamentului pe națiuni cu 8 puncte înaintea celorlalte echipe între care s-au împărțit medaliile de aur. Este, fără îndoială, o consolare

FOTO-SPORT

«Grație și echilibru» și-a intitulat această fotografie fotoreporterul agenției Keystone. Fără discuție că este vorba și de o speculație a unghiului de pozare, dar, oricum, săritura de pe bîrnă efectuată de tînăra englezoaică Barbara Alred este mai mult decît frumoasă, reprezentînd îmbinarea grației, forței și a măiestriei sportive.

Tenisul este superb. O știm de mult. Datorită televiziunii, am putut urmări aspecte de la multe și importante întreceri, am văzut la lucru cele mai mari vedete piruetînd, alergînd, sărind ori căzînd în cele mai bizare poziții, dar parcă o asemenea imagine n-am văzut.
Unde a fost făcută poza și cine este jucătoarea, n-are nici o importanță. Fotografia are forță de simbol. Este parcă un imn închinat, de jucător, terenului de joc, marele prieten al tenismanului.

Atletismul britanic are o nouă stea, în persoana lui Dave Bedford, care, la cei 21 de ani ai săi, a reușit niște performanțe de-o dreptul senzaționale.
Fotografia noastră a fost făcută la Edinburgh, unde — nu demult — au avut loc jocurile internaționale britanice. Cu acest prilej, Bedford a cîștigat cursa de 5 000 m plat cu timpul de 13'22,2'' stabilind un nou record european. Timpul său este foarte apropiat recordului lumii stabilit de australianul Ron Clarke, marele performer al anilor trecuți, marele învins al ultimelor olimpiade.

alo, aici inima!

În R.F. a Germaniei s-a pus la punct un sistem de consultare al bolnavilor de inimă de la distanță. Dacă bolnavii de inimă nu se simt bine sau vor să efectueze un control fără să se deplaseze, ei cheamă la telefon spitalul și datorită unei mici instalații făcute la telefonul lor pot permite medicului (prin conectare la un aparat aflat acolo) să execute o consultație foarte serioasă

spune drept, oscar, n-ai mîncat o mină!

Stomac de struț!?... Nu cumva se ascunde și aici o prejudecată, ca atîtea altele, descoperite și anulate de timp și experiență? Fiindcă iată-l pe bietul Oscar, struțul-șef al grădinii zoologice din Londra, tăvălindu-se de crampe la pipotă și stîrnind panică în rîndul îngrijitorilor săi. Ce-o fi mîncat Oscar, că doar nu de la cîteva cuie sau o bucățică de sîrmă ghimpată acolo i-o fi venit indigestia? Dar dacă Oscar a înghițit o mină neexplodată, rămasă din anii războiului?— i-a venit cuiva ideea. Pe loc au fost chemați specialiști pentru detectarea minelor care au constatat într-adevăr existența unei cantități de produse feroase în cavitatea abdominală a struțului, dar fără pericol de explozie.

Liniștiți-vă! La ora asta, Oscar e bine sănătos, se plimbă prin țarcul lui, căutînd niscai tinichele ceva mai digerabile.

am scăpat de-o grijă!

Pregătirile pentru alegerea de «Miss Univers 1971» sînt în toi. Reprezentanta Statelor Unite la marele concurs al perfecțiunii feminine a și fost aleasă în persoana tinerei Michele McDonald, în vîrstă de 19 ani, din Pennsylvania.

cronică satirică

de **Teodor MAZILU**

de-moni-cul

Tipii demonici sînt din ce în ce mai rari. E un gen care nu prea se mai poartă. Oamenii s-au obișnuit cu misterul..., cu alte cuvinte demonicul și-a trăit traiul, și-a mîncat mălaiul. Cu toate astea, X e un individ demonic, sau cel puțin așa se străduiește să apară. Demonic pînă la saturație. Cînd ți-e lumea mai dragă, te pomenești cu un zîmbet sarcastic de se clatină încăperea.

X e, bineînțeles, foarte crud cu femeile. Cruzimea față de sexul slab e prima datorie a unui tip demonic. A fost părăsit în amor cînd avea 16 ani și de atunci a hotărît să se răzbune pe toate femeile.

N-are nici o clipă de liniște. Durere și zbucium e viața lui. Chiar cînd bea bere la halbă, viața i se pare un infern... Noaptea, evident, are coșmaruri...

Plăcerea lui supremă e suferința... Dacă ceva îl face cu adevărat plăcere e suferința. Suferința de toate felurile: fizică, morală, psihică, administrativă. Dacă n-are motiv de suferință, intră în panică, dar, pînă la urmă, găsește el ceva. Scoate o dramă și din piatră,, seacă. Pentru el chiar și-o banală legătură sentimentală se transformă într-o sumbră conspirație... Comandă o bere la halbă cu aerul omului care urzește un plan diabolic. Achită nota pe furiș, să nu-l vadă nimeni. Cînd bea se uită în dreapta și-n stînga, să nu-l dibuiască cineva...

Se crede și-un tip tare, de oțel... Rostește numai cuvinte dure și solemne, ca împărații romani... Cum prinde un om îl terorizează cu întrebările lui stupide.

Bine, bine, dar ce face acest tip demonic, din ce trăiește? Gura de înger, gura de demon cere pîine... Așa demonic cum e, taie frunză cîinilor. Munca nu i se pare demnă de subconștientul lui atît de tenebros... Așa că face mari eforturi ca să-și țină în cîrje zîmbetul lui demonic... Zîmbetul lui demonic e gata să se prăbușească — și atunci ce dracu' se face?

PE ECRANE

APA CA UN BIVOL NEGRU

MĂRTURII GRAVE ȘI EMOȚIONANTE

Înainte de orice emoționează reîntîlnirea cu faptele dramatice petrecute în primăvara anului trecut, cînd apa s-a năpustit «ca un bivol negru» peste cîmpii, peste drumuri, peste munca și avutul oamenilor. Emoționează fețele brăzdate de suferință ale unor bătrîni care povestesc despre inundații cu obidă, dar și cu demnitate stăpînită; emoționează relatarea factorului poștal sau a locotenentului care, împreună cu ostașii săi, a participat la salvarea sinistraților; emoționează trepidația intens îngrijorată, totuși fără urmă de panică, a populației din Satu Mare privind valurile Someșului, ascultînd cu o concentrare mută comunicatul despre creșterea apelor riului și adunîndu-se, în formațiuni înarmate cu lopeți și sape, ca să întărească digurile; emoționează imaginile șoselelor transformate în căi de apă, cu oameni pășind descălțați prin șuvoi, imaginile caselor ruinate de viituri, imaginea fiăcării cu care cineva usucă tencuiala pereților îmbibați de umezeală sau cea a unui ceas deșteptător pus la uscat, afară, pe un scaun, purtînd urme de noroi; în sfîrșit emoționează telegrafiștii cocoțați pe stîlpi și reînnodînd firele rupte, emoționează noile cartiere de blocuri de locuit, construite în termen record pentru a veni în ajutorul celor loviți de calamități, și acea inscripție memorabilă a datei pe una din clădiri — 14 mai 1970.

Ca într-un catalog viu al atitudinilor umane în fața primejdiei și a nenorocirii, pelicula înregistrează seninătatea fetiței care se leagănă candid cu păpușa în brațe, sau durerea bătrînei văduve stupefiate de năprasnica năvală a apelor ieșite din matcă, sau meticulozitatea unui bărbat cu părul alb căutînd lucruri care mai pot fi refăcute și utilizate după ce apele s-au retras, sau elocința optimistă a celui care, adăpostit cu familia într-un vagon de tren, povestește savuros cum o pisică a salvat un copil al cărui leagăn luat de șuvoi părea mereu gata să-și piardă echilibrul, sau energia tenace cu care a pornit fiecare, la îndemnul și cu sprijinul conducerii partidului și statului, să-și refacă existența. Tot filmul, dominat de conștiința tragicului, devine — prin faptele și prin oamenii asupra cărora s-a fixat obiectivul — o mărturie gravă și emoționantă despre acele clipe de grea încercare, despre puterea oamenilor uniți în a depăși nenorocirea. Pe ecran, documentul filmat își demonstrează resursele de expresivitate, în sensul că traduce pregnant starea de spirit a celor aflați la grea cumpănă în urma dezlănțuirii forțelor naturale.

Mi se pare semnificativ și demn de subliniat faptul că această realizare de început a unui colectiv de tineri cineaști stă sub semnul unei ascuțite responsabilități civice. Fiecare dintre cei care au participat la filmări, la culegerea declarațiilor de la oameni (căci nu există nici un fel de comentariu literar adăugat dinafară), la montarea întregului film-document despre «oameni și ape în mai 1970» — cum precizează subtitlul — a subordonat talentul său, mijloacele sale profesionale, misiunii cetățenești pe care și-a asumat-o — aceea de a consemna pe peliculă momentul inundațiilor. Și tocmai din perspectiva aceasta apare regretabilă o anumită unilateralitate a materialului selecționat pentru a alcătui filmul, insuficienta dezvoltare a aspectelor legate de refacere și reconstrucție, de solidarizarea umană în numele salvării vieții și a bunurilor, legate de eroismul muncitorilor apărîndu-și fabricile și mașinile de toreni s.a.m.d.

Încercînd o detașare de evenimentele fixate pe peliculă, o apreciere a valorii expresive a filmului, trebuie spus că tinerețea realizatorilor poartă marca unei maturități artistice remarcabile. Portrete umane grăitoare, cu detaliile revelatoare ale unei priviri, ale unui surîs trist sau ale unui gest, filmări din mină sau cu teleobiectivul (adeseori cu camera ascunsă) în care lumini și umbre, reflexele apelor, mișcarea oa[illegible] pătă o impresionantă frumusețe plastică, laitsugerînd viitura — iată cîteva din elementele [illegible]ul celor care au lucrat la film într-un elan [illegible]umele regizorilor Andrei Cătălin Băleanu, [illegible] Jokuț, Dan Pița, Mircea Berotu, Youssouff Aidaby, ai operatorilor Dinu Tănase și Iosif Demian, ai redactorilor și scenariștilor Roxana Pană și Stere Gulea, ca și ai colaboratorilor lor, se vor mai face auzite, sînt convins, pe viitor. De astă dată însă, toate aceste nume se șterg — cu o nobilă modestie și discreție — spre a lăsa pe primul plan forța expresivă a acestei cine-mărturii, care nu poate să nu ducă cu gîndul la documentarele poetice ale faimosului Joris Ivens sau la nu mai puțin celebrul și zguduitorul document filmat de Luchino Visconti cu ani în urmă și intitulat «Pămîntul se cutremură». Însăși posibilitatea de a face aceste asocieri constituie, în definitiv, un elogiu adus tinerei echipe de cineaști care au contribuit într-un efort colectiv la realizarea filmului «Apa ca un bivol negru».

Mihail LUPU

CRACOVIA '71

Al VIII-lea Festival internațional al filmului de scurt metraj

FOAMEA DE REALITATE

de Magda MIHĂILESCU

De fapt singurele colțuri din lume unde scurt metrajul înflorește cu adevărat sînt festivalurile. Singurele sale haine sînt cele de sărbătoare. Gătit, cu floare la butonieră, scurt metrajul se plimbă de la un festival la altul, existența sa fiind alcătuită din cîteva zile mari, numite Oberhausen, Cracovia, Tours, Leipzig, Tampere, Cork etc. În rest, de ce să ne mințim, genul acesta năpăstuit, nedreptățit, se strecoară și supraviețuiește. Nimeni nu îi cu asalt cinematografele specializate (cum ar fi «Timpuri Noi», să zicem), nimeni nu se dă cu capul de pereți dacă a venit la «Hello, Dolly» după pauză și a pierdut «completarea».

Școala poloneză de scurt metraj este într-o vizibilă ascensiune.

Filmul cel mai aplaudat al festivalului: Iubiți florile *de Borivoj Dovnikovic (Zagreb).*

Actori și roluri

La Cannes '71 Julie Christie a fost din nou în centrul atenției. După cum știm, filmul lui Losey, «Mijlocitorul», a cărui protagonistă este excelenta actriță engleză, a dobîndit marele trofeu.

Yvette Mimieux și prietenii săi, buni cunoscători în a sta «ca la fotograf».

Asta este, în zilele lucratoare, scurt metrajul: completarea indiferentă, ceva care trebuie înghițit înainte de a-l vedea pe Alain Delon sau John Wayne ș.a; în cele festive — este ținut pe palme sau, tot din dragoste, i se dau palme. Orice festival îți reamintește această realitate, pe care, vrem-nu vrem, trebuie să o acceptăm. La cel de-al VIII-lea Festival internațional al filmului de scurt metraj de la Cracovia, la unele proiecții era greu să găsești nu un scaun liber, ci un loc pe scări, pe jos; Wajda însuși (președintele juriului anul trecut) a trebuit să se mulțumească într-o seară cu un astfel de colț, să se piardă în mulțimea de studenți care, spre deosebire de anul trecut, au ținut să-și exprime mai pătimaș și aprobarea, și dezamăgirea, și nerăbdarea: aplauzele, bravourile au fost înlocuite, nu de puține ori, de huiduieli și fluierături emise cu ajutorul unor mici instrumente cîntătoare (cineva m-a informat că pot să-mi achiziționez unul în piață, contra a 5 zloți). Oricum, este îmbucurător să vezi că soarta scurt metrajului nu este indiferentă, chiar dacă această grijă se topește o dată cu festivalul. Am simțit că cei prezenți în sală — repet, în cea mai mare parte tineri și mi se pare simptomatic că de la o vreme festivalurile de scurt metraje încep să fie cotropite de ei — nu au privit cu ochi buni o anumită tendință a filmelor selecționate de a se îndepărta de documentarul-mărturie, de cronica vie, directă, reflex imediat al mișcărilor esențiale ale acestei epoci, pe care o iubim așa cum este, cu cele bune și cele rele, cu amețitoarele ei făgăduințe, cu încîlcitele ei probleme. De altfel, după cum se știe, motoul festivalului este «Secolul nostru douăzecii». Dar, se pare că mulți s-au săturat să tot privească în față acest secol în care minunile se transformă în deșertăciuni de la o zi la alta, au obosit să-l tot pindească meandrele, contradicțiile, nebuniile care cîndva fascinau. Nu mai departe decît cu un an în urmă, spuneam că documentarul ne obligă să nu uităm pe ce lume trăim. De data aceasta am întîlnit un grup compact de filme sofisticate, mici povestiri ce mimau suprarealismul — precum o femeie care își închipuie că este de ajuns să ai plete blonde ca să semeni cu Brigitte Bardot — altele ce împrumutaseră cîteva resturi de filozofie existențialistă ori de literatură a absurdului, cîteva glume în genul «hai să facem haz de necaz» — toate transplantate cu abilitate profesională pe ecran, dar atît. S-a subțiat oare curajul de a pune degetul pe rană, de a întreba răspicat *de ce* și *ce va urma?*, ce se va alege din lumea aceasta atît de zdruncinată de convulsii? Întrebările au căpătat uneori forme șocante, paroxistic răzvrătite, cu metafore dilatate pînă la limita insuportabilului: Bernd Upnmoor, un tînăr cineast din R.F.G., a filmat un șarpe boa care timp de zece minute devorează un șoricel *(Pentru prietenul meu Boa)*. Asta este tot. Sala a răsunat de fluierături, autorului i s-a aruncat în față: «Sînteți un fascist». «Nu sînt fascist, nu sînt hippy, am lucrat și lucrez pentru oameni, a răspuns cineastul. Dar de ce imaginea unui șarpe care mănîncă un șoarece este considerată violentă, indignează pe toți iar ceea ce se întîmplă în Vietnam, imaginea atrocităților de acolo nu-i cutremură pe unii? Cîți nu le privesc liniștiți în timp ce-și iau masa de seară? Asta am vrut. Să stîrnesc o întrebare. Cînd am făcut filmul eram însă naiv».

Întrebări au vrut să stîrnească și alții dar, cum spuneam, mulți s-au refugiat în zone în care semnele timpului nostru apar încețoșate. *Plaja particulară* (Jean François Laguionie), *Călătoria domnului Guitton* (Pascal Aubier), *1501 1/2* (Paul B. Price, S.U.A.), *Este atîta liniște la țară* (Fritz André Kracht, R.F.G.), cultivă efectele coșmarului inscenat cu eleganță dar fără emoție. *Mașini magice* (Bob Curtis, S.U.A.), *Sunetul sculpturii lui Harry Bertoia* (Jeffrey Eger, S.U.A.) sînt — după cum indică și titlul — evadări în lumea unor frumusețe ciudate, a căror tristă inutilitate este și ea un reflex al nevoii de a ține piept mecanizării. *Viteză 40-70* (Johan Van der Keuken, Olanda), *Reflexe în cosmos* (Harold M. Weiner, S.U.A.) au speculat posibilitățile colajului pînă la ultima limită.

Preferințele juriului internațional, prezidat de eminentul critic polonez Bogusław Mihalek, au coincis însă — lucru atît de rar pe această lume — cu cele ale numerosilor iubitori de scurt metraj aflați în sala Kijov. Dragonii de aur, argint, celelalte distincții au fost acordate (doar cu vreo două excepții) filmelor cel mai aplaudate, celor care nu s-au pierdut în divagații sterile, care nu au căzut în perfida cursă a prețiozității formale. Există încă o adevărată foame pentru reportaj, pentru documentul imediat. *Revolta liniștită* (Charles Denton, Anglia), mărturie elocventă a refuzului unor soldați americani de a lupta în Vietnam, *Școala elementară* (Tomas Zygadlo, R.P. Polonă), un ciné-vérité fermecător, *Jocurile* (Nikola Babic, Iugoslavia), o reconstituire minuțioasă a unui pătimaș joc bărbătesc, *Cinematograf* (U.R.S.S.), portretul unui șofer-operator care bate munții cu caravana cinematografică și-l știe pe Hamlet pe dinafară, toate aceste titluri și altele ne-au convins încă o dată că cea mai fascinantă aventură a documentarului rămîne aceea de a surprinde omul și nebănuitele, infinitele lui raporturi cu realitatea. În această privință, școala poloneză pe care am avut prilejul să o cunoaștem îndeaproape în zilele Festivalului național, premergătoare celui internațional, anunță o serioasă candidatură la un loc de frunte în lumea scurt metrajului. Se pare că acel binecuvîntat spirit de echipă, de asalt sistematic, în grup, de emulație reciprocă care explică, bunăoară, succesul școlii de animație de la Zagreb, prinde rădăcini zdravene printre documentariștii polonezi. Cît despre creatorii de animație iugoslavi, a căror familie am folosit-o drept termen de comparație, aceștia au dominat și la Cracovia. Filmul cel mai ovaționat al festivalului a fost *Iubiți florile* al lui Borivoj Dovnikovic, o satiră condensată a nebuniei atomice. Echilibrul perfect, nici o concesie de dragul hazului în sine, grija savantă pentru asigurarea ritmului, continua preocupare pentru implicațiile sociale ale micropovestirii, toate acele «puncte forte» ale animației de la Zagreb au fost strălucit reprezentate.

de la A la Z

de Constantin POPESCU

DECOIN Henri

Regizor de film, autor dramatic și scenarist francez, născut la Paris, la 18 martie 1896, mort la 5 iulie 1969. Ex-sportiv, abordează cinematograful ca scenarist și dialogheaz *(Razzia; Hotelul studenților* etc.), devenind apoi asistent de regie (Tourjanski, Gallone) și finalmente regizor, impunîndu-se mai ales publicului grație colaborării sale cu Danielle Darrieux (soția lui din 1935 pînă în 1940). Semnează astfel o serie de filme de genuri variate, punînd în valoare personalitatea sclipitoare a vedetei sale, ca: *Inima mea te cheamă* și *Iubesc toate femeile* (1935) cu Jan Kiepura (turnate la Berlin), *Dominul verde* (id.); *Abuz de încredere* (1937); *Domnișoara mama mea* (id.); *În zori de zi* (1938) după *Retour à l'aube* de Vicki Baum; *Arlette* (1939); *Primul rendez-vous* (1941) și, după război: *Le vérité sur Bébé Donge* (1951); *Bonnes à tuer* (1954); *L'affaire des poisons* (1955). A oscilat între filme de atmosferă, polițisto-psihologice și comedii sentimentale, confirmînd o desăvîrșită cunoaștere a tehnicii cinematografice și un talent verificat de o cotitură adevărată caracter. Cunoaște astfel succese de public și de critică cu filme ambițioase, precum *Cărări întunecoase* (1941) după *Les anconnus dans la maison*, de Simenon, cu un Raimu de zile mari; *L'homme de Londres* (1943) tot după Simenon; *La fille du diable* (1945) cu Pierre Fresnay și regretata Andrée Clement; *Les amants du pont St. Jean* (1947); *Les amoureux sont seuls au monde* (1948), unul dintre cele din urmă filme ale lui Jouvet; *Au grand balcon* (1949); *Trei telegrame* (1950); *Amanți din Toledo* (1952) cu Alida Valli, Pedro Armendariz; *De ce ai întîrziat?* (1958) cu Michèle Morgan; *Pisica își scoate ghearele* (1959), cu Françoise Arnoul; *Nathalie, agent secret* (id.) cu Martine Carol; *Tendre et violente Elisabeth* (1960); *Parias de la gloire* (1963)..

DEE Sandra

Actriță americană de film, născută Alexandra Zuck, la Bayonne (New Jersey), la 23 aprilie 1942. Debutează la 15 ani în *Until they Sail* (1957) și în anul următor, cu *The Reluctant Debutante*, devine una dintre cele mai populare *teen-scarse* (stea sub 20 de ani) din S.U.A. Cantonată în tipul de puștancă emancipată («bobby-soxer»), cu mijloace artistice modeste, dar grațioasă și plină de farmec juvenil, S.D. este protagonista unor filme de mare succes, ca: *The Restless Years* (1959); *Pretend me* (1959); *Gidget* (id.); *Imitation of Life* (id.); *The Wild and the Innocent* (id.); *A Summer Place* (id.); *Portrait in Black* (1960); *Tammy, Tell Me True* (1961); *Come September* (id.); *Romanoff and Juliet* (id.), *If a Man Answers* (1962); *Tammy and the Doctor* (1963), *Take Her, She's Mine* (id.); *I'd Rather Be Rich* (id.); *That Funny Feeling* (1965); *A Man Could Get Killed* (1966); *Doctor, You've Got to Be Kidding* (1967); *Rosie* (1968).

DE FILIPPO Eduardo

Autor dramatic, regizor și actor de teatru și film, scenarist italian, născut Eduardo Passarelli, la Napoli, la 24 mai 1900. Personalitate prodigioasă a teatrului dialectal napolitan, E. de F. creează din 1932, împreună cu sora sa, Titina de Filippo (n. Napoli, 23 mai 1898), și fratele său, Peppino de Filippo (n. Napoli, 24 august 1903), o companie centrată oropsire debutînd apoi (toți trei) și în film, Eduardo ca actor, scenarist și regizor, ceilalți ca actori și uneori ca autori și dialoghiști. Realizează și interpretează un mare număr de filme, în special după război, cînd se integrează cu succes curentului neorealist, ca autor complet și interpret al unor tragicomedii specifice, din universul oamenilor simpli, al umiliților și obidiților din Neapolul natal. Dintre numeroasele sale filme amintim: *Trei oameni în frac* (1933); *Capello a tre punte* (1934); *Non ti pago* (1942); *Assunta Spina* (1947); *Napoli milionaria* (1950); *Filumena Marturano* (1951); *Fortunella* (1957); *Oggi, domani, dopodomani* (1965); *Spara forte, più forte, non capisco* (1967) etc. Pentru Sophia Loren a scris scenariile unor filme ca: *Ieri, azi, mîine* (episodul *Adelina*); *Călătorie în stil italian* (1964) și *Questi fantasmi* (1967). Cei trei reprezintă în Italia o dinastie artistică comparabilă cu cea a Barrymorilor de pe Oceanul. Fratele său, **Peppino de Filippo**, și el dramaturg, regizor și actor de teatru, a devenit extrem de popular în Italia, mai ales ca actor de film. Dintre cele aproape 100 de filme realizate pînă azi, desprindem cîteva dintre cele mai cunoscute la noi: *Lumînile varietatului*; *Bunica Sabella*, *Pelicarpo*; *Ferdinand, regele Neapolului*; *Boccaccio* (episodul *Ispitirea dr. Antonio de Feltini*); *Made in Italy* etc...

DE HAVILLAND Olivia

Actriță americană de film și teatru, născută la 1 iulie 1916 la Tokyo, ca fiică a unui diplomat și soră mai mare a actriței Joan Fontaine. Debutează de timpuriu pe scenă și are imensa șansă să fie distribuită de marele Max Reinhardt în primul său film realizat în S.U.A., ecranizarea operei shakespeariene *Visul unei nopți de vară* (1935). Întruchipează în anii '30 idealul spectatorilor romantici, devotați filmelor de capă și spadă, devenind partenera vieții pentru aventurosul Errol Flynn într-o lungă suită de filme celebre: *Căpitanul Blood* (1935); *Mișcarea brigăzii ușoare* (1936); *Robin Hood* (1938); *Dodge City* (1939); *Elisabeth și Essex* (id.) alături de Bette Davis; *Santa-Fe Trail* (1940); *They Died with Their Boots On* (1941). Se dovedește o actriță capabilă de a cuprinde o variată gamă de roluri, trecînd de la drame de epocă, profilate pe un fundal istoric, ca: *Anatom Adverso* (1936) sau *Pe aripile vîntului* (1939), unde face o primă mare creație actoricească în rolul Melaniei, în comedii, costumate: *Un amant celebru* (Gerrnch-1937) sau moderne: *Floriî tinereții* (id.); *Gentleman după miezul nopții* (id.), unde alcătuia cu Bette Davis și Leslie Howard un trio inegalabil; *Capriciile destinului* (1938) cu alți doi parteneri de marcă: Rosalind Russell și (din nou) Errol Flynn; *Strawberry Blonde* (Nașcuta-1940) cu James Cagney și Rita Hayworth. Performanța dramatică din *Pe aripile vîntului* îi deschide calea către marile drame cu vor egalona cariera ei postbelică. Astfel, după *Poarta de aur* (1941) cu Charles Boyer, va cuceri după război primul premiu Oscar cu *Destinul doamnei Norris* (1946), urmat de *Devotion* (id.), romanul surorilor Brontë; *The Dark Mirror* (id.); *The Snake Pit* (*Vîrtejul șerpilor* — 1948); *The Heiress* (*Moștenitoarea* — 1949) după Henry James, al doilea premiu Oscar; *My Cousin Rachel* (1953); *Not as a Stranger* (*Nu ca un străin* — 1955) de Stanley Kramer, *Lady in a Cage* (1963), *Hush, Hush, Sweet Charlotte* (1964). Retrasă de mai mulți ani din cinematograf, O.H. s-a stabilit în Franța.

Locuințe și mesteceni la Tapiola, orașul-grădină de lîngă Helsinki.

DIMINEȚI FINLANDEZE

Note de călătorie

de Florin HERA

Versurile iliadei nordului, *Kalevala*, cîntă într-o limbă sonoră, predominată de vocale, cu accentul mereu pe prima silabă a cuvintelor, «dulcea țară Suomi» — Finlanda. În acompaniamentul celor cinci coarde ale ițerei, *kantele*, au răsunat demult, în jurul marilor focuri, glasurile bardzilor invocînd astrul atît de prețuit pe meleaguri situate în bună parte — o treime din țară — dincolo de Cercul polar:

«Te slăvesc, o, stea a zilei,
Soare lucitor pe ceruri,
Suie soare, dimineața,
Începînd din ziua asta,
La toți dă-ne sănătate»...

Cînd intri dimineața în Portul de Sud al capitalei — Helsinki — o dată cu pescarii și vînzătorii de legume din insulele mici, învecinate, o dată cu florăresele și pescărușii, privești spre soare sau, nu arareori, spre norii de ploaie ai răcoroasei Baltici. El însuși un «vlăstar al apelor Golfului Finic», orașul Helsinki, cel mai mare port al Finlandei, cu peste jumătate de milion de locuitori într-un stat de 5 milioane, te întîmpină cu un «skyline» conturat de clădiri neoclasice. Din înălțimea unei coline, peisajul ordonat în secolul trecut de stilul Empire, după concepția arhitectului Carl Ludwig Engel, este dominat de o albă catedrală luterană (92 la sută dintre credincioși sînt protestanți, dar numai 4 la sută vin duminica la biserică). În această secvență neoclasică, elegantă și sobră, se înscrie Palatul președintelui republicii, peste care flutură drapelul cu cruce albastră pe fond alb. Din anul 1956 își desfășoară aici activitatea — reales în 1962 și din nou în 1968 — președintele Urho Kekkonen, care a succedat unui alt mare om de stat al Finlandei, Juho Paasikivi. Președinții Paasikivi și Kekkonen și-au legat numele de elaborarea liniei politicii externe de bună vecinătate, neutralitate și pace.

Te-ai aștepta ca înșiruirea frontoanelor aitor edificii oficiale să dea o anumită solemnitate locului, cum pare să fi fost intenția urbanistului de la 1830. Și, totuși, nu este așa. Căci pînă la țărmul golfului, pînă în port, se întinde piața de zarzavaturi, flori și pește. O aglomerație multicoloră de gospodine, negustori cu tarabe-moto și umbrele-firmă, pescari desfăcînd marfa direct din barca acostată la chei, marinari, vase care cheamă sau avertizează lansînd sunete de sirenă, sonorități metalice de macarale — totul creează o atmosferă în care accentul nu cade pe prestanță, ci pe comunicare și contact, pe lipsa de formalism. Finlandezii prețuiesc relațiile umane deschise, democratice și, dincolo de o aparentă timiditate și reținere-«nordică», se află nebănuite izvoare de curiozitate, interes și exuberanță, impulsuri pentru cel mai viu dialog.

FÎNTÎNILE LUI TAPIO

«Sîntem oameni dornici de pădure, de lacuri, de mare, ne sînt dragi arhipelagurile stîncoase». Am ascultat aceste gînduri rostite de Aulis Blomstedt, teoretician și constructor, arhitect și designer, în casa lui de la Tapiola. Eram la sfîrșitul unei călătorii și al unei lungi conversații despre Finlanda modernă, despre procesul intens de industrializare și urbanizare, despre tradiție și inovație, despre tehnologic și uman. Gazda noastră, doamna Heidi Blomstedt, fiica lui Jean Sibelius, creatorul școlii muzicale naționale, ne arătase obiecte din sticlă lucrate și expuse de ea la galeriile de artă decorativă «Artek».

Istoria Tapiolei, orașul-grădină de lîngă Helsinki, ar trebui povestită pe muzica lui Sibelius care a închinat un poem simfonic lui Tapio, zeul pădurilor... Acolo, unde erau cîndva așezările rurale din Espoo, arhitecții Finlandei au făurit un centru urban, administrativ și industrial, comercial și școlar. În imediata vecinătate a Tapiolei se află Politehnica de la Otaniemi, centrul social studențesc de la Dipoli. Ambianța este o orchestrație măiastră de oglinzi de apă, peluze de un verde intens și proaspăt, mesteceni argintii, pini unduioși. Dincolo de fîntînile țîșnitoare, gheizere de spumă albă — ziua, focuri purpurii — noaptea, se ridică «Keskustorni», semnul distinctiv al Tapiolei, turnul central administrativ. Centrul comercial este compus din 70 de secții specializate, centrul medical cuprinde clinici, laboratoare, săli de operație. Am văzut copiii Tapiolei în sălile de clasă și pe terenurile de sport, am urcat în blocuri-turn, am vizitat vile separate și «case în serie». Natura este conservată peste tot cu strășnicie, zeul Tapio n-a fost alungat...

Autorii nucleului central al Tapiolei, Aarne Ervi și Otto Neurman, ca și ceilalți arhitecți care au continuat să clădească aici (populația locului ajunge la 30 de mii de oameni) — Viljo Revell, care a făcut și originala primărie circulară din Toronto, Reima Pietilă, constructorul apropiatului Dipoli, Aulis Blomstedt, Aarno Ruusuvuori — sînt nume de vază ale unei țări care a devenit o «mare putere» în urbanistică și design. În fața clădirilor universitare de la Otaniemi am întîlnit un profesor canadian care își petrecea concediul de studii în Finlanda: «Sînt aici, ne-a spus, pentru a cunoaște opera de acasă a unuia dintre cei mai mari arhitecți ai lumii, Alvar Aalto, fondatorul școlii moderne finlandeze. Aalto nu poate fi comparat decît cu Gropius și Le Corbusier».

ORAȘE ÎNFRĂȚITE

O altă dimineață finlandeză ne-a găsit în biroul energicei directoare a agenției de turism «Lomamatka», doamna Meri Elo. Agenția este plină de imaginație. Organizează, de pildă, un «turneu-saună» menit să popularizeze — dacă mai este nevoie — faimoasa baie de aburi finlandeză, o instituție «en vogue» de circa o mie de ani... Alte programe permit cunoașterea industriei hîrtiei și mobilei, a cooperației finlandeze, a atelierelor în care se creează splendidele covoare «*ryijy*», cîndva cergi pentru sănii sau pentru pereții căsuțelor de lemn zugrăvite în roșu. Grupuri de tineret călătoresc spre nord ajungînd la Rovaniemi, capi-

Helsinki: pescărușii în piața producătorilor...

Lîngă Portul de Sud al capitalei finlandeze, Palatul prezidențial.

Jocuri de apă în centrul sportiv din Tapiola.

Contraste marine pe Aura.

Dipoli — centrul social studențesc creat de arhitectul Reima Pietilă.

Industrie în ambianța apelor și pădurii.

tala laponilor, unde se înmînează diplome în toată regula de «trecere a Cercului polar». «Lomamatka» trimite turiști pe litoralul românesc, în Deltă, la mănăstiri. Am întîlnit adesea afișe despre Mamaia și Voroneț, imagini cu coloane de la Histria și porți din Maramureș, însoțite de explicații și tarife finlandeze și suedeze (Finlanda este o țară bilingvă și te poți ajuta și cu suedeza).

„Pe dv. nu vă trimitem la Tomis, ne-a declarat doamna Elo, dar aveți o «Constanță pe Aura». Vă sfătuim s-o vedeți, o să găsiți mulți prieteni acolo". «Constanța de pe rîul Aura» este marele port maritim Turku, un oraș cu peste 150 de mii de locuitori, fosta capitală a țării și cel mai vechi centru cultural al Finlandei. În cadrul mișcării internaționale a orașelor înfrățite, Turku și Constanța au devenit «gemene». Municipalitățile își fac vizite reciproce și, la Castelul din Turku, o fortăreață din veacul al XIII-lea, astăzi muzeu istoric și centru de concerte, a fost organizată o expoziție de artă românească. Multe dintre aceste manifestări de cunoaștere și apropiere au rodit datorită entuziasmului Asociației Finlanda-România, organizație veche de peste 20 de ani și care se bucură de popularitate și prestigiu.

Două universități, una finlandeză,cealaltă suedeză, transformă Turku, vechiul Åbo, într-un oraș al tineretului. Tinerii sînt peste tot, la șantierele navale, la uzinele de aparataj electronic, în ultramodernul Teatru municipal. Lîngă Turku, în insula Ruissalo, printre piete blonde și stranii bărbi roșcate, ne-am petrecut cea mai însuflețită dimineață finlandeză. Bărcile cu motor și navele cu pînze stăteau gata să plutească, așa cum avea să ne amintească Aulis Blomstedt, spre îndrăgitul arhipelag... Poate că acolo vor reveni, în această vară, prietenii mei de la Turku, Jorma și Stig. Stig care ne-a spus la plecare: «De fapt, dacă te gîndești bine, sîntem foarte aproape, neînchipuit de aproape».

de Ioan GRIGORESCU

curtea miracolelor

Oricît ar părea de necrezut, dar «Curtea Miracolelor» (în stil secolul XX) există încă la Paris, e drept, nu acolo unde o localizau Eugène Sue și Victor Hugo, ci undeva pe țărmul sting al Senei, dincolo de Cité, între Saint-Germain-des-Prés și Saint-Séverin. Propriu-zis, nu este vorba de o «curte» anume, ghetou al industriei milei și fărădelegilor, ci despre cîteva străzi înguste, lipsite aproape cu totul de circulație automobilistică, trotuare care nu se răcesc niciodată de forfota neostoită a trecătorilor. Între Rue de la Harpe și Rue Huchette, defileurile strivite de case vechi, proptite cu bîrne, constituie locul de predilecție al unui tineret «din vînt», hippies pietoși, cu sarici ciobănești și straie multicolore, femei tinere care n-au mai trecut de mult prin cada unei băi sau pe sub jetul binefăcător al dușului, muzicanți ambulanți, pictori de trotuar, înghițitori de flăcări și de săbii, artizani ai sîrmei de aluminiu din care bat și împletesc podoabe de cinci franci, oameni despre care nu poți afla de unde vin și unde se duc, ce proveniență și condiție socială au, dacă produc sau parazitează, dacă sînt contestatarii sau profitorii îngrășatelor lăzi de gunoaie ale societății de consum.

Apostoli ai nonviolenței sau încărcături de explozie întîrziată? Iconoclaști fără icoane sau adepți ai unui cocteil de religii păgîne care și-au făcut din sex Dumnezeu și din rigola cu zoaie paradisul? Nuferi în mocirlă sau flori cu spini veninoși de care este preferabil ca societatea să nu se atingă? Cîndva, pe-aici, au fost cafenelele proletariatului intelectual al Parisului, locurile de întîlnire ale futuriștilor și suprarealiștilor, vatră a cosmopolitismului artelor protestatare, locuri descrise întotdeauna cu respect și nostalgie de către Ehrenburg și Hemingway. Ceva din umbra trecutului a rămas în lăzile anticarilor, în rafturile librăriilor tixite, în teatrul «de buzunar» al lui Eugen Ionescu, unde, de cincisprezece ani, joacă cu casa închisă aceleași două piese — «Cîntăreața chelă» și «Scaunele» — în cîteva cinematografe «d'art et d'essai», în birturile cu luminări pe fața de masă din hîrtie de împachetat și cu meniurile «turistice» agățate în geam.

Un simțămînt ciudat, în care neliniștea se împletește cu curiozitatea, libertatea totală de mișcare cu teama, sentimentul propriului confort cu jena pentru posedarea lui, dorința eliberării de toate atributele vieții așezate și a confundării, fie și numai pentru un ceas, cu această lume, nu știi spre a-i înțelege misterele, ci rațiunea existenței sale, dacă o ai avînd vreuna.

Pe-aici, polițiștii nu umblă niciodată singuri, ci cîte doi sau în grup, dubele negre stau gata să intervină și, prin ferestrele lor cu rețele de sîrmă groasă, li se văd chipurile palide de oameni nevoiți să stea ei înșiși închiși pînă cînd se lansează ordinul ca viguroasele și neînduplecatele lor bastoane de cauciuc să intre în exercițiul funcțiunii. «Curtea miracolelor» este tăiată ca un ax de Boul Mich sau Bulevardul Saint-Michel, mărginită la nord de Sena și la sud de Saint-Germain-des-Prés, celelalte două cardinale neavînd limite precise atît cît se întind străduțele mici și întortocheate în care soarele nu pătrunde niciodată. E periferia Cartierului Latin, ariergarda detașamentelor «gauchiste», floarea de înfipt în țeava puștii amenințătoare, caravanserai al fiilor lui Aquarius din Orașul Lumină, locul sacru de constituire a «familiilor» hippy, oază a traficului ilicit de stupefiante, refugiul «filozofilor» de optsprezece ani sau al celor care, neatîndu-și adevărul în cincizeci de ani de viață, mimează o adolescență recuperată. Atmosfera de isarlîc oriental este subliniată și de numeroasele cuscusării marocane și de plăcintăriile tunisiene.

Nimic mai greșit decît a socoti aceasta o lume interlopă, de borfași, de gangsteri, de oameni certați cu ordinea prin cine știe ce fărădelegi comise la drumul mare. Evident, în fojgăiala de pietoși din «Curtea Miracolelor» s-or fi ascunzînd și oameni în afara legii, dar nu ei constituie caracteristica principală a mulțimii. Cu atît mai inexplicabilă apare cantitatea de bastoane de cauciuc, gata oricînd să intre în acțiune, dar ținînd cont de potențialul anarhic pe care îl reprezintă această adunătură, ochiul în permanență treaz al forței de represiune încearcă să-și justifice vigilența. Ciocnirile sînt spontane și pot căpăta proporții incalculabile. Numai în timpul evenimentelor din mai-iunie 1968, peste două mii de funcționari ai ordinii publice au fost bătuți măr și cotonogiți în luptele de stradă. Statisticile nu dau numărul răniților din tabăra studențească. În 1969 poliția a operat 51 342 de arestări, dintre care 41 905 în flagrant delict. Printre arestați s-au aflat 6 821 minori sub 18 ani și 6 318 tineri între 18 și 21 de ani. Din 25 816 «bestnici» interpelați, 5 360 au fost conduși la comisariate și 1 238 arestați. Alți 20 016 vagabonzi reținuți de razii au provocat 1 810 arestări. După anuarul «Quid 1971» o singură zi, luată la întîmplare, «recoltează» în medie 504 apeluri la serviciile pazitorilor ordinii publice. Acestea dau 67 spitalizări, intervenții în 23 de manifestații sau acțiuni de protest, 43 de rețineri pentru diverse delicte, 10 spargeri, 14 agresiuni, 25 de accidente cu victime, 5 sinucideri, 11 tentative de sinucidere, 28 dispariții de minori, 21 de morți accidentale — în total, în 24 de ore, 1 866 interpelări, 147 baraje sau razii, peste 11 000 de vehicule controlate, 135 de verificări de persoane în comisariate și 58 de arestări.

Într-un an, 27 159 prostituate prinse în flagrant delict sînt conduse la «centrul» de la Saint-Lazare și 1 646 de travestiți masculini interpelați. În 1969 poliția a anchetat 772 365 de crime și delicte, a interpelat 292 305 suspecți și a dresat acte de judecată și condamnare pentru 25 752 delincvenți.

N-aș putea spune cu exactitate ce procentaj din aceste cifre a fost furnizat de «Curtea Miracolelor».

«Lumea bună» evită exuberanța sarabandă de pe străzile ei, turiștii o caută însă ca pe o curiozitate, tentați de carnavalescul costumelor și de pitorescul chipurilor care fac orice numai ca să iasă din comun. Un cinematograf consacrat filmelor de groază și-a atîrnat de tavan un schelet, iar ultimul rînd de scaune, cel mai căutat, este fixat în sicrie sprijinite de perete. Atmosfera este totală.

Dar mai există pe-aici și cîteva librării pe care le-ar invidia orice metropolă a lumii, deschise pînă tîrziu după miezul nopții, mereu aglomerate, cu sutele de mii de reviste și volume mereu răsfoite cu frenezie de un tineret care, deși poartă însemnele exterioare ale protestului, rămîne însetat de a cunoaște, de a întreba, de a înțelege. El este, cred, adevăratul miracol al «Curții Miracolelor».

DIRECȚIA GENERALĂ ADAS
STR. SMÎRDAN 5 BUCUREȘTI

39

POȘTA ADAS

rubrică redactată de Aurel CRIȘAN

Îndeplinind promisiunea făcută de a reveni asupra întrebărilor adresate Direcției Generale ADAS (str. Smîrdan nr. 5) cu privire la asigurările de autoturisme, poștașul ADAS răspunde astăzi altor corespondenți care au solicitat unele amănunte privind măsurile de prevedere puse de ADAS la dispoziția posesorilor sau conducătorilor de autoturisme.

Georgeta Pavel, Tr. Severin. Amănuntele solicitate de dv. cu privire la **asigurarea facultativă globală a autoturismelor** sînt mult prea numeroase pentru a le putea cuprinde într-un răspuns la această rubrică. Iată de ce v-am expediat, ca și altor corespondenți, cîteva prospecte editate de ADAS. Menționez totuși că asigurarea respectivă poate fi încheiată numai pentru autoturismele care sînt proprietatea unor persoane fizice, avînd domiciliul în România, și cuprinde: **asigurarea pentru avarii, asigurarea de răspundere civilă, asigurarea de accidentare a conducătorului autoturismului și a altor persoane aflate în interiorul acestuia.**

Sumele asigurate sînt importante. Astfel, la asigurarea de răspundere civilă, pentru fiecare persoană accidentată se acordă pînă la 20 000 de lei, iar pentru pagubele produse bunurilor avariate sau distruse — pînă la 10 000 de lei; la asigurarea de accidente, pentru fiecare persoană accidentată se acordă 10 000 de lei în caz de invaliditate permanentă totală și 5 000 de lei în caz de deces.

Dorin Mateescu, București. Îmi solicitați să revin la amănuntele prezentate în numărul trecut al revistei cu privire la asigurarea suplimentară a autoturismului pentru furt și să precizez dacă se acordă despăgubiri și în caz de pagube ce rezultă din furtul huselor, prelatelor și păturilor aflate pe sau în autoturism. Răspunsul e negativ. Administrația Asigurărilor de Stat nu a considerat necesar să extindă aria răspunderilor sale și asupra acestor obiecte.

Costel Tudor, Tulcea. Mă bucură faptul că îndrăgiți întrecerile automobilistice și că ați participat deja la cîteva raliuri, unde ați avut șansa să ocupați locuri frunta...

Iată amănuntele pe care mi le solicitați cu privire la asigurarea specifică celor care participă la întreceri automobilistice: începînd chiar cu denumirea asigurării: **asigurarea facultativă a autoturismelor în legătură cu utilizarea lor la concursuri, întreceri sau antrenamente pentru acestea.** Se pot încheia asigurarea pentru avarii, asigurarea pentru răspundere civilă ori ambele asigurări. Din motive de... «economie», asigurarea se poate încheia și pentru durate mai scurte, dar de cel puțin o lună.

Menționez că în asigurare sînt cuprinse daunele produse în legătură cu utilizarea autoturismului în timpul concursului, întrecerilor sau antrenamentelor pentru acesta, în timpul deplasării de la domiciliu (locul de garare) pînă la locul concursurilor, întrecerilor sau antrenamentelor și retur, precum și în timpul deplasării de la o localitate la alta — în același scop.

Avînd în vedere unele detalii ale corespondenței dv., sînt obligat să precizez că ADAS acordă despăgubiri — în cadrul asigurării respective — numai dacă concursul, întrecerea sau antrenamentul sînt oficiale, programate și controlate de forul sportiv competent.

Rezultă clar că, în cazul întrecerilor «prietenești» sau «ocazionale», ADAS nu își asumă răspunderea urmărilor unor eventuale accidente.

Florica Ichim, Dej. Iată cîteva din riscurile pentru care se plătesc despăgubiri persoanelor care au încheiat asigurarea pentru avarii: ciocniri, loviri sau izbiri cu alte vehicule sau cu orice alte corpuri mobile sau imobile aflate în afara autoturismului asigurat, zgîrieri, căderi (în prăpastie, în apă, căderi din cauza ruperii podului, căderi pe autoturism ale unor corpuri — ca de exemplu: copaci, bulgări de gheață sau de zăpadă, bolovani etc.), derapări sau răsturnări, incendiu, trăsnet, explozie — inclusiv explozia rezervorului de carburanți sau a rezervorului de aer comprimat (chiar dacă trăsnetul sau explozia nu au fost urmate de incendiu), ploaie torențială, grindină, inundație, furtună, uragan, cutremur de pămînt, prăbușire de teren, alunecare de teren și multe altele.

Liliana Popescu, București. Ne bucură faptul că ați apreciat noua inițiativă a Administrației Asigurărilor de Stat, care a organizat transmiterea directă la televiziune a tragerilor de amortizare. Și alți cititori au relevat utilitatea acestei măsuri. Vă asigur că veți putea urmări în continuare transmisiile directe ale tragerilor de amortizare ale asigurărilor mixte pe viață

PUBLICITATE

varietăți

artmobile II

O inițiativă pe cît de surprinzătoare pe atît de lăudabilă a conducătorilor Muzeului de artă din Virginia (S.U.A.): artmobilul, adică un foarte spațios autocamion transformat și amenajat pentru expoziții itinerante de pictură. În fotografia noastră, artmobile II, adăpostind expoziția cu tema «12 portrete: de la Delacroix la Gauguin», străbate orașe și chiar așezări rurale care au contractat cu muzeul din Virginia acest nou gen de expoziție. Din fotografie nu lipsește, evident, polițistul însărcinat să asigure paza valoroaselor exponate.

exclusivități londoneze

Un instantaneu fotografic pe o stradă din Londra, dezvăluind cel puțin trei trăsături particulare tradițiilor marii metropole.

1. În ce alt oraș din lume decît Londra ar putea fi văzută o barcă cu vîsle traversînd imperturbabilă strada, perfect reglementar, pe «zebră»?

2. Cunoașteți și alți cetățeni decît londonezii care să-și ascundă atît de discret curiozitatea (echivalînd acolo cu impolitețea) făcîndu-se că nici măcar nu bagă de seamă fistichiul vehicul?

3. Numai un polițist londonez este în stare să dea liberă trecere unei bărci ce se tîrăște pe caldarîm, fără să se intereseze măcar de ce numitul vehicul nu preferă asfaltului, apele Tamisei.

toaletă din mers

Portul francez Le Havre este primul posesor din Europa al unei «ambarcații-perie».

Este un vas de mici dimensiuni, prevăzut cu un braț telescopic orientabil echipat cu o perie de nailon cu lungime variabilă între 6 și 14 metri, confecționată special în scopul de a curăța din mers carenele navelor din roda portului. În mai puțin de șase ore pot fi curățate cele mai mari nave. «Vasul-perie» poate lucra pe orice vreme, chiar și atunci cînd vizibilitatea este redusă la minimum.

Avionul pilotat de lt. comandor Cernescu deasupra Mediteranei, în zborul de înapoiere.

RAID PE TREI CONTINENTE

(PARTEA A II - A)

București - Capetown și retur

O pagină memorabilă din istoria aviației românești

de

general (r) Alexandru CERNESCU

și comandor George DAVIDESCU

Raidul întreprins în toamna anului 1933 cu ținta Capetown nu s-a realizat în întregime. A fost întrerupt la Malakal — așa cum am arătat în articolul precedent — la cinci mii de kilometri de București, unde ploile ne-au pus o barieră de netrecut.

Perioada octombrie-noiembrie s-a dovedit nefavorabilă; în această epocă ploile ecuatoriale nu se retrag încă spre sud, și Sudanul ecuatorial este o imensă mlaștină, iar marile masive Elgon, Kenya, Kilimanjaro, Meru sînt în cea mai mare parte a zilei acoperite de nori care coboară foarte jos. Din cercetarea documentației privind condițiile meteorologice pe traseul Cairo-Cap, dar mai ales din recomandările diferiților piloți de mare reputație care zburaseră în Africa, rezulta că cea mai favorabilă epocă era luna aprilie. Atunci, frecvența furtunilor în Rhodesia și Africa de Sud este mult scăzută; și deși la Nairobi plouă foarte mult, ceața matinală între lacul Victoria și lacul Tanganika se ridică curînd după răsăritul soarelui.

În aceste condiții s-a fixat plecarea la începutul lui aprilie 1935, dar anumite greutăți au făcut ca ea să fie amînată pentru data de 14 ale lunii.

AVIATORI ÎNTÎLNESC PĂSTORI...

18 aprilie KHARTOUM — MALAKAL — JUBA (1 300 km)

Pînă la Khartoum, cu toate micile incidente care ne-au făcut să pierdem o zi, zborul a decurs în condiții ideale, căci nu am întîlnit ploaie, ceață sau vînt potrivnic. De aici înainte însă, condițiile au fost mai puțin favorabile, deoarece ploile ecuatoriale erau în deplasare spre nord.

După Malakal a trebuit traversată regiunea mlăștinoasă și foarte puțin populată Bahr-el-Gazal, lungă de cinci sute kilometri, cu repere foarte rare și mici localități ce nu se vedeau de departe, și cu piste ce nu erau practicabile tot anul.

Cu aceste perspective am părăsit Khartoumul în zorii zilei, străbătînd cei șase sute kilometri pînă la Malakal în patru ore și jumătate. Era punctul maxim pe care îl atinsesem în 1933. În timp ce ni se făcea plinul, păstori din tribul Shiluk s-au apropiat de noi, timizi, neîncrezători, temători.

Cei care erau în serviciul aerodromului aveau o fișie de pînză aruncată peste un umăr, în diagonală. Altfel... erau goi.

Le oferim țigări: rîd și ne mulțumesc dînd din cap. Ei nu acceptă haine și nu cumpără decît podoabe de metal sau sticlă pentru înfrumusețarea ținutei lor.

Femeile au la cingătoare o piele de vacă. Cum și aici unii sînt săraci, iar alții înstăriți, cei dintîi se acoperă cu un strat de cenușă, iar cei din urmă se ung cu baligă de vacă! Coafura lor — împodobită cu ierburi și pene — ia formele cele mai ciudate: creastă de cocoș, un evantai, forma unei căști, aureolă de sfînt sau pălărie cu borul larg...

Se povestește că renumitul explorator Schweinfurth, venind în mijlocul shilucilor și-a scos de pe cap pălăria sa cu borul mare; în acel moment, shilucii au scos un țipăt de surpriză, crezînd că exploratorul și-a smuls coafura... Fantezia mamelor creează — încă din cea mai fragedă vîrstă a copiilor — forma coafurii, fasonîndu-le părul cu argilă, gumă și cenușă.

Femeile au fruntea tatuată, iar bărbații își pictează, în jurul ochilor, două rotocoale cu ocru roșu. Bărbații poartă permanent o lance de fier ornată cu un mănunchi de pene și o măciucă.

Frica cea mai mare le-o provoacă shilucilor bivolul sălbatic; atunci cînd nu-l poate evita, omul se aruncă cu fața la pămînt, simulînd că e mort. Animalul pare mirat, miroase corpul și pleacă fără a-i face vreun rău.

După o escală de aproximativ un ceas, necesară pentru aprovizionarea cu benzină, am reluat zborul.

ÎN INIMA AFRICII

JUBA — KISUMU — NAIROBI

În după-amiaza de 18 aprilie a plouat timp de trei-patru ore, dar din fericire aversa a început după terminarea operației de aprovizionare cu benzină și controlul obișnuit al mașinilor.

Pentru a evita o aterizare pe teritoriul Ugandei, la Jinja — punct totuși prevăzut în planul de zbor — și totodată pentru a scurta puțin traiectul, am zburat în linie dreaptă la compas, direct la Kisumu, situat pe marginea golfului Kavirondo, la extremitatea estică a lacului Victoria, pe teritoriul Kenyei.

O ușoară ceață ne-a silit să decolăm de la Juba abia la ora 5,45, lăsînd Nilul pe mîna dreaptă; un drum pare a ne însoți către sud, dar după vreo douăzeci kilometri o ia brusc spre vest, unde fluviul dispare pentru a forma un arc larg, a cărui coardă e ruta noastră; zburăm peste păduri întinse, tăiem un drum care apare și dispare șerpuind printre tufișuri și dealuri mici.

În sfîrșit, iată-ne în inima Africii. De aici, pe un parcurs de circa trei mii kilometri, pînă la Broken Hille sau Salisbury, este zona cea mai dificilă: brusă aproape continuă, terenuri de aviație situate între 1 300 și 1 800 m altitudine, o hartă lipsită de precizie, pe care extrem de rarele repere de pe sol sînt indicate cu erori ajungînd la zeci de kilometri!

Șederea pe aerodromul de la Kisumu — numit de englezi Port Florence — a durat doar timpul necesar aprovizionării cu benzină, operație făcută mai mult ca prevedere, căci pînă la Nairobi era cale de mai puțin de două ore, în linie dreaptă circa două sute șaptezeci de kilometri.

Etapa nu era mare, dar pentru prima oară aveam de străbătut o zonă fără nici un reper, absolut nici unul, unde un aterizaj forțat nu putea fi acceptat; în plus, nici nu puteam urma linia dreaptă, din cauza masivului Meru, nu prea înalt, dar aproape permanent învăluit de nori.

La Nairobi aerodromul părea imens, cu piste de macadam și între ele cu iarbă înaltă (cum ne puteam da seama din avion) în raport cu mărimea numeroasetor zebre, care parcă inotau într-însa ca la ele acasă. A trebuit să le alungăm zburînd în *rase-motte* deasupra lor în mod repetat pentru ca să putem ateriza pînă la urmă cu bine. La înălțimea de o mie opt sute metri, unde se află Nairobi, și la temperatura ecuatorială, densitatea aerului mult scăzută impune o viteză sporită la aterizare; avionul filează mult, și de aci nevoia ca aerodromurile să fie foarte mari.

PRIN TRECĂTOAREA... ÎNSEMNATĂ PE O CARTE DE VIZITĂ

20 aprilie NAIROBI — DODOMA — MBEYA (950 km)

De cu ziuă eram pe aerodrom. Plafonul jos nu ne-a surprins, știam că nu se ridică decît două-trei ore după răsăritul soarelui.

De o jumătate de oră zburăm la circa două mii cinci sute metri peste o zonă împădurită, înaltă de circa două mii metri, nivel ce scade pe măsură ce înaintăm; tăiem o cale ferată care duce spre vest, la lacul Magadi, unde se exploatează sodă. La vest cîmpia Serenghetti, una din marile rezervații de vînătoare... După alte patruzeci de minute, apare imensul lac Natron, de vreo șaizeci kilometri lungime, pe teritoriul Tanganyikăi, și acesta mare producător de sodă. Este un bun reper, care ne dă siguranță, dar ne obligă să urcăm la trei mii metri din cauza unor vîrfuri de munți, dintre care unul, Loolmalasin, are 3 650 m și ne domină. Îl ocolim pe la est și curînd ne găsim deasupra lacului Manyara, al cărui nivel, după hartă, e de 960 m. De aici înainte o pistă destul de vizibilă conduce chiar peste terenurile de ajutor de la Mdareda și de la Kondoa Irangi, ducînd la Dodoma. La est, stepa vastă a tribului Masai, oameni frumoși, sălbatici, războinici și nomazi... Cerul a fost tot timpul acoperit, dar vizibilitatea bună; nu puteam greși ținta din cauza căii ferate pe care se află Dodoma. Această cale ferată duce de la Dar-es-Salaam la Tabora și lacul Tanganika, iar în plus, un munte înțuiat și izolat, Lionrock, se află în imediata vecinătate a aerodromului.

Am aterizat după trei ore și jumătate de zbor.

Apoi am plecat spre Mbeya. Era un punct greu de găsit, pierdut în mijlocul brusei și vizibil doar după stîlpii de T.F.F. vopsiți alb și roșu, cu condiția de a nu trece mai departe de patru-cinci kilometri de ei. O abatere în direcție de cinci kilometri pe un parcurs de patru sute kilometri părea ridicol de puțin, dar aceasta era situația. Căpitanul Caspareuthus de pe aeroportul Mbeya ne-a desenat din memorie pe o carte de vizită profilul munților în spatele cărora se găsea obiectivul. Între două vîrfuri de munți foarte caracteristice, el indicase cu o săgeată punctul de trecere al defileului, după care un viraj la dreapta de 45° și acolo era Mbeya. Navigație aeriană după nivelment!... Am rămas puțin pe gînduri, dar am decolat. Căpitanul a rămas să-și umple voluminoasele rezervoare și ne-a făcut semn cu batista.

Cît cuprindea ochiul, numai verde nesfîrșit... Cerul s-a acoperit treptat și soarele pătrundea tot mai rar printre nori. Fulgere au început să scapere, și ploi, ca niște dușuri uriașe, s-au pornit din toate părțile, fără însă a se închega într-o aversă generală care să ne închidă calea. Culorile acestor pînze de apă, căzînd oblic din cer ca niște cortine de nesfîrșite nuanțe, cenușii, opaline, albăstrui, vinete, sinilii, alcătuiau un decor măreț, fantastic și înfiorător.

Ghemuiți în micile noastre avioane, minunate și ridicole în mijlocul naturii, realizam ideea nimicniciei noastre; greu de spus ce gîndea sau simțea fiecare, dar parcă orice teamă dispăruse și un fel de extaz îi luase locul. Cît a durat trecerea prin aceste ploi, poate un ceas și mai bine, noi am mers mereu tot drept înainte, trecînd printre ele aproape fără să ne atingă.

Atmosfera spălată de ploaie era de-o transparență extraordinară; drept în fața noastră se profilau — la circa o sută kilometri — cu o claritate desăvîrșită, munții printre crestele cărora se găsea trecătoarea însemnată pe cartea

RAID PE TREI CONTINENTE

(PARTEA A II-A)

de vizită. Atunci pilotul cvadrimotorului, care desigur nu putea să ne mai vadă a avut un gest mişcător: înainte de a se angaja în trecătoare, a descris un enorm cerc care ne-a îngăduit în cîteva minute să ne mai apropiem şi să vedem bine calea de urmat. A spune că ne-a salvat e poate nepotrivit; în orice caz,am răsuflat liniştiţi şi găsirea aerodromului Mbeya nu a mai fost o problemă. Ploaia încetase cu cîteva minute înainte şi iarba înaltă de pe teren, încărcată cu boabe de apă, sclipea în soare. Localitatea Mbeya — la trei kilometri nord-vest de aerodrom — ascunsă printre arbori stufoşi, nu am văzut-o nici de sus şi nici de jos. De altfel, harta nici nu o menţiona, cu toate că e un centru însemnat pentru zăcămintele de aur din vecinătate; pe locul ei figura doar un cerc roşu cu punct la mijloc, semnul convenţional pentru aeroporturile civile

ZIUA CELOR MAI MARI EMOŢII

21 aprilie MBEYA — BROKEN HILLE — SALISBURY (1 300 km)

A fost ziua cu cele mai mari emoţii.

Avionul de linie şi-a luat zborul cînd norii acopereau încă coastele munţilor. În ce ne priveşte, neavînd mijloacele tehnice ale acestuia, am aşteptat ridicarea plafonului şi pe la ora 7,30, cînd soarele era deja sus, am decolat.

Programul zilei prevedea un parcurs de o mie trei sute kilometri cu o escală la Broken Hille pentru aprovizionarea cu benzină.

Programul stabilit ne obliga să fim pînă seara la Salisbury.

Obişnuiţi cu monotonia şi cu brusa nesfîrşită, zburam agale nu tocmai grupaţi — aşa cum se întîmpla adesea — avionul din cap avînd toată răspunderea, iar celelalte ţinîndu-se după el la distanţe variabile, căci zborul în formaţie strînsă, la drumuri lungi, devine obositor. O condiţie însă pentru a nu ne pierde din vedere era de a menţine aceeaşi altitudine în scopul ca fiecare avion să vadă pe celelalte proiectate deasupra orizontului.

Ajunşi la confluenţă, avionul din cap face un picaj pronunţat pentru a cerceta terenul mai de aproape, în special pentru a descoperi un teren de ajutor marcat pe hartă imediat la sud de Zambezi, conform unei înţelegeri prealabile. Avionul următor — Jienescu-Davidescu — pică şi el în mod firesc, dar Pantazi cu Stengher, rămaşi ceva mai în urmă, probabil distraţi, nu au observat picajul avioanelor, ci numai mai tîrziu şi-au dat seama de dispariţia lor din cîmpul de vedere. Deşi soarele era în spate, Pantazi,rămas sus, ar fi trebuit să vadă avioanele care coborîseră, proiectate pe fondul pădurii; dar pădurea cu vegetaţia ei tropicală, constituită din plante cu frunza groasă şi lucioasă sub lumina puternică a soarelui, căpătase şi ea, cu tot verdele său, culoarea argintie a avioanelor! Pe scurt, Pantazi nu ne-a văzut şi — socotind că a rămas mult în urmă — a pus motorul în plin ca să ne prindă. Noi cei de jos l-am văzut un moment, după care a dispărut; a-l căuta era uşor de zis, dar cum? Şi apoi, între avioane nu se putea stabili nici o comunicare pentru a decide un mod de acţiune, avioanele noastre neavînd radio la bord... Rezultatul a fost pierderea unui timp preţios, făcînd cercuri mari şi inutile, mai sus şi mai jos, nepierzînd din vedere providenţiala confluenţă, totodată şi cauza neplăcutei întîmplări.

Frămîntaţi de tot felul de ipoteze şi presupuneri, am pus capul spre Salisbury, unde am ajuns cînd se aprindeau luminile.

De cum am aterizat, prima întrebare a «superintendentului» — acesta e titlul şefului aerodromului — a fost: «Unde e al treilea?» Nu s-a mulţumit cu răspunsul care conţinea relatarea dispariţiei şi atunci a pus o sumă de întrebări: unde l-aţi văzut ultima oară — la ce oră — la ce înălţime zburaţi — cum era vremea — ce vîrstă avea pilotul — de cînd zboară — ce fel de pilot — ce experienţă are — sănătatea lui — dacă vede bine — chiar pe lumină slabă — ce temperament — ce caracter — sînge rece — susceptibil de panică?, şi altele; apoi iarăşi: l-aţi căutat — cum aţi căutat — cît timp şi în ce spaţiu? Un adevărat interogatoriu...

Cercetările de asemenea natură sînt îndeobşte extrem de grele. în cazul de faţă, situaţia era din cele mai dificile; neştiindu-se unde a aterizat avionul dispărut, admiţînd că era vorba de un aterizaj forţat, trebuia alarmată întreaga rută de la Zambezi spre Salisbury. Un drum practicabil aproximativ pe orice vreme unea aceste două puncte, dar primele două terenuri la sud de Zambezi, adică localităţile cele mai apropiate, nu aveau nici o legătură cu fir. Singura posibilitate era curierul pedestru!

Toate acestea mi le-a spus comandantul jandarmeriei sau poliţiei teritoriului, care a venit să ne vadă imediat ce am ajuns la hotel.

22 aprilie SALISBURY

De dimineaţă ne-am dus la aerodrom. Deocamdată nu era nimic de făcut decît a aştepta rezultatul cercetărilor. Bănuiala noastră era totuşi că Pantazi a aterizat pe terenul de lîngă Zambezi.

Din văzduh, aeroportul Nairobi le-a apărut aviatorilor români «imens»,cu piste de macadam şi între ele cu iarbă înaltă în care numeroase zebre «parcă înotau ca la ele acasă». Dar la sol, Nairobi era... un aeroport ca oricare altul.

Pe terenul de la Salisbury nu era nici o activitate, era a doua zi de paşti şi — desemne — nu se lucra. Ne plimbam pe aerodrom cam fără rost,de colo pînă colo,şi ne gîndeam în mod firesc ce trebuia să facem. Hotărîrea a fost luată: să aşteptăm toată ziua rezultatul cercetărilor şi dacă pînă seara Pantazi nu apare, celelalte două avioane vor continua zborul spre Cap. Orice s-ar fi întîmplat, nu puteam abandona cînd eram aproape de ţintă, astfel încît asupra acestui punct toţi eram de acord.

Conversaţia noastră încetează, fiecare era parcă stăpînit de un gînd pe care nu voia să-l împărtăşească celorlalţi. Era linişte deplină, nici un zgomot, lumina soarelui de toamnă era blîndă şi aerul uşor. Dar deodată urechile percep o mică rumoare, care creşte, se precizează. El este! E motorul Gypsy, al cărui glas îl recunoaştem dintre toate... Nu poate fi decît Mişu Pantazi, care ne serveşte una din «figurile» lui de incorigibil acrobat: izbucneşte de după un hangar la trei metri de sol, face o «şandelă» urmată de o răsturnare şi apoi, într-o glisadă chiar în aria aerodromului, aterizează ca un porumbel.

Îmbrăţişări, emoţie... apoi istorisirea celor petrecute.

Reuniţi cu bine pe aerodromul de la Salisbury, am fi dorit să reluăm imediat călătoria spre sud, pentru respectarea riguroasă a planului. Puţină chibzuială impunea însă o zi de odihnă celor care «pierduţi» fuseseră...

O PERSPECTIVĂ SINISTRĂ: INCENDIU LA BORD

23 aprilie SALISBURY — BULAWAYO — PIETERSBURG (800 km)

Intenţia era să recuperăm ziua de 22, zburînd astăzi pînă la Johannesburg, cu aterizarea obligatorie la Pietersburg, aerodrom vamal de intrare pe teritoriul Uniunii Sud-Africane, în total o mie o sută de kilometri, ce puteau fi acoperiţi în şapte ore de zbor. Etapa următoare şi ultimă, Johannesburg — Capetown, de o mie trei sute cincizeci kilometri, intra în cadrul posibilităţilor cu opt ore şi jumătate de zbor.

Cu acest plan am decolat la 5,30, punînd «botul» avionului pe direcţia Bulawayo, aflat în linie dreaptă la trei sute şaizeci kilometri. Dar se pare că începuse pentru noi seria incidentelor. După mai puţin de o oră de la plecare, Davidescu — pe locul din faţă al avionului ACK,pilotat de Jienescu — e izbit de un puternic miros de benzină. La o rupere de conductă de benzină se asociază totdeauna ideea de incendiu, cea mai oribilă şi sinistră perspectivă pentru aviatori!. Echipajul avea paraşute, singurul de altfel, căci ceilalţi le lăsaseră la Kisumu pentru a uşura puţin avionul; deocamdată nici nu se punea chestiunea saltului cu paraşuta, dar prezenţa ei era totuşi un suport moral. Mirosul de benzină se accentuează (deci se scurge tot mai multă!) şi curînd se transformă într-o extrem de fină pulverizare ce nu udă, dar se simte.

Pipăind cu degetele sub rezervorul principal, camaradul nostru a descoperit fără greutate locul pe unde picura benzina — era în jurul holenderului care fixa conducta dintre rezervor şi motor. Slavă Domnului, nu era pericol de incendiu şi calmul a fost restabilit la bord.

Ajunşi cu precizie deasupra aerodromului Bulawayo, Davidescu a redus motorul şi, împingînd manşa, a făcut pe Jienescu să înţeleagă că trebuie să aterizeze. Celelalte avioane, neavertizate, se îndreptau deja spre Pietersburg, cînd au observat aterizarea celui de-al treilea şi au aterizat la rîndul lor. Tîrîndu-ne greu spre hangar cu bechia noastră arhaică,care trăgea pe teren o brazdă subţire de plugu şor, remarcăm un mic grup, care în mod vizibil urmăreşte sosirea noastră. În adevăr, cînd ne-am dat jos din avion, micul grup,compus dintr-un domn, o doamnă şi două fetişcane, înaintează spre noi cu vădită satisfacţie: — «Bună ziua, domnilor, ne spune capul familiei într-o românească curată. Fiţi bineveniţi în noua noastră patrie!» Surprinşi, răspundem

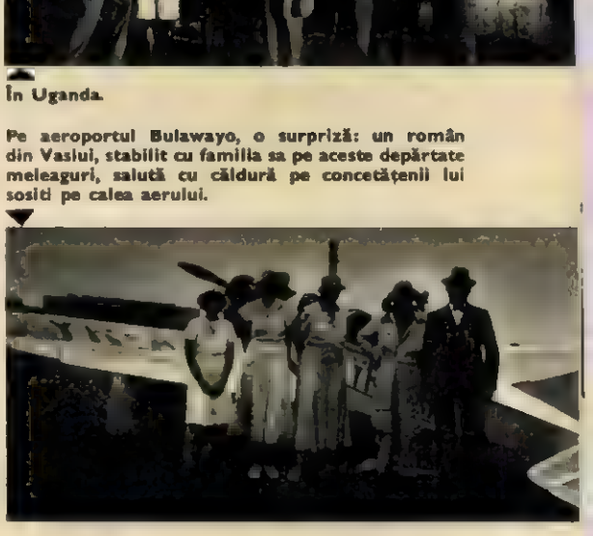

În Uganda.

Pe aeroportul Bulawayo, o surpriză: un român din Vaslui, stabilit cu familia sa pe aceste depărtate meleaguri, salută cu căldură pe concetăţenii lui sosiţi pe calea aerului.

25 aprilie 1935. Primul moment după aterizarea la Capetown. Cele trei echipaje sînt întîmpinate de consulul general onorific român, care... vedea atunci pentru prima dată români! În adevăr, se ştie că un consul onorific — aşa cum era cazul de faţă — poate să nu fie cetăţean al ţării pe care o reprezintă. Reporteri şi fotografi îi aşteptau pe temerarii aviatori români care, înfruntînd nenumărate primejdii, înfăptuiseră la bordul unor mici avioane şcoală, fără legătură radio şi fără instrumente de zbor perfecţionate, un raid de 12 000 km!

și noi: — «Bună ziua, cu ce ocazie ne aici?» Lucrurile se lămuresc repede: domnul e originar din Vaslui, stabilit aici de mai mulți ani; soția, englezoaică, și fiicele nu știu o iotă românește. E mișcătoare mărturisirea ce o face că de trei zile de cînd citește în gazete că avioane românești sînt în drum spre Capetown, vin cu toții pe aerodrom de dimineață ca să ne întîmpine, neștiind ora cînd vom trece. — «Sîntem așa de fericiți că vă vedem!», și ne poftește să petrecem cu toții la ei măcar o săptămînă.

Între timp, mecanicul Stengher s-a apucat să demonteze rezervorul cu pricina, operație care a ținut poate mai bine de un ceas, iar ceilalți s-au interesat de atelierul care ar putea face sudura necesară. Pe aerodrom nici o posibilitate, dar ni s-a indicat o mică fabrică a unui olandez, destul de aproape, în oraș. Reparația s-a făcut, dar fără nici o garanție, căci rezervorul era din aluminiu, care nu se poate suda.

La atelier, o întîmplare ciudată, care confirmă dictonul că lumea e mică: un mecanic, auzind că sîntem români, a lăsat lucrul și a fugit pînă acasă, aducînd o fotografie făcută de el cu ani în urmă în Munții Tatra. Erau rămășițele avionului cu care neuitatul nostru prieten Bănciulescu, într-un raid Paris-București fără escală, a avut tragicul accident în care a pierdut ambele picioare. Era pentru noi un document inedit și prețios, pe care revistele de aviație din țară l-au reprodus.

Pe aerodrom, conversația lungă cu domnul din Vaslui și un cumnat al său tot din România, dar stabilit în America, a fost pentru noi o sursă bogată de informații.

Ne-am despărțit de conaționalii noștri emoționați și la 14,30 am reluat zborul, bucuroși să putem ajunge măcar pînă la Pietersburg, căci proiectul de a fi mîine la Capetown s-a spulberat. Înaintînd spre sud, am trecut peste Munții Matopos, mase granitice sure și sterile, dar oferind o priveliște de neuitat.

Ziua declină, dar nici Pietersburg nu e departe și la 17,30, după aproape trei ore de zbor, eram deasupra lui; cîteva lumini erau deja aprinse în oraș, dar pe terenul de la sud de el, am aterizat în bune condițiuni, lumina care cădea din cer fiind cu totul suficientă.

În sfîrșit, eram, dacă nu la Johannesburg, totuși în Transvaal, țara aurului..

DIN DOUĂ SOLUȚII... CEA MAI BUNĂ E A TREIA

24 aprilie PIETERSBURG — JOHANNESBURG — KIMBERLEY (730 km)

Drumul aerian de la Pietersburg la Johannesburg nu prezintă nici o dificultate: el străbate un teren deschis brăzdat de o sumă de rîuri mititele, afluenți ai fluviului Olifants. La nevoie, în caz de proastă vizibilitate bunăoară, s-ar putea urma calea ferată, care este doar cu puțin mai lungă decît drumul direct.

Am ajuns... Sîntem la Kimberley... Avioanele au intrat la adăpost în hangar așa cum nu au mai stat de mult, iar noi ne-am dus în oraș.

25 aprilie KIMBERLEY — VICTORIA W — CAPETOWN (870 km)

Caracterul terenului peste care am zburat nu prezintă nimic interesant; verdele, atît cît poate fi pe acest sol arid, lipsit de ploi și bătut de vînturi, e palid, mai mult cenușiu; la vreo treizeci de kilometri sud trecem peste Modder, chiar în punctul unde este și podul de cale ferată, dar noi nu o urmăm căci mergem după busolă. Fluviul Orange cu apele lui leneșe și malurile sterpe e un reper care nu interesează; ferme rare din loc în loc, o cale ferată transversală, o șosea. Călătoria se desfășoară în siguranță și e monotonă.

Pornim pentru ultima etapă, care s-ar putea să rezerve surprize: ca niște metereze înalte, Drankenstein și Hex River Mountain barează drumul direct la Capetown și trecerea lor e în general primejdioasă pentru avioane de putere mică, din cauza curenților descendenți. Un pilot german pe un Junkers Junior ne-a povestit peripețiile dramatice prin care a trecut; de două ori, ajuns la înălțimea cînd spera să poată «sări» peste culme, era precipitat pînă la cîteva sute de metri de sol și combustibilul îi era pe sfîrșite... La a treia tentativă a reușit să treacă, nici el nu mai știa cum, poate din cauză că avionul se mai ușurase.

Prima soluție era să urcăm la patru mii metri, dar nu eram siguri că putem atinge această cotă. Alta, îndeosebi recomandată, era traseul căii ferate, care făcea un ocol lung pe la nord. Am ales a treia soluție: cu motoarele în plin — și în ușor picaj, cu motoarele reduse, coborîm spre golful Table Bay, cuprinși de o dublă emoție, aceea de a fi atins ținta și de a contempla unul din cele mai frumoase peisaje din lume. Privim cu aviditate orașul, portul, Table Mountain (Muntele Mesei, din cauza formei de căpățînă retezată), cînd deodată, la vreo douăzeci kilometri sud, zărim Oceanul Indian. Nu putem rezista ispitei și mergem drept spre el, după care, îndreptîndu-ne spre vest, tăiem îngusta peninsulă a Capului, apoi, zburăm spre nord de-a lungul coastei Atlanticului pînă la Capetown.

După acest tur de onoare, aterizăm pe aerodromul Wingfield și tragem la hangar după toate regulile. Sărim din avioane și, conform obiceiului neamului, ne îmbrățișăm fără a ține seamă de cele cîteva persoane care veneau în întîmpinare.

ULTIMA ETAPĂ

Cei prezenți erau comandantul aeroportului, consulul general onorific al României, dl. Sidney Melvin Walle, și consulul Elveției, dl. Bothner, prieten al său, cu rolul mai mult de interpret. *Consulul nostru vedea pentru prima dată români.* Nu anunțasem nimănui sosirea, dar dînsul, urmărind în gazete — totdeauna rapid și corect informate — raidul nostru, a venit să ne primească în calitatea sa oficială. Reporteri și fotografi nu au lipsit, chiar și un buchet de flori, comandat prin radio de la București, a fost înmînat unuia dintre aviatorii noștri...

Îmbarcați în două automobile, am fost conduși la sediul consulatului, unde era arborat un tricolor de dimensiuni neobișnuit de mari, atenție la care am fost foarte sensibili.

Cele unsprezece zile de zbor lăsaseră pe chipurile noastre urme profund vizibile; consulul nostru, foarte atent, a chemat, fără a ne preveni, un medic ca să ne îngrijească. În fond, nu eram decît foarte arși de soare, nasurile în special schimbaseră două sau trei rînduri de piei.

Am telegrafiat în țară ministrului aerului sosirea cu bine la destinație și hotărîrea de a rămîne la Cap patru-cinci zile pentru odihnă și controlul amănunțit al mașinilor.

30 aprilie

Peste cinci zile, fără alai, am decolat la 7,45 spre țară.

.....

Astăzi este ultima etapă.

25 mai ESKIȘEHIR — BUCUREȘTI (750 km)

Dorința Bucureștiului fiind ca aterizarea noastră să aibă loc la Băneasa, la ora 18, am socotit potrivit să decolăm la ora 13.

De la înălțimea de 2 500 metri, Bosforul părea un fluviu între maluri verzi, pierzîndu-se la sud într-o pîclă ușoară — acolo lăsam în urmă Istanbulul!...

După o oră și mai bine de zbor deasupra mării, la o depărtare prudentă de țărm, o faleză albă s-a arătat privirii noastre. Eram în țară! Un sentiment de securitate și de mulțumire deplină, un sentiment sporit de încredere în noi înșine a cuprins echipajele. După o absență de patruzeci și două de zile, zburam deasupra teritoriului țării, cu satisfacția împlinirii datoriei!

Am pus capul la compas spre București și constatînd că avem oarecare avans, am redus motoarele, zburînd în zigzag pentru a consuma timpul de prisos. Priveam cu drag pămîntul nostru și parcă nu ne săturam...

O escadrilă de avioane — prima solie a țării — ne-a întîmpinat; toți ne-au salutat — ca o urare de bun venit — apoi ne-au lăsat să trecem înainte zoriți spre București. Am luat formația în triunghi, zburînd în *rase-motte*, apropiindu-ne de oraș, pe care l-am și găsit, nu prea departe...

Ne-am îndreptat țintă spre Băneasa și am intrat vijelios deasupra aerodromului. În momentul apariției avioanelor numai la cîțiva metri deasupra pămîntului, foarte numeroși au fost aceia care și-au aruncat pălăriile în sus, către noi, ca o nestăpînită satisfacție a împlinirii noastre.

ACASĂ !

Pe aeroportul Băneasa, mulțimea își manifesta nemărginit bucuria, cu un entuziasm de nedescris! Noi am făcut un tur de pistă, fiind surprinși, totodată, de miile de oameni veniți să ne întîmpine; parcă ar fi fost zi de sărbătoare, în atît de mare număr cetățenii Bucureștiului au inundat aeroportul. Trebuia să fim foarte atenți ca să reușim a ne alege o fîșie liberă de teren pe care să ne putem așeza.

În sfîrșit, la ora 18 — așa cum am anunțat — am pus roțile pe teren, în formație strînsă. Rulam cu greutate, spre linia de oprire, din cauza mulțimii care năvălea, se strîngea spre avioane. Apoi cu greu oprită de către serviciul de ordine, ca să nu ne copleșească, să nu ne strivească, adunîndu-se strîns în jurul avioanelor, această imensă mulțime de oameni entuziasmați, de-abia a dat drumul avioanelor să ruleze, înaintînd către hangare!

Am oprit — în sfîrșit — la linia convențională și am sărit din avioane, dar n-am ajuns să ne îmbrățișăm familiile! După cîteva cuvinte de «bun găsit» și mulțumiri, rostite la microfon, am fost urcați în mașini — așa cum ne aflam, îmbrăcați în salopete — și duși în oraș.

În timp ce eram decorați, piața palatului s-a umplut de o mare mulțime de oameni care așteptau ieșirea noastră ca să ne vadă.

Și, după toate acestea, am ajuns, în fine, și noi în mijlocul familiilor noastre, care ne așteptau cu nerăbdare!

* * *

Evocînd, după aproape patru decenii, raidul nostru peste trei continente — care se înscrie printre zborurile pe lungă distanță mai deosebite executate de echipajele românești — avem conștiința că am contribuit și noi cu o infimă verigă la lanțul de aur al uriașelor izbînzi aeriene care au culminat cu cucerirea cosmosului și pătrunderea omului pe alte corpuri cerești!

Băneasa, 25 mai 1935. Din nou acasă!

Raidul peste trei continente s-a încheiat cu succes. Temerarii — la sosire. De la dreapta la stînga: Stengher, Olteanu, Cernescu, Jienescu, Pantazi, Davidescu.

În fața unui arbore uriaș la Kisumu, în regiunea lacului Victoria.

OFICIUL JUDEȚEAN DE TURISM SIBIU

vă oferă o gamă variată de servicii în

hoteluri
restaurante
cabane
campinguri

Confort — calitate — politețe — promptitudine
Veți petrece clipe de neuitat în Sibiu la complexele «Bulevard» și «Împăratul Romanilor», restaurantul-grădină «Terasa Dumbrava», crama «Sibiul Vechi», în cabanele «Valea Aurie» și «Valea Oltului» din stațiunea Păltiniș, la hotelul restaurant «Central» din Mediaș și în alte multe locuri pitorești din județ.

COMBINATUL TEXTIL CLUJ

Bd. Lenin 77, telefon 12936

produce și livrează

un bogat sortiment de tricotaje pentru adulți și copii. Solicitați în magazine confecțiile cu marca «Someșul»: linie modernă, colorit adecvat, calitate superioară în măsură să satisfacă cele mai exigente pretenții.

SOMEȘUL

Silviu BRUCAN

unirea stîngii franceze

Desfășurarea congresului de la Epinay și crearea unui nou partid socialist francez reflectă deplasările sociale și mutațiile politice care au caracterizat în ultimii ani evoluția generală nu numai în Franța, ci și într-o bună parte a Europei occidentale.

Într-adevăr, perioada postbelică și îndeosebi anii de relativă stabilitate (corespunzătoare boomului economic, creșterii vertiginoase a producției de masă a bunurilor de consum și febrei investițiilor) însoțită de amăgitoarele teorii ale neocapitalismului au generat o ambianță în care liderii socialiști și social-democrați se întreceau în declarații de renunțare la marxism, la lupta de clasă, la schimbarea societății și elaborau programe electorale care urmăreau să demonstreze în esență că socialiștii pot să administreze afacerile statului capitalist tot așa de bine, ba chiar mai bine decît partidele burgheze *en titre*. După șocul social din Franța lui 1968 și tulburările succesive din alte țări occidentale pe fondul unor dificultăți economice crescînde, ambianța politică generală s-a schimbat; conflicte ascuțite de clasă au început să tulbure stabilitatea, să elimine dulcea iluzie a armoniei sociale și să spulbere fardul ideologic de pe obrajii «societății consumului», ai «statului bunăstării» și ai «clasei mijlocii prospere». Vechiul partid socialist francez S.F.I.O. pierdea o alegere după alta, iar numărul voturilor se reducea mereu. Stratagemele încercate pentru a recuceri voturile centrului, cum a fost Federația stîngii democratice și socialiste (F.G.D.S.), s-au prăbușit; centrul se afla solid în mîinile gaullismului. Eșecul dezastruos al liderului socialist de dreapta, Gaston Defferre, în alegerile prezidențiale din 1969 a pus capac politicii «spre centru». Sub conducerea lui Alain Savary a avut loc o alunecare spre stînga a întregului partid socialist S.F.I.O., marcată de tratative de fond cu Partidul Comunist Francez. În limbajul declarațiilor și al presei socialiste au reapărut terminologia de clasă, anticapitalistă și ideea transformării radicale a societății.

În aceste condiții, Congresul de la Epinay avea sarcina de a da viață și a relansa «socialismul democratic» în Franța. Compoziția congresului, cum era și de așteptat la o asemenea ocazie, era destul de eterogenă: vechiului S.F.I.O. i se adăugaseră Convenția Instituțiilor Republicane și o serie de grupări mici cu tendințe socialiste. În fapt, așa cum remarca presa franceză, erau reunite acolo mai multe grupări organizate, de regulă, în jurul unui lider politic, ceea ce și-a și pus amprenta asupra dezbaterilor și deciziilor congresului.

De aceea, este semnificativ că procentriștii s-au aflat în vădită minoritate și că rezoluția adoptată de Congres recunoaște că în prezent nu poate fi cucerită puterea de stat fără sprijinul partidului comunist. O altă rezoluție, propusă de François Mitterrand, angajează noul partid socialist să continue dialogul cu comuniștii «pe tema concretă a unui acord de guvernare». Desemnarea ulterioară a lui Mitterrand ca secretar general al noului partid reprezintă un compromis de acomodare a tuturor tendințelor din organele directoare. În același timp, noul lider este mai puțin preocupat de probleme ideologice și mai pragmatic în ce privește confruntarea cu corpul electoral, iar sub acest raport însăși experiența sa politică îi spune că a cîștigat voturi atunci cînd s-a aliat cu comuniștii și a pierdut atunci cînd a candidat pe cont propriu.

Oricum, problema vitală care se pune astăzi în Franța, ca și în Italia sau alte țări occidentale, este că numai unirea întregii stîngi — așa cum a fost realizată pentru prima dată în Chile — poate asigura cucerirea puterii pentru înfăptuirea prefacerilor radicale economice și sociale, în folosul maselor muncitoare, reclamată de dezvoltarea societății.

de două ori românia la praga

Două expoziții românești deschise la Praga se bucură de interesul unui mare număr de vizitatori. Prima dintre ele, consacrată celei de-a 50-a aniversări a Partidului Comunist Român, oferă în incinta Muzeului «Klement Gottwald» o imagine vie a drumului glorios parcurs de P.C.R. de la înființarea lui în 1921 și pînă astăzi. Ziarista cehă Olga Novakova de la agenția «Pragopress», care a vizitat expoziția jubiliară, apreciază valoarea și importanța documentelor expuse din care reiese rolul pregnant al forțelor patriotice în frunte cu partidul comuniștilor în lupta împotriva dictaturii militaro-fasciste, în insurecția militară din august 1944 și în participarea României la războiul antihitlerist. «Armata română — scrie Novakova — a contribuit la zdrobirea definitivă a jugului hitlerist în Cehoslovacia, Ungaria și Austria. Pentru a păstra memoria prieteniei româno-cehoslovace pecetluită cu sînge, au fost ridicate în Cehoslovacia monumente în amintirea ostașilor români care și-au jertfit viața pentru eliberarea acestei țări». Dat fiind afluența de public, expoziția jubiliară va rămîne deschisă pînă la sfîrșitul acestei luni.

Cea de-a doua expoziție românească este deschisă la Galeria municipală din Praga, în Staromesto (orașul vechi). Este o expoziție de artă plastică care prezintă lucrările (70 de prese) unui număr de 18 pictori, sculptori și graficieni români.

În imagine, aspect de la unul din standurile expoziției jubiliare P.C.R.

POZNAN

culorile României

Corespondență specială de la N. VRABIE

Străvechiul oraș polonez Poznan, unul din centrele comerciale ale Europei, sărbătorește a 50-a aniversare de la organizarea primului Tîrg internațional în Poznan și a 40-a ediție a aceluiași tîrg. Ediția jubiliară din acest an a reunit firme comerciale din 37 de țări, care au ocupat o suprafață de 68 000 mp. La rîndul lor, firmele poloneze și-au expus mostre din producția lor de export pe 62 000 mp — adică pe aproximativ 48% din suprafața afectată tîrgului. Mai este de remarcat că dintre țările participante, 29 au organizat pavilioane colective oficiale — suprafețele cele mai mari fiind ocupate de R.F. a Germaniei, Marea Britanie, Uniunea Sovietică, Republica Democrată Germană, Franța, Austria, Cehoslovacia. Tîrgul are în general un caracter tehnic-industrial, de aceea și participarea este marcată de prezența unor mari firme, concerne, trusturi industriale, binecunoscute pe piața mondială pentru producția lor de bunuri de investiție.

Hala nr. 22, una din construcțiile moderne ale tîrgului, cu fațada și părțile laterale din sticlă, aflată pe o alee principală, are două intrări. Pe una se află scris cu litere mari ROMÂNIA. Aici, pe o suprafață de circa 450 mp, și-au expus mostre ale produselor lor de export 12 întreprinderi românești de comerț exterior. Participarea românească la tîrg — a 16-a după război — este întregită de expunerea pe alți 450 mp în aer liber, de către încă două întreprinderi românești. Cele peste 200 mostre expuse din domeniul construcțiilor de

mașini și chimiei ilustrează nu numai producția unor mărfuri cerute curent pe piața mondială, dar și posibilitățile actuale ale industriei românești de a realiza produse de un înalt nivel tehnic, corespunzătoare etapei actuale de dezvoltare a tehnicii mondiale. Specialiștii s-au oprit cu interes în mod deosebit la sectorul prezentînd elementele de automatizare, aparatele de

FOTO

peste 300 000...

Problema reducerii forțelor armate americane staționate în Europa a fost în ultimele săptămîni obiectul celor mai vii dezbateri în S.U.A. Propunerea senatorului Mansfield făcută în acest sens a fost supusă unui baraj de ostilitate din partea cercurilor oficiale americane. Între timp, diferite luări de poziții oficiale dintr-o serie de țări europene, pentru sau împotriva unor reduceri ale forțelor armate din Europa, au generalizat problema, relevînd acuitatea rezolvării ei în interesul păcii și securității pe continent. Această hartă, publicată de «International Herald Tribune», indică numărul efectivelor americane: 310 000 de militari staționați în prezent în diferite țări vest-europene unde funcționează baze militare ale S.U.A. cu sau fără însemnele N.A.T.O. Atît senatorul Mansfield cît și alți numeroși oameni politici americani sînt hotărîți să-și continue campania pentru a impune reducerea efectivă și chiar retragerea totală a trupelor S.U.A. din Europa, înțelegînd să contribuie în felul acesta la ameliorarea climatului politico-economic atît în Europa, cît și în S.U.A.

măsură și control etc. Pe terenul descoperit, atenția vizitatorilor a fost reținută de prezența autoturismului «Dacia-1300», a celor trei tractoare realizate după licența «Fiat», a autoturismului de teren M.461, a autocamionului etc. Pe scurt, se poate afirma că pavilionul românesc a constituit nu numai un mare succes de public, ci și un succes comercial.

„top secret"

Publicarea de către ziarul «The New York Times» a conținutului unui studiu «top secret» aflat în urmă cu trei ani la Pentagon, la cererea ministrului de atunci al apărării, McNamara — din care reiese că fostul președinte Johnson hotărîse încă din septembrie 1964 bombardarea R.D. Vietnam, dar din motive de tactică electorală a decis ca operația să fie declanșată în februarie 1965 — a constituit nu numai o «lovitură de presă», stîrnind senzație în egală măsură în rîndurile oamenilor politici și ale cercurilor largi ale opiniei publice americane. Hotărîrea unui judecător federal, la cererea guvernului, de a interzice temporar, pînă la luarea unei hotărîri definitive cu privire la continuarea publicării respectivelor documente (în facsimil este reprodusă prima pagină a ziarului anunțînd aceasta), ca și ancheta întreprinsă de F.B.I. pentru a descoperi modul în care ar fi putut deveni accesibil unui din cele 15 exemplare secrete, n-au făcut decît să toarne gaz peste foc. Unul dintre senatorii care au cerut imediat audieri publice în Congres asupra studiului secret al Pentagonului privind intervenția armată a S.U.A. în Vietnam a arătat că aceste audieri trebuie să fie concentrate asupra conținutului dezvăluirilor și nu asupra modalităților în care au fost ele obținute.

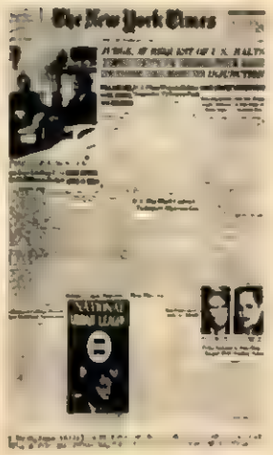

iran –2500

Festivitățile prilejuite de cea de-a 2 500-a aniversare a creării statului iranian, care urmează să aibă loc în octombrie la Persepolis, au drept emblemă acest sigiliu al lui Cyrus, păstrat la British Museum.

protest cu măgărușul...

Un domn elegant, călare pe un măgăruș, poate fi văzut zilele acestea parcurgînd ostentativ arterele principale ale marelui oraș vest-german Köln. Este Otto Berrisch, proprietarul unei firme de asigurări, care și-a propus să protesteze în această manieră împotriva dificultăților pe care le întîmpină zilnic în căutarea unui loc de parcare pentru automobilul său. «În fiecare zi pierdem cel puțin două ore ca să ne parcăm mașinile, ca să nu mai vorbim de taxele de parcaj mereu în creștere» — a declarat indignat omul de afaceri vest-german. El a decis ca atare să circule călare pe măgarul «Hella». I se pare mai agreabil și, în orice caz, mai lesne de... parcat.

...cu balonul...

Nu mai puțin original decît domnul din Köln cu măgărușul, mister E. Craven Hodgson din Cumberland (Anglia) preferă să-și manifeste nemulțumirea față de fenomenul din ce în ce mai îngrijorător al inflației, agitînd un balon. Iată-l la Londra bătînd la poarta reședinței ministrului de finanțe pentru a-și exprima protestul printr-un memoriu scris și printr-un balon umflat la maximum, ca simbol al creșterii excesive a prețurilor.

... și cu covorul de...cartofi

Altă formă de protest. Cultivatorii din împrejurimile orașului La Rochelle, din vestul Franței, au așternut în fața prefecturii locale un covor de... cartofi — 120 chintale de cartofi noi, pentru a arăta cît de mult îi dezavantajează politica prețurilor în menghina integrării comunitare (C.E.E.). Ei cer intervenția autorităților împotriva faptului că prețul de achiziție al cartofilor pe care îi produc ei nu reprezintă decît 25% din prețul cu care aceștia sînt vînduți pe piață. Și nu e decît unul din necazuri.

manhattan – greva podurilor

Greva-surpriză a salariaților municipali din New York, care se ocupă de manevrarea podurilor, a provocat — afirmă ziarele — o adevărată paralizie a circulației, cele mai monstruoase ambuteiaje din istoria Manhattanului. 27 dintre cele 29 de poduri care leagă insula de restul metropolei au rămas ridicate, permițînd trecerea vapoarelor, dar nu și a automobilelor. Municipalitatea New Yorkului a fost nevoită să recurgă la serviciile unor ingineri militari pentru repunerea podurilor în poziție orizontală. Operație care — după o noapte de trudă — nu s-a soldat totuși cu succes total. Greva minuitorilor de poduri a fost urmată de acțiuni asemănătoare ale altor salariați municipali: cei de la instalațiile de purificare a apei, de incinerare a gunoaielor etc. Greviștii revendică revizuirea legislației pensiilor.

în numele șomerilor virtuali

La intrarea în binecunoscuta clădire din Downing Street 10 — reședința șefului guvernului britanic — o delegație poate așteptată, dar în orice caz nu cu prea multă plăcere. Cum să explici reprezentanților celor 30 000 muncitori de la șantierele navale scoțiene «Upper Clyde Shipbuilders», din apropiere de Glasgow, amenințați cu șomajul datorită hotărîrii autorităților de a înceta subvenționarea șantiere-

uneori, hoții sînt prinși...

Firele anchetei au condus în Elveția. S-a aflat că tripticul pictat în 1477 de Bartolomeo Vivarini (în fotografie) — podoaba cea mai de preț a bisericii San Bernardino din Morano Calabro, evaluat la un miliard de lire — a fost furat «la comandă» unui colecționar de artă elvețian, pe cît de bogat pe atît de lipsit de scrupule. Paza s-a întărit la frontiera italo-elvețiană și hoții au fost prinși. Furturile și contrabanda de opere de artă continuă să rămînă însă una din plăgile care îndurerează, acum ca și altădată, Italia.

lor, că nu există fonduri pentru aceasta, în timp ce — cum sublinia în Parlament purtătorul de cuvînt laburist Anthony Wedgwood Benn — guvernul conservator este dispus să plătească sute de milioane de lire sterline ca preț al aderării Angliei la Piața comună?

1

2

mini-pistol și maxi-profit

Ca și cum actele de piraterie aeriană n-ar fi fost destul de numeroase și așa, fabricanții de armament se grăbesc acum să contribuie la stimularea și «perfecționarea» lor pentru obținerea cu orice preț a unor noi și substanțiale profituri. Recent, companiile aeriene britanice au denunțat pericolul lansării pe piața londoneză a mini-pistolului «Xythos Automatic», în jurul căruia firmele interesate au și lansat o campanie publicitară. Este vorba de o armă automată minusculă (3-4 cm) care poate încăpea într-o cutie de chibrituri. Deși are asemenea dimensiuni, pistolul poate să ucidă un om aflat la 30 cm distanță, fără să perforeze totuși pereții avionului aflat în aer.

Întrucît pistolul este fabricat din oțel antimagnetic, depistarea lui de către vameși prezintă o mare dificultate. «Xythos Automatic» — care ar vrea să fie «arma perfectă» a răpitorilor de avioane — se află acum în raza de urmărire a organelor polițienești și vamale, în timp ce Asociația internațională pentru transporturi aeriene (IATA) caută să găsească un mijloc pentru a împiedica fabricarea și comercializarea ei.

În foto 1 — Mini-pistolul în comparație cu dimensiunile unei cutii de chibrituri.

Foto 2 — Pe aeroporturile occidentale, în cazul de față, la cel din Copenhaga, au apărut asemenea semne de interdicție. Intrarea în aeroport cu orice fel de armă este pedepsită de lege. Orice armă, oricît de bine ascunsă, poate fi detectată cu ajutorul unor aparate speciale.

dublă premieră elvețiană

Soțul își privește soția în timp ce aceasta introduce în urnă un buletin de vot. Faptul n-ar avea nimic deosebit și, ca atare, n-ar merita să fie consemnat, dacă nu s-ar petrece în Elveția, unde femeile își exercită pentru prima oară dreptul — obținut în luna februarie — de a-și exprima, prin vot, părerea asupra problemelor de interes federal. Circa 1 850 000 femei s-au prezentat așadar — repetăm, pentru prima oară — în fața urnelor. Amendamentul constituțional votat cu acest prilej constituie la rîndul lui o noutate: prin adoptarea lui, protecția mediului înconjurător, măsurile împotriva poluării și a zgomotului capătă pentru prima oară într-o țară vest-europeană putere de lege, de obligație guvernamentală.

ciocniri sîngeroase la ciudad de mexico

Incidentele provocate de atacarea cu focuri de armă de către membrii organizației paramilitare de extremă dreaptă «Falcons» (Șoimii) a unei demonstrații studențești, soldată cu uciderea a 11 persoane și rănirea altor cîteva zeci, au avut drept consecință și demisiile primarului și șefului poliției din capitala mexicană. Aceasta, cum se arată în comunicatul oficial, pentru a se facilita ancheta ordonată de președintele Luis Echeverria, care într-o conferință de presă a calificat pe autorii incidentelor drept «mercenari aflați în legătură cu o anumită autoritate subordonată».

Agenda

Comedia lui Aurel Baranga «Fii cuminte, Cristofor!» își continuă seria succeselor peste hotare. După ce Radio France-Culture a transmis versiunea radiofonică a comediei — cunoscutul actor francez CLAUDE RICH interpretînd rolul principal — postul de radio din Martinica a retransmis spectacolul. Recent, rețeaua de radiotelevizivine canadiană a inclus, de asemeni, în programele ei comedia de mare succes a lui Aurel Baranga.

Observatorii politici remarcă în ultima vreme o prezență mai activă a Arabiei Saudite în dezbaterea problemelor legate de situația din Orientul Apropiat și interesele petroliere din această zonă. Vizita făcută la Washington de REGELE FEISAL și luările de poziție mai nuanțate ale reprezentanților săi lasă să se întrevadă tendința de a aborda unele probleme majore în raport direct cu interesele Arabiei Saudite, evitîndu-se cu grijă angajamente care ar limita libertatea de mișcare în acest sens.

KYOICHI ITOH, vicepreședintele concernului textil Toyobo, unul dintre cele mai importante din Japonia, declară — după ce a participat la Conferința internațională pentru fire și fibre sintetice de la München — că «intenționează să facă un turneu de vizite prietenilor săi textiliști italieni, francezi, vestgermani și englezi». Observatorii văd în aceste «vizite amicale» tatonări pentru găsirea unor noi debușee pe piața vest-europeană, care să compenseze pierderile suferite în «războiul textil» japono-american.

După patru ani de detențiune în lagărul din insula Leros, MANOLIS GLEZOS, fost deputat al partidului E.D.A., a fost eliberat. Glezos, participant activ la mișcarea de rezistență antihitleristă din Grecia, a fost cel care, în 1941, a smuls steagul fascist de pe Acropole. Condamnat la moarte, în lipsă, de către hitleriști în 1943, este condamnat din nou, la aceeași pedeapsă, de un tribunal militar grec în 1948-1949. În urma protestelor opiniei publice, pedeapsa i se comută în închisoare pe viață, apoi pe zece ani. Înainte de internarea în lagărul Leros, mai suferă o pedeapsă cu închisoarea între anii 1958 și 1962.

A încetat din viață ARNOLDO MONDADORI, una dintre cele mai proeminente figuri ale activității editoriale din Italia. Născut în 1889, Mondadori și-a început activitatea cu o tipografie modestă care imprima revista socialistă «La Luce». În prezent, întreprinderile editoriale Mondadori tipăresc cărți într-un tiraj total de 32 milioane exemplare, 167 milioane reviste, 105 milioane broșuri pe an. Arnoldo Mondadori a creat colecții prestigioase, a făcut cunoscute în Italia, cu gust și discernămînt, opere ale unor scriitori valoroși, italieni și străini.

Continuarea războiului din Vietnam poate avea consecințe fatale pentru actuala administrație republicană a S.U.A. La această concluzie au ajuns, se pare, majoritatea liderilor democrați și republicani, care participă la campania pentru alegerile prezidențiale din 1972. Cei mai mulți dintre ei consideră că o continuare a acestui război inutil, costisitor și compromițător pentru S.U.A., va influența decisiv cursa pentru Casa Albă. Senatorul democrat HUBERT HUMPHREY, candidat potențial la fotoliul prezidențial, a declarat că dacă președintele Nixon nu va pune capăt războiului din Vietnam el nu va putea cîștiga alegerile «chiar dacă noi nu am face absolut nimic».

cronica de trei secunde

GRATII ȘI PRĂJITURI

După cum s-a constatat, un om intrat la închisoare poate să ajungă la idei juste, poate să mai emită opinii inteligente, poate chiar să aibă dreptate în multe privințe. Sigur că e preferabil să-ți dezvolți inteligența în afara gratiilor, nu încape îndoială că e mult mai bine să fii posesor de dreptate fără a avea cătușe la mîini și picioare — dar nu e mai puțin adevărat că și închisoarea te poate face ager la minte, pătrunzător, capabil să diferențiezi noțiunile — ceea ce, după unii, ar fi chiar definiția inteligenței. Cert este că nu deținuții, ci chiar gardienii (alți filozofi susțin că n-ar fi o diferență prea mare între unii și alții) închisorii din Durham (Anglia) s-au adresat bucătarului șef al «localului» cerîndu-i oficial să prepare prăjituri mai puțin tari pentru meniul locatarilor aflați acolo, desigur, pentru alte treburi decît mîncarea, dar totuși... Cu cîteva zile în urmă, unul dintre gardieni fusese internat la infermerie, rănit grav de o prăjitură aruncată cu furie în față de un deținut. Cum naiba o fi arătat acea prăjitură care poate răni un om, nu se știe, nici nu merită să știm, că nu de prăjituri ne arde nouă acum — ceea ce merită să reținem este că gardienii, oamenii ordinii, tot gîndind și disocîind, și-au dat seama că sînt în situația de a apela în legitimă apărare la bucătar și cofetar, prăjiturile devenind periculoase. Iată cum viața devine pe zi ce trece tot mai interesantă, atît în închisori cît și «afară», deși sînt filozofi cu totul anacronici care mai susțin că doar printre gratii e interesant de trăit, că în închisoare se gîndește mai intens decît în libertate, dar n-avem timp să verificăm asemenea paradoxuri și un gînd subțire îmi zice că nici nu trebuie căutat cu îndărătnicie un asemenea timp.

REFLEXUL HENRY PALANQUE

A murit, în adîncul unui canal parizian, un curățător de canale — Henry Palanque, fie-i măcar numele respectat. Apele au crescut brusc, acolo, în pustia aceea împuțită, și l-au luat cu ele, aruncîndu-i peste o oră și jumătate la ieșirea din principalul canal colector, în rue de Petits-Hotels.

De cîte ori aud sau citesc despre curățători de canale, mă gîndesc imediat — printr-un reflex condiționat — la Geo Bogza, la al său «Ani al împotrivirii», la necrologul închinat morții a doi curățători de latrine, la grandoarea și decadența castraveților, la pamfletul său de la poștă unde tocurile erau legate în lanțuri, la făcălețe, la «de unde sînteți, mă?», «sîntem din Stelian Popescu», mă gîndesc la mine, la acel om tînăr din 1953 care știam pe dinafară articolele strînse în acea carte de cinci sute și ceva de pagini, le știam pe dinafară ca pe poezii nemuritoare, căci pentru mine nemuritoare erau, deși erau doar niște articole, dar abia mai tîrziu am aflat că articolele mor repede, abia mai tîrziu am descoperit că mă pregătisem zadarnic să fiu și eu curățător de canale — adică reporter, ziarist, pamfletar — mai tîrziu am pus și eu piciorul pe acea gură de rai numită ficțiune păstrînd însă integrală nostalgia după ziarele aruncate acolo, în guri de canal, melancolia după munca aceea subterestră printre zoaie și gunoaie; tîrziu de tot, de curînd, am aflat că însuși Bogza nu se mai recunoaște nici el ziarist, demonstrînd convingător incompatibilitatea dintre a fi poet și curățător de canale.

La moartea lui Henry Palanque — eu constat că încă mai salivez, ca un cîine pavlovian, cu gîndul la grandoarea și decadența castraveților.

Radu COSAȘU

UMOR

ANDO

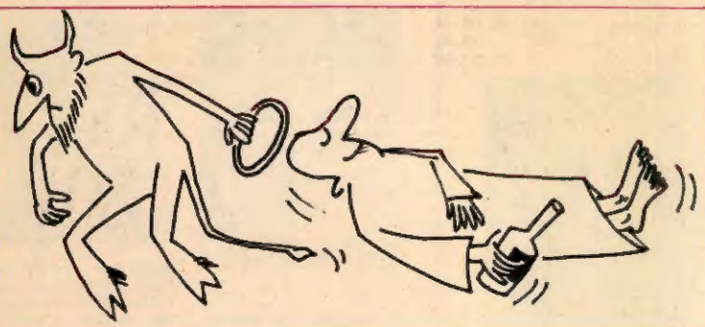

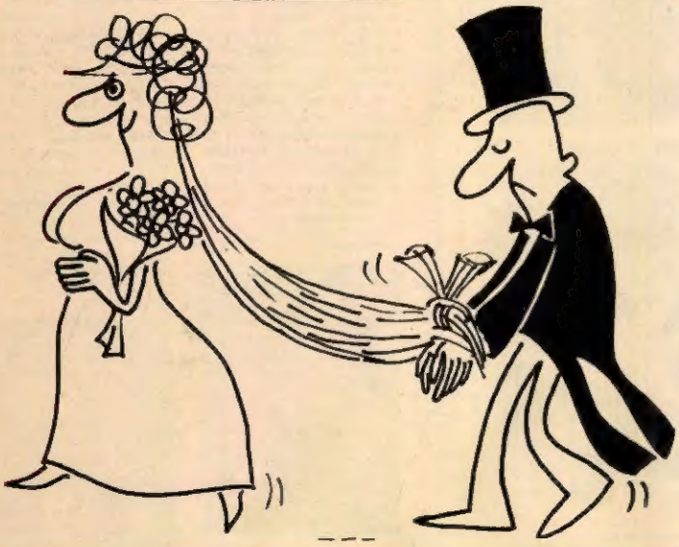

BĂI

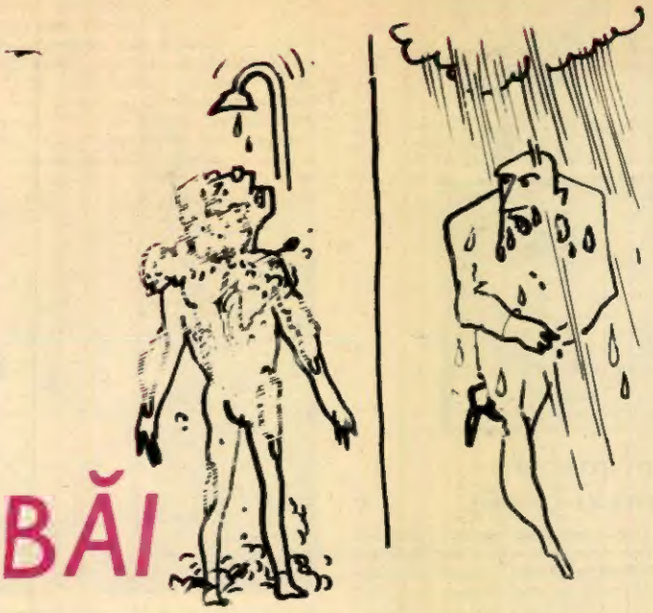

1 C	2 O	3 V	4 A	5 T	6 A	7	8 A	9 D	10 A	11 M
2 A	B	O	S		S	T	R	O	P	I
3 Z	A		U	T		R	M	M	A	
4 A	R		D	U	S	U	R	I		S
5 N	I		A	T		P	A	C	A	T
6	T	A	T	A	R		T	I	R	A
7 B				N	A			L	I	T
8 A	B	U	R		P	U	M	I	N	I
9 I	U	H	I	E		R	I	U		U
10 E	R				L	A	C		A	N
11 S	A	R	A	T	A		A	L	B	E

ORIZONTAL:
1) Baia copilului — Legendarul promotor al nudismului. 2) Umezit — A uda. 3) Baie de aburi — Se agită în apă. 4) În mijlocul mării! — Băi pe verticală. 5) Din senin! — Se spală greu. 6) Popor asiatic — Murdărie înmuiată cu apă. 7) Ca peștele în apă (pl.) — Prima parte a litoralului! 8) La băile fierbinți — Se spală repede (pl.). 9) Începutul sezonului de băi — Baia comunală. 10) Bronzat perfect — Șezlong popular — Mult timp în șezlong! 11) Apa mării — Ieșite din baie.

VERTICAL:
1) Pregătește apa caldă — Pregătește baia. 2) Spălat cu apă exagerat de caldă — Duș fin. 3) Cu picioarele-n apă — Prepară... cele necesare băii. 4) Plin de apă — Se lasă în adînc. 5) Posibil și cu «Litoral». 6) Împreună la Costinești! — Par întors! — A spăla. 7) Se spală la baie — Băi recomandate. 8) Cap solitar ieșit dintr-o mare intrată în legendă — Nu e mare! 9) Cameră cu baie etc. 10) Fondul băilor — Îl găsiți pe malul apei — Primele noțiuni (fig.). 11) Mîl nesfîrșit! — Mamaia sau Eforie (sing.).

I. Gh. CARAIMAN

Dezlegarea jocului «PĂSĂRI», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) GAITA — CODALB. 2) ALBINAREL — EA. 3) LU — AUSEL — ABR. 4) ANI — AAS — PRAZ. 5) CANAR — TEU — DA. 6) TRAI — PETIPA. 7) I — RATE — ICA — P. 8) OGI — ILA — AULA. 9) NOTARITA — NES. 10) RAR — CUIB — HA. 11) AK — ARA — SITAR. 12) CIOCANITOARE.

memento

Prezentat de: Traian STOICA (carte), Vlad MUȘATESCU (disc), Cornel BOZBICI (plastică), Rodica POP (teatru), Magda MIHĂILESCU (cinema), E. DASCĂLU (muzică și televiziune)

carte

● Ștefan Voicu: **Pagini de istorie socială.** Sînt adunate între copertele acestui volum, după cum ne mărturisește autorul, o parte din articolele, studiile, notele publicate în diferite periodice între anii 1935 și 1939 și în primii ani de după eliberare. Aceste «pagini» selecționate dintr-o îndelungată și bogată activitate publicistică atestă, emoționant și pilduitor, consecvența partinică a ziaristului militant pentru cea mai nobilă cauză a societății umane: comunismul, ele fiind în același timp contribuții vii și nemijlocite pentru o reconstituire a problematicii timpului cercetat (Editura politică).

● În colecția «Biblioteca pentru toți» a apărut una din realizările de seamă ale epicii noastre: romanul **Șatra** de Zaharia Stancu. Prefață de S. Damian. Ediția e prevăzută și cu un minuțios și cuprinzător tabel cronologic întocmit de Corneliu Popescu și Ioan Comșa, care conține și un inedit și impresionant bilanț al cărților lui Zaharia Stancu traduse în diferite limbi. O cifră doar: romanul **Desculț** a cunoscut 28 de apariții în volume separate, în 21 de limbi (Editura Minerva).

● **Benedetto Croce: Breviar de estetică. Estetica in nuce.** Anunțînd această carte, nu vrem să irităm cititorul, cunoscut fiind faptul că ea s-a epuizat din primele nu ceasuri, ci clipe ale apariției în librării. Vrem numai să ne exprimăm încă o dată uimirea asupra modului cum se stabilesc tirajele cărților... Ar fi cazul să se treacă și la unele măsuri salutare, deoarece discuțiile în jurul chestiunii au depășit de mult ceasul al doisprezecelea. Traducerea (bună), Eugen Costescu. Studiul introductiv (excelent) de N. Tertulian (Editura științifică).

● Frumoasa lucrare epică a poetului Ion Brad: **Descoperirea familiei** a apărut în a III-a ediție la Editura Dacia.

● Cu cea de-a doua carte de poezii **Spectacol de pantomimă,** Modest Morariu a făcut să i se cunoască mai clar virtuțile unei poezii de nobilă inspirație și aleasă exprimare (Editura Cartea Românească).

● Aflăm din paginile **Argeșului** că lunarul pitești an a inaugurat cenaclul ce poartă numele poetului «Cînticilor țigănești»: Miron Radu Paraschivescu.

● Excelenta revistă **Secolul 20** a împlinit 10 ani de existență. Momentul aniversativ e marcat de apariția unui număr triplu ce însumează peste 500 de pagini. Un număr care prin felul cum e gîndit și întocmit e menit să fie rînduit în rafturile cu cele mai valoroase lucrări ale fiecărei biblioteci. Încă o dată, redactorii publicației oferă ochilor și minții cititorului prilejul unor substanțiale încîntări. Din sumarul numărului care e întreg citabil punctăm doar prezența lui Herbert Marcuse și a lui Erich Segal cu al său celebru roman, «Love story».

cinema

● **Esop.** Ranghel Vîlceanov, prestigiosul regizor bulgar («Voci în insulă», «Prima lecție», «Soare și umbră», «Inspectorul și noaptea»), se angajează într-o întreprindere dificilă căreia îi face față nu fără o anumită crispare: aceea de a folosi existența cunoscutului fabulist drept motiv al unei meditații despre valorile permanente ale condiției umane. Scenariul aparține lui Anghel Vaghenstein, colaborator apropiat al regizorului. În rolurile principale: Gheorghi Kaloiancev, Doroteea Tonceva, Violeta Antonova, Radovan Lukavsky, Miroslav Machacek, Josef Kemr.

Tatiana Doronina

● **Din nou despre dragoste.** O mare actriță, Tatiana Doronina («Sora cea mare», «Tandrețe»), într-o poveste plină de sensibilitate. Regia — Gheorghi Natanson. În distribuție — Aleksandr Lazarev, Oleg Efremov, Elena Koroleva, Aleksandr Sirvindt, Vladimir Komratov.

● **Cîteva din premierele lunii viitoare: Cortul roșu** (regia — M. Kalatozov), **Poveste de dragoste** (regia — Istvan Szăbo), **Un loc pentru îndrăgostiți** (regia — Vittorio de Sica), **Cum am declanșat al doilea război mondial** (regia — Tadeusz Chmielewski).

● Mari actori pe ecranele noastre: **Rod Steiger, Sidney Poitier** («În arșița nopții»), **Christopher Plummer** («Sunetul muzicii»), **Anthony Quinn, Anna Magnani** («Secretul din Santa Vittoria»), **Paul Newman, Robert Redford** («Butch Cassidy și Sundance Kid»).

● Bineînțeles, Bunuel nu s-a ținut de cuvînt și nu s-a retras din activitatea cinematografică, așa cum ne amenințase nu demult. Ultimul scenariu pe care l-a propus producătorului Serge Silberman se intitulează «Farmecul discret al burgheziei», «o comedie de moravuri tandră și violentă».

muzică

● **Astă-seară la Filarmonică:** «Mignon», un lied de H. Wolf; Recitativ și arie din «L'enfant prodigue» de Claude Debussy; Șeherazada, trei poeme pentru voce și orchestră de Maurice Ravel; Simfonia a III-a de Johannes Brahms. Dirijor — **Mircea Cristescu,** solistă — cîntăreața franceză **Colette Herzog.**

● Ultimul concert al stagiunii la Filarmonică (2 și 3 iulie, Ateneu) este condus de dirijorul francez **André Girard,** solist fiind violonistul **Mihai Constantinescu.** Program: Simfonia Partita de Marcel Mihalovici, în primă audiție; Concert în Do major pentru vioară și orchestră de Joseph Haydn; poemul simfonic «Ucenicul vrăjitor» de Paul Dukas; Suita în Fa de Roussel.

● La 28 iunie, sub cupola Ateneului, concertul Corului sindicatelor din București sub bagheta experimentatului dirijor **D.D. Botez.** Lucrări din repertoriul universal (Joaquin des Prés, Schubert, Brahms, César Franck, Mendelssohn-Bartholdy, Doluhanian) și din creația originală (Th. Bratu, Ion Vidu, Sabin Drăgoi, Gh. Dima, Doru Popovici, Tudor Jardea, C. Romașcanu, Gh. Bazavan).

● Într-un turneu aproape planetar, o formație engleză de muzică ușoară a inclus și România. Este vorba de **Icarus** și de soliștii vocali **Tony Bolton** și cuplul **Shirley** și **Johnny Mel James** (fost «copil minune» al Australiei) care vor concerta simbătă, 3 iulie, la Teatrul de vară «23 August» și apoi în cîteva orașe din țară.

disc

● «Acteon» — poemul simfonic al compozitorului Alfred Alessandrescu (1893-1959) — ne oferă prilejul de a prețui arta unui elevat muzician. Șef de orchestră prestigios și pianist de clasă, Alfred Alessandrescu se dovedește, și în compoziție, un sensibil creator, stăpîn deplin al armoniei și orchestrației. Dirijorul Emil Simon — la pupitrul Orchestrei simfonice a Filarmonicii din Cluj — un rafinat tălmăcitor al lucrării (ECE-0492/1).

● «Cîntece pentru soprană și orchestră» reprezintă o altă fațetă a creației lui Alfred Alessandrescu: liedul. În interpretarea Teodorei Lucaciu pot fi ascultate remarcabile piese vocale: «Dansez sur ma porte», «Idylle triste», «Folie», pe versuri de Elena Văcărescu, «Sagesse», pe versuri de André Rivoire și «Le rideau de ma voisine», pe versuri de Alfred de Musset (ECE-0492/2).

● Violonistul Ion Drăgoi — reputat și îndrăgit artist al lăutei — ne dăruiește un al doilea microrecital de muzică populară moldovenească într-o serie de autentice demonstrații de virtuozitate: «Cărășelul», «Corăgheasca», «Sîrba bătrînească», «Bătuta». Acompaniază orchestra Radu Voinescu (EPC-10 173).

teatru

● **Pisica sălbatică** de Ștefan Berciu, după ce a fost montată la Teatrul Mic, continuă să solicite atenția și altor teatre, ca cel din Galați, unde pe afișul premierei se întîlnesc următoarele nume: Ovidiu Georgescu (regia), Victor Crețulescu (scenografia) și din distribuție îi amintim pe Ion Lemnaru, Eugen Popescu Cosmin, Lavinia Teculescu, Olga Dumitrescu.

● Amuzanta satiră a lui Miroslav Mitrovici **Spargerea de la miezul nopții,** pe afișul teatrului de revistă și comedie «Ion Vasilescu», în regia lui Călin Florian, scenografia lui Igor Skakum și avîndu-i ca interpreți pe Dunea, Stelian Cremenciuc, Tamara Buciuceanu, Constantin Rășchitor, Doina Tamaș.

● Un text inedit, plin de valori poetice, **Miorița** de Valeriu Anania, în montarea Teatrului Al. Davila din Pitești. Spectacolul, în ciuda unei scenografii inspirate (arh. Ivăneanu-Damaschin) și a unor interprete sensibile, ce se dovedesc a fi în special Adina Rațiu și Ioana Citta-Baciu, se inspiră excesiv din tradiția marilor ansambluri folclorice și renunță la analiză în favoarea descriptivismului.

● **Pinocchio** de Raffaello Lavagna, la Teatrul «Ion Creangă», va continua să aibă succes în rîndurile copiilor, atîta timp cît Alexandrina Halic deține rolul principal și cît scenografia Elenei Simirad-Munteanu creează un farmec deosebit, din păcate, nu prea folosit de regie.

Alexandrina Halic

● La același teatru, **Prestigioasa Loredana** de A. Bursan și Gh. Panco, o încercare exterioară de a înțelege idealurile tinerei generații, «beneficiază» de un spectacol trenant, în pofida eforturilor talentaților actori tineri ai acestui colectiv.

plastică

● **Angela Balogh** expune cîteva gravuri și 10 tapiserii, piese de dimensiuni reduse. Lucrările sînt uneori mici narațiuni de o delicată picturalitate («Zi de iarnă» etc.) ori jocuri de structuri și nuanțe cu valori optice remarcabile («Milano», «Vis albastru» etc) (Orizont, bd. Bălcescu 23).

● **Balogh Peter** — sculptură. Multe din formele expuse nu se lasă încorsetate în vreo convenție. Referirea la real e adesea aleatorie, pentru că Balogh nu urmărește decît transpunerea spațială a unor semnificații. Fără a urma o cronologie, vom constata o pendulare între discursul narativ, care are la bază o atentă observare a chipului și mișcării unui personaj («Amintire»), și construcția de forme-simbol sau de metafore coalescente, în care spațiul («golul») complementar, participă la armoniile formelor insolite (Orizont).

● **Tamara Isbășescu** expune la Amfora (str. Mihai Vodă 2) pictură și grafică. La expoziția anterioară (1968) artista surprindea prin promisiunile imaginației. Cîteva din lucrările de grafică («Victorița Barbu» etc.) confirmă o evoluție lentă și o permanentă ancorare în realul imediat, mai ales în pictură, unde reintoarcerea pioasă spre tehnicile tradiționale și discursul narativ sînt evidente.

● A murit cunoscutul pictor italian **Massimo Campigli** (n. 1895). După o efemeră participare la mișcarea cubistă, el își caută sursele artei în frescele etrusce și romane. Pictura sa — populată de siluete impersonale (prizoniere ale unor alveole decorative), de femei-amfore, cu fețe de o expresivitate primitivă și senzualitate ascunsă — poartă în ea un mesaj metafizic.

● S-au împlinit 100 de ani de la nașterea pictorului francez **Georges Rouault** (1871-1958). Încă din 1907 el pune bazele acelui registru, amplu de personaje care populează opera sa: clovni, pieroți, judecători, prostituate, chipuri sacre etc. de un adevăr halucinant. Totdeauna nemulțumit, el reia mereu lucrările, obsedat de perfecțiune, și rămîne celebru prin gestul său unic, cînd, în 1947, arde 315 tablouri pe care le credea imperfecte.

televiziune

REPORTAJ, ANCHETE, DEZBATERI. Reportajul filmat al vizitei delegației de partid și guvernamentale a Republicii Socialiste România în Asia (duminică și luni).

Din preocupările emisiunii «Stop-cadru»: bunurile de consum și cumpărătorii lor; pregătirea din timp a cadrelor pentru noile obiective; transportul în comun (luni). O utilă anchetă în legătură cu promovarea prostului-gust în comerțul cu anumite obiecte de artizanat (marți). Și tot marți — Blocnotesul lui Eugen Mandric. La ultima ediție a rubricii «Punct contrapunct», colaborări distinse: acad. Ștefan Milcu, criticul de artă Ion Frunzetti, scriitorul Eugen Barbu (joi). Reportaj de strictă actualitate: mergem la munte, mergem la mare? (joi).

FILM. Mari actori, filme mai puțin cunoscute (la noi), iată caracteristica generală a rubricii cinematografice din această săptămînă: «Defileul de granit» cu Gary Cooper, Susan Heywood, Richard Widmark (duminică). «Kid Galahad» de Michael Curtiz, cu Bette Davis, Humphrey Bogart, Edward G. Robinson (miercuri). Regizorul Marcel Carné în obiectivul rubricii «Istoria filmului» (joi). Sînt unii care nu s-au săturat încă să evoce naufragiul «Titanicului»; singura noutate a actualei pelicule este prezența actorului Kenneth More din neuitata ecranizare Forsyte Saga (vineri).

TEATRU. Un «Faust» reprezentativ pentru teatrul Renașterii engleze, autor Marlowe, adaptat pentru TV și regizat de experimentata Letiția Popa. Foarte bună distribuție: Dan Nuțu, Gheorghe Cozorici, Peter Paulhofer, Ion Marinescu, Fory Eterle, Irina Mazanitis-Fugaru ș.a. (marți). «Antologia umorului»: ecranizarea «Denunțătorul» de Karinthy Frigyes (joi).

Connie Francis

MUZICĂ. Semne de vacanță în redacția de muzică. O seară de muzică de cameră vieneză — Mozart și Schubert — cu trio Hilda Jerea, Mircea Opreanu, Aurel Niculescu (duminică). Și tot duminică: Ludovic Feldman — o pagină la «Albumul compozitorilor români».

EMISIUNI-CONCURS. Dan Deșliu, Steaua fără nume, și aspiranții ei din zona folclorului (luni).

ȘTIINȚĂ. Criza de energie, o problemă actuală și reală? Și propune să dea răspuns concludent rubrica «Mai aveți o întrebare» cu concursul unor participanți la cea de-a 8-a Conferință mondială a energiei — București (vineri).

DIVERTISMENT. O ascultăm din nou, și cu aceeași plăcere, pe delicata Connie Francis (marți). Recital Massiel (joi). Un alt spectacol muzical semnat de Octavian Sava și Mihai Maximilian se cheamă «Să nu-ți faci recital fără scară» și e cu Ileana Stana Ionescu, Dem Rădulescu, Mihai Fotino (sîmbătă).

SPORT. Nu prea, și nu prea înțelegem de ce...

pronosport

Pronosticurile antrenorului TITUS OZON la concursul pronosport nr. 26 etapa din 27 iunie 1971

I Farul-Rapid	x, 2	
II Poli.-Jiul	1	
III S.C. Bacău-«U» Craiova	1	
IV Progresul-«U» Cluj	1	
V Dinamo-Steagul roșu	1	
VI C.F.R. Cluj-U.T.A.	1	
VII C.F.R. Timiș.-Steaua	x, 2	
VIII Farul-Rapid	1, x	tin.)
IX Poli.-Jiul	1	„
X S.C. Bacău-«U» Craiova	1, x	„
XI Progresul-«U» Cluj	1	„
XII Dinamo-Steagul roșu	1	„
XIII C.F.R. Cluj-U.T.A.	1, x, 2	„

FLACĂRA-ALBUM

Ca și Michèle Morgan, **DANIELLE DARRIEUX** rezistă confruntării cu timpul, spre bucuria celor care i-au prețuit totdeauna aleasa ei spiritualitate.